Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc

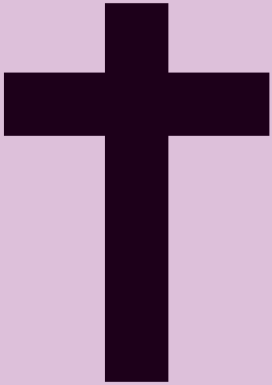

Bugawac: Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc New Testament

Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc

Bugawac: Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc New Testament

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 29 Jan 2022
1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048

Contents

MATYU 1
MAK 78
LUK 126
JON 204
APOSEL 265
ROM 341
1 KORIN 378
2 KORIN 416
GALESIA 442
EPESAS 456
PILIPAI 469
KOLOSI 479
1 TESALONIKA . 488
2 TESALONIKA . 496
1 TIMOTI 501
2 TIMOTI 512
TAITUS 520
PILEMON 525
HIBRU 528
JEMS 557
1 PITA 567
2 PITA 578
1 JON 585
2 JON 594
3 JON 596
JUD 598
REVELESEN . . . 602

Matyu
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Matyu iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, ma iŋ ndê ŋaê daŋ bu Liwai (Mak 2:14). Têŋ ŋamata-ŋga iŋ kôm gweleŋ whiŋ gavman Rom-ŋga ma kôc mone takis-ŋga yêc lau Israel-ŋga. Ma tiŋambu Yisu kêgalêm iŋ sa ti ndê ŋgacsêŋom daŋ.

Matyu iŋ ŋgac Israel-ŋga, ma iŋ to ŋawaê ŋayham dindec gic iŋ dau ndê lau Israel-ŋga ŋawaê. Iŋ to tu bu whê sa bu Mesaya naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ têŋ lau Israel-ŋga, naŋ Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabuŋ (naŋ dasam bu Yom Lêŋsêm Akwa) bu puc yom naŋ iŋ to pi Yisu, naŋ dôŋ, ma bu tôc asê bu yom hoŋ naŋ propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, naŋ ŋandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom naŋ Yisu sôm ma kêdôhôŋ têŋ lau, ma pi gêŋ naŋ iŋ kôm.

Ŋawaê ŋayham dindec gic waê lau Israel-ŋga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-ŋga hoŋ. Ŋahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôliŋ (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whiŋ bu lau hoŋ sêsôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu, ma sêti iŋ ndê balêkoc. Tôm yom naŋ Yisu sôm têŋ lau Israel-ŋga, ma Matyu to yêc 4:17, naŋ yêc bocdec bu:

Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siŋ.

Yisu ndê apai ŋadênaŋ (Luk 3:22-38)

1 Yisu †Kilisi ndê apai si ŋadênaŋ dindec. Iŋ sa akêŋ Dawid ndê, ma Dawid sa akêŋ Abraham ndê.

2 Abraham ndê atu iŋ Aisak. Ma Aisak ndê atu iŋ Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti iŋ ndê asidôwai.

3 Juda gêm Tama ma iŋlu sêkwê balê lu asê, naŋ Peres lu Sera. Peres ndê atu iŋ Hesron, ma Hesron ndê atu iŋ Ram.

4 Ram ndê atu iŋ Aminadab. Aminadab ndê atu iŋ Nason, ma Nason ndê atu iŋ Salmon.

5 Salmon gêm Rahab, ma iŋlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma iŋlu sêkwê Obed asê. Ma Obed iŋ Jessi damba.

6 Ma Jessi ndê atu iŋ Kiŋ Dawid.

Dawid gêm Betsiba, naŋ muŋŋga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê.

7 Solomon ndê atu iŋ Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu iŋ Abaisa. Abaisa ndê atu iŋ Asa.

8 Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu iŋ

Yehoram. Yehoram ndê atu
iŋ Usiah.
9 Usiah ndê atu Yotam, ma
Yotam ndê atu Ahas. Ahas
ndê atu iŋ Hesekaya.
10 Hesekaya ndê atu iŋ
Manase, ma Manase ndê atu
Amon. Amon ndê atu iŋ
Josaya.
11 Ma Josaya ndê atui, naŋ
Yekonaya ti ndê asii. Têŋ
Josaya ndê têm lau Babilon-
ŋga sêŋgaho lau †Israelŋga
su, ma sêkôc ŋac sa si
sêndöc gameŋ apa Babilon-
ŋga gitôm lau gapocwalô-
ŋga.
12 Têŋ ndoc lau Israel-ŋga
sêmbo gameŋ Babilon-ŋga,
naŋ Yekonaya kwê Sealtial
asê. Tiŋambu lau Israelŋga
sêmbu akêŋ gameŋ Babilon-
ŋga sêmeŋ, ma Sealtial kwê
Serubabel asê.
13 Serubabel ndê atu iŋ
Abiud, ma Abiud ndê atu
Eliakim. Eliakim ndê atu iŋ
Aso.
14 Ma Aso ndê atu Sadok.
Sadok ndê atu iŋ Akim, ma
Akim ndê atu iŋ Eliud.
15 Eliud ndê atu iŋ Eleasa,
ma Eleasa ndê atu Matan.
Matan ndê atu iŋ Jakob,
16 ma Jakob ndê atu iŋ
Joseр. Josep gêm Maria naŋ
kôc Yisu, ŋgac naŋ sêsam bu
Kilisi.
17 Bocdinaŋ, têŋ Abraham
ndê têm ma meŋ têŋ Kiŋ
Dawid ndê têm, Yisu ndê
apaŋgaci 14 sêmbo. Ma têŋ
Dawid ndê têm ma meŋ têŋ
ndoc lau Israel-ŋga sêndöc
Babilon, naŋ iŋ ndê apai
14 tiyham sêmbo. Ma têŋ
ndoc lau Israel-ŋga sêndöc
Babilon, e meŋ têŋ ndoc
Maria kôc Kilisi, naŋ apai 14
tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc iŋ

18 Yisu Kilisi dinda kôc iŋ
ŋamiŋ dau dec. Ŋac sêhê
iŋ dinda Maria têŋ Josep su,
magoc iŋlu sêmbo sêwhiŋ
dau dom, ma sêlic bu Maria
daê. Iŋ daê akêŋ Ŋalau
Dabuŋ ndê.
19 Josep, naŋ sêmasaŋ yom
bu nem Maria, naŋ ŋgac
gitêŋ, ma bu kôm iŋ maya sa
dom, dec gauc gêm bu hu iŋ
siŋ gelec.
20 Iŋ kôc gauc dinaŋ su,
goc Pômdau ndê aŋela daŋ
hoc dau asê têŋ iŋ ŋa mbê,
ma sôm, “Josep, Dawid ndê
apaŋgac, töc daôm dom bu
kôc Maria sa ti am nem
awhê, bu Ŋalau Dabuŋ dau
kêŋ balêkoc naŋ mbo iŋ
ŋatac ŋalôm.
21 Maria oc kôc balê daŋ,
ma am oc sam iŋ ndê ŋaê
bu †Yisu, ŋahu bu iŋ oc nem
iŋ ndê lau si yêc ŋac si sac
ŋagêyô.”
22 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê
ma bocdinaŋ Pômdau ndê
yom naŋ propet Aisaya hoc
asê muŋ su, naŋ ŋandô sa.
Iŋ hoc yom dau asê bocdec
bu:
23 Alic su naŋ. Awhê
akiŋ daŋ oc daê e kôc
balêkoc ŋgac daŋ, ma
ŋac oc sêsam iŋ ndê ŋaê
bu Imanuel. *[Ais 7:14]*
(Ŋaê ‘Imanuel’ dau ŋahu
bu ‘Anötö mbo whiŋ yac.’)
24 Têŋ ndoc Josep tapo sa,
naŋ iŋ kôm gitôm Pômdau

ndê aŋela gic atu iŋ, ma kôc
Maria sa meŋ mbo iŋ ndê
andu ti iŋ ndê awhê.
25 Iŋlu sêmbo sêwhiŋ
dandi, magoc Josep gic ahê
Maria mbo e gitôm iŋ kôc
balêkoc dau su. Ma iŋ sam
iŋ ndê ŋaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêŋsalê Yisu

1 Yisu dinda kôc iŋ yêc
malac Betlehem yêc gameŋ
Judia-ŋga, têŋ têm Kiŋ
†Herod gêm gôliŋ mbo.
Tiŋambu lau apa ŋatô sêhôc
asê Jerusalem. Ŋac lau
tigauc tu sêŋyalê tata-ŋga,
ma sêmeŋ akêŋ gameŋ ac
pi-ŋga.
2 Sêhôc asê ma sêndac,
“Balêkoc naŋ bu ti lau Israel
si kiŋ, naŋ dinda kôc iŋ yêc
nde? Yac alic tata wakuc daŋ
pô yac mba gameŋ dec kêŋ
puc yac bu iŋ hôc asê su.
Ma yac ameŋ bu atoc iŋ sa
ti apôŋ haŋduc têŋ iŋ.”
3 Ŋac si yom dinaŋ kôm
Kiŋ Herod sö ma gauc
gêm yom daêsam. Ma
lau Jerusalem-ŋga hoŋ boc-
dinaŋ.
4 Goc Herod kêgalêm lau
Israel si †dabuŋsiga atu-tu
ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu,
naŋ sa sêpitigeŋ, ma ndac
ŋac, “Mac nem †Mesaya
dinda oc kôc iŋ yêc malac
bocke?”
5 Ma sêô iŋ ndê yom ma
sêsôm, “Iŋ dinda oc kôc
iŋ yêc malac Betlehem yêc
gameŋ Judia-ŋga. Propet
akwa daŋ to yom pi iŋ muŋ
su bocdec bu:
6 O malac Betlehem yêc
gameŋ naŋ †Juda ndê
toŋ sêwêkaiŋ. Malac
atu-tu hoŋ naŋ sêyêc
Juda ndê gameŋ, naŋ
ŋadaŋ hôc gêlêc am
su dom, ŋahu bu
gôliŋwaga naŋ oc sa yêc
am, naŋ oc ti ŋgac atu
tu yob aneŋ lau Israel-
ŋga.” *[Mai
5:2]*
7 Herod ŋgô yom hoŋ di-
naŋ su, ma kêŋ ŋac sêsa si.
Goc iŋ gic lau tigauc dinaŋ
sa tiyham gelec, ma kip yom
sa yêc ŋac, bu bêc bocke
tata dau meŋ hôc asê ma ŋac
sêlic. Ŋac sic miŋ yom hoŋ
têŋ iŋ su,
8 ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sêtêŋ
malac Betlehem sêndi, ma
sôm têŋ ŋac, “Andi aŋsalê
balêkoc dau, ma têŋ ndoc
mac atap iŋ sa, naŋ goc
ambu ameŋ akêŋ ŋawaê têŋ
aö bu aö dauŋ waloc, ma
watoc iŋ sa.”
9 Lau dinaŋ sêŋgô Herod
ndê yom su, ma sêsa si.
Ma tata naŋ sêlic su yêc
ŋac si gameŋ ac pi-ŋga, naŋ
wê ŋac gi e kalhac andu
naŋ balêkoc yêc, naŋ ŋahô
solop.
10 Ŋac sêlic tata dau dec
kôm ŋac atac ŋayham atu.
11 Sêsôc andu dau si, ma
sêlic balêkoc lu dinda Maria.
Ma sêpôŋ haduc têŋ balêkoc
dau ma sêtoc iŋ sa. Goc
ŋac sêkac si talhi sa, ma
sêkêŋ si awalauŋ naŋ ŋaôli
atu-tu têŋ iŋ kaiŋ gitôm gol,

ma a ŋakwi ŋamalu ti gêŋ
ŋamalu ŋayham.
12 Têŋ ndoc dinaŋ Anötö
kêŋ puc ŋac ŋa mbê bu
sêmbu sêtêŋ Herod sêndi
dom. Bocdinaŋ sêlhö sêsa
seŋ daŋ dau-ŋga daŋ, ma
sêmbu sêtêŋ ŋac si gameŋ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

13 Têŋ têm lau tigauc dinaŋ
sêhu ŋac siŋ su, Pômdau
ndê aŋela daŋ suŋ mbê
têŋ Josep ma sôm, "Herod
kêsalê balê dau bu ndic iŋ
ndu. Bocdinaŋ tisa, ma kôc
balê lu dinda sa ma asip Isip
andi. Ambo dinaŋ e tôm aö
wakêŋ puc mac."
14 Josep ŋgô aŋela ndê
yom su, goc tisa têŋ ôbwêc
dinaŋ ma kôc balê lu dinda
sa, ma sêsip Isip si.
15 Ma ŋac sêmbo gameŋ
dinaŋ, e Herod mbac ndu
su. Ma ŋalêŋ dau dinaŋ
dec Pômdau ndê yom naŋ
propet daŋ hoc asê muŋ su,
naŋ ŋandô sa. Yom dau
bocdec bu:

> Aö kagalêm aneŋ atuŋgac
> sa akêŋ gameŋ Isip-ŋga
> meŋ. *[Hos 11:1]*

Herod gic balêkoc dedec ndu

16 Têŋ ndoc Josep kôc
Maria lu Yisu sa sêsip Isip si,
naŋ Herod hôŋ lau tigauc bu
sêkêŋ ŋawaê têŋ iŋ pi balê
dau. Magoc ŋac sêmeŋ dom,
dec iŋ kêyalê bu ŋac sêŋsau
iŋ, ma iŋ tac ŋandê atu.
Goc kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga
sêtêŋ Betlehem si, ma sic
balêkoc ŋgac dedec hoŋ ndu
yêc malac Betlehem, ma yêc
gameŋ ŋamakê-ŋga whiŋ.
Iŋ tap ŋawaê sa su yêc lau
tigauc, pi bêc naŋ tata hôc
asê ŋac-ŋga, ma bocdinaŋ
ŋac sic balêkoc ŋgac dedec
e gi tap ŋac naŋ si yala tilu,
naŋ hoŋ ndu.
17 Ma tu dinaŋ-ŋga yom
naŋ propet Jeremaya to, naŋ
ŋandô sa. Iŋ to yom bocdec
bu:

> 18 Lau sêtaŋ daŋgibo atu
> yêc malac Rama.* Rakel
> ndê lau wakuc sêtaŋ
> ŋac si balêkoc naŋ
> siŋga su. Ma lau daŋ
> sêtôm bu sênem malô
> ŋac dom. *[Jer 31:15]*

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeŋ

19 Tiŋambu Herod mbac
ndu, ma yêc Isip, Pômdau
ndê aŋela hoc dau asê têŋ
Josep ŋa mbê,
20 ma sôm têŋ iŋ, "Tisa
ma kôc balê lu dinda sa, ma
ambu atêŋ gameŋ Israel-ŋga
andi. Lau naŋ sêkôm bu
sêndic balê dau ndu, naŋ
hoŋ sêmbac ndu su."
21 Goc Josep tisa, kôc balê
lu dinda sa, ma ŋac sêmbu
sêtêŋ Israel si.
22 Tigeŋ Josep ŋgô bu Ake-
laus gêm gôliŋ gameŋ Judia-
ŋga ô damba Herod su, dec
töc dau bu mbu têŋ gameŋ
Judia-ŋga ndi. Ma Pômdau
kêŋ puc iŋ ŋa mbê bu têŋ
gameŋ Galili-ŋga ndi.

* **2:18** Rama - malac sauŋ daŋ naŋ yêc kêpiŋ Jerusalem.

23 Goc ŋac sêtêŋ Galili si,
ma sêndöc malac daŋ ŋaê
Nasaret. Ma bocdinaŋ yom
naŋ propet akwa-kwa sêto
muŋ su, naŋ ŋandô sa pi
Yisu. Ŋac sêto yom yêc
bocdec bu, “Lau oc sêsam iŋ
bu ŋgac Nasaret-ŋga.”

3

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga
kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

1 Tiŋambu Jon, Ŋgac Kêku
Lau-ŋga hôc asê gameŋ
Judia-ŋga, ma gêm mêtê
mbo gameŋ sawa.
2 Iŋ sôm têŋ lau, “Anötö
ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Boc-
dinaŋ anem daôm kwi ma
ahu mêtê sac siŋ.”
3 Gêŋ dau kêkuc yom naŋ
propet Aisaya hoc asê muŋ
su bocdec bu:

Ŋamalac daŋ ta yom mbo
gameŋ sawa, bocdec bu,
‘Amasaŋ Pômdau ndê
seŋ tisolop. Amasaŋ
nem ŋalôm bu akôc iŋ
sa.’ *[Ais 40:3]*

4 Jon sôc ŋakwê
naŋ sêmasaŋ ŋa kamel
ŋamliclhu, ma kic piŋkap
yêc iŋ ŋampêbalê. Ma iŋ
gêŋ gêŋ bambaliŋ gitôm
wakô ma lêp.
5 Lau daêsam sêsa sêtêŋ
Jon si. Ŋac lau akêŋ malac
atu Jerusalem ma malac hoŋ
yêc gameŋ Judia-ŋga, ma
lau naŋ sêndöc Bu Jordan
ŋamakê.
6 Ŋac sêhoc si sac asê têŋ
Jon, ma iŋ kêku ŋac yêc Bu
Jordan.
7 Ma lau †Palêsai ti lau
†Sadiusi daêsam sêsa sêtêŋ
gameŋ naŋ Jon kêku lau
mbo, naŋ si. Têŋ ndoc
Jon gêlic ŋac iŋ sôm ŋac
bocdec bu, “Mac mboc ŋatui
mac! Tu sake-ŋga mac alhö
ameŋ? Mac akôc gauc pi
Anötö ndê tac ŋandê naŋ
lau propet sêkêŋ puc yac
bu oc meŋ sa, dec gauc
gêm bu ameŋ ma aliŋ saŋgu
ŋambwa, a?
8 Aŋgô! Akôm mêtê
ŋayham naŋ tôc asê bu mac
am daôm kwi yomandô.
9 Ma asôm têŋ daôm dom
bu, ‘Abraham apai yac, ma
tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc
yac sa.’ Aö wasôm têŋ mac
bu Anötö gitôm bu nem hoc
hoŋ dindec kwi sêti Abra-
ham ndê atui sêô mac.
10 A hoŋ naŋ sem ŋandô
ŋayham dom, naŋ kwahic
dec Anötö kêŋ ki ŋamata têŋ
ŋawakac, ma iŋ oc lêŋ su ma
tuc pi ya ndi.
11 “Aö wasôm têŋ mac hoŋ
bu ŋgac daŋ oc meŋ êŋkuc
aö, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc
aneŋ su. Aö ŋgac ŋambwa,
gitôm dom bu wati iŋ ndê
ŋgac akiŋ tu wakeŋ iŋ ndê
atapa-ŋga. Aö dec kaku mac
ŋa bu ŋambwa, naŋ tôc asê
bu mac am daôm kwi su.
Tigeŋ iŋ ŋgac dau oc êŋku
mac ŋa Ŋalau Dabuŋ ti ya.
12 Iŋ meŋ bu êŋsahê lau,
gitôm ŋgac naŋ whê wit
ŋandô ti ŋapa kôc, goc
gic ŋandô sa sôc andu gêŋ
ŋandô-ŋga gi, ma tuc ŋapa
sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ gi.”

Jon kêku Yisu
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

13 Têŋ dinaŋ Yisu meŋ
akêŋ gameŋ Galili-ŋga ma
hôc asê Jon yêc Bu Jordan.
Iŋ tac whiŋ bu Jon êŋku iŋ.
14 Magoc Jon gic yao dau
têŋ iŋ ma sôm, “Am bu
êmku aö, oc ŋayham. Bocke
dec am sôm bu aö waŋku
am?”
15 Tigeŋ Yisu ô Jon ndê
yom ma sôm, “Am tec dom.
Kwahic dec am êmku aö, bu
taŋkuc lêŋ solop naŋ Anötö
kêmasaŋ gwanaŋ su.” Yisu
sôm su ma Jon gôlôc bu êŋku
iŋ.
16 Yisu gêliŋ saŋgu su ma
pi akêŋ bu meŋ. Ma un-
dambê kac sa, ma iŋ gêlic
Anötö ndê Ŋalau sip meŋ
gitôm balusi ma sac iŋ ŋahô.
17 Ma awha daŋ sa akêŋ
undambê, naŋ sôm bu, “Aö
Atuŋgac atac whiŋ-ŋga dau
dindec. Aö gatisambuc iŋ
ŋandô.”

4

Sadaŋ kêtôm Yisu
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

1 Tiŋambu Ŋalau Dabuŋ
wê Yisu sa gameŋ sawa gi,
bu †Sadaŋ êntôm iŋ.
2 Yisu gêŋ gêŋ daŋ dom
tôm acsalô 40 ma ôbwêc
40, ma tiŋambu gêŋ yô iŋ
ŋandô.
3 Ma têŋ dinaŋ Sadaŋ hôc
asê iŋ ma sôm têŋ iŋ, “Am
Anötö ndê Atu, a? Bocdi-
naŋ sôm têŋ hoc dindec bu
sênem dau kwi ti gêŋ daneŋ-
ŋga.”
4 Magoc Yisu ô yom ma
sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê
yom yêc bocdec bu, *‘Gêŋ
daneŋ-ŋga ŋambwa kêŋ lau
sêndöc tali dom. Ŋac daŋga
wambu yom hoŋ naŋ Anötö
sôm, dec ŋac oc sêndöc
tali.’ ”*
5 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa
pi malac dabuŋ Jerusalem
gi, ma kêŋ iŋ kalhac †lôm
dabuŋ ŋapoc lôlôc.
6 Ma sôm têŋ iŋ, “Am
Anötö ndê Atu, a? Boc-
dinaŋ pwê sip ndi. Am
oc tisac dom, bu sêto yom
yêc bocdec bu, *‘Pômdau oc
êŋkiŋ ndê aŋela bu sêyob am,
ma sêpê am sa lôlôc bu am
tiŋ gahim pi hoc daŋ dom.’ ”*
7 Magoc Yisu sôm têŋ iŋ,
“Mba! Sêto yom daŋ tiyham
yêc bocdec bu, *‘Êmsahê
Pômdau am nem Anötö
dom.’ ”*
8 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa, ma
lu sêpi lôc baliŋ daŋ si. Ma
gameŋ hoŋ naŋ kiŋ nom-ŋga
sem gôliŋ, ma kiŋ dau si awa
ti gêŋ ŋayham-ŋayham hoŋ,
naŋ Sadaŋ tôc têŋ Yisu.
9 Ma sôm, “Am bu pôŋ
hamduc têŋ aö ma nem akiŋ
aö, goc wakêŋ gêŋ hoŋ dec
sip am amam.”
10 Magoc Yisu sôm têŋ
iŋ, “Mba, Sadaŋ! Am kôc
daôm sa ndi! Sêto yom yêc
bocdec bu, *‘Pôŋ hamduc têŋ
Pômdau am nem Anötö, ma
nem akiŋ iŋ tawasê.’ ”*
11 Têŋ dinaŋ Sadaŋ hu iŋ
siŋ, ma aŋela sêmeŋ ma sem
akiŋ iŋ.

Yisu gic hu ndê gweleŋ

12 Tiŋambu †Herod kêkiŋ
ndê lau siŋ-ŋga si ma sêkôc
Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc
gapocwalô. Ma têŋ ndoc
Yisu ŋgô ŋawaê, goc iŋ mbu
têŋ gameŋ Galili-ŋga gi.
13 Iŋ gi ndöc malac Nasaret
dom, magoc iŋ gi ndöc Kape-
naom, malac naŋ yêc kêpiŋ
Bugictoŋ Galili-ŋga. Muŋ-
ŋga andô †Jakob ndê atu lu,
Sebulun lu Naptali sêwêkaiŋ
nom yêc gameŋ dinaŋ.
14 Ŋalêŋ dinaŋ yom naŋ
propet Aisaya to muŋ su,
naŋ ŋandô sa. Yom dau
bocdec bu:
15-16 Ŋawê atu daŋ meŋ
pô lau naŋ sêndöc Sebu-
lun lu Naptali si gameŋ
naŋ yêc kêpiŋ bugic-
toŋ, ma yêc Bu Jor-
dan ŋamakê. Gameŋ
Galili-ŋga dinaŋ sêsam
bu lau apa si gameŋ,
ma lau naŋ sêndöc di-
naŋ, naŋ sêmbo tôm lau
naŋ ŋasec atu kôm ŋac
ahuc, ma tôm lau naŋ
sêmpiŋ bu sêmbac ndu.
Magoc kwahic dec sêlic
ŋawê atu su. *[Ais 9:1-2]*

17 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu gic
hu ndê gweleŋ nem mêtê
lau-ŋga, ma iŋ hoc yom asê
têŋ lau bocdec bu, “Anötö
ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Boc-
dinaŋ anem daôm kwi, ma
ahu mêtê sac siŋ.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêŋkuc iŋ-ŋga

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

18 Têŋ bêc daŋ Yisu
kêsêlêŋ mbo Bugictoŋ Galili-
ŋga ŋamakê. Ma iŋ gêlic
Saimon naŋ ndê ŋaê daŋ
Pita, lu asi Andru. Iŋlu
sêkêŋ wasaŋ sêmbo, bu iŋlu
ŋgac sêkôc i-ŋga lu.
19 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu,
“Amlu ameŋ aŋkuc aö, ma
aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac
sêmeŋ sêŋkuc aö, tôm naŋ
kwahic dec amlu ahê i.”
20 Ma ŋagahô iŋlu sêtec si
wasaŋ yêc, ma sêŋkuc iŋ.
21 Sêŋsêlêŋ si, ma Yisu
gêlic Sebedi ndê atu lu, naŋ
Jems lu Jon. Sêndöc waŋ
sêwhiŋ damba Sebedi, ma
sêpô si wasaŋ kic sêmbo.
Yisu mbwêc iŋlu bu sêmeŋ
sêŋkuc iŋ,
22 ma ŋagahô iŋlu sêhu
damba ti waŋ siŋ, ma
sêŋkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

23 Dinaŋ su, goc Yisu
kêsêlêŋ golom-golom malac
yêc gameŋ Galili-ŋga. Iŋ
kêdôhôŋ lau mbo †lôm wê-
ŋga, ma gêm mêtê ŋawaê
ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ.
Ma iŋ kôm lau ti gêmbac
tidau-tidau hoŋ ŋayham sa.
24 Ŋawaê pi gêŋ dau gêm
gameŋ Siria-ŋga hoŋ ahuc,
ma tu dinaŋ-ŋga lau sêkôc
ŋac si lau gêmbac hoŋ sêtêŋ
Yisu si, ma iŋ kôm ŋac
ŋayham sa. Lau naŋ sêhôc
ŋandê atu, lau ti ŋalau sac,
lau bôliŋ, ma lau deŋdeŋ
ti mboloctê, lau ti ŋawapac
hoŋ dinaŋ iŋ gêm ŋac sa.
25 Ma lau daêsam sêsa si
ma sêŋkuc iŋ. Ŋatô sêmeŋ

akêŋ gameŋ Galili-ŋga, ma
ŋatô akêŋ gameŋ Dekapolis-
ŋga.* Ma ŋatô sêmeŋ akêŋ
malac Jerusalem ma malac
hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga,
ma ŋatô sêmeŋ akêŋ Bu Jor-
dan ŋadaŋga.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc
(Luk 6:20-23)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu gêlic bu
lau daêsam sêŋkuc iŋ, goc pi
lôc daŋ gi. Iŋ ndöc sic, ma iŋ
ndê †sêŋomi sêtigasuc iŋ.
2 Ma iŋ gic hu kêdôhôŋ
ŋac ma sôm,
3 "Anötö ndê mwasiŋ gic
waê lau naŋ sêŋgwiniŋ
dau yêc iŋ aŋgô-ŋga.
Iŋ gêlic ŋayham bu kôc
ŋac sa sêmbo iŋ ndê
gôliŋ ŋapu.
4 Anötö ndê mwasiŋ gic
waê lau naŋ sêndöc ti
ŋalôm ŋawapac. Iŋ
oc kôm ŋac si ŋalôm
timalô.
5 Anötö ndê mwasiŋ gic
waê lau ti lêŋ malô ma
yom malô. Bu ŋac oc
sêwêkaiŋ gameŋ nom-
ŋga sambob.
6 Anötö ndê mwasiŋ gic
waê lau naŋ atac whiŋ
ndu andô bu sêsa lêŋ
gitêŋ eŋ. Iŋ oc nem ŋac
sa sêti lau gitêŋ ŋandô.
7 Anötö ndê mwasiŋ gic
waê lau naŋ tawalô lau.
Iŋ oc tawalô ŋac.
8 Anötö ndê mwasiŋ
gic waê lau ti ŋalôm
ŋawasi. Ŋac oc sêlic
Anötö.
9 Anötö ndê mwasiŋ gic
waê lau naŋ sêŋsalê lêŋ
tu sêmbo ti yom malô-
ŋga. Iŋ oc sam ŋac bu iŋ
dau atui awhê ma ŋgac.
10 Anötö ndê mwasiŋ gic
waê lau naŋ sêtap kisa
sa tu sêsa Anötö ndê
lêŋ gitêŋ-ŋga. Iŋ gêlic
ŋayham bu kôc ŋac
sa sêmbo iŋ ndê gôliŋ
ŋapu.
11 "Têŋ ndoc lau sêkêŋ
kisa mac ma sêpu mac ti
sêŋgôliŋ yom sac daêsam pi
mac tu mac aŋkuc aö-ŋga,
naŋ ahêgo daôm dom. Bu
Anötö oc êmwasiŋ mac.
12 Atac ŋayham ma ati-
sambuc, bu Anötö oc kêŋ
ŋaôli ŋayham têŋ mac yêc
undambê. Ma gauc nem bu
ŋalêŋ tigeŋ, lau sêkêŋ kisa
Anötö ndê lau propet naŋ
sêmbo muŋ su."

Anötö ndê lau sêtôm gwêc
so ma sêtôm ŋawê

13 Ma Yisu sôm, "Dakêŋ
gwêc so sip gêŋ daneŋ-ŋga
bu dakôm gêŋ dau ŋayham.
Ma mac ambo lau nom-ŋga
ŋalôm atôm gwêc so. Tigeŋ
gwêc so bu ŋamakic niŋga,
oc dakôm ŋamakic sa tiy-
ham ŋalêŋ nde? Iŋ tisac su,
ma tambaliŋ siŋ niŋga, ma
lau sêkwê dôŋ.
14 "Ma mac ambo nom
atôm ŋawê bu pô gameŋ.
Malac daŋ bu yêc lôc, oc tôm
dom bu siŋ dau kwi.

* **4:25** Dekapolis - ŋaê dinaŋ danem kwi bu 'malac amaŋlu.' Malac amaŋlu dinaŋ sêyêc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋagameŋ têŋ ac pi-ŋga.

15 Ma têŋ ndoc datuŋ lam
asê, oc taŋgatöc ŋa suc ahuc
dom. Taŋkiŋ sa bu ŋawê pô
gameŋ hoŋ.
16 Bocdinaŋ, akôm mêtê
ŋayham yêc lau hoŋ aŋgô-
ŋga, naŋ gitôm mac nem
ŋawê bu pô gameŋ. Ma
lau oc sêlic mac nem
mêtê ŋayham, ma sêmpiŋ
Damam undambê-ŋga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

17 “Gauc nem dom bu
aö gameŋ tu waseŋ Anötö
ndê yom naŋ Moses ti lau
propet sêto yêc, naŋ su-ŋga.
Aö gameŋ tu waseŋ su-ŋga
dom, tigeŋ tu wakôm yom
dau ŋandô sa-ŋga.
18 Yomandô, aö wasôm
têŋ mac bu undambê ti
nom bu niŋga, magoc yom
ŋalhô sauŋ daŋ oc niŋga
yêc yomsu dom e aö dauŋ
wandic dabiŋ gêŋ hoŋ.
19 Asa naŋ kêgilì yomsu
naŋ hêganôŋ gêŋ sauŋ andô
daŋ, me kêdôhôŋ lau ŋatô
bu sêkôm bocdinaŋ, naŋ ti
ŋamalac waêmba yêc Anötö
ndê gôliŋ ŋapu. Magoc asa
naŋ daŋga wambu Anötö
ndê yomsu, ma kêdôhôŋ lau
ŋatô bu sêkôm bocdinaŋ,
naŋ ti ŋamalac tiwaê yêc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu.
20 Aŋgô! Lau Palêsai ti
†kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga
sêŋsahê ŋaŋga bu sêti lau
gitêŋ, tigeŋ aö wasôm têŋ
mac, bu mac bu ati lau gitêŋ
ahôc gêlêc ŋac dom, dec
oc tôm dom bu mac ambo
Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

Yomsu dandic ŋamalac ndu-ŋga ŋahu

21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Mac aŋyalê yom naŋ Anötö
kêŋ têŋ abaŋi bocdec bu,
‘*Ndic ŋamalac ndu dom.*’ Ma
‘Asa naŋ bu ndic ŋamalac
ndu, naŋ oc tap ŋagêyô sa.’
22 Tigeŋ kwahic dec aö
wasôm têŋ mac, bu asa
naŋ tac ŋandê têŋ ŋamalac
daŋ, naŋ oc tap ŋagêyô sa
gitôm iŋ naŋ gic ŋamalac
ndu. Ma mac nem ŋagôliŋ
daŋ sôm bu lau atu-tu
sêmatôc ŋamalac naŋ sam
ndê asidôwa bu ŋamalac
gauc mbasi-ŋga. Magoc
aö wasôm têŋ mac, bu asa
naŋ sôm yom kaiŋ dinaŋ,
naŋ gitôm bu tap ŋagêyô
lambwam-ŋga sa.

23 “Bocdinaŋ têŋ ndoc am
bu lic om ma bu kêŋ nem da
têŋ Anötö, ma bu gauc nem
yom daŋ yêc amlu ŋamalac
daŋ ŋasawa,
24 naŋ goc hu nem da siŋ
yêc alta ŋamakê ma sa ndi
tap ŋamalac dau sa. Gêŋ
ŋamata-ŋga amlu amasaŋ
yom naŋ yêc amlu ŋasawa,
goc mbu ndi ma kêŋ nem da
têŋ Anötö.

25 “Ma am nem tôp bu
yêc ŋamalac daŋ, ma iŋ
bu wê am têŋ ŋgac êmatôc
yom-ŋga ndi, naŋ êmasaŋ
yom têŋ iŋ ŋagahô, têŋ ndoc
amlu aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma
bocdinaŋ ŋgac dau oc kêŋ
am têŋ ŋgac êmatôc yom-
ŋga dom. Bu mba, mboe
ŋgac êmatôc yom-ŋga oc

kêŋ am têŋ ŋgac yob gapoc-
walô-ŋga, ma iŋ êmbaliŋ am
sôc gapoc-walô ndi.
26 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ am, am oc ndöc gapoc-
walô ŋapaŋ e am ndic nem
tôp hoŋ pacndê.”

Yomsu mockaiŋ-ŋga ŋahu

27 “Ma mac aŋyalê yom
naŋ Moses to bocdec bu,
*‘Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga
dom.’*
28 Tigeŋ kwahic dec aö
wasôm têŋ mac, ŋgac daŋ
bu tahê awhê daŋ e ŋalôm
ŋagalac, naŋ gitôm iŋ kôm
mêtê mockaiŋ-ŋga têŋ iŋ su,
yêc iŋ ndê ŋalôm.
29 “Am tanôm daŋga bu hê
am têŋ sac, goc kip tanôm
dinaŋ sa ma êmbaliŋ niŋga.
Am tanôm daŋ bu niŋga,
naŋ hôc gêlêc am tanôm
lu yêc ma hê am bu kôm
sac, ma tiŋambu Anötö kêŋ
am sip ya lambwam-ŋga ti
ŋamlic sambuc ndi.
30 Ma amam daŋga bu
tim am, goc tim kic ma
êmbaliŋ niŋga. Amam daŋ
bu niŋga, naŋ hôc gêlêc
am mbo ti amam lu-lu ma
kôm sac su, ma tiŋambu sip
ya lambwam-ŋga ti ŋamlic
sambuc ndi.”

*Awhê lu ŋgac sêhu dau
siŋ dom*

31 “Ma Moses to yom daŋ
bocdec bu, *‘Ŋgac daŋ naŋ
gauc gêm bu hu nawhê siŋ,
naŋ kêŋ bapia sêhu dau siŋ-
ŋga têŋ nawhê, goc hu iŋ
siŋ.’*
32 Tigeŋ aö wasôm têŋ
mac, bu yom tigeŋ yêc bu
ŋgac hu iŋ nawhê siŋ, naŋ
awhê dau kôm mêtê mock-
aiŋ-ŋga whiŋ ŋgac daŋ.
Ŋgac daŋ bu hu nawhê
siŋ ŋambwa, naŋ kôm iŋ
ti awhê mockaiŋ-ŋga. Ma
ŋgac wakuc daŋ bu nem
awhê dau, naŋ kôm mêtê
mockaiŋ-ŋga* whiŋ.”

*Dasôm yom tidôŋ goc
dakôm ŋandô sa*

33 “Mac aŋyalê yom daŋ
tiyham naŋ Anötö kêŋ têŋ
abaŋi bocdec bu, *‘Yom bocke
naŋ mac amatiŋ tidôŋ, naŋ
akôm popoc dom,’* ma *‘Yom
naŋ mac bu apuc dôŋ bu
yomandô yêc Pômdau aŋgô-
ŋga, naŋ akôm ŋandô sa.’*
34-35 Magoc aö wasôm têŋ
mac, bu asôm yom daŋ
tu apuc nem yom dôŋ-ŋga
dom. Asôm yom pi undambê
me pi nom tu bu apuc nem
yom dôŋ-ŋga dom, ŋahu bu
Anötö iŋ undambê ti nom
ŋadau. Ma asôm yom pi
Jerusalem dom, bu Anötö
kêyaliŋ malac dau sa ti iŋ
ndê kiŋ atu ndê malac.

* **5:32** Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Ŋgac daŋ bu hu ndê nawhê siŋ ŋambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ŋatô oc gauc nem bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ tu iŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ ŋgac daŋ, ma bocdinaŋ ŋac oc sêlic iŋ tôm awhê mockaiŋ-ŋga. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Têŋ ndoc awhê dinaŋ nakweŋ hu iŋ siŋ, goc iŋ oc nem ŋgac wakuc. Tigeŋ Anötö gêlic bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ ŋambwa, dec iŋlu si yom sênem dau-ŋga gacgeŋ yêc. Bocdinaŋ awhê dau lu nakweŋ wakuc sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.

36 Ma asôm yom pi nem
ŋagôlôŋ dom, bu mac atôm
dom bu akôm nem kêclauŋ
daŋ tisêp me tiyec.
37 Asa bu lôc bu kôm
gêŋ daŋ, naŋ sôm 'Aêc, aö
wakôm,' ma bu kôm dom
goc sôm, 'Mba, aö wakôm
dom.' Yom ŋatô bocke
naŋ mac asôm tu apuc yom
dau dôŋ-ŋga, naŋ meŋ akêŋ
Sadaŋ ndê."

Daô sac naŋ sêkôm têŋ yac, naŋ dom

38 "Ma mac aŋyalê yom
naŋ Moses to bocdec bu,
'*Ŋamalac daŋ bu ndic am
tanôm tisac, naŋ ndic iŋ ndê
ô. Ma asa naŋ tuc nem
ŋalhôm daŋ dulu, naŋ tuc iŋ
ndê dulu ô.*'
39 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac
bu akôm mêtê sac ô mêtê sac
naŋ lau sêkôm têŋ mac, naŋ
dom. Daŋ bu tap am sip alim
andô daŋga, naŋ kêŋ daŋga
bu iŋ ndic whiŋ.
40 Ma ŋgac daŋ bu wê
am têŋ lau sêmatôc yom-
ŋga, ma iŋ tac whiŋ bu am
nemlhi iŋ ŋa am nem gêŋ
sauŋ daŋ, goc kêŋ nem gêŋ
atu têŋ iŋ whiŋ.
41 Ma lau †Rom-ŋga si
ŋgac siŋ-ŋga daŋ bu kac
yom am bu hoŋ iŋ ndê
wapa seŋ ŋasawa apê, goc
hoŋ wapa dau êmsêlêŋ seŋ
ŋasawa baliŋ whiŋ iŋ ndi.
42 Êmgamiŋ nem gêŋ têŋ
lau naŋ sêteŋ gêŋ têŋ am,
naŋ dom, ma daŋ bu ndac
am bu nem iŋ sa ŋa gêŋ daŋ,
naŋ puc dômwêm iŋ dom."

Atac whiŋ nem ŋacyo (Luk 6:27-36)

43 "Ma mac aŋyalê yom
naŋ Moses to bocdec bu,
'*Atac whiŋ nem lau meŋpaŋ
am-ŋga,*' ma yom naŋ lau
sêsôm bocdec bu, 'Atac tec
nem ŋacyo.'
44 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac
bu atac whiŋ nem ŋacyo, ma
ateŋ mbec tu lau naŋ sêkêŋ
kisa mac-ŋga.
45 Mac bu akôm boc-dinaŋ,
goc Damam undambê-ŋga
oc sam mac bu iŋ atui awhê
ma ŋgac. Iŋ dau kêŋ ndê ac
pi pô lau sac ti lau ŋayham,
ma kêŋ u gic lau gitêŋ ti lau
naŋ sêsa lêŋ giso.
46 Lau sac ma lau naŋ
sêkôc takis-ŋga atac whiŋ
lau naŋ atac whiŋ ŋac, ma
sêtec lau naŋ sêtec ŋac.
Mac bu aŋkuc ŋac si mêtê,
dec tu sake-ŋga Anötö oc lic
mac ŋayham?
47 Lau sambuc sêtoc dau
si asidôwai sa, magoc sêtec
lau ŋatô. Bocdinaŋ mac bu
atoc nem asidôwai tawasê
sa, dec tu sake-ŋga Anötö oc
lic mac ŋayham hôc gêlêc
lau sambuc?
48 Akôc gauc pi yom hoŋ
dinaŋ, ma akôm mêtê solop
eŋ, tôm Damam undambê-
ŋga ndê mêtê."

6

Yom pi sakiŋ gitêŋ ŋatô

1 Ma Yisu gic têku yom ma
sôm, "Ayob daôm bu akôm
nem sakiŋ anem akiŋ Anötö-
ŋga tu bu lau sêlic e sêmpiŋ
mac-ŋga dom. Mac bu akôm
tu bu lau sêmpiŋ mac-ŋga,

oc atap nem ŋaôli daŋ sa yêc Damam undambê-ŋga dom.”

Mêtê dakêŋ gêŋ têŋ lau-ŋga

2 “Bocdinaŋ têŋ ndoc am bu nem lau ŋalôm sawa sa, naŋ goc sêc gêŋ dau ahuc. Ndic dahuc taŋ bu kêŋ puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-ŋga naŋ sêtoc dau sa, naŋ sêkôm bocdinaŋ yêc lôm wê-ŋga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpiŋ ŋac. Yomandô aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa su.

3 Tigeŋ têŋ ndoc am bu kêŋ gêŋ têŋ lau ŋalôm sawa, naŋ siŋ ma kêŋ gelec têŋ ŋac, ma yob bu lau daŋ sêŋgô ŋayom dom.

4 Bocdinaŋ am nem mêtê kôm yác lau-ŋga oc yêc siŋ dau. Ma Damam naŋ gêlic gêŋ naŋ yêc siŋ, naŋ oc kêŋ ŋaôli têŋ am.”

Mêtê dateŋ mbec-ŋga
(Luk 11:2-4, 9-13)

5 “Ma têŋ ndoc am bu teŋ mbec, naŋ teŋ tôm lau sêtim yom lau-ŋga dom. Ŋac atac whiŋ bu sêteŋ mbec sêlhac lôm wê-ŋga ti seŋ ŋamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpiŋ ŋac-ŋga. Yomandô aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa su.

6 Têŋ têm am bu teŋ mbec, naŋ goc sôc nem andu ŋalôm ma sêc gatam ahuc, ma teŋ mbec têŋ Damam yêc malam naŋ lau daŋ sêlic dom. Ma Damam naŋ kêyalê gêŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ oc kêŋ ŋaôli têŋ am.

7 “Ma têŋ têm mac bu ateŋ mbec, naŋ ateŋ mbec baliŋ tôm lau sambuc dom. Ŋac gauc gêm bu mbec dau oc ŋandô sa tu ŋac si yom ŋalhô daêsam-ŋga.

8 Aŋkuc ŋac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanaŋ su, gêŋ naŋ mac apônda.

9 Bocdinaŋ ateŋ mbec bocdec bu:

Damaŋ, am naŋ mbo undambê. Am nem ŋaê lau sênem dabuŋ maŋ.

10 Mweŋ ti lau hoŋ si Pômdau. Kêŋ lau daŋga wambu nem yom ŋapep yêc nom, gitôm yêc undambê.

11 Kêŋ yac mba gö têŋ ac dindec.

12 Suc yac mba sac ŋatôp kwi, tôm yac asuc lau naŋ sêkôm sac têŋ yac, naŋ si sac ŋatôp kwi.

13 Yob yac têŋ lêtôm bu tap yac sa dom, ma têŋ ŋgac sac Sadaŋ bu kôm yac ŋayom dom.

14 Mac bu asuc lau naŋ sêkôm sac têŋ mac, naŋ si sac kwi, goc Damam undambê-ŋga oc suc mac nem kwi bocdinaŋ.

15 Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinaŋ.”

Mêtê dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu danem akiŋ Anötö-ŋga

16 “Ma têŋ têm mac bu ahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu

anem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ akôm aŋôm andô masiŋ-masiŋ tôm lau sêtim yom lau-ŋga sêkôm, naŋ dom. Lau dinaŋ sêkôm aŋgô andô tisac, bu lau sêlic ma sêŋyalê bu ŋac sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ma tu dinaŋ-ŋga sêmpiŋ ŋac. Yomandô aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa su.

17 Bocdinaŋ têŋ têm mac ahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ aliŋ bu ma amasaŋ daôm ŋapep.

18 Ma ŋalêŋ dinaŋ lau daŋ oc sêŋyalê dom bu mac ahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ. Tigeŋ mac nem Damam naŋ mbo siŋ dau, naŋ kêyalê gêŋ hoŋ naŋ yêc siŋ dau, ma bocdinaŋ oc kêŋ nem ŋaôli têŋ mac."

Taŋsalê awa ŋandô undambê-ŋga
(Luk 12:33-34)

19 Ma Yisu sôm, "Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neŋ, ma u oc nôm gêŋ dau tibalê, ma lau kaŋ oc sênem kaŋ sa.

20 Apo gêŋ undambê-ŋga sa ti nem awa ŋandô, ma sop ti u oc seŋ su dom, ma gitôm dom bu lau kaŋ sêsôc sêndi bu sênem kaŋ.

21 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem awa yêc, naŋ mac nem ŋalôm ti gauc oc sap dôŋ ŋapaŋ."

Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê
(Luk 11:33-36)

22 "Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê naŋ tôc seŋ têŋ ŋac. Bocdinaŋ mac nem tanôm bu wê mac asa lêŋ ŋayham, goc mac nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ oc yêc ŋawê ŋalôm eŋ.

23 Magoc tanôm bu wê mac asa lêŋ sac-ŋga, goc mac gacgeŋ ambo ŋasec ŋalôm. Bocdinaŋ mac bu gauc nem bu ambo ŋawê ŋalôm, magoc asa lêŋ ŋasec-ŋga, naŋ dec ŋasec gêm mac ahuc sambuc."

Danem akiŋ ŋadau lu dom

24 "Ŋamalac daŋ gitôm dom bu nem akiŋ ŋadau lu, bu iŋ oc tec daŋ, ma atac whiŋ daŋ, me sap daŋ dôŋ ma pu daŋ. Ma mac bocdinaŋ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-ŋga lulu sa ti mac nem ŋadau."

Dahêgo dauŋ dom
(Luk 12:22-32)

25 "Tu dinaŋ-ŋga dec ahêgo daôm dom tu gêŋ aneŋ-ŋga ti anôm-ŋga, me tu ŋakwê asôc-ŋga. Anötö kêŋ mac ambo tamli, ma gêŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu. Gêŋ daneŋ-ŋga iŋ gêŋ atu dom. Ma Anötö kêŋ mac nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ, ma gêŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu. Ŋakwê asôc-ŋga iŋ gêŋ atu dom.

26 "Akôc gauc pi mbac. Ŋac sêsô gêŋ dom, sêhoŋ gêŋ ŋandô ma sic sa sôc andu gêŋ ŋandô-ŋga dom. Tigeŋ Damam undambê-ŋga

gôlôm ŋac. Ma iŋ tac whiŋ
mac ŋamalac hôc gêlêc
mbac hoŋ su.
27 Ma mac nem asa bu
hêgo dau, dec oc tôm bu ndic
têku ndê têm mbo tali-ŋga?
28 “Tu sake-ŋga mac nem
ŋalôm ŋawapac tu ŋakwê
asôc-ŋga? Akôc gauc pi
ŋaola ŋayham naŋ sêpo
sêlhac kwaŋ ŋalôm, naŋ
sêkôm gweleŋ ti sêmasaŋ
ŋakwê dom.
29 Tigeŋ aö wasôm têŋ
mac bu Kiŋ Solomon iŋ
sôc ŋakwê ŋayham andô,
magoc iŋ ndê gôlôŋ ti
ŋawasi hôc gêlêc ŋaola
dinaŋ daŋ su dom.
30 O mac lau naŋ akêŋ
whiŋ gwalec, aŋgô! Kwaŋ
ti ŋaola nom-ŋg a sêlhac
bêc daêsam dom, ma lau oc
sêkêŋ ya neŋ su. Magoc
Anötö kêŋ gêŋ dau ti ŋadalô
ŋayham, ma yob ŋapep.
Ma bocdinaŋ aŋyalê bu yom
ŋandô, iŋ oc yob mac, ma
kêŋ ŋakwê têŋ mac whiŋ.
31 Bocdinaŋ ahêgo daôm
dom ma asôm bu ‘Daneŋ
sake?’ me ‘Danôm sake?’
me ‘Dasôc ŋakwê bocke?’
lec dom.
32 Lau sambuc naŋ sêŋyalê
Anötö dom, naŋ sêhêgo
dau tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga,
tigeŋ Damam undambê-ŋga
kêyalê su bu mac apônda
gêŋ hoŋ dinaŋ.
33 Gêŋ ŋamata-ŋga akôm
ŋaŋga bu atap malam sa yêc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu, ma
bu asa iŋ ndê lêŋ gitêŋ. Ma
iŋ oc yob mac tu gêŋ nom-
ŋga-ŋga whiŋ.
34 “Bocdinaŋ ambo ti nem
ŋalôm ŋawapac tu gêŋ
laŋsê-ŋga dom. Ahu siŋ
yêc e laŋsê dau hôc asê.
Ŋawapac bêc tigeŋ-ŋga naŋ
gitôm bêc tigeŋ dinaŋ.”

7

Dapu lau ŋambwa dom
(Luk 6:37-42)

1 Ma Yisu sôm, “Alic lau
sac ŋambwa tu ŋac si lêŋ ti
sakiŋ-ŋga dom, dec Anötö oc
lic mac sac tu nem-ŋga dom.
2 Bu Anötö oc êŋsahê mac
tôm mac aŋsahê lau, ma
nem dôhôŋ mac nem lêŋ ti
sakiŋ tôm dôhôŋ naŋ mac
am dôhôŋ lau si.
3 “Tu sake-ŋga am hêgo
daôm tu gêŋ golop sauŋ
naŋ yêc nem asidôwa tandô,
tigeŋ gêŋ golop atu naŋ yêc
am daôm tanôm, naŋ gêlic
apu?
4 Ma bocke am sôm têŋ
nem asidôwa, ‘Aö bu wakôc
gêŋ golop naŋ yêc am
tanôm, naŋ sa.’ Tigeŋ gêŋ
golop atu pôc daôm nem
tanôm ahuc?
5 Am ŋgac tim yom lau-
ŋga! Kôc gêŋ golop atu
sa yêc daôm tanôm muŋ e
tanôm ŋawa sa, naŋ goc kôc
gêŋ golop sauŋ dinaŋ sa yêc
nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêŋ
dabuŋ ŋapep

6 “Akêŋ gêŋ dabuŋ têŋ
giam dom, b u oc sêkac dau
kwi ma sêseŋ mac. Ma
ambaliŋ nem gôlôŋ ŋayham
têŋ bôc dom, bu oc sêkwê
popoc.”

Anötö iŋ ŋadau bu kêŋ gêŋ têŋ yac-ŋga

7 “Ateŋ gêŋ têŋ Anötö, dec
oc akôc ŋandô, aŋsalê iŋ ti
ndê lêŋ, ma oc atap sa, ma
bu amati gatam oc lêc su têŋ
mac.
8 Bu Anötö kêŋ gêŋ têŋ lau
hoŋ naŋ sêndac iŋ, ma lau
hoŋ naŋ sêŋsalê iŋ ti ndê
lêŋ, naŋ oc sêtap sa, ma ŋac
naŋ sêmati gatam naŋ oc lêc
su têŋ ŋac.

9 “Mac dambai aŋgô! Nem
balê daŋ bu teŋ gö têŋ am,
dec am oc kêŋ hoc têŋ iŋ, a?
10 Ma bu teŋ i oc kêŋ mboc
sac têŋ iŋ, a?
11 Mba! Mac lau sac,
tigeŋ atoc nem balêkoc sa
ŋa gêŋ ŋayham. Magoc
Damam naŋ mbo undambê
iŋ gitêŋ eŋ, ma oc kêŋ gêŋ
ŋayham-ŋayham eŋ têŋ lau
naŋ sêteŋ iŋ.
12 Akôm mêtê ŋayham
têŋ lau hoŋ, gitôm mêtê
ŋayham naŋ mac atac whiŋ
bu sêkôm têŋ mac. Yom hoŋ
naŋ Moses ti lau propet sêto,
naŋ hêganôŋ yac dakôm
mêtê ŋayham bocdinaŋ.”

Yom seŋ lu-ŋga

13 “Aŋsahê ŋaŋga bu atap
gameŋ andöc tamli ŋapaŋ-
ŋga sa, magoc aŋyalê bu
gatam gameŋ dinaŋ-ŋga iŋ
gatam sauŋ. Bu gameŋ
andiŋam-ŋga dê yêc, ma seŋ
têŋ gameŋ dau iŋ seŋ atu,
ma ŋagatam atu bocdinaŋ.
Lau daêsam sêsa seŋ atu
dinaŋ, ma oc sêsôc gatam
atu dau.
14 Magoc gameŋ dandöc
taŋli ŋapaŋ-ŋ ga ŋagatam
iŋ gatam sauŋ, ma seŋ têŋ
gameŋ dinaŋ iŋ seŋ atu dom,
ma lau daêsam oc sêtap sa
dom.”

Yom pi propet tasaŋ

15 “Ayob daôm tu propet
tasaŋ-ŋga. Ŋac sêtôm giam
pôm naŋ sêmpaŋ dau ahuc
ŋa domba ŋamlic, tu bu sêti
gasuc domba-ŋga ma sêseŋ
ŋac su. Ŋalêŋ tigeŋ propet
tasaŋ oc sêtêŋ mac sêloc tu
sêŋsau mac-ŋga.
16 Aŋsahê ŋac si lêŋ dec
tôm bu mac aŋyalê bu ŋac
lau tasaŋ. Ŋalêŋ tigeŋ, yac
dalic a ŋandô ma taŋyalê a
dau bu ŋayham me sac. Oc
tôm dom bu dahiŋ ŋandô
ŋayham yêc a sac.
17 Yomandô! A ŋayham
sem ŋandô ŋayham, ma a
sac sem ŋandô sac.
18 A ŋayham daŋ gitôm
dom bu nem ŋandô sac, ma
a sac gitôm dom bu nem
ŋandô ŋayham.
19 Ma a hoŋ naŋ sem
ŋandô sac, naŋ oc sêlêŋ su
ma sêtuc pi ya ndi, ma ya
neŋ su.
20 Bocdinaŋ aŋsahê propet
si lêŋ, ma aŋyalê ŋac bu
propet ŋayham me sac.”

Pômdau kêyalê iŋ ndê lau su

21 “Lau daêsam sêsam aö
bu, ‘Pômdau,’ tigeŋ ŋac hoŋ
oc sêtap gameŋ undambê-
ŋga sa dom. Mba! Lau
naŋ daŋga wambu Damaŋ
undambê-ŋga ŋapep, ma
sêkôm mêtê tôm iŋ atac

whiŋ, naŋ oc sêtap un-
dambê sa.
22 Têŋ Anötö ndê bêc
êmatôc lau-ŋga, naŋ lau
tasaŋ daêsam oc sêsôm têŋ
aö bu, ‘Pômdau, Pômdau!
Yac ahoc yom asê atôm
propet, ma atiŋ ŋalau sac su
ma akôm gêŋ dalô daêsam
am am aŋôm. Bocdinaŋ kôc
yac sa.’
23 Tigeŋ aö wasôm têŋ ŋac
bu, ‘Aö kayalê mac dom sam-
buc mac lau sac. Alhö su yêc
aö!’ ”

Yom gôliŋ pi ŋgac lu naŋ sêkwê andu
(Luk 6:46-49)

24 “Lau naŋ sêŋgô aneŋ
yom ma sêkôm ŋandô sa,
naŋ sêtôm ŋgac tigauc naŋ
kwê ndê andu kalhac nom
ŋaŋga ma kêŋ hoc kêgapiŋ
alhö dôŋ.
25 Têŋ ndoc u gic e bu hêc,
ma mbu puc ŋadinda hôc pi
andu dau, naŋ andu dau ku
sa dom bu hoc kêgapiŋ dôŋ.
26 Magoc lau naŋ sêŋgô
aneŋ yom ma sêkôm ŋandô
sa dom, naŋ sêtôm ŋgac
gauc mba naŋ kwê ndê andu
kalhac nom babalê.
27 Ma u gic ti bu hêc, ma
mbu puc ŋadinda hôc pi
andu dau, goc ku sa ma tisac
sambuc.”
28 Yisu gic bata ndê yom
dinaŋ, ma lau hoŋ sêhêdaê
tu iŋ ndê yom-ŋga.
29 Ŋahu bu yom naŋ iŋ
kêdôhôŋ têŋ ŋac naŋ yom ti
ŋaclai, hôc gêlêc lau Israel-
ŋga si kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga si yom hoŋ su.

8

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

1 Yisu sip akêŋ lôc meŋ,
ma lau daêsam sêŋkuc iŋ.
2 Ma ŋgac daŋ ti gêmbac
†leprasi têŋ iŋ gi, goc pôŋ
haduc ma sôm, “Pômdau.
Am bu tac whiŋ dec gitôm
bu am oc kôm aö ŋamlic
ŋawasi sa.”
3 Yisu kêmatôc amba sa
gi ma kêmasec iŋ, ma sôm,
“Aö atac whiŋ, dec wasôm
têŋ am bu ŋamlic ŋawasi
sa.” Ma ŋagahô eŋ gêmbac
hu iŋ siŋ, ma iŋ ŋamlic
ŋayham sa.
4 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Am
ŋgô! Gêŋ naŋ kwahic dec
hôc asê am, naŋ sôm asê
têŋ lau daŋ dom. Tigeŋ têŋ
†dabuŋsiga ndi, tôc daôm
têŋ iŋ bu lic bu am nem
ŋamlic ŋawasi sa su. Ma
kêŋ da tôm yomsu naŋ
Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ
dinaŋ lau hoŋ oc sêŋyalê bu
am ŋamlic ŋayham sa.”

Ŋgac bata siŋ-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga
(Luk 7:1-10)

5 Tiŋambu Yisu sôc malac
Kapenaom gi. Ma ŋgac bata
Rom-ŋga daŋ, naŋ gêm gôliŋ
lau siŋ-ŋga 100, naŋ têŋ iŋ gi
ma ndac iŋ bu nem iŋ sa.
6 Iŋ sôm, “Pômdau, aneŋ
ŋgac akiŋ daŋ ndöc bôliŋ.
Iŋ yêc andu ŋapaŋ ma
kêsahê ŋandê atu.”

7 Ma Yisu sôm têŋ iŋ,
“Aö oc waloc ma wakôm iŋ
ŋayham sa.”
8 Tigeŋ ŋgac bata dau ô
yom ma sôm, “Pômdau, am
ŋgac atu ma aö ŋgac apa,
dec mayaŋ dauŋ bu am sôc
aneŋ andu. Tigeŋ aö kayalê
su bu am ŋgac ti ŋaclai atu,
ma bocdinaŋ dec am bu ndic
atu yom, goc aneŋ ŋgac akiŋ
oc ŋayham sa.
9 Bu aö dauŋ daŋaŋ
wambu lau naŋ si ŋaclai hôc
gêlêc aö neŋ, ma aneŋ lau
siŋ-ŋga daŋga wambu aö.
Aö bu wasôm têŋ daŋ, ‘Am
ndi!’ goc iŋ oc ndi. Ma bu
wasôm têŋ daŋ, ‘Am mweŋ,’
goc iŋ oc meŋ. Ma bu wasôm
têŋ aneŋ ŋgac akiŋ bu kôm
gêŋ daŋ, goc iŋ oc kôm.”
10 Yisu ŋgô ŋgac bata
ndê yom ma hêdaê, ma
sôm têŋ lau naŋ sêŋkuc
iŋ bu, “Yomandô wasôm
têŋ mac, bu yêc lau Israel
hoŋ aö gatap ŋac si daŋ
naŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga gitôm
ŋgac Rom-ŋga dindec, naŋ
sa dom.
11 Aŋgô! Lau daêsam
naŋ lau Israel dom, naŋ oc
sêmeŋ akêŋ nom ŋabatiŋ
hoŋ, ma sêtap mwasiŋ atu
sa yêc undambê sêwhiŋ
Abraham, Aisak ma Jakob.
12 Tigeŋ lau Israel daêsam
naŋ gauc gêm bu sic waê
bu sêndöc undambê, naŋ
Anötö oc êmasuc ŋac su
sêndöc gameŋ ŋasec-ŋga,
ma sêtaŋ ti lhö êŋsiŋ pi
dau.”
13 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ
lau hoŋ su, goc sôm têŋ
ŋgac bata, “Am lhö mbu ndi.
Aö oc wakôm am nem ŋgac
akiŋ dinaŋ ŋayham sa, tôm
am kêŋ whiŋ.” Ma têŋ ndoc
dau dinaŋ gêmbac hu ŋgac
akiŋ dau siŋ, ma iŋ ŋayham
sa.

Yisu kôm lau daêsam ŋayham sa
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Tiŋambu Yisu têŋ Pita
ndê andu gi ma gêlic Pita
lawawê gêmbac lic ŋandê
atu ma yêc.
15 Yisu têŋ iŋ gi ma
kêmasec iŋ amba, goc
gêmbac hu iŋ siŋ. Ma iŋ
tisa, ma ndê gêŋ daneŋ-ŋga
ma kêŋ têŋ Yisu.
16 Têŋ telha dinaŋ ac gi
sip su, g oc lau malac-ŋga
sêkôc lau daêsam naŋ ŋalau
sac sêmbo ŋac si ŋalôm, naŋ
sa sêtêŋ Yisu si. Ma iŋ gic
atu yom, goc ŋalau sac sêhu
lau dau siŋ, ma iŋ kôm lau
gêmbac hoŋ ŋayham sa.
17 Ŋalêŋ dau dinaŋ yom
naŋ propet Aisaya sôm su
naŋ dec ŋandô sa. Muŋ-ŋga
iŋ to yom pi Mesaya bocdec
bu:

Iŋ hôc yac neŋ ŋawapac
tu nem yac sa-ŋga. *[Ais 53:4]*

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga
(Luk 9:57-62)

18 Têŋ bêc daŋ Yisu
gêlic lau daêsam sêŋgihi
iŋ ahuc, goc sôm têŋ ndê
†ŋgacsêŋomi bu sêlom
bugictoŋ ma sêpi daŋga
sêndi.

19 S êmasaŋ dau sêmbo
ma kêdôhôŋ-waga yomsu-
ŋga daŋ meŋ ma sôm têŋ
iŋ, “Kêdôhôŋwaga, aö bu
waŋkuc am, wawhiŋ am
watêŋ gameŋ bocke naŋ am
oc ndi.”
20 Ma Yisu ô iŋ ndê yom
ma sôm, “Giam pôm si hoc-
suŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga
si ŋaic yêc, tigeŋ †Ŋamalac
ndê Atu dau ndê mala yêc
bêc-ŋga mba.”
21 Ma sêŋom daŋ sôm têŋ
iŋ, “P ômdau, aö bu waŋkuc
am, magoc gêŋ ŋamata-ŋga
aö wandi wambo wawhiŋ
aneŋ lau e aŋsuhuŋ damaŋ
su naŋ.”
22 Tigeŋ Yisu sôm, “Mba!
Am bu gauc nem bu êmkuc
aö, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga.
Tec lau batê sêŋsuhuŋ lau
batê.”

*Yisu kôm bu ŋampoŋ
timalô*
*(Mak 4:35-41; Luk 8:22-
25)*

23 Yisu sôm yom dinaŋ su,
goc pi waŋ daŋ gi. Ma iŋ ndê
ŋgac-sêŋomi sêŋkuc iŋ ma
sêpi waŋ sêwhiŋ.
24 Sêlac si, ma mbu puc atu
ma gêli bu ŋampoŋ sa gic sip
waŋ, e kêpiŋ bu waŋ pac.
Tigeŋ Yisu yêc bêc yêc waŋ.
25 Dec sêtêŋ iŋ si, sêuŋ
iŋ sa ma sêsôm, “Pômdau,
nem yac sa, bu yac oc dapac
dandiŋaŋ.”
26 Magoc Yisu sôm têŋ ŋac,
“O mac lau naŋ akêŋ whiŋ
gwalec. Tu sake-ŋga mac
atöc daôm?” Goc iŋ tisa
ma sôm yom ŋaŋga têŋ mbu
ti bu ŋampoŋ, ma gameŋ
ŋaŋeŋ sa.
27 Ma ŋac hoŋ sêhêdaê ma
sêsôm têŋ dandi, “Ei! Iŋ
ŋgac kaiŋ bocke? Bu gêŋ
hoŋ sêsôc iŋ ndê yom ŋapu,
ma mbu ti bu sêwhiŋ.”

*Yisu soc ŋalau sac su yêc
ŋgac lu*
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Ŋac sêhôc asê bugic-
toŋ ŋadaŋga ma sêsôc lau
Gadala-ŋga si gameŋ si. Ma
yêc dindê ŋgac lu sêsa akêŋ
ôm sêhô-ŋga ma sêtêŋ Yisu
si. Iŋlu ŋgac lu naŋ ŋalau
sac sêmbo iŋlu ŋalôm, ma
sêkôm iŋlu sêti ŋgac pôm.
Ma bocdinaŋ lau hoŋ sêtöc
iŋlu ma sêmbo ahê iŋlu,
ma iŋlu sêndöc ôm sêhô-ŋga
ŋapaŋ.
29 Têŋ ndoc iŋlu sêhôc
asê Yisu, naŋ ŋalau sac
naŋ sêmbo iŋlu ŋalôm, naŋ
sêmbwêc bocdec bu, “O
Anötö ndê Atu! Am bu
kôm sake têŋ yac? Têm
bu Anötö êmatôc yac-ŋga
yêc dôŋ yêc. Ma bocke am
kwahic dec mweŋ bu kôm
yac ŋayom?”
30 Bôc toŋ atu daŋ seŋ gêŋ
sêmbo ahê gameŋ naŋ ŋac
sêlhac.
31 Goc ŋalau sac sêteŋ Yisu
bu, “Am bu soc yac su, naŋ
kêŋ yac asip bôc ŋalôm.”
32 Ma iŋ sôm têŋ ŋac,
“Andi!” Goc sêhu ŋgac
lu dinaŋ siŋ ma sêsôc bôc
ŋalôm si. Ma bôc hoŋ sênti
sêsip salic sac, sêsip bugic-
toŋ ŋalôm si, ma bu kô ŋac
sêmbac ndu.

33 Lau sêyob bôc-ŋga sêlic
gêŋ dau, goc sêlhö sêsa
malac si, ma sic miŋ têŋ lau
malac-ŋga pi gêŋ hoŋ dinaŋ,
ma pi gêŋ naŋ Yisu kôm têŋ
ŋgac lu ti ŋalau sac.
34 Ma lau malac-ŋga hoŋ
sêsa sêtêŋ Yisu si, ma têŋ
ndoc sêlic iŋ, naŋ sêteŋ iŋ
bu hu ŋac si gameŋ siŋ.

9

Yisu kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)

1 Goc Yisu pi waŋ gi ma gic
bugictoŋ kic, ma têŋ iŋ ndê
malac Kapenaom gi.
2 Ma lau gameŋ dinaŋ-ŋga
sêmbalaŋ ŋgac bôliŋ daŋ
yêc sac daŋ ma sêtêŋ Yisu
si. Iŋ gêlic bu ŋac sêkêŋ
whiŋ iŋ, dec sôm têŋ ŋgac
bôliŋ dau, “Aneŋ balê, atac
ŋayham sa. Kwahic dec aö
oc wasuc am nem sac kwi.”
3 Kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga ŋatô s êŋgô Yisu ndê
yom dau, goc sêsôm têŋ
dandi, “Ŋgac dê ndê yom
sac sambuc! Anötö tigeŋ
gitôm bu suc sac kwi.”
4 Yisu kêyalê ŋac si gauc,
goc ndac ŋac, “Tu sake-ŋga
mac gauc gêm yom sac yêc
nem ŋalôm?
5 Mac akêŋ whiŋ dom bu
aneŋ ŋaclai yêc bu wasôm
têŋ ŋgac dau bu, ‘Aö wasuc
am nem sac kwi.’ Bocdinaŋ
aö wasôm têŋ iŋ bu, ‘Tisa ma
êmsêlêŋ.’
6 Ma têŋ ndoc mac alic
bu aneŋ yom dinaŋ ŋandô
sa, goc aŋyalê bu Anötö kêŋ
ŋaclai têŋ Ŋamalac ndê Atu
yêc nom, bu suc ŋamalac si
sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm
têŋ ŋgac bôliŋ bu, “Tisa ma
hôc nem mbô sa, ma lhö têŋ
nem andu ndi!”
7 Goc ŋgac dau tisa ma
kölhö têŋ ndê andu gi.
8 Ma lau daêsam naŋ sêlic
gêŋ dau sêhêdaê ŋandô,
ma sêmpiŋ Anötö naŋ
kêŋ ŋaclai bocdinaŋ têŋ
ŋamalac.

Yisu kêgalêm Matyu bu êŋkuc iŋ
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Yisu kêsêlêŋ gi ma gêlic
ŋgac daŋ ŋaê Matyu naŋ
ndöc ndê mala kôc takis-
ŋga. Ma iŋ sôm têŋ iŋ,
“Êmkuc aö!” Goc Matyu tisa
ma kêkuc iŋ.
10 Tiŋambu Yisu gêŋ
gêŋ ndöc Matyu ndê
andu ŋalôm, ma lau
daêsam sêmeŋ ma seŋ gêŋ
sêndöc sêwhiŋ Yisu ti ndê
ŋgacsêŋomi. Ŋac lau sêkôc
takis-ŋga ti lau ŋatô naŋ lau
Palêsai sêsam ŋac bu lau
sac.
11 Ma lau Palêsai ŋatô
sêlic gêŋ dinaŋ, goc sêndac
iŋ ndê ŋgacsêŋomi bocdec
bu, “Tu sake-ŋga mac nem
kêdôhôŋwaga gêŋ gêŋ ndöc
whiŋ lau sac dindê?”
12 Yisu ŋgô ŋac si yom
dau ma sôm, “Lau naŋ sêlic
dau bu gêmbac mba, naŋ oc
sêŋsalê dokta dom, magoc
lau ti gêmbac oc sêŋsalê
dokta.
13 Gauc nem Anötö ndê
yom naŋ propet akwa daŋ

to yêc bocdec bu, *‘Gêŋ atu naŋ aö atac whiŋ, naŋ bu mac tamwalô lau, hôc gêlêc domba hoŋ naŋ mac bu andic ndu ma akêŋ ti da, naŋ su.’* Andi ma akôc gauc pi yom dau e aŋyalê ŋahu ŋapep. Bu aö gameŋ bu waŋgalêm lau naŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom. Aö gameŋ bu waŋgalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)

14 Ma Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê sêŋomi ŋatô sêtêŋ Yisu si ma sêndac iŋ bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akêŋ bêc ŋatô bu aneŋ gêŋ dom tu gauc nem Anötö-ŋga, tigeŋ am nem ŋgacsêŋomi seŋ gêŋ tôm bêc hoŋ?”

15 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Ŋgac nem awhê-ŋga daŋ bu êŋgalêm lau sa sêmbo sêwhiŋ iŋ tu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, dec oc tôm dom bu sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ma sêndöc ti ŋalôm ŋawapac têŋ ndoc ŋgac dau mbo whiŋ ŋac. Mba! Ma bocdinaŋ aneŋ ŋgacsêŋomi sêmbo sêwhiŋ aö ti atac ŋayham, ma sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ dom. Tigeŋ ndoc oc meŋ naŋ lau oc sêkôc aö su yêc ŋac, ma têŋ têm dinaŋ ŋac oc ŋalôm ŋawapac ma sêŋkuc lêŋ dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)

16 Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ŋakwê akwa naŋ kic, naŋ dom. Bu po wakuc oc hôc ŋakwê akwa kic e tisac sambuc.
17 Ma têŋ ndoc lau sêmasaŋ wain wakuc, naŋ sêkêc sip bôc ŋamlic wain-ŋga akwa dom. Mba! Ŋac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ŋamlic akwa kôc. Ma wain oc wê niŋga, ma ŋamlic dau oc tisac. Bocdinaŋ lau sêkêc wain wakuc sip bôc ŋamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ŋayham.”

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma ŋgac bata daŋ meŋ pôŋ haduc têŋ iŋ ma sôm, “Aneŋ atuŋwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mweŋ ma kêŋ amam sac iŋ, dec iŋ oc mbo tali tiyham.”
19 Goc Yisu tisa ma iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêwhiŋ ŋgac dau si.
20 Sêŋsêlêŋ sêmbo, ma awhê daŋ tigasuc iŋ kalhac iŋ dômbwê ma kêmasec iŋ ndê ŋakwê ŋadali. Awhê dau hôc ŋawapac gêm dac-ŋga ŋapaŋ gitôm yala 12 su, dec
21 gauc gêm yêc dau bu, “Aö bu wamasec iŋ ndê ŋakwê ŋambwa, dec oc kôm aö ŋayham sa tiyham.”

22 Yisu kac dau kwi e gêlic iŋ, goc sôm, “Aneŋ bawhê,
atac pa su. Am ŋayham sa
tiyham tu am nem kêŋ whiŋ
aö-ŋga.” Ma têŋ ndoc dau
dinaŋ awhê dau ŋayham sa.
23 Ma tiŋambu Yisu gi e
hôc asê ŋgac bata dau ndê
andu, ma gêlic bu lau toŋ atu
sêmbo. Ŋatô sêyu gasuc ma
ŋatô sêtaŋ ti ŋanta atu.
24 Goc sôm, “Alhö su, bu
bawhê dau mbac ndu dom.
Iŋ yêc bêc naŋ yêc.” Magoc
ŋac sêmbwac iŋ.
25 Dec Yisu sôm bu sêsoc
ŋac sêsa sêndi, goc sôc gi
kêm bawhê sip amba, ma iŋ
tisa.
26 Ma yom dau ŋawaê
tiapa sambuc yêc gameŋ di-
naŋ.

Yisu kôm ŋgac tapec lu ŋayham sa

27 Dinaŋ su, goc Yisu
kêsêlêŋ gi. Ma ŋgac tapec
lu sêŋkuc iŋ ma sêmbwêc,
“O †Dawid ndê Atu, tamwalô
alu!”
28 Magoc Yisu kêsêlêŋ gi
sôc andu daŋ, dec ŋgac lu
dinaŋ sêtêŋ iŋ si, ma iŋ ndac,
“Amlu akêŋ whiŋ bu aneŋ
ŋaclai yêc bu wakôm amlu
ŋayham sa, me mba?” Ma
iŋlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!”
29 Goc Yisu kêmasec iŋlu
tandô, ma sôm bu, “Tu amlu
akêŋ whiŋ aö-ŋga, dec gêŋ
naŋ amlu andac, naŋ oc
ŋandô sa.”
30 Ma iŋlu tandô po asê.
Goc Yisu gic yao iŋlu bu
sêsôm gêŋ dau ŋayom asê
têŋ lau daŋ dom.
31 Magoc iŋlu sêsa si, ma
sêkôm iŋ ndê waê sa e tiapa
gêm gameŋ dinaŋ ahuc.

Yisu kôm ŋgac awha mba sôm yom asê

32 Ŋac sêsa si ma lau ŋatô
sêtêŋ Yisu sêmeŋ. Ŋac
sêkôc ŋgac daŋ, naŋ ŋalau
sac kôm iŋ awha mba.
33 Yisu soc ŋalau sac sa
awê gi su, goc awha mba
dau sôm yom asê. Lau
daêsam dinaŋ sêseŋ amba
ma sêsôm bu, “Yac dalic gêŋ
daŋ bocdec yêc Israel dom
andô.”
34 Magoc lau Palêsai
sêsôm bu, “Iŋ kôc ŋaclai yêc
ŋalau sac si ŋadau Sadaŋ,
dec tiŋ ŋalau sac su.”

Yisu tawalô lau

35 Ma Yisu kêsêlêŋ golom-
golom malac atu ti sauŋ. Iŋ
kêdôhôŋ lau mbo lôm wê-
ŋga, ma hoc ŋawaê ŋayham
pi Anötö ndê gôliŋ asê. Ma
iŋ kôm lau ti gêmbac tidau-
tidau hoŋ ŋayham sa.
36 Magoc têŋ ndoc iŋ gêlic
lau daêsam naŋ sêŋkuc iŋ,
naŋ tawalô ŋac. Ŋahu bu iŋ
gêlic ŋac sêtôm domba naŋ
si ŋgac yob ŋac-ŋga mba,
dec giam pôm sêtê ŋac saliŋ-
saliŋ ŋapaŋ.
37 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi, “Gêŋ ŋandô
daêsam yêc ôm, magoc
lau sêndic ŋandô sa-ŋga
daêsam dom.
38 Bocdinaŋ ateŋ mbec têŋ
ôm ŋadau bu êŋkiŋ lau
gweleŋ-ŋga sêsôc iŋ ndê ôm
ma sêndic gêŋ ŋandô sa.”

10

Yisu kêyaliŋ †aposel 12 sa
(Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

1 Yisu ta iŋ ndê ŋgac-
sêŋomi 12 sêtêŋ iŋ si, ma
kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc
ŋalau sac su yêc lau, ma bu
sêkôm gêmbac hoŋ ŋayham
sa.
2 Aposel 12 dau si ŋaê
bocdec. Ŋgac ŋamata-ŋga
iŋ Saimon naŋ sêsam bu
Pita, lu iŋ asi Andru, ma
Sebedi ndê atu lu Jems lu
Jon,
3 P ilip ma Batolomeas,
Tomas ma ŋgac kôc takis-
ŋga Matyu, ma Alpayas ndê
atu Jems, Tadaus,
4 Saimon naŋ sêsam bu
'Ŋgac †Selot,' ma Judas Iske-
riot naŋ tiŋambu hoc Yisu
asê.

Yisu kêkiŋ aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau
(Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

5 Yisu kêkiŋ lau 12 di-
naŋ sêsa si bu sênem mêtê,
ma gic yomsu ŋac bocdec
bu, "Asôc lau apa ti lau
†Samaria-ŋga si malac daŋ
dom,
6 tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga
atêŋ domba Israel-ŋga naŋ
siŋga su, naŋ andi.
7 Anem mêtê ma asôm têŋ
lau bu Anötö ndê gôliŋ meŋ
kêpiŋ su.
8 Akôm lau gêmbac
ŋayham sa, ma akôm lau
ti gêmbac leprasi ŋamlic
ŋawasi sa. Auŋ lau batê
sêtisa, ma asoc ŋalau sac
su yêc lau. Anötö kêŋ
ŋaclai têŋ mac ŋaôli mba,
ma bocdinaŋ anem lau sa
ŋambwa.
9-10 Ma têŋ ndoc mac
aŋsêlêŋ andi, naŋ gauc nem
wapa seŋ-ŋga dom. Aŋsêlêŋ
amam sawa, akôc mone
dom, ampwic talhi dom,
akôc ŋakwê aô daôm-ŋga
ti atapa dom, ma ahôc tôc
dom. Ŋalêŋ solop bu lau
sêlôm lau naŋ sem gweleŋ
mêtê-ŋga ma sêpuc ŋac dôŋ
ŋa gêŋ dinaŋ, naŋ ti ŋac si
ŋaôli ô gweleŋ.
11 "Malac bocke mac
bu asôc andi, naŋ aŋsalê
ŋamalac ŋayham naŋ toc
Anötö sa ŋapep, bu ambo
awhiŋ iŋ e mac ahu malac
dau siŋ.
12 Têŋ ndoc mac api iŋ ndê
andu andi, naŋ anem mbec
iŋ ndê lau ŋa mbec yom
malô-ŋga.
13 Ma ŋac lau dau bu lau
gitêŋ, goc yom malô oc yêc
ŋac. Ma ŋac bu lau gitêŋ
dom, goc mac nem mbec
yom malô-ŋga oc gacgeŋ yêc
mac-ŋga.
14 Ma lau malac daŋ bu
sêkôc mac ti nem yom sa
dom, goc ahu malac me
andu dinaŋ siŋ ma atoŋ kop
su yêc gahim.
15 Aö wasôm têŋ mac bu
têŋ Anötö ndê bêc êmatôc
lau-ŋga, lau malac dinaŋ-
ŋga oc sêtap ŋagêyô sac
sambuc sa, hôc gêlêc ŋagêyô
naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau
Sodom ti Gomora-ŋga têŋ
têm ŋambu-ŋga, naŋ su."

Yisu ndê lau oc sêtap kisa

sa
(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

16 “A ŋgô su naŋ! Aö waŋkiŋ mac asa andi, atôm
domba naŋ sêsip giam pôm si gameŋ. Bocdinaŋ akôc
gauc ŋapep ma akôm nem gweleŋ, ma akôm mêtê
ŋayham eŋ e lau daŋ gitôm dom bu sêpu mac.
17 Ayob daôm têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ aö dom, bu
ŋac oc sêkêŋ mac atêŋ lau sêmatôc yom-ŋga andi, ma
sêhi mac ŋa sö yêc ŋac si lôm wê-ŋga.
18 Tu mac aŋkuc aö-ŋga dec ŋac oc sêkêŋ mac alhac
gôliŋwaga ti kiŋ si aŋgô-ŋga. Ndoc dinaŋ ti mac nem
ndoc bu awhê aneŋ yom sa têŋ lau atu-tu dinaŋ, ma têŋ
lau akêŋ gameŋ hoŋ, naŋ whiŋ.
19 Ma têŋ ndoc sêkôc mac dôŋ, naŋ ahêgo daôm dom
tu yom asôm-ŋga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-ŋga.
20 Ma yom naŋ mac bu asôm, naŋ mac nem yom
dom. Damam undambê-ŋga oc kêŋ iŋ ndê Ŋalau puc mac
dôŋ, ma hôc nem awham sa.

21 “Têŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinaŋ, lau naŋ sêkêŋ
whiŋ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêŋ whiŋ aö-ŋga
asê bu sêndic ŋac ndu, ma dambai oc sêkôm têŋ atui
boc-dinaŋ. Balêkoc oc sêli dau sa têŋ damba ti dindai,
ma sêkêŋ ŋac sêtêŋ lau bu sêndic ŋac ndu.
22 Ma lau sambob oc atac
tec mac tu aö-ŋga. Magoc asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma
hu aö siŋ dom, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem iŋ
si-ŋga sa.
23 Ma lau bu sêkêŋ kisa
mac, goc ahu ŋac si malac siŋ ma atêŋ malac daŋ andi.
Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac! Mac nem gweleŋ anem
mêtê ŋawaê ŋayham-ŋga yêc malac Israel-ŋga hoŋ oc
pacndê dom, e Ŋamalac ndê Atu meŋ sa tiawê.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac gitôm iŋ dau
(Luk 6:40)

24 “Kwapuc daŋ oc hôc
gêlêc gwalam akwa naŋ kêdôhôŋ iŋ, naŋ dom. Ma
ŋgac akiŋ oc hôc gêlêc iŋ ndê ŋadau dom.
25 Kwapuc bu tôm ndê
gwalam akwa ma ŋgac akiŋ bu tôm ndê ŋadau, goc tôm.
Lau sêpu gôlôwac ŋadau aö ma sêsam aö bu †Belsebal,
ma bocdinaŋ ŋac oc sêkôm têŋ ŋadau ndê lau mac, hôc
gêlêc su.”

Atöc lau nom-ŋga dom
(Luk 12:2-7)

26 “Magoc atöc daôm tu
lau naŋ sêkêŋ kisa mac-ŋga dom. Ŋahu bu gêŋ hoŋ naŋ
lau sem ahuc, me yêc siŋ dau, naŋ oc meŋ sa tiawê.
27 Yom naŋ aö gasôm têŋ
mac têŋ ôbwêc, naŋ asôm asê têŋ acsalô, ma yom naŋ
aö gac yom sec têŋ mac, naŋ asôm tiatu alhac malac lôm.
28 Atöc lau naŋ bu sêndic
mac ndu-ŋga dom, bu ŋac

gitôm dom bu sêseŋ mac
gatôm su whiŋ. Atöc lau
dom, magoc atöc Anötö ma
asôc iŋ ŋapu. Bu mba, goc iŋ
gitôm bu kêŋ mac ŋamlic ti
gatôm lu-lu sêsip lambwam
sêndi e sêniŋga gacgeŋ.
29 “Akôc gauc pi mbac
kecsoc naŋ lau sêlic bu
gêŋ ŋambwa. Tigeŋ Anötö
gêlic gêŋ sauŋ dinaŋ bu gêŋ
ŋambwa dom, ma iŋ bu lôc
dom, dec daŋ oc niŋga dom.
30-31 Bocdinaŋ ahêgo daôm
dom, bu Anötö tac whiŋ
mac hôc gêlêc mbac kecsoc
daêsam su. Iŋ kêyalê mac e
pi sa, gitôm iŋ sê mac nem
kêclauŋ hoŋ sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)

32 “Asa naŋ sôm asê yêc
ŋamalac aŋgô-ŋga bu iŋ kêŋ
whiŋ aö, naŋ aö wasôm iŋ
ndê ŋaê asê yêc Damaŋ un-
dambê-ŋga aŋgô-ŋga.
33 Tigeŋ asa naŋ sêc iŋ
ndê kêŋ whiŋ aö-ŋga ahuc
yêc ŋamalac aŋgô-ŋga, naŋ
wasêc iŋ ahuc yêc Damaŋ
aŋgô-ŋga bocdinaŋ.”

Taŋkuc Yisu ti dahôc
ŋawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27;
9:48)

34 “Gauc nem bu aö gameŋ
bu wahê wamba lau dom.
Mba! Tu aö-ŋga dec lau
oc sêwhê dau kôc ma sêkêŋ
kisa dau.
35 Tu aö-ŋga dec damba
lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa
dau, ma dinda lu atuwê,
ma lawawê akwa lu lawawê
wakuc oc sêkêŋ kisa dau
bocdinaŋ.
36 Ŋgac daŋ oc tap iŋ ndê
ŋacyo sa yêc iŋ dau ndê lau.
37 “Asa naŋ tac whiŋ
damba me dinda me
atuŋgac me atuwê hôc gêlêc
iŋ ndê atac whiŋ aö su, naŋ
oc tôm dom bu ti aneŋ daŋ.
38 Ma asa naŋ tec bu hôc iŋ
ndê a gicso dau* ma êŋkuc
aö, naŋ tôm dom bu ti aneŋ
daŋ bocdinaŋ.
39 Lau naŋ takwê gêŋ
nom-ŋga ŋapaŋ tu puc ŋac
si ŋamlic dôŋ-ŋga, naŋ oc
sêniŋga. Magoc asa naŋ bu
hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu aö-
ŋga, naŋ oc mbo tali ŋapaŋ.
40 “Lau naŋ sêkôc mac sa,
naŋ gitôm sêkôc aö dauŋ sa,
ma ŋac naŋ sêkôc aö sa, naŋ
sêkôc Anötö naŋ kêkiŋ aö
gameŋ, naŋ sa.
41 Asa naŋ toc aneŋ propet
daŋ sa, ma kôc iŋ sa tu iŋ
ti propet gêm aö aŋôŋ-ŋga,
naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô
ŋayham têŋ iŋ gitôm iŋ kêŋ
têŋ propet dau. Ma asa
naŋ toc ŋamalac gitêŋ daŋ
sa, ma kôc iŋ sa tu aneŋ
ŋaê-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ
ŋagêyô ŋayham têŋ iŋ gitôm
iŋ kêŋ têŋ ŋgac gitêŋ dau.
42 Ma asa naŋ kôm gêŋ
sauŋ bocke bu nem lau naŋ
sêŋkuc aö, naŋ sa, tôm
iŋ kêŋ bu ŋalhuc têŋ ŋac
sênôm, naŋ Anötö oc êŋlhiŋ
iŋ siŋ dom. Iŋ oc kêŋ ŋagêyô
ŋayham têŋ iŋ yomandô.”

---

* **10:38** Yisu ndê yom pi a gicso dau, naŋ ŋahu bu tamasaŋ dauŋ tôm bêc hoŋ bu dahôc ŋandê ti ŋawapac tu iŋ-ŋga e tôm dambac ndu tôm iŋ dau mbac ndu.

11

1 Yom hoŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi 12 tu êndôhôŋ ŋac-ŋga. Iŋ gic bata yom dau, goc kêsêlêŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Galili-ŋga dinaŋ, ma gêm mêtê ti kêdôhôŋ lau.

Yisu sôm yom pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga
(Luk 7:18-35)

2 Têŋ ndoc dinaŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndöc gapocwalô, ma iŋ ŋgô ŋawaê pi gêŋ hoŋ naŋ Kilisi kôm. Bocdinaŋ iŋ kêkiŋ iŋ ndê sêŋomi ŋatô sêtêŋ Yisu si,
3 ma sêndac iŋ bocdec bu, "Anötö gic bata têŋ yac bu oc êŋkiŋ Mesaya. Am daôm dinaŋ, me yac oc akêŋ bataŋ ŋgac daŋ tiyham?"
4 Yisu ô yom ma sôm, "Ambu andi ma asôm yom têŋ Jon pi mêtê naŋ mac aŋgô aö gahoc asê, ma pi gêŋ naŋ mac alic aö gakôm.
5 Lau tapec sêlic gameŋ tiyham, lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ŋamlic ŋawasi sa, lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom, lau batê sêtisa, ma lau ŋalôm sawa sêŋgô ŋawaê ŋayham.
6 A ŋgô! Lau naŋ atac lu-lu tu aö-ŋga dom, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa."
7 Jon ndê sêŋomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têŋ lau toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ. Iŋ ndac ŋac bocdec bu, "Têŋ ndoc mac asa atêŋ Jon yêc gameŋ sawa a, dec gauc gêm bu atap ŋamalac kaiŋ bocke sa? Mac bu alic ŋgac gauc babalê gitôm gakoc naŋ mbu kêwic, a?
8 Mac asa a bu alic ŋgac daŋ naŋ sôc ŋakwê ŋayham, a? Mba! Lau naŋ sêsôc ŋakwê ŋayham, naŋ sêmbo gameŋ ŋayham gitôm kiŋ si andu.
9 Bocdinaŋ aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daŋ? Yomandô! Iŋ propet daŋ, ma iŋ hôc gêlêc propet hoŋ su.
10 Propet akwa daŋ to yom naŋ Anötö sôm têŋ Mesaya bocdec bu, *'Aö waŋkiŋ aneŋ ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am, bu êmasaŋ am nem seŋ.'* Y om pi ŋgac aheŋ-ŋga dau hêganôŋ Jon solop.
11 Yêc ŋamalac nom-ŋga, daŋ hôc gêlêc Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga su dom. Tigeŋ aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu lau hoŋ naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, lau tiwaê, ma lau waêmba bocdinaŋ, naŋ hoŋ sêhôc gêlêc Jon su yêc Anötö aŋgô-ŋga.

12-13 "Muŋ-ŋga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwanaŋ pi Anötö ndê gôliŋ. Ma ŋac si yom ŋandô sa dom, e Jon meŋ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ. Têŋ ndoc Jon gic hu yom dau e meŋ têŋ kwahic dec, Anötö ndê gôliŋ kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.

14 Anötö gic bata bu êŋkiŋ
propet daŋ muŋ Mesaya,
naŋ gitôm propet Elaija.
Ma aö wasôm têŋ mac bu
yomandô, Jon iŋ propet dau
dinaŋ. Mac akêŋ whiŋ yom
dinaŋ, me mba?
15 Mac bu daŋamsuŋ yêc,
naŋ aŋgô aneŋ yom!
16 “Lau têm dindec-ŋga
ŋac lau kaiŋ bocke? Ŋac
sêtôm balêkoc naŋ sêkôc
whê sêmbo malac lôm, naŋ
sêtucdiŋ ŋac si silip ŋatô ma
sêsôm,
17 ‘Têŋ ndoc naŋ yac ac
oŋ bu datê wê, naŋ mac
atec. Ma têŋ ndoc yac am wê
daŋgibo-ŋga, naŋ mac atec
bu ataŋ awhiŋ.’
18 Ma lau têm dindec-ŋga
bocdinaŋ. Jon meŋ ma
gêŋ gêŋ ti nôm gêŋ ŋayham
dom, ma sêsôm bu ŋalau sac
mbo iŋ ndê ŋalôm.
19 Ma Ŋamalac ndê
Atu meŋ nôm ti gêŋ gêŋ
ŋayham, tigeŋ sêsôm bu iŋ
ŋgac gêŋ gêŋ ti nôm wain
ŋawahô-ŋga, ma bu iŋ hê
silip têŋ lau sac ti lau sêkôc
takis-ŋ ga. Bocdinaŋ, mac
lau têm dindec-ŋga atôm
balêkoc naŋ sêkôm tô aŋiŋ
ŋapaŋ. Tigeŋ Anötö ndê
gauc hôc gêlêc gêŋ hoŋ, ma
iŋ ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê
lêŋ iŋ lêŋ solop.”

Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
(Luk 10:13-15)

20 Têŋ dinaŋ Yisu gic hu pu
lau naŋ sêndöc malac ŋatô.
Ŋahu bu iŋ k ôm gêŋ dalô
daêsam yêc ŋac aŋgô-ŋga,
tigeŋ ŋac sem si ŋalôm kwi
dom.
21 Iŋ sôm, “Oyaê mac lau
Korasin ti lau Betsaida-ŋga.
Mac ac waê bu atap Anötö
ndê atac ŋandê sa. Lau apa
naŋ sêndöc Taya ma Saidon,
naŋ bu sêlic gêŋ dalô naŋ
aö gakôm yêc mac aŋôm-
ŋga, dec oc tôm sênem dau
kwi wandêc su, ma sêndöc ti
sêtaŋ si sac.
22 Tigeŋ mac akôm dom,
dec wasôm têŋ mac bu têŋ
ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga,
naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac
sambuc têŋ mac, hôc gêlêc
ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau
Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.
23 “Ma mac lau Kapenaom-
ŋga. Mac gauc gêm bu
Anötö oc kôc mac sa andöc
undambê, a? Aö wasôm
mba! Iŋ oc êmasuc mac
su asip lambwam andi. Lau
Sodom bu sêlic gêŋ dalô
gitôm mac alic su, dec oc tôm
sêhu si sac siŋ ma sêndöc
ŋayham e kwahic dec.
24 Aö wasôm têŋ mac bu
Anötö oc kêŋ ŋagêyô sac têŋ
mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ
iŋ oc kêŋ têŋ lau Sodom-
ŋga.”

Yisu kêpiŋ Damba
(Luk 10:21-22)

25 T êŋ ndoc dinaŋ Yisu teŋ
mbec ma sôm, “O Damaŋ,
undambê ti nom ŋadau. Aö
wampiŋ am bu am tôc nem
yom ŋa-ŋandô asê têŋ lau
naŋ sêŋgwiniŋ dau, ma siŋ
kwi têŋ lau naŋ gauc gêm
bu ŋac lau tigauc ma sêŋyalê
gêŋ hoŋ.

26 Aêc, Damaŋ, am kôm
bocdinaŋ kêkuc am daôm
nem atac whiŋ.”
27 Goc Yisu sôm, “Damaŋ
kêŋ gêŋ hoŋ sip aö amaŋ.
Lau daŋ sêŋyalê Atu dom,
Damba tawasê kêyalê iŋ. Ma
lau daŋ sêŋyalê Damba dom,
tigeŋ iŋ ndê Atu kêyalê iŋ,
ma lau naŋ Atu dau atac
whiŋ bu tôc iŋ asê têŋ ŋac,
naŋ sêŋyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwa-
pac

28 “Mac lau hoŋ naŋ ahôc
ŋawapac ma kwampac, naŋ
atêŋ aö ameŋ, ma aö wakêŋ
mac asê awham su.
29 Ameŋ ma akôm aö neŋ
gweleŋ awhiŋ aö, ma aö
oc wandôhôŋ mac. Aö
ŋgac malô ma gatoc dauŋ sa
dom, ma mac oc atap malam
aŋwhaŋ daôm-ŋga sa yêc
aö.
30 Ŋahu bu gweleŋ naŋ
mac akôm awhiŋ aö, naŋ
ŋadehe dom, ma aö wakêŋ
mac ahôc ŋawapac atu
dom.”

12

Yisu iŋ Pômdau bêc
Sabat-ŋga
(Mak 2:23–3:6; Luk 6:1-
11)

1 Têŋ têm dinaŋ ŋabêc
†Sabat-ŋga daŋ, naŋ Yisu
ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ
sêmbo lôcwha naŋ gic ôm
wit-ŋga daŋ kic. Ma gêŋ yô
ŋgacsêŋomi, dec sêkôc wit
ŋandô ma seŋ.
2 Lau Palêsai ŋatô sêlic,
goc sêsôm têŋ iŋ, “Lic su
naŋ. Am nem ŋgacsêŋomi
sêkôc wit ŋandô ma yomsu
gic yao bu dakôm gweleŋ
kaiŋ dinaŋ têŋ bêc Sabat-
ŋga dom.”
3 Goc Yisu ô ŋac si yom
ma sôm, “Gauc nem yom
naŋ sêto yêc, pi gêŋ naŋ Kiŋ
Dawid ti ndê lau sêkôm têŋ
ndoc gêŋ yô ŋac. Mac asam
su, me?
4 Dawid sôc Anötö ndê
andu gi, ma kôc bolom
dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti
da, naŋ Moses kêŋ yao
bu dabuŋsiga tawasê sêneŋ,
ma lau bambaliŋ sêneŋ dom.
Ma Dawid ti ndê lau seŋ,
magoc lau daŋ sêŋgôliŋ yom
pi Dawid ma sêsôm bu iŋ
kêgilì yomsu lec dom.

5 “Ma gêŋ daŋ tiyham,
naŋ mac asam su yêc Moses
ndê yomsu. Têŋ bêc Sabat-
ŋga hoŋ dabuŋsiga sêkôm
gweleŋ yêc lôm dabuŋ,
ma gweleŋ dinaŋ kêgilì
yomsu Sabat-ŋga. Magoc
lau sêŋgôliŋ yom pi ŋac
dom.

6 “A ö wasôm têŋ mac,
bu gweleŋ naŋ aö gameŋ tu
wakôm-ŋga, naŋ hôc gêlêc
sakiŋ lôm dabuŋ-ŋga hoŋ
su.
7 Sêto Anötö ndê yom yêc
bocdec, ‘*Gêŋ atu naŋ aö atac*
whiŋ, naŋ hôc gêlêc mac
nem da hoŋ su, naŋ bu mac
tamwalô lau.’ Mac aŋyalê
yom dau ŋahu dom. Mac
bu aŋyalê, dec gitôm dom bu
mac aŋgôliŋ yom pi lau naŋ
sêkôm gêŋ so daŋ dom.
8 Bu Ŋamalac ndê Atu
iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, ma

iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga whiŋ.”

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga (Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Yisu kêsêlêŋ gi, ma sôc
ŋac si lôm wê-ŋga gi.
10 Ma yêc dinaŋ, ŋgac
amba tibalê daŋ ndöc.
Lau Palêsai sêŋsalê yom
tu sêŋgôliŋ pi Yisu-ŋga,
goc sêndac iŋ, “Yac bu
dakôm ŋamalac daŋ ŋamlic
ŋayham sa têŋ bêc Sabat-
ŋga, oc taŋgilì yomsu Sabat-
ŋga, me mba?”
11 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Mac nem domba daŋ, bu
peŋ sip sê ŋalôm têŋ bêc
Sabat-ŋga, naŋ mac oc akôm
sake? Mac oc akôc sa.
12 Aêc! Ma ŋamalac sêhôc
gêlêc domba su! Bocdinaŋ
yac bu dakôm ŋayham ma
danem lau sa têŋ bêc Sabat-
ŋga, oc daso yomsu Sabat-
ŋga dom.”
13 Goc Yisu sôm têŋ ŋgac
dau, “Êmatôc amam!” Ma
iŋ kêmatôc amba, ma amba
dau ŋayham sa tiyham,
gitôm iŋ amba daŋga.
14 Tigeŋ lau Palêsai sêsa
si ma sem yomgalôm pi lêŋ
sêndic Yisu ndu-ŋga.

Yisu iŋ Anötö ndê Ŋgac Akiŋ

15 Yisu kêyalê lau Palêsai
si gauc, goc hu gameŋ dinaŋ
siŋ. Lau daêsam sêŋkuc iŋ,
ma iŋ kôm ŋac si gêmbac
hoŋ ŋayham sa.
16 Tigeŋ iŋ gic yao bu
sêsôm iŋ ŋahu asê dom.
17 Ŋalêŋ dinaŋ yom naŋ
propet Aisaya sôm pi Mesaya
muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom
dau sêto yêc bocdec bu:
18 Alic aneŋ ŋgac akiŋ din-
dec, naŋ aö kayaliŋ iŋ
sa. Aö atac whiŋ iŋ
kêlêc, ma aneŋ ŋalôm ti-
sambuc iŋ. Wakêŋ aneŋ
Ŋalau nem iŋ ahuc, ma
iŋ oc hoc yom gitêŋ
matôc-ŋga asê têŋ lau
akêŋ gameŋ nom-ŋga
hoŋ.
19 Iŋ oc sôm yom tac
ŋandê-ŋga me mbwêc
ŋaŋga dom. Ma lau daŋ
oc sêŋgô iŋ whasuŋ yêc
malac lôm dom.
20 Gakoc timdec iŋ oc pôŋ
dulu dom, ma ya ŋawê
naŋ tisauŋ, naŋ iŋ oc yu
ndu dom.* Ma iŋ oc
kôm bocdinaŋ e nditôm
iŋ ndê yom gitêŋ matôc-
ŋga nem nom sambuc
ahuc.
21 Ma lau akêŋ gameŋ
nom-ŋga hoŋ oc sêkêŋ
bata bu Anötö nem ŋac
si tu iŋ ndê ŋaê-ŋga.
[Ais 42:1-4]

Yisu ndê ŋaclai ŋahu (Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

22 Têŋ têm dinaŋ lau sêwê
ŋgac daŋ naŋ ŋalau sac kôm
iŋ tandô t ipec ma awha
mba, naŋ sêtêŋ Yisu sêmeŋ.
Yisu soc ŋalau sac dinaŋ su,
goc kôm ŋgac dau ŋayham

* **12:20** Yom pi gakoc timdec ma ya ŋawê naŋ mbac, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom.

sa, ma iŋ gêlic gameŋ ma
sôm yom asê.
23 Lau hoŋ sêhêdaê tu
Yisu-ŋga, ma sêsôm, “Mboe
†Dawid ndê Atu iŋ ŋgac dau
dec, me?”
24 Tigeŋ lau Palêsai sêŋgô
ŋawaê, dec sêpu Yisu ma
sêsôm, “Iŋ kôc ŋaclai yêc
ŋalau sac si ŋadau †Belse-
bal, dec iŋ soc ŋalau sac su.”
25 Yisu kêyalê ŋac si gauc,
ma sôm, “Lau gameŋ daŋ,
me malac daŋ, me gôlôwac
daŋ, bu sêwhê dau kôc, dec
ŋac oc sêlhac ŋaŋga dom,
ma ŋac si ŋacyo oc sêku ŋac
dulu.
26 Ma Sadaŋ boc-dinaŋ. Iŋ
bu soc dau ndê ŋalau sac su,
dec iŋ kêŋ kisa dau, ma iŋ
ndê ŋaclai oc niŋga.

27 “Mac asôm bu aö gakôc
ŋaclai yêc Belsebal, dec
gasoc ŋalau sac su. Ma
bocke? Mac nem sêŋomi
naŋ sêsoc ŋalau sac sêwhiŋ,
naŋ mac aŋgôliŋ yom dau
pi ŋac whiŋ, a? Ŋac oc
sêlic mac nem yom bu so ma
sêmatôc mac!
28 Tigeŋ aö gasoc ŋalau
sac ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê
ŋaclai, dec aŋyalê bu Anötö
ndê ŋaclai bu nem gôliŋ gêŋ
hoŋ, naŋ hôc asê mac su.

29 “Ŋgac daŋ oc sôc ŋgac
ti licwalô atu daŋ ndê andu
ma êŋgaho iŋ ndê wapa su
ŋalêŋ bocke? Gêŋ ŋamata-
ŋga iŋ sô ŋgac dau dôŋ,
goc kôc iŋ ndê wapa su.
Ma Sadaŋ iŋ gitôm ŋgac ti
licwalô atu.
30 “Asa naŋ kalhac whiŋ aö
dom, naŋ ti aneŋ ŋacyo. Ma
asa naŋ gic lau sa sêtêŋ aö
sêmeŋ dom, naŋ soc ŋac su
yêc aö.
31 Tu dinaŋ-ŋga aö wasôm
têŋ mac bu ŋamalac naŋ
kac ndê ŋalôm kwi ma hu
ndê sac siŋ, naŋ Anötö oc
suc iŋ ndê sac ti yom sac-
sac hoŋ kwi. Tigeŋ yom sac
naŋ ŋamalac daŋ bu sôm pi
Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc
suc kwi dom.†
32 Asa naŋ bu sôm yom sac
pi Ŋamalac ndê Atu, tigeŋ
tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac
kwi. Magoc asa naŋ bu sôm
yom sac pi Ŋalau Dabuŋ,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê
sac kwi têŋ têm dindec-ŋga
dom, ma têŋ têm ŋambu-
ŋga dom bocdinaŋ.”

Lau si mêtê whê ŋac sa bu
ŋayham me sac
(Luk 6:43-45)

33 Ma Yisu sôm, “A
ŋayham sem ŋandô
ŋayham. Ma a sac sem
ŋandô sac. Dalic a ŋandô,
dec taŋyalê a bu ŋayham
me sac.
34 Mac lau sac atôm mboc
ŋatui! Mac atôm bu asôm
yom ŋayham daŋ dom! Bu
lau sêsôm yom kêkuc gauc ti
mêtê naŋ hôc ŋac si ŋalôm
ahuc.
35 Gauc ti mêtê ŋayham
hôc lau ŋayham si ŋalôm
ahuc, dec sêsôm yom

† **12:31** Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ŋaclai yêc Sadaŋ ndê ma soc ŋalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc naŋ sêsôm pi Ŋalau Dabuŋ.

ŋayham. Ma gauc ti mêtê
sac hôc lau sac si ŋalôm
ahuc, dec sêsôm yom sac.
36 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac. Tiŋambu Anötö
oc êmatôc lau pi yom sac ti
yom ŋambwa hoŋ naŋ ŋac
sêsôm.
37 Lau naŋ si yom ŋayham,
naŋ iŋ oc sam ŋac bu lau
gitêŋ, magoc ŋac naŋ si yom
sac, naŋ oc sêtap iŋ ndê
matôc sa."

*Lau sêndac Yisu bu kôm
gêŋ dalô*
(Luk 11:29-32)

38 Goc lau Palêsai ti
kêdôhôŋ-waga yomsu-
ŋga ŋatô sêsôm têŋ Yisu,
"Kêdôhôŋwaga, yac bu alic
am kôm gêŋ dalô atu bu whê
nem ŋahu sa."
39 Ma Yisu sôm, "Mac
lau têm dindec-ŋga, mac
lau sac naŋ apuc dômwêm
Anötö, ma asa nem lêŋ bam-
baliŋ gitôm lau mockaiŋ-
ŋga. Mac andac bu alic gêŋ
dalô, magoc Anötö oc kêŋ
gêŋ dalô tigeŋ têŋ mac alic,
tôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi
propet Jona.
40 Jona mbo i atu ŋalôm
gitôm acsalô tö ti ôbwêc
tö. Ma bocdinaŋ Ŋamalac
ndê Atu oc yêc nom ŋalôm
nditôm acsalô tö ti ôbwêc tö.
41 Têŋ ndoc Jona gêm mêtê
lau Ninewa, naŋ sêkac si
ŋalôm kwi. Ma ŋgac naŋ
hôc gêlêc Jona su dec mbo,
tigeŋ mac am daôm kwi
dom. Tu dinaŋ-ŋga têŋ bêc
matôc-ŋga, lau Ninewa oc
sêtisa akêŋ lau batê sêwhiŋ
mac lau têm dindec-ŋga, ma
ŋac oc sêhoc mac nem sac
asê.
42 Muŋŋga, Kwin Siba-
ŋga‡ kêsêlêŋ seŋ baliŋ bu
ŋgô Kiŋ Solomon ndê yom
ti gauc atu. Ma kwahic dec
ŋgac naŋ hôc gêlêc Solomon
su, naŋ mbo dec. Magoc
mac akêŋ daŋam iŋ dom. Tu
dinaŋ-ŋga, têŋ bêc matôc-
ŋga, Kwin dau oc tisa whiŋ
mac lau têm dindec-ŋga, ma
hoc mac nem sac asê."

*Ŋalau sac sêŋsalê mala
naŋ yêc ŋambwa*
(Luk 11:24-26)

43 "Têŋ ndoc ŋalau sac
daŋ sa yêc ŋamalac daŋ,
naŋ gitôm iŋ kêgihi mbo
gameŋ sawa ma kêsalê mala
êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigeŋ têŋ
ndoc iŋ tap sa dom,
44 naŋ iŋ oc sôm têŋ dau,
'Aö wambu wandi wasôc
andu naŋ aö gahu siŋ su.'
Ma iŋ oc mbu ndi ma tap sa
bu ŋamalac dau ndê ŋalôm
yêc ŋambwa, gitôm andu
naŋ sêmasaŋ ŋawasi sa.
45 Dec iŋ oc sa ndi, wê ŋ
alau 7 naŋ sac sambuc sêhôc
gêlêc iŋ su, naŋ sêmeŋ, ma
hoŋ sêsôc ŋamalac dau ndê
ŋalôm sêndi, ma sêmbo di-
naŋ. Bocdinaŋ ŋawapac
naŋ tap ŋamalac dau sa, naŋ
hôc gêlêc ŋawapac ŋamata-
ŋga-ŋga su. Ma ŋalêŋ tigeŋ
mac lau sac têm dindec-ŋga,

‡ **12:42** Matyu to yom pi Kwin akêŋ gameŋ ŋapu-ŋga (South). Yom dau hêganôŋ Kwin Siba-ŋga, naŋ ndê miŋ sêto yêc 1 Kiŋ 10:1-13. Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu 'Arabia.'

oc atap ŋawapac atu sa têŋ
têm ŋambu-ŋga.”

Yisu dinda ti asii
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Lau daêsam sêmbo
andu daŋ sêwhiŋ Yisu têŋ
ndoc iŋ sôm yom dinaŋ mbo,
ma iŋ dinda ti asii sêmeŋ
sêlhac awê, ma bu sêsôm
yom têŋ iŋ.
47 Goc ŋamalac daŋ kêŋ
ŋawaê têŋ iŋ ma sôm, “Am
dinam ti asimi sêlhac awê
ma bu sêsôm yom têŋ am.”
48 Magoc Yisu ô yom ma
sôm, “Aneŋ dinaŋ asa, ma
asiŋi ŋac lau asa?”
49 Goc iŋ tôc amba têŋ ndê
ŋgacsêŋomi, ma sôm, “Aö
dinaŋ ti asiŋi dau dindec.
50 Bu lau naŋ daŋga
wambu Damaŋ undambê-
ŋga ndê yom, naŋ ŋac aö
asiŋi ti lhuŋwêi ma dinaŋi.”

13

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

1 Têŋ bêc dinaŋ Yisu hu
andu siŋ ma sa gi ndöc Bug-
icto ŋ Galili-ŋga ŋamakê.
2 Ma lau daêsam sêkac sa
sêŋgihi iŋ ahuc e ŋasawa
mbasi. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ
pi gi ndöc waŋ daŋ naŋ poc
kêpiŋ baö. Ma lau hoŋ dinaŋ
sêlhac baö.
3 Goc Yisu sôm yom gôliŋ
daêsam têŋ ŋac. Iŋ sôm
yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
“Ŋgac daŋ sa gi bu êmbalip
wit ŋawhê yêc iŋ ndê ôm.
4 Ma têŋ ndoc iŋ kêbalip
gêŋ dau, naŋ ŋatô sêpeŋ
sêsip seŋ, dec mbac sêmeŋ
ma seŋ su.
5 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ
sêsip gameŋ hoc-hoc, naŋ
nom ŋagec sac hoc ŋahô
ŋambwa. Ŋawhê dau
sêsip nom ŋalôm gacgeŋ si
dom, dec sêpo sêpi sêmeŋ
ŋagahô.
6 Magoc tiŋambu ac pec
ŋagatôm ma gêm bôliŋ.
Ŋahu bu nom ŋayham mba
tu ŋawakac sip ndi-ŋga.
7 Ma wit ŋawhê ŋatô
sêpeŋ sêsip kwaŋ ti ŋakwa
ŋalôm, magoc têŋ ndoc sêpo
sêpi sêmeŋ, naŋ kwaŋ pi
whiŋ e yaŋ ndu.
8 Ma ŋatô sêpeŋ sêsip
nom ŋayham ma sêpo sêpi
ŋayham e sem ŋandô. Ŋatô
sem ŋandô 30, ma ŋatô sem
60 ma ŋatô sem ŋandô 100.
9 Asa bu daŋgasuŋ yêc,
naŋ ŋgô aneŋ yom.”

Yom gôliŋ ŋahu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

10 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-
sêŋomi sêtigasuc iŋ ma
sêndac, “Tu sake-ŋga am
sôm yom têŋ lau ŋa yom
gôliŋ?”
11 Ma iŋ ô yom ma sôm,
“Anötö ndê gôliŋ ŋalêŋ
ŋahu sip ŋalôm gi. Iŋ
kêyaliŋ mac sa bu aŋyalê
ŋahu dau, magoc lau naŋ
sêkêŋ whiŋ aö dom, naŋ oc
tôm dom bu sêŋyalê.
12 Asa naŋ kôc Anötö ndê
yom sa sip ndê ŋalôm e
tidôŋ, naŋ Anötö oc kêŋ
gauc têŋ iŋ êŋlêc, e iŋ êŋyalê
yom dau timala eŋ. Magoc
asa naŋ yom dau tidôŋ iŋ

dom, naŋ Anötö oc kôc gêŋ
hoŋ su yêc iŋ.
13 Tu dinaŋ-ŋga aö wasôm
yom têŋ lau ŋa yom gôliŋ.
Ŋac sêlic gêŋ ŋapaŋ, tigeŋ
ŋac si gauc sa dom, ma ŋac
sêŋgô yom ŋapaŋ, tigeŋ ŋac
sêŋyalê ŋahu dom.
14 Yom naŋ propet Aisaya
hoc asê muŋ su, naŋ dec
ŋandô sa. Yom dau yêc
bocdec bu:
Ŋac sêŋgô aneŋ yom
ŋapaŋ, magoc sêŋyalê
ŋahu dom. Ma sêlic
gêŋ naŋ aö gakôm naŋ
ŋapaŋ, tigeŋ ŋac si gauc
sa dom.
15 Lau dau si ŋalôm
ŋadandi. Ŋac si
daŋgasuŋ hôc ahuc, ma
ŋac sêpôc si tandô ahuc.
Bu bocdinaŋ dom, dec
oc tôm bu tandô sêlic
ma daŋgasuŋ sêŋgô,
ma sêŋyalê aö tidôŋ yêc
ŋac si ŋalôm e sênem
dau kwi, ma aö wakôm
ŋac ŋayham sa." *[Ais
6:9-10]*
16 Ma Yisu sôm têŋ
ŋgacsêŋomi, "Aö wampiŋ
mac nem tanôm ti
daŋamsuŋ, bu mac alic gêŋ
atu-tu naŋ aö gakôm, ti aŋgô
aneŋ yom.
17 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac bu propet ti lau
gitêŋ daêsam naŋ sêmbo
muŋ su, naŋ sêkêŋ bata bu
sêlic gêŋ naŋ mac alic su,
magoc sêlic dom. Ma sêkêŋ
bata bu sêŋgô yom naŋ mac
aŋgô su, tigeŋ sêŋgô dom."

*Yisu whê yom gôliŋ wit
ŋawhê-ŋga ŋahu sa
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-
15)*

18 Ma Yisu sôm, "Dec akêŋ
daŋam ma wawhê yom gôliŋ
ŋgac kêbalip wit ŋawhê-
ŋga sa.
19 Yom pi ŋawhê naŋ
sêpeŋ sêsip seŋ, naŋ
hêganôŋ lau naŋ sêŋgô
yom pi Anötö ndê gôliŋ,
magoc sêŋyalê ŋahu dom.
Bocdinaŋ Sadaŋ dau meŋ
kêgaho yom dau su yêc ŋac
si ŋalôm.
20 Ma yom pi ŋawhê naŋ
sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-hoc,
naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô
Anötö ndê yom, ma sêkôc sa
ŋagahô ma ti atac ŋayham.
21 Magoc tôm ŋawhê dinaŋ
ŋawakac sip gi dom, naŋ
yom dau tidôŋ yêc lau di-
naŋ si ŋalôm dom. Sêlhac
ŋasawa sauŋ, tigeŋ têŋ ndoc
sêtap ŋawapac sa me lau
sêkêŋ kisa ŋac tu Anötö ndê
yom-ŋga, naŋ sêhu si sêkêŋ
whiŋ siŋ ŋagahô eŋ.
22 Ma yom pi ŋawhê naŋ
sêpeŋ sêsip kwaŋ ti ŋakwa
ŋalôm, naŋ hêganôŋ lau
naŋ sêŋgô Anötö ndê yom,
magoc yom dau gêm ŋandô
yêc ŋac si ŋalôm dom. Ŋahu
bu ŋac sêhêgo dau pi gêŋ
nom-ŋga ŋapaŋ, ma sêsa
lêŋ atac whiŋ mone-ŋga e
gêŋ kaiŋ dinaŋ kôm Anötö
ndê yom ahuc.
23 Ma yom pi ŋawhê naŋ
sêpeŋ sêsip nom ŋayham
ma sem ŋandô 30, me
60, me 100, naŋ hêganôŋ
lau naŋ sêŋgô yom ma

sêŋyalê ŋahu, ma sem
ŋandô daêsam.”

Yom gôliŋ pi wahô

24 Yisu sôm yom gôliŋ daŋ
tiyham bocdec bu, “Aö bu
wawhê Anötö ndê gôliŋ sa
ŋalêŋ bocdec. Ŋgac daŋ
kêbalip wit ŋawhê ŋayham
sip ndê ôm.
25 Magoc têŋ ndoc lau
sêyêc bêc, naŋ iŋ ndê ŋacyo
meŋ, ma kêbalip wahô
ŋawhê sip ôm dau whiŋ wit
ŋawhê ŋayham, goc kölhö
gi.
26 Tiŋambu wit ŋawhê po
pi meŋ, ma têŋ ndoc ŋandô
sa, naŋ lau sêlic bu wahô pi
meŋ whiŋ.
27 Goc ôm ŋadau ndê lau
akiŋ sêtêŋ iŋ si ma sêsôm,
‘Ŋadau, yac alic bu am
kêbalip ŋawhê ŋayham sip
nem ôm. Magoc wahô dec
meŋ akêŋ nde?’
28 Ma iŋ ô yom ma sôm,
‘Ŋacyo daŋ kôm gêŋ dau.’
Ma sêndac iŋ, ‘Am tac whiŋ
bu yac asa andi ayê wahô
dau sa, me?’
29 Ma iŋ sôm, ‘Mba! Bu
mboe mac ayê wahô ma
apuc wit sa whiŋ.
30 Atec lu-lu sêlhac sêwhiŋ
dau ma sêtiatu e ndoc
sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga.
Têŋ dinaŋ aö oc wasôm têŋ
lau sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga
bu sêndic wahô sa muŋ, goc
sêkic dôŋ ma sêkêŋ pi ya
ndi. Ma tiŋambu sêndic wit
ŋandô sa pi aneŋ andu gêŋ
ŋandô-ŋga.’ ”

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê sauŋ
(Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

31 Ma iŋ sôm yom gôliŋ
daŋ têŋ ŋac bocdec, “Anötö
ndê gôliŋ gitôm a soc ŋawhê,
naŋ ŋgac daŋ sô sip iŋ ndê
ôm.
32 Ŋawhê dau iŋ gêŋ sauŋ-
têc, tigeŋ tiŋambu oc po pi
meŋ e ti a atu hôc gêlêc gêŋ
ôm-ŋga hoŋ, ma mbac lôlôc-
ŋga oc sêmeŋ sêhê si ŋaic
yêc ŋasaŋgac.”

Yom gôliŋ pi yist
(Luk 13:20-21)

33 Ma iŋ sôm yom gôliŋ
daŋ tiyham bocdec, “Anötö
ndê gôliŋ gitôm yist, naŋ
awhê daŋ kêŋ sip plawa lôŋ
atu daŋ ma kêgaluŋ e kôm
plawa hoŋ suŋ.”

Yisu sôm yom gôliŋ daêsam
(Mak 4:33-34)

34 Yom hoŋ naŋ Yisu sôm
têŋ lau toŋ atu dinaŋ, naŋ iŋ
sôm ŋa yom gôliŋ ŋambwa.
Ma iŋ sôm yom ŋalêŋ daŋ
dom.
35 Ma boc-dinaŋ propet
ndê yom bocdec ŋandô sa:

Aö wasôm aneŋ yom ŋa
yom gôliŋ, ma gêŋ naŋ
yêc siŋ dau têŋ têm
Anötö kêŋ undambê ti
nom e meŋ, naŋ kwahic
dec wasôm asê. *[BW 78:2]*

Yom gôliŋ wahô-ŋga ŋahu

36 Goc Yisu hu lau hoŋ siŋ
ma sôc andu gi. Ma iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ si ma
sêndac, “Gitôm bu am whê

yom gôliŋ wahô-ŋga ŋahu
sa têŋ yac?”
37 Ma Yisu sôm, “Ŋgac
naŋ kêbalip ŋawhê ŋayham,
naŋ Ŋamalac ndê Atu.
38 Ma iŋ ndê ôm, naŋ
nom sambuc lec. Yom pi
ŋawhê ŋayham hêganôŋ lau
naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ
ŋapu, ma wahô hêganôŋ
ŋalau sac si ŋadau ndê lau.
39 Ma ŋacyo naŋ kêbalip
wahô ŋawhê, naŋ Sadaŋ
dau. Ndoc sêndic gêŋ ŋandô
sa-ŋga, naŋ tôm bêc ŋambu-
ŋga, ma lau sêndic gêŋ
ŋandô sa-ŋga, naŋ Anötö
ndê aŋela.
40 Têŋ bêc ŋambu-ŋga, lau
sac oc sêsip ya atu ŋalôm
sêndi, ŋalêŋ tigeŋ tôm wahô
naŋ lau sic sa ma sêkêŋ pi ya
gi.
41 Ŋamalac ndê Atu oc
êŋkiŋ ndê aŋela, ma ŋac oc
sêkôc gêŋ lêtôm-ŋga ti lau
hoŋ naŋ sêkôm sac, naŋ su
yêc Anötö ndê lau.
42 Ma ŋac oc sêmbaliŋ ŋac
sêsip ya atu ŋalôm sêndi,
ma ŋac oc sêtaŋ atu ti lhô
êŋsiŋ pi dau.
43 Têŋ dinaŋ lau gitêŋ si
ŋawasi ti ŋawê oc pô gameŋ
gitôm ac, yêc ŋac si Damba
ndê gameŋ undambê-ŋga.
Mac bu daŋamsuŋ yêc, naŋ
aŋgô aneŋ yom.”

Yom gôliŋ lu pi Anötö ndê gôliŋ

44 “Anötö ndê gôliŋ
ŋamwasiŋ gitôm awa
ŋayham andô daŋ naŋ yêc
siŋ dau yêc nom daŋ ŋalôm.
Ŋamalac naŋ tap awa dau
sa, naŋ oc siŋ kwi tiyham,
ma lhö ndi ti atac ŋayham
atu ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ têŋ
lau sênemlhi, goc nemlhi
nom dinaŋ bu kôc awa dau
sa.
45-46 “Ma Anötö ndê gôliŋ
ŋamwasiŋ gitôm yac ŋapa
ŋaôli atu. Ŋgac tidulu gêŋ-
ŋga naŋ kêsalê yac ŋapa
ŋayham tu êmasaŋ gôlôŋ-
ŋga, naŋ bu tap yac ŋapa
ŋayham andô dau sa, dec iŋ
oc lhö ndi ma kêŋ ndê gêŋ
hoŋ têŋ lau sênemlhi, goc
nemlhi yac ŋayham dau.”

Yom gôliŋ pi wasaŋ

47-48 “M a yom gôliŋ daŋ
tiyham. Ŋalêŋ naŋ Anötö
kêgalêm lau sa bu s êmbo
iŋ ndê gôliŋ ŋapu, naŋ
gitôm wasaŋ naŋ lau sêkêŋ
sip gwêc, ma i tidau-tidau
sêsip wasaŋ dau si e meŋhu.
Goc lau sêhê sa pi baö
gi. Ma sêndöc sic ma
sêŋyaliŋ i ŋayham-ŋayham
sa sip dalu, ma i sac-sac, naŋ
sêmbaliŋ siŋga.
49 Ma ŋalêŋ tigeŋ têŋ bêc
ŋambu-ŋga, aŋela oc sêmeŋ
ma sêwhê lau sac ti lau gitêŋ
kôc.
50 Ŋac oc sêmbaliŋ lau sac
sêsip ya atu ŋalôm sêndi,
ma ŋac oc sêtaŋ ti lhô êŋsiŋ
pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

51 Yisu gic bata yom
dinaŋ, goc ndac iŋ ndê
ŋgacsêŋomi, “Mac aŋyalê
aneŋ yom hoŋ dindec ŋahu,
me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.”
52 Goc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga

naŋ sêŋyalê Anötö ndê gôliŋ
ŋahu tidôŋ whiŋ, naŋ sêtôm
bu sêwhê yom akwa sa
têŋ lau, ma yom wakuc
whiŋ. Ma bocdinaŋ ŋac
sêtôm andu ŋadau daŋ naŋ
gic awa daêsam sa, dec tôc
awa akwa ti awa wakuc asê
têŋ lau."

Yisu ndê lau sêkôc iŋ sa dom
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Yisu sôm yom gôliŋ hoŋ
dinaŋ pacndê, goc hu gameŋ
dinaŋ siŋ.
54 Iŋ mbu têŋ iŋ ndê
malachu gi, ma kêdôhôŋ lau
mbo ŋac si lôm wê-ŋga.
Dec ŋac sêhêdaê ma sêndac
dandi, "Ei! Gauc ŋayham ti
ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-
tu, naŋ ŋgac dec tap sa yêc
nde?
55 Iŋ k apenta ndê atu!
Iŋ dinda iŋ Maria, ma iŋ
asii Jems, Josep, Saimon, ma
Judas.
56 Ma iŋ ndê lhuwêi sêmbo
sêwhiŋ yac. Bocdinaŋ gêŋ
hoŋ dindec iŋ kôc sa yêc
nde?"
57 Ma ŋac atac lu-lu tu iŋ-
ŋga. Magoc Yisu sôm têŋ
ŋac, "Lau hoŋ sêtoc propet
daŋ sa, tigeŋ yêc propet dau
ndê malachu, iŋ dau ndê lau
sêtoc iŋ sa dom."
58 Ma tu ŋac sêkêŋ whiŋ
iŋ dom-ŋga, dec iŋ kôm gêŋ
dalô atu-tu daêsam yêc ŋac
si gameŋ dom.

14

Herod Antipas ŋgô ŋawaê pi Yisu
(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

1 Têŋ ndoc dinaŋ †Herod,
naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-
ŋga, naŋ ŋgô ŋawaê pi Yisu.
2 Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê lau
akiŋ bu, "Ŋgac dê mboe Jon,
Ŋgac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa
akêŋ lau batê-ŋga. Ma tu
dinaŋ-ŋga iŋ kôc ŋaclai bu
kôm gêŋ dalô atu-tu dinaŋ."

Herod gic Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndu ŋamiŋ
(Mak 6:17-29)

3-4 Muŋ-ŋga, Herod gêm
iŋ ndê asi Pilip ndê awhê
Herodias ti ndê awhê, dec
Jon sôm têŋ iŋ, "Am kôm
gêŋ so sambuc." Tu dinaŋ-
ŋga Herod kêkiŋ ndê lau bu
sêkôc Jon dôŋ ma sêkêŋ iŋ
ndöc gapocwalô.
5 Herod tac whiŋ bu ndic
Jon ndu, tigeŋ iŋ töc lau
daêsam naŋ sêlic Jon bu
propet daŋ.
6 Têŋ ndoc daŋ sêndê
mwasiŋ tu Herod ndê bêc
dinda kôc iŋ-ŋga, ma Hero-
dias atuwê tê wê yêc mwasiŋ
dau ŋalôm. Herod gêlic ma
tac ŋayham atu,
7 dec iŋ kêmatiŋ yom têŋ
iŋ ma sôm, "Yomandô aö
wasôm têŋ am. Gêŋ bocke
am bu tac whiŋ naŋ sôm, ma
aö oc wakêŋ têŋ am."
8 Goc bawhê dau sa gi gêlic
dinda Herodias. Iŋ dinda
tec Jon, dec sôm têŋ bawhê
bu ndac Herod bocdec bu,
"Aö tac whiŋ bu am tim
Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê
kachu kic, ma kêŋ iŋ ndê
ŋagôlôŋ sip pele daŋ ma kêŋ

têŋ aö, bu walic pi tanôŋ bu
iŋ mbac ndu ŋandô.”
9 Têŋ ndoc Herod ŋgô
yom dinaŋ, iŋ ndê ŋalôm
ŋawapac atu. Tigeŋ tu iŋ
kêmatiŋ yom yêc lau hoŋ
aŋgô-ŋga, dec iŋ sôm têŋ iŋ
ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôm
tôm bawhê dau teŋ.
10 Iŋ kêkiŋ ŋac sêsôc
gapoc-walô si, ma sêtim Jon
ndê kachu kic.
11 Ma sêkêŋ ŋagôlôŋ sip
pele daŋ, ma sêkôc sêmeŋ
ma sêkêŋ têŋ bawhê. Goc
bawhê dau kôc sa gi kêŋ têŋ
dinda gêlic.
12 Tiŋambu Jon ndê
sêŋomi sêmeŋ sêkôc iŋ
ŋamlaŋ sa ma si sêŋsuhuŋ.
Goc sêtêŋ Yisu si ma sic miŋ
têŋ iŋ.

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

13 Têŋ ndoc Yisu ŋgô
ŋawaê pi Jon, naŋ iŋ pi
waŋ daŋ gi bu pi bugictoŋ
ŋadaŋga, ma lhö têŋ gameŋ
sawa daŋ ndi ma mbo
tawasê. Magoc lau malac-
ŋga sêŋgô ŋawaê bu iŋ pi
waŋ dau gi, ma daêsam
sêwê sêmbo baö ma sêŋkuc
iŋ.
14 Têŋ ndoc Yisu sôc baö gi,
naŋ gêlic lau daêsam dinaŋ
ma tawalô ŋac. Ma iŋ kôm
ŋac si gêmbac ŋayham sa.
15 Têŋ telha, kêpiŋ bu
ac ndi sip, goc ŋgacsêŋomi
sêtêŋ iŋ sêmeŋ ma sêsôm,
“Gameŋ dec gameŋ sawa,
ma ac gi su. Kêŋ lau
sêlhö sêtêŋ malac sêndi bu
sênemlhi si gêŋ sêneŋ-ŋga.”
16 Magoc Yisu sôm, “Mba!
Oc tôm bu sêneŋ gêŋ yêc
dec. Mac daôm akêŋ gêŋ têŋ
ŋac sêneŋ.”
17 Ma sêsôm, “Yac oc akôm
ŋalêŋ nde, bu yac mba
bolom amaŋdaŋ ma i lu
solop dec yêc.”
18 Goc iŋ sôm, “Akôc gêŋ
dau sa ameŋ.”
19 Ma iŋ sôm têŋ lau bu
sêndöc sic sêndöc kwaŋ. Iŋ
kôc bolom amaŋdaŋ ma i
lu, tatac undambê goc gêm
mbec ma pô bolom kôc-kôc.
Ma iŋ kêŋ têŋ ŋgacsêŋomi,
ma sic sam têŋ lau.
20 Ŋac hoŋ seŋ gitôm, ma
ŋgac-sêŋomi sic gêŋ ŋadêlê
sa sip gatop 12 e meŋhu.
21 Lau naŋ seŋ gêŋ dau,
naŋ si lauŋgac ŋanamba
gitôm 5,000. Ma lauwhê
ti balêkoc daêsam sêmbo
sêwhiŋ.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

22 Dinaŋ su, goc Yisu kêkiŋ
ndê ŋgacsêŋomi sêpi waŋ
bu sêmuŋ iŋ sêmbu sêpi
bugictoŋ ŋadaŋga sêndi.
Ma iŋ dau gacgeŋ mbo, bu
kêŋ lau sêlhö sêndi.
23 Sêlhö si su, goc iŋ pi
lôc tawasê gi bu teŋ mbec.
Ŋasec sa, ma iŋ tawasê mbo.
24 Magoc waŋ dau sa
awê tibaliŋ gi su, ma mbu
ŋadinda gêli bu sa e gic sip
waŋ.
25 Têŋ ôbwêc lôm, Yisu
kêsêlêŋ mbo bu ŋahô têŋ
ŋac gi.

26 Magoc têŋ ndoc
ŋgacsêŋomi sêlic iŋ kêsêlêŋ
mbo bu ŋahô, naŋ sêtöc dau
ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê!
Ŋalau daŋ!”
27 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Atöc daôm dom! Ŋalôm
pêŋ dôŋ, bu aö dauŋ dec.”
28 Goc Pita sôm, “Pômdau,
bu am daôm dinaŋ, naŋ goc
sôm aö waŋsêlêŋ wambo bu
ŋahô watêŋ am waloc.”
29 Ma Yisu sôm, “Mweŋ!”
Goc Pita sip yêc waŋ, ma
kêsêlêŋ mbo bu ŋahô têŋ iŋ
gi.
30 Magoc mbu ŋadinda
kôm iŋ töc dau atu ma iŋ
kwê bu soloŋ tigeŋ. Goc iŋ
mbwêc, “Pômdau, nem aö
sa!”
31 Ŋagahô Yisu kêmatôc
amba gi, hê iŋ sa ma sôm, “O
am ŋgac kêŋ whiŋ babalê-
ŋga. Bocke ma am atac lu-lu
tu aneŋ ŋaclai-ŋga?”
32 Goc iŋlu sêpi waŋ si, ma
mbu timalô.
33 Ma ŋgacsêŋomi naŋ
sêndöc waŋ sêpôŋ haduc
ma sêmpiŋ iŋ ma sêsôm,
“Yomandô, am Anötö ndê
Atu!”

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

34 Sêlac waŋ si e sêsôc baö
yêc malac Genesaret.
35 Ma têŋ ndoc lau malac-
ŋga sêlic bu Yisu meŋ,
naŋ sêkêŋ ŋawaê têŋ gameŋ
ŋamakê-ŋga hoŋ, ma lau
sêkôc si lau gêmbac hoŋ sa
sêtêŋ iŋ sêmeŋ.
36 Ŋac sêteŋ bu sêmasec
iŋ ndê ŋakwê ŋadali
ŋambwa, ma lau hoŋ naŋ
sêmasec iŋ, naŋ ŋayham sa.

15

Gêŋ naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga
(Mak 7:1-23)

1 Têŋ dinaŋ lau Palêsai
ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga
ŋatô sêmeŋ akêŋ Jerusalem
sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ,
2 “Tu sake-ŋga am nem
ŋgacsêŋomi sêkôm ŋagôliŋ
naŋ lau andô sic dulu têŋ
yac, naŋ popoc? Têŋ ndoc
sêneŋ gêŋ, naŋ sêŋgwasiŋ
amba muŋ su dom.”
3 Ma Yisu ô ŋac si yom
bocdec bu, “Ma bocke? Tu
sake-ŋga mac atoc lau andô
si ŋagôliŋ sa ma akôm Anötö
ndê yomsu popoc?
4 Anötö dau sôm, *‘Toc
damam lu dinam sa,’* ma iŋ
sôm tiyham bu, *‘Asa naŋ
sôm yom sac pi iŋ damba me
dinda, naŋ oc sêndic iŋ ndu.’*
5 Tigeŋ mac aŋkuc yomsu
dau dom. Ŋgac daŋ ndê
awa me gêŋ bu yêc bu nem
damba lu dinda sa, magoc iŋ
sôm têŋ iŋlu, ‘Oc tôm dom
bu wanem amlu sa, bu gêŋ
dindec aö wakêŋ ti da têŋ
Anötö,’
6 goc mac alic ŋayham
bu iŋ toc damba sa dom.
Bocdinaŋ mac aseŋ Anötö
ndê yom naŋ sôm bu atoc
damam lu dinam sa, naŋ
popoc, tu bu aŋkuc lau andô
si ŋagôliŋ.
7 Mac lau atim yom lau-
ŋga! Yom naŋ propet

Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ
hêganôŋ mac solop. Iŋ sôm
bu,
8 *‘Lau dindec sêtoc aö sa ŋa*
whasuŋ ŋambwa, tigeŋ ŋac
si ŋalôm yêc daŋ dau-ŋga.
9 *Ŋac sem akiŋ aö ŋandô*
dom, ma yom naŋ sêndôhôŋ
têŋ lau, naŋ ŋamalac si
yomsu ŋambwa.’ ”
10 Goc Yisu ta lau hoŋ
ma sôm, “Aŋgô ma aŋyalê
ŋapep.
11 Gêŋ daneŋ-ŋga naŋ
sip ŋamalac whasuŋ, naŋ
kôm ŋac ŋadômbwi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.
Tigeŋ yom naŋ sa akêŋ
ŋamalac whasuŋ, naŋ kôm
ŋac ŋadômbwi sa.”
12 Têŋ dinaŋ Yisu ndê
ŋgacsêŋomi sêtigasuc iŋ
ma sêsôm têŋ iŋ, “Lau
Palêsai sêŋgô am nem yom
dinaŋ, dec kôm ŋac sêlic sac.
Am kêyalê, me mba?”
13-14 Goc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Ahêgo daôm tu ŋac-ŋga
dom! Atec ŋac. Lau hoŋ
naŋ daŋga wambu Damaŋ
undambê-ŋga ndê yom dom,
naŋ sêtôm wahô naŋ iŋ oc
puc sa ti ŋawakac. Ŋac
bu sêtôc seŋ têŋ lau ŋatô,
magoc ŋac tandô pec. Ma
ŋgac tapec daŋ bu wê tapec
daŋ, iŋlu lu-lu oc sêpeŋ
sêsip sê.”
15 Dec Pita sôm, “Gitôm
bu am whê yom gôliŋ dinaŋ
ŋahu sa têŋ yac?”
16 Goc Yisu ndac, “Ma
bocke? Têŋ nde mac oc
aŋyalê?
17 Alic! Gêŋ naŋ sip
ŋamalac whasuŋ, naŋ sip iŋ
ŋatac ŋalôm gi, ma tiŋambu
sa meŋ tiyham.
18 Tigeŋ yom sac naŋ sa
ŋamalac whasuŋ, naŋ sa
akêŋ iŋ ndê ŋalôm, ma sac
naŋ yêc ŋamalac ŋalôm, dec
kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc
Anötö aŋgô-ŋga.
19 Gauc sac, mêtê sêndic
ŋamalac ndu-ŋga, mêtê
mockaiŋ-ŋga naŋ lau naŋ
sem dau sa su, ma lau naŋ
sem dau sa su dom, naŋ
sêkôm, mêtê sênem kaŋ
gêŋ-ŋga, yom tasaŋ, ma
yom sêpu lau-ŋga,
20 naŋ yêc ŋamalac
ŋalôm, naŋ kôm ŋac
ŋadômbwi sa. Tigeŋ yac
bu taŋgwasiŋ amaŋ dom
ma daneŋ gêŋ, dec oc kôm
yac ŋadômbwi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga dom.”

Awhê Kanan-ŋga kêŋ
whiŋ ŋaŋga
(Mak 7:24-30)

21 Yisu hu malac dinaŋ siŋ,
ma iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi
sêtêŋ malac Taya ma Saidon
ŋagameŋ ŋamakê-ŋga si.
22 Ma awhê Kanan-ŋga
daŋ, naŋ ndöc gameŋ dinaŋ,
naŋ têŋ iŋ meŋ ma mbwêc,
“O Pômdau, †Dawid ndê
Atu, tamwalô aö. Ŋalau
sac kêŋ ŋawapac atu têŋ aö
atuŋwê, ma kôm iŋ tisac.”
23 Yisu gêm dôŋ ma ô yom
daŋ dom, goc ŋgacsêŋomi
sêtigasuc iŋ ma sêsôm,
“Kêŋ iŋ lhö ndi, bu iŋ kêkuc
yac ma mbwêc yom ŋapaŋ.”
24 Ma iŋ sôm, “Awhê dau
iŋ awhê Israel-ŋga dom.
Anötö kêkiŋ aö bu wanem

lau Israel-ŋga sa, bu ŋac
sêtôm domba naŋ siŋga su.”
25 Têŋ dinaŋ awhê dau
meŋ pôŋ haduc têŋ iŋ ma
ndac tiyham, “Pômdau, nem
aö sa.”
26 Ma Yisu sôm, “Solop
dom bu dakôc balêkoc si gêŋ
daneŋ-ŋga su ma tambaliŋ
têŋ giam sêneŋ.”
27 Magoc awhê dau ô yom
ma sôm, “Aêc Pômdau,
tigeŋ giam naŋ sêndöc
ŋadau ndê tebo ŋapu, naŋ
seŋ gêŋ ŋapopoc naŋ peŋ
yêc tebo.”
28 Yisu ŋgô yom dinaŋ ma
sôm, “O awhê, am kêŋ whiŋ
ŋaŋga. Aö oc wakôm tôm
am ndac.” Ma têŋ acgatu
ŋasawa dau dinaŋ, awhê
dau ndê atuwê ŋayham sa.

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)

29 Yisu kölhö gi ma kêsêlêŋ
whiŋ ndê ŋgacsêŋomi mbo
Bugictoŋ Galili-ŋga ŋamakê.
Goc iŋ pi lôc daŋ gi ma ndöc
sic.
30 Ma lau daêsam sêwê
sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Ŋac sêkôc
lau gahi sac, lau tapec, l
au bôliŋ, awha mba, ti lau
gêmbac daêsam, ma sêkêŋ
ŋac sêyêc Yisu aŋgô-ŋga.
Ma iŋ kôm ŋac hoŋ ŋayham
sa.
31 Têŋ ndoc lau sêlic awha
mba sêsôm yom asê, ma
lau gahi sac ti lau bôliŋ
sêŋsêlêŋ tiyham, ma tapec si
tandô ŋawa sa, naŋ sêhêdaê
ŋandô. Ma sêmpiŋ Anötö
Israel-ŋga.
32 Yisu ta iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêmeŋ, goc
sôm têŋ ŋac, “Aö taŋwalô
lau dindec, bu sêmbo
sêwhiŋ aö gitôm bêc tö
su. Ŋac si gêŋ daneŋ-ŋga
pacndê, ma aö gatec bu
wakêŋ ŋac sêlhö sêndi ti gêŋ
yô ŋac, mbo ŋac tagôlô yêc
seŋ.”
33 Magoc ŋgac-sêŋomi
sêsôm, “Bocke? Gameŋ dec
gameŋ sawa, ma danemlhi
bolom yêc nde, bu dakêŋ têŋ
ŋac sêneŋ?”
34 Ma Yisu ndac, “Mac
nem bolom hiŋga ndöc?”
Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i
mwambwa ŋatô.”
35 Goc Yisu sôm têŋ lau bu
sêndöc sic.
36 Dec iŋ k ôc bolom 7
ma i sa ma gêm daŋge,
p ô kôc-kôc, ma kêŋ têŋ
ŋgacsêŋomi, ma ŋac sic
sam têŋ lau.
37 Ŋac hoŋ seŋ e gitôm,
ma tiŋambu ŋgac-sêŋomi
sic gêŋ ŋadêlê sa sip gatop 7
e meŋhu.
38 Lau daêsam seŋ gêŋ di-
naŋ e gitôm. Ŋac si lauŋgac
ŋanamba gitôm 4,000, ma
lauwhê ti balêkoc sêmbo
sêwhiŋ.
39 Tiŋambu Yisu kêŋ lau
hoŋ sêlhö si, goc iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi sêpi waŋ daŋ
ma sêtêŋ malac Magadan
ŋagameŋ si.

16

Lau Palêsai sêndac gêŋ dalô
(Mak 8:11-13)

1 Lau Palêsai ti lau Sadiusi
ŋatô sêtêŋ Yisu sêmeŋ bu
sêŋsahê iŋ. Ŋac sêndac iŋ

bu kôm gêŋ dalô bu tôc asê
bu iŋ kôc ŋaclai yêc Anötö
ndê.
2 Dec iŋ sôm, “Mac bu alic
umboŋ tikoc, goc mac asôm
bu ‘Ac oc pi ŋayham.’
3 Ma mac bu alic umboŋ
tiyec, goc mac asôm, ‘U oc
ndic.’ Mac alic gêŋ dalô um-
boŋ-ŋga dinaŋ, ma aŋyalê
ŋahu. Ma bocke dec mac
aŋyalê gêŋ dalô daêsam naŋ
aö gakôm têŋ ŋasawa din-
dec, naŋ ŋahu dom?
4 Mac lau sac naŋ apuc
dômwêm Anötö, ma asa
nem lêŋ bambaliŋ gitôm lau
mockaiŋ-ŋga. Mac aŋsalê
gêŋ dalô, tigeŋ Anötö oc kêŋ
gêŋ dalô tigeŋ têŋ mac alic,
gitôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi
Jona.” Yisu sôm yom dinaŋ
su, goc hu ŋac siŋ ma kölhö
gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê
(Mak 8:14-21)

5 Têŋ ndoc Yisu ti
ŋgacsêŋomi sêmbu akêŋ
bugictoŋ ŋadaŋga sêmeŋ,
naŋ ŋgacsêŋomi sêkôc
bolom dom, sêŋlhiŋ dau siŋ.
6 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Ayob daôm ŋapep tu lau
Palêsai ti lau Sadiusi si yist.”
7 Goc ŋac sem yomgalôm
sêwhiŋ dandi ma sêsôm, “Iŋ
sôm yom dinaŋ ŋahu bu yac
dakôc bolom dom.”
8 Magoc Yisu kêyalê ŋac
si yom dau, dec sôm, “O
mac lau naŋ akêŋ whiŋ
gwalec! Tu sake-ŋga mac
am yomgalôm awhiŋ daôm,
ma gauc gêm bu aö gasôm
yom pi yist, ŋahu bu mac
nem bolom mba?
9 Bocke mac nem gauc sa
pi gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm,
naŋ dom? Gauc nem bolom
amaŋdaŋ naŋ gakêŋ têŋ lau
5,000 seŋ. Tiŋambu mac
ahoŋ ŋadêlê sa sip gatop
hiŋga?
10 Ma têŋ ndoc lau
4,000 seŋ bolom amaŋdaŋ
ŋandôlu, naŋ ŋadêlê sip
gatop hiŋga?
11 Aö gasôm yom pi bolom
kaiŋ dinaŋ dom, ma bocke
dec mac aŋyalê aneŋ yom
ŋahu dom? Ayob daôm
ŋapep pi lau Sadiusi ti lau
Palêsai si yist.”
12 Têŋ dinaŋ ŋac si gauc
sa. Ma sêŋyalê bu iŋ ndê
yom hêganôŋ yist bolom-
ŋga dom. Sêŋyalê bu iŋ
kêŋ puc ŋac bu sêyob dau
pi yom naŋ lau Sadiusi ti lau
Palêsai sêndôhôŋ têŋ lau.

Pita hoc Yisu ŋahu asê
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam
bu Sisaria Pilipai, ma iŋ ndac
ŋac, “Lau sêsôm sake pi
Ŋamalac ndê Atu? Sêsôm
bu iŋ asa?”
14 Ma sêsôm, “Lau ŋatô
sêsôm bu am Jon, Ŋgac
Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô
sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô
sêsôm bu am Jeremaya me
propet akwa-kwa si daŋ.”
15 Goc Yisu ndac ŋac, “Ma
mac daôm, mac asôm bu aö
asa?”

16 Ma Saimon Pita ô yom
ma sôm, “Am Mesaya, Anötö
Tali Ŋadau ndê Atu am.”
17 Dec Yisu sôm, “O Sai-
mon, Jona ndê atu, aö awhaŋ
hôc am, bu ŋamalac daŋ
hoc yom dau asê têŋ am
dom. Damaŋ undambê-ŋga
kêŋ gauc dinaŋ têŋ am.
18 Aö wasôm têŋ am, bu
am Pita, ma aö wandic aneŋ
gôlôwac dabuŋ sa sêlhac
hoc dau ŋahô.* Ma ŋaclai
lambwam-ŋga gitôm dom
bu ku ŋac dulu.
19 Ma aö wakêŋ ki têŋ
am bu yob gatam lau sêsôc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu-ŋga.
Ma gêŋ bocke naŋ am bu
êmbwala su yêc nom, naŋ
wambwala su yêc undambê.
Ma gêŋ bocke naŋ am bu sô
dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ
yêc undambê bocdinaŋ.”
20 Yisu sôm yom dinaŋ
su, goc gic yao iŋ ndê
ŋgacsêŋomi ti ŋaŋga, bu
sêsôm asê têŋ lau bu iŋ
Mesaya dau dom.

*Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc
hôc ŋandê*
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)

21 Têŋ têm dinaŋ Yisu
gic hu sôm yom têŋ ndê
ŋgacsêŋomi, pi gêŋ naŋ oc
hôc asê iŋ. Iŋ whê sa bu
iŋ gic waê bu têŋ Jerusalem
ndi, ma lau bata Israel-
ŋga ti dabuŋsiga atu-tu, ma
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga
oc sêkêŋ ŋawapac daêsam
têŋ iŋ e lau sêndic iŋ ndu.
Ma têŋ bêc titö-ŋga Anötö
oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.
22 Goc Pita kôc iŋ sa
ŋasawa sauŋ gi, ma sôm iŋ
bocdec bu, “Pômdau, mba!
Tu Anötö-ŋga, oc mba! Gêŋ
dinaŋ oc tap am sa dom
andô!”
23 Yisu kac dau kwi ma
sôm têŋ Pita, “Sadaŋ, kôc
daôm sa lhö su! Am gauc
gêm bu lhac aö ahuc, a? Am
kêyalê Anötö ndê lêŋ dom,
am bu êmkuc ŋamalac si
gauc ŋambwa.”

*Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc
sêhôc ŋawapac*
*(Mak 8:34–9:1; Luk 9:23-
27)*

24 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê
ŋgac-sêŋomi, “Asa naŋ tac
whiŋ bu êŋkuc aö, naŋ
êŋgwiniŋ dau ma hôc ndê a
gicso dau sa, ma êŋkuc aö.
25 Bu asa naŋ tac whiŋ
bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ
ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ
oc niŋga. Magoc asa naŋ
bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu
êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga
dom.
26 Ŋamalac daŋ bu po
gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc
iŋ dau gatu bu niŋga, dec
gêŋ nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc
tôm dom bu nem iŋ sa.
Gêŋ ŋayham bocke yêc, naŋ
gitôm bu dakêŋ têŋ Anötö ô
yac neŋ gatuŋ?

* **16:18** Yêc Yom Grik Pita ndê ŋaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ŋatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naŋ iŋ ndê gôlôwac dabuŋ oc sêlhac ŋahô, naŋ hêganôŋ yom naŋ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si yom sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋahu.

27 Tiŋambu Ŋamalac ndê
Atu oc mbu meŋ ti Damba
ndê ŋaclai ti ŋawasi un-
dambê-ŋga, ma whiŋ aŋela
hoŋ. Têŋ dinaŋ iŋ oc kêŋ
ŋagêyô têŋ ŋamalac hoŋ
tôm ndi, êŋkuc mêtê naŋ
ŋac sêkôm.
28 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac! Lau ŋatô naŋ
sêlhac dec, naŋ oc gacgeŋ
sêmbo tali e sêlic Ŋamalac
ndê Atu meŋ ti ndê ŋaclai
nem gôliŋ-ŋga."

17

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

1 Bêc 6 giŋga su, goc Yisu
kôc Pita, ma Jems lu asi Jon
sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê
sêpi lôc baliŋ daŋ si.
2 Yêc dindê sêlic Yisu ndê
ŋamlic kaiŋ daŋ sa. Iŋ aŋgô
andô ŋawê sa gitôm ac pô
gameŋ, ma iŋ ndê ŋakwê
ŋawasi sêp sambuc.
3 Ma sêlic Moses lu Elaija
sêhoc dau asê ma iŋlu sem
yomgalôm sêwhiŋ Yisu.
4 Goc Pita sôm têŋ Yisu,
"Pômdau, ŋayham kêlêc bu
dambo dec. Am bu tac whiŋ,
goc aö wakwê bac tö bu mac
ambo-ŋga, am nem bac daŋ,
Moses ndê daŋ, ma Elaija
ndê bac daŋ."
5 Iŋ sôm yom dau mbo, ma
dao ti ŋawê atu daŋ sip meŋ
ma kêgatöc ŋac ahuc. Ma
awha daŋ sa yêc dao ŋalôm,
naŋ sôm, "Aö neŋ atuŋgac
dau dindec. Aö gatisambuc
iŋ, ma atac whiŋ iŋ ndu
andô. Aŋgô iŋ ndê yom
maŋ!"
6 Têŋ ndoc ŋgac-sêŋomi
tö sêŋgô awha dinaŋ, naŋ
sêtöc dau ŋalêŋ sac, ma
sêhu dau aŋgô andô sip
nom.
7 Magoc Yisu têŋ ŋac gi,
kêmasec ŋac ma sôm, "Atisa
ma atöc daôm dom."
8 Ma sêhôc tandô sa ma
sêlic bu Yisu tawasê mbo.

Gêndac pi Elaija
(Mak 9:11-13)

9 Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ
lôc dau sêmeŋ, ma Yisu kêŋ
yao ŋac bocdec bu, "Andic
miŋ pi gêŋ naŋ mac alic naŋ
dom, e Ŋamalac ndê Atu tisa
akêŋ lau batê-ŋga."
10 Ma ŋgacsêŋomi tö di-
naŋ sêndac iŋ bocdec bu,
"Lau †Skraib naŋ sêndôhôŋ
yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija
oc meŋ hôc asê muŋ, ma
tiŋambu Mesaya oc meŋ.
Yom dau ŋahu bocke?"
11 Goc Yisu ô yom ma sôm,
"Elaija gic waê bu meŋ ma
êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop.
12 Ma aö wasôm têŋ mac,
bu Elaija meŋ su, tigeŋ lau
sêŋyalê iŋ dom. Ma sêkôm
mêtê sac têŋ iŋ tôm ŋac
atac whiŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ
Ŋamalac ndê Atu oc sip ŋac
si amba, ma sêkêŋ ŋandê atu
têŋ iŋ."
13 Têŋ dinaŋ ŋac si gauc
sa bu Yisu ndê yom pi Elaija
hêganôŋ Jon, Ŋgac Kêku
Lau-ŋga.

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)

14 Têŋ têm ŋac sêmbu
sêmeŋ, naŋ sêtap lau toŋ atu
sa, ma ŋgac daŋ têŋ Yisu gi
ma pôŋ haduc.
15 Ma iŋ sôm, “Pômdau,
tamwalô aneŋ balê ma nem
iŋ sa. Iŋ hôc ŋawapac atu
daŋ, ma ndoc daêsam kôm
iŋ titoŋ e peŋ sip ya me bu.
16 Aö gakôc iŋ gatêŋ nem
ŋgac-sêŋomi ga, magoc ŋac
sêtôm dom bu sêkôm iŋ
ŋayham sa.”
17 Ma Yisu sôm, “O mac
lau sac! Aö gambo gawhiŋ
mac ŋasawa hic baliŋ su,
ma bocke mac atôm dom bu
akôm gêŋ daŋ? Aö wambo
wawhiŋ mac tu wanem mac
sa-ŋga ŋapaŋ dom! Mac
nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôc
balê dau sa ameŋ.”
18 Goc Yisu hec yom ŋalau
sac naŋ mbo balê dau
ŋalôm, ma soc iŋ sa awê
gi, ma ŋagahô eŋ balê dau
ŋayham sa.

19 Tiŋambu ŋgacsêŋomi
sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ
gelec, “Tu sake-ŋga yac atôm
dom bu aseŋ ŋalau sac di-
naŋ su?”
20 Ma iŋ ô yom ma sôm,
“Mac atôm dom, bu mac
akêŋ whiŋ Anötö ndê ŋaclai
gitôm dom. Yomandô aö
wasôm têŋ mac, bu mac
nem akêŋ whiŋ bu nditôm
gêŋ sauŋ andô daŋ, tôm soc
ŋamatu sauŋ, dec oc tôm bu
mac asôm têŋ lôc daŋ bu puc
dau sa ma têŋ gameŋ wakuc
ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêŋ
whiŋ, ma mac oc atôm bu
akôm gêŋ hoŋ. [
21 Yac bu dasoc ŋalau
sac kaiŋ dinaŋ su, goc
gêŋ ŋamata-ŋga dahu gêŋ
daneŋ-ŋga siŋ tu gauc nem
Anötö-ŋga, ma dateŋ mbec
ŋaŋga.]”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-
sêŋomi sêkac dau sa yêc
gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ sôm
têŋ ŋac, “Tiŋambu oc sêkêŋ
Ŋamalac ndê Atu sip lau
ŋatô amba.
23 Ŋac oc sêndic iŋ ndu,
magoc têŋ bêc titö-ŋga
Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali
tiyham.” Yisu ndê yom
dinaŋ kôm ŋgacsêŋomi si
ŋalôm ŋawapac ŋandô.

Takis Lôm Dabuŋ-ŋga

24 Tiŋambu Yisu ti ndê
ŋgac-sêŋomi sêhôc asê
malac Kapenaom, ma lau
naŋ sêkôc takis lôm dabuŋ-
ŋga,* naŋ sêtêŋ Pita si
ma sêndac iŋ bocdec
bu, “Bocke? Mac nem
kêdôhôŋwaga oc kêŋ mone
nemlhi takis lôm dabuŋ-
ŋga, me mba?”
25 Ma Pita sôm, “Heceŋ, iŋ
oc nemlhi.”
Têŋ ndoc Pita sôc andu
gi, naŋ iŋ gic miŋ yom dau
têŋ Yisu dom, magoc Yisu

* **17:24** Tôm yala tigeŋ-tigeŋ lauŋgac Israel-ŋga hoŋ naŋ si yala hôc gêlêc 20, naŋ semlhi takis lôm dabuŋ-ŋga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ŋaôli naŋ sêkôc tu gweleŋ bêc lu-ŋga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

dau ndac iŋ, “Saimon, am gauc gêm sake? Kiŋ nom-ŋga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc ŋac dau si atui, me sêkôc yêc lau ŋatô?”
26 Goc Pita ô yom ma sôm, “Ŋac sêkôc takis yêc lau ŋatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinaŋ yomsu takis-ŋga hêganôŋ Kiŋ ndê atui dom.
27 Tigeŋ yham dom bu ŋac sêlic yac sac. Bocdinaŋ sa ndi ma kêŋ gam yêc bugic-toŋ. Ma i ŋamata-ŋga naŋ am hê sa, naŋ kac i dau whasuŋ sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi hêclu neŋ takis lôm dabuŋ-ŋga. Kôc sa, ma kêŋ têŋ ŋac.”

18

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac-sêŋomi sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ si asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?”
2 Goc Yisu ta balêkoc sauŋ daŋ meŋ, ma kêŋ iŋ kalhac ŋac ŋalhu.
3 Ma iŋ sôm, “Anem daôm kwi ma aŋgwiniŋ daôm e atôm balêkoc sauŋ. Bu mba, naŋ wasôm yom ŋandô têŋ mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.
4 Asa naŋ bu êŋgwiniŋ dau nditôm balêkoc dindec, naŋ ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.
5 Ma asa naŋ kôc balêkoc sauŋ daŋ gitôm iŋ dindec, naŋ sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ gitôm iŋ kôc aö dauŋ sa.”

Puc pi lêtôm
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim balêkoc sauŋ dindec si daŋ naŋ kêŋ whiŋ aö bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô iŋ mbac ndu. Ma boc-dinaŋ oc tôm dom bu iŋ tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.
7 “Aö wasôm têŋ mac, bu gêŋ lêtôm-ŋga oc sêmeŋ, ma sêkêŋ ŋawapac têŋ lau nom-ŋga. Tigeŋ asa naŋ bu kôc gêŋ lêtôm-ŋga daŋ meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê!
8 Bocdinaŋ am amam me gahim daŋ bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ŋayham bu am sôc undambê ma ndöc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hôc gêlêc naŋ am kôm sac ti lic sam-buc e Anötö tuc am sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi.
9 Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbaliŋ niŋga. Am bu mbo tamli ndöc undambê ti tanôm tigeŋ, naŋ hôc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiŋambu Anötö tuc am sip ya lambwam-ŋga ndi.”

Yom gôliŋ pi domba naŋ giŋga
(Luk 15:4-7)

10 “Ma ayob daôm ŋapep
bu alic lau sauŋ dindec
gitôm gêŋ ŋambwa dom.
Aö wasôm têŋ mac, bu ŋac
si aŋela naŋ sêmbo un-
dambê, naŋ sêlhac Damaŋ
undambê-ŋga ndê aŋgô
andô-ŋga. [
11 Ŋamalac ndê Atu meŋ
bu nem lau naŋ siŋga su,
naŋ si.]
12 “Akôc gauc pi ŋgac daŋ
naŋ yob domba 100. Têŋ
ndoc domba daŋ bu êŋsêlêŋ
bambaliŋ e ndi niŋga, naŋ
iŋ oc kôm sake? Iŋ oc hu 99
siŋ sêmbo, ma sa ndi êŋsalê
daŋ naŋ giŋga.
13 Aö wasôm têŋ mac bu
têŋ ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ
ndê atac ŋayham tu domba
tigeŋ dinaŋ-ŋga oc hôc gêlêc
iŋ ndê atac ŋayham pi 99
naŋ sêmbo, naŋ su.
14 Ma bocdinaŋ, mac nem
Damam undambê-ŋga tec
bu lau sauŋ daŋ sêniŋga.”

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ŋga

15 “Am nem asidôwa daŋ
bu kôm sac têŋ am, goc am
tamwasêm têŋ iŋ ndi, ma
sôm iŋ ndê giso asê têŋ iŋ. Iŋ
bu ŋgô am nem yom ma kac
ndê ŋalôm kwi, dec amlu
apitigeŋ tiyham ma ambo ti
yom malô.
16 Magoc iŋ bu ŋgô dom,
dec kôm tôm yac neŋ
ŋagôliŋ, naŋ sôm bu yom
naŋ lau lu me tö sêpuc dôŋ,
naŋ dakôc sa ti yom ŋandô.
Boc-dinaŋ kôc ŋamalac
tigeŋ me lu sêwhiŋ am, tu
bu sêpuc am nem yom dôŋ-
ŋga, ma atêŋ nem asidôwa
dau andi.
17 Ma asidôwa dau bu sôc
lau dinaŋ si yom ŋapu dom,
naŋ sôm yom dau asê têŋ
gôlôwac dabuŋ hoŋ. Ma
iŋ bu tec bu sôc gôlôwac
dabuŋ si yom ŋapu, naŋ goc
alic iŋ gitôm ŋgac sambuc
me ŋgac kôc takis-ŋga naŋ
kêyalê Anötö dom.
18 “Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac. Gêŋ bocke naŋ mac
ambwala su yêc nom, naŋ
wambwala su yêc undambê.
Ma gêŋ bocke naŋ mac asô
dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ
yêc undambê bocdinaŋ.
19 “Ma gêŋ daŋ tiyham.
Mac nem ŋamalac lu me tö
bu ŋalôm tigeŋ bu ateŋ gêŋ
daŋ têŋ Damaŋ undambê-
ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac.
20 Ŋahu bu gameŋ bocke
naŋ mac nem ŋamalac lu
me tö akac daôm sa tu aneŋ
ŋaê-ŋga, naŋ aö oc wambo
wawhiŋ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi maŋ

21 Pita têŋ Yisu gi, ma ndac
iŋ bocdec bu, “Pômdau, sôm
têŋ aö. Aneŋ asidôwa daŋ
bu kôm sac têŋ aö ŋapaŋ,
naŋ wasuc iŋ ndê sac kwi
tidim hiŋga? Nditôm 7, me
tidim hiŋga?”
22 Goc Yisu sôm, “Aö
wasôm têŋ am, bu tidim 7
dom. Suc iŋ ndê sac kwi
tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa
dom!
23 “Aŋgô su naŋ! Aö bu
wawhê sa têŋ mac, lêŋ dasuc
sac kwi-ŋga naŋ gic waê lau

naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ
ŋapu. Kiŋ daŋ mbo, ma
iŋ tac whiŋ bu êmasaŋ yom
whiŋ iŋ ndê lau akiŋ naŋ si
tôp yêc iŋ.
24 Iŋ gic hu gweleŋ dau,
ma sêkêŋ ŋgac daŋ kalhac
iŋ aŋgô-ŋga, naŋ ndê tôp
atu andô, gitôm mone talent
10,000.*
25 Ŋgac dinaŋ gitôm dom
bu ô ndê tôp, goc Kiŋ dau
sôm bu sêkêŋ iŋ ti iŋ ndê
awhê ma balêkoc ma iŋ ndê
gêŋ hoŋ bu lau sênemlhi ô
tôp dau.
26 Dec ŋgac akiŋ dau hu
dau sip gi pôŋ haduc têŋ Kiŋ,
ma teŋ iŋ bocdec bu, ‘Kêŋ
ŋasawa têŋ aö, ma waô gêŋ
hoŋ!’
27 Goc Kiŋ tawalô iŋ, ma
hu yom tôp-ŋga siŋ, ma kêŋ
iŋ sa gi.
28 “Tigeŋ tiŋambu ŋgac
dau tap ŋgac akiŋ daŋ sa,
naŋ ndê tôp sauŋ yêc iŋ,
gitôm mone †denarii 100.†
Iŋ gôlô ŋgac dau dôŋ, hôc iŋ
sip kachu, ma sôm, ‘Am ndic
nem tôp têŋ aö!’
29 Ma ŋgac dau hu dau
sip gi pôŋ haduc ma teŋ iŋ
bocdec bu, ‘Kêŋ ŋasawa têŋ
aö ma waô neŋ tôp.’
30 Tigeŋ iŋ tec, ma kêŋ
ŋgac dau ndöc gapocwalô e
iŋ ô tôp hoŋ pacndê.
31 Lau akiŋ ŋatô sêlic gêŋ
dinaŋ, dec ŋalôm ŋawapac
ŋandô, ma sêtêŋ Kiŋ si ma
sic miŋ gêŋ hoŋ têŋ iŋ.
32 Goc iŋ ta ŋgac akiŋ dau
ma sôm têŋ iŋ, ‘Am ŋgac
sac! Am teŋ aö bu taŋwalô
am, dec aö gahu am nem
yom tôp-ŋga siŋ.
33 Tu sake-ŋga am
tamwalô ŋgac dinaŋ dom,
gitôm aö taŋwalô am?’
34 Goc iŋ tac ŋandê atu, ma
kêŋ ŋgac akiŋ dau têŋ lau
gapocwalô-ŋga, bu sêndic
iŋ ŋamlic ŋandê ma ndöc
gapocwalô e iŋ ndic ndê tôp
sambuc su.”
35 Yisu gic bata yom gôliŋ
dau, goc sôm, “Mac bocdi-
naŋ, asuc nem asidôwai si
sac kwi ma gauc nem tiy-
ham dom. Bu mba, dec
aneŋ Damaŋ undambê-ŋga
oc kôm têŋ mac gitôm Kiŋ
dinaŋ kôm têŋ ndê ŋgac
akiŋ.”

19

Anötö tec bu awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ
(Mak 10:1-12)

1 Yisu sôm yom dau su,
goc hu gameŋ Galili-ŋga siŋ,
ma têŋ gameŋ Judia-ŋga naŋ
yêc Bu Jordan ŋadaŋga têŋ
ac pi-ŋga, naŋ gi.
2 Lau daêsam sêŋkuc iŋ,
ma yêc gameŋ dinaŋ iŋ kôm
ŋac si gêmbac ŋayham sa.
3 Ma lau Palêsai ŋatô sêtêŋ
iŋ si bu sêtim iŋ, dec sêndac
iŋ bocdec bu, “Yom daŋ yêc,
naŋ tôm bu ŋgac daŋ hu ndê
awhê siŋ, me mba? Iŋ oc
êŋgilì yomsu, me mba?”

* **18:24** Lau Grik si mone naŋ sêsam bu talent, naŋ ŋaôli atu andô - talent tigeŋ gitôm K5-6,000. Bocdinaŋ ŋgac dau ndê tôp hôc gêlêc 5 milien kina. † **18:28** Ŋgac dau ndê tôp gitôm K5-600.

4 Goc iŋ sôm, “Mac aŋyalê
Anötö ndê yom naŋ sêto yêc,
me mba? Yom dau sôm bu,
‘Têŋ têm ŋamata-ŋga Anötö
kêmasaŋ ŋamalac awhê ma
ŋgac.’
5 Ma yom daŋ tiyham sôm,
‘Tu dinaŋ-ŋga ŋgac daŋ oc
hu damba lu dinda siŋ, ma
sap iŋ ndê awhê dôŋ. Ma iŋlu
sêti gêŋ tigeŋ.’
6 Yom dau whê sa bu iŋlu
sêmbo sêtôm ŋamalac lu
dom, iŋlu sêti gêŋ tigeŋ yêc
Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ
yham dom andô bu ŋamalac
sêkac gêŋ naŋ Anötö dau
kêŋ pitigeŋ, naŋ su.”
7 Goc sêndac iŋ, “Bocdi-
naŋ dec tu sake-ŋga Moses
to yomsu daŋ, naŋ sôm bu
ŋgac daŋ gitôm bu to bapia
hu nawhê siŋ-ŋga, goc hu iŋ
siŋ?”
8 Ma Yisu ô yom bocdec
bu, “Moses kêyalê bu mac
nem ŋalôm ŋadandi, dec
sôm bu ŋgac daŋ gitôm bu
hu ndê awhê siŋ. Tigeŋ
têŋ têm ŋamata-ŋga Anötö
kêmasaŋ ŋamalac awhê ma
ŋgac tu bu sêhu dau siŋ-ŋga
dom.
9 Aö wasôm têŋ mac, bu
yom tigeŋ yêc bu ŋgac daŋ
hu ndê awhê siŋ, naŋ awhê
dau kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
whiŋ ŋgac daŋ. Ma ŋgac
daŋ bu hu ndê awhê siŋ
tu gêŋ dau-ŋga daŋ-ŋga,
ma nem awhê wakuc, naŋ
kôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc
Anötö aŋgô-ŋga.”
10 Têŋ dinaŋ Yisu ndê
ŋgac-sêŋomi sêsôm têŋ iŋ,
“Bu bocdinaŋ, dec mboe oc
ŋayham bu lau sênem dau
dom, a? Oc ŋawapac atu bu
awhê lu ŋgac sêsôc yom dau
ŋapu.”
11 Magoc iŋ sôm, “Mba!
Anötö kêmasaŋ awhê lu
ŋgac bu sênem dau. Magoc
lau tigeŋ-tigeŋ iŋ kêmasaŋ
ŋac bu sênem awhê me
ŋgac dom.
12 Lauŋgac ŋatô dindai
sêkôc ŋac, naŋ sêtôm
dom bu sênem awhê. Ma
lauŋgac ŋatô naŋ sêsê ŋac
bu sênem awhê dom. Ma
ŋatô sêkêŋ dau sambuc tu
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
tu bu sêpo Anötö ndê gôliŋ
sa, ma tu dinaŋ-ŋga dec sem
awhê dom. Am asa naŋ
gitôm bu kôc yom dindec sa
ma sôc ŋapu, naŋ kôc sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Lau ŋatô sêkôc si
balêkoc sêtêŋ Yisu si. Ŋac
tac whiŋ bu iŋ kêŋ amba sac
ŋac, ma teŋ mbec pi ŋac.
Tigeŋ ŋgacsêŋomi sêsôm
dinda ti dambai.
14 Goc Yisu sôm, “Atec
balêkoc sêtêŋ aö sêmeŋ. Al-
hac ŋac ahuc dom, bu Anötö
ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm
balêkoc sauŋ dindec, naŋ
ŋawaê.”
15 Ma iŋ kêŋ amba sac ŋac
hoŋ ma gêm mbec ŋac, goc
tisa ma kölhö gi.

Ŋgac ti lêlôm
(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

16 Ma ŋgac daŋ têŋ Yisu
gi, ma ndac iŋ bocdec bu,
“Kêdôhôŋwaga, aö wakôm

gêŋ ŋayham bocke, dec
tiŋambu Anötö oc kôc
aö sa wandöc taŋli yêc
undambê?”
17 Yisu ô yom ma sôm, “Tu
sake-ŋga am ndac aö bu gêŋ
sake iŋ gêŋ ŋayham? Anötö
tawasê iŋ ŋayham. Am bu
ndöc tamli yêc undambê,
naŋ daŋam wambu yomsu
naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses.”
18 Goc ŋgac dau ndac,
“Yomsu hoŋ, me yomsu
bocke?” Ma Yisu sôm,
“Yomsu bocdec bu, ‘*Ndic
ŋamalac ndu dom. Kôm gêŋ
mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ
gêŋ dom. Sôm yom tasaŋ pi
lau dom.*
19 *Toc damam lu dinam sa,’*
ma ‘*Tac whiŋ lau ŋatô gitôm
am tac whiŋ daôm.’* ”
20 Goc iŋ sôm, “Yomsu
hoŋ dinaŋ aö kakuc gambo.
Ma gêŋ sake yêc tu wakôm-
ŋga?”
21 Ma Yisu sôm, “Am bu
ti ŋgac gitêŋ, naŋ sa ndi
ma kêŋ nem gêŋ hoŋ têŋ
lau sênemlhi, ma kêŋ ŋa-
awa têŋ lau ŋalôm sawa.
Ma bocdinaŋ dec êmyalê bu
am nem awa ŋandô yêc un-
dambê. Ma tiŋambu mweŋ
ma êmkuc aö.”
22 Ŋgac dau iŋ ndê yala
daêsam dom, ma têŋ ndoc iŋ
ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, goc
iŋ kölhö ti ŋalôm ŋawapac
gi. Ŋahu bu iŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa
*(Mak 10:23-31; Luk 18:24-
30)*

23 Goc Yisu sôm têŋ ndê
ŋgac-s êŋomi, “Yomandô
wasôm têŋ mac, b u lau
ti lêlôm oc tôm dom bu
sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu
ŋagahô, ŋahu bu ŋac si awa
ti wapa hê ŋac kwi.
24 Aŋgô! Bôc atu daŋ
gitôm kamel, oc tôm bu sôc
so ŋalasê ŋagahô hôc gêlêc
ŋgac ti lêlôm daŋ, naŋ bu
sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”
25 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi
sêŋgô yom dinaŋ dec
sêhêdaê ŋandô, ma sêndac
Yisu, “Bu bocdinaŋ dec asa
oc tôm bu tap Anötö ndê
mwasiŋ nem lau si-ŋga sa?
Oc ŋawapac atu!”
26 Magoc Yisu tahê ŋac
ma sôm, “Gêŋ naŋ ŋamalac
sêtôm dom bu sêkôm, naŋ
Anötö gitôm bu kôm.”
27 Ma Pita ô yom ma sôm,
“Yac ahu gêŋ hoŋ siŋ tu
aŋkuc am-ŋga. Bocdinaŋ
yac oc atap mwasiŋ bocke
sa?”
28 Dec Yisu sôm têŋ ŋac
hoŋ, “Yomandô wasôm têŋ
mac, bu têŋ ndoc ŋambu-
ŋga naŋ gêŋ hoŋ sêtiwakuc,
naŋ Ŋamalac ndê Atu oc
ndöc iŋ ndê pôŋ Kiŋ-ŋga ti
ŋaclai ma ŋawasi atu. Ma
mac lau naŋ aŋkuc aö, naŋ
oc andöc pôŋ 12, ma anem
gôliŋ lau Israel-ŋga si toŋ 12.
29 Ma lau hoŋ naŋ sêhu
andu me damba lu dinda,
me asidôwai ma balêkoc,
me nom siŋ tu aö-ŋga, naŋ
Anötö oc kêŋ gêŋ kaiŋ di-
naŋ daêsam têŋ ŋac ô.
Ma tiŋambu iŋ oc kêŋ ŋac
sêwêkaiŋ gameŋ sêndöc tali
ŋapaŋ-ŋga.
30 “Magoc lau daêsam naŋ
sêti lau ŋamata-ŋga têŋ

têm kwahic dec-ŋga, naŋ
oc sêti lau ŋambu-ŋga, ma
lau ŋambu-ŋga oc sêti lau
ŋamata-ŋga.”

20

Yom gôliŋ pi lau naŋ sem
gweleŋ yêc ôm wain-ŋga.

1 Goc Yisu sôm, “Aŋgô
yom gôliŋ dindec pi Anötö
ndê gôliŋ, oc whê aneŋ yom
dinaŋ sa. Ŋgac daŋ mbo,
naŋ wêkaiŋ ôm wain-ŋga
atu daŋ. Iŋ tisa têŋ bêbêc
ganduc ma sôc malac lôm
gi, ma kêsalê lau tu sênem
gweleŋ yêc iŋ ndê ôm-ŋga.
2 Iŋ tap lau ŋatô sa, ma
sôm bu iŋ oc nemlhi ŋac
ŋa mone gitôm †denarias
tigeŋ tu gweleŋ bêc tigeŋ-
ŋga. Goc iŋ kêkiŋ ŋac sêsôc
iŋ ndê ôm si.
3 Ma têŋ acgatu gitôm 9
kilok, iŋ sa gi gêlic lau
ŋatô sêlhac ŋambwa sêlhac
malac lôm.
4 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, ‘Andi
akôm gweleŋ yêc aneŋ ôm
wain-ŋga, ma aö oc wakêŋ
ŋaôli solop têŋ mac ô nem
gweleŋ.’
5 Goc sêsôc ôm si ma sem
gweleŋ. Ma iŋ kôm bocd-
inaŋ têŋ ac kalhac lhu ma
têŋ 3 kilok telha-ŋga. Iŋ gi
tap lau sa, ma kêkiŋ ŋac si
sêkôm gweleŋ.
6 Ma têŋ 5 kilok telha-ŋga
iŋ sa gi tap lau ŋatô sa, naŋ
sêlhac ŋambwa. Ma iŋ sôm
têŋ ŋac, ‘Tu sake-ŋga mac
ambo ŋambwa têŋ acsalô
sambuc dindec?’
7 Ma sêsôm, ‘Lau daŋ
sêmeŋ sêkêŋ gweleŋ têŋ yac
tu akôm-ŋga dom.’ Goc
iŋ sôm, ‘Mac andi anem
gweleŋ yêc aneŋ ôm.’
8 “Têŋ ac gi sip, goc ôm
ŋadau sôm têŋ iŋ ndê ŋgac
ŋamata-ŋga, ‘M bwêc lau
naŋ sem gweleŋ sêmbo, naŋ
sêmeŋ, ma kêŋ ŋac si ŋaôli
têŋ ŋac. Nemlhi lau naŋ
sêmeŋ têŋ 5 kilok telha-
ŋga naŋ muŋ, goc tiŋambu
nemlhi lau naŋ sêmeŋ têŋ
bêbêc.’
9 Ma lau naŋ ŋadau kôc
ŋac sa têŋ 5 kilok, naŋ sêkôc
denarias tigeŋ-tigeŋ ti ŋac si
ŋaôli tôm gi.
10 Tu dinaŋ-ŋga dec lau
naŋ sic hu gweleŋ têŋ bêbêc,
sêkêŋ bata bu oc sêkôc ŋaôli
hôc gêlêc denarias tigeŋ su.
Magoc ŋac hoŋ sêkôc denar-
ias tigeŋ.
11 Têŋ dinaŋ ŋac sic hu
sêtucdiŋ ŋadau,
12 ma sêsôm, ‘Lau naŋ
sêmeŋ tiŋambu, naŋ sem
gweleŋ gitôm ŋasawa apê,
ma yac am gweleŋ atu ma
ac pec yac acsalô sambuc
dindec. Magoc yac hoŋ akôc
ŋaôli kaiŋ tigeŋ.’
13 Magoc ŋadau sôm têŋ
ŋac si daŋ, ‘O aneŋ silip!
Bocke dec am sôm bu aö
gakôm gêŋ so têŋ am? Bêbêc
lec am gôlôc bu kôc denar-
ias tigeŋ ti am nem ŋaôli
gweleŋ-ŋga.
14 Boc-dinaŋ kôc nem
ŋaôli sa, ma lhö ndi. Aö tac
whiŋ bu wakêŋ ŋaôli têŋ lau
ŋambu-ŋga gitôm aö gakêŋ
têŋ am.
15 Mone dindec aneŋ gêŋ,
ma wakôm tôm aö atac

whiŋ. Bocke dec am gêlic
sac bu aö ŋgac wamwasiŋ
lau-ŋga.’ ”
16 Goc Yisu sôm têŋ ndê
ŋgac-sêŋomi, “Bocdinaŋ,
lau ŋambu-ŋga oc sêti
lau ŋamata-ŋga, ma lau
ŋ amata-ŋga oc sêti lau
ŋambu-ŋga.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

17 Tiŋambu Yisu ma lau
naŋ sêŋkuc iŋ, sêŋsêlêŋ
sêmbo seŋ bu sêpi malac
Jerusalem sêndi. Ma Yisu
wê ŋgacsêŋomi 12 sêsa si
sêmbo dau-ŋga, ma sôm têŋ
ŋac,
18 “Kwahic dec yac oc dapi
malac Jerusalem dandi, ma
ŋgac daŋ oc kêŋ Ŋamalac
ndê Atu sip dabuŋ-siga atu-
tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga amba. Ŋac oc sêkic yom
bu sêndic iŋ ndu,
19 ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-
ŋga amba. Ma lau Rom-ŋga
oc sêsu iŋ susu, ma sêndic
iŋ ŋamlic ŋandê atu, goc
sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.
Ma têŋ bêc titö-ŋga, Anötö
oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhôc gêlêc ŋgac-sêŋomi ŋatô
(Mak 10:35-45)

20 Têŋ ndoc dinaŋ Jems lu
Jon dinda bu teŋ gêŋ daŋ têŋ
Yisu nem iŋlu awha, goc kôc
Sebedi ndê atu lu dinaŋ sa
sêtêŋ Yisu si, ma pôŋ haduc
yêc iŋ aŋgô-ŋga.
21 Ma Yisu ndac, “Am tac
whiŋ sake?” Goc awhê
dau sôm, “Aö tac whiŋ bu
am toc aneŋ atuŋ lu din-
dec sa, ma sôm bu iŋlu
sêndöc sêwhiŋ am têŋ ndoc
am ndöc nem pôŋ kiŋ-ŋga
ma nem gôliŋ lau. Kêŋ daŋ
ndöc amam andô-ŋga, ma
daŋ ndöc gasê-ŋga.”
22 Dec Yisu sôm têŋ iŋlu,
“Amlu aŋyalê gêŋ naŋ amlu
andac, naŋ dom. Amlu
atôm bu anôm gêŋ sip la-
clhu ŋawapac-ŋga naŋ aö
wanôm, a?” Ma iŋlu sêsôm,
“Aêc, alu atôm.”
23 Ma Yisu sôm,
“Yomandô, amlu oc ahôc
ŋawapac gitôm aö wahôc.
Magoc aö dec oc waŋyaliŋ
lau sa bu sêndöc aö amaŋ
andô-ŋga me gasê-ŋga, naŋ
dom. Aneŋ Damaŋ ti ŋadau
bu êŋyaliŋ lau sa bu sêndöc
dinaŋ.”
24 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi
amaŋlu sêŋgô yom dau
ŋawaê, dec kôm ŋac atac
ŋandê têŋ Jems lu Jon.
25 Goc Yisu mbwêc ŋac
sêtêŋ iŋ si, ma sôm, “Mac
aŋyalê bu lau sambuc si
gôliŋwaga sêtoc dau sa têŋ
ŋac si lau, ma ŋac si lau bata
sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbo
ŋac ŋapu.
26 Tigeŋ mac aŋkuc ŋac
si mêtê dau dom. Mba!
Mac nem asa naŋ tac whiŋ
bu ti ŋamalac tiwaê yêc
Anötö aŋgô-ŋga, naŋ nem
akiŋ mac.
27 Aêc! Asa naŋ bu ti mac
nem ŋamalac ŋamata-ŋga,
naŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac
nem ŋgac akiŋ ŋambwa.
28 Ŋalêŋ tigeŋ Ŋamalac

ndê Atu meŋ bu lau sênem
akiŋ iŋ dom. Iŋ meŋ bu nem
akiŋ lau, ma bu kêŋ dau ti da
bu nemlhi lau daêsam si sac
ŋatôp.”

Yisu kôm ŋgac tapec lu ŋayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Têŋ ndoc Yisu ti iŋ ndê
ŋgac-sêŋomi sêhu malac
Jeriko siŋ, naŋ lau daêsam
sêŋkuc iŋ.
30 Ŋgac tapec lu sêndöc
seŋ ŋamakê, ma sêŋgô
ŋawaê bu Yisu kêsêlêŋ meŋ,
goc sêmbwêc, “Pômdau,
Dawid ndê Atu, tamwalô
alu.”
31 Goc lau sêsôm iŋlu bu
sênem dau dôŋ. Magoc
iŋlu sêmbwêc ti ŋaŋga,
“Pômdau, Dawid ndê Atu,
tamwalô alu.”
32 Yisu kwê dôŋ kalhac ma
ta iŋlu sêmeŋ. Ma iŋ ndac,
“Amlu atac whiŋ bu wakôm
sake têŋ amlu?”
33 Ma sêô yom ma sêsôm,
“Pômdau, alu atac whiŋ bu
tanôŋ ŋayham sa.”
34 Dec Yisu tawalô iŋlu, ma
kêmasec iŋlu tandô. Ma
ŋagahô iŋlu tandô ŋayham
sa, ma sêŋkuc iŋ.

21

Yisu hôc asê Jerusalem
(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

1 Ŋac sêsuŋ sa Jerusalem
ma sêhôc asê malac Betpagi
yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkiŋ
ndê ŋgacsêŋomi si ŋgac lu,
2 ma sôm têŋ iŋlu, “Amlu
asôc malac dindê andi,
ma amlu oc atap doŋki
dinda daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ
kalhac, whiŋ doŋki dau
ŋatu. Aŋgapwêc su, ma
akôc sa atêŋ aö ameŋ.
3 Ma ŋamalac daŋ bu ndac
amlu pi gêŋ dau, naŋ asôm
têŋ iŋ bu, ‘Pômdau tac whiŋ
bu doŋki lu dindec sênem
iŋ sa,’ ma ŋagahô iŋ oc kêŋ
doŋki lu dau têŋ amlu.”

4 Ŋalêŋ dinaŋ dec yom naŋ
propet akwa daŋ sôm, naŋ
ŋandô sa. Yom dau sêto yêc
bocdec:
5 Asôm têŋ lau †Sayon-
ŋga bu, “Alic su naŋ!
Mac nem Kiŋ têŋ mac
meŋ. Iŋ ŋgac malô, ma
iŋ meŋ ndöc doŋki ŋatu
daŋ ŋahô.” *[Sek 9:9; Ais 62:11]*

6 Ŋgacsêŋom lu dinaŋ
sêsôc malac si, ma sêkôm
tôm Yisu sôm.
7 Sêwê doŋki dinda lu ŋatu
sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ŋac
si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki,
ma Yisu pi gi ndöc ŋahô.
8 Ma lau daêsam sêhê si
ŋakwê yêc seŋ, ma sêhêako
a ŋalauŋ ma sêkêŋ yêc seŋ.
9 Ma lau toŋ atu naŋ
sêŋsêlêŋ sêmuŋ Yisu, ti
lau naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ
sêmbwêc, “Hosana têŋ
Dawid ndê Atu. Anötö
nem mbec iŋ naŋ meŋ gêm
Pômdau aŋgô. Hosana têŋ
Anötö lôlôc-ŋga.”

10 Têŋ ndoc Yisu sôc malac
Jerusalem gi, naŋ lau malac-
ŋga hoŋ gauc gêm yom
daêsam ma sêndac, “Iŋ asa
dê?”

11 Ma lau daêsam sêŋgô
ŋac si yom ma sêsôm, “Iŋ
Yisu, propet atu naŋ meŋ
akêŋ malac Nasaret yêc
gameŋ Galili-ŋga.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)

12 Yisu sôc lôm dabuŋ
ŋabatêm-ndö gi, ma soc lau
naŋ sic dulu gêŋ ti semlhi
gêŋ, naŋ su. Ma iŋ tac
lau naŋ sêô mone,* naŋ si
tebo sa, ma lau naŋ sêkêŋ
balusi† tu lau sênemlhi-ŋga,
naŋ iŋ kêbalip ŋac si gêŋ
hoŋ giŋga.
13 Ma iŋ sôm, “Sêto Anötö
ndê yom yêc, naŋ sôm,
*‘Aneŋ andu gic waê bu lau
sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.’*
Tigeŋ mac akôm Anötö ndê
andu ti lau kaŋ si gameŋ.”
14 Lau bôliŋ ti lau tapec
sêtêŋ Yisu si yêc lôm dabuŋ
ŋamakê, ma iŋ kôm ŋac
ŋayham sa.
15 Ma balêkoc naŋ sêmbo
gameŋ dinaŋ, n aŋ sêmbwêc
yom bocdec, “Hosana têŋ
Dawid ndê Atu!” Magoc
têŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu
ma kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga sêlic gêŋ dalô naŋ Yisu
kôm, ma sêŋgô balêkoc dau
si yom, dec kôm ŋac atac
ŋandê atu.
16 Ma sêndac iŋ, “Am ŋgô
balêkoc dindec sêmbwêc
yom so, me?” Ma iŋ sôm,
“Mba! Sêto yom yêc bocdec
bu, *‘Anötö kêyaliŋ balêkoc ti
lau sauŋ sa, tu bu sêhoc iŋ
ndê waê asê-ŋga.’ ”*
17 Tiŋambu Yisu hu
ŋac siŋ ma sa yêc malac
Jerusalem gi, ma têŋ ôbwêc
dinaŋ iŋ yêc malac Betani.

Yisu pucbo a kiŋ daŋ
(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Têŋ bêbêc ganduc
Yisu kêsêlêŋ bu mbu têŋ
Jerusalem ndi, ma gêŋ yô
iŋ.
19 Ma iŋ gêlic a kiŋ daŋ
kalhac seŋ ŋamakê, goc têŋ
a dau gi ma kêsalê a ŋandô.
Tigeŋ a dau ŋandô mba, iŋ
tap ŋalauŋ ŋambwa sa. Dec
iŋ pucbo a dau ma sôm, “Am
oc nem ŋandô tiyham dom!”
Ma ŋagahô a dau mbac.
20 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi
sêlic gêŋ dau, dec sêhêdaê
ma sêndac dandi, “Bocke
dec a dindê mbac ŋagahô?”
21 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Aö wasôm yom ŋandô têŋ
mac. Akêŋ whiŋ, ma atac
lu-lu pi Anötö ndê ŋaclai
dom. Ma mac oc atôm bu
akôm tôm naŋ aö gakôm têŋ
a dindê. Ma mac oc atôm bu
akôm gêŋ dalô atu-tu ŋatô
whiŋ. Oc nditôm mac asôm
têŋ lôc dindê bu, ‘Puc daôm

* **21:12** Lau sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêŋ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabuŋ. Ŋac gitôm dom bu sênemlhi gêŋ bu sêkêŋ ti da, me sênemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga ŋa mone akêŋ ŋac si gameŋ, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêkôm gweleŋ yêc lôm dabuŋ ma sêô ŋac si mone ŋa mone naŋ gitôm bu sênemlhi gêŋ-ŋga. † **21:12** Lau ŋalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêŋ ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêŋ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

sa, ma sip gwêc ŋalôm ndi,’
ma gêŋ dau oc ŋandô sa.
22 Mac bu akêŋ whiŋ, goc
gêŋ naŋ mac ateŋ têŋ Anötö,
naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Yisu têŋ lôm dabuŋ gi,
ma kêdôhôŋ lau mbo lôm
ŋamakê, ma dabuŋsiga atu-
tu ti lau bata Israel-ŋga
sêtêŋ iŋ si. Ma sêndac iŋ,
“Am kôc ŋaclai yêc nde, bu
kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm?
Asa kêŋ têŋ am?”
24 Ma iŋ sôm, “Gêŋ
ŋamata-ŋga aö wakêŋ
gêndac daŋ têŋ mac. Mac aô
aneŋ yom muŋ, goc wasôm
aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ
mac.
25 Mac asôm têŋ aö, asa
kêŋ ŋaclai têŋ Jon, dec iŋ
kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai
têŋ iŋ, me mba?”

Goc ŋac sem yomgalôm pi
Yisu ndê gêndac, ma sêsôm
têŋ dandi, “Yac bu dasôm
bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ
Jon, goc iŋ oc ndac yac, ‘Tu
sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon
dom?’
26 Magoc yac bu dasôm
bu Jon kêku lau kêkuc
ŋamalac nom-ŋga si gauc
ŋambwa, dec lau oc sêkôm
yac ŋayom, ŋahu bu sêlic
Jon bu Anötö ndê propet
daŋ.”
27 Bocdinaŋ sêsôm têŋ
Yisu, “Yac aŋyalê dom.”
Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Ma
bocdinaŋ aö wasôm aneŋ
ŋaclai ŋahu asê têŋ mac
dom.”

Yom gôliŋ pi balê lu

28 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Akôc gauc pi yom dindec.
Ŋgac daŋ ti iŋ ndê atu lu
sêmbo. Têŋ bêc daŋ iŋ ndac
balê daŋ bocdec bu, ‘Aneŋ
balê, kwahic dec aö bu wan-
dac am bu sôc ôm wain-ŋga
ndi ma nem gweleŋ.’
29 Ma balê dau sôm, ‘Mba,
aö gatec!’ Tigeŋ tiŋambu iŋ
kac ndê ŋalôm kwi, ma sôc
ôm gi ma gêm gweleŋ.
30 Ma damba gi tap balê
tilu-ŋga sa, ma ndac iŋ bu
nem gweleŋ ôm-ŋga. Ma iŋ
sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigeŋ
tiŋambu iŋ tec ma gi dom.”
31 Dec Yisu ndac ŋac, “Mac
gauc gêm sake? Balê lu si asa
kôm tôm damba tac whiŋ?”
Ma sêsôm, “Balê ŋamata-
ŋga.” Goc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Yomandô aö wasôm têŋ
mac. Lau naŋ sêkôc takis ma
lauwhê seŋ-ŋga sêsôc Anötö
ndê gôliŋ ŋapu, sêhôc gêlêc
mac lau dabuŋsiga ti lau
bata su.
32 Bu Jon hôc asê mac bu
tôc lêŋ gitêŋ têŋ mac, tigeŋ
mac akêŋ whiŋ iŋ dom. Lau
naŋ sêkôc takis ma lauwhê
seŋ-ŋga sêkêŋ whiŋ iŋ ndê
yom ma sem dau kwi. Ma
têŋ têm mac alic gêŋ naŋ
lau dau sêkôm, naŋ mac am
daôm kwi dom, ma akêŋ
whiŋ dom.”

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Ma Yisu sôm, “Aŋgô
yom gôliŋ daŋ tiyham. Ŋgac
daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ, sô
tuŋ kêgihi, kêmasaŋ gameŋ
sêmasaŋ wain ŋakwi-ŋga,
ma kwê andu baliŋ daŋ, bu
lau sêlhac ma sêtip lau kaŋ.
Goc iŋ kêŋ ôm dau têŋ lau
ŋatô sêyob, ma kölhö gi mbo
gameŋ daŋ.
34 Têŋ ndoc sêhoŋ ôm
dau ŋandô sa-ŋga, naŋ iŋ
kêkiŋ lau akiŋ ŋatô sêtêŋ lau
sêyob ôm-ŋga si, bu sêkêŋ
wain ŋandô ŋatô têŋ ŋac.
35 Magoc ŋac sêlô lau akiŋ
dau dôŋ. Sic ŋgac akiŋ daŋ
ŋamlic ŋandê, sic daŋ ndu,
ma sêtuc daŋ ŋa hoc.
36 Ma tiŋambu ôm ŋadau
kêkiŋ lau akiŋ toŋ hic atu tiy-
ham, magoc lau naŋ sêyob
iŋ ndê ôm, naŋ sêkôm mêtê
kaiŋ tigeŋ têŋ ŋac.
37 Tiŋambu iŋ kêkiŋ iŋ ndê
atuŋgac têŋ ŋac gi, bu iŋ
gauc gêm bu ŋac oc sêtoc iŋ
ndê atu dau sa.
38 Tigeŋ têŋ têm lau sêyob
ôm-ŋga sêlic ŋadau ndê atu
dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêsôm
têŋ dandi, ‘Balê kêlê oc
wêkaiŋ ôm dindec ti ndê gêŋ
lêŋsêm. Bocdinaŋ dandic iŋ
ndu, ma dakôc ôm dindec su
ti yac neŋ.’
39 Goc sêlô iŋ dôŋ ma sêhê
iŋ sa awê gi, ma sic iŋ ndu.”
40 Yisu gic bata yom gôliŋ
dau, ma ndac, “Têŋ ndoc ôm
ŋadau mbu meŋ, naŋ iŋ oc
kôm sake?”
41 Ma sêsôm têŋ iŋ, “Ôm
ŋadau oc ndic lau sac dinaŋ
ndu, ma kêŋ ndê ôm têŋ
lau ŋatô sêyob. Ma ŋac oc
sêkêŋ ôm ŋandô têŋ iŋ têŋ
ndoc sêhoŋ ŋandô sa-ŋga.”
42 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Gauc nem yom naŋ sêto
yêc bocdec bu, ‘*Hoc naŋ lau
sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ
kwahic dec ti hoc ŋamata-
ŋga yêc andu dau. Pômdau
kôm gêŋ dau, ma yac alic
ŋayham.’* Mac asam yom
dau su, me mba?
43-44 [*Asa naŋ peŋ tu hoc
dinaŋ-ŋga, naŋ oc niŋga, ma
hoc dau bu peŋ pi ŋamalac,
dec oc sec iŋ popoc.*] Bocd-
inaŋ aö wasôm têŋ mac, bu
Anötö oc seŋ mac su bu ayob
lau naŋ sêmbo iŋ ndê gôliŋ
ŋapu, naŋ tiyham dom. Ma
iŋ oc êŋyaliŋ lau ŋatô sa
bu sêyob iŋ ndê lau, naŋ
oc sêkôm gweleŋ ŋapep ma
sênem ŋandô ŋayham.”
45 Dabuŋsiga atu-tu ti lau
Palêsai sêŋgô Yisu ndê yom
gôliŋ dinaŋ, ma sêŋyalê bu
yom dau hêganôŋ ŋac.
46 Dec sêŋsalê lêŋ bu sêkôc
iŋ dôŋ, magoc sêtöc lau, bu
lau hoŋ sêlic iŋ bu propet
daŋ.

22

*Yom gôliŋ pi mwasiŋ atu
(Luk 14:16-24)*

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ tiyham têŋ ŋac bocdec
bu,
2 “Ŋalêŋ naŋ Anötö
kêgalêm lau sa bu sêmbo iŋ
ndê gôliŋ ŋapu, naŋ bocdec.
Kiŋ daŋ kêmasaŋ mwasiŋ
atu daŋ tu iŋ ndê atuŋgac
naŋ bu nem awhê-ŋga.

3 Ma iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau
akiŋ bu sêkêŋ aheŋ lau naŋ
sic waê bu sêneŋ mwasiŋ
dau. Magoc ŋac hoŋ sêtec
bu sêmeŋ.
4 Goc iŋ kêkiŋ lau akiŋ
ŋatô ma sôm, ‘Mac asa andi
asôm têŋ lau naŋ aö kagalêm
ŋac sa su, bu aö kamasaŋ
gêŋ hoŋ pacndê su. Aneŋ lau
sic makao tôp ŋayham ndu
su, bocdinaŋ dec ameŋ aneŋ
mwasiŋ dau.’
5 Tigeŋ lau hoŋ sêtec iŋ
ndê yom dau, ma sêmbo si
gêŋ. Ŋatô sêsôc ôm si, ma
ŋatô sem si gweleŋ awa-ŋga.
6 Ma ŋatô sêlô Kiŋ ndê
lau akiŋ dôŋ, sêkôm ŋatô
ŋayom, ma sic ŋatô ndu.
7 Goc Kiŋ dau tac ŋandê
atu. Ma iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau
siŋ-ŋga ma ŋac sic lau sac
dinaŋ ndu. Ma sêkêŋ ya gêŋ
ŋac si malac hoŋ su.

8 “Goc iŋ sôm têŋ ndê
lau akiŋ, ‘Aö kamasaŋ gêŋ
hoŋ su. Magoc aö galic lau
naŋ aö kagalêm ŋac sa, naŋ
gitôm dom bu sêneŋ mwasiŋ
dau.
9 Bocdinaŋ asa seŋ malac-
ŋga andi, ma aŋgalêm lau
bocke naŋ mac bu atap sa,
naŋ sa sêmeŋ ma sêneŋ
mwasiŋ dau.’
10 Goc ŋac sêsa seŋ si
ma sêŋsalê lau, ma sêhoŋ
lau daêsam sa, lau ŋayham
ma lau sac sêwhiŋ sêmeŋ,
e andu ŋalôm atu sêneŋ
mwasiŋ-ŋga meŋhu.

11 “Têŋ ndoc Kiŋ meŋ bu
lic iŋ ndê ŋacleŋ dinaŋ, dec
iŋ gêlic ŋgac daŋ naŋ sôc
ŋakwê mwasiŋ-ŋga dom.
12 Ma iŋ ndac, ‘Bocke
dec am sôc mweŋ, magoc
am sôc ŋakwê mwasiŋ-ŋga
dom?’ Ma ŋgac dau ndê
yom mba.
13 Goc Kiŋ sôm têŋ iŋ ndê
lau akiŋ, ‘Mac asô iŋ ndê
amba ti gahi dôŋ, ma atuc
iŋ sa awê ndi mbo gameŋ
ŋasec-ŋga. Yêc dê lau oc
sêtaŋ atu ti lhô êŋsiŋ pi
dau.’ ”
14 Goc Yisu gic bata
yom dau ma sôm, “Anötö
kêgalêm lau daêsam sa,
magoc iŋ oc kôc ŋac hoŋ sa
dom.”

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Têŋ dinaŋ lau Palêsai
sêsa si, ma sêmasaŋ yom bu
sêtim Yisu bu sôm yom so
daŋ.
16 Goc sêŋkiŋ ŋac si lau
ŋatô sêwhiŋ lau Israel-ŋga
ŋatô naŋ sêpuc Herod ma
lau Rom-ŋga si gôliŋ dôŋ,
naŋ sêtêŋ iŋ si, ma sêsôm
têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, yac
aŋyalê bu am ŋgac sôm yom
ŋandô-ŋga, ma bu am whê
Anötö ndê lêŋ sa ti yom
ŋandô. Ma am gauc gêm lau
si waê dom, magoc toc ŋac
hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ.
17 Boc-dinaŋ sôm asê têŋ
yac. Solop bu dakêŋ takis
têŋ †Sisa, me mba?”
18 Yisu kêyalê su bu ŋac
bu sêtim iŋ, dec sôm, “Mac

lau daêtim-ŋga! Tu sake-
ŋga mac bu atim aö?
19 Atôc mone anemlhi
takis-ŋga daŋ têŋ aö.” Goc
sêkêŋ denarias tigeŋ têŋ iŋ.
20 Ma iŋ ndac ŋac, “Asa
ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone
dindec?”
21 Ma sêsôm, “Sisa ndê.”
Goc iŋ sôm, “Bocdinaŋ atoc
Sisa sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ
ŋawaê, ma atoc Anötö sa ŋa
gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê.”
22 Têŋ ndoc sêŋgô Yisu ndê
yom dinaŋ, naŋ sêhêdaê tu
iŋ ndê gauc-ŋga, ma sêhu iŋ
siŋ ma sêlhö si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Têŋ bêc dinaŋ lau ŋatô
akêŋ Sadiusi si toŋ sêtêŋ
Yisu si bu sêkêŋ gêndac têŋ
iŋ. Lau dau sêkêŋ whiŋ
bu dom lau batê oc sêtisa
tiyham.
24 Ma sêsôm têŋ iŋ,
“Kêdôhôŋwaga, Moses to
yom pi ŋgac naŋ gêm awhê
sa su magoc mbac ndu ma
iŋ ndê balêkoc mba. Moses
ndê yom sôm têŋ yac bu
ŋgac dau ndê asi nem awhê
sawa dau, ma kwê balêkoc
asê tu dôwa-ŋga.
25 Têŋ ndoc daŋ, asidôwa
7 sêmbo sêwhiŋ yac. Ŋgac
ŋamata-ŋga gêm awhê sa
magoc iŋ mbac ndu ma
balêkoc mba. Ma ŋgac tilu-
ŋga gêm dôwa ndê awhê
sawa.
26 Magoc iŋ mbac ndu, ma
ŋalêŋ tigeŋ ŋgac titö-ŋga sip
e gi têŋ ŋgac ŋambu-ŋga
ŋac sem awhê sawa, magoc
sêmbac ndu ma balêkoc
mba.
27 Ma tiŋambu awhê dau
mbac ndu.
28 Kwahic dec yac bu an-
dac am bocdec bu. Lau batê
bu sêtisa tiyham tôm lau
ŋatô sêsôm, goc awhê dau
oc ti asidôwa 7 dinaŋ si asa
nawhê? Bu ŋac hoŋ sem iŋ
su têŋ ndoc sêmbo tali.”
29 Goc Yisu ô yom ma sôm,
“Mac akôc gauc so, bu mac
aŋyalê Anötö ndê yom ti iŋ
ndê ŋaclai dom.
30 Têŋ têm ŋambu-ŋga
naŋ lau batê sêtisa, naŋ lau
oc sênem dau dom. Ŋac
oc sêmbo sêtôm aŋela un-
dambê-ŋga.
31 Ma yom daŋ tiyham tôc
asê bu lau batê oc sêtisa.
Gauc nem Anötö dau ndê
yom, naŋ mac asam su.
32 Iŋ sam dau bu Abraham,
ma Aisak, ma Jakob si Anötö.
Lau batê bu sêtisa dom, dec
tu sake-ŋga Anötö sam dau
bu lau tö dinaŋ si Anötö? Iŋ
lau batê si Anötö dom, iŋ lau
tali si Anötö.”
33 Ŋalêŋ dinaŋ Yisu
kêdôhôŋ lau, ma lau hoŋ
naŋ sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ
sêhêdaê.

Yomsu ŋamata-ŋga
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

34 Lau Sadiusi sêŋgô Yisu
ndê yom dinaŋ ma ŋac si
yom mba. Ma lau Palêsai
sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, goc
ŋac si lau ŋatô sêtêŋ Yisu si.
35 Ŋac si daŋ iŋ gwalam
akwa yomsu-ŋga ma iŋ bu

êŋsahê Yisu dec ndac iŋ
bocdec bu,
36 “Kêdôhôŋ-waga, yêc
Moses ndê buku, yomsu
bocke ti yomsu ŋamata-
ŋga?”
37 Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Yomsu naŋ sôm, *‘Am
atac whiŋ Pômdau am nem
Anötö, ti nem ŋalôm sambuc,
ma ti gatôm sambuc, ma ti
nem gauc sambuc.’*
38 Yomsu dinaŋ tiŋamata
ma hôc gêlêc yomsu ŋatô
hoŋ su.
39 Ma yomsu tilu-ŋga
naŋ gitôm ŋamata-ŋga,
naŋ sôm, *‘Atac whiŋ nem
asidôwai gitôm am atac whiŋ
daôm.’*
40 Yomsu lu dinaŋ sêpiŋ
yom hoŋ naŋ Moses ti
lau propet sêto, naŋ dôŋ
sêpitigeŋ.”

*Yisu kêsahê lau si gauc pi
Mesaya*
*(Mak 12:35-37; Luk 20:41-
44)*

41 Lau ŋatô akêŋ Palêsai si
toŋ sêlhac dinaŋ, dec Yisu
ndac ŋac,
42 “Mac asôm sake pi
Mesaya? Iŋ asa ndê
atuŋgac?” Ma sêsôm têŋ iŋ
bu, “Mesaya iŋ Dawid ndê
Atu.”
43 Goc Yisu sôm, “Ma
bocke Dawid dau sam
Mesaya bu iŋ dau ndê
Pômdau? Ŋalau Dabuŋ puc
Dawid dôŋ, dec iŋ to yom
yêc bocdec bu,
44 *‘Anötö sôm têŋ aneŋ
Pômdau, “Am ndöc aö amaŋ
andô-ŋga e nditôm aö wakêŋ
nem ŋacyo sêsôc am gahim
ŋapu.” ’*
45 Bocdinaŋ Dawid dau
sam Mesaya bu Pômdau, ma
bocke mac asam Mesaya bu
Dawid ndê Atu?”
46 Ma ŋac si daŋ gitôm
dom bu ô iŋ ndê yom. Ma
tiŋambu lau hoŋ sêtöc dau
bu sêkêŋ gêndac têŋ iŋ tiy-
ham.

23

*Yisu pu lau bata Israel-
ŋga*
*(Mak 12:38-39; Luk 13:34-
35; 20:45-46)*

1 Goc Yisu sôm têŋ lau
daêsam naŋ sêkac dau
sa sêmbo, ma têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi bu,
2 “Lau Palêsai ti lau
†Skraib sêndôhôŋ Anötö ndê
yomsu têŋ lau, tôm Moses
kôm têŋ têm ŋamata-ŋga.
3 Bocdinaŋ asôc ŋac ŋapu,
ma aŋgô ŋac si yom. Magoc
aŋkuc ŋac si mêtê dom,
bu ŋac lau sêtim yom lau-
ŋga. Sêsôm yom ŋayham-
ŋayham, magoc ŋac dau
sêŋkuc si yom dau dom.
4 Ma yomsu daêsam naŋ
sêkêŋ têŋ lau, naŋ kêŋ
ŋawapac atu têŋ ŋac, magoc
ŋac dau sêkôm gêŋ daŋ tu
sênem lau dau sa-ŋga dom.
5 “Ma gêŋ hoŋ naŋ ŋac
sêkôm, naŋ sêkôm yêc lau si
aŋgô-ŋga tu sêtoc dau sa-
ŋga. Yomsu ti apaŋ naŋ
sêkic pi dau, naŋ sêmasaŋ
atu-tu tu lau sêlic-ŋga,

ma sêsôc ŋakwê ti ŋabala baliŋ.*
6 Ŋac atac whiŋ bu sêndöc
lau tiwaê si pôŋ yêc lau si
mwasiŋ ŋalôm, ma yêc lôm
wê-ŋga.
7 Ŋac tac whiŋ bu lau
sêhê mwalêc ŋac yêc malac
lôm, ma bu lau hoŋ sêtoc
ŋac sa ma sêsam ŋac bu
‘Kêdôhôŋwaga.’
8 “Magoc aŋkuc ŋac si
mêtê dom. Mac hoŋ ambo
nom atôm asidôwai, ma mac
nem kêdôhôŋ-waga tigeŋ
mbo. Tu dinaŋ-ŋga solop
dom bu lau sêsam mac bu
‘Kêdôhôŋwaga.’
9 Ma asam lau nom-ŋga bu
mac nem damami dom, bu
mac nem Damam tigeŋ mbo
undambê.
10 Ma mac nem ŋadau
tigeŋ mbo, naŋ Mesaya, dec
solop dom bu lau sêsam mac
bu ŋac si ŋadau.
11 Asa naŋ gêm akiŋ mac,
naŋ ti ŋamalac ŋamata-ŋga
yêc Anötö aŋgô-ŋga.
12 Bu asa naŋ toc dau sa,
naŋ Anötö oc êŋgwiniŋ iŋ,
ma asa naŋ kêgwiniŋ dau,
naŋ Anötö oc toc iŋ sa.
13 “Oyaê mac lau Skraib
ti Palêsai! Mac lau atim
yom lau-ŋga! Mac nem lêŋ
kalhac lau ahuc bu sêsôc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu dom.
Mac daôm asôc iŋ ŋapu
dom, ma lau naŋ tac whiŋ
bu sêsôc iŋ ŋapu, naŋ mac
alhac ŋac ahuc. [
14 Oyaê mac lau Skraib ti
lau Palêsai, mac lau atim
yom lau-ŋga. Mac ateŋ
mbec baliŋ bu atoc daôm sa
yêc lau si aŋgô-ŋga, magoc
têŋ ndoc lau sêlic mac dom,
naŋ mac aŋsau lauwhê sawa
bu aŋgaho ŋac si andu
su. Tu dinaŋ-ŋga Anötö oc
kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ
mac.]
15 “Oyaê mac lau Skraib ti
Palêsai! Mac lau atim yom
lau-ŋga! Mac aŋsêlêŋ seŋ
baliŋ yêc b aö ma yêc gwêc,
bu atap sêŋom daŋ sa tu
êŋkuc mac-ŋga. Mac Sadaŋ
ndê lau mac! Ma têŋ ndoc
mac ahê sêŋom daŋ kêkuc
mac, naŋ mac akôm iŋ ti
Sadaŋ ndê balêkoc daŋ, hôc
gêlêc mac daôm su.
16 “Oyaê! Mac bu atôc
seŋ têŋ lau ŋatô, magoc mac
daôm tampec. Têŋ ndoc lau
sêsôm yom pi lôm dabuŋ tu
bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga,
naŋ mac asôm bu ŋac si yom
iŋ yom ŋambwa. Magoc têŋ
ndoc sêsôm yom pi gôlôŋ gol
naŋ yêc lôm dabuŋ tu bu
sêpuc si yom dôŋ-ŋga, naŋ
mac asôm bu yom dau tidôŋ
su, ma gitôm dom bu sêseŋ
su.
17 Mac lau tampec, gauc
mbasi. Gêŋ sake hôc gêlêc
su? Gol, me lôm dabuŋ naŋ

* **23:5** Lau Palêsai sêto yomsu ŋatô sip bapia ma sêkêŋ sip apaŋ sauŋ, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têŋ ndoc sêteŋ mbec. Ŋac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ŋac bu sêkôm bocdinaŋ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ŋakwê ti ŋabala bu sêtôc asê bu ŋac lau sem akiŋ Anötö-ŋga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasaŋ apaŋ atu, ma ŋakwê ti ŋabala baliŋ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhôc gêlêc lau ŋatô su-ŋga.

kôm gol dau ti gêŋ dabuŋ?
18 Ma lau bu sêsôm yom pi
alta naŋ kalhac lôm dabuŋ
tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga,
naŋ mac asôm bu ŋac si yom
iŋ yom ŋambwa. Magoc ŋac
bu sêsôm yom pi da naŋ
kalhac alta ŋahô, naŋ mac
asôm bu yom dau tidôŋ.
19 Mac lau tampec! Gêŋ
sake ti gêŋ ŋamata-ŋga? Da,
me alta naŋ kôm da dau ti
dabuŋ?
20 Asa naŋ sôm yom pi alta,
naŋ sôm pi alta ma pi gêŋ
hoŋ naŋ kalhac alta ŋahô
whiŋ.
21 Ma asa naŋ sôm yom pi
lôm dabuŋ, naŋ sôm pi lôm
dau, ma pi Anötö naŋ ti lôm
dabuŋ ŋadau, naŋ whiŋ.
22 Ma asa naŋ sôm yom pi
undambê, naŋ sôm pi Anötö
ndê pôŋ atu, ma pi Anötö
naŋ ndöc pôŋ ŋahô, naŋ
whiŋ.
23 “Oyaê mac lau Skraib
ti Palêsai. Mac lau atim
yom lau-ŋga! Mac awhê
gêŋ sauŋ-sauŋ ôm-ŋga hoŋ
kôc gi toŋ amaŋlu, ma akêŋ
toŋ daŋ ti da. Magoc mac
ahu mêtê ŋandô yomsu-ŋga
siŋ. Mêtê atu hêganôŋ
mac tamwalô lau, ma am-
atôc lau si yom ŋalêŋ gitêŋ,
ma akôm nem yom ŋandô
sa. Mêtê hoŋ dinaŋ iŋ gêŋ
atu! Solop bu mac akôm
gêŋ sauŋ-sauŋ tôm yomsu
sôm, magoc akôm gêŋ atu-tu
whiŋ.
24 “Mac lau tampec naŋ
akôm bu atôc seŋ têŋ lau
ŋatô. Mac atôm lau naŋ
sêhêgo dau bu sêŋgati
gêŋ golop atêc naŋ poc bu
ŋahô, naŋ sa, magoc gêŋ
ŋadômbwi atu naŋ poc bu
dau ŋalôm, naŋ sêlic apu.
25 “Oyaê mac lau Skraib ti
Palêsai, mac lau atim yom
lau-ŋga! Mêtê tamgatu gêŋ
ti aneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga hôc
mac nem ŋalôm ahuc. Bocd-
inaŋ mac atôm laclhu ti pele
naŋ sêŋgwasiŋ ŋadômbwê-
ŋga ŋambwa ŋawasi sa.
26 O lau Palêsai, mac
lau tampec! Gêŋ ŋamata-
ŋga aŋgwasiŋ laclhu ti pele
ŋalôm ŋawasi sa, goc gêŋ
awê-ŋga oc ŋawasi sa bocd-
inaŋ.
27 “Oyaê mac lau Skraib ti
Palêsai, mac lau atim yom
lau-ŋga! Mac atôm sêhô
naŋ sêsê pen pi gi e ŋawasi
sêp sambuc ma lau sêlic
ŋayham. Magoc yêc sêhô
dau ŋalôm lau batê si ŋakwa
ti gêŋ mbôp meŋhu.
28 Ma mac lau daôm boc-
dinaŋ. Lau sêlic gêŋ awê-
ŋga naŋ mac akôm, dec
gauc gêm bu mac lau gitêŋ.
Magoc yêc mac nem ŋalôm,
mêtê tasaŋ ma mêtê aŋgilì
yomsu-ŋga hôc mac ahuc.
29 “Oyaê mac lau Skraib ti
Palêsai, mac lau atim yom-
ŋga! Mac amasaŋ sêhô ti
gôlôŋ atu, tu bu atoc lau
propet ti lau gitêŋ naŋ mac
apami sic ndu muŋ su, naŋ
sa.
30 Ma mac asôm bu mac
bu ambo têŋ apami si têm,
dec mac oc aŋkuc ŋac si lêŋ
sêkêc propet dau si dac siŋ-
ŋga dom.

31 Mac nem yom dinaŋ tôc
asê bu mac asa akêŋ lau
Israel-ŋga naŋ sic lau propet
ndu.
32 Bocdinaŋ dec mac akôm
mêtê sac tôm apami sêkôm.
33 Mac mboc, ma mboc
ŋatui mac! Gitôm dom bu
mac awê Anötö ndê matôc
sa. Iŋ oc êŋkiŋ mac asip
lambwam andi.
34 "Aŋgô! Aö waŋkiŋ lau
propet ma lau tigauc, ma
lau ŋatô bu sêndôhôŋ mac.
Magoc mac oc andic ŋac lic
ŋandê yêc mac nem lôm wê-
ŋga, ma ambulu ŋac alom-
alom malac. Ma ŋac si lau
ŋatô mac oc andic ndu, ma
andic ŋatô pi a gicso dau
sêndi.
35 Bocdinaŋ mac oc atap
ŋagêyô sa tu lau gitêŋ hoŋ
si dac, naŋ apami sêkêc siŋ-
ŋga. Abel iŋ ŋgac ŋamata-
ŋga, ma Berekaya ndê atu
Sekaria iŋ ŋgac ŋambu-
ŋga.† Sekaria iŋ ŋgac naŋ
sic ndu yêc lôm dabuŋ ma
alta naŋ kalhac lôm dau
ŋasactô, naŋ ŋalhu.
36 Yomandô wasôm têŋ
mac. Mac lau têm dindec-
ŋga oc atap matôc sa pi lau
hoŋ dinaŋ si dac.
37 "O Jerusalem, Jerusalem.
Mac ac Anötö ndê lau propet
ndu, ma lau gitêŋ naŋ iŋ
kêkiŋ têŋ mac, naŋ mac atuc
ŋa hoc ndu. Ndoc daêsam
aö tac whiŋ bu wandic mac
sa asôc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu tiyham, gitôm mbac
dalec dinda gic ŋatu sa sêsôc
ŋamakê ŋapu. Tigeŋ mac
atec.
38 Bocdinaŋ Anötö oc hu
mac ti mac nem andu siŋ.
39 Aö wasôm têŋ mac,
bu mac oc alic aö tiy-
ham dom e mac asôm,
'Tampiŋ Mesaya naŋ meŋ
gêm Pômdau aŋgô.' "

24

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Yisu hu lôm dabuŋ
ŋagameŋ siŋ ma bu êŋsêlêŋ
ndi, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi
sêtêŋ iŋ si. Ma sêsôm yom
pi lôm dabuŋ ma pi gêŋ
ŋayham hoŋ naŋ lau sêkwê
yêc gameŋ dinaŋ.
2 Magoc iŋ sôm, "Mac alic
gêŋ hoŋ dindec. Aö wasôm
yom ŋandô têŋ mac, bu
ŋacyo oc sêseŋ hoc hoŋ din-
dec su e hoc daŋ ndöc hoc
daŋ ŋahô tiyham dom."

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Tiŋambu Yisu ndöc Lôc
Olib, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi
tawasê sêtêŋ iŋ si, ma
sêndac, "Sôm têŋ yac,
ŋawapac naŋ am sôm yom
pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem
têŋ têm bocke? Ma gêŋ
sake oc kêŋ puc yac bu am
oc mbu mweŋ, ma bu bêc
ŋambu-ŋga oc hôc asê?"

† **23:35** Yisu sôm yom dinaŋ hêganôŋ lau gitêŋ hoŋ naŋ lau Israel sic ndu, naŋ sêto ŋamiŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa. Abel iŋ ŋgac ŋamata-ŋga - alic Gen 4:8, ma Sekaria iŋ ŋgac ŋambu-ŋga - alic 2 Kr 24:20-22.

4 Goc iŋ sôm, “Ayob daôm
ŋapep bu lau daŋ sêŋsau
mac dom.
5 Bu lau daêsam oc sêŋsau
bu sênem aö aŋôŋ ma
sêsôm, ‘Aö Mesaya dauŋ
dec!’ Ma ŋac oc sêŋsau lau
daêsam.
6 Ma têŋ ndoc mac aŋgô
ŋawaê bu lau sic siŋ têŋ dau
me sêmasaŋ dau tu sêndic
siŋ-ŋga, naŋ asö dom. Bu
gêŋ hoŋ dinaŋ gic waê bu
meŋ hôc asê, magoc têm
ŋambu-ŋga yêc dôŋ yêc.
7 Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ
kisa dau, ma lau gameŋ daŋ
oc sêndic siŋ têŋ lau gameŋ
daŋ. Ma tôbôm ti tiyhô atu
oc sêkôm gameŋ ŋatô tisac.
8 Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic hu
ŋawapac têm ŋambu-ŋga-
ŋga gitôm awhê naŋ kêsahê
balêkoc tuŋ iŋ ma gêŋ dau
gic hu ŋandê atu naŋ iŋ oc
hôc tu kôc balêkoc-ŋga.
9 “Têŋ ndoc dinaŋ lau oc
sêkôc mac dôŋ ma sêkôm
mac ŋayom, ma sêndic mac
nem ŋatô ndu. Lau nom-ŋga
hoŋ oc atac tec mac tu mac
aŋkuc aö-ŋga.
10 Têŋ têm dinaŋ lau
daêsam oc sêhu si sêkêŋ
whiŋ aö siŋ, ma ŋac oc
sêhoc si lau ŋatô asê ma
sêtec dandi.
11 Ma propet tasaŋ daêsam
oc sêhôc asê ma sêŋsau lau
daêsam.
12 Mêtê sac oc êŋsôwec
tiatu e lau daêsam oc sêhu
mêtê atac whiŋ asidôwai-
ŋga siŋ.
13 Magoc asa naŋ bu lhac
ŋaŋga ma hu aö siŋ dom e
ndê têm pacndê, naŋ oc tap
Anötö ndê mwasiŋ nem iŋ
si-ŋga sa.
14 Ma bêc ŋambu-ŋga oc
hôc asê dom, e lau sêhoc
ŋawaê ŋayham pi Anötö
ndê gôliŋ asê, tôm nom
ŋagameŋ sambob, ma lau
hoŋ sêŋgô su.”

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 Ma Yisu gic têku yom
ma sôm, “Propet Daniel hoc
yom asê gwanaŋ su, pi gêŋ
sac sambuc* naŋ lau oc
sêkêŋ lhac lôm dabuŋ, naŋ
oc kôm gameŋ tisac.” (Asa
naŋ sam yom dindec, naŋ
kôc gauc pi ŋapep, bu ŋahu
yêc siŋ dau.)
16 “Têŋ ndoc mac alic gêŋ
sac dinaŋ, naŋ mac lau
hoŋ naŋ ambo gameŋ Judia-
ŋga alhö api gameŋ lôc-ŋga
andi.
17 Alhö ŋagahô, ma gauc
nem mac nem gêŋ daŋ
dom. Lau naŋ sêndöc andu
ŋasactô, naŋ sêsôc andu
ŋalôm bu sêkôc ŋac si gêŋ
daŋ sa dom.

* **24:15** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôŋ anötö tasaŋ Seus ndê gwam naŋ Antiokus Epipanes kêŋ kalhac lôm dabuŋ têŋ yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêŋ kaiŋ dinaŋ oc hôc asê tiyham têŋ têm ŋambu-ŋga. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau Rom-ŋga naŋ seŋ lôm dabuŋ popoc têŋ yala 70AD. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ gêŋ naŋ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

18 Ma ŋac naŋ sêmbo ôm,
naŋ bocdinaŋ. Sêkac dau
kwi bu sêkôc si gêŋ ŋatô
dom.
19 Oyaê. Lauwhê tidaê,
ma ŋac naŋ sêkêŋ su têŋ
balêkoc, naŋ oc sêtap
ŋawapac atu sa têŋ têm
dinaŋ.
20 Ateŋ mbec bu têm
ŋawapac-ŋga dinaŋ tap ma
sa têŋ ndoc uhô-ŋga me têŋ
bêc Sabat-ŋga daŋ dom.
21 Bu ŋawapac têm dinaŋ-
ŋga oc hôc gêlêc ŋawapac
hoŋ su. Têŋ têm ŋamata-
ŋga e meŋ têŋ kwahic dec,
ŋawapac atu kaiŋ dinaŋ daŋ
hôc asê su dom. Ma tiŋambu
ŋawapac kaiŋ dinaŋ oc hôc
asê tiyham dom.
22 Anötö oc tawalô lau naŋ
iŋ kêyaliŋ ŋac sa su, ma
tu dinaŋ-ŋga iŋ oc kêŋ têm
ŋawapac-ŋga dau tiapê. Bu
mba, ma têm d au tibaliŋ,
goc lau hoŋ oc sêniŋga.
23 “Têŋ têm dinaŋ, lau
daŋ bu sêsôm têŋ mac bu,
‘Alic, Mesaya dec meŋ,’ me
‘Mesaya dau dê,’ naŋ akêŋ
whiŋ ŋac dom.
24 Bu lau naŋ sêŋsau bu
ŋac Mesaya, ma propet
tasaŋ oc sêhôc asê sêmeŋ,
ma sêkôm gêŋ dalô atu-tu
bu sêŋsau lau. Ma ŋac oc
sêŋsahê bu sêtim lau naŋ
Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ
sêwhiŋ.
25 Aŋgô ŋapep, bu aö
gasôm gêŋ hoŋ dindec têŋ
mac gwanaŋ.
26 Bocdinaŋ, lau bu sêsôm,
‘Mesaya kêlê mbo gameŋ
sawa,’ naŋ asa andi dom.
Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec
mbo andu daŋ ŋalôm,’ naŋ
akêŋ whiŋ dom.
27 Ŋamalac ndê Atu oc
mbu meŋ ŋagahô eŋ, gitôm
sickac naŋ gic hep tigeŋ,
ma umboŋ ŋasawa sambuc
ŋawê sa.
28 Mac bu alic macmpoŋ
sêŋgihi sêmbo, naŋ aŋyalê
bu gêŋ daŋ mbac ndu yêc.
Ma bocdinaŋ gêŋ hoŋ din-
dec kêŋ puc mac pi ndoc
Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ-
ŋga.”

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)

29 “T êŋ ndoc ŋawapac-
ŋga dinaŋ pacndê, goc ac
oc nem ganduc, ma ayô oc
ŋawê sa dom. Gêŋ ti ŋaclai
naŋ sêlhac umboŋ oc wiwic
sa, ma tata oc sêpeŋ akêŋ
umboŋ.
30 Têŋ ndoc dinaŋ lau
titoŋ-titoŋ nom-ŋga hoŋ
oc sêlic gêŋ dalô yêc
umboŋ, naŋ kêŋ puc ŋac bu
Ŋamalac ndê Atu oc mbu
meŋ, ma ŋac hoŋ oc sêtaŋ
daŋgibo atu. Ma ŋac oc sêlic
Ŋamalac ndê Atu dau meŋ
ndöc dao ŋahô ti ŋawasi ma
ŋaclai atu.
31 Goc iŋ oc êŋkiŋ iŋ ndê
aŋela sêndic dahuc taŋ atu,
ma sêsa sêtêŋ nom ŋabatiŋ
ti undambê ŋabatiŋ hoŋ, bu
sêndic lau naŋ iŋ kêyaliŋ
ŋac sa su, naŋ sa.
32 “Gauc nem a laŋ. Têŋ
ndoc mac alic ŋalauŋ wakuc

bu lêc, naŋ aŋyalê bu ndoc
ac-ŋga meŋ kêpiŋ.
33 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc
mac alic gêŋ naŋ aö gasôm
yom pi, naŋ aŋyalê bu
Ŋamalac ndê Atu ndê bêc
mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su,
gitôm iŋ meŋ kalhac gatam
nem andu-ŋga.
34 Yomandô! Lau têm
dinaŋ-ŋga oc sêmbac ndu
dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc
asê.
35 Undambê ti nom oc
niŋga, magoc aneŋ yom daŋ
oc niŋga dom. Gêŋ hoŋ oc
ŋandô sa tôm aö gasôm.”

Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga dom
(Luk 17:26-36)

36 Ma Yisu sôm, “Ŋamalac
daŋ kêyalê bêc me acgatu
naŋ Ŋamalac ndê Atu oc
mbu meŋ, naŋ dom. Aŋela
undambê-ŋga sêŋyalê dom,
ma Anötö ndê Atu kêyalê
dom. Damba tawasê kêyalê.
37 Têŋ ndoc Ŋamalac ndê
Atu mbu meŋ, naŋ lau oc
sêmbo tôm lau sêmbo têŋ
Noa ndê têm.
38-39 Têŋ ndoc dinaŋ, lau
sêŋlhiŋ dau siŋ ma seŋ ti
sênôm gêŋ, ma sem dandi
e Noa sôc waŋ gi, ma bu
suŋ meŋ ma seŋ ŋac hoŋ
su siŋga. Ma lau nom-ŋga
oc sêmbo ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ,
têŋ Ŋamalac ndê Atu ndê
bêc mbu meŋ-ŋga.
40 Ŋgac lu oc sêkôm
gweleŋ sêmbo ôm, ma
Anötö oc kôc iŋlu si daŋ sa,
ma hu daŋ siŋ.
41 Ma awhê lu oc sêndê
gêŋ sêmbo, ma iŋ oc kôc daŋ
sa, ma hu daŋ siŋ.
42 “Bocdinaŋ amasaŋ
daôm ŋapep, bu mac am
gauc bêc bocke mac nem
Pômdau oc mbu meŋ.
43 Gauc nem yom dindec.
Andu ŋadau daŋ, bu êŋyalê
ndoc naŋ ŋgac kaŋ daŋ oc
meŋ, naŋ iŋ oc yob iŋ ndê
andu bu ŋgac kaŋ dau sôc
meŋ dom.
44 Ma bocdinaŋ, amasaŋ
daôm tôm bêc hoŋ, bu
Ŋamalac ndê Atu oc mbu
meŋ têŋ ndoc naŋ mac akêŋ
batam, naŋ dom.”

Yom gôliŋ pi ŋgac akiŋ ŋayham ma sac
(Luk 12:42-46)

45 Ma Yisu sôm, “Ŋgac
akiŋ ŋayham ma ti gauc,
iŋ ŋgac kaiŋ bocdec. Iŋ
ndê ŋadau bu lhö têŋ gameŋ
daŋ ndi, goc iŋ oc kêŋ iŋ
yob lau akiŋ ŋatô, ma kêŋ
gêŋ daneŋ-ŋga têŋ ŋac tôm
ŋandoc.
46 Ma têŋ ndoc ŋadau mbu
meŋ, ma tap iŋ sa kôm iŋ
ndê gweleŋ ŋapep mbo, naŋ
iŋ oc lic iŋ ŋayham ma kôm
ŋayham têŋ iŋ.
47 Yomandô! Ŋadau oc
kêŋ iŋ yob iŋ ndê wapa hoŋ.
48 Magoc ŋgac akiŋ sac oc
sôm têŋ dau, ‘Aneŋ ŋadau oc
mbu meŋ ŋagahô dom.’
49 Goc iŋ oc ndic lau akiŋ
ŋatô, ma sa ndi nôm ti neŋ
gêŋ whiŋ lau naŋ sênôm gêŋ
êŋiŋ ŋac-ŋga ŋapaŋ.
50 Ŋadau oc mbu meŋ hôc
asê têŋ bêc ti acgatu naŋ

ŋgac akiŋ dau kêŋ bata, naŋ dom.
51 Ma iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac
sambuc têŋ iŋ, ma soc iŋ su
ndi mbo whiŋ lau sêtim yom
lau-ŋga. Yêc dindê lau oc
sêŋsahê ŋandê atu e sêtaŋ
ma lhô êŋsiŋ pi dau ŋapaŋ.”

25

Yom gôliŋ pi lauwhê akiŋ amaŋlu

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ bocdec bu, “Têŋ ndoc
Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ
bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ
lau ŋatô oc sêmasaŋ dau
ŋapep, ma lau ŋatô oc mba.
Oc tôm lauwhê akiŋ amaŋlu
naŋ sêkôc si lam ma sêsa si
bu sêhôŋ ŋgac nem awhê-
ŋga, naŋ sêkêŋ bata bu oc
meŋ.
2 Ŋac si amaŋdaŋ ŋac
lauwhê tigauc, ma amaŋdaŋ
ŋac lauwhê gauc mbasi.
3 Lauwhê gauc mbasi di-
naŋ sêkôc si lam, magoc
sêkôc buya ŋatô whiŋ dom.
4 Ma lauwhê tigauc sêkôc
si lam, ma sêkôc buya ŋatô
sip bu akôp tôhôŋ.
5 Ŋac sêhôŋ ŋgac nem
awhê-ŋga sêmbo, magoc iŋ
hôc asê ŋagahô dom e ŋac
kwapac sa, ma sêyêc bêc.
6 “Timaniŋhu goc ŋgac
aheŋ-ŋga daŋ ta yom bocdec
bu, ‘Oê! Ŋgac dau meŋ! Asa
andi ma akôc iŋ sa.’
7 Goc lauwhê akiŋ sêtisa,
ma sêmasaŋ ŋac si lam.
8 Ma amaŋdaŋ gauc mbasi
dinaŋ sêndac lauwhê tigauc
bocdec, ‘Akêŋ buya ŋatô
têŋ yac, bu yac mba lam
sêmbac.’
9 Magoc ŋac sêô yom ma
sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc
tôm yac hoŋ dom. Magoc
mac andi alic lau naŋ sêkêŋ
buya tu lau sênemlhi-ŋga,
ma anemlhi nem.’
10 Magoc têŋ ndoc sêlhö
si bu sênemlhi buya, goc
ŋgac nem awhê-ŋga meŋ
hôc asê. Ma lauwhê akiŋ
naŋ sêmasaŋ dau gwanaŋ,
naŋ sêwhiŋ iŋ sêsôc iŋ ndê
gameŋ si, bu sêneŋ mwasiŋ
awhê-ŋga. Goc iŋ gic gatam
ahuc.
11 Tiŋambu lauwhê
akiŋ gauc mbasi dinaŋ
sêmbu sêmeŋ ma sêmbwêc,
‘Ŋadau! Ŋadau! Lêc gatam
su têŋ yac.’
12 Magoc ŋadau sôm,
‘Mba! Aö wasôm yomandô
bu kayalê mac dom!’ ”
13 Yisu gic bata yom gôliŋ
dinaŋ ma sôm, “Boc-dinaŋ
anem ali ma ayob daôm
ŋapep, bu mac aŋyalê bêc
ti acgatu naŋ aö oc wambu
wameŋ, naŋ dom.”

Yom gôliŋ pi mone gol
(Luk 19:12-27)

14 Ma Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ tiyham pi têm ŋambu-
ŋga bocdec bu, “Ŋgac tiwaê
daŋ bu sa têŋ gameŋ baliŋ
daŋ ndi. Bocdinaŋ iŋ mbwêc
iŋ ndê lau akiŋ, ma kêŋ ndê
gêŋ ŋatô têŋ ŋac bu sêyob e
iŋ mbu meŋ.
15 Iŋ kêŋ mone gol naŋ
sêsam bu talent* têŋ ŋac,

* **25:15** Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

kêkuc ŋac si licwalô ti ŋac si gauc. Iŋ kêŋ talent amaŋdaŋ têŋ ŋgac daŋ, ma talent lu têŋ daŋ, ma talent tigeŋ têŋ daŋ. Goc iŋ hu ŋac siŋ ma kölhö gi.

16 Ma ŋgac akiŋ naŋ kôc mone amaŋdaŋ, naŋ gi kôm gweleŋ pi mone dau e t ap mone amaŋdaŋ tiyham sa.

17 Ma iŋ naŋ kôc mone lu naŋ kôm boc-dinaŋ, ma tap mone lu tiyham sa.

18 Magoc ŋgac naŋ kôc mone tigeŋ, naŋ sa gi kwê sê daŋ ma siŋ ŋadau ndê mone kwi yêc sê dau ŋalôm.

19 “Ŋasawa hic baliŋ gi su, goc lau akiŋ dinaŋ si ŋadau mbu meŋ, ma bu ŋgô ŋac si yom pi mone dau.

20 Ma ŋgac naŋ kôc mone amaŋdaŋ, naŋ kôc amaŋdaŋ naŋ iŋ tap sa, naŋ whiŋ ma sôm, ‘Pômdau, am kêŋ mone amaŋdaŋ têŋ aö gayob, ma lic, aö gakôc amaŋdaŋ tiyham.’

21 Goc ŋadau sôm, ‘O aneŋ ŋgac ŋayham, am kôm ŋayham. Am yob gêŋ amaŋdaŋ ŋapep, dec wakêŋ am yob gêŋ daêsam. Mweŋ ma mbo whiŋ aö ti atac ŋayham.’

22 Ma ŋgac akiŋ naŋ kôc mone lu, naŋ meŋ ma sôm, ‘Pômdau, am kêŋ mone lu têŋ aö gayob, ma aö gakôc mone lu tiyham whiŋ.’

23 Ma ŋadau sôm, ‘O aneŋ ŋgac akiŋ ŋayham, am kôm ŋayham. Am yob gêŋ lu ŋapep, dec wakêŋ am yob gêŋ daêsam. Mweŋ ma mbo whiŋ aö ti atac ŋayham.’

24 “Têŋ dinaŋ ŋgac naŋ kôc mone tigeŋ, naŋ meŋ ma sôm, ‘Pômdau, aö kayalê bu am ŋgac lêlê-ŋga dom, ma bu am oc kêŋ batam bu ndic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ naŋ am daôm kêbalip gêŋ ŋawhê me sô gêŋ dom.

25 Bocdinaŋ aö gatöc dauŋ ma kasalê lêŋ bu am nem mone niŋga dom, dec gasa ga gasiŋ kwi yêc nom ŋalôm. Lic, gêŋ dau kelec.’

26 Goc ŋadau ô yom ma sôm, ‘Am ŋgac sac solop! Am ŋgac oyom. Am kêyalê su bu aö oc wandic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ naŋ aö gasô gêŋ dom.

27 Bocdinaŋ am gitôm bu kêŋ aneŋ mone têŋ lau sêyob mone-ŋga bu sêyob e aö wambu wameŋ, dec oc tôm bu sêkêŋ mone ŋagec sac mone dau ŋahô, ma aö wakôc hoŋ sa.’

28 Goc ŋadau sôm têŋ iŋ ndê lau ŋatô, ‘Akôc mone su yêc iŋ, ma akêŋ têŋ ŋgac naŋ kôc mone amaŋlu.

29-30 Ma atiŋ ŋgac akiŋ sac dindec sa awê ndi bu mbo gameŋ ŋasec-ŋga naŋ lau sêtaŋ, ma ŋalhô êŋsiŋ pi dau. Bu asa naŋ yob gêŋ naŋ gakêŋ sip iŋ amba, naŋ ŋapep, naŋ wakêŋ gêŋ ŋatô tiyham têŋ iŋ whiŋ, ma iŋ ndê gêŋ oc ti daêsam. Magoc asa naŋ yob ndê gêŋ ŋapep dom, naŋ wakôc iŋ ndê gêŋ hoŋ su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têŋ bêc ŋambu-ŋga

31 Goc Yisu sôm, “Têŋ ndoc
Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ
whiŋ aŋela hoŋ, naŋ iŋ oc
ndöc iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga ti
iŋ ndê ŋaclai ma ŋawasi atu
undambê-ŋga.
32 Ŋac oc sêndic ŋamalac
hoŋ sa sêlhac iŋ aŋgô-ŋga.
Ma iŋ oc whê ŋac kôc gitôm
ŋgac yob domba-ŋga, naŋ
whê iŋ ndê domba ti naniŋ
kôc.
33 Iŋ oc kêŋ domba sêlhac
iŋ amba andô-ŋga, ma
naniŋ sêlhac gasê-ŋga.
34 “Dec Kiŋ atu dau oc
sôm têŋ lau naŋ sêlhac
iŋ amba andô-ŋga, ‘Ameŋ
mac lau naŋ Damaŋ gêlic
mac ŋayham. Ma andöc
mac nem malam yêc gameŋ
undambê-ŋga, naŋ Damaŋ
kêmasaŋ tu mac-ŋga têŋ
ndoc iŋ kêŋ undambê ma
nom. Dinaŋ ti mac nem gêŋ
lêŋsêm.
35 Yom dinaŋ ŋa-ŋandô iŋ
bocdec. Têŋ ndoc aö gêŋ
yô aö, naŋ mac akêŋ gêŋ
aö gaŋ. Ma têŋ ndoc bu yô
aö, naŋ mac akêŋ bu têŋ aö
ganôm. Aö ŋgac apa, ma
mac akôc aö sa ma ayob aö.
36 Aneŋ ŋakwê mba, ma
mac akêŋ têŋ aö. Aö
gêmbac, ma mac am yaom
aö. Aö gandöc gapocwalô,
ma mac ameŋ ac aö kêsi.’
37 “Ma têŋ dinaŋ lau gitêŋ
oc sêô yom ma sêndac,
‘Pômdau, bocke? Têŋ nde
yac alic am gêŋ yô am me
bu yô am, ma yac akêŋ gêŋ
daneŋ-ŋga me bu têŋ am?
38 Ma têŋ nde yac alic am
ŋgac apa, ma akôc am sa,
me am pônda ŋakwê, ma
akêŋ têŋ am?
39 Ma têŋ nde yac alic am
gêmbac me am ndöc gapoc-
walô, dec yac ameŋ alic am?’
40 Goc Kiŋ atu dau oc
ô yom ma sôm, ‘Alic lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ
sêti aneŋ asiŋi ti lhuŋwêi.
Yomandô wasôm têŋ mac,
bu gêŋ bocke naŋ mac akôm
têŋ ŋac si ŋamalac tiwaê
me ŋamalac waê-mba daŋ,
naŋ gitôm mac akôm têŋ aö
dauŋ.’
41 “Goc iŋ oc sôm têŋ lau
naŋ sêlhac iŋ amba gasê-
ŋga, ‘Mac lau atap Anötö
ndê atac ŋandê sa-ŋga! Alhö
su yêc aö, asip ya naŋ sa
ŋapaŋ andi. Ya dau, Anötö
kêmasaŋ gic Sadaŋ ti iŋ ndê
aŋela sac ŋawaê.
42 Yom dinaŋ ŋa-ŋandô iŋ
bocdec. Aö gêŋ yô aö, magoc
mac akêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ
aö dom. Ma bu yô aö, magoc
mac akêŋ têŋ aö dom.
43 Aö ŋgac apa, magoc mac
akôc aö sa dom. Aö gapônda
ŋakwê, ma mac akêŋ têŋ
aö dom. Aö gêmbac, ma
gandöc gapocwalô, magoc
mac ameŋ alic aö dom.’
44 “Ma ŋac oc sêndac,
‘Pômdau, bocke? Têŋ nde
yac alic am gêŋ yô am, bu yô
am, am ŋgac apa, am pônda
ŋakwê, gêmbac kôm am, me
am ndöc gapocwalô, ma yac
am am sa dom?’
45 Ma iŋ oc sôm, ‘Yomandô
wasôm têŋ mac, bu têŋ ndoc
mac alic aneŋ lau tiwaê me

lau waêmba daŋ naŋ pônda
dau, magoc am iŋ sa dom,
naŋ gitôm mac am aö dauŋ
sa dom.’
46 “Têŋ dinaŋ iŋ oc êŋkiŋ
ŋac sêtêŋ gameŋ sêhôc
ŋandê-ŋga sêndi, bu sêmbo
ŋapaŋ. Magoc lau gitêŋ iŋ
oc kôc ŋac sa sêndöc tali
ŋapaŋ.”

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

1 Yisu sôm yom hoŋ di-
naŋ su, goc sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi,
2 “Bêc lu yêc dôŋ yêc tu
lau Israel-ŋga sêlic om atu
†Pasowa-ŋga. Ma lau oc
sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip
lau amba, bu sêndic iŋ ndu
pi a gicso dau.”
3 Têŋ ndoc dinaŋ
dabuŋsiga atu-tu ti lau bata
Israel-ŋga sic dau sa sêmbo
†dabuŋsiga ŋamata-ŋga
Kayapas ndê andu.
4 M a ŋac sêŋsalê lêŋ bu
sêkôc Yisu dôŋ gelec ma
sêndic iŋ ndu.
5 Magoc ŋac sêsôm,
“Dakôm têŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga ŋandoc dom,
mbo lau daêsam naŋ sêmbo
Jerusalem tu Pasowa-ŋga,
naŋ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê daŋ gêm oso Yisu
(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

6 Tiŋambu Yisu mbo whiŋ
ŋgac daŋ ŋaê Saimon yêc
malac Betani. Muŋ-ŋga iŋ
ŋgac ti gêmbac leprasi.
7 Yisu ndöc tebo, ma awhê
daŋ meŋ kôc bu ŋamalu
ŋayham naŋ ŋaôli atu sip
kac daŋ, ma kêc pi iŋ
ŋagôlôŋ.
8 Yisu ndê ŋgacsêŋomi
sêlic gêŋ dinaŋ ma tac
ŋandê. Ma sêsôm têŋ dandi,
“Tu sake-ŋga iŋ kêyaiŋ gêŋ
ŋamalu ŋayham dinaŋ?
9 Gitôm bu dakêŋ têŋ lau
sênemlhi ŋa-awa atu, goc
dakêŋ têŋ lau ŋalôm sawa.”
10 Yi su kêyalê bu ŋac
sêsôm yom dinaŋ, goc sôm,
“Akêŋ ŋawapac têŋ iŋ dom!
Iŋ kôm gêŋ ŋayham kêlêc
têŋ aö.
11 Lau ŋalôm sawa oc
sêmbo sêwhiŋ mac ŋapaŋ.
Tigeŋ aö oc wambo wawhiŋ
mac ŋapaŋ dom.
12 Iŋ kêc gêŋ ŋamalu dec
pi aö, tôm iŋ kêmasaŋ
aö neŋ ŋamlic gwanaŋ tu
sêŋsuhuŋ aö-ŋga.
13 Yomandô aö wasôm têŋ
mac, bu tiŋambu lau oc
sêhoc ŋawaê ŋayham asê
yêc gameŋ hoŋ, ma têŋ di-
naŋ ŋac oc sêsôm yom pi
gêŋ naŋ awhê dindec kôm,
ma lau oc gauc nem iŋ.”

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Têŋ dinaŋ ŋgacsêŋomi
12 si daŋ, ŋgac naŋ sêsam
bu Judas Iskeriot, naŋ têŋ
dabuŋsiga atu-tu gi,
15 ma ndac, “Aö bu wahoc
Yisu asê têŋ mac, goc mac
oc akêŋ sake têŋ aö?” Dec

sêlic ŋayham ma semlhi iŋ
ŋa mone silba 30.
16 Ma Judas gic hu kêsalê
lêŋ tu bu hoc Yisu asê-ŋga.

Sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga
(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)

17 Têŋ †Mwasiŋ Bolom Yist
Mba-ŋga ŋabêc ŋamata-
ŋga, naŋ ŋgacsêŋomi sêtêŋ
Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec
bu, “Am tac whiŋ bu yac
amasaŋ gameŋ tu daneŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc
nde?”
18 Goc iŋ sôm yom pi ŋgac
malac Jerusalem-ŋga daŋ,
ma kêkiŋ ŋac sêtêŋ iŋ si ma
sôm, “Asôc malac ma atêŋ
ŋgac dau andi, ma asôm têŋ
iŋ, ‘Yac mba kêdôhôŋwaga
sôm bu iŋ ndê têm meŋ
kêpiŋ su. Ma iŋ bu neŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga whiŋ
iŋ ndê ŋgacsêŋomi yêc am
nem andu.’ ”
19 Bocdinaŋ ŋgacsêŋomi
sêkôm tôm iŋ sôm têŋ ŋac,
ma sêmasaŋ Pasowa.

Yisu sôm bu ŋgac daŋ oc hoc iŋ asê
(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

20 Têŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu
ti ndê ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ
andu dau si, ma sêndöc
sêwhiŋ dau.
21 Ŋac seŋ gêŋ sêmbo, ma
iŋ sôm, “Yomandô aö wasôm
têŋ mac bu mac nem daŋ oc
hoc aö asê.”
22 Yom dau kôm ŋac sêsö
ma ŋalôm ŋawapac atu, ma
ŋac tigeŋ-tigeŋ sêsôm têŋ
iŋ, “Pômdau, mboe aö, a?”
23 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Iŋ ŋgac naŋ alu aŋ gêŋ sip
pele tigeŋ, naŋ oc hoc aö asê.
24 Gêŋ dau oc ŋandô sa pi
Ŋamalac ndê Atu, tôm yom
naŋ sêto yêc. Tigeŋ ŋgac
naŋ bu hoc aö asê, naŋ oc
tap ŋawapac atu sa, ma tu
dinaŋ-ŋga iŋ dinda bu kôc iŋ
dom, dec oc ŋayham.”
25 Goc Judas, naŋ oc hoc
iŋ asê, naŋ sôm, “Kêdôhôŋ-
waga, mboe aö, a?” Ma Yisu
sôm, “Tôm naŋ am daôm
sôm.”

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)

26 Têŋ ndoc ŋac seŋ gêŋ
sêndöc, naŋ Yisu kôc bolom,
gêm daŋge ma pô kôc-kôc.
Goc iŋ kêŋ têŋ ŋgac-sêŋomi
ma sôm, “Akôc loc ma aneŋ.
Aö neŋ ŋandô dau dec.”
27 Goc iŋ kôc laclhu wain-
ŋga daŋ ma gêm daŋge, ma
kêŋ têŋ ŋac ma sôm, “Mac
hoŋ akôc loc anôm.
28 Aneŋ dac wamatiŋ
pwac-ŋga dau dec. Wakêc
siŋ tu wasuc lau daêsam si
sac kwi-ŋga.
29 Aö wasôm têŋ mac bu aö
oc wanôm wain tiyham dom
e wanôm wawhiŋ mac têŋ
ndoc Damaŋ ndê gôliŋ meŋ
sa tiawê.”
30 Tiŋambu ŋac sem wê
daŋ ma sêsa sêtêŋ Lôc Olib
si.

Yisu sôm gwanaŋ bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

31 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Tu gêŋ naŋ oc hôc asê aö

têŋ ôbwêc dindec-ŋga, dec
mac hoŋ oc ahu aö siŋ, tôm
yom naŋ sêto yêc bocdec bu,
‘Aö wandic ŋgac yob domba-
ŋga, ma domba oc sêlhö ba-
balip.’
32 Magoc tiŋambu aö oc
watisa tiyham, ma wamuŋ
mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga
wandi.”
33 Ma Pita ô yom ma sôm,
“Lau hoŋ bu sêhu am siŋ,
magoc aö oc wahu am siŋ
dom.”
34 Goc Yisu sôm, “Aö
wasôm yom ŋandô têŋ am,
têŋ ôbwêc dec am oc sêc aö
ahuc tidim tö muŋ, naŋ goc
dalec oc taŋ.”
35 Magoc Pita sôm têŋ iŋ,
“Mba! Gitôm sêndic aö ndu
wawhiŋ am, aö oc wasêc am
ahuc dom!” Ma ŋgacsêŋomi
hoŋ sêsôm yom kaiŋ tigeŋ.

Yisu teŋ mbec mbo ôm
Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-
46)
36 Goc Yisu ti ndê
ŋgacsêŋomi sêtêŋ gameŋ
naŋ sêsam bu Getsemani,
naŋ si. Ma iŋ sôm têŋ ŋac,
“Andöc dec ma aö wasa dê
wandi ma wateŋ mbec.”
37 Goc iŋ kôc Pita, ma
Sebedi ndê atu lu sêwhiŋ
iŋ si. Têŋ ndoc dinaŋ iŋ
ndê ŋalôm ŋawapac atu ma
kedehe iŋ.
38 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö
neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac
atu, kêpiŋ bu oc wambac
ndu. Andöc dec ma anem ali
awhiŋ aö.”
39 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma
sa ahic gi, ma hu dau aŋgô
andô têŋ nom, ma teŋ mbec
bocdec bu, “Damaŋ, aö wan-
dac am bu nditôm, naŋ
goc kôc laclhu ŋawapac-ŋga
dindec su yêc aö. Magoc
êmkuc aö neŋ atac whiŋ
dom, kôm tôm am daôm
nem atac whiŋ bu kôm.”

40 Iŋ teŋ mbec su, goc tisa
ma mbu têŋ ŋgacsêŋomi
tö dinaŋ gi, ma gêlic ŋac
sêyêc bêc sêyêc. Iŋ uŋ ŋac
sa, ma ndac Pita, “Bocke?
Mac atôm dom bu anem
ali awhiŋ aö gitôm acgatu
ŋasawa daŋ, a?
41 A nem ali, ma ateŋ
mbec bu lêtôm tap mac
sa dom. Mac nem gatôm
licbalê, tigeŋ ŋamlic kwa-
pac.”
42 Goc iŋ sa gi ma teŋ mbec
tiyham ma sôm, “Damaŋ,
am bu kôc ŋawapac din-
dec su yêc aö dom, naŋ aö
wahôc, ma wakôm am nem
yom ŋandô sa.”
43 Iŋ teŋ mbec dau pacndê,
ma mbu gi tiyham ma gêlic
ŋac sêyêc bêc sêyêc. Ŋac
tandô hê ŋac sa ŋandô.
44 Dec iŋ hu ŋac siŋ ma
sa gi teŋ mbec tidim tö-ŋga,
ma sôm yom tigeŋ dinaŋ
tiyham.

45 Pacndê, ma iŋ mbu têŋ
ŋgac-sêŋomi gi, ma sôm
têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac
ayêc bêc ma aŋwhaŋ daôm
ŋapaŋ? Aŋgô su naŋ! Sêhoc
Ŋamalac ndê Atu asê su, ma
ndoc meŋ sa bu sêkêŋ iŋ sip
lau sac amba.
46 Atisa ma dandi, bu ŋgac
naŋ hoc aö asê dec meŋ su.”

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas, ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, meŋ hôc asê whiŋ lau daêsam naŋ sêkôc bieŋ baliŋ ti siŋ. Dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêŋkiŋ lau dau sêwhiŋ Judas.
48 Judas kêŋ puc ŋac gwanaŋ su bocdec bu, "Ŋgac naŋ mac aŋsalê, naŋ aö waŋgutô iŋ tu bu watôc iŋ asê, ma mac akôc iŋ dôŋ."
49 Bocdinaŋ iŋ têŋ Yisu gi, ma sôm, "Ôbwêc, Kêdôhôŋwaga," ma ŋgutô iŋ.
50 Ma Yisu sôm, "Aneŋ silip, gêŋ naŋ am gauc gêm bu kôm, naŋ kôm." Têŋ dinaŋ lau naŋ sêwhiŋ Judas, naŋ sêtêŋ Yisu si ma sêkôc iŋ dôŋ.
51 Goc Yisu ndê ŋgacsêŋom daŋ puc iŋ ndê bieŋ sa, ma pa dabuŋ-siga ŋamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ ndê daŋgalauŋ daŋ su.
52 Magoc Yisu sôm têŋ iŋ, "Kêŋ nem bieŋ mbu sip ŋapaŋ tiyham. Asa naŋ kôc bieŋ sa tu ndic lau-ŋga, naŋ oc sêndic iŋ ndu ŋa bieŋ.
53 Aŋyalê ŋapep bu oc tôm bu aö wateŋ Damaŋ ma iŋ oc kêŋ aŋela tausen ma tausen sêmeŋ ŋagahô ma sênem aö sa.
54 Tigeŋ aö bu wateŋ bocdinaŋ, dec gêŋ naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ oc ŋandô sa ŋalêŋ nde?"
55 Goc Yisu sôm têŋ lau daêsam dinaŋ, "Bocke dec mac akôc bieŋ ti wapa siŋ-ŋga, ma asa ameŋ bu akôc aö dôŋ gitôm ŋgac kaŋ daŋ? T ôm bêc hoŋ aö gandöc ti kadôhôŋ lau gambo lôm dabuŋ ŋabatêmndö, magoc mac akôc aö dôŋ dom.
56 Tigeŋ gêŋ hoŋ dindec hôc asê bu kôm yom naŋ lau propet sêto pi aö muŋ su, naŋ ŋandô sa." Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi hoŋ sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

57 Lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ti lau bata Israel-ŋga sêkac dau sa su ma sêhôŋ sêmbo dabuŋsiga ŋamata-ŋga Kayapas ndê andu. Ma lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ, naŋ sêwê iŋ sêtêŋ andu dau si.
58 Pita kêsêlêŋ kêkuc Yisu mbo ahê e hôc asê dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu. Goc iŋ sôc gi ndöc andu ŋatuŋlôm whiŋ lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga ŋatô, bu lic gêŋ bocke oc hôc asê Yisu.
59 Dabuŋsiga atu-tu ma lau bata hoŋ naŋ sêndöc †Sanedrin si toŋ, naŋ sêŋsalê yom tu sêŋgôliŋ pi Yisu-ŋga ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba bu sêndic iŋ ndu.
60 Lau tasaŋ daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasaŋ pi iŋ, magoc yom ŋandô bu sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêtap daŋ sa dom. Tiŋambu ŋac si lu sêtisa,

61 ma sêsôm, “Iŋ ŋgac dec
sôm bu iŋ gitôm bu seŋ
Anötö ndê lôm dabuŋ su, ma
kwê sa tiyham tôm bêc tö.”
62 Goc dabuŋsiga ŋamata-
ŋga tisa ma sôm têŋ Yisu,
“Am ŋgô yom dê sêŋgôliŋ pi
am, me? Am bu ô yom, me
mba?”
63 Magoc Yisu gêm dôŋ.
Ma dabuŋsiga dau sôm,
“Sôm yom ŋandô yêc Anötö
Tali aŋgô-ŋga! Sôm asê têŋ
yac bu am Mesaya, Anötö
ndê Atu, me mba?”
64 Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Tôm naŋ am sôm.
Tigeŋ aö wasôm têŋ mac
hoŋ, tiŋambu mac oc alic
Ŋamalac ndê Atu ndöc
Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê
andô-ŋga, ma sip meŋ ndöc
dao ŋahô.”
65 Têŋ ndoc dabuŋsiga
ŋamata-ŋga ŋgô yom dinaŋ,
naŋ tac ŋandê atu dec kêc
dau ndê ŋakwê kic ma sôm,
“Iŋ ndê yom pi dau dê sac
sambuc. Mac hoŋ aŋgô su.
Yac dapônda yom daŋ tu
taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga dom.
66 Mac gauc gêm sake?”
Ma sêô yom ma sêsôm, “Iŋ
mbac ndu maŋ.”
67 Ma sêhê gasôp p i iŋ
aŋgô andô, ma sêŋguluŋ
amba ma sêpêŋ iŋ. Ma lau
ŋatô sêtap iŋ,
68 ma sêsôm, “Am Mesaya,
a? Am bu propet, dec sôm
asê bu asa tap am?”

Pita sêc Yisu ahuc
(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)

69 Têŋ têm dinaŋ Pita ndöc
andu dau ŋamakê, ma awhê
akiŋ daŋ têŋ iŋ gi, ma sôm,
“Am ŋgac naŋ kêkuc Yisu
Galili-ŋga whiŋ.”
70 Magoc iŋ pa dau yêc
ŋac hoŋ aŋgô-ŋga ma sôm,
“Mba! Aö kayalê am nem
yom ŋahu dom.”
71 Goc iŋ sa gi kalhac
gatam. Ma bawhê daŋ gêlic
iŋ ma sôm têŋ lau, “Iŋ ŋgac
dê, iŋ ŋgac daŋ naŋ kêkuc
Yisu Nasaret-ŋga.”
72 Ma Pita pa dau tiyham
ma sôm yom ŋaŋga, “Yom
ŋandô! Aö kayalê iŋ dom!”
73 Ŋasawa sauŋ ma lau
naŋ sêlhac dinaŋ, sêtêŋ Pita
si ma sêsôm, “Lau naŋ
sêŋkuc iŋ, naŋ si daŋ am!
Yomandô! Am sôm yom ŋa
awha naŋ gi tap lau Galili-
ŋga dinaŋ si sa.”
74 Goc iŋ sôm, “Mba! A ö
bu wasôm yom tasaŋ, naŋ
Anötö ndic aö. Aö kayalê
iŋ dom andô!” Ma ŋagahô
dalec taŋ.
75 Dec Pita gauc gêm Yisu
ndê yom bocdec, “Am oc sêc
aö ahuc tidim tö, goc dalec
oc taŋ.” Goc iŋ kölhö sa awê
gi, ma taŋ dau ndu.

27

Sêwê Yisu têŋ Pailot gi
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

1 Têŋ bêbêc ganduc
dabuŋ-siga atu-tu ti lau bata
Israel-ŋga hoŋ si ŋalôm
pitigeŋ bu sêndic Yisu ndu.
2 Goc sêsô iŋ amba dôŋ,
ma sêwê iŋ gi ma sêkêŋ iŋ

sip Pailot amba. Pailot iŋ
Rom si gôliŋwaga naŋ gêm
gôliŋ gameŋ Judia-ŋga.

Judas kiŋ dau ndu

3 Têŋ ndoc Judas gêlic gêŋ
dinaŋ, ma ŋgô bu sêsôm
tidôŋ bu sêndic Yisu ndu,
naŋ iŋ ŋalôm ŋawapac bu
iŋ hoc iŋ asê. Goc iŋ kêŋ
mone silba 30 dinaŋ mbu têŋ
dabuŋsiga atu-tu ti lau bata
gi.
4 Ma iŋ sôm, “Aö gakôm so,
bu aö gahoc ŋgac gitêŋ daŋ
asê, ma oc sêkêc iŋ ndê dac
siŋ.” Ma ŋac sêô iŋ awha
ma sêsôm, “Tu sake-ŋga am
sôm têŋ yac? Am daôm nem
ŋawapac!”
5 Dec Judas kêbaliŋ mone
dau yêc lôm dabuŋ ŋamakê,
ma sa gi kiŋ dau ndu.
6 Ma lau dabuŋsiga dau
sêsôm, “Dac hi mone dindec
ahuc, ma yac bu dakêŋ sip
apa da-ŋga yêc lôm dabuŋ,
dec oc daso yomsu.”
7 Goc sêsôm yom tidôŋ
bu sêkôc mone dau ma
sênemlhi ŋgac pec lôŋ-ŋga
ndê nom daŋ, ma sêŋyaliŋ
nom dau sa ti lau apa si ôm
sêhô-ŋga.
8 Tu dinaŋ-ŋga lau têm
dindec-ŋga sêsam gameŋ
dau bu ‘Nom ti Dac.’
9 Bocdinaŋ yom naŋ
propet Jeremaya sôm, naŋ
dec ŋandô sa. Sêto yom dau
yêc bocdec bu:

Lau Israel-ŋga sêkôc
mone silba 30 naŋ
sêŋyaliŋ sa ti iŋ ndê
ŋaôli, naŋ sa,

10 ma semlhi ŋgac pec lôŋ-
ŋga ndê nom, tôm Pômdau
kêŋ yatu aö. *[Sek 11:12-13]*

Pailot kêsu Yisu
(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29–19:16)

11 Sêkêŋ Yisu kalhac
gôliŋwaga Pailot aŋgô-ŋga,
ma iŋ ndac Yisu, “Am lau
Israel si Kiŋ, a?” Ma Yisu ô
yom ma sôm, “Tôm naŋ am
daôm sôm.”
12 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga
atu-tu ma lau bata Israel-ŋga
sêŋgôliŋ yom pi iŋ, magoc iŋ
ô ŋac si yom dom.
13 Goc Pailot ndac iŋ, “Am
ŋgô yom naŋ sêŋgôliŋ pi am,
me mba?”
14 Magoc Yisu ô yom naŋ
sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ daŋ
dom. Ma tu dinaŋ-ŋga Pailot
hêdaê ŋandô.
15 Tôm yala hoŋ, têŋ ndoc
lau Israel sêndê Mwasiŋ
Pasowa-ŋga, naŋ Pailot
kêkuc lêŋ daŋ bocdec bu.
Lau Israel-ŋga oc sêndac
ŋgac gapocwalô-ŋga daŋ,
dec iŋ oc êŋgapwêc iŋ su
têŋ ŋac.
16 Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac
daŋ ndöc gapocwalô. Iŋ
ndê ŋaê Barabas, ma lau
hoŋ sêŋyalê bu iŋ ŋgac sac
sambuc.
17 Goc Pailot ndac lau
daêsam dinaŋ bu, “Mac atac
whiŋ bu wahu asa siŋ têŋ
mac? Barabas, me Yisu naŋ
sêsam bu Kilisi?”
18 Pailot kêyalê bu lau
dabuŋsiga dau sem lêmuŋ
Yisu ŋambwa, ma tu dinaŋ-
ŋga dec sêkêŋ Yisu têŋ iŋ.

Bocdinaŋ iŋ gauc gêm bu êŋgapwêc Yisu su.
19 Ma gêŋ daŋ tiyham. Têŋ
n doc Pailot ndöc iŋ ndê pôŋ
êmatôc yom-ŋga, naŋ iŋ ndê
awhê kêŋ yom têŋ iŋ bocdec
bu, “Kôm gêŋ daŋ têŋ ŋgac
gitêŋ dinaŋ dom, bu kwahic
dec aö gayêc mbê pi iŋ, naŋ
kôm aneŋ ŋalôm ŋawapac
ŋandô.”
20 Magoc dabuŋsiga atu-
tu ti lau bata sêli lau ŋalôm
sa, ma sêndac Pailot bu hu
Barabas siŋ têŋ ŋac, ma ndic
Yisu ndu.
21 Dec Pailot ndac ŋac tiy-
ham, “Mac atac whiŋ bu
wahu ŋgac lu dec si asa
siŋ têŋ mac?” Ma sêsôm,
“Barabas!”
22 Goc iŋ ndac, “Bocdinaŋ
aö wakôm sake têŋ Yisu naŋ
sêsam bu Kilisi?” Ma ŋac
hoŋ sêsôm bu, “Ndic iŋ pi a
gicso dau ndi.”
23 Magoc Pailot ndac, “Tu
sake-ŋga? Iŋ kôm giso
bocke?” Tigeŋ ŋac sêmbwêc
atu, “Ndic iŋ pi a gicso dau!”
24 Pailot kêyalê bu ŋac
oc sêsôc iŋ ndê yom ŋapu
dom, ma ŋac sêli dau sa
ŋandô. Bocdinaŋ iŋ kôc
bu, ma kêgwasiŋ amba yêc
ŋac hoŋ aŋgô-ŋga, ma sôm,
“Gêŋ dec sip mac amam. Aö
wawêkaiŋ ŋgac dindec ndê
dac ŋagêyô wawhiŋ mac
dom.”
25 Ma lau hoŋ sêsôm, “Iŋ
ndê dac ŋagêyô meŋ pi yac
ti yac mba balêkoc.”
26 Goc Pailot kêgapwêc
Barabas su têŋ ŋac, ma kêŋ
Yisu têŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga
bu sêhi iŋ ŋamlic ŋandê, ma
sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

27 Pailot ndê lau siŋ-ŋga
sêwê Yisu sêsa Pailot ndê
andu ŋa-malac lôm si, goc
sêta lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac
sa sêmeŋ, ma sêŋgihi iŋ
ahuc.
28 Sêkôc iŋ ndê ŋakwê
baliŋ su, ma sêkêŋ iŋ sôc
ŋakwê kokoc baliŋ tôm kiŋ
sêsôc.
29 Ma sêwhê wac kêm ma
sêkêŋ iŋ uŋ gitôm suŋsuŋ.
Ma sêkêŋ a daŋ iŋ gêm kôm
yêc amba andô-ŋga gitôm
kiŋ si tôc. Goc sêpôŋ haduc
têŋ iŋ, ma sêsu iŋ susu ma
sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel
si kiŋ dindec sa maŋ!”
30 Sêhê gasôp pi iŋ, ma
sêkôc a dau su yêc iŋ, ma sic
iŋ pi ŋagôlôŋ tidim daêsam.
31 Sêsu iŋ susu pacndê, goc
sêkac ŋakwê dinaŋ su, ma
sêkêŋ iŋ sôc dau ndê ŋakwê
sa tiyham. Goc sêwê iŋ sêsa
malac Jerusalem ŋamakê si,
bu sêndic iŋ ndu pi a gicso
dau.

Sic Yisu pi a gicso dau
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

32 Têŋ ndoc sêwê Yisu sêsa
si, naŋ sêtap ŋgac apa daŋ
sa, naŋ meŋ akêŋ malac
Sairin. Iŋ ndê ŋaê Saimon.
Ma sêkac iŋ bu êmbalaŋ
Yisu ndê a gicso dau.
33 Ma ŋac si e sêhôc asê
gameŋ naŋ sêsam bu Gol-
gota. (Ŋaê dau danem kwi

bu ‘Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga.’)

34 Lau siŋ-ŋga sêkêŋ bu ŋamakic sip laclhu daŋ whiŋ wain, ma sêkêŋ têŋ Yisu nôm. Iŋ kêsahê ma tec.

35 Goc ŋac sic iŋ pi a gicso dau. Ma tiŋambu sêwhê iŋ ndê ŋakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ŋakwê bocke.

36 Pacndê su, goc sêndöc sic ma tatiŋ iŋ.

37 Ma yom naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêto ma sêkêŋ kalhac a gicso dau ŋahô. Yom dau sôm bu, “Ŋgac dindec iŋ Yisu, lau Israel-ŋga si Kiŋ.”

38 Têŋ bêc dinaŋ ŋac sic ŋgac kaŋ lu sêpi a gicso dau sêwhiŋ Yisu, daŋ kêgalêŋ Yisu ndê andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.

39 Lau naŋ sêŋsêlêŋ si sêmeŋ sêndahiŋ ŋasu ma sêtaŋ bôlê Yisu.

40 Ma sêsôm, “Am ŋgac naŋ sôm bu seŋ lôm dabuŋ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö. Am bu Anötö ndê Atu, naŋ goc nem daôm si ma sip mweŋ!”

41 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ma lau bata seŋgec iŋ.

42 Ma sêsôm têŋ dau, “Iŋ gêm lau ŋatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! Iŋ lau Israel-ŋga si Kiŋ, a? Iŋ bu sip meŋ akêŋ a gicso dau meŋ, dec yac oc dakêŋ whiŋ iŋ.

43 Iŋ kêŋ whiŋ Anötö ma sam dau bu Anötö ndê Atu. Anötö bu tac whiŋ iŋ, dec oc nem iŋ si.”

44 Ma ŋgac kaŋ lu naŋ sic iŋlu sêpi a gicso, naŋ sêsôm yom kaiŋ tigeŋ dinaŋ pi Yisu.

Yisu mbac ndu
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

45 Têŋ ac kac lhu, ŋasec atu gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga.

46 Ma têŋ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Aneŋ Anötö, aneŋ Anötö, tu sake-ŋga am hu aö siŋ?’)

47 Lau naŋ sêlhac sêmpiŋ, naŋ sêŋgô iŋ ŋapep dom ma sêsôm, “Iŋ ta Elaija.”

48 Ma ŋgac daŋ kêti gi ma kêŋ sôwam daŋ sip wain ŋamakic, goc sô dôŋ pi a baliŋ daŋ, ma puc pi Yisu whasuŋ bu iŋ nôm.

49 Ma lau ŋatô sêsôm, “Hu iŋ siŋ ma dalic. Elaija oc meŋ nem iŋ sa, me mba?”

50 Têŋ dinaŋ Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu.

51 Têŋ ndoc dinaŋ po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu, kalhac ŋahô-ŋga e gi têŋ ŋapu-ŋga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc.

52 Ma sêhô sêhôc kôc, ma lau dabuŋ daêsam naŋ sêmbac ndu su, naŋ sêtisa sêmbo tali tiyham.

53 Ŋac sêsa akêŋ sêhô sêmeŋ, ma tiŋambu têŋ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôc

malac dabuŋ Jerusalem si,
ma sêhoc dau asê têŋ lau
daêsam sêlic.
54 Têŋ ndoc ŋgac bata
siŋ-ŋga ti iŋ ndê lau naŋ
sêyob Yisu sêmbo, naŋ sêlic
tiyhô ti gêŋ hoŋ dinaŋ, dec
sêtöc dau atu, ma sêsôm,
“Yomandô! Ŋgac dec iŋ
Anötö Atu!”
55 Ma lauwhê daêsam
sêlhac ahê ma sêlic gêŋ hoŋ
dinaŋ. Ŋac lauwhê naŋ
sêŋkuc Yisu akêŋ gameŋ
Galili-ŋga sêmeŋ, ma sem
akiŋ iŋ.
56 Maria Magadala, ti
Jems lu Joses dinda Maria,
ma Sebedi nawhê (Jon lu
Jems dinda) sêmbo sêwhiŋ
lauwhê dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

57 Lau naŋ sêŋkuc Yisu,
naŋ si daŋ iŋ ŋgac ti lêlôm
naŋ ndê ŋaê Josep, ma iŋ
meŋ akêŋ malac Arimatiya.
Têŋ telha dinaŋ,
58 iŋ têŋ Pailot gi, ma ndac
Yisu ndê ŋamlaŋ. Pailot
gôlôc ma kêŋ yom têŋ iŋ ndê
lau siŋ-ŋga bu sêhu Yisu ndê
ŋamlaŋ siŋ têŋ Josep.
59 Dec Josep sa gi, kôc Yisu
ndê ŋamlaŋ ma kêpaŋ si ŋa
po ŋawasi daŋ.
60 Ma iŋ kôc sa gi ma kêŋ
yêc iŋ dau ndê sêhô, naŋ
sêlêŋ gwanaŋ su yêc hoc
ŋalôm. Ma Josep kêpi hoc
atu daŋ gi ndöc sê awha
ahuc, goc kölhö gi.
61 Têŋ ndoc dinaŋ Maria
Magadala lu awhê daŋ ŋaê
Maria, sêndöc sêhô ŋamakê
ma sêlic.

Lau siŋ-ŋga sêyob sêhô

62 Sic Yisu pi a gicso
dau têŋ bêc naŋ lau Israel
sêmasaŋ dau tu Sabat-
ŋga, ma têŋ ŋagalaŋsê
dabuŋsiga atu-tu ti lau
Palêsai sêtêŋ Pailot si.
63 Ma sêsôm, “Ŋgac atu.
Yac gauc gêm yom daŋ naŋ
ŋgac tasaŋ dau sôm têŋ
ndoc iŋ mbo tali. Iŋ sôm bu
mbac ndu ma tiŋambu bêc
tö niŋga iŋ oc tisa tiyham.
64 Bocdinaŋ ndic atu lau
bu sêyob sêhô e bêc tö
niŋga su. Mboe iŋ ndê
ŋgacsêŋomi oc sêmeŋ ma
sênem kaŋ iŋ ndê ŋamlaŋ,
ma sêsôm têŋ lau bu iŋ tisa
su. Iŋ kêsau lau ma sôm
bu iŋ Mesaya dau, magoc
ŋac bu sêkôm tasaŋ dau, oc
hôc gêlêc tasaŋ naŋ iŋ kôm
ŋamata-ŋga, naŋ su.”
65 Goc Pailot sôm têŋ ŋac,
“Akôc lau siŋ-ŋga sa andi,
ma akêŋ ŋac sêyob sêhô
ŋaŋga.”
66 Goc sêsa si ma sêsap hoc
naŋ ti gatam sêhô-ŋga, naŋ
dôŋ ŋaŋga ŋa a ŋakwi bu
lau daŋ sêkac sa dom. Ma
sêkêŋ lau siŋ-ŋga sêyob.

28

Yisu tisa
(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi
su, ma têŋ wake ŋabêc
ŋamata-ŋga, Maria Maga-
dala lu awhê daŋ ŋaê Maria

sêti têŋ bêbêc ganduc ma
sêsa si bu sêlic sêhô dau.
2 Têŋ ndoc dinaŋ tiyhô
gêm atu, ma Pômdau ndê
aŋela daŋ sip akêŋ undambê
meŋ, ma kêpi hoc naŋ ndöc
sê awha ahuc, naŋ su, goc pi
gi ndöc ŋahô.
3 Iŋ ndê ŋawasi pô gameŋ
gitôm sickac, ma iŋ ndê
ŋakwê sêp sambuc.
4 Têŋ ndoc lau siŋ-ŋga
sêlic iŋ, naŋ sêtöc dau atu
ma sêntitec. Ma ŋac tagôlô
ma sêhu dau sêyêc gitôm lau
batê.
5 Ma aŋela dau sôm têŋ
awhê lu, “Atöc daôm dom.
Aö kayalê bu amlu aŋsalê
Yisu naŋ sic iŋ ndu pi a gicso
dau.
6 Iŋ mbo lec dom. Iŋ tisa
su tôm iŋ sôm gwanaŋ su.
Ameŋ alic gameŋ naŋ sêkêŋ
iŋ yêc naŋ.
7 Goc ambu andi ŋagahô,
ma asôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi bu iŋ tisa akêŋ
lau batê-ŋga su. Ma iŋ oc
muŋ mac ndi mbo gameŋ
Galili-ŋga. Yêc dindê mac
oc alic iŋ. Kwahic dec aö
gahoc yom dindec asê têŋ
amlu, ma amlu aŋgô su.”
8 Têŋ ndoc dinaŋ awhê
lu dau sêlhö si bu sêkêŋ
ŋawaê dau têŋ Yisu ndê
ŋgacsêŋomi. Iŋlu si ti atac
ŋayham atu, magoc ŋalôm
lu-lu ma sêtöc dau. Sênti
sêmbo seŋ,
9 ma ŋagahô Yisu hoc dau
asê têŋ iŋlu ma hê mwalêc
iŋlu. Goc iŋlu sêtigasuc iŋ
ma sêhu dau sêyêc nom. Ma
sêkôc iŋ sip gahi ma sêmpiŋ
iŋ.
10 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu,
“Atöc daôm dom. Andi ma
asôm têŋ aneŋ asidôwai hoŋ
bu sêtêŋ Galili sêndi, ma ŋac
oc sêlic aö yêc dindê.”

Lau siŋ-ŋga sêsôm Yisu tisa ŋawaê

11 Têŋ ndoc naŋ awhê
lu dinaŋ sêmbo seŋ, naŋ
lau siŋ-ŋga ŋatô naŋ sêyob
sêhô dau, naŋ sêmbu sêtêŋ
Jerusalem si. Ma sêkêŋ
ŋawaê têŋ dabuŋsiga atu-tu,
pi gêŋ hoŋ naŋ sêlic.
12 Goc lau dabuŋsiga
dau sêkac lau bata sa, ma
sêmasaŋ yom pi gêŋ dau.
Ŋac semlhi lau siŋ-ŋga ŋa
mone atu,
13 ma sêsôm têŋ ŋac, “Mac
asôm têŋ lau bu, ‘Têŋ ôbwêc
yac ayêc bêc ayêc. Ma iŋ
ndê ŋgacsêŋomi sêmeŋ, ma
sem kaŋ iŋ ndê ŋamlaŋ.’
14 Ma Pailot bu ŋgô bu mac
ayêc bêc, dec yac oc amasaŋ
yom awhiŋ iŋ, bu mac atap
matôc sa dom.”
15 Bocdinaŋ lau siŋ-ŋga
sêkôc mone dau sa, ma
sêkôm tôm lau bata Israel-
ŋga sêsôm têŋ ŋac. Ma yom
dau tiapa yêc lau Israel-ŋga
ŋalôm, ma lau ŋatô sêsôm e
meŋ têŋ kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têŋ ŋgacsêŋomi

16 Têŋ ndoc dinaŋ
ŋgacsêŋomi 11 sêsa sêtêŋ
lôc naŋ yêc gameŋ Galili-
ŋga si, gitôm Yisu sôm têŋ
ŋac muŋ su.
17 Têŋ ndoc sêlic iŋ, naŋ
sêpôŋ haduc ma sêmpiŋ iŋ.

Magoc ŋac si lau ŋatô atac
lu-lu.
18 Goc Yisu tigasuc ŋac ma
sôm, “Anötö kẽŋ ŋaclai têŋ
aö pi gêŋ undambê ti nom-
ŋga hoŋ.
19 Bocdinaŋ atêŋ gameŋ
hoŋ andi ma andôhôŋ lau e
sêŋyalê aö ma sêkêŋ whiŋ
aö. Aŋku ŋac anem Damba,
Atu, ma Ŋalau Dabuŋ aŋgô.
20 Ma andôhôŋ ŋac bu
daŋga wambu yom hoŋ naŋ
aö gac atu mac. Ma aŋyalê
pi ŋandô bu aö oc wambo
wawhiŋ mac ŋapaŋ, e nom
ŋatêm pacndê.”

Mak
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Mak iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ dom, magoc iŋ tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm têŋ ndoc dinaŋ. Tiŋambu Mak kêsêlêŋ whiŋ Pita têŋ ndoc Pita gêm mêtê, ma to ŋawaê ŋayham pi Yisu kêkuc mêtê naŋ Pita gêm. Lau ŋatô gauc gêm bu yom naŋ Mak to yêc 14:51-52 naŋ hêganôŋ iŋ dau. Tiŋambu iŋ gêm Pol lu Banabas sa tu iŋlu si gweleŋ-ŋga. Alic yom ŋatô pi iŋ yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gweleŋ naŋ Yisu kôm, magoc yom daêsam naŋ Yisu sôm tu bu êndôhôŋ lau-ŋga, naŋ iŋ to dom.

Jon kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)

1 Yom dindec gic hu ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

2 Muŋ-ŋga, propet daŋ to yom naŋ Anötö sôm têŋ iŋ ndê Atu bocdec bu:

Aö wakêŋ aneŋ ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am. Iŋ oc êmasaŋ am nem seŋ. *[Mal 3:1]*

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ŋgac aheŋ-ŋga dau bocdec bu:

3 Ŋamalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ tisolop. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc iŋ sa.’ *[Ais 40:3]*

4 Yom dau ŋandô sa pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, naŋ tiŋambu hôc asê ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. Iŋ sôm têŋ lau bu sêliŋ saŋgu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ŋalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi.

5 Lau daêsam akêŋ malac Jerusalem, ma akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, sêsa sêtêŋ Jon si. Ŋac sêhoc si sac asê, ma iŋ kêku ŋac yêc Bu Jordan.

6 Jon sôc ŋakwê naŋ sêmasaŋ ŋa kamel ŋamliclhu, ma kic piŋkap yêc iŋ ŋampêbalê. Ma iŋ gêŋ gêŋ bambaliŋ gitôm wakô ma lêp.

7 Iŋ gêm mêtê ma sôm têŋ lau bocdec bu, “Ŋgac daŋ oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc aö neŋ su. Aö ŋgac ŋambwa dec gitôm dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ naŋ pôŋ sic ma kêgapwêc iŋ ndê atapa ŋawalô.

8 Aö kaku mac ŋa bu ŋambwa, tigeŋ iŋ oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ.”

Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

9 Têŋ têm dinaŋ Yisu meŋ
akêŋ malac Nasaret yêc
gameŋ Galili-ŋga, ma hôc
asê Jon. Ma Jon kêku iŋ yêc
Bu Jordan.
10 Têŋ ndoc Yisu pi akêŋ
bu meŋ, iŋ gêlic undambê
kac sa, ma Ŋalau Dabuŋ gêm
balusi aŋgô, ma sip têŋ iŋ
meŋ.
11 Goc awha daŋ sa akêŋ
undambê, naŋ sôm, “Aö
Atuŋgac atac whiŋ-ŋga am.
Aö gatisambuc am ŋandô.”

Sadaŋ kêsahê Yisu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

12 Dinaŋ su, goc Ŋalau wê
Yisu sa gameŋ sawa gi, ma iŋ
mbo tawasê.
13 Tôm bêc 40 iŋ mbo
gameŋ sawa, ma Sadaŋ
kêsahê bu êntôm iŋ. Iŋ mbo
whiŋ bôc gameŋ sawa-ŋga,
ma aŋela sem akiŋ iŋ.

Yisu gic hu iŋ ndê gweleŋ

14 Tiŋambu †Herod kêkiŋ
iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôc
Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc
gapocwalô. Têŋ têm dinaŋ
Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö
ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ
lau yêc gameŋ Galili-ŋga.
15 Iŋ sôm, “Têm naŋ Anötö
kêyaliŋ sa, naŋ meŋ sa su.
†Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ
su. Bocdinaŋ anem nem
ŋalôm kwi, ma akêŋ whiŋ
Anötö ndê ŋawaê ŋayham.”

Yisu mbwêc lauŋgac hale
tu sêŋkuc iŋ-ŋga
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11;
Jon 1:35-42)

16 Têŋ bêc daŋ Yisu
kêsêlêŋ mbo Bugictoŋ Galili
ŋamakê, ma gêlic Saimon
lu asi Andru. Iŋlu ŋgac lu
sêkôc i-ŋga, ma sem gweleŋ
sêkêŋ wasaŋ sip bu sêmbo.
17 Ma Yisu sôm têŋ iŋlu,
“Amlu ameŋ aŋkuc aö, ma
aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac
sêmeŋ sêŋkuc aö, tôm naŋ
kwahic dec amlu ahê i.”
18 Ma ŋagahô iŋlu sêtec si
wasaŋ yêc, ma sêŋkuc iŋ.
19 Iŋ kêsêlêŋ ŋasawa
sauŋ, ma gêlic Sebedi ndê
atu lu, Jems lu Jon. Sêndöc
waŋ daŋ ma sêmasaŋ si
wasaŋ naŋ kic.
20 Yisu mbwêc iŋlu bu
sêmeŋ sêŋkuc iŋ, goc sêhu
damba Sebedi ti lau naŋ
sêkôm gweleŋ sêwhiŋ iŋ,
naŋ siŋ sêmbo waŋ, ma
sêŋkuc Yisu.

Yisu kêdôhôŋ lau ma soc
ŋalau sac yêc malac Kape-
naom
(Luk 4:31-37)

21 Yisu kôc lau hale dinaŋ
ma sêŋsêlêŋ sêtêŋ malac
Kapenaom si. Sêhôc asê têŋ
bêc Sabat-ŋga daŋ, ma Yisu
sôc †lôm wê-ŋga gi, ma gic
hu kêdôhôŋ lau.
22 Ma lau Kapenaom-ŋga
sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga,
bu iŋ kêdôhôŋ ŋac gitôm
kêdôhôŋwaga ti ŋaclai
atu, hôc gêlêc lau Israel si
†kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga
hoŋ su.
23 Ŋgac daŋ ndöc lôm wê-
ŋga dinaŋ, naŋ ŋalau sac
mbo iŋ ndê ŋalôm. Iŋ ta
yom bocdec bu,
24 “Ei! Yisu Nasaret-ŋga.
Aö kayalê am, am ŋgac

dabuŋ naŋ Anötö kêkiŋ. Am
bu kôm sake têŋ yac? Am
mweŋ bu seŋ yac su, a?”
25 Magoc Yisu hec yom
ŋalau sac ma sôm, “Am ma-
maŋ ma hu iŋ siŋ!”
26 Goc ŋalau sac
kêmwanaŋ ŋgac dau ti
ŋaŋga ma hu iŋ siŋ ti
mbwêc atu.
27 Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ
sêhêdaê ma sêndac dandi,
“Gêŋ bocke dec? Iŋ kêdôhôŋ
yac ŋa lêŋ wakuc ma ti
ŋaclai atu. Ma iŋ kôc ŋaclai
pi ŋalau sac whiŋ, bu iŋ kêŋ
yatu ŋac, ma sêsôc iŋ ndê
yom ŋapu.”
28 Ma tiŋambu lau sic miŋ
yom pi gêŋ dau, e ŋagahô
eŋ iŋ ndê waê gêm gameŋ
Galili-ŋga hoŋ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

29 Ŋac sêhu lôm wê-ŋga
dinaŋ siŋ, ma Saimon lu An-
dru sêkôc Yisu, Jems ma Jon
ma sêtêŋ iŋlu si andu si.
30 Saimon ndê lawawê
gêmbac lic ŋandê ma yêc
andu dau ŋalôm, ma lau
sêkêŋ ŋawaê têŋ Yisu.
31 Bocdinaŋ Yisu têŋ iŋ gi,
kêm iŋ sip amba ma keŋ iŋ
sa. Ma gêmbac hu awhê dau
siŋ, ma iŋ gêm akiŋ ŋac.
32 Têŋ telha dinaŋ têŋ ndoc
ac gi sip, naŋ lau malac-ŋga
sêhoŋ lau gêmbac daêsam ti
lau naŋ ŋalau sac sêmbo si
ŋalôm, ma sêkôc ŋac sêtêŋ
Yisu sêmeŋ.*
33 Lau malac-ŋga hoŋ
sêkac dau sa, sêmbo andu
dau ŋamakê.
34 Ma Yisu gêm lau ti
gêmbac tidau-tidau daêsam
dinaŋ sa, ma soc ŋalau sac
daêsam su yêc lau. Tigeŋ iŋ
kêŋ yao ŋalau sac bu sêsôm
iŋ asê dom, ŋahu bu ŋac
sêŋyalê bu iŋ †Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ
(Luk 4:42-44)

35 Têŋ ŋagalaŋsê ac pi
meŋ su dom ma Yisu tisa ma
hu malac dau siŋ. Iŋ sa gi bu
mbo tawasê ma teŋ mbec.
36 Saimon ma lau ŋatô naŋ
sêwhiŋ iŋ, naŋ sêsa si bu
sêŋsalê iŋ.
37 Ma têŋ ndoc sêtap iŋ sa,
naŋ sêsôm têŋ iŋ bu, “Lau
hoŋ sêŋsalê am.”
38 Magoc Yisu ô yom ma
sôm, “Aö oc wambo malac
tigeŋ dinaŋ dom. Dalhö
datêŋ malac naŋ sêyêc
gameŋ ŋamakê-ŋga dandi,
bu wanem mêtê wambo
dinaŋ. Tu gweleŋ dinaŋ-ŋga
dec aö gameŋ.”
39 Ma tiŋambu iŋ kêsêlêŋ
golom-golom malac hoŋ yêc
gameŋ Galili-ŋga. Iŋ gêm
mêtê mbo lau si lôm wê-ŋga,
ma soc ŋalau sac daêsam su
yêc lau.

* **1:32** Lau Israel si yomsu Sabat-ŋga gic yao lau bu sêŋsêlêŋ seŋ baliŋ me sêkôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-ŋga dom. Magoc bêc Sabat-ŋga ŋa-yao pacndê têŋ ndoc ac gi sip. Tu dinaŋ-ŋga dec lau sêhôŋ e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtêŋ Yisu si.

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Têŋ bêc daŋ, ŋgac ti gêmbac †leprasi daŋ têŋ Yisu gi. Iŋ pôŋ haduc ma teŋ Yisu bu nem iŋ sa. Iŋ sôm, “Am bu tac whiŋ, dec gitôm bu am oc kôm aö ŋamlic ŋawasi sa.”
41 Yisu tawalô iŋ, dec kêmatôc amba sa gi ma kêmasec iŋ, ma sôm, “Aö atac whiŋ, dec wasôm têŋ am bu ŋamlic ŋawasi sa.”
42 Ma ŋagahô eŋ gêmbac dau hu iŋ siŋ, ma iŋ ndê ŋamlic ŋawasi sa.
43-44 Goc Yisu kêkiŋ iŋ têŋ †dabuŋ-siga gi, ma sôm ti ŋaŋga têŋ iŋ, “Am ŋgô! Gêŋ naŋ kwahic dec hôc asê am, naŋ sôm asê têŋ lau daŋ dom. Tigeŋ têŋ dabuŋsiga ndi, ma tôc daôm têŋ iŋ bu lic bu am nem ŋamlic ŋawasi sa su. Ma kêŋ da tu am ŋamlic ŋawasi sa-ŋga tôm yomsu naŋ Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau hoŋ oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa.”
45 Ma ŋgac dau sa gi ma gic miŋ pi gêŋ dau e yom dau tiapa. Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ takwê Yisu, dec iŋ tec bu sôc malac daŋ yêc lhu. Iŋ mbo gameŋ ŋamakê-ŋga, magoc lau akêŋ gameŋ hoŋ sêwê sêtêŋ iŋ si ŋapaŋ.

2

Yisu kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa
(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)

1 Bêc ŋatô giŋga su, goc Yisu sôc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-ŋga sêŋgô ŋawaê bu iŋ mbu meŋ ndöc andu daŋ.
2 Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu gêm mêtê ŋac. Lau daêsam andô sêkac sa e ŋasawa mba yêc andu ŋalôm ma yêc ŋasactô bocdinaŋ.
3 Ma lauŋgac hale sêmbalaŋ ŋgac bôliŋ daŋ yêc sac daŋ sêmeŋ, ma bu sêtêŋ Yisu sêndi.
4 Magoc lau daêsam dinaŋ sem gameŋ ahuc, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac sêpi andu ŋapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma sêmasaŋ ŋalasê daŋ yêc gameŋ naŋ Yisu kalhac, naŋ ŋahô-ŋga. Goc sêŋwhaŋ sac ti ŋgac bôliŋ sip têŋ Yisu gi.
5 Yisu gêlic gêŋ dinaŋ ma kêyalê bu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ, goc sôm têŋ ŋgac bôliŋ, “Aneŋ balê, kwahic dec aö wasuc am nem sac kwi.”
6 Têŋ ndoc dinaŋ kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô sêndöc andu dau. Sêŋgô Yisu ndê yom dau, ma gauc gêm yêc ŋac si ŋalôm,
7 “Anötö tigeŋ gitôm bu suc sac kwi. Ma bocke ŋgac dindê sôm yom kaiŋ dinaŋ? Iŋ ndê yom sac sambuc.”
8 Yisu kêyalê ŋagahô bu ŋac gauc gêm yom bocdinaŋ, dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom bocdinaŋ?
9 Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ ŋaclai yêc bu wasôm têŋ ŋgac bôliŋ dindec bu

wasuc iŋ ndê sac kwi. Bocdinaŋ aö wasôm têŋ iŋ, ‘Tisa, kôc nem mbô sa ma êmsêlêŋ.’

10 Ma têŋ têm mac alic aneŋ yom dau ŋandô sa, dec aŋyalê bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ †Ŋamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ŋamalac si sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm têŋ ŋgac bôliŋ,

11 “Aö wasôm têŋ am bu tisa, kôc nem mbô sa, ma lhö têŋ nem andu ndi.”

12 Ma ŋgac dau tisa yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, kôc ndê mbô sa ma kölhö gi. Gêŋ dau kôm lau hoŋ sêhêdaê ŋandô. Sêmpiŋ Anötö ma sêsôm, “Gêŋ kaiŋ dindec, yac alic daŋ su dom.”

Yisu kêgalêm Liwai bu êŋkuc iŋ
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Tiŋambu Yisu sa gi mbo bugictoŋ ŋamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si sêŋkuc iŋ, ma iŋ kêdôhôŋ ŋac.

14 Ma tiŋambu iŋ kêsêlêŋ gi e gêlic †Liwai, Alpayas ndê atuŋgac ndöc ndê mala kôc takis-ŋga. Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Êmkuc aö.” Ma Liwai tisa ma kêkuc iŋ.

15 Têŋ bêc daŋ Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi seŋ gêŋ sêndöc Liwai ndê andu. Ma lau sêkôc takis-ŋga ma lau daêsam naŋ lau bata Israel-ŋga sêsam bu lau sac naŋ sêndöc sêwhiŋ ŋac, bu lau kaiŋ dinaŋ sêŋkuc Yisu tôm bêc hoŋ.

16 Ma lau †Palêsai si kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô sêlic bu Yisu gêŋ gêŋ ndöc whiŋ lau takis-ŋga ti lau sac dinaŋ. Goc sêsôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Tu sake-ŋga iŋ gêŋ gêŋ whiŋ lau takis-ŋga ti lau sac?”

17 Yisu ŋgô yom dau, ma sôm têŋ ŋac, “Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêŋsalê dokta. Aö gameŋ bu waŋgalêm lau naŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom, aö gameŋ bu waŋgalêm lau sac sa.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)

18 Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê †sêŋomi ti lau Palêsai sêkêŋ bêc ŋatô bu sêneŋ gêŋ dom tu gauc nem Anötö-ŋga, magoc Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêkôm dom. Ma lau ŋatô sêmeŋ ma sêndac Yisu bocdec bu, “Tu sake-ŋga Jon ndê sêŋomi ma lau Palêsai si sêŋomi sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu gauc nem Anötö-ŋga, magoc am nem ŋgacsêŋomi sêkôm dom?”

19 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Ŋgac nem awhê-ŋga daŋ bu êŋgalêm lau sa sêmbo sêwhiŋ iŋ bu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, dec oc tôm dom bu sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ têŋ ndoc ŋgac dau mbo whiŋ ŋac. Ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec aö gambo gawhiŋ aneŋ ŋgacsêŋomi ma oc tôm dom bu sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ.

20 Tigeŋ ndoc oc meŋ naŋ
lau oc sêkôc aö su yêc ŋac,
ma têŋ ndoc dinaŋ ŋac oc
ŋalôm ŋawapac, ma sêŋkuc
lêŋ dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ-
ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)

21 Ma Yisu sôm, “Yac dasi
po wakuc pi ŋakwê akwa
naŋ kic, naŋ dom. Bu po
wakuc oc hôc ŋakwê akwa
kic, ma gêŋ dau oc tisac
sambuc.
22 Ma têŋ ndoc lau s
êmasaŋ wain wakuc, naŋ
sêkêc sip bôc ŋamlic wain-
ŋga akwa dom. Mba! Ŋac
bu sêkôm, goc wain wakuc
oc hôc ŋamlic akwa kôc ma
wê sa niŋga. Ma bôc ŋamlic
oc tisac bocdinaŋ. Wain
wakuc dakêc sip bôc ŋamlic
wakuc.”

Yisu iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ
Yisu ti ndê †ŋgacsêŋomi
sêŋsêlêŋ sêmbo lôcwha daŋ
naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ
kic. Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi
sêkôc wit ŋandô ŋatô bu
sêneŋ.
24 Ma lau Palêsai ŋatô
sêlic gêŋ dau ma sêsôm
têŋ iŋ, “Lic gêŋ naŋ am
nem ŋgacsêŋomi sêkôm. Tu
sake-ŋga ŋac sêkôm gweleŋ
naŋ yac neŋ yomsu gic yao
bu dakôm têŋ bêc Sabat-ŋga
dom?”
25-26 Yisu ô ŋac si yom
ma sôm, “Gauc nem yom
naŋ sêto pi gêŋ naŋ Kiŋ
Dawid kôm. Mac asam su,
me? Têŋ ndoc naŋ Abiata
iŋ †dabuŋsiga ŋamata-ŋga,
naŋ Dawid ti lau naŋ sêwhiŋ
iŋ, naŋ sêpônda dau ma gêŋ
yô ŋac. Goc Dawid sôc
Anötö ndê andu gi, ma gêŋ
bolom dabuŋ naŋ lau sêkêŋ
ti da, naŋ Moses kêŋ yao
bu lau dabuŋsiga tawasê oc
sêneŋ. Ma iŋ kêŋ têŋ lau
naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma
ŋac seŋ. Magoc lau daŋ
sêŋgôliŋ yom pi Dawid ma
sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu lec
dom.”
27 Ma Yisu gic têku yom ma
sôm, “Bocdinaŋ akôc gauc
ŋapep pi yomsu. Anötö
kêŋ bêc Sabat-ŋga bu nem
ŋamalac sa. Iŋ kêŋ ŋamalac
tu bêc Sabat-ŋga dom.
28 Ŋamalac ndê Atu iŋ gêŋ
hoŋ ŋadau, ma iŋ Pômdau
Sabat-ŋga whiŋ.”

3

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

1 Têŋ bêc daŋ tiyham Yisu
sôc lôm wê-ŋga gi. Ma ŋgac
amba tibalê daŋ ndöc.
2 Palêsai ŋatô sêŋsalê yom
bu sêŋgôliŋ pi Yisu, dec sêtip
iŋ ŋapep bu mboe iŋ oc kôm
ŋgac dau ŋayham sa têŋ bêc
Sabat-ŋga, dec ŋac oc sêsôm
bu iŋ kêgilì yomsu Sabat-
ŋga.
3 Yisu sôm têŋ ŋgac naŋ
amba tibalê, “Tisa, ma lhac
ŋalhu whiŋ aö.”
4 Dec iŋ ndac lau hoŋ
bocdec bu, “Gêŋ bocke oc

êŋgilì yomsu Sabat-ŋga? Dakôm ŋayham têŋ lau, me dakôm sac têŋ lau? Danem ŋamalac sa, me datec ŋac sêmbac ndu?” Magoc ŋac hoŋ sem dôŋ.
5 Iŋ tahê ŋac ma tac ŋandê sa, ma ŋalôm ŋawapac tu ŋac si ŋalôm ŋadandi-ŋga. Goc iŋ sôm têŋ ŋgac dau, “Êmatôc amam.” Ma ŋgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ŋayham sa tiyham.
6 Têŋ dinaŋ lau Palêsai sêhu lôm wê-ŋga dau siŋ ma sêsa si. Ma ŋac sêndöc sêwhiŋ lau Israel-ŋga naŋ tac whiŋ Herod ma lau Rom-ŋga si gôliŋ, ma ŋac hoŋ sêkôc gauc pi lêŋ sêndic Yisu ndu-ŋga.

Yisu kêdôhôŋ lau ma kôm gêmbac ŋayham sa
(Luk 6:17-19)

7 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ bugictoŋ si, ma lau daêsam sêŋkuc ŋac. Ŋac lau akêŋ gameŋ Galili-ŋga ma gameŋ Judia-ŋga,
8 ma akêŋ malac Jerusalem ma akêŋ gameŋ Judia ma Idumia-ŋga ma akêŋ Bu Jordan ŋadaŋga, ma akêŋ malac Taya ma Saidon ŋagameŋ. Lau daêsam dinaŋ sêŋgô ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, dec sêsa sêtêŋ iŋ si.
9 Yisu gêlic lau toŋ atu naŋ bu sêŋgapiŋ iŋ sa, dec sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi bu sêmasaŋ waŋ sauŋ daŋ tu iŋ pi ndi ndöc-ŋga.
10 Iŋ sôm yom dinaŋ ŋahu bu iŋ kôm lau gêmbac daêsam ŋayham sa su e lau daêsam ti gêmbac sêkôm mwasac bu sêmasec iŋ.
11 Ma têŋ ndoc lau ti ŋalau sac sêlic iŋ, naŋ sêhu dau sêyêc iŋ aŋgô-ŋga, ma ŋalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anötö ndê Atu.”
12 Tigeŋ Yisu kêŋ gic yao ŋaŋga bu sêsôm iŋ ŋahu asê dom.

Yisu kêyaliŋ ŋgacsêŋomi 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Tiŋambu Yisu pi lôc daŋ gi ma mbwêc lau naŋ iŋ atac whiŋ, naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ.
14 Goc iŋ kêyaliŋ ŋac si lau 12 sa, ma sam ŋac bu †Aposel, bu ŋac oc sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma iŋ oc kêŋ ŋac sêsa sêndi bu sênem mêtê.
15 Ma iŋ kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc ŋalau sac su.
16 Aposel 12 naŋ Yisu kêyaliŋ ŋac sa, naŋ bocdec: Saimon (naŋ iŋ sam bu Pita),
17 Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu naŋ Yisu sam bu ‘wa-pap atui’),
18 Andru, Pilip, Ba-tolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (naŋ sêsam bu ‘Ŋgac †Selot’),
19 ma Judas Iskeriot, ŋgac naŋ tiŋambu hoc Yisu asê.

Lau sêŋgihi Yisu ahuc ŋapaŋ

20 Yisu sôc andu daŋ gi, magoc lau toŋ atu sêsap iŋ dôŋ ŋapaŋ e ŋasawa mba

bu iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi
sênen gêŋ.
21 Gêŋ dau ŋawaê tap Yisu
dinda ti asii sa, dec ŋac
sêsôm, “Iŋ ndê gauc tisac.”
Bocdinaŋ dec sêtêŋ iŋ si bu
sêkôc iŋ sa ndi.

Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)

22 Têŋ têm dinaŋ
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga
ŋatô sêmeŋ akêŋ Jerusalem
ma sêŋgôliŋ yom pi Yisu
bocdec bu, “Ŋalau sac si
ŋadau †Belsebal gêm gôliŋ
iŋ, ma kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu
soc ŋalau sac su.”
23 Goc Yisu mbwêc ŋac
sêtigasuc iŋ, ma ô ŋac
si yom ŋa yom gôliŋ daŋ
bocdec bu, “Bocke ma Sadaŋ
oc soc Sadaŋ?
24 Gôliŋwaga daŋ ndê lau
bu sêkêŋ kisa dau, dec iŋ
ndê gôliŋ oc pacndê.
25 Ma gôlôwac daŋ bu
sêwhê dau kôc, dec oc
sêlhac ŋaŋga dom.
26 Ma Sadaŋ bu kêŋ kisa
têŋ dau ma whê dau kôc, dec
iŋ oc lhac ŋaŋga dom, iŋ ndê
ŋaclai oc pacndê.
27 Aŋgô! Sadaŋ iŋ gitôm
ŋgac ti licwalô atu, ma yac
bu dasôc ŋgac ti licwalô atu
daŋ ndê andu bu taŋgaho iŋ
ndê gêŋ, naŋ gêŋ ŋamata-
ŋga dasô iŋ dôŋ, goc
taŋgaho iŋ ndê gêŋ.
28 “Yomandô aö wasôm
têŋ mac. Ŋamalac naŋ kac
ndê ŋalôm kwi ma hu ndê
sac siŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ
ndê sac ti yom sac-sac hoŋ
kwi.
29 Tigeŋ ŋamalac daŋ
bu sôm yom sac pi Ŋalau
Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ
ndê sac kwi dom andô. Iŋ
kôm gêŋ sac sambuc, ma iŋ
ndê giso oc yêc ŋapaŋ.”
30 Yom hoŋ dinaŋ Yisu
sôm, ŋahu bu ŋac sêsôm bu
ŋalau sac daŋ mbo iŋ ŋalôm.

Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Têŋ têm dinaŋ Yisu
dinda ti ndê asii sêhôc asê
andu dau. Sêlhac awê ma
sêŋkiŋ ŋamalac daŋ sôc gi
bu kôc iŋ sa sa meŋ.
32 Lau daêsam naŋ sêndöc
sêŋgihi Yisu ahuc, naŋ
sêsôm têŋ iŋ bu, “Am dinam
ti nem asimi dec sêmeŋ
sêlhac awê ma sêndac am.”
33 Goc iŋ ndac ŋac, “Aneŋ
dinaŋ ti asiŋi naŋ asa?”
34 Ma iŋ tahê lau naŋ
sêndöc sêŋgihi iŋ ahuc, ma
sôm, “Aneŋ dinaŋ ti asiŋi
dau dindec.
35 Bu lau naŋ daŋga
wambu Anötö ndê yom, naŋ
ŋac sêti aö asiŋi ti lhuŋwêi
ma dinaŋi.”

4

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)

1 Tiŋambu Yisu sa gi mbo
bugictoŋ ŋamakê, ma gic hu
kêdôhôŋ lau tiyham. Ma lau
sêwê-sêwê sêmeŋ e ti toŋ
atu andô. Tu dinaŋ-ŋga iŋ
pi waŋ daŋ gi poc bugictoŋ

kêpiŋ baö, ma lau daêsam
dinaŋ sêlhac baö.
2 Yisu sôm yom gôliŋ
daêsam bu êndôhôŋ lau di-
naŋ. Iŋ sôm yom gôliŋ daŋ
têŋ ŋac bocdec bu,
3 “Aŋgô! Ŋgac daŋ sa gi
bu êmbalip wit ŋawhê yêc
iŋ ndê ôm.
4 Têŋ ndoc iŋ kêbalip gêŋ
dau, naŋ ŋawhê ŋatô sêpeŋ
sêsip seŋ, ma mbac sêsip
sêmeŋ ma seŋ su.
5 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ
sêsip gameŋ hoc-hoc, naŋ
nom ŋagec sac hoc ŋahô
ŋambwa. Ŋawhê dau
sêsip nom ŋalôm gacgeŋ si
dom, dec sêpo sêpi sêmeŋ
ŋagahô.
6 Tigeŋ tiŋambu ac pec
ŋagatôm ma gêm bôliŋ.
Ŋahu bu nom ŋayham mba
tu ŋawakac sip ndi-ŋga.
7 Ma wit ŋawhê ŋatô
sêpeŋ sêsip kwaŋ ti ŋakwa
ŋalôm, ma kwaŋ lu wit sêpi
sêwhiŋ dau e kwaŋ yaŋ wit
ndu ma gêm ŋandô daŋ
dom.
8 Ma wit ŋawhê ŋatô
sêpeŋ sêsip nom ŋayham,
ma tiŋambu sem ŋandô
daêsam, ŋatô sem ŋandô 30,
ŋatô sem ŋandô 60, ma ŋatô
sem ŋandô 100.”
9 Goc Yisu sôm, “Asa bu
daŋga-suŋ yêc, naŋ ŋgô
aneŋ yom.”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa
(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)

10 Tiŋambu lau daêsam
sêmbo dom, ma lau naŋ
sêmbo sêwhiŋ Yisu, ti
ŋgacsêŋomi 12 sêndac Yisu
pi yom gôliŋ dau ŋahu.
11 Ma iŋ whê sa têŋ ŋac
bocdec bu, “Anötö ndê gôliŋ
ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm gi. Iŋ
kêyaliŋ mac sa bu aŋyalê
ŋahu dau, magoc lau naŋ
sêmbo Anötö ndê gôliŋ
ŋalôm dom, naŋ wasôm
yom têŋ ŋac ŋa yom gôliŋ
ŋambwa.
12 Aisaya to yom pi lau
kaiŋ dinaŋ, naŋ yêc bocdec
bu:

Ŋac sêlic gêŋ naŋ aö
gakôm, naŋ ŋapaŋ,
magoc ŋac si gauc sa
dom. Ma ŋac sêŋgô
aneŋ yom ŋapaŋ, magoc
sêŋyalê ŋahu dom.
Ŋac bu sêŋyalê, dec oc
tôm bu sênem dau kwi,
ma Anötö oc suc ŋac si
sac kwi.” *[Ais 6:9-10]*

13 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Bocke dec mac aŋyalê yom
gôliŋ dinaŋ ŋahu dom?
Bocdinaŋ ŋalêŋ bocke mac
oc aŋyalê yom gôliŋ ŋatô
ŋahu?
14 Aŋgô! Yom pi ŋgac
naŋ kêbalip wit ŋawhê,
naŋ hêganôŋ ŋgac naŋ hoc
Anötö ndê yom asê.
15 Ma yom pi wit ŋawhê
naŋ sêpeŋ sêsip seŋ, naŋ
hêganôŋ lau naŋ sêŋgô
Anötö ndê yom, magoc
ŋagahô Sadaŋ meŋ ma
kêgaho yom dau su yêc ŋac
si ŋalôm.
16 Ma wit ŋawhê naŋ
sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-hoc,
naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô
A nötö ndê yom ma sêkôc sa
ŋagahô ti atac ŋayham.

17 Tigeŋ tôm wit naŋ
ŋawakac mbasi, naŋ lau dau
sêlhac ŋasawa baliŋ dom.
Têŋ ndoc sêtap ŋawapac
sa, me lau sêkêŋ kisa ŋac
tu Anötö ndê yom-ŋga, naŋ
sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ
ŋagahô eŋ.
18 Ma wit ŋawhê naŋ
sêpeŋ sêsip kwaŋ ti ŋakwa
ŋalôm, naŋ hêganôŋ lau
naŋ sêŋgô Anötö ndê yom,
19 tigeŋ sêhêgo dau pi gêŋ
nom-ŋga kêlêc, ma lêŋ atac
whiŋ mone ti wapa nom-ŋga
hê ŋac si gauc ŋapaŋ e kôm
Anötö ndê yom ahuc, ma
ŋandô mbasi.
20 Ma wit ŋawhê naŋ
sêpeŋ sêsip nom ŋayham,
ma sem ŋandô 30, me 60, me
100, naŋ hêganôŋ lau naŋ
sêŋgô Anötö ndê yom, sêkôc
sa e tidôŋ, ma sem ŋandô
daêsam.”

Dasiŋ lam ŋawê kwi dom
(Luk 8:16-18)

21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Lam iŋ gêŋ pô gameŋ-ŋga,
ma bocdinaŋ yac taŋgatöc
ŋa suc ahuc me dasiŋ kwi
sôc sasac ŋapu dom. Mba!
Taŋkiŋ êŋgalêŋ ŋalhu bu
ŋawê pô gameŋ.
22 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom
naŋ yêc siŋ dau me ŋahu
sip ŋalôm gi, naŋ oc meŋ sa
tiawê.
23 Asa naŋ daŋgasuŋ bu
yêc, naŋ ŋgô.”
24 Ma iŋ gic têku yom ma
sôm, “Akôc gauc ŋapep pi
Anötö ndê yom naŋ mac
aŋgô. Mac bu atac whiŋ bu
aŋyalê ŋahu, dec Anötö oc
kêŋ gauc têŋ mac, ma iŋ oc
kôm mac nem gauc êŋsôwec
tiatu.
25 Bu asa naŋ kôc Anötö
ndê yom sa sip ndê ŋalôm
e tidôŋ, naŋ Anötö oc kêŋ
gauc têŋ iŋ êŋlêc. Magoc asa
naŋ kôc sa tidôŋ dom, naŋ
Anötö oc kôc iŋ ndê yom hoŋ
su yêc iŋ.”

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê
naŋ po pi meŋ

26 Ma Yisu sôm, “Ŋalêŋ
naŋ Anötö ndê gôliŋ
kêsôwec, naŋ gitôm gêŋ
ŋawhê naŋ ŋamalac daŋ sô
sip ndê ôm.
27 Ma tiŋambu iŋ yêc bêc
ôbwêc ma tisa têŋ acsalô,
ma ŋawhê dau po pi meŋ.
Magoc ŋamalac dau kêyalê
ŋalêŋ dom.
28 Têŋ ŋamata-ŋga ŋawhê
dau hôc nom kôc ma
ŋagatôm pi meŋ, malô goc
ŋamlha sa ma tiŋambu gêm
ŋandô.
29 Magoc têŋ ndoc gêŋ
ŋandô dau tilôwê iŋ oc ndic
su, bu bêc sêhoŋ gêŋ ŋandô
sa-ŋga meŋ sa.”

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê
sauŋ
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-
19)

30 Ma Yisu sôm, “Aö
wasôm yom gôliŋ bocke tu
bu wawhê ŋalêŋ naŋ Anötö
ndê gôliŋ kêsôwec, naŋ sa?
Aö wanem dôhôŋ pi gêŋ
sake bu wawhê sa?
31 Anötö ndê gôliŋ gitôm
gêŋ ŋawhê sauŋ andô daŋ
naŋ dasô sip nom, gitôm a
soc ŋawhê.

32 Gêŋ dau gêŋ sauŋ andô,
tigeŋ yac bu dasô sip nom
ndi, dec oc po tiatu e hôc
gêlêc gêŋ ôm-ŋga hoŋ su.
Ma ŋasaŋgac oc sêhê baliŋ e
mbac lôlôc-ŋga sêmeŋ sêhê
si ŋaic yêc ayuŋ ŋayham
dau.”
33 Yom gôliŋ kaiŋ dinaŋ
Yisu sôm têŋ lau ŋapaŋ.
Iŋ kêdôhôŋ ŋac tôm ŋac si
gauc.
34 Yom hoŋ naŋ iŋ sôm
têŋ ŋac, naŋ iŋ sôm ŋa yom
gôliŋ. Ma têŋ têm naŋ iŋ
ti ndê ŋgacsêŋomi sêmbo
tawasê, naŋ iŋ whê gêŋ hoŋ
sa têŋ ŋac.

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Têŋ acsalô dinaŋ kêpiŋ
bu ŋasec sa, naŋ Yisu sôm
têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi,
“Yac dalhö, dapi bugictoŋ
ŋadaŋga dandi.”
36 Goc sêhu lau toŋ atu
dinaŋ siŋ ma sêkôc Yisu
whiŋ ŋac sêpi waŋ daŋ ma
sêlhö si. Ma waŋ ŋatô sêlac
sêwhiŋ.
37 Sêlac si ma mbu puc atu
ma gêli bu ŋampoŋ sa gic sip
waŋ e kêpiŋ bu waŋ pac.
38 Magoc Yisu teŋ gwalim
ma yêc bêc yêc waŋku-
ŋga. Ŋgacsêŋomi sêuŋ
iŋ sa, ma sêsôm têŋ iŋ,
“Kêdôhôŋwaga, bocke? Am
hêgo daôm dom bu yac oc
dandiŋaŋ, a?”
39 Goc iŋ tisa, ma sôm
yom ŋaŋga têŋ mbu ti bu
ŋampoŋ bocdec bu, “Naŋ
gitôm! Timalô!” Goc mbu
timalô ma gameŋ ŋaŋeŋ sa.
40 Ma iŋ sôm têŋ ŋac bu,
“Tu sake-ŋga mac atöc daôm
kêlêc? Bocke? Mac akêŋ
whiŋ aö dom, a?”
41 Magoc ŋac sêsö ti
sêtöc dau ŋandô ma sêndac
dandi, “Iŋ asa dec? Gêŋ hoŋ
sêsôc iŋ ndê yom ŋapu, ma
mbu ti bu ŋampoŋ sêwhiŋ!”

5

Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêhôc asê Bugictoŋ Galili-
ŋga ŋadaŋga têŋ gameŋ ac
pi-ŋga, ma sêsôc baö yêc lau
Gerasa-ŋga si gameŋ.
2 Sêpi baö si, ma ŋgac
daŋ naŋ ŋalau sac mbo iŋ
ndê ŋalôm, naŋ sa akêŋ ôm
sêhô-ŋga ma têŋ Yisu gi.
3 Iŋ ŋgac dau êlêmê
ndöc ôm sêhô-ŋga, ma têm
daêsam lau sêŋsahê bu sêsô
iŋ dôŋ ŋa wac me ŋa sen,
magoc gitôm dom.
4 Têm daêsam sêsô iŋ
amba ti gahi dôŋ ŋa sen,
magoc iŋ hê sen kic ma seŋ
gapocwalô gahi-ŋga su. Lau
daŋ sêtôm dom bu sêkôm iŋ
timalô.
5 Têŋ acsalô ti ôbwêc, iŋ
mbo ôm sêhô-ŋga ti gameŋ
ŋabaö, ma taŋ asê ma kôc
hoc ma tuc-tuc dau ŋamlic
tisac.
6 Têŋ têm dinaŋ iŋ gêlic
Yisu kalhac ahê, goc kêti gi
ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-
ŋga.

7-8 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Ŋalau sac, am hu ŋgac
dinaŋ siŋ.” Dec ŋalau dau
mbwêc atu ma sôm, “Yisu,
Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi
Ŋadau ndê Atu, am bu kôm
sake têŋ aö? Tu Anötö ndê
ŋaê-ŋga, aö wateŋ am bu
kôm aö ŋayom dom.”
9 Goc Yisu ndac iŋ, “Am
nem ŋaê asa?” Ma ŋalau
sac ô yom ma sôm, “Aneŋ
ŋaê ‘Toŋ Atu,’ bu yac ŋalau
daêsam.”
10 Ma ŋalau dau teŋ Yisu
tidim daêsam, bu soc ŋac su
yêc gameŋ dinaŋ dom.
11 Têŋ têm dinaŋ bôc toŋ
atu seŋ gêŋ sêmbo lôc ŋapu
yêc gameŋ dinaŋ.
12 Goc ŋalau sac sêteŋ Yisu
ma sêsôm, “Êmkiŋ yac atêŋ
bôc dindê andi, bu yac asôc
bôc si ŋalôm.”
13 Yisu gôlôc goc ŋalau sac
sêhu ŋgac dinaŋ siŋ, ma
sêsôc bôc ŋalôm si. Goc
bôc hoŋ sênti si e sêsip salic
sac, ma sêsip bugictoŋ e bu
kô ŋac sêmbac ndu. Bôc
dau toŋ atu, ŋanamba gitôm
2,000.
14 Goc lau sêyob bôc-ŋga
sênti si, ma sic miŋ yom
dinaŋ têŋ lau naŋ sêmbo
malac atu ti gameŋ ŋamakê-
ŋga. Ma lau dau sêsa si bu
sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm.
15 Sêhôc asê iŋ ma sêlic
ŋgac naŋ Yisu soc ŋalau sac
toŋ atu dinaŋ su yêc iŋ, naŋ
ndöc ti gauc ŋawa ma sôc
ŋakwê, dec ŋac sêtöc dau.
16 Ma lau naŋ sêlic gêŋ
dau, naŋ sic miŋ pi gêŋ naŋ
Yisu kôm têŋ ŋgac ti ŋalau
sac, ma têŋ bôc.
17 Goc lau gameŋ dinaŋ-
ŋga sêteŋ Yisu ŋaŋga bu hu
ŋac si gameŋ siŋ.
18 Têŋ ndoc Yisu bu pi waŋ
ndi, naŋ ŋgac naŋ iŋ soc
ŋalau sac su yêc iŋ, naŋ teŋ
iŋ ŋaŋga bu whiŋ iŋ ndi.
19 Magoc Yisu sôm, “Mba!
Am mbu têŋ nem lau ndi, ma
ndic miŋ têŋ ŋac pi ŋalêŋ
naŋ Pômdau tawalô am, ma
pi gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm têŋ
am.”
20 Goc ŋgac dau kölhö gi,
ma kêgihi gameŋ naŋ sêsam
bu Dekapolis,* ma gic miŋ
yom pi gêŋ atu naŋ Yisu kôm
têŋ iŋ. Ma lau hoŋ sêhêdaê.

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêpi waŋ ma sêmbu sêpi
bugictoŋ ŋadaŋga si. Ma têŋ
ndoc iŋ sip baö gi, naŋ lau
toŋ atu sêkac sa e sêŋgihi iŋ
ahuc.
22 Ma ŋgac daŋ ŋaê Jairas,
naŋ yob lau Israel-ŋga si lôm
wê-ŋga yêc gameŋ dinaŋ,
naŋ meŋ hôc asê. Iŋ gêlic
Yisu goc hu dau sip nom yêc
iŋ gahi-ŋga.
23 Ma iŋ teŋ iŋ ŋaŋga
bocdec bu, “Aneŋ bawhê
sauŋ gêmbac atu kêpiŋ bu
oc mbac ndu. Aö tac whiŋ
bu am mweŋ, kêŋ amam sac

* **5:20** Dekapolis - ŋaê dinaŋ danem kwi bu ‘malac amaŋlu.’ Malac amaŋlu dinaŋ sêyêc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋagameŋ têŋ ac pi-ŋga.

iŋ tu bu iŋ mbac ndu dom,
ma ŋayham sa tiyham.”
24 Goc Yisu whiŋ iŋ gi.
Yisu kêsêlêŋ mbo, ma
lau daêsam sêŋkuc iŋ ma
sêŋgihi iŋ ahuc.
25 Lau toŋ dinaŋ si daŋ iŋ
awhê naŋ gêm dac ŋapaŋ
tôm yala 12.
26 Iŋ kêsalê dokta daêsam
bu sênem iŋ sa, ma gêmlhi
ŋac e iŋ ndê mone hoŋ pac-
ndê. Magoc ŋac sêtôm dom
bu sênem iŋ sa. Iŋ hôc
ŋandê atu tu ŋac-ŋga, ma
gêmbac dau hôc gêlêc su.
27-28 Awhê dau ŋgô Yisu
ŋawaê su, dec gauc gêm têŋ
dau bu, “Aö bu wamasec
iŋ ndê ŋakwê, dec oc kôm
aö ŋayham sa.” Tu dinaŋ-
ŋga iŋ kêsêlêŋ yêc lau toŋ
atu ŋalôm kêkuc iŋ, ma
kêmasec iŋ ndê ŋakwê.
29 Ma ŋagahô eŋ iŋ ndê
dac sa tiyham dom, ma iŋ
kêsahê bu iŋ ndê gêmbac
pacndê su.
30 Yisu kêyalê bu ŋaclai
sa yêc iŋ, goc ŋagahô iŋ
kac dau kwi yêc lau toŋ
atu ŋalôm ma ndac, “Asa
kêmasec aö neŋ ŋakwê?”
31 Magoc iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêô yom ma
sêsôm, “Lic lau daêsam
dindec s êkôm am si. Bocke
dec am ndac bu ŋac si asa
kêmasec am?”
32 Magoc Yisu taso lau hoŋ,
ma kêsalê ŋamalac naŋ kôm
gêŋ dau.
33 Awhê dau kêyalê bu
iŋ ŋayham sa su, dec têŋ
Yisu gi ma pôŋ haduc yêc
iŋ aŋgô-ŋga. Iŋ töc dau ti
kêtitec mbo, ma hoc yom
asê pi gêŋ naŋ iŋ kôm.
34 Goc Yisu sôm teŋ iŋ,
“O aneŋ bawhê, am nem
kêŋ whiŋ aö dec kôm am
ŋayham sa. Am ndi ti atac
malô, kwahic dec am nem
ŋawapac pacndê su.”
35 Yisu sôm yom dinaŋ
mbo, ma lau ŋatô sêmeŋ
akêŋ Jairas ndê andu, ma
sêsôm têŋ iŋ, “Am atômwê
mbac ndu su. Tu sake-
ŋga am bu kêŋ ŋawapac têŋ
Kêdôhôŋ-waga? Sôm têŋ iŋ
bu meŋ dom.”
36 Tigeŋ Yisu hêgo dau tu
ŋac si yom-ŋga dom, ma
sôm têŋ Jairas, “Töc daôm
dom, kêŋ whiŋ.”
37 Goc Yisu kalhac lau hoŋ
ahuc, ma kôc Pita, ma Jems
lu ndê asidôwa Jon, ma
sêwhiŋ Jairas si.
38 Sêŋsêlêŋ si e sêhôc asê
Jairas ndê andu, ma Yisu
gêlic lau sêkôm ŋanta atu,
ŋac sêhu daŋgibo asê ma
sêtaŋ.
39 Goc iŋ sôc gi ma ndac
ŋac, “Mac akôm ŋanta ti
daŋgibo atu dindec tu sake-
ŋga? Bawhê dau mbac ndu
dom, iŋ yêc bêc naŋ yêc.”
40 Magoc ŋac sêmbwac iŋ.
Yisu kêŋ ŋac sêsa awê si,
ma kôc bawhê ŋadamba lu
dinda ti ŋgacsêŋomi tö di-
naŋ sêwhiŋ iŋ si, ma sêsôc
ŋalôm naŋ bawhê yêc.
41 Iŋ kêm bawhê dau sip
amba ma sôm têŋ iŋ, “Talita,
k umi.” (Yom Hibru dau
danem kwi bu, ‘Bawhê sauŋ,
am tisa.’)

42 Ma ŋagahô eŋ bawhê
dau, naŋ ndê yala ti 12, naŋ
tisa ma kêsêlêŋ. Ma lau
hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ
sêhêdaê ŋandô.
43 Magoc Yisu kêŋ yao
ŋaŋga bu sêsôm gêŋ dau asê
têŋ lau ŋatô dom. Ma iŋ sôm
bu sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ
bawhê dau neŋ.

6

Yisu ndê lau sêkôc iŋ sa dom
(Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)

1 Yisu mbu têŋ iŋ ndê
malac-hu gi, ma iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêŋkuc iŋ.
2 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ
iŋ sôc lôm wê-ŋga gi, ma
gic hu kêdôhôŋ lau. Ma lau
daêsam naŋ sêŋgô iŋ ndê
yom, naŋ sêhêdaê ma sêsôm
têŋ dandi, “Aluê! Iŋ ŋgac
dec tap gêŋ hoŋ dindec sa
yêc nde? Asa kêŋ gauc atu-
tu dinaŋ têŋ iŋ, ma ŋaclai tu
kôm gêŋ dalô-ŋga?
3 Iŋ yac neŋ ŋgac naŋ
muŋ-ŋga kôm gweleŋ
kapenta-ŋga. Iŋ Maria ndê
atuŋgac, ma Jems, Josep,
Judas ma Saimon dôwa! Ma
iŋ ndê lhuwêi sêmbo sêwhiŋ
yac.” Ma ŋac atac lu-lu tu
iŋ-ŋga.
4 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Lau hoŋ sêtoc propet daŋ
sa, tigeŋ yêc iŋ ndê malachu,
iŋ ndê asidôwai ma iŋ dau
ndê lau sêtoc iŋ sa dom.”
5 Ma yêc gameŋ dinaŋ iŋ
gitôm dom bu kôm gêŋ dalô
daêsam. Iŋ kêŋ amba sac
lau gêmbac tigeŋ-tigeŋ, ma
kôm ŋac ŋayham sa.
6 Ma iŋ hêdaê bu ŋac
sêkêŋ whiŋ iŋ dom.

Tiŋambu iŋ kêsêlêŋ
golom-golom malac, ma
kêdôhôŋ lau.

Yisu kêkiŋ ŋgacsêŋomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)

7 Yisu mbwêc ndê
ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ iŋ
sêmeŋ, ma iŋ kêkiŋ ŋac lu-
lu sêsa sêtêŋ malac ŋatô si,
bu sênem mêtê lau. Ma iŋ
kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc
ŋalau sac su yêc lau.
8-9 Iŋ kêkiŋ ŋac ti sôm
yom têŋ ŋac bocdec bu,
“Aŋsêlêŋ andi, magoc akôc
wapa daêsam dom. Asôc
nem atapa ma akôc nem tôc,
dec tôm. Ampwic hacgêlê
dom, ma akôc gêŋ daneŋ-
ŋga me awa me ŋakwê aô
daôm-ŋga dom.
10 Têŋ ndoc mac asôc
malac daŋ andi, ma lau
sêkôc mac sa asôc ŋac si
andu, naŋ ambo whiŋ ŋac e
mac ahu malac dau siŋ.
11 Ma lau malac daŋ-ŋga
bu sêkôc mac ti nem yom
sa dom, goc atoŋ kop su yêc
gahim têŋ ndoc mac ahu ŋac
siŋ, bu atôc ŋac si giso asê.”
12 Goc ŋac sêlhö si ma sem
mêtê bu lau sênem si ŋalôm
kwi ma sêhu mêtê sac siŋ.
13 Sêsoc ŋalau sac daêsam
su yêc lau, ma sêmbac
olib ŋakwi pi lau gêmbac
daêsam ma sêkôm ŋac
ŋayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu
(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

14 Lau sic miŋ pi Yisu ŋapaŋ e iŋ ndê waê tiapa, ma Kiŋ Herod ŋgô ŋawaê pi iŋ whiŋ. Lau ŋatô sêsôm bu, “Yisu iŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma bocdinaŋ iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô.”
15 Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ ŋgac dec iŋ propet Elaija naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.” Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ propet daŋ tôm propet akwa-kwa.”
16 Magoc têŋ têm Herod ŋgô yom dinaŋ pi Yisu, naŋ iŋ sôm, “Ŋgac dê mboe Jon, ŋgac naŋ aö gatim iŋ kachu kic, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.”

Herod gic Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndu ŋamiŋ
(Mat 14:3-12)

17-18 Muŋ-ŋga, Herod kôc iŋ asi Pilip ndê awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têŋ iŋ, “Am gêm nem asim ndê awhê, dec kôm gêŋ so sambuc.” Tu dinaŋ-ŋga Herod kêkiŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô.
19 Tu Jon ndê yom-ŋga, Herodias êlêmê tac ŋandê têŋ iŋ ma tac whiŋ bu sêndic iŋ ndu. Magoc iŋ gitôm dom,
20 bu Herod kêyalê bu Jon iŋ ŋgac gitêŋ ti dabuŋ, dec töc Jon ma yob iŋ ŋapep. Herod tac whiŋ bu ŋgô Jon ndê yom, magoc Jon ndê yom kôm iŋ gauc gêm yom daêsam.
21 Tiŋambu Herodias tap lêŋ daŋ sa bu lau sêndic Jon ndu. Têŋ Herod ndê bêc dinda kôc iŋ-ŋga, naŋ Herod ndê mwasiŋ daŋ ma kêgalêm iŋ ndê lau atu-tu, ti lau bata siŋ-ŋga, ma lau bata Galili-ŋga.
22 Ŋac sêndöc mwasiŋ dau ŋalôm ma Herodias atuwê sôc meŋ ma tê wê. Gêŋ dau kôm Kiŋ Herod ti ndê ŋacleŋ hoŋ atac ŋayham kêlêc. Goc iŋ sôm têŋ bawhê dau, “Am ndac gêŋ bocke naŋ am atac whiŋ, ma wakêŋ têŋ am.”
23 Ma iŋ kêmatiŋ yom têŋ iŋ bocdec bu, “Gêŋ naŋ am bu ndac, naŋ aö wakêŋ têŋ am, tôm aö wawhê neŋ wapa hoŋ kôc ndi toŋ lu ma wakêŋ toŋ daŋ têŋ am.”
24 Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda, “Aö wandac gêŋ sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am ndac Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê ŋagôlôŋ.”
25 Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêti mbu têŋ Kiŋ Herod gi, ma sôm têŋ iŋ bu, “Aö tac whiŋ bu kwahic dec, am tim Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê kachu kic, goc kêŋ iŋ ndê ŋagôlôŋ sip pele daŋ ma kêŋ têŋ aö, bu walic pi tanôŋ bu iŋ mbac ndu ŋandô.”
26 Yom dau kôm Kiŋ Herod ŋalôm ŋawapac atu, tigeŋ tu iŋ kêmatiŋ yom yêc ŋacleŋ hoŋ aŋgô-ŋga, dec kôm tôm bawhê dau ndac.

27 Ma ŋagahô iŋ kêkiŋ
ŋgac daŋ bu ndic Jon ndu
ma kôc iŋ ŋagôlôŋ mbu
meŋ. Ŋgac dau sôc gapoc-
walô gi, tim Jon ndê kachu
kic,
28 ma kêŋ ŋagôlôŋ sip pele
daŋ. Goc kôc sa gi kêŋ têŋ
bawhê, ma bawhê kêŋ têŋ
dinda gêlic.
29 Têŋ têm Jon ndê sêŋomi
sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, naŋ
sêmeŋ ma sêkôc iŋ ndê
ŋamlaŋ sa, ma si sêŋsuhuŋ.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmbu sêmeŋ

30 Ŋgacsêŋomi naŋ Yisu
kêkiŋ ŋac sêsa si, naŋ
sêmbu sêtêŋ iŋ sêmeŋ,
ma sic miŋ pi gêŋ hoŋ
naŋ sêkôm, ma yom naŋ
sêndôhôŋ têŋ lau.
31 Têŋ têm dinaŋ lau
daêsam sêwê sêtêŋ Yisu
sêmeŋ ŋapaŋ, dec ŋasawa
mba bu iŋ ti ndê lau sêneŋ
gêŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec
iŋ sôm têŋ ŋac, "Mac
tamwasêm awhiŋ aö, ma
yac dasa gameŋ sawa daŋ
dandi, ma taŋwhaŋ dauŋ."

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

32 Bocdinaŋ ŋac sêpi waŋ
daŋ bu sêlhö sêtêŋ gameŋ
sawa daŋ sêndi.
33 Magoc lau daêsam sêlic
ŋac sêpi waŋ ma sêŋyalê
bu Yisu ti ndê lau. Bocdi-
naŋ lau akêŋ malac hoŋ yêc
gameŋ dinaŋ sêŋkuc ŋac,
sênti sêmbo baö ma sêhôc
gêlêc ŋac.
34 Têŋ têm Yisu ti ndê
ŋgac-sêŋomi sêsôc baö si, iŋ
gêlic lau daêsam dinaŋ ma
tawalô ŋac, bu ŋac sêtôm
domba naŋ si ŋgac yob ŋac-
ŋga mba. Dec iŋ gic hu
kêdôhôŋ yom daêsam têŋ
ŋac.
35 Sêmbo e telha sa, goc
Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ
iŋ si ma sêsôm, "Gameŋ
dindec gameŋ sawa, ma ac
pacndê.
36 Kêŋ lau dau sêlhö sêtêŋ
malac ti gameŋ ŋamakê-
ŋga sêndi, bu sênemlhi gêŋ
sêneŋ-ŋga."
37 Magoc Yisu sôm, "Mba!
Mac daôm akêŋ gêŋ têŋ
ŋac sêneŋ." Ma ŋac sêô
yom ma sêsôm, "Lau dindec
ŋac lau daêsam andô! Yac
bu anemlhi bolom ŋa mone
atu gitôm †denarii 200, dec
oc tôm bu ŋac hoŋ sêneŋ
ŋagec-ŋagec. Yac akôm
bocdinaŋ, a?"
38 M a iŋ ndac, "Mac nem
bolom hiŋga ndöc? Andi
alic." Ma ŋac si sêlic goc
sêmbu sêmeŋ ma sêsôm,
"Yac mba bolom limdaŋ, ma
i lu sêndöc."
39 Goc Yisu sôm têŋ ŋac
bu sêkêŋ lau hoŋ sêndöc sic
titoŋ-titoŋ sêndöc kwaŋ.
40 Ma lau hoŋ sêndöc sic
titoŋ-titoŋ, toŋ ŋatô gitôm
lau 100, ma ŋatô gitôm 50.
41 Goc Yisu kôc bolom lim-
daŋ ma i lu sa, tatac un-
dambê ma gêm mbec, goc
pô bolom kôc-kôc, ma kêŋ
têŋ ŋgacsêŋomi bu sêndic
sam têŋ lau. Goc iŋ kôm
bocdinaŋ pi i lu.

42 Lau hoŋ seŋ gêŋ e hôc
ŋac dôŋ.
43 Ma tiŋambu ŋgacsêŋomi
sic bolom ti i ŋadêlê sa sip
gatop 12 e meŋhu.
44 Yisu gôlôm lau toŋ
atu dinaŋ, ma lauŋgac naŋ
sêmbo toŋ dau ŋalôm ma
seŋ gêŋ, naŋ si namba gitôm
5,000.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô
(Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)

45 Têŋ têm dinaŋ Yisu kêŋ
ndê ŋ gacsêŋomi sêpi waŋ
daŋ si, ma kêkiŋ ŋac sêmuŋ
iŋ sêpi bugictoŋ ŋadaŋga,
bu sêtêŋ malac Betsaida
sêndi. Ma iŋ dau mbo baö
bu kêŋ lau toŋ atu dinaŋ
sêlhö si.
46 Iŋ hu ŋac siŋ su, goc pi
lôc daŋ gi bu teŋ mbec.
47 Ŋasec sa su, ma waŋ
dau sa bugictoŋ ŋalhu, ma
Yisu tawasê mbo baö.
48 Iŋ gêlic ndê ŋgac-
sêŋomi sêhêc waŋ ŋaŋga,
bu mbu atu kêsêlêŋ ma puc
ŋac dôŋ. Têŋ ôbwêc lôm iŋ
kêsêlêŋ mbo bu ŋahô, ma sa
têŋ ŋac gi. Iŋ bu hôc gêlêc
ŋac,
49 magoc têŋ ndoc sêlic iŋ
kêsêlêŋ mbo bu ŋahô, ŋac
gauc gêm bu sêlic ŋalau daŋ.
Ŋac sêmbwêc atu,
50 bu ŋac hoŋ sêlic iŋ ma
sêtöc dau. Magoc ŋagahô
iŋ sôm yom têŋ ŋac bu,
“Ŋalôm pêŋ dôŋ ma atöc
daôm dom, bu aö dauŋ din-
dec!”
51 Goc iŋ kêsêlêŋ têŋ ŋac
ma pi waŋ gi. Ma mbu
timalô ma binôŋ sip. Ŋac
sêhêdaê ŋandô,
52 ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ
naŋ iŋ kôm pi bolom ti i,
magoc ŋac si gauc sa dom pi
iŋ ndê ŋaclai. Ŋac si ŋalôm
ŋadandi.

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)

53 Ŋac sêhôc asê malac
Genesaret yêc bugictoŋ
ŋadaŋga, ma sêsô waŋ dôŋ.
54 Ŋac sêsip baö si ma
ŋagahô lau sêŋyalê bu Yisu.
55 Goc sênti sêtêŋ malac
hoŋ yêc gameŋ dinaŋ, ma
sêkêŋ Yisu ŋawaê. Ma
tiŋambu lau sêmbalaŋ si lau
gêmbac sêtêŋ malac bocke
naŋ sêŋgô bu Yisu mbo.
56 Ma malac atu ti sauŋ,
me gameŋ ŋamakê-ŋga
bocke naŋ Yisu mbo, naŋ lau
sêtoc si lau gêmbac sêyêc
maket ŋamala, ma sêteŋ
Yisu bu ŋac sêmasec iŋ me
bu sêmasec iŋ ndê ŋakwê
ŋambwa. Ma lau hoŋ naŋ
sêmasec iŋ, naŋ ŋamlic
ŋayham sa.

7

Gêŋ naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga
(Mat 15:1-20)

1 Lau Palêsai ti kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga ŋatô akêŋ
Jerusalem sêtêŋ Yisu si.
2 Ma ŋac sêlic bu iŋ
ndê ŋgacsêŋomi ŋatô
sêŋgwasiŋ amba dom ma
seŋ gêŋ. Bocdinaŋ ŋac

gauc gêm bu ŋgac-sêŋomi
si amba ŋadômbwi.
3 Ŋac gauc gêm yom
dinaŋ, ŋahu bu lau Palêsai
ti lau Israel-ŋga daêsam
sêŋkuc mêtê naŋ lau andô
sic dulu têŋ ŋac, bu
sêŋgwasiŋ amba muŋ su,
goc sêneŋ gêŋ.
4 Ma têŋ ndoc sêmbu
akêŋ maket sêmeŋ,* naŋ
sêŋgwasiŋ amba muŋ,
goc sêneŋ gêŋ. Ma ŋac
sêŋgwasiŋ laclhu ti akôp ma
suc, ma sêŋkuc mêtê kaiŋ
dinaŋ daêsam, naŋ lau andô
Israel-ŋga sic dulu têŋ ŋac.
5 Bocdinaŋ lau Palêsai ti
kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga
dinaŋ sêndac Yisu, “Tu sake-
ŋga am nem ŋgac-sêŋomi
sêŋkuc ŋagôliŋ naŋ lau
andô sic dulu têŋ yac, naŋ
dom, ma seŋ gêŋ ti amba
ŋadômbwi?”
6 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Propet Aisaya hoc yom asê
muŋ su, naŋ hêganôŋ mac
lau atim yom lau-ŋga solop.
Yom dau sêto yêc bocdec bu:
Lau dindec sêtoc aö sa ŋa
whasuŋ ŋambwa, tigeŋ
ŋac si ŋalôm yêc daŋ
dau-ŋga.
7 Ŋac sem akiŋ aö ŋandô
dom, ma yom naŋ
sêndôhôŋ têŋ lau, naŋ
ŋamalac si yomsu
ŋambwa.” *[Ais 29:13]*
8 Goc Yisu gic têku yom
ma sôm, “Mac ahu Anötö
ndê yomsu siŋ, ma asap
ŋamalac ŋambwa si ŋagôliŋ
dôŋ.
9 Mac alic ŋayham bu
asap mac daôm nem ŋagôliŋ
dôŋ, magoc atec Anötö ndê
yomsu, a?
10 Bu Moses to Anötö
ndê yomsu bocdec bu, *‘Toc
damam lu dinam sa.’* Ma iŋ
to yom daŋ whiŋ bocdec bu,
*‘Ŋgac daŋ bu sôm yom sac
pi iŋ damba lu dinda, naŋ lau
sêndic iŋ ndu maŋ.’*
11 Tigeŋ mac andôhôŋ lau
bu sêŋgilì yomsu dinaŋ.
Ŋamalac daŋ ndê awa me
gêŋ bu yêc bu nem damba
lu dinda sa, magoc iŋ bu
ndic yao gêŋ dau ma sôm têŋ
iŋlu, ‘Gêŋ naŋ bu nem amlu
sa, naŋ gasam bu Koban.’
(Yom Koban dinaŋ ŋahu bu
iŋ kêyaliŋ gêŋ dau sa bu kêŋ
ti da têŋ Anötö.)
12 Tu dinaŋ-ŋga iŋ gêm iŋ
damba lu dinda sa dom, ma
mac alic ŋayham.
13 Ŋalêŋ dinaŋ mac aseŋ
Anötö ndê yom popoc ma
aŋkuc lau andô si ŋagôliŋ
naŋ apami sic dulu têŋ mac.
Mac akôm mêtê daêsam
gitôm dinaŋ.”
14 Goc Yisu ta lau hoŋ
sêtêŋ iŋ sêmeŋ tiyham, ma
sôm, “Mac lau hoŋ, aŋgô ma
aŋyalê.
15-16 Gêŋ hoŋ naŋ yêc
awê ma sip ŋamalac ŋatac
ŋalôm, naŋ ŋadaŋ kôm iŋ

* **7:4** Têŋ ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbo maket, naŋ semlhi gêŋ yêc lau Israel ŋatô naŋ sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-ŋga dom, ma †lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêmbo maket ŋamala. Ŋac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma bocdinaŋ sêŋgwasiŋ amba têŋ ndoc sêmbu akêŋ maket sêmeŋ.

ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Magoc mêtê ti gauc sac naŋ meŋ akêŋ ŋamalac ŋalôm, naŋ kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.”

17 Tiŋambu Yisu hu lau dinaŋ siŋ ma iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêsôc andu daŋ si. Goc sêndac iŋ pi yom gôliŋ dinaŋ ŋahu.

18 Ma iŋ ndac ŋac, “Bocke dec mac atôm lau ŋatô naŋ si gauc sa dom? Alic bu gêŋ n aŋ yêc awê, ma sip ŋamalac ŋatac ŋalôm, naŋ oc kôm iŋ ŋadômbwi sa dom.

19 Ŋahu bu gêŋ dinaŋ sip iŋ ŋalôm ti gauc dom, magoc sip iŋ ŋatac ŋalôm goc tiŋambu sa meŋ tiy-ham.” (Yisu ndê yom dinaŋ tôc asê bu Anötö gic yao gêŋ daneŋ-ŋga daŋ bu gêŋ ŋadômbwi dom.)

20 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Gêŋ sac bocke naŋ sa yêc ŋamalac si ŋalôm me whasuŋ, naŋ kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.

21-22 Mêtê sac daêsam ŋahu yêc ŋamalac si ŋalôm. Gauc sac, mêtê sênem kaŋ gêŋ-ŋga, sêndic ŋamalac ndu-ŋga, mêtê mockaiŋ-ŋga naŋ lau naŋ sem dau sa su, ma lau naŋ sem dau sa su dom naŋ sêkôm, lêŋ atac whiŋ awa ti wapa-ŋga, mêtê sêlic lau sac-ŋga ti sêŋsau lau-ŋga, mêtê sêneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga, mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ti mêtê lêmuŋ-ŋga, ma sêsôm yom sac-sac-ŋga, mêtê sêtoc dau sa-ŋga, ma lêŋ gauc mbasi-ŋga.

23 Mêtê sac kaiŋ dinaŋ hoŋ ŋahu yêc ŋamalac si ŋalôm, ma kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.”

Awhê Kanan-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga
(Mat 15:21-28)

24 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ naŋ yêc kêpiŋ malac Taya ma sêsôc andu daŋ si. Iŋ tec bu lau daŋ sêŋyalê gameŋ naŋ iŋ mbo, magoc iŋ gitôm dom bu siŋ dau.

25-26 Awhê daŋ mbo gameŋ dinaŋ, naŋ ŋalau sac daŋ mbo iŋ atuwê ŋalôm. Iŋ awhê Grik-ŋga naŋ dinda kôc iŋ yêc gameŋ Sairo-Pionisia-ŋga. Têŋ ndoc awhê dau ŋgô ŋawaê pi Yisu, naŋ têŋ iŋ gi, ma hu dau sip nom yêc iŋ gahi-ŋga. Ma iŋ teŋ Yisu ŋaŋga bu iŋ soc ŋalau sac dau su yêc iŋ atuwê.

27 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Gêŋ ŋamata-ŋga dakêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ balêkoc bu sêneŋ e hôc ŋac dôŋ. Solop dom bu dakôc balêkoc si gêŋ daneŋ-ŋga, ma tambaliŋ têŋ giam sêneŋ.”

28 Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Yomandô Pômdau, magoc giam naŋ sêndöc tebo ŋapu, naŋ seŋ gêŋ ŋapopoc naŋ balêkoc sêŋyaiŋ sip nom.”

29 Goc Yisu sôm, “Tu am nem yom dinaŋ-ŋga dec aö wanem am sa. Am mbu ndi

ma am oc lic bu ŋalau sac
dau hu am atômwê siŋ su.”
30 Goc awhê dau mbu têŋ
ndê andu gi, ma tap sa bu
ŋalau sac dau hu iŋ atuwê
siŋ ma bawhê dau yêc bêc
yêc ndê mbô.

Ŋgac awha mba ma daŋgasuŋ bic

31 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêhu malac Taya ŋagameŋ
siŋ. Ŋac sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ
têŋ malac Saidon goc sêtêŋ
bugictoŋ Galili-ŋga, ma sêpi
bugictoŋ ŋadaŋga ma sêtêŋ
gameŋ Dekapolis-ŋga si.
32 Yêc gameŋ dinaŋ
lau ŋatô sêkôc ŋgac daŋ
daŋgasuŋ bic ma awha mba
ma sêtêŋ Yisu si, ma sêteŋ
iŋ bu kêŋ amba sac iŋ.
33 Lau daêsam sêlhac
dindê, goc Yisu kôc ŋgac
dau ma iŋlu sêsa ŋasawa
sauŋ si sêlhac dau-ŋga. Ma
iŋ kêŋ amba-atu sôc ŋgac
dau daŋgasuŋ, ma iŋ hu
gasôp pi amba-atu ma kêŋ
pi ŋgac dau êmbala.
34 Goc iŋ tatac undambê,
sê awha atu, ma sôm têŋ
iŋ bu, “Epata.” (Yom dau
danem kwi bu ‘Po asê.’)
35 Ma ŋagahô iŋ daŋgasuŋ
po asê, êmbala tigoloŋ, ma
iŋ sôm yom yêc awê.
36 Yisu gic yao lau bu
sêndic miŋ pi gêŋ dinaŋ têŋ
lau ŋatô dom, magoc sêsôc
iŋ ndê yom ŋapu dom. Iŋ
gic yao ŋac tidim daêsam,
magoc ŋac sic miŋ pi iŋ hôc
gêlêc su.
37 Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô,
naŋ sêhêdaê ŋandô ma
sêsôm, “Iŋ kôm gêŋ hoŋ
ŋapep eŋ, ma gitôm bu
kôm lau daŋgasuŋ bic sêŋgô
yom, ma lau awha mba
sêsôm yom asê.”

8

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mat 15:29-39)

1 Têŋ têm dinaŋ lau
daêsam sêkac sa tiyham e
lau toŋ atu sêmbo sêwhiŋ
Yisu. Iŋ gêlic bu ŋac si gêŋ
sêneŋ-ŋga mba, goc ta ndê
ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ sêmeŋ,
ma sôm têŋ ŋac bu,
2 “Aö taŋwalô lau dindec,
bu sêmbo sêwhiŋ aö gitôm
bêc tö su, ma ŋac si gêŋ
sêneŋ-ŋga pacndê.
3 Ma aö bu wakêŋ ŋac
sêlhö ti gêŋ yô ŋac, dec ŋac
oc tagôlô yêc seŋ. Ŋac si
lau ŋatô sêmeŋ akêŋ gameŋ
baliŋ.”
4 Magoc iŋ ndê ŋgacsêŋomi
sêô iŋ ndê yom ma sêsôm,
“Yac dambo gameŋ sawa,
ma oc dakôc gêŋ daneŋ-ŋga
y êc nde, naŋ tôm bu lau hoŋ
dindec sêneŋ?”
5 Ma Yisu ndac ŋac, “Mac
nem bolom hiŋga ndöc?”
Ma ŋac sêsôm, “Yac mba
bolom 7 sêndöc.”
6 Goc Yisu sôm têŋ lau bu
sêndöc sic sêndöc nom. Ma
iŋ kôc bolom 7 dinaŋ ma
gêm daŋge, pô kôc-kôc, ma
kêŋ têŋ ndê ŋgac-sêŋomi bu
sêndic sam têŋ lau, dec sic
sam.
7 Ma ŋac si i mwambwa
ŋatô sêndöc, naŋ Yisu gêm
mbec whiŋ, ma sôm bu
sêndic sam têŋ lau.

8 Ma lau hoŋ seŋ e hôc
ŋac dôŋ, goc ŋgacsêŋomi
sic ŋadêlê sa sip gatop 7 e
meŋhu.
9 Lauŋgac naŋ seŋ gêŋ
dau, naŋ si namba gitôm
4,000. Tiŋambu Yisu kêŋ
ŋac sêlhö si,
10 ma iŋ ti ndê ŋgac-
sêŋomi sêpi waŋ daŋ ma
sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu
Dalmanuta, naŋ si.

Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô
(Mat 16:1-4)

11 Lau Palêsai ŋatô sêtêŋ
Yisu si, ma sic hu sêŋsu
iŋ. Ŋac bu sêŋsahê iŋ, dec
sêndac iŋ bu kôm gêŋ dalô
daŋ bu tôc asê bu iŋ kôc
ŋaclai yêc Anötö ndê.
12 Magoc Yisu h ulai ma
sôm têŋ ŋac, "Tu sake-
ŋga mac lau têm dindec-ŋga
aŋsalê gêŋ dalô? Yomandô
wasôm t êŋ mac bu aö
wakôm gêŋ dalô tôm mac
andac, naŋ daŋ dom."
13 Goc iŋ hu ŋac siŋ
ma pi waŋ tiyham whiŋ
ndê ŋgac-sêŋomi ma sêlhö
bu sêmbu sêpi bugictoŋ
ŋadaŋga sêndi.

Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê
(Mat 16:5-12)

14 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi
sêpi waŋ dau si, naŋ sêŋlhiŋ
dau siŋ bu sêkôc bolom
ŋatô, ma ŋac si bolom tigeŋ
yêc waŋ dau ŋalôm.
15 Ma Yisu sôm yom ti
ŋaŋga têŋ ŋac bu, "Ayob
daôm ŋapep pi lau Palêsai si
yist ma Herod ndê yist."
16 Ma ŋac sem yomgalôm
sêwhiŋ dandi ma sêsôm, "Iŋ
sôm yom dinaŋ ŋahu bu yac
neŋ bolom mbasi."
17 Yisu kêyalê yom naŋ
ŋac sêsôm, dec sôm têŋ
ŋac, "Tu sake-ŋga mac am
yomgalôm ma gauc gêm
bu yom naŋ aö gasôm pi
yist, naŋ ŋahu bu mac nem
bolom mba? Bocke mac nem
gauc sa pi gêŋ hoŋ naŋ aö
gakôm, naŋ dom? Mac nem
ŋalôm ŋadandi sa, a?
18 Tanôm yêc, magoc mac
alic gêŋ daŋ ŋapep dom.
Daŋamsuŋ yêc, magoc mac
aŋgô yom dom. Gauc nem
gêŋ naŋ aö gakôm su.
19 Têŋ têm naŋ aö gac
sam bolom amaŋdaŋ têŋ lau
5,000, naŋ mac ahoŋ ŋadêlê
sa sip gatop hiŋga?" Ma
sêsôm, "Gatop 12."
20 Goc Yisu sôm, "Ma têŋ
têm naŋ aö gac sam bolom 7
têŋ lau 4,000, naŋ mac ahoŋ
ŋadêlê sa sip gatop hiŋga?"
Ma sêsôm "Gatop 7."
21 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, "Ma
bocke dec mac nem gauc sa
su dom?"

Yisu kôm ŋgac tapec ŋayham sa

22 Ŋac sêlac waŋ si e sêhôc
asê malac Betsaida. Ma lau
ŋatô sêkôc ŋgac tapec daŋ
sêtêŋ Yisu si, ma sêndac Yisu
bu kêŋ amba sac iŋ.
23 Goc Yisu kêm iŋ sip
amba, ma wê iŋ sa malac
ŋamakê gi. Iŋ hê gasôp pi iŋ
tandô ma kêŋ amba sac iŋ,
ma ndac, "Am gêlic gêŋ daŋ
me mba?"

24 Ma ŋgac dau hôc tandô
sa ma sôm, “Aêc, aö galic
ŋamalac sêŋsêlêŋ sêmbo,
magoc galic ŋac ŋadauŋ-
dauŋ. Aö galic ŋac sêtôm a.”
25 Goc Yisu kêŋ amba sac
iŋ tandô tiyham, ma iŋ tandô
po asê ma ŋayham sa. Ma iŋ
gêlic gêŋ hoŋ ŋawa ŋayham.
26 Goc Yisu kêŋ iŋ kölhö
gi ma sôm, “Am lhö solop
têŋ nem andu ndi. Mbu sôc
malac dec ndi dom.”

Pita hoc Yisu ŋahu asê
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Tiŋambu Yisu ti ndê
ŋgac-sêŋomi sêlhö bu
sêtêŋ malac ŋatô naŋ yêc
kêpiŋ Sisaria-Pilipai sêndi.
Sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ ma Yisu
ndac ŋac bocdec bu, “Lau
sêsôm bu aö asa?”
28 Ma ŋac sêsôm têŋ iŋ,
“Lau ŋatô sêsôm bu am
Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma
ŋatô sêsôm bu am Elaija, ma
ŋatô sêsôm bu am propet
akwa-kwa si daŋ.”
29 Dec iŋ ndac ŋac, “Ma
mac daôm, mac asôm bu aö
asa?” Ma Pita ô iŋ awha ma
sôm, “Am Mesaya dau.”
30 Goc Yisu gic yao ŋac bu
sêsôm iŋ asê têŋ lau daŋ
dom.

Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc hôc ŋandê
(Mat 16:21-23; Luk 9:22)

31 Têŋ têm dinaŋ Yisu gic
hu kêdôhôŋ ŋac pi gêŋ naŋ
oc hôc asê Ŋamalac ndê
Atu. Iŋ oc hôc ŋawapac
daêsam, ma lau bata Israel-
ŋga ti †dabuŋsiga atu-tu ma
lau naŋ sêndôhôŋ yomsu oc
sêtec iŋ. Lau oc sêndic
iŋ ndu, ma tiŋambu bêc tö
niŋga su iŋ oc tisa tiyham.
32 Iŋ sôm yom dinaŋ yêc
awê, dec Pita kôc iŋ sa
ŋasawa sauŋ gi, ma sôm iŋ.
33 Magoc Yisu kac dau kwi,
tahê ndê ŋgacsêŋomi ma
sôm Pita bocdec bu, “Sadaŋ,
kôc daôm sa lhö su! Bu am
kêyalê Anötö ndê lêŋ dom,
am bu êmkuc ŋamalac si
gauc ŋambwa.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac
(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)

34 Goc iŋ mbwêc ndê ŋgac-
sêŋomi ti lau daêsam naŋ
sêŋkuc iŋ, naŋ sêtêŋ iŋ
sêmeŋ, ma sôm têŋ ŋac,
“Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc
aö, naŋ êŋgwiniŋ dau ma
hôc ndê a gicso dau sa, ma
êŋkuc aö.
35 Bu asa naŋ tac whiŋ
bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ
ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ
oc niŋga. Magoc asa naŋ
bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu
êŋkuc aö-ŋga ma tu ŋawaê
ŋayham-ŋga, naŋ oc niŋga
dom.
36 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ
nom-ŋga hoŋ sa, magoc iŋ
dau gatu bu niŋga, dec gêŋ
nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm
dom bu nem iŋ sa.
37 Bu gêŋ ŋayham bocke
yêc, naŋ gitôm bu dakêŋ têŋ
Anötö ô yac neŋ gatuŋ?
38 “Lau têm dindec-ŋga
ŋac lau sac, ma sêpuc
dômbwê Anötö ma sêsa
si lêŋ bambaliŋ tôm lau

mockaiŋ-ŋga. Asa naŋ kwahic dec maya tu aö ti aneŋ yom-ŋga, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc maya tu iŋ-ŋga têŋ ndoc ŋambu-ŋga naŋ iŋ mbu meŋ ti Damba Anötö ndê ŋawasi, ma aŋela dabuŋ sêwhiŋ."

9

1 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, "Yomandô aö wasôm têŋ mac! Lau ŋatô kwahic dec sêmbo, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê ma ti ŋaclai atu."

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Bêc 6 giŋga su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêpi lôc baliŋ daŋ si. Têŋ têm dinaŋ Yisu ndê ŋamlic kaiŋ daŋ sa, ma sêlic iŋ ndê ŋawasi.

3 Iŋ ndê ŋakwê sêp sambuc ma ŋawasi atu, hôc gêlêc gêŋ sêsêp nom-ŋga hoŋ.

4 Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê, ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu.

5 Goc Pita sôm têŋ Yisu, "Kêdôhôŋwaga, ŋayham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tö tu mac amboŋga, am nem bac daŋ, Moses nde daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ."

6 Ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêtöc dau atu, ma bocdinaŋ Pita gêm gauc yom tu sômŋga.

7 Têŋ dinaŋ dao daŋ meŋ kêgatöc ŋac ahuc, ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, "Aö neŋ atuŋgac dau dindec, naŋ aö atac whiŋ ndu andô. Aŋgô iŋ ndê yom maŋ."

8 Ma ŋagahô ŋac tahê gameŋ dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whiŋ ŋac.

Gêndac pi Elaija
(Mat 17:10-13)

9 Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma Yisu kêŋ yao bu sêsôm yom pi gêŋ naŋ sêlic yêc lôc, naŋ asê dom e tôm Ŋamalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga.

10 Tu dinaŋ-ŋga ŋac sem yom dinaŋ ahuc yêc ŋac dau, magoc sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ŋapaŋ pi gêŋ dau. Ŋahu bu Yisu ndê yom pi iŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sêŋyalê ŋahu dom.

11 Ma sêndac Yisu, "Lau Skraib naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija oc meŋ hôc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ. Yom dau ŋahu bocke?"

12-13 Ma Yisu sôm, "Elaija gic waê bu hôc asê muŋ Mesaya, bu êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop. Ma aö wasôm têŋ mac, bu Elaija meŋ hôc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac têŋ iŋ tôm ŋac atac whiŋ, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc gwanaŋ su. Ma yom naŋ sêto yêc pi Ŋamalac ndê Atu naŋ sôm bu iŋ gic waê bu hôc ŋandê atu, ma lau oc sêpu iŋ ma sêtec iŋ. Mac

aŋyalê yom dau ŋahu, me mba?”

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)

14 Yisu ma ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ ma sêlic bu kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêsôm dau sêmbo, ma lau toŋ atu sêŋgihi ŋac ahuc.
15 Têŋ ndoc lau hoŋ di-naŋ sêlic Yisu naŋ sêhêdaê ŋandô, ma sênti sêtêŋ iŋ si ti sêhê mwalêc iŋ.
16 Ma Yisu ndac ŋac bu, “Mac asôm daôm pi yom bocke?”
17 Ma ŋamalac daŋ naŋ mbo lau toŋ atu ŋalôm, naŋ ô yom ma sôm, “Kêdôhôŋwaga, aö gakôc aneŋ balê dindec gameŋ, bu ŋalau sac daŋ mbo iŋ ŋalôm ma kôm iŋ awha mba.
18 Têm ŋatô ŋalau sac dau kôc iŋ dôŋ ma tuc iŋ sip nom gi, kôm iŋ whapwic sa ma seŋ lhô, ma iŋ amba ti gahi ŋaŋga sa. Aö gandac am nem ŋgacsêŋomi bu sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.”
19 Yisu ŋgô yom dau ma sôm, “O mac lau, aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ dom! Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôc balê dau sa ameŋ.”
20 Dec sêkôc balê dau sêtêŋ Yisu sêmeŋ, ma têŋ têm ŋalau sac gêlic iŋ, naŋ ŋagahô iŋ kêmwanaŋ balê dau ti ŋaŋga, goc tuc iŋ sip nom gi, ma iŋ kêpi ti whapwic sa yêc nom.
21 G oc Yisu ndac balê dau ŋadamba, “Ŋalau sac kôm iŋ bocdinaŋ tôm yala hiŋga?” Ma damba sôm, “Iŋ mbo bocdinaŋ têŋ têm iŋ balêkoc sauŋ ŋapaŋ e kwahic dec.
22 Ma ndoc daêsam ŋalau sac dau tuc iŋ peŋ sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic iŋ ndu niŋga. Tigeŋ am bu nditôm, dec tamwalô alu ma nem alu sa.”
23 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Bocke dec am sôm têŋ aö, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu akêŋ whiŋ, dec gêŋ hoŋ oc nditôm.”
24 Ma ŋagahô balê ŋadamba ta yom ma sôm, “Aö gakêŋ whiŋ. Nem aö sa bu wakêŋ whiŋ ŋaŋga.”
25 Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmeŋ, dec hec yom ŋalau sac ma sôm, “Am ŋalau daŋgasuŋ bic ma awha mba-ŋga, aö wandic atu am bu hu balê dindec siŋ, ma sôc iŋ ŋalôm tiyham dom!”
26 Goc ŋalau sac dau mbwêc asê ma kêmwanaŋ balê dau ŋalêŋ sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm ŋgac batê daŋ, dec lau daêsam sêsôm, “Iŋ mbac ndu su.”
27 Tigeŋ Yisu kêm iŋ sip amba, keŋ iŋ sa, ma iŋ tisa kalhac.

28 Tiŋambu Yisu sôc
andu daŋ gi, ma iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêndac iŋ gelec,
“Bocke dec yac atôm dom bu
asoc ŋalau dinaŋ su?”
29 Ma iŋ sôm, “Mac bu asoc
ŋalau kaiŋ dinaŋ su, naŋ
ateŋ mbec ŋaŋga. Ŋalêŋ
daŋ mba.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

30-31 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêhu gameŋ dinaŋ siŋ,
ma sêŋsêlêŋ sêmbo gameŋ
Galili-ŋga. Yisu bu êndôhôŋ
ŋac têŋ têm dinaŋ, dec tec
bu lau sêŋyalê gameŋ naŋ
ŋac sêmbo. Iŋ sôm têŋ
ŋac, “Tiŋambu oc sêkêŋ
Ŋamalac ndê Atu sip lau
ŋatô amba. Ŋac oc sêndic iŋ
ndu, magoc têŋ bêc tö niŋga
su, iŋ oc tisa tiyham.”
32 Magoc ŋac si gauc sa pi
iŋ ndê yom dom, ma sêtöc
dau bu sêndac iŋ pi yom dau
ŋahu.

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Ŋac sêŋsêlêŋ e sêhôc
asê malac Kapenaom, goc si
sêndöc andu daŋ. Ma Yisu
ndac ŋac, “Mac aseŋ daôm
pi gêŋ sake yêc seŋ?”
34 Magoc ŋac sem dôŋ, bu
yêc seŋ ŋac sem yomgalôm
sêwhiŋ dandi pi ŋac si asa iŋ
ŋgac ŋamata-ŋga.
35 Yisu ndöc sic ma ta
ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ iŋ si,
ma sôm têŋ ŋac, “A sa
naŋ bu ti ŋamalac ŋamata-
ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga,
naŋ êŋgwiniŋ dau ti ŋgac
ŋambu-ŋga, ma nem akiŋ
lau hoŋ.”
36 Goc iŋ kôc balêkoc sauŋ
daŋ ma kêŋ iŋ kalhac ŋac
ŋalhu. Ma iŋ kêgape iŋ ma
sôm,
37 “Asa naŋ bu kôc balêkoc
sauŋ daŋ tôm iŋ dindec, naŋ
sa tu aö neŋ ŋaê-ŋga, naŋ
gitôm iŋ kôc aö dauŋ sa. Ma
asa naŋ kôc aö sa, naŋ kôc
aö taŋwasêŋ sa dom, magoc
kôc Damaŋ naŋ kêkiŋ aö
gameŋ, naŋ sa bocdinaŋ.”

Lau naŋ sêkôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom
(Luk 9:49-50)

38 Têŋ bêc daŋ Jon sôm têŋ
Yisu bu, “Kêdôhôŋwaga, yac
alic ŋgac daŋ kôm gweleŋ
ma soc ŋalau sac su yêc lau
ŋa am nem ŋaê. Yac ac yao
iŋ, bu iŋ kêkuc am whiŋ yac
dom.”
39 Magoc Yisu sôm, “Alhac
iŋ ahuc dom, bu ŋamalac
naŋ kôm gêŋ dalô ŋa aneŋ
ŋaê, naŋ gitôm dom bu kac
ndê awha kwi ŋagahô, ma
sôm yom sac pi aö.
40 Asa naŋ kêŋ kisa yac
dom, naŋ yac neŋ daŋ.
41 Yomandô aö wasôm têŋ
mac bu asa naŋ kôm gêŋ
sauŋ daŋ bu nem mac sa
tu mac aŋkuc aö Kilisi-ŋga,
gitôm iŋ kêŋ bu laclhu daŋ
têŋ mac anôm, naŋ Anötö oc
êŋlhiŋ iŋ siŋ dom. Iŋ oc kêŋ
ŋagêyô ŋayham têŋ iŋ.”

Puc pi lêtôm
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

42 Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim balêkoc sauŋ daŋ naŋ kêŋ whiŋ aö bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc ndi niŋga. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.
43-44 “Am amam bu kôm sac, naŋ tim kic. Am bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti amam gatuc, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ŋa amam lu-lu e am sip ya lambwam-ŋga naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi.
45-46 Ma gahim bu kôm sac, naŋ tim kic. A m bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti gahim gatuc, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ti gahim lu-lu e Anötö tuc am sip ya lambwam-ŋga naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi.
47 Ma am nem tanôm bu kôm sac, naŋ kip sa. Am bu ndöc Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga ti tanôm tigeŋ, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anötö tuc am sip lambwam ndi.
48 Yêc gameŋ dinaŋ lau oc sêhôc ŋandê ŋapaŋ, tôm yom naŋ Aisaya to yêc bocdec bu, *‘Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa ŋapaŋ.’*
49 “Bocdinaŋ ayob daôm tu lêtôm-ŋga, bu Anötö oc kêŋ ya êmbô lau hoŋ,* gitôm lau sêkêŋ gwêc so pi wata tu bu yêc ŋayham ŋasawa baliŋ.
50 Gwêc so dau iŋ gêŋ ŋayham, magoc ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ nde? Bocdinaŋ ambo lau nom-ŋga ŋalôm atôm gwêc so, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô.”

10

Anötö tec bu awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ
(Mat 19:1-12)

1 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ Judia-ŋga si. Goc sêpi Bu Jordan ŋadaŋga naŋ yêc têŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ si. Yêc gameŋ dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtêŋ iŋ si, ma iŋ kêkuc iŋ ndê mêtê ma kêdôhôŋ ŋac.
2 Ma lau Palêsai ŋatô sêmeŋ ma bu sêtim Yisu, dec sêndac iŋ bocdec bu, “Ŋgac daŋ bu hu ndê awhê siŋ, naŋ oc êŋgilì yomsu, me mba?”
3 Ma Yisu ndac ŋac ô, “Moses to yomsu bocke?”
4 Goc sêsôm, “Moses sôm bu ŋgac daŋ gitôm bu to

* **9:49** Yom naŋ yêc ŋabatiŋ 49 naŋ ŋahu yêc awê dom, magoc lau ŋatô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whiŋ bu lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga sêhu mêtê sac hoŋ siŋ ma sêsa lêŋ gitêŋ eŋ. Gêŋ bocke naŋ bu lhac ŋac ahuc tu sêtap gameŋ undambê-ŋga sa, naŋ sêhu siŋ tôm yom naŋ yêc ŋabatiŋ 43-47 whê sa. Ma Anötö oc kêŋ ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol ŋa ya tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop yêc.

bapia hu nawhê siŋ-ŋga, goc
hu ndê awhê siŋ.”
5 Ma Yisu sôm, “Aêc.
Moses to yomsu dinaŋ tu
mac nem ŋalôm ŋadandi-
ŋga.
6 Magoc têŋ têm Anötö
kêŋ undambê ti nom, naŋ
iŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋgac ti
awhê.
7 Ma tu dinaŋ-ŋga *‘ŋgac
daŋ oc hu damba lu dinda siŋ,
ma sap iŋ nawhê dôŋ,*
8 *ma iŋlu sêti gêŋ tigeŋ.’*
Yom dau whê sa bu iŋlu
sêmbo sêtôm ŋamalac lu
dom, iŋlu sêti gêŋ tigeŋ yêc
Anötö aŋgô-ŋga.
9 Bocdinaŋ yham dom
andô bu ŋamalac sêkac gêŋ
naŋ Anötö dau kêŋ pitigeŋ,
naŋ su.”
10 Tiŋambu Yisu ti ndê
ŋgac-sêŋomi sêndöc andu
daŋ, ma sêndac iŋ pi yom
dinaŋ ŋahu.
11 Ma iŋ sôm, “Ŋgac naŋ
hu iŋ ndê awhê siŋ ma
gêm awhê wakuc, naŋ kôm
gêŋ mockaiŋ-ŋga têŋ iŋ yêc
Anötö aŋgô-ŋga.
12 Ma awhê naŋ hu
nakweŋ siŋ ma gêm ŋgac
wakuc, naŋ kôm gêŋ mock-
aiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Yisu gêm mbec balêkoc
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Têŋ bêc daŋ lau sêhoŋ
si balêkoc sêtêŋ Yisu si, bu
iŋ kêŋ amba sac ŋac. Magoc
iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêsôm
dinda ti dambai.
14 Têŋ têm Yisu gêlic gêŋ
dau iŋ tac ŋandê, ma sôm
têŋ ŋac, “Atec balêkoc di-
naŋ sêtêŋ aö sêmeŋ. Alhac
ŋac ahuc dom, bu Anötö
ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm
balêkoc sauŋ dindec, naŋ
ŋawaê.
15 Aö wasôm yomandô têŋ
mac bu asa naŋ bu sôc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu gitôm
balêkoc sauŋ daŋ dom, naŋ
oc nditôm dom bu sôc ndi.”
16 Goc iŋ kôc balêkoc dau
sa ma kêgape ŋac. Ma iŋ
kêŋ amba sac ŋac, ma gêm
mbec ŋac.

Ŋgac ti lêlôm
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)

17 Yisu ti ma kêsêlêŋ mbo
seŋ whiŋ ndê ŋgacsêŋomi.
Ma ŋgac daŋ kêti meŋ ma
pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-
ŋga, ma ndac iŋ bocdec bu,
“K êdôhôŋwaga ŋayham, aö
wakôm bocke dec tiŋambu
Anötö oc kôc aö sa wandöc
taŋli ŋapaŋ.”
18 Goc Yisu sôm têŋ iŋ,
“Tu sake-ŋga am sam aö bu
ŋayham? Anötö tigeŋ iŋ
ŋayham.
19 Am kêyalê yomsu naŋ
Anötö kêŋ têŋ Moses, *‘Ndic
ŋamalac ndu dom. Kôm gêŋ
mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ
gêŋ dom. Sôm yom tasaŋ
pi lau dom. Êmsau lau bu
kôc ŋac si gêŋ dom,’* ma *‘Toc
damam lu dinam sa.’ ”*
20 Ma iŋ sôm, “Kêdôhôŋ-
waga, aö kakuc yomsu hoŋ
dinaŋ, têŋ ndoc aö gambo
balê ŋapaŋ e kwahic dec.”
21 Yisu tahê iŋ ma tac whiŋ
iŋ kêlêc. Ma iŋ sôm, “Gêŋ

tigeŋ yêc tu am kôm-ŋga. Am ndi, kêŋ am nem gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, ma kêŋ ŋa-awa têŋ lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ am nem awa ŋandô oc yêc undambê. Ma tiŋambu am mweŋ ma êmkuc aö.”
22 Magoc têŋ têm ŋgac dau ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ iŋ wec, ma kölhö ti ŋalôm ŋawapac gi. Ŋahu bu iŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)

23 Goc Yisu tahê lau hoŋ, ma sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ŋac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô.”
24 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ e sêhêdaê. Ma Yisu sôm têŋ ŋac tiyham, “O aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, ŋamalac bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ gêŋ sauŋ dom.
25 Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô, hôc gêlêc ŋgac ti lêlôm daŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”
26 Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêŋgô yom dinaŋ ma sêhêdaê ŋandô. Ma sêsôm têŋ dandi, “Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc ŋawapac atu!”
27 Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gêŋ naŋ ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö gitôm bu kôm, bu Anötö gitôm bu kôm gêŋ hoŋ.”
28 Goc Pita sôm têŋ iŋ, “Yac oc bocke? Yac ahu gêŋ hoŋ siŋ tu aŋkuc am-ŋga.”
29 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö wasôm yomandô têŋ mac. Asa naŋ bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me balêkoc, me nom siŋ tu aö-ŋga ma tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga,
30 naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ kaiŋ dinaŋ daêsam têŋ iŋ ô, têŋ ndoc iŋ mbo nom. Ma iŋ oc tap kisa ti ŋawapac sa tu aö-ŋga whiŋ. Ma têŋ têm ŋambu-ŋga, Anötö oc kôc iŋ sa, ma kêŋ iŋ ndöc tali ŋapaŋ yêc undambê.
31 Tigeŋ lau daêsam naŋ kwahic dec sêti lau ŋamata-ŋga, naŋ oc sêti lau ŋambu-ŋga, ma lau ŋambu-ŋga oc sêti lau ŋamata-ŋga.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Yisu wê iŋ ndê ŋgacsêŋomi ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ bu sêtêŋ Jerusalem sêndi. Iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ ti sêhêdaê, ma lau ŋatô naŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ ŋac, naŋ sêtöc dau.* Bocdinaŋ Yisu kôc ŋgacsêŋomi 12 sêsa si sêlhac dau-ŋga, ma sôm

* **10:32** Lau naŋ sêŋkuc Yisu naŋ sêhêdaê ti sêtöc dau, ŋahu bu ŋac gauc gêm yom naŋ Yisu sôm têŋ ŋac su, pi gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ têŋ têm iŋ bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30.

yom tiyham pi gêŋ naŋ oc
hôc asê iŋ.
33 Iŋ sôm, “Kwahic dec
yac bu dapi malac Jerusalem
dandi, ma ŋgac daŋ oc hoc
Ŋamalac ndê Atu asê ma
kêŋ iŋ sip dabuŋsiga atu-tu
ti kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga
amba. Ŋac oc sêkic yom bu
sêndic iŋ ndu, ma sêkêŋ iŋ
sip lau Rom-ŋga amba.
34 Ŋac oc sêsu iŋ susu,
sêhê gasôp pi iŋ, sêndic iŋ
ŋamlic ŋandê ma sêndic iŋ
ndu. Magoc tiŋambu bêc
tö niŋga su, goc iŋ oc tisa
tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhôc gêlêc ŋgacsêŋomi ŋatô
(Mat 20:20-28)

35 Jems lu Jon, Sebedi ndê
atuŋgac lu, sêtêŋ Yisu si ma
sêsôm, “Kêdôhôŋwaga, alu
atac whiŋ gêŋ daŋ, ma bu
andac am bu kôm gêŋ dau
ŋandô sa.”
36 Goc Yisu ndac, “Amlu
atac whiŋ bu aö wakôm
sake?”
37 Ma sêsôm, “Alu atac
whiŋ bu têŋ ndoc am ndöc
nem pôŋ kiŋ-ŋga ti ŋawasi
atu, naŋ am kêŋ alu andöc
awhiŋ am, daŋ ndöc amam
andô-ŋga ma daŋ ndöc gasê-
ŋga.”
38 Magoc Yisu ô yom ma
sôm, “Amlu aŋyalê gêŋ naŋ
amlu andac, naŋ dom. Amlu
atôm bu anôm gêŋ sip la-
clhu ŋawapac-ŋga naŋ aö
wanôm, a? Ma atôm bu aliŋ
saŋgu† naŋ aö oc waliŋ, a?”
39 Ma iŋlu sêsôm, “Aêc,
alu atôm.” Goc Yisu sôm,
“Yomandô! Amlu oc anôm
gêŋ sip laclhu tôm aö
wanôm, ma aliŋ saŋgu tôm
naŋ aö waliŋ.
40 Magoc aö dec oc
waŋyaliŋ lau sa bu sêndöc
aö amaŋ andô-ŋga ti amaŋ
gasê-ŋga, naŋ dom. Anötö ti
ŋadau bu êŋyaliŋ lau sa bu
sêndöc dinaŋ.”
41 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi
10 sêŋgô yom dau ŋawaê,
naŋ ŋac tac ŋandê têŋ Jems
lu Jon.
42 Goc Yisu mbwêc ŋac
sêtêŋ iŋ si, ma sôm, “Mac
aŋyalê bu lau sambuc si
gôliŋwaga sêtoc dau sa têŋ
ŋac si lau, ma ŋac si lau bata
sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbo
ŋac ŋapu.
43 Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si
mêtê dau dom. Mba! Mac
nem asa bu ti ŋamalac tiwaê
yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ
nem akiŋ mac.
44 Aêc! Asa bu ti mac nem
ŋamalac ŋamata-ŋga, naŋ
êŋgwiniŋ dau ma ti mac hoŋ
nem ŋgac akiŋ ŋambwa.
45 Ŋahu bu lêŋ dau ti aneŋ
lêŋ. Ŋamalac ndê Atu meŋ
tu bu lau sênem akiŋ iŋ-ŋga
dom. Mba. Iŋ meŋ bu nem
akiŋ lau, ma bu kêŋ dau ti da
bu nemlhi lau daêsam si sac
ŋatôp.”

Yisu kôm ŋgac tapec Ba-timeas ŋayham sa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

† **10:38** Yisu ndê yom pi laclhu naŋ iŋ oc nôm, ma saŋgu naŋ iŋ oc liŋ, naŋ ŋahu sip ŋawapac daêsam naŋ oc hôc asê iŋ.

46 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêŋsêlêŋ e sêhôc asê malac
Jeriko, ma lau toŋ atu
sêŋkuc ŋac. Têŋ ndoc ŋac
bu sêhu Jeriko siŋ, naŋ sêtap
ŋgac tapec daŋ sa, naŋ ndöc
seŋ ŋamakê ma teŋ gêŋ.
Iŋ Batimeas, ŋgac daŋ ŋaê
Timeas ndê atuŋgac.
47 Têŋ têm iŋ ŋgô bu Yisu
Nasaret-ŋga kêsêlêŋ mbo
seŋ, naŋ gic hu mbwêc yom
asê bocdec bu, "Yisu, †Dawid
ndê Atu, tamwalô aö!"
48 Goc lau daêsam sêhec
yom iŋ ma sêsôm bu iŋ
nem dôŋ. Magoc iŋ mbwêc
ti ŋaŋga, "Dawid ndê Atu,
tamwalô aö."
49 Yisu ŋgô ŋac si yom ma
kwê dôŋ kalhac, goc sôm têŋ
lau, "Mac asôm têŋ iŋ bu
meŋ." Goc sêta yom têŋ
ŋgac tapec dau ma sêsôm,
"Tisa ti atac ŋayham! Iŋ ta
am bu mweŋ."
50 Goc ŋgac dau kac ndê
ŋakwê andô-ŋga baliŋ su
yêc nom, ma tisa ŋagahô ma
têŋ Yisu gi.
51 Ma Yisu ndac iŋ, "Am
tac whiŋ bu aö wakôm sake
têŋ am?" Ma ŋgac tapec dau
sôm, "Kêdôhôŋ-waga, aö tac
whiŋ bu tanôŋ ŋayham sa."
52 Goc Yisu sôm, "Am ndi!
Am nem kêŋ whiŋ aö dec
kôm am ŋayham sa." Ma
ŋagahô iŋ tandô ŋawa sa,
ma iŋ kêkuc Yisu mbo seŋ.

11

Yisu sôc Jerusalem gi
(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)

1 Yisu ti ndê sêŋomi
sêŋsêlêŋ sêhêganôŋ
Jerusalem e sêsuŋ sa malac
Betani ma malac Betpagi yêc
Lôc Olib. Goc Yisu kêkiŋ ndê
ŋgacsêŋom lu,
2 ma sôm têŋ iŋlu, "Asôc
malac dindê andi, ma yêc
dindê amlu oc atap doŋki
daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac.
Iŋ doŋki ŋatu wakuc, naŋ
ŋamalac daŋ ndöc ŋahô
muŋ su dom. Aŋgapwêc su
ma akôc sa ameŋ.
3 Ma lau bu sêndac
amlu bu bocke ma amlu
aŋgapwêc doŋki dau, naŋ
asôm têŋ ŋac bu, 'Pômdau
tac whiŋ bu doŋki dindec
nem iŋ sa ŋasawa sauŋ, goc
iŋ oc kêŋ mbu meŋ.' "

4 Bocdinaŋ dec iŋlu sêsôc
malac dau si ma sêtap
doŋki daŋ sa, naŋ lau sêsô
dôŋ kalhac seŋ ŋadali k
êpiŋ andu daŋ. Iŋlu bu
sêŋgapwêc su,
5 ma lau ŋatô naŋ sêlhac
sêmpiŋ, naŋ sêndac iŋlu,
"Amlu akôm sake, dec bu
aŋgapwêc doŋki dau su?"
6 Ma iŋlu sêô ŋac si yom
tôm Yisu sôm têŋ iŋlu, dec
sêhu doŋki dau siŋ têŋ iŋlu.
7 Sêwê iŋ sa sêtêŋ Yisu
si, ma sêhu si ŋakwê awê-
ŋga sac doŋki, goc Yisu pi gi
ndöc ŋahô.
8 Ma lau daêsam sêhê si
ŋakwê yêc seŋ. Ma lau ŋatô
sêhêako a ŋalauŋ yêc seŋ
ŋamakê ma sêkêŋ yêc seŋ.
9 Lau naŋ sêmuŋ Yisu
ti lau naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ
sêmbwêc "Hosana! Anötö

nem mbec ŋgac naŋ meŋ
gêm Pômdau aŋgô.
10 Anötö nem mbec iŋ naŋ
meŋ bu puc abaŋ Dawid ndê
gôliŋ dôŋ. Hosana têŋ Anötö
lôlôc-ŋga.”
11 Yisu hôc asê Jerusalem,
goc sôc lôm dabuŋ
ŋabatêmndö gi, ma gêlic
gêŋ sambob naŋ yêc dindê.
Magoc ac gi su dec iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi 12 sêmbu sêsa
malac Betani si bu sêyêc
dindê.

Yisu pucbo a kiŋ daŋ
(Mat 21:18-19)

12 Têŋ bêbêc Yisu ti ndê
ŋgac-s êŋomi sêhu Betani
siŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ,
ma gêŋ yô Yisu.
13 Iŋ gêlic a kiŋ daŋ
naŋ kalhac ahê, goc têŋ
a dau gi. Têm dinaŋ iŋ
têm naŋ a kiŋ sem ŋandô
dom, magoc Yisu gêlic bu
a dinaŋ ŋalauŋ kêsôlô su
dec kêŋ bata bu mboe kiŋ
ŋandô oc sêŋgalêŋ. Magoc
ŋandô mbasi, iŋ tap ŋalauŋ
ŋambwa sa.
14 Goc iŋ pucbo a dau ma
sôm, “Lau daŋ oc sêneŋ
ŋandô yêc a dindec tiy-
ham dom.” Ma iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)

15 Yisu ti ndê sêŋomi
sêŋsêlêŋ si e sêhôc asê
Jerusalem, ma sêtêŋ lôm
dabuŋ si. Yêc lôm dabuŋ
ŋabatêmndö lau sêtidulu
gêŋ ti semlhi gêŋ sêmbo,
ma Yisu gic hu soc ŋac sêsa
awê. Iŋ kac lau sêô mone-
ŋga si tebo sa, ma kac lau
naŋ sêyob balusi bu lau
sênemlhi,* naŋ si pôŋ sa
whiŋ.
16 Ma iŋ gic yao lau bu
sêkôc wapa sêtidulu-ŋga
sôc lôm dabuŋ ŋagameŋ
tiyham dom.
17 Ma iŋ kêdôhôŋ lau ma
sôm, “Sêto Anötö ndê yom
yêc bocdec bu, *‘Aö neŋ andu
gic waê bu lau akêŋ gameŋ
hoŋ sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.’*
Mac aŋyalê yom dau, ma
bocke dec mac akôm Anötö
ndê andu ti lau kaŋ si
gameŋ?”
18 Tiŋambu dabuŋsiga
atu-tu ma lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu, naŋ sêŋgô ŋawaê
pi gêŋ naŋ Yisu kôm, ma
sêŋyalê bu lau sambob
sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga.
Tu dinaŋ-ŋga dec sêtöc Yisu,
ma sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ
ndu.
19 Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi
sêmbo Jerusalem e ac gi sip,
dec sêmbu sêsa si.

Yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ ti dateŋ mbec-ŋga
(Mat 21:20-22)

20 Ŋagalaŋsê bêbêc Yisu
ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ
bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem
sêndi, ma sêhôc asê a kiŋ
naŋ Yisu pucbo. Ŋac sêlic
bu a dau mbac, ŋasaŋgac ti
ŋawakac hoŋ tibasô.

* **11:15** Alic yom ŋapu-ŋga (footnote) yêc Mat 21:12.

21 Ma Pita gauc gêm Yisu
ndê yom, dec sôm têŋ iŋ,
“Kêdôhôŋwaga, lic a kiŋ
naŋ am pucbo, naŋ mbac
su.”
22 Goc Yisu ô yom ma sôm
têŋ ŋac, “Akêŋ whiŋ Anötö.
23 Aö wasôm yomandô têŋ
mac, bu asa naŋ bu sôm têŋ
lôc daŋ bu, ‘Puc daôm sa ma
sip gwêc ŋalôm ndi,’ ma atac
lu-lu dom magoc kêŋ whiŋ
bu Anötö oc kôm yom dau
ŋandô sa, dec gêŋ dau oc
ŋandô sa.
24 Boc-dinaŋ aö bu wasôm
têŋ mac bu gêŋ bocke naŋ
mac bu ateŋ Anötö bu kêŋ
têŋ mac, naŋ akêŋ whiŋ bu
mac akôc su, ma aö wasôm
yom ŋandô, iŋ oc kêŋ têŋ
mac.
25-26 Ma têŋ ndoc mac bu
ateŋ mbec, ma bu gauc nem
lau naŋ sêkôm sac têŋ mac,
naŋ goc asuc ŋac si sac kwi.
Ma mac nem Damam naŋ
mbo undambê, oc suc mac
nem sac kwi bocdinaŋ.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Yisu ti iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêhôc asê
malac Jerusalem tiyham
ma sêtêŋ lôm dabuŋ
si. Yisu kêsêlêŋ mbo
lôm dabuŋ ŋabatêm-ndö,
ma dabuŋsiga atu-tu ti
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga
ma lau bata sêtigasuc iŋ.
28 Ma sêndac iŋ, “Am kôc
ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ
hoŋ naŋ am kôm? Asa kêŋ
têŋ am?”
29 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Gêŋ ŋamata-ŋga aö wakêŋ
gêndac daŋ têŋ mac. Mac
bu aô aneŋ yom, dec wasôm
aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ
mac.
30 Asa kêŋ ŋaclai têŋ Jon
dec iŋ kêku lau? Anötö
kêŋ ŋaclai têŋ iŋ, me mba?
Asôm têŋ aö.”
31 Ŋac sem yomgalôm pi
Yisu ndê gêndac, ma sêsôm
têŋ dau, “Yac bu dasôm bu
Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Jon,
goc Yisu oc ndac yac, ‘Tu
sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon
dom?’
32 Magoc yac bu dasôm bu
Jon kêku lau kêkuc ŋamalac
nom-ŋga si gauc ŋambwa,
goc lau oc sêlic yac sac.” Ŋac
sêŋyalê bu lau daêsam sêlic
Jon bu propet daŋ, dec sêtöc
dau.
33 Bocdinaŋ sêsôm têŋ
Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma
iŋ sôm têŋ ŋac, “Bocdinaŋ
aö wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu
asê têŋ mac dom.”

12

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Ma iŋ gic hu yom gôliŋ
daŋ ma sôm têŋ lau bata
Israel-ŋga dinaŋ, “Ŋgac daŋ
sô ôm wain-ŋga daŋ. Iŋ
sô tuŋ sa, kêmasaŋ gameŋ
tu lau sêmasaŋ wain ŋakwi-
ŋga, ma kwê andu baliŋ daŋ
bu lau sêlhac ma sêtip lau
kaŋ. Tiŋambu iŋ kêŋ ôm
dau têŋ lau ŋatô sêyob, ma
kölhö gi mbo gameŋ daŋ.

2 Têŋ têm sêndic wain
ŋandô sa-ŋga, naŋ ŋadau
kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ têŋ lau
sêyob ôm-ŋga, tu bu sêkêŋ
wain ŋandô ŋatô têŋ iŋ.
3 Tigeŋ ŋac sêlô iŋ dôŋ, sic
iŋ ŋamlic ŋandê, ma sêkêŋ
iŋ kölhö amba sawa gi.
4 Goc ŋadau kêkiŋ ŋgac
akiŋ daŋ tiyham, tigeŋ ŋac
sic iŋ pi ŋagôlôŋ, ma sêkôm
mêtê sac têŋ iŋ.
5 Tiŋambu ŋadau kêkiŋ
ŋgac titö-ŋga, magoc ŋac sic
iŋ ndu. Ma iŋ kêkiŋ lau
daêsam tiyham, ma ŋac sic
ŋatô ŋamlic ŋandê, ma sic
ŋatô ndu.
6 Tiŋambu ŋgac tigeŋ
mbo, naŋ ŋadau ndê
atuŋgac, naŋ iŋ tac whiŋ
ndu andô. Goc ŋadau kêkiŋ
ndê atu dau têŋ ŋac gi, ma
gauc gêm têŋ dau, ‘Lau naŋ
sêyob aneŋ ôm, naŋ oc sêtoc
aneŋ atuŋgac dindec sa.’
7 Tigeŋ têŋ têm ŋadau ndê
atu hôc asê, naŋ lau sêyob
ôm-ŋga sêsôm têŋ dau,
‘Ŋgac dinaŋ iŋ ŋadau ndê
atuŋgac naŋ oc wêkaiŋ ôm
dindec ti ndê gêŋ lêŋsêm.
Bocdinaŋ dandic iŋ ndu ma
dakôc ôm dindec su ti yac
neŋ.’
8 Ma sêkôc atuŋgac, sic iŋ
ndu ma sêtuc iŋ sa awê gi.”
9 Goc Yisu ndac, “Mac gauc
gêm bu ôm ŋadau oc kôm
sake têŋ lau naŋ sêyob iŋ
ndê ôm? Iŋ oc meŋ ma ndic
ŋac ndu, ma kêŋ ôm dau têŋ
lau ŋatô sêyob.
10 Gauc nem yom naŋ sêto
yêc bocdec bu, ‘*Hoc naŋ lau
sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ
kwahic ti hoc ŋamata-ŋga
yêc andu dau.*
11 *Pômdau kôm gêŋ dau,
ma yac alic ŋayham.’* Mac
asam yom dau su, me?”
12 Têŋ dinaŋ lau bata
Israel-ŋga sêŋyalê bu Yisu
sôm yom gôliŋ dau hêganôŋ
ŋac, dec sêŋsalê lêŋ bu
sêkôc iŋ dôŋ. Magoc sêtöc
lau toŋ atu naŋ sêmbo
sêwhiŋ Yisu, ma tu dinaŋ-
ŋga sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

*Lau bu sêtim Yisu pi yom
takis-ŋga*
*(Mat 22:15-22; Luk 20:20-
26)*
13 Tiŋambu lau bata dinaŋ
sêŋsalê lêŋ bu sêtim Yisu bu
sôm yom so daŋ. Ŋac sêŋkiŋ
lau Palêsai ŋatô sêwhiŋ lau
Israel-ŋga ŋatô naŋ sêpuc
Herod ma lau Rom-ŋga si
gôliŋ dôŋ, naŋ sêtêŋ Yisu si.
14 Ŋac sêhôc asê iŋ ma
sêsôm, “Kêdôhôŋ-waga, yac
aŋyalê bu am ŋgac sôm yom
ŋandô-ŋga. Am gauc gêm
lau si waê dom, ma toc ŋac
hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ. Ma am
kêdôhôŋ Anötö ndê lêŋ têŋ
lau kêkuc yom ŋandô solop.
Kwahic dec yac bu andac am
bu iŋ solop bu yac dakêŋ
takis t êŋ †Sisa, me mba? Yac
oc danemlhi takis, me mba?”
15 Yisu ŋgô yom dau, tigeŋ
iŋ kêyalê bu ŋac gauc gêm
bu sêtim iŋ, dec sôm, “Tu
sake-ŋga mac bu atim aö?
Akôc mone silba daŋ ma
atôc têŋ aö.”
16 Goc sêkêŋ mone daŋ têŋ
iŋ, ma iŋ ndac ŋac, “Asa

ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone
dindec?” Ma sêô yom ma
sêsôm, “Sisa ndê.”
17 Dec Yisu sôm, “Bocdi-
naŋ atoc Sisa sa ŋa gêŋ naŋ
gic iŋ ŋawaê, ma atoc Anötö
sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê.”
Ŋac sêŋgô Yisu ndê yom
dau, ma sêhêdaê tu iŋ ndê
gauc-ŋga.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-38)

18 Ma lau †Sadiusi ŋatô
sêtêŋ Yisu si, bu sêkêŋ
gêndac daŋ têŋ iŋ. Ŋac lau
Israel si toŋ daŋ, naŋ sêkêŋ
whiŋ dom bu lau batê oc
sêtisa tiyham.
19 Ma ŋac sêndac iŋ
bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga,
Moses to yac neŋ yomsu daŋ
bocdec bu. Ŋgac daŋ bu
ndê dôwa nem awhê sa ma
bu mbac ndu ma balêkoc
mbasi, naŋ ŋgac dau oc nem
dôwa ndê awhê sawa, ma
kwê balêkoc asê tu dôwa-
ŋga.
20 Têŋ ndoc daŋ asidôwai
7 sêmbo. Ŋgac ŋamata-ŋga
gêm awhê sa, magoc mbac
ndu, ma balêkoc mba.
21 Goc iŋ asi, ŋgac tilu-
ŋga, gêm awhê sawa
dau, magoc mbac ndu ma
balêkoc mba. Ŋgac titö-ŋga
bocdinaŋ,
22 ma asidôwa hale bocd-
inaŋ, hoŋ sem awhê sawa
dau sa, magoc sêmbac ndu,
ma balêkoc mba. Ma
tiŋambu awhê dau mbac
ndu.
23 Kwahic dec yac bu an-
dac am bocdec bu. Lau
batê bu sêtisa tôm lau ŋatô
sêsôm, dec awhê dau oc
ti asidôwa asa ndê awhê?
Bu asidôwai 7 dinaŋ hoŋ
sem awhê tigeŋ dinaŋ su têŋ
ndoc sêmbo tali.”*
24 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Mac akôc gauc so, bu mac
aŋyalê Anötö ndê yom ti iŋ
ndê ŋaclai dom.
25 Têŋ têm lau batê sêtisa,
naŋ lau oc sênem dau dom.
Ŋac oc sêmbo sêtôm aŋela
undambê-ŋga.
26 Ma yom daŋ tiyham tôc
asê bu lau batê oc sêtisa.
Mac asam su yêc Moses ndê
buku. Têŋ ndoc Moses gêlic
ya golom a daŋ, naŋ Anötö
sôm têŋ iŋ bu, *‘Aö Abraham
ndê Anötö, Aisak ndê Anötö
ma Jakob ndê Anötö.’*
27 Lau batê bu sêtisa dom,
dec tu sake-ŋga Anötö sam
dau bu lau tö dinaŋ si
Anötö? Iŋ lau batê si Anötö
dom, iŋ lau tali si Anötö.
Mac nem gauc iŋ so sam-
buc.”

Yomsu ŋamata-ŋga

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga daŋ kalhac whiŋ lau
naŋ sêkêŋ daŋga Yisu ma
lau Sadiusi si yom, ma iŋ
gêlic bu Yisu ô lau Sa-
diusi si yom ŋapep. Boc-
dinaŋ iŋ ndac Yisu, “Anötö

* **12:23** Lau Sadiusi gauc gêm bu ŋac si gêndac dau tôc asê bu lau batê oc sêtisa tiyham dom.

ndê yomsu bocke ti yomsu
ŋamata-ŋga?”
29 Ma Yisu sôm, “Yomsu
ŋamata-ŋga naŋ hôc gêlêc
yomsu hoŋ naŋ bocdec,
*‘Mac lau Israel-ŋga aŋgô!
Pômdau yac neŋ Anötö iŋ
Pômdau tigeŋ.*
30 *Atac whiŋ Pômdau am
nem Anötö ti am nem ŋalôm
sambuc, ti gatôm sambuc, ti
gauc sambuc, ma ti licwalô
sambuc.’*
31 Ma yomsu tilu-ŋga
bocdec yêc, *‘Atac whiŋ lau
meŋpaŋ am-ŋga, tôm am
atac whiŋ am daôm.’* Yomsu
lu dinaŋ sêhôc gêlêc yomsu
hoŋ su.”
32 Goc kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga dau sôm têŋ
Yisu, “Kêdôhôŋwaga, am
sôm solop. Yomandô, Anötö
tigeŋ mbo, ma anötö ŋandô
daŋ mbo dom.
33 Ma yac bu atac whiŋ
A nötö ti neŋ ŋalôm sam-
buc, ti gauc sambuc, ma ti
licwalô sambuc, ma yac bu
atac whiŋ lau meŋpaŋ yac-
ŋga tôm yac atac whiŋ yac
dauŋ, naŋ hôc gêlêc bu yac
dakêŋ wata ti da pi ya ndi,
me bu dakêŋ gêŋ ŋatô ti da.”
34 Yisu gêlic bu ŋgac dau
ô yom ti gauc ŋayham, dec
sôm têŋ iŋ, “Êmkuc gauc
ŋayham dinaŋ dec am oc
tôm bu mbo Anötö ndê gôliŋ
ŋalôm.”

Yisu sôm yom dinaŋ, ma
tiŋambu lau sêtöc bu sêkêŋ
gêndac têŋ iŋ tiyham.

*Yisu kêsahê lau si gauc pi
Mesaya*
*(Mat 22:41-46; Luk 20:41-
44)*
35 Yisu kêdôhôŋ lau mbo
lôm dabuŋ ŋamakê, ma
ndac ŋac, “Bocke ma lau
†Skraib sêsam Mesaya bu
Dawid ndê Atu?
36 Dawid dau hoc yom asê
tôm Ŋalau Dabuŋ puc iŋ
dôŋ, ma to yom pi Mesaya
bocdec bu, *‘Anötö sôm têŋ
aneŋ Pômdau, “Am ndöc aö
amaŋ andô-ŋga e nditôm aö
wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am
gahim ŋapu.” ’*
37 Dawid dau sam Mesaya
bu iŋ ndê Pômdau, ma
bocke dec lau sêsam iŋ bu
Dawid ndê Atu?” Ma lau hoŋ
sêŋgô Yisu ndê yom ti atac
ŋayham atu.

*Yisu ndê puc pi lau Skraib
si mêtê sac*
(Mat 23:1-7; Luk 20:45-47)
38 Ma Yisu kêdôhôŋ lau ma
sôm, “Ayob daôm ŋapep bu
aŋkuc lau Skraib si gêbôm
dom. Ŋac sêsôc ŋakwê baliŋ
ma sêŋsêlêŋ sêmbo malac
lôm, bu ŋac atac whiŋ bu
lau sêtoc ŋac sa ma sêhê
mwalêc ŋac.
39 Ŋac atac whiŋ bu
sêndöc mala ŋamata-ŋga
yêc lôm wê-ŋga, ma sêndöc
lau tiwaê si mala têŋ ndoc
sêneŋ mwasiŋ.
40 Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga
lau dau sêteŋ mbec baliŋ.
Magoc têŋ ndoc lau sêlic ŋac
dom, naŋ sêŋsau lauwhê
sawa bu sêŋgaho ŋac si
andu su. Anötö oc êmatôc
ŋac, ma kêŋ ŋagêyô sac
sambuc têŋ ŋac.”

Awhê tuc daŋ kêŋ da daŋge
(Luk 21:1-4)

41 Tiŋambu Yisu ndöc sic ndöc lôm dabuŋ ŋabatêmndö kêpiŋ apa naŋ lau sêkêŋ si da sip-ŋga, ma tahê lau hoŋ naŋ sêkêŋ si da sip apa dau. Lau ti lêlôm daêsam sêkêŋ awa atu.
42 Tigeŋ awhê tuc ŋalôm sawa daŋ meŋ ma kêŋ awa sauŋ lu gitôm wan toea lu sip apa da-ŋga.
43 Goc Yisu ta ndê ŋgac-sêŋomi sêmeŋ ma sôm, "Yomandô, aö wasôm têŋ mac bu yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc ŋalôm sawa dindec kêŋ da naŋ hôc gêlêc lau hoŋ si da su.
44 Ŋahu bu lau ti lêlôm hoŋ sêkêŋ si da, magoc ŋac si awa daêsam gacgeŋ yêc ŋac-ŋga. Magoc awhê din-dec iŋ awhê ŋalôm sawa, ma iŋ kêŋ ndê gêŋ hoŋ ti da."

13

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

1 Têŋ ndoc Yisu bu hu lôm dabuŋ ŋagameŋ siŋ, naŋ iŋ ndê ŋgacsêŋom daŋ sôm têŋ iŋ, "Kêdôhôŋwaga, lic hoc atu-tu ma andu ŋayham kêlêc naŋ sêkwê sa sêlhac dec."
2 Magoc Yisu ô yom ma sôm têŋ iŋ, "Am lic andu atu-tu ti lôm dabuŋ dindec! Aö wasôm têŋ am, bu tiŋambu ŋacyo oc sêseŋ hoc atu-tu hoŋ dindec su e hoc daŋ oc ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom."

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga
(Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19)

3 Ŋac sêsa sêtêŋ Lôc Olib si, ma tiŋambu Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêŋ Yisu si ma sêndöc aŋgô têŋ lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem. Ma ŋac sêndac iŋ bocdec bu,
4 "Sôm têŋ yac bu ŋawapac naŋ am sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm bocke, ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu têm dau meŋ kêpiŋ?"
5 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, "Ayob daôm ŋapep bu lau daŋ sêŋsau mac dom.
6 Bu lau daêsam oc sêmeŋ sênem aö aŋôŋ ma sêsôm, 'Aö Mesaya dauŋ dec,' ma oc sêŋsau lau daêsam.
7 Ma têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê bu lau sic siŋ têŋ dau me sêmasaŋ dau tu sêndic siŋ-ŋga, naŋ asö dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic waê bu meŋ sa, m agoc têm ŋambu-ŋga yêc dôŋ yêc.
8 Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ lau gameŋ daŋ. Tiyhô oc nem yêc gameŋ hoŋ, ma tôbôm oc sa. Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic hu ŋawapac têm ŋambu-ŋga-ŋga, gitôm awhê naŋ kêsahê balêkoc tuŋ iŋ ma gêŋ dau gic hu ŋandê atu naŋ iŋ oc hôc tu kôc balêkoc-ŋga.

9-10 “Gêŋ ŋamata-ŋga lau
oc sêhoc ŋawaê ŋayham asê
têŋ lau sambob, ma têŋ di-
naŋ têm ŋambu-ŋga oc meŋ
hôc asê. Ayob daôm ŋapep.
Lau oc sêwê mac atêŋ lau
sêmatôc yom-ŋga andi, ma
sêhi mac ŋa sö yêc lôm wê-
ŋga. Tu aö-ŋga dec lau oc
sêkêŋ mac alhac gôliŋwaga
ti kiŋ aŋgô-ŋga, magoc ndoc
dinaŋ ti têm bu mac ahoc
yom ŋandô asê têŋ ŋac.
11 Têŋ têm naŋ sêkôc mac
dôŋ ma sêwê mac atêŋ lau
sêmatôc mac-ŋga andi, naŋ
ahêgo daôm tu yom asôm-
ŋga dom. Asôm yom naŋ
Anötö oc kêŋ têŋ mac têŋ
ndoc dinaŋ, bu mac daôm
oc asôm yom dom, Ŋalau
Dabuŋ oc sôm.
12 “Têŋ ndoc ŋawapac-
ŋga dinaŋ, lau naŋ sêkêŋ
whiŋ dom oc sêhoc si
asidôwai sêkêŋ whiŋ aö-ŋga
asê bu sêndic ŋac ndu, ma
dambai oc sêkôm têŋ atui
boc-dinaŋ. Balêkoc oc sêli
dau sa têŋ damba ti dindai,
ma sêkêŋ ŋac sêtêŋ lau bu
sêndic ŋac ndu.
13 Lau hoŋ oc sêtec mac
tu aö neŋ ŋaê-ŋga. Magoc
asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma
hu aö siŋ dom e ndê têm
pacndê, naŋ oc tap Anötö
ndê mwasiŋ nem iŋ si-ŋga
sa.”

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 “Gêŋ sac sambuc naŋ oc
kôm gameŋ tisac, naŋ lau oc
sêkêŋ lhac gameŋ naŋ gic
iŋ ŋawaê dom. (Asa naŋ
sam yom dindec, naŋ kôc
gauc ŋapep, bu ŋahu yêc siŋ
dau.) Mac lau asa naŋ ambo
gameŋ Judia-ŋga ma alic gêŋ
dau, naŋ hoŋ alhö api gameŋ
lôc-ŋga andi.
15 Alhö ŋagahô ma gauc
nem mac nem gêŋ daŋ
dom. Lau naŋ sêŋwhaŋ dau
sêndöc andu ŋasactô, naŋ
sêsôc andu ŋalôm bu sêkôc
si gêŋ daŋ tôhôŋ dom.
16 Ma ŋac naŋ sêmbo ôm,
naŋ bocdinaŋ. Sêkac dau
kwi bu sêkôc si gêŋ ŋatô
dom.
17 Oyaê. Lauwhê tidaê,
ma ŋac naŋ sêkêŋ su têŋ
balêkoc, naŋ oc sêtap
ŋawapac atu sa têŋ têm
dinaŋ.
18 Ateŋ mbec bu gêŋ dinaŋ
tap mac sa têŋ ndoc uhô-ŋga
dom.
19 Ŋahu bu ŋawapac
ŋandô naŋ bu sa têŋ têm
dinaŋ, naŋ oc hôc gêlêc
ŋawapac hoŋ naŋ sêhôc asê
nom têŋ têm naŋ Anötö kêŋ
undambê ti nom e kwahic
dec, ma tiŋambu oc sa
bocdinaŋ tiyham dom.
20 Magoc Pômdau oc kêŋ
ndoc dinaŋ tiapê tu bu nem
lau naŋ iŋ kêyaliŋ sa su, naŋ
sa-ŋga. Bu mba, goc lau hoŋ
oc sêniŋga.
21 “Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac
daŋ bu sôm têŋ mac bu,
‘Alic, Mesaya dau dindec,’
me ‘Alic, Mesaya dau dindê,’
naŋ akêŋ whiŋ ŋac dom.
22 Lau naŋ sêŋsau bu ŋac
Mesaya, ma propet tasaŋ oc
sêmeŋ ma sêkôm gêŋ dalô

ti gêŋ atu-tu bu sêŋsau lau.
Ma ŋac oc sêŋsahê bu sêtim
lau naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac
sa, naŋ sêwhiŋ.
23 Aö gakêŋ puc mac
gwanaŋ, ma bocdinaŋ ayob
daôm ŋapep.”

*Ŋamalac ndê Atu ndê bêc
mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:29-36; Luk 21:25-
33)*

24 Ma Yisu sôm, “Ndoc
ŋawapac-ŋga dinaŋ oc pac-
ndê, ma tiŋambu lau oc sêlic
gêŋ dalô atu-tu. Ac oc nem
ganduc ma ayô oc ŋawê tiy-
ham dom.
25 Ma tata oc sêpeŋ akêŋ
umboŋ, ma gêŋ ti ŋaclai naŋ
sêlhac umboŋ oc wiwic sa.
26 Ma tiŋambu lau oc sêlic
Ŋamalac ndê Atu meŋ ndöc
dao ŋahô ti ndê ŋaclai ma
ŋawasi atu.
27 Ma iŋ oc êŋkiŋ ndê
aŋela sêsa sêtêŋ nom
ŋabatiŋ ti undambê ŋabatiŋ
hoŋ sêndi, bu sêndic lau naŋ
iŋ kêyaliŋ ŋac sa su, naŋ sa.
28 “Gauc nem a laŋ. Têŋ
ndoc mac alic ŋalauŋ wakuc
bu lêc, naŋ mac aŋyalê bu
ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ.
29 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc
mac alic gêŋ naŋ aö gasôm
yom pi, naŋ hôc asê, dec
aŋyalê bu Ŋamalac ndê Atu
ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ
kêpiŋ su, gitôm iŋ meŋ
kalhac gatam.
30 Yomandô! Lau têm di-
naŋ-ŋga oc sêniŋga dom e
gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê.
31 Undambê ti nom oc
niŋga, magoc aneŋ yom oc
niŋga dom. Gêŋ hoŋ oc
ŋandô sa tôm aö gasôm.”

*Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê
bêc mbu meŋ-ŋga dom
(Mat 25:13-15)*

32 Ma Yisu sôm, “Lau daŋ
sêŋyalê bêc me acgatu naŋ
Ŋamalac ndê Atu oc mbu
meŋ, naŋ dom. Aŋela
undambê-ŋga sêŋyalê dom,
Anötö ndê Atu kêyalê dom,
Damaŋ tawasê kêyalê.
33 Bocdinaŋ anem ali ma
ayob daôm ŋapep! Mac am
gauc têm naŋ bêc ŋambu-
ŋga dau oc meŋ sa.
34 Gitôm andu ŋadau daŋ
naŋ bu sa ndi lic gameŋ
ŋatô. Iŋ hu ndê andu siŋ
ma kêŋ iŋ ndê lau akiŋ
sêwêkaiŋ si gweleŋ têŋtêŋ.
Ma iŋ oc sôm têŋ ŋgac yob
gatam-ŋga, bu iŋ nem ali ma
tatiŋ gameŋ ŋapep e iŋ mbu
meŋ.
35 Bocdinaŋ anem ali, bu
mac aŋyalê ndoc naŋ andu
ŋadau oc mbu meŋ, naŋ
dom. Iŋ oc hôc asê têŋ telha
me timaniŋhu, me dalec taŋ,
me bêbêc ganduc, naŋ mac
aŋyalê dom.
36 Ayob daôm ŋapep,
mboe iŋ oc mbu meŋ
ŋagahô, ma tap mac sa ayêc
bêc ayêc.
37 Yom naŋ aö gasôm têŋ
mac, naŋ dec wasôm têŋ lau
hoŋ bocdinaŋ. Anem ali!”

14

*Sêkic yom bu sêndic Yisu
ndu
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)*

1 Lau Israel si †Mwasiŋ
Pasowa ti †Mwasiŋ Bolom
Yist Mba-ŋga ŋandoc meŋ
kêpiŋ, ma bêc lu yêc dôŋ
yêc. Ma dabuŋ-siga atu-tu
ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu-
ŋga sêŋsalê lêŋ daŋ bu
sêkôc Yisu dôŋ gelec ma
sêndic iŋ ndu.
2 Tigeŋ sêhêgo dau ma
sêsôm, "Dakôm têŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga ŋandoc dom,
mboe lau daêsam naŋ
sêmbo Jerusalem tu om atu
Pasowa-ŋga, naŋ oc sêlic ma
sêli dau sa."

Awhê daŋ gêm oso Yisu
(Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

3 Têŋ têm dinaŋ Yisu mbo
malac Betani, ma gêŋ gêŋ
ndöc whiŋ ŋgac daŋ ŋaê
Saimon. Muŋ-ŋga iŋ ŋgac ti
gêmbac leprasi. Yisu ndöc
tebo ma awhê daŋ meŋ,
naŋ kôc bu ŋamalu ŋayham
ŋaôli atu sip kac daŋ. Iŋ kac
gêŋ dau sa, ma kêc gêŋ malu
dau pi Yisu ndê ŋagôlôŋ.
4 Lau ŋatô sêlic dec tac
ŋandê têŋ awhê dau, ma
sêsôm, "Tu sake-ŋga iŋ
kêyaiŋ gêŋ ŋamalu dinaŋ?
5 Gitôm bu dakêŋ têŋ lau
sênemlhi ma datap awa atu
sa, ma dakêŋ têŋ lau ŋalôm
sawa. Ŋaôli dau oc hôc
gêlêc ŋaôli tu gweleŋ yala
sambuc-ŋga su." Ma sêhec
yom iŋ ŋalêŋ sac.
6 Magoc Yisu sôm, "Ahu iŋ
siŋ ma akêŋ ŋawapac têŋ iŋ
dom. Iŋ kôm gêŋ ŋayham
solop têŋ aö.
7 Lau ŋalôm sawa oc
sêmbo sêwhiŋ mac ŋapaŋ,
ma bocdinaŋ dec têm bocke
mac bu atac whiŋ, naŋ oc
tôm bu mac anem ŋac sa.
Tigeŋ aö oc wambo wawhiŋ
mac ŋapaŋ dom.
8 Awhê dindec gitôm bu
êmwasiŋ aö ŋalêŋ dinaŋ,
dec kôm. Iŋ kêc gêŋ ŋamalu
pi aö, dec tôm iŋ kêmasaŋ
aö neŋ ŋamlic gwanaŋ tu
sêŋsuhuŋ aö-ŋga.
9 Yomandô aö wasôm têŋ
mac, bu tiŋambu lau oc
sêhoc ŋawaê ŋayham asê
yêc gameŋ hoŋ, ma têŋ di-
naŋ ŋac oc sêsôm yom pi
awhê dindec ma lau oc gauc
nem iŋ."

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Têŋ ndoc dinaŋ Judas
Iskeriot, ŋgacsêŋomi 12 si
daŋ, têŋ dabuŋsiga atu-tu gi
ma sôm bu iŋ oc hoc Yisu asê
têŋ ŋac.
11 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom
ti atac ŋayham, ma sêsôm
tidôŋ bu sênemlhi iŋ. Bocd-
inaŋ iŋ kêsalê lêŋ tu bu hoc
Yisu asê-ŋga.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga
(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)

12 Têŋ Mwasiŋ Bolom Yist
Mba-ŋga ŋabêc ŋamata-
ŋga, bêc naŋ lau Israel-ŋga
sic domba Pasowa-ŋga ndu,
naŋ ŋgacsêŋomi sêsôm têŋ
Yisu bu, "Am tac whiŋ bu
yac amasaŋ Mwasiŋ Pasowa

bu am neŋ whiŋ yac-ŋga yêc
nde?”
13 Dec Yisu kêkiŋ ndê
ŋgacsêŋom lu ma sôm têŋ
iŋlu, “Asôc malac Jerusalem
andi, ma amlu oc atap ŋgac
daŋ sa naŋ kêbalaŋ bu lôŋ
daŋ. Awhiŋ iŋ atêŋ iŋ ndê
ŋadau ndê andu andi.
14 Ma asôm têŋ andu
ŋadau, ‘Alu mba kêdôhôŋwaga
ndac am tu andu ŋalôm
ŋacleŋ-ŋga, bu iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi bu sêneŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc am
nem andu.’
15 Ma iŋ oc tôc ŋalôm atu
daŋ yêc andu dau ŋahô-
ŋga têŋ amlu. Tebo ti gêŋ
hoŋ tu yac daneŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga yêc ŋalôm dau,
goc amasaŋ gêŋ yêc dinaŋ.”
16 Goc sêŋom lu dinaŋ
sêsôc malac si, ma sêtap gêŋ
hoŋ sa tôm Yisu sôm su, ma
sêmasaŋ Pasowa.

Yisu sôm asê bu ŋgac daŋ oc hoc iŋ asê
(Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

17 Têŋ ac gi su Yisu ti
ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ andu
dau si.
18 Ŋac sêndöc ti seŋ
gêŋ sêmbo, ma Yisu sôm,
“Yomandô aö wasôm têŋ
mac, bu mac nem daŋ oc hoc
aö asê. Ŋgac dau kwahic
dec ndöc ma gêŋ gêŋ whiŋ
aö.”
19 Yom dau kôm ŋac sêsö,
ma ŋalôm ŋawapac atu, ma
ŋac tigeŋ-tigeŋ sêsôm têŋ
iŋ, “Mboe aö, a? Mba!”
20 Goc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Ŋgac dau iŋ mac lau 12
nem daŋ, ma kwahic dec alu
aŋ gêŋ sip pele tigeŋ.
21 Gêŋ dau oc ŋandô sa
pi Ŋamalac ndê Atu, tôm
yom naŋ sêto yêc. Tigeŋ
ŋgac naŋ hoc aö asê, naŋ oc
tap ŋawapac atu sa, ma tu
dinaŋ-ŋga iŋ dinda bu kôc iŋ
dom, dec oc ŋayham.”

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ
(Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)

22 Têŋ têm ŋac seŋ gêŋ
sêmbo, naŋ Yisu kôc bolom,
gêm mbec, pô kôc-kôc, ma
gic sam têŋ ŋac. Ma iŋ sôm,
“Akôc sa loc, aö neŋ ŋandô
dau dindec.”
23 Ma iŋ kôc laclhu wain-
ŋga daŋ ma gêm daŋge, goc
kêŋ têŋ ŋac ma ŋac hoŋ
sênôm.
24 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ
dac wamatiŋ pwac-ŋga dau
dec, naŋ wakêc siŋ tu lau
daêsam-ŋga.
25 Yomandô aö wasôm têŋ
mac bu aö oc wanôm wain
tiyham dom e Damaŋ ndê
gôliŋ meŋ sa tiawê, ma têŋ
ndoc dinaŋ aö wanôm tiy-
ham.”
26 Tiŋambu ŋac sem wê
daŋ, ma sêlhö sêsa sêtêŋ Lôc
Olib si.

Yisu sôm bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)

27 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Mac hoŋ oc ahu aö siŋ, tôm
yom naŋ sêto yêc bocdec
bu, *‘Aö oc waseŋ ŋgac yob
domba-ŋga, ma domba oc
sêlhö babalip.’*

28 Magoc tiŋambu aö
watisa tiyham, ma wamuŋ
mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga
wandi.”
29 Dec Pita sôm têŋ iŋ,
“Ŋac hoŋ bu sêhu am siŋ,
tigeŋ aö wahu am siŋ dom.”
30 Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Aö wasôm yomandô
bu ôbwêc dau dindec am oc
sêc aö ahuc tidim tö su, goc
dalec oc taŋ tidim lu-ŋga.”
31 Tigeŋ Pita sôm yom ti
ŋaŋga, “Mba! Gitôm sêndic
aö ndu wawhiŋ am, aö oc
wasêc am ahuc dom.” Ma
ŋac hoŋ sêsôm yom kaiŋ
tigeŋ.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Ŋac sêsa si e sêhôc
asê ôm †olib-ŋga daŋ, ôm
naŋ sêsam bu Getsemani,
ma Yisu sôm têŋ ndê
ŋgacsêŋomi, “Andöc dec
ma aö wateŋ mbec.”
33 Goc iŋ kôc Pita, Jems ma
Jon sêwhiŋ iŋ si, ma sêhu
ŋgacsêŋomi ŋatô siŋ. Têŋ
ndoc dinaŋ Yisu ndê ŋalôm
ŋawapac atu ma iŋ pô sim
dau ŋandô.
34 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ
ŋalôm kêsahê ŋawapac atu,
kêpiŋ bu oc wambac ndu.
Mac andöc dec ma anem
ali.”
35 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa
ŋasawa sauŋ gi. Iŋ hu dau
sip nom gi ma teŋ mbec, bu
nditôm goc Anötö nem iŋ sa
bu êŋlêc têm hôc ŋandê-ŋga
naŋ oc hôc asê iŋ.
36 Iŋ sôm, “Damaŋ, O
Damaŋ, am gitôm bu kôm
gêŋ hoŋ. Kôc laclhu
ŋawapac-ŋ ga dindec su yêc
aö. Magoc êmkuc aö neŋ
atac whiŋ dom, kôm tôm
am daôm nem atac whiŋ bu
kôm.”
37 Iŋ teŋ mbec su, dec mbu
gi ma tap sa bu ŋgacsêŋomi
sêyêc bêc sêyêc. Goc iŋ
uŋ ŋac sa ma sôm têŋ Pita,
“Saimon, bocke dec am yêc
bêc? Am gitôm dom bu nem
ali tôm acgatu ŋasawa tigeŋ,
a?
38 A nem ali ma ateŋ
mbec bu lêtôm tap mac
sa dom. Mac nem gatôm
licbalê, tigeŋ ŋamlic kwa-
pac.”
39 Goc Yisu sa gi, ma teŋ
mbec tigeŋ dinaŋ tiyham.
40 Pacndê, goc iŋ mbu gi
ma gêlic ŋac sêyêc bêc, bu
ŋac tandô hê ŋac sa ŋandô.
Ma ŋac sêpônda yom tu
sêsôm têŋ iŋ-ŋga.
41 Goc iŋ gi ma teŋ mbec
tidim tö-ŋga. Ma têŋ ndoc iŋ
mbu têŋ ŋac tiyham, naŋ iŋ
sôm, “Tu sake-ŋga mac ayêc
bêc ti aŋwhaŋ daôm ŋapaŋ?
Gitôm! Ndoc meŋ hôc asê su
bu sêhoc Ŋamalac ndê Atu
asê ma sêkêŋ iŋ sip lau sac
amba.
42 Atisa ma dandi! Alic
ŋgac naŋ hoc aö asê dec
meŋ su.”

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11)

43 Yisu sôm yom dinaŋ
mbo, ma Judas, ŋgacsêŋomi
12 si daŋ hôc asê whiŋ

lau daêsam naŋ sêhôc bieŋ
ti síŋ. †Dabuŋsiga atu-tu
ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga
ma lau bata sêŋkiŋ lau toŋ
dinaŋ sêwhiŋ Judas sêmeŋ.
44 Judas kêŋ puc lau d au
gwanaŋ su, ma sôm, “Ŋgac
naŋ mac aŋsalê, naŋ aö oc
waŋgutô iŋ bu watôc iŋ asê
têŋ mac. Akôc iŋ dôŋ ma
akêŋ lau sêyob iŋ, goc awê
iŋ sa andi.”
45 Bocdinaŋ têŋ ndoc
Judas hôc asê, naŋ iŋ têŋ
Yisu solop gi ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga,” ma ŋgutô
iŋ.
46 Dec lau naŋ sêwhiŋ Ju-
das, naŋ sêkôc Yisu dôŋ.
47 Yisu ndê lau sêlhac
sêmpiŋ iŋ, ma ŋac si daŋ
puc ndê bieŋ sa ma pa
dabuŋsiga atu ndê ŋgac
akiŋ ndê daŋgalauŋ daŋ su.
48 Goc Yisu sôm, “Bocke
dec mac akôc bieŋ ti gêŋ siŋ-
ŋga ma asa ameŋ bu akôc aö
dôŋ gitôm ŋgac kaŋ daŋ?
49 Tôm bêc hoŋ aö
gambo gawhiŋ mac ma
kadôhôŋ lau yêc lôm dabuŋ
ŋabatêmndö, magoc mac
akôc aö dôŋ dom. Tigeŋ gêŋ
naŋ mac akôm kwahic dec,
naŋ kôm Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc, naŋ ŋandô sa.”
50 Têŋ dinaŋ Yisu ndê lau
hoŋ sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.
51 Ŋgac batac daŋ kêkuc
Yisu ma mbo whiŋ iŋ ti ndê
lau têŋ ôbwêc dinaŋ, ma iŋ
puc po ŋambwa. Lau siŋ bu
sêlô iŋ dôŋ,
52 tigeŋ iŋ hu ndê po siŋ
yêc ŋac si amba, ma kölhö
ŋamlic ŋambwa gi.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu
(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

53 Dabuŋsiga atu-tu
Israel-ŋga, ti lau bata
ma kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga hoŋ sêkac sa sêmbo
dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê
andu. Ma lau naŋ sêkôc Yisu
dôŋ sêwê iŋ sêtêŋ andu dau
si.
54 Pita kêsêlêŋ kêkuc
Yisu mbo ahê, e gi sôc
dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê
andu ŋatuŋlôm gi. Ma iŋ
ndöc sic whiŋ lau siŋ sêyob
lôm dabuŋ-ŋga ŋatô ma
kêsulu ya.
55 Dabuŋsiga atu-tu ma
lau bata hoŋ naŋ sêndöc
Sanedrin si toŋ, naŋ sêŋsalê
yom bu sêŋgôliŋ pi Yisu
ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-
ŋga amba bu sêndic iŋ ndu.
Magoc sêtap yom daŋ sa
dom.
56 Bu lau daêsam sêtisa bu
sêhoc yom tasaŋ asê pi Yisu,
magoc ŋac hoŋ si yom so
dau.
57 Tiŋambu lau ŋatô
sêtisa, ma sêkêŋ yom tasaŋ
pi iŋ bocdec bu,
58 “Yac aŋgô ŋgac dau
sôm, ‘Lôm dabuŋ naŋ
ŋamalac sêkwê sa, naŋ aö
oc waseŋ su. Ma têŋ bêc
titö-ŋga aö oc wakwê andu
wakuc daŋ sa, naŋ gitôm
andu naŋ ŋamalac sêkwê,
naŋ dom.’ ”
59 Magoc ŋac tigeŋ-tigeŋ si
yom so dau tiyham.

60 Goc dabuŋsiga ŋamata-
ŋga tisa kalhac ŋalhu, ma
ndac Yisu, “Am ŋgô yom dê
sêŋgôliŋ pi am, me? Am bu
ô yom, me mba?”
61 Tigeŋ Yisu gêm dau
dôŋ ma ô yom dom. Goc
dabuŋsiga dau ndac iŋ
tiyham, “Am Mesaya dau,
Anötö Atuŋgac, me mba?”
62 Ma Yisu sôm, “Aêc, aö
dauŋ dindec. Ma tiŋambu
mac oc alic Ŋamalac ndê
Atu ndöc Anötö Ŋaclai
Ŋadau ndê amba andô-ŋga,
ma sip meŋ ndöc dao ŋahô.”
63 Têŋ ndoc dabuŋsiga
ŋamata-ŋga ŋgô yom dinaŋ,
naŋ tac ŋandê atu dec kêc
dau ndê ŋakwê kic ma sôm,
“Yac dapônda yom daŋ tu
taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga dom.
64 Yom naŋ iŋ sôm pi
dau, naŋ sac sambuc! Mac
aŋgô su, ma mac gauc gêm
bocke?” Ma ŋac hoŋ sêsôm
pitigeŋ bu iŋ mbac ndu.
65 Lau ŋatô sêhu gasôp
pi iŋ. Ŋac sêkic iŋ tandô
ahuc ŋa po, goc sêtap iŋ ma
sêsôm, “Am bu propet, naŋ
sôm asê bu asa gic am.” Ma
lau siŋ-ŋga sêkôc iŋ sêsa si,
ma sêhi iŋ ŋa sö.

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27)

66 Têŋ têm dinaŋ Pita
mbo andu dau ŋamakê, ma
dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê
awhê akiŋ daŋ kêsêlêŋ meŋ.
67 Iŋ gêlic Pita kêsulu ya
mbo, goc tahê iŋ ma sôm,
“Am ŋgac naŋ kêkuc Yisu
Nasaret-ŋga whiŋ.”
68 Magoc Pita pa dau ma
sôm, “Mba, aö kayalê am
nem yom ŋahu dom.” Dec iŋ
tisa gi kalhac kêpiŋ tuŋlôm
ŋagatam.
69 Malô goc awhê akiŋ dau
gêlic iŋ tiyham, ma sôm yom
kaiŋ tigeŋ têŋ lau naŋ sêlhac
sêmpiŋ, “Alic ŋgac kêlê. Iŋ
Yisu ndê lau si daŋ.”
70 Magoc Pita pa dau tiy-
ham. Ŋasawa sauŋ ma
lau naŋ sêlhac dindê, naŋ
sêsôm, “Am ŋgac Galili-ŋga.
Yomandô, am ŋac si daŋ.”
71 Magoc Pita sôm ti
ŋaŋga, “Mba! Aö bu wasôm
yom tasaŋ, naŋ goc Anötö
ndic aö. Aö kayalê ŋgac naŋ
mac asôm yom pi iŋ, naŋ
dom andô!”
72 Ma ŋagahô dalec taŋ
tilu-ŋga, dec Pita gauc gêm
Yisu ndê yom bu iŋ oc sêc iŋ
ahuc tidim tö su, goc dalec oc
taŋ tidim lu-ŋga. Ma iŋ taŋ
dau ndu-ndu.

15

Pailot kêsu Yisu
(Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29–19:16)

1 Têŋ bêbêc ganduc,
dabuŋsiga atu-tu ti lau bata
ma lau naŋ sêndôhôŋ yomsu
ti lau †Sanedrin-ŋga hoŋ si
ŋalôm tigeŋ tu gêŋ bocke
bu sêkôm têŋ Yisu-ŋga. Goc
sêsô iŋ amba dôŋ ma sêwê
iŋ sêtêŋ Pailot si.
2 Ma Pailot ndac iŋ, “Am
lau Israel-ŋga si kiŋ, a?” Goc
Yisu ô yom ma sôm, “Tôm
naŋ am daôm sôm.”

3 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga
atu-tu sêŋgôliŋ yom daêsam
pi iŋ.
4 Dec Pailot ndac iŋ tiy-
ham, “Am oc ô ŋac si yom,
me mba? Ŋac sêŋgôliŋ yom
daêsam pi am.”
5 Tigeŋ Yisu ô yom dom,
dec Pailot hêdaê.
6-7 Têŋ têm dinaŋ ŋgac
daŋ ndöc gapocwalô, naŋ
ndê ŋaê Barabas. Muŋ-ŋga
lau ŋatô sêli dau sa têŋ lau
Rom-ŋga naŋ sem gôliŋ lau
Israel-ŋga, ma sic lau ŋatô
ndu. Magoc lau Rom-ŋga
sêkôc ŋac dôŋ ma sêkêŋ
ŋac sêndöc gapocwalô. Ma
Barabas iŋ ŋac si daŋ.

Tôm yala hoŋ têŋ ndoc lau
Israel-ŋga si om atu Mwasiŋ
Pasowa-ŋga hôc asê, naŋ
Pailot kêkuc lêŋ daŋ bocdec
bu. Lau Israel-ŋga oc
sêndac ŋgac gapocwalô-ŋga
daŋ, dec iŋ oc êŋgapwêc iŋ
su têŋ ŋac.
8 Lau daêsam naŋ sêkac
dau sa têŋ ndoc Pailot
kêsahê Yisu, naŋ sêndac iŋ
bu êŋgapwêc ŋgac gapoc-
walô-ŋga daŋ su êŋkuc
ŋagôliŋ dinaŋ.
9-10 Pailot kêyalê bu
dabuŋsiga atu-tu sem lêmuŋ
Yisu ŋambwa, ma tu dinaŋ-
ŋga dec sêwê Yisu sêtêŋ iŋ
sêmeŋ. Bocdinaŋ iŋ gauc
gêm bu êŋgapwêc Yisu su,
dec ndac ŋac, “Mac atac
whiŋ bu aö wahu Kiŋ Israel-
ŋga siŋ têŋ mac, me mba?”
11 Tigeŋ dabuŋsiga atu-tu
sêŋgalôm lau toŋ atu di-
naŋ e sêndac Pailot bu hu
Barabas siŋ têŋ ŋac.
12 Goc Pailot ndac ŋac,
“Bocdinaŋ aö oc wakôm
sake têŋ ŋgac dindec, naŋ
mac asam bu lau Israel-ŋga
si Kiŋ?”
13 Ma sêmbwêc, “Ndic iŋ
pi a gicso dau!”
14 Magoc Pailot ndac ŋac,
“Tu sake-ŋga? Iŋ kôm giso
bocke?” Magoc sêmbwêc ti
ŋaŋga, “Ndic iŋ pi a!”
15 P ailot bu kôm lau atac
ŋayham sa, dec gôlôc bu
êŋgapwêc Barabas su têŋ
ŋac. Ma iŋ kêkiŋ Yisu têŋ
lau siŋ-ŋga bu sêhi iŋ ŋa sö,
ma sêndic iŋ ndu pi a gicso
dau.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)

16 Lau siŋ-ŋga sêwê
Yisu sêsa Pailot ndê andu
ŋamalaclôm si, ma sêta yom
bu lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac sa.
17 Goc sêkêŋ Yisu sôc
ŋakwê kokoc baliŋ tôm
kiŋ sêsôc, ma sêwhê wac
kêm ma sêkêŋ iŋ uŋ gitôm
suŋsuŋ.
18 Goc ŋac sic hu sêmbwêc
iŋ, “Ei! Datoc lau Israel-ŋga
si kiŋ dindec sa maŋ!”
19 Ma ŋac sêkôc a daŋ
ma sic iŋ pi ŋagôlôŋ tidim
daêsam, ma sêhê gasôp pi
iŋ. Sêpôŋ haduc têŋ iŋ, ma
sêŋsau bu sêtoc iŋ sa.
20 Sêsu iŋ susu pacndê, goc
sêkôc ŋakwê baliŋ dinaŋ su,
ma sêkêŋ iŋ sôc dau ndê
ŋakwê sa tiyham. Ma sêwê
iŋ sêsa malac Jerusalem
ŋamakê si, bu sêndic iŋ ndu
pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

21 Lau siŋ-ŋga sêwê Yisu sêmbo seŋ, ma ŋgac daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ gameŋ ŋamakê-ŋga meŋ. Ma sêkac iŋ bu hôc Yisu ndê a gicso dau. Ŋgac dau ndê ŋaê Saimon. Iŋ Aleksanda lu Rupas damba, ma iŋ ndê malachu Sairin.
22 Sêwê Yisu sêsa si e sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam bu Golgota. (Ŋaê dau danem kwi bu 'Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga.')
23 Lau siŋ-ŋga bu sêkêŋ wain ti bu ŋamakic têŋ Yisu nôm, magoc iŋ tec.
24 Bocdinaŋ sêhu siŋ, ma sic iŋ pi a gicso dau. Ma tiŋambu sêwhê iŋ ndê ŋakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ŋakwê bocke.

25 Ŋac sic iŋ pi a gicso têŋ bêbêc, acgatu gitôm 9 kilok.
26 Ma yom naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêto pi bapia daŋ, naŋ sôm, "Lau Israel-ŋga si Kiŋ."
27-28 Ŋac sic ŋgac sac lu pi a gicso dau sêwhiŋ, daŋ kêgalêŋ Yisu amba andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.
29 Lau naŋ sêŋsêlêŋ si sêmeŋ, naŋ sêndahiŋ ŋasu ma sêtaŋ bôlê Yisu. Sêsôm, "Ei. Am ŋgac naŋ sôm bu seŋ lôm dabuŋ su ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.
30 Dec sip akêŋ a gicso dau mweŋ, ma nem daôm sa!"
31 Ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga bocdinaŋ sêsu iŋ susu ma sêsôm têŋ dandi, "Iŋ gêm lau daêsam sa, tigeŋ gitôm dom bu nem dau sa.
32 Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kiŋ dindec-ŋga, sip akêŋ a gicso dau meŋ, dec yac oc akêŋ whiŋ iŋ." Ma ŋgac lu naŋ sic pi a gicso sêwhiŋ Yisu, naŋ sêsu iŋ susu bocdinaŋ.

Yisu mbac ndu
(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

33 Têŋ ac kalhac lhu, ŋasec atu gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga.
34 Ma têŋ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" (Yom dau danem kwi bu, 'Aö neŋ Anötö, aö neŋ Anötö, tu sake-ŋga am hu aö siŋ?')
35 Lau naŋ sêlhac sêmpiŋ, naŋ sêŋgô iŋ ŋapep dom ma sêsôm, "Aŋgô, iŋ ta propet Elaija."
36 Ma ŋgac daŋ kêti gi kêŋ sôwam daŋ sip wain ŋamakic, ma sô dôŋ pi a baliŋ daŋ. Goc iŋ puc pi Yisu whasuŋ bu iŋ nôm ma sôm, "Dahu iŋ siŋ ma dalic, Elaija oc sip meŋ ma kôc iŋ su, me mba."
37 Têŋ têm dinaŋ Yisu mbwêc awha atu ma mbac ndu.
38 Ma têŋ dinaŋ po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu, kalhac ŋahô ma gi têŋ ŋapu-ŋga.

39 Ma ŋgac bata siŋ-ŋga
naŋ kalhac Yisu aŋgô-ŋga,
naŋ gêlic iŋ ndê mbac ndu
ŋalêŋ, goc sôm, “Yomandô,
ŋgac dindec iŋ Anötö ndê
Atu.”
40 Lauwhê ŋatô sêlhac
ahê ma sêlic gêŋ hoŋ di-
naŋ. Maria Magadala lu
Maria naŋ Jems sauŋ lu Joses
dinda, ma Salome sêmbo
sêwhiŋ ŋac.
41 Muŋ-ŋga, têŋ têm Yisu
mbo gameŋ Galili-ŋga, naŋ
lauwhê dinaŋ sêŋkuc iŋ, ma
sem akiŋ iŋ. Ma lauwhê
daêsam naŋ sêpi Jerusalem
sêwhiŋ Yisu, naŋ sêlhac
sêwhiŋ ŋac.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

42 Bêc naŋ sic Yisu ndu,
naŋ lau Israel-ŋga si bêc
sêmasaŋ dau tu Sabat-ŋga.*
Bocdinaŋ têŋ telha,
43 ŋgac bata Israel-ŋga
daŋ ŋaê Josep gauc gêm
bu êŋsuhuŋ Yisu ŋamlaŋ.
Josep iŋ ŋgac akêŋ malac
Arimatiya-ŋga, ma iŋ lau
Sanedrin-ŋga si ŋgac tiwaê
daŋ naŋ kêŋ bata Anötö ndê
gôliŋ bu meŋ sa tiawê. Iŋ
ndê ŋalôm pêŋ dôŋ, dec têŋ
Pailot gi ma ndac Yisu ndê
ŋamlaŋ.
44 Yom dau kôm Pailot sö,
ŋahu bu iŋ kêyalê dom bu
Yisu mbac ndu su. Bocdinaŋ
iŋ ta lau siŋ si ŋgac bata ma
ndac iŋ bu Yisu mbac ndu su,
me mba.
45 Iŋ tap sa bu Yisu mbac
ndu su, dec gôlôc têŋ Josep
bu kôc Yisu ndê ŋamlaŋ sa
ndi êŋsuhuŋ.
46 Josep kôc po ŋayham
daŋ naŋ iŋ gêmlhi muŋ su,
goc sa gi ma kôc Yisu su yêc
a gicso dau, ma kêpaŋ iŋ
ahuc ŋa po dau. Ma iŋ kôc iŋ
sa gi ma kêŋ iŋ yêc sêhô naŋ
lau sêlêŋ gwanaŋ su yêc hoc
ŋalôm. Goc iŋ kêpi hoc daŋ
gi ndöc sê awha dau ahuc.
47 Maria Magadala lu Joses
dinda Maria sêlic Josep kêŋ
Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hocsuŋ
dinaŋ.

16

Yisu tisa
(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi
su, goc Maria Magadala lu
Jems dinda Maria, ma Sa-
lome semlhi gêŋ malu bu
sênem oso Yisu ndê ŋamlaŋ.
2 Têŋ wake ŋabêc ŋamata-
ŋga dinaŋ sêti têŋ bêbêc
ganduc bu sêtêŋ sêhô sêndi.
Ac pi meŋ su ma sêŋsêlêŋ
sêmbo seŋ,
3 ma sêndac dandi, “Asa
oc nem yac sa ma êmpi hoc
naŋ yêc sê awha, naŋ su?”
4 Tigeŋ sêhôc tandô sa,
ma sêlic hoc atu dau yêc sê
awha dom.
5 Bocdinaŋ dec sêsôc sêhô
ŋalôm si. Sêlic ŋgac batac
daŋ naŋ sôc ŋakwê sêsêp,

* **15:42** Lau Israel sêsôm bu têŋ ndoc ac gi sip têŋ bêc naŋ muŋ bêc Sabat-ŋga, naŋ têm dau gic hu bêc Sabat-ŋga. Bocdinaŋ ŋac bu sêŋsuhuŋ lau batê muŋ ac ndi sip.

ma ndöc andô-ŋga, dec sêsö
ŋandô.
6 Magoc ŋgac dau sôm,
“Asö dom. Mac aŋsalê Yisu
Nasaret-ŋga, naŋ sic iŋ ndu
pi a gicso dau. Iŋ yêc dec
dom, iŋ tisa su. Alic mala
naŋ sêkêŋ iŋ yêc, naŋ sawa.
7 Magoc andi ma asôm têŋ
iŋ ndê sêŋomi ma têŋ Pita bu
iŋ oc muŋ mac têŋ Galili ndi.
Mac oc alic iŋ yêc dindê,
tôm yom naŋ iŋ sôm têŋ mac
muŋ su naŋ.”
8 Yom dinaŋ kôm awhê
lu dau sêntitec ti sêhêdaê
ŋandô. Sêsa akêŋ sêhô,
ma sêlhö sênti si. Magoc
sêtöc dau dec sêsôm yom
têŋ ŋamalac daŋ yêc seŋ
dom.

9 Têŋ têm Yisu tisa têŋ
Sonda bêbêc, iŋ hoc dau
asê ti-ŋamata-ŋga têŋ Maria
Magadala, awhê naŋ muŋ-
ŋga iŋ soc ŋalau sac 7 su yêc
iŋ ŋalôm.
10 Ma Maria gi ma sôm
asê têŋ lau naŋ sêŋkuc Yisu,
naŋ sêkôm daŋgibo ti sêtaŋ
sêmbo.
11 Maria sôm têŋ ŋac bu
iŋ gêlic Yisu ma iŋ mbo tali
tiyham. Magoc ŋac sêkêŋ
whiŋ dom.

12 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-
sêŋom lu sêhu Jerusalem siŋ
ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ, ma
Yisu hoc dau asê têŋ iŋlu
gitôm ŋgac aŋgô batac daŋ.
13 Dec iŋlu sêmbu si ma sic
miŋ têŋ sêŋomi ŋatô, magoc
ŋac sêkêŋ whiŋ iŋlu dom
bocdinaŋ.

*Yisu kêŋ gweleŋ têŋ lau
naŋ sêŋkuc iŋ*

14 Tiŋambu ŋgacsêŋomi
11 seŋ gêŋ sêmbo sêwhiŋ
dau, ma Yisu hoc dau asê
têŋ ŋac. Ma iŋ sôm ŋac tu
ŋac si ŋalôm ŋadandi-ŋga,
bu sêkêŋ whiŋ lau naŋ sêlic
iŋ têŋ ndoc iŋ tisa su, naŋ
dom.
15 Goc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Atôm nom ŋagameŋ sam-
bob andi, ma ahoc ŋawaê
ŋayham asê têŋ lau hoŋ.
16 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma
sêliŋ saŋgu, naŋ oc sêtap
Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa. Magoc lau naŋ
sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc
sêtap iŋ ndê matôc sa.
17 Ma Anötö oc kêŋ ŋaclai
têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ, dec
oc tôm bu sêkôm gêŋ dalô
bocdec bu. Ŋac oc sêkôm
gweleŋ sênem aö aŋôŋ, ma
sêsoc ŋalau sac su yêc lau.
Ŋac oc sêsôm yom awha
wakuc-ŋga naŋ sêndôhôŋ
muŋ su dom.
18 Ŋac bu sêkôc mboc sac
sip ŋac amba me sênôm bu
ŋamalic, dec oc kôm ŋac
sêtisac dom. Ma ŋac oc
sêkêŋ amba sac lau gêmbac,
ma sêkôm ŋac ŋayham sa.”
19 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ
ŋac su, goc Anötö kôc iŋ su
yêc nom. Iŋ pi undambê gi,
ma ndöc Anötö ndê amba
andô-ŋga.
20 Ma iŋ ndê sêŋomi sêsa
si, ma sêhoc ŋawaê ŋayham
asê yêc gameŋ hoŋ. Ma
Pômdau mbo whiŋ ŋac, ma
kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêkôm
gêŋ dalô atu-tu tu bu puc

yom naŋ sêhoc asê, naŋ dôŋ-ŋga.

Luk ndê ŋawaê ŋayham

Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Luk iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋom dom, ma iŋ ŋgac Israel-ŋga dom. Iŋ ŋgac Grik-ŋga, ma iŋ dokta, ma bocdinaŋ taŋyalê bu iŋ ŋgac tigauc. Luk dau gêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm, naŋ dom, magoc iŋ kip yom hoŋ sa yêc lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ gic hu ndê gweleŋ e iŋ mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ŋawaê ŋayham hêganôŋ Yisu ti iŋ ndê gweleŋ, ma iŋ to bapia daŋ tiyham (Aposel) pi gweleŋ naŋ lau aposel sêkôm ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai.

Yêc iŋ ndê yom ŋamata-ŋga, Luk sôm bu iŋ to yom têŋ ŋgac atu daŋ ŋaê Tiopilas. Ŋaê dau danem kwi bu ‘ŋgac naŋ atac whiŋ Anötö.’ Magoc iŋ to tu ŋgac tigeŋ dinaŋ-ŋga dom, iŋ to ndê ŋawaê ŋayham hêganôŋ lau naŋ lau Israel dom gitôm iŋ dau, ma lau Israel-ŋga sêwhiŋ. Iŋ tac whiŋ bu ŋac sêŋyalê bu Yisu, iŋ lau Israel-ŋga si Mesaya, ma iŋ meŋ gic waê lau Israel-ŋga tawasê dom, magoc meŋ bu ti lau hoŋ si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ Luk tac whiŋ bu Yisu ndê ŋawaê sa têŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ, bu lau sêŋgô ma sêkêŋ whiŋ Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa.

Yom Ŋamata-ŋga

1 O ŋgac atu Tiopilas. Lau daêsam sêŋsahê bu sêto yom pi gêŋ hoŋ naŋ ŋandô sa yêc yac mba gameŋ.

2 Ŋac sêto sêŋkuc yom naŋ lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ gic hu ndê gweleŋ, naŋ sic dulu têŋ yac. Lau dau sêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ŋawaê ŋayham asê pi gêŋ dau.

3 Ma aö bocdinaŋ, gakip yom hoŋ sa pi gêŋ ŋamata-ŋga ma meŋ têŋ kwahic dec, ma galic ŋayham bu wato sip bapia dindec ma waŋkiŋ têŋ am. Aö gato yom kakuc ŋadênaŋ tôm gêŋ hoŋ naŋ hôc asê. Tu dinaŋ-ŋga O ŋgac atu Tiopilas,

4 am oc êmyalê bu yom hoŋ pi Yisu naŋ am ŋgô su, naŋ yom ŋandô.

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê puc dinda kôc iŋ-ŋga

5 Têŋ têm Kiŋ †Herod gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga, naŋ †dabuŋsiga daŋ mbo, iŋ ndê ŋaê Sekaria. Iŋ kôm ndê gweleŋ whiŋ dabuŋsiga naŋ sêmbo dabuŋsiga

ŋamata-ŋga Abaisa* ndê toŋ. Sekaria ndê awhê
ndê ŋaê Elisabet, ma iŋ
Aron† ndê wakuc daŋ, gitôm
Sekaria dau.
6 Anötö gêlic iŋlu sêsa
lêŋ gitêŋ yêc iŋ aŋgô-ŋga,
sêŋsêlêŋ sêŋkuc Anötö ndê
yomsu ti ŋagôliŋ ŋalêŋ
ŋayham.
7 Iŋlu sêti awhê andô
ma ŋgac andô su, magoc
balêkoc mba, bu Elisabet iŋ
awhê gapoc.
8 Têŋ têm daŋ Sekaria
ndê toŋ si ndoc sênem akiŋ
Anötö-ŋga hôc asê, ma iŋ
gêm ndê gweleŋ dabuŋsiga-
ŋga mbo Anötö ndê lôm
dabuŋ yêc Jerusalem.
9 Ma gitôm dabuŋsiga
si mêtê, sêpuc gapoc gi
sip Sekaria, bu sôc lôm
dabuŋ ŋalôm ndi, ma kêŋ
da ŋamalu ŋayham.
10 Ma têŋ ndoc iŋ sôc gi
bu kêŋ da ŋamalu ŋayham,
naŋ lau Israel-ŋga hoŋ naŋ
sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-
ŋga, naŋ sêteŋ mbec sêlhac
awê.
11 Têŋ ndoc dinaŋ Pômdau
ndê aŋela daŋ hoc dau asê
têŋ Sekaria, ma kalhac alta
da ŋamalu-ŋga ŋa-ndö-ŋga.
12 Têŋ ndoc Sekaria tandô
pi aŋela dau, iŋ sö ti töc dau
ŋandô.
13 Magoc aŋela sôm têŋ iŋ,
“Töc daôm dom Sekaria, bu
Pômdau ŋgô mbec naŋ am
teŋ. Am nem awhê Elisabet
oc kôc atômŋgac daŋ, ma
am oc sam iŋ ndê ŋaê bu Jon.
14 Iŋ oc kôm am atac
ŋayham atu, ma lau daêsam
oc sêtisambuc tu dinda kôc
iŋ-ŋga,
15 bu iŋ oc ti ŋgac ti-
waê yêc Pômdau aŋgô-ŋga.
Iŋ oc nôm wain me bu
ŋaŋga dom, magoc têŋ têm
iŋ yêc dinda atac ŋalôm eŋ,
naŋ Ŋalau Dabuŋ oc nem
iŋ ahuc, ma mbo whiŋ iŋ
ŋapaŋ.
16 Ma têŋ ndoc iŋ tiatu,
naŋ iŋ oc nem lau Israel-ŋga
daêsam kwi, sêmbu sêsôc
Pômdau ŋac si Anötö ŋapu.
17 Iŋ oc ti propet ŋaŋga
ma ti ŋaclai gitôm propet
ŋamata-ŋga Elaija. Ma iŋ
oc muŋ Pômdau, bu nem
lau daêsam si ŋalôm kwi.
Dambai oc atac whiŋ atui,
ma lau daŋgapêc oc sêti
lau ti gauc naŋ sêsa si lêŋ
gitêŋ. Ŋalêŋ dinaŋ iŋ oc
êmasaŋ lau si ŋalôm bu
sêkôc Pômdau sa.”
18 Sekaria ŋgô aŋela ndê
yom dinaŋ su, goc sôm têŋ
iŋ, “Alu ati awhê andô ma
ŋgac andô su. Boc-dinaŋ
ŋalêŋ bocke dec aö waŋyalê

* **1:5** Abaisa - dabuŋsiga ŋamata-ŋga daŋ naŋ mbo têŋ Kiŋ Dawid ndê têm. Têŋ têm dinaŋ lau Israel si dabuŋsiga sêwhê dau kôc ti toŋ 24 kêkuc dabuŋsiga ŋamata-ŋga si ŋaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tiŋambu sêkôm gweleŋ tôm ŋatoŋ 24 dinaŋ sêyô dau sêyô dau. Têŋ Yisu ndê têm, lau dabuŋsiga daêsam sêndöc gameŋ ŋamakê-ŋga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gweleŋ yêc †lôm dabuŋ tôm ŋac si toŋ si ndoc, ma tiŋambu sêmbu sêtêŋ si gameŋ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ŋaê ‘dabuŋsiga’ sa-ŋga yêc buku dindec ŋambu-ŋga.
† **1:5** Aron - lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga naŋ gêm akiŋ Anötö têŋ Moses ndê têm. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

bu am nem yom oc ŋandô
sa?”
19 Goc aŋela ô yom ma
sôm, “Aö Gabriel naŋ galhac
Pômdau aŋgô-ŋga, ma iŋ
kêkiŋ aö bu wahoc ŋawaê
ŋayham dindec asê têŋ am.
20 Gêŋ naŋ aö gasôm yom
pi, naŋ oc ŋandô sa tôm
ŋandoc. Tigeŋ am kêŋ whiŋ
aö dom, ma bocdinaŋ am oc
awham mba sa, ma sôm yom
dom e gêŋ hoŋ dindec hôc
asê su.”
21 Têŋ dinaŋ lau naŋ
sêmbo awê, naŋ sêhôŋ
Sekaria ma gauc gêm bu
bocke ma iŋ mbo tiwandêc
yêc lôm dabuŋ ŋalôm.
22 Ma têŋ ndoc Sekaria
mbu sa awê gi, naŋ gitôm
dom bu sôm yom, ma gic
amba ŋambwa têŋ ŋac, dec
ŋac si gauc sa bu iŋ gêlic gêŋ
ŋagatu daŋ yêc lôm dabuŋ
ŋalôm.
23 Tiŋambu iŋ ndê bêc
gweleŋ-ŋga pacndê, ma iŋ
kölhö mbu têŋ ndê malac gi.
24 Ma iŋ ndê awhê Elisabet
daê, dec timêtê dau ŋapep,
ma mbo teŋ mbo iŋlu si
andu gitôm ayô amaŋdaŋ.
Elisabet sôm,
25 “Pômdau kôm gêŋ din-
dec ma gêm aö sa. Ŋamata-
ŋga aö gambo ti mayaŋ
yêc lau aŋgô-ŋga, bu aö
awhê gapoc, tigeŋ kwahic
dec Pômdau tawalô aö, ma
kôc aö mayaŋ su.”

Yisu ndê puc dinda kôc iŋ-ŋga

26 Elisabet daê gitôm ayô
6 su, goc Anötö kêkiŋ aŋela
Gabriel têŋ malac Nasaret
naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga,
27 bu kêŋ aheŋ têŋ awhê
akiŋ daŋ. Iŋ ndê ŋaê Maria,
ma lau sêhoc yom asê su bu
Maria oc nem ŋgac daŋ ŋaê
Josep, naŋ Kiŋ Dawid ndê
apaŋgac daŋ.
28 Aŋela dau têŋ Maria
gi ma sôm, “O awhê naŋ
Anötö tac whiŋ am ndu
andô, Pômdau whiŋ am.”
29 Yom dau kôm Maria sö
ŋandô, ma iŋ gauc gêm têŋ
dau bu, “Iŋ awha gic aö tu
sake-ŋga?”
30 Goc aŋela sôm têŋ iŋ,
“Töc daôm dom Maria, bu
Anötö gêlic am ŋayham
kêlêc.
31 Am oc daêm ma kôc
balêkoc ŋgac daŋ, ma sam
iŋ ndê ŋaê bu Yisu.
32 Iŋ oc ti ŋgac tiwaê, ma
lau oc sêsam iŋ bu Anötö
Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê
Atu. Pômdau Anötö oc kêŋ
iŋ wêkaiŋ apaŋgac Dawid
ndê pôŋ kiŋ-ŋga.
33 Iŋ oc nem gôliŋ †Jakob
ndê wakuc lau Israel-ŋga,
ma iŋ ndê gôliŋ oc pacndê
dom.”
34 Goc Maria ndac aŋela
dau bu, “Aö gayêc gawhiŋ
ŋgac daŋ dom, ma bocdinaŋ
yom dau oc ŋandô sa ŋalêŋ
bocke?”
35 Ma aŋela ô yom ma
sôm, “Ŋalau Dabuŋ oc têŋ
am meŋ, ma Anötö, Ŋaclai
ti Ŋawasi Ŋadau ndê ŋaclai
oc nem am ahuc. Tu dinaŋ-
ŋga balêkoc dabuŋ naŋ am
oc kôc, naŋ lau oc sêsam iŋ
bu Anötö ndê Atu.

36 Ma am ŋgô! Elisabet, awhê andô naŋ yêc am apami si toŋ, naŋ daê ma oc kôc balêkoc daŋ. Sêsôm bu iŋ awhê gapoc, magoc kwahic iŋ daê tôm ayô 6 su.
37 Bu gêŋ daŋ yêc dom, naŋ Anötö gitôm dom bu kôm ŋandô sa.”
38 Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau ndê awhê akiŋ aö. Bocdinaŋ, yom naŋ am sôm, naŋ ŋandô sa pi aö.” Maria sôm yom dinaŋ su, goc aŋela hu iŋ siŋ.

Maria gic Elisabet kêsi

39 Têŋ têm dinaŋ Maria kêmasaŋ dau, ma kêsêlêŋ ŋagahô têŋ malac daŋ yêc gameŋ ŋabaö Judia-ŋga gi.
40 Iŋ hôc asê ma têŋ Sekaria ndê andu gi, ma ta Elisabet ndê ŋaê.
41 Têŋ têm Elisabet ŋgô Maria ndê yom, naŋ balêkoc naŋ yêc iŋ ŋalôm kwê soc ti ŋaŋga, ma Ŋalau Dabuŋ gêm Elisabet ahuc.
42 Ma iŋ sôm yom awha atu, “Anötö toc am sa hôc gêlêc lauwhê sambob su, ma oc toc balêkoc naŋ am oc kôc, naŋ sa bocdinaŋ.
43 Aö awhê bocke, dec am, aneŋ Pômdau dinda mweŋ bu lic aö?
44 Têŋ ndoc aö gaŋgô am mbwêc aö, naŋ balêkoc naŋ yêc aö ŋatac, naŋ kwê soc ti atac ŋayham.
45 Am kêŋ whiŋ bu Pômdau ndê yom p i am oc ŋandô sa, ma tu dinaŋ-ŋga am tap iŋ ndê mwasiŋ sa!”

Maria po Anötö ndê waê sa

46-47 Ma Maria sôm:
“Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneŋ ŋalôm sambuc, ma aö atac ŋayham kêlêc tu Anötö naŋ gêm aö si-ŋga.
48 Ŋahu bu iŋ kêlhiŋ iŋ ndê awhê akiŋ ŋambwa, aö dec siŋ dom. Têŋ kwahic dec ma ndi, lau hoŋ oc sêsam aö bu awhê naŋ Anötö kêmwasiŋ.
49 Iŋ Ŋaŋga Ŋadau naŋ kôm gêŋ atu têŋ aö, ma iŋ ndê ŋaê dabuŋ.
50 Tôm têm sambob, iŋ tawalô lau hoŋ naŋ sêtöc iŋ ma sêtoc iŋ sa.
51 Iŋ amba ŋaŋga kôm gêŋ atu, ma lau naŋ yom sêtoc dau sa-ŋga gêm ŋac si ŋalôm ahuc, naŋ iŋ soc ŋac su sêlhö têŋtêŋ.
52 Iŋ kêmasuc kiŋ nom-ŋga su yêc ŋac si pôŋ kiŋ-ŋga, magoc lau naŋ sêŋgwiniŋ dau, naŋ iŋ toc ŋac sa.
53 Iŋ kêmwasiŋ lau ŋalôm sawa ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham, magoc iŋ kêkiŋ lau ti lêlôm sêsa amba sawa si.
54-55 Iŋ gêm iŋ ndê lau akiŋ Israel-ŋga sa, ma tôm yom naŋ iŋ gic bata têŋ abaŋ Abraham, ma têŋ iŋ ndê wakuc hoŋ naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ iŋ tawalô ŋac.”
56 Maria kêpiŋ Anötö ma sôm yom dinaŋ su, goc mbo whiŋ Elisabet gitôm ayô tö, ma tiŋambu iŋ kölhö mbu têŋ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

57 Elisabet ndê ndoc meŋ
sa dec iŋ kôc balêkoc ŋgac daŋ.
58 Ma iŋ ndê dawai ti
lau meŋpaŋ iŋ-ŋga sêŋgô
bu Pômdau tawalô iŋ ŋalêŋ
dinaŋ, ma ŋac hoŋ atac
ŋayham sêwhiŋ iŋ.
59 Têŋ balêkoc dau ndê
bêc ti-8-ŋga, ŋac hoŋ sêmeŋ
bu sêsê balê ndê ŋamlic
ŋatô su sêŋkuc lau Israel-
ŋga si †pwac, ma ŋac
tac whiŋ bu sêkêŋ damba
Sekaria ndê ŋaê pi iŋ.
60 Tigeŋ iŋ dinda sôm,
“Mba! Dasam iŋ ndê ŋaê bu
Jon.”
61 Ma sêsôm têŋ iŋ, “Yêc
am nem dawam, ŋgac ŋaê
Jon daŋ mbo dom.”
62 Ma ŋac sic amba têŋ
damba bu sêŋyalê ŋaê bocke
iŋ tac whiŋ.
63 Iŋ kôm ŋa amba bu
sêkêŋ tapele daŋ têŋ iŋ, dec
sêkêŋ ma iŋ to, “Iŋ ndê ŋaê
Jon,” goc lau hoŋ sêhêdaê.
64 Ma ŋagahô iŋ êmbala
tigoloŋ, ma iŋ sôm yom asê
ma kêpiŋ Anötö.
65 Gêŋ dau kôm ŋac lau
hoŋ sêsö, ma lau naŋ sêmbo
Judia ŋagameŋ lôc-ŋga, naŋ
sem yom-galôm ŋapaŋ pi
gêŋ hoŋ dinaŋ.
66 Lau hoŋ sêŋgô ŋawaê,
ma ŋac gauc gêm yom dau
ŋapaŋ yêc ŋac si ŋalôm. Ma
ŋac sêlic bu Pômdau ndê
ŋaclai tôc dau asê yêc balê
dau, dec sêndac dandi, “Iŋ
oc ti ŋamalac kaiŋ bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

67 Têŋ têm dinaŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm Jon ndê damba
Sekaria ahuc, ma iŋ hoc yom
asê gitôm propet daŋ ma
sôm,
68 “Tampiŋ Pômdau, yac
lau Israel-ŋga neŋ
Anötö, bu iŋ meŋ bu
nem iŋ ndê lau si.
69 Iŋ po ŋgac ti ŋaclai
daŋ sa yêc iŋ ndê ŋgac akiŋ
Dawid ndê lau wakuc, naŋ
gitôm bu nem yac si.
70 Anötö ndê propet dabuŋ
sêhoc yom asê pi gêŋ dau
muŋ su, ma kwahic dec
Anötö kôm yom dau ŋandô
sa.
71 Iŋ kêmasaŋ lêŋ dinaŋ,
bu nem yac si yêc yac neŋ
ŋacyo ti lau naŋ sêtec yac
amba.
72 Iŋ tawalô yac, tôm iŋ gic
bata têŋ abaŋi, ma gauc gêm
iŋ ndê pwac dabuŋ,
73 naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ
whiŋ abaŋ Abraham.
74 Iŋ oc nem yac si yêc yac
neŋ ŋacyo amba, tu bu yac
danem akiŋ iŋ ti atac pa su,
75 ma tu bu taŋsêlêŋ dasa
lêŋ gitêŋ ti dabuŋ yêc iŋ
aŋgô-ŋga tôm bêc hoŋ.
76 Ma Jon, aneŋ balê, lau
oc sêsam am bu ‘Anötö,
Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê
propet,’ bu am oc muŋ
Pômdau ma êmasaŋ lau si
ŋalôm tu sêkôc iŋ sa-ŋga.
77 Ma am oc whê Anötö
ndê lau si gauc sa pi lêŋ naŋ
iŋ oc suc ŋac si sac kwi tu bu
nem ŋac si-ŋga.
78 Yac neŋ Anötö ndê lêŋ
tawalô yac-ŋga, naŋ oc tôm
ac naŋ pi ma kalhac umboŋ,

79 ma pô lau naŋ sêndöc
gameŋ ŋasec, ma lau naŋ
sêmpiŋ bu sêmbac ndu. Iŋ
oc wê yac dasa seŋ bu datap
yom malô sa.”
80 Tiŋambu balê dau tiatu,
ma kêŋ ndê ŋalôm sam-
buc tu nem akiŋ Anötö-ŋga.
Ma iŋ mbo gameŋ sawa
e tôm bêc naŋ iŋ gic hu
ndê gweleŋ, dec gêm mêtê
kalhac lau Israel aŋgô-ŋga.

2

Maria kôc Yisu

1 Têŋ têm dinaŋ †Sisa
Ogasta gic atu yom bu sêsê
lau hoŋ naŋ sêmbo Rom si
gôliŋ ŋapu, naŋ sa tu bu
sênemlhi takis-ŋga.
2 (Têŋ ndoc dinaŋ Kirin-
ios gêm gôliŋ gameŋ Siria-
ŋga, ma gêŋ dinaŋ ti têm
ŋamata-ŋga naŋ sêsê lau sa
yêc iŋ ndê gôliŋ ŋapu.)
3 Bocdinaŋ lau hoŋ sêtêŋ si
malachu si, bu sêto si ŋaê sip
bapia sêsê ŋac sa-ŋga.
4 Josep iŋ Dawid ndê
wakuc daŋ, ma bocdinaŋ
iŋ hu malac Nasaret yêc
gameŋ Galili-ŋga siŋ, ma sip
têŋ Dawid ndê malac yêc
gameŋ Judia-ŋga gi, malac
naŋ sêsam bu Betlehem.
5 Josep lu Maria sêwhiŋ
dau si bu sêkêŋ si ŋaê, bu
sêhoc iŋlu si yom asê su bu
oc sênem dau. Ma Maria daê
mbo.
6 Têŋ ndoc iŋlu sêmbo
Betlehem, naŋ Maria ndê
bêc bu kôc balêkoc-ŋga hôc
asê.
7 Josep lu Maria sêyêc bôc
si mala, bu ŋasawa mbasi
yêc andu ŋacleŋ-ŋga. Ma
yêc dê, Maria kôc iŋ ndê
balêkoc ŋgac ŋamata-ŋga.
Ma iŋ kôm iŋ si ŋa po, ma
kêŋ iŋ yêc bôc si apa sêneŋ
gêŋ-ŋga.

Aŋela sêhoc Yisu ŋawaê asê

8 Têŋ ôbwêc dinaŋ lau
ŋatô sêyob si domba sêmbo
malac dau ŋamakê.
9 Ma Anötö ndê aŋela
daŋ hoc dau asê têŋ ŋac.
Pômdau ndê ŋawê pô ŋac,
ma sêtöc dau ŋandô.
10 Goc aŋela dau sôm
têŋ ŋac bu, “Atöc daôm
dom! Aö bu wakêŋ ŋawaê
ŋayham daŋ têŋ mac, naŋ oc
kôm mac atac ŋayham atu.
Ma ŋawaê dindec gic waê
lau hoŋ.
11 Mac nem ŋgac nem mac
si-ŋga hôc asê têŋ bêc dau
dindec. Iŋ dinda kôc iŋ yêc
Betlehem, malac naŋ sêsam
bu Dawid ndê malac. Iŋ
†Mesaya dau naŋ Anötö gic
bata bu êŋkiŋ meŋ, ma mac
nem Pômdau dau.
12 Atêŋ Betlehem andi, ma
mac oc aŋyalê balêkoc dau
pi gêŋ bocdec bu. Sêkôm iŋ
si ŋa po, ma sêkêŋ iŋ yêc bôc
si apa sêneŋ gêŋ-ŋga.”
13 Ma ŋagahô aŋela un-
dambê-ŋga daêsam sêhoc
dau asê sêwhiŋ aŋela dinaŋ,
ma sem wê sêmpiŋ Anötö
bocdec bu,
14 “Anötö ndê waê sa yêc
lôlôc. Ma yom malô yêc
nom, têŋ lau naŋ Anötö gêlic
ŋac ŋayham.”

Lau sêyob domba-ŋga sêtêŋ Betlehem si

15 Aŋela sem wê dinaŋ su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-ŋga sêsôm têŋ dandi, “Ayôc! Datêŋ Betlehem dandi, ma dalic gêŋ atu naŋ Pômdau ndê aŋela sêhoc asê têŋ yac.”

16 Goc sêŋsahic dau sêtêŋ Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc bôc si apa sêneŋ gêŋ-ŋga.

17 Sêlic iŋ su goc sêsa si, ma sic miŋ yom naŋ aŋela hoc asê têŋ ŋac pi balêkoc dau.

18 Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô ŋac si yom, naŋ sêhêdaê ŋandô.

19 Magoc Maria gauc gêm yom hoŋ ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm.

20 Ma lau sêyob domba-ŋga sêlhö sêmbu sêtêŋ gameŋ sêyob domba-ŋga si. Sêmpiŋ Anötö ma sêtoc iŋ ndê waê sa tu gêŋ hoŋ naŋ sêŋgô ti sêlic, naŋ gitôm aŋela sôm asê têŋ ŋac.

Sêtôc Yisu yêc lôm dabuŋ

21 Têŋ bêc 8 giŋga su, sêsê balê ndê ŋamlic ŋatô su, kêkuc lau Israel-ŋga si pwac. Ma sêsam iŋ ndê ŋ aê Yisu, tôm aŋela sam iŋ têŋ ndoc iŋ kêŋ puc Maria bu iŋ oc daê.

22 Muŋ-ŋga, Moses to yomsu daŋ pi lauwhê Israel-ŋga naŋ sêkôc balêkoc, naŋ yêc bocdec bu. Sêhôŋ e bêc 40 pacndê, goc ŋac oc ŋawasi sa tiyham yêc Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ têŋ Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc iŋlu Josep sêkôc Yisu sêtêŋ lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem si, bu sêtôc iŋ yêc Pômdau aŋgô-ŋga.

23 Sêkôm bocdinaŋ kêkuc Pômdau ndê yomsu naŋ Moses to bocdec bu, “Asam balêkoc ŋgac mbêc hoŋ bu dabuŋ yêc Pômdau aŋgô-ŋga.”

24 Ma têŋ têm dinaŋ iŋlu sêkêŋ da bu Maria ŋawasi sa tiyham. Sêkêŋ da tôm Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac sauŋ lu.

25 Têŋ têm dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Simeon mbo Jerusalem. Iŋ ŋgac gitêŋ ti dabuŋ, ma iŋ hôŋ ndoc bu Anötö êŋkiŋ iŋ ndê Mesaya bu nem lau Israel-ŋga si. Ŋalau Dabuŋ whiŋ iŋ tôm bêc hoŋ,

26 ma têŋ ndoc daŋ, kêŋ gauc têŋ iŋ bu iŋ oc mbo tali e lic Mesaya naŋ Pômdau gic bata.

27 Ma Ŋalau Dabuŋ wê Simeon têŋ lôm dabuŋ gi, têŋ bêc naŋ Yisu dinda lu damba sêkôc iŋ sêmeŋ bu sêkêŋ da sêŋkuc Moses ndê yomsu.

28 Iŋ pê Yisu sa, goc kêpiŋ Anötö ma sôm,

29-30 “O Pômdau atu, yom naŋ am gic bata su, naŋ kwahic dec ŋandô sa. Aö tanôŋ galic am nem †Ŋgac Nem Lau Si-ŋga su, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu am nem ŋgac akiŋ aö dec wambac ndu ti atac malô.

31 Am kêmasaŋ lêŋ dindec yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga.

32 Am nem ŋawê oc pô
lau hoŋ, bu tôc am asê têŋ
lau gameŋ apa-ŋga, ma bu
po am nem lau Israel-ŋga si
waê sa.”
33 Simeon sôm yom dinaŋ
pi Yisu, dec kôm Yisu dinda
lu damba sêhêdaê.
34 Goc Simeon gêm mbec
ŋac, ma sôm têŋ Yisu dinda
Maria, “Anötö kêyaliŋ balê
dindec sa, ma tu iŋ-ŋga lau
Israel-ŋga daêsam oc sêpeŋ,
magoc daêsam naŋ sêkêŋ
whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap Anötö
ndê mwasiŋ sa. Iŋ meŋ bu
tôc Anötö ndê lêŋ asê têŋ
lau, magoc daêsam oc sêpu
iŋ ti ndê yom,
35 ma ŋalêŋ dinaŋ gauc
naŋ yêc lau daêsam si
ŋalôm, naŋ oc meŋ sa tiawê.
Ma tu gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ-
ŋga, am daôm oc hôc ŋandê
atu tôm bieŋ kuŋ am ŋatê.”
36 Propet awhê daŋ mbo
lôm dabuŋ ŋabatêmndö. Iŋ
ndê ŋaê

Ana, ma iŋ damba iŋ
Panuel, naŋ yêc Aser ndê
toŋ.* Ana iŋ ti awhê andô
su. Muŋ-ŋga iŋ gêm ŋgac
su ma iŋlu nakweŋ sêmbo
sêwhiŋ dau gitôm yala 7,
37 goc nakweŋ mbac ndu
ma Ana ti awhê sawa ma
mbo e iŋ ndê yala ti 84.
Tôm acsalô ti ôbwêc hoŋ iŋ
gêm akiŋ Anötö mbo lôm
dabuŋ ŋabatêmndö, ma têm
daêsam iŋ hu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ tu nem dabuŋ dau ti
teŋ mbec ŋaŋga-ŋga.
38 Têŋ têm naŋ Simeon ndê
yom pi Yisu pacndê, naŋ
Ana têŋ ŋac gi, ma gêm
daŋge Anötö. Ma iŋ gic
hu sôm yom pi balêkoc têŋ
lau hoŋ naŋ sêhôŋ ndoc naŋ
Anötö oc nem lau Jerusalem
ti Israel-ŋga si.
39 Josep lu Maria sêkôm
gêŋ hoŋ tôm Pômdau ndê
yomsu sôm, goc sêmbu
sêtêŋ ŋac si malac Nasaret
yêc gameŋ Galili-ŋga si.
40 Ma Yisu tiatu ma ti balê
ti licwalô. Ma gauc ŋayham
ma Anötö ndê mwasiŋ gêm
iŋ ahuc.

Yisu mbo lôm dabuŋ

41 Tôm yala hoŋ Maria lu
Josep sêpi Jerusalem si, bu
sêlic om atu †Pasowa-ŋga.
42 Têŋ Yisu ndê yala ti 12,
naŋ ŋac hoŋ sêpi si, tôm iŋlu
si gêbôm.
43 Ma têŋ ndoc Mwasiŋ
Pasowa-ŋga pacndê, goc
Maria lu Josep sêhu
Jerusalem siŋ bu sêmbu
sêtêŋ iŋlu si malac sêndi.
Yisu gacgeŋ mbo Jerusalem,
magoc iŋlu sêŋyalê dom,
44 bu sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ
sêwhiŋ lau toŋ atu, dec sem
gauc bu iŋ oc mbo lau toŋ
atu dinaŋ ŋalôm. Sêhu
Jerusalem siŋ sêsa si gitôm
bêc daŋ, goc sêŋsalê iŋ yêc
ŋac si lau.
45 Sêtap iŋ sa dom, dec bêc
tilu-ŋga iŋlu sêmbu sêtêŋ Je
rusalem si, bu sêŋsalê iŋ.
46 Sêhôc asê Jerusalem, ma
ŋagalaŋsê sêtap iŋ sa yêc

* **2:36** Aser - Jakob ndê atui 12 si daŋ. Lau Israel sêwhê dau kôc ti toŋ 12 sêŋkuc apai 12 dinaŋ (alic Gen 35:26).

lôm dabuŋ. Iŋ ndöc whiŋ
lau naŋ sêndôhôŋ mêtê, ma
iŋ kêŋ daŋga ŋac si yom. Ma
iŋ ndac ŋac pi gêŋ daêsam.
47 Lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ,
naŋ sêhêdaê tu iŋ ndê gauc-
ŋga, ma tu yom hoŋ naŋ iŋ
ô têŋ kêdôhôŋwaga-ŋga.
48 Têŋ ndoc Maria lu Josep
sêlic iŋ, naŋ sêhêdaê. Ma
Maria ndac iŋ, “Aneŋ balê,
tu sake-ŋga am kôm gêŋ
dindec têŋ alu damam?
Alu aŋsalê am ti ŋalôm
ŋawapac.”
49 Ma Yisu ndac iŋlu, “Tu
sake-ŋga amlu aŋsalê aö?
Damaŋ ndê andu dindec, ma
aö gac waê bu wambo dec.”
50 Tigeŋ ŋac sêŋyalê iŋ ndê
yom ŋahu dom.
51 Goc Yisu whiŋ iŋlu, ma
sêmbu sêtêŋ malac Nasaret
si, ma iŋ daŋga wambu têŋ
iŋlu ŋapep. Ma iŋ dinda
gauc gêm yom hoŋ dinaŋ
ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm.
52 Ma Yisu tiatu ma ti
ŋgac tigauc, ma Anötö
ma ŋamalac hoŋ sêlic iŋ
ŋayham.

3

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

1 Tiŋambu Taibirias ti lau
Rom-ŋga si kiŋ atu,* ma
têŋ iŋ ndê yala ti-15-ŋga,
naŋ iŋ ndê la u bata bocdec
sem gôliŋ lau Rom-ŋga si
gameŋ ŋatô. Pontias Pailot
gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga,
†Herod Antipas gêm gôliŋ
Galili, Herod ndê dôwa Pilip
gêm gôliŋ Ituria ma Trakoni-
tas, ma Lisanias gêm gôliŋ
Abelin.
2 Ma Anas lu Kayapas sêti l
au Israel-ŋga si †dabuŋsiga
ŋamata-ŋga. Têŋ ndoc di-
naŋ Anötö kêkiŋ iŋ ndê yom
têŋ Jon, Sekaria ndê atuŋgac
naŋ mbo gameŋ sawa.
3 Bocdinaŋ Jon gic hu iŋ
ndê gweleŋ. Iŋ golom-golom
malac hoŋ naŋ yêc Bu Jor-
dan ŋamakê, ma gêm mêtê
bu lau sêliŋ saŋgu tu bu
sêtôc asê bu sêkac si ŋalôm
kwi ma sêhu mêtê sac siŋ,
dec Anötö oc suc ŋac si sac
kwi.
4 Propet Aisaya hoc yom
asê pi Jon muŋ su, tôm iŋ to
yêc ndê buku bocdec bu:
Ŋamalac daŋ ta yom yêc
gameŋ sawa bocdec
bu, ‘Amasaŋ Pômdau
ndê seŋ. Amasaŋ nem
ŋalôm bu akôc iŋ sa.
5 Busuŋ hoŋ oc sêti gameŋ
apa-pa, ma lôc ti ŋabaö
hoŋ oc sêti gameŋ
gapoŋ. Seŋ mbwê hoŋ
oc sêtisolop, ma seŋ
hoc-hoc oc sêti seŋ
ŋayham.
6 Ma lau nom-ŋga hoŋ oc
sêlic Anötö ndê lêŋ nem
lau si-ŋga.’ *[Ais 40:3-5]*
7 Ma tu dinaŋ-ŋga Jon sôm
têŋ lau daêsam naŋ sêsa si
bu iŋ êŋku ŋac, “Mac mboc
ŋatui mac! Tu sake-ŋga mac
alhö ameŋ? Mac akôc gauc
pi Anötö ndê atac ŋandê naŋ

* **3:1** Kiŋ atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ Rom-ŋga hoŋ naŋ sêsam bu †Sisa.

lau propet sêkêŋ puc yac bu
oc meŋ sa, dec gauc gêm
bu ameŋ ma aliŋ busaŋgu
ŋambwa, a?
8 Aŋgô! Akôm mêtê
ŋayham naŋ tôc asê bu
mac am daôm kwi yomandô.
Asôm têŋ daôm dom, bu
‘Abraham apai yac, ma tu
dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc yac
sa.’ Aö wasôm têŋ mac
bu Anötö gitôm bu nem hoc
hoŋ dindec kwi sêti Abra-
ham atui sêô mac.
9 A hoŋ naŋ sem ŋandô
ŋayham dom, naŋ kwahic
dec Anötö kêŋ ki ŋamata têŋ
ŋawakac, ma iŋ oc lêŋ su ma
tuc pi ya ndi.”
10 Lau toŋ atu dinaŋ sêŋgô
Jon ndê yom ma sêndac
iŋ, “Bocdinaŋ yac oc akôm
sake?”
11 Ma iŋ ô yom ma sôm,
“Tamwalô lau ŋatô. Mac
nem asa ndê ŋakwê ŋandô-
ŋga lu bu sêyêc, naŋ kêŋ
daŋ têŋ lau naŋ si ŋakwê
mbasi. Ma asa ndê gêŋ
daneŋ-ŋga yêc, naŋ nem lau
naŋ sêpônda dau, naŋ sa
bocdinaŋ.”
12 Lau sêkôc takis-
ŋga ŋatô sêsa si bu Jon
êŋku ŋac, ma sêndac,
“Kêdôhôŋwaga, yac oc
akôm sake?”
13 Goc Jon sôm têŋ ŋac,
“Akôc takis ŋapep, ma ahôc
gêlêc dôhôŋ naŋ lau Rom-
ŋga sêkêŋ, naŋ dom!”
14 Ma lau siŋ-ŋga ŋatô
sêndac iŋ, “Ma yac, oc akôm
sake?” Ma iŋ sôm, “Aŋgôliŋ
yom tasaŋ pi lau, me akôm
gêŋ ti ŋaclai bu aŋgaho ŋac
si mone me gêŋ dom. Akôc
ŋaôli gweleŋ-ŋga naŋ lau
Rom-ŋga sêkêŋ têŋ mac, ma
tamgatu awa ŋatô dom.”
15 Têŋ têm dinaŋ lau
Israel-ŋga sêkêŋ bata bu
Anötö oc êŋkiŋ iŋ ndê
Mesaya, ma lau hoŋ naŋ
sêŋgô Jon, naŋ sêhê gauc bu
mboe iŋ Mesaya dau.
16 Magoc Jon sôm têŋ lau
hoŋ, “Ŋgac daŋ oc meŋ
hôc asê. Iŋ ndê ŋaclai
hôc gêlêc aö neŋ su. Aö
ŋgac ŋambwa, gitôm dom
bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ
naŋ kêgapwêc iŋ ndê atapa
ŋawalô. Aö dec kaku mac
ŋa bu ŋambwa, tigeŋ iŋ oc
êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ ti
ya.
17 Iŋ meŋ bu êŋsahê lau,
gitôm ŋgac naŋ whê wit
ŋandô ti ŋapa kôc, dec oc
ndic ŋandô sa sôc andu gêŋ
ŋandô-ŋga, ma tuc ŋapa sip
ya naŋ sa ŋapaŋ ndi.”
18 Ŋalêŋ dinaŋ Jon hoc
ŋawaê ŋayham asê têŋ lau,
ma gêm la ŋac ŋa yom
ŋaŋga daêsam.
19 Tiŋambu Jon puc Kiŋ
Herod ndê giso asê, bu
Herod gêm iŋ asi ndê awhê
Herodias, ma kôm mêtê sac
daêsam whiŋ.
20 Dec Herod gêm dau si,
ma kôm giso daŋ tiyham
bocdec bu, iŋ kêŋ Jon ndöc
gapocwalô.

Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

21 Têŋ têm naŋ Herod kêŋ
Jon ndöc gapocwalô su dom,

naŋ Yisu sa têŋ Jon gi, ma
Jon kêku iŋ whiŋ. Tiŋambu
Yisu kalhac ma teŋ mbec
mbo, ma undambê kac sa,
22 ma Ŋalau Dabuŋ gêm
balusi aŋgô, ma sip meŋ sac
Yisu ŋahô. Ma awha daŋ
sa akêŋ undambê, naŋ sôm,
“Aö neŋ Atuŋgac atac whiŋ-
ŋga am. Aö gatisambuc am
ŋandô.”

Yisu ndê apai si ŋadênaŋ
(Mat 1:1-17)

23 Yisu gic hu ndê gweleŋ
têŋ iŋ ndê yala gitôm 30. Ma
iŋ ndê apai bocdindec. Lau
sêsam Yisu bu Josep atu. Ma
Josep iŋ Eli atu,
24 naŋ Matat atu, naŋ Li-
wai atu, naŋ Melki atu, naŋ
Yanai atu, naŋ Josep atu,
25 naŋ Matatias atu, naŋ
Amos atu, naŋ Nahum atu,
naŋ Esli atu, naŋ Nagai atu,
26 naŋ Mat atu, naŋ Mata-
tias atu, naŋ Semin atu, naŋ
Yosek atu, naŋ Yoda atu,
27 naŋ Yoanan atu, naŋ
Resa atu, naŋ Serubabel atu,
naŋ Siltiel atu, naŋ Neri atu,
28 naŋ Melki atu, naŋ Adi
atu, naŋ Kosam atu, naŋ
Elmadam atu, naŋ Er atu,
29 naŋ Josua atu, naŋ
Eliesa atu, naŋ Yorim atu,
naŋ Matat atu, naŋ Liwai
atu,
30 naŋ Simeon atu, naŋ
Juda atu, naŋ Josep atu, naŋ
Yonam atu, naŋ Eliakim atu,
naŋ Melea atu,
31 naŋ Mena atu, naŋ
Matata atu, naŋ Natan atu,
naŋ Dawid atu,
32 naŋ Jessi atu, naŋ Obed
atu, naŋ Boas atu, naŋ
Salmon atu, naŋ Nason atu,
33 naŋ Aminadab atu, naŋ
Ram atu, naŋ Hesron atu,
naŋ Peres atu, naŋ Juda atu,
34 naŋ Jakob atu, naŋ Aisak
atu, naŋ Abraham atu, naŋ
Tera atu, naŋ Naho atu,
35 naŋ Serug atu, naŋ Reu
atu, naŋ Peleg atu, naŋ Eber
atu, naŋ Sela atu,
36 naŋ Kenan atu, naŋ
Apakad atu, naŋ Sem atu,
naŋ Noa atu, naŋ Lamek atu,
37 naŋ Metusela atu, naŋ
Inok atu, naŋ Yared atu, naŋ
Mahalalel atu, naŋ Kenan
atu,
38 naŋ Inos atu, naŋ Set
atu, naŋ Adam atu, naŋ
Anötö atu.

4

Sadaŋ kêtôm Yisu
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Ŋalau Dabuŋ gêm Yisu
ahuc ma iŋ hu Bu Jordan siŋ.
Ma Ŋalau wê iŋ bambaliŋ
mbo gameŋ sawa
2 gitôm bêc 40. Yêc dindê
Sadaŋ kêsahê bu êntôm iŋ.
Tôm bêc hoŋ dinaŋ Yisu gêŋ
gêŋ daŋ dom, ma tiŋambu
gêŋ yô iŋ ŋandô.
3 Ma Sadaŋ sôm têŋ iŋ,
“Am Anötö ndê Atu, a? Boc-
dinaŋ sôm têŋ hoc dindec bu
nem dau kwi ti bolom.”
4 Magoc Yisu ô yom ma
sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê
yom yêc bocdec bu, *‘Gêŋ
daneŋ-ŋga ŋambwa kêŋ lau
sêndöc tali dom.’* ”
5 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa pi
lôc baliŋ daŋ gi, ma ŋagahô

iŋ tôc têŋ iŋ gameŋ hoŋ naŋ
kiŋ nom-ŋga sem gôliŋ.
6-7 Ma iŋ sôm, “Gêŋ hoŋ
dindec yêc aneŋ gôliŋ ŋapu.
Ma gitôm bu wakêŋ têŋ asa
naŋ aö atac whiŋ naŋ. Am
bu pôŋ hamduc têŋ aö, dec
wakêŋ ŋaclai ti ŋawasi hoŋ
dindec têŋ am.”
8 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma
sôm, “Mba! Sêto yom yêc
bocdec bu, *‘Pôŋ hamduc têŋ
Pômdau am nem Anötö, ma
nem akiŋ iŋ tigeŋ.’ ”*
9 Goc Sadaŋ wê iŋ pi
malac Jerusalem gi, ma kêŋ
iŋ kalhac lôm dabuŋ ŋapoc
lôlôc, ma sôm têŋ iŋ, “Am
Anötö ndê Atu, a? Dec pwê
sip akêŋ dec ndi.
10 Am oc tisac dom, bu
sêto yom yêc bocdec bu,
*‘Pômdau oc êŋkiŋ ndê aŋela
bu sêyob am.*
11 *Ŋac oc sêpê am sa lôlôc
bu am tiŋ gahim pi hoc daŋ
dom.’ ”*
12 Magoc Yisu ô yom
bocdec bu, “Sêto yom yêc
bu, *‘Êmsahê Pômdau am
nem Anötö dom.’ ”*
13 Ŋalêŋ dinaŋ Sadaŋ
kêsahê lêŋ daêsam tu êntôm
Yisu-ŋga. Ma tiŋambu iŋ hu
iŋ siŋ ma kölhö gi, bu hôŋ
têm daŋ tiyham.

*Yisu gic hu ndê gweleŋ yêc
Galili*

14 Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai
gêm Yisu ahuc, ma iŋ mbu
têŋ gameŋ Galili-ŋga gi. Ma
ŋawaê pi iŋ sa têŋ gameŋ
ŋamakê-ŋga hoŋ gi.
15 Iŋ kêdôhôŋ lau yêc ŋac
si lôm wê-ŋga, ma lau hoŋ
sêmpiŋ iŋ.

*Yisu ndê lau sêsoc iŋ yêc
ndê malac Nasaret*

16 Tiŋambu Yisu hôc asê iŋ
ndê malachu Nasaret. Yêc
dinaŋ iŋ kêkuc ndê gêbôm,
ma têŋ bêc †Sabat-ŋga iŋ sôc
lôm wê-ŋga gi. Iŋ tisa kalhac
bu sam Anötö ndê mêtê,
17 ma sêkêŋ propet Aisaya
ndê bapia tilhuŋ têŋ iŋ. Yisu
kac bapia dau sa, ma kêsalê
yom naŋ sêto yêc bocdec bu:
18 Pômdau kêŋ ndê
Ŋalau gêm aö ahuc,
dec kêyaliŋ aö sa bu
wasôm ŋawaê ŋayham
asê têŋ lau ŋalôm
sawa. Iŋ kêkiŋ aö bu
wasôm asê têŋ lau bu
Anötö kêmasaŋ lêŋ bu
êŋgapwêc ŋac su yêc
gapocwalô, ma bu kôm
lau tapec si tandô po
asê, bu wanem lau naŋ
si ŋacyo sêŋgwiniŋ ŋac,
naŋ sa,
19 ma bu wanem mêtê bu
kwahic dec Pômdau kêyaliŋ
têm wakuc sa bu êmwasiŋ
lau. *[Ais 61:1-2]*

20 Yisu sam yom dau
su, goc kêlhuŋ bapia dau
sa tiyham, kêŋ mbu têŋ
dabuŋwaga, ma ndöc sic.
Lau hoŋ naŋ sêndöc lôm,
naŋ tahê iŋ,
21 dec iŋ gic hu ndê yom
ma sôm, “Yom naŋ mac
aŋgô, naŋ ŋandô sa têŋ ac-
salô dindec.”

22 Lau hoŋ sem yomgalôm
pi iŋ ti sêlic iŋ ŋayham,
ma sêhêdaê tu iŋ ndê yom
ŋayham-ŋga. Ma sêsôm
têŋ dandi, “Iŋ Josep ndê

atuŋgac. Bocke ma iŋ sôm
yom kaiŋ dinaŋ?”
23 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Aö kayalê mac nem gauc.
Mboe mac oc asôm yom
gôliŋ dindec têŋ aö, ‘Dokta,
nem daôm sa.’ Gêŋ naŋ
aö gakôm yêc malac Kape-
naom, naŋ mac aŋgô ŋawaê
su, dec mac atac whiŋ bu aö
wakôm tiyham yêc dec, a?”
24 Ma iŋ sôm, “Yomandô!
Yêc propet daŋ ndê malac, iŋ
ndê lau oc sêkôc iŋ sa dom.
25 Têŋ propet Elaija ndê
têm, naŋ lauwhê sawa
Israel-ŋga daêsam sêmbo.
Têŋ ndoc dinaŋ u gic dom
e tôm yala tö ma ayô 6, ma
tôbôm atu gêm gameŋ ahuc.
26 Tigeŋ Anötö kêkiŋ Elaija
têŋ awhê sawa Israel-ŋga
daŋ dom, magoc kêkiŋ iŋ
bu nem awhê sawa daŋ sa
yêc Sarepet, malac naŋ yêc
Saidon ŋagameŋ.
27 Ma têŋ propet Elaisa
ndê têm, naŋ lau ti gêmbac
†leprasi daêsam sêmbo lau
Israel-ŋga ŋalôm. Tigeŋ
Elaisa kôm Israel si daŋ
ŋayham sa dom. Iŋ gêm
ŋgac Siria-ŋga Naman
tawasê sa.”
28 Yisu ndê yom dinaŋ kôm
lau naŋ sêndöc lôm wê-ŋga,
atac ŋandê atu.
29 Sêtisa ma sêsoc iŋ ma
sêkôc iŋ sa sêtêŋ salic sac
naŋ yêc malac dau ŋamakê,
bu sêsuc iŋ sip ndi.
30 Tigeŋ iŋ kêsêlêŋ gic ŋac
kôc, ma kölhö gi.

Yisu kêdôhôŋ lau ma soc ŋalau sac yêc malac Kapenaom
(Mak 1:21-28)

31 Tiŋambu iŋ mbu têŋ
malac Kapenaom naŋ yêc
gameŋ Galili-ŋga gi. Têŋ bêc
Sabat-ŋga iŋ kêdôhôŋ lau.
32 Ŋac sêhêdaê tu iŋ ndê
yom-ŋga, bu iŋ kêdôhôŋ lau
ti ŋaclai atu.
33 Ma ŋgac daŋ naŋ ŋalau
sac mbo iŋ ŋalôm, naŋ
ndöc lôm wê-ŋga dinaŋ. Iŋ
mbwêc awha atu,
34 “Ei! Yisu Nasaret-ŋga.
Aö kayalê am, am ŋgac
dabuŋ naŋ Anötö kêkiŋ. Am
bu kôm sake têŋ yac? Am
mweŋ bu seŋ yac su, a?”
35 Magoc Yisu hec yom
ŋalau sac dau ma sôm, “Am
mamaŋ ma hu iŋ siŋ!” Goc
ŋalau sac kôm ŋgac dau peŋ
sip nom gi yêc lau hoŋ aŋgô-
ŋga, ma sa yêc iŋ, magoc
kôm iŋ tisac dom.
36 L au hoŋ sêhêdaê tu
gêŋ dinaŋ-ŋga, ma sêsôm
têŋ dau, “Yom bocke naŋ
iŋ kêdôhôŋ? Iŋ gic atu
yom ŋaŋga ma ti ŋaclai têŋ
ŋalau sac, ma soc ŋac su!”
37 Ma tiŋambu lau sic miŋ
pi Yisu e iŋ ndê waê gêm
gameŋ hoŋ dinaŋ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

38 Yisu tisa ma hu lôm wê-
ŋga dau siŋ, ma têŋ Saimon
ndê andu gi. Saimon ndê
lawawê gêmbac lic ŋandê
atu, dec sêndac Yisu bu nem
iŋ sa.

39 Goc Yisu têŋ iŋ gi, ma
gic atu bu gêmbac dau hu iŋ siŋ. Ma ŋagahô awhê dau
tisa ma gêm akiŋ ŋac.
40 Têŋ telha dinaŋ ac gi
sip su, goc lau sêkôc lau ti
gêmbac hoŋ sa akêŋ ŋac si
andu, ma sêtêŋ Yisu si. Iŋ
kêŋ amba sac ŋac hoŋ, ma
kôm ŋac ŋayham sa.
41 Ma iŋ soc ŋalau sac
daêsam su, ma sêhu lau siŋ
ti sêmbwêc, “Am Anötö ndê
Atu.” Magoc iŋ hec yom ŋac,
ma kêŋ yao bu ŋac sêsôm
iŋ asê dom, ŋahu bu ŋac
sêŋyalê bu iŋ Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ
(Mak 1:35-39)

42 Têŋ bêbêc ganduc Yisu
hu malac dau siŋ, ma sa
gi bu mbo tawasê. Ma lau
malac-ŋga sêsa si bu sêŋsalê
iŋ, ma têŋ ndoc sêtap iŋ s a,
naŋ sêteŋ iŋ bu hu ŋac siŋ
dom.
43 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Mba! Aö gac waê bu wasôm
ŋawaê ŋayham pi †Anötö
ndê gôliŋ asê yêc malac ŋatô
whiŋ. Anötö kêkiŋ aö tu
gweleŋ dinaŋ-ŋga.”
44 Ma iŋ golom-golom
malac naŋ sêyêc gameŋ
Judia-ŋga, ma gêm mêtê
tôm ŋac si lôm wê-ŋga hoŋ.

5

Yisu kêgalêm ŋgacsêŋomi ŋamata-ŋga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu
kalhac Bugictoŋ Genesaret*
ŋamakê. Ma lau daêsam
sêkac sa ma sêŋgihi iŋ ahuc
tu bu sêŋgô Anötö ndê yom
naŋ iŋ hoc asê.
2 Yisu gêlic lau sêkôc i-ŋga
ŋatô sêŋgwasiŋ si wasaŋ
sêmbo baö, ma ŋac si waŋ
lu sêpoc suŋ sa têŋ baö.
3 Dec iŋ pi waŋ daŋ gi, ma
ndac waŋ ŋadau, ŋgac naŋ
sêsam bu Saimon, bu hêc
waŋ dau sa awê ŋagec. Goc
iŋ ndöc sic ndöc waŋ, ma
kêdôhôŋ lau naŋ sêlhac baö.
4 Têŋ têm Yisu gic bata iŋ
ndê yom, naŋ sôm têŋ Sai-
mon, “Hêc waŋ sa bugictoŋ
ŋagapoŋ ndi, ma kêŋ nem
wasaŋ sip bu kôc i.”
5 Ma Saimon sôm, “O ŋgac
atu, yac am gweleŋ atu
ôbwêc baliŋ, magoc akôc i
daŋ dom. Magoc tu am sôm-
ŋga, dec aö wakêŋ wasaŋ
sip ndi.”
6 Goc Saimon ti ndê lau
sêhêc waŋ sêsa si, ma sêkêŋ
wasaŋ sip gi. Ma sêkôc
i daêsam andô e wasaŋ
meŋhu, kêpiŋ bu wasaŋ kic.
7 Bocdinaŋ ŋac sic gayo
ŋac si silip ŋatô naŋ sêmbo
waŋ tilu-ŋga bu sêmeŋ ma
sênem ŋac sa. Goc ŋac
sic dulu i sip waŋ lu-lu e
meŋhu, ma kêpiŋ bu waŋ lu-
lu sêpac.
8 Têŋ ndoc Saimon Pita
gêlic i daêsam dinaŋ, naŋ iŋ
pôŋ haduc yêc Yisu gahi-ŋga
ma sôm têŋ iŋ, “Pômdau, hu
aö siŋ, bu aö ŋgac sac!”

* **5:1** Genesaret - Bugictoŋ Galili-ŋga ndê ŋaê daŋ.

9 Iŋ sôm yom dinaŋ, ŋahu
bu iŋ ti lau hoŋ naŋ sêmbo
sêwhiŋ iŋ, naŋ sêhêdaê tu
sêhê i daêsam dinaŋ-ŋga.
10 Ma Jems lu Jon, Sebedi
ndê atuŋgac lu naŋ sêmbo
waŋ tilu-ŋga, naŋ sêhêdaê
boc-d inaŋ. Magoc Yisu sôm
têŋ Saimon, “Töc daôm dom.
Am ŋgac kôc i-ŋga, magoc
kwahic dec ma ndi, am oc
kôm gweleŋ bu kôc ŋamalac
sêmeŋ sêŋkuc aö.”
11 Ma tiŋambu sêsôc baö
si goc sêhu gêŋ hoŋ siŋ, ma
sêŋkuc Yisu.

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

12 Yisu mbo malac atu daŋ,
ma ŋgac daŋ naŋ gêmbac
leprasi gêm iŋ ndê ŋamlic
sambuc ahuc, naŋ têŋ iŋ gi.
Têŋ ndoc iŋ gêlic Yisu, naŋ iŋ
hu dau aŋgô andô têŋ nom,
ma teŋ iŋ, “Pômdau, am bu
tac whiŋ, dec gitôm bu am oc
kôm aö ŋamlic ŋawasi sa.”
13 Goc Yisu kêmatôc amba
ma kêmasec iŋ ma sôm, “Aö
atac whiŋ, dec wasôm têŋ
am bu ŋamlic ŋawasi sa.”
Ma ŋagahô eŋ gêmbac lep-
rasi hu iŋ siŋ.
14 Goc Yisu kêŋ yao
ma sôm, “Ndic miŋ têŋ
ŋamalac daŋ dom, tigeŋ
têŋ dabuŋsiga ndi, ma tôc
daôm têŋ iŋ bu lic bu am
nem ŋamlic ŋawasi sa su.
Ma kêŋ da tu am ŋamlic
ŋawasi sa-ŋga tôm yomsu
naŋ Moses kêŋ têŋ yac.
Ma ŋalêŋ dinaŋ lau hoŋ
oc sêŋyalê bu am ŋamlic
ŋayham sa.”
15 Yisu bu kêŋ yao ŋgac
dau, magoc ŋawaê pi gêŋ
naŋ Yisu kôm, naŋ gêm
gameŋ sambuc ahuc. Boc-
dinaŋ lau daêsam sêtêŋ iŋ
si ŋapaŋ, bu sêŋgô iŋ ndê
yom, ma bu iŋ kôm ŋac si
gêmbac ŋayham sa.
16 Tigeŋ têm ŋatô iŋ hu lau
hoŋ siŋ, ma sa gameŋ sawa
gi bu teŋ mbec.

Yisu gêm ŋgac bôliŋ daŋ sa
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 Têŋ bêc daŋ Yisu
kêdôhôŋ lau mbo andu
daŋ. Ma lau †Palêsai ti
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga
ŋatô naŋ sêmeŋ akêŋ malac
Galili-ŋga ti Ju dia-ŋga hoŋ,
ma akêŋ Jerusalem, naŋ
sêndöc sêsuŋ sa têŋ iŋ.
Ma Pômdau ndê ŋaclai
gêm Yisu ahuc bu kôm lau
gêmbac ŋayham sa.
18 Têŋ têm dinaŋ lau ŋatô
sêmeŋ sêmbalaŋ ŋgac bôliŋ
daŋ yêc sac, ma bu sêsôc
andu dau sêndi, tu bu sêkêŋ
iŋ yêc Yisu aŋgô-ŋga.
19 Magoc lau daêsam
sêŋgihi Yisu ahuc e ŋasawa
mba. Bocdinaŋ ŋac sêpi
andu ŋapoc lôlôc si, ma
sêkac poc sa. Goc sêŋwhaŋ
sac ti ŋgac bôliŋ dau sip
lau daêsam ŋalhu, solop têŋ
Yisu aŋgô-ŋga gi.
20 Yisu gêlic gêŋ dinaŋ dec
kêyalê bu ŋac sêkêŋ whiŋ
iŋ, ma sôm têŋ ŋgac bôliŋ,
“O ŋgac daôm, kwahic dec
aö wasuc am nem sac kwi.”

21 Goc lau Palêsai ti lau
naŋ sêndôhôŋ yomsu sic
hu sem yom-galôm têŋ dau
bocdec bu, “Ŋgac dindec iŋ
asa? Iŋ ndê yom sac sam-
buc! Anötö tigeŋ gitôm bu
suc sac kwi!”
22 Yisu kêyalê ŋac si gauc
dinaŋ ma ndac ŋac, “Tu
sake-ŋga mac gauc gêm yom
bocdinaŋ?
23 Mac akêŋ whiŋ dom bu
aneŋ ŋaclai yêc bu wasôm
têŋ ŋgac dau bu, ‘Aö wasuc
am nem sac kwi.’ Bocdinaŋ
aö wasôm têŋ iŋ, ‘Tisa ma
êmsêlêŋ.’
24 Ma têŋ ndoc mac alic
aneŋ yom dau ŋandô sa, naŋ
aŋyalê bu Anötö kêŋ ŋaclai
têŋ †Ŋamalac ndê Atu bu
suc ŋamalac si sac kwi yêc
nom whiŋ.”

Goc Yisu sôm têŋ ŋgac
bôliŋ dau, “Tisa, kôc nem
mbô sa, ma lhö têŋ nem
andu ndi.”
25 Ma ŋagahô ŋgac dau
kalhac ŋac si aŋgô-ŋga, kôc
iŋ ndê mbô sa, ma mbu têŋ
ndê andu gi ti kêpiŋ Anötö.
26 Ma lau hoŋ sêhêdaê
ŋandô. Sêmpiŋ Anötö ma
sêsôm, “Acsalô lec yac dalic
gêŋ kaiŋ daŋ solop!”

Yisu kêgalêm Liwai bu êŋkuc iŋ
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

27 Tiŋambu Yisu sa awê gi
ma gêlic ŋgac kôc takis-ŋga
daŋ naŋ ndê ŋaê Liwai, ndöc
ndê mala kôc takis-ŋga. Ma
Yisu sôm têŋ iŋ, “Êmkuc
aö!”
28 Goc Liwai tisa, hu gêŋ
hoŋ siŋ yêc, ma kêkuc Yisu.
29 Tiŋambu Liwai ndê
mwasiŋ atu daŋ tu Yisu-ŋga
yêc iŋ ndê andu. Ma lau
sêkôc takis-ŋga daêsam, ma
lau ŋatô sêndöc tebo ma seŋ
gêŋ sêwhiŋ iŋlu Yisu.
30 Ma lau Palêsai ti lau
†Skraib ŋatô naŋ sêmbo
Palêsai si toŋ, naŋ sêlic gêŋ
dau dec sêtucdiŋ ma sêsôm
têŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi,
“Tu sake-ŋga mac aŋ ti
anôm gêŋ awhiŋ lau sêkôc
takis-ŋga ti lau sac ŋatô?”
31 Ma Yisu dau ô ŋac si
yom ma s ôm, “Lau naŋ sêlic
dau bu gêmbac mba, naŋ oc
sêŋsalê dokta dom, magoc
lau ti gêmbac oc sêŋsalê
dokta.
32 Aö gameŋ bu waŋgalêm
lau naŋ sêlic dau bu lau
gitêŋ, naŋ sa dom, aö gameŋ
bu waŋgalêm lau sac sa bu
sênem dau kwi.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)

33 Ma lau Palêsai ti lau
Skraib dinaŋ sêsôm têŋ iŋ,
“Ndoc daêsam Jon, Ŋgac
Kêku Lau-ŋga ndê sêŋomi
sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ma
sêteŋ mbec, ma Palêsai si
sêŋomi sêkôm bocdinaŋ.
Magoc tôm bêc hoŋ am nem
ŋgacsêŋomi sênôm ti seŋ
gêŋ sêmbo.”
34 Goc Yisu sôm, “Ŋgac
nem awhê-ŋga daŋ bu
êŋgalêm lau sa sêmbo
sêwhiŋ iŋ bu sêneŋ mwasiŋ
nem awhê-ŋga, dec oc tôm
dom bu dasôm têŋ ŋac bu

sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ têŋ
ndoc ŋgac dau mbo whiŋ
ŋac.
35 Ŋalêŋ tigeŋ aö gambo
gawhiŋ aneŋ ŋgacsêŋomi,
ma tu dinaŋ-ŋga dec sêhu
gêŋ daneŋ-ŋga siŋ dom.
Tigeŋ ndoc oc meŋ, naŋ
ŋacyo oc sêkôc aö su yêc
ŋac, ma têŋ ndoc dinaŋ
ŋac oc ŋalôm ŋawapac, ma
sêŋkuc lêŋ dahu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)

36 Ma iŋ sôm yom gôliŋ
daŋ têŋ ŋac bocdec bu, “Po
akwa daŋ bu kic, dec yac
dakêc po wakuc bu dasi
pi po akwa dinaŋ dom.
Bu dakôm, oc taŋyaiŋ po
wakuc, ma po wakuc oc tôm
po akwa dom.
37 Ma têŋ ndoc lau
sêmasaŋ wain wakuc, naŋ
sêkêc sip bôc ŋamlic wain-
ŋga akwa dom. Mba. Ŋac
bu sêkôm, goc wain wakuc
oc hôc ŋamlic akwa kôc ma
wê niŋga. Ma bôc ŋamlic oc
tisac bocdinaŋ.
38 Mba. Wain wakuc dakêc
sip bôc ŋamlic wakuc.
39 Ma lau naŋ sênôm
wain akwa su, naŋ sêtec
bu sênôm wain wakuc,
bu sêsôm, ‘Wain akwa, iŋ
ŋayham.’ ”

6

Yisu iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

1 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ,
Yisu kêsêlêŋ mbo lôcwha
naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ
kic, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi
sêkôc wit ŋandô ma sêŋsê
ŋapa goc seŋ ŋandô.
2 Ma Palêsai ŋatô sêlic gêŋ
dau ma sêndac, “Tu sake-
ŋga mac akôm gweleŋ naŋ
yac neŋ yomsu gic yao bu
dakôm têŋ bêc Sabat-ŋga
dom?”
3 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Gauc nem yom naŋ sêto
yêc pi gêŋ naŋ Kiŋ Dawid
kôm. Mac asam su, me? Têŋ
ndoc daŋ gêŋ yô iŋ ma lau
naŋ sêwhiŋ iŋ,
4 dec iŋ sôc Anötö ndê
andu gi, ma gêŋ bolom
dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti
da, naŋ Moses kêŋ yao
bu dabuŋsiga tawasê sêneŋ.
Ma iŋ kêŋ têŋ lau naŋ
sêmbo sêwhiŋ iŋ ma ŋac
seŋ. Magoc lau daŋ sêŋgôliŋ
yom pi Dawid me sêsôm bu
iŋ kêgilì yomsu lec dom.”
5 Ma iŋ sôm têŋ ŋac,
“Ŋamalac ndê Atu iŋ gêŋ
hoŋ ŋadau, ma iŋ Pômdau
bêc Sabat-ŋga whiŋ.”

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

6 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ
iŋ sôc lôm wê-ŋga daŋ gi,
ma kêdôhôŋ lau. Ma ŋgac
daŋ naŋ ndê amba andô-ŋga
tibalê naŋ ndöc.
7 Lau Palêsai ti lau
naŋ sêndôhôŋ yomsu naŋ
sêŋsalê yom bu sêŋgôliŋ pi
Yisu. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac
tatiŋ iŋ ŋapep bu mboe iŋ

oc kôm ŋgac dau ŋayham sa
têŋ bêc Sabat-ŋga, dec ŋac
oc sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu
Sabat-ŋga.
8 Yisu kêyalê ŋac si gauc,
ma sôm têŋ ŋgac amba balê,
“Tisa, ma lhac lau hoŋ aŋgô-
ŋga.” Ma iŋ tisa kalhac.
9 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Aö bu wandac mac bu
gêŋ bocke oc êŋgilì yomsu
Sabat-ŋga? Dakôm ŋayham
têŋ lau, me dakôm sac têŋ
lau? Danem ŋamalac sa, me
datec ŋac sêmbac ndu?”
10 Iŋ tahê ŋac hoŋ, ma
sôm têŋ ŋgac dau, “Êmatôc
amam.” Goc ŋgac dau
kêmatôc amba, ma amba
dau ŋayham sa tiyham.
11 Magoc gêŋ dau kôm lau
Palêsai ti lau Skraib atac
ŋandê atu, ma ŋac sem
yomgalôm têŋ dau pi Yisu,
ma pi gêŋ bocke bu sêkôm
têŋ iŋ-ŋga.

Yisu kêyaliŋ aposel 12 sa
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

12 Têŋ bêc daŋ Yisu pi lôc
daŋ gi bu teŋ mbec, ma tôm
ôbwêc baliŋ iŋ teŋ mbec
mbo.
13 Têŋ galaŋsê bêbêc iŋ
kêgalêm lau naŋ sêŋkuc iŋ
sêmeŋ, ma kêyaliŋ ŋac si lau
12 sa, ma sam ŋac bu lau
†Aposel.
14 Lau Aposel dau si ŋaê
bocdec: Saimon, naŋ Yisu
sam bu ‘Pita,’ lu asi An-
dru, ma Jems, Jon, Pilip, Ba-
tolomeas,
15 Matyu, Tomas, Jems
(naŋ Alpayas ndê atu), Sai-
mon (naŋ sêsam bu ‘Ŋgac
†Selot’),
16 Judas (naŋ ŋadamba iŋ
ŋgac daŋ ŋaê Jems), ma Ju-
das Iskeriot naŋ tiŋambu oc
hoc Yisu asê.

Yisu kêdôhôŋ lau ma kôm
gêmbac ŋayham sa
(Mak 3:7-12)

17 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêsip akêŋ lôc sêmeŋ, ma
Yisu kalhac gameŋ gapoŋ.
Ma †sêŋomi daêsam naŋ
sêŋkuc Yisu, naŋ sêkac sa su
sêmbo dinaŋ. Ma lau toŋ
atu akêŋ malac Jerusalem ti
malac gameŋ Judia-ŋga hoŋ,
ma lau akêŋ gameŋ gwêc-
ŋga naŋ yêc kêpiŋ malac
Taya ma Saidon, naŋ sêmeŋ
bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma
bu iŋ kôm ŋac si gêmbac
ŋayham sa.
18 Lau naŋ ŋalau sac
sêmbo ŋac si ŋalôm, naŋ
Yisu kôm ŋac ŋayham sa.
19 Ma lau hoŋ sêhôc
sôsôwec bu sêmasec iŋ,
ŋahu bu ŋaclai sa yêc Yisu,
ma kôm lau gêmbac hoŋ
ŋayham sa.

Yisu ndê yom ŋatô
(Mat 5:1-12)

20 Yisu tahê iŋ ndê
ŋgacsêŋomi ma sôm,
“Anötö ndê mwasiŋ gic
waê mac lau ŋalôm
sawa, bu iŋ gêlic
ŋayham bu kôc mac
sa andöc iŋ ndê gôliŋ
ŋapu.
21 Anötö ndê mwasiŋ gic
waê mac lau naŋ kwahic
dec gêŋ yô mac, bu iŋ
oc kêŋ gêŋ hôc mac dôŋ-
ŋga.

Anötö ndê mwasiŋ gic waê
mac lau naŋ kwahic dec
andöc ti tamsulu, bu iŋ
oc nem malô mac e amb-
wac.
22 Anötö ndê mwasiŋ
gic waê mac lau naŋ
sêtec mac ma sêtiŋ mac,
ma sêpu mac ti sêkôm
nem waêm tisac tu mac
aŋkuc Ŋamalac ndê
Atu-ŋga.
23 Ahêgo daôm dom têŋ
ndoc lau sêkôm bocdinaŋ,
tigeŋ atê wê ti atac ŋayham,
bu Anötö oc kêŋ ŋagêyô
ŋayham têŋ mac yêc un-
dambê. Ma gauc nem bu lau
naŋ sêtec mac, naŋ si apai
sêkôm ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ
têŋ Anötö ndê lau propet
ŋamata-ŋga.
24 Oyaê mac lau naŋ apo
daôm sa ŋa awa ti wapa
daêsam. Mac atap
nem mwasiŋ ŋayham sa
têŋ têm kwahic dec-ŋga,
magoc gêŋ dau oc tôm
dom bu nem mac sa têŋ
têm ŋambu-ŋga.
25 Oyaê mac lau naŋ aŋ
gêŋ ŋawahô kwahic dec.
Tiŋambu gêŋ oc yô mac.
Oyaê mac lau naŋ ambwac
kwahic dec. Tiŋambu
mac oc ataŋ daŋgibo atu
ma andöc ti tamsulu.
26 Oyaê mac lau naŋ lau
hoŋ sêmpiŋ mac. Atac
ŋayham tu gêŋ dinaŋ-
ŋga dom, bu ŋalêŋ
tigeŋ lau Israel-ŋga si
apai sêmpiŋ lau propet
tasaŋ.”

Atac whiŋ mac nem ŋacyo (Mat 5:43-48)

27 Ma Yisu sôm têŋ lau di-
naŋ, “Aŋgô aneŋ yom. Atac
whiŋ mac nem ŋacyo, ma
akôm ŋayham têŋ lau naŋ
sêtec mac.
28 Anem mbec lau naŋ
sêpucbo mac, ma ateŋ mbec
pi lau naŋ sêkôm sac têŋ
mac.
29 Ŋgac daŋ bu tap am
sip alim andô daŋga, naŋ
kêŋ daŋga bu iŋ ndic whiŋ.
Ŋgac daŋ bu kôc nem
ŋakwê baliŋ su yêc am,
naŋ êmgamiŋ nem ŋakwê
ŋandô-ŋga dom magoc kêŋ
têŋ iŋ whiŋ.
30 Ŋgac daŋ bu ndac gêŋ
daŋ, naŋ kêŋ têŋ iŋ. Ma
ŋgac daŋ bu kôc am nem
gêŋ daŋ, naŋ ndac bu iŋ kêŋ
mbu meŋ dom.
31 Mêtê ŋayham-ŋayham
naŋ mac atac whiŋ bu lau
sêkôm têŋ mac, naŋ mac
daôm akôm têŋ ŋac.

32 “Lau hoŋ atac whiŋ lau
naŋ atac whiŋ ŋac ô. Bocd-
inaŋ mac bu atac whiŋ nem
silip tawasê ma atac tec nem
ŋacyo, dec mac nem mêtê
hôc gêlêc lau sac si mêtê su
dom.
33 Ma lau hoŋ sêkôm
ŋayham têŋ lau naŋ sêkôm
ŋayham têŋ ŋac ô, ma mac
bu akôm bocdinaŋ, dec mac
nem mêtê hôc gêlêc lau sac
si mêtê su dom.
34 Ma mac bu akêŋ tôp têŋ
mac nem silip, naŋ iŋ gêŋ
atu dom. Mac aŋyalê su bu
tiŋambu ŋac oc sêndic tôp
dau. Lau sac sêkêŋ tôp têŋ
si silip, ma takwê bu ŋac
sêndic tôp hoŋ mbu meŋ.

35 “Bocdinaŋ ayob daôm
bu aŋkuc lau sac si mêtê
dom. Atac whiŋ nem ŋacyo,
ma akôm ŋayham têŋ ŋac.
Akêŋ gêŋ têŋ ŋac, ma ahêgo
daôm dom pi ndoc bocke
ŋac oc sêkêŋ gêŋ dau mbu
meŋ-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga
Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi
Ŋadau oc kêŋ ŋaôli ŋayham
atu têŋ mac, ma sam mac bu
iŋ ndê atui awhê ma ŋgac.
Bu Anötö dau kêmwasiŋ lau
sac ma lau naŋ sem daŋge iŋ
dom, naŋ sêwhiŋ.
36 Bocdinaŋ tamwalô lau
hoŋ, tôm Damam undambê-
ŋga tawalô lau.”

*Yom datoc asidôwai sa-
ŋga*
(Mat 7:1-5)

37 Ma Yisu sôm, “Anem
dôhôŋ lau si lêŋ ti sakiŋ
tu bu alic lau ŋatô sac
ŋambwa, me tu bu apu ŋac-
ŋga dom. Mac bu akôm, dec
Anötö oc lic mac sac ma pu
mac tu mac nem lêŋ ti sakiŋ-
ŋga boc-dinaŋ. Asuc lau si
sac kwi, ma Anötö oc suc
mac nem kwi boc-dinaŋ.
38 Têŋ ndoc mac bu anem
lau ŋatô sa, naŋ akêŋ gêŋ têŋ
ŋac ti nem ŋalôm sambuc,
ma boc-dinaŋ Anötö oc kêŋ
gêŋ hôc gêlêc su têŋ mac e
meŋhu ma êŋsalê mac ahuc.
Bu Anötö oc êmwasiŋ mac,
gitôm mac amwasiŋ lau.”
39 Ma Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ bocdec, “Ŋgac tapec
gitôm bu wê tapec daŋ dom.
Mba! Iŋlu lu-lu oc sêpeŋ
sêsip sê sêndi.
40 Ma kwapuc daŋ oc
hôc gêlêc gwalam akwa
naŋ kêdôhôŋ iŋ, naŋ dom.
Magoc kwapuc hoŋ naŋ
sêndôhôŋ gêŋ hoŋ e tidôŋ
ŋac, naŋ oc sêtôm ŋac si
kêdôhôŋwaga.
41 “Tu sake-ŋga am hêgo
daôm tu gêŋ golop sauŋ
naŋ yêc nem asidôwa tandô,
tigeŋ gêŋ golop atu naŋ yêc
am daôm tanôm, naŋ am
gêlic apu?
42 Ma bocke am oc sôm
têŋ nem asidôwa, ‘Aneŋ
asidôwa, aö bu wakôc gêŋ
golop naŋ yêc am tanôm,
naŋ sa,’ magoc gêŋ golop
atu naŋ pôc am daôm tanôm
ahuc, naŋ am gêlic dom?
Am ŋgac tim yom lau-ŋga!
Gêŋ ŋamata-ŋga kôc gêŋ
golop sa yêc daôm tanôm e
tanôm ŋawa sa, goc tiŋambu
kôc gêŋ golop sauŋ naŋ yêc
nem asidôwa tandô, naŋ sa.”

*Lau si mêtê whê ŋac sa bu
ŋayham me sac*
(Mat 7:16-19; 12:33-35)

43 Ma Yisu sôm, “A
ŋayham daŋ oc nem ŋandô
sac dom, ma a sac oc nem
ŋandô ŋayham dom.
44 Dalic ŋandô naŋ a tidau-
tidau sem, ma bocdinaŋ yac
taŋyalê bu a ŋayham me sac.
Gitôm dom bu dahiŋ ŋandô
ŋayham yêc a sac.
45 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom
naŋ lau sêsôm, naŋ tôc gêŋ
bocke naŋ hôc ŋac si ŋalôm
ahuc, naŋ asê. Mêtê ti gauc
ŋayham yêc lau ŋayham si
ŋalôm, ma bocdinaŋ sêkôm
mêtê ŋayham. Ma mêtê

ti gauc sac yêc lau sac si
ŋalôm, dec sêkôm sac.”

Yom gôliŋ pi ŋgac sêkwê andu-ŋga lu
(Mat 7:24-27)

46 “Tu sake-ŋga mac asam
aö bu, ‘Pômdau, Pômdau,’
tigeŋ mac daŋam wambu
aneŋ yom dom?
47 Ŋamalac naŋ têŋ aö
meŋ ma ŋgô aneŋ yom, ma
daŋga wambu yom dau, naŋ
aö bu wawhê iŋ sa têŋ mac.
48 Iŋ gitôm ŋgac kwê
andu-ŋga naŋ kwê sê baliŋ
sip nom ŋaŋga, ma kêŋ hoc
kêgapiŋ alhö dôŋ têŋ ndoc
iŋ kêsuhuŋ sip sê baliŋ di-
naŋ. Têŋ ndoc uhô-ŋga,
bu hêc meŋ hôc pi andu
dau, magoc andu dau kalhac
ŋaŋga, bu iŋ kwê ŋapep.
49 Magoc ŋamalac naŋ
ŋgô aneŋ yom ma daŋga
wambu dom, naŋ gitôm
ŋgac naŋ kwê andu, magoc
kêŋ alhö sip nom ŋalôm gi
dom. Têŋ ndoc uhô-ŋga, bu
hêc ma hôc pi ndê andu e
ŋagahô eŋ andu dau ku sa
ma tisac sambuc.”

7

Ŋgac bata siŋ-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga
(Mat 8:5-13)

1 Yisu gic bata yom naŋ
iŋ kêdôhôŋ têŋ lau toŋ atu
dinaŋ, goc sôc malac Kape-
naom gi.
2 Ma ŋgac bata Rom-ŋga
naŋ gêm gôliŋ lau siŋ-ŋga
100, naŋ mbo malac dau. Iŋ
ndê ŋgac akiŋ daŋ naŋ iŋ tac
whiŋ kêlêc, naŋ gêmbac e
kêpiŋ bu mbac ndu.
3 Ma iŋ ŋgô Yisu ŋawaê,
dec kêkiŋ lau bata Israel-ŋga
ŋatô sêtêŋ iŋ si, bu sêndac iŋ
bu meŋ ma kôm iŋ ndê ŋgac
akiŋ ŋayham sa.
4-5 Ŋac sêhôc asê têŋ Yisu,
ma sêsôm têŋ iŋ bu, “Ŋgac
bata siŋ-ŋga dinaŋ iŋ ŋgac
ŋayham, ma iŋ tac whiŋ yac
lau Israel-ŋga. Iŋ gêm yac
sa tu akwê yac mba lôm wê-
ŋga. Boc-dinaŋ yac ateŋ am
bu nem iŋ sa.”

6 Goc Yisu whiŋ ŋac gi. Iŋ
meŋ suŋ sa têŋ andu, ma
ŋgac bata siŋ-ŋga dau kêkiŋ
ndê silip ŋatô bu sêsôm têŋ
iŋ, “Pômdau, ŋgac bata siŋ-
ŋga dau sôm bu iŋ tec bu
kêŋ ŋawapac têŋ am. Iŋ
sôm bu am ŋgac tiwaê naŋ
hôc gêlêc iŋ su, dec iŋ maya
bu am têŋ iŋ ndê andu ndi.
7 Tu dinaŋ-ŋga iŋ dau têŋ
am meŋ dom. Tigeŋ iŋ sôm
bu iŋ kêyalê su bu am ŋgac
ti ŋaclai atu, ma bocdinaŋ
dec am gitôm bu sôm ŋa
awham ŋambwa, dec iŋ ndê
ŋgac akiŋ oc ŋayham sa.
8 Bu iŋ dau daŋga wambu
lau naŋ si ŋaclai hôc gêlêc iŋ
ndê, ma iŋ ndê lau siŋ-ŋga
daŋga wambu iŋ. Iŋ bu sôm
têŋ daŋ, ‘Am ndi,’ dec iŋ oc
ndi. Ma iŋ bu sôm têŋ daŋ,
‘Mweŋ!’ dec iŋ oc meŋ. Ma
iŋ bu sôm têŋ ndê ŋgac akiŋ
bu kôm gêŋ daŋ, dec iŋ oc
kôm.”
9 Yisu ŋgô ŋgac bata siŋ-
ŋga ndê yom dinaŋ e hêdaê.
Iŋ kac dau kwi ma sôm têŋ

lau toŋ atu naŋ sêŋkuc iŋ,
“Aö wasôm têŋ mac bu yêc
lau Israel-ŋga hoŋ aö gatap
ŋac si daŋ naŋ kêŋ whiŋ
ŋaŋga gitôm ŋgac Rom-ŋga
dinaŋ, naŋ sa dom.”
10 Ma tiŋambu ŋgac bata
siŋ-ŋga ndê lau sêmbu sêtêŋ
iŋ ndê andu si, ma sêtap sa
bu ŋgac akiŋ dau ŋayham sa
su.

Yisu uŋ ŋgac daŋ naŋ mbac ndu su, naŋ sa

11 Bêc ŋatô giŋga su, ma
Yisu têŋ malac Nein gi, ma
iŋ ndê ŋgac-sêŋomi ti lau
daêsam sêwhiŋ iŋ si.
12 Têŋ têm iŋ meŋ kêpiŋ
malac dau ŋagatam, iŋ
gêlic lau ŋatô sêsa sêmeŋ,
sêmbalaŋ ŋgac batê daŋ bu
sêŋsuhuŋ iŋ. Ŋgac batê
dinaŋ dinda iŋ awhê sawa
naŋ ndê balêkoc ŋatô mbasi.
Ma lau malac-ŋga daêsam
sêwhiŋ dinda sêsa sêmeŋ.
13 Pômdau gêlic dinda, ma
tawalô iŋ ŋandô, goc sôm,
“Am taŋ dom.”
14 Goc iŋ têŋ ŋac gi, ma
kêmasec sasac naŋ ŋgac
batê yêc. Ma lau naŋ sêhôc
sasac, naŋ sêlhac teŋ. Ma iŋ
sôm, “Aneŋ balê, aö wasôm
têŋ am bu tisa!”
15 Ma ŋgac dau tisa ndöc,
ma gic hu sôm yom. Goc
Yisu kêŋ iŋ mbu têŋ dinda gi.
16 Gêŋ dinaŋ kôm lau hoŋ
sêtöc dau atu, ma ŋac sic
hu sêmpiŋ Anötö. Ŋatô
sêsôm, “Propet atu daŋ hôc
asê yac.” Ma ŋatô sêsôm,
“Anötö kêlhiŋ iŋ ndê lau yac
siŋ dom, iŋ gêm yac sa.”
17 Ma tiŋambu ŋawaê pi
gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ gêm
gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ
ŋamakê-ŋga hoŋ ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga
(Mat 11:2-18)

18 Têŋ ndoc dinaŋ Jon,
Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndöc
gapocwalô, ma iŋ ndê
sêŋomi sic miŋ têŋ iŋ pi gêŋ
hoŋ naŋ Yisu kôm. Goc Jon
kêyaliŋ iŋ ndê sêŋomi lu sa,
19 ma kêkiŋ iŋlu sêtêŋ Yisu
si, bu sêndac iŋ, “Anötö gic
bata têŋ yac bu oc êŋkiŋ
Mesaya. Am daôm dinaŋ,
me yac oc akêŋ bataŋ ŋgac
daŋ tiyham?”
20-21 Têŋ ndoc ŋgac lu
dinaŋ sêhôc asê Yisu, iŋ
gêm gweleŋ mbo, ma kôm
lau daêsam ŋayham sa, lau
gêmbac ma lau ti ŋalau sac.
Ma iŋ kôm lau tapec daêsam
si tandô po asê. Ma iŋlu
sêsôm têŋ iŋ, “Jon, Ŋgac
Kêku Lau-ŋga kêkiŋ alu atêŋ
am ameŋ, bu andac am bu
am Mesaya dau, me yac oc
akêŋ bataŋ ŋgac daŋ tiy-
ham?”
22 Goc Yisu ô iŋlu si yom
ma sôm, “Amlu ambu andi
ma asôm yom têŋ Jon pi
mêtê naŋ amlu aŋgô aö ga-
hoc asê, ma pi gêŋ naŋ amlu
alic aö gakôm. Lau tapec
sêlic gameŋ tiyham, lau
bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham, lau
ti gêmbac leprasi si ŋamlic
ŋawasi sa, lau daŋgasuŋ bic
sêŋgô yom tiyham, lau batê
sêtisa, ma lau ŋalôm sawa
sêŋgô ŋawaê ŋayham.

23 Aŋgô! Lau naŋ atac
lu-lu tu aö-ŋga dom, naŋ
oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ
sa.”
24 Ŋgac lu naŋ Jon kêkiŋ,
naŋ sêhu Yisu siŋ ma sêmbu
si, goc Yisu sôm yom pi Jon
têŋ lau toŋ atu, ma ndac ŋac
bocdec bu, “Têŋ ndoc mac
asa atêŋ Jon yêc gameŋ sawa
a, naŋ mac gauc gêm bu atap
ŋamalac kaiŋ bocke sa? Mac
bu alic ŋgac gauc babalê,
gitôm gakoc naŋ mbu kêwic,
a?
25 Mac asa a bu alic ŋgac
naŋ sôc ŋakwê ŋayham,
a? Mba! Lau naŋ sêsôc
ŋakwê ŋayham ma seŋ gêŋ
ŋayham, naŋ sêmbo gameŋ
ŋayham gitôm kiŋ si andu.
26 B ocdinaŋ dec aö bu
wandac mac, bu mac asa a
bu alic sake? Bu alic propet
daŋ? Yomandô! Iŋ propet
daŋ, ma iŋ hôc gêlêc propet
hoŋ su.
27 Propet akwa daŋ to yom
naŋ Anötö sôm têŋ Mesaya
bocdec bu, *‘Aö waŋkiŋ aneŋ
ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am, bu
êmasaŋ am nem seŋ.’* Y
om pi ŋgac aheŋ-ŋga dau
hêganôŋ Jon solop.
28 Ŋamalac naŋ dinda
nom-ŋga sêkôc ŋac, naŋ si
daŋ hôc gêlêc Jon su dom.
Tigeŋ aö wasôm têŋ mac, bu
lau hoŋ naŋ sêsôc Anötö ndê
gôliŋ ŋapu su, lau tiwaê, ma
lau waêmba bocdinaŋ, naŋ
hoŋ sêhôc gêlêc Jon su yêc
Anötö aŋgô-ŋga.”
29 Lau daêsam naŋ sêŋgô
Yisu ndê yom dinaŋ, ma lau
sêkôc takis-ŋga sêwhiŋ, naŋ
sêtôc asê bu sêlic Anötö ndê
lêŋ bu lêŋ solop eŋ. Ŋahu bu
muŋ-ŋga, têŋ ndoc Jon gêm
mêtê ma kêku lau mbo, naŋ
sêkôc iŋ ndê yom sa ma sêliŋ
saŋgu.
30 Tigeŋ lau Palêsai ti
gwalam akwa yomsu-ŋga
sêkôc Jon ti iŋ ndê yom sa
dom, ma sêliŋ iŋ ndê saŋgu
dom, dec tôc asê bu sêtec
Anötö ndê lêŋ naŋ Jon tôc
têŋ ŋac.
31 Ma Yisu gic têku yom
ma sôm, “Lau têm dindec-
ŋga ŋac lau kaiŋ bocke? Aö
wanem dôhôŋ pi gêŋ sake tu
bu wawhê ŋac si lêŋ sa-ŋga?
32 Ŋac sêtôm balêkoc naŋ
sêkôc whê sêmbo malac
lôm, naŋ sêtucdiŋ ŋac si
silip ŋatô ma sêsôm, ‘Têŋ
ndoc naŋ yac ac oŋ bu datê
wê, naŋ mac atec. Ma têŋ
ndoc yac am wê daŋgibo-
ŋga, naŋ mac atec bu ataŋ
awhiŋ.’
33 Ma mac lau têm dindec-
ŋga bocdinaŋ. Jon, Ŋgac
Kêku Lau-ŋga meŋ ma gêŋ
gêŋ ŋayham dom, ma nôm
wain dom, ma mac asôm bu
ŋalau sac daŋ mbo iŋ ndê
ŋalôm.
34 Ma Ŋamalac ndê Atu
meŋ hôc asê, ma gêŋ gêŋ
ŋayham ti nôm wain, ma
mac asôm bu iŋ ŋgac gêŋ
gêŋ ti nôm wain ŋawahô-
ŋga, ma iŋ hê silip têŋ
lau sac ti lau sêkôc takis-ŋ
ga. Bocdinaŋ, mac lau têm
dindec-ŋga atôm balêkoc
naŋ sêkôm tô aŋiŋ ŋapaŋ.
35 Tigeŋ Anötö ndê gauc
hôc gêlêc gêŋ hoŋ, ma iŋ

ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê
lêŋ iŋ lêŋ solop.”

Awhê daŋ kêc bu ŋamalu pi Yisu gahi
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

36 Palêsai daŋ ŋaê Saimon
kêgalêm Yisu bu neŋ gêŋ
whiŋ iŋ, dec Yisu sôc iŋ ndê
andu gi, ma ndöc tebo bu
neŋ gêŋ.
37 Yêc malac dinaŋ, awhê
sac daŋ mbo. Iŋ ŋgô
ŋawaê bu Yisu ndöc Palêsai
ndê andu dinaŋ, dec kôc
bu ŋamalu ŋayham sip kac
daŋ, ma têŋ andu dau gi.
38 Iŋ pôŋ haduc yêc Yisu
gahi-ŋga ma taŋ, ma iŋ ndê
tasulu sip Yisu gahidômbwê.
Goc iŋ puŋ Yisu gahi ŋa
kêclauŋ, ŋgutô iŋ gahi, ma
mbac gêŋ malu dau pi iŋ
gahi.
39 Saimon gêlic gêŋ dau,
ma gauc gêm yêc dau, “Ŋgac
dindec iŋ bu propet daŋ, dec
iŋ oc êŋyalê bu awhê naŋ
kêmasec iŋ, naŋ awhê sac
daŋ.”
40 Yisu kêyalê yom naŋ
Saimon gauc gêm, goc sôm,
“Saimon, aö bu wasôm
yom daŋ têŋ am.” Ma
Saimon ô yom ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga, sôm.”
41 Goc Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ bocdec bu, “Ŋgac lu
sêkôc tôp yêc ŋgac ti lêlôm.
Ŋgac daŋ ndê tôp gitôm
†denarii 500 ma daŋ ndê tôp
gitôm denarii 50.
42 Iŋlu si mone sêndic tôp-
ŋga mbasi, dec iŋ hu iŋlu
si tôp ŋayom siŋ. Am gauc
gêm bocke? Iŋlu si asa
oc atac whiŋ ŋgac dau hôc
gêlêc?”
43 Ma Saimon sôm, “Ŋgac
naŋ kôc tôp atu, naŋ.” Ma
Yisu sôm, “Am sôm solop.”
44 Goc iŋ kac dau kwi, tahê
awhê dinaŋ, ma sôm têŋ
Saimon, “Aö gasôc am nem
andu gameŋ, magoc am kêŋ
bu têŋ aö bu waŋgwasiŋ
gahiŋ-ŋga tôm lau Israel-
ŋga si gêbôm dom. Tigeŋ lic
awhê dec. Iŋ ndê tasulu kôm
aö gahiŋ ŋamaim sa, ma iŋ
puŋ aö gahiŋ ŋa kêclauŋ.
45 Am ŋgutô aö dom, tigeŋ
awhê dec ŋgutô aö gahiŋ
ŋapaŋ.
46 Am kêc olib ŋakwi pi aö
ŋagôlôŋ dom, tigeŋ iŋ kêc
bu ŋamalu pi aö gahiŋ.
47 Bocdinaŋ aö wasôm têŋ
am bu awhê dindec kêyalê
bu Anötö suc iŋ ndê sac
daêsam kwi, ma bocdinaŋ iŋ
atac whiŋ aö ŋandô. Tigeŋ
lau naŋ gauc gêm bu ŋac
si sac atu dom, naŋ oc atac
whiŋ iŋ naŋ bu suc ŋac si sac
kwi, naŋ ŋandô dom.”
48 Ma Yisu sôm têŋ awhê
dau, “Aö gasuc am nem sac
kwi su.”
49 Ma ŋacleŋ ŋatô naŋ
sêndöc sêwhiŋ, naŋ sêsôm
têŋ dandi, “Ŋgac dindec iŋ
ŋgac kaiŋ bocke, dec iŋ suc
sac kwi?”
50 Tigeŋ Yisu sôm têŋ awhê
dau, “Am nem kêŋ whiŋ gêm
am si. Lhö ti atac malô ndi.”

8

Lauwhê daêsam sêŋkuc Yisu

1 Tiŋambu Yisu golom
malac atu-tu ti sauŋ-sauŋ,
ma gêm mêtê ma hoc ŋawaê
ŋayham asê pi Anötö ndê
gôliŋ. Ma †ŋgacsêŋomi 12
2 ti lauwhê daêsam
sêŋsêlêŋ sêwhiŋ iŋ. Lauwhê
dinaŋ ŋatô Yisu soc ŋalau
sac su yêc ŋac, ma ŋatô iŋ
kôm ŋac si gêmbac ŋayham
sa. Ŋac si daŋ iŋ Maria
Magadala, naŋ Yisu soc
ŋalau sac 7 su yêc iŋ.
3 Ma awhê daŋ iŋ Joana,
naŋ ndê akweŋ Kusa yob
Herod ndê andu. Maria
lu Joana, ma Susana, ma
lauwhê daêsam sêŋkuc Yisu
ma sêkêŋ si awa ti wapa tu
sênem iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi
sa-ŋga.

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Têŋ têm daŋ lau toŋ atu
sêtêŋ Yisu sêmeŋ, ma lau
akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ
Galili-ŋga sêmbo sêwhiŋ.
Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ
bocdec bu,
5 "Ŋgac daŋ sa gi bu
êmbalip wit ŋawhê yêc ndê
ôm, ma têŋ ndoc iŋ kêbalip
gêŋ dau, naŋ ŋatô sêpeŋ
sêsip seŋ, dec lau sêkwê dôŋ
ma mbac lôlôc-ŋga sêsip
sêmeŋ ma seŋ su.
6 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ
sêsip gameŋ hoc-hoc, ma
têŋ têm sêpo sêpi sêmeŋ,
naŋ sem bôliŋ, bu nom dau
tibasô.
7 Ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip
kwaŋ ti ŋakwa ŋalôm, ma
têŋ ndoc sêpo sêpi sêmeŋ,
naŋ kwaŋ pi whiŋ e yaŋ gêŋ
dau ndu.
8 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ
sêsip nom ŋayham, ma sêpo
sêpi sêmeŋ e sem ŋandô
gitôm 100." Yisu gic bata
yom gôliŋ dau, goc sôm,
"Asa bu daŋgasuŋ yêc, naŋ
ŋgô aneŋ yom!"

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa
(Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

9 Tiŋambu Yisu ndê
ŋgacsêŋomi sêndac iŋ bu
whê yom gôliŋ dinaŋ ŋahu
sa.
10 Ma iŋ sôm, "Anötö ndê
gôliŋ ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm
gi. Iŋ kêyaliŋ mac sa bu
aŋyalê ŋahu dau, magoc aö
wasôm yom têŋ lau ŋatô ŋa
yom gôliŋ ŋambwa. Tôm
yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm,
*'Ŋac sêlic gêŋ naŋ aö gakôm,
naŋ ŋapaŋ, magoc ŋac si
gauc sa dom. Ma ŋac sêŋgô
aneŋ yom ŋapaŋ, tigeŋ ŋac
sêŋyalê ŋahu dom.' "*
11 Goc Yisu sôm, "Yom
gôliŋ dau ŋahu bocdec. Yom
pi wit ŋawhê naŋ hêganôŋ
Anötö ndê yom.
12 Wit ŋawhê naŋ sêpeŋ
sêsip seŋ, naŋ hêganôŋ
lau naŋ sêŋgô Anötö ndê
yom, magoc Sadaŋ meŋ ma
kêgaho yom dau su yêc ŋac
si ŋalôm, tu bu ŋac sêkêŋ
whiŋ dom, ma sêtap Anötö
ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga
sa dom.
13 Ma yom pi wit ŋawhê
naŋ sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-
hoc, naŋ hêganôŋ lau naŋ
sêŋgô Anötö ndê yom ma

sêkôc sa ti atac ŋayham, tigeŋ gitôm gêŋ ŋawhê naŋ
ŋawakac mba, dec lau dinaŋ sêkêŋ whiŋ ŋasawa sauŋ,
magoc lêtôm meŋ ku ŋac dulu.
14 Ma yom pi wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip kwaŋ ti
ŋakwa ŋalôm, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê
yom, magoc ŋawapac ma mone ti gêŋ ŋayham-
ŋayham nom-ŋga gêm ŋac si ŋalôm ahuc, ma ŋac si
ŋandô mbasi.
15 Tigeŋ wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip nom ŋayham,
naŋ hêganôŋ lau ti ŋalôm ŋawasi, naŋ sêŋgô Anötö
ndê yom ma sêkôc sa tidôŋ yêc si ŋalôm, ma sêlhac
ŋaŋga ŋapaŋ ma sem ŋandô daêsam.”

Dasiŋ lam ŋawê kwi dom
(Mak 4:21-25)

16 Ma Yisu sôm yom daŋ bocdec bu, “Yac datuŋ lam
asê tu bu dasiŋ kwi sip lôŋ ŋalôm, me dakêŋ sôc
sasac ŋapu dom. Mba! Taŋkiŋ êŋgalêŋ ŋalhu, bu
lau naŋ sêsôc sêmeŋ, naŋ sêlic ŋawê.
17 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ yêc siŋ dau, ma yom
naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc meŋ sa tiawê.
18 “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep pi Anötö ndê yom
naŋ mac aŋgô. Asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê
ŋalôm e tidôŋ, naŋ Anötö oc kêŋ ŋagauc daêsam têŋ iŋ.
Magoc asa naŋ gauc gêm bu iŋ kôc Anötö ndê yom sa su,
tigeŋ iŋ kôc sa tidôŋ dom, naŋ Anötö oc kôc yom dau
su yêc iŋ.”

Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Yisu ndöc andu daŋ, ma iŋ dinda ti asii sêmeŋ bu
sêlic iŋ. Magoc lau daêsam sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma gitôm
dom bu sêtigasuc iŋ.
20 Ma ŋamalac daŋ sôm têŋ Yisu, “Am dinam ti asimi
sêmbo awê, ma ŋac bu sêlic am.”
21 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau naŋ sêŋgô Anötö
ndê yom ma daŋga wambu ŋapep, naŋ sêti aö dinaŋi ti
asiŋi.”

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Têŋ bêc daŋ Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi,
“Dapi bugictoŋ ŋadaŋga dandi,” goc iŋ pi waŋ daŋ
whiŋ ŋac, ma sêsa si.
23 Sêlac waŋ sêmbo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu
puc atu dec gêli bu sa ma ŋampoŋ gic sip waŋ e kêpiŋ
bu waŋ pac.
24 Dec sêtêŋ Yisu si, sêuŋ iŋ sa ma sêsôm, “Ŋadau,
ŋadau, yac oc dandiŋaŋ!” Ma Yisu tisa ma sôm yom
ŋaŋga têŋ mbu ti bu ŋampoŋ, dec ŋampoŋ dau
timalô, ma gameŋ ŋaŋeŋ sa.
25 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ
gwalec?” Ma ŋac sêtöc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têŋ

dandi, “Ei! Iŋ ŋgac dec asa?
Iŋ gitôm bu kêŋ yatu gêŋ
hoŋ, ma mbu ti bu ŋampoŋ
sêwhiŋ, ma sêsôc iŋ ndê
yom ŋapu!”

Yisu kôm ŋgac ti ŋalau
sac ŋayham sa
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Sêlac e ṣêhôc asê lau
Gerasa-ŋga si gameŋ naŋ
yêc Bugictoŋ Galili-ŋga
ŋadaŋga mbu têŋ gameŋ ac
pi-ŋga.
27 Yisu sip baö gi, ma ŋgac
daŋ akêŋ malac atu naŋ yêc
gameŋ dinaŋ, naŋ têŋ iŋ
meŋ. Iŋ ŋgac naŋ ŋalau
sac sêmbo iŋ ndê ŋalôm.
Ŋasawa baliŋ su ŋgac dau
sôc ŋakwê dom, ma ndöc
andu dom, magoc mbo ôm
sêhô-ŋga.
28-29 Ndoc daêsam ŋalau
sac sêkôc iŋ dôŋ, ma lau
sêŋsahê bu sêsô iŋ amba
ti gahi dôŋ ŋa sen ŋaŋga
ma sêyob iŋ. Magoc têm
hoŋ iŋ hê sen kic, ma ŋalau
sac sêwê iŋ sa gameŋ sawa
gi. Têŋ ndoc iŋ gêlic Yisu
meŋ, naŋ iŋ mbwêc ma hu
dau sip nom yêc iŋ aŋgô-
ŋga. Ma Yisu gic atu ŋalau
sac bu sêhu ŋgac dau siŋ,
goc ŋalau daŋ ta yom ti
ŋaŋga, “Yisu, Anötö Ŋaclai
ti Ŋawasi Ŋadau ndê Atu,
am bu kôm sake têŋ aö? Aö
wateŋ am bu kôm aö ŋayom
dom!”
30 Goc Yisu ndac ŋalau sac,
“Am nem ŋaê asa?” Ŋalau
sac daêsam sêmbo ŋgac dau
ŋalôm, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac
si daŋ ô Yisu ndê yom ma
sôm, “Aneŋ ŋaê ‘Toŋ Atu.’ ”
31 Ma ŋalau sac h oŋ dinaŋ
sêteŋ Yisu tidim daêsam, bu
êŋkiŋ ŋac sêsip suŋ baliŋ
sac naŋ sêsam bu Abis,* naŋ
sêndi dom.
32 Têŋ têm dinaŋ bôc toŋ
atu seŋ gêŋ sêmbo lôc ŋapu
yêc gameŋ dinaŋ, ma ŋalau
dau sêteŋ Yisu bu êŋkiŋ ŋac
sêsôc bôc dinaŋ si ŋalôm,
ma Yisu gôlôc.
33 Goc ŋalau sac sêhu ŋgac
dinaŋ siŋ ma sêsôc bôc si
ŋalôm si. Ma bôc hoŋ sênti
sêsip salic sac ma sêsip bug-
ictoŋ ŋalôm si, ma bu kô ŋac
sêmbac ndu.
34 Têŋ ndoc lau sêyob bôc-
ŋga sêlic gêŋ dau, naŋ sêlhö
si, ma sic miŋ pi gêŋ dau têŋ
lau naŋ sêmbo malac atu ti
gameŋ ŋamakê-ŋga.
35 Ma lau hoŋ sêsa si bu
sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm. Têŋ
têm sêhôc asê iŋ, naŋ sêlic
ŋgac naŋ iŋ soc ŋalau sac su
yêc iŋ, naŋ ndöc Yisu gahi-
ŋga. Sêlic bu iŋ ndê gauc
ŋawa sa, ma iŋ sôc ŋakwê sa
tiyham, dec sêtöc dandi.
36 Lau naŋ sêlic gêŋ dau,
naŋ sic miŋ têŋ ŋac pi ŋalêŋ
naŋ Yisu kôm ŋgac ti ŋalau
sac ŋayham sa.
37 Ma lau Gerasa-ŋga hoŋ
sêndac Yisu bu hu ŋac siŋ,
bu ŋac sêtöc dau atu. Goc
Yisu pi waŋ ma bu lhö ndi.
38 Ma ŋgac naŋ ŋalau
sac sêhu iŋ siŋ, naŋ teŋ
Yisu ŋaŋga bu whiŋ iŋ ndi,
magoc Yisu kêkiŋ iŋ sa gi ma

* **8:31** Suŋ baliŋ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

sôm,
39 “Am mbu têŋ am nem
andu ndi, ma ndic miŋ gêŋ
hoŋ naŋ Anötö kôm têŋ am.”
Goc ŋgac dau kölhö gi, ma
gic miŋ têŋ lau hoŋ naŋ
sêmbo malac atu dinaŋ, pi
gêŋ atu naŋ Yisu kôm têŋ iŋ.

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

40 Lau daêsam sêhôŋ Yisu
sêmbo gameŋ Galili-ŋga, ma
têŋ têm iŋ mbu akêŋ bug-
ictoŋ ŋadaŋga meŋ, naŋ
sêkôc iŋ sa ti atac ŋayham.
41 Ma ŋgac bata daŋ, naŋ
yob lôm wê-ŋga yêc gameŋ
dinaŋ, naŋ meŋ hôc asê
Yisu. Iŋ ndê ŋaê Jairas, ma
iŋ hu dau sip nom yêc Yisu
aŋgô-ŋga, ma teŋ iŋ ŋaŋga
bu têŋ iŋ ndê andu ndi, ma
nem iŋ ndê atuwê sa.
42 Bu iŋ ndê atuwê tigeŋ,
naŋ ndê yala gitôm 12, naŋ
gêmbac atu e kêpiŋ bu mbac
ndu. Bocdinaŋ Yisu whiŋ iŋ
gi.
Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma
lau toŋ atu sêŋgihi iŋ ahuc.
43 Lau toŋ dinaŋ si daŋ iŋ
awhê naŋ gêm dac ŋapaŋ
tôm yala 12 su, magoc
ŋamalac daŋ gitôm bu nem
iŋ sa dom.
44 A whê dau meŋ kêsêlêŋ
mbo Yisu ŋambu-ŋga, ma
kêmasec iŋ ndê ŋakwê sip
ŋadali. Ma ŋagahô iŋ ndê
dac sa tiyham dom.
45 Têŋ dinaŋ Yisu ndac,
“Asa kêmasec aö?” Lau daŋ
sêsôm dau asê dom, ma Pita
sôm, “Aneŋ ŋadau, lau toŋ
dindec sêwhiŋ yac sêkôm
am si.”
46 Magoc Yisu sôm,
“Ŋamalac daŋ kêmasec aö,
bu aö kayalê bu aneŋ ŋaclai
ŋatô sa gi.”
47 Awhê dinaŋ kêyalê bu iŋ
gitôm dom bu siŋ dau, dec
tigasuc Yisu. Iŋ kêtitec, ma
hu dau sip nom gi. Ma yêc
lau hoŋ aŋgô-ŋga, iŋ whê
sa bu iŋ kêmasec Yisu tu
bu ŋayham sa-ŋga, ma bu
têŋ ndoc iŋ kêmasec iŋ, naŋ
ŋagahô iŋ ŋayham sa.
48 Ma Yisu sôm têŋ iŋ,
“O aneŋ bawhê, am nem
kêŋ whiŋ aö dec kôm am
ŋayham sa. Am lhö ti atac
malô ndi.”
49 Yisu sôm yom dinaŋ
mbo, ma ŋgac daŋ meŋ
akêŋ Jairas ndê andu, ma
sôm têŋ Jairas, “Am atômwê
mbac ndu su, dec kêŋ
ŋawapac têŋ Kêdôhôŋwaga
dau dom.”
50 Yisu ŋgô yom dinaŋ,
magoc iŋ sôm têŋ Jairas,
“Töc daôm dom. Kêŋ whiŋ,
ma iŋ oc ŋayham sa.”
51-53 Têŋ ndoc sêhôc asê
Jairas ndê andu, naŋ sêlic
lau daêsam sêhu daŋgibo
asê ma sêtaŋ sêmbo. Goc
Yisu sôm, “Mac ataŋ dom! Iŋ
mbac ndu dom, iŋ yêc bêc
yêc.” Magoc ŋac sêmbwac
iŋ, bu sêŋyalê bu bawhê dau
mbac ndu su. Tigeŋ Yisu
kalhac lau hoŋ ahuc sêmbo
awê, ma kôc Pita, Jems ma
Jon, ma bawhê dau damba
lu dinda, sêwhiŋ iŋ ma sêsôc
andu si.

54 Ma iŋ kêm bawhê dau
sip amba ma sôm, “Aneŋ
bawhê, tisa!”
55 Goc bawhê dau tali sa
tiyham, ma ŋagahô iŋ tisa
kalhac. Ma Yisu sôm bu
sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ iŋ.
56 Iŋ damba lu dinda
sêhêdaê, magoc Yisu gic yao
bu sêndic miŋ pi gêŋ naŋ iŋ
kôm, naŋ dom.

9

Yisu kêkiŋ ŋgacsêŋomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)

1 Yisu kêgalêm ŋgacsêŋomi
12 sa sêpitigeŋ, ma kêŋ
ŋaclai ti licwalô têŋ ŋac
gitôm bu sêsoc ŋalau sac
su, ma sêkôm lau gêmbac
ŋayham sa.
2 Ma iŋ kêkiŋ ŋac bu
sêsa sêndi ma sênem mêtê
pi Anötö ndê gôliŋ, ma bu
sênem lau gêmbac sa.
3 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aŋsêlêŋ
amam sawa andi, akôc tôc
dom, ma akôc talhi, me
bolom, me mone, me ŋakwê
aô daôm-ŋga dom.
4 Têŋ têm mac asôc malac
daŋ ma lau sêkôc mac sa
asôc ŋac si andu, naŋ ambo
whiŋ ŋac e mac ahu malac
dau siŋ.
5 Ma lau malac daŋ-ŋga bu
sêkôc mac sa dom, naŋ atoŋ
kop su yêc gahim têŋ ndoc
mac ahu ŋac siŋ, bu atôc
ŋac si giso asê.”
6 Ŋgacsêŋomi sêŋgô yom
dinaŋ, goc sêsa si. Ŋac
sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac
ma sêhoc ŋawaê ŋayham
asê, ma sêkôm lau ŋayham
sa yêc gameŋ hoŋ.

Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)

7 Têŋ ndoc dinaŋ
gôliŋwaga Galili-ŋga Herod
ŋgô yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu
kôm. Ma iŋ gauc gêm yom
daêsam, bu lau ŋatô sêsôm
bu Yisu iŋ Jon, Ŋgac Kêku
Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ lau
batê-ŋga.
8 Ma lau ŋatô sêsôm bu iŋ
propet akwa Elaija naŋ meŋ
hoc dau asê, ma ŋatô sêsôm
bu iŋ propet ŋamata-ŋga si
daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-
ŋga.
9 Tigeŋ Herod sôm, “Aö
gac atu, dec sêtim Jon ndê
kachu kic su. Asa dec lau sic
miŋ pi iŋ?” Ma iŋ tac whiŋ
bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

10 Têŋ têm aposel 12
sêmbu sêmeŋ, naŋ sic miŋ
têŋ Yisu pi gêŋ hoŋ naŋ
sêkôm. Ma tiŋambu iŋ kôc
ŋac sa sêwhiŋ iŋ, ma ŋac
tawasê sêtêŋ malac Betsaida
si.
11 Magoc lau daêsam
sêŋgô ŋawaê ma sêtêŋ Yisu
si. Ma iŋ kôc ŋac sa, ma
sôm y om têŋ ŋac pi Anötö
ndê gôliŋ, ma kôm ŋac si lau
gêmbac ŋayham sa.
12 Sêmbo e kêpiŋ bu ac
ndi sip, goc ŋgacsêŋomi
12 sêtêŋ iŋ si ma sêsôm,
“Gameŋ dindec yac dambo,
naŋ gameŋ sawa. Boc-
dinaŋ êmkiŋ lau toŋ din-
dec sêlhö sêtêŋ malac ti

gameŋ ŋamakê-ŋga sêndi, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-ŋga ma gameŋ sêyêc bêc-ŋga.”
13 Magoc Yisu sôm, “Mac akêŋ gêŋ têŋ ŋac sêneŋ.” Ma ŋac sêô yom ma sêsôm, “Yac mba gêŋ daneŋ-ŋga daêsam dom. Bolom limdaŋ ma i lu sêndöc. Bocke? Yac andi anemlhi gêŋ bu lau hoŋ sêneŋ, a?”
14 Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu lau toŋ dinaŋ si lauŋgac ŋanamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Akêŋ lau sêndöc sic titoŋ-titoŋ tôm 50.”
15 Goc ŋac sêkôm gitôm iŋ sôm, ma lau hoŋ sêndöc sic.
16 Ma Yisu kôc bolom limdaŋ ma i lu sa, tatac undambê, ma gêm daŋge, goc pô kôc-kôc, ma kêŋ têŋ ŋgacsêŋomi bu sêndic sam têŋ lau.
17 Lau hoŋ seŋ gêŋ e hôc ŋac dôŋ, ma tiŋambu ŋgacsêŋomi sic gêŋ ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.

Pita sôm Yisu ŋahu asê
(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

18 Têŋ ndoc daŋ Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmbo tawasê, ma iŋ teŋ mbec mbo. Pacndê, goc iŋ ndac ŋac, “Lau sêsôm bu aö asa?”
19 Ma sêsôm, “Lau ŋatô sêsôm bu am Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am propet ŋamata-ŋga si daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.”
20 Goc Yisu ndac ŋac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ.”
21 Yisu ŋgô yom dau ma gic yao ŋac bu sêsôm asê têŋ lau daŋ dom e tiŋambu.
22 Iŋ sôm, “Ŋamalac ndê Atu gic waê bu hôc ŋawapac daêsam. Lau bata ti †dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ sêndôhôŋ yomsu oc sêtec iŋ ma lau oc sêndic iŋ ndu. Magoc têŋ bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa tiyham.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac
(Mat 16:24-28; Mak 8:34–9:1)

23 Ma iŋ sôm têŋ ŋac hoŋ, “Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc aö naŋ êŋgwiniŋ dau, ma tôm bêc hoŋ hôc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aö.
24 Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom.
25 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêŋ nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem iŋ sa.
26 Asa naŋ bu maya tu aö ti aneŋ yom-ŋga, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc maya tu iŋ-ŋga, têŋ ndoc iŋ mbu meŋ ti iŋ dau ndê ŋawasi, ma Damba ndê ŋawasi ma aŋela dabuŋ si ŋawasi whiŋ.
27 M a aö wasôm bu yomandô, lau ŋatô kwahic

dec sêmbo, naŋ oc gacgeŋ
sêmbo tali e sêlic Anötö ndê
gôliŋ meŋ sa tiawê.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi
(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

28 Yisu sôm yom dinaŋ su,
ma bêc ŋatô gitôm 8 meŋ gi
su. Ma Yisu bu teŋ mbec,
dec kôc Pita, Jon ma Jems
sêwhiŋ iŋ ma sêpi lôc daŋ si.
29 Ma têŋ têm Yisu teŋ
mbec mbo, naŋ iŋ ndê aŋgô
andô kaiŋ daŋ sa, ma iŋ ndê
ŋakwê ŋawasi sêp sambuc.
30-31 Ma ŋgac lu sêhôc
asê ti ŋawasi atu, naŋ
Moses lu Elaija, ma iŋlu
sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu.
Sêsôm yom pi gêŋ naŋ oc
hôc asê Yisu yêc malac
Jerusalem têŋ ndoc meŋ sa
bu iŋ hu nom dindec siŋ.
32 Têŋ ndoc dinaŋ, Pita ma
ŋgac lu naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ
kwapac ma bêc yô ŋac, tigeŋ
ŋac tali sa ma sêlic Yisu ndê
ŋawasi ti ŋgac lu naŋ sêlhac
sêwhiŋ iŋ.
33 Têŋ têm Moses lu Elaija
bu sêhu Yisu siŋ, naŋ
Pita sôm têŋ iŋ, “Ŋadau,
ŋayham kêlêc bu yac dambo
dec. Yac oc akwê bac tö, am
nem daŋ, Moses ndê daŋ,
ma Elaija ndê bac daŋ.” Iŋ
sôm yom dinaŋ, magoc iŋ
ndê gauc sa dom.
34 Iŋ sôm yom dinaŋ mbo,
ma dao daŋ meŋ ma kôm
ŋac ahuc e ŋgacsêŋomi tö
dinaŋ sêtöc dau atu.
35 Ma awha daŋ sa yêc dao
ŋalôm, naŋ sôm, “Aö neŋ
atuŋgac dau dindec, naŋ aö
kayaliŋ sa. Aŋgô iŋ ndê yom
maŋ!”
36 Sêŋgô su goc sêlic Yisu
tawasê mbo. Tiŋambu ŋac
sem yom dau ahuc yêc dau-
ŋga, ma têŋ ndoc dinaŋ
sêsôm yom asê pi gêŋ naŋ
sêlic, naŋ dom.

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 Têŋ galaŋsê ŋac sêsip
akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma lau
toŋ atu sêkac sa sêtêŋ Yisu
si.
38 Ŋac si daŋ ta yom
bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga,
aö gakôc aneŋ atuŋgac tigeŋ
dindec meŋ, ma wateŋ am
bu nem iŋ sa.
39 Ŋalau sac daŋ mbo iŋ
ŋalôm, ma têm daêsam kôc
iŋ dôŋ, m a kêmwanaŋ iŋ
ŋaŋga e iŋ mbwêc atu, ma
whapwic sa. Ŋalau sac dau
bu kôm iŋ tisac, ma tec bu
hu iŋ siŋ.
40 Aö gateŋ am nem ŋgac-
sêŋomi bu sêsoc ŋalau dau
su, magoc ŋac sêtôm dom.”
41 Goc Yisu sôm, “O mac
lau sac. Mac nem akêŋ whiŋ
mbasi! Aö gambo gawhiŋ
mac ŋasawa hic baliŋ su,
ma bocke mac atôm dom
bu akôm gêŋ daŋ? Aö
oc wambo wawhiŋ mac tu
wanem mac sa ŋapaŋ-ŋga
dom!” Ma Yisu sôm têŋ balê
dau ŋadamba, “Kôc nem
balê sa mweŋ.”
42 Têŋ têm balê dau
kêsêlêŋ meŋ, naŋ ŋalau sac
kôc iŋ dôŋ ma kêmwanaŋ
iŋ. Tigeŋ Yisu hec yom

ŋalau sac, ma kôm balê dau
ŋayham sa, ma kêŋ iŋ mbu
têŋ iŋ damba gi.
43 Ŋalêŋ dinaŋ Yisu tôc
Anötö ndê ŋaclai ti ŋawasi
atu asê, dec kôm lau hoŋ
sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau hoŋ sêlhac ti sêhêdaê
tu gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm-
ŋga, ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi,
44 "Aŋgô aneŋ yom dindec
ŋapep! Tiŋambu oc sêkêŋ
Ŋamalac ndê Atu sip lau
ŋatô amba."
45 Magoc ŋac sêŋyalê yom
dau ŋahu dom. Yom dau
ŋahu yêc siŋ dau têŋ ŋac,
ma sêtöc bu sêndac Yisu bu
whê sa têŋ ŋac.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-
sêŋomi sêseŋ dau pi ŋac si
asa iŋ ŋgac ŋamata-ŋga.
47 Yisu kêyalê ŋac si gauc,
goc kôc balê sauŋ daŋ ma
kêŋ iŋ kalhac kêpiŋ iŋ,
48 ma sôm têŋ ŋac, "Asa
naŋ kôc balê sauŋ daŋ tôm
iŋ dindec sa tu aneŋ ŋaê-
ŋga, naŋ kôc aö sa, ma asa
naŋ kôc aö sa, naŋ kôc iŋ
naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa.
Mac nem asa naŋ kêgwiniŋ
dau ma ti mac nem ŋgac
akiŋ, naŋ ti ŋgac ŋamata-
ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga."

Lau naŋ sêkôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom
(Mak 9:38-41)

49 Ma Jon sôm, "Ŋadau,
yac alic ŋgac daŋ kôm
gweleŋ ma soc ŋalau sac su
yêc lau ŋa am nem ŋaê. Iŋ
kêkuc am whiŋ yac dom, ma
boc-dinaŋ yac ac yao iŋ bu
kôm gweleŋ dau dom."
50 Tigeŋ Yisu sôm, "A lhac
iŋ ahuc dom, bu asa naŋ kêŋ
kisa mac dom, naŋ mac nem
daŋ."

Lau gameŋ Samaria-ŋga sêkôc Yisu sa dom

51 Ndoc meŋ kêpiŋ bu Yisu
mbu pi undambê ndi, dec iŋ
kêmasaŋ dau bu pi malac
Jerusalem ndi.
52 Iŋ kêkiŋ lau aheŋ-
ŋga sêmuŋ iŋ, sêsôc lau
†Samaria-ŋga si malac daŋ
si, bu sêmasaŋ gameŋ tu iŋ
mbo-ŋga.
53 Magoc lau Samaria-
ŋga sêŋyalê bu iŋ kêsêlêŋ
hêganôŋ malac Jerusalem,
ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc
iŋ sa dom.
54 Jems lu Jon sêlic gêŋ
dau, goc sêndac Yisu,
"Pômdau, am bu sôm, dec
yac oc aŋgalêm ya sip akêŋ
undambê meŋ, ma seŋ ŋac
su."
55 Tigeŋ Yisu kac dau kwi,
ma sôm iŋlu.
56 Ma ŋac hoŋ sêlom
malac daŋ si.

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga
(Mat 8:18-22)

57 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ ma

ŋgac daŋ sôm têŋ Yisu, “Aö
bu waŋkuc am, wawhiŋ am
watêŋ gameŋ bocke naŋ am
oc ndi.”
58 Ma Yisu ô iŋ ndê yom
ma sôm, “Giam pôm si hoc-
suŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga
si ŋaic yêc, tigeŋ Ŋamalac
ndê Atu ndê mala yêc bêc-
ŋga mba.”
59 Ma iŋ sôm têŋ ŋgac daŋ,
“Mweŋ êmkuc aö!” Magoc
ŋgac dau sôm, “Pômdau,
gêŋ ŋamata-ŋga aö wandi
wambo wawhiŋ aneŋ lau
e aŋsuhuŋ damaŋ su naŋ,
ma tiŋambu wambu wameŋ
waŋkuc am.”
60 Ma Yisu sôm têŋ iŋ,
“Mba! Am êmkuc aö naŋ
gêŋ ŋamata-ŋga. Tec lau
batê sêŋsuhuŋ lau batê.
Tigeŋ am ndi, ma hoc yom
asê têŋ lau pi Anötö ndê
gôliŋ.”
61 Ma ŋgac daŋ tiyham
sôm, “Pômdau, aö bu
waŋkuc am, tigeŋ gêŋ
ŋamata-ŋga wambu watêŋ
aneŋ andu, ma wakam aneŋ
lau.”
62 Ma Yisu ô iŋ ndê yom
ma sôm, “Asa naŋ gic hu
gweleŋ daŋ, tigeŋ kac dau
kwi ma hêgo gêŋ naŋ iŋ hu
siŋ su, naŋ gitôm dom bu
nem gweleŋ mbo Anötö ndê
gôliŋ ŋapu.”

10

Yisu kêkiŋ sêŋomi 72 sêsa si

1 Tiŋambu Pômdau
kêyaliŋ sêŋomi 72 tiyham
sa, bu êŋkiŋ ŋac lu-lu
sêsa sêndi sêmuŋ iŋ, sêtêŋ
gameŋ ti malac hoŋ naŋ iŋ
atac whiŋ bu ndic kêsi.
2 Ma iŋ sôm têŋ ŋac,
“Gêŋ ŋandô daêsam yêc ôm,
magoc lau sêndic gêŋ ŋandô
sa-ŋga daêsam dom. Boc-
dinaŋ ateŋ mbec têŋ ôm
ŋadau bu êŋkiŋ lau gweleŋ-
ŋga sêsôc iŋ ndê ôm sêndi,
ma sêndic gêŋ ŋandô sa.
3 Kwahic dec aö bu waŋkiŋ
mac asa andi! Magoc ayob
daôm ŋapep, bu aö kakiŋ
mac bu asa andi atôm
domba ŋatu, naŋ sêtêŋ giam
pôm si gameŋ sêndi.
4 Akôc talhi, me dalu,
me atapa dom, ma aŋsêlêŋ
ŋagahô andi. Ahê mwalêc
lau yêc seŋ dom.
5 Têŋ ndoc mac bu asôc
andu daŋ, naŋ asôm bu,
‘Yom malô têŋ lau andu
dindec-ŋga.’
6 Andu ŋadau bu ŋgac
yom malô-ŋga dom, dec mac
nem mbec yom malô-ŋga oc
gacgeŋ yêc mac-ŋga. Ma
andu ŋadau bu ŋgac yom
malô-ŋga, dec iŋ oc kôc
mbec yom malô-ŋga dinaŋ
sa.
7 Ambo andu dinaŋ, ma
alom-alom andu dom. Aneŋ
ti anôm gêŋ bocke naŋ sêkêŋ
têŋ mac, naŋ ti mac nem
ŋaôli gweleŋ-ŋga. Mêtê
solop bu lau g weleŋ-ŋga
sêkôc ŋaôli gweleŋ-ŋga.
8 “Têŋ têm mac asôc malac
daŋ, ma lau sêkôc mac sa,
naŋ aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga
naŋ sêkêŋ têŋ mac.
9 Akôm ŋac si lau gêmbac
ŋayham sa, ma asôm têŋ

ŋac, ‘Anötö ndê gôliŋ meŋ
kêpiŋ.’
10 Tigeŋ mac bu asôc
malac daŋ, ma sêkôc mac
sa dom, naŋ goc alhac malac
lôm ma asôm,
11 ‘Yac atoŋ kop mac nem
malac-ŋga su yêc yac mba
gahiŋ. Yac akêŋ kop din-
dec mbu têŋ mac bu atôc
nem mêtê sac asê. Tigeŋ
aŋyalê bu Anötö ndê gôliŋ
meŋ kêpiŋ.’
12 Yomandô aö wasôm
têŋ mac bu têŋ bêc Anötö
êmatôc lau-ŋga, naŋ lau
malac dinaŋ-ŋga oc sêtap
ŋagêyô sac andô sa, hôc
gêlêc ŋagêyô naŋ Anötö
oc kêŋ têŋ lau sac malac
Sodom-ŋga.”

Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
(Mat 11:20-24)

13 Yisu gic têku yom ma
sôm, “Oyaê mac lau malac
Korasin ma Betsaida-ŋga.
Mac oc atap Anötö ndê
atac ŋandê sa. †Lau apa
naŋ sêndöc malac Taya ma
Saidon, bu sêlic gêŋ dalô naŋ
aö gakôm yêc mac aŋôm-
ŋga, dec oc tôm sênem dau
kwi wandêc su, ma sêndöc ti
sêtaŋ si sac.
14 Tigeŋ mac akôm dom,
dec wasôm têŋ mac bu têŋ
ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga,
naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac
sambuc têŋ mac, hôc gêlêc
ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau
Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.
15 “Ma mac lau Kapenaom-
ŋga, mac gauc gêm bu mboe
Anötö oc kôc mac sa andöc
undambê, a? Mba! Iŋ oc
êmasuc mac su asip lamb-
wam andi!”
16 Ma Yisu sôm têŋ sêŋomi
72 bu, “Asa naŋ kôc mac
nem yom sa, naŋ gitôm iŋ
kôc aneŋ yom sa. Ma asa
naŋ tec mac, naŋ gitôm iŋ
tec aö bocdinaŋ. Ma asa
naŋ tec aö, naŋ tec Damaŋ
naŋ kêkiŋ aö gameŋ.” Yisu
sôm yom dinaŋ su, goc kêkiŋ
sêŋomi 72 sêsa si.

Sêŋomi 72 sêmbu sêmeŋ

17 Tiŋambu sêŋomi 72
dinaŋ sêmbu sêmeŋ ti
atac ŋayham, ma sêsôm,
“Pômdau, têŋ ndoc yac
asôm am nem ŋaê asê, naŋ
gêŋ hoŋ sêsôc yac mba
yom ŋapu, ma ŋalau sac
sêwhiŋ.”
18 Ma Yisu sôm, “Aö kay-
alê bu gêŋ naŋ mac akôm,
naŋ ku Sadaŋ ndê ŋaclai
dulu, e tôm iŋ peŋ akêŋ
undambê ŋagahô ŋambwa,
tôm sickac hep tigeŋ.
19 Aö gakêŋ ŋaclai têŋ mac
su, tôm bu akwê mboc ti
gapiŋgap dôŋ, ma bu ahôc
gêlêc mac nem ŋacyo Sadaŋ
ndê ŋaclai hoŋ su. Gêŋ daŋ
oc kôm mac atisac dom.
20 Kwahic dec mac atac
ŋayham bu ŋalau sac sêsôc
mac nem yom ŋapu. Tigeŋ
atac ŋayham atu, bu Anötö
to mac nem ŋaê sa yêc un-
dambê.”
21 Têŋ ndoc dinaŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm Yisu ahuc, ma
iŋ tac ŋayham atu, ma sôm,
“O Damaŋ, undambê ti nom
ŋadau. Aö wampiŋ am bu
am tôc nem yom ŋa-ŋandô
asê têŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ

dau, ma siŋ kwi têŋ lau naŋ
gauc gêm bu ŋac lau tigauc
ma sêŋyalê gêŋ hoŋ. Aêc,
Damaŋ, am kôm bocdinaŋ
kêkuc am daôm nem atac
whiŋ.
22 “Damaŋ kêŋ gêŋ hoŋ
sip aö amaŋ. Lau daŋ
sêŋyalê Atu dom, Damba
tawasê kêyalê iŋ. Ma lau
daŋ sêŋyalê Damba dom,
tigeŋ iŋ ndê Atu kêyalê iŋ,
ma lau naŋ Atu dau atac
whiŋ bu tôc iŋ asê têŋ ŋac,
naŋ sêŋyalê Damba.”
23 Ma iŋ kac dau kwi ma
sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi
tawasê, “Atac ŋayham tu
mac alic gêŋ hoŋ dindec-
ŋga.
24 Aö wasôm têŋ mac bu
propet ti kiŋ daêsam atac
whiŋ bu sêlic gêŋ naŋ mac
alic su, magoc sêlic dom. Ma
ŋac atac whiŋ bu sêŋgô yom
naŋ mac aŋgô su, magoc
sêŋgô dom.”

Yom gôliŋ pi lau meŋpaŋ yac-ŋga
(Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)

25 Têŋ ndoc daŋ gwalam
akwa yomsu-ŋga daŋ tisa
bu êŋsahê Yisu. Ma
iŋ ndac Yisu bocdec bu,
“Kêdôhôŋwaga, aö wakôm
sake, dec Anötö oc kôc aö
sa wambo taŋli ŋapaŋ yêc
undambê?”
26 Ma Yisu sôm, “Am
kêyalê yomsu hoŋ naŋ
Anötö kêŋ têŋ Moses. Ma
yomsu dau sôm bu am kôm
sake?”
27 Goc ŋgac dau sôm,
“Yomsu daŋ sôm bu, ‘*Atac
whiŋ Pômdau, am nem
Anötö, ti am nem ŋalôm
sambuc, ti gatôm sambuc, ti
licwalô sambuc ma ti am nem
gauc sambuc.*’ Ma yomsu
daŋ tiyham sôm bu, ‘*Atac
whiŋ lau meŋpaŋ am, tôm
am tac whiŋ am daôm.*’ ”
28 Ma Yisu sôm, “Am sôm
solop. Kôm bocdinaŋ, dec
am oc ndöc tamli ŋapaŋ.”

29 Magoc ŋgac dau gauc
gêm bu tôc asê bu iŋ ŋgac
gitêŋ, dec ndac Yisu, “Ma lau
asa sêti aneŋ lau meŋpaŋ
aö-ŋga?”
30 Yisu ô iŋ ndê yom
ŋa yom gôliŋ daŋ bocdec
bu, “Ŋgac Israel-ŋga daŋ
kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ
Jerusalem ma bu sip têŋ
malac Jeriko ndi, ma lau kaŋ
sêkôc iŋ dôŋ. Ŋac sêkôc iŋ
ndê ŋakwê su, sic iŋ tisac
e kêpiŋ bu mbac ndu, goc
sêhu iŋ siŋ yêc ma sêlhö si.
31 Tiŋambu dabuŋsiga
Israel-ŋga daŋ kêsêlêŋ mbo
seŋ tigeŋ dinaŋ meŋ, ma têŋ
ndoc iŋ gêlic ŋgac dau, naŋ
kêlêc iŋ ma kölhö gi.
32 Malô goc ŋgac Israel-
ŋga daŋ akêŋ †Liwai ndê toŋ
meŋ hôc asê, gêlic ŋgac dau,
ma kêlêc iŋ ma kêsêlêŋ gi.
33 Tiŋambu ŋgac Samaria-
ŋga daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ di-
naŋ, meŋ hôc asê, goc gêlic
ŋgac dau ma tawalô iŋ.
34 Iŋ têŋ iŋ gi, kêgwasiŋ iŋ
ndê gamboc ŋa olib ŋakwi ti
wain, goc kêpaŋ. Ma iŋ kêŋ
iŋ ndöc iŋ ndê doŋki ŋahô,
kôc iŋ sa gi sôc andu ŋacleŋ-
ŋga daŋ, ma yob iŋ.

35 Galaŋsê bêbêc iŋ kêŋ
mone denarii lu têŋ andu
ŋadau, ma sôm, ‘Nem
yaom ŋgac dindec. Ma
mone dindec bu nditôm
dom, goc wakêŋ mone ŋatô
tiyham têŋ ndoc aö wambu
wameŋ.’ ”
36 Ma Yisu ndac, “Am gauc
gêm bocke? Lau tö dinaŋ
si asa iŋ ŋgac naŋ sip lau
kaŋ si amba, naŋ ndê ŋgac
meŋpaŋ iŋ-ŋga?”
37 Goc ŋgac yomsu-ŋga
sôm, “Ŋgac dê, naŋ tawalô
iŋ.” Ma Yisu sôm, “Am ndi
ma kôm bocdinaŋ. Tamwalô
lau hoŋ ma nem ŋac sa.”

Mata lu Maria

38 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêŋsêlêŋ si e sêhôc asê
malac daŋ. Ma awhê daŋ,
naŋ ndê ŋaê Mata, kêgalêm
Yisu bu neŋ gêŋ yêc iŋ ndê
andu.
39 Têŋ ndoc Yisu sôc
gi ndöc, naŋ Mata ndê
asiwê Maria ndöc sic kêpiŋ
Pômdau gahi-ŋga, bu ŋgô iŋ
ndê yom.
40 Tigeŋ Mata kôm gweleŋ
atu tu ndê gêŋ-ŋga. Iŋ
têŋ Yisu meŋ ma ndac,
“Pômdau, aö taŋwasêŋ
gakôm gweleŋ gambo! Aö
asiŋwê lec gêm aö sa dom,
ma am gêlic ŋayham, me?
Sôm bu iŋ nem aö sa.”
41 Magoc Yisu ô iŋ ndê yom
ma sôm, “Mata, Mata, am
hêgo daôm tu gêŋ daêsam-
ŋga.
42 Magoc lau hoŋ sêpônda
gêŋ atu tigeŋ. Maria tac
whiŋ gêŋ ŋayham dau, ma
lau daŋ oc sêtôm dom bu
sêkôc su yêc iŋ.”

11

*Yom pi lêŋ dateŋ mbec-
ŋga*
(Mat 6:9-13; 7:7-11)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu teŋ
mbec mbo gameŋ daŋ. Iŋ
teŋ mbec pacndê, ma iŋ ndê
ŋgac-sêŋom daŋ sôm têŋ iŋ,
“Pômdau, tôm Jon kêdôhôŋ
iŋ ndê sêŋomi, dec êmdôhôŋ
yac bu ateŋ mbec.”
2 Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc
mac bu ateŋ mbec, naŋ ateŋ
bocdec bu:
Damaŋ, am nem ŋaê lau
sênem dabuŋ maŋ.
Mweŋ ti lau hoŋ si
Pômdau.
3 Tôm bêc hoŋ kêŋ yac
mba gö têŋ yac.
4 Suc yac mba sac kwi, bu
lau hoŋ naŋ sêkôm sac
têŋ yac, naŋ asuc si sac
ŋatôp kwi bocdinaŋ.
Ma yob yac bu lêtôm tap
yac sa dom.”
5-6 Ma iŋ gic têku yom
ma sôm, “Akôc gauc pi mac
daôm nem lêŋ naŋ ateŋ gêŋ
têŋ nem dawami. Mboe am
nem ŋacleŋ seŋ baliŋ-ŋga
daŋ meŋ hôc asê têŋ ôbwêc,
ma am pônda gêŋ daneŋ-
ŋga bu kêŋ têŋ iŋ. Ma têŋ
timaniŋhu am bu têŋ am
nem dawam daŋ ndi, ma
sôm têŋ iŋ, ‘Oê dawaŋ, kêŋ
gö ŋatô têŋ aö bu wakêŋ têŋ
aö neŋ silip naŋ kwahic dec
meŋ hôc asê.’
7 Am gauc gêm bocke? Am
dawam dinaŋ oc ô nem yom
yêc andu ŋalôm ma sôm,

‘Kêŋ ŋawapac têŋ aö dom!
Aö gac gatam ahuc su, ma
aneŋ balêkoc sêyêc bêc su.
Gitôm dom bu watisa ma
wakêŋ gêŋ daŋ têŋ am!’ Iŋ
oc sôm bocdinaŋ, a?
8 Aö wasôm têŋ am, bu
am nem dawam oc tisa ma
kêŋ gêŋ têŋ am, magoc iŋ
oc kêŋ tu am dawam iŋ-ŋga
dom. Iŋ oc kêŋ gêŋ têŋ am
tôm am ndac, ŋahu bu am
pônda daôm ma mayam pac
tu ndac iŋ-ŋga.
9 “Bocdinaŋ aö wasôm têŋ
mac. Ateŋ gêŋ têŋ Anötö,
dec oc akôc ŋandô, aŋsalê iŋ
ti ndê lêŋ, ma oc atap sa, ma
amati gatam, dec oc lêc su
têŋ mac.
10 Bu Anötö kêŋ gêŋ têŋ
lau hoŋ naŋ sêndac iŋ, ma
lau hoŋ naŋ sêŋsalê iŋ ti ndê
lêŋ, naŋ oc sêtap sa, ma ŋac
naŋ sêmati gatam, naŋ oc
lêc su têŋ ŋac.
11 “Damba daŋ, bu
atuŋgac teŋ i, dec oc kêŋ
mboc wêm daŋ têŋ iŋ dom.
12 Ma atuŋgac bu ndac
mbac ŋ agulu, goc damba oc
kêŋ gapiŋgap têŋ iŋ dom.
13 Mac lau sac, tigeŋ atoc
nem balêkoc sa ŋa gêŋ
ŋayham-ŋayham. Magoc
Damam naŋ mbo undambê
iŋ gitêŋ eŋ, ma oc kêŋ Ŋalau
Dabuŋ têŋ lau naŋ sêteŋ iŋ.”

Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

14 Têŋ ndoc daŋ Yisu soc
ŋalau sac awha mba daŋ
su yêc ŋgac daŋ. Têŋ têm
ŋalau sac hu ŋgac awha
mba dau siŋ, naŋ ŋgac dau
gic hu sôm yom asê, ma
lau toŋ atu naŋ sêlic, naŋ
sêhêdaê.
15-16 Lau ŋatô bu sêŋsahê
Yisu, dec sêndac iŋ bu kôm
gêŋ dalô daŋ bu tôc asê bu
iŋ kôc ŋaclai yêc Anötö ndê.
Ma lau ŋatô sêsôm, “Ŋalau
sac si ŋadau †Belsebal kêŋ
ŋaclai têŋ Yisu, ma bocdinaŋ
iŋ soc ŋalau sac su.”
17 Yisu kêyalê ŋac si gauc,
ma sôm, “Lau gameŋ daŋ
bu sêwhê dau kôc, dec ŋac
si ŋacyo oc sêseŋ ŋac su.
Ma gôlôwac daŋ bu sêwhê
dau kôc, dec ŋac oc sêlhac
ŋaŋga dom, ma ŋac si ŋacyo
oc sêku ŋac dulu.
18 Ma Sadaŋ boc-dinaŋ. Iŋ
bu kêŋ kisa iŋ ndê ŋalau sac,
dec iŋ ndê gôliŋ oc niŋga.
Bocke dec mac asôm bu aö
gasoc ŋalau sac su ŋa Belse-
bal ndê ŋaclai.
19 Mac asôm bu aö gakôc
ŋaclai yêc Belsebal, dec
gasoc ŋalau sac su. Ma
bocke? Mac nem sêŋomi
naŋ sem gweleŋ sêsoc ŋalau
sac-ŋga sêwhiŋ, naŋ mac
aŋgôliŋ yom dau pi ŋac
whiŋ, a? Ŋac oc sêlic mac
nem yom bu so ma sêmatôc
mac!
20 Aö gasoc ŋalau sac ŋa
Anötö ndê ŋaclai, bocdinaŋ
aŋyalê bu Anötö ndê ŋaclai
bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ
hôc asê mac su.
21 “Sadaŋ iŋ gitôm ŋgac
ti licwalô atu naŋ kôc iŋ
ndê wapa siŋ-ŋga, ma yob
iŋ ndê andu. Oc tôm dom

bu lau sêŋgaho ŋgac kaiŋ
dinaŋ ndê gêŋ daŋ.
22 Tigeŋ ŋgac ti licwalô atu
naŋ hôc gêlêc iŋ ndê bu ndic
siŋ têŋ iŋ ma ku iŋ dulu, dec
iŋ oc kôc iŋ ndê wapa siŋ-
ŋga su, ma whê iŋ ndê wapa
hoŋ kôc.
23 “Asa naŋ kalhac whiŋ aö
dom, naŋ ti aneŋ ŋacyo. Ma
asa naŋ gic lau sa sêtêŋ aö
sêmeŋ dom, naŋ soc ŋac su
yêc aö.”

*Ŋalau sac sêŋsalê mala
naŋ yêc ŋambwa*
(Mat 12:43-45)

24 “Têŋ ndoc ŋalau sac
daŋ sa yêc ŋamalac daŋ,
naŋ gitôm iŋ kêgihi mbo
gameŋ sawa ma kêsalê mala
êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigeŋ têŋ
ndoc iŋ tap sa dom, naŋ iŋ
oc sôm têŋ dau, ‘Aö wambu
wandi wasôc andu naŋ aö
gahu siŋ su.’
25 Ma iŋ oc mbu ndi, ma
tap sa bu ŋamalac dau ndê
ŋalôm yêc ŋambwa, gitôm
andu sawa naŋ sêmasaŋ
ŋawasi sa.
26 Dec iŋ oc sa ndi, kôc
ŋalau sac 7 naŋ sac sam-
buc sêhôc gêlêc iŋ su, naŋ
sêmeŋ, ma ŋac hoŋ oc sêsôc
andu dinaŋ sêndi ma sêmbo
dinaŋ. Bocdinaŋ ŋawapac
naŋ tap ŋamalac dau sa, naŋ
hôc gêlêc ŋawapac ŋamata-
ŋga-ŋga su.”
27 Yisu sôm yom dinaŋ, ma
awhê daŋ yêc lau toŋ atu
ŋalôm ta yom ma sôm, “Am
dinam naŋ kôc am ma kêŋ
su am, naŋ tap Anötö ndê
mwasiŋ sa su.”
28 Ma Yisu sôm, “Lau naŋ
sêŋgô Anötö ndê yom ma
sêkôc sa ti daŋga wambu,
naŋ oc sêtap Anötö ndê
mwasiŋ sa hôc gêlêc su.”

*Lau sêndac Yisu bu kôm
gêŋ dalô*
(Mat 12:38-42)

29 Lau daêsam naŋ sêmbo
sêwhiŋ Yisu, naŋ si toŋ
kêsôwec ŋapaŋ. Ma iŋ sôm,
“Lau têm dindec-ŋga ŋac
lau sac. Sêndac gêŋ dalô,
magoc Anötö oc tôc gêŋ dalô
tigeŋ têŋ ŋac, tôm gêŋ dalô
naŋ iŋ kôm pi Jona.
30 Anötö kêkiŋ Jona têŋ lau
Ninewa gitôm gêŋ dalô daŋ,
ma ŋalêŋ tigeŋ gêŋ naŋ oc
hôc asê Ŋamalac ndê Atu,
naŋ oc ti lau têm dindec-ŋga
si gêŋ dalô.
31 “Muŋ-ŋga, Kwin Siba-
ŋga* kêsêlêŋ seŋ baliŋ, bu
ŋgô Kiŋ Solomon ndê yom ti
gauc atu-tu. Ma kwahic dec
ŋgac naŋ hôc gêlêc Solomon
su mbo dec, tigeŋ lau têm
dindec-ŋga sêpu iŋ ndê yom.
Tu dinaŋ-ŋga, kwin dau oc
tisa akêŋ lau batê têŋ ndoc
Anötö oc êmatôc lau, ma iŋ
oc hoc lau têm dindec-ŋga si
sac asê.
32 Ma ŋalêŋ tigeŋ, têŋ
bêc ŋambu-ŋga lau Ninewa
oc sêtisa sêwhiŋ lau têm
kwahic dec-ŋga, ma ŋac oc
sêhoc lau dindec si sac asê.
Ŋahu bu lau Ninewa sêŋgô
Jona ndê yom ma sem si

* **11:31** Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu ‘Arabia.’ Miŋ pi Kwin Siba-ŋga sêto yêc 1 Kiŋ 10:1-13.

ŋalôm kwi. Ma kwahic dec,
ŋgac naŋ hôc gêlêc Jona su
mbo dec, tigeŋ lau kwahic
dec-ŋga sem dau kwi dom.”

Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê
(Mat 6:22-23)

33 “Yac datuŋ lam asê tu
bu dasiŋ kwi me taŋgatöc
ŋa suc ahuc dom. Mba!
Dakêŋ êŋgalêŋ lhu, bu lau
naŋ sêsôc sêmeŋ naŋ sêlic
ŋawê.
34 “Am nem tanôm gitôm
ya ŋawê naŋ tôc seŋ têŋ am.
Bocdinaŋ am nem tanôm bu
wê am sa lêŋ ŋayham, dec
am oc gacgeŋ mbo ŋawê
ŋalôm. Magoc tanôm bu wê
am sa lêŋ sac-ŋga, dec am
gacgeŋ mbo ŋasec ŋalôm.
35 Tu dinaŋ-ŋga dec yob
daôm ŋapep bu ŋawê naŋ
yêc nem ŋalôm, naŋ mbac e
ŋasec sa dom.
36 Ma am bu sap lêŋ ŋawê-
ŋga dôŋ ŋapaŋ, ma ndic ahê
lêŋ ŋasec-ŋga, dec ŋawê oc
nem am nem ŋalôm sambuc
ahuc, tôm lam daŋ pô am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-ŋga

37 Yisu gic bata yom dinaŋ
su, goc Palêsai daŋ kêgalêm
iŋ bu neŋ gêŋ whiŋ iŋ. Yisu
sôc ŋgac dau ndê andu gi
ma ndöc sic ndöc tebo.
38 Ma Palêsai dau hêdaê
bu Yisu gêŋ gêŋ magoc
kêgwasiŋ amba muŋ su
dom.
39 Goc Pômdau sôm têŋ
iŋ, “Mac lau Palêsai atôm
laclhu ti pele naŋ sêŋgwasiŋ
ŋadômbwê-ŋga ŋawasi sa,
magoc ŋalôm ŋadômbwi
yêc dôŋ yêc. Bu mêtê
tamgatu gêŋ ma mêtê sac
hôc mac nem ŋalôm ahuc.
40 Mac lau gauc mbasi-
ŋga. Anötö naŋ kêmasaŋ
ŋamalac ŋamlic ti gêŋ awê-
ŋga naŋ kêmasaŋ ŋalôm-
ŋga whiŋ.
41 Tamwalô lau ŋalôm
sawa, ma akêŋ nem ŋalôm
sambuc tu anem ŋac sa-ŋga,
ma bocdinaŋ dec mac nem
ŋamlic ti ŋalôm whiŋ oc
ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-
ŋga.
42 “Oyaê. Mac lau Palêsai
awhê nem gêŋ ôm-ŋga sauŋ-
sauŋ hoŋ kôc ti toŋ amaŋlu,
ma akêŋ toŋ tigeŋ ti da têŋ
Anötö. Mac akôm gêŋ sauŋ
dinaŋ, tigeŋ mac ahu gêŋ atu
siŋ. Mac amatôc lau si yom
ŋapep dom, ma atac whiŋ
Anötö su dom. Gêŋ sauŋ
naŋ mac akôm, iŋ ŋayham,
magoc akôm yêc gêŋ atu-tu
whiŋ bocdinaŋ.
43 Oyaê. Mac lau Palêsai
atac whiŋ bu andöc lau ti-
waê si pôŋ yêc lôm wê-ŋga,
ma atac whiŋ bu lau sêtoc
mac sa atôm lau tiwaê yêc
malac lôm.
44 Oyaê. Tu mêtê sac naŋ
hôc mac nem ŋalôm ahuc,
dec mac atôm nom naŋ
sêŋsuhuŋ ŋgac batê daŋ yêc
ŋalôm, ma lau sêŋyalê dom
ma sêŋsêlêŋ sêmbo ŋahô.”

45 Gwalam akwa yomsu-
ŋga daŋ ŋgô Yisu ndê
yom dinaŋ ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga, am sôm
yom dinaŋ pi lau Palêsai,

ma am pu yac lau yomsu-
ŋga whiŋ.”
46 Ma Yisu sôm, “Oyaê.
Mac lau yomsu-ŋga akêŋ
yomsu daêsam têŋ lau naŋ
kêŋ wapac ŋac ŋandô, tigeŋ
mac daôm akôm gêŋ daŋ
bu anem ŋac sa tu sêhôc
ŋawapac dinaŋ-ŋga dom.
47 “Oyaê. Mac amasaŋ
sêhô bu atoc propet akwa-
kwa sa, magoc mac daôm
apami sic propet dau ndu.
48 Bocdinaŋ mac atôc asê
bu mac alic gêŋ naŋ apami
sêkôm, naŋ bu ŋayham.
49 Anötö kêyalê gêŋ hoŋ,
dec hoc yom asê gwanaŋ
pi mac apami bocdec bu,
*‘Aö waŋkiŋ lau propet ma
lau aposel sêtêŋ ŋac sêndi,
magoc ŋac oc sêndic propet
ŋatô ndu, ma sêkôm mêtê sac
têŋ ŋatô.’*
50 Bocdinaŋ mac lau têm
dindec-ŋga oc awêkaiŋ
ŋagêyô awhiŋ apami, tu
propet hoŋ si dac naŋ sêkêc
siŋ-ŋga, têŋ têm ŋamata-
ŋga andô e meŋ.
51 Aêc, Abel iŋ ŋgac
ŋamata-ŋga, ma Sekaria iŋ
ŋgac ŋambu-ŋga, propet
naŋ ŋac sic ndu yêc lôm
dabuŋ, ma alta naŋ kalhac
lôm dabuŋ ŋasactô, naŋ
ŋalhu. Aêc, aö wasôm têŋ
mac, lau têm kwahic dec-
ŋga oc sêtap matôc sa pi lau
hoŋ dinaŋ si dac.
52 “Oyaê. Lau daêsam
takwê mac gwalam akwa
yomsu-ŋga bu awhê Anötö
ti ndê lêŋ sa têŋ ŋac, magoc
mac am ŋac sa ŋapep dom.
Mac atôm lau naŋ sêyob
ki gatam-ŋga, ma sêtec bu
sêkac sa têŋ lau naŋ bu
sêsôc sêndi. Mac daôm
aŋyalê Anötö ti asôc iŋ ŋapu
dom, ma mac alhac lau naŋ
bu sêŋyalê iŋ ti sêsôc iŋ
ŋapu, naŋ ahuc.”
53 Yisu gic bata yom dinaŋ
ma hu andu dau siŋ. Ma lau
Palêsai ti lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu, naŋ sic hu sêkêŋ kisa
iŋ ŋandô. Ŋac sêndac iŋ pi
gêŋ daêsam,
54 sêŋsahê bu sêtim iŋ bu
sôm yom giso, dec oc tôm bu
sêmatôc iŋ.

12

Yisu ndê yom ŋatô
(Mat 10:26-33)

1 Têŋ têm dinaŋ lau
daêsam andô, tausen ma t
ausen, sêkôm mwasac bu
sêtigasuc Yisu e sêŋgapiŋ
dau sa. Ma Yisu sôm yom têŋ
iŋ ndê ŋgacsêŋomi bocdec
bu, “Ayob daôm ŋapep bu
lau Palêsai si mêtê sac lom
mac dom. Ŋac sêsôm yom
ŋayham magoc ŋac dau
sêkôm ŋandô sa dom. Mêtê
dau gitôm yist naŋ tôm bu
nem bolom ahuc ŋagahô eŋ.
2 Gêŋ hoŋ naŋ lau sem
ahuc, ma gêŋ hoŋ naŋ yêc
siŋ dau, naŋ oc meŋ sa
tiawê.
3 Yom bocke naŋ mac asôm
têŋ daôm têŋ ôbwêc, naŋ
lau oc sêŋgô têŋ acsalô. Ma
yom naŋ mac asôm malô têŋ
daôm yêc andu ŋalôm, naŋ
oc sêsôm asê yêc malac lôm.

4 Aneŋ lau mac aŋgô. Atöc
lau naŋ bu sêndic mac ndu-
ŋga dom, bu tiŋambu ŋac
sêtôm dom bu sêkôm gêŋ
daŋ tiyham têŋ mac.
5 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac
bu atöc Anötö, ma asôc iŋ
ŋapu. Bu têŋ ndoc mac am-
bac ndu su, iŋ ndê ŋaclai yêc
bu tuc mac asip lambwam
andi. Aêc, aö wasôm têŋ
mac, atöc iŋ!
6 “Akôc gauc pi mbac kec-
soc naŋ lau sêlic bu gêŋ
ŋambwa. Tigeŋ Anötö oc
êŋlhiŋ ŋac si daŋ siŋ dom.
7 Ma Anötö tac whiŋ
mac hôc gêlêc mbac sauŋ-
sauŋ daêsam su. Yomandô!
Anötö kêyalê mac e pi
sa, gitôm iŋ sê mac nem
kêclauŋ hoŋ sa timala.
Bocdinaŋ atöc daôm dom.
8 “Aö wasôm têŋ mac bu
asa naŋ sôm asê yêc lau
aŋgô-ŋga bu iŋ kêŋ whiŋ
aö, naŋ Ŋamalac ndê Atu
oc sôm ŋamalac dau ndê
ŋaê asê yêc Anötö ndê aŋela
aŋgô-ŋga.
9 Tigeŋ asa naŋ sêc iŋ ndê
kêŋ whiŋ aö-ŋga ahuc yêc
lau aŋgô-ŋga, naŋ Ŋamalac
ndê Atu oc sêc iŋ ahuc yêc
Anötö ndê aŋela aŋgô-ŋga
bocdinaŋ.
10 Asa naŋ bu sôm yom sac
pi Ŋamalac ndê Atu, tigeŋ
tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac
kwi. Tigeŋ asa naŋ sôm yom
sac sambuc pi Ŋalau Dabuŋ,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac
kwi dom.
11 “Tiŋambu lau oc sêkôc
mac dôŋ tu mac akêŋ whiŋ
aö-ŋga. Ŋac oc sêwê mac
atêŋ lau bata Israel-ŋga
andi, bu sêmatôc mac yêc
ŋac si lôm wê-ŋga. Ma
ŋac oc sêkêŋ mac alhac
gôliŋwaga ma lau ti ŋaclai
aŋgô-ŋga bocdinaŋ. Têŋ
ndoc dinaŋ, ahêgo daôm tu
yom asôm ma aô têŋ ŋac-
ŋga dom.
12 Bu Ŋalau Dabuŋ oc
êndôhôŋ mac ma kêŋ yom
têŋ mac tu asôm-ŋga têŋ
ndoc dinaŋ.”

Yom gôliŋ pi ŋgac ti lêlôm

13 Ŋgac daŋ yêc lau toŋ
atu dinaŋ ŋalôm ndac Yisu
bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga,
sôm têŋ aö dôwaŋ bu whê
damaŋ ndê wapa lêŋsêm
kôc ma kêŋ ŋatô têŋ aö.”
14 Magoc Yisu sôm, “Am
ŋgô su naŋ. Anötö kêyaliŋ
aö sa ti am nem ŋgac
êmatôc yom-ŋga me ŋgac
whê wapa kôc-ŋga dom.”
15 Goc iŋ sôm têŋ lau hoŋ,
“Ayob daôm ŋapep bu tam-
gatu wapa nom-ŋga dom.
Bu ŋamalac si ŋahu sêmbo
tali-ŋga sip awa ti wapa
daêsam naŋ sic sa-ŋga, naŋ
dom.”
16 Ma iŋ sôm yom gôliŋ
daŋ têŋ ŋac bocdec bu,
“Ŋgac ti lêlôm daŋ mbo, ma
gêŋ naŋ iŋ sô yêc ndê nom
gêm ŋandô daêsam andô.
17 Dec iŋ gauc gêm têŋ
dau, ‘Aö wakôm sake? Aneŋ
andu wakêŋ gêŋ ŋandô sôc-
ŋga oc nditôm dom.’
18 Bocdinaŋ dec iŋ sôm,
‘Aö wakôm gêŋ bocdec. Aö

waseŋ andu akwa-kwa hoŋ
su, ma wakwê andu wakuc
ŋatô naŋ atu andô. Ma yêc
dinaŋ, aö wandic aneŋ gêŋ
ŋandô ti wapa hoŋ sa.
19 Ma aö wasôm têŋ
dauŋ, “Aö gac gêŋ ŋayham
daêsam sa, gitôm bu oc
wambo yala daêsam. Aö
waŋwhaŋ dauŋ, ma waneŋ
ti wanôm gêŋ ma watisam-
buc.” ’
20 Magoc Anötö sôm têŋ iŋ,
‘Am ŋgac gauc mbasi-ŋga!
Ôbwêc dec am oc mbwac
ndu. Ma wapa naŋ am gic sa
tu daôm-ŋga, naŋ oc ti asa
ndê?’ ”
21 Goc Yisu sôm, “Lau hoŋ
naŋ sic wapa daêsam sa
tu dau-ŋga, magoc sêmbo
sêtôm lau ŋalôm sawa tu
sêŋyalê Anötö ti ndê mêtê
dom-ŋga, naŋ lau gauc
mbasi-ŋga bocdinaŋ.”

Dahêgo dauŋ dom
(Mat 6:25-34)

22 Ma Yisu sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi, “Bocdinaŋ dec
aö wasôm têŋ mac, ahêgo
daôm tu gêŋ aneŋ-ŋga, me
tu ŋakwê asôc-ŋga dom.
23 Bu Anötö kêŋ mac ambo
tamli, ma gêŋ dinaŋ iŋ gêŋ
atu. Gêŋ daneŋ-ŋga iŋ gêŋ
atu dom. Ma Anötö kêŋ
mac nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ.
Dinaŋ iŋ gêŋ atu, ma ŋakwê
asôc-ŋga iŋ gêŋ atu dom.
24 “Akôc gauc pi mbac
ko. Ŋac sêsô gêŋ dom,
ma sic gêŋ ŋandô sa dom.
Ŋac si andu gêŋ ŋandô-ŋga
mbasi, tigeŋ Anötö gôlôm
ŋac. Ma Anötö tac whiŋ mac
ŋamalac hôc gêlêc mbac
hoŋ su.
25 Ma mac nem asa, bu
hêgo dau dec oc tôm bu ndic
têku ndê têm mbo tali-ŋga?
26 Mac atôm dom bu akôm
gêŋ sauŋ andô dinaŋ, bocd-
inaŋ tu sake-ŋga mac ahêgo
daôm pi gêŋ ŋatô?
27 “Ma akôc gauc pi ŋaola
ŋayham naŋ sêpo sêlhac
kwaŋ ŋalôm. Sêkôm gweleŋ
dom, ma sêmasaŋ ŋakwê
dom, tigeŋ aö wasôm têŋ
mac, bu Kiŋ Solomon iŋ
sôc ŋakwê ŋayham andô,
magoc iŋ ndê gôlôŋ ti
ŋawasi hôc gêlêc ŋaola
dinaŋ daŋ su dom.
28 O mac lau naŋ akêŋ
whiŋ gwalec, aŋgô! Kwaŋ
ti ŋaola nom-ŋga sêlhac bêc
daêsam dom, ma lau oc
sêkêŋ ya neŋ su, magoc
Anötö kêŋ gêŋ dau ti ŋadalô
ŋayham ma yob ŋapep. Ma
bocdinaŋ, aŋyalê bu yom
ŋandô, Anötö oc yob mac
ma kêŋ ŋakwê têŋ mac
whiŋ.
29 Ahêgo daôm pi gêŋ
aneŋ ti anôm-ŋga dom, ma
ambo ti ŋalôm ŋawapac
dom.
30 Lau sambuc naŋ sêŋyalê
Anötö dom, naŋ sêhêgo dau
pi gêŋ kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ,
magoc Damam undambê-
ŋga kêyalê su bu mac
apônda gêŋ dau.
31 Ahêgo daôm tu gêŋ di-
naŋ-ŋga dom, magoc akôm
ŋaŋga bu atap malam sa yêc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Ma iŋ
oc yob mac tu gêŋ nom-ŋga-
ŋga whiŋ.

32 O aneŋ lau, atöc daôm
dom. Bu mac nem Damam
undambê-ŋga tac whiŋ bu ti
mac nem Kiŋ ma kôc mac sa
andöc iŋ ndê gôliŋ ŋapu.”

Taŋsalê awa ŋandô undambê-ŋga
(Mat 6:19-21)

33-34 “Aö wasôm têŋ mac,
bu gameŋ bocke naŋ mac
nem awa yêc, naŋ mac
oc ahê gauc pi ma atac
whiŋ ŋapaŋ. Bocdinaŋ akêŋ
nem wapa nom-ŋga têŋ lau
sênemlhi, ma akêŋ nem awa
tu anem lau ŋalôm sawa sa-
ŋga. Ma apo gêŋ undambê-
ŋga sa ti nem awa ŋandô,
naŋ oc yêc ŋayham ŋapaŋ.
Lau kaŋ oc sêtôm dom bu
sênem kaŋ, ma gêŋ daŋ oc
kôm tisac dom.”

Tamasaŋ dauŋ tu Pômdau mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:42-51)

35-36 “Amasaŋ daôm
ŋapep. Ambo atôm lau akiŋ
naŋ sêsôc ŋakwê gweleŋ-
ŋga sa, ma sêtuŋ si lam
asê ma sêhôŋ si ŋadau bu
mbu meŋ akêŋ mwasiŋ nem
awhê-ŋga. Têŋ ndoc ŋac si
ŋadau mbu meŋ ma êmati
gatam, naŋ ŋac oc sêkac
gatam sa têŋ iŋ ŋagahô.

37 Ŋadau bu mbu meŋ
ma tap lau akiŋ sa, naŋ
sêmasaŋ dau gwanaŋ ma
sêhôŋ iŋ sêmbo, dec ŋac oc
sêtap mwasiŋ atu sa yêc iŋ.
Aö wasôm yomandô, ŋadau
dau oc meŋ, sôc ŋakwê
tôm lau akiŋ sêsôc, kêŋ ŋac
sêndöc tebo, ma nem akiŋ
ŋac.

38 Ŋadau bu meŋ têŋ
timaniŋhu me têŋ ôbwêc
lôm, ma tap ŋac sa sem ali
ma sêhôŋ iŋ sêmbo, dec iŋ
oc êmwasiŋ ŋac êŋlêc.

39 Tigeŋ aŋgô su naŋ!
Lau kaŋ sêkêŋ puc pi ndoc
sêmeŋ-ŋga dom. Andu
ŋadau daŋ, bu êŋyalê ndoc
naŋ ŋgac kaŋ daŋ oc meŋ,
dec iŋ oc yob iŋ ndê andu
ŋapep bu ŋgac kaŋ dinaŋ
sôc meŋ dom.

40 Ma mac bocdinaŋ,
amasaŋ daôm ŋapep
ma anem ali ŋapaŋ, bu
Ŋamalac ndê Atu oc mbu
meŋ têŋ ndoc naŋ mac akêŋ
batam, naŋ dom.”

41 Têŋ dinaŋ Pita sôm,
“Pômdau, am sôm yom gôliŋ
dinaŋ bu yac ŋgacsêŋomi
aŋgô, me bu lau hoŋ
sêŋgô?”

42 Ma Pômdau ô yom ma
sôm, “Mac nem asa iŋ gitôm
ŋgac akiŋ ŋayham ma ti
gauc? Ŋgac akiŋ kaiŋ dinaŋ
ndê ŋadau bu lhö têŋ gameŋ
daŋ ndi, goc iŋ oc kêŋ iŋ
yob lau akiŋ ŋatô ma kêŋ
gêŋ daneŋ-ŋga têŋ ŋac tôm
ŋandoc.

43 Ma têŋ ndoc ŋadau mbu
meŋ ma tap iŋ sa kôm iŋ
ndê gweleŋ ŋapep mbo, naŋ
iŋ oc lic iŋ ŋayham ma kôm
ŋayham têŋ iŋ.

44 Yomandô! Ŋadau oc
kêŋ iŋ yob iŋ ndê wapa hoŋ.

45 Magoc ŋgac akiŋ sac oc
sôm têŋ dau, ‘Aneŋ ŋadau
oc mbu meŋ ŋagahô dom.’
Goc iŋ oc ndic lau akiŋ ŋatô,
ma neŋ gêŋ ŋawahô ti nôm

wain e êŋiŋ iŋ.
46 Ŋadau oc mbu meŋ hôc
asê têŋ bêc ti acgatu naŋ
ŋgac akiŋ dau kêŋ bata, naŋ
dom. Ma iŋ oc kêŋ ŋagêyô
sac sambuc têŋ iŋ, ma soc iŋ
su ndi bu mbo whiŋ lau naŋ
daŋgapêc ma sêkêŋ whiŋ
dom.
47 "Ŋgac akiŋ naŋ kêyalê
gêŋ naŋ iŋ ndê ŋadau tac
whiŋ bu iŋ kôm, tigeŋ tec bu
kôm ma kêmasaŋ dau dom,
naŋ oc tap ŋagêyô atu sa.
48 Magoc ŋgac akiŋ naŋ
kêyalê gêŋ naŋ ŋadau tac
whiŋ bu iŋ kôm, naŋ dom,
dec kôm mêtê sac naŋ gic
waê bu iŋ tap ŋagêyô sa,
naŋ oc kôc ŋagêyô sauŋ.
Lau hoŋ naŋ sêtap mwasiŋ
sa yêc Anötö, naŋ iŋ takwê
ŋac bu sêkôm gweleŋ ŋa
mwasiŋ dinaŋ e nem ŋandô.
Ma ŋac naŋ sêtap mwasiŋ
atu sa, naŋ iŋ takwê ŋandô
daêsam."

Lau oc sêwhê dau kôc tu Yisu-ŋga
(Mat 10:34-36)

49 Ma Yisu gic têku yom ma
sôm, "Aö gasip nom gameŋ
bu wakêŋ ya êŋsahê lau
nom-ŋga, ma aö atac whiŋ
bu ya dau lom asê ŋagahô.
50 Aö dauŋ oc wahôc
ŋawapac ti ŋandê atu, naŋ
gitôm busaŋgu kaiŋ daŋ tu
waliŋ-ŋga. Ma aö wapô
sim dauŋ ŋandô e gêŋ dau
ŋandô sa.
51 Gauc nem bu aö gameŋ
bu wahê wamba lau dom.
Mba! Tu aö-ŋga dec lau oc
sêwhê dau kôc.
52 Têŋ kwahic dec ma ndi,
lau naŋ sêmbo andu daŋ,
naŋ oc sêwhê dau kôc tu
aö-ŋga. Lau amaŋdaŋ bu
sêmbo, goc lu oc sêkêŋ kisa
tö, ma tö oc sêkêŋ kisa lu.
53 Tu aö-ŋga dec ŋac oc
sêwhê dau kôc. Damba lu
atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau,
ma dinda lu atuwê oc sêkêŋ
kisa dau. Ma lawawê akwa
lu lawawê wakuc oc sêkêŋ
kisa dau bocdinaŋ."

Taŋyalê ndoc

54 Ma Yisu sôm têŋ lau toŋ
atu, "Mac bu alic dao yec
sambuc daŋ puc pi meŋ, dec
mac asôm bu u oc ndic, ma
u gic.
55 Ma muasa bu êŋsêlêŋ,
dec mac asôm bu gameŋ oc
ŋandê sa, ma gameŋ ŋandê
sa.
56 Mac lau atim yom lau-
ŋga! Mac alic gêŋ dalô
nom-ŋga ti umboŋ-ŋga ma
mac atôm bu aŋyalê ndoc.
Ma bocke dec mac alic gêŋ
hoŋ naŋ aö gakôm yêc nom,
magoc mac nem gauc sa pi
aö neŋ ŋahu lec dom.
57 "Oc tôm bu mac aŋsahê
gêŋ hoŋ tu bu aŋyalê lêŋ
bocke iŋ lêŋ gitêŋ, magoc tu
sake-ŋga mac akôm dom?
58 Aŋgô! Am asa naŋ
nem tôp bu yêc ŋamalac
daŋ, ma iŋ bu wê am
têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga,
naŋ goc êmsahê bu êmasaŋ
yom whiŋ iŋ têŋ ndoc amlu
aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma boc-
dinaŋ ŋgac dau oc kêŋ am
têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga
dom. Bu mba, mboe ŋgac
êmatôc yom-ŋga o c kêŋ

am têŋ ŋgac yob gapocwalô-
ŋga, ma iŋ oc kêŋ am sôc
gapoc-walô ndi.
59 Aö wasôm têŋ am bu am
oc ndöc gapocwalô ŋapaŋ e
am ndic nem tôp hoŋ pac-
ndê.”

13

Danem dauŋ kwi bu dandiŋaŋ dom

1 Têŋ ndoc dinaŋ lau ŋatô
sêmbo sêwhiŋ Yisu, ma ŋac
sic miŋ yom pi lau Galili-
ŋga ŋatô. Lau dinaŋ sic
domba ndu bu sêkêŋ ti da,
ma gôliŋwaga Pailot ndê lau
sêmeŋ ma sic ŋac ndu ma
sêŋgaluŋ ŋac si dac whiŋ
domba si dac.
2 Yisu ŋgô ŋac si yom dau,
goc ndac, “Mac gauc gêm
bocke? Lau Galili-ŋga dinaŋ
si sac hôc gêlêc lau Galili-
ŋga ŋatô si sac su, ma bocdi-
naŋ ŋawapac dinaŋ hôc asê
ŋac, a?
3 Aö wasôm, mba! Tigeŋ
mac bu anem nem ŋalôm
kwi dom, dec mac oc
andiŋam.
4 Gauc nem andu baliŋ
naŋ lau sêkwê yêc Siloam,
naŋ ku sa ma sec lau 18. M
ac gauc gêm bocke? Lau 18
dinaŋ si sac hôc gêlêc lau
Jerusalem-ŋga si sac, a?
5 Aö wasôm têŋ mac, mba!
Tigeŋ mac bu anem nem
ŋalôm kwi dom, dec mac
hoŋ oc andiŋam.”
6 Goc Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ bocdec bu, “Yêc ŋgac
daŋ ndê ôm wain-ŋga, a kiŋ
daŋ kalhac. Ma ŋgac dau gi
kêsalê a kiŋ ŋandô, magoc
tap sa dom.
7 Dec iŋ sôm têŋ ŋgac naŋ
yob iŋ ndê ôm, ‘Tôm yala tö
aö gameŋ kasalê ŋandô yêc
a kiŋ dindec, ma gatap sa
dom. Lêŋ dulu, bu a dau pôc
gameŋ ahuc ma gêm ŋandô
dom.’
8 Tigeŋ ŋgac yob ôm-ŋga
sôm, ‘Aneŋ ŋadau, hu siŋ
lhac yala daŋ tiyham. Aö
wandic gwelec ma wahôc
nom pi ŋahu.
9 Iŋ bu nem ŋandô têŋ yala
wakuc, dec oc ŋayham. Ma
bu nem ŋandô dom, naŋ goc
am lêŋ dulu.’ ”

Yisu kôm awhê bôliŋ daŋ ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga

10 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ,
Yisu kêdôhôŋ lau mbo lôm
wê-ŋga daŋ.
11 Ma awhê daŋ mbo, naŋ
ŋalau sac kôm iŋ ndöc bôliŋ
tôm yala 18. Iŋ kêsêlêŋ
kêŋköŋ ma gitôm dom bu iŋ
lhac solop.
12 Yisu gêlic iŋ ma ta iŋ
meŋ, goc sôm, “O awhê
daôm, aö bu waseŋ gêŋ naŋ
sô am dôŋ, naŋ su.”
13 Goc Yisu kêŋ amba sac
iŋ, ma ŋagahô iŋ kalhac ti-
solop, ma kêpiŋ Anötö.
14 Tigeŋ ŋgac bata naŋ yob
lôm wê-ŋga dinaŋ, iŋ tac
ŋandê bu Yisu kôm awhê
dinaŋ ŋayham sa têŋ bêc
Sabat-ŋga. Dec iŋ sôm têŋ
lau, “Bêc 6 yêc bu danem
gweleŋ. Mac bu atac whiŋ
bu ŋayham sa, dec ameŋ têŋ
bêc Sabat-ŋga dom. Ameŋ
têŋ bêc 6 dinaŋ ŋadaŋ.”

15 Magoc Pômdau ô iŋ ndê
yom ma sôm, “Mac lau atim
yom lau-ŋga. Mac hoŋ akôm
gweleŋ têŋ bêc Sabat-ŋga
têŋ ndoc mac ambwala nem
doŋki ti makao su, ma awê
ŋac sêsa si bu sênôm bu.
16 Awhê dindec iŋ Abra-
ham ndê apawê daŋ, ma
Sadaŋ sô iŋ dôŋ tôm yala 18
su. Tu sake-ŋga dec tamb-
wala iŋ su têŋ bêc Sabat-ŋga
dom?”
17 Yisu ndê yom dau kôm
iŋ ndê ŋacyo hoŋ maya
atu. Tigeŋ lau daêsam atac
ŋayham pi gêŋ ŋayham hoŋ
naŋ iŋ kôm.

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê sauŋ
(Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)

18 Ma Yisu ndac lau dinaŋ,
“Anötö ndê gôliŋ kêsôwec
ŋalêŋ bocke? Aö wanem
dôhôŋ pi gêŋ sake bu wawhê
sa?
19 Anötö ndê gôliŋ gitôm
ŋawhê sauŋ andô daŋ,
gitôm a soc ŋawhê. Ŋgac
daŋ kôc sa gi ma sô yêc ndê
ôm, ma tiŋambu gêŋ dau
po ti a atu, ma mbac lôlôc-
ŋga sêmeŋ sêhê si ŋaic yêc
ŋasaŋgac.”

Yom gôliŋ pi yist
(Mat 13:33)

20 Ma iŋ sôm yom gôliŋ
daŋ tiyham bocdec bu, “Aö
wanem dôhôŋ Anötö ndê
gôliŋ pi gêŋ sake bu wawhê
sa?
21 Aö wanem dôhôŋ pi yist,
naŋ awhê daŋ kêŋ sip plawa
lôŋ atu daŋ ma kêgaluŋ. Ma
ŋasawa sauŋ eŋ yist dinaŋ
kôm plawa hoŋ suŋ.”

Gatam undambê-ŋga sauŋ andô

22 Tiŋambu Yisu kêsêlêŋ
hêganôŋ Jerusalem gi. Iŋ
golom-golom malac atu-tu ti
sauŋ-sauŋ hoŋ, ma kêdôhôŋ
lau.
23 Ma ŋamalac daŋ ndac
iŋ, “Pômdau, Anötö oc kôc
lau tigeŋ-tigeŋ sa sêndöc un-
dambê, me lau daêsam?”
Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ
lau,
24 “Lau daêsam oc
sêŋsahê bu sêsôc gatam
sêndi, magoc ŋac oc sêtôm
dom, bu gatam dau sauŋ
andô. Bocdinaŋ akôm
ŋaŋga bu asôc gatam dau
andi.
25 Andu ŋadau bu tisa ma
ndic gatam ahuc, dec mac oc
alhac awê, amati gatam ma
asôm, ‘Pômdau, lêc gatam
su têŋ yac.’ Magoc iŋ oc sôm
têŋ mac bu, ‘Mac lau dinaŋ
ameŋ akêŋ nde? Aö kayalê
mac dom.’
26 Ma mac oc asôm, ‘Yac aŋ
gêŋ ti anôm gêŋ awhiŋ am,
ma am kêdôhôŋ lau yêc yac
mba malac lôm.’
27 Tigeŋ iŋ oc sôm, ‘Mac
lau dinaŋ ameŋ akêŋ nde?
Aö kayalê mac dom. Alhö su
yêc aö, mac lau akôm sac-
ŋga!’
28-29 Têŋ têm ŋambu-ŋga,
mac oc alic Abraham, Aisak
ma Jakob ti p ropet akwa-
kwa hoŋ sêndöc Anötö ndê
gameŋ undambê-ŋga. Ma
lau oc sêmeŋ akêŋ nom
ŋabatiŋ hoŋ, ma sêneŋ

mwasiŋ atu yêc undambê. Magoc Anötö oc êmasuc
mac su andi ambo gameŋ ahôc ŋandê-ŋga, ma yêc
dinaŋ mac oc ataŋ, ma mac nem lhôm êŋsiŋ pi dau.
30 Aŋgô su naŋ! Lau ŋatô naŋ kwahic dec sêti
lau ŋambu-ŋga, naŋ oc sêti lau ŋamata-ŋga, ma
lau ŋamata-ŋga oc sêti lau ŋambu-ŋga."

Yisu taŋ pi lau Jerusalem-ŋga

31 Têŋ ndoc dinaŋ lau Palêsai ŋatô sêtêŋ Yisu
sêmeŋ ma sêsôm, "Hu gameŋ dindec siŋ ma lhö
ndi, bu Herod tac whiŋ bu ndic am ndu."
32 Magoc Yisu sôm têŋ ŋac, "Mac andi asôm têŋ Herod,
giam pôm dinaŋ, 'Acsalô lec ma laŋsê aö oc wasoc
ŋalau sac su, ma wakôm lau gêmbac ŋayham sa. Ma têŋ
bêc titö-ŋga aö oc wandic dabiŋ aneŋ gweleŋ.'
33 Aö oc wakôm aneŋ gweleŋ tôm bêc ŋatô, ma
tiŋambu aö watêŋ Jerusalem wandi. Mac lau Israel-ŋga
ac propet daêsam ndu su yêc Jerusalem, ma bocdinaŋ
dec aö gac waê bu wapi wandi wawhiŋ.
34 "O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet
ndu, ma lau gitêŋ naŋ iŋ kêkiŋ têŋ mac, naŋ mac atuc
ŋa hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiŋ bu wandic mac
lau sa asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu tiyham, gitôm mbac
dalec dinda gic ŋatu sa sôc ŋamakê ŋapu. Tigeŋ mac atec.
35 Bocdinaŋ Anötö oc hu mac ti nem andu siŋ. Ma
aö wasôm têŋ mac bu mac oc alic aö tiyham dom e mac
asôm, 'Tampiŋ Mesaya naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô.' "

14

Yisu gêm ŋgac ŋamlic suŋ daŋ sa

1 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu sôc ŋgac bata daŋ ndê
andu gi bu neŋ gêŋ. Ŋgac bata dau iŋ lau Palêsai si
daŋ, ma ŋac si lau ŋatô tatiŋ Yisu sêmbo.
2 Yisu gêlic ŋgac gêmbac daŋ ndöc, naŋ amba ti gahi
suŋ.
3 Goc iŋ ndac lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ŋga
bocdec bu, "Yac bu dakôm lau ŋayham sa têŋ bêc
Sabat-ŋga, dec oc taŋgilì yomsu Sabat-ŋga, me mba?"
4 Ŋac sem dôŋ ma sêô yom daŋ dom, goc iŋ kêmasec
ŋgac ti gêmbac dinaŋ, kôm iŋ ŋayham sa, ma kêŋ iŋ
kölhö gi.
5 Ma iŋ ndac ŋac, "Mac nem balê daŋ me doŋki daŋ
bu peŋ sip sê ŋalôm têŋ bêc Sabat-ŋga, dec mac oc akôm
sake? Mac oc ahê iŋ sa pi meŋ, me ahu iŋ siŋ yêc?"
6 Ma ŋac sêtôm dom bu sêô iŋ ndê yom.

Datoc dauŋ sa dom

7 Yisu gêlic bu lau naŋ ŋgac bata dau kêgalêm ŋac
sa bu sêneŋ gêŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ atac whiŋ bu sêndöc

pôŋ naŋ gic lau tiwaê
ŋawaê. Dec iŋ sôm yom
gôliŋ daŋ têŋ ŋac bocdec bu,
8 “Lau bu sêkêŋ aheŋ am
bu neŋ mwasiŋ nem awhê-
ŋga, naŋ ndi ndöc lau tiwaê
si pôŋ dom. Mboe mwasiŋ
ŋadau kêgalêm ŋgac tiwaê
daŋ naŋ hôc gêlêc am su.
9 Bu bocdinaŋ dec iŋ oc têŋ
am meŋ ma sôm, ‘Kêŋ pôŋ
ŋayham dindec têŋ ŋgac atu
dindec.’ Ma am oc tisa ti
mayam, ma ndi ndöc pôŋ
ŋambwa.
10 Boc-dinaŋ lau bu sêkêŋ
aheŋ am bu neŋ mwasiŋ,
naŋ ndi ma ndöc pôŋ
ŋambwa. Ma mboe ŋadau
oc meŋ ma sôm têŋ am,
‘Aneŋ silip, tisa ma mweŋ
ndöc pôŋ ŋayham.’ Ma
bocdinaŋ iŋ oc po am nem
waêm sa yêc ŋacleŋ hoŋ
aŋgô-ŋga.
11 Ŋalêŋ tigeŋ, lau naŋ
sêtoc dau sa, naŋ Anötö oc
êŋgwiniŋ ŋac. Ma lau naŋ
sêŋgwiniŋ dau, naŋ Anötö
oc toc ŋac sa.”

Tamwasiŋ lau ŋalôm sawa

12 Ma Yisu sôm têŋ
ŋgac bata dau, “Am bu
ndê mwasiŋ bu lau sêneŋ
sêwhiŋ am, naŋ kêŋ aheŋ
nem silip ti asidôwai, me lau
ti lêlôm naŋ sêndöc am nem
malac, naŋ dom. Am bu kôm
bocdinaŋ, dec tiŋambu ŋac
oc sêkêŋ aheŋ am bu neŋ
gêŋ whiŋ ŋac, ma mwasiŋ
dau ti am nem ŋagêyô.
13 Têŋ têm am ndê mwasiŋ
daŋ, naŋ kêŋ aheŋ lau
ŋalôm sawa ti lau bôliŋ ma
lau tapec.
14 Ma bocdinaŋ am oc
tap Anötö ndê mwasiŋ sa.
Ŋahu bu lau dinaŋ sêtôm
dom bu sêkêŋ gêŋ daŋ ô
nem mwasiŋ têŋ kwahic dec.
Magoc têŋ ndoc lau gitêŋ
sêtisa akêŋ lau batê-ŋga,
naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô
ŋayham têŋ am.”

Yom gôliŋ pi mwasiŋ atu (Mat 22:1-14)

15 Lau naŋ seŋ gêŋ sêwhiŋ
Yisu, naŋ si ŋgac daŋ ŋgô
Yisu ndê yom dinaŋ ma sôm
têŋ iŋ, “Lau naŋ bu sêneŋ
mwasiŋ atu yêc Anötö ndê
gameŋ undambê-ŋga, naŋ
oc atac ŋayham hôc gêlêc.”
16 Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Ŋgac daŋ kêmasaŋ
mwasiŋ atu daŋ, ma kêŋ
aheŋ lau daêsam.
17 Têŋ mwasiŋ dau ŋabêc
iŋ kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ bu
sôm têŋ lau naŋ iŋ kêgalêm
ŋac sa bu, ‘Ameŋ, bu aö
kamasaŋ gêŋ hoŋ su.’
18 Tigeŋ ŋac hoŋ sêtec bu
sêmeŋ, dec sêmasaŋ yom
têŋ iŋ. Ŋgac daŋ sôm, ‘Aö
waloc dom, bu aö gamlhi
nom daŋ su, ma kwahic dec
aö bu wasa wandi walic. Aö
wateŋ am bu hu aö siŋ.’
19 Ma daŋ sôm, ‘Aö waloc
dom, bu aö gamlhi makao
amaŋlu, ma kwahic dec aö
bu wasa wandi ma waŋsahê
ŋac tu sêkôm gweleŋ-ŋga.
Wateŋ am bu hu aö siŋ.’
20 Ma daŋ tiyham sôm,
‘Kwahic dec aö gam awhê

sa, bocdinaŋ gitôm dom bu waloc.’
21 Bocdinaŋ ŋgac akiŋ dau
mbu gi ma gic miŋ yom
dinaŋ têŋ iŋ ndê ŋadau.
Ma yom dau kôm ŋadau
tac ŋandê, dec iŋ kêkiŋ ndê
ŋgac akiŋ tiyham ma sôm,
‘Ŋagahô sôc malac atu ndi,
ma kôc lau ŋalôm sawa ti
lau bôliŋ ma lau tapec sa
sêmeŋ bu sêneŋ aö neŋ
mwasiŋ.’
22 Ma ŋgac akiŋ kôm bocd-
inaŋ, goc mbu meŋ ma sôm,
‘Aneŋ ŋadau, aö gakôm
gitôm am sôm, ma ŋasawa
yêc dôŋ yêc.’
23 Dec ŋadau sôm têŋ iŋ,
‘Sa seŋ ma gameŋ ŋamakê-
ŋga ndi, ma kac lau bu sêsôc
sêmeŋ. Aö tac whiŋ bu aneŋ
andu meŋhu.
24 Yomandô aö wasôm têŋ
mac, bu lau naŋ aö gakêŋ
aheŋ têŋ ŋamata-ŋga, naŋ
si daŋ oc neŋ aneŋ mwasiŋ
dom.’ ”

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga

25 Lau daêsam sêŋsêlêŋ
sêwhiŋ Yisu, ma iŋ kac dau
kwi ma sôm têŋ ŋac,
26 “Asa naŋ têŋ aö meŋ
ma bu êŋkuc aö, naŋ atac
whiŋ aö hôc gêlêc gêŋ hoŋ
ndic ŋawaê. Iŋ bu atac
whiŋ damba me dinda, me
iŋ nawhê ma balêkoc, me
asidôwai ti lhuwêi, me iŋ
dau ndê lêŋ mbo-ŋga hôc
gêlêc iŋ ndê atac whiŋ aö,
dec oc tôm dom bu iŋ ti aneŋ
daŋ ma êŋkuc aö.
27 Asa naŋ bu êŋkuc aö,
magoc tec bu hôc ndê a
gicso dau, naŋ gitôm dom bu
êŋkuc aö.
28 “Mac nem daŋ bu kwê
andu atu daŋ, naŋ gêŋ
ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc sic
ma kôc gauc pi iŋ ndê mone
ti gêŋ bu oc nditôm bu kwê
andu dau sa, me mba.
29 Iŋ bu kêŋ alhö sip nom
ndi, magoc ndic dabiŋ andu
dom, dec lau naŋ sêlic, naŋ
oc sêsu iŋ susu,
30 ma sêsôm, ‘Ŋgac dindê
gic hu kwê andu, magoc
gitôm dom bu ndic dabiŋ.’
31 “Ma kiŋ daŋ bu sa ndi
bu ndic siŋ têŋ kiŋ daŋ, dec
gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc
sic ma kôc gauc pi iŋ ndê lau
siŋ-ŋga 10,000, bu oc sêtôm
bu sêhôc gêlêc kiŋ dinaŋ ndê
lau siŋ-ŋga 20,000, me mba.
32 Iŋ bu lic bu ŋac sêtôm
dom, dec iŋ oc êŋkiŋ lau
wamba-ŋga sêtêŋ kiŋ dinaŋ
têŋ ndoc iŋ mbo ahê, bu
sêsôm yom wamba-ŋga.
33 “Bocdinaŋ akôc gauc
ŋapep muŋ su, goc ameŋ
aŋkuc aö. Asa naŋ tec bu hu
iŋ ndê gêŋ hoŋ siŋ tu aö-ŋga,
naŋ oc nditôm dom bu ti aö
neŋ daŋ.
34 “Gwêc so iŋ gêŋ
ŋayham, tigeŋ ŋamakic bu
niŋga, oc dakôm ŋamakic
sa tiyham ŋalêŋ nde?
35 Gwêc so dau tisac su,
ma boc-dinaŋ tambaliŋ siŋ
niŋga. Mac daŋamsuŋ bu
yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom.”

15

Yom gôliŋ pi domba daŋ

naŋ giŋga
(Mat 18:12-14)

1 Lau sêkôc takis-ŋga ma
lau ŋatô naŋ lau Palêsai
sêsam ŋac bu lau sac, naŋ
daêsam sêtêŋ Yisu si bu
sêŋgô iŋ ndê yom.
2 Ma lau Palêsai ti lau
naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ
sêtucdiŋ Yisu ma sêsôm,
“Ŋgac dau kôc lau sac sa, ma
gêŋ gêŋ whiŋ ŋac.”
3 Dec Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ têŋ ŋac bocdec bu,
4 “Mac nem ŋgac daŋ bu
yob domba 100, ma iŋ ndê
domba daŋ bu niŋga, dec iŋ
oc kôm sake? Iŋ oc hu 99
siŋ sêmbo gameŋ gapoŋ, ma
êŋsalê domba naŋ giŋga su
e iŋ tap sa.
5 Ma têŋ ndoc iŋ tap sa,
naŋ iŋ oc hu sac bakêyac ti
atac ŋayham atu.
6 Ma iŋ oc mbu têŋ ndê
andu ndi, ma êŋgalêm iŋ
ndê lau meŋpaŋ iŋ-ŋga ti
ndê silip, ma sôm têŋ ŋac,
‘Mac atac ŋayham awhiŋ aö,
bu aö gatap aneŋ domba naŋ
giŋga su, naŋ sa.’
7 Aö wasôm têŋ mac, bu
ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ Anötö ti
aŋela undambê-ŋga oc atac
ŋayham atu tu ŋamalac sac
daŋ naŋ gêm ndê ŋalôm kwi,
hôc gêlêc atac ŋayham tu
lau gitêŋ 99 naŋ si yom me
giso tu sênem dau kwi pi-
ŋga mbasi.”

Yom gôliŋ pi mone naŋ giŋga

8 Ma Yisu sôm, “Ma akôc
gauc pi awhê daŋ, naŋ ndê
mone silba amaŋlu sêndöc.
Mone daŋ bu niŋga, dec iŋ
oc tuŋ lam asê ma sê andu
ŋa-basac sa, goc êŋsalê
ŋapep e iŋ tap mone dau sa.
9 Têŋ ndoc iŋ tap sa su, naŋ
iŋ oc êŋgalêm iŋ ndê silip
ti lau meŋpaŋ iŋ-ŋga sêmeŋ
sêpitigeŋ ma sôm, ‘Mac atac
ŋayham awhiŋ aö, bu aö
gatap mone naŋ giŋga su,
naŋ sa.’
10 Aö wasôm têŋ mac
bu ŋalêŋ tigeŋ, Anötö ti
aŋela undambê-ŋga oc
atac ŋayham atu, têŋ ndoc
ŋamalac kôm sac-ŋga daŋ
gêm ndê ŋalôm kwi.”

Yom gôliŋ pi balê naŋ giŋga

11 Ma Yisu gic têku yom ma
sôm, “Ŋgac daŋ mbo ma iŋ
ndê atuŋgac lu.
12 Ma balê sauŋ sôm
têŋ damba, ‘Damaŋ, wapa
lêŋsêm naŋ gic aö ŋawaê,
naŋ kêŋ têŋ aö.’ Goc damba
whê ndê wapa ti gêŋ hoŋ
kôc tu iŋlu-ŋga, ma kêŋ têŋ
balê sauŋ tôm iŋ ndac.
13 Ŋasawa sauŋ ma balê
sauŋ dau gic iŋ ndê gêŋ
hoŋ sa, ma kölhö têŋ gameŋ
baliŋ daŋ gi. Ma yêc dindê iŋ
kôm gêŋ hoŋ tôm iŋ ndê atac
whiŋ, ma kêyaiŋ ndê awa ti
gêŋ hoŋ.
14 Têŋ ndoc iŋ ndê mone
hoŋ pacndê, naŋ tôbôm atu
gêm gameŋ dinaŋ ahuc ma
iŋ pônda dau.
15 Goc iŋ têŋ ŋgac atu
daŋ yêc gameŋ dinaŋ gi, ma
kêsalê gweleŋ. Ma ŋgac dau
kêŋ iŋ gôlôm iŋ ndê bôc.

16 Gêŋ yô iŋ ŋandô, tigeŋ
lau sêkêŋ gêŋ daŋ têŋ iŋ tu
neŋ-ŋga dom, ma boc-dinaŋ
iŋ gauc gêm bu neŋ gêŋ naŋ
bôc seŋ.
17 Tiŋambu iŋ ndê gauc sa,
ma iŋ sôm têŋ dau, 'Damaŋ
ndê lau akiŋ sêpônda gêŋ
daneŋ-ŋga dom. Tigeŋ gêŋ
yô aö ndu tôm bu wambac
ndu-ŋga.
18 Aö walhö wambu watêŋ
damaŋ wandi, ma wasôm,
"Damaŋ, aö gakôm mêtê sac
têŋ Anötö ma têŋ am.
19 Aö ŋgac sac, dec gitôm
dom bu am sam aö bu am
atômŋgac tiyham. Lic aö
gitôm am nem ŋgac akiŋ
daŋ."
20 Goc iŋ tisa ma mbu têŋ
damba gi.
"Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma
damba gêlic iŋ yêc ahê ma
tawalô iŋ ŋandô, dec kêti têŋ
iŋ gi, gôlô iŋ dôŋ ma ŋgutô
iŋ.
21 Magoc atuŋgac sôm têŋ
iŋ, 'Damaŋ, aö gakôm mêtê
sac têŋ Anötö ma têŋ am. Aö
ŋgac sac, dec gitôm dom bu
am sam aö bu am atômŋgac
tiyham.'
22 Tigeŋ damba sôm têŋ
iŋ ndê lau akiŋ, 'Ŋagahô,
akôc ŋakwê ŋayham ti atapa
bu iŋ sôc, ma akêŋ gôlôŋ
amaŋatu-ŋga sôc iŋ amba-
atu.
23 Ma akôc makao ŋatu
tôp ŋayham daŋ, ma andic
ndu. Yac oc dandê mwasiŋ
atu ti atac ŋayham,
24 bu yac gauc gêm bu
aneŋ atuŋgac dindec mbac
ndu su, magoc kwahic dec
dalic bu iŋ mbo tali. Iŋ giŋga
su, ma datap iŋ sa tiyham.'
Ma ŋac hoŋ atac ŋayham.
25 "Têŋ ndoc dinaŋ balê
dau dôwa kôm gweleŋ mbo
ôm, ma têŋ ndoc iŋ mbu
meŋ suŋ sa andu, naŋ iŋ ŋgô
lau sêtê wê ti sêkôm atac
ŋayham atu.
26 Goc iŋ mbwêc ŋgac akiŋ
daŋ meŋ ma ndac iŋ bu,
'Lau lê sêkôm ŋanta ti atac
ŋayham tu sake-ŋga?'
27 Ma iŋ sôm, 'Am asim
meŋ su ma iŋ mbo ŋayham,
ma bocdinaŋ dec damam gic
makao tôp ŋayham daŋ ndu,
ma ndê mwasiŋ atu.'
28 Yom dau kôm dôwa tac
ŋandê atu, ma iŋ tec bu
sôc balaŋ ŋalôm ndi. Goc
damba sa gi ma kêmwaŋeŋ
iŋ bu sôc ndi.
29 Tigeŋ iŋ sôm têŋ damba,
'Yala ŋeŋ su aö gam akiŋ
ti daŋaŋ wambu am. Tigeŋ
am kêŋ naniŋ ŋatu me gêŋ
sauŋ daŋ têŋ aö bu wandê
mwasiŋ tu aneŋ silip-ŋga
dom.
30 Kwahic dec am nem
atômŋgac dinaŋ, naŋ
kêyaiŋ am nem awa ti wapa
whiŋ lauwhê seŋ-ŋga, naŋ
mbu meŋ ma am gic makao
tu iŋ-ŋga.'
31 Magoc damba sôm,
'Aneŋ balê, am mbo whiŋ
aö ŋapaŋ, ma aneŋ gêŋ hoŋ
ti am nem.
32 Tigeŋ am asim dindec
naŋ yac gauc gêm bu iŋ
mbac ndu su, naŋ mbo tali.
Iŋ giŋga su, ma datap iŋ
sa tiyham. Bocdinaŋ iŋ lêŋ
solop bu yac atac ŋayham

atu ma dandê mwasiŋ tu iŋ-
ŋga.’ ”

16

Yom gôliŋ pi ŋgac yob wapa-ŋga

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ têŋ ndê ŋgacsêŋomi
bocdec bu, “Ŋgac ti lêlôm
daŋ mbo, ma lau sic miŋ têŋ
iŋ bu ŋgac naŋ yob iŋ ndê
gêŋ, naŋ kêyaiŋ iŋ ndê wapa
daêsam.
2 Dec iŋ ta ŋgac dau meŋ,
ma sôm têŋ iŋ, ‘Yom bocke
dec gaŋgô pi am lec. Kwahic
dec am sa ndi ma sê gêŋ hoŋ
sa ma êmasaŋ bapia wapa-
ŋga bu kêŋ têŋ aö. Bu aö oc
watiŋ am su yêc gweleŋ yob
aneŋ wapa-ŋga.’
3 Dec ŋgac yob wapa-ŋga
sôm têŋ dau, ‘Aö wakôm
bocke? Aö neŋ ŋadau oc
soc aö su yêc aneŋ gweleŋ.
Aneŋ licwalô gitôm dom bu
wakôm gweleŋ ôm-ŋga, ma
aö mayaŋ bu wateŋ gêŋ.
4 Aö kayalê gêŋ naŋ bu
wakôm-ŋga, ma têŋ ndoc
ŋadau tiŋ aö su yêc aneŋ
gweleŋ, dec lau oc sêkôc aö
sa ma sênem yaom aö yêc
ŋac si andu.’
5 Bocdinaŋ iŋ mbwêc lau
naŋ si tôp yêc iŋ ndê ŋadau,
naŋ tigeŋ-tigeŋ sêtêŋ iŋ
sêmeŋ. Goc iŋ ndac ŋgac
ŋamata-ŋga bocdec bu, ‘Am
nem tôp bocke yêc aö neŋ
ŋadau?’
6 Ma ŋgac dau sôm, ‘Aneŋ
tôp gitôm olib ŋakwi sip lôŋ*
100.’ Goc ŋgac yob wapa-
ŋga sôm têŋ iŋ, ‘Am nem
bapia tôp-ŋga kelec. Kôc
sa, ndöc sic ŋagahô, ma to
bu am nem tôp gitôm olib
ŋakwi sip lôŋ 50.’
7 Goc iŋ sôm têŋ ŋgac tilu-
ŋga, ‘Am nem tôp bocke
yêc?’ Ma ŋgac dau sôm têŋ
iŋ, ‘Aneŋ tôp gitôm bolom
wit sip dalu atu-tu 100.’ Goc
ŋgac yob wapa-ŋga sôm,
‘Kôc nem bapia tôp-ŋga, ma
to bu am nem tôp gitôm dalu
80.’
8 “Goc ŋadau kêpiŋ ŋgac
yob wapa-ŋga sac dinaŋ, bu
iŋ kôm gêŋ ti gauc. Lau sam-
buc sêkôc awa nom-ŋga ma
sêhê silip ŋac si lau. Ŋalêŋ
dinaŋ ŋac sêkôm gêŋ ti gauc
sêhôc gêlêc Anötö ndê lau.
9 Awa nom dindec-ŋga hê
lau daêsam si gauc tu sêkôm
mêtê sac-ŋga. Magoc aö
wasôm têŋ mac bu akôc
nem awa nom-ŋga ma anem
lau sa, ma ŋalêŋ dinaŋ ahê
silip têŋ daôm. Tiŋambu
awa dau oc niŋga, magoc
ŋac oc sêkôc mac sa ti atac
ŋayham têŋ ndoc mac andöc
undambê.”
10 Ma Yisu gic têku yom
ma sôm, “Asa naŋ yob gêŋ
sauŋ ŋapep, naŋ oc yob gêŋ
atu ŋapep bocdinaŋ. Ma
asa naŋ yob gêŋ sauŋ ŋapep
dom, naŋ oc yob gêŋ atu
ŋapep dom.
11 Bocdinaŋ mac bu ayob
awa nom-ŋga ŋapep dom,
dec Anötö oc kêŋ awa ŋandô
têŋ mac tu ayob-ŋga dom!

* **16:6** Lôŋ dinaŋ lôŋ atu - tigeŋ-tigeŋ gitôm 35-40 lita.

12 Ma mac bu ayob lau
ŋatô si gêŋ ŋapep dom, dec
Anötö oc kêŋ gêŋ daŋ ti mac
nem gêŋ dom!
13 “Ŋamalac daŋ gitôm
dom bu nem akiŋ ŋadau lu,
bu iŋ oc tec daŋ, ma atac
whiŋ daŋ, me oc sap daŋ
dôŋ ma pu daŋ. Ma mac boc-
dinaŋ, gitôm dom bu atoc
Anötö ma awa nom-ŋga lu-
lu sa ti mac nem ŋadau.”
14 Yisu sôm yom dinaŋ, ma
lau Palêsai ŋatô naŋ sêŋgô,
naŋ sem tô iŋ. Ŋahu bu ŋac
lau atac whiŋ mone-ŋga.
15 Tigeŋ Yisu sôm têŋ
ŋac, “Yêc ŋamalac aŋgô-
ŋga, mac lau dinaŋ atoc
daôm sa bu mac lau gitêŋ,
magoc Anötö kêyalê mac
nem ŋalôm su. Gêŋ naŋ mac
lau nom-ŋga atoc sa bu gêŋ
ŋayham kêlêc, naŋ Anötö
gêlic gitôm gêŋ sac sambuc.”

Yisu puc Anötö ndê yomsu dôŋ

16 Ma Yisu sôm, “Anötö
kêŋ Moses ndê yomsu ti
propet si yom bu lau sêŋkuc
e Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga
hôc asê. Têŋ Jon ndê têm ma
meŋ, naŋ lau sêhoc ŋawaê
asê pi Anötö ndê gôliŋ. Ma
lau daêsam sêkôm mwasac
bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu.
17 Gitôm bu undambê ti
nom oc niŋga, tigeŋ gitôm
dom bu Moses ndê yomsu
ŋalhô atêc daŋ niŋga.
18 Ŋgac daŋ bu hu nawhê
siŋ ma nem awhê wakuc,
naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma
ŋgac naŋ gêm awhê naŋ
hu ndê akweŋ siŋ, naŋ
kôm mêtê mockaiŋ-ŋga boc-
dinaŋ.”

Ŋgac ti lêlôm lu Lasarus

19 Ma Yisu sôm, “Ŋgac
ti lêlôm daŋ mbo, naŋ sôc
ŋakwê ŋayham ma po dau
sa ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham
tôm bêc hoŋ.
20 Ma yêc iŋ ndê andu
ŋamakê, ŋgac ŋalôm sawa
daŋ ndöc, naŋ ndê ŋaê
Lasarus. Gamboc daêsam
sem iŋ ŋamlic ahuc,
21 ma giam sêmeŋ ma
sêndambwê gamboc dau. Iŋ
gêŋ yô iŋ, dec iŋ takwê bu
neŋ gêŋ ŋapopoc naŋ peŋ
akêŋ ŋgac ti lêlôm ndê tebo,
magoc mba.
22 Têŋ bêc daŋ ŋgac ŋalôm
sawa dinaŋ mbac ndu, ma
aŋela sêkôc iŋ sa gi ndöc un-
dambê whiŋ Abraham. Ma
ŋgac ti lêlôm mbac ndu boc-
dinaŋ, ma lau sêŋsuhuŋ iŋ.
23 Iŋ sip lambwam gi ma
kêsahê ŋandê atu, dec hôc
tandô sa pi undambê, ma
gêlic Abraham yêc ahê, ma
Lasarus ndöc whiŋ iŋ.
24 Goc iŋ ta yom têŋ iŋ
ma sôm, ‘Abaŋ Abraham,
tamwalô aö! Êmkiŋ Lasarus
bu kêŋ amba-atu sip bu ndi,
ma meŋ kêŋ pi aö êmbalaŋ.
Ya dindec kôm aö ŋamlic
ŋandê atu.’
25 Tigeŋ Abraham ô yom
ma sôm, ‘Aneŋ balê, gauc
nem ndoc am mbo tamli,
naŋ am tap gêŋ ŋayham-
ŋayham daêsam sa, magoc
Lasarus mbo sac ŋapaŋ.

Kwahic dec iŋ mbo ŋayham,
ma am tap ŋandê atu sa.
26 Ma gêŋ daŋ tiyham.
Yêc hêclu ŋalhu, Anötö kêŋ
ŋasawa atu daŋ, dec oc tôm
dom bu lau sêtêŋ am sêloc.
Ma gitôm dom bu mac nem
daŋ lom têŋ yac meŋ.'
27 Goc ŋgac dau sôm, 'Boc-
dinaŋ aö wateŋ am abaŋ,
êmkiŋ Lasarus têŋ aö damaŋ
ndê andu ndi,
28 ma kêŋ puc aneŋ
asidôwai amaŋdaŋ, bu
sênem dau kwi tu bu sêmeŋ
ma sêhôc ŋandê yêc gameŋ
dindec dom.'
29 Magoc Abraham sôm,
'Moses ma Propet si yom yêc
bu kêŋ puc ŋac. Am nem
asidôwai bu sêkêŋ daŋga
ŋac si yom, dec oc tôm bu
sênem dau kwi.'
30 Ma ŋgac dau sôm, 'Mba,
abaŋ Abraham! Lau batê si
ŋgac daŋ bu mbu têŋ ŋac
ndi, dec ŋac oc sêkac si
ŋalôm kwi.'
31 Ma Abraham sôm, 'Ŋac
bu sêkêŋ whiŋ yom naŋ
Moses ma lau propet sêto,
naŋ dom, dec ŋac oc sêkêŋ
whiŋ ŋgac naŋ tisa akêŋ lau
batê-ŋga, naŋ dom.' "

17

Yisu ndê yom ŋatô
(Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

1 Yisu sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi, "Gêŋ lêtôm-
ŋga oc sêmeŋ sêhôc asê.
Tigeŋ ŋamalac asa naŋ bu
kôc gêŋ lêtôm-ŋga daŋ meŋ,
naŋ oc tap Anötö ndê matôc
sa. Oyaê.
2 Oc ŋayham bu dasô hoc
atu daŋ pi iŋ kachu, ma
tambaliŋ iŋ sip gwêc ndi.
Ma bocdinaŋ oc tôm dom
bu iŋ êntôm aneŋ lau sauŋ
si daŋ bu kôm mêtê sac,
ma tiŋambu tap Anötö ndê
matôc sa.
3 "Bocdinaŋ ayob daôm
ŋapep! Am nem asidôwa
daŋ bu kôm sac, naŋ goc hec
yom iŋ. Ma iŋ bu nem dau
kwi, goc suc iŋ ndê sac kwi.
4 Iŋ bu kôm sac têŋ am
tidim 7 têŋ acsalô tigeŋ,
magoc tiŋambu kac ndê
ŋalôm kwi ma ndac am bu
suc iŋ ndê sac kwi, naŋ dec
am suc iŋ ndê sac kwi maŋ."
5 Ma lau aposel sêsôm têŋ
Pômdau, "Nem yac sa bu
akêŋ whiŋ ŋaŋga."
6 Goc iŋ ô yom ma sôm,
"Mac nem akêŋ whiŋ bu
gêŋ sauŋ andô nditôm soc
ŋamatu sauŋ daŋ, dec oc
tôm bu mac asôm têŋ a atu
dindec bu, 'Puc daôm sa, ma
sa ndi lhac gwêc ŋagapoŋ,'
ma a dau oc daŋga wambu
mac."
7 Ma Yisu sôm, "Akôc gauc
pi ŋgac akiŋ naŋ gic nom
me yob domba, ma mbu têŋ
ŋadau ndê andu têŋ telha.
Iŋ ndê ŋadau oc sôm têŋ iŋ
bu, 'Mweŋ ŋagahô, ndöc sic
ma neŋ gêŋ,' a?
8 Mba, iŋ oc sôm, 'Sôc
ŋakwê sakiŋ-ŋga sa, ma
êmasaŋ gêŋ bu waneŋ, ma
nem akiŋ aö e aö waneŋ ti
wanôm gêŋ pacndê. Goc
tiŋambu am daôm neŋ ti
nôm gêŋ.'

9 Ma ŋadau oc nem daŋge
ŋgac akiŋ dau bu iŋ daŋga
wambu iŋ ndê yom, a? Mba!
10 Ma mac bocdinaŋ, têŋ
ndoc mac akôm gêŋ hoŋ
naŋ Anötö gic atu mac,
naŋ asôm, ‘Yac lau akiŋ
ŋambwa. Yac akôm gêŋ naŋ
gic yac ŋawaê eŋ.’ ”

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ŋayham sa

11 Yisu kêsêlêŋ hêganôŋ
malac Jerusalem gi, ma mbo
seŋ naŋ yêc gameŋ Samaria
ti Galili-ŋga ŋabatiŋ.
12 Iŋ hôc asê malac daŋ,
ma tap lauŋgac 10 ti gêmbac
leprasi sa yêc malac dau
ŋamakê. Ŋac sêlhac ahê,
13 ma sêta iŋ ŋa awha
atu bocdec bu, “Ŋadau Yisu,
tamwalô yac!”
14 Yisu tahê ŋac ma sôm,
“Andi, ma atôc daôm têŋ lau
dabuŋsiga.” Ma têŋ ndoc
ŋac sêlhö s i, naŋ sêlic bu
ŋac si ŋamlic ŋawasi sa.
15 Ŋac si daŋ gêlic bu iŋ
ŋayham sa su, dec gic hu
kêpiŋ Anötö ŋa awha atu,
ma kac dau kwi ma mbu têŋ
Yisu gi.
16 Ŋgac dau iŋ ŋgac
gameŋ Samaria-ŋga, ma iŋ
hu dau sip nom yêc Yisu
gahi-ŋga, ma gêm daŋge iŋ.
17 Ma Yisu sôm, “Bocke?
Mac lau 10 hoŋ ŋamlic
ŋayham sa, me? Bocdinaŋ
dec lau 9 sêmbo nde?
18 Am ŋgac Israel-ŋga
dom, magoc am ŋgac tigeŋ
dec mbu mweŋ ma kêpiŋ
Anötö.”
19 Ma Yisu sôm têŋ iŋ,
“Tisa, ma lhö ndi. Am nem
kêŋ whiŋ kôm am ŋayham
sa.”

Anötö ndê gôliŋ ŋapuc

20 Têŋ bêc daŋ lau Palêsai
sêndac Yisu pi ndoc bocke
Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa
tiawê yêc nom. Ma Yisu
sôm, “Têŋ ndoc Anötö ndê
gôliŋ meŋ sa tiawê, naŋ oc
tôm dom bu mac alic gêŋ
daŋ tu kêŋ puc mac-ŋga.
21 Ma oc tôm dom bu lau
sêsôm, ‘Alic gêŋ dau kelec,’
me ‘Gêŋ dau kêlê.’ Mba!
Anötö ndê gôliŋ meŋ sa su,
ma yêc mac ŋalôm.”

Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:37-44)

22 Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê
ŋgac-sêŋomi, “Têm oc meŋ
sa, naŋ mac tamkwê bu alic
Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ
ma mbo whiŋ mac tiyham,
magoc mac oc alic iŋ dom.
23 Lau oc sêŋsau bu iŋ
mbu meŋ su, ma sêsôm
iŋ mbo gameŋ bocdê, me
gameŋ bocdec. Magoc aŋgô
ŋac si yom dau dom, ma
aŋkuc ŋac dom.
24 Bu têŋ ndoc Ŋamalac
ndê Atu mbu meŋ, naŋ iŋ
oc hôc asê ŋagahô gitôm
sickac hep tigeŋ ma umboŋ
ŋasawa sambuc ŋawê sa.
25 Tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga
iŋ oc hôc ŋandê atu ma lau
têm dindec-ŋga oc sêtec iŋ.
26 “Têm naŋ Ŋamalac ndê
Atu oc mbu meŋ, naŋ lau oc
sêmbo tôm sêmbo têŋ Noa
ndê têm.
27 Têŋ ndoc dinaŋ lau
seŋ gêŋ ti sênôm gêŋ, ma

lauŋgac ti lauwhê sem dau
e Noa sôc waŋ gi. Goc bu
atu suŋ ma seŋ ŋac hoŋ su
siŋga.
28 Ma oc kaiŋ tigeŋ tôm
Lot ndê têm, naŋ lau seŋ
ti sênôm gêŋ, semlhi gêŋ
ti sêkêŋ gêŋ bu lau semlhi,
sêsô gêŋ ŋawhê ma sêkwê
andu.
29 Magoc têŋ bêc Lot hu
malac Sodom siŋ, naŋ ya
ti †solpa peŋ sip akêŋ un-
dambê ma seŋ lau Sodom-
ŋga hoŋ su.
30 Ma lau oc sêmbo ŋalêŋ
tigeŋ dinaŋ têŋ bêc naŋ
Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ
ma hoc dau asê.
31 Têŋ bêc dinaŋ, oc tôm
dom bu lau naŋ sêndöc andu
ŋasactô, naŋ sêsôc andu
ŋalôm sêndi bu sêkôc gêŋ
daŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ, oc tôm
dom bu lau naŋ sêmbo ôm,
naŋ sêkac dau kwi bu sêkôc
si gêŋ daŋ.
32 Gauc nem gêŋ naŋ hôc
asê Lot ndê awhê!
33 Asa naŋ tac whiŋ bu sap
gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu
mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga.
Magoc asa naŋ hu siŋ tu
êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga
dom.
34 Aö wasôm têŋ mac,
têŋ bêc naŋ Ŋamalac ndê
Atu mbu meŋ, naŋ ŋamalac
lu oc sêyêc andu daŋ, ma
Anötö oc kôc iŋlu si daŋ, ma
hu daŋ siŋ.
35-36 Ma awhê lu oc sêndê
gêŋ sêmbo, ma Anötö oc kôc
daŋ, ma hu daŋ siŋ.”
37 Yisu ndê ŋgacsêŋomi
sêŋgô yom dau su, goc
sêndac iŋ, “Pômdau, gêŋ
dinaŋ oc hôc asê yêc nde?”
Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic
macmpoŋ sêŋgihi sêmbo,
naŋ taŋyalê bu gêŋ mbôp
daŋ yêc.”

18

Yom gôliŋ pi lêŋ dateŋ mbec-ŋga

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi,
ma kêdôhôŋ ŋac bu sêteŋ
mbec tôm bêc hoŋ, ma
takwê bu sêtap ŋandô sa ma
sêhu siŋ dom.
2 Iŋ sôm, “Ŋgac êmatôc
yom-ŋga daŋ mbo malac atu
daŋ. Iŋ töc Anötö dom, ma
toc ŋamalac daŋ sa dom.
3 Ma awhê sawa daŋ ndöc
malac dinaŋ, ma iŋ têŋ
ŋgac êmatôc yom-ŋga dau
gi ŋapaŋ, ma sôm, ‘Ŋamalac
daŋ kêŋ ŋawapac têŋ aö.
Nem aö sa ma êmatôc alu
mba yom.’
4 Iŋ ndac tidim daêsam
magoc ŋgac dau tec bu nem
iŋ sa e tiŋambu iŋ sôm têŋ
dau, ‘Aö gatöc Anötö dom,
ma gatoc ŋamalac sa dom,
5 tigeŋ awhê sawa dindec
ndac aö ŋapaŋ, ma bocd-
inaŋ aö wanem iŋ sa ma
wamatôc iŋ ndê yom. Aö
bu wakôm dom, dec iŋ oc
meŋ ŋapaŋ e kôm aö lic kam
sa.’ ”
6 Ma Pômdau sôm têŋ
ndê ŋgac-sêŋomi, “Ŋgac
êmatôc yom-ŋga dau iŋ
ŋgac gitêŋ dom, magoc iŋ
sôm bu nem awhê sawa di-
naŋ sa.

7 Mac lau naŋ Anötö
kêyaliŋ mac sa ati iŋ ndê,
naŋ ateŋ mbec têŋ iŋ acsalô
ti ôbwêc, mac gauc gêm
sake? Anötö oc tec bu ŋgô
mac nem mbec ma nem mac
sa, a?
8 Mba! Aö wasôm têŋ
mac bu iŋ oc nem mac sa
ŋagahô. Tigeŋ, têŋ ndoc
Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ,
naŋ iŋ oc tap lau ŋatô sa,
naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ iŋ-
ŋga dôŋ sêmbo, me mba?”

Yom gôliŋ pi Palêsai ma ŋgac kôc takis-ŋga daŋ

9 Yisu kêyalê bu lau ŋatô
naŋ sêkêŋ daŋga iŋ, naŋ
sêtoc dau sa bu lau gitêŋ ma
sêpu lau ŋatô. Bocdinaŋ iŋ
sôm yom gôliŋ daŋ bocdec
bu.
10 “Ŋgac lu sêtêŋ lôm
dabuŋ si, bu sêteŋ mbec.
Iŋlu si daŋ iŋ Palêsai, ma
ŋgac daŋ iŋ ŋgac kôc takis-
ŋga.
11 Palêsai dau tisa kalhac,
ma teŋ mbec tu dau-ŋga
bocdec bu, ‘Anötö, aö
wanem daŋge am bu aö
gatôm lau ŋatô naŋ lau sac,
naŋ dom. Aö gatôm lau
kaŋ dom, me lau naŋ sêkôm
mêtê sac me mêtê mockaiŋ-
ŋga dom. Ma yomandô, aö
gatôm ŋgac kôc takis-ŋga
dindê dom.
12 Yêc wake hoŋ ŋalôm
aö gahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ
tidim lu tu gauc nem am-
ŋga. Aö gawhê neŋ awa ti
wapa hoŋ kôc gi toŋ amaŋlu,
ma gakêŋ toŋ daŋ ti da têŋ
am.’
13 Palêsai teŋ mbec
bocdinaŋ, tigeŋ ŋgac kôc
takis-ŋga kalhac ahê. Iŋ
hôc tandô sa têŋ undambê
dom, magoc wec ti ŋalôm
ŋawapac ma teŋ mbec
bocdec bu, ‘Anötö, tamwalô
aö ŋgac sac dec.’ ”
14 Goc Yisu sôm, “Aö
wasôm têŋ mac bu Anötö
gêlic ŋgac kôc takis-ŋga
dinaŋ ti ŋgac gitêŋ, ma
Palêsai dinaŋ mba. Ŋahu bu
asa naŋ po dau ndê waê sa,
naŋ Anötö oc êŋgwiniŋ iŋ,
ma asa naŋ kêgwiniŋ dau,
naŋ Anötö oc toc iŋ sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc sauŋ

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Têŋ bêc daŋ lau sêkôc
si balêkoc sauŋ sêtêŋ Yisu
sêmeŋ, bu iŋ kêŋ amba
sac ŋac. Iŋ ndê ŋgac-
sêŋomi sêlic e sêsôm dinda
ti dambai.
16 Tigeŋ Yisu mbwêc
ŋac sêmeŋ ma sôm, “Atec
balêkoc dinaŋ sêtêŋ aö
sêmeŋ, ma alhac ŋac ahuc
dom. Bu Anötö ndê gôliŋ gic
lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ-
sauŋ dindec, naŋ ŋawaê.
17 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac, bu asa naŋ bu
sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu
nditôm balêkoc sauŋ daŋ
dom, naŋ oc nditôm dom bu
sôc ndi.”

Ŋgac bata ti lêlôm

(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

18 Ma ŋgac bata Israel-
ŋga daŋ ndac Yisu,
“Kêdôhôŋwaga ŋayham, aö

wakôm sake, dec tiŋambu
Anötö oc kôc aö sa wambo
taŋli yêc undambê?”
19 Ma Yisu sôm, “Tu sake-
ŋga am sam aö bu ŋayham?
Anötö tawasê iŋ ŋayham.
20 Am kêyalê Moses ndê
yomsu, *‘Kôm gêŋ mockaiŋ-
ŋga dom. Ndic ŋamalac ndu
dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm
yom tasaŋ pi lau dom,’* ma
‘Toc damam lu dinam sa.’ ”
21 Ma ŋgac dau sôm, “Aö
kakuc yomsu hoŋ dinaŋ têŋ
ndoc aö gambo balê ŋapaŋ e
kwahic dec.”
22 Yisu ŋgô yom dinaŋ ma
sôm têŋ iŋ, “Am pônda gêŋ
tigeŋ. Kêŋ am nem wapa
hoŋ têŋ lau sênemlhi, ma
ndic sam ŋa-awa têŋ lau
ŋalôm sawa. Ma bocdi-
naŋ am nem awa ŋandô oc
yêc undambê. Ma tiŋambu
mweŋ ma êmkuc aö.”
23 Magoc ŋgac dau ŋgô
Yisu ndê yom e ŋalôm
ŋawapac, ŋahu bu iŋ ŋgac
ti wapa daêsam.

Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)

24 Yisu tahê iŋ ma sôm,
“Lau ti lêlôm si awa ti wapa
kalhac ŋac ahuc e gitôm
dom bu sêsôc Anötö ndê
gôliŋ ŋapu ŋagahô.
25 Bôc atu daŋ gitôm
kamel, oc tôm bu sôc so
ŋalasê ŋagahô hôc gêlêc
ŋgac ti lêlôm daŋ bu sôc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu su.”
26 Lau naŋ sêŋgô yom dau
sêsôm, “Bu bocdinaŋ dec
asa oc tôm bu tap Anötö ndê
mwasiŋ nem lau si-ŋga sa?
Oc ŋawapac atu!”
27 Magoc Yisu ô yom ma
sôm, “Gêŋ naŋ ŋamalac
sêtôm dom bu sêkôm, naŋ
Anötö gitôm bu kôm.”
28 Ma Pita sôm têŋ iŋ, “Yac
oc bocke? Yac ahu mba andu
ti gêŋ hoŋ siŋ tu aŋkuc am-
ŋga.”
29 Ma Yisu sôm têŋ iŋ,
“Aö wasôm yom ŋandô têŋ
mac bu asa naŋ bu hu andu,
me awhê, me asidôwai, me
damba lu dinda, me balêkoc
siŋ tu êŋkuc aö-ŋga,
30 naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ
kaiŋ dinaŋ daêsam têŋ iŋ ô,
têŋ têm iŋ mbo nom. Ma
têŋ têm ŋambu-ŋga, Anötö
oc kôc iŋ sa ma kêŋ iŋ ndöc
tali ŋapaŋ yêc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Yisu kôc ŋgacsêŋomi 12
sa sêsa si sêmbo dau-ŋga,
ma sôm têŋ ŋac bu, “Kwahic
dec yac bu dapi Jerusalem
dandi, ma gêŋ hoŋ naŋ lau
propet sêto pi Ŋamalac ndê
Atu, naŋ oc ŋandô sa.
32 Lau oc sêkêŋ iŋ sip
lau Rom-ŋga amba, ma ŋac
oc sêsu iŋ susu, sêkôm iŋ
ŋayom, sêhê gasôp pi iŋ,
sêtap iŋ, ma sêndic iŋ ndu.
33 Magoc iŋ oc tisa tiyham
têŋ bêc titö-ŋga.”
34 Tigeŋ ŋac sêŋyalê yom
dau ŋahu dom. Ŋahu yêc siŋ
dau têŋ ŋac, ma ŋac si gauc
sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ŋgac tapec tandô po asê

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

35 Yisu ma lau naŋ sêŋkuc
iŋ sêŋsêlêŋ e sêsuŋ sa malac
Jeriko. Ma yêc seŋ ŋamakê
ŋgac tapec daŋ ndöc ma teŋ
gêŋ.
36 Ŋgac dau ŋgô bu lau
daêsam sêŋsêlêŋ sêmbo
seŋ, goc ndac gêŋ dau ŋahu.
37 Ma lau sêsôm têŋ iŋ
bu Yisu Nasaret-ŋga kêsêlêŋ
mbo seŋ meŋ.
38 Goc iŋ mbwêc, “Yisu,
†Dawid ndê Atu, tamwalô
aö!”
39 Lau naŋ sêŋsêlêŋ
sêmuŋ Yisu sêhec yom ŋgac
tapec dau, ma sêsôm têŋ
iŋ bu nem dôŋ. Magoc iŋ
mbwêc ti ŋaŋga, “Dawid
ndê Atu, tamwalô aö!”
40 Yisu kwê dôŋ kalhac, ma
sôm têŋ lau bu sêkôc ŋgac
dau sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Ma
têŋ ndoc iŋ tigasuc Yisu, naŋ
Yisu ndac iŋ,
41 “Am tac whiŋ bu aö
wakôm sake têŋ am?” Ma iŋ
sôm, “Pômdau, aö tac whiŋ
bu tanôŋ ŋayham sa.”
42 Goc Yisu sôm têŋ iŋ,
“Tanôm ŋayham sa! Am
nem kêŋ whiŋ kôm am
ŋayham sa.”
43 Ma ŋagahô eŋ iŋ tandô
ŋayham sa, ma iŋ kêkuc
Yisu ma kêpiŋ Anötö. Ma
lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ di-
naŋ, naŋ sêmpiŋ Anötö boc-
dinaŋ.

19

Yisu lu Sakias

1 Yisu sôc malac Jeriko gi,
ma bu êŋsêlêŋ gacgeŋ sa
ndi.
2 Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ
sêsam iŋ ndê ŋaê bu Sakias.
Iŋ ŋgac bata kôc takis-
ŋga, ma iŋ dau ndê mone
daêsam.
3 Iŋ tac whiŋ bu lic Yisu
pi ŋandô, magoc iŋ gitôm
dom, bu iŋ ŋgac apê, ma lau
daêsam sêŋgihi Yisu ahuc.
4 Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêti muŋ
gi, ma pi a kiŋ daŋ, bu lic
Yisu naŋ kêsêlêŋ mbo seŋ
meŋ.
5 Têŋ ndoc Yisu hôc asê
a dinaŋ ŋapu, naŋ tatac
ma sôm têŋ iŋ, “Sakias, sip
mweŋ ŋagahô! Acsalô dec
aö wambo am nem andu
wawhiŋ am.”
6 Goc ŋagahô Sakias sip
nom ma kôc Yisu sa ti atac
ŋayham, ma sêtêŋ iŋ ndê
andu si.
7 Magoc lau hoŋ naŋ sêlic
gêŋ dau sêtucdiŋ ma sêsôm,
“Yisu bu ndic ŋgac sac daŋ
kêsi!”
8 Têŋ ndoc sêmbo Sakias
ndê andu, naŋ ŋgac dau tisa
ma sôm têŋ Yisu, “Pômdau
lic! Kwahic dec aö wawhê
aneŋ wapa hoŋ kôc ndi toŋ
lu, ma wakêŋ toŋ daŋ têŋ lau
ŋalôm sawa. Ma lau naŋ aö
kasau ŋac ma gakôc ŋac si
mone, naŋ aö waô mone dau
tidim hale têŋ ŋac.”
9 Dec Yisu sôm, “Acsalô
lec Anötö ndê mwasiŋ nem
lau si-ŋga meŋ pi lau andu
dindec-ŋga. Bu ŋgac dindec
iŋ Abraham ndê apaŋgac
daŋ whiŋ.
10 Ŋamalac ndê Atu meŋ

bu êŋsalê lau naŋ siŋga su,
ma bu nem ŋac si.”

Yom gôliŋ pi mone gol
(Mat 25:14-30)

11 Lau naŋ sêŋgô Yisu ndê
yom dinaŋ, naŋ sêlic bu iŋ
suŋ sa têŋ Jerusalem, ma
sêkêŋ bata bu têŋ ndoc iŋ
hôc asê, naŋ Anötö ndê gôliŋ
oc meŋ sa tiawê, ma Yisu
oc ti lau Israel-ŋga si kiŋ.
Bocdinaŋ Yisu gic hu sôm
yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac.
12 Iŋ sôm, “Ŋgac ti waê
atu daŋ kêmasaŋ dau bu
têŋ gameŋ baliŋ daŋ ndi, bu
yêc dindê kiŋ atu oc kêŋ
ŋaclai têŋ iŋ bu nem gôliŋ
lau yêc iŋ dau ndê gameŋ.
Ma tiŋambu iŋ oc mbu meŋ.
13 Boc-dinaŋ iŋ kêgalêm
iŋ ndê lau akiŋ amaŋlu sa,
ma kêŋ mone gol daŋ naŋ
sêsam bu ‘maina’ têŋ ŋac
tôm gi.* Ma iŋ sôm têŋ
ŋac, ‘Akôc mone dec sa, ma
akôm gweleŋ pi e nditôm aö
wambu wameŋ.’
14 Magoc iŋ ndê lau sêtec
iŋ, ma sêkêŋ lau aheŋ-ŋga
ŋatô sêŋkuc iŋ bu sêsôm têŋ
kiŋ atu bu, ‘Yac atec ŋgac
dec bu nem gôliŋ yac.’
15 Magoc kiŋ atu ŋgô ŋac
si yom dom ma kêŋ ŋaclai
têŋ ŋgac dau bu nem gôliŋ
lau, goc iŋ mbu têŋ iŋ ndê
gameŋ gi. Iŋ hôc asê su, goc
kêŋ yom bu iŋ ndê lau akiŋ
naŋ iŋ kêŋ mone têŋ ŋac,
naŋ sêtêŋ iŋ sêndi. Iŋ bu lic
ŋac sêkôm gweleŋ bocke pi
mone dau.
16 “Ŋgac akiŋ ŋamata-ŋga
meŋ ma sôm, ‘Aneŋ ŋadau,
aö gakôm gweleŋ pi am nem
mone tigeŋ, ma gatap mone
amaŋlu tiyham sa.’
17 Ma ŋadau sôm, ‘Aneŋ
ŋgac akiŋ, am kôm
ŋayham! Am yob gêŋ sauŋ
dindec ŋapep, ma kwahic
dec aö wakêŋ am nem gôliŋ
malac amaŋlu.’
18 “Ma ŋgac tilu-ŋga
meŋ ma sôm, ‘Ŋadau, aö
gakôm gweleŋ pi am nem
mone tigeŋ, ma gatap mone
amaŋdaŋ tiyham sa.’
19 Ma ŋadau sôm têŋ iŋ,
‘Kwahic dec aö wakêŋ am
nem gôliŋ malac amaŋdaŋ.’
20 “Ma lau akiŋ dau si daŋ
meŋ ma sôm, ‘Ŋadau, am
nem mone gol tigeŋ kelec.
Aö kapaŋ si ŋapep.
21 Aö gatöc am, bu am
ŋgac lêlê-ŋga dom. Am kêŋ
batam bu kôc gêŋ ŋandô yêc
lau naŋ am kêŋ gêŋ têŋ ŋac
dom. Ma am gic gêŋ ŋandô
sa yêc gameŋ naŋ am sô gêŋ
ŋawhê dom.’
22 Goc ŋadau sôm têŋ iŋ,
‘Am ŋgac akiŋ sac! Aö wa-
matôc am waŋkuc yom naŋ
am daôm sôm. Am kêyalê
bu aö ŋgac lêlê-ŋga dom,
ma bu aö gakêŋ bataŋ bu
wakôc gêŋ yêc lau naŋ aö
gakêŋ gêŋ têŋ ŋac dom, ma
bu wandic gêŋ ŋandô sa yêc
gameŋ naŋ gasô gêŋ dom.
23 Tu sake-ŋga am kôm
gweleŋ pi aneŋ mone dom?
Oc tôm bu am kêŋ aneŋ

* **19:13** Maina tigeŋ gitôm †denarii 100, naŋ gitôm ŋaôli gweleŋ bêc 100-ŋga.

mone têŋ lau sêyob mone-
ŋga bu sêyob e aö wambu
wameŋ, dec oc tôm bu sêkêŋ
mone ŋagec sac mone dau
ŋahô ma aö wakôc hoŋ sa.’
24 “Ma iŋ sôm têŋ lau naŋ
sêlhac sêmpiŋ, ‘Akôc iŋ ndê
mone tigeŋ dinaŋ su, ma
akêŋ têŋ ŋgac akiŋ naŋ kôc
mone amaŋlu.’
25 Magoc ŋac sêsôm,
‘Ŋadau, iŋ kôc mone
amaŋlu su!’
26 Goc ŋadau sôm, ‘Aö
wasôm têŋ mac bu asa naŋ
yob gêŋ naŋ aö gakêŋ sip
iŋ amba, naŋ ŋapep, naŋ
wakêŋ gêŋ ŋatô tiyham têŋ
iŋ whiŋ. Tigeŋ asa naŋ yob
ndê gêŋ ŋapep dom, naŋ aö
wakôc iŋ ndê gêŋ hoŋ su.
27 Ma aŋgô! Aneŋ ŋacyo
naŋ sêtec bu aö wanem
gôliŋ ŋac, naŋ akôc ŋac
sêmeŋ, ma andic ŋac ndu
yêc aö aŋôŋ-ŋga.’ ”

Yisu hôc asê Jerusalem
(Mat 21:1-9; Mak 11:1-10;
Jon 12:12-15)

28 Yisu sôm yom dinaŋ
su, ma kêsêlêŋ hêganôŋ
Jerusalem gi, ma iŋ ndê
sêŋomi sêŋkuc iŋ.
29 Iŋ kêsêlêŋ gi e kêpiŋ
malac lu naŋ sêsam bu Bet-
pagi ma Betani, malac lu naŋ
sêyêc Lôc Olib. Ma iŋ kêkiŋ
ndê ŋgacsêŋom lu
30 ma sôm têŋ iŋlu, “Asôc
malac dindê andi, ma amlu
oc atap doŋki daŋ sa, naŋ
sêsô dôŋ kalhac. Iŋ doŋki
ŋatu wakuc, naŋ ŋamalac
daŋ ndöc ŋahô muŋ su dom.
Aŋgapwêc su ma akôc sa
ameŋ.
31 Ma lau bu sêndac
amlu bu bocke ma amlu bu
aŋgapwêc iŋ su, goc asôm
têŋ ŋac bu, ‘Pômdau tac
whiŋ bu doŋki dindec nem
iŋ sa.’ ”
32 Boc-dinaŋ ŋgac lu dinaŋ
sêsôc malac dau si, ma sêtap
doŋki dau sa tôm Yisu sôm.
33 Sêŋgapwêc doŋki
sêmbo, ma ŋadaui sêndac
iŋlu bu, “Amlu aŋgapwêc iŋ
tu sake-ŋga?”
34 Ma sêsôm, “Pômdau tac
whiŋ bu doŋki dindec nem
iŋ sa.”
35 Iŋlu sêwê doŋki dau
sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ŋac
si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki,
ma sêkêŋ iŋ pi gi ndöc ŋahô.
36 Yisu ndöc doŋki ma
kêsêlêŋ gi, ma lau sêhê si
ŋakwê yêc seŋ.
37 Iŋ kêsêlêŋ gi e hôc asê
gameŋ naŋ seŋ sip akêŋ Lôc
Olib, goc sêŋomi toŋ atu naŋ
sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc ti
atac ŋayham atu, ma sêmpiŋ
Anötö pi gêŋ dalô naŋ sêlic.
38 Sêsôm, “Anötö nem
mbec kiŋ naŋ meŋ gêm
Pômdau aŋgô. Yom malô
yêc undambê, ma Anötö ndê
waê sa yêc lôlôc!”
39 Palêsai ŋatô sêmbo
sêwhiŋ lau daêsam di-
naŋ, ma sêsôm têŋ Yisu,
“Kêdôhôŋwaga, hec yom
am nem sêŋomi, bu ŋac si
yom so.”
40 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Aŋgô! Sêŋomi bu sênem
dôŋ, goc hoc dindec oc
sêmbwêc asê!”

41 Yisu kêsêlêŋ gi e hôc
tandô sa pi malac atu
Jerusalem, dec taŋ pi malac
dau.
42 Iŋ sôm, “Tôm ŋasawa
baliŋ su e meŋ têŋ acsalô
lec aö tac whiŋ bu mac
lau Jerusalem-ŋga aŋyalê
lêŋ naŋ oc tôm bu kêŋ mac
ambo ti atac malô. Tigeŋ
mac nem ŋalôm ŋadandi ma
kwahic dec lêŋ dau yêc siŋ
dau têŋ mac.
43 Têm oc meŋ sa, naŋ nem
ŋacyo oc sêŋgihi mac ahuc
ma sêŋgilì tuŋbôm ma sêsôc
nem malac sêloc.
44 Ŋac oc sêndic mac ti
nem balêkoc hoŋ ndu, m
a sêseŋ malac dindec su e
hoc daŋ ndöc hoc daŋ ŋahô
tiyham dom. Ŋac oc sêkôm
bocdinaŋ, ŋahu bu Anötö
têŋ mac meŋ bu nem mac sa,
magoc mac aŋyalê dom.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)

45 Têŋ ndoc Yisu hôc
asê Jerusalem, naŋ iŋ
kêsêlêŋ gi e sôc lôm dabuŋ
ŋabatêmndö gi. Ma iŋ soc
lau naŋ sêkêŋ gêŋ bu lau
sênemlhi, naŋ sêsa awê.
46 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Sêto
Anötö ndê yom yêc bocdec
bu, *‘Aneŋ andu gic waê bu
lau sêteŋ mbec sêmbo-ŋga,’*
magoc mac akôm Anötö ndê
andu ti lau kaŋ si gameŋ.”
47 Tôm bêc hoŋ iŋ
kêdôhôŋ lau mbo lôm
dabuŋ ŋabatêmndö. Ma
dabuŋsiga atu-tu ti lau
†Skraib naŋ sêndôhôŋ
yomsu, ma lau bata Israel-
ŋga sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ
ndu.
48 Magoc sêtap lêŋ daŋ sa
dom, bu lau hoŋ atac whiŋ
bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma
sêsap iŋ dôŋ ŋapaŋ.

20

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Têŋ têm dinaŋ Yisu
kêdôhôŋ lau, ma gêm mêtê
pi ŋawaê ŋayham mbo lôm
dabuŋ. Ma dabuŋsiga atu-
tu ti lau Skraib ma lau bata
Israel-ŋga sêtêŋ iŋ si,
2 ma sêsôm, “Sôm têŋ yac.
Am kôc ŋaclai yêc nde, bu
kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm?
Asa kêŋ têŋ am?”
3 Ma iŋ sôm, “Gêŋ
ŋamata-ŋga aö bu wakêŋ
gêndac daŋ têŋ mac. Asôm
têŋ aö,
4 asa kêŋ ŋaclai têŋ Jon
dec iŋ kêku lau? Anötö kêŋ
ŋaclai têŋ iŋ, me mba?”
5 Ŋac sem yomgalôm têŋ
dau pi Yisu ndê gêndac ma
sêsôm, “Yac bu dasôm bu,
‘Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Jon,’
dec iŋ oc ndac yac, ‘Tu
sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon
dom?’
6 Magoc yac bu dasôm bu
Jon kêku lau kêkuc ŋamalac
nom-ŋga si gauc ŋambwa,
dec lau hoŋ oc sêtuc yac
ŋa hoc dambac ndu, bu
ŋac sêlic Jon bu Anötö ndê
propet daŋ.”

7 Bocdinaŋ sêsôm têŋ Yisu
bu sêŋyalê Jon ndê ŋaclai
ŋahu dom.
8 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Ma bocdinaŋ aö wasôm
aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ
mac dom.”

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Ma Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ têŋ lau dau bocdec bu,
“Ŋgac daŋ sô ôm wain-ŋga
daŋ, ma kêŋ têŋ lau ŋatô bu
sêyob. Goc iŋ têŋ gameŋ daŋ
gi ma mbo ŋasawa baliŋ.
10 Têŋ ndoc sêhoŋ wain
ŋandô sa-ŋga, iŋ kêkiŋ ŋgac
akiŋ daŋ têŋ lau naŋ sêyob
iŋ ndê ôm, naŋ gi, bu sêkêŋ
wain ŋandô ŋatô têŋ iŋ.
Tigeŋ ŋac sic iŋ, ma sêkêŋ iŋ
kölhö amba sawa gi.
11 Goc ŋadau kêkiŋ ŋgac
akiŋ daŋ tiyham, magoc ŋac
sic iŋ ma sêkôm mêtê sac têŋ
iŋ, ma sêkêŋ iŋ kölhö amba
sawa gi.
12 Ma iŋ kêkiŋ ŋgac titö-
ŋga têŋ ŋac gi, magoc ŋac
sic iŋ basô, ma sêmasuc iŋ
sa awê gi.
13 Goc ôm wain-ŋga ŋadau
sôm, ‘Aö wakôm sake? Aö
waŋkiŋ aneŋ balê, naŋ aö
atac whiŋ iŋ ndu andô.
Mboe ŋac oc sêtoc iŋ sa.’
14 Tigeŋ têŋ têm lau sêyob
ôm-ŋga sêlic ŋadau ndê atu
kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêsôm têŋ
dandi, ‘Ŋadau ndê atuŋgac
dê oc wêkaiŋ ôm dindec.
Dandic iŋ ndu ma dakôc ôm
dindec su ti yac neŋ.’
15 Ma sêmasuc iŋ yêc ôm
wain-ŋga, ma sic iŋ ndu.”

Ma Yisu ndac, “Mac gauc
gêm bu ôm ŋadau oc kôm
sake têŋ ŋac?
16 Iŋ oc meŋ ma ndic lau
sêyob ôm-ŋga ndu, ma kêŋ
ndê ôm têŋ lau ŋatô sêyob.”
Lau naŋ sêŋgô yom dinaŋ
sêsôm, “Mba! Bocdinaŋ
dom!”
17 Magoc Yisu tahê ŋac ma
sôm, “Gauc nem yom naŋ
sêto yêc bocdec bu, ‘*Hoc naŋ
lau sêkwê andu-ŋga sêtec,
naŋ kwahic ti hoc ŋamata-
ŋga yêc andu dau.’* Mac
aŋyalê yom dau ŋahu, me
mba?
18 Lau hoŋ naŋ sêtiŋ gahi
pi hoc dinaŋ e sêpeŋ, naŋ oc
sêniŋga, ma hoc dau bu peŋ
pi ŋamalac daŋ, dec oc sec
iŋ popoc.”
19 Lau Skraib ti dabuŋsiga
atu-tu sêŋyalê bu Yisu ndê
yom gôliŋ dinaŋ hêganôŋ
ŋac, dec ŋac atac whiŋ bu
sêkôc iŋ dôŋ ŋagahô eŋ.
Magoc ŋac sêtöc lau naŋ
sêmbo sêwhiŋ iŋ, dec sêkôm
dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Ma lau bata Israel-ŋga
dinaŋ tatiŋ Yisu ŋapep, ma
sêkêŋ lau ŋatô bu sêtip iŋ.
Lau sêtip Yisu-ŋga dinaŋ
sêŋsau bu ŋac tac whiŋ bu
sêŋgô iŋ ndê yom. Tigeŋ
sêkêŋ daŋga bu mboe sêŋgô
iŋ sôm yom so daŋ, dec ŋac
oc sêkêŋ iŋ sip gôliŋwaga

Rom-ŋga ndê amba, bu
êmatôc iŋ.
21 Ma ŋac sêsôm têŋ iŋ bu,
“Kêdôhôŋwaga, yac aŋyalê
bu am sôm yom ma kêdôhôŋ
lau ŋalêŋ gitêŋ. Am toc
lau hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ, ma
kêdôhôŋ Anötö ndê lêŋ têŋ
lau kêkuc yom ŋandô.
22 Kwahic dec yac bu an-
dac am bu iŋ solop bu yac
dakêŋ takis têŋ Sisa, me
mba?”
23 Yisu kêyalê bu ŋac gauc
gêm bu sêtim iŋ, dec sôm têŋ
ŋac,
24 “Atôc mone silba daŋ
têŋ aö.” Ma iŋ ndac, “Asa
ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone
dindec?”
25 Ma ŋac sêsôm, “Sisa
ndê.” Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Bocdinaŋ atoc Sisa sa ŋa
gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, ma
atoc Anötö sa ŋa gêŋ naŋ gic
iŋ ŋawaê.”
26 Ŋalêŋ dinaŋ ŋac
sêŋsahê bu sêtim iŋ bu
sôm yom so daŋ yêc lau
hoŋ aŋgô-ŋga, magoc sêtôm
dom. Sêhêdaê tu iŋ ndê yom
ti gauc-ŋga, ma ŋac si yom
mba bu sêsôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Têŋ dinaŋ lau †Sadiusi
ŋatô sêtêŋ Yisu si. Ŋac lau
Israel-ŋga si toŋ daŋ, naŋ
sêkêŋ whiŋ bu lau batê oc
sêtisa tiyham dom. Ma ŋac
sêkêŋ gêndac daŋ têŋ Yisu
bocdec bu,
28 “Kêdôhôŋwaga, Moses
to yac neŋ yomsu daŋ
bocdec bu. Ŋgac daŋ bu
ndê dôwa nem awhê sa ma
bu mbac ndu ma balêkoc
mbasi, naŋ ŋgac dau oc nem
dôwa ndê awhê sawa, ma
kwê balêkoc asê tu dôwa-
ŋga.
29 Têŋ têm daŋ, asidôwai
7 sêmbo. Ŋgac ŋamata-ŋga
gêm awhê sa, magoc iŋ mbac
ndu ma iŋ ndê balêkoc mba.
30-31 Ma ŋgac tilu-ŋga gêm
awhê sawa dau, tigeŋ mbac
ndu ma balêkoc mba. Ŋalêŋ
tigeŋ ŋgac titö-ŋga e têŋ
ŋgac ti-7-ŋga hoŋ sem awhê
sawa dau magoc sêmbac
ndu ma balêkoc mba.
32 Ma tiŋambu awhê dau
mbac ndu.
33 Kwahic dec yac bu an-
dac am bocdec bu. Lau
batê bu sêtisa tôm lau ŋatô
sêsôm, dec awhê dau oc ti
asa ndê awhê? Bu asidôwai
7 dinaŋ hoŋ sem iŋ su têŋ
ndoc sêmbo tali.”
34 Ma Yisu ô yom ma sôm
têŋ ŋac, “Lau têm dindec-
ŋga sem dau,
35 tigeŋ têŋ têm ŋambu-
ŋga, lau naŋ Anötö oc lic
bu lau gitêŋ ma uŋ ŋac sa
bu sêndöc tali yêc undambê,
naŋ oc sênem dau dom.
36 Ma oc tôm dom bu ŋac
sêmbac ndu tiyham, bu ŋac
oc sêmbo sêtôm aŋela. Lau
naŋ Anötö uŋ sa sêndöc un-
dambê, naŋ oc sêti iŋ ndê
balêkoc.
37 Ma Moses dau tôc asê
bu lau batê oc sêtisa. Gauc
nem yom naŋ iŋ to pi
ndoc iŋ gêlic ya golom sa

a daŋ. Têŋ ndoc dinaŋ iŋ
sam Pômdau bu Abraham
ndê Anötö, Aisak ndê Anötö,
ma Jakob ndê Anötö.
38 Lau batê bu sêtisa dom,
dec tu sake-ŋga Anötö sam
dau bu lau tö dinaŋ si
Anötö? Anötö iŋ lau batê
si Anötö dom, iŋ lau tali si
Anötö, bu lau hoŋ si ŋahu
sêmbo tali-ŋga yêc Anötö.”
39 Lau †Skraib ŋatô sêŋgô
Yisu ndê yom dau ma sêsôm,
“Kêdôhôŋ-waga, am nem
yom ŋayham!”
40 Ma tiŋambu lau sêtöc
dau bu sêkêŋ gêndac têŋ
Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Bocke ma lau sêsôm bu
Mesaya iŋ Dawid ndê Atu?
42 Dawid dau to yom
yêc Buku Wê-ŋga bocdec
bu, *‘Anötö sôm têŋ aneŋ
Pômdau, “Am ndöc aö amaŋ
andô-ŋga,*
43 *e nditôm aö wakêŋ
nem ŋacyo sêsôc am gahim
ŋapu.” ’*
44 Bocdinaŋ Dawid dau
sam Mesaya bu Pômdau,
ma bocke dec lau sêsôm bu
Mesaya iŋ Dawid ndê Atu?”

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)

45 Ma yêc lau hoŋ dinaŋ
si aŋgô-ŋga, Yisu sôm têŋ iŋ
ndê ŋgacsêŋomi,
46 “Ayob daôm ŋapep bu
aŋkuc lau Skraib si gêbôm
dom. Ŋac sêsôc ŋakwê baliŋ
ma sêŋsêlêŋ sêmbo malac
lôm, bu ŋac atac whiŋ bu
lau sêtoc ŋac sa ma sêhê
mwalêc ŋac. Ŋac atac whiŋ
bu sêndöc mala ŋamata-ŋga
yêc lôm wê-ŋga, ma lau ti-
waê si mala têŋ ndoc sêneŋ
mwasiŋ-ŋga.
47 Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga,
sêteŋ mbec baliŋ, magoc
têŋ ndoc lau sêlic ŋac dom,
naŋ sêŋsau lauwhê sawa bu
sêŋgaho ŋac si andu su.
Anötö oc êmatôc ŋac ma
kêŋ ŋagêyô sac andô têŋ
ŋac.”

21

Awhê tuc daŋ kêŋ da daŋge
(Mak 12:41-44)

1 Yisu hôc tandô sa ma
gêlic lau ti lêlôm sêkêŋ si da
sip apa da-ŋga naŋ kalhac
lôm dabuŋ ŋamakê.
2 Ma iŋ gêlic awhê tuc
ŋalôm sawa daŋ kêŋ awa
sauŋ lu gitôm wan toea lu sip
apa da-ŋga.
3 Ma iŋ sôm, “Aö wasôm
yomandô têŋ mac, bu yêc
Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc
ŋalôm sawa dindec kêŋ da
hôc gêlêc lau hoŋ si da su.
4 Ŋahu bu lau ti lêlôm
sêkêŋ si da, magoc ŋac
si awa daêsam gacgeŋ yêc
ŋac-ŋga. Tigeŋ awhê dindec
iŋ awhê ŋalôm sawa, ma iŋ
kêŋ iŋ ndê gêŋ hoŋ ti da.”

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 Yisu ndê ŋgacsêŋomi
ŋatô sêsôm yom pi hoc
ŋayham-ŋayham ma gôlôŋ
ŋayham naŋ lau ŋatô sêkêŋ
bu sêŋgôlôŋ lôm dabuŋ.
Magoc Yisu sôm,
6 “Ndoc oc meŋ sa, naŋ gêŋ
ŋayham hoŋ naŋ kwahic dec
mac alic yêc gameŋ dindec,
naŋ oc niŋga. Ŋacyo oc
sêseŋ hoc hoŋ su, ma hoc
daŋ oc ndöc hoc daŋ ŋahô
tiyham dom.”

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga
(Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

7 Ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi
sêndac iŋ, “Kêdôhôŋwaga,
ŋawapac naŋ am sôm yom
pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem
têŋ têm bocke? Ma gêŋ sake
oc kêŋ puc yac bu têm dau
meŋ kêpiŋ?”
8 Ma Yisu sôm, “Ayob
daôm ŋapep bu lau sêŋsau
mac dom. Lau daêsam
oc sêmeŋ sênem aö aŋôŋ
ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dau,’
ma ‘Têm dau meŋ kêpiŋ.’
Aŋkuc ŋac dom!
9 Ma têŋ têm mac aŋgô
ŋawaê bu lau sic siŋ têŋ
dau, me lau sêli dau sa, naŋ
atöc daôm dom. Bu gêŋ
hoŋ dinaŋ gic waê bu meŋ
sa muŋ, magoc têm ŋambu-
ŋga yêc dôŋ yêc.”
10 Ma Yisu gic têku yom
ma sôm, “Kiŋ nom-ŋga oc
sêkêŋ kisa dau, ma lau akêŋ
gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ
lau akêŋ gameŋ daŋ.
11 Tiyhô oc nem atu, ma
tôbôm ti gêmbac atu-tu oc
sêhôc asê gameŋ ŋatô. Lau
oc sêlic gêŋ dalô atu-tu yêc
umboŋ, ma gêŋ atu-tu naŋ
oc kôm ŋac sêtöc dau atu.
12 “Gêŋ ŋamata-ŋga, lau
oc sêkêŋ kisa mac, ma sêkôc
mac dôŋ. Tu mac akêŋ
whiŋ aö-ŋga, dec lau oc
sêmatôc mac yêc lôm wê-
ŋga, ma sêkêŋ mac andöc
gapocwalô. Ma ŋac oc sêkêŋ
mac alhac kiŋ ti gôliŋwaga
aŋgô-ŋga bu sêmatôc mac.
13 Ndoc dinaŋ iŋ mac nem
têm bu asôm yom asê pi aö.
14 Ahêgo daôm tu yom
asôm-ŋga dom,
15 bu aö dauŋ oc wanem
mac sa, ma wakêŋ yom ti
gauc têŋ mac. Ma mac nem
ŋacyo oc sêtôm dom bu sêô
mac nem yom me sêseŋ mac
nem yom.
16 Dinami ti damami, ma
asidôwai ma silip naŋ sêkêŋ
whiŋ dom, naŋ oc sêhoc mac
nem lau ŋatô asê, ma sêndic
ŋatô ndu.
17 Tu aö-ŋga dec lau hoŋ
oc sêtec mac.
18 Tigeŋ Anötö oc yob mac
e nem kêclauŋ ŋandô daŋ
niŋga dom.
19 Magoc alhac ŋaŋga ma
ahu aö siŋ dom, ma Anötö
oc kôc mac sa andöc tamli
ŋapaŋ yêc undambê.”

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga
(Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

20 “Têŋ ndoc mac alic lau
siŋ-ŋga sêŋgihi Jerusalem
ahuc, naŋ dec aŋyalê bu
ŋasawa sauŋ ma ŋac oc
sêseŋ malac atu dau su.

21 Têŋ ndoc dinaŋ, mac
lau naŋ ambo gameŋ Judia-
ŋga naŋ alhö ŋagahô api
gameŋ lôc-ŋga andi. Lau
naŋ sêmbo Jerusalem, naŋ
sêhu malac dau siŋ, ma lau
naŋ sêmbo gameŋ ŋamakê-
ŋga naŋ sêsôc malac atu dau
tiyham dom.
22 Yom hoŋ naŋ lau propet
sêhoc asê gwanaŋ pi ŋagêyô
naŋ oc tap lau nom-ŋga sa,
naŋ oc ŋandô sa têŋ têm
dinaŋ.
23 Oyaê. Lauwhê naŋ daê
ma lauwhê naŋ sêkêŋ su
têŋ balêkoc, naŋ oc sêtap
ŋawapac atu sa têŋ têm di-
naŋ. Ŋawapac atu oc hôc
asê nom, ma lau Israel-ŋga
oc sêŋsahê ŋacyo si atac
ŋandê.
24 Lau gameŋ apa-ŋga
oc sêndic lau Israel-ŋga
ŋatô ndu ŋa bieŋ baliŋ, ma
sêŋgaho ŋatô su ma sêwê
ŋac sêtêŋ lau apa si gameŋ
sêndi sêtôm lau gapocwalô-
ŋga. Anötö kêmatiŋ têm
bu lau gameŋ apa-ŋga
sêŋgwiniŋ lau Jerusalem-
ŋga, ma ŋac oc sêkôm e têm
dau pacndê.”

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

25 “Lau oc sêlic gêŋ dalô
ac-ŋga ti ayô-ŋga ma tata-
ŋga. Ma yêc nom, gwêc
oc li dau sa atu, ma kôm
lau si gauc êŋsôŋ ma ŋalôm
ŋawapac atu.
26 Gêŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac
umboŋ oc wiwic sa, ma tu
dinaŋ-ŋga lau oc sêtöc dau
e ŋac tagôlô ma sêhêgo dau
tu gêŋ bocke naŋ oc hôc asê
nom-ŋga.
27 Têŋ ndoc dinaŋ lau oc
sêlic Ŋamalac ndê Atu mbu
meŋ ndöc dao ŋahô ti ŋaclai
ma ŋawasi atu.
28 Têŋ ndoc gêŋ kaiŋ dinaŋ
bu meŋ sa, naŋ atisa ma
tamtac, bu mac nem ndoc bu
atap Anötö ndê mwasiŋ nem
mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ
meŋ kêpiŋ.”
29 Ma Yisu sôm yom gôliŋ
daŋ bocdec, “Gauc nem a laŋ
ma a ŋatô.
30 Têŋ ndoc mac alic
ŋalauŋ wakuc bu lêc, naŋ
mac aŋyalê bu ndoc ac-ŋga
meŋ kêpiŋ.
31 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc
mac alic gêŋ naŋ aö gasôm
yom pi, naŋ hôc asê, dec
aŋyalê bu ndoc meŋ kêpiŋ
bu Anötö ndê gôliŋ meŋ sa
tiawê.
32 Yomandô! Lau têm
dinaŋ-ŋga oc sêmbac ndu
dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc
asê.
33 Undambê ti nom oc
niŋga, tigeŋ aneŋ yom daŋ
oc niŋga dom.”

Danem ali

34-35 Ma Yisu sôm, “Oc
tôm dom bu ŋamalac daŋ
êŋlêc bêc ŋambu-ŋga dau.
Bocdinaŋ dec amasaŋ daôm
ŋapep ma anem ali. Ayob bu
anôm gêŋ êŋiŋ mac-ŋga ma
aneŋ gêŋ ŋawahô me apô
sim daôm tu ŋawapac nom-
ŋga êŋlêc dom, bu mboe gêŋ
dau oc hê nem gauc dôŋ
têŋ têm bêc ŋambu-ŋga dau

meŋ sa. Bu bêc dau oc hôc
asê mac ŋagahô, tôm bôc
daŋ sip akô sep eŋ.
36 Anem ali ma ateŋ mbec
bu Anötö kêŋ licwalô têŋ
mac bu ŋawapac hoŋ naŋ oc
sêhôc asê, naŋ ku mac dulu
dom, ma bu mac oc atôm
bu alhac Ŋamalac ndê Atu
aŋgô-ŋga ti mayam pac.”
37 Têŋ ŋasawa dinaŋ Yisu
kêdôhôŋ lau mbo lôm dabuŋ
ŋabatêmndö têŋ acsalô, ma
iŋ sa gi yêc Lôc Olib têŋ
ôbwêc.
38 Tôm bêc hoŋ lau
daêsam sêtêŋ lôm dabuŋ si
têŋ bêbêc ganduc, bu ŋac
atac whiŋ bu sêŋgô Yisu ndê
yom.

22

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)

1 Lau Israel si †Mwasiŋ
Bolom Yist Mba-ŋga naŋ lau
sêsam bu Mwasiŋ Pasowa-
ŋga, naŋ meŋ kêpiŋ.
2 Ma dabuŋsiga atu-tu ti
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga
sêŋsalê lêŋ bu sêndic Yisu
ndu gelec, ŋahu bu sêtöc
lau.
3 Têŋ ndoc dinaŋ Sadaŋ sip
Judas ndê ŋalôm. Iŋ ŋgac
naŋ sêsam bu Iskeriot, ma iŋ
ŋgacsêŋomi 12 si daŋ.
4 Iŋ têŋ dabuŋsiga atu-tu
ti lau siŋ-ŋga naŋ sêyob lôm
dabuŋ, naŋ gi, ma ŋac sem
yomgalôm pi lêŋ tu Judas
hoc Yisu asê têŋ ŋac-ŋga.
5 Goc ŋac atac ŋayham,
ma sêsôm tidôŋ bu sênemlhi
iŋ ŋa mone.
6 Judas gôlôc ma kêsalê
ndoc bocke naŋ lau daêsam
oc sêmbo sêwhiŋ Yisu dom,
dec oc tôm bu iŋ hoc Yisu
asê.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga
(Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)

7 Mwasiŋ Bolom Yist Mba-
ŋga ŋabêc naŋ lau Israel
sic domba Pasowa-ŋga ndu,
naŋ meŋ hôc asê.
8 Ma Yisu kêkiŋ Pita lu
Jon ma sôm, “Amlu andi
ma amasaŋ Mwasiŋ Pasowa-
ŋga bu daneŋ.”
9 Ma sêndac iŋ, “Am tac
whiŋ bu alu amasaŋ Pasowa
yêc nde?”
10 Ma Yisu sôm têŋ iŋlu,
“Asôc Jerusalem andi, ma
amlu oc atap ŋgac daŋ sa,
naŋ hôc bu lôŋ daŋ. Aŋkuc
iŋ atêŋ iŋ ndê ŋadau ndê
andu andi,
11 ma asôm têŋ andu
ŋadau, ‘Alu mba kêdôhôŋwaga
ndac am pi ŋalôm ŋacleŋ-
ŋga, bu iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi bu sêneŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc am
nem andu.’
12 Ma iŋ oc tôc ŋalôm atu
daŋ yêc andu dau ŋahô-ŋga
têŋ amlu. Tebo ti gêŋ hoŋ tu
yac daneŋ Mwasiŋ Pasowa-
ŋga yêc ŋalôm dinaŋ, goc
amlu amasaŋ gêŋ yêc ŋalôm
dinaŋ.”
13 Goc iŋlu sêsôc
Jerusalem si ma sêtap gêŋ

hoŋ sa gitôm Yisu sôm têŋ iŋlu, ma sêmasaŋ mwasiŋ
Pasowa-ŋga.

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ
(Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)

14 Têŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu
ndöc tebo whiŋ lau aposel
bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-
ŋga.
15 Ma iŋ sôm têŋ ŋac,
“Ŋasawa sauŋ aö oc wahôc
ŋandê atu, magoc aö atac
whiŋ bu waneŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga dindec wawhiŋ
mac muŋ.
16 Bu aö wasôm têŋ mac,
aö waneŋ Mwasiŋ Pasowa-
ŋga tiyham dom e Anötö
ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, ma
Pasowa dau ŋa-ŋandô meŋ
sa.”
17 Goc iŋ kôc laclhu wain-
ŋga daŋ, gêm daŋge ma
sôm, “Akôc ma akêŋ lom têŋ
daôm.
18 Aö wasôm têŋ mac bu
aö oc wanôm wain tiyham
dom e Anötö ndê gôliŋ meŋ
sa tiawê.”
19 Ma iŋ kôc bolom, gêm
daŋge ma pô kôc, goc gic
sam têŋ ŋac ma sôm, “Aö
neŋ ŋandô dau dec, naŋ
gakêŋ tu mac-ŋga. Aneŋ gêŋ
dindec tu bu gauc nem aö-
ŋga.”
20 Ŋac seŋ gêŋ pacndê, goc
ŋalêŋ tigeŋ iŋ kôc laclhu
wain-ŋga daŋ ma sôm, “La-
clhu dindec ti dôhôŋ pwac
wakuc aneŋ dac-ŋga, naŋ
wakêc siŋ tu mac-ŋga.
21 Tigeŋ aŋgô! Ŋgac naŋ
bu hoc aö asê, naŋ gêŋ gêŋ
ndöc tebo whiŋ aö.
22 Bu gêŋ naŋ oc hôc
asê Ŋamalac ndê Atu,
naŋ kêkuc lêŋ naŋ Anötö
kêmasaŋ gwanaŋ su, tigeŋ
ŋgac naŋ hoc aö asê, naŋ oc
tap ŋagêyô atu sa. Oyaê!”
23 Goc ŋac hoŋ sêndac
dandi pi ŋac si asa oc kôm
gêŋ dau.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga
(Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)

24 Ma têŋ ndoc dinaŋ
ŋgac-sêŋomi sêseŋ dau bu
ŋac si asa ti ŋgac ŋamata-
ŋga.
25 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Lau sambuc si kiŋ sêtoc
dau sa têŋ ŋac si lau, ma
lau naŋ sem gôliŋ lau, naŋ
sêsam dau bu lau ŋamata-
ŋga.
26 Magoc mac aŋkuc mêtê
kaiŋ dinaŋ dom. Mac
nem asa iŋ ŋgac tiwaê,
naŋ êŋgwiniŋ dau ti ŋgac
waêmba. Ma asa iŋ ŋgac
ŋamata-ŋga, naŋ ti ŋgac
akiŋ ŋambwa.
27 Mac gauc gêm bocke?
Ŋgac naŋ ndöc tebo, ma
ŋgac naŋ gêm akiŋ iŋ, naŋ
iŋlu si asa ti ŋgac ŋamata-
ŋga? Yêc ŋamalac aŋgô-
ŋga, ŋgac naŋ ndöc tebo
iŋ ŋgac ŋamata-ŋga. Tigeŋ
aö gambo gawhiŋ mac gitôm
ŋgac akiŋ.
28 “Ndoc bocke naŋ
ŋawapac me kisa tap aö sa
su, naŋ mac ahu aö siŋ dom.
29 Bocdinaŋ tiŋambu aö
wakêŋ mac anem gôliŋ lau,
gitôm Damaŋ kêŋ ŋaclai

tu wanem gôliŋ-ŋga sip aö
dauŋ amaŋ.
30 Ma mac oc aneŋ ti anôm
gêŋ awhiŋ aö yêc gameŋ
undambê-ŋga, ma mac oc
andöc pôŋ atu ma amatôc
Israel si lau ŋatoŋ 12."

Yisu sôm bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)

31 Ma Yisu gic têku yom
ma sôm, "Saimon, Saimon,
Sadaŋ ndac bu êŋsahê mac
nem akêŋ whiŋ bu gêŋ
ŋandô me mba, gitôm lau
sêwhê wit ŋapa ti ŋandô
kôc.
32 Tigeŋ aö gateŋ mbec tu
am-ŋga Saimon, bu am oc
hu nem kêŋ whiŋ siŋ dom.
Ma tiŋambu têŋ têm am
nem daôm kwi, naŋ puc nem
asidôwai dôŋ."
33 Dec Pita sôm, "Pômdau,
tôm ŋac sêkêŋ hêclu dasôc
gapocwalô, me sêndic hêclu
ndu, aö wahu am siŋ dom."
34 Ma Yisu sôm, "Pita, aö
wasôm têŋ am, ôbwêc dec
am oc sêc aö ahuc tidim tö,
ma tiŋambu dalec oc taŋ."

Ŋgacsêŋomi oc sêtap kisa sa

35 Goc Yisu ndac ŋac, "Têŋ
ndoc aö kakiŋ mac asa a
bu anem mêtê lau, naŋ mac
akôc talhi mone-ŋga, ti gata,
ma atapa dom. Têŋ ndoc
dinaŋ mac apônda daôm,
me mba?" Ma ŋac sêsôm,
"Mba."
36 Goc Yisu sôm, "Kwahic
dec ma ndi, mac nem talhi
mone-ŋga me gata bu yêc,
naŋ akôc sa. Ma mac nem
bieŋ baliŋ bu mbasi, dec
akêŋ nem ŋakwê awê-ŋga
têŋ lau sênemlhi, goc akôc
ŋa-awa ma anemlhi bieŋ
baliŋ daŋ.
37 Bu sêto yom daŋ yêc
bocdec bu, *'Sêlic iŋ gitôm
lau sac si daŋ.'* Yom dau
hêganôŋ aö, ma gic waê bu
ŋandô sa. Yomandô, yom
naŋ sêto pi aö, naŋ oc ŋandô
sa."
38 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm,
"Pômdau lic! Bieŋ baliŋ lu
dec sêyêc." Ma Yisu sôm,
"Gitôm."

Yisu teŋ mbec yêc Lôc Olib
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêhu malac Jerusalem siŋ,
ma sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.
Têm daêsam su sêkac sa
sêmbo gameŋ dinaŋ.
40 Iŋ hôc asê ma sôm têŋ
ŋac, "Ateŋ mbec bu lêtôm
tap mac sa dom."
41 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa
ŋasawa sauŋ gi, pôŋ haduc
ma teŋ mbec bocdec bu,
42 "Damaŋ, am bu tac
whiŋ, dec kôc laclhu
ŋawapac-ŋga dindec su yêc
aö. Tigeŋ êmkuc aneŋ tac
whiŋ dom, kôm tôm am
daôm nem atac whiŋ bu
kôm."
43 Ma aŋela undambê-ŋga
daŋ hoc dau asê têŋ iŋ, ma
kôm iŋ licwalô sa.
44 Yisu pô sim dau ŋandô,
ma teŋ mbec ŋaŋga, ma
iŋ ndê waheŋ kêc sip nom
gitôm dac.
45 Iŋ teŋ mbec su, goc
tisa ma mbu têŋ iŋ ndê

ŋgacsêŋomi gi, ma gêlic bu
ŋac sêyêc bêc sêyêc. Ŋac
si ŋalôm ŋawapac kôm ŋac
kwapac.
46 Ma iŋ uŋ ŋac sa goc
ndac ŋac, “Tu sake-ŋga mac
ayêc bêc ayêc? Atisa mac
ateŋ mbec bu lêtôm tap mac
sa dom.”

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dau mbo,
ma ŋgacsêŋomi 12 si daŋ,
naŋ sêsam bu Judas, naŋ
hôc asê ma wê lau toŋ atu
sêwhiŋ iŋ. Iŋ kêsêlêŋ têŋ
Yisu bu ŋgutô iŋ,
48 magoc Yisu ndac iŋ, “Ju-
das, bocke? Am bu ŋgutô
Ŋamalac ndê Atu tu bu hoc
iŋ asê, a?”
49 Lau naŋ sêmbo sêwhiŋ
Yisu, naŋ sêlic gêŋ naŋ
bu hôc asê ma sêndac,
“Pômdau, yac andic ŋac ŋa
bieŋ, a?”
50 Ma ŋac si daŋ puc ndê
bieŋ sa ma pa dabuŋ-siga
ŋamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ
ndê daŋgalauŋ andô-ŋga su.
51 Magoc Yisu sôm, “Akôm
bocdinaŋ dom!” Ma iŋ
kêmasec ŋgac dau ndê
daŋgalauŋ, ma kôm iŋ
ŋayham sa.
52 Goc Yisu sôm têŋ
dabuŋsiga atu-tu ti lau bata,
ma lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-
ŋga, naŋ sêmeŋ bu sêkôc iŋ
dôŋ, “Bocke dec mac akôc
bieŋ ti gêŋ siŋ-ŋga ma asa
ameŋ bu akôc aö dôŋ gitôm
ŋgac kaŋ daŋ?
53 Tôm bêc hoŋ aö gambo
gawhiŋ mac yêc lôm dabuŋ
ŋagameŋ, ma mac akôc aö
dôŋ dom. Tigeŋ kwahic dec
ti mac nem ndoc, ma ŋaclai
ŋasec-ŋga gêm gôliŋ mac.”

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)

54 Ŋac sêkôc Yisu dôŋ,
ma sêwê iŋ sêtêŋ dabuŋsiga
ŋamata-ŋga ndê andu si.
Ma Pita kêkuc ŋac mbo ahê.
55 Yêc dabuŋsiga dau
ndê andu ŋatuŋlôm, lau
ŋatô sêkôm ya golom asê,
goc sêndöc sêwhiŋ dau ma
sêŋsulu. Ma Pita gi ndöc sic
whiŋ ŋac.
56 Awhê akiŋ daŋ gêlic Pita
ndöc ya ŋawê, goc tahê iŋ
ma sôm, “Iŋ ŋgac dindec iŋ
kêkuc Yisu whiŋ.”
57 Tig eŋ Pita pa dau ma
sôm, “Awhê! Aö kayalê iŋ
dom!”
58 Ŋasawa sauŋ ma
ŋamalac daŋ gêlic iŋ ma
sôm, “Am lau naŋ sêŋkuc iŋ,
naŋ si ŋgac daŋ!” Ma Pita
ô yom ma sôm, “Am ŋgac,
mba!”
59 Acgatu ŋasawa daŋ meŋ
gi su, ma ŋamalac daŋ tiy-
ham sôm ti ŋaŋga, “Ŋgac
dindec iŋ kêkuc Yisu whiŋ!
Yomandô! Bu iŋ ŋgac Galili-
ŋga.”
60 Magoc Pita sôm, “O
ŋgac daôm! Aö kayalê
yom naŋ am sôm, naŋ ŋahu
dom!” Iŋ sôm yom dinaŋ
mbo, ma mbac dalec taŋ.
61 Ma Pômdau kac dau kwi
ma tahê Pita, ma Pita gauc
gêm yom naŋ Pômdau sôm

têŋ iŋ bocdec bu, “Ôbwêc
dindec am oc sêc aö ahuc
tidim tö, ma tiŋambu mbac
dalec oc taŋ.”
62 Goc iŋ sa awê gi, ma taŋ
dau ndu.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu
(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

63-64 Lau siŋ-ŋga naŋ
sêkôc Yisu dôŋ, naŋ sic hu
sêsu iŋ susu. Sêkic iŋ tandô
ahuc ŋa po, goc sêtap iŋ ma
sêndac, “Am bu propet, dec
sôm asê bu asa dec tap am?”
65 Ma sêpu iŋ ti sêŋgwiniŋ
iŋ ŋa yom sac daêsam.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu
(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)

66 Têŋ bêbêc ganduc
lau bata Israel-ŋga, ma
dabuŋsiga atu-tu ti lau
Skraib sêkac sa sêpitigeŋ,
ma sêkêŋ Yisu kalhac ŋac
aŋgô-ŋga. Ŋac sêsôm têŋ
iŋ,
67 “Am bu Mesaya dau, dec
sôm têŋ yac!” Ma Yisu sôm
têŋ ŋac, “Aö bu wasôm, dec
mac oc akêŋ whiŋ aö dom,
68 ma aö bu wakêŋ gêndac
daŋ têŋ mac, dec mac oc aô
aneŋ yom dom.
69 Tigeŋ, têŋ kwahic dec
ma ndi, Ŋamalac ndê Atu
oc ndöc Anötö Ŋaclai Ŋadau
ndê amba andô-ŋga.”
70 Ma ŋac hoŋ sêsôm,
“Bocdinaŋ, am sôm bu am
Anötö ndê Atu, a?” Ma Yisu
sôm, “Mac asôm solop bu aö
dauŋ dindec.”
71 Goc sêsôm têŋ dandi,
“Yac daŋgô yom naŋ iŋ dau
sôm su. Dapônda yom daŋ
tu taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga dom.”

23

Pailot kêsu Yisu
(Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29–19:16)

1 Goc lau hoŋ dinaŋ sêtisa
ma sêwê Yisu sêtêŋ Pailot si.
2 Ma ŋac sêŋgôliŋ yom pi
iŋ, ma sêsôm, “Ŋgac dindec
gêli lau Israel-ŋga ŋalôm sa.
Iŋ sôm bu lau sêkêŋ takis
têŋ Sisa dom, ma iŋ toc dau
sa ma sam dau bu Mesaya,
kiŋ naŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ
bata.”
3 Goc Pailot ndac Yisu
bocdec bu, “Am lau Israel-
ŋga si kiŋ, a?” Ma Yisu sôm,
“Tôm naŋ am daôm sôm.”
4 Dec Pailot sôm asê têŋ
dabuŋsiga atu-tu ti lau hoŋ,
“Aö gatap ŋgac dindec ndê
giso daŋ sa dom, bu tamatôc
iŋ pi-ŋga.”
5 Tigeŋ ŋac sêsôm ti
ŋaŋga, “Iŋ kêdôhôŋ lau ma
gêli ŋac si ŋalôm sa yêc
gameŋ Judia-ŋga hoŋ. Iŋ
gic hu yêc gameŋ Galili-ŋga
ma kôm ŋapaŋ e meŋ têŋ
gameŋ dindec.”

Pailot kêkiŋ Yisu têŋ Herod Antipas

6 Têŋ ndoc Pailot ŋgô yom
dinaŋ, naŋ iŋ ndac ŋac bu
Yisu iŋ ŋgac Galili-ŋga, me
mba.
7 Ma iŋ tap sa bu iŋ ŋgac
Galili-ŋga, dec kêkiŋ iŋ têŋ
Herod gi. Herod iŋ ŋgac naŋ
gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga,
ma iŋ mbo malac Jerusalem
têŋ têm dinaŋ.

8 Têŋ têm Herod gêlic Yisu,
naŋ iŋ tac ŋayham atu, bu
ŋasawa baliŋ su iŋ tac whiŋ
bu lic iŋ. Iŋ ŋgô ŋawaê pi
Yisu su, ma kêŋ bata bu lic
iŋ kôm gêŋ dalô daŋ.
9 Iŋ kêŋ gêndac daêsam
têŋ Yisu, magoc Yisu ô yom
dom.
10 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga
atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma
sêŋgôliŋ yom pi iŋ ti ŋaŋga.
11 Goc Herod ti lau siŋ-
ŋga sêsu Yisu susu ma
sêŋgwiniŋ iŋ. Sêkêŋ iŋ
sôc ŋakwê baliŋ gitôm kiŋ
sêsôc, ma sêŋkiŋ iŋ mbu têŋ
Pailot gi.
12 Muŋ-ŋga Herod lu
Pailot sêkêŋ kisa dau, magoc
acsalô dinaŋ iŋlu sêhê silip
dandi.

Pailot bu êŋgapwêc Yisu

13 Pailot mbwêc dabuŋsiga
atu-tu ti lau bata ma lau
Israel-ŋga ŋatô sêpitigeŋ,
14 ma sôm têŋ ŋac, "Mac
akôc ŋgac dau atêŋ aö
ameŋ, ma asôm bu iŋ gêli
lau ŋalôm sa. Aö kasahê
iŋ yêc mac aŋôm-ŋga, ma
gatap sa bu yom naŋ mac
aŋgôliŋ pi iŋ, naŋ ŋahu
mba.
15 Ma Herod bocdinaŋ, bu
iŋ kêkiŋ iŋ mbu têŋ yac meŋ.
Bocdinaŋ wasôm têŋ mac bu
ŋgac dau kôm giso daŋ dom
bu dandic iŋ ndu.
16-17 Tu dinaŋ-ŋga aö
wakêŋ aneŋ lau sêhi iŋ ŋa
sö, ma sêhu iŋ siŋ lhö ndi."
18 Magoc ŋac sêmbwêc atu
sêwhiŋ dau bu, "Kôc iŋ sa
ma ndic iŋ ndu! Ma hu
Barabas siŋ têŋ yac."
19 Barabas iŋ ŋgac naŋ
ndöc gapocwalô têŋ ndoc
dinaŋ, bu iŋ kêgilí lau bu
sêndic siŋ, ma iŋ gic lau
ŋatô ndu.
20 Magoc Pailot tac whiŋ
bu êŋgapwêc Yisu su, dec
sôm yom ŋaŋga tiyham bu
nem ŋac si ŋalôm kwi.
21 Magoc ŋac sêmbwêc
yom ŋapaŋ, "Ndic iŋ pi a
gicso dau! Ndic iŋ pi a!"
22 Goc Pailot sôm têŋ ŋac
tidim tö-ŋga, "Tu sake-ŋga?
Iŋ kôm giso bocke? Aö gatap
yom daŋ sa pi iŋ dom, bu
dandic iŋ ndu. Bocdinaŋ
aö wakêŋ aneŋ lau siŋ-ŋga
sêndic iŋ ŋamlic ŋandê, ma
wahu iŋ siŋ."
23 Tigeŋ ŋac sêmbwêc hôc
ahuc ŋapaŋ, bu sêndic iŋ pi
a gicso dau. Ma sêmbwêc
yom dau e Pailot sôc ŋapu.
24 Iŋ gôlôc ma sôm têŋ lau
siŋ-ŋga bu sêkôm gitôm lau
dau si yom.
25 Barabas, ŋgac siŋsêlêc
naŋ ndöc gapocwalô tu
iŋ gic lau ndu-ŋga, naŋ
sêŋgapwêc iŋ su tôm lau
sêndac. Magoc Yisu, naŋ
sêtec, naŋ Pailot kêkiŋ iŋ
têŋ lau siŋ-ŋga bu sêndic iŋ
ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26 Ŋac sêwê Yisu sêsa
si, ma yêc seŋ sêtap ŋgac
daŋ ŋaê Saimon sa. Iŋ

* **23:26** Sairin - malac daŋ naŋ yêc Not (North) Afrika.

ŋgac malac Sairin-ŋga,* ma
iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ
gameŋ ŋamakê-ŋga bu têŋ
Jerusalem ndi. Lau siŋ-ŋga
sêkôc Saimon ma sêkêŋ iŋ
kêbalaŋ a gicso dau kêkuc
Yisu.
27 Lau daêsam sêŋkuc
Yisu si, ma lauwhê ŋatô
sêwhiŋ ŋac, sêhu daŋgibo
asê pi iŋ ma sêtaŋ.
28 Goc Yisu kac dau kwi
ma sôm têŋ ŋac, “Mac
lauwhê Jerusalem-ŋga, ataŋ
aö dom! Tigeŋ ataŋ tu
daôm-ŋga, ma tu mac nem
balêkoc-ŋga.
29 Bu ndoc ŋawapac-ŋga
oc meŋ sa, naŋ mac oc
asôm bu iŋ gêŋ ŋayham
bu lauwhê ŋatô ŋac lauwhê
gapoc ma sêkôc balêkoc me
sêkêŋ su têŋ balêkoc dom.
30 Têŋ ndoc dinaŋ, lau oc
tac whiŋ bu lôc daŋ tip meŋ
ma êŋgatöc ŋac si.
31 Gêŋ naŋ kwahic dec
sêkôm têŋ aö, naŋ gitôm
sêkêŋ ya gêŋ a batac. Boc-
dinaŋ ahêgo daôm pi gêŋ
ŋac oc sêkôm tiŋambu-ŋga,
oc nditôm sêkêŋ ya neŋ a
basô.”
32 Lau siŋ-ŋga sêwê ŋgac
sac lu sêwhiŋ Yisu, bu sêndic
iŋlu ndu sêwhiŋ iŋ.
33 Ŋac sêsa si e sêhôc
asê gameŋ naŋ sêsam bu
Ŋakêcyha, ma yêc dinde
ŋac sic Yisu pi a gicso dau.
Ma sic ŋgac sac lu sêpi
a gicso sêwhiŋ Yisu, daŋ
kêgalêŋ andô-ŋga, ma daŋ
kêgalêŋ gasê-ŋga.
34 Têŋ dinaŋ Yisu teŋ mbec
ma sôm, “Damaŋ, suc aneŋ
ŋacyo si sac kwi, bu ŋac
sêŋyalê gêŋ naŋ sêkôm, naŋ
dom.” Tiŋambu lau siŋ-ŋga
sêpuc gapoc bu sêlic ŋac si
asa oc kôc Yisu ndê ŋakwê.

35 Lau daêsam sêlhac ma
tahê Yisu, ma lau bata Israel-
ŋga bocdinaŋ. Sêlhac ti sem
tô iŋ ma sêsôm, “Iŋ gêm lau
ŋatô sa. Iŋ bu Mesaya naŋ
Anötö kêyaliŋ sa, naŋ nem
dau si maŋ.”
36 Ma lau siŋ-ŋga
sêtigasuc ma sêsu iŋ susu
boc-dinaŋ. Sêkêŋ wain
ŋamakic têŋ iŋ,
37 ma sêsôm, “Am bu lau
Israel-ŋga si kiŋ, naŋ goc
nem daôm si.”
38 Ŋac sêto yom kalhac iŋ
ndê a gicso dau ŋahô, naŋ
sôm, ‘Lau Israel-ŋga si Kiŋ
dindec.’

39 Ŋgac sac daŋ naŋ
kêgalêŋ a gicso dau kêpiŋ
Yisu, naŋ su iŋ susu ma
sôm, “Am Mesaya dau, a?
Bocdinaŋ dec nem daôm si,
ma nem alu si awhiŋ!”
40 Tigeŋ ŋgac sac tilu-ŋga
hec yom iŋ, ma ndac, “Am
töc Anötö, me mba? Yac lau
tö dakôc ŋagêyô tigeŋ.
41 Hêclu dakôc ŋagêyô
solop, bu hêclu dakôm sac.
Magoc ŋgac dindec kôm giso
daŋ dom.”
42 Goc iŋ sôm têŋ Yisu,
“Yisu, têŋ ndoc am ndöc
nem pôŋ kiŋ-ŋga, naŋ gauc
nem aö.”
43 Ma Yisu ô yom ma sôm
têŋ iŋ, “Aö wasôm yomandô
têŋ am bu acsalô lec am oc
ndöc †Paradais whiŋ aö.”

Yisu mbac ndu
(Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30)

44 Têŋ ac kalhac lhu, ŋasec
gêm gameŋ sambuc ahuc e
acgatu gitôm 3 kilok telha-
ŋga,
45 bu ac gêm ganduc. Ma
po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm
dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi
lu.
46 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu
mbwêc awha atu ma sôm,
“Damaŋ, aö gakêŋ aneŋ
gatuŋ sip am amam!” Iŋ
sôm yom dinaŋ su, goc mbac
ndu.
47 Ŋgac bata siŋ-ŋga gêlic
gêŋ hoŋ dinaŋ, ma kêpiŋ
Anötö ma sôm, “Yomandô!
Ŋgac dindec iŋ ŋgac gitêŋ!”
48 Ma lau daêsam naŋ
sêkac sa su bu sêlic lau siŋ-
ŋga sic Yisu pi a gicso dau,
naŋ sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ e
kôm ŋac si ŋalôm ŋawapac,
dec sêndahiŋ ŋasu ma sêlhö
si.
49 Ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê
Yisu, ma lauwhê naŋ sêŋkuc
iŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga,
naŋ sêlhac ahê ma sêlic gêŋ
dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51 Ŋgac daŋ mbo, naŋ
ndê ŋaê Josep. Iŋ ndê malac
Arimatiya yêc gameŋ Judia-
ŋga, ma iŋ ŋgac ŋayham
ma gitêŋ naŋ kêŋ bata Anötö
ndê gôliŋ bu meŋ sa tiawê.
Iŋ lau †Sanedrin-ŋga si daŋ,
tigeŋ iŋ ŋalôm whiŋ yom
naŋ ŋac sêkic pi Yisu bu
sêndic iŋ ndu, ti gêŋ naŋ
sêkôm têŋ iŋ, naŋ dom.
52 Têŋ telha dinaŋ iŋ têŋ
Pailot gi, ma ndac Yisu ndê
ŋamlaŋ.
53 Goc iŋ kôc iŋ su yêc a
gicso dau, kêpaŋ iŋ ŋa po
ŋayham daŋ, ma kêŋ iŋ yêc
sêhô daŋ. Lau sêlêŋ sêhô
dinaŋ gwanaŋ su yêc hoc
daŋ ŋalôm, ma sêkêŋ ŋgac
batê daŋ yêc sêhô dau muŋ
su dom.
54-55 Lauwhê naŋ muŋ-ŋga
sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu têŋ
ndoc iŋ meŋ akêŋ gameŋ
Galili-ŋga, naŋ sêŋkuc Josep
si, ma sêlic sêhô dinaŋ ti
gameŋ naŋ Josep kêŋ Yisu
ndê ŋamlaŋ yêc naŋ. Tigeŋ
bêc dinaŋ iŋ lau Israel si
bêc sêmasaŋ dau tu sêlic
om-ŋga, ma ndoc Sabat-ŋga
meŋ kêpiŋ.
56 Bocdinaŋ lauwhê dinaŋ
sêmbu sêtêŋ si andu si, ma
sêmasaŋ bu ŋamalu ti gêŋ
ŋatô bu sênem oso Yisu.
Ma têŋ bêc Sabat-ŋga, ŋac
sêŋwhaŋ dau tôm yomsu
Sabat-ŋga sôm.

24

Yisu tisa
(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

1 Sabat meŋ gi su, ma
têŋ wake ŋabêc ŋamata-
ŋga, goc lauwhê dinaŋ sêti
têŋ bêbêc ganduc. Sêkôc
gêŋ ŋamalu naŋ sêmasaŋ
su, ma sêsa sêtêŋ sêhô dau
si.
2 Ma sêlic bu hoc atu naŋ
Josep kêpi gi tiŋ sê awha,
naŋ ndöc ŋamala dom.

3 Dec sêsôc si, magoc sêtap
Pômdau Yisu ndê ŋamlaŋ sa
dom.
4 Sêlhac ma sêhêdaê, ma
ŋgac lu ti ŋakwê ŋawasi
atu, sêhoc dau asê ma sêlhac
sêwhiŋ ŋac.
5 Dec lauwhê sêtöc dau,
ma sêwec aŋgô andô têŋ
nom. Ma ŋgac lu sêsôm
têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac
aŋsalê iŋ naŋ mbo tali, yêc
lau batê si mala?
6 Iŋ mbo lec dom, iŋ tisa
su. Gauc nem yom naŋ iŋ
sôm têŋ mac muŋ su, têŋ
têm iŋ mbo gameŋ Galili-
ŋga.
7 Iŋ sôm bu lau oc sêhoc
Ŋamalac ndê Atu asê ma
sêkêŋ iŋ sip lau sac si amba,
ma ŋac oc sêndic iŋ pi a
gicso dau, ma têŋ bêc titö-
ŋga iŋ oc tisa tiyham.”
8 Goc lauwhê dinaŋ gauc
gêm yom naŋ Yisu sôm muŋ
su.
9 Ma ŋac sêhu sêhô dau siŋ
ma sêmbu sêtêŋ Jerusalem
si, ma sic miŋ yom hoŋ di-
naŋ têŋ ŋgacsêŋomi 11, ma
têŋ lau hoŋ naŋ muŋ-ŋga
sêŋkuc Yisu.
10 Lauwhê dau si ŋaê
bocdec. Maria Magadala,
Joana, ma Jems dinda Maria,
ma lauwhê ŋatô sêwhiŋ.
Ŋac sic miŋ têŋ lau aposel,
11 magoc aposel sêŋgô
yom dau gitôm yom
ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ
dom.
12 Goc Pita tisa ma kêti
têŋ sêhô gi. Iŋ wec bu tôc
gwaniŋ sêhô ŋalôm, dec iŋ
gêlic po ŋambwa naŋ yêc.
Goc iŋ kölhö gi ma gauc
gêm yom daêsam pi gêŋ hoŋ
dinaŋ.

Yisu hoc dau asê têŋ ŋgacsêŋom lu

13 Têŋ bêc tigeŋ dinaŋ
ŋgac-sêŋom lu sêŋsêlêŋ
sêmbo seŋ bu sêtêŋ malac
Emeyas sêndi. Seŋ akêŋ
Jerusalem têŋ Emeyas, naŋ
ŋasawa gitôm kilometa 11.
14 Iŋlu sem yomgalôm têŋ
dandi, pi gêŋ hoŋ naŋ hôc
asê têŋ têm dinaŋ.
15 Sêŋsêlêŋ ti sem
yomgalôm sêmbo, ma Yisu
dau meŋ kêsêlêŋ whiŋ iŋlu.
16 Tigeŋ Anötö kôm iŋlu
tandô ŋalêŋ kaiŋ daŋ sa, dec
sêŋyalê iŋ dom.
17 Ma iŋ sôm têŋ iŋlu,
“Yom bocke dec amlu asôm
têŋ daôm ma aŋsêlêŋ ambo
seŋ?” Goc iŋlu sêkwê dôŋ
sêlhac, ma sêwec.
18 Ma iŋlu si daŋ naŋ
sêsam bu Kliopas ô yom
ma sôm, “Ŋacleŋ hoŋ naŋ
sêmbo Jerusalem têŋ têm
dindec, naŋ sêŋyalê gêŋ naŋ
hôc asê. Bocke dec am
kêyalê dom?”
19 Ma Yisu ndac, “Gêŋ
sake?” Ma sêsôm têŋ iŋ,
“Gêŋ naŋ hôc asê Yisu
Nasaret-ŋga. Ŋgac dau iŋ
propet daŋ, ma iŋ kôm gêŋ
ma sôm yom ti ŋaclai atu
yêc Anötö ma ŋamalac hoŋ
aŋgô-ŋga.
20-21 Ma yac akêŋ bataŋ
su, bu mboe iŋ Mesaya naŋ
Anötö oc êŋkiŋ bu êŋgaho
lau Israel-ŋga su yêc lau
Rom-ŋga amba. Tigeŋ yac
mba dabuŋ-siga atu-tu ti lau

bata Israel-ŋga sêkêŋ iŋ têŋ
lau Rom-ŋga bu sêmatôc iŋ,
ma ŋac sêkic yom bu iŋ
mbac ndu, ma sic iŋ pi a
gicso dau. Gêŋ hoŋ dinaŋ
hôc asê iŋ, ma kwahic dec
bêc tö giŋga su.
22 Ma bêbêc lec yac mba
lauwhê ŋatô sêsôm yom naŋ
kôm yac hoŋ asö. Têŋ bêbêc
ganduc, ŋac sêtêŋ sêhô si,
23 magoc sêtap iŋ ndê
ŋamlaŋ sa dom. Sêmbu
sêmeŋ, ma sêsôm bu aŋela
sêhoc dau asê têŋ ŋac, ma
sêsôm têŋ ŋac bu Yisu mbo
tali.
24 Lau ŋatô naŋ sêmbo
sêwhiŋ yac, naŋ sêsa sêtêŋ
sêhô si, ma sêtap gêŋ hoŋ
sa tôm lauwhê dau sêsôm,
magoc sêlic Yisu dom.”

25 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu,
“O mac lau! Mac nem gauc
sa dom. Lau propet sêhoc
yom asê pi gêŋ hoŋ dinaŋ
gwanaŋ su, magoc mac akêŋ
whiŋ gwalec!
26 Sêhoc yom asê ma
sêsôm bu Mesaya gic waê bu
hôc ŋawapac hoŋ dinaŋ, ma
tiŋambu tap iŋ ndê ŋawasi
sa.”
27 Ma Yisu whê iŋlu si gauc
sa pi yom hoŋ naŋ Moses ti
lau propet sêto hêganôŋ iŋ,
e iŋ whê Anötö ndê yom hoŋ
naŋ sêto gwanaŋ pi iŋ, naŋ
sa têŋ iŋlu.

28 Ŋac sêsuŋ sa malac
Emeyas, ma Yisu kôm bu hu
iŋlu siŋ, ma êŋsêlêŋ gacgeŋ
ndi.
29 Magoc sêteŋ iŋ ti ŋaŋga,
ma sêsôm, “Mbo whiŋ alu,
bu ac pacndê ma sauŋ oc
ôbwêc sa.”
30 Dec Yisu sôc malac
dau gi, bu mbo whiŋ iŋlu.
Ma têŋ ndoc sêndöc sic bu
sêneŋ gêŋ, naŋ Yisu kôc
bolom sa, gêm daŋge ma pô
kôc, goc kêŋ têŋ iŋlu.
31 Ma iŋlu si tandô ŋawa
sa, dec sêŋyalê iŋ. Ma
ŋagahô eŋ Yisu aŋgô mba.
32 Ma iŋlu sêsôm têŋ
dandi, “Yomandô. Têŋ ndoc
iŋ sôm yom têŋ hêclu yêc
seŋ, ma whê Anötö ndê yom
naŋ sêto yêc, naŋ sa, dec
kôm hêclu neŋ ŋalôm kac
hêclu ŋandô.”
33 Goc iŋlu sêtisa ŋagahô,
ma sêlhö sêmbu sêtêŋ
Jerusalem si. Ma sêtap
ŋgacsêŋomi 11 sa, ti lau
ŋatô naŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac.
34 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm
têŋ iŋlu, “Pômdau tisa
yomandô, ma iŋ hoc dau asê
têŋ Saimon!”
35 Goc iŋlu sic miŋ yom
pi gêŋ naŋ hôc asê yêc seŋ,
ma bu iŋlu sêŋyalê Yisu têŋ
ndoc iŋ pô bolom kôc.

Yisu hoc dau asê têŋ sêŋomi hoŋ

36 Sêsôm yom dinaŋ
sêmbo, ma Yisu hoc dau asê
ma kalhac ŋac aŋgô-ŋga,
ma sôm têŋ ŋac, “Yom malô
whiŋ mac.”
37 Ŋac sêsö ti sêtöc dandi
ŋandô, bu ŋac gauc gêm bu
sêlic ŋalau daŋ.
38 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Tu
sake-ŋga mac nem ŋalôm
ŋawapac, ma gauc gêm yom
daêsam?

39 Alic amaŋ ti gahiŋapa,
bu aö dauŋ dindec. Amasec
aö, ma alic. Ŋalau si
ŋamsôm ti ŋakwa mbasi,
magoc alic aö neŋ.”
40 Iŋ sôm yom dinaŋ, goc
tôc amba ti gahiapa têŋ ŋac.

41 Ŋac atac ŋayham ba-
balec, magoc ŋac gauc gêm
yom daêsam, ma atac lu-lu
bu gêŋ naŋ hôc asê, naŋ gêŋ
ŋandô, me mba. Goc iŋ ndac
ŋac, “Mac nem gêŋ daneŋ-
ŋga ndöc?”
42 Ma sêkêŋ i tô daŋ naŋ
sêpec su, naŋ têŋ iŋ.
43 Ma iŋ kôc su, ma gêŋ yêc
ŋac si aŋgô-ŋga.
44 Goc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Gauc nem bu aö gasôm yom
têŋ mac muŋ su, pi gêŋ naŋ
kwahic dec ŋandô sa. Têŋ
ndoc aö gambo gawhiŋ mac,
naŋ gawhê sa bu gêŋ hoŋ
naŋ sêto pi aö yêc Moses ma
lau propet si bapia tilhuŋ,
ma yêc Buku Wê-ŋga, naŋ
gic waê bu ŋandô sa.”
45 Ma iŋ whê ŋac si gauc sa
pi Anötö ndê yom hoŋ naŋ
sêto yêc.
46 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Sêto
yom pi Mesaya bu iŋ oc hôc
ŋandê atu ma mbac ndu, ma
têŋ bêc titö-ŋga iŋ oc tisa ma
mbo tali tiyham.
47 Ma sêto bu lau oc sênem
mêtê tu iŋ ndê ŋaê-ŋga, ma
sêsôm têŋ lau bu sêkac si
ŋalôm kwi, dec Anötö oc
suc ŋac si sac kwi. Ŋac
oc sêndic hu sênem mêtê
dau yêc malac Jerusalem,
ma tiŋambu mêtê dau oc sa
têŋ lau gameŋ apa-ŋga hoŋ.
48 Gêŋ hoŋ dindec mac alic
gatô su, dec oc ahoc yom
ŋandô asê pi gêŋ dau awhiŋ.
49 Ma alic! Aö oc wakêŋ
gêŋ naŋ aneŋ Damaŋ gic
bata su, naŋ têŋ mac. Boc-
dinaŋ ambo malac dindec e
Anötö kêŋ iŋ ndê ŋaclai nem
mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

50 Tiŋambu Yisu wê ŋac
sêsa sêtêŋ gameŋ naŋ yêc
kêpiŋ malac Betani si. Yêc
dinaŋ iŋ hôc amba sa, ma
gêm mbec ŋac.
51 Ma têŋ têm iŋ gêm mbec
ŋac mbo, naŋ iŋ hu ŋac
siŋ, ma Anötö kôc iŋ sa pi
undambê gi.
52 Dec ŋac sêpôŋ haduc
ma sêmpiŋ iŋ. Ma sêlhö
sêmbu sêtêŋ Jerusalem si ti
atac ŋayham atu.
53 Ma tôm bêc hoŋ,
sêkac sa sêmbo lôm dabuŋ
ŋabatêmndö, ma sêhoc
Anötö ndê waê asê.

Jon
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Jon iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, naŋ kêsêlêŋ whiŋ Yisu ma mbo whiŋ iŋ tôm iŋ ndê bêc mbo nom-ŋga hoŋ, ma bocdinaŋ dec ŋgô yom hoŋ naŋ iŋ kêdôhôŋ ma gêlic gweleŋ naŋ iŋ kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ŋgacsêŋom daŋ, naŋ Yisu atac whiŋ ŋandô. Lau daêsam sêŋyalê bu yom dau hêganôŋ Jon dau, magoc iŋ tec bu tôc dau tiawê.

Lau ŋatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêŋ Dalô-ŋga,' bu iŋ to yom pi gêŋ dalô atu-tu naŋ Yisu kôm. Iŋ to yom pi gêŋ dalô hoŋ naŋ Yisu kôm, naŋ dom. Iŋ to yom pi gêŋ naŋ bu whê Yisu sa bu Mesaya naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ têŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga. Jon dau whê ndê bapia ŋahu sa bocdec bu:

> Yom pi gêŋ dalô dindec, naŋ yêc tu bu mac asam ma akêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêŋ whiŋ iŋ ndê ŋaê-ŋga, dec mac oc atap seŋ ambo tamli-ŋga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötö ndê Yom Dau naŋ mbo titêm-titêm, naŋ meŋ ti ŋamalac. Iŋ mbo whiŋ Damba Anötö têŋ ŋamata-ŋga, ma iŋ Anötö dau (1:1). Bocdinaŋ lau naŋ sêŋyalê Yisu tidôŋ, naŋ gitôm sêŋyalê ti sêlic iŋ Damba dau whiŋ (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whiŋ bu lau naŋ sêsam iŋ ndê bapia sêtap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa. Ma seŋ dau datap sa yêc Yisu tawasê, tôm yom naŋ Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

> Aö taŋwasêŋ gati seŋ bu ŋamalac sêtêŋ Damaŋ sêndi, ma seŋ daŋ yêc dom.

Yisu Kilisi Ŋahu

1 Têŋ têm ŋamata-ŋga nom sambuc dindec mbasi, naŋ Yisu naŋ dasam bu Yom Dau, iŋ mbo. Iŋ mbo whiŋ Anötö, ma iŋ Anötö dau.

2 Iŋ mbo whiŋ Anötö têŋ têm ŋamata-ŋga.

3 Gêŋ hoŋ naŋ yêc, naŋ iŋ dau kêŋ, ma gêŋ daŋ hôc asê ŋa lêŋ daŋ dom.

4 Yac neŋ dambo taŋli ŋahu iŋ dau, ma iŋ dau ti ŋamalac nom-ŋga si Ŋawê.

5 Ŋawê dau pô gameŋ ŋasec, ma ŋasec gitôm dom bu kôm ŋawê dau ahuc.

6 Anötö kêkiŋ ŋgac aheŋ-ŋga daŋ meŋ, naŋ ndê ŋaê Jon.

7 Iŋ meŋ bu hoc yom ŋandô asê pi Ŋawê dau, tu bu lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ sêkêŋ whiŋ Ŋawê dau.

8-9 Jon iŋ Ŋawê dau dom, tigeŋ iŋ meŋ bu hoc yom

asê pi Ŋawê ŋandô dau, naŋ
oc meŋ êŋkuc iŋ bu pô
ŋamalac hoŋ.
10 Nom sambuc dindec
Anötö kêŋ ŋa iŋ, tigeŋ têŋ
ndoc iŋ hôc asê, naŋ lau
nom-ŋga sêŋyalê iŋ dom.
11 Iŋ ti nom sambuc dindec
ŋadau, magoc têŋ ndoc iŋ
meŋ, naŋ iŋ ndê lau Israel-
ŋga sêkôc iŋ sa dom.
12 Magoc lau hoŋ naŋ
sêkôc iŋ sa, ma sêkêŋ whiŋ
iŋ, naŋ Anötö gêlic ŋayham
ma kôc ŋac sa sêti iŋ ndê
balêkoc.
13 Sêti iŋ ndê balêkoc ŋa
lêŋ tôm lau nom-ŋga si lêŋ
sêkwê balêkoc asê-ŋga dom,
me tu ŋamalac dau si gauc
gêm me atac whiŋ-ŋga dom.
Mba! Anötö dau kôm ŋac
sêtiwakuc dec sêti iŋ ndê
balêkoc.
14 Iŋ naŋ dasam bu
Yom Dau sip nom meŋ ti
ŋamalac, ma mbo whiŋ yac.
Iŋ meŋ akêŋ Damba Anötö,
ma Damba ndê mwasiŋ ti
yom ŋandô gêm iŋ ahuc.
Iŋ Anötö ndê Atu tigeŋ, dec
wêkaiŋ ŋaclai ti ŋawasi atu,
ma yac alic iŋ ndê ŋaclai ti
ŋawasi dau, naŋ su.
15 Jon hoc yom asê pi iŋ
gwanaŋ su bocdec bu, "Ŋgac
daŋ oc êŋkuc aö, naŋ hôc
gêlêc aö su, ŋahu bu iŋ mbo
wandêc su mbo." Ma têŋ
ndoc iŋ hôc asê, naŋ Jon sôm
bu, "Iŋ ŋgac dau dinaŋ dec
gahoc yom asê pi iŋ gwanaŋ
su."
16-17 Muŋ-ŋga Anötö
kêmwasiŋ lau Israel-ŋga ŋa
yomsu naŋ iŋ kêŋ têŋ Moses.
Magoc kwahic dec Yisu Kilisi
meŋ, ma Anötö ndê mwasiŋ
gêm iŋ ahuc sambuc, dec yac
hoŋ datap mwasiŋ ti yom
ŋandô sa hôc gêlêc su, yêc
Yisu.
18 Ŋamalac daŋ gêlic
Anötö su dom. Magoc iŋ ndê
Atu tigeŋ Yisu †Kilisi, naŋ
mbo kêpiŋ Anötö dau, iŋ dau
iŋ Anötö, naŋ sip nom meŋ
ti ŋamalac, ma whê Damba
Anötö sa têŋ yac, dec taŋyalê
iŋ.

Lau sêndac bata Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga

19-20 Têŋ ndoc Jon kêku lau
mbo, naŋ lau bata Israel-
ŋga sêŋkiŋ †dabuŋsiga ŋatô
ti lau †Liwai ŋatô akêŋ
Jerusalem sêtêŋ iŋ si, ma
sêndac iŋ bu, "Am asa?" Jon
sêc yom daŋ ahuc dom, iŋ
sôm yom yêc awê bu, "Aö
†Mesaya dom."
21 Dec ŋac sêndac iŋ, "Boc-
dinaŋ dec am asa? Am
Elaija, a?" Ma iŋ sôm,
"Mba!" Goc sêndac, "Am
propet gitôm Moses naŋ
Anötö gic bata bu êŋkiŋ
meŋ, a?" Ma iŋ sôm, "Mba!"
22 Bocdinaŋ sêsôm têŋ iŋ,
"Dec sôm daôm asê têŋ yac
bu am asa. Yac bu akêŋ
ŋawaê têŋ lau naŋ sêŋkiŋ
yac ameŋ naŋ."
23 Jon ô ŋac si gêndac
ŋa propet Aisaya ndê yom
daŋ, ma sôm, "*Ŋamalac naŋ
ta yom yêc gameŋ sawa bu,
'Amasaŋ Pômdau ndê seŋ ti-
solop,'* naŋ aö dauŋ dec."

24 Lau Palêsai ŋatô sêmbo
sêwhiŋ lau naŋ lau bata
sêŋkiŋ sêtêŋ Jon si.
25 Sêŋgô Jon ndê yom
dau, dec sêndac iŋ bocdec
bu, “Am daôm sôm bu am
Mesaya dom, ma bu am
Elaija dom, ma propet atu
dau dom. Ma bocke dec am
kêku lau mbo?”
26-27 Ma Jon sôm, “Aö
dec kaku lau ŋa bu, magoc
ŋgac daŋ oc êŋkuc aö, naŋ
hôc gêlêc aö su. Aö dec
ŋgac ŋambwa, gitôm dom
bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ
bu waŋgapwêc iŋ ndê atapa
ŋawalô. Ŋgac dau kwahic
dec mbo mac ŋalhu, magoc
mac aŋyalê iŋ dom.”
28 Jon kêku lau mbo malac
daŋ ŋaê Betani, naŋ yêc Bu
Jordan ŋadaŋga mbu têŋ ac
pi-ŋga. Ma gêŋ hoŋ dinaŋ
hôc asê yêc gameŋ dinaŋ.

Yisu iŋ Anötö ndê Domba

29 Bêc daŋ tiyham ma Jon
gêlic Yisu kêsêlêŋ têŋ iŋ
meŋ, ma sôm, “Alic ŋgac dê!
Iŋ †Anötö ndê Domba, naŋ
Anötö kêŋ bu kôc ŋamalac
si sac su.
30 Iŋ ŋgac dau naŋ aö
gasôm yom pi iŋ muŋ su, bu
ŋgac daŋ oc êŋkuc aö meŋ,
naŋ hôc gêlêc aö su, bu iŋ
mbo wandêc su mbo.
31 Muŋ-ŋga aö dauŋ neŋ
gauc sa pi iŋ dom, tigeŋ
kwahic dec aö gameŋ kaku
lau ŋa bu, tu bu watôc iŋ asê
têŋ lau Israel-ŋga.”
32-33 Jon sôm yom dinaŋ
su, goc gic têku yom ma
whê yom sa bocdec bu,
“Yomandô. Muŋ-ŋga aö
dauŋ neŋ gauc sa pi iŋ dom,
tigeŋ Anötö naŋ kêkiŋ aö
bu waŋku lau ŋa bu, naŋ
sôm têŋ aö bu, ‘Am oc lic
Ŋalau Dabuŋ sip têŋ ŋgac
daŋ meŋ. Ma ŋgac dau
dinaŋ oc êŋku lau ŋa Ŋalau
Dabuŋ.’ Tiŋambu aö galic
Ŋalau Dabuŋ gêm balusi
aŋgô ma sip akêŋ undambê
têŋ ŋgac dindec meŋ ma
mbo whiŋ iŋ.
34 Aö tanôŋ galic gêŋ dinaŋ
hôc asê ŋgac dau su, ma tu
dinaŋ-ŋga kwahic dec gahoc
yom asê pi iŋ, ma gasôm
asê têŋ mac bu iŋ Anötö ndê
Atu.”

Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋamata-ŋga

35 Ŋagalaŋsê Jon mbo
bu dau ŋadali ma iŋ ndê
†ŋgacsêŋom lu sêmbo
sêwhiŋ iŋ.
36 Yisu kêsêlêŋ meŋ, ma
Jon tahê iŋ ma sôm, “Kec,
Anötö ndê Domba dê.”
37 Têŋ ndoc ŋgacsêŋom lu
sêŋgô Jon ndê yom dinaŋ,
naŋ sêhu iŋ siŋ ma sêŋkuc
Yisu.
38 Yisu kac dau kwi ma
gêlic bu iŋlu sêŋkuc iŋ,
dec ndac, “Bocke dec amlu
aŋkuc aö?” Goc iŋlu
sêsôm, “Rabai, am yêc nde?”
(Ŋaê †Rabai danem kwi bu
‘Kêdôhôŋ-waga.’)
39 Ma iŋ sôm, “Ameŋ ma
alic.” Goc iŋlu sêŋsêlêŋ
sêwhiŋ iŋ si, ma sêlic gameŋ
naŋ iŋ yêc. Sêhôc asê têŋ
telha, acgatu gitôm 4 kilok,
ma bocdinaŋ dec sêmbo
sêwhiŋ iŋ.

40 Ŋgac lu naŋ sêŋgô Jon
ndê yom ma sêŋkuc Yisu,
naŋ si daŋ iŋ Andru, Saimon
Pita ndê asi.
41 Ŋagahô iŋ gi tap dôwa
Saimon sa, ma sôm têŋ iŋ,
“Yac atap †Mesaya sa su.”
(Yom Mesaya dau danem
kwi bu Kilisi.)
42 Goc iŋ wê Saimon s a têŋ
Yisu gi. Yisu tahê iŋ ma sôm,
“Am Saimon, Jon ndê atu.
Kwahic dec aö wasam am bu
Kepas.” (Ŋaê dau* sem kwi
sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêgalêm Pilip lu Natanael sa

43-44 Têŋ ŋagalaŋsê Yisu
tisa ma gi tap ŋgac daŋ
ŋaê Pilip sa. Pilip iŋ ŋgac
akêŋ malac Betsaida yêc
gameŋ Galili-ŋga. Malac
dau Pita lu Andru si malachu
whiŋ. Yisu gauc gêm bu têŋ
Galili ndi, dec sôm têŋ Pilip,
“Mweŋ êmkuc aö.”
45 Goc Pilip gi tap ŋgac daŋ
ŋaê Natanael sa, ma sôm têŋ
iŋ bu, “Mesaya naŋ Moses
ti lau propet sêto yom pi iŋ
muŋ su, naŋ yac atap iŋ sa
su. Iŋ Josep ndê atu Yisu
akêŋ malac Nasaret.”
46 Natanael ŋgô su goc
ndac, “Nasaret? Gêŋ
ŋayham bocke oc meŋ akêŋ
malac ŋambwa dinaŋ?” Dec
Pilip sôm, “Mweŋ ma lic.”
47 Yisu gêlic Natanael têŋ
iŋ meŋ, ma sôm yom pi iŋ
bocdec bu, “Yomandô! Iŋ
ŋgac Israel-ŋga naŋ yom
tasaŋ daŋ yêc iŋ ndê ŋalôm
dom.”
48 Dec Natanael ndac
iŋ, “Am kêyalê aö ŋalêŋ
bocke?” Ma Yisu sôm têŋ
iŋ, “Pilip mbwêc am dom
eŋ, ma aö galic am ndöc a
atu daŋ ŋahu.”
49 Natanael ô yom ma sôm,
“Kêdôhôŋwaga, am Anötö
ndê Atu. Am yac lau Israel-
ŋga mba Kiŋ.”
50 Ma Yisu ô yom ma sôm
têŋ iŋ, “Aö gasôm bu galic
am yêc a daŋ ŋahu ma tu
dinaŋ-ŋga dec am kêŋ whiŋ.
Am oc lic gêŋ atu-tu hôc
gêlêc iŋ dinaŋ su.”
51 Ma iŋ gic têku yom ma
sôm, “Yom ŋandô aö wasôm
têŋ mac. Tiŋambu mac oc
alic undambê kac sa, ma
†Ŋamalac ndê Atu oc ti seŋ
bu Anötö ndê aŋela sêsip
sêpi-ŋga.”

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

1 Bêc lu gi su ma lau yêc
malac Kana naŋ yêc gameŋ
Galili-ŋga sêndê mwasiŋ tu
ŋgac daŋ bu nem awhê-ŋga.
Yisu dinda mbo whiŋ ŋac,
ma
2 sêkêŋ aheŋ Yisu ti
ndê ŋgacsêŋomi bu sêneŋ
mwasiŋ dau sêwhiŋ.
3 Ma lau seŋ ti sênôm gêŋ
sêmbo e wain pacndê. Dec
Yisu dinda sôm têŋ iŋ bu,
“Ŋac si wain pacndê su.”
4 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “O
awhê! Tu sake-ŋga am sôm

* **1:42** Ŋaê ‘Kepas’ naŋ Yisu kêŋ têŋ Pita, iŋ Yom †Hibru daŋ, naŋ danem kwi bu ‘hoc.’ Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

têŋ aö? Aneŋ ndoc meŋ sa
su dom.”
5 Tigeŋ Yisu dinda sôm têŋ
lau akiŋ bu, “Gêŋ bocke naŋ
iŋ bu sôm têŋ mac, naŋ
akôm.”
6 Yêc mwasiŋ dau ŋamala,
lôŋ bu-ŋga 6 sêlhac. Lôŋ
dinaŋ atu andô, tigeŋ-
tigeŋ gitôm 100 lita, ma sic
waê lau Israel-ŋga si mêtê
sêŋgwasiŋ dau ŋawasi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga.
7 Ma Yisu sôm têŋ lau akiŋ,
“Akêŋ bu sip lôŋ hoŋ dinaŋ
e meŋhu.”
8 Sêtac bu sip e meŋhu su,
goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Aŋgati
sa ma akêŋ têŋ mwasiŋ
ŋadau êŋsahê.” Ma sêkôm
gitôm iŋ sôm.
9 Mwasiŋ ŋadau kêsahê
bu naŋ Yisu gêm kwi ti wain,
ma kêyalê dom bu meŋ akêŋ
nde. Tigeŋ lau akiŋ naŋ
sêtac bu sip lôŋ, naŋ dec
sêŋyalê. Mwasiŋ ŋadau
kêsahê su, goc mbwêc ŋgac
gêm awhê-ŋga meŋ, ma sôm
têŋ iŋ,
10 “Lau hoŋ sêkêŋ wain
ŋayham têŋ lau sênôm muŋ
e tac ŋayham sa, goc sêkêŋ
wain ŋambwa kêkuc. Tu
sake-ŋga am kêgamiŋ wain
ŋayham kalhac e tiŋambu?”
11 Yisu kôm gêŋ dalô
ŋamata-ŋga dinaŋ yêc
malac Kana, naŋ yêc gameŋ
Galili-ŋga. Gêŋ dau tôc iŋ
ndê ŋawasi ti ŋaclai asê, ma
iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêkêŋ
whiŋ iŋ.
12 Ma tiŋambu Yisu lu
dinda ma asii ti ŋgacsêŋomi
sêsip malac Kapenaom si,
ma sêmbo bêc ŋatô.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

13 Têŋ têm dinaŋ lau
Israel-ŋga si om atu
†Mwasiŋ Pasowa-ŋga meŋ
kêpiŋ. Tu dinaŋ-ŋga Yisu pi
Jerusalem gi.
14 Iŋ hôc asê su, ma yêc
lôm dabuŋ ŋabatêmndö,
iŋ gêlic lau sêhoŋ makao
ti domba ma balusi bu
lau sênemlhi, ma lau ŋatô
sêndöc tebo bu sêô lau apa
si mone ŋa lau Israel-ŋga si
mone.
15 Dec iŋ gêm bocbiŋ wac
ti po ma kêbulu ŋac sêsa
awê si, ma kêbulu makao
ti domba sêwhiŋ. Ma iŋ
tac lau sêô mone-ŋga si tebo
sa, ma kêbalip ŋac si mone
babalip.
16 Goc iŋ hec yom lau
balusi-ŋga ma sôm têŋ ŋac,
“Akôc nem balusi dinaŋ asa
awê andi! Damaŋ ndê andu
yêc bu lau sênemlhi gêŋ
sêmbo-ŋga dom. Mac akôm
sac sambuc!”
17 Têŋ dinaŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi gauc gêm
Anötö ndê yom daŋ naŋ sêto
yêc bocdec bu:

Aö neŋ atac whiŋ tu am
nem andu-ŋga, mbô aö
neŋ ŋalôm sa ŋapaŋ.
[BW 69:9]

18 Ma lau bata Israel-ŋga
sêndac Yisu ma sêsôm, “Asa
kêŋ ŋaclai têŋ am bu kôm
gêŋ dinaŋ? Kôm gêŋ dalô

daŋ bu tôc am nem ŋaclai
ŋahu asê têŋ yac.”
19 Yisu ô ŋac si awha ma
sôm, “Aseŋ lôm dabuŋ din-
dec su, ma aö oc wakwê sa
tiyham nditôm bêc tö.”
20 Goc sêsôm, “Muŋ-ŋga
lau sêkôm gweleŋ sêkwê
lôm dabuŋ dindec-ŋga gitôm
yala 46. Ma bocke dec am
gauc gêm bu am gitôm bu
kwê sa tôm bêc tö?”
21 Sêsôm yom dinaŋ bu
ŋac sêŋyalê dom bu lôm
dabuŋ naŋ iŋ sôm yom pi,
naŋ iŋ dau.
22 T iŋambu, têŋ ndoc Yisu
tisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ
iŋ ndê sêŋomi gauc gêm iŋ
ndê yom dinaŋ. Ma têŋ di-
naŋ sêkêŋ whiŋ yom naŋ iŋ
sôm, ma sêkêŋ whiŋ Anötö
ndê yom naŋ sêto yêc muŋ
su, pi iŋ ndê mbac ndu ma
tisa-ŋga.
23 Yisu mbo Jerusalem têŋ
Om Pasowa-ŋga, ma lau
daêsam sêlic gêŋ dalô hoŋ
naŋ iŋ kôm, dec sêkêŋ whiŋ
iŋ.
24-25 Tigeŋ Yisu kêyalê
ŋamalac si gauc ti yom hoŋ
naŋ yêc ŋac si ŋalôm. Iŋ
pônda ŋamalac si yom pi
dau dom. Ma tu dinaŋ-ŋga
iŋ whê dau sa sambuc têŋ
ŋamalac daŋ dom.

3

Yisu lu Nikodemas

1 Lau Israel si ŋgac bata
daŋ mbo Jerusalem, naŋ ndê
ŋaê Nikodemas. Iŋ mbo lau
†Palêsai si toŋ, ma iŋ lau
bata †Sanedrin-ŋga si daŋ
whiŋ.
2 Têŋ ôbwêc daŋ, Nikode-
mas têŋ Yisu gi, ma sôm
têŋ iŋ, “O Kêdôhôŋwaga.
Yac alic gêŋ dalô hoŋ naŋ
am kôm, dec aŋyalê bu
am kêdôhôŋwaga daŋ naŋ
Anötö kêkiŋ meŋ. Ŋahu
bu Anötö bu mbo whiŋ
ŋamalac daŋ dom, dec oc
tôm dom bu ŋamalac dau
kôm gêŋ dalô gitôm naŋ am
kôm.”
3 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma
sôm, “Yom ŋandô aö wasôm
têŋ am. Ŋamalac daŋ bu
tiwakuc tiyham dom, dec oc
tôm dom bu iŋ mbo †Anötö
ndê gôliŋ ŋapu.”
4 Goc Nikodemas sôm têŋ
iŋ, “Ŋamalac andô daŋ oc ti-
wakuc ŋalêŋ bocke? Oc tôm
bu sip dinda atac ŋalôm ma
dinda kôc iŋ tiyham, me?”
5 Ma Yisu sôm, “Aö
wasôm yom ŋandô têŋ am.
Ŋamalac daŋ bu tiwakuc ŋa
bu ma ŋa Ŋalau Dabuŋ dom,
dec oc nditôm dom bu mbo
Anötö ndê gôliŋ ŋapu.
6 Ŋamalac sêkwê ŋamalac
asê, magoc Ŋalau tigeŋ g
itôm bu kôm ŋamalac daŋ ti-
wakuc ma kêŋ ŋalôm wakuc
têŋ iŋ.
7 Aö gasôm têŋ am bu mac
atiwakuc tiyham ŋa ŋaclai
undambê-ŋga maŋ. Am sö
tu yom dinaŋ-ŋga dom.
8 Mbu kêsêlêŋ kêkuc
Anötö ndê atac whiŋ. Am
gitôm bu ŋgô ŋakêcsia,
tigeŋ am kêyalê mbu ŋahu
me mbu ŋapwê dom. Ma
Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ

kôm lau sêtiwakuc-ŋga, naŋ
kaiŋ tigeŋ.”
9 Nikodemas ŋgô yom di-
naŋ, dec ndac Yisu, “Aluê!
Yom dinaŋ oc ŋandô sa
ŋalêŋ bocke?”
10 Ma Yisu sôm, “Am
lau Israel si kêdôhôŋ-waga
mêtê-ŋga daŋ, ma bocke dec
am kêyalê yom dindec ŋahu
dom?
11 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ am. Gêŋ naŋ aö ti lau
naŋ sêŋkuc aö naŋ aŋyalê,
dec yac asôm asê. Ma yac
ahoc yom ŋandô asê pi gêŋ
naŋ yac alic su. Magoc mac
akôc yac mba yom sa dom.
12 Aö gasôm yom têŋ mac
pi gêŋ nom-ŋga, magoc mac
akêŋ whiŋ dom. Ma aö bu
wasôm yom têŋ mac pi gêŋ
undambê-ŋga, dec oc akêŋ
whiŋ ŋalêŋ bocke?
13 Ŋamalac daŋ pi un-
dambê gi bu êŋyalê gêŋ
undambê-ŋga dom, tigeŋ
Ŋamalac ndê Atu, naŋ sip
akêŋ undambê meŋ, naŋ
kêyalê.
14 Muŋ-ŋga, têŋ ndoc lau
Israel-ŋga sêmbo gameŋ
sawa, naŋ Moses gic mboc
ŋagatu* pi a, ma hôc sa pi
lôlôc gi. Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau
oc sêndic Ŋamalac ndê Atu
pi a, ma sêhôc iŋ sa pi lôlôc
ndi. Lêŋ dinaŋ gic iŋ ŋawaê,
15 tu bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ
whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap seŋ
sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa.
16 “Bu Anötö atac whiŋ
lau nom-ŋga ndu andô, dec
kêŋ ndê Atu tigeŋ mbac
ndu tu ŋac-ŋga, bu lau hoŋ
naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc
sêniŋga dom, magoc sêtap
seŋ sêndöc tali-ŋga sa.
17 Anötö kêŋ ndê Atu sip
nom meŋ bu êmatôc lau
dom, magoc kêŋ iŋ meŋ bu
ti lêŋ nem lau si-ŋga.
18 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê
matôc sa dom. Magoc lau
naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ
gitôm sêmatiŋ dau si yom
tidôŋ su bu oc sêtap Anötö
ndê matôc sa, ŋahu bu ŋac
sêkêŋ whiŋ Anötö ndê Atu
tigeŋ dom.
19 Ma ŋac si matôc dau
ŋahu bocdec bu. Ŋawê
ŋandô sip nom meŋ, tigeŋ
sêtec ŋawê dau ma atac
whiŋ lêŋ ŋasec-ŋga, ma
sêsap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ.
20 Lau hoŋ naŋ sêkôm
mêtê sac, naŋ sêtec bu ŋawê
dau pô ŋac si mêtê sac e
yêc awê, ma tu dinaŋ-ŋga
sêtigasuc ŋawê dau dom.
21 Magoc lau naŋ sêŋkuc
yom ŋandô, naŋ sêtêŋ ŋawê
sêmeŋ ma gacgeŋ sêmbo di-
naŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga lau
hoŋ sêlic yêc awê bu ŋac
sêkôm mêtê ŋayham tôm
Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac.”

Jon sôm yom pi Yisu

22 Dinaŋ su, goc Yisu ti
iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêhu
Jerusalem siŋ, ma sêsa si
sêmbo gameŋ ŋamakê-ŋga
yêc gameŋ Judia-ŋga. Ma
yêc dindê iŋ mbo whiŋ ŋac
ma sêŋku lau.

* **3:14** Yom pi mboc ŋagatu naŋ Moses kêŋ pi a daŋ, naŋ asam yêc Nam 21:4-9.

23 Têŋ ndoc dinaŋ Jon mbo
malac Aenon, naŋ yêc suŋ
sa têŋ Salim. Bu ŋagapoŋ
ŋayham poc gameŋ dinaŋ,
ma tu dinaŋ-ŋga Jon mbo di-
naŋ, ma kêku lau naŋ sêtêŋ
iŋ si.
24 Têŋ ndoc dinaŋ Jon mbo
awê, sêkêŋ iŋ ndöc gapoc-
walô su dom.
25 Ma Jon ndê sêŋomi
ŋatô ma ŋgac bata Israel-
ŋga daŋ sêseŋ dau pi lêŋ
lau sêŋgwasiŋ dau ŋawasi
sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.
26 Dec sêtêŋ Jon si, ma
sêsôm, “Kêdôhôŋwaga,
muŋ-ŋga am hoc yom asê
pi Yisu, têŋ ndoc iŋ hôc asê
am yêc Bu Jordan ŋadaŋga.
Kwahic dec yac aŋgô bu lau
hoŋ sêtêŋ iŋ si, bu iŋ êŋku
ŋac.”
27 Jon ô ŋac si yom ma
sôm, “Ahêgo daôm dom!
Alu Yisu lu-lu akôm mba
gweleŋ gitôm Anötö dau kêŋ
sip alu amaŋ.
28 Mac aŋyalê yom hoŋ
naŋ aö gasôm têŋ mac su. Aö
gasôm bu aö dauŋ Mesaya
dom, magoc Anötö kêkiŋ aö
gamuŋ iŋ gameŋ.
29 Lau hoŋ bu sêtêŋ Yisu
sêndi, dec oc solop. Bu ŋac
gitôm awhê naŋ sêmatiŋ iŋ
ndê yom bu nem ŋgac, ma
Yisu iŋ gitôm ŋgac nem
awhê-ŋga dau. Aö gitôm
ŋgac dau ndê silip, naŋ atac
ŋayham kêlêc têŋ ndoc ŋgac
nem awhê-ŋga hôc asê bu
nem ndê awhê sa. Ma bocd-
inaŋ kwahic dec aö neŋ atac
ŋayham tu Yisu-ŋga gêm aö
ahuc sambuc.
30 Ma iŋ solop bu kwahic
dec Yisu ndê waê tiatu, ma
aneŋ waêŋ tisauŋ.
31 Iŋ sip akêŋ undambê
meŋ, dec hôc gêlêc lau hoŋ
su. Aö dec, aö ŋamalac nom-
ŋga ma aö neŋ ŋahu yêc
nom, ma bocdinaŋ gasôm
yom tôm ŋamalac nom-ŋga.
Magoc iŋ sip akêŋ undambê
meŋ,
32 ma sôm yom ŋandô pi
gêŋ naŋ iŋ gêlic ti ŋgô su
yêc undambê. Magoc lau
daêsam sêkôc iŋ ndê yom sa
dom.
33 Ŋamalac bocke naŋ kôc
iŋ ndê yom sa, naŋ tôc asê
bu iŋ gêlic Anötö ndê yom
bu yom ŋandô eŋ.
34 Ŋahu bu iŋ naŋ Anötö
kêkiŋ sip nom meŋ, naŋ sôm
Anötö dau ndê yom asê. Ma
Anötö kêgamiŋ iŋ ndê Ŋalau
têŋ iŋ dom.
35 Damba tac whiŋ iŋ ndê
Atu kêlêc, dec kêŋ gêŋ hoŋ
sip iŋ amba.
36 Ma asa naŋ kêŋ whiŋ
Atu, naŋ Anötö gic bata su,
bu iŋ oc mbo tali ŋapaŋ.
Tigeŋ asa naŋ kôc iŋ sa dom,
naŋ Anötö ndê atac ŋandê
yêc iŋ dôŋ yêc, dec iŋ oc lic
undambê dom.”

4

Yisu lu awhê Samaria-ŋga daŋ

1-2 Têŋ ndoc dinaŋ
Yisu mbo whiŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi, ma ŋac sêŋku
lau. Iŋ dau kêku lau daŋ
dom. Magoc lau Palêsai
sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêku
lau daêsam, ma bu lau

daêsam naŋ êlêmê sêŋkuc iŋ, naŋ sêhôc gêlêc Jon ndê
sêŋomi su. Yisu kêyalê bu lau Palêsai sêŋgô ŋawaê
dinaŋ, ma bu sêkêŋ kisa iŋ,
3 ma bocdinaŋ dec iŋ hu gameŋ Judia-ŋga siŋ, bu
mbu têŋ Galili ndi.
4 Yisu gauc gêm tidôŋ bu ho seŋ naŋ gic lau †Samaria-
ŋga si gameŋ kôc, dec iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ
sêmbo seŋ dinaŋ.
5 Ŋac sêŋsêlêŋ e sêsuŋ sa lau Samaria si malac atu daŋ
ŋaê Sika. Malac dau yêc kêpiŋ nom ŋasawa daŋ naŋ
muŋ-ŋga andô, Jakob kêŋ
têŋ iŋ ndê atu Josep.
6 Ma sê naŋ Jakob kwê tu sêtap bu sa-ŋga, naŋ yêc
malac dau ŋamakê. Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôc asê
sê bu-ŋga dau têŋ ac kac lhu, ma sêŋsêlêŋ seŋ baliŋ su e
Yisu kwapac sa, dec iŋ ndöc sic ndöc dinaŋ.
7-8 Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêhu iŋ siŋ ma sêsôc malac
dau si, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-
ŋga.
Malô goc awhê Samaria-
ŋga daŋ sa meŋ bu tê bu. Ma
Yisu sôm têŋ iŋ, “Gitôm bu
am kêŋ bu têŋ aö wanôm?”
9 Goc awhê dau ô yom
bocdec bu, “Bocke dec
am ŋgac Israel-ŋga ndac
aö awhê Samaria-ŋga bu
wakêŋ bu têŋ am nôm?” (Iŋ
sôm yom dinaŋ, ŋahu bu lau
Israel m a lau Samaria-ŋga
sêtec dandi ma sêmbo ahê
dau.)
10 Ma Yisu sôm, “Kwahic
dec aö gandac bu têŋ am.
Am bu êmyalê aö neŋ ŋahu,
ma mwasiŋ naŋ Anötö kêŋ
ŋambwa, dec am oc ndac bu
têŋ aö, ma aö wakêŋ bu naŋ
oc kêŋ ŋamalac sêndöc tali,
naŋ têŋ am.”
11 Awhê dau ŋgô yom di-
naŋ, goc sôm, “O ŋadau. Bu
tali-ŋga naŋ am sôm yom pi,
naŋ am oc kôc yêc nde? Bu
am nem laclhu êmgati bu
sa-ŋga mba, ma sê bu-ŋga
dindec baliŋ andô.
12 Abaŋ Jakob ti ndê atui,
ma iŋ ndê makao ti domba
hoŋ sênôm bu yêc dec. Ma
bocke? Am nem bu bocke
yêc, naŋ hôc gêlêc iŋ dindec
naŋ Jakob kêŋ têŋ yac, naŋ
su?”
13 Dec Yisu sôm têŋ iŋ,
“Lau hoŋ naŋ sênôm bu
nom-ŋga, naŋ bu oc yô ŋac
tiyham.
14 Magoc lau naŋ sênôm
bu naŋ aö wakêŋ têŋ ŋac,
naŋ bu oc yô ŋac tiyham
dom. Mba. Bu naŋ aö
wakêŋ têŋ ŋac, naŋ oc ti
bubata naŋ êmbulup pi ŋac
si ŋalôm, ma ŋac oc sêndöc
tali ŋapaŋ.”
15 Têŋ dinaŋ awhê dau
sôm, “O ŋadau, kêŋ bu di-
naŋ têŋ aö. Ma bocdinaŋ dec
bu oc yô aö tiyham dom, ma
wasa wameŋ tôm bêc hoŋ
bu watê bu yêc sê bu-ŋga
dindec tiyham dom.”
16 Goc Yisu sôm têŋ iŋ,
“Am mbu ndi ma ta nem ak-
weŋ, ma amlu ambu ameŋ.”
17 Ma awhê dau sôm,
“Aneŋ akweŋ mba.” Goc
Yisu ô yom ma sôm, “Am

sôm solop bu am nem akweŋ
mba.
18 Bu am gêm ŋgac
amaŋdaŋ su, magoc sêhu
am siŋ. Ma ŋgac naŋ
kwahic dec am mbo whiŋ
iŋ, naŋ ti am nem akweŋ
dom. Am sôm yom ŋandô.”
19 Têŋ dinaŋ awhê dau
sôm, “Ŋadau, aö g alic bu
am propet daŋ.
20 Muŋ-ŋga yac lau
Samaria-ŋga mba abaŋi sem
akiŋ Anötö yêc lôc dindec.
Tigeŋ mac lau Israel-ŋga
asôm bu gameŋ tigeŋ yêc tu
lau sênem akiŋ Anötö-ŋga,
naŋ yêc Jerusalem.”
21 Goc Yisu sôm, “O awhê!
Aö wasôm yom ŋandô têŋ
am. Ndoc oc meŋ sa, naŋ
lau naŋ sem akiŋ Anötö oc
sêhêgo dau dom bu sênem
akiŋ iŋ sêmbo lôc dindec,
me bu sêmbo Jerusalem.
22 Mac lau S amaria-ŋga
am akiŋ Anötö, magoc mac
aŋyalê iŋ dom. A nötö gic
bata bu Mesaya oc sa yêc yac
lau Israel-ŋga, ma tu dinaŋ-
ŋga yac aŋyalê iŋ naŋ yac
am akiŋ.
23 Yomandô! Ndoc naŋ
bu meŋ sa, naŋ kwahic dec
meŋ su, dec lau naŋ sem
akiŋ Anötö ŋalêŋ solop, naŋ
oc sênem akiŋ iŋ ti Ŋalau
Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ti lêŋ
yom ŋandô-ŋga. Damaŋ
Anötö dau kêsalê lau naŋ
sem akiŋ iŋ ŋalêŋ bocdinaŋ.
24 Iŋ dau iŋ ŋalau, dec
ŋalêŋ tigeŋ yêc bu lau
sênem akiŋ iŋ, naŋ sênem
akiŋ iŋ ti Ŋalau Dabuŋ ndê
ŋaclai, ma ti lêŋ yom ŋandô-
ŋga.”
25 Goc awhê dau sôm,
“Aö kayalê bu Mesaya naŋ
sêsam bu Kilisi oc meŋ. Ma
têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc
whê gêŋ hoŋ sa têŋ yac.”
26 Ma Yisu sôm, “Aö
Mesaya dauŋ gasôm yom têŋ
am.”
27 Têŋ dinaŋ Yisu ndê
ŋgac-sêŋomi sêmbu sêmeŋ,
ma sêlic bu iŋ sôm yom
whiŋ awhê daŋ, dec sêhê
gauc ŋambwa. Magoc ŋac si
daŋ sôm yom dom. Sêndac
iŋ bu bocke ma iŋ sôm yom
têŋ awhê dau lec dom. Ma
sêndac awhê dau bu iŋ tac
whiŋ gêŋ sake lec dom.
28 Awhê dau hu iŋ ndê lôŋ
bu-ŋga siŋ kalhac, ma mbu
sôc malac gi. Ma iŋ sôm têŋ
iŋ ndê lau,
29 “Ameŋ ma alic ŋgac
daŋ! Iŋ kêyalê gêŋ hoŋ naŋ
aö gakôm, ma sôm asê têŋ
aö. Oc mboe iŋ Mesaya
dau?”
30 Goc ŋac sêhu malac dau
siŋ ma sêsa si bu sêlic Yisu.
31 Têŋ ndoc awhê dau
mbu sôc malac gi, naŋ
ŋgacsêŋomi sêsôm têŋ Yisu,
“Kêdôhôŋwaga, yac akôc
gêŋ tu am neŋ-ŋga.”
32 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Aö neŋ gêŋ daneŋ-ŋga yêc,
naŋ mac aŋyalê dom.”
33 Goc sêndac dandi bu,
“Mboe lau daŋ sêkêŋ gêŋ
daneŋ-ŋga têŋ iŋ su, me?”
34 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Aö daŋaŋ wambu iŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, ma wandic
dabiŋ iŋ ndê gweleŋ. Aneŋ
gêŋ daneŋ-ŋga dau dinaŋ.

35 Aŋgô su naŋ. Têŋ ndoc
mac asô gêŋ ŋawhê sip ôm,
naŋ mac asôm bu, ‘Ayô hale
su goc yac oc dandic gêŋ
ŋandô sa.’ Tigeŋ aö wasôm
têŋ mac, bu ahôc nem tanôm
sa, ma alic bu gêŋ ŋandô ôm-
ŋga mbêc su.
36 Ma kwahic dec ŋgac
gic gêŋ ŋandô sa-ŋga kôm
iŋ ndê gweleŋ mbo. Ma
gêŋ ŋandô naŋ iŋ gic sa,
naŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma
sêtap seŋ sêmbo tali-ŋga sa.
Tu dinaŋ-ŋga iŋ naŋ sô gêŋ
ŋawhê, lu iŋ naŋ gic ŋandô
sa, naŋ lu-lu atac ŋayham sa
sêwhiŋ dau.
37 Yom gôliŋ daŋ yêc
bocdec, ‘Ŋamalac daŋ sô
gêŋ ŋawhê, ma daŋ tiyham
gic gêŋ ŋandô sa.’ Yom dau
iŋ yom ŋandô, ma hêganôŋ
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
whiŋ.
38 Bu aö kakiŋ mac bu
andic gêŋ ŋandô sa yêc ôm
naŋ mac asô dom. Lau ŋatô
sêkôm gweleŋ atu tu sêsô
gêŋ-ŋga, dec mac atap ŋac
si gweleŋ ŋa-ŋandô sa.”

Lau Samaria-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu

39 Têŋ ndoc awhê Samaria-
ŋga dinaŋ sôm yom asê
pi Yisu têŋ lau malac-ŋga
bu, “Iŋ sôm gêŋ hoŋ naŋ
aö gakôm su, naŋ asê têŋ
aö,” naŋ lau Samaria-ŋga
daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu.
40 Ma têŋ ndoc sêsa sêtêŋ
iŋ si, naŋ sêteŋ iŋ ŋapaŋ bu
mbo whiŋ ŋac. Dec iŋ mbo
whiŋ ŋac gitôm bêc lu.
41 Iŋ sôm yom whiŋ lau
malac-ŋga ma lau daêsam
tiyham sêkêŋ whiŋ iŋ.
42 Ma sêsôm têŋ awhê di-
naŋ, “Têŋ ŋamata-ŋga yac
aŋgô yom naŋ am sôm pi iŋ,
dec akêŋ whiŋ iŋ. Magoc
kwahic dec yac aŋgô iŋ dau
ndê yom, ma yac aŋyalê
pi ŋandô, bu iŋ ŋgac naŋ
Anötö kêkiŋ bu nem lau
nom-ŋga si.”

Yisu hôc asê gameŋ Galili-ŋga

43 Bêc lu dinaŋ pacndê su,
goc Yisu tisa ma kêsêlêŋ gi e
hôc asê gameŋ Galili-ŋga.
44 Muŋ-ŋga iŋ sôm asê bu
yêc propet daŋ ndê gameŋ,
iŋ ndê lau oc sêtoc iŋ sa
dom.
45 Magoc têŋ ndoc iŋ
hôc asê Galili, naŋ lau
dinaŋ sêkôc iŋ sa ti atac
ŋayham. Ŋahu bu ŋac
sêmbo Jerusalem têŋ ndoc
Pasowa-ŋga, ma sêlic gêŋ
hoŋ naŋ iŋ kôm yêc dindê.

Yisu kôm balê daŋ ŋayham sa
(Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

46 Têŋ têm Yisu mbo
gameŋ Galili-ŋga, naŋ iŋ
sôc malac Kana gi tiyham,
malac naŋ muŋ-ŋga iŋ gêm
bu kwi ti wain. Têŋ ndoc
dinaŋ ŋgac bata Rom-ŋga
daŋ mbo malac Kapenaom,
ma iŋ ndê atuŋgac gêmbac
yêc.
47 Balê dau gêmbac atu e
kêpiŋ bu mbac ndu. Ma
ŋgac bata dau ŋgô ŋawaê
bu Yisu meŋ akêŋ gameŋ
Judia-ŋga ma hôc asê Galili.

Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ têŋ iŋ
gi, ma ndac iŋ bu têŋ malac
Kapenaom ndi, ma kôm balê
dau ŋayham sa.
48 Dec Yisu sôm, “O mac
lau! Mac bu alic gêŋ dalô
atu-tu dom, dec oc akêŋ
whiŋ dom.”
49 Magoc ŋgac bata dau
teŋ iŋ tiyham ma sôm, “O
ŋadau, mweŋ ŋagahô! Bu
mba, aneŋ balê oc mbac
ndu.”
50 Goc Yisu sôm têŋ iŋ,
“Am ndi, am atôm oc mbo
tali.” Ma ŋgac dau kêŋ whiŋ
Yisu ndê yom, ma kölhö gi.
51 Têŋ têm iŋ kêsêlêŋ mbo
seŋ, naŋ iŋ ndê lau akiŋ ŋatô
sêsa akêŋ Kapenaom sêmeŋ
ma sêtap iŋ sa. Ma sêsôm
têŋ iŋ bu, “Am nem balê
ŋayham sa su.”
52 Dec iŋ ndac ŋac bu, “Ac-
gatu ŋasawa bocke ma balê
dau ŋayham sa?” Ma ŋac
sêsôm têŋ iŋ, “Alhabêc, têŋ
ac ho dau, naŋ gêmbac hu iŋ
siŋ ma iŋ ŋamlic ŋalhuc sa.”
53 Têŋ dinaŋ damba ndê
gauc sa bu acgatu ŋasawa
dinaŋ eŋ, dec Yisu sôm têŋ
iŋ bu, “Am atôm oc mbo
tali.” Ma iŋ ti iŋ ndê lau
hoŋ naŋ sêndöc sêwhiŋ iŋ,
naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu iŋ
Mesaya dau.
54 Gêŋ dalô tilu-ŋga naŋ
Yisu kôm yêc malac Kana,
naŋ ŋamiŋ dau dinaŋ. Yisu
kôm gêŋ dau têŋ têm iŋ
hu gameŋ Judia-ŋga siŋ, ma
mbu têŋ gameŋ Galili-ŋga gi.

5

Yisu gêm ŋgac bôliŋ daŋ sa

1 Tiŋambu lau Israel-ŋga
si mwasiŋ atu daŋ ŋabêc
hôc asê, ma Yisu mbu pi
Jerusalem gi.
2 Yêc Jerusalem, bu ŋatoŋ
atêc daŋ, naŋ sêwhê ŋa
hoc ahuc, naŋ poc kêpiŋ
malac dau ŋagatam naŋ
sêsam bu Gatam Domba-
ŋga. Sêsam bu ŋatoŋ
dau ŋaê yêc Yom †Hibru
bu Betesda, ma andu selep
amaŋdaŋ sêlhac ŋamakê.
3 Ma yêc dinaŋ lau
gêmbac daêsam sêyêc, lau
tapec, lau bôliŋ ma lau
ŋasac ŋatô. [
4 Tôm têm ŋatô Pômdau
ndê aŋela daŋ oc sip meŋ
ma kôm bu dau li sa. Lau
gêmbac sêhôŋ têm dinaŋ,
ma asa naŋ sip bu dau
tiŋamata, naŋ oc ŋayham
sa.]
5 Ŋac si daŋ iŋ ŋgac bôliŋ
naŋ gêmbac gitôm yala 38.

6 Têŋ ndoc Yisu kêsêlêŋ
mbo gameŋ dinaŋ, iŋ gêlic
ŋgac bôliŋ dau, ma kêyalê
bu iŋ gêmbac yêc ŋasawa
hic baliŋ su, goc ndac
iŋ, “Am tac whiŋ bu am
ŋayham sa, me?”
7 Ma ŋgac bôliŋ dau sôm,
“O ŋadau! Aö gahôŋ têm
naŋ bu dindec ŋali sa, magoc
ŋamalac daŋ mba bu nem
aö sa. Ma aö bu wasip bu
wandi, tigeŋ ŋamalac daŋ
êlêmê hôc gêlêc aö su.”
8 Goc Yisu sôm têŋ iŋ,
“Tisa! Ma hôc nem mbô sa,
ma êmsêlêŋ.”

9 Ma ŋagahô ŋgac dau
ŋayham sa, goc hôc ndê mbô
sa ma kêsêlêŋ gi.
Yisu kôm gêŋ dinaŋ têŋ
bêc †Sabat-ŋga daŋ.
10 Ma tu dinaŋ-ŋga lau
bata Israel-ŋga sêsôm têŋ
ŋgac naŋ Yisu kôm ŋayham
sa bu, “Acsalô lec iŋ bêc
Sabat-ŋga. Yac neŋ yomsu
gic yao yac bu dakôm gweleŋ
têŋ bêc Sabat-ŋga dom, ma
bocke dec am kôc nem mbô
ma kêsêlêŋ.”
11 Magoc iŋ sôm, “Ŋgac
naŋ kôm aö ŋayham sa, naŋ
sôm têŋ aö bu, ‘Hôc nem
mbô sa, ma êmsêlêŋ.’ ”
12 Ma sêndac iŋ, “Ŋgac
naŋ sôm têŋ am bu am hôc
nem mbô sa ma êmsêlêŋ,
naŋ asa?”
13 Tigeŋ ŋgac dau kêyalê
dom. Ŋahu bu têŋ ndoc
Yisu kôm iŋ ŋayham sa,
naŋ lau daêsam sêmbo, ma
Yisu kêdahiŋ dau su sip ŋac
ŋalôm ma kölhö gi.
14 T iŋambu Yisu tap iŋ
sa tiyham mbo lôm dabuŋ,
ma sôm têŋ iŋ, “Am ŋgô
su naŋ! Am ŋayham sa su.
Dec yob daôm bu kôm sac
tiyham dom, mboe ŋawapac
atu daŋ naŋ hôc gêlêc iŋ
dinaŋ su, naŋ tap am sa
tiŋambu.”
15 Ma têŋ dinaŋ ŋgac dau
sa gi ma kêŋ ŋawaê têŋ lau
bata Israel-ŋga, bu ŋgac naŋ
kôm iŋ ŋayham sa, naŋ Yisu.

Lau bata Israel-ŋga sêkêŋ kisa Yisu

16 Lau bata Israel-ŋga sêlic
bu Yisu kôm gêŋ kaiŋ dinaŋ
têŋ bêc Sabat-ŋga ŋatô, ma
tu dinaŋ-ŋga sic hu sêkêŋ
kisa iŋ.
17 Dec iŋ sôm têŋ ŋac,
“Damaŋ kôm iŋ ndê gweleŋ
ŋapaŋ, têŋ têm ŋamata-ŋga
e meŋ têŋ kwahic dec. Bocd-
inaŋ aö oc wanem gweleŋ.”
18 Têŋ ŋamata-ŋga lau
bata Israel-ŋga sêkêŋ kisa
Yisu bu iŋ sôc yomsu Sabat-
ŋga ŋapu dom. Ma têŋ
ndoc sêŋgô iŋ ndê yom di-
naŋ, naŋ sêkôm ŋaŋga bu
sêndic iŋ ndu. Sêsôm, “Iŋ
sam Anötö bu iŋ Damba ma
bocdinaŋ iŋ bu po dau ndê
waê sa nditôm Anötö dau.”

Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ ndê Atu

19 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Aö wasôm yom ŋandô têŋ
mac. Oc tôm dom bu Anötö
ndê Atu kôm gêŋ daŋ êŋkuc
dau ndê atac whiŋ. Mba!
Gêŋ bocke naŋ Atu gêlic
Damba kôm, naŋ dec iŋ
kôm. Bu Atu kôm gêŋ hoŋ
gitôm Damba kôm.
20 Damba atac whiŋ Atu
kêlêc, ma tôc gêŋ hoŋ naŋ
iŋ dau kôm, naŋ asê têŋ iŋ.
Ma aö wasôm têŋ mac bu
Damba oc hoc gêŋ atu-tu asê
têŋ Atu bu kôm, naŋ hôc
gêlêc gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ
su. Ma têŋ têm mac alic gêŋ
dau, naŋ mac oc asö.
21 Tôm Damba uŋ lau batê
sa ma kêŋ ŋac sêmbo tali,
naŋ iŋ ndê Atu dec kêŋ lau
naŋ iŋ atac whiŋ ŋac, naŋ
sêmbo tali boc-dinaŋ.
22 Ma gêŋ daŋ tiyham.
Damba oc êŋsahê lau daŋ

dom. Iŋ kêŋ ŋaclai têŋ iŋ
ndê Atu bu êŋsahê lau pi
ŋac si mêtê.
23 Ma tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ
naŋ sêtoc Atu ndê waê sa,
naŋ sêtoc Damba ndê waê
sa bocdinaŋ. Magoc asa
naŋ toc Atu sa dom, naŋ toc
Damba naŋ kêkiŋ iŋ meŋ,
naŋ sa dom.
24 “Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac, bu asa naŋ kôc
aneŋ yom sa, ma kêŋ whiŋ
iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ
oc tap matôc sa dom. Iŋ hu
seŋ mbac ndu-ŋga siŋ su, ma
tap seŋ mbo tali ŋapaŋ-ŋga
sa.
25 Yomandô dec wasôm
têŋ mac. Têm naŋ Anötö
gic bata, naŋ kwahic dec
meŋ su, dec lau naŋ sêmbo
seŋ sêmbac ndu-ŋga, naŋ oc
sêŋgô Anötö ndê Atu awha.
Ma ŋac naŋ sêŋgô ma daŋga
wambu, naŋ oc sêmbo tali.
26 Tali ŋahu yêc Damba
dau, ma iŋ kêŋ tali ŋahu têŋ
iŋ ndê Atu whiŋ.
27 Ma iŋ kêŋ ŋaclai têŋ iŋ
bu êŋsahê ŋamalac, bu iŋ
Ŋamalac ndê Atu.
28 Asö tu yom dindec-ŋga
dom. Ndoc oc meŋ, naŋ lau
hoŋ naŋ sêmbac ndu su, naŋ
oc sêŋgô Atu ndê awha,
29 ma sêtisa akêŋ lau
batê-ŋga. Lau naŋ sêkôm
ŋayham, naŋ oc sêtisa ma
sêtap Anötö ndê gameŋ
sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa.
Magoc lau naŋ sêkôm sac,
naŋ oc sêtisa ma sêtap
matôc sa.
30 “Oc tôm dom bu aö
wakôm gêŋ daŋ taŋwasêŋ.
Ma aö oc waŋsahê ma wa-
matôc lau waŋkuc aö dauŋ
neŋ gauc dom. Mba! Aö
wamatôc lau waŋkuc yom
naŋ Damaŋ, naŋ kêkiŋ aö
gameŋ, naŋ sôm têŋ aö.
Ma aö oc wakôm gêŋ dau
waŋkuc lêŋ gitêŋ, ŋahu
bu aö gakôm gêŋ daŋ tu
aneŋ atac whiŋ-ŋga dom,
aö gakôm gêŋ hoŋ kakuc
Damaŋ ndê atac whiŋ.”

Gêŋ naŋ whê Yisu ndê ŋahu sa

31 “Aö bu wahoc yom asê
pi dauŋ, dec mac oc asôm bu
aneŋ yom ŋandô mba, ma
akêŋ whiŋ dom.
32 Magoc Damaŋ hoc yom
asê bu whê aneŋ ŋahu sa,
ma aö kayalê bu iŋ ndê yom
iŋ yom ŋandô.
33 “Jon, Ŋgac Kêku Lau-
ŋga sôm yom ŋandô asê pi
aö whiŋ, têŋ têm mac aŋkiŋ
lau sêtêŋ iŋ si.
34 Aö gapônda yom naŋ
ŋamalac sêhoc asê pi aö,
naŋ dom. Tigeŋ kwahic dec
aö gasôm yom pi Jon, bu
mboe mac akêŋ whiŋ yom
naŋ iŋ sôm pi aö, dec atap
Anötö ndê mwasiŋ nem mac
si-ŋga sa.
35 Jon mbo gitôm ya ŋawê
naŋ pô gameŋ, ma gitôm
ŋasawa apê mac atisambuc
iŋ ndê ŋawê.
36 “Magoc gêŋ ŋatô sêpuŋ
yom ŋandô pi aö dôŋ, naŋ
hôc gêlêc Jon ndê yom pi aö.
Alic gweleŋ naŋ aö gakôm
gambo. Damaŋ dau kêŋ
gweleŋ dinaŋ sip aö amaŋ tu
bu wandic dabiŋ, ma gweleŋ

dau tôc asê bu iŋ kêkiŋ aö
gameŋ.
37 Ma Damaŋ dau, naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ hoc
yom asê pi aö. Magoc mac
lau daôm aŋgô iŋ ndê awha
dom, ma mac alic iŋ aŋgô su
dom.
38 Ma iŋ ndê yom yêc mac
nem ŋalôm dom, ŋahu bu iŋ
kêkiŋ aö gameŋ, magoc mac
akêŋ whiŋ aö dom.
39 Mac asam Anötö ndê
yom naŋ sêto yêc, naŋ
ŋapaŋ, tu bu akip yom hoŋ
ŋahu sa. Ŋahu bu mac gauc
gêm bu mac oc atap seŋ
andöc tamli-ŋga sa yêc yom
dau ŋalôm. Yom dau dinaŋ
hêganôŋ aö, ma whê aneŋ
ŋahu sa,
40 tigeŋ mac atec bu atêŋ
aö ameŋ, ma atap seŋ andöc
tamli-ŋga dau sa.
41 “Aö gameŋ bu ŋamalac
sêpo aö neŋ waêŋ sa dom.
42 Magoc aö kayalê mac su,
dec galic bu Anötö ndê atac
whiŋ yêc mac nem ŋalôm
dom.
43 Aö gameŋ gam Damaŋ
aŋgô, tigeŋ mac akôc aö sa
dom. Magoc ŋamalac daŋ
naŋ meŋ tu dau-ŋga, naŋ
mac akôc iŋ sa ŋagahô eŋ.
44 Mac atac whiŋ bu atap
waêm sa yêc mac daôm nem
lau, magoc akôm bu atap
waêm sa yêc Anötö tigeŋ
ndê dom. Ma bocdinaŋ,
mac oc akêŋ whiŋ aö ŋalêŋ
bocke?
45 Gauc nem bu aö dauŋ
oc wasôm mac nem giso asê
yêc Damaŋ aŋgô-ŋga dom.
Mba! Mac akêŋ batam bu
yomsu naŋ Moses to, naŋ oc
ti mac nem seŋ andöc tamli
ŋapaŋ-ŋga, tigeŋ yomsu dau
oc tôc nem giso asê.
46 Ŋahu bu Moses dau to
yom pi aö, ma mac bu akêŋ
whiŋ iŋ, dec oc akêŋ whiŋ
aö.
47 Tigeŋ mac akêŋ whiŋ
yom naŋ iŋ to, naŋ dom, ma
bocdinaŋ mac oc akêŋ whiŋ
aneŋ yom ŋalêŋ nde? Oc
tôm dom!”

6

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Tiŋambu Yisu kôc ndê
ŋgac-sêŋomi sa ma sic Bug-
ictoŋ Galili-ŋga kic ma sêpi
daŋga si. (Bugictoŋ dau
sêsam ŋaê daŋ bu Taibirias.)
2 Ma lau daêsam sêŋkuc
iŋ si, ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ
dalô naŋ iŋ kôm têŋ ndoc iŋ
kôm lau gêmbac ŋayham sa.
3-4 Têŋ têm dinaŋ lau Israel
si om atu Mwasiŋ Pasowa-
ŋga meŋ kêpiŋ tiyham. Yêc
bugictoŋ ŋadaŋga, Yisu pi
lôc daŋ gi ma ndöc sic whiŋ
iŋ ndê ŋgacsêŋomi.
5 Ma iŋ hôc tandô sa ma
gêlic lau daêsam naŋ sêwê
sêmeŋ, goc sôm têŋ Pilip,
“Danemlhi gêŋ daneŋ-ŋga
yêc nde, bu dakêŋ têŋ lau
daêsam dindec sêneŋ?”
6 Iŋ dau kêyalê gêŋ naŋ iŋ
bu kôm, naŋ su, magoc sôm
yom dinaŋ bu êŋsahê Pilip.
7 Ma Pilip ô yom ma sôm,
“Oc tôm dom andô! Mone
atu gitôm †denarii 200 bu
ndöc, ma dakôc mone dau

ma danemlhi gêŋ daneŋ-
ŋga, tigeŋ oc tôm dom bu
lau daêsam dindec sêneŋ
ŋagec-ŋagec.”
8 Têŋ dinaŋ Yisu ndê
ŋgacsêŋom daŋ, Saimon
Pita ndê asi Andru, sôm têŋ
Yisu,
9 “Balê daŋ mbo, naŋ kôc
bolom amaŋdaŋ ma i lu.
Tigeŋ gêŋ dinaŋ oc nditôm
lau hoŋ dindec dom andô!”
10 Goc Yisu sôm, “Mac
asôm têŋ lau bu sêndöc sic.”
Kwaŋ daêsam yêc gameŋ di-
naŋ, ma lau hoŋ sêndöc sic
sêndöc kwaŋ. Lau toŋ dinaŋ
si lauŋgac gitôm 5,000.

11 Ma Yisu kôc bolom ma
gêm daŋge, goc kêŋ têŋ lau
naŋ sêndöc dinaŋ, bu sêndic
sam têŋ dandi. Ma iŋ gêm
mbec i lu ma kêŋ têŋ ŋac
bocdinaŋ, ma ŋac seŋ tôm si
atac whiŋ.
12 Ŋac seŋ e hôc ŋac dôŋ,
goc iŋ sôm têŋ ŋgacsêŋomi,
“Mac andic ŋadêlê hoŋ sa,
bu taŋyaiŋ gêŋ daŋ dom.”
13 Bolom amaŋdaŋ ma i
lu dinaŋ, lau seŋ e gitôm,
ma ŋgacsêŋomi sic ŋadêlê
sa sip gatop 12 e meŋhu.

14 Lau sêlic gêŋ dalô atu
naŋ Yisu kôm, goc sêsôm têŋ
dau, “Yomandô! Propet atu
naŋ dakêŋ bataŋ bu sip nom
meŋ, naŋ ŋgac dau dindec,
me?”
15 Têŋ dinaŋ Yisu kêyalê
bu ŋac gauc gêm bu sêkôm
ŋaŋga bu sêkôc iŋ sa ma
sêkêŋ iŋ ti ŋac si kiŋ. Dec
iŋ kêdahiŋ dau su, ma kölhö
tawasê pi lôc daŋ gi.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô
(Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

16 Têŋ ac gi sip, Yisu ndê
ŋgacsêŋomi sêmbu sêtêŋ
bugictoŋ si.
17 Ŋac bu sêndic bu kic ma
sêmbu sêtêŋ malac Kape-
naom sêndi, dec sêpi waŋ
daŋ ma sêsa si. Ŋasec sa su,
magoc Yisu meŋ hôc asê ŋac
su dom.
18-19 Ŋac sêhêc waŋ sêsa
ŋasawa baliŋ gitôm 5 kilo-
meta, ma mbu puc ŋadinda
e gêli bu ŋampoŋ sa. Têŋ
dinaŋ sêlic Yisu kêsêlêŋ mbo
bu ŋahô meŋ kêpiŋ waŋ, dec
sêtöc dau atu.
20 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Atöc daôm dom! Bu aö
dauŋ dindec.”
21 Goc sêkôc iŋ pi waŋ ti
atac ŋayham, ma ŋagahô
sêhôc asê baö yêc Kape-
naom.
22-23 Têŋ ŋagalaŋsê, lau
daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ
Pômdau têŋ ndoc iŋ gêm
daŋge bolom ma kêŋ têŋ
ŋac seŋ, naŋ gacgeŋ sêmbo
bugictoŋ ŋadaŋga. Ŋac
sêŋyalê bu waŋ tigeŋ di-
naŋ ŋgacsêŋomi sêpi ma
sêlhö si, ma bu Yisu pi waŋ
dau whiŋ ŋac dom. Malô
goc waŋ ŋatô akêŋ malac
Taibirias sêmeŋ sêsôc baö
yêc dinaŋ.
24 Ŋac sêlic su bu Yisu ti
iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmbo
dom, dec sêpi waŋ dau, ma
sêtêŋ malac Kapenaom si bu
sêŋsalê Yisu.

Yisu iŋ bolom kêŋ
ŋamalac sêndöc tali-ŋga

25 Ŋac sic bugictoŋ kic, ma
sêtap Yisu sa, goc sêsôm,
“Kêdôhôŋwaga, am mweŋ
têŋ nde?”
26 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Yom ŋandô aö wasôm têŋ
mac. Aö gakôm gêŋ dalô naŋ
tôm bu whê mac nem gauc
sa pi aö neŋ ŋahu. Magoc
mac aŋsalê aö ma atac whiŋ
bu ambo awhiŋ aö tu gêŋ
dinaŋ-ŋga dom. Mba. Mac
atac whiŋ bu ambo awhiŋ
aö, ŋahu bu aö gakêŋ bolom
têŋ mac aŋ e hôc mac dôŋ.
27 Akôm mwasac bu atap
gêŋ daneŋ-ŋga naŋ gic waê
bu niŋga, naŋ sa lec dom.
Mba! Akôm mwasac tu
bu atap gêŋ daneŋ-ŋga naŋ
oc kêŋ mac ambo tamli
ŋapaŋ, naŋ sa. Ma gêŋ
dau Ŋamalac ndê Atu oc kêŋ
têŋ mac, bu Damba Anötö
kêyaliŋ iŋ sa su, ma kêŋ
ŋaclai têŋ iŋ bu kôm gêŋ
dau.”
28 Goc ŋac sêndac iŋ,
“Gitôm bu am whê sa têŋ
yac, gêŋ naŋ Anötö atac
whiŋ bu yac akôm?”
29 Ma Yisu sôm, “Anötö
ndê atac whiŋ ŋandô bu mac
akôm gêŋ bocdec. Akêŋ
whiŋ ŋgac naŋ iŋ kêkiŋ iŋ
meŋ.”
30-31 Goc ŋac sêsôm,
“Muŋ-ŋga yac mba abaŋi
sêmbo gameŋ sawa ma seŋ
mana ti ŋac si gêŋ daneŋ-
ŋga, tôm yom naŋ sêto
yêc bocdec, ‘*Iŋ kêŋ bolom
undambê-ŋga têŋ ŋac seŋ.*’
Kwahic dec yac bu andac am
bu kôm gêŋ dalô kaiŋ tigeŋ.
Yac bu alic, dec yac oc akêŋ
whiŋ am.”
32 Goc Yisu sôm, “Mac
gauc gêm bu Moses kêŋ
bolom undambê-ŋga têŋ
mac. Magoc aö wasôm yom
ŋandô têŋ mac bu aneŋ
Damaŋ oc kêŋ bolom ŋandô
undambê-ŋga têŋ mac.
33 Ma Anötö ndê bolom
dau dec, iŋ naŋ sip akêŋ
undambê meŋ ma kêŋ
lau nom-ŋga sêndöc tali
ŋapaŋ.”
34 Lau sêŋgô Yisu ndê
yom dau, goc sêsôm têŋ iŋ,
“Pômdau, kwahic dec ma
ndi, yac atac whiŋ bu am kêŋ
bolom dau dinaŋ têŋ yac.”
35 Goc Yisu sôm, “Bolom
naŋ kêŋ ŋamalac sêndöc
tali, naŋ aö dauŋ dec. Lau
naŋ sêtêŋ aö sêmeŋ, naŋ gêŋ
oc yô ŋac tiyham dom. Ma
lau naŋ sêkêŋ whiŋ aö, naŋ
bu oc yô ŋac tiyham dom.
36 Tigeŋ tôm aö gasôm têŋ
mac su, mac alic aö su,
magoc akêŋ whiŋ aö dom.
37 Lau bocke naŋ Damaŋ
kêŋ têŋ aö, naŋ hoŋ oc sêtêŋ
aö sêmeŋ. Ma lau naŋ sêtêŋ
aö sêmeŋ, naŋ oc tôm dom
bu wasoc ŋac si daŋ su.
38 Aö gasip akêŋ undambê
gameŋ, bu wakôm gêŋ tôm
aö dauŋ neŋ atac whiŋ dom.
Mba! Aö gasip gameŋ, bu
wakôm gêŋ tôm Damaŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ ndê
atac whiŋ.
39 Ma Damaŋ atac whiŋ bu
aö wayob ŋamalac hoŋ naŋ
iŋ kêŋ têŋ aö, bu ŋac si daŋ
niŋga dom. Aö wauŋ ŋac
hoŋ sa têŋ bêc ŋambu-ŋga.

40 Damaŋ ndê atac whiŋ
bocdec bu, lau hoŋ naŋ
sêŋyalê iŋ ndê Atu, ma
sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap
seŋ sêndöc tali-ŋga sa, ma
aö wauŋ ŋac sa têŋ bêc
ŋambu-ŋga.”
41 Têŋ ndoc naŋ lau bata
Israel-ŋga sêŋgô Yisu sôm
bu iŋ bolom naŋ sip akêŋ un-
dambê meŋ, naŋ sêli awha
sa pi iŋ.
42 Ŋac sêsôm têŋ dandi,
“Ŋgac dindec iŋ Yisu, Josep
ndê atuŋgac. Yac taŋyalê
iŋ dinda lu damba. Bocke
ma kwahic dec iŋ sôm têŋ
yac bu iŋ sip akêŋ undambê
meŋ?”
43 Dec Yisu sôm, “Ali
awham sa têŋ daôm dom!
44 Lau daŋ gitôm dom bu
sêtêŋ aö sêmeŋ ŋambwa.
Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ,
naŋ bu kac ŋac si gauc kwi,
dec oc tôm bu sêtêŋ aö
sêmeŋ. Ma aö oc wauŋ ŋac
sêtisa têŋ bêc ŋambu-ŋga.
45 Sêto propet akwa daŋ
ndê yom yêc bocdec bu,
*‘Anötö oc êndôhôŋ ŋamalac
hoŋ.’* Bocdinaŋ dec aŋgô.
Lau hoŋ naŋ sêkêŋ daŋga
Damaŋ ndê yom ma iŋ
kêdôhôŋ ŋac, naŋ oc sêtêŋ
aö sêmeŋ.
46 Yom dau sôm bu Anötö
oc êndôhôŋ lau, magoc
ŋamalac daŋ gêlic Damaŋ
su dom. Anötö ndê Atu naŋ
mbo whiŋ iŋ ma sip nom
meŋ, iŋ tigeŋ gêlic iŋ.
47 Ma aö wasôm yom
ŋandô. Asa naŋ kêŋ whiŋ
Atu, naŋ tap seŋ ndöc tali
ŋapaŋ-ŋga sa su.
48 Bolom kêŋ ŋamalac
sêndöc tali-ŋga, naŋ aö
dauŋ dindec.
49 Mac nem apami seŋ
mana yêc gameŋ sawa,
magoc tiŋambu ŋac hoŋ
sêmbac ndu.
50 Tigeŋ bolom naŋ sip
akêŋ undambê meŋ, iŋ
bolom kaiŋ daŋ. Ŋamalac
daŋ bu neŋ, dec oc niŋga
dom.
51 Ma bolom tali-ŋga naŋ
sip akêŋ undambê meŋ, naŋ
aö dauŋ dec. Ŋamalac daŋ
bu neŋ bolom dindec, dec oc
ndöc tali ŋapaŋ. Ma bolom
dau dinaŋ aö neŋ ŋamsôm,
naŋ aö oc wakêŋ bu lau hoŋ
naŋ sêkêŋ whiŋ aö, naŋ oc
sêndöc tali ŋapaŋ.”
52 Têŋ dinaŋ lau bata
Israel-ŋga sêseŋ dandi
ŋandô, ma sêsôm têŋ dau,
“Bocke ma ŋgac dindec sôm
bu kêŋ iŋ ndê ŋamsôm têŋ
yac daneŋ?”
53 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Yomandô aö wasôm têŋ
mac. Mac bu aneŋ Ŋamalac
ndê Atu ndê ŋamsôm ti
anôm iŋ ndê dac dom, dec
oc tôm dom bu mac atap seŋ
andöc tamli-ŋga sa.
54 Asa naŋ bu neŋ aö neŋ
ŋamsôm, ma nôm aneŋ dac,
naŋ tap seŋ ndöc tali ŋapaŋ-

ŋga sa su.* Ma aö oc wauŋ
iŋ sa têŋ bêc ŋambu-ŋga.
55 Bu aö neŋ ŋamsôm ti
gêŋ aneŋ-ŋga ŋandô, ma aö
neŋ dac ti gêŋ anôm-ŋga
ŋandô.
56 Asa naŋ bu neŋ aö neŋ
ŋamsôm, ma nôm aö neŋ
dac, naŋ gêŋ dau oc piŋ alu
dôŋ anem damiŋ dauŋ. Iŋ
oc mbo aö ŋalôm, ma aö
wambo iŋ ndê ŋalôm.
57 Tali ŋahu yêc Damaŋ
naŋ kêkiŋ aö gameŋ, ma
aö dauŋ gambo taŋli tu iŋ-
ŋga. Bocdinaŋ asa naŋ kôc
aö sa ti iŋ ndê gêŋ daneŋ-
ŋga ŋandô, naŋ oc mbo tali
tu aö-ŋga.
58 Mac damami seŋ mana,
magoc tiŋambu sêmbac
ndu. Bolom naŋ sip akêŋ u
ndambê meŋ, naŋ aö dauŋ
dindec. Ma asa naŋ bu neŋ
bolom dindec, naŋ oc mbo
tali ŋapaŋ."
59 Yisu sôm yom hoŋ di-
naŋ têŋ ndoc iŋ kêdôhôŋ lau
mbo lôm wê-ŋga yêc malac
Kapenaom.

Yisu ndê sêŋomi ŋatô
sêhu iŋ siŋ

60 Têŋ ndoc sêŋgô Yisu
ndê yom dinaŋ, goc iŋ
ndê †sêŋomi daêsam sêsôm,
"Aluê! Yom dinaŋ ŋawapac
ŋandô! Asa gitôm bu oc kôc
sa ma êŋyalê?"
61 Yisu kêyalê bu iŋ ndê
sêŋomi sêtucdiŋ tu iŋ ndê
yom-ŋga, dec sôm, "Yom
dindec kêŋ wapac mac, a?
62 Bocdinaŋ, têŋ ndoc mac
alic Ŋamalac ndê Atu mbu
pi gameŋ naŋ iŋ mbo têŋ
ŋamata-ŋga ndi, naŋ mac oc
akêŋ whiŋ, me oc kêŋ wapac
mac êŋlêc?
63 Ŋamalac si gauc me
licwalô oc tôm dom bu kêŋ
ŋac sêndöc tali. Ŋalau
tigeŋ kêŋ ŋamalac sêndöc
tali ŋapaŋ. Ma yom naŋ aö
gasôm têŋ mac, naŋ Ŋalau
tigeŋ oc whê mac nem gauc
sa e aŋyalê, ma bocdinaŋ
atap seŋ andöc tamli ŋapaŋ-
ŋga sa.
64 Magoc mac nem lau
ŋatô sêkêŋ whiŋ aö dom."
(Yisu sôm yom dinaŋ bu iŋ
kêyalê gwanaŋ lau ŋatô naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ dom, ma ŋgac
naŋ oc hoc iŋ asê.)
65 Ma iŋ gic têku yom ma
sôm, "Tu dinaŋ-ŋga dec aö
gasôm bu lau daŋ sêtôm
dom bu sêtêŋ aö sêmeŋ
ŋambwa. Damaŋ bu kêŋ
ŋaclai têŋ ŋac, dec oc tôm."
66 Têŋ dinaŋ Yisu ndê
sêŋomi daêsam sêhu iŋ siŋ
ma sêŋkuc iŋ tiyham dom.

---

* **6:54** Lau ŋatô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê ŋamsôm ti dac hêganôŋ Mwasiŋ Dabuŋ. Tigeŋ ŋabatiŋ 53 whê sa bu asa naŋ neŋ Yisu ndê ŋamsôm ma nôm iŋ ndê dac dom, naŋ oc tôm dom bu tap seŋ ndöc tali-ŋga sa. Bocdinaŋ yom dau bu hêganôŋ Mwasiŋ Dabuŋ, dec lau naŋ seŋ dom, naŋ oc sêtôm dom bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali-ŋga sa bocdinaŋ. Gauc dinaŋ iŋ so. Pômdau kêŋ iŋ ndê Mwasiŋ Dabuŋ bu puc yac dôŋ, ma ti seŋ datap undambê sa-ŋga dom. Ŋamalac naŋ gêŋ Mwasiŋ Dabuŋ dom, magoc kêŋ whiŋ Yisu, naŋ oc ndöc tali. Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu datap seŋ dambo taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ dakêŋ whiŋ Yisu.

67 Goc iŋ ndac iŋ ndê
ŋ gacsêŋomi 12 bu, “Ma
bocke? Mac bu ahu aö siŋ
awhiŋ, a?”
68 Ma Saimon Pita sôm,
“Pômdau, yac oc atêŋ asa
andi? Am tamwasêm sôm
yom naŋ tôm bu kêŋ yac
andöc taŋli ŋapaŋ.
69 Yac aŋyalê ma akêŋ
whiŋ bu am Anötö ndê ŋgac
dabuŋ am.”
70 Goc Yisu ô yom ma sôm,
“Aö dauŋ kayaliŋ mac lau 12
sa. Magoc aö kayalê su bu
mac nem ŋgac daŋ ti Sadaŋ
ndê su.”
71 Iŋ sôm yom dinaŋ pi
Judas, Saimon Iskeriot ndê
atuŋgac. Bu Judas iŋ
ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, naŋ
tiŋambu hoc Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkêŋ whiŋ iŋ dom

1 Tiŋambu Yisu kêsêlêŋ
golom-golom malac naŋ
sêyêc gameŋ Galili-ŋga.
Iŋ mbo ahê gameŋ Judia-
ŋga, bu iŋ kêyalê bu lau
bata Israel-ŋga naŋ sêmbo
gameŋ dinaŋ, naŋ atac whiŋ
bu sêndic iŋ ndu.
2 Têŋ ndoc lau Israel si
†Mwasiŋ atu Lôm Bac-ŋga
meŋ kêpiŋ, naŋ
3 Yisu ndê asii sêsôm, “Yac
gauc gêm bu ŋayham bu
am sip têŋ gameŋ Judia-ŋga
ndi. Bu am nem sêŋomi
ŋatô sêmbo dindê, dec kôm
gêŋ dalô bu ŋac sêlic.
4 Ŋamalac daŋ bu kôm
dau ti ŋgac tiwaê, naŋ siŋ
dau dom. Am kôm gêŋ dalô
daêsam, bocdinaŋ tôc daôm
asê têŋ ŋamalac hoŋ.”
5 Yisu ndê asii sêsôm yom
dinaŋ, ŋahu bu sêkêŋ whiŋ
iŋ dom.
6-8 Dec Yisu sôm têŋ iŋ ndê
asii, “Aö oc wasip gameŋ
Judia-ŋga wandi dom, bu
aneŋ ndoc yêc dôŋ yêc. Lau
sac nom-ŋga sêtec aö, bu
aö êlêmê gahoc yom asê
pi gêŋ giso hoŋ naŋ ŋac
sêkôm. Magoc lau nom-ŋga
sêtec mac dom, ma bocdi-
naŋ mac api Jerusalem andi,
tu Mwasiŋ dinaŋ-ŋga. Mac
atôm bu akôm gêŋ têŋ têm
bocke naŋ mac atac whiŋ,
magoc aneŋ têm hôc asê su
dom.”
9 Yisu sôm yom dinaŋ su,
ma gacgeŋ mbo Galili.
10 Tigeŋ têŋ ndoc iŋ ndê
asii sêpi Jerusalem si bu sêlic
om atu Lôm Bac-ŋga, naŋ iŋ
kêkuc ŋac gi. Magoc iŋ siŋ
dau bu lau sêlic iŋ dom.
11 Lau bata Israel-ŋga naŋ
sêmbo Jerusalem tu Mwasiŋ
dinaŋ-ŋga, naŋ taso iŋ ma
sêndac, “Ŋgac dinaŋ mbo
nde?”
12 Ma lau daêsam naŋ
sêmbo malac dinaŋ, naŋ
sic yom sec têŋ dandi pi
Yisu. Ŋatô sêsôm, “Iŋ ŋgac
ŋayham.” Ma ŋatô sêsôm,
“Mba! Iŋ kêsau lau.”
13 Magoc ŋamalac daŋ
sôm yom pi Yisu yêc awê
dom, bu sêtöc lau bata
Israel-ŋga.

Yisu kêdôhôŋ lau

14 Bêc ŋatô giŋga su ma
Mwasiŋ Lôm Bac-ŋga gi sa

ŋalhu. Ma têŋ dinaŋ, Yisu
sôc lôm dabuŋ ŋabatêmndö
gi, ma gic hu kêdôhôŋ lau.
15 Iŋ ndê yom kôm lau
bata Israel-ŋga sêhêdaê ma
sêsôm, “Ŋgac dindec sôc
lôm dom, ma bocke dec iŋ
kêdôhôŋ lau ŋa yom ti gauc
atu-tu?”
16 Ma Yisu sôm, “Aö
kadôhôŋ aö dauŋ neŋ yom
dom, magoc iŋ naŋ kêkiŋ aö
gameŋ, naŋ ndê yom.
17 Lau naŋ atac whiŋ bu
daŋga wambu Anötö, naŋ
oc sêŋyalê bu yom hoŋ naŋ
aö kadôhôŋ, naŋ meŋ akêŋ
Anötö ndê, ma aö neŋ yom
dom.
18 Asa naŋ sôm dau ndê
yom, naŋ bu po dau ndê waê
sa. Magoc aö bu wapo iŋ
naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ
ndê waê sa. Aö kasau dom,
aö gasôm yom ŋandô.
19 Moses kêŋ yomsu têŋ
mac, magoc mac ne m daŋ
daŋga wambu ŋapep dom.
Tu sake-ŋga mac asôm bu aö
kagilì yomsu, dec atac whiŋ
bu andic aö ndu?”
20 Goc lau ŋatô sêsôm,
“Asa tac whiŋ bu ndic am
ndu? Ŋalau sac daŋ oc sip
am nem ŋalôm su!”
21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Aö gakôm gêŋ dalô daŋ têŋ
bêc Sabat-ŋga, ma mac hoŋ
asö.
22 Mac aŋgôliŋ yom pi aö
ma asôm bu aö kagilì y omsu
Sabat-ŋga, magoc mac daôm
akôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-
ŋga. Mac aŋkuc †pwac asê
balêi si ŋamlic ŋatô su-ŋga,
tôm Moses to ma gic dulu
têŋ mac. (Pwac dau Anötö
kêŋ têŋ Moses dom, magoc
kêmwatiŋ têŋ abaŋi muŋ
su.) Mac asê balêi si ŋamlic
têŋ ŋac si bêc ti-8-ŋga, ma
bocdinaŋ balêi ŋatô mac asê
ŋac têŋ bêc Sabat-ŋga.
23 Mac alic ŋayham bu
akôm gêŋ dau têŋ Sabat
tu bu aŋgilì Moses ndê
yomsu dom. Aö dec gakôm
ŋamalac daŋ ndê ŋamlic
sambuc ŋayham sa têŋ bêc
Sabat-ŋga, ma bocdinaŋ tu
sake-ŋga mac atac ŋandê
têŋ aö?
24 Alic gêŋ awê-ŋga
ŋambwa tu amatôc yom-
ŋga dom! Akôc gauc ŋapep
pi gêŋ ŋalôm-ŋga whiŋ.”

Lau sêndac bata Yisu

25 T êŋ ndoc dinaŋ lau
Jerusalem-ŋga ŋatô sêsôm,
“Ŋgac dindec iŋ ŋgac naŋ
lau bata sêŋsalê lêŋ tu bu
sêndic iŋ ndu-ŋga.
26 Tigeŋ alic! Iŋ sôm yom
mbo awê, magoc lau bata
sêsôm yom daŋ têŋ iŋ dom.
Bocke? M boe ŋac sêkêŋ
whiŋ bu iŋ Mesaya dau, me?
27 Tigeŋ yac aŋyalê ŋgac
dindec ndê malachu. Ma têŋ
ndoc Mesaya oc meŋ, naŋ
lau daŋ oc sêŋyalê gameŋ
naŋ iŋ meŋ akêŋ, naŋ dom.”
28 Yisu kêdôhôŋ lau mbo
lôm dabuŋ ŋabatêmndö têŋ
têm dinaŋ, ma iŋ ta yom
bocdec bu, “Mac lau dinaŋ
gauc gêm bu mac aŋyalê aö,
ma bu mac aŋyalê a ö neŋ
malachu, a? Aö gameŋ ŋa
aö dauŋ neŋ ŋaclai dom. Aö
Damaŋ kêkiŋ aö gameŋ, ma

iŋ Anötö ŋandô, magoc mac
aŋyalê iŋ dom.
29 Aö dec kayalê iŋ, bu
muŋ-ŋga aö gambo gawhiŋ
iŋ, ma kwahic dec iŋ kêkiŋ
aö gameŋ.”
30 Têŋ dinaŋ ŋac sêŋsahê
bu sêkôc iŋ dôŋ, tigeŋ iŋ
ndê ndoc yêc dôŋ yêc, dec
lau daŋ gitôm dom bu sêkêŋ
amba pi iŋ.
31 Magoc lau daêsam yêc
toŋ atu dinaŋ sêkêŋ whiŋ iŋ
ma sêsôm, “Yac akêŋ bataŋ
Mesaya, ma akêŋ whiŋ bu
têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ
oc kôm gêŋ dalô daêsam.
Tigeŋ asa gitôm bu kôm gêŋ
dalô atu-tu naŋ sêhôc gêlêc
gêŋ dalô daêsam naŋ ŋgac
dindec kôm, naŋ su?”

Lau Palêsai ti dabuŋsiga atu-tu sêkôm bu sêkôc Yisu dôŋ

32 Lau Palêsai sêŋgô bu
lau sem yomgalôm pi Yisu
ma sêkôc gauc kaiŋ dinaŋ
pi iŋ. Goc †dabuŋsiga atu-
tu ti lau Palêsai sêŋkiŋ lau
siŋ-ŋga ŋatô naŋ sêyob lôm
dabuŋ, bu sêkôc iŋ dôŋ.
33 Têŋ dinaŋ Yisu sôm,
“Aö wambo wawhiŋ mac
ŋasawa sauŋ, goc walhö
wambu watêŋ iŋ naŋ kêkiŋ
aö gameŋ, naŋ wandi.
34 Mac oc aŋsalê aö, magoc
oc atap aö sa dom, ma mac
atôm dom bu aŋkuc aö atêŋ
gameŋ naŋ aö oc wambo.”
35 Goc lau Israel-ŋga
sêsôm têŋ dandi, “Ŋgac
dindec oc mbo nde, dec yac
oc datôm dom b u datap iŋ
sa? Mboe iŋ oc ndi mbo
whiŋ yac neŋ lau Israel-ŋga
ŋatô, naŋ sêndöc lau Grik si
gameŋ ma êndôhôŋ lau Grik
yêc dindê?
36 Iŋ sôm bu yac oc taŋsalê
iŋ, magoc oc datap iŋ sa
dom, ma bu yac datôm dom
bu datêŋ gameŋ naŋ iŋ oc
mbo, naŋ dandi. Yom dau
ŋahu bocke?”

Yisu sôm yom pi Ŋalau Dabuŋ

37 Têŋ Mwasiŋ Lôm Bac-
ŋga ŋabêc atu ŋambu-ŋga,
naŋ Yisu tisa kalhac ma
mbwêc awha atu bocdec bu,
“Am asa naŋ bu yô am, naŋ
têŋ aö mweŋ, ma nôm.
38 Tôm Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc, naŋ sôm, asa naŋ
kêŋ whiŋ aö, naŋ bu tali-
ŋga oc êmbulup pi iŋ ndê
ŋalôm.”
39 Yisu ndê yom dinaŋ
hêganôŋ Ŋalau Dabuŋ, naŋ
tiŋambu Anötö oc kêŋ têŋ
lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu.
(Têŋ têm dinaŋ, Anötö kêŋ
Ŋalau Dabuŋ têŋ lau su dom,
ŋahu bu Yisu ndê têm tu tap
iŋ ndê ŋawasi sa-ŋga yêc
dôŋ yêc.)

Lau sêseŋ dau pi Yisu

40 Têŋ ndoc Yisu sôm yom
dau, naŋ lau ŋatô sêsôm,
“Yomandô! Ŋgac dindec
iŋ propet atu gitôm Moses,
naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ
meŋ.”
41 Ma ŋatô sêsôm, “Mba!
Iŋ Mesaya dau!” Magoc
lau ŋatô sêsôm, “Mba! Bu
Mesaya oc meŋ akêŋ gameŋ
Galili-ŋga dom.

42 Anötö ndê yom naŋ sêto
yêc, naŋ sôm bu Mesaya oc
meŋ sa yêc Kiŋ Dawid ndê
wakuc, ma yêc Dawid ndê
malac Betlehem.”
43 Bocdinaŋ lau sêseŋ dau
pi Yisu.
44 Lau ŋatô tac whiŋ
bu sêkôc iŋ dôŋ, magoc
ŋamalac daŋ gitôm dom bu
kêŋ amba pi iŋ.

Lau bata Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ Yisu dom

45 Tiŋambu lau siŋ lôm
dabuŋ-ŋga sêmbu sêtêŋ
dabuŋsiga atu-tu ti lau
Palêsai si. Ma ŋac sêndac
lau siŋ-ŋga dau bocdec bu,
“Bocke ma mac akôc Yisu
dôŋ dom?”
46 Goc lau siŋ-ŋga sêô yom
ma sêsôm, “Ŋamalac naŋ
sôm yom gitôm ŋgac dinaŋ,
naŋ yac aŋgô daŋ su dom.”
47 Goc lau Palêsai sêsôm,
“Mboe iŋ kêsau mac awhiŋ,
a?
48 Alic bu yac lau Palêsai
ma lau bata mba daŋ kêŋ
whiŋ bu iŋ Mesaya dau dom.
Mba andô!
49 Tigeŋ lau ŋambwa-
ŋambwa, naŋ si gauc sa
dom pi Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc, naŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ. Anötö ndê atac ŋandê pi
ŋac!”
50 Lau bata dinaŋ si daŋ iŋ
Nikodemas, ŋgac naŋ muŋ-
ŋga gi gêlic Yisu. Têŋ ndoc
iŋ ŋgô ŋac si yom dinaŋ, dec
sôm têŋ ŋac bu,
51 “Yac neŋ yomsu gic yao
bu dakic yom tu tamatôc
ŋamalac daŋ-ŋga ŋambwa
dom! Gêŋ ŋamata-ŋga
daŋgô iŋ dau ndê yom, ma
dakip yom sa pi gêŋ naŋ iŋ
kôm.”
52 Magoc ŋac sêsôm,
“Mboe am bu ti iŋ ndê
ŋgacsêŋom daŋ whiŋ ŋac
lau Galili-ŋga dinaŋ, a? Am
ndi ma kip ŋahu sa yêc
Anötö ndê yom, ma am oc
tap sa bu propet daŋ oc
meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga
dom.”

*[Yisu tawalô awhê sac daŋ**

53 Dinaŋ su, ma lau hoŋ
sêlhö têŋtêŋ ma sêmbu
sêtêŋ ŋac si andu si.

8

1 Goc Yisu hu malac
Jerusalem siŋ ma sa gi mbo
Lôc Olib.
2 Têŋ ŋagalaŋsê bêbêc,
iŋ mbu sôc Jerusalem
gi, ma mbo lôm dabuŋ
ŋabatêmndö. Ma lau
daêsam sêwê sêtêŋ iŋ
sêmeŋ, dec iŋ ndöc sic ma
kêdôhôŋ ŋac.
3 Ma lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu ti lau Palêsai sêwê
awhê daŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ,
naŋ sêtap iŋ sa têŋ ndoc iŋ
kôm mêtê mockaiŋ-ŋga. Ma
sêkêŋ a whê dau kalhac lau
hoŋ aŋgô-ŋga.
4 Ma sêsôm têŋ Yisu,
“Kêdôhôŋwaga, sêtap awhê
dindec sa kôm mêtê mock-
aiŋ-ŋga.
5 Moses to yomsu bu datuc
lauwhê kaiŋ dindec ŋa hoc

* **7:52** Yom naŋ yêc 7:53–8:11 naŋ yêc bapia akwa ŋatô dom.

ndu. Bocdinaŋ sôm bu yac
oc dakôm sake?”
6 Ŋac bu sêtim iŋ ŋa
gêndac dinaŋ, sêŋsalê yom
daŋ bu sêŋgôliŋ pi iŋ.
Magoc Yisu pôŋ sic gi ndöc,
ma gic hu to yom yêc nom
ŋa amba-atu.
7 Goc ŋac sêŋsu iŋ e iŋ tisa
ma sôm têŋ ŋac, “Mac nem
asa bu ndê sac mbasi, naŋ
ti ŋgac ŋamata-ŋga bu kôc
hoc ma tuc pi awhê dindec.”
8 Goc iŋ pôŋ sic tiyham ma
to yom yêc nom.
9 Têŋ dinaŋ lau naŋ sêŋgô
Yisu ndê yom sic hu sêlhö
tigeŋ-tigeŋ. Lau atu-tu sêlhö
sêmuŋ, goc lau ŋatô sêŋkuc
e Yisu tawasê mbo, ma awhê
dau kalhac iŋ aŋgô-ŋga.
10 Dec Yisu tisa ma ndac iŋ,
“O awhê! Ma lau dau nde?
Asa dec mbo bu êŋgôliŋ yom
pi am ma êmatôc am?”
11 Ma iŋ sôm, “O ŋadau,
lau mba!” Goc Yisu sôm,
“Ma bocdinaŋ aö wamatôc
am dom whiŋ. Magoc am
lhö ndi, ma hu nem mêtê sac
siŋ.”]

Yisu iŋ Ŋawê Nom-ŋga

12 Tiŋambu Yisu sôm yom
têŋ lau bocdec bu, “Aö ŋawê
nom-ŋga. Asa naŋ bu êŋkuc
aö, naŋ oc sa seŋ ŋasec-ŋga
tiyham dom. Iŋ oc êŋsêlêŋ
mbo ŋawê naŋ tôc seŋ ndöc
tali-ŋga asê.”
13 Magoc lau Palêsai
sêsôm têŋ iŋ, “Am
tamwasêm hoc yom asê pi
daôm. Tu dinaŋ-ŋga dec
yac oc akôc am nem yom
sa dom.”
14 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Aö bu wahoc dauŋ neŋ yom
asê, dec aneŋ yom dau iŋ
yom ŋandô. Ŋahu bu aö
kayalê gameŋ naŋ aö gameŋ
akêŋ naŋ, ma gameŋ nde
naŋ wambu wandi. Tigeŋ
mac aŋyalê gameŋ dinaŋ
dom.
15 Mac aŋsahê ti amatôc
lau aŋkuc ŋamalac si gauc.
Magoc aö dec wamatôc
ŋamalac daŋ gitôm mac
akôm, naŋ dom.
16 Aö bu wamatôc lau,
dec aneŋ yom hoŋ iŋ
yom ŋandô, ŋahu bu aö
taŋwasêŋ dom. Damaŋ naŋ
kêkiŋ aö, naŋ mbo whiŋ aö.
17 Mac daôm nem yomsu
sôm bu ŋgac lu bu sêpuc si
yom dôŋ bu yom ŋandô, dec
mac oc akôc yom dau sa.
18 Kwahic dec aö gahoc
yom asê tu dauŋ-ŋga, ma
Damaŋ naŋ kêkiŋ aö, naŋ
dec puc aneŋ yom dôŋ. Boc-
dinaŋ tu sake-ŋga mac akôc
aneŋ yom sa dom?”
19 Goc sêndac iŋ, “Am
Damam nde?” Ma Yisu sôm,
“Mac aŋyalê aö dom, ma
mac aŋyalê Damaŋ dom boc-
dinaŋ. Mac bu aŋyalê aö,
dec oc tôm bu mac aŋyalê
Damaŋ whiŋ.”
20 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ
ndoc iŋ kêdôhôŋ lau mbo
kêpiŋ apa naŋ lau sêkêŋ si
da sip-ŋga yêc lôm dabuŋ
ŋamakê. Magoc lau daŋ
sêkôc iŋ dôŋ dom, bu iŋ ndê
ndoc hôc asê su dom.

Yisu ndê ŋahu yêc nom dom

21 Ma Yisu sôm tiyham têŋ
lau Palêsai, “Aö oc wahu
mac siŋ, ma mac oc aŋsalê
aö. Magoc gameŋ naŋ aö bu
wandi, naŋ mac atôm dom
bu andi. Mac oc ambac ndu
ti nem sac tôhôŋ.”
22 Goc lau bata dinaŋ
sêsôm têŋ dandi, “Iŋ dau
sôm bu gameŋ naŋ iŋ oc
ndi, naŋ yac datôm dom bu
dandi. Bocke? Iŋ oc ndic dau
ndu, a?”
23 Ma Yisu gic têku yom
ma sôm, “Aneŋ ŋahu yêc
lôlôc. Mac lau nom dindec-
ŋga, magoc aö neŋ ŋahu yêc
nom dindec dom.
24 Aö gasôm têŋ mac su,
bu mac oc ambac ndu ti
nem sac tôhôŋ. Aö wasôm
yom ŋandô têŋ mac, bu mac
bu akêŋ whiŋ yom naŋ aö
gawhê sa pi dauŋ, naŋ dom,
dec mac oc ambac ndu ti
mac nem sac.”
25 Goc ŋac sêndac, “Am
asa?” Ma iŋ sôm, “Oc
tôm bu mac aŋyalê su, bu
têŋ ŋamata-ŋga e meŋ, aö
gawhê dauŋ sa têŋ mac.
26 Yom daêsam yêc bu
wasôm pi mac bu watôc
nem giso asê. Magoc yom
hoŋ naŋ aö gaŋgô yêc iŋ
naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ
dec wasôm asê têŋ lau nom-
ŋga. Ma iŋ ndê yom iŋ yom
ŋandô eŋ.”
27 Ŋac sêŋyalê dom bu iŋ
sôm yom dau pi iŋ Damba.
28 Goc iŋ sôm, “Têŋ ndoc
mac asuŋ Ŋamalac ndê Atu
sa yêc nom, naŋ mac oc
aŋyalê bu aö dauŋ dec
Mesaya dau, ma aö gakôm
gêŋ daŋ kakuc aö taŋwasêŋ
neŋ gauc dom. Mba. Yom
hoŋ naŋ aö gasôm, naŋ
Damaŋ dau kêŋ têŋ aö.
29 Iŋ dau kêkiŋ aö gameŋ,
ma iŋ oc tec aö bu wambo
taŋwasêŋ dom. Iŋ mbo
whiŋ aö ŋapaŋ. Ŋahu bu aö
gakôm gêŋ hoŋ tôm iŋ atac
whiŋ.”
30 Yisu sôm yom dinaŋ, ma
lau daêsam naŋ sêŋgô, naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ.

Yom ŋandô oc êŋgapwêc yac su

31 Ma Yisu sôm têŋ lau
Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ, “Mac bu asap aneŋ yom
dôŋ ma daŋam wambu, dec
mac ati aneŋ sêŋomi ŋandô.
32 Ma mac oc aŋyalê yom
ŋandô, ma yom ŋandô
dau oc êŋgapwêc mac su
bu ambo atôm lau akiŋ
ŋambwa tiyham dom.”
33 Goc ŋac sêsôm, “Abra-
ham ndê wakuc yac. Ma yac
am akiŋ lau daŋ dom. Boc-
dinaŋ am sôm bu êŋgapwêc
yac su yêc sakiŋ bocke?”
34 Goc Yisu ô yom bocdec
bu, “Aö wasôm yom ŋandô.
Asa naŋ sap mêtê sac dôŋ,
naŋ ŋgac me awhê akiŋ
mêtê sac-ŋga.
35 Ma ŋgac akiŋ ŋambwa
oc wêkaiŋ ŋadau ndê gêŋ
daŋ, me mbo iŋ ndê andu
ŋapaŋ dom. Mba! Ŋadau
ndê atu solop oc wêkaiŋ gêŋ
ma mbo ŋapaŋ.
36 Magoc Anötö ndê Atu
bu êŋgapwêc mac su, dec
mac oc ambo atôm lau akiŋ
ŋambwa tiyham dom andô.

37 “Aö kayalê su, bu Abra-
ham ndê wakuc mac. Tigeŋ
mac akôm bu andic aö ndu,
ŋahu bu mac akôc aneŋ yom
sa sip nem ŋalôm su dom.
38 Aö gasôm yom asê pi
gêŋ naŋ Damaŋ tôc asê têŋ
aö, magoc mac akôm mêtê
aŋkuc yom naŋ mac daôm
damam sôm têŋ mac.”
39 Ma ŋac sêsôm tiyham,
“Yac damaŋ iŋ Abraham.”
Magoc Yisu sôm, “Mac bu
Abraham atui mac, dec mac
oc asa lêŋ gitêŋ gitôm iŋ dau
ndê.
40 Tigeŋ aö gasôm yom
ŋandô gitôm aö gaŋgô yêc
Anötö, ma mac akôm bu
andic aö ndu. Abraham oc
kôm gêŋ kaiŋ dinaŋ dom.
41 Mac aŋkuc Abraham
ndê lêŋ dom, dec tôc asê
bu mac nem damam iŋ
ŋgac daŋ dau-ŋga daŋ.”
Magoc ŋac sêsôm, “Yac lau
ŋasawa-ŋga dom. Yac mba
damaŋ tigeŋ iŋ Anötö dau.”

42 Têŋ dinaŋ Yisu sôm,
“Anötö bu ti mac nem
damam, dec mac oc atac
whiŋ aö. Ŋahu bu aö gameŋ
akêŋ Anötö, dec gambo lec.
Aö gameŋ tu dauŋ-ŋga dom,
magoc Anötö dau kêkiŋ aö
gameŋ.
43 Mac atôm dom bu aŋgô
aneŋ yom, ma bocdinaŋ mac
aŋyalê aneŋ yom ŋahu dom.
44 Mac nem damam iŋ
Sadaŋ, ma mac akôm tôm iŋ
atac whiŋ. Têŋ têm ŋamata-
ŋga e meŋ, iŋ sa lêŋ ndic
ŋamalac ndu-ŋga. Iŋ sap
yom ŋandô dôŋ dom, bu
yom ŋandô daŋ yêc iŋ ndê
ŋalôm dom. Iŋ tasaŋ-nda,
ma yom tasaŋ ŋadamba iŋ.
Iŋ sôm yom kêkuc iŋ dau
ndê awha solop, ma yom
hoŋ naŋ iŋ sôm, naŋ yom
tasaŋ.
45 Tigeŋ aö dec gasôm yom
ŋandô eŋ, ma tu dinaŋ-ŋga
mac akêŋ whiŋ aneŋ yom
dom.
46 Mac nem asa gitôm bu
tôc aneŋ giso daŋ asê? Aö
gasôm yom ŋandô, ma tu
sake-ŋga mac akêŋ whiŋ aö
dom?
47 Anötö ndê atui ŋandô
sêŋgô iŋ ndê yom ma daŋga
wambu. Magoc mac aŋgô iŋ
ndê yom dom, dec tôc asê
bu mac ati iŋ ndê atui ŋandô
dom.”

Yisu sôm yom asê pi dau

48 Têŋ dinaŋ lau bata
Israel-ŋga sêsôm, “Yac asôm
solop bu am gitôm lau
Samaria-ŋga naŋ si gauc
sa pi Anötö dom, ma bu
ŋalau sac daŋ mbo am nem
ŋalôm.”
49 Magoc Yisu sôm, “Mba!
Ŋalau sac mbo aö neŋ ŋalôm
dom. Mac atoc aneŋ waêŋ
sa dom, magoc aö bu wapo
Damaŋ ndê waê sa.
50 Aö kasalê dauŋ neŋ
waêŋ dom, magoc Anötö oc
po aneŋ waêŋ sa. Ma iŋ oc
êmatôc gêŋ hoŋ.
51 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac, bu asa naŋ
ŋgô aneŋ yom ma daŋga
wambu, naŋ oc niŋga
dom, magoc iŋ oc mbo tali
ŋapaŋ.”
52 Goc lau bata Israel-ŋga
sêsôm têŋ iŋ, “Kwahic dec

yac aŋyalê pi ŋandô bu
ŋalau sac daŋ mbo am nem
ŋalôm. Abraham ma lau
propet sêmbac ndu, tigeŋ
am sôm bu asa naŋ ŋgô am
nem yom ma daŋga wambu,
naŋ oc niŋga dom.
53 Am asa dec toc daôm
sa? Am gauc gêm bu am
hôc gêlêc damaŋ Abraham
su, a? Yac aŋyalê bu iŋ mbac
ndu su, ma lau propet boc-
dinaŋ.”
54 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Aö dauŋ bu wapo dauŋ neŋ
waêŋ sa, dec waêŋ dau ti
gêŋ ŋambwa-ŋga. Magoc
aö Damaŋ, naŋ mac asam
bu mac nem Anötö, naŋ po
aneŋ waêŋ sa.
55 M agoc mac aŋyalê iŋ
dom. Aö dec kayalê iŋ,
ma daŋaŋ wambu iŋ ndê
yom. Aö bu wasôm bu
kayalê iŋ dom, dec aö ŋgac
tasaŋ gitôm mac lau tasaŋ.
56 Mac nem damam Abra-
ham atac ŋayham sa kêlêc,
bu iŋ kêŋ bata bu lic aneŋ
bêc wahôc asê-ŋga. Ma iŋ
gêlic su ma tisambuc.”

57 Goc lau bata Israel-ŋga
sêsôm têŋ iŋ, “Am nem yala
tap 50 sa su dom. Ma bocke
dec am sôm bu am gêlic
Abraham su?”
58 Ma Yisu sôm,
“Yomandô! Ndoc naŋ
Abraham dinda kôc iŋ su
dom, naŋ aö gambo.”
59 Têŋ têm ŋac sêŋgô yom
d inaŋ, goc sêkôc hoc sa bu
sêtuc iŋ, magoc Yisu siŋ dau,
ma kêdahiŋ dau su yêc lôm
dabuŋ ŋagameŋ.

9

Yisu kôm ŋgac tapec daŋ tandô po asê

1 Yisu kêsêlêŋ gi, ma gêlic
ŋgac tapec daŋ. Ŋgac dau
iŋ tandô pec têŋ ndoc iŋ
dinda kôc iŋ ma meŋ.
2 Ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi
sêndac iŋ bocdec bu,
“Kêdôhôŋ-waga, ŋgac di-
naŋ tapec tu iŋ dau ndê sac-
ŋga, me tu dinda lu damba
si sac-ŋga?”
3 Goc Yisu sôm, “Iŋ tapec
tu iŋ dau ndê sac-ŋga, me
tu dinda lu damba si sac-
ŋga dom. Magoc dinda kôc
iŋ ti tapec tu bu kwahic dec
lau sêlic Anötö ndê gweleŋ ti
ŋaclai nem iŋ sa-ŋga.
4-5 Aö gambo nom gatôm
lau nom-ŋga si ŋawê, ma
kwahic dec ti têm ŋawê-
ŋga. Ma bocdinaŋ kwahic
dec yac oc dakôm Anötö naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ ndê
gweleŋ. Têm ŋasec-ŋga oc
meŋ hôc asê, ma têŋ dinaŋ
lau daŋ oc sêtôm dom bu
sêkôm gweleŋ.”
6 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc
hê gasôp sip nom, kêyaliŋ
whiŋ nom, ma sê pi ŋgac
tapec tandô.
7 Ma iŋ sôm têŋ iŋ, “Am
ndi êmgwasiŋ aŋôm sip bu
gapoŋ Siloam.” (Ŋaê Siloam
dau danem kwi bu ‘Kêkiŋ.’
) Goc iŋ kölhö gi kêgwasiŋ
aŋgô, ma iŋ tandô ŋayham
sa. Ma iŋ mbu têŋ ndê andu
gi.
8 Ma iŋ ndê lau meŋpaŋ iŋ-
ŋga, ti lau naŋ sêŋyalê bu

muŋ-ŋga iŋ ŋgac teŋ gêŋ-
ŋga, n aŋ sêsö ma sêndac
dandi, “Iŋ ŋgac naŋ muŋ-
ŋga ndöc ma teŋ gêŋ, a?”
9 Ma lau ŋatô sêsôm, “Iŋ
ŋgac dau dinaŋ.” Magoc
ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ ŋgac
daŋ dau-ŋga, naŋ aŋgô gi
tap ŋgac teŋ gêŋ-ŋga dinaŋ
ndê aŋgô sa.” Magoc ŋgac
dau sôm, “Aö ŋgac dauŋ
dec.”
10 Goc sêndac iŋ, “Ma
bocke dec am nem tanôm
ŋayham sa?”
11 Ma iŋ sôm, “Ŋgac
naŋ sêsam iŋ bu Yisu, naŋ
kêyaliŋ sacbalê, ma kêŋ pi
aö tanôŋ, goc kêkiŋ aö bu
waŋgwasiŋ aŋôŋ andô sip
bu Siloam. Bocdinaŋ aö ga
kagwasiŋ dauŋ, dec tanôŋ
ŋayham sa.”
12 Ma sêndac, “Ŋgac di-
naŋ mbo nde?” Goc iŋ sôm,
“Aö kayalê dom.”

Lau Palêsai sêkip yom sa pi ŋgac naŋ tandô po asê

13-14 Yisu kêyaliŋ sacbalê
ma kôm ŋgac tapec dinaŋ
tandô po asê têŋ bêc Sabat-
ŋga daŋ. Ma tiŋambu l
au sêwê ŋgac dau sêtêŋ lau
Palêsai si.
15 Têŋ ndoc lau Palêsai
sêlic iŋ, naŋ sêndac iŋ bu,
“Am tanôm po asê ŋalêŋ
bocke?” Ma iŋ ô yom
ma sôm, “Ŋgac dinaŋ kêŋ
sacbalê pi aö tanôŋ, ma aö
kagwasiŋ dec tanôŋ po asê.”
16 Goc Palêsai ŋatô sêsôm
yom pi Yisu bocdec bu,
“Ŋgac dinaŋ kêgilì yomsu
Sabat-ŋga, dec taŋyalê bu
iŋ meŋ akêŋ Anötö dom.”
Magoc Palêsai ŋatô sêsôm,
“Ŋgac sac oc tôm dom bu
kôm gêŋ dalô kaiŋ dinaŋ.”
17 Boc-dinaŋ ŋac si yom so
dau, ma sêndac ŋgac dau
tiyham, “Am ŋgac daôm, am
ŋgac naŋ iŋ kôm am nem
tanôm po asê, ma bocdinaŋ
am sôm sake pi iŋ?” Ma iŋ
sôm, “Iŋ propet daŋ.”
18 Magoc lau bata Israel-
ŋga dinaŋ sêkêŋ whiŋ dom
bu muŋ-ŋga iŋ tapec ma
kwahic dec tandô ŋayham
sa. Bocdinaŋ sêkêŋ yom
têŋ iŋ dinda lu damba bu
sêmeŋ.
19 Ma sêndac iŋlu, “Ŋgac
dindec iŋ amlu atômŋgac
naŋ amlu asôm bu dinda kôc
iŋ ti tapec, a? Bocke ma
kwahic dec iŋ tandô ŋayham
sa?”
20 Ma iŋlu sêsôm, “Aêc!
Alu aŋyalê bu iŋ alu mba
balê, ma bu alu akôc iŋ ti
tapec.
21 Magoc iŋ tandô po asê
ŋalêŋ bocke ma asa kôm iŋ
tandô ŋayham sa, naŋ alu
aŋyalê dom. Mac andac iŋ
dau. Iŋ ti ŋgac atu su, ma
gitôm bu sôm dau ndê yom.”
22 Iŋlu sêŋyalê bu lau bata
Israel-ŋga sêkic yom bu ŋac
oc sêtiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ
bu Yisu iŋ Mesaya, naŋ su
yêc gôlôwac Israel-ŋga, ma
bocdinaŋ iŋlu sêtöc ŋac.
23 Tu dinaŋ-ŋga sêsôm
yom bocdec, “Iŋ ti ŋgac atu
su. Mac andac iŋ dau!”
24 Goc ŋac sêmbwêc ŋgac
dau tiyham, ma sêsôm,
“Toc Anötö sa ma sôm yom

ŋandô. Yac aŋyalê bu ŋgac
dinaŋ iŋ ŋgac sac.”
25 Ma iŋ ô yom bocdec bu,
“Iŋ bu ŋgac sac me iŋ ŋgac
gitêŋ, aö kayalê dom. Gêŋ
tigeŋ aö kayalê. Muŋ-ŋga aö
ŋgac tapec, ma kwahic dec
aö tanôŋ po asê.”
26 Goc sêndac iŋ, “Iŋ kôm
gêŋ sake têŋ am? Iŋ kôm
am tanôm ŋayham sa ŋalêŋ
bocke? Sôm asê têŋ yac.”
27 Ma iŋ sôm, “Aö gasôm
têŋ mac su, magoc mac akôc
aneŋ yom sa dom. Tu sake-
ŋga mac bu aŋgô tiyham?
Mboe mac atac whiŋ bu ati
iŋ ndê sêŋomi awhiŋ, a?”
28 Têŋ dinaŋ sêpu iŋ
ma sêsôm, “Mba! Am
daôm ti ŋgac dinaŋ ndê
ŋgacsêŋom! Moses ndê
sêŋomi yac.
29 Yac aŋyalê bu Anötö
kêŋ iŋ ndê yom têŋ Moses,
magoc ŋgac dinaŋ ti iŋ ndê
ŋahu, yac aŋyalê dom.”
30 Goc ŋgac dau sôm, “Gêŋ
kaiŋ daŋ solop! Mac asôm
bu mac aŋyalê iŋ ndê ŋahu
dom. Tigeŋ alic su naŋ! Iŋ
kôm aö tanôŋ po asê.
31 Yac taŋyalê bu Anötö oc
kêŋ daŋga têŋ lau sac dom.
Mba! Iŋ kêŋ daŋga lau gitêŋ
naŋ sêŋkuc iŋ ndê yom.
32 Yac daŋgô daŋ muŋ su
dom, bu ŋamalac daŋ kôm
ŋgac naŋ dinda kôc iŋ ti
tapec, naŋ tandô po asê.
Mba sambuc!
33 Ŋgac dinaŋ bu meŋ
akêŋ Anötö dom, dec oc tôm
dom bu iŋ kôm gêŋ daŋ.”
34 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom
dinaŋ, dec gêli ŋac si ŋalôm
sa ŋandô. Ma sêsôm, “Am
bu êmdôhôŋ yac, a? Sac gêm
am ahuc têŋ ndoc dinam kôc
am!” Goc sêtiŋ iŋ sa awê gi.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôm lau tapec

35 Têŋ ndoc Yisu ŋgô
ŋawaê bu lau Palêsai sêtiŋ
ŋgac dau su, naŋ iŋ kêsalê
iŋ e tap iŋ sa, ma ndac iŋ,
“Am kêŋ whiŋ Ŋamalac ndê
Atu, me mba?”
36 Ma iŋ ô yom ma sôm,
“O ŋadau! Ŋamalac ndê Atu
iŋ asa? Sôm têŋ aö, goc aö
wakêŋ whiŋ iŋ.”
37 Goc Yisu sôm, “Am gêlic
iŋ su. Aö ŋgac dauŋ dec, naŋ
gasôm yom têŋ am.”
38 Ma iŋ sôm, “Pômdau, aö
gakêŋ whiŋ am.” Goc iŋ pôŋ
haduc têŋ Yisu.
39 Ma Yisu sôm, “Aö
gasip nom gameŋ ma lau
oc sêtap matôc sa tu aö-
ŋga. Lau tapec oc sêti lau
tandô ŋayham, ma lau naŋ
gauc gêm bu ŋac lau tandô
ŋayham, naŋ oc sêtôm lau
tapec.”
40 Lau Palêsai ŋatô sêmbo
sêwhiŋ, ma sêŋgô Yisu
ndê yom dinaŋ ma sêndac,
“Bocke? Am sôm bu yac
taŋpec awhiŋ, a?”
41 Ma iŋ sôm, “Mac bu lau
tampec, dec mac nem giso
mba. Mac asôm bu mac
lau tanôm ŋayham, magoc
mac akêŋ whiŋ aö dom. Tu
dinaŋ-ŋga dec mac nem giso
gacgeŋ yêc mac-ŋga.”

10

Yom gôliŋ pi ŋgac yob domba-ŋga

1 Ma Yisu sôm, “Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac, bu ŋgac naŋ sôc domba si tuŋlôm yêc gatam dom, magoc kêgilì tuŋ bambaliŋ bu sôc ndi, naŋ ŋgac kaŋ-nda.
2 Magoc ŋgac naŋ sôc domba si tuŋlôm yêc gatam solop, naŋ ŋgac yob domba-ŋga ŋandô.
3 Ŋgac naŋ yob gatam oc lêc gatam su têŋ iŋ, ma domba sêŋyalê iŋ awha. Iŋ oc ta domba tigeŋ-tigeŋ si ŋaê, ma wê ŋac sêsa sêndi.
4 Têŋ ndoc iŋ kôc iŋ ndê domba hoŋ sêsa si, naŋ iŋ kêsêlêŋ muŋ ma ŋac sêŋkuc iŋ, bu ŋac sêŋyalê iŋ awha.
5 Tigeŋ ŋac oc sêŋkuc ŋgac apa daŋ dom. Mba! Ŋac oc sêlhö bambaliŋ yêc iŋ, bu sêŋyalê iŋ awha dom!”
6 Yisu sôm yom gôliŋ di-naŋ, magoc ŋac sêŋyalê iŋ ndê yom ŋahu dom.

Yisu iŋ gatam domba-ŋga

7 Bocdinaŋ Yisu sôm tiy-ham, “Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac! Aö gatôm gatam tu domba sêsôc si tuŋlôm sêndi-ŋga.
8 Kêdôhôŋwaga tasaŋ hoŋ naŋ sêhôc asê sêmuŋ aö, naŋ lau kaŋ. Magoc domba sêkêŋ daŋga ŋac dom.
9 Aö gatam, ma domba naŋ sêsôc yêc aö, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa. Ŋac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêŋ sêneŋ-ŋga ŋayham sa.
10 Ŋgac kaŋ meŋ bu nem kaŋ ti ndic ndu ma seŋ popoc. Iŋ ndê gweleŋ dau dinaŋ. Tigeŋ aö gameŋ bu wamasaŋ lêŋ bu lau sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali-ŋga sa, ma mwasiŋ dau oc êŋsalê ŋac ahuc.”

Yisu iŋ Ŋadau yob domba-ŋga ŋayham

11 “Aö ŋgac wayob domba-ŋga ŋayham. Ŋgac yob domba-ŋga ŋayham oc kêŋ dau sambuc e nditôm iŋ mbac ndu bu nem iŋ ndê domba sa.
12 Magoc ŋgac naŋ yob domba tu tap ŋaôli sa-ŋga, naŋ gitôm ŋgac naŋ yob dau ndê domba, naŋ dom. Iŋ bu lic giam sac daŋ meŋ, dec iŋ oc hu domba siŋ ma lhö ndi. Goc giam sac oc seŋ domba ma sêlhö bambaliŋ.
13 Ŋgac dinaŋ oc lhö ndi, bu iŋ gêm gweleŋ tu awa-ŋga ŋambwa, ma hêgo dau tu domba-ŋga dom.
14-15 “Aö ŋgac wayob domba-ŋga ŋayham. Gitôm Damaŋ kêyalê aö, ma aö kayalê Damaŋ, bocdinaŋ aö kayalê aneŋ domba, ma aneŋ domba sêŋyalê aö. Ma wakêŋ dauŋ sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ŋac sa.
16 Ma aneŋ domba ŋatô sêmbo, naŋ sêmbo sêwhiŋ domba toŋ dindec dom. Aö wandic ŋac sa sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ domba dindec, ma ŋac oc sêti toŋ tigeŋ. Ŋac

si ŋadau tigeŋ aö dec wayob
ŋac, ma ŋac hoŋ oc sêkêŋ
daŋga aö awhaŋ.
17 “Damaŋ tac whiŋ aö,
bu aö wakêŋ dauŋ gacgeŋ
wambac ndu, ma tiŋambu
aö watisa tiyham.
18 Ŋamalac daŋ oc kôc
taŋli ŋahu su yêc aö dom.
Aö dauŋ oc wahu taŋli ŋahu
siŋ tôm aö dauŋ atac whiŋ.
Anötö kêŋ ŋaclai têŋ aö bu
aö dauŋ wahu siŋ, ma bu
aö dauŋ wakôc sa tiyham.
Damaŋ gic atu yom dau di-
naŋ.”
19 Lau bata Israel-ŋga
sêŋgô yom dinaŋ ma sêwhê
dau kôc ti sêseŋ dandi
tiyham.
20 Lau daêsam sêsôm,
“Ŋalau sac daŋ mbo iŋ ndê
ŋalôm ma kôm iŋ ndê gauc
timboloc. Aŋgô iŋ ndê yom
dom!”
21 Magoc lau ŋatô sêsôm,
“Ŋgac ti ŋalau sac oc sôm
yom kaiŋ dinaŋ dom. Ma
ŋalau sac oc kôm ŋgac tapec
tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-ŋga sêtiŋ Yisu su

22 Têŋ ndoc uhô-ŋga, lau
Israel-ŋga si †Mwasiŋ Sic
Gawi Lôm-ŋga hôc asê
Jerusalem.
23 Yisu kêsêlêŋ mbo
lôm dabuŋ ŋabatêmndö,
mbo gameŋ naŋ sêsam bu
Solomon ndê Batêm.
24 Ma lau bata Israel-ŋga
sêkac sa sêŋgihi iŋ ahuc,
ma sêsôm, “Ŋasawa baliŋ
lec yac atac lu-lu tu am-ŋga.
Bocdinaŋ dec sôm yom yêc
awê têŋ yac. Am Mesaya
dau, me mba?”
25 Ma Yisu sôm, “Aö gasôm
têŋ mac su, magoc mac akêŋ
whiŋ aö dom. Ma aö gakôm
gêŋ dalô gam Damaŋ aŋgô.
Gêŋ dau puŋ yom ŋandô pi
aö dôŋ, ma whê aneŋ ŋahu
sa tiawê.
26 Magoc mac akêŋ whiŋ
aö dom, ŋahu bu mac ati aö
neŋ domba dom.
27 Aneŋ domba sêkêŋ
daŋga aö awhaŋ. Aö kayalê
ŋac, ma ŋac sêŋkuc aö.
28 Aö oc wakêŋ ŋac sêndöc
tali ŋapaŋ ma oc tôm dom
bu ŋac sêniŋga têŋ têm
ŋambu-ŋga dom. Ma lau
daŋ sêtôm dom bu sêŋgaho
ŋac su yêc aö amaŋ.
29 Damaŋ kêŋ aneŋ domba
têŋ aö, ma gêŋ daŋ hôc gêlêc
iŋ su dom. Bocdinaŋ lau daŋ
sêtôm dom bu sêŋgaho ŋac
su yêc Damaŋ amba.
30 Alu Damaŋ ati gêŋ
tigeŋ.”
31 Têŋ dinaŋ lau bata
sêkôc hoc sa tiyham bu
sêtuc iŋ.
32 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac,
“Mac bu atuc aö ŋa hoc tu
gêŋ dalô bocke-ŋga? Bu aö
gatôc gêŋ ŋayham daêsam
têŋ mac, tôm naŋ Damaŋ
kêŋ têŋ aö.”
33 Ma ŋac sêô yom ma
sêsôm, “Yac bu atuc am tu
gêŋ daŋ naŋ am kôm-ŋga
dom. Mba! Am ŋamalac
daŋ, magoc toc daôm sa bu
nditôm Anötö dau. Am nem
yom dinaŋ sac sambuc, ma
tu dinaŋ-ŋga yac bu atuc am
ŋa hoc.”

34 Goc Yisu ô yom ma
sôm, “Mac aŋyalê yom naŋ
Anötö dau sôm pi lau bata
Israel-ŋga ŋatô, naŋ sêto
yêc mac nem Buku Yomsu-
ŋga* bocdec bu, *‘Aö gasam
mac bu anötöi.’*
35 Aŋgô su naŋ! Anötö
kêŋ iŋ ndê yom têŋ lau nom-
ŋga dinaŋ, ma sam ŋac bu
anötöi. Ma gitôm dom bu
daseŋ Anötö ndê yom daŋ
su.
36 Ma aö bocke? Damaŋ
dau kêyaliŋ aö sa ma kêkiŋ
aö gasip nom gameŋ. Bocd-
inaŋ tu sake-ŋga mac asôm
bu aneŋ yom sac sambuc,
têŋ ndoc aö gasôm bu aö
Anötö ndê Atu?
37 Aö bu wakôm Damaŋ
ndê gweleŋ naŋ kêŋ sip aö
amaŋ, naŋ dom, naŋ akêŋ
whiŋ aö dom.
38 Tigeŋ aö gakôm Damaŋ
ndê gweleŋ, ma bocdinaŋ
dec mac bu akêŋ whiŋ aneŋ
yom dom, tigeŋ akêŋ whiŋ
tu gêŋ naŋ aö gakôm-ŋga.
Ma bocdinaŋ mac oc aŋyalê
pi ŋandô bu Damaŋ mbo
aö ŋalôm, ma aö gambo iŋ
ŋalôm.”
39 Têŋ dinaŋ sêŋsahê tiy-
ham bu sêkôc iŋ dôŋ, magoc
ŋac gitôm dom, ma iŋ kölhö
gi.
40 Ma iŋ pi Bu Jordan
ŋadaŋga gi, ma mbo gameŋ
naŋ muŋ-ŋga Jon kêku lau
mbo.
41 Lau daêsam sêsa sêtêŋ
iŋ si, ma sêsôm têŋ dau,
“Jon kôm gêŋ dalô daŋ dom.
Magoc yom hoŋ naŋ iŋ sôm
pi ŋgac dindec, naŋ yom
ŋandô.”
42 Ma lau daêsam sêkêŋ
whiŋ Yisu yêc gameŋ dinaŋ.

11

Lasarus mbac ndu

1-2 Ŋgac daŋ ŋaê Lasarus
mbo malac Betani. Ma iŋ
ndê lhuwê lu sêmbo, daŋ
ndê ŋaê Mata, ma daŋ ŋaê
Maria, awhê naŋ tiŋambu
tac bu ŋamalu ŋayham pi
Pômdau gahi, ma puŋ ŋa
iŋ kêclauŋ. Têŋ bêc daŋ
Lasarus gêmbac.
3 Goc Maria lu Mata sêkêŋ
yom têŋ Yisu bocdec bu,
“Pômdau, ŋgac naŋ am atac
whiŋ dec gêmbac.”
4 Yisu ŋgô yom dau ma
sôm, “Iŋ gêmbac tu bu mbac
ndu ŋambwa-ŋga dom. Iŋ
gêmbac bu tôc Anötö ndê
ŋaclai ti waê asê, ma bu
Anötö ndê Atu tap waê sa
whiŋ.”
5 Yisu tac whiŋ Maria lu
Mata ma Lasarus.
6 Tigeŋ têŋ ndoc iŋ ŋgô
ŋawaê bu Lasarus gêmbac,
naŋ iŋ têŋ iŋ gi ŋagahô dom.
Iŋ gacgeŋ mbo gameŋ dinaŋ
gitôm bêc lu.
7 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi, “Dalhö dambu
datêŋ gameŋ Judia-ŋga
dandi.”
8 Magoc ŋac sêsôm,
“Kêdôhôŋwaga, mba!

* **10:34** Yom dau yêc Buku Wê-ŋga 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötö dau kêŋ ŋaclai têŋ kiŋ ti gôliŋwaga bu sênem gôliŋ sêmbo nom, ma bocdinaŋ iŋ sam ŋac bu anötöi. Ma têm ŋatô iŋ sam ŋac bu Anötö atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

Ŋasawa apê lec lau bata
Israel-ŋga naŋ sêmbo dindê,
naŋ tac whiŋ bu sêtuc am ŋa
hoc. Bocke dec am bu mbu
ndi tiyham?”
9 Ma Yisu ô yom ŋa
yom gôliŋ daŋ, ma sôm,
“Têŋ bêc hoŋ ac pô gameŋ
gitôm acgatu ŋasawa 12, ma
tiŋambu ŋasec sa. Ŋamalac
daŋ bu êŋsêlêŋ têŋ ndoc
ac-ŋga, dec iŋ oc tiŋ gahi
dom, bu iŋ gêlic ŋawê nom
dindec-ŋga.
10 Magoc iŋ bu êŋsêlêŋ têŋ
ôbwêc, dec iŋ oc tiŋ gahi, bu
iŋ ndê ŋawê mba.”
11 Goc Yisu gic têku yom
ma sôm, “Yac neŋ silip
Lasarus yêc bêc. Aö watêŋ
iŋ wandi bu wauŋ iŋ sa.”
12 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm,
“Pômdau, iŋ bu yêc bêc yêc,
dec iŋ dau oc ŋayham sa.”
13 Ŋac gauc gêm bu Yisu
sôm bu Lasarus mbo tali ma
yêc bêc, magoc iŋ ndê yom
dau ŋahu bu Lasarus mbac
ndu su.
14 Goc Yisu sôm yom yêc
awê têŋ ŋac bu, “Lasarus
mbac ndu.
15 Tu mac-ŋga dec aö atac
ŋayham bu aö gambo g
awhiŋ iŋ dom, bu kwahic
dec mac oc akêŋ whiŋ tu gêŋ
naŋ aö bu wakôm-ŋga. Boc-
dinaŋ yac datêŋ iŋ dandi.”
16 Ma Tomas, ŋgacsêŋom
naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ,
naŋ sôm têŋ ŋgacsêŋomi
ŋatô, “Ayôc! Dawhiŋ iŋ
dandi, ma dambac ndu
dawhiŋ iŋ.”

Yisu iŋ yac neŋ datisa ti dambo taŋli ŋahu

17 Yisu hôc asê gameŋ
Judia-ŋga ma tap sa bu
sêkêŋ Lasarus ndê ŋamlaŋ
yêc hocsuŋ daŋ gitôm bêc
hale su.
18 Malac Betani yêc suŋ sa
têŋ Jerusalem, seŋ ŋasawa
gitôm kilometa tö.
19 Ma lau Israel-ŋga
daêsam sêsa akêŋ Jerusalem
sêmeŋ, ma sêndöc sêwhiŋ
Mata lu Maria, bu sênem
malô iŋlu tu lhuŋgac hu iŋlu
siŋ-ŋga.
20 Mata ŋgô bu Yisu
kêsêlêŋ meŋ, goc sa gi bu lic
iŋ, magoc Maria ndöc andu.
21 Têŋ ndoc Mata hôc asê
Yisu, naŋ iŋ sôm têŋ iŋ, “O
Pômdau, am bu mbo, dec aö
lhuŋgac oc mbac ndu dom.
22 Magoc kwahic dec am
mweŋ hôc asê su, ma aö
kayalê bu gêŋ bocke naŋ am
bu ndac têŋ Anötö, naŋ iŋ oc
kôm.”
23 Ma Yisu sôm, “Am
lhômŋgac oc tisa ma mbo
tali tiyham.”
24 Dec Mata ô yom ma
sôm, “Aêc! Aö kayalê bu iŋ
oc tisa têŋ bêc ŋambu-ŋga
naŋ lau batê hoŋ oc sêtisa.”
25 Goc Yisu sôm, “Ŋamalac
si sêtisa ma sêmbo tali
ŋahu, naŋ aö dauŋ. Asa naŋ
kêŋ whiŋ aö ma mbac ndu
su, naŋ oc mbo tali tiyham.
26 Ma asa naŋ mbo tali ma
kêŋ whiŋ aö, naŋ oc niŋga
têŋ têm ŋambu-ŋga dom, iŋ
oc gacgeŋ mbo tali. Am kêŋ
whiŋ yom dindec, me mba?”
27 Ma Mata sôm, “Aêc
Pômdau! Aö gakêŋ whiŋ bu
am Mesaya, ma Anötö ndê

Atu naŋ iŋ gic bata bu êŋkiŋ
sip nom meŋ.”

28 Mata sôm yom dinaŋ su,
goc mbu gi ma ta Maria têŋ
iŋ meŋ. Ma iŋ sôm têŋ iŋ,
“Kêdôhôŋwaga meŋ su, ma
iŋ ndac am.”
29 Maria ŋgô su, goc tisa
ŋagahô bu sa têŋ Yisu ndi.
30 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu hôc
asê Betani su dom, iŋ gacgeŋ
mbo gameŋ naŋ Mata hôc pi
iŋ.
31 Lau Israel-ŋga naŋ
sêmbo andu sêwhiŋ Maria
tu bu sênem malô iŋ, naŋ
sêlic iŋ tisa ŋagahô ma
kölhö gi. Ŋac gauc gêm
bu iŋ oc têŋ sêhô ndi bu
taŋ lhuŋgac mbo dindê, ma
bocdinaŋ sêsa si ma sêŋkuc
iŋ.

32 Têŋ ndoc Maria hôc asê
gameŋ naŋ Yisu mbo ma
gêlic iŋ, naŋ iŋ hu dau sip
nom yêc iŋ gahi-ŋga, ma
sôm, “O Pômdau, am bu
mbo, dec aö lhuŋgac oc
mbac ndu dom.”
33 Yisu gêlic Maria taŋ,
ma gêlic lau Israel-ŋga naŋ
sêwhiŋ iŋ, naŋ sêtaŋ bocd-
inaŋ, dec kêsahê ŋawapac
atu yêc ndê ŋalôm.
34 Ma iŋ ndac, “Mac
aŋsuhuŋ iŋ yêc nde?” Ma
sêsôm, “Mweŋ Pômdau, ma
lic.”
35 Têŋ dinaŋ Yisu tasulu sa.
36 Ma lau Israel-ŋga dinaŋ
sêsôm, “Alic, iŋ atac whiŋ
Lasarus ndu andô.”
37 Magoc ŋatô sêsôm, “Iŋ
kôm ŋgac tapec tandô po
asê. Bocke dec iŋ kôm
Lasarus ŋayham sa dom, ma
iŋ mbac ndu?”

Yisu uŋ Lasarus sa

38 Têŋ dinaŋ Yisu ndê
ŋalôm ŋawapac atu tiyham,
ma iŋ kêsêlêŋ têŋ sêhô gi.
Ŋac sêkêŋ ŋgac batê dau
ndê ŋamlaŋ yêc hocsuŋ daŋ,
ma sêmpi hoc daŋ gi ndöc sê
awha ahuc.
39 Têŋ ndoc Yisu hôc asê,
naŋ iŋ sôm têŋ lau naŋ
sêwhiŋ iŋ bu, “Mac ampi
hoc dau sa.” Magoc ŋgac
batê ndê lhuwê Mata sôm,
“Pômdau! Iŋ yêc gitôm bêc
hale su. Oc ŋamaniŋ sa su.”
40 Dec Yisu sôm, “Aö
gasôm têŋ am su, bu kêŋ
whiŋ, dec am oc lic Anötö
ndê ŋaclai ti ŋawasi.”
41 Iŋ sôm yom dinaŋ su,
goc lau sêmpi hoc dau sa.
Ma Yisu tatac undambê ma
sôm, “Damaŋ, aö wanem
daŋge am, bu am ŋgô aneŋ
yom.
42 Aö kayalê bu am kêŋ
daŋam aö ŋapaŋ, magoc
kwahic dec aö bu wanem
daŋge am, bu lau naŋ sêlhac
dec oc sêŋgô aneŋ yom, ma
sêkêŋ whiŋ bu am kêkiŋ aö
gameŋ.”
43 Goc iŋ mbwêc awha atu,
“Lasarus! Sa mweŋ!”
44 Dec Lasarus sa meŋ, ma
po naŋ sêmpaŋ iŋ gahi ti
amba, ma po daŋ naŋ sêhi
pi iŋ ŋagôlôŋ, naŋ gacgeŋ
sêyêc iŋ. Ma Yisu sôm têŋ
ŋac, “Akôc po su yêc iŋ, ma
akêŋ iŋ lhö ndi.”

Lau bata sêkic yom bu
sêndic Yisu ndu

45 Tu gêŋ atu dinaŋ-ŋga
dec lau Israel-ŋga daêsam
naŋ sêmbo sêwhiŋ Maria ma
sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ.
46 Magoc ŋatô sêtêŋ lau
Palêsai si, ma sic miŋ pi gêŋ
naŋ Yisu kôm.
47 Goc dabuŋsiga atu-tu
ti lau Palêsai sêmbwêc lau
†Sanedrin-ŋga sêpitigeŋ,
ma sêndac ŋac, “Yac oc
dakôm gêŋ sake? Ŋgac
dinaŋ kôm gêŋ dalô daêsam.
48 Yac bu dalhac iŋ ahuc
dom, dec lau hoŋ oc sêkêŋ
whiŋ bu iŋ Mesaya dau. Ma
lau Rom-ŋga oc sêmeŋ ma
sêseŋ yac neŋ gameŋ danem
akiŋ Anötö-ŋga ti yac lau
Israel-ŋga hoŋ su.”

49 Têŋ yala dinaŋ Kayapas
iŋ †dabuŋsiga ŋamata-ŋga.
Ma iŋ sôm têŋ lau Sanedrin-
ŋga, “Mac nem gauc sa dom!
50 Iŋ mbac ndu maŋ!
Yham dom bu lau Israel-ŋga
hoŋ sêniŋga. Ŋgac tigeŋ bu
mbac ndu ô lau hoŋ, naŋ oc
ŋayham hôc gêlêc su.”
51 Kayapas sôm yom di-
naŋ ŋa iŋ dau ndê gauc
dom. Magoc têŋ yala dinaŋ
iŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga,
dec iŋ sôm yom dau gitôm
propet daŋ. Ma yom dau
ŋahu bocdec bu. Yisu oc
mbac ndu tu lau Israel-ŋga
hoŋ.
52 Ma tu ŋac tawasê-
ŋga dom. Iŋ oc mbac
ndu tu Anötö ndê lau hoŋ
naŋ sêmbo gameŋ nom-ŋga
tidau-tidau, tu bu ndic ŋac
hoŋ sa sêpitigeŋ.
53 Bocdinaŋ têŋ bêc dinaŋ
lau bata Israel-ŋga dinaŋ sic
hu sêŋsalê lêŋ bu sêndic
Yisu ndu.
54 Ma tu dinaŋ-ŋga Yisu
kêsêlêŋ mbo awê yêc lau
Israel-ŋga ŋalôm dom.
Iŋ kölhö gi mbo malac
Eprayim, naŋ yêc gameŋ
sawa ŋamakê. Ma iŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêmbo gameŋ
dinaŋ sêwhiŋ iŋ.
55 Têŋ ndoc lau Israel si
om atu Mwasiŋ Pasowa-ŋga
meŋ kêpiŋ, n aŋ lau daêsam
yêc gameŋ ŋamakê-ŋga sêpi
Jerusalem si. Ŋac bu sêŋkuc
lau Israel si lêŋ sêmasaŋ dau
ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-
ŋga muŋ su naŋ goc Pasowa
ŋabêc hôc asê.
56 Ma ŋac sêŋsalê Yisu
ŋapaŋ. Têŋ ndoc sêkac
sa sêmbo lôm dabuŋ, naŋ
sêndac dandi, “Mac gauc
gêm bocke? Iŋ oc meŋ
tu Mwasiŋ Pasowa-ŋga, me
mba?”
57 Tigeŋ dabuŋsiga atu-tu
ti lau Palêsai sic atu lau bu
asa bu tap gameŋ naŋ Yisu
mbo, naŋ sa, naŋ kêŋ ŋawaê
têŋ ŋac, ma ŋac oc sêkôc iŋ
dôŋ.

12

Maria gêm oso Yisu
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk 7:37-38)

1 Bêc 6 yêc dôŋ yêc bu
Mwasiŋ Pasowa-ŋga hôc
asê, ma Yisu têŋ malac
Betani gi. Lasarus, ŋgac naŋ
iŋ uŋ sa akêŋ lau batê-ŋga,
naŋ mbo malac dinaŋ.

2 Ma yêc Lasarus ndê
andu, ŋac sêndê mwasiŋ tu
Yisu-ŋga. Lasarus ti lau
ŋatô seŋ gêŋ sêndöc sêwhiŋ
iŋ, ma Mata gêm akiŋ ŋac
mbo.
3 Goc Maria meŋ, kôc a
ŋakwi ŋamalu ŋayham naŋ
ŋaôli atu sip kac daŋ, ma kêc
pi Yisu gahi. Goc iŋ puŋ iŋ
gahi ŋa iŋ dau kêclauŋ. Ma
gêŋ dau ŋamalu hôŋ dau sa
ma gêm andu ŋalôm ahuc.

4 Têŋ dinaŋ Judas Iskeriot,
ŋgacsêŋom naŋ tiŋambu
hoc Yisu asê, naŋ sôm,
5 “Bu ŋamalu ŋayham din-
dec ŋaôli atu, gitôm denarii
300 naŋ dakôc ti ŋaôli tu
gweleŋ yala sambuc-ŋga. Tu
sake-ŋga awhê dec kêyaiŋ?
Gitôm bu dakêŋ têŋ lau
sênemlhi, ma dakêŋ ŋa-awa
tu danem lau ŋalôm sawa
sa-ŋga.”
6 Judas sôm yom dinaŋ,
magoc iŋ gauc gêm lau
ŋalôm sawa dom. Iŋ sôm
yom dinaŋ ŋahu bu iŋ ŋgac
kaŋ-nda. Iŋ yob ŋgac-
sêŋomi si talhi mone-ŋga,
ma gêm kaŋ mone ŋatô bu
nem dau sa.
7 Magoc Yisu ô iŋ ndê yom
ma sôm, “Mac alhac awhê
dindec ahuc dom. Iŋ yob gêŋ
dau ŋapaŋ e kwahic dec, gic
waê bêc sêŋsuhuŋ aö-ŋga.
8 Lau ŋalôm sawa oc
sêmbo sêwhiŋ mac ŋapaŋ.
Tigeŋ aö oc wambo wawhiŋ
mac ŋapaŋ dom.”

Lau dabuŋsiga sêkic yom pi Lasarus

9 Têŋ ndoc dinaŋ lau
Jerusalem-ŋga daêsam
sêŋgô ŋawaê bu Yisu mbo
malac Betani, dec sêsa si bu
sêlic iŋ. Ma ŋac bu sêlic
Lasarus, ŋgac naŋ Yisu uŋ
sa yêc lau batê-ŋga, naŋ
whiŋ.
10 Tu dinaŋ-ŋga dabuŋsiga
atu-tu Israel-ŋga sêkic yom
bu sêndic Lasarus ndu whiŋ.
11 Ŋahu bu lau Israel-ŋga
daêsam sêhu ŋac siŋ ma
sêkêŋ whiŋ Yisu tu Lasarus-
ŋga.

Yisu sôc malac Jerusalem gi
(Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38)

12 Têŋ ŋagalaŋsê lau
daêsam naŋ sêmbo
Jerusalem tu Mwasiŋ
Pasowa-ŋga sêŋgô ŋawaê
bu Yisu kêsêlêŋ mbo seŋ bu
têŋ Jerusalem meŋ.
13 Bocdinaŋ ŋac sêsa si bu
sêkôc iŋ sa. Sêhôc tômtôm
ŋalauŋ ma sêmbwêc,
“Hosana! Tampiŋ iŋ naŋ
meŋ gêm Pômdau aŋgô.
Tampiŋ lau Israel-ŋga si
Kiŋ.”
14 Yisu kêsêlêŋ meŋ ndöc
doŋki ŋatu daŋ ŋahô, ma
ŋalêŋ dinaŋ propet akwa
daŋ ndê yom ŋandô sa. Yom
dau yêc bocdec bu:
15 O mac lau †Sayon-ŋga,
atöc daôm dom. Alic
mac nem Kiŋ têŋ mac
meŋ, ndöc doŋki ŋatu
ŋahô. *[Sek 9:9]*
16 Yisu ndê ŋgacsêŋomi
sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ, magoc
ŋac sêŋyalê ŋahu dom.

Tigeŋ tiŋambu, têŋ ndoc
Yisu tisa ti ŋawasi atu, naŋ
sêŋyalê bu yom dau, naŋ
sêto muŋ su, naŋ hêganôŋ
Yisu, ma tu dinaŋ-ŋga lau
sêkôm gêŋ dinaŋ têŋ iŋ.
17 L au daêsam naŋ sêmbo
sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ
mbwêc Lasarus ma uŋ iŋ sa
akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sic
miŋ pi iŋ ŋapaŋ.
18 Bocdinaŋ lau daêsam
sêŋgô ŋawaê bu Yisu kôm
gêŋ dalô atu dinaŋ, ma sêsa
si bu sêlic iŋ têŋ bêc dinaŋ.
19 Ma têŋ têm lau Palêsai
sêlic gêŋ dau, naŋ sêsôm têŋ
dandi, “Alic, yac neŋ yom
hoŋ ŋandô mbasi. Yac oc
dalhac iŋ ahuc ŋalêŋ bocke?
Lau hoŋ oc sêŋkuc iŋ!”

Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc mbac ndu

20 Lau Grik ŋatô sêmbo
sêwhiŋ lau naŋ sêpi malac
Jerusalem tu sênem akiŋ
Anötö-ŋga têŋ om atu
Pasowa-ŋga.
21 Lau Grik dinaŋ sêtêŋ
Pilip, ŋgacsêŋom naŋ meŋ
akêŋ malac Betsaida yêc
gameŋ Galili-ŋga, ma sêsôm
têŋ iŋ bu, “O ŋgac atu, yac
bu alic Yisu.”
22 Dec Pilip gi sôm yom
dau têŋ Andru, ma iŋlu si
sêsôm têŋ Yisu.
23 Yisu ŋgô yom dau
goc sôm yom gôliŋ daŋ
bocdec bu, “Ndoc meŋ sa bu
Ŋamalac ndê Atu tap iŋ ndê
waê atu sa.
24 Aö wasôm yomandô têŋ
mac. Gêŋ ŋawhê daŋ bu
sêsô sip nom ndi dom, dec
gêŋ tigeŋ dau oc gacgeŋ yêc.
Magoc gêŋ dau bu dasô sip
nom ŋalôm ndi, dec oc tibalê
ma niŋga, magoc tiŋambu
oc po pi meŋ ma nem ŋandô
daêsam tiyham.
25 Asa naŋ tac whiŋ bu
sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ
tu mbo tali-ŋga, naŋ oc
niŋga. Magoc asa naŋ bu hu
gêŋ nom dindec-ŋga siŋ tu
êŋkuc aö-ŋga, naŋ tap seŋ
ndöc tali têŋ têm ŋambu-
ŋga-ŋga sa.
26 Asa naŋ gauc gêm bu
nem akiŋ aö, naŋ meŋ
êŋkuc aö. Ma gameŋ naŋ
aö oc wambo, naŋ iŋ naŋ
gêm akiŋ aö, naŋ oc mbo
bocdinaŋ. Lau hoŋ naŋ sem
akiŋ aö, naŋ Damaŋ oc toc
ŋac sa.
27 “Kwahic dec aö neŋ
ŋalôm kedehe aö ŋandô.
Tigeŋ aö wandac Damaŋ
bu êŋgaho aö su yêc ndoc
ŋawapac-ŋga dindec dom.
Mba! Tu gêŋ dau dindec-ŋga
dec aö gameŋ.
28 Damaŋ, aö wasa lêŋ din-
dec tu bu wapo nem waêm
sa.”
Yisu sôm yom dinaŋ, ma
awha daŋ sa akêŋ undambê
bocdec bu, “Aö gatap waêŋ
sa tu am-ŋga su, ma watap
sa tiyham.”
29 Lau daêsam naŋ
sêmbo gameŋ dinaŋ sêŋgô
ŋakêcsia dau, ma ŋatô
sêsôm bu wapap gic. Ma
ŋatô sêsôm bu aŋela daŋ
sôm yom têŋ Yisu.
30 Magoc Yisu sôm, “Awha
dinaŋ sa tu aö-ŋga dom,
magoc sa tu mac-ŋga.

31 Kwahic dec ti ndoc
Anötö êmatôc lau nom
dindec-ŋga. Ma iŋ oc
êmasuc nom dindec ŋadau
su.*
32 Magoc têŋ ndoc sêndic
aö pi a ma sêsuŋ aö sa
yêc nom, naŋ aö oc wahê
ŋamalac akêŋ gameŋ hoŋ
sêtêŋ aö sêmeŋ.”
33 Yisu sôm yom dinaŋ bu
tôc ŋalêŋ naŋ iŋ oc mbac
ndu, naŋ asê.
34 Ma lau dinaŋ sêô iŋ
awha ma sêsôm, “Sêto
yom yêc buku yomsu-ŋga,
naŋ sôm bu Mesaya oc
mbo ŋapaŋ. Ma bocke
dec am sôm bu ŋac oc
sêsuŋ Ŋamalac ndê Atu sa?
Ŋamalac ndê Atu dau iŋ
asa?”
35 Goc Yisu sôm, “Ya ŋawê
oc mbo whiŋ mac ŋasawa
sauŋ, ma boc-dinaŋ aŋsêlêŋ
ambo ŋawê dau ŋalôm, bu
ŋasec nem mac ahuc dom.
Lau naŋ sêŋsêlêŋ sêmbo
ŋasec ŋalôm, naŋ sem gauc
gameŋ naŋ oc sêndi naŋ.
36 Akêŋ whiŋ Ŋawê dau
naŋ kwahic dec mbo whiŋ
mac, ma mac oc ati lau
ŋawê-ŋga.” Yisu sôm yom
dau su, goc hu ŋac siŋ, ma
siŋ dau têŋ ŋac.

Lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu dom

37 Yisu kôm gêŋ dalô
daêsam yêc lau Israel aŋgô-
ŋga, magoc daêsam sêkêŋ
whiŋ dom bu iŋ Mesaya dau.
38 Ma bocdinaŋ yom naŋ
propet Aisaya to muŋ su,
naŋ ŋandô sa. Yom dau yêc
bocdec:
Pômdau, ŋac si asa kêŋ
whiŋ yom naŋ yac ahoc
asê?
Ma ŋac si asa ndê gauc sa
pi am nem ŋaclai atu,
naŋ am tôc tiawê? *[Ais 53:1]*
39 Bocdinaŋ Anötö ndê
propet Aisaya tôc asê
gwanaŋ bu lau dinaŋ sêtôm
dom bu sêkêŋ whiŋ. Ma iŋ
to yom daŋ tiyham bocdec
bu:
40 Pômdau kôm ŋac si
tandô tipec, ma ŋac
si ŋalôm ŋadandi.
Bocdinaŋ gitôm dom
bu sêlic ŋa tandô, ma
sêŋyalê yêc ŋac si
ŋalôm. Ma gitôm dom
bu ŋac sênem dau kwi,
ma wakôm ŋac ŋayham
sa tiyham. *[Ais 6:10]*
41 Aisaya to yom dau, ŋahu
bu iŋ gêlic Yisu ndê ŋawasi
su, ma bocdinaŋ dec sôm
yom asê pi iŋ.
42 Yom dau yêc bocdi-
naŋ, magoc lau Israel-ŋga
daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu, ma

* **12:31** Yisu sôm bu Anötö oc êmasuc nom dindec ŋadau su. Têŋ ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, iŋ ku Sadaŋ ndê ŋaclai dulu-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku iŋ dulu su yomandô, magoc Anötö kêŋ ŋasawa têŋ Sadaŋ ma iŋ kôm iŋ ndê gweleŋ yêc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ sic waê bu sêlhac ŋaŋga ma sêndic siŋ têŋ Sadaŋ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêku iŋ dulu (Rom 16:20). Têŋ bêc ŋambu-ŋga, Anötö oc seŋ Sadaŋ ti iŋ ndê aŋela ti lau sac su ma iŋ ndê ŋaclai oc pacndê sambuc (Rev 20:2-3, 10).

ŋac si lau bata ŋatô sêwhiŋ. Tigeŋ ŋac sêtôc si sêkêŋ whiŋ iŋ tiawê dom, ŋahu bu ŋac sêtöc bu lau Palêsai oc sêtiŋ ŋac su yêc gôlôwac Israel-ŋga.

43 Ŋac atac whiŋ bu ŋamalac sêlic ŋac ŋayham ma sêkeŋ waê têŋ ŋac, hôc gêlêc bu sêtap waê sa yêc Anötö.

44 Ma Yisu sôm yom awha atu, “Asa naŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ kêŋ whiŋ aö taŋwasêŋ dom. Iŋ kêŋ whiŋ iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ whiŋ.

45 Ma asa naŋ gêlic aö, naŋ gêlic iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ bocdinaŋ.

46 Aö gahôc asê nom gitôm ya ŋawê, bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ aö, naŋ oc sêmbo ŋasec dom.

47 Asa naŋ ŋgô aneŋ yom magoc daŋga wambu dom, naŋ aö dauŋ oc wamatôc iŋ dom. Bu aö gameŋ bu wamatôc lau nom-ŋga dom, magoc bu wanem ŋac si.

48 Lau hoŋ naŋ sêkôc aö ti aneŋ yom sa dom, naŋ oc sêtap matôc sa têŋ bêc ŋambu-ŋga. Ma ŋac si matôc ŋahu sip ŋac sêkôc aneŋ yom sa dom.

49 Bu aö gasôm dauŋ neŋ yom dom. Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ gic atu yom hoŋ tu wasôm asê-ŋga.

50 Ma aö kayalê bu yom naŋ iŋ gic atu, naŋ ti ŋamalac si seŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga. Bocdinaŋ aŋyalê bu yom hoŋ naŋ aö gasôm, naŋ kêkuc yom naŋ Damaŋ dau kêŋ têŋ aö.”

13

Yisu kêgwasiŋ ŋgacsêŋomi gahi

1 Lau Israel-ŋga si om atu mwasiŋ Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ, ma Yisu kêyalê bu ndoc meŋ hôc asê su, bu iŋ hu nom dindec siŋ ma mbu têŋ Damba ndi. Iŋ atac whiŋ iŋ dau ndê lau naŋ sêmbo nom, ma iŋ bu tôc asê tiawê, ŋalêŋ naŋ iŋ atac whiŋ ŋac ndu andô.

2 Iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêndöc sêwhiŋ dau bu sêneŋ gêŋ, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê atuŋgac, mbo whiŋ ŋac. Sadaŋ sip iŋ ndê ŋalôm muŋ su, ma kêŋ gauc têŋ iŋ bu hoc Yisu asê.

3 Yisu kêyalê bu Damba kêŋ gêŋ hoŋ sip iŋ amba, ma bu iŋ meŋ akêŋ Anötö, ma oc mbu têŋ iŋ ndi.

4 Bocdinaŋ iŋ tisa yêc tebo, kac iŋ ndê ŋakwê awê-ŋga su, ma kic po dapuŋ dauŋ-ŋga daŋ pi iŋ ŋampê.

5 Goc iŋ tac bu sip suc daŋ, ma gic hu kêgwasiŋ ŋgacsêŋomi gahi, ma puŋ ŋa po naŋ iŋ kic pi ŋampêbalê.

6 Iŋ têŋ Saimon Pita meŋ, ma Pita ndac, “Pômdau, am bu êmgwasiŋ aö gahiŋ whiŋ, a?”

7 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gêŋ naŋ aö gakôm gambo, tigeŋ tiŋambu am oc êmyalê.”

8 Magoc Pita sôm, “Mba!
Am êmgwasiŋ aö gahiŋ dom
andô!” Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Aö bu waŋgwasiŋ am
dom, dec am oc ti aneŋ daŋ
dom.”
9 Dec Pita sôm, “Bocdi-
naŋ Pômdau, êmgwasiŋ aö
gahiŋ ŋambwa dom, magoc
amaŋ ti ŋagôlôŋ whiŋ!”
10 Magoc Yisu ô yom ma
sôm, “Ŋamalac naŋ gêliŋ bu
su, naŋ tiŋambu êŋgwasiŋ
gahi ŋambwa, dec iŋ ndê
ŋamlic sambuc ŋawasi sa.
Aö wasôm têŋ mac lau dinaŋ
bu mac ŋawasi sa su, magoc
mac hoŋ dom.”
11 Yisu kêyalê ŋgac naŋ
oc hoc iŋ asê, ma tu dinaŋ-
ŋga sôm bu ŋac hoŋ ŋawasi
dom.
12 Yisu kêgwasiŋ ŋac hoŋ
gahi pacndê, dec sôc iŋ ndê
ŋakwê awê-ŋga sa tiyham,
ma mbu gi ndöc ndê mala.
Ma iŋ ndac, “Mac aŋyalê gêŋ
naŋ aö gakôm têŋ mac, naŋ
ŋahu, me mba?
13 Iŋ solop bu mac asam
aö bu ‘Kêdôhôŋwaga,’ ma
‘Pômdau,’ bu aö dauŋ din-
dec.
14 Ma kwahic dec aö,
mac nem kêdôhôŋwaga
ma Pômdau, kagwasiŋ mac
gahim. Ma aö wasôm têŋ
mac, bu aŋgwasiŋ nem
asidôwai si gahi bocdinaŋ.
15 Aö gatôc ŋadôŋ têŋ mac,
bu mac alic ma akôm tôm aö
gakôm têŋ mac.
16 Aö wasôm yom ŋandô,
bu ŋgac akiŋ daŋ hôc gêlêc
iŋ ndê ŋadau dom, ma ŋgac
aheŋ-ŋga hôc gêlêc iŋ naŋ
kêkiŋ iŋ, naŋ dom.
17 Kwahic dec aö gawhê
gêŋ dindec sa ma mac
aŋyalê, ma mac bu akôm
ŋandô sa, dec oc atap Anötö
ndê mwasiŋ sa.”

Yisu sôm ŋgac hoc iŋ asê-
ŋga asê

18 Ma Yisu sôm, “Aö gasôm
yom dindec pi mac hoŋ dom,
bu aö kayalê lau naŋ aö kay-
aliŋ ŋac sa. Tigeŋ yom daŋ
naŋ sêto yêc, naŋ oc ŋandô
sa. Yom dau sêto yêc bocdec
bu, *‘Ŋgac naŋ gêŋ gêŋ whiŋ*
aö, naŋ kêŋ kisa aö.’
19 Aö gasôm yom asê
gwanaŋ pi gêŋ dau, bu têŋ
têm gêŋ dau hôc asê, naŋ
mac oc akêŋ whiŋ bu aö
Mesaya dau.
20 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac, bu asa naŋ kôc
ŋamalac naŋ aö kakiŋ iŋ,
naŋ sa, naŋ kôc aö dauŋ sa.
Ma asa naŋ kôc aö sa, naŋ
kôc iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ,
naŋ sa.”
21 Yisu sôm yom dinaŋ su,
ma iŋ ndê ŋalôm ŋawapac
ŋandô, dec sôm, “Yomandô
aö wasôm têŋ mac, bu ŋgac
daŋ mbo dec, naŋ oc hoc aö
asê.”
22 Yisu ndê ŋgacsêŋomi
sêŋgô yom dinaŋ ma tahê
dandi, bu ŋac sem gauc bu
ŋgac naŋ iŋ sôm yom pi, iŋ
asa.
23 Ŋgacsêŋom naŋ Yisu
tac whiŋ ndu andô, naŋ
ndöc gi paŋ Yisu.
24 Dec Saimon Pita gic
amba têŋ iŋ, ma sôm, “Am

ndac iŋ bu iŋ sôm yom pi
asa.”
25 Goc ŋgacsêŋom dau töŋ
sac Yisu, ma ndac, “Pômdau,
asa?”
26 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Ŋgac naŋ aö wapuc bolom
dindec sip sulu ma wakêŋ
têŋ iŋ.” Goc iŋ puc bolom
sip sulu ma kêŋ têŋ Judas
Iskeriot, Saimon atuŋgac.
27 Judas kôc bolom dau su,
ma ŋagahô Sadaŋ sip iŋ ndê
ŋalôm. Ma Yisu sôm têŋ
iŋ, “Sa ndi, ma gêŋ naŋ am
gauc gêm bu kôm, naŋ kôm
ŋagahô.”
28 Lau hoŋ naŋ sêndöc
tebo, naŋ sêŋgô yom naŋ
Yisu sôm têŋ Judas, magoc
sêŋyalê ŋahu dom.
29 Judas iŋ ŋgac naŋ yob
ŋac si talhi mone-ŋga, ma
bocdinaŋ dec ŋgacsêŋomi
ŋatô gauc gêm bu Yisu kêkiŋ
iŋ sa gi bu nemlhi gêŋ tu
Mwasiŋ Pasowa-ŋga, me bu
kêŋ gêŋ têŋ lau ŋalôm sawa.
30 Judas gêŋ bolom naŋ
Yisu kêŋ têŋ iŋ, ma sa awê
gi. Ma gameŋ ŋasec sa.

Yomsu wakuc

31 Judas sa gi su, ma Yisu
sôm, “Kwahic dec Ŋamalac
ndê Atu oc tap iŋ ndê waê sa,
ma iŋ oc po Anötö ndê waê
sa whiŋ.
32 Ma Anötö oc kêŋ dau
ndê ŋawasi têŋ ndê Atuŋgac
bu po Atu ndê waê sa. Ma iŋ
oc po ndê waê sa ŋagahô eŋ.
33 “O aneŋ lau hac.
Aö wambo wawhiŋ mac
ŋasawa sauŋ eŋ. Tiŋambu
mac oc aŋsalê aö, tigeŋ
tôm aö gasôm têŋ lau bata
Israel-ŋga su, dec wasôm têŋ
mac bu gameŋ naŋ aö bu
wandi, naŋ mac atôm dom
bu ameŋ.
34 Kwahic dec aö wakêŋ
yomsu wakuc têŋ mac
bocdec bu. Akêŋ nem atac
whiŋ lom daôm. Tôm aö
atac whiŋ mac, dec mac
atac whiŋ nem asidôwai
bocdinaŋ.
35 Ma têŋ ndoc lau hoŋ
sêlic mac nem mêtê atac
whiŋ daôm-ŋga, dec ŋac oc
sêŋyalê pi ŋandô bu aneŋ
ŋgacsêŋomi mac.”

*Yisu sôm asê bu Pita oc
sêc iŋ ahuc*

*(Mat 26:31-35; Mak 14:27-
31; Luk 22:31-34)*

36 Goc Saimon Pita ndac
iŋ bu, “Pômdau, am oc mbo
nde?” Ma Yisu ô yom
ma sôm, “Gameŋ naŋ aö
oc wandi, naŋ am gitôm
dom bu êmkuc aö kwahic
dec. Magoc tiŋambu am oc
êmkuc aö mweŋ.”
37 Goc Pita ndac,
“Pômdau, tu sake-ŋga am
sôm bu kwahic dec aö
gatôm dom bu waŋkuc am?
Aö wakêŋ dauŋ sambuc e
nditôm wambac ndu tu am-
ŋga.”
38 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Am gauc gêm bu am gitôm
bu mbwac ndu tu aö-ŋga, a?
Aö wasôm yomandô têŋ am,
bu ôbwêc dau dindec am oc
sêc aö ahuc tidim tö muŋ,
goc dalec oc taŋ.”

14

*Yisu ti seŋ datêŋ iŋ
Damba-ŋga*

1 Ma Yisu sôm têŋ ndê
ŋgacsêŋomi, “Ambo ti nem
ŋalôm ŋawapac dom. Akêŋ
whiŋ Anötö, ma akêŋ whiŋ
aö bocdinaŋ.
2 Ŋalôm daêsam yêc
Damaŋ ndê andu. Bu mba,
oc wasôm yom dindec asê
têŋ mac dom. Aö watêŋ
Damaŋ ndê andu dau wandi,
bu wamasaŋ mac nem
malam.
3 Aêc, aö oc wandi, ma
wamasaŋ nem malam, ma
tiŋambu aö wambu wameŋ
ma wakôc mac sa bu ameŋ
andöc gameŋ dinaŋ awhiŋ
aö.
4 Mac aŋyalê seŋ têŋ
gameŋ naŋ aö oc wandi.”
5 Magoc Tomas sôm têŋ
iŋ, “Pômdau, yac am gauc
gameŋ naŋ am oc ndi, ma
bocdinaŋ ŋalêŋ bocke dec
yac oc aŋyalê seŋ bu atêŋ
gameŋ dau andi?”
6 Ma Yisu sôm, “Aö dauŋ
gati seŋ, ma yom ŋandô ti
mac andöc tamli ŋahu yêc
aö. Aö taŋwasêŋ gati seŋ
bu ŋamalac sêtêŋ Damaŋ
sêndi, ma seŋ daŋ yêc dom.
7 Mac bu aŋyalê aö ŋapep,
dec oc aŋyalê Damaŋ whiŋ.
Ma kwahic dec ma ndi, mac
aŋyalê iŋ, ma mac alic iŋ
su.”
8 Goc Pilip sôm, “Pômdau,
tôc Damam têŋ yac, naŋ goc
nditôm.”
9 Ma Yisu ô iŋ ndê yom
ma sôm, “O Pilip, aö gambo
gawhiŋ mac ŋasawa baliŋ
su, ma bocke am kêyalê aö
dom? Tu sake-ŋga am sôm
têŋ aö bu watôc Damaŋ têŋ
mac? Aö wasôm têŋ am, bu
asa naŋ gêlic aö su, naŋ gêlic
Damaŋ su bocdinaŋ.
10 Aö gasôm su, bu aö
gambo Damaŋ ŋalôm, ma iŋ
mbo aö ŋalôm. Mac akêŋ
whiŋ yom dau, me mba?
Yom naŋ aö gasôm, naŋ
aö taŋwasêŋ neŋ yom dom.
Damaŋ naŋ mbo aö ŋalôm,
naŋ kôm iŋ ndê gweleŋ ŋa
aö.
11 Aö gasôm bu aö gambo
Damaŋ ŋalôm, ma iŋ mbo
aö ŋalôm. Akêŋ whiŋ aneŋ
yom dinaŋ. Magoc mac bu
akêŋ whiŋ aneŋ yom dom,
dec gauc nem gêŋ atu-tu naŋ
aö gakôm ŋa Damaŋ ndê
ŋaclai, ma akêŋ whiŋ tu gêŋ
dinaŋ-ŋga.
12 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac, bu asa naŋ kêŋ
whiŋ aö, naŋ oc kôm gêŋ
atu-tu gitôm aö gakôm. Ma
iŋ oc kôm gêŋ atu-tu naŋ hôc
gêlêc iŋ dinaŋ su. Ŋahu bu
kwahic dec aö watêŋ Damaŋ
wandi.
13 Ma aö wakôm gêŋ bocke
naŋ mac ateŋ tu aneŋ ŋaê-
ŋga, ma ŋalêŋ dinaŋ aö
wapo Damaŋ ndê waê sa.
14 Ateŋ gêŋ tu aneŋ ŋaê-
ŋga, ma aö wakôm gêŋ dau
ŋandô sa.”

Yisu gic bata bu êŋkiŋ Ŋalau Dabuŋ

15 Ma Yisu sôm, “Mac bu
atac whiŋ aö, dec daŋam
wambu aneŋ yom.
16-17 Ma aö wandac
Damaŋ, ma iŋ oc kêŋ Ŋalau
Yom Ŋandô-ŋga bu meŋ
mbo whiŋ mac ŋapaŋ eŋ. Iŋ
oc puc mac dôŋ ti nem mac

awham ô aö. Lau sac nom-
ŋga oc sêkôc iŋ sa dom, bu
ŋac sêtôm dom bu sêlic iŋ
me sêŋyalê iŋ. Tigeŋ mac
aŋyalê iŋ, bu iŋ mbo whiŋ
mac, ma oc mbo mac nem
ŋalôm.
18 Aö wahu mac siŋ bu
ambo atôm mosibu dom.
Mba! Aö dauŋ watêŋ mac
waloc.

19 “Ŋasawa sauŋ ma lau
nom-ŋga oc sêlic aö tiyham
dom, tigeŋ mac oc alic aö.
Ŋahu bu aö oc watisa tiy-
ham ma wambo taŋli, ma
tu dinaŋ-ŋga dec oc nditôm
bu mac ambo tamli ŋapaŋ
awhiŋ.
20 Têŋ têm dinaŋ, mac oc
aŋyalê bu aö gambo Damaŋ
ŋalôm, ma mac ambo aö
ŋalôm, ma aö gambo mac
ŋalôm.
21 Asa naŋ kôc aneŋ yomsu
sa yêc iŋ ndê ŋalôm ma
daŋga wambu, naŋ tôc asê
bu iŋ atac whiŋ aö ŋandô,
ma Damaŋ oc atac whiŋ iŋ
bocdinaŋ. Ma aö dauŋ oc
atac whiŋ iŋ, ma watôc dauŋ
asê têŋ iŋ.”

22 Goc ŋgacsêŋom daŋ ŋaê
Judas sôm, “Pômdau, tu
sake-ŋga am sôm bu tôc
daôm asê têŋ yac, magoc
têŋ lau nom-ŋga hoŋ dom?”
(Ŋgacsêŋom dinaŋ iŋ Judas
Iskeriot dom.)
23 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Asa naŋ atac whiŋ aö, naŋ
oc daŋga wambu aneŋ yom.
Ma Damaŋ oc atac whiŋ iŋ
ma alu oc atêŋ iŋ aloc ma
ambo awhiŋ iŋ.

24 Yom naŋ aö gasôm asê
têŋ mac, naŋ aö dauŋ neŋ
yom dom. Damaŋ naŋ kêkiŋ
aö gameŋ, naŋ ndê yom.
Tigeŋ lau nom-ŋga naŋ atac
whiŋ aö dom, naŋ daŋga
wambu aneŋ yom dau dom.

25 “K wahic dec aö gambo
gawhiŋ mac ma gasôm yom
hoŋ dindec têŋ mac.
26 Magoc tiŋambu, Damaŋ
oc êŋkiŋ Ŋalau Dabuŋ nem
aö aŋôŋ têŋ mac loc bu nem
mac sa. Iŋ oc êndôhôŋ mac
pi gêŋ hoŋ, ma kêŋ mac gauc
nem yom hoŋ naŋ aö gasôm
têŋ mac su.
27 Aö wakêŋ aneŋ yom
malô têŋ mac bu yêc mac
ŋapaŋ, dec ambo ti atac
malô. Bu yom malô naŋ
aö oc wakêŋ têŋ mac, naŋ
hôc gêlêc lau nom-ŋga si su.
Bocdinaŋ ahêgo daôm dom,
ma atöc daôm dom.
28 “Aö gasôm têŋ mac bu
aö oc wahu mac siŋ, ma
tiŋambu oc wambu wameŋ
tiyham. Ma mac bu atac
whiŋ aö, dec mac oc atac
ŋayham bu aö watêŋ Damaŋ
wandi, bu Damaŋ hôc gêlêc
aö su.
29 Kwahic dec aö gasôm
yom dindec têŋ mac
gwanaŋ, bu tiŋambu têŋ
ndoc aneŋ yom dau ŋandô
sa, naŋ goc mac oc akêŋ
whiŋ aö.

30 “Ndoc tiapê, dec gitôm
dom bu wasôm yom daêsam
têŋ mac. Ŋahu bu nom
dindec ŋadau kêpiŋ bu meŋ.
Iŋ dau ndê ŋaclai mba bu
kôm gêŋ daŋ têŋ aö.

31 Magoc aö wakôm gêŋ
hoŋ nditôm Damaŋ gic atu
aö, ma ŋalêŋ dinaŋ dec lau
nom-ŋga oc sêŋyalê bu aö
atac whiŋ Damaŋ. Bocdinaŋ
atisa ma dalhö.”

15

Yisu gêm dôhôŋ dau pi a wain

1 Ma Yisu sôm, “Aö a wain
ŋandô,* ma Damaŋ ti ôm
wain-ŋga ŋadau.
2 A wain ŋasaŋgac hoŋ
naŋ sêlhac wain ŋahu aö
dauŋ ma sem ŋandô dom,
naŋ Damaŋ oc so kic. Ma
ŋasaŋgac naŋ sem ŋandô,
naŋ iŋ oc ndic sêli bu kôm
ŋawasi sa ma nem ŋandô
daêsam.
3 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ
aö gasôm têŋ mac su, naŋ
kôm mac nem ŋalôm ŋawasi
sa su.
4 Asap aö dôŋ, ma aö
wasap mac dôŋ bocdinaŋ. A
wain ŋasaŋgac daŋ bu sap
ŋahu dôŋ dom, dec oc tôm
dom bu nem ŋandô yêc dau-
ŋga. Ma mac bocdinaŋ. Mac
bu asap aö dôŋ dom, dec
oc tôm dom bu mac anem
ŋandô.
5 Aö gatôm a w ain ŋahu,
ma mac atôm ŋasaŋgac.
Asa naŋ sap aö dôŋ, ma aö
wasap iŋ dôŋ, naŋ oc nem
ŋandô daêsam. Mac bu asap
aö dôŋ dom, dec oc atôm bu
akôm gêŋ ŋayham daŋ dom.
6 Asa naŋ sap aö dôŋ dom,
naŋ gitôm ŋasaŋgac naŋ
kegwelec sip nom ma tibasô.
Ma ŋasaŋgac kaiŋ dinaŋ oc
sêhoŋ sa ma sêkêŋ pi ya ndi
ma ya neŋ su.
7 “Mac bu asap aö dôŋ,
ma bu akôc aneŋ yom sa
tidôŋ yêc nem ŋalôm, dec
gêŋ bocke naŋ mac bu atac
whiŋ, naŋ ateŋ têŋ Anötö,
ma iŋ oc kêŋ têŋ mac.
8 Asap aö dôŋ ma anem
ŋandô daêsam, dec oc whê
mac sa bu aneŋ ŋgacsêŋomi
ŋandô, ma ŋalêŋ dinaŋ mac
oc apo Damaŋ ndê waê sa.
9 Aö atac whiŋ mac,
gitôm Damaŋ atac whiŋ aö.
Kwahic dec ambo aneŋ atac
whiŋ ŋalôm.
10 Aö daŋaŋ wambu yom
hoŋ naŋ Damaŋ gic atu
aö, ma aö gambo iŋ ndê
atac whiŋ ŋalôm. Ma mac
bu daŋam wambu yom naŋ
aö gac atu mac, dec mac
oc ambo aneŋ atac whiŋ
ŋalôm.
11 “Aö gasôm yom din-
dec têŋ mac, tu bu aneŋ
atac ŋayham nem mac nem
ŋalôm ahuc. Ma aneŋ atac
ŋayham oc êŋsalê mac ahuc.
12 Aneŋ yomsu dau dec,
bu mac atac whiŋ nem
asidôwai, gitôm aö atac
whiŋ mac.
13 Ŋamalac naŋ kêŋ dau
sambuc ma mbac ndu ô iŋ
ndê asidôwa, naŋ ndê mêtê
atac whiŋ-ŋga hôc gêlêc lau
hoŋ si su.

* **15:1** Yêc Yom Lêŋsêm Akwa Anötö gêm dôhôŋ lau Israel-ŋga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötö ndê mêtê. Yisu gêm dôhôŋ dau pi a wain, ma sôm bu iŋ a wain ŋandô.

14 “Mac bu aŋkuc aö neŋ
yomsu ma akêŋ nem atac
whiŋ lom daôm, naŋ mac ati
aneŋ lau atac whiŋ-ŋga.
15 Ŋadau daŋ oc sôm gêŋ
hoŋ asê têŋ iŋ ndê lau akiŋ
dom. Magoc gêŋ hoŋ naŋ
aö gaŋgô yêc Damaŋ, naŋ
aö gawhê sa têŋ mac su. Tu
dinaŋ-ŋga aö wasam mac bu
lau akiŋ tiyham dom, magoc
aö wasam mac bu aö neŋ lau
atac whiŋ-ŋga.
16 Mac aŋkuc aö tu daôm
nem gauc-ŋga dom. Mba!
Aö dauŋ kayaliŋ mac sa, ma
kakiŋ mac bu asa andi ma
anem ŋandô daêsam, naŋ oc
yêc ŋapaŋ. Ma têŋ ndoc di-
naŋ, gêŋ sake naŋ mac ateŋ
têŋ Damaŋ anem aö aŋôŋ,
naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac.
17 Aö neŋ yomsu dau
bocdec bu, atac whiŋ
mac nem asidôwai andic
ŋawaê.”

Lau nom-ŋga atac tec Yisu ndê lau

18 Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc
lau sac nom-ŋga atac tec
mac, naŋ gauc nem bu ŋac
sêtec aö muŋ su.
19 Mac bu aŋkuc lau nom-
ŋga si mêtê, dec lau nom-
ŋga oc atac whiŋ mac, ŋahu
bu ŋac atac whiŋ ŋac dau
si lau. Magoc mac ambo
atôm lau nom-ŋga dom, bu
aö kayaliŋ mac sa su yêc
ŋac, ma tu dinaŋ-ŋga dec
ŋac oc sêtec mac.
20 Gauc nem yom naŋ aö
gasôm têŋ mac bocdec bu,
‘Ŋgac akiŋ daŋ oc hôc gêlêc
iŋ ndê ŋadau dom.’ Lau
nom-ŋga sêkêŋ kisa aö, ma
oc sêkêŋ kisa mac bocdinaŋ.
Ŋac sêkôc aneŋ yom sa dom,
ma bocdinaŋ ŋac oc sêkôc
mac nem yom sa dom.
21 Ŋac oc sêkôm gêŋ hoŋ
dinaŋ têŋ mac tu mac akêŋ
whiŋ aö-ŋga, ŋahu bu ŋac
sêŋyalê iŋ naŋ kêkiŋ aö
gameŋ, naŋ dom.
22 “Aö bu wameŋ ma wa-
hoc neŋ yom asê têŋ ŋac
dom, dec ŋac si giso mba.
Magoc ŋac sêŋgô aneŋ yom
hoŋ su ma sêkêŋ whiŋ dom,
dec ŋalêŋ mba bu sêmasaŋ
yom têŋ Anötö tu ŋac si giso-
ŋga.
23 Asa naŋ atac tec aö, naŋ
atac tec Damaŋ whiŋ.
24 Aö gakôm gêŋ dalô
yêc ŋac si aŋgô-ŋga, naŋ
ŋamalac daŋ gitôm dom bu
kôm. Aö bu watôc têŋ
ŋac dom, dec ŋac si giso
mba. Magoc ŋac sêlic su,
ma sêkêŋ whiŋ aö dom.
Mba! Ŋac sêtec aö, ma sêtec
Damaŋ whiŋ.
25 Ma bocdinaŋ Anötö ndê
yom naŋ sêto yêc ŋac si
buku yomsu-ŋga,† naŋ dec
ŋandô sa. Yom dau sôm bu,
‘Ŋac atac tec aö ŋambwa.’
26 “Tiŋambu, aö waŋkiŋ
Ŋalau meŋ bu puc mac dôŋ
ma nem mac awham sa. Iŋ

† **15:25** Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ŋatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom naŋ kwahic dec dasam bu Yom Lêŋsêm Akwa naŋ bu ‘Buku Yomsu-ŋga.’ Magoc ŋaê ‘Buku Yomsu-ŋga’ dau hêganôŋ buku amaŋdaŋ naŋ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi).

Ŋalau naŋ sa akêŋ Damaŋ, ma sôm yom ŋandô eŋ. Ma têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc hoc yom ŋandô asê pi aö.

27 Ma mac oc ahoc yom ŋandô asê pi aö bocdinaŋ, b u mac ambo awhiŋ aö têŋ ŋamata-ŋga e meŋ têŋ dec.

16

1 “Aö gasôm yom hoŋ dindec têŋ mac bu wapuc mac dôŋ, bu ahu nem akêŋ whiŋ aö siŋ dom têŋ ndoc mac atap kisa sa.

2 Lau Israel-ŋga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-ŋga. Ndoc oc meŋ, naŋ lau oc sêndic mac nem lau ŋatô ndu, ma ŋac oc gauc nem bu sêkôm gêŋ ŋayham tu sênem akiŋ Anötö-ŋga.

3 Ŋac sêŋyalê Damaŋ dom, ma sêŋyalê aö dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêkôm bocdinaŋ têŋ mac.

4 Magoc kwahic dec aö gasôm yom dindec têŋ mac, bu têŋ ndoc gêŋ dau hôc asê mac, naŋ gauc nem bu aö gakêŋ puc mac gwanaŋ su.”

Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ

“Aö gasôm yom dinaŋ asê têŋ mac muŋ su dom, ŋahu bu aö gambo gawhiŋ mac.

5 Magoc kwahic dec aö oc wahu mac siŋ, ma wambu watêŋ iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ wandi. Ma bocke dec mac nem daŋ ndac aö pi gameŋ wandi-ŋga dom?

6 Tigeŋ tu aö gasôm bu wahu mac siŋ-ŋga, dec kayalê bu mac nem ŋalôm ŋawapac ŋandô.

7 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu aö bu wahu mac siŋ dec oc wanem mac sa. Aö bu wahu mac siŋ dom, goc Ŋalau Nem Mac Sa-ŋga oc têŋ mac meŋ dom. Magoc aö bu wandi, dec aö waŋkiŋ iŋ têŋ mac meŋ.

8 Ma têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc tôc lau nom-ŋga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêŋ gitêŋ, ma pi Anötö ndê matôc.

9 Iŋ oc tôc ŋac si sac ŋahu asê, naŋ sip ŋac sêkêŋ whiŋ aö dom.

10 Ma iŋ oc tôc asê bu lau nom-ŋga sêŋyalê Anötö ndê lêŋ gitêŋ dom, bu aö oc watêŋ Damaŋ wandi, ma mac oc alic aö tiyham dom.*

11 Ma iŋ oc tôc asê bu Anötö oc êmatôc sac hoŋ, tôm kwahic dec iŋ oc êmatôc nom dindec ŋadau.

12 “Yom daêsam yêc bu wasôm têŋ mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa.

13 Magoc têŋ ndoc Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga meŋ su, naŋ

* **16:10** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec bu. Lau nom-ŋga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic iŋ ndu. Ŋac si gauc sa dom, ma sêlic iŋ gitôm ŋgac sac daŋ. Magoc Anötö uŋ iŋ sa, ma kôc iŋ sa pi undambê gi, dec tôc asê bu Yisu iŋ ŋgac gitêŋ. Bocdinaŋ Ŋalau Dabuŋ oc tôc asê bu lau nom-ŋga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhôŋ lau nom-ŋga pi lêŋ gitêŋ tiyham, dec Ŋalau oc meŋ bu whê ŋac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêŋ.

iŋ oc nem mac sa bu aŋyalê
yom ŋandô hoŋ. Ŋahu bu
iŋ oc sôm dau ndê yom asê
dom, magoc yom hoŋ naŋ iŋ
ŋgô yêc alu Damaŋ, naŋ dec
iŋ oc hoc asê. Ma iŋ oc kêŋ
puc mac pi gêŋ naŋ oc hôc
asê tiŋambu.
14 Ŋalau Dabuŋ oc po aneŋ
waêŋ sa, ŋahu bu iŋ oc kôc
aö dauŋ neŋ yom, ma hoc
asê têŋ mac.
15 Damaŋ ndê gêŋ hoŋ ti
aö neŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec
gasôm têŋ mac bu gêŋ hoŋ
naŋ Ŋalau oc hoc asê têŋ
mac, naŋ meŋ akêŋ aö neŋ."

Ŋalôm ŋawapac oc nem dau kwi ti atac ŋayham

16 Goc Yisu sôm, "Ŋasawa
sauŋ mac oc alic aö dom, ma
ŋasawa sauŋ mac oc alic aö
tiyham."
17 Yisu sôm yom dinaŋ,
goc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sem
yomgalôm, ma ŋatô sêsôm
têŋ dandi, "Yom bocke dec
iŋ sôm bu ŋasawa sauŋ yac
oc dalic iŋ dom, ma ŋasawa
sauŋ yac oc dalic iŋ tiyham?
Ma iŋ sôm bu iŋ oc têŋ
Damba ndi."
18 Goc sêndac dandi
ŋapaŋ bu, "Iŋ ndê yom
dinaŋ pi ŋasawa sauŋ, naŋ
ŋahu bocke? Yac taŋyalê iŋ
ndê yom ŋahu dom."
19 Yisu kêyalê bu ŋac bu
sêndac iŋ pi yom dau, dec
sôm têŋ ŋac, "Aö gasôm bu
ŋasawa sauŋ mac oc alic aö
dom, ma ŋasawa sauŋ mac
oc alic aö tiyham. Tu sake-
ŋga mac am yomgalôm pi
yom dau?
20 Yomandô aö wasôm têŋ
mac, bu têŋ ndoc aö wahu
mac siŋ, naŋ mac oc ahu
daŋgibo asê ma ataŋ, magoc
lau sac nom-ŋga oc atac
ŋayham sa. Mac oc ambo
ti nem ŋalôm ŋawapac,
magoc tiŋambu mac nem
ŋalôm ŋawapac oc nem dau
kwi ti atac ŋayham.
21 Oc nditôm awhê tidaê
naŋ ndê ndoc meŋ sa bu
kôc balêkoc-ŋga. Iŋ ŋalôm
ŋawapac bu iŋ kêsahê
ŋandê atu. Tigeŋ têŋ ndoc
iŋ kôc balêkoc dau su,
naŋ iŋ oc gauc nem ŋandê
dau tiyham dom, bu iŋ
atac ŋayham sa bu iŋ ndê
balêkoc hôc asê su.
22 Ma mac bocdinaŋ,
kwahic dec mac ambo ti
ŋalôm ŋawapac, magoc
tiŋambu aö walic mac
tiyham, ma têŋ ndoc dinaŋ,
mac oc atac ŋayham atu.
Ma lau daŋ oc sêkôc atac
ŋayham su yêc mac dom.
23 Têŋ têm dinaŋ mac oc
andac aö pi gêŋ daŋ tiyham
dom. Yomandô aö wasôm
têŋ mac, bu gêŋ sake naŋ
mac ateŋ têŋ Damaŋ tu aneŋ
ŋaê-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ
mac.
24 Têŋ ŋamata-ŋga e meŋ
têŋ kwahic dec, mac ateŋ
gêŋ daŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga
dom. Kwahic dec ma ndi,
naŋ ateŋ gêŋ tu aneŋ ŋaê-
ŋga. Ma Anötö oc kêŋ têŋ
mac, ma mac oc atisambuc
ŋandô."

Yisu ku ŋaclai nom-ŋga dulu

25 “Gêŋ hoŋ dinaŋ aö
gasôm têŋ mac ŋa yom
gôliŋ. Magoc têm oc meŋ sa,
naŋ aö oc wasôm yom têŋ
mac ŋa yom gôliŋ dom. Aö
oc wasôm yom yêc awê têŋ
mac pi Damaŋ.
26 Têŋ ndoc dinaŋ mac oc
ateŋ gêŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga.
Aö wasôm têŋ mac, bu aö
dauŋ oc wanem mac awham
têŋ Damaŋ lec dom. Mac
daôm ateŋ nem mbec solop
têŋ iŋ,
27 bu iŋ atac whiŋ mac.
Aêc! Damaŋ Anötö atac
whiŋ mac, ŋahu bu mac atac
whiŋ aö, ma akêŋ whiŋ bu iŋ
kêkiŋ aö gameŋ.
28 Aö gambo gawhiŋ
Damaŋ muŋ su, dec gasip
nom gameŋ. Ma kwahic
dec aö bu wahu nom siŋ ma
wambu watêŋ iŋ wandi.”

29 Têŋ dinaŋ Yisu ndê
ŋgac-sêŋomi sêsôm têŋ iŋ,
“Kwahic dec am sôm yom
yêc awê, ma sôm ŋa yom
gôliŋ dom.
30 Ma kwahic dec yac
aŋyalê bu am kêyalê gêŋ
hoŋ. Ma lau sêkêŋ gêndac
têŋ am dom magoc am
kêyalê ŋac si gauc ti yom
hoŋ muŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec
yac akêŋ whiŋ bu am mweŋ
akêŋ Anötö ndê.”
31 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
“Kwahic dec mac akêŋ whiŋ,
a?
32 Aö wasôm têŋ mac, bu
ndoc oc meŋ sa, ma kwahic
dec meŋ kêpiŋ su, naŋ mac
hoŋ oc ahu aö siŋ ma alhö
têŋtêŋ. Magoc aö oc wambo
taŋwasêŋ dom, bu Damaŋ
oc mbo whiŋ aö.
33 Aö gasôm yom hoŋ din-
dec têŋ mac bu wapuc mac
dôŋ bu ambo ti atac malô
tu aö-ŋga. Yêc nom mac
oc atap ŋawapac sa, magoc
ambo ti nem ŋalôm pêŋ dôŋ,
bu aö gaku ŋaclai nom-ŋga
dulu su.”

17

*Yisu teŋ mbec tu iŋ dau-
ŋga*

1 Yisu sôm yom dinaŋ su,
goc tatac undambê, ma teŋ
mbec bocdec bu, “Damaŋ,
aneŋ ndoc hôc asê su. Po am
Atôm, aö dec neŋ waêŋ sa,
ma ŋalêŋ dinaŋ aö oc wapo
am nem waêm sa.
2 Am kêŋ ŋaclai têŋ aö pi
ŋamalac hoŋ, tu bu wakêŋ
lau hoŋ naŋ am kêŋ têŋ aö,
naŋ sêmbo tali ŋapaŋ.
3 Ma ŋac si ŋahu sêmbo
tali ŋapaŋ-ŋga dau bocdec
bu, sêŋyalê am Anötö ŋandô
tigeŋ, ma sêŋyalê aö, Yisu
Kilisi naŋ am kêkiŋ aö
gameŋ.
4 “Aö gac dabiŋ gweleŋ
naŋ am kêŋ sip aö amaŋ,
ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gapo
nem waêm sa yêc nom.
5 Têŋ ŋamata-ŋga nom
dindec mbasi, naŋ aö dec
gambo gawhiŋ am ma
hêclu dawêkaiŋ ŋawasi atu
dawhiŋ dauŋ. Kwahic dec
Damaŋ, aö wandac am bu
kôc aö sa bu wambo wawhiŋ
am tiyham ti ŋawasi atu
dau.”

*Yisu teŋ mbec tu iŋ ndê
ŋgacsêŋomi-ŋga*

6 Ma Yisu sôm, “O Damaŋ,
am kêyaliŋ am nem lau sa
yêc nom, ma kêŋ ŋac sêsip
aö amaŋ. Aö gatôc am asê
têŋ ŋac su, ma ŋac daŋga
wambu am nem yom.
7 Ma kwahic dec ŋac
sêŋyalê bu gêŋ hoŋ naŋ aö
gakôm, naŋ ŋahu am daôm,
ma am kêŋ sip aö amaŋ bu
wakôm-ŋga.
8 Bu yom naŋ am kêŋ têŋ
aö, naŋ aö gasôm asê têŋ
ŋac, ma sêkôc sa. Ma ŋac
sêŋyalê pi ŋandô bu muŋ-
ŋga aö gambo gawhiŋ am,
ma sêkêŋ whiŋ bu am daôm
kêkiŋ aö gameŋ.
9 Kwahic dec aö bu wateŋ
mbec tu ŋac-ŋga. Aö wa-
teŋ tu lau nom-ŋga hoŋ-ŋga
dom, magoc aö wateŋ tu am
nem lau hoŋ, naŋ am kêŋ sip
aö amaŋ-ŋga.
10 Aneŋ lau hoŋ sêti am
nem, ma am nem lau hoŋ
sêti aö neŋ. Ma aö gatap
waêŋ sa tu ŋac-ŋga.
11 Aneŋ têm wambo nom-
ŋga pacndê, ma malô aö oc
watêŋ am waloc. Magoc ŋac
oc gacgeŋ sêmbo nom. O
Damaŋ dabuŋ, aö bu wateŋ
am bu yob lau dinaŋ ŋa am
nem ŋaê ŋa-ŋaclai atu naŋ
am gêlic ŋayham bu kêŋ têŋ
aö. Yob ŋac bu sêpiŋ dau
dôŋ sêti gêŋ tigeŋ, gitôm
hêclu dati gêŋ tigeŋ.
12 Têŋ ndoc aö gambo
gawhiŋ ŋac, naŋ aö gayob
ŋ ac ŋapep ŋa am nem ŋaê
ŋa-ŋaclai naŋ am kêŋ têŋ
aö. Ma bocdinaŋ ŋac si daŋ
giŋga dom. Ŋgac tigeŋ naŋ
gic waê bu peŋ, naŋ tawasê
oc niŋga, bu kôm yom naŋ
sêto yêc, naŋ ŋandô sa.
13 “Malô aö oc watêŋ am
waloc. Tigeŋ kwahic dec
aö gambo nom ma gasôm
yom hoŋ dinaŋ asê têŋ aneŋ
lau, tu bu aneŋ atac ŋayham
nem ŋac ahuc, ma kôm ŋac
sêtisambuc.
14 Aö gakêŋ am nem yom
têŋ ŋac, ma lau sac nom-
ŋga atac tec ŋac. Sêtec ŋac
ŋahu bu ŋac si mala ŋandô
yêc nom dom, gitôm aö dauŋ
neŋ malaŋ ŋandô yêc nom
dom.
15 Aö wateŋ am bu kôc
ŋac su yêc nom dom, magoc
aö wateŋ am bu yob ŋac tu
ŋgac sac Sadaŋ-ŋga.
16 Ŋac si mala ŋandô yêc
nom dom, gitôm aö neŋ
malaŋ ŋandô yêc nom dom.
17 Damaŋ, am nem yom iŋ
yom ŋandô eŋ. Kêŋ nem
yom ŋandô sip ŋac si ŋalôm
bu kôm ŋac sêti lau dabuŋ
ŋandô.
18 Tôm am kêkiŋ aö gasip
nom gameŋ, dec aö waŋkiŋ
ŋac sêsa sêndi sêmbo lau
nom-ŋga ŋalôm.
19 Kwahic dec aö gam
dabuŋ dauŋ bu wandic bata
am nem lêŋ nem lau si-ŋga,
ma ŋalêŋ dau dinaŋ dec oc
tôm bu ŋac dau sêti am nem
lau dabuŋ.”

Yisu teŋ mbec tu lau hoŋ naŋ oc sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga

20 “Aö wateŋ mbec tu lau
naŋ kwahic dec sêŋyalê aö,
naŋ tawasê-ŋga dom. Aö
wateŋ mbec tu lau hoŋ naŋ

sêŋgô yom naŋ ŋac oc sêhoc
asê pi aö, ma sêkêŋ whiŋ aö-
ŋga sêwhiŋ.
21 Kêŋ ŋac hoŋ sêmbo ti
ŋalôm ma gauc tigeŋ, gitôm
hêclu dati gêŋ tigeŋ, am
mbo aö ŋalôm, ma aö gambo
am ŋalôm. Pwiŋ ŋac hoŋ
dôŋ sênem damiŋ hêclu, ma
bocdinaŋ têŋ ndoc lau nom-
ŋga sêlic ŋac sêpiŋ dau dôŋ
ti ŋalôm tigeŋ, dec ŋac hoŋ
oc sêkêŋ whiŋ bu am kêkiŋ
aö gameŋ.
22 Am nem ŋaclai ti
ŋawasi naŋ am kêŋ têŋ aö,
naŋ dec aö gakêŋ têŋ ŋac, bu
ŋac oc sêti gêŋ tigeŋ gitôm
hêclu dati gêŋ tigeŋ.
23 Am mbo aö ŋalôm, ma
aö wambo ŋac ŋalôm, tu bu
wapiŋ ŋac dôŋ bu sêmbo
ti ŋalôm ma gauc tigeŋ.
Ma bocdinaŋ lau nom-ŋga
oc sêŋyalê bu am kêkiŋ aö
gameŋ, ma bu am atac whiŋ
ŋac gitôm am atac whiŋ aö.

24 "Damaŋ, aö tac whiŋ
bu lau hoŋ naŋ am kêŋ ŋac
sêsip aö amaŋ, naŋ sêwhiŋ
aö sêmeŋ ma sêmbo gameŋ
naŋ aö oc wambo. Dec ŋac
oc sêlic ŋawasi atu naŋ am
kêŋ têŋ aö. Bu muŋ-ŋga,
nom dindec mbasi, naŋ am
atac whiŋ aö ndu andô, dec
kêŋ ŋawasi dau têŋ aö.
25 O Damaŋ gitêŋ, lau
nom-ŋga sêŋyalê am dom.
Tigeŋ aö kayalê am, ma lau
dindec sêŋyalê bu am kêkiŋ
aö gameŋ.
26 Aö gatôc am asê têŋ ŋac,
ma watôc am asê ŋapaŋ.
Ma tu dinaŋ-ŋga dec am
nem atac whiŋ aö-ŋga oc
yêc ŋac si ŋalôm. Ma
aö dauŋ oc wambo ŋac si
ŋalôm wawhiŋ."

18

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Yisu teŋ mbec dau
pacndê, goc iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi sêhu Jerusalem
siŋ, ma sêpi Busuŋ Kidron-
ŋga ŋadaŋga si. Ma sêsôc
ôm †olib-ŋga daŋ naŋ yêc
dinaŋ.
2 Judas, ŋgac naŋ hoc
Yisu asê, naŋ kêyalê ôm di-
naŋ, bu ndoc daêsam Yisu ti
ŋgacsêŋomi sêkac sa sêmbo
dindê.
3 Bocdinaŋ têŋ ôbwêc di-
naŋ iŋ kêkuc ŋac, ma sa
têŋ ôm dau gi. Iŋ wê lau
siŋ Rom-ŋga toŋ daŋ ma
lau siŋ-ŋga lôm dabuŋ-ŋga
ŋatô naŋ dabuŋsiga atu-tu
ti lau Palêsai sêŋkiŋ. Ŋac
sêŋsêlêŋ ti sêhôc daweŋ ti
lam, ma wapa siŋ-ŋga, ma
sêhôc asê ôm dinaŋ.
4 Yisu kêyalê gêŋ hoŋ naŋ
oc hôc asê iŋ, goc sa gi ma
ndac ŋac bu, "Mac aŋsalê
asa?"
5 Ma ŋac sêsôm, "Yac
aŋsalê Yisu Nasaret-ŋga."
Dec Yisu sôm, "Aö dauŋ din-
dec." (Têŋ ndoc dinaŋ, Ju-
das, ŋgac hoc iŋ asê-ŋga,
kalhac whiŋ lau dinaŋ.)
6 Têŋ ndoc ŋac sêŋgô Yisu
ndê yom bu, "Aö dauŋ din-
dec," goc ŋac hoŋ sêyu dau
su ma sêpeŋ sêsip nom si.

7 Ma iŋ ndac tiyham, “Mac
aŋsalê asa?” Ma sêsôm,
“Yisu Nasaret-ŋga.”
8 Goc iŋ ô yom ma sôm,
“Aö gasôm su, bu aö dauŋ
dindec. Mac asôm bu mac
aŋsalê aö, ma bocdinaŋ
atec aneŋ lau dindec sêlhö
sêndi.”
9 Yisu sôm yom dau tu bu
nem iŋ ndê ŋgacsêŋomi si-
ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga yom
naŋ iŋ sôm muŋ su bocdec
bu, “Aö oc wayob ŋamalac
hoŋ naŋ Damaŋ kêŋ têŋ aö,
bu ŋac si daŋ niŋga dom,”
naŋ dec ŋandô sa.
10 Saimon Pita kôc iŋ
ndê bieŋ baliŋ sa, ma pa
dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê
ŋgac akiŋ ndê daŋgalauŋ
andô-ŋga su. Ŋgac akiŋ dau
ndê ŋaê Malkus.
11 Magoc Yisu sôm têŋ
Pita, “Kêŋ nem bieŋ mbu
sip ŋapaŋ ndi. Damaŋ kêŋ
laclhu ŋawapac-ŋga dindec
têŋ aö, ma aö gac waê bu
wanôm.”

Sêwê Yisu sêtêŋ Anas si
(Mat 26:57)

12 Goc ŋgac bata siŋ-ŋga ti
ndê lau siŋ, ma lau siŋ sêyob
lôm dabuŋ-ŋga naŋ lau bata
Israel-ŋga sêŋkiŋ, naŋ sêkôc
Yisu ma sêsô iŋ amba dôŋ.
13 Goc sêwê iŋ sêtêŋ Kaya-
pas lawa Anas ndê andu
si. Kayapas, iŋ lau Israel si
dabuŋsiga ŋamata-ŋga têŋ
têm dinaŋ.
14 Iŋ ŋgac naŋ muŋ-ŋga
sôm asê têŋ lau bata Israel-
ŋga, bu oc ŋayham bu ŋgac
tigeŋ mbac ndu ô lau hoŋ.

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Sêwê Yisu sêtêŋ
dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê
andu, ma sêsôc tuŋlôm naŋ
kêgihi andu dau, naŋ si. Ma
Saimon Pita lu ŋgacsêŋom
daŋ sêŋkuc. Ŋgacsêŋom
dau dabuŋsiga ŋamata-
ŋga kêyalê iŋ tidôŋ, ma
bocdinaŋ dec iŋ kêkuc Yisu
ma gacgeŋ sôc tuŋlôm dau
gi.
16 Magoc Pita sôc gi
dom, iŋ kalhac awê kêpiŋ
gatam. Dec ŋgacsêŋom
naŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga
kêyalê, naŋ mbu gi ma sôm
yom pi Pita whiŋ awhê akiŋ
naŋ yob gatam, goc kôc Pita
sôc gi.
17 Ma awhê akiŋ dinaŋ
ndac Pita bocdec, “Ma
bocke? Am Yisu ndê
ŋgacsêŋom daŋ whiŋ, a?”
Magoc Pita pa dau ma sôm,
“Mba! Aö dom!”

18 Têŋ ôbwêc dinaŋ gameŋ
ŋalhuc sa, dec lau akiŋ ti lau
siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêkôm ya
golom asê goc sêlhac sêŋgihi
ma sêŋsulu. Ma Pita gi
kalhac whiŋ ŋac ma kêsulu
ya.

Dabuŋsiga Anas kêsu Yisu
(Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71)

19 T êŋ dinaŋ, dabuŋsiga
ŋamata-ŋga Anas* kêsu
Yisu pi iŋ ndê sêŋomi, ma
pi yom naŋ iŋ kêdôhôŋ têŋ
lau.
20 Ma Yisu sôm, “Aö gasôm
aneŋ yom hoŋ yêc awê.
Aö kadôhôŋ lau gambo
ŋac si lôm wê-ŋga ma yêc
lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga,
gameŋ naŋ lau Israel-ŋga
hoŋ êlêmê sêkac dau sa
sêmbo naŋ. Ma aö gasêc
yom daŋ ahuc dom.
21 Bocdinaŋ tu sake-ŋga
am kêsu aö? Ndac lau naŋ
sêŋgô aneŋ yom. Ŋac hoŋ
sêŋyalê yom naŋ aö gasôm.”
22 Têŋ ndoc Yisu sôm yom
dinaŋ, goc ŋgac siŋ lôm
dabuŋ-ŋga naŋ kalhac kêpiŋ
iŋ, naŋ tap iŋ sip ali andô ma
sôm, “Toc dabuŋsiga atu sa,
ma ô iŋ ndê yom bocdinaŋ
dom!”
23 Dec Yisu sôm, “Yom naŋ
aö gasôm, naŋ bu yom so,
naŋ goc sôm têŋ aö. Magoc
aö gasôm yom so daŋ dom,
ma tu sake-ŋga dec am tap
aö?”
24 Têŋ dinaŋ Anas kêkiŋ
Yisu têŋ dabuŋsiga ŋamata-
ŋga Kayapas gi. Ma wac
naŋ sêsô iŋ amba dôŋ, naŋ
gacgeŋ yêc.

Pita sêc Yisu ahuc tiyham
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Saimon Pita kêsulu ya
mbo, ma ŋamalac daŋ ndac
iŋ, “Am ŋgac dau ndê
ŋgacsêŋom daŋ, me?” Ma
Pita pa dau ma sôm, “Mba!”
26 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga
ndê ŋgac akiŋ daŋ mbo
gameŋ dinaŋ. Iŋ ŋgac naŋ
Pita pa iŋ ndê daŋgalauŋ su,
naŋ ndê têŋgac. Ma iŋ sôm
têŋ Pita, “Ma bocke? Aö galic
am kalhac whiŋ ŋgac dinaŋ
yêc ôm olib-ŋga. Yomandô,
me?”
27 Magoc Pita pa dau tiy-
ham, ma ŋagahô eŋ dalec
daŋ gic hu taŋ.

Pailot kêsahê Yisu
(Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25)

28 Ôbwêc pacndê, ma
têŋ bêbêc ganduc lau bata
Israel-ŋga sêhu Kayapas ndê
andu siŋ ma sêwê Yisu sêtêŋ
gôliŋwaga Rom-ŋga ndê
andu si. Lau bata Israel-ŋga
dinaŋ sêsôc andu dau dom,
sêtöc dau ma gauc gêm bu
oc kôm ŋac ŋadômbwi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga, dec oc
tôm dom bu sêneŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga.†

---

* **18:19** Anas - Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ Anas sa ti ŋac si dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têŋ yala AD15 lau Rom-ŋga sêkôc iŋ su yêc gweleŋ dau. Tiŋambu Kayapas iŋ lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabuŋsiga ŋamata-ŋga whiŋ. † **18:28** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ sôm bu ŋac bu sênem dabuŋ dau, dec ŋac sêmbo ahê têŋ †lau gameŋ apa-ŋga. Ŋahu bu lau gameŋ apa-ŋga sêŋkuc Anötö ndê yomsu dom, ma lau Israel-ŋga bu sêmbo sêmpiŋ ŋac, dec oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Pailot iŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, ma lau gameŋ apa-ŋga daêsam sêmbo iŋ ndê andu, ma tu dinaŋ-ŋga lau bata Israel-ŋga sêtec bu sêsôc iŋ ndê andu.

29 Bocdinaŋ Pailot, ŋgac
naŋ gêm gôliŋ gameŋ Judia-
ŋga sa têŋ ŋac gi, ma ndac
ŋac, “Mac asôm bu ŋgac
dindec kôm giso bocke?”
30 Ma sêô yom ma sêsôm,
“Iŋ bu ndê giso mbasi, dec
yac oc akôc iŋ atêŋ am ameŋ
lec dom.”
31 Dec Pailot sôm, “Mac
daôm akôc iŋ sa andi, ma
amatôc iŋ êŋkuc mac daôm
nem yomsu.” Magoc ŋac
sêsôm, “Mba! Bu mac
lau Rom-ŋga akêŋ yao bu
yac lau Israel-ŋga andic
ŋamalac daŋ ndu dom.”
32 Ŋalêŋ dinaŋ dec Yisu
ndê yom pi lêŋ naŋ iŋ oc
mbac ndu,‡ naŋ ŋandô sa.

33 Têŋ dinaŋ Pailot hu ŋac
siŋ ma sôc andu gi, goc ta
Yisu sôc gi ma ndac iŋ, “Am
lau Israel-ŋga si Kiŋ, a?”
34 Ma Yisu ô yom bocdec
bu, “Am sôm yom dinaŋ tôm
am daôm nem gauc, me lau
ŋatô sêsôm yom dau pi aö?”
35 Ma Pailot sôm, “Aö ŋgac
Israel-ŋga dom! Am daôm
nem lau ti dabuŋsiga atu-tu
Israel-ŋga sêkêŋ am têŋ aö
mweŋ. Am kôm gêŋ giso
bocke?”
36 Dec Yisu sôm, “Aneŋ
gôliŋ kiŋ-ŋga gitôm kiŋ nom
dindec-ŋga si gôliŋ dom.
Aö bu wanem gôliŋ gameŋ
nom-ŋga daŋ, dec oc tôm
bu aneŋ lau akiŋ sêyob
aö ma sêndic siŋ bu lau
bata Israel-ŋga sêkôc aö dôŋ
dom. Magoc aö neŋ gôliŋ
ŋahu yêc nom dindec dom.”
37 Goc Pailot sôm, “Bocdi-
naŋ, am sôm bu am kiŋ daŋ,
a?” Ma Yisu sôm, “Am daôm
sôm bu aö kiŋ daŋ. Aneŋ
dinaŋ kôc aö, ma aö gahôc
asê nom tu gêŋ tigeŋ-ŋga,
naŋ tu wahoc yom ŋandô
asê-ŋga. Ma lau hoŋ naŋ
atac whiŋ yom ŋandô, naŋ
sêkôc aneŋ yom sa.”
38 Pailot ŋgô yom dau goc
ndac, “Ma yom bocke iŋ yom
ŋandô?”

Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc
sa têŋ lau bata Israel-ŋga gi,
ma sôm tiyham têŋ ŋac, “Aö
gatap yom daŋ bu tamatôc
iŋ pi-ŋga, naŋ sa dom.
39 Magoc mac nem mêtê
daŋ yêc, bu wahu gapoc-
walô daŋ siŋ têŋ mac
têŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga
ŋandoc. Mac atac whiŋ bu
aö wahu ŋgac dindec, naŋ
sêsam bu Kiŋ Israel-ŋga,
naŋ siŋ têŋ mac, me mba?”
40 Magoc sêmbwêc, “Mba!
Iŋ dom! Hu Barabas siŋ têŋ
yac.” Barabas iŋ lau naŋ
sêŋgilí siŋ têŋ lau Rom-ŋga,
naŋ si daŋ.

19

Sêsôm tidôŋ bu sêndic Yisu ndu
(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

1 Goc Pailot kêŋ Yisu têŋ
lau siŋ-ŋga bu sêhi iŋ ŋa sö.

‡ **18:32** Yisu sôm bu lau oc sêsuŋ iŋ sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-ŋga sêtuc lau sac ŋa hoc ndu, magoc lau Rom-ŋga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinaŋ-ŋga Yisu sôm bu ŋac oc sêsuŋ iŋ sa akêŋ nom.

2 Ma sêŋsau bu sêtoc iŋ sa.
Sêwhê wac kêm ma sêkêŋ iŋ
uŋ gitôm suŋsuŋ, ma sêkêŋ
iŋ sôc ŋakwê kokoc gitôm
kiŋ si ŋakwê.
3 Goc sêsôc sêsa sêlhac iŋ
aŋgô-ŋga ma sêmbwêc, “Ei!
Datoc lau Israel si Kiŋ dindec
sa maŋ!” Ma sêtap iŋ sip ali
andô.
4 Ma Pailot sa meŋ tiyham
ma sôm têŋ lau bata bu,
“Aŋgô su naŋ! Aö neŋ lau
siŋ-ŋga oc sêkôc iŋ sa têŋ
mac meŋ. Ma bocdinaŋ dec
aŋyalê bu aö gatap yom daŋ
sa pi iŋ dom.”
5 Goc sêkôc Yisu sa meŋ, ti
suŋsuŋ wac kêm ma ŋakwê
kokoc. Ma Pailot sôm, “Alic
ŋgac dau dec.”
6 Têŋ ndoc dabuŋsiga atu-
tu ma lau siŋ lôm dabuŋ-
ŋga sêlic iŋ, naŋ sêmbwêc,
“Ndic iŋ pi a gicso dau! Ndic
iŋ pi a!” Magoc Pailot sôm,
“Mba! Aö gatap yom daŋ sa
pi iŋ dom. Mac daôm akôc
iŋ sa andi ma andic iŋ pi a.”
7 Ma lau bata Israel-ŋga
sêsôm, “Iŋ toc dau sa ma
sam dau bu Anötö ndê Atu!
Ma tu yom sac dinaŋ-ŋga,
yac mba yomsu sôm bu iŋ
mbac ndu maŋ.”
8 Pailot ŋgô yom dinaŋ ma
töc dau ŋandô.
9 Goc iŋ kôc Yisu mbu
sôc andu ŋalôm gi, ma ndac
iŋ, “Am mweŋ akêŋ nde?”
Magoc Yisu gêm dôŋ.
10 Ma Pailot sôm têŋ iŋ,
“Bocke am ô aneŋ yom
dom? Aneŋ ŋaclai yêc bu
waŋgapwêc am su, me bu
wandic am pi a gicso dau
ndi. Am kêyalê, a?”
11 Dec Yisu ô yom ma sôm,
“Anötö bu kêŋ têŋ am dom,
dec am oc tôm dom bu kôm
gêŋ daŋ têŋ aö. Bocdinaŋ
dabuŋsiga naŋ kêŋ aö gasip
am amam, naŋ kôm giso hôc
gêlêc am nem su.”
12 Pailot ŋgô yom dinaŋ,
dec kêsalê lêŋ bu hu Yisu
siŋ. Magoc lau bata Israel-
ŋga sêmbwêc ŋapaŋ ma
sêsôm, “Asa naŋ toc dau sa
bu iŋ kiŋ daŋ, naŋ kôm bu
hôc gêlêc Sisa, lau Rom-ŋga
si kiŋ. Bocdinaŋ am bu hu
ŋgac dindec siŋ, naŋ am
Sisa ndê silip dom.”
13-14 Bêc dinaŋ iŋ bêc lau
Israel-ŋga sêmasaŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga, ma ac kalhac
lhu su. Têŋ ndoc Pailot ŋgô
lau bata Israel-ŋga si yom
dinaŋ, naŋ dec iŋ kôc Yisu
sa awê têŋ gameŋ naŋ sêsam
bu Seŋ Hoc naŋ gi. (Yêc Yom
†Hibru sêsam gameŋ dau bu
Gabata.) Yêc dinaŋ, Pailot
ndöc sic ndöc iŋ ndê pôŋ
êmatôc yom-ŋga, ma sôm
têŋ lau bata Israel-ŋga bu,
“Alic mac nem kiŋ dindec!”
15 Tigeŋ ŋac sêmbwêc,
“Kôc iŋ sa ndi! Kôc iŋ sa
ndi! Ndic iŋ pi a gicso dau!”
Dec Pailot ndac, “Mac atac
whiŋ bu aö wandic nem Kiŋ
pi a gicso dau ndi, a?” Ma
dabuŋsiga atu-tu sêô yom
ma sêsôm, “Iŋ yac mba kiŋ
dom! Sisa tigeŋ iŋ yac mba
kiŋ.”
16 Têŋ dinaŋ Pailot sôc
ŋac si yom ŋapu, ma kêŋ

Yisu têŋ ŋac bu lau siŋ-ŋga sêndic iŋ pi a gicso dau ndi.

Lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 Sêkêŋ Yisu hôc dau ndê a gicso dau, ma sêwê iŋ sêsa gameŋ naŋ sêsam bu Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga si. Yêc Yom Hibru sêsam gameŋ dau bu Golgota.
18 Ma yêc dinaŋ, ŋac sic iŋ pi a gicso dau gi. Ma ŋac sic ŋgac lu sêpi a sêwhiŋ, daŋ kêgalêŋ andô-ŋga ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.
19 Pailot sôm bu sêto yom pi bapia daŋ ma sêndic pi a gicso dau ŋahô-ŋga. Bapia dau sôm, "Yisu Nasaret-ŋga. Lau Israel-ŋga si Kiŋ."
20 Sêto yom dau ŋa lau Israel, ti lau Rom-ŋga ma lau Grik-ŋga si awha. Gameŋ dinaŋ yêc suŋ sa têŋ malac Jerusalem, dec lau Israel-ŋga daêsam sêlic bapia dau.
21 Boc-dinaŋ dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga sêtucdiŋ ma sêsôm têŋ Pailot, "Am to, 'Lau Israel-ŋga si Kiŋ,' ma yac alic yham dom! Am bu to, 'Ŋgac dindec sam dau bu lau Israel-ŋga si kiŋ,' dec oc solop."
22 Magoc iŋ ô yom ma sôm, "Aö gato yom dinaŋ, ma oc yêc bocdinaŋ."
23 Têŋ ndoc lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau, naŋ sêkôc iŋ ndê ŋakwê su. Ŋac lau hale, ma sêwhê ŋakwê awê-ŋga kôc gi toŋ hale, ma sêkôc sa tôm gi. Magoc ŋac sic sam iŋ ndê ŋakwê ŋalôm-ŋga dom. Ŋakwê dau ŋayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po baliŋ yêc ŋasu ma sip têŋ gahi.
24 Bocdinaŋ lau siŋ-ŋga sêsôm têŋ dandi, "Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac neŋ daŋ kôc po sambuc." Ŋac sêkôm bocdinaŋ, dec yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec bu:

> Ŋac sêwhê aneŋ ŋakwê kôc têŋ dandi, ma sêpuc gapoc tu aneŋ ŋakwê-ŋga. *[BW 22:18]*

25 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu dinda lu asiwê daŋ, ma Klopas ndê awhê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpiŋ a gicso dau.
26 Ma Yisu gêlic iŋ dinda kalhac whiŋ ŋgac-sêŋom naŋ iŋ atac whiŋ ŋandô, dec iŋ sôm têŋ dinda, "O dinaŋ. Lic nem atômŋgac dinaŋ."
27 Ma iŋ sôm têŋ ŋgacsêŋom dau bu, "Lic am dinam dinaŋ." Ma têŋ bêc dinaŋ ma gi, ŋgacsêŋom dau kôc Yisu dinda sa ndöc iŋ ndê andu.

Yisu mbac ndu
(Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36)

28 Yisu kêyalê bu iŋ gic dabiŋ gêŋ hoŋ su. Ma tu yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa-ŋga, dec iŋ sôm, *"Aö bu yô aö."*
29 Lôŋ wain ŋamakic-ŋga daŋ kalhac gameŋ dinaŋ, ma ŋgac siŋ-ŋga daŋ kôc sôwam daŋ ma kêŋ sip wain.

Goc iŋ sô pi a baliŋ daŋ, ma
hôc sa pi têŋ Yisu whasuŋ gi.
30 Iŋ nôm su ma sôm, “Aö
neŋ gweleŋ hoŋ pacndê su.”
Goc iŋ wec, ma mbac ndu.

31 Têŋ bêc dinaŋ lau
Israel-ŋga sêmasaŋ dau tu
bêc Sabat-ŋga, ma Sabat
laŋsê-ŋga iŋ ŋac si om atu
daŋ. Ŋac sêtec bu lau batê
sêŋgalêŋ a gicso dau têŋ bêc
atu dinaŋ, boc-dinaŋ dec
lau bata sêndac Pailot bu
lau siŋ-ŋga sêtuc lau dau si
gahi dulu tu bu sêmbac ndu
ŋagahô-ŋga, goc sêkôc ŋac
si ŋamlaŋ su ma sêŋsuhuŋ.
32 Pailot gôlôc su, dec lau
siŋ-ŋga sêtêŋ ŋgac daŋ naŋ
sic pi a gicso dau whiŋ
Yisu naŋ si, ma sêtuc iŋ
gahi dulu. Goc ŋac sêtuc
ŋgac tilu-ŋga gahi dulu boc-
dinaŋ.
33 Tigeŋ têŋ têm sêtêŋ Yisu
si, naŋ sêlic bu iŋ mbac ndu
su, dec sic iŋ gahi dulu dom.
34 Magoc ŋgac siŋ-ŋga daŋ
kôc iŋ ndê kêm ma kuŋ Yisu
sip ŋabi, ma ŋagahô dac ti
bu kêc sa meŋ.
35 (Ŋgac naŋ gêlic gêŋ
hoŋ dinaŋ su, naŋ dec sôm
asê, ma iŋ ndê yom iŋ yom
ŋandô. Iŋ dau kêyalê bu
iŋ ndê yom iŋ yom ŋandô,
ma iŋ sôm asê bu mac akêŋ
whiŋ bocdinaŋ.)
36 Gêŋ dinaŋ hôc asê, dec
yom lu naŋ sêto yêc, naŋ
ŋandô sa.

Yom daŋ yêc bocdec bu:
Ŋac oc sêtuc iŋ ndê
ŋakwa daŋ dulu dom.
[BW 34:20]

37 Ma yom daŋ tiyham yêc
bocdec:
Ŋac oc sêlhac ma tahê
ŋgac naŋ sêkuŋ iŋ naŋ.
[Sek 12:10]

Sêkêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Ŋgac daŋ mbo, naŋ
sêsam bu Josep, ma iŋ meŋ
akêŋ malac A rimatiya. Iŋ
kêŋ whiŋ Yisu, magoc sêc
dau ahuc, bu iŋ töc lau bata
Israel-ŋga. Têŋ telha dinaŋ
iŋ têŋ Pailot gi ma ndac Yisu
ndê ŋamlaŋ. Pailot gôlôc,
dec Josep sa gi ma kôc Yisu
ndê ŋamlaŋ su yêc a gicso
dau.
39 Ma Nikodemas gêm iŋ
sa. Nikodemas iŋ ŋgac bata
Israel-ŋga naŋ muŋ-ŋga gi
gêlic Yisu têŋ ôbwêc daŋ. Iŋ
kôc a ŋakwi ti gêŋ ŋamalu
naŋ sêŋgaluŋ whiŋ dau su,
naŋ gitôm 30 kilogram, ma
whiŋ Josep gi.
40 Iŋlu sêkôc Yisu ndê
ŋamlaŋ, ma sem oso ŋa gêŋ
ŋamalu, goc sêhi ahuc ŋa
po ŋayham. Sêkôm gêŋ
dau kêkuc lau Israel-ŋga si
gêbôm sêŋsuhuŋ lau batê-
ŋga.
41 Ôm daŋ yêc suŋ sa têŋ
gameŋ naŋ lau siŋ-ŋga sic
Yisu pi a gicso dau. Ma sêhô
daŋ yêc ôm dau ŋalôm, naŋ
lau sêlêŋ gwanaŋ su yêc hoc
ŋalôm, ma sêkêŋ ŋgac batê
daŋ yêc hoc ŋasuŋ dau muŋ
su dom.
42 Bocdinaŋ sêŋsuhuŋ Yisu
ŋamlaŋ yêc hocsuŋ dinaŋ,
ŋahu bu bêc dinaŋ iŋ bêc

lau Israel-ŋga sêmasaŋ dau
tu Sabat-ŋga, ma hocsuŋ
dau yêc kêpiŋ.

20

Yisu tisa
(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8;
Luk 24:1-10)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi su,
ma têŋ wake ŋabêc ŋamata-
ŋga Maria Magadala tisa têŋ
bêbêc ganduc, ma sa têŋ
sêhô gi. Iŋ gêlic bu hoc
atu naŋ sêkêŋ ndöc sê awha,
naŋ ndöc ŋamala dom.
2 Goc iŋ kêti mbu têŋ
Saimon Pita lu ŋgacsêŋom
naŋ Yisu atac whiŋ ŋandô,
naŋ gi, ma sôm têŋ iŋlu,
“Oyaê! Ŋac sêkôc Pômdau
ndê ŋamlaŋ su yêc sêhô,
ma yac am gauc gameŋ naŋ
sêkêŋ iŋ yêc.”
3 Goc Pita lu ŋgacsêŋom
dinaŋ sêti bu sêtêŋ sêhô
sêndi.
4 Iŋlu sênti si, ma
ŋgacsêŋom dinaŋ hôc gêlêc
Pita su ma hôc asê muŋ.
5 Iŋ sôc gi dom, magoc
iŋ wec ma tôc gwaniŋ, ma
gêlic po naŋ sêhi pi Yisu ndê
ŋamlaŋ, naŋ yêc ŋamala.
6 Saimon Pita kêkuc meŋ
hôc asê ma gacgeŋ sôc hoc-
suŋ dau ŋalôm gi. Iŋ gêlic
po naŋ yêc,
7 ma po naŋ sêhi pi Yisu
ŋagôlôŋ. Po dinaŋ yêc dau-
ŋga, magoc yêc bambaliŋ
dom, yêc gitôm sêtip sa
ŋapep.
8 Goc ŋgac-sêŋom naŋ hôc
asê sêhô muŋ, naŋ sôc gi
whiŋ. Iŋ gêlic po ŋambwa,
dec kêŋ whiŋ bu Yisu tisa su
yomandô.
9 (Muŋ-ŋga e meŋ têŋ têm
dinaŋ, naŋ ŋac si gauc sa
dom pi yom hoŋ naŋ sêto
yêc bu Yisu oc tisa akêŋ lau
batê-ŋga.)

Yisu hoc dau asê têŋ
Maria Magadala

10 Dinaŋ su ma ŋgacsêŋom
lu dinaŋ sêlhö sêmbu sêtêŋ
si andu si.
11 Magoc Maria Magadala
naŋ mbu meŋ su, naŋ
gacgeŋ kalhac sêhô ŋamakê
ma taŋ. Iŋ wec bu tôc
gwaniŋ sêhô ŋalôm,
12 ma iŋ gêlic aŋela lu ti
ŋakwê sêsêp sêndöc gameŋ
naŋ muŋ-ŋga Yisu yêc, daŋ
ndöc ŋagôlôŋ-ŋga, ma daŋ
ndöc gahi-ŋga.
13 Ma sêndac iŋ, “O awhê!
Am taŋ tu sake-ŋga?” Ma iŋ
ô yom ma sôm, “Lau sêkôc
aneŋ Pômdau ndê ŋamlaŋ
su, ma aö gam gauc gameŋ
naŋ sêkêŋ iŋ yêc naŋ.”
14 Iŋ sôm yom dinaŋ su,
dec tagêlic ma gêlic Yisu,
magoc kêyalê dom bu iŋ
Yisu.
15 Ma Yisu sôm, “Awhê!
Am taŋ tu sake-ŋga? Am
kêsalê asa?” Maria gauc
gêm bu iŋ ŋgac naŋ yob ôm
dau, dec sôm, “O ŋadau, am
bu kôc iŋ ndê ŋamlaŋ su, goc
sôm asê têŋ aö bu am kêŋ iŋ
yêc gameŋ bocke, ma yac oc
andi akôc iŋ sa.”
16 Têŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ
iŋ, “Maria.” Goc Maria
kac dau kwi ma mbwêc
ŋa Yom Hibru, “Raboni!”

(Yom dau danem kwi bu
'Kêdôhôŋwaga.')
17 Iŋ kêgape Yisu dôŋ
ŋaŋga, magoc iŋ sôm, "Am
êmasec aö ŋapaŋ dom, bu
aö gatêŋ Damaŋ ga su dom.
Magoc am mbu ndi, ma sôm
têŋ aneŋ asidôwai bu aö oc
wambu watêŋ aneŋ Damaŋ,
ma mac nem Damam. Iŋ
aö neŋ Anötö, ma mac nem
Anötö."
18 G oc Maria Magadala
kölhö têŋ Yisu ndê sêŋomi
gi, ma sôm têŋ ŋac bu,
"Pômdau tisa ma aö galic iŋ
su!" Ma yom hoŋ naŋ Yisu
sôm têŋ iŋ, naŋ iŋ gic miŋ
têŋ ŋac.

Yisu hoc dau asê têŋ ndê sêŋomi

19 Têŋ wake ŋabêc
ŋamata-ŋga dinaŋ ŋaôbwêc,
sêŋomi sêmbo andu daŋ
ŋalôm sêwhiŋ dau. Ŋac sic
gatam ahuc ŋaŋga, bu sêtöc
lau bata Israel-ŋga. Sêmbo
dinaŋ, ma Yisu hoc dau asê
kalhac ŋac ŋalhu, ma sôm,
"Yom malô whiŋ mac!"
20 Iŋ sôm yom dinaŋ su,
goc tôc iŋ amba ma ŋabi
têŋ ŋac sêlic. Ma ŋac hoŋ
atac ŋayham atu tu sêlic
Pômdau-ŋga.
21 Ma iŋ sôm tiyham,
"Yom malô whiŋ mac! Tôm
Damaŋ kêkiŋ aö gasip nom
gameŋ, naŋ kwahic dec
waŋkiŋ mac asa andi."
22 Dec iŋ yu wayahô pi
ŋac ma sôm, "Akôc Ŋalau
Dabuŋ sa loc.
23 Aö wakêŋ ŋaclai têŋ
mac bu asuc ŋamalac si sac
kwi. Ŋac naŋ mac asuc ŋac
si sac kwi, naŋ Anötö suc
ŋac si sac kwi bocdinaŋ. Ma
ŋac naŋ mac asuc si sac kwi
dom, naŋ si sac oc gacgeŋ
yêc ŋac-ŋga."

Yisu hoc dau asê têŋ Tomas

24 Têŋ ndoc ŋamata-ŋga
naŋ Yisu hoc dau asê têŋ
iŋ ndê sêŋomi, naŋ Tomas
mbo whiŋ ŋac dom. Iŋ
ŋgacsêŋomi 12 si daŋ naŋ
sêsam bu Lôcmpôŋ.
25 Tiŋambu sêŋomi ŋatô
sêsôm têŋ iŋ bu, "Yac alic
Pômdau su!" Magoc iŋ
sôm, "Aö gakêŋ whiŋ dom!
Aö bu walic bôlêm ŋamala
yêc iŋ amba, ma wakêŋ aö
amaŋatu sip ŋamala dau,
ma sôc kêm ŋamala yêc
iŋ ŋabi, dec aö oc wakêŋ
whiŋ."
26 Wake daŋ giŋga su,
ma Yisu ndê sêŋomi sêmbo
andu dau tiyham, ma Tomas
mbo whiŋ ŋac. Ŋac sic
gatam ahuc ŋaŋga sa, magoc
Yisu meŋ kalhac ŋac ŋalhu.
Ma iŋ sôm, "Yom malô whiŋ
mac!"
27 Ma iŋ sôm têŋ Tomas,
"Lic aö amaŋ, ma kêŋ
amam-atu sip dec, ma kêŋ
amam-atu sôc aneŋ ŋabi.
Hu nem atac lu-lu siŋ, ma
kêŋ whiŋ."
28 Dec Tomas sôm, "Aneŋ
Pômdau, ma aneŋ Anötö
am!"
29 Goc Yisu sôm têŋ iŋ,
"Am gêlic aö su, dec kêŋ
whiŋ. Aö awhaŋ hôc lau naŋ
sêlic pi tandô dom, magoc

sêkêŋ whiŋ, bu ŋac oc sêtap
Anötö ndê mwasiŋ sa.”

Jon ndê bapia ŋahu

30 Yisu kôm gêŋ dalô
daêsam yêc iŋ ndê sêŋomi
aŋgô-ŋga, naŋ ŋamiŋ yêc
bapia dindec dom.
31 Magoc yom pi gêŋ dalô
naŋ sêto sip bapia dindec,
naŋ yêc tu bu mac asam
ma akêŋ whiŋ bu Yisu iŋ
Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma
tu mac akêŋ whiŋ iŋ ndê
ŋaê-ŋga, dec mac oc atap
seŋ ambo tamli-ŋga sa.

21

Ŋgacsêŋomi sêhê i daêsam

1 Tiŋambu Yisu hoc dau
asê têŋ ŋgacsêŋomi tiyham,
yêc Bugictoŋ Taibirias*
ŋamakê. Ma ŋamiŋ dau
dindec.
2 Saimon Pita, ma Tomas
naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ,
Natanael naŋ meŋ akêŋ
malac Kana yêc Galili,
Sebedi ndê atu lu, ma
ŋgacsêŋom lu tiyham
sêmbo sêwhiŋ dau.
3 Ma Pita sôm têŋ ŋac,
“Aö bu wasa wandi wakôc
i.” Ma ŋac sêsôm, “Ayôc,
yac awhiŋ am daloc.” Boc-
dinaŋ ŋac hoŋ sêpi waŋ
daŋ ma sêsa si bu sêkêŋ
wasaŋ. Magoc têŋ ôbwêc
dinaŋ, sêkôc i daŋ dom.
4 Têŋ bêbêc ganduc Yisu
kalhac baö, tigeŋ ŋac
sêŋyalê dom bu iŋ Yisu.
5 Ma iŋ hê mwalêc ŋac ma
sôm, “Aê mac lau. Mac akôc
i ŋatô, me mba?” Ma sêsôm,
“Mba!”
6 Dec iŋ sôm têŋ ŋac,
“Akêŋ wasaŋ sip andô-ŋga,
ma mac oc atap i ŋatô sa.”
Bocdinaŋ ŋac sêkêŋ wasaŋ
sip gi ma sêkôc i daêsam
andô, dec gitôm dom bu
sêhê sa.
7 Têŋ dinaŋ ŋgacsêŋom
naŋ Yisu atac whiŋ kêlêc,
naŋ sôm têŋ Pita bu, “Kec,
Pômdau dau dê.” Sai-
mon Pita ŋgô yom dau, goc
ŋagahô iŋ kôc ndê ŋakwê
awê-ŋga sa, hi pi dau, ma
pwê sip bu gi, ma bu têŋ Yisu
ndi.
8 Waŋ dau poc kêpiŋ baö,
ŋasawa gitôm 90 mita, ma
ŋgacsêŋomi ŋatô sêhêc waŋ
ma sêhê wasaŋ ti i sêŋkuc
Pita.
9 Ŋac sêhôc asê baö, ma
sêlic i sa ya ŋanda, ma
bolom ŋatô.
10 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Akôc i ŋatô sa yêc wasaŋ
ameŋ.”
11 Goc Saimon Pita têŋ waŋ
gi, kêgapwêc wasaŋ su, goc
sêhê pi baö gi. I atu-atu
daêsam sêyêc wasaŋ, naŋ
sêsê sa gitôm 153, magoc
wasaŋ dau kic dom.
12 Ŋac hoŋ sêtöc bu
sêndac iŋ bu, “Am asa?”
Magoc yêc ŋac si ŋalôm
sêŋyalê bu iŋ Pômdau. Ma
Yisu sôm, “Ameŋ ma aneŋ
gêŋ bêbêc-ŋga.”
13 Dec iŋ kêsêlêŋ gi ma kôc
i ti bolom sa, ma kêŋ têŋ ŋac.
14 Dinaŋ ti têm titö-ŋga
naŋ Yisu hoc dau asê têŋ ndê

* **21:1** Taibirias - Bugictoŋ Galili-ŋga ndê ŋaê daŋ.

ŋgacsêŋomi têŋ ndoc Anötö
uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga.

Yisu ndê yom têŋ Pita

15 Ŋac seŋ gêŋ pacndê,
goc Yisu sôm têŋ Saimon
Pita, “Saimon, Jon ndê atu.
Am tac whiŋ aö ŋandô, hôc
gêlêc lau dindec si atac whiŋ
aö su, me?” Ma iŋ sôm, “Aêc
Pômdau! Am kêyalê bu aö
atac whiŋ am.” Dec Yisu
sôm, “Bocdinaŋ lôm aneŋ
domba.”
16 Ma Yisu ndac iŋ tiyham
bu, “Saimon, Jon ndê atu,
am tac whiŋ aö ŋandô, me?”
Ma iŋ ô yom ma sôm, “Aêc
Pômdau, am kêyalê bu aö
atac whiŋ am.” Dec Yisu
sôm, “Yob aneŋ domba.”
17 Ma iŋ ndac tidim titö-
ŋga, “Saimon, Jon ndê atu,
am tac whiŋ aö ŋandô, me?”
Pita ndê ŋalôm ŋawapac bu
Yisu ndac yom tigeŋ dinaŋ
têŋ iŋ tidim tö, ma iŋ sôm,
“Pômdau, am kêyalê gêŋ
hoŋ. Am kêyalê bu aö atac
whiŋ am kêlêc.” Goc Yisu
sôm, “Lôm aneŋ domba.
18 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ am. Têŋ ndoc am
mbo balê, naŋ am kêmasaŋ
daôm, ma kêsêlêŋ têŋ
gameŋ bocke naŋ am daôm
atac whiŋ bu ndi. Tigeŋ
tiŋambu, têŋ ndoc am ti
ŋamalac andô, naŋ am oc
êmatôc amam, ma lau daŋ
oc sêsô am nem piŋkap dôŋ,
ma sêwê am têŋ gameŋ naŋ
am atac whiŋ dom bu ndi-
ŋga naŋ.”
19 Yisu sôm yom dinaŋ
gwanaŋ pi Pita ndê mbac
ndu ŋalêŋ, naŋ oc po Anötö
ndê waê sa. Ma Yisu gic têku
yom ma sôm, “Êmkuc aö!”

Yisu lu ŋgacsêŋom naŋ iŋ atac whiŋ

20 Têŋ dinaŋ Pita kac dau
kwi ma gêlic ŋgacsêŋom
naŋ Yisu atac whiŋ iŋ
ŋandô, naŋ kêkuc iŋlu. (Iŋ
ŋgac dinaŋ têŋ ndoc ŋac
seŋ Pasowa, naŋ ndöc gi paŋ
Pômdau, ma ndac iŋ bu asa
oc hoc iŋ asê.)
21 Têŋ ndoc Pita gêlic
iŋ, naŋ goc iŋ ndac Yisu,
“Pômdau, ŋgac dê oc
bocke?”
22 Ma Yisu ô yom ma sôm,
“Am êmkuc aö ma hêgo
daôm pi iŋ dom. Aö bu
wakêŋ iŋ mbo tali e wambu
wameŋ, naŋ aö neŋ gêŋ.”
23 Tiŋambu sêŋomi ŋatô
sêŋgô yom dau ŋawaê,
ma ŋatô gauc gêm bu
ŋgacsêŋom dinaŋ oc mbac
ndu dom. Magoc Yisu ndê
yom hêganôŋ ŋgacsêŋom
dau mbo tali-ŋga lec dom.
Iŋ sôm bu, “Aö bu wakêŋ iŋ
mbo tali e wambu wameŋ,
naŋ aö neŋ gêŋ.”

Yom ndic bata-ŋga

24 Iŋ ŋgacsêŋom dau di-
naŋ dec hoc yom hoŋ dindec
asê, ma to sip bapia dindec.
Ma yac aŋyalê bu iŋ ndê
yom iŋ yom ŋandô eŋ.
25 Yisu kôm gêŋ daêsam
ma daêsam andô naŋ ŋamiŋ
yêc bapia dindec dom. Yac
bu aŋsahê bu ato yom sip
bapia, pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu

kôm, mboe yom dau oc nem
bapia nom-ŋga hoŋ ahuc.

Aposel
si gweleŋ
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Luk to iŋ ndê buku tiluŋga dindec, ma gic têku yom naŋ iŋ to yêc iŋ ndê ŋawaê ŋayham. Alic yom ŋatô pi Luk yêc 'Yom whê Luk ndê ŋawaê ŋayham sa-ŋga.'

Yêc buku dindec, Luk to yom pi lêŋ naŋ ŋawaê ŋayham sa tiapa yêc gameŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ. Sêsam buku dindec bu 'Aposel si Gweleŋ,' magoc lau ŋatô sêsôm bu 'Ŋalau Dabuŋ ndê Gweleŋ.' Ŋahu bu gêŋ hoŋ naŋ aposel sêkôm, naŋ sêkôm ŋa Ŋalau dau ndê ŋaclai. Têŋ ndoc Yisu bu hu nom dindec siŋ ma mbu pi undambê ndi, naŋ sôm têŋ iŋ ndê lau bu sêhu malac Jerusalem siŋ dom, e sêtap mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têŋ ŋac, naŋ sa. Yom dau hêganôŋ iŋ ndê Ŋalau Dabuŋ (1:4). Ma tiŋambu iŋ sôm têŋ ŋac bu sêhoc yom ŋandô asê pi iŋ yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ Samaria-ŋga, e yom dau sa têŋ nom ŋagameŋ hoŋ (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêŋ dalô daêsam bu puc ŋac si yom dôŋ, tu bu lau sêlic ti sêŋgô, ma sêkiŋ whiŋ Yisu-ŋga. Ma iŋ to yom daêsam pi Saul, naŋ tiŋambu sêsam bu Pol, ma pi ŋalêŋ naŋ Anötö gêm iŋ kwi, ma kêyaliŋ iŋ sa bu hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga naŋ lau Israel dom.

Yisu gic bata Ŋalau Dabuŋ

1 O Tiopilas, yêc aneŋ buku ŋamata-ŋga aö gato yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu gic hu bu kôm ti kêdôhôŋ têŋ lau.

2-3 Aneŋ yom naŋ gato, naŋ meŋ têŋ bêc naŋ Anötö kôc iŋ su pi undambê gi. Iŋ hôc ŋandê ma mbac ndu su, ma tiŋambu tisa ma hoc dau asê têŋ lau †aposel naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa su. Tôm bêc 40 iŋ mbo whiŋ ŋac ma tôc dau têŋ ŋac sêlic, e sêŋyalê pi ŋandô bu iŋ tisa ma mbo tali tiyham yom ŋandô. Têŋ ŋasawa dinaŋ Yisu whê yom sa têŋ ŋac pi †Anötö ndê gôliŋ ma pi gweleŋ naŋ bu sêkôm-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ puŋ yom dau dôŋ yêc ŋac si ŋalôm.

4 Têŋ bêc daŋ iŋ gêŋ gêŋ mbo whiŋ ŋac, ma iŋ kêŋ yatu ŋac bocdec bu, "Mac ahu Jerusalem siŋ dom, magoc ahôŋ e atap mwasiŋ naŋ Damaŋ gic bata bu kêŋ meŋ, naŋ sa. Aö gasôm yom pi mwasiŋ dau muŋ su.

5 Muŋ-ŋga Jon kêku lau ŋa bu, magoc bêc meŋ kêpiŋ bu Anötö êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ."

6 Têŋ têm daŋ Yisu mbo whiŋ ndê aposel, ma sêndac iŋ bocdec bu, "Pômdau,

bocke? Kwahic dec am oc
êmgaho yac lau Israel-ŋga
su yêc lau Rom-ŋga si gôliŋ
ŋapu, ma ti kiŋ ma nem
gôliŋ yac, me mba?”
7 Ma iŋ ô yom ma sôm,
“Gêŋ bocke naŋ bu hôc asê
lau Israel-ŋga, ma ŋatêm ti
ŋabêc, naŋ Damaŋ Anötö ti
ŋadau ma kêyaliŋ sa su, ma
iŋ oc tôc asê têŋ mac dom.
8 Magoc têŋ ndoc Ŋalau
Dabuŋ meŋ ma nem mac
ahuc, dec oc kêŋ ŋaclai
têŋ mac, ma mac oc ahoc
yom ŋandô asê pi aö
yêc Jerusalem, ma yêc
gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ
Samaria-ŋga, e yom dau
tiapa nem nom ŋagameŋ
hoŋ ahuc.”

Yisu pi undambê gi

9 Yisu sôm yom dinaŋ su,
goc Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc
gi e sôc dao ŋalôm, dec sêlic
iŋ apu.
10 Iŋ pi gi ma ŋac tatac um-
boŋ sêlhac, ma sep eŋ ŋgac
lu ti ŋakwê sêsêp sêmeŋ
sêlhac sêwhiŋ ŋac.
11 Ma iŋlu sêsôm, “Mac
lauŋgac Galili-ŋga. Tu ake-
ŋga dec alhac tamtac un-
dambê? Kwahic dec Anötö
kôc Yisu su yêc mac, ma
tiŋambu iŋ oc mbu meŋ tiy-
ham ŋalêŋ tigeŋ tôm naŋ
alic iŋ pi gi.”

Sêŋyaliŋ Matias sa ti aposel ô Judas su

12 Dinaŋ su, goc sêhu
Lôc Olib siŋ ma sêmbu
sêtêŋ Jerusalem si. Lôc
dau kalhac kêpiŋ Jerusalem,
seŋ ŋasawa gitôm kilometa
tigeŋ.*
13 Têŋ ndoc sêhôc asê
su, naŋ sêtêŋ ŋac si andu
sêmbo-ŋga si, ma sêpi
ŋalôm ŋahô-ŋga si. Lau
dau si ŋaê bocdec: Pita lu
Jon, ma Jems lu Andru, Pilip
lu Tomas, ma Batolomeas
lu Matyu, Alpayas atuŋgac
naŋ ndê ŋaê Jems, ma
Saimon (naŋ sêsam bu
‘Ŋgac †Selot’), ma Jems†
atuŋgac Judas.
14 Yisu dinda Maria, ti
iŋ ndê asii, ma lauwhê
ŋatô sêmbo sêwhiŋ ŋac.
Ŋac hoŋ sêpiŋ dau dôŋ ti
ŋalôm tigeŋ, ma sêteŋ mbec
sêwhiŋ dandi tôm bêc hoŋ.
15 Têŋ bêc daŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga gitôm lau 120
sêkac sa sêmbo sêwhiŋ dau.
Ma Pita tisa kalhac ŋalhu,
ma sôm,
16-17 “O asidôwai hac. Mac
aŋyalê Judas, ŋgac naŋ wê
lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ.
Iŋ yac lau aposel 12 mba
daŋ, ma wêkaiŋ gweleŋ
whiŋ yac. Muŋ-ŋga andô,
Ŋalau Dabuŋ hoc yom asê

* **1:12** Yom naŋ Luk to, naŋ sôm bu seŋ naŋ yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ŋasawa, naŋ gitôm seŋ †Sabat-ŋga daŋ. Lau andô Israel-ŋga sêmasaŋ ŋagôliŋ daêsam naŋ hêganôŋ yomsu bêc Sabat-ŋga, bu tôc asê gêŋ naŋ lau Israel-ŋga gitôm bu sêkôm têŋ bêc Sabat-ŋga, ma gêŋ bocke naŋ sêlic bu gweleŋ. Ŋagôliŋ Sabat-ŋga daŋ sôm bu lau sêtôm bu sêŋsêlêŋ sêsa seŋ ŋasawa gitôm kilometa tigeŋ têŋ bêc Sabat-ŋga. Lau bu sêŋsêlêŋ sêhôc gêlêc kilometa tigeŋ, dec ŋac oc sêsôm bu sêkôm gweleŋ, ma sêŋgilì yomsu Sabat-ŋga. † **1:13** Luk to ŋaê Jems tidim tö, magoc ŋaê dau ŋgac tigeŋ ndê dom, ŋac lau tö.

sa akêŋ Dawid whasuŋ, naŋ
hêganôŋ Judas. Ma yom dau
gic waê bu ŋandô sa.”
18 (Tu Judas ndê mêtê sac
hoc Yisu asê-ŋga, dec lau
semlhi iŋ, ma iŋ kôc ŋaôli
dau ma gi gêmlhi nom daŋ.
Yêc dinaŋ iŋ peŋ sip gi, e
gambo hôc kôc ma ŋatac
wê.
19 Lau Jerusalem-ŋga
sêŋgô ŋawaê, ma sêsam
nom dau yêc si awha-ŋga
bu Akeldama, naŋ danem
kwi bu ‘Nom ti Dac.’)
20 “Yom naŋ Dawid hoc asê
pi Judas, naŋ sêto yêc Buku
Wê-ŋga bocdec bu, *‘Iŋ ndê
gameŋ tigasaŋ maŋ, ma lau
daŋ oc sêmbo dom.’* Ma
sêto daŋ tiyham bocdec bu,
*‘Ŋamalac daŋ oc ti ŋgac bata
ma kôc iŋ ndê gweleŋ ô iŋ su.’*
21 Sêto yom dau yêc bocdi-
naŋ, dec aö gauc gêm bu yac
taŋyaliŋ ŋgac daŋ sa ô Judas
su. Gauc nem lau hoŋ naŋ
sêmbo sêwhiŋ yac tôm bêc
hoŋ naŋ Pômdau Yisu mbo
yac ŋasawa.
22 Lau naŋ sêmbo têŋ Jon,
Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê têm
e meŋ têŋ ndoc Yisu pi un-
dambê gi. Yac taŋyaliŋ ŋac
si daŋ sa, bu hoc Yisu tisa
ŋawaê asê whiŋ yac.”
23 Goc sêŋyaliŋ ŋgac lu
sa, daŋ ndê ŋaê Matias, ma
daŋ ŋaê Josep, naŋ sêsam iŋ
ndê ŋaê daŋ bu Basabas, ma
iŋ ndê ŋaê daŋ tiyham bu
Justus.
24 Ma sêteŋ mbec bocdec
b u, “O Pômdau. Am kêyalê
ŋamalac hoŋ si ŋalôm. Tôc
ŋgac lu dau si asa naŋ am
kêyaliŋ sa su, naŋ asê têŋ
yac.
25 Iŋ oc kôm gweleŋ naŋ
am kêŋ sip lau aposel amba,
naŋ Judas hu siŋ ma kölhö
têŋ gameŋ naŋ gic iŋ ŋawaê,
naŋ gi.”
26 Goc sêpuc gapoc e gi sip
Matias. Ma bocdinaŋ iŋ ti
aposel daŋ whiŋ ŋac lau 11.

2

Ŋalau Dabuŋ sip meŋ

1 Têŋ Om †Pentikos ŋac
hoŋ sêmbo sêwhiŋ dau.
2 Ma ŋagahô eŋ ŋakêcsia
gitôm mbu puc ŋadinda
meŋ akêŋ undambê, ma
gêm andu naŋ ŋac sêndöc,
naŋ ahuc.
3 Ma sêlic gêŋ gitôm
yawahô meŋ ma whê dau
kôc-kôc, goc gi sac ŋac
ŋagôlôŋ têŋtêŋ gitôm ya ŋa-
êmbala.
4 Ma Ŋalau Dabuŋ gêm
ŋac hoŋ ahuc e sêsôm lau
apa awha naŋ sêŋyalê muŋ
su dom, tôm Ŋalau Dabuŋ
hôc ŋac awha sa.
5 Têŋ têm dinaŋ lau
daêsam sêmbo Jerusalem,
naŋ sêmeŋ akêŋ nom
ŋagameŋ hoŋ. Ŋac lau
Israel-ŋga naŋ sem akiŋ
Anötö ma sêtoc iŋ sa.
6 Ŋac sêŋgô lau naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm ŋac ahuc, naŋ
sêsôm ŋac awha têŋtêŋ, goc
sêsö ŋandô ma sêkac sa
sêtigasuc.
7 Ŋac sêhêdaê ŋandô, ma
sêsôm têŋ dandi, “Aluê! Ŋac
lau dê sêsôm yom sêmbo dê,
naŋ lau Galili-ŋga me?

8 Ma bocke dec daŋgô ŋac
sêsôm yac awhaŋ têŋtêŋ,
tôm dinaŋi sêkôc yac ma
dasôm?
9 Yac lau naŋ dambo
dec, naŋ ameŋ a kêŋ
Pata, Midia ma Elam, ma
akêŋ Mesopotemia, Judia,
Kapadosia, Pontus ma Esia,
10-11 ma akêŋ Prigia ti
Pampilia, Isip ma Libia
kêpiŋ Sairin, ma akêŋ Krit
ma Arabia ma akêŋ malac
Rom. Yac lau Israel-ŋga,
ma lau apa naŋ sêŋkuc lau
Israel-ŋga si sakiŋ tu sênem
akiŋ Anötö-ŋga. Bocke ma
kwahic dec daŋgô lau Galili-
ŋga dindê sêsôm yom asê
yêc yac dauŋ awhaŋ têŋtêŋ,
pi gêŋ dalô naŋ Anötö kôm!”
12 Gêŋ dau kôm ŋac
sêhêdaê ti gauc gêm yom
daêsam, ma sêndac dandi,
“Gêŋ dindec ŋahu bocke?”
13 Magoc lau ŋatô sêsu
lau aposel susu ma sêsôm,
“Mboe sênôm wain ma
kêŋiŋ ŋac.”

Pita whê Ŋalau ndê gweleŋ sa

14 Têŋ dinaŋ Pita ti aposel
11 sêtisa ma iŋ hôc awha
sa ma sôm têŋ lau daêsam
dinaŋ, “Mac lau Israel-
ŋga ti mac hoŋ naŋ andöc
Jerusalem. Akêŋ daŋam
ŋapep ma aö wawhê gêŋ
dindec ŋahu sa têŋ mac.
15 Mac lau ŋatô gauc gêm
bu wain kêŋiŋ lau dindec, a?
Aö wasôm têŋ mac bu mba!
Bu ac kwahic pi meŋ.
16 Magoc yom naŋ propet
Joel to muŋ su, naŋ dec
ŋandô sa.
17 Joel to Anötö ndê yom
dau bocdec bu:

Tiŋambu aö wakêŋ aneŋ
Ŋalau sip lau hoŋ si
ŋalôm, e atômŋgaci ti
atômwêi sêsôm yom
asê sêtôm lau propet.
Ŋalau oc kôm mac nem
balêkoc wakuc tandô
kaiŋ daŋ sa e sêlic gêŋ
ŋagatu, ma Ŋalau dau
oc suŋ mbê têŋ lau
andô.

18 Têŋ têm dinaŋ aö wakêŋ
aneŋ Ŋalau têŋ aneŋ lau
akiŋ awhê ma ŋgac hoŋ. Ma
ŋac oc sêsôm yom asê sêtôm
propet.
19 Aö wakôm gêŋ dalô yêc
umboŋ ma yêc nom bocdi-
naŋ, gêŋ dalô dac ti ya ma
yawasu-ŋga.
20 Ac oc nem ganduc, ma
ayô oc tikoc nditôm dac. Ma
tiŋambu bêc atu oc meŋ sa,
naŋ Pômdau mbu meŋ ti
ŋawasi atu.
21 Ma têŋ dinaŋ lau hoŋ
naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê,
naŋ Anötö oc nem ŋac si.”
[Joel 2:28-32]

22 Goc Pita sôm, “Mac lau
Israel-ŋga, aŋgô aneŋ yom
dindec pi Yisu Nasaret-ŋga.
Iŋ ŋgac naŋ Anötö whê sa
têŋ mac ŋa gêŋ dalô tidau-
tidau. Mac aŋyalê su, bu iŋ
kôm gêŋ dau yêc mac aŋôm-
ŋga.
23 Ma tu lêŋ naŋ Anötö
gauc gêm tidôŋ gwanaŋ su-
ŋga, dec Judas hoc Yisu asê
ma kêŋ iŋ sip mac amam.

Ma mac akêŋ iŋ têŋ lau Rom-
ŋga naŋ sêsôc Anötö ndê
yomsu ŋapu dom, bu sêndic
iŋ pi a gicso dau, dec tôm
mac daôm ac iŋ ndu.
24 Tigeŋ gitôm dom bu
ŋaclai dambac ndu-ŋga ku
iŋ dulu. Anötö kôc iŋ ndê
ŋandê mbac ndu-ŋga su yêc
iŋ, ma uŋ iŋ sa akêŋ lau
batê-ŋga.
25 Dawid to yom pi Yisu
bocdec bu:
Aö galic Pômdau kalhac
aö aŋôŋ-ŋga ŋapaŋ. Aö
oc wantitec dom, bu iŋ
mbo aö amaŋ andô-ŋga.
26 Tu dinaŋ-ŋga dec aö
atac ŋayham sa, ma gasôm
yom ŋayham-ŋayham. Aö
gauc gêm aneŋ ŋamlic, ma
gakêŋ bataŋ
27 bu am oc tec aö wayêc
sêhô ŋapaŋ dom. Mba! Am
oc tec am nem ŋgac dabuŋ e
iŋ ŋamlic tibalê dom.
28 Am tôc seŋ wandöc
taŋli-ŋga asê têŋ aö, ma oc
kêŋ aö walhac am aŋôm-ŋga
ti atac ŋayham atu. *[BW
16:8-11]*
29 O asidôwai hac. Abaŋ
Dawid sôm yom dinaŋ pi iŋ
dau dom. Yac taŋyalê bu iŋ
mbac ndu su ma sêŋsuhuŋ
iŋ. Ma iŋ ndê sêhô yêc
gameŋ dindec e meŋ têŋ
kwahic dec.
30 Magoc Anötö gic bata
têŋ iŋ bu kêŋ iŋ ndê wakuc
daŋ ndöc iŋ ndê pôŋ kiŋ-
ŋga. Dawid dau kêyalê
yom dinaŋ tidôŋ, ŋahu bu iŋ
propet daŋ.
31 Ma gêŋ naŋ oc hôc asê
tiŋambu-ŋga, naŋ iŋ kêyalê
gwanaŋ su. Tu dinaŋ-ŋga iŋ
sôm yom dinaŋ pi †Mesaya,
ma sôm bu Anötö oc tec iŋ
yêc sêhô dom, ma iŋ ndê
ŋamlic oc tibalê dom. Mba!
Mesaya tisa su.
32 Anötö uŋ Yisu sa mbo
tali tiyham, ma iŋ ndê lau
yac alic su dec asôm asê.
33 Kwahic dec Anötö toc
iŋ sa ndöc iŋ amba andô-
ŋga, ma iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ
têŋ yac tôm Damba gic bata.
Gêŋ naŋ mac alic ti aŋgô têŋ
acsalô lec, naŋ Ŋalau dau
ndê gweleŋ ŋa-ŋandô.
34 “Ma Dawid dau pi un-
dambê gi dom, magoc iŋ to
yom yêc bocdec bu, *‘Anötö
sôm têŋ aneŋ Pômdau, “Am
ndöc aö amaŋ andô-ŋga*
35 *e nditôm aö wakêŋ
nem ŋacyo sêsôc am gahim
ŋapu.” ’*
36 Iŋ to yom dau hêganôŋ
Yisu. Bocdinaŋ mac lau
Israel-ŋga hoŋ aŋgô. Aŋyalê
pi ŋandô, bu Yisu naŋ mac
ac iŋ ndu pi a gicso dau
gi, naŋ Anötö toc iŋ sa ti
Pômdau, ma tôc asê bu iŋ
Mesaya dau.”
37 Pita ndê yom hoŋ dinaŋ
kuŋ lau dau si ŋalôm ŋandô,
dec sêsôm têŋ iŋ ti lau aposel
ŋatô bu, “O asidôwai, yac
dec oc akôm bocke?”
38 Ma Pita ô yom ma sôm,
“Mac hoŋ anem nem ŋalôm
kwi ma aliŋ saŋgu tu Yisu
Kilisi ndê ŋaê-ŋga, tu bu
Anötö suc mac nem sac kwi-
ŋga. Ma mac oc akôc
mwasiŋ naŋ Anötö gic bata,
naŋ Ŋalau Dabuŋ dau.

39 Bu iŋ gic bata Ŋalau
Dabuŋ gic waê lau hoŋ
naŋ Pômdau yac neŋ Anötö
kêgalêm ŋac sa. Gêŋ dau
gic waê mac ti mac nem
balêkoc, ma lau hoŋ naŋ
kwahic dec sêmbo ahê ma
tiŋambu oc sêkêŋ whiŋ Yisu
naŋ.”
40 Tiŋambu Pita sôm yom
daêsam ti gêm la ŋac, ma
kac ŋac bocdec bu, “Anem
daôm kwi têŋ Anötö bu nem
mac si, dec mac oc andiŋam
awhiŋ lau sac naŋ kwahic
dec sêmbo nom, naŋ dom.”
41 Ma têŋ bêc dau dinaŋ
lau naŋ sêkêŋ whiŋ sêti
daêsam, bu lau gitôm 3,000
sêkôc Pita ndê yom sa ma
sêliŋ busaŋgu.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

42 Tôm bêc hoŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga sêpiŋ dau dôŋ
ti sêkêŋ daŋga yom naŋ
aposel sêndôhôŋ têŋ ŋac,
ma ŋac sêteŋ mbec ti seŋ
gêŋ sêwhiŋ dau.
43 Aposel sêkôm gêŋ atu-
tu ti gêŋ dalô daêsam, e lau
Jerusalem-ŋga hoŋ sêhêdaê.
44 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ
whiŋ, naŋ sêndöc tigeŋ ma
sêyob si gêŋ hoŋ sêwhiŋ
dau.
45 Ŋac si lau ŋatô bu
sêpônda dau, dec asidôwai
ŋatô oc sêkêŋ si wapa ŋatô
ti gêŋ têŋ lau semlhi, goc sic
sam ŋa-awa bu sênem lau
naŋ sêpônda dau, naŋ sa.
46 Tôm bêc hoŋ sêkac
dau sa sêmbo lôm dabuŋ
ŋabatêmndö, ma yêc ŋac si
andu ŋac seŋ gêŋ sêwhiŋ
dau ti atac ŋayham, ma
sêsôc Anötö ŋapu ti si ŋalôm
sambuc.
47 Ŋac sêmpiŋ Anötö ma
lau hoŋ sêlic ŋac ŋayham
dec sêtoc ŋac sa. Ma tôm
bêc hoŋ Pômdau kôm lau
wakuc sêkêŋ whiŋ, dec kôm
gôlôwac dabuŋ Jerusalem-
ŋga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ŋgac bôliŋ ŋayham sa

1 Têŋ bêc daŋ Pita lu
Jon sêŋsêlêŋ bu sêtêŋ lôm
dabuŋ sêndi, têŋ acgatu
gitôm 3 kilok telha-ŋga, naŋ
lau Israel si têm sêteŋ mbec-
ŋga daŋ.
2 Ma ŋgac daŋ mbo,
naŋ dinda kôc iŋ tigahi
tigoloŋ. Tôm bêc hoŋ lau
sêmbalaŋ iŋ si, sêkêŋ iŋ
ndöc lôm dabuŋ ŋagameŋ
kêpiŋ gatam daŋ naŋ sêsam
bu Gatam Ŋayham, ma iŋ
teŋ gêŋ têŋ lau naŋ sêsôc
sêsa.
3 Têŋ ndoc iŋ gêlic Pita lu
Jon sêmeŋ bu sêsôc sêndi,
naŋ iŋ teŋ mone têŋ iŋlu.
4 Pita lu Jon tahê iŋ, ma
Pita sôm têŋ iŋ, “Tamhê
alu.”
5 Dec ŋgac dau tahê iŋlu,
ma kêŋ bata bu oc sêkêŋ gêŋ
têŋ iŋ.
6 Goc Pita sôm têŋ iŋ, “Aö
neŋ awa silba me gol bu
wakêŋ têŋ am-ŋga mbasi,
magoc gêŋ naŋ yêc aö, naŋ
oc wakêŋ. Tu Yisu Kilisi
Nasaret-ŋga ndê ŋaê-ŋga aö
wasôm têŋ am bu êmsêlêŋ!”

7 Ma Pita kêm iŋ têŋ
amba andô-ŋga, keŋ iŋ sa,
ma ŋagahô ŋambwa iŋ ndê
hapa ti hagwam ŋayham sa.
8 Iŋ pwê gi kalhac e
kêsêlêŋ, goc sôc lôm dabuŋ
ŋabatêmndö whiŋ iŋlu gi.
Ma iŋ kêsêlêŋ ti pwê-pwê
ma kêpiŋ Anötö.
9 Lau hoŋ naŋ sêlic iŋ
kêsêlêŋ ti kêpiŋ Anötö,
10 naŋ sêŋyalê bu iŋ
ŋgac teŋ gêŋ-ŋga naŋ
muŋ-ŋga ndöc lôm dabuŋ
ŋasactô yêc gatam naŋ
sêsam bu Gatam Ŋayham.
Ma sêhêdaê ti sêseŋ amba
ŋandô tu iŋ ŋayham sa-ŋga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö

11 Pita lu Jon sêlhac
lôm dabuŋ ŋabatêmndö
yêc gameŋ naŋ sêsam bu
Solomon ndê Batêm, ma
ŋgac teŋ gêŋ-ŋga dau sap
iŋlu dôŋ ŋapaŋ. Ma lau hoŋ
naŋ sêlic gêŋ dau sêsö, ma
sênti sêtêŋ iŋlu si.
12 Pita tahê ŋac ma sôm,
“Mac lau Israel-ŋga! Tu
sake-ŋga mac asö tu gêŋ
dindec-ŋga ma tamhê alu
ŋaŋga? Mac gauc gêm
bocke? Alu mba ŋaclai
ti mêtê gitêŋ dec kôm iŋ
ŋgac dinaŋ ŋayham sa ma
kêsêlêŋ, a? Wasôm têŋ mac,
mba!
13 Abraham lu Aisak ma
Jakob si Anötö, yac neŋ
abaŋi si Anötö, kôm gêŋ din-
dec tu bu po iŋ ndê ŋgac
akiŋ Yisu ndê waê sa. Mac
daôm akêŋ iŋ sip lau Rom-
ŋga amba bu sêndic iŋ ndu.
Pailot dau gauc gêm tidôŋ
bu êŋgapwêc Yisu su, magoc
mac atôc asê têŋ Pailot bu
mac atec Yisu.
14 Iŋ ŋgac dabuŋ ti gitêŋ,
magoc mac atec iŋ, ma ateŋ
Pailot bu êŋgapwêc ŋgac
naŋ gic ŋamalac ndu, naŋ su
têŋ mac.
15 Magoc ŋgac naŋ ti yac
neŋ dandöc taŋli-ŋga ŋahu,
naŋ mac ac iŋ ndu. Tigeŋ
Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-
ŋga. Yac alic iŋ tisa su, dec
asôm asê bu yomandô.
16 Alic ŋgac dindec. Mac
aŋyalê bu muŋ-ŋga iŋ ŋgac
bôliŋ. Kwahic dec iŋ gahi
ŋayham sa tu Yisu ndê ŋaê-
ŋga, ŋaê naŋ yac akêŋ whiŋ.
Yomandô! Iŋ ŋayham sa
sambuc tu Yisu ndê ŋaê-ŋga
ma tu yac akêŋ whiŋ Yisu-
ŋga.
17 “O asidôwai hac! Aö
kayalê su bu mac ti nem lau
bata Israel-ŋga nem gauc sa
pi Yisu ndê ŋahu dom, dec
mac ac iŋ ndu.
18 Magoc lau propet hoŋ
sêhoc Anötö ndê yom asê
gwanaŋ su, bu iŋ ndê
Mesaya oc hôc ŋandê. Ma
kwahic dec ŋac si yom dau
ŋandô sa pi gêŋ naŋ mac
akôm.
19 Tu dinaŋ-ŋga dec
wasôm têŋ mac bu apu
daôm ma anem daôm kwi.
Ma bocdinaŋ dec Anötö oc
suc mac nem sac kwi.
20 Ma Pômdau ndê
mwasiŋ oc puc mac nem
gatôm dôŋ. Ma Anötö oc
kêŋ Mesaya naŋ iŋ kêyaliŋ
sa gwanaŋ su, naŋ Yisu dau,
naŋ mbu têŋ mac meŋ.

21 Iŋ oc mbo undambê e
tôm Anötö kôm gêŋ hoŋ ti-
wakuc tiyham, tôm iŋ hoc
asê muŋ-ŋga ŋa iŋ ndê
propet dabuŋ hoŋ whasuŋ.
22 Bu Moses to yom bocdec
bu, *‘Pômdau mac nem
Anötö, oc êŋyaliŋ ŋgac daŋ
sa yêc lau Israel-ŋga, bu ti
mac nem propet nditôm aö
dauŋ. Ma yom hoŋ naŋ iŋ
sôm, naŋ mac asôc ŋapu
maŋ.*
23 *Lau naŋ sêkêŋ daŋga
propet dinaŋ ndê yom dom,
naŋ Anötö oc tiŋ ŋac su yêc
iŋ ndê lau ŋatoŋ.’*
24 Moses to yom dinaŋ, ma
Samuel ti propet hoŋ naŋ
sêŋkuc iŋ, naŋ sêhoc yom
asê gwanaŋ su pi gêŋ naŋ
hôc asê têŋ têm dindec.
25 Yom naŋ lau propet
sêhoc asê têŋ abaŋi, naŋ
mac atap ŋa-ŋandô sa su.
Ma pwac naŋ Anötö kêmatiŋ
whiŋ abaŋi, naŋ bocdinaŋ.
Bu Anötö sôm têŋ Abraham
bu, *‘Lau nom-ŋga hoŋ oc
sêtap mbec ŋamwasiŋ sa yêc
am nem wakuc.’*
26 Ma kwahic dec Anötö
kêŋ ndê ŋgac akiŋ-ŋga meŋ.
Iŋ têŋ mac lau Israel-ŋga
muŋ, bu nem mac kwi
ma ahu nem mêtê sac siŋ.
Ma mac bu akôm bocdinaŋ,
dec oc atap iŋ ndê mbec
ŋamwasiŋ sa.”

4

*Sêkêŋ Pita lu Jon sêndöc
gapocwalô*

1 Pita lu Jon sêsôm yom têŋ
lau sêmbo, ma lau †dabuŋ-
siga ti lau siŋ sêyob lôm
dabuŋ-ŋga si ŋgac bata, ma
lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ iŋlu
si.
2 Ŋac sêŋgô bu Pita lu Jon
sêndôhôŋ lau ma sêsôm têŋ
ŋac bu Yisu tisa su, ma bu
iŋ ti lau si ŋahu sêtisa akêŋ
lau batê-ŋga. Ma iŋlu si yom
dau kôm ŋac atac ŋandê.
3 Tu dinaŋ-ŋga sêkôc iŋlu
dôŋ, tigeŋ ŋasec sa su, dec
sêŋlahi iŋlu ahuc bu sêndöc
e bêbêc.
4 Magoc lau daêsam naŋ
sêŋgô yom naŋ Pita lu Jon
sêsôm, naŋ sêkêŋ whiŋ yom
dau. Ŋac lau dau si lauŋgac
ŋambwa si namba gitôm
5,000.
5 Galaŋsê bêbêc lau bata
ma lau andô ti lau naŋ
sêndôhôŋ yomsu sêkac sa
yêc Jerusalem.
6 Ma †dabuŋsiga ŋamata-
ŋga Anas, ma Kayapas lu Jon
ma Aleksanda ti lau ŋatô yêc
dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê
gôlôwac, naŋ sêmbo sêwhiŋ
ŋac.
7 Sêkôc Pita lu Jon sêmeŋ
sêlhac ŋac aŋgô-ŋga, goc
sêŋsu iŋlu bocdec bu, “Amlu
akôm gêŋ dindec am asa
aŋgô, me akôc asa ndê
ŋaclai dec akôm?”
8 Têŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ
gêm Pita ahuc, dec sôm têŋ
ŋac bu, “O mac lau bata ti
lau andô Israel-ŋga!
9 Kwahic dec mac bu aŋsu
alu pi mwasiŋ naŋ akôm
têŋ ŋgac bôliŋ dindec. Ma
andac alu pi lêŋ iŋ ŋayham
sa-ŋga.
10 Mac lau bata, ti mac lau
Israel-ŋga hoŋ aŋgô! Ŋgac

dindec kalhac mac aŋôm-
ŋga, naŋ ŋamlic ŋayham sa
su tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-
ŋga. Iŋ ŋgac Nasaret-ŋga
naŋ mac ac iŋ ndu pi a gicso
dau. Magoc Anötö uŋ iŋ sa
akêŋ lau batê-ŋga ma mbo
tali tiyham.
11 Sêto yom pi Yisu naŋ
yêc bocdec bu, *'Hoc naŋ mac
lau akwê andu-ŋga alic sac
ma atec ndöc, naŋ kwahic
dec ti hoc ŋamata-ŋga yêc
andu dau.'*
12 Aŋgô! Seŋ tigeŋ yêc
bu yac lau nom-ŋga datap
Anötö ndê mwasiŋ nem yac
si-ŋga sa, naŋ datap sa tu
Yisu ndê ŋaê-ŋ ga. Ŋaê daŋ
yêc naŋ gitôm bu nem yac si-
ŋga yêc dom. Mba andô!"
13 Lau bata sêŋgô yom
dinaŋ, ma sêŋyalê bu Pita
lu Jon sêsôc lôm mêtê-ŋga
daŋ dom, magoc sêŋyalê
bu muŋ-ŋga iŋlu sêmbo
sêwhiŋ Yisu ŋapaŋ. Ma ŋac
sêhêdaê bu iŋlu sêô lau si
yom ti atac pa su.
14 Magoc ŋgac bôliŋ naŋ
ŋamlic ŋayham sa, naŋ
kalhac whiŋ iŋlu, ma tu
dinaŋ-ŋga ŋac si yom mba
bu sêsôm.
15 Bocdinaŋ sic atu iŋlu bu
sêhu ŋac lau †Sanedrin-ŋga
siŋ ma sêkêŋ ŋasawa têŋ
ŋac bu sêsôm yom pi iŋlu.
16 Goc sêsôm têŋ dau bu,
"Yac oc dakôm sake têŋ ŋgac
lu dindê? Lau Jerusalem-
ŋga hoŋ sêlic gêŋ dalô atu
naŋ iŋlu sêkôm su, ma yac
oc dasêc ahuc nditôm dom.
17 Lau hoŋ bu sêŋgô
ŋawaê pi gêŋ dindec, dec
oc yham dom. Bocdinaŋ
dakêŋ yao ŋaŋga têŋ iŋlu,
bu sêsôm yom pi Yisu ma
sêsam iŋ ndê ŋaê têŋ lau
tiyham dom."
18 Goc sêmbwêc iŋlu
sêmbu sêmeŋ, ma sic yao
iŋlu bu sêsôm yom ti
sêndôhôŋ lau tu Yisu ndê
ŋaê-ŋga tiyham dom.
19 Magoc Pita lu Jon sêô
ŋac awha bocdec bu, "Mac
gauc gêm bocke? Oc solop
yêc Anötö aŋgô-ŋga bu alu
asôc mac nem yom ŋapu,
ma daŋaŋ wambu Anötö
dom, a?
20 Mba! Alu atôm dom
bu aŋgapic whaŋsuŋ tu gêŋ
naŋ alic ti aŋgô-ŋga."
21-22 Lau bata sic yomsu
iŋlu tiyham, goc sêkêŋ iŋlu
sêsa si. Ŋac sêtôm dom
bu sêtap lêŋ sêmatôc iŋlu-
ŋga daŋ sa. Ŋahu bu lau
hoŋ sêmpiŋ Anötö tu iŋ kôm
ŋgac naŋ ndöc bôliŋ yala
daêsam su, naŋ ŋayham sa.
Bu ŋgac dau ndöc bôliŋ
ŋapaŋ e ndê yala gi tap 40
sa.

*Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêteŋ
mbec*

23 Sêŋgapwêc Pita lu Jon
su, ma iŋlu sêmbu sêtêŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋ ga si, ma sic
miŋ yom naŋ †dabuŋ-siga
atu-tu ti lau bata sêsôm têŋ
iŋlu.
24 Sêŋgô su, goc ŋac
hoŋ sêteŋ mbec têŋ Anötö
bocdec, "O Ŋaclai Ŋadau
Pômdau, am naŋ kêŋ
undambê ti nom ma gwêc ti
gêŋ hoŋ naŋ sêmbo ŋalôm.

25 Am daôm kêŋ Ŋalau
Dabuŋ hôc abaŋ Dawid
awha sa ma iŋ sôm, ‘*Tu sake-*
ŋga lau nom-ŋga sêli dau
sa ma sêkic yom naŋ ŋandô
mba?
26 *Ma kiŋ ti gôliŋwaga*
sêkac dau sa ma sêmatiŋ
yom pitigeŋ bu sêseŋ
Pômdau lu Mesaya naŋ iŋ
kêyaliŋ sa, naŋ su.’
27 Dawid ndê yom dau
ŋandô sa yêc malac atu din-
dec. Bu †Herod lu Pontias
Pailot, ma lau siŋ gameŋ
apa-ŋga, ma lau bata Israel-
ŋga sêkêŋ si gauc pitigeŋ bu
sêseŋ am nem ŋgac akiŋ-
ŋga dabuŋ Yisu naŋ am
kêyaliŋ iŋ sa ti Mesaya, naŋ
su.
28 Gêŋ naŋ am, Ŋaclai
Ŋadau gauc gêm tidôŋ su,
naŋ dec sêkôm ŋandô sa.
29 O Pômdau, lau dinaŋ
sêsôm yom daêsam bu
sêlhac yac ahuc. Magoc yac
ateŋ am bu puc yac dôŋ bu
ahoc am nem mêtê asê ti
atac pa su.
30 Kêŋ nem ŋaclai têŋ yac
bu akôm am nem gweleŋ ma
akôm lau gêmbac ŋayham
sa, ma akôm gêŋ dalô tidau-
tidau tu am nem ŋgac akiŋ-
ŋga dabuŋ Yisu ndê ŋaê-
ŋga.”
31 Sêteŋ mbec dinaŋ su,
goc gameŋ naŋ sêkac sa
sêndöc naŋ kêwic dau. Ma
Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac hoŋ
ahuc, ma ŋac sic hu sêsôm
Anötö ndê mêtê asê ti atac
pa su.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sêwêkaiŋ gêŋ toŋ tigeŋ

32 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
hoŋ sêkêŋ si ŋalôm ti gauc
pitigeŋ. Ma ŋac si daŋ gêlic
ndê gêŋ tôm iŋ dau ndê dom.
Hoŋ sêwêkaiŋ gêŋ toŋ tigeŋ.
33 Lau aposel sêhoc
Pômdau Yisu tisa ŋawaê asê
ti ŋaclai eŋ, ma Anötö ndê
mwasiŋ kêsalê ŋac hoŋ ahuc
sambuc.
34 Ŋac si daŋ pônda dau tu
gêŋ daŋ-ŋga dom. Ŋahu bu
lau naŋ sêwêkaiŋ nom me
andu, naŋ sêkêŋ si gêŋ têŋ
lau semlhi. Goc sêkôc ŋa-
awa sa si,
35 ma sêkêŋ têŋ aposel
sêyob. Ma lau aposel sic
sam gêŋ dau têŋ lau sêpônda
dau-ŋga tôm gi.
36 Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ
meŋ akêŋ nduc Saipras. Iŋ
†Liwai ndê wakuc daŋ, ma
iŋ ndê ŋaê Josep. Magoc
aposel sêsam iŋ bu Banabas,
naŋ danem kwi bu ŋgac puc
lau dôŋ-ŋga.
37 Ŋgac dau ndê nom daŋ
y êc, dec kêŋ têŋ lau semlhi,
ma kôc ŋa-awa meŋ kêŋ têŋ
lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

1 Ŋgac daŋ ŋaê Ananias
lu iŋ nawhê Sapaira sêmbo,
ma iŋlu sêkêŋ si nom daŋ
têŋ lau semlhi.
2 Nom dau ŋa-awa daŋga
Ananias kêgamiŋ yêc iŋ-
ŋga, ma iŋ nawhê Sapaira
kêyalê. Ma ŋadaŋga naŋ
Ananias kêŋ têŋ lau aposel,
ma kêsau bu nom dau ŋaôli
sambuc dinaŋ.

3 Têŋ ndoc Pita gêlic awa
dau, naŋ sôm têŋ iŋ bu,
“Ananias, bocke dec Sadaŋ
gêm am nem ŋalôm ahuc
e am gauc gêm bu êŋsau
Ŋalau Dabuŋ, ma kêgamiŋ
nom ŋa-awa ŋatô yêc am-
ŋga?
4 Muŋ-ŋga am daôm ti
ŋadau nem nom, ma têŋ
ndoc am kêŋ têŋ lau semlhi
su, naŋ am ti ŋadau ŋa-
awa dau bocdinaŋ. Magoc
am kêŋ ŋadaŋga têŋ yac
ma kêsau bu nom dau
ŋaôli sambuc dinaŋ. Bocke
dec am gauc gêm bu kôm
gêŋ boc-dinaŋ? Am kêsau
ŋamalac dom, am kêsau
Anötö goc.”
5 Têŋ têm Ananias ŋgô
yom dinaŋ, dec iŋ hu dau sip
nom gi ma mbac ndu yêc.
Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô gêŋ
dau ŋawaê, naŋ sêtöc dau
ŋandô.
6 Lau batac ŋatô sêtêŋ
Ananias si, sêmpaŋ iŋ ndê
ŋamlaŋ ahuc ma sêkôc sa si
sêŋsuhuŋ.
7 Ŋasawa gitôm acgatu
tö giŋga su, goc ŋgac dau
nawhê meŋ ma gêm gauc
gêŋ naŋ kôm iŋ nakweŋ.
8 Ma Pita tôc mone dau
têŋ iŋ, goc ndac, “Lau semlhi
amlu nam akweŋ nem nom
daŋ, ma ŋaôli dau dindec,
me?” Ma awhê dau sôm bu,
“Aêc, gêŋ dau dindec.”
9 Dec Pita sôm, “Bocke
dec amlu nem ŋalôm pit-
igeŋ bu aŋsahê Pômdau
ndê Ŋalau? Lic su naŋ,
lau naŋ sêŋsuhuŋ nam ak-
weŋ dec kwahic sêlhac andu
ŋasactô, bu sêmbalaŋ am sa
ndi whiŋ.”
10 Ma ŋagahô ŋambwa
awhê dau ku sa yêc Pita
gahi-ŋga ma mbac ndu. Ma
lau batac sêsôc si ma sêlic
bu iŋ mbac ndu su, dec
sêkôc iŋ sa si ma sêŋsuhuŋ
iŋ whiŋ nakweŋ.
11 Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
hoŋ, ti lau ŋatô naŋ sêŋgô
gêŋ dau ŋawaê, naŋ hoŋ
sêsö ma sêtöc dau ŋandô.

Aposel sêkôm gêŋ dalô daêsam

12 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau
aposel sêkôm gêŋ dalô ti gêŋ
atu-tu daêsam yêc lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga si toŋ ŋalôm. Ma
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga êlêmê
sêkac dau sa sêmbo lôm
dabuŋ yêc gameŋ naŋ lau
sêsam bu Solomon ndê
Batêm.
13 Lau hoŋ sêlic ŋac
ŋayham ma sêtoc ŋac sa,
tigeŋ tu lau bata Israel-ŋga
dec sêtöc dau bu sêlhac
sêwhiŋ ŋac.
14 Magoc lauŋgac ti
lauwhê daêsam sic hu sêkêŋ
whiŋ Pômdau, dec lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga si namba kêsôwec
tiatu ŋapaŋ.
15 Tu gêŋ atu-tu naŋ
lau aposel sêkôm-ŋga, dec
lau sêhoŋ si lau gêmbac
sêsa malac lôm sêmeŋ ma
sêkêŋ ŋac sêyêc sac ti mbô.
Ŋac sêkêŋ bata bu Pita oc
êŋsêlêŋ meŋ ma êmasec
lau gêmbac me mboe ac
kêŋ iŋ ndê gatu nem ayuŋ
lau gêmbac ma kôm ŋac
ŋayham sa.

16 Ma lau daêsam akêŋ
malac naŋ sêyêc Jerusalem
ŋamakê, naŋ sêhoŋ lau
gêmbac ti lau naŋ ŋalau
sac sêkôm ŋac sêtisac, naŋ
sêmeŋ ma lau aposel sêkôm
ŋac hoŋ ŋayham sa.

Sêkêŋ aposel sêndöc gapocwalô tiyham

17 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga
ŋamata-ŋga ti iŋ ndê lau
hoŋ akêŋ Sadiusi si toŋ sem
lêmuŋ lau aposel ŋandô.
18 Tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc
ŋac dôŋ ma sêkêŋ ŋac
sêndöc gapocwalô.
19 Tigeŋ têŋ ôbwêc
Pômdau ndê aŋela gêlêc
andu gapocwalô-ŋga
ŋagatam su ma wê ŋac sêsa
si.
20 Ma iŋ sôm têŋ ŋac
bu, “Andi alhac lôm dabuŋ
ŋabatêmndö, ma ahoc yom
asê timala eŋ têŋ lau, pi
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ
wakuc.”
21 Sêŋgô aŋela ndê yom
dinaŋ su, dec bêbêc ganduc
sêtêŋ lôm dabuŋ si ma sic hu
sêndôhôŋ lau.

Têŋ ndoc dinaŋ dabuŋsiga
ŋamata-ŋga ti iŋ ndê lau
sêmbwêc lau bata Sanedrin-
ŋga hoŋ sa sêpitigeŋ bu
sêmatôc aposel si yom. Goc
sêŋkiŋ lau ŋatô sêtêŋ gapoc-
walô si bu sêkôc lau aposel
sa sêmeŋ.
22 Magoc têŋ ndoc lau dau
sêhôc asê gapocwalô, naŋ
sêlic bu aposel aŋgô mba.
Goc sêmbu si ma sêsôm bu,
23 “Yac a alic bu sêŋlahi
gatam ahuc ŋapep ma lau
sêyob gatam sêlhac. Dec yac
alêc gatam su magoc alic bu
ŋac sêndöc dom.”
24 Lau siŋ sêyob lôm
dabuŋ-ŋga si ŋgac bata, ma
dabuŋsiga atu-tu sêŋgô yom
dau e sêpônda gauc.
25 Sêhê gauc sêmbo ma
ŋgac daŋ meŋ ma sôm
têŋ ŋac bu, “Alic su naŋ!
Lauŋgac naŋ mac akêŋ
ŋac sêndöc gapocwalô,
naŋ kwahic dec sêlhac
lôm dabuŋ ŋamakê ma
sêndôhôŋ lau sêmbo.”
26 Goc lau siŋ-ŋga naŋ
sêyob lôm dabuŋ ti ŋac
si ŋgac bata sêtêŋ lôm
dabuŋ si, ma sêkôc aposel
sa sêmeŋ. Ŋac sêwê ŋac
malô ma sêŋsahic ŋac dom,
ŋahu bu sêtöc dau bu lau
naŋ sêtoc aposel sa, naŋ oc
sêtuc ŋac ŋa hoc.
27 Sêwê aposel sêmeŋ
ma sêkêŋ ŋac sêlhac lau
Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga
bu dabuŋsiga ŋamata-ŋga
êŋsu ŋac.
28 Iŋ sôm têŋ ŋac bu, “Y
ac ac yao mac ŋaŋga bu
andôhôŋ lau pi ŋgac di-
naŋ ma asôm iŋ ndê ŋaê
asê tiyham dom. Magoc
mac nem yom pi iŋ gêm
Jerusalem ahuc su. Mac bu
ahê ŋamalac dinaŋ ndê dac
meŋ pi yac, a?”

29 Dec Pita ti aposel sêô
iŋ awha ma sêsôm bu, “Yac
daŋaŋ wambu Anötö ndê
yom hôc gêlêc ŋamalac si
yom su, ac ŋawaê.
30 Mac daôm ac Yisu ndu
pi a, tigeŋ abaŋi si Anötö uŋ

iŋ sa mbo tali tiyham.
31 Ma Anötö toc iŋ sa ma
kêŋ iŋ ndöc iŋ ndê andô-ŋga
ti Kiŋ, ma ti Ŋadau Nem Lau
Si-ŋga. Iŋ kôm bocdinaŋ,
ŋahu bu iŋ bu kêŋ ŋasawa
têŋ lau Israel-ŋga bu sêkac
si ŋalôm kwi, dec iŋ oc suc
ŋac si sac kwi.
32 Yom dinaŋ yac alic
ŋandô su, dec asôm asê. Ma
Ŋalau Dabuŋ puŋ yom dau
dôŋ bocdinaŋ. Iŋ Ŋalau naŋ
Anötö kêŋ têŋ lau naŋ daŋga
wambu iŋ ŋapep.”
33 Lau bata Israel-ŋga di-
naŋ sêŋgô aposel si yom dau
e gêli ŋac ŋalôm sa sac andô,
ma ŋac tac whiŋ bu sêndic
aposel ndu.
34 Tigeŋ lau Sanedrin-ŋga
si ŋgac bata daŋ tisa bu lhac
ŋac ahuc. Iŋ Palêsai daŋ
ŋaê Gamaliel, naŋ kêdôhôŋ
yomsu, ma lau hoŋ sêtoc
iŋ sa. Iŋ gic atu yom bu
sêkêŋ aposel sêsa awê sêndi
sêmbo ŋasawa sauŋ.
35 Goc iŋ sôm têŋ lau bata
hoŋ, “Mac lau Israel-ŋga,
akôc gauc ŋapep pi gêŋ naŋ
mac bu akôm têŋ lau dinaŋ.
36 Gauc nem Teudas, ŋgac
naŋ ŋasawa apê gi su toc
dau sa bu ŋgac tiwaê.
Magoc lau siŋ Rom-ŋga sic iŋ
ndu, ma lau 400 naŋ sêmbo
sêwhiŋ iŋ, naŋ sêmbulu ŋac
sêlhö têŋtêŋ si. Ma iŋ ndê
gweleŋ hoŋ hê su.
37 Ma têŋ têm sêsê lau
sa tu bu sênemlhi takis-ŋga,
naŋ ŋgac Galili-ŋga daŋ ŋaê
Judas tisa. Iŋ gêli lau toŋ
daŋ sa bu sêkêŋ kisa lau
Rom-ŋga. Magoc iŋ giŋga
bocdinaŋ, ma iŋ ndê lau hoŋ
sêlhö têŋtêŋ.
38 Bocdinaŋ kwahic dec aö
b u wasôm aneŋ ŋalôm asê
têŋ mac. Ahu lau aposel
dindê siŋ ma akêŋ ŋac sêlhö
sêndi. Ŋac si gweleŋ bu
meŋ akêŋ ŋamalac ŋambwa
si, gitôm Teudas lu Judas si
gweleŋ, dec oc tôm dom bu
nem ŋandô.
39 Tigeŋ ŋac si gweleŋ bu
meŋ akêŋ Anötö ndê, dec
oc atôm dom bu alhac ŋac
ahuc. Ma mac bu akêŋ kisa
ŋac, dec mac oc akêŋ kisa
Anötö dau.”
40 Lau bata hoŋ sêŋgô iŋ
ndê yom ma sêsôc ŋapu.
Ŋac sêmbwêc aposel sêsôc
sêmeŋ ma sêkêŋ lau siŋ-ŋga
sêhi ŋac ŋa sö. Ma sêkêŋ
yao bu sênem mêtê pi Yisu
tiyham dom, goc sêkêŋ ŋac
sêsa si.
41 Aposel sêhu lau bata
Sanedrin-ŋga siŋ, ma sêsa si
ti atac ŋayham atu. Ŋahu
bu Anötö kêŋ ŋac sêhôc
ŋawapac ti ŋandê tu Yisu
ndê ŋaê-ŋga, dec toc ŋac sa.
42 Ma tôm bêc hoŋ
sêndôhôŋ lau sêmbo lôm
dabuŋ ŋabatêmndö, ma
sêndôhôŋ lau sêlom-sêlom
andu. Ma sêhoc ŋawaê
ŋayham asê ŋapaŋ ma
sêsôm bu Yisu iŋ Mesaya
dau.

6

Sêŋyaliŋ lau 7 sa bu sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga

1 Lau sêkêŋ whiŋ Yisu-
ŋga si toŋ kêsôwec ŋapaŋ.

Magoc têŋ têm dinaŋ ŋawapac daŋ hôc asê. Yêc toŋ dau ŋalôm lau Israel-ŋga naŋ sêsôm lau Grik awha, naŋ sêtucdiŋ lau Israel-ŋga naŋ sêsôm Yom †Hibru. Ŋahu bu tôm bêc hoŋ lau sic sam gêŋ daneŋ-ŋga têŋ lau naŋ sêpônda dau, magoc tandô toŋ lauwhê sawa naŋ sêsôm Yom Grik.

2 Tu dinaŋ-ŋga aposel 12 sêmbwêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêpitigeŋ, ma sêsôm, "Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga siŋ tu ayob gweleŋ andic sam gêŋ-ŋga.

3 Bocdinaŋ asidôwai, aŋyaliŋ lauŋgac 7 sa yêc toŋ dindec ŋalôm, naŋ lau tigauc ma Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac ahuc. Ma lau dinaŋ yac oc dakêŋ ŋac sêyob gweleŋ dindec.

4 Ma yac dauŋ oc akôm gweleŋ anem mêtê ti ateŋ mbec-ŋga ŋapaŋ."

5 Lau hoŋ sêŋgô ŋac si gauc dinaŋ ma sêlic ŋayham. Bocdinaŋ ŋac sêŋyaliŋ lau 7 sa, naŋ si ŋaê bocdec. Steven, iŋ ŋgac naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm iŋ ahuc ma kêŋ whiŋ ŋaŋga, ma Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas naŋ ndê malachu Antiok. Nikolas iŋ ŋgac Israel-ŋga dom, magoc muŋ-ŋga iŋ gêm dau kwi ma gêm akiŋ Anötö kêkuc lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa.

6 Ŋac sêkêŋ lau 7 dau sêlhac aposel aŋgô-ŋga, ma aposel sêteŋ mbec ma sêkêŋ amba sac ŋac.

7 Têŋ ŋasawa dinaŋ Anötö ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu. Ma dabuŋsiga Israel-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.

Sêkôc Steven dôŋ

8 Steven iŋ ŋgac naŋ Anötö ndê mwasiŋ ti ŋaclai gêm iŋ ahuc, ma kôm gêŋ atu-atu ti gêŋ dalô mbo lau ŋalôm.

9 Magoc lau akêŋ lau Israel-ŋga si toŋ daŋ sic hu sêkêŋ kisa iŋ. Ŋac lau dinaŋ sêmeŋ akêŋ malac Sairin ti Aleksandria ma akêŋ gameŋ Silisia ti Esia-ŋga. Muŋ-ŋga ŋac lau akiŋ ŋambwa, magoc tiŋambu si ŋadaui sêhu ŋac siŋ yêc si sakiŋ, ma êlêmê sêkac sa sêmbo dau si lôm wê-ŋga daŋ. Ŋac sêpu Steven ti iŋ ndê yom.

10 Magoc tu Steven ndê gauc ti yom naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ iŋ-ŋga, dec ŋac sêtôm dom bu sêku iŋ ndê yom dulu.

11 Tu dinaŋ-ŋga ŋac sêkôc lau ŋatô ma sêkic yom gelec sêwhiŋ ŋac, bu ŋac oc sêtisa ma sêŋgôliŋ yom pi Steven bocdec bu, "Yac aŋgô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö."

12 Goc ŋac sêsôm yom dau e gêli lau hoŋ si ŋalôm sa, ma lau bata ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu-ŋga sêwhiŋ. Goc sêkôc iŋ dôŋ ma sêwê iŋ e sêkêŋ iŋ kalhac

lau Sanedrin-ŋga si aŋgô-
ŋga.
13 Goc sêkêŋ lau tasaŋ
ŋatô sêtisa ma sêsôm, “Iŋ
ŋgac dindec sôm yom ŋapaŋ
bu êŋgwiniŋ yac neŋ lôm
dabuŋ ma Anötö ndê yomsu.
14 Yac aŋgô iŋ sôm bu Yisu
Nasaret-ŋga oc seŋ gameŋ
dindec su, ma kêŋ ŋagôliŋ
wakuc ô mêtê naŋ Moses gic
dulu têŋ yac.”
15 Têŋ dinaŋ lau hoŋ naŋ
sêndöc Sanedrin si toŋ, naŋ
tahê Steven, ma sêlic bu
iŋ ndê aŋgô andô ŋawasi
gitôm aŋela daŋ ndê.

7

Steven sôm yom têŋ lau Sanedrin-ŋga

1 Ma dabuŋsiga ŋamata-
ŋga ndac iŋ bu, “Yom dindec
naŋ sêŋgôliŋ pi am, naŋ yom
ŋandô, me mba?”
2 Ma Steven ô yom ma
sôm, “Asidôwai ti damaŋi.
Aŋgô su naŋ! Muŋ-ŋga
lê abaŋ Abraham ndöc
Mesopotemia, iŋ têŋ malac
Haran gi su dom, ma Anötö
Ŋawê Ŋadau hoc dau asê têŋ
iŋ.
3 Ma sôm têŋ iŋ, ‘Hu nem
gameŋ ti am nem lau siŋ, ma
têŋ gameŋ daŋ naŋ aö bu
watôc têŋ am, naŋ ndi.’
4 Bocdinaŋ iŋ hu lau Saldi
si gameŋ siŋ, ma sa gi
ndöc Haran. Tiŋambu iŋ
damba mbac ndu su, goc
Anötö kêkiŋ Abraham bu têŋ
gameŋ dindec naŋ kwahic
dec mac andöc, naŋ meŋ.
5 Tigeŋ iŋ kêŋ nom têŋ
Abraham wêkaiŋ yêc gameŋ
dindec dom. Mba, Abra-
ham dau tap nom sauŋ daŋ
sa dom! Têŋ ndoc dinaŋ
Abraham ndê balêkoc mba,
magoc Anötö kêmatiŋ yom
tidôŋ têŋ iŋ, bu iŋ ti iŋ
ndê lau wakuc oc sêwêkaiŋ
gameŋ dau.
6 Ma Anötö sôm têŋ iŋ
bu, ‘Am nem wakuc oc sêhu
gameŋ dindec siŋ ma sêndöc
sêtôm lau apa yêc lau daŋ si
gameŋ. Ma ŋac oc sênem
akiŋ lau dau, ma lau dau
oc sêkôm ŋac ŋayom nditôm
yala 400.
7 Magoc tiŋambu aö oc
wakêŋ ŋagêyô têŋ lau
gameŋ dinaŋ-ŋga naŋ sem
akiŋ ŋac, ma am nem wakuc
oc sêhu gameŋ dinaŋ siŋ ma
sêmbu sêmeŋ sênem akiŋ
aö yêc gameŋ dindec.’
8 Ma Anötö kêŋ †pwac sêsê
lauŋgac si ŋamlic ŋatô su-
ŋga têŋ Abraham. Tiŋambu
Abraham kwê ndê atuŋgac
Aisak asê, ma sê iŋ ndê
ŋamlic ŋatô su têŋ iŋ ndê
bêc ti-8-ŋga. Aisak dau kwê
Jakob asê, ma Jakob kwê yac
neŋ abaŋi 12 asê, naŋ sêti
yac neŋ gôlôwac Israel-ŋga
toŋ 12 si ŋahu.
9 Josep iŋ abaŋi 12 si daŋ,
magoc dôwai sem lêmuŋ iŋ,
dec sêkêŋ iŋ têŋ lau semlhi.
Ma lau dau sêkôc iŋ sa sêsip
gameŋ Isip-ŋga si, ma iŋ
mbo gameŋ dinaŋ tôm ŋgac
akiŋ ŋambwa daŋ. Magoc
Anötö mbo whiŋ Josep,
10 dec gêm iŋ si yêc

ŋawapac bocke naŋ tap iŋ sa. Iŋ kêŋ gauc ŋayham-ŋayham têŋ iŋ dec lau Isip-ŋga si kiŋ Parao gêlic iŋ ŋayham, ma kêŋ iŋ gêm gôliŋ gêŋ hoŋ yêc iŋ ndê andu kiŋ-ŋga, ma gameŋ Isip-ŋga sambuc.

11 Tiŋambu tôbôm gêm Isip ma Kanan ahuc e lau sêhôc ŋawapac atu, ma abaŋi sêpônda gêŋ sêneŋ-ŋga.

12 Jakob ŋgô ŋawaê bu gêŋ daneŋ-ŋga yêc Isip, dec kêkiŋ ndê atui sêsip Isip si. Têm ŋamata-ŋga di-naŋ sêsip si ma semlhi gêŋ daneŋ-ŋga, ma sêmbu sêmeŋ.

13 Tiŋambu iŋ kêkiŋ ŋac sêsip Isip si tiyham, ma têŋ dinaŋ Josep sôm dau asê têŋ ndê asidôwai, ma Parao ŋgô ŋawaê pi Josep ndê gôlôwac.

14 Goc Josep kêkiŋ yom têŋ iŋ damba Jakob ti iŋ ndê lau ŋatô, bu ŋac hoŋ sêsip Isip sêtêŋ iŋ sêndi. Ŋac lau dinaŋ lau 75.

15 Bocdinaŋ Jakob ti yac neŋ abaŋi sêsip Isip si, ma sêndöc e sêmbac ndu sêyêc gameŋ dinaŋ.

16 Ma tiŋambu ŋac si lau wakuc sêkôc ŋac si ŋakwa su yêc Isip bu sêŋsuhuŋ ŋac yêc malac Sekem, sêyêc sêhô naŋ Abraham gêmlhi su yêc Hamo ndê atui.

17 “Tiŋambu, ndoc meŋ kêpiŋ bu yom naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham, naŋ ŋandô sa. Têŋ têm dinaŋ lau Israel-ŋga naŋ sêndöc Isip, naŋ sêti daêsam ŋandô.

18 Magoc kiŋ wakuc daŋ gêm gôliŋ Isip, naŋ kêyalê Josep dom.

19 Iŋ yob yac neŋ abaŋi solop dom, ma kêŋ ŋawapac atu têŋ ŋac. Iŋ gic yomsu ŋac bu sêmbaliŋ balêkoc wakuc hoŋ siŋ sêniŋga.

20 Têŋ ndoc dinaŋ Moses dinda kôc iŋ, ma Anötö gêlic iŋ ŋayham. Ŋac sêlôm iŋ sêmbo damba ndê andu gitôm ayô tö.

21 Tiŋambu sêkôc iŋ sa si ma sêsiŋ iŋ, ma malô goc Parao ndê atuwê tap iŋ sa ma gôlôm iŋ ti ndê balêkoc.

22 Ma bocdinaŋ dec Moses sôc lôm bapia ma kêdôhôŋ lau Isip-ŋga si gauc hoŋ. Ma iŋ ti ŋgac ŋaŋga tu sôm yom ma kôm gweleŋ-ŋga.

23 Iŋ mbo e iŋ ndê yala ti 40 su, ma bêc daŋ iŋ gauc gêm bu sa ndi lic ndê asidôwai Israel-ŋga.

24 Têŋ ndoc dinaŋ iŋ gêlic ŋgac Isip-ŋga daŋ kôm ŋgac Israel-ŋga daŋ ŋayom. Dec iŋ gic ŋgac Isip-ŋga dinaŋ ndu bu nem iŋ ndê asidôwa dinaŋ si.

25 Iŋ gauc gêm bu mboe iŋ ndê asidôwai oc sêŋyalê bu Anötö kêyaliŋ iŋ sa bu nem ŋac sa, magoc mba. Ŋac sem gauc.

26 Ŋagalaŋsê iŋ sa gi tiy-ham ma gêlic Israel lu sic dau sêmbo. Iŋ bu nem malô iŋlu, dec sôm, ‘Amlu asidôwa, ma tu sake-ŋga dec akêŋ kisa daôm?’

27 Magoc ŋgac lu dau si daŋ, naŋ bu kôm ndê

asidôwa tisac, naŋ suc Moses
sa gi, ma sôm, ‘Asa kêŋ am
bu nem gôliŋ ma êmatôc
yac?
28 Bocke? Am bu ndic aö
ndu gitôm am gic ŋgac Isip-
ŋga daŋ têŋ alhabêc, a?’
29 “Têŋ ndoc Moses ŋgô
yom dinaŋ, naŋ iŋ kölhö têŋ
gameŋ Midian-ŋga gi, ma
ndöc dinaŋ gitôm ŋgac apa.
Ma yêc dinaŋ iŋ gêm awhê
sa ma kwê balêkoc ŋgac lu
asê.
30 Yala 40 giŋga su, goc
aŋela daŋ hoc dau asê têŋ
iŋ ŋalêŋ bocdec. Moses mbo
Lôc †Sainai yêc gameŋ sawa,
ma gêlic ya ŋawahô golom
sa a sauŋ daŋ.
31 Gêŋ dau kôm iŋ sö ma
gauc gêm yom daêsam. Iŋ
tigasuc gi bu lic gêŋ dau, dec
ŋgô Pômdau awha sa têŋ iŋ
meŋ bocdec bu,
32 ‘Am apami Abraham lu
Aisak ma Jakob si Anötö aö.’
Moses ŋgô yom dau e kêtitec
ŋandô ma töc dau bu hôc
tandô sa ma lic tiyham.
33 Goc Pômdau sôm têŋ
iŋ, ‘Kôc nem atapa su yêc
gahim, bu gameŋ naŋ am
kalhac, naŋ gameŋ dabuŋ.
34 Aö galic su bu aö neŋ
lau sêmbo sac yêc Isip. Aö
gaŋgô ŋac si daŋgi, madec
gasip gameŋ bu waŋgaho
ŋac su yêc ŋawapac dau.
Bocdinaŋ kwahic dec aö oc
waŋkiŋ am mbu têŋ Isip
ndi.’ ”
35 Steven gic miŋ yom
dinaŋ, goc sôm, “Aö wasôm
têŋ mac, bu Moses iŋ ŋgac
dau, naŋ muŋ-ŋga lau
Israel-ŋga sêtec iŋ ti sêsôm
iŋ bocdec bu, ‘Asa kêŋ am
bu nem gôliŋ ti êmatôc yac?’
Tigeŋ Anötö dau ndê aŋela
hoc dau asê têŋ iŋ yêc a sauŋ
dinaŋ, ma kêkiŋ iŋ bu nem
gôliŋ lau Israel-ŋga ma kôc
ŋac su yêc gameŋ Isip-ŋga.
36 Bocdinaŋ iŋ kôc ŋac
sêsa akêŋ Isip sêmeŋ. Têŋ
ndoc dinaŋ iŋ kôm gêŋ
dalô ti gêŋ atu-tu daêsam
yêc gameŋ Isip-ŋga, ma yêc
gwêc naŋ sêsam bu Gwêc
Koc. Ma iŋ kôm gêŋ dalô
tidau-tidau yêc gameŋ sawa
tôm yala 40.

37 “Iŋ Moses dau dinaŋ
goc sôm têŋ lau Israel-ŋga
bu, ‘Anötö oc tôc ŋgac daŋ
yêc mac nem toŋ ŋalôm, ti
propet nditôm aö dauŋ.’
38 Moses mbo whiŋ lau
Israel-ŋga têŋ ndoc sêmbo
gameŋ sawa. Iŋ kalhac
aŋela naŋ sôm yom têŋ
iŋ yêc Lôc Sainai, ma yac
neŋ abaŋi ŋalhu, bu kôc
Pômdau ndê yom dandöc
taŋli-ŋga ma kêŋ têŋ lau
Israel-ŋga. Ma lau dau sic
yom dau dulu e meŋ têŋ yac.
39 Magoc yac neŋ abaŋi
sêtec bu sêsôc iŋ ŋapu. Ŋac
sêpu iŋ ma ŋac si ŋalôm
gauc gêm gameŋ Isip-ŋga
ŋapaŋ, e ŋac atac whiŋ bu
sêmbu sêndi.
40 Têŋ ndoc Moses mbo
Lôc Sainai ŋasawa baliŋ,
naŋ ŋac sêsôm têŋ Aron bu,
‘Iŋ ŋgac Moses dinaŋ, kôc
yac sa asa yêc Isip ameŋ,
ma kwahic dec yac am gauc
gêŋ bocke hôc asê iŋ. Boc-

dinaŋ êmasaŋ anötöi gwam
bu sêwê yac.’
41 Têŋ ndoc dinaŋ ŋac
sêmasaŋ makao ŋagatu ti
gwam, goc sêndê mwasiŋ
atu daŋ tu bu sêtoc gêŋ dau
sa-ŋga. Ŋac sêkêŋ da têŋ
gwam dau, ma atac ŋayham
kêlêc pi gêŋ naŋ ŋac dau
amba sêmasaŋ.
42 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö
puc dômbwê ŋac ma hu ŋac
siŋ bu sênem akiŋ tata ti
gêŋ umboŋ-ŋga. Lau propet
sêto yom pi ŋac si mêtê dau
bocdec bu:
O mac lau Israel-ŋga. Yala
40 dinaŋ mac ambo
gameŋ sawa, naŋ mac
akêŋ nem gêŋ daŋ ti da
têŋ aö dom. Mba!
43 Mac êlêmê ambalaŋ bac
po daŋ tu anem akiŋ mac
nem anötö tasaŋ Molek-
ŋga. Ma mac am akiŋ tata
daŋ ŋaê Repa ti mac nem
anötö, ma apôŋ hamduc
têŋ anötöi gwam daêsam
naŋ mac amasaŋ. Tu di-
naŋ-ŋga aö watiŋ mac su
andi andöc gameŋ Babilon-
ŋga ŋadaŋga tôm lau gapoc-
walô-ŋga. *[Amos
5:25-27]*
44 Yêc gameŋ sawa, Anötö
whê sa ti tôc lêŋ têŋ Moses
bu lau Israel-ŋga sêmasaŋ
†bac dabuŋ daŋ ti ŋac si
gameŋ sênem akiŋ iŋ-ŋga,
naŋ sêkêŋ †apa yomsu-ŋga
yêc ŋalôm. Iŋ kêmasaŋ gêŋ
dau tôm Anötö tôc asê têŋ
iŋ, ma abaŋi sêmbalaŋ gêŋ
dau whiŋ ŋac, têŋ ndoc ŋac
sêŋsêlêŋ si.
45 Ŋalêŋ dau dinaŋ Anötö
kêŋ ndê bac dabuŋ têŋ lau
Israel-ŋga yêc gameŋ sawa.
Tiŋambu Anötö soc lau naŋ
sêndöc gameŋ Kanan-ŋga
su, bu kêŋ gameŋ dau têŋ
ŋac. Ma têŋ ndoc Josua wê
ŋac sêsôc gameŋ Kanan-ŋga
si, naŋ sêmbalaŋ bac dabuŋ
dau whiŋ ŋac. Ma bac dau
kalhac whiŋ ŋac e Dawid
ndê têm.
46 Anötö gêlic Dawid
ŋayham, ma Dawid tac whiŋ
bu kwê lôm daŋ sa ti Jakob
ndê Anötö ndê andu ŋandô.
47 Magoc Dawid kwê andu
dau dom, iŋ ndê atuŋgac
Solomon kwê andu dau sa.
48 Tigeŋ kwahic dec aö
wasôm têŋ mac bu Anötö
Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau,
iŋ ndöc andu naŋ ŋamalac
sêkwê, naŋ dom. Tôm yom
naŋ propet Aisaya to bocdec
bu:
49 Pômdau sôm, ‘Un-
dambê ti aneŋ pôŋ kiŋ-
ŋga, ma gameŋ nom-
ŋga ti gameŋ gahiŋ lhac-
ŋga. Bocdinaŋ mac oc
akwê andu kaiŋ bocke
tu bu wandöc-ŋga? Me
amasaŋ gameŋ bocke tu
waŋwhaŋ dauŋ-ŋga?
50 Bu aö dauŋ gakêŋ gêŋ
hoŋ dinaŋ.’ ” *[Ais 66:1-2]*
51 Têŋ dinaŋ Steven sôm
têŋ ŋac lau Sanedrin-
ŋga bu, “Mac lau ŋalôm
ŋadandi-ŋga. Mac am
daôm kwi dom, ma mac
nem daŋamsuŋ kwa ŋaŋga.
Mac nem mêtê gitôm apami
si. Mac êlêmê atec Ŋalau
Dabuŋ ndê gweleŋ.
52 Mac nem apami sêkêŋ

kisa propet hoŋ naŋ Anötö
kêkiŋ. Ma propet naŋ sêhoc
yom asê pi ŋgac gitêŋ nem
lau si-ŋga naŋ Anötö oc
êŋkiŋ meŋ, naŋ apami sic
ŋac ndu. Ŋgac gitêŋ dau
meŋ su, magoc mac akêŋ iŋ
sip lau Rom-ŋga amba ma ac
iŋ ndu.
53 O mac lau daôm!
Mac daôm akôc Anötö ndê
yomsu naŋ aŋela sêkêŋ têŋ
abaŋi, naŋ su, tigeŋ asôc
ŋapu dom!”

Sêtuc Steven ŋa hoc mbac ndu

54 Têŋ ndoc lau Sanedrin-
ŋga sêŋgô Steven ndê yom
dinaŋ, naŋ ŋac atac ŋandê
atu ma sêseŋ lhô tu iŋ-ŋga.
55 Magoc Ŋalau Dabuŋ
gêm Steven dau ahuc, ma
iŋ tatac undambê ma gêlic
Anötö ndê ŋawasi, ma Yisu
kalhac Anötö amba andô-
ŋga.
56 Dec iŋ sôm, “Alic su
naŋ! Aö galic undambê
kac sa ma †Ŋamalac ndê
Atu kalhac Anötö ndê amba
andô-ŋga.”
57 Ŋac sêŋgô yom dinaŋ
goc sêpôc daŋgasuŋ ahuc,
ma sêmbwêc atu pi gi. Ŋac
sênti sêtêŋ iŋ si,
58 ma sêtiŋ iŋ sa malac
ŋamakê gi, ma sic hu sêtuc
iŋ ŋa hoc. Lau naŋ sêŋgôliŋ
yom pi Steven, naŋ sêkac
si ŋakwê bambaliŋ su, ma
sêkêŋ têŋ ŋgac wakuc daŋ
ŋaê Saul bu yob.
59 Ŋac sêtuc hoc pi Steven
sêmbo, ma iŋ teŋ mbec têŋ
Pômdau bocdec, “O Pômdau
Yisu, kôc aneŋ gatuŋ sa loc.”
60 Goc iŋ peŋ ŋa haduc-
ŋga sip gi ma mbwêc atu bu,
“Pômdau, gauc nem sac naŋ
lau sêkôm têŋ aö, naŋ dom.”
Iŋ sôm su, goc mbac ndu.

8

1-2 Saul gêlic Steven mbac
ndu ma atac ŋayham tu
gêŋ naŋ lau dau sêkôm têŋ
iŋ-ŋga. Ma tiŋambu lau
sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga ŋatô
sêŋsuhuŋ Steven ma sêtaŋ
iŋ.

Saul ma lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu

Têŋ bêc dau dinaŋ lau
sic hu sêkêŋ kisa ŋaŋga
têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ
sêmbo Jerusalem. Tu di-
naŋ-ŋga ŋac si lau daêsam
sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhö
têŋtêŋ sêtêŋ gameŋ Judia ti
Samaria-ŋga si. Magoc lau
aposel sêhu Jerusalem siŋ
dom.
3 Ma Saul bocdinaŋ gic hu
bu seŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-
ŋga. Iŋ kêsalê ŋac tôm
andu, goc hê ŋac sêsa si
ma kêŋ ŋac sêndöc gapoc-
walô, lauŋgac sêkêŋ whiŋ-
ŋga, ma lauwhê bocdinaŋ.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

4 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ
sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhö
têŋtêŋ, naŋ sêhoc ŋawaê
ŋayham pi Yisu asê, yêc
malac hoŋ naŋ sêhôc asê
naŋ.
5 Pilip têŋ malac atu daŋ
yêc gameŋ Samaria-ŋga gi,
ma gêm mêtê yêc dindê ma

whê sa bu Yisu iŋ Mesaya
dau.
6 Lau daêsam sêŋgô Pilip
ndê yom ti sêlic gêŋ dalô naŋ
iŋ kôm, dec sêkêŋ daŋga iŋ
ndê yom ŋapep.
7 Pilip soc ŋalau sac
daêsam su sêsa yêc lau ti
sêmbwêc atu. Ma iŋ kôm
lau bôliŋ daêsam ŋayham
sa.
8 Tu dinaŋ-ŋga lau
daêsam yêc malac atu dinaŋ
atac ŋayham atu.

Saimon, ŋgac balö

9 Ŋgac daŋ mbo malac di-
naŋ, naŋ ndê ŋaê Saimon.
Tôm ŋasawa baliŋ iŋ pec
balö ti kôm gêŋ atu-tu e
lau gameŋ Samaria-ŋga hoŋ
sêhêdaê. Iŋ toc dau sa bu iŋ
ŋgac tiwaê.
10 L au atu-tu ma lau
ŋambwa hoŋ tatiŋ Saimon
ŋapaŋ. Ŋac sêsôm, “Anötö
ndê ŋaclai naŋ dasam bu
Ŋaŋga Atu, naŋ puc ŋgac
dindec dôŋ.”
11 Ma lau daêsam tatiŋ iŋ
ŋapaŋ, bu sêhêdaê tu gêŋ
atu-tu naŋ iŋ kôm ŋasawa
hic su naŋ-ŋga.
12 Magoc sêhu siŋ têŋ ndoc
sêŋgô ŋawaê ŋayham pi
Anötö ndê gôliŋ ma pi Yisu
Kilisi, naŋ Pilip hoc asê.
Lauŋgac ti lauwhê daêsam
sêkêŋ whiŋ iŋ ndê yom, ma
sêliŋ saŋgu.
13 Ma Saimon dau kêŋ
whiŋ ma gêliŋ saŋgu whiŋ.
Iŋ gêlic gêŋ dalô ti gêŋ atu-
tu naŋ Pilip kôm, dec hêdaê
ŋandô ma kêkuc iŋ ŋapaŋ.
14 Têŋ ndoc lau aposel
naŋ sêmbo Jerusalem sêŋgô
ŋawaê bu lau Samaria-ŋga
sêkôc Anötö ndê yom sa,
naŋ sêŋkiŋ Pita lu Jon sêtêŋ
ŋac si.
15 Iŋlu sêhôc asê ŋac su,
goc sêteŋ mbec bu Pômdau
kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ pi ŋac
hoŋ.
16 Têŋ ndoc lau Samaria-
ŋga dinaŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ
sêliŋ saŋgu tu Pômdau Yisu
ndê ŋaê-ŋga, magoc Ŋalau
Dabuŋ sip meŋ pi ŋac si daŋ
dom. Tu dinaŋ-ŋga dec Pita
lu Jon sêteŋ mbec pi ŋac.
17 Sêteŋ mbec su ma sêkêŋ
amba sac ŋac, goc Ŋalau
Dabuŋ meŋ gêm ŋac ahuc.
18 Saimon gêlic bu têŋ
ndoc aposel lu sêkêŋ amba
sac lau dau, naŋ Ŋalau
Dabuŋ meŋ pi ŋac, dec gauc
gêm bu nemlhi ŋaclai dau
yêc iŋlu.
19 Iŋ ndac iŋlu bocdec bu,
“Akêŋ ŋaclai dinaŋ lom aö.
Ma bocdinaŋ asa naŋ bu
wakêŋ amaŋ sac iŋ, naŋ oc
kôc Ŋalau Dabuŋ.”
20 Magoc Pita ô yom ma
sôm, “Bocke? Am gauc
gêm bu nemlhi Anötö ndê
mwasiŋ ŋa mone, a? Am oc
niŋam, ti nem mone hoŋ!
21 Am wêkaiŋ gweleŋ din-
dec whiŋ yac dom. Ŋahu
bu gauc naŋ yêc am nem
ŋalôm, naŋ Anötö gêlic bu
solop dom.
22 Kac nem ŋalôm kwi ma
hu mêtê sac dinaŋ siŋ. Ma
teŋ mbec têŋ Pômdau bu suc
am nem giso kwi pi gauc sac
naŋ yêc nem ŋalôm.
23 Aö galic su bu am gêm

lêmuŋ Anötö ndê ŋaclai e
am ŋalôm gêli sa, ma sac ŋa-
ŋaclai sô am dôŋ ŋapaŋ.”
24 Saimon ŋgô Pita ndê
yom dinaŋ, goc sôm, “Gitôm
bu am teŋ mbec têŋ Pômdau
tu aö-ŋga, ma bocdinaŋ gêŋ
naŋ am sôm yom pi, naŋ oc
tap aö sa dom.”
25 Pita lu Jon sêhoc
Pômdau ndê yom asê ti
sem mêtê lau su, goc sêlhö
bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem
sêndi. Ma yêc seŋ ŋasawa,
naŋ sêsôm ŋawaê ŋayham
asê yêc malac daêsam naŋ
sêyêc gameŋ Samaria-ŋga.

Pilip lu ŋgac Itiopia-ŋga

26 Têŋ ndoc dinaŋ Pômdau
kêkiŋ ndê aŋela daŋ têŋ
Pilip gi, ma sôm têŋ iŋ bu,
“Êmasaŋ daôm, goc sa ndi
ma êmsêlêŋ êmkuc seŋ akêŋ
Jerusalem naŋ sip têŋ malac
Gasa, seŋ naŋ gic gameŋ
sawa kic.”
27 Bocdinaŋ Pilip tisa ma
kêsêlêŋ gi. Ma yêc seŋ
dinaŋ iŋ tap ŋgac Itiopia-
ŋga daŋ sa, naŋ bêc ŋatô su
mbo Jerusalem bu lic om, ma
bu mbu têŋ ndê gameŋ ndi.
Iŋ ŋgac tiwaê naŋ yob lau
Itiopia-ŋga si Kwin Kandis
ndê awa hoŋ, naŋ muŋ-ŋga
sêsip iŋ ndê ŋamatu sa.*
28 Têŋ ndoc Pilip tap iŋ sa
yêc seŋ, naŋ ŋgac dau ndöc
ndê kaleta, ma sam propet
Aisaya ndê buku.
29 Dec Ŋalau Dabuŋ sôm
têŋ Pilip, “Am tigasuc kaleta
ma êmkuc ŋgac dindê.”
30 Goc Pilip kêti têŋ kaleta
gi ma ŋgô bu ŋgac dau sam
propet Aisaya ndê yom asê.
Dec Pilip ndac iŋ, “Am sam
yom dinaŋ ma kêyalê ŋahu,
me mba?”
31 Ma iŋ sôm, “Ŋamalac
daŋ bu whê sa têŋ aö dom,
dec oc waŋyalê bocke?” Ma
iŋ ndac Pilip bu pi kaleta ma
ndöc whiŋ iŋ.
32 Iŋ ŋgô bu ŋgac dau sam
Aisaya ndê yom bocdec bu:

Ŋac sêwê iŋ bu sêndic iŋ
ndu gitôm domba.
Ma iŋ gêm dau dôŋ tôm
domba naŋ sêŋgapiŋ
ŋamliclhu, magoc taŋ
dom.
33 Ŋac sêŋgwiniŋ iŋ, ma
sêmatôc iŋ ndê yom gi
solop dom.
Ŋac sic iŋ ndu, ma bocdi-
naŋ iŋ ndê wakuc mba.
[Ais 53:7-8]

34 Ma ŋgac dau ndac Pilip,
“Gitôm bu am whê sa têŋ aö
bu propet sôm yom dinaŋ pi
iŋ dau, me pi ŋamalac daŋ?”
35 Goc Pilip whê yom hoŋ
sa têŋ iŋ, gic hu yêc Aisaya
ndê yom dinaŋ e sôm ŋawaê
ŋayham pi Yisu têŋ iŋ. Ma
ŋgac dau kêŋ whiŋ Yisu.
36-37 Ŋac si e sêhôc asê bu
daŋ poc seŋ ŋamakê. Ma
ŋgac dau sôm, “Lic bu dê
poc. Gitôm bu aö waliŋ
busaŋgu, me mba?”

* **8:27** Muŋ-ŋga lau si gêbôm daŋ yêc bu lauŋgac akiŋ naŋ sêyob Kiŋ si andu me wapa me lauwhê, naŋ sêsip ŋac ŋamatu sa. Lauŋgac kaiŋ dinaŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Eunuch’ (Yunok).

38 Goc iŋ sôm têŋ ŋgac naŋ gêm gôliŋ kaleta bu kêŋ kaleta lhac. Ma iŋlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku iŋ.
39 Têŋ ndoc naŋ sêpi akêŋ bu sêmeŋ, naŋ Pômdau ndê Ŋalau kôc Pilip su sep tigeŋ. Ma ŋgac dau gêlic iŋ tiyham dom, magoc kölhö ti atac ŋayham gi.
40 Ma Ŋalau kôc Pilip sa gi kêŋ iŋ mbo malac Asotas. Ma iŋ kêsêlêŋ golomgolom malac, ma sôm ŋawaê ŋayham asê e hôc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

1 Têŋ ŋasawa dinaŋ Saul kêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga ŋapaŋ. Iŋ sôm ŋaŋga bu iŋ oc kôm ŋac ŋayom ma ndic ŋac ndu. Iŋ têŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga gi,
2 ma ndac iŋ bu to bapia puc iŋ dôŋ-ŋga, bu tôc têŋ lau bata naŋ sêyob lau Israel si lôm wê-ŋga yêc malac Damaskas. Bapia dau kêŋ ŋaclai têŋ Saul bu kôc lauŋgac ti lauwhê Damaskas-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ dôŋ, ma wê ŋac sa sêtêŋ Jerusalem sêndi bu sêmatôc ŋac.
3 Iŋ kôc bapia dau su ma kêsêlêŋ e gi kêpiŋ Damaskas. Ma ŋagahô ŋambwa ŋawê atu daŋ akêŋ undambê meŋ pô gameŋ naŋ iŋ mbo.
4 Iŋ peŋ sip nom ma ŋgô awha daŋ ta iŋ bocdec bu, "Saul, Saul, tu sake-ŋga am kêŋ kisa aö?"
5 Goc Saul ô yom ma ndac, "O ŋadau, am asa?" Ma awha dau sôm, "Aö Yisu dauŋ, dec am kêŋ kisa.
6 Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêŋ bocke naŋ aö tac whiŋ bu am kôm-ŋga, naŋ aö oc waŋkiŋ lau bu sêwhê sa têŋ am yêc dindê."
7 Lau naŋ sêmbo seŋ sêwhiŋ Saul, naŋ sêlhac ti sem dau dôŋ. Ŋac sêŋgô ŋakêcsia dau, magoc sêlic ŋamalac daŋ dom.
8 Têŋ ndoc Saul tisa kalhac, naŋ kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameŋ. Bocdinaŋ lau dinaŋ sêkêm iŋ sip amba, ma sêwê iŋ sêsôc malac Damaskas si.
9 Gitôm bêc tö iŋ mbo tapec, ma gêŋ ti nôm gêŋ daŋ dom.
10 Ŋgac kêŋ whiŋ Yisu-ŋga daŋ mbo Damaskas, naŋ ndê ŋaê Ananias. Ma Pômdau hoc dau asê têŋ iŋ ŋa mbê, ma ta iŋ bu, "Ananias!" Ma iŋ ô yom ma sôm, "Aêc Pômdau, bocke?"
11 Goc Pômdau sôm têŋ iŋ, "Am sa seŋ naŋ sêsam bu Seŋ Solop ma têŋ Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ŋgac daŋ sa, naŋ ndê ŋaê Saul akêŋ malac Tasis. Ŋgac dau teŋ mbec mbo dinaŋ.
12 Aö gatôc têŋ iŋ su ŋa mbê bu ŋamalac daŋ ŋaê Ananias oc têŋ iŋ ndi, kêŋ amba sac iŋ, ma kôm iŋ tandô po asê tiyham."
13 Ananias ŋgô yom dinaŋ ma sôm, "Pômdau. Aö

gaŋgô ŋgac dinaŋ ŋawaê su. Iŋ ŋgac naŋ kêŋ ŋawapac atu têŋ am nem lau dabuŋ naŋ sêmbo Jerusalem.

14 Ma dabuŋsiga atu-tu sêkêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu têŋ malac dindec meŋ, ma kôc lau naŋ sêtoc am nem ŋaê sa, naŋ dôŋ.”

15 Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aö kayaliŋ ŋgac dau sa su, bu hoc yom asê pi aneŋ ŋaê têŋ lau gameŋ apa-ŋga ti ŋac si kiŋ, ma têŋ lau Israel-ŋga sêwhiŋ.

16 Ma ŋawapac ti ŋandê naŋ iŋ oc hôc tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ aö oc watôc têŋ iŋ.”

17 Goc Ananias têŋ andu dau gi. Iŋ sôc gi, goc kêŋ amba sac Saul ma sôm, “Aneŋ asidôwa Saul. Pômdau Yisu naŋ hoc dau asê têŋ am yêc seŋ têŋ malac dindec, naŋ kêkiŋ aö gatêŋ am gameŋ. Iŋ kêkiŋ aö bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu Ŋalau Dabuŋ nem am ahuc.”

18 Ma ŋagahô gêŋ gitôm i ŋagala peŋ akêŋ Saul tandô, ma iŋ gêlic gameŋ tiyham. Iŋ tisa ma Ananias kêku iŋ.

19 Ma tiŋambu iŋ gêŋ gêŋ e hôc iŋ dôŋ.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga gitôm bêc ŋatô.

20 Ma têŋ têm dau dinaŋ iŋ gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-ŋga, ma hoc asê têŋ ŋac bu Yisu iŋ Anötö Atu.

21 Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ŋgac naŋ kêŋ kisa lau Jerusalem-ŋga naŋ sêtoc Yisu ndê ŋaê sa, iŋ ŋgac dau dindec me? Ma iŋ têŋ yac mba malac dec meŋ, bu kôc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋ ga dôŋ ma wê ŋac sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ŋac.”

22 Tigeŋ Saul sôm yom ŋaŋga ma iŋ ndê ŋaclai kêsôwec. Iŋ tôc asê têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêndöc Damaskas, bu yom andô, Yisu iŋ lau Israel si Mesaya dau. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôm dom bu sêô iŋ ndê yom.

23 Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam giŋga su, ma lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ ndu.

24 Ma Saul ŋgô yom dau ŋawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ŋac sêkêŋ lau sêtip gatam malac-ŋga ŋapep bu sêkôc iŋ dôŋ ma sêndic iŋ ndu.

25 Magoc lau naŋ s êlhac sêwhiŋ Saul ti sêŋkuc iŋ, naŋ sem iŋ sa bu lhö ndi. Têŋ ôbwêc daŋ sêkêŋ iŋ sip sambec atu daŋ, ma sêŋwhaŋ iŋ sip akêŋ gatam sauŋ daŋ yêc malac dau ŋatuŋbôm e gi sip nom ma kölhö gi.

Saul mbo Jerusalem

26 Tiŋambu Saul mbu têŋ Jerusalem gi, ma gauc gêm

bu mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ
Yisu-ŋga naŋ sêmbo dinaŋ.
Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ dom
bu iŋ gêm dau kwi su ma kêŋ
whiŋ Yisu, dec ŋac hoŋ sêtöc
iŋ.
27 Magoc Banabas wê iŋ
sôc gi kalhac aposel aŋgô-
ŋga. Ma iŋ whê sa bu
Pômdau hoc dau asê ma sôm
yom têŋ Saul yêc seŋ, ma
tiŋambu iŋ kalhac ŋaŋga
ma gêm mêtê pi Yisu ti atac
pa su yêc malac Damaskas.
28 Banabas ndê yom gêm
malô lau Jerusalem-ŋga si
ŋalôm, dec Saul mbo whiŋ
ŋac, ma sôc sa yêc lhu, ma
hoc yom asê pi Pômdau Yisu
ti atac pa su eŋ.
29 Iŋ sôm yom whiŋ lau
Israel-ŋga ŋatô naŋ sêsôm
awha Grik, ma kêsahê bu
whê ŋac si gauc sa pi Yisu.
Magoc ŋac sêtec iŋ ndê yom,
ma bu sêndic iŋ ndu.
30 Yom dau ŋawaê tap
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, dec
sêkôc iŋ whiŋ ŋac sêsip
malac Sisaria si, ma sêŋkiŋ
iŋ têŋ malac Tasis gi.
31 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau
sêhu si kisa têŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga siŋ. Ma lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga yêc gameŋ Judia
ti Galili ma Samaria-ŋga
sêndöc ti yom malô. Anötö
kêŋ Ŋalau Dabuŋ bu puc
ŋac dôŋ ma nem ŋac sa. Ma
sêsôc Pômdau ŋapu ti sêtoc
iŋ sa, ma ŋac si toŋ kêsôwec
tiatu ŋapaŋ.

Pita kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa

32 Têŋ têm dinaŋ Pita
kêsêlêŋ golom-golom malac
ma gêm mêtê lau. Têŋ bêc
daŋ iŋ sôc malac Lida gi, bu
ndic lau sêkêŋ whiŋ Yisu-
ŋga kêsi.
33 Yêc malac dau iŋ tap
ŋgac daŋ ŋaê Aenias sa.
Iŋ ŋgac bôliŋ ma yêc mbô
ŋapaŋ gitôm yala 8 su.
34 Ma Pita sôm têŋ iŋ, "Ae-
nias. Yisu Kilisi kôm am
ŋayham sa. Tisa ma tip nem
mbô sa." Ma ŋagahô Aenias
tisa kalhac.
35 Ma têŋ ndoc lau naŋ
sêndöc malac Lida ti malac
Saron sêlic bu iŋ ŋayham sa,
dec ŋac hoŋ sem si ŋalôm
kwi ma sêkêŋ whiŋ Pômdau.

Pita uŋ awhê batê daŋ sa

36 Têŋ têm dinaŋ awhê kêŋ
whiŋ-ŋga daŋ ndöc malac
Jopa. Iŋ ndê ŋaê Tabita,
naŋ yêc lau Grik awha bu
Dokas. Iŋ awhê naŋ kôm
mêtê ŋayham-ŋayham, ma
gêm lau ŋalôm sawa sa
ŋalêŋ daêsam.
37 Magoc Dokas tap
gêmbac atu sa e iŋ mbac
ndu. Goc lau sêŋgwasiŋ iŋ
ndê ŋamlaŋ ma sêkêŋ yêc
andu ŋalôm ŋahô-ŋga daŋ.
38 Malac Jopa dau yêc
kêpiŋ malac Lida, ma têŋ
têm lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc
malac Jopa sêŋgô bu Pita
mbo Lida, naŋ sêŋkiŋ ŋgac
lu sêtêŋ iŋ si, ma sêteŋ
iŋ ŋaŋga bu mbu têŋ Jopa
whiŋ iŋlu ndi.
39 Pita whiŋ iŋlu gi e hôc
asê Jopa, ma sêwê iŋ pi
andu ŋalôm ŋahô-ŋga dinaŋ

gi. Lauwhê sawa daêsam
sêmbo ti sêtaŋ Dokas. Ŋac
sêŋgihi Pita ahuc ma sêtôc
ŋakwê bambaliŋ ti ŋakwê
ŋatô naŋ Dokas kêmasaŋ
têŋ ndoc iŋ mbo tali, naŋ têŋ
Pita.
40 Goc iŋ kêŋ ŋac hoŋ sêsa
awê si, ma pôŋ haduc ma teŋ
mbec. Iŋ kac dau kwi bu lic
awhê batê dinaŋ, ma sôm,
"Tabita, am tisa!" Ma awhê
dau tali sa e gêlic Pita, ma
yêc dau sa meŋ ndöc.
41 Goc Pita kêm iŋ sip
amba ma keŋ iŋ sa kalhac.
Ma iŋ mbwêc lauwhê sawa
dinaŋ ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
ŋatô sêsôc sêmeŋ, ma tôc
têŋ ŋac bu awhê dau mbo
tali tiyham.
42 Ma gêŋ dau ŋawaê
tiapa yêc malac Jopa, e
lau daêsam sêkêŋ whiŋ
Pômdau.
43 Ma Pita mbo Jopa
bêc ŋatô, whiŋ ŋgac daŋ
ŋaê Saimon. Iŋ ŋgac
kôm gweleŋ kêmasaŋ bôc
ŋamlic-ŋga.

10

Anötö kêkiŋ aŋela daŋ têŋ Konelias

1 Yêc malac Sisaria ŋgac
daŋ mbo, naŋ ndê ŋaê
Konelias. Iŋ ŋgac bata siŋ-
ŋga naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ
daŋ yêc lau siŋ Rom-ŋga si
toŋ atu naŋ sêsam bu Itali
Ŋatoŋ.*
2 Iŋ ti ndê gôlôwac hoŋ
sêtoc Anötö sa ma sêsôc iŋ
ŋapu ŋapep. Iŋ teŋ mbec
têŋ Anötö tôm bêc hoŋ,
ma kêŋ ndê awa daêsam
bu nem lau Israel-ŋga naŋ
sêpônda dau, naŋ sa.
3 Têŋ bêc daŋ, acgatu
gitôm 3 kilok telha-ŋga, naŋ
Anötö tôc gêŋ ŋagatu daŋ
têŋ iŋ. Iŋ gatu gêlic Anötö
ndê aŋela daŋ têŋ iŋ meŋ
ma ta iŋ bu, "Konelias!"
4 Goc Konelias tahê iŋ
ti töc dau atu, ma ndac,
"Pômdau, bocke?" Ma aŋela
dau sôm, "Mbec hoŋ naŋ
am teŋ, ti mwasiŋ naŋ am
kêŋ têŋ lau ŋalôm sawa,
naŋ Anötö gêlic gitôm da
ŋayham naŋ iŋ gauc gêm
ŋapaŋ.
5 Kwahic dec iŋ kêŋ yom
têŋ am bocdec bu. Êmkiŋ
lau ŋatô sêtêŋ malac Jopa
sêndi, bu sêkôc ŋgac daŋ
ŋaê Saimon mbu têŋ am
meŋ. Ŋgac dau ndê ŋaê daŋ
sêsam bu Pita.
6 Iŋ mbo whiŋ iŋ ndê
wakaŋgac daŋ ŋaê Saimon,
naŋ kôm gweleŋ bôc ŋamlic-
ŋga, ma iŋ ndê andu kalhac
gwêc dali."
7 Aŋela sôm yom dau pac-
ndê su, goc hu iŋ siŋ. Dec
Konelias ta iŋ ndê ŋgac akiŋ
lu ma iŋ ndê ŋgac siŋ-ŋga
daŋ sêmeŋ. Ŋgac siŋ-ŋga
dau gêm iŋ sa tôm bêc hoŋ,
ma iŋ toc Anötö sa.

* **10:1** Lau Rom-ŋga si ŋgac bata naŋ yob lau siŋ-ŋga gitôm 100, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu 'Centurion' (Senturion). Konelias iŋ senturion daŋ. Lau siŋ-ŋga gitôm 600 sêmbo Itali Ŋatoŋ ŋalôm, ma sêsam toŋ atu gitôm Itali Ŋatoŋ yêc Yom Inglis bu 'Regiment.' Ma ŋac sêkêŋ Regiment ŋatoŋ 10 sêpitigeŋ sêti toŋ atu, naŋ sêsam bu 'Legion' (lau siŋ-ŋga gitôm 6,000).

8 Konelias gic miŋ têŋ ŋac
pi yom hoŋ naŋ aŋela sôm
têŋ iŋ, goc kêkiŋ ŋac sêtêŋ
malac Jopa si.

Pita gêlic gêŋ ŋagatu daŋ

9 Galaŋsê ŋac sêŋsêlêŋ
sêmbo seŋ ma têŋ ac kalhac
lhu, naŋ sêsuŋ sa malac atu
Jopa. Têŋ têm dinaŋ, Pita pi
andu gi bu teŋ mbec.
10 Iŋ mbo e gêŋ yô iŋ dec
tac whiŋ bu neŋ gêŋ. Lau
sêmasaŋ iŋ ndê gêŋ sêmbo,
ma Pita gatu kaiŋ daŋ sa.
11 Iŋ gêlic undambê kac sa,
ma gêŋ gitôm po atu daŋ naŋ
sêsô wac sip ŋakêcsu hale,
naŋ sêŋwhaŋ sip nom meŋ
yêc iŋ aŋgô-ŋga.
12 Ma iŋ gêlic bôc tidau-
tidau ma gêŋ naŋ sêŋsêlêŋ
ŋa ŋatac pu-ŋga, ti mbac
lôlôc-ŋga sêmbo po dau
ŋalôm.
13 Goc awha daŋ sôm têŋ
iŋ bocdec bu, “Pita, tisa ndic
ma neŋ.”
14 Magoc iŋ ô yom ma
sôm, “Pômdau, mba andô!
Moses ndê yomsu gic yao
gêŋ dau ma sôm bu iŋ gêŋ
ŋadômbwi, ma bocdinaŋ aö
whaŋsuŋ gêm gauc sam-
buc.”
15 Dec awha dau sôm tiy-
ham, “Anötö bu sôm bu gêŋ
daŋ iŋ ŋawasi, dec am sôm
bu gêŋ ŋadômbwi dom.”
16 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê
iŋ tidim tö su, goc po dau pi
undambê gi tiyham.
17 Têŋ ndoc dinaŋ Pita
ndê gauc sa bu iŋ gêlic gêŋ
ŋagatu daŋ, goc iŋ ndöc ma
kôc gauc pi gêŋ dau ŋahu.
Têŋ ndoc dinaŋ, lau naŋ
Konelias kêkiŋ, naŋ sêtap
Saimon ndê andu sa, ma
sêlhac andu dau ŋagatam.
18 M a sêta yom ma sêndac
bu Saimon naŋ sêsam bu
Pita, naŋ mbo andu dau, me
mba.
19 Pita hê gauc pi gêŋ naŋ
iŋ gatu gêlic naŋ mbo, ma
Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ iŋ,
“Saimon, lau tö sêŋsalê am.
20 Tisa ma sip nom ndi, ma
whiŋ ŋac ndi. Hêgo daôm
bu ŋac lau gameŋ apa-ŋga
lec dom, bu aö dauŋ kakiŋ
ŋac sêmeŋ.”
21 Goc Pita sip gi ma sôm
têŋ lau dinaŋ, “Ŋamalac
naŋ mac aŋsalê ambo, naŋ
aö dauŋ dec. Mac ameŋ tu
sake-ŋga?”
22 Ma ŋac sêsôm, “Ŋgac
bata siŋ-ŋga Konelias kêkiŋ
yac ameŋ. Iŋ ŋgac gitêŋ toc
Anötö sa-ŋga, ma lau Israel-
ŋga hoŋ naŋ sêmbo malac
Sisaria, naŋ sêlic iŋ ŋayham.
Aŋela dabuŋ daŋ sôm têŋ iŋ
bu êŋgalêm am sa têŋ iŋ ndê
andu ndi, bu am sôm yom
ŋatô têŋ iŋ.”
23 Pita ŋgô ŋac si yom
dinaŋ su, goc kôc ŋac sêsôc
andu dau si bu sêmbo
sêwhiŋ iŋ têŋ ôbwêc dinaŋ.

Pita gêm mêtê têŋ Konelias ti ndê lau

Têŋ galaŋsê Pita ti akêŋ
malac Jopa whiŋ lau dau,
ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô
akêŋ Jopa sêwhiŋ ŋac si.
24 Bêc daŋ tiyham sêhôc
asê Sisaria. Konelias kêŋ
bata ŋac, dec mbwêc iŋ ndê

dawai ti ndê silip hoŋ sêkac
sa sêpitigeŋ.
25 Têŋ ndoc Pita bu sôc iŋ
ndê andu ndi, naŋ Konelias
têŋ iŋ gi, ma hu dau yêc iŋ
gahi-ŋga bu toc iŋ sa.
26 Magoc Pita sôm, “Am
kôm bocdinaŋ dom! Tisa, bu
aö dauŋ ŋamalac ŋambwa.”
27 Iŋlu sem yomgalôm ma
sêsôc andu dau si, ma Pita
gêlic lau toŋ atu sêndöc
andu ŋalôm.
28 Dec iŋ sôm têŋ ŋac,
“Mac aŋyalê bu yac lau
Israel-ŋga mba yomsu gic
yao yac bu andic ahê lau
naŋ lau Israel dom, ma ati
ŋacleŋ ŋac d om. Tigeŋ
Anötö tôc asê têŋ aö bu
wapu ŋamalac daŋ bu
ŋadômbwi me sac dom.
29 Bocdinaŋ têŋ ndoc mac
aŋkiŋ lau bu sêŋgalêm aö
sa, naŋ aö gasôm yom daŋ
dom, ma gawhiŋ ŋac gameŋ.
Ma kwahic dec, gitôm bu
mac asôm asê têŋ aö, ŋahu
bocke dec mac aŋgalêm aö
sa gameŋ?”
30 Goc Konelias ô yom
ma sôm, “Bêc hale su, aö
gambo andu ti gateŋ mbec
têŋ acgatu gitôm kwahic dec-
ŋga, têŋ 3 kilok telha-ŋga.
Ma ŋagahô ŋamalac daŋ ti
ŋakwê ŋawasi atu hôc asê
kalhac aö aŋôŋ-ŋga.
31 Ma iŋ sôm têŋ aö bu,
‘Konelias, Anötö ŋgô am
nem mbec, ma gauc gêm
mwasiŋ naŋ am kêŋ têŋ lau
ŋalôm sawa.
32 Kwahic dec êmkiŋ lau
ŋatô sêtêŋ malac Jopa sêndi,
ma sêkôc ŋgac daŋ ŋaê Sai-
mon naŋ sêsam bu Pita,
naŋ meŋ. Iŋ ti ŋacleŋ iŋ
ndê wakaŋgac ŋaê Saimon
ma ndöc whiŋ iŋ. Ŋgac
kêmasaŋ bôc ŋamlic-ŋga di-
naŋ ndê andu kalhac gwêc
ŋadali.’
33 Aö gaŋgô su, goc
ŋagahô kakiŋ lau ŋatô sêtêŋ
am sêloc, ma ŋayham bu
am mweŋ su. Kwahic dec
yac hoŋ dambo Anötö aŋgô-
ŋga, ma yac bu aŋgô yom
bocke naŋ Pômdau gic atu
am bu sôm têŋ yac.”
34 Goc Pita gic hu yom ma
sôm, “Kwahic dec aö kayalê
pi ŋandô bu Anötö toc lau
toŋ daŋ sa, hôc gêlêc toŋ
ŋatô su dom.
35 Yomandô! Lau akêŋ
lau ŋatoŋ nom-ŋga hoŋ naŋ
sêtöc iŋ ma sêkôm mêtê
ŋayham ma solop, naŋ iŋ oc
kôc ŋac sa.
36 Anötö kêŋ ndê ŋawaê
ŋayham têŋ lau Israel, ma
yom dau hêganôŋ Yisu Kil-
isi, naŋ ti lau Israel ma
lau gameŋ apa-ŋga hoŋ si
Pômdau, ma whê lêŋ naŋ
datap yom malô sa tu iŋ-
ŋga, naŋ sa. Mac aŋgô
ŋawaê dau su.
37 Mac aŋyalê gêŋ hoŋ naŋ
hôc asê gameŋ Judia-ŋga,
têŋ ndoc Jon gêm mêtê ma
kêku lau mbo Galili e meŋ
têŋ dec.
38 Anötö kêŋ iŋ ndê ŋaclai
atu ti Ŋalau Dabuŋ gêm
Yisu Nasaret-ŋga ahuc, dec
kêyaliŋ iŋ sa tu kôm gweleŋ-
ŋga. Ma Anötö whiŋ iŋ,

dec iŋ gêm lau sa yêc
gameŋ daêsam, ma kôm
lau hoŋ naŋ Sadaŋ ndê
ŋaclai kêgwiniŋ ŋac dôŋ,
naŋ ŋayham sa tiyham.
39 Yac ambo awhiŋ iŋ, ma
alic gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm yêc
lau Israel si gameŋ ma yêc
Jerusalem. Ŋac sic iŋ ndu pi
a,
40 magoc têŋ bêc titö-ŋga
Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-
ŋga, ma kôm bu lau daêsam
sêlic iŋ.
41 Lau hoŋ sêlic iŋ dom,
magoc yac lau naŋ aŋ ti
anôm gêŋ awhiŋ Yisu têŋ
ndoc iŋ tisa ma mbo whiŋ
yac tiyham, naŋ Anötö
kêyaliŋ yac sa bu ahoc iŋ
ndê tisa ŋawaê asê.
42 Ma Anötö gic atu yac
bu anem mêtê lau, ma bu
ahoc yom asê bu iŋ kêyaliŋ
Yisu dau sa su, bu êŋsahê
lau tali ti lau batê hoŋ têŋ
bêc ŋambu-ŋga.
43 Ma propet akwa hoŋ
bocdinaŋ sêhoc yom asê pi
iŋ. Ŋac sêto bu lau hoŋ naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ Anötö oc
suc ŋac si sac kwi tu iŋ ndê
ŋaê-ŋga.”
44 Pita sôm yom dau mbo,
ma Ŋalau Dabuŋ gêm lau
hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom,
naŋ ahuc.
45 Ma lau Israel-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbo
sêwhiŋ Pita, naŋ sêhêdaê
ŋandô bu sêlic Anötö
kêmwasiŋ lau naŋ sêmbo
lau Israel si toŋ dom, naŋ ŋa
Ŋalau Dabuŋ.
46 Bu ŋac sêŋgô ŋac
lau dau sêsôm yom awha
wakuc-ŋga ti sêmpiŋ Anötö,
tôm Ŋalau Dabuŋ hôc ŋac
awha sa. Dec Pita sôm têŋ
lau Israel-ŋga dinaŋ,
47 “Anötö kêŋ Ŋalau
Dabuŋ têŋ lau gameŋ apa-
ŋga dindec tôm iŋ kêŋ
têŋ yac lau Israel-ŋga.
Bocdinaŋ ŋayham bu ŋac
sêliŋ busaŋgu.”
48 Goc iŋ kêŋ yatu bu
sêŋku ŋac tu Yisu Kilisi ndê
ŋaê-ŋga. Ma tiŋambu lau
dinaŋ sêndac Pita bu mbo
whiŋ ŋac tôm bêc ŋatô.

11

Pita gic miŋ lau gameŋ apa-ŋga si yom têŋ lau Jerusalem-ŋga

1 Lau aposel ti lau sêkêŋ
whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêmbo
gameŋ Judia-ŋga, naŋ sêŋgô
ŋawaê bu lau naŋ Israel
dom, naŋ sêkôc Anötö ndê
yom sa sêwhiŋ.
2 Magoc têŋ ndoc Pita
hu Sisaria siŋ ma mbu têŋ
Jerusalem gi, naŋ lau ŋatô
sêsôm iŋ. Ŋac lau Israel-ŋga
naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau,
ma sêsap lau Israel-ŋga si
sakiŋ akwa ma pwac sêsê
ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ. Ma
ŋac sêsôm Pita bocdec bu,
3 “Bocke am sôc lau naŋ
sêŋkuc yac neŋ mêtê dasê
ŋamlic-ŋga dom, naŋ si
andu, ma gêŋ gêŋ whiŋ
ŋac?”
4 Dec Pita gic hu whê sa
timala têŋ ŋac, gêŋ hoŋ naŋ
hôc asê iŋ, ma sôm,
5 “Têŋ bêc daŋ aö gateŋ
mbec gambo malac Jopa, e

gatuŋ kaiŋ daŋ sa ma galic
gêŋ ŋagatu daŋ. Galic gêŋ
gitôm po atu daŋ, naŋ sêsô
wac sip ŋakêcsu hale, ma
sêŋwhaŋ sip akêŋ undambê
têŋ aö meŋ.
6 Aö gatôc gwaniŋ ma
galic bôc nom-ŋga tidau-
tidau, bôc saleŋ-ŋga ti gêŋ
naŋ sêŋsêlêŋ ŋa ŋatac pu-
ŋga, ma mbac lôlôc-ŋga.
7 Dinaŋ su, goc gaŋgô
awha daŋ sôm têŋ aö bocdec
bu, 'Pita! Tisa ndic ma neŋ.'
8 Magoc aö gaô yom ma
gasôm, 'Pômdau, mba andô!
Moses ndê yomsu gic yao
gêŋ dau ma sôm bu iŋ gêŋ
ŋadômbwi, ma aö whaŋsuŋ
gêm gauc sambuc.'
9 Ma awha dau sa akêŋ
undambê tiyham ma sôm,
'Anötö bu sôm bu gêŋ daŋ iŋ
gêŋ ŋawasi, dec am sôm bu
ŋadômbwi dom.'
10 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê
aö tidim tö su, goc Pômdau
kôc mbu pi undambê gi tiy-
ham.
11 Ma têŋ ndoc dinaŋ
lauŋgac tö sêhôc asê andu
naŋ aö gambo. Ŋamalac
daŋ kêkiŋ ŋac sêtêŋ aö
sêmeŋ akêŋ malac Sisaria.
12 Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ
aö bu wahêgo dauŋ tu ŋac
lau gameŋ apa-ŋga lec dom,
ma kac aö bu wawhiŋ ŋac
wandi, dec aö gawhiŋ ŋac
ga. Ma asidôwai 6 akêŋ Jopa
sêwhiŋ yac si. Yac ahôc asê
ma asôc ŋamalac dau ndê
andu a.
13 Ma iŋ gic miŋ têŋ yac bu
aŋela daŋ hoc dau asê têŋ iŋ
yêc ndê andu, ma sôm yom
têŋ iŋ bocdec bu, 'Êmkiŋ lau
sêtêŋ malac Jopa sêndi ma
sêkôc Saimon naŋ sêsam bu
Pita, naŋ meŋ.
14 Iŋ oc whê yom sa têŋ
mac, pi lêŋ naŋ am ti nem
lau hoŋ atap Anötö ndê
mwasiŋ nem mac si ambo
tamli ŋapaŋ-ŋga sa.'
15 "Bocdinaŋ aö gac hu bu
wasôm yom têŋ ŋac, ma
têŋ ndoc dau dinaŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm ŋac ahuc tôm iŋ
meŋ pi yac têŋ ŋamata-ŋga.
16 Ma têŋ dinaŋ aö gauc
gêm Pômdau ndê yom
bocdec bu, 'Jon kêku lau ŋa
bu, tigeŋ Anötö oc êŋku mac
ŋa Ŋalau Dabuŋ.'
17 Lau dinaŋ sêkêŋ whiŋ
Pômdau Yisu Kilisi tôm yac
lau Israel-ŋga dakêŋ whiŋ,
ma bocdinaŋ dec Anötö
kêmwasiŋ ŋac ŋa Ŋalau
Dabuŋ tôm iŋ kôm têŋ yac.
Anötö dau ndê lêŋ dinaŋ,
ma aö asa dec bu walhac
ahuc?"
18 Lau Israel-ŋga dau
sêŋgô Pita ndê yom dinaŋ e
ŋac si yom mba, ma sêmpiŋ
Anötö ma sêsôm, "Kwahic
dec yac taŋyalê bu lau hoŋ
naŋ sem dau kwi, naŋ oc
sêtap Anötö ndê mwasiŋ
sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa.
Yac lau Israel-ŋga, ma lau
naŋ sêmbo Israel si toŋ dom,
naŋ sêwhiŋ."

Lau sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Antiok

19 Têŋ ndoc lau Israel-
ŋga sic Steven ndu, naŋ
sic hu sêkêŋ kisa lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga e ŋac si daêsam

sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhö
têŋtêŋ. Ŋatô sêtêŋ gameŋ
Pionisia-ŋga ti nduc Saipras,
ma ŋatô sêtêŋ malac Antiok
si. Yêc gameŋ bocke naŋ
sêhôc asê, naŋ sêhoc ŋawaê
ŋayham asê, magoc sêsôm
têŋ lau Israel-ŋga tawasê.
20 Magoc lau ŋatô naŋ
sêhu Jerusalem siŋ, naŋ si
malachu Sairin ma nduc
Saipras, naŋ sêtêŋ Antiok
si, ma sic hu sêsôm ŋawaê
ŋayham pi Pômdau Yisu têŋ
lau Grik sêwhiŋ lau Israel-
ŋga yêc malac dinaŋ.
21 Ma Pômdau gêm mbec
gweleŋ dau e lau daêsam
ŋandô sem dau kwi ma
sêkêŋ whiŋ Pômdau.
22 Tiŋambu lau Jerusalem-
ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu,
naŋ sêŋgô gêŋ dau ŋawaê,
dec sêŋkiŋ Banabas têŋ An-
tiok gi.
23-24 Banabas iŋ ŋgac
ŋayham naŋ Ŋalau Dabuŋ
gêm iŋ ahuc ma kêŋ whiŋ
ŋaŋga. Têŋ ndoc iŋ hôc
asê Antiok, naŋ gêlic bu
lau daêsam sêtap Anötö
ndê mwasiŋ sa ma sêkêŋ
whiŋ Yisu. Dec iŋ tac
ŋayham atu, ma kêgilí ŋac
bu sêsap Pômdau dôŋ, ma
sêkêŋ whiŋ iŋ ti si ŋalôm
sambuc. Ma têŋ ndoc dinaŋ
lau daêsam sêŋgô Banabas
ndê yom ma sêkêŋ whiŋ
Pômdau.
25 Malô goc Banabas têŋ
malac atu Tasis gi ma kêsalê
Saul.
26 Iŋ tap iŋ sa su, goc
kôc iŋ sa, ma iŋlu sêmbu
sêtêŋ Antiok si. Ma iŋlu
sêkôm gweleŋ yêc gôlôwac
dabuŋ ŋalôm, sêndôhôŋ lau
daêsam gitôm yala sambuc
daŋ. Malac Antiok ti malac
ŋamata-ŋga naŋ lau sic hu
sêsam lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
bu Kilisi ndê lau.
27 Têŋ ŋasawa dinaŋ
propet ŋatô akêŋ Jerusalem
sêsip Antiok si.
28 Ma Ŋalau Dabuŋ kac
ŋac si ŋgac daŋ ŋaê Agabus,
dec tisa yêc lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga aŋgô-ŋga, ma hoc yom
asê bu tiŋambu tôbôm atu
oc nem gameŋ naŋ lau Rom
sem gôliŋ, naŋ ahuc sambuc.
(Ma iŋ ndê yom dau ŋandô
sa têŋ ndoc Klaudias ti kiŋ
Rom-ŋga.)
29 Tu dinaŋ-ŋga lau naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu sêkôc gauc
pi lêŋ bu sênem asidôwai
naŋ sêndöc gameŋ Judia-
ŋga, naŋ sa. Ŋac tigeŋ-
tigeŋ sic awa sa tôm Anötö
kêmwasiŋ ŋac,
30 ma sêkêŋ têŋ Banabas lu
Saul bu sêkôc sa sêndi, ma
sêkêŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga si lau bata naŋ sêmbo
Jerusalem.

12

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtap kisa atu sa

1 Têŋ ndoc dinaŋ Kiŋ
†Herod gauc gêm tidôŋ bu
kêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga, ma kôc ŋac si lau ŋatô
dôŋ.
2 Iŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ,
dec sic Jon ndê dôwa Jems
ndu ŋa bieŋ baliŋ.

3 Iŋ gêlic bu gêŋ di-
naŋ kôm lau Israel-ŋga atac
ŋayham sa, dec iŋ sôm bu
iŋ ndê lau siŋ-ŋga sêkôc Pita
dôŋ, têŋ têm lau Israel-ŋga
sêlic om atu †Mwasiŋ Bolom
Yist Mba-ŋga.
4 Bocdinaŋ lau siŋ-ŋga
sêkôc Pita dôŋ ma sêkêŋ iŋ
ndöc gapocwalô. Ma sêkêŋ
lau siŋ-ŋga toŋ hale sêyob
iŋ sêô dau sêô dau, ma
ŋgac hale sêmbo toŋ tigeŋ-
tigeŋ ŋalôm. Herod gauc
gêm bu kêŋ iŋ ndöc dinaŋ e
lau Israel si Mwasiŋ Bolom
Yist Mba-ŋga ti †Pasowa-ŋga
pacndê, goc kôc iŋ sa ma
êmatôc iŋ yêc lau aŋgô-ŋga.
5 Bocdinaŋ Pita ndöc
gapocwalô, magoc lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêmbo
Jerusalem, naŋ sêteŋ mbec
ŋaŋga tu iŋ-ŋga têŋ Anötö.

Pômdau ndê aŋela gêm Pita sa

6 Têŋ ôbwêc daŋ Pita
yêc bêc yêc gapocwalô, ma
Herod kêmatiŋ yom tidôŋ su
bu êmatôc iŋ têŋ laŋsê. Sêsô
iŋ amba dôŋ ŋa sen lu, ma
gi sêsô pi ŋgac siŋ-ŋga lu.
Ma lau siŋ-ŋga ŋatô sêlhac
sêyob gatam.
7 Ma ŋagahô ŋambwa
Pômdau ndê aŋela daŋ hôc
asê, ma ŋawê pô gapocwalô
ŋalôm. Iŋ toŋ Pita sip ŋabi
e tali sa, ma sôm têŋ iŋ,
“Ŋagahô! Tisa!” Goc sen
naŋ sêsô iŋ amba dôŋ, naŋ
tigoloŋ ma peŋ sip gi.
8 Ma aŋela sôm, “Êmasaŋ
daôm. Kic nem piŋkap dôŋ
ma sôc nem atapa ti ŋakwê
baliŋ sa, goc êmkuc aö.” Pita
kôm gitôm iŋ sôm,
9 ma kêkuc aŋela dau. Iŋ
gauc gêm bu gêŋ naŋ aŋela
kôm, naŋ gitôm mbê daŋ,
ma kêyalê dom bu gêŋ dau
iŋ gêŋ ŋandô.
10 Iŋlu sêŋlêc ŋgac siŋ-
ŋga lu naŋ sêyob andu dau
e sêhôc asê gatam naŋ sa
malac lôm. Gatam dau gêlêc
dau su, ma sêsa awê si. Iŋlu
sêŋsêlêŋ sêsa seŋ daŋ, ma
sep tigeŋ aŋela hu iŋ siŋ.
11 Têŋ dinaŋ Pita ndê
gauc sa ma sôm têŋ dau,
“Kwahic dec aö kayalê tidôŋ
bu Pômdau kêkiŋ ndê aŋela
bu êŋgaho aö su yêc Herod
amba, bu gêŋ naŋ lau Israel-
ŋga gauc gêm bu sêkôm têŋ
aö, naŋ oc ŋandô sa dom.”
12 Iŋ kêyalê gêŋ dau pi
ŋandô, goc sa têŋ awhê
daŋ ŋaê Maria ndê andu gi.
Maria iŋ Jon, †ŋgacsêŋom
naŋ sêsam bu Mak, naŋ
dinda. Ma têŋ ôbwêc dinaŋ
lau daêsam sêkac sa sêmbo
Maria ndê andu bu sêteŋ
mbec.
13 Pita hôc asê ma kêmati
gatam. Ma awhê akiŋ daŋ
ŋaê Roda sa gi bu lic asa
kêmati gatam.
14 Iŋ ŋgô iŋ awha dec
kêyalê bu Pita, dec tac
ŋayham sa atu ma kêlhiŋ
gatam siŋ kêti mbu gi ma
sôm têŋ lau bu, “Pita dê
kalhac gatam!”
15 Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ
dom, ma sêsôm têŋ iŋ bu,
“Am nem gauc kêŋsôŋ!”
Goc iŋ sôm yom pi Pita
ŋapaŋ e ŋac sêsôm, “Mboe

iŋ ndê aŋela, me?”
16 Sêkôc gauc dinaŋ
sêmbo, ma Pita gacgeŋ
kêmati gatam kalhac. Malô
ma sêlêc gatam su têŋ iŋ e
sêlic iŋ ma sêsö ŋandô.
17 Pita gic amba bu sênem
dau dôŋ, goc gic miŋ yom
pi ŋalêŋ naŋ Pômdau kôc iŋ
su yêc gapocwalô. Ma iŋ
sôm, “Mac andi ma asôm asê
têŋ Jems ma asidôwai ŋatô.”
Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa gi.
18 Têŋ bêbêc lau siŋ-ŋga
naŋ sêyob gapocwalô sêlic
bu Pita aŋgô mba. Gêŋ dau
gêli ŋac ŋalôm sa ŋandô, ma
ŋac gauc gêm yom daêsam
pi iŋ bu oc mbo nde.
19 Ma Herod ŋgô ŋawaê,
dec kêŋ lau sêŋsalê iŋ e
gimba. Goc iŋ kêsu lau siŋ-
ŋga naŋ sêyob Pita, ma gic
atu bu sêndic ŋac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tiŋambu Herod hu gameŋ
Judia-ŋga siŋ ma sa têŋ
malac Sisaria gi bu mbo bêc
ŋatô.
20 Tôm ŋasawa hic baliŋ
ŋagec gi su, naŋ yom
ŋawapac ŋatô yêc Herod
ma lau malac Taya ma
Saidon-ŋga ŋalhu, dec iŋ
gêlic ŋac sac. Magoc têŋ
têm iŋ mbo malac Sisaria,
naŋ lau dau ŋalôm tigeŋ ma
gauc gêm bu sêhê wamba
iŋ tiyham. Ŋahu bu ŋac
sêmbo Herod ndê gôliŋ
ŋapu ma lau gameŋ dinaŋ-
ŋga takwê Herod tôm yala
hoŋ, bu nem ŋac sa ŋa gêŋ
daneŋ-ŋga ŋatô. Tu dinaŋ-
ŋga sêmasaŋ yom whiŋ
Blastus, ŋgac naŋ yob Herod
ndê andu, ma semlhi iŋ bu
nem ŋac awha têŋ Herod.
Ma sic ndoc bu sêmasaŋ
yom wamba-ŋga dau whiŋ
Herod.
21 Têŋ bêc dau Herod sôc
ndê ŋakwê ti ŋawasi kiŋ-
ŋga sa, goc ndöc ndê pôŋ ma
sôm ndê yom daêsam asê
têŋ lau malac lu dinaŋ-ŋga.
22 Ŋac sêŋgô su ma
sêmbwêc, “Kec! Awha
dindec ŋamalac ŋambwa
ndê awha dom, anötö daŋ
ndê awha.”
23 Herod ŋgô ŋac si yom
dinaŋ, dec toc dau sa kêlêc
ma kêŋ waê têŋ Anötö dom.
Ma tu dinaŋ-ŋga Pômdau
ndê aŋela gic iŋ ma kôm iŋ
gêmbac atu. Dombo sem iŋ
ahuc ma seŋ iŋ e mbac ndu.
24 Têŋ têm dinaŋ ma
kêsêlêŋ meŋ, naŋ lau sem
mêtê ŋapaŋ e Anötö ndê
yom tiapa, ma lau daêsam
sêkêŋ whiŋ.
25 Banabas lu Saul sic
bata si gweleŋ yêc malac
Jerusalem, goc sêmbu sêtêŋ
Antiok si. Ma sêkôc Jon,
ŋgac naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê
daŋ bu Mak, naŋ whiŋ iŋlu
gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gweleŋ

1 Lau propet ti kêdôhôŋ-
waga bocdec sêmbo m alac
Antiok ma sêkôm gweleŋ
yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm.
Banabas lu Saimon naŋ
sêsam bu Naiga, Lusias
akêŋ malac Sairin, Saul ma

Manaen (naŋ tiatu whiŋ
†Herod Antipas têŋ ndoc
iŋlu sêmbo balê).
2 Têŋ bêc daŋ ŋac lau
dau sêmbo sêwhiŋ dau ma
sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu
sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma
Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ ŋac
bu, “Aö kayaliŋ Banabas lu
Saul sa bu sêkôm gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga. Boc-
dinaŋ anem mbec iŋlu ma
aŋkiŋ iŋlu sêsa sêndi ma
sêkôm gweleŋ dau.”
3 Lau dau sêŋgô su, goc
sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ti
sêteŋ mbec ŋasawa daŋ tiy-
ham, ma sêkêŋ amba sac
Saul lu Banabas, ma sêŋkiŋ
iŋlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbo nduc Saipras

4 Ŋalêŋ dinaŋ Ŋalau
Dabuŋ kêkiŋ Saul lu Ban-
abas, dec iŋlu sêtêŋ malac
Selusia si, ma sêpi waŋ daŋ
ma sêsa nduc Saipras si.
5 Ŋac sêsôc baö yêc malac
Salamis, ma sêsôc lau Israel
si lôm wê-ŋga yêc dindê, ma
sem mêtê lau ti sêhoc Anötö
ndê yom asê. Ma Jon mbo
whiŋ iŋlu bu nem iŋlu sa.
6 Tiŋambu sêŋsêlêŋ ma
sêhoc ŋawaê ŋayham asê
yêc nduc Saipras ŋagameŋ
hoŋ e sêhôc asê malac
Papos. Yêc dinaŋ sêtap
propet tasaŋ daŋ sa naŋ
kôm gweleŋ mbectoma-ŋga
whiŋ. Iŋ ŋgac Israel-ŋga
daŋ ma iŋ ndê ŋaê Ba-Jisas.
7 Iŋ gêm akiŋ ŋgac Rom-
ŋga naŋ gêm gôliŋ nduc
Saipras, naŋ ndê ŋaê Segias
Polas. Gôliŋwaga dau iŋ
ŋgac tigauc, dec kêgalêm
Banabas lu Saul sa, bu iŋ tac
whiŋ bu sêwhê Anötö ndê
yom sa têŋ iŋ.
8 Magoc Ba-Jisas kôm
bu êŋgwiniŋ ti kêŋ kisa
iŋlu, ma tac whiŋ bu kac
gôliŋwaga dau kwi bu kêŋ
whiŋ Pômdau dom. (Ba-Jisas
ndê ŋaê daŋ Elimas, naŋ
danem kwi bu Mbectoma.)
9 Têŋ ndoc dinaŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm Saul, naŋ sêsam
bu Pol ahuc, ma iŋ tahê
Elimas ma sôm,
10 “Am Sadaŋ atu am! Am
kêŋ kisa lêŋ gitêŋ hoŋ, ma
sac ti mêtê tasaŋ gêm am
ahuc. Am bu kôm Pômdau
ndê lêŋ solop êŋsôŋ.
11 Kwahic dec am oc
êmsahê Pômdau ndê ŋaclai.
Am oc tampec sa ma tôm
bêc ŋatô am oc lic gameŋ
ti ac ŋawê tiyham dom.”
Ma ŋagahô ŋasec gêm
ŋgac dau tandô ahuc, ma
iŋ kêsêlêŋ kêsa ma kêsalê
ŋamalac daŋ bu kêm iŋ
amba ma wê iŋ.
12 Segias Polas hêdaê tu
Saul lu Banabas si yom pi
Pômdau-ŋga, ma têŋ ndoc
iŋ gêlic gêŋ naŋ hôc asê Eli-
mas, naŋ iŋ kêŋ whiŋ Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

13 Pol lu Banabas ma Mak
sêhu Papos siŋ ma sêpi
waŋ daŋ, ma sêlac sêtêŋ
malac Pega naŋ yêc gameŋ
Pampilia-ŋga si. Yêc gameŋ
dinaŋ Jon hu iŋlu siŋ ma
mbu têŋ Jerusalem gi.

14 Goc iŋlu sêhu Pega siŋ
ma sêtêŋ malac Antiok naŋ
yêc gameŋ Pisidia-ŋga,* naŋ
si. Têŋ bêc Sabat-ŋga sêsôc
lau Israel si lôm wê-ŋga si,
ma sêndöc sic.
15 Sêŋgô Anötö ndê yom
naŋ sêsam yêc Buku Yomsu-
ŋga ti Propet si Buku, goc lau
bata lôm wê-ŋga-ŋga sêkêŋ
yom têŋ iŋlu ma sêsôm,
“Asidôwa lu. Amlu nem yom
bu yêc bu apuc lau dindec
dôŋ, dec asôm asê têŋ yac.”

16 Goc Pol tisa kalhac, ma
gic amba têŋ lau bu sênem
dau dôŋ, goc sôm, “Mac lau
Israel-ŋga ti mac lau apa
naŋ atoc Anötö sa. Aŋgô su
naŋ!
17 Yac lau Israel-ŋga mba
Anötö kêyaliŋ yac mba
abaŋi sa. Ma tiŋambu
iŋ kôm ŋac si wakuc naŋ
sêndöc gameŋ Isip-ŋga, n
aŋ sêti lau toŋ atu. Ma têŋ
ndoc iŋ kôc ŋac su yêc Isip,
naŋ kôm gêŋ ti ŋaclai atu
daêsam.
18 Tiŋambu ŋac sêkôm
mêtê wachuc daêsam tôm
yala 40 naŋ sêmbo gameŋ
sawa, magoc Anötö hu ŋac
siŋ dom.
19 T iŋambu iŋ ku lau toŋ 7
dulu yêc gameŋ Kanan-ŋga,
ma kêŋ ŋac si gameŋ têŋ lau
Israel-ŋga sêwêkaiŋ.
20 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc
asê yêc yala 450 ŋalôm.
Tiŋambu iŋ kêŋ lau sêmatôc
yom-ŋga sêyob lau Israel-
ŋga e meŋ têŋ propet
Samuel ndê têm.
21 Têŋ ndoc dinaŋ lau dau
sêndac kiŋ daŋ bu nem gôliŋ
ŋac, ma Anötö kêŋ Saul, naŋ
ndê damba Kis akêŋ Ben-
jamin ndê toŋ. Saul gêm
gôliŋ tôm yala 40,
22 goc Anötö kôc iŋ su ma
kêŋ Dawid ti kiŋ ô iŋ su.
Ma iŋ sôm yom pi Dawid
bocdec bu, ‘Aö galic Jessi ndê
atu Dawid bu ŋgac naŋ ndê
ŋalôm ti gauc tap aneŋ atac
whiŋ sa, ma oc kôm gêŋ hoŋ
tôm aö atac whiŋ.’
23 Anötö kêyaliŋ ŋgac nem
lau si-ŋga Yisu sa yêc Dawid
dau ndê wakuc, tôm iŋ gic
bata muŋ su, ma kêŋ iŋ hôc
asê Israel.
24 Yisu gic hu ndê gweleŋ
su dom, ma Jon gêm mêtê
têŋ lau Israel-ŋga hoŋ bu
sênem si ŋalôm kwi ma sêliŋ
busaŋgu.
25 Têŋ ndoc Jon ndê
gweleŋ kêpiŋ bu pacndê,
naŋ iŋ sôm têŋ lau bu, ‘Mac
gauc gêm bu aö asa? Ŋgac
naŋ Anötö gic bata bu ti
mac nem Mesaya, naŋ aö
dom. Mba! Magoc iŋ oc meŋ
êŋkuc aö. Iŋ ŋgac tiwaê
ma aö ŋgac ŋambwa, gitôm
dom bu wati iŋ ndê ŋgac
akiŋ tu waŋgapwêc iŋ ndê
atapa ŋawalô su-ŋga.’

26 “O asidôwai. Mac
lau Israel-ŋga naŋ asa akêŋ
abaŋ Abraham, ti mac lau
naŋ ambo lau Israel si toŋ
dom magoc atoc Anötö sa.
Ŋawaê dindec pi Anötö ndê

* **13:14** Malac lu ŋaê Antiok sêyêc. Daŋ yêc gameŋ Siria-ŋga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma daŋ yêc gameŋ Pisidia-ŋga (alic map).

lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ iŋ
kêŋ gic waê yac hoŋ.
27 Lau Israel Jerusalem-
ŋga ti ŋac si lau bata sêsam
propet akwa-kwa si yom asê
yêc ŋac si lôm wê-ŋga tôm
bêc Sabat-ŋga hoŋ. Magoc
têŋ têm Yisu hôc asê, naŋ
sêŋyalê dom bu iŋ Mesaya
dau, ma sêkic yom bu sêndic
iŋ ndu. Ŋac sêŋyalê dom bu
lêŋ bocdinaŋ dec kôm yom
naŋ lau propet dau sêhoc
asê pi Mesaya, naŋ ŋandô sa.
28 Ŋac sêtap yom giso daŋ
sa pi Yisu tu bu sêndic
iŋ ndu-ŋga lec dom, magoc
sêndac Pailot bu ndic iŋ ndu.
29 Ŋac si lêŋ dinaŋ dec
kôm yom hoŋ naŋ sêto pi
Yisu muŋ su, naŋ ŋandô sa.
Pailot ndê lau sic Yisu ndu
su, goc lau sêkôc iŋ su yêc
a gicso ma sêkêŋ iŋ ndê
ŋamlaŋ yêc sêhô.
30 Magoc Anötö uŋ iŋ sa
akêŋ lau batê-ŋga.
31 Ma tôm bêc daêsam iŋ
mbo whiŋ lau naŋ sêŋsêlêŋ
sêwhiŋ iŋ têŋ ndoc iŋ gic
hu ndê gweleŋ yêc Galili e
lau sic iŋ ndu yêc Jerusalem.
Ŋac lau dau sêlic iŋ tisa su
yomandô, madec sêsôm asê
têŋ lau hoŋ.
32-33 Kwahic dec yac asôm
ŋawaê ŋayham asê têŋ mac
bocdec bu, Anötö uŋ Yisu
sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma
bocdinaŋ dec yom naŋ iŋ gic
bata têŋ abaŋi, naŋ kwahic
dec iŋ kôm ŋandô sa têŋ
abaŋi si lau wakuc yac dec.
Tôm yom naŋ sêto yêc Wê
tilu-ŋga yêc Buku Wê-ŋga
bocdec bu, *'Acsalô lec am ti
aö neŋ atuŋgac solop, ma aö
gati am Damam.'*
34 Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau
batê-ŋga bu iŋ ŋamlic tibalê
dom. Bu mba, dec oc tôm
dom bu sêto yom bocdec bu,
*'Pwac dabuŋ naŋ aö kamatiŋ
gawhiŋ Dawid, naŋ tidôŋ su,
ma mac oc atap pwac dau ŋa-
mwasiŋ sa.'*
35 Ma yom dau Dawid to
yêc bocdec, *'Am oc hu nem
Ŋgac Dabuŋ siŋ bu tibalê
dom.'*
36 Aŋgô su naŋ! Dawid to
yom dinaŋ hêganôŋ iŋ dau
dom. Bu têŋ ndoc Dawid
gic bata gweleŋ naŋ Anötö
kêŋ sip iŋ amba, naŋ Dawid
mbac ndu whiŋ lau têm di-
naŋ-ŋga, ma sêŋsuhuŋ iŋ
whiŋ ndê apai. Ma iŋ ndê
ŋamlaŋ tibalê su.
37 Tigeŋ Yisu, naŋ Anötö
uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga,
naŋ ndê ŋamlaŋ tibalê dom.
38 "Bocdinaŋ aneŋ
asidôwai hac, aŋgô. Aö tac
whiŋ bu mac aŋyalê ŋapep
bu yom naŋ yac ahoc asê têŋ
mac, naŋ bu whê mac nem
gauc sa pi lêŋ bu Anötö suc
mac nem sac kwi tu Yisu-
ŋga.
39 Mac nem daŋ gitôm dom
bu êŋkuc yomsu hoŋ naŋ
Moses to e Anötö lic iŋ bu
ŋamalac gitêŋ. Mba andô!
Tigeŋ kwahic dec lau naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ Anötö
gêlic ŋac bu lau gitêŋ tu iŋ-
ŋga.
40 Ayob daôm bu atec
ŋawaê ŋayham dindec dom,
tu bu yom naŋ lau propet

sêsôm, naŋ ŋandô sa pi mac
dom. Yom dau bocdec:
41 Alic su naŋ mac lau
apu yom ti ataŋ bôlê-
ŋga. Kwahic dec aö
oc wakôm gêŋ atu daŋ,
naŋ lau bu sêsôm asê
têŋ mac, dec oc akêŋ
whiŋ dom! Mac alic
ti ahêdaêm, magoc oc
andiŋam!” *[Hab 1:5]*

42 Pol gic bata iŋ ndê
yom dinaŋ, ma iŋlu Ban-
abas bu sêhu lôm wê-ŋga
siŋ sêsa awê sêndi. Ma
lau sêndac iŋlu bu sêmbu
sêmeŋ têŋ Sabat ŋambu-
ŋga, ma sêsôm yom tiyham
pi gêŋ hoŋ dinaŋ.
43 Lau bata lôm wê-ŋga
sêkêŋ gôlôwac sêsa si su,
ma lau daêsam sêŋkuc Pol
lu Banabas. Lau ŋatô
ŋac lau Israel-ŋga, ma lau
ŋatô ŋac lau gameŋ apa-
ŋga naŋ sêŋkuc lau Israel
si sakiŋ sênem akiŋ Anötö-
ŋga. Ma Pol lu Banabas sem
yomgalôm sêwhiŋ ŋac, ma
sem la ŋac bu takwê Anötö
ndê mwasiŋ tu bu puc ŋac
si sêkêŋ whiŋ dôŋ tôm bêc
hoŋ.

44 Sabat daŋ tiyham hôc
asê, ma lau daêsam andô
sêkac dau sa bu sêŋgô
Pômdau ndê yom. Kêpiŋ
bu lau malac-ŋga hoŋ sêmeŋ
sêpitigeŋ.
45 Tigeŋ lau Israel-ŋga
ŋatô sêlic toŋ atu dinaŋ
ma sem lêmuŋ ŋandô.
Bocdinaŋ ŋac atac ŋandê ma
sêsôm yom sac-sac daêsam
bu sêŋgwiniŋ Pol ti ndê yom.

46 Magoc iŋlu Banabas
sêlhac ti atac pa su ma
sêô ŋac si yom ma sêsôm,
“Anötö kêkiŋ alu bu asôm
iŋ ndê yom asê têŋ mac lau
Israel-ŋga muŋ. Magoc mac
atec iŋ ndê yom. Mac atec
bu atap seŋ andöc tamli-ŋga
sa, a? Tu dinaŋ-ŋga dec
alu oc ahu mac siŋ, ma atêŋ
lau naŋ lau Israel dom, naŋ
andi.
47 Pômdau dau gic atu alu
bu akôm bocdinaŋ, tôm yom
naŋ Aisaya to pi Anötö ndê
ŋgac akiŋ bocdec bu:
Aö waŋkiŋ am gitôm ŋawê
bu têŋ lau naŋ lau Israel
dom, naŋ ndi. Ma am oc
sôm ŋawaê ŋayham asê
pi aneŋ lêŋ wanem lau
si-ŋga e tiapa yêc gameŋ
hoŋ.” *[Ais 49:6]*

48 Lau gameŋ apa-ŋga di-
naŋ sêŋgô yom dau, ma
ŋac atac ŋayham sa ma
sêtoc Pômdau ndê yom sa.
Ma lau hoŋ naŋ Pômdau
kêyaliŋ ŋac sa su bu sêtap
seŋ sêndöc tali-ŋga sa, naŋ
sêkêŋ whiŋ.

49 Ma Pômdau ndê yom gi
tiapa gêm gameŋ hoŋ dinaŋ
ahuc.
50 Magoc yêc malac dinaŋ
lau Israel-ŋga ŋatô sêŋgilí
lau bata ti lauwhê tiwaê naŋ
sêmbo gôlôwac Israel-ŋga
ŋalôm, ma sêkêŋ kisa Pol lu
Banabas ma sêmasuc iŋlu su
yêc ŋac si gameŋ.
51 Bocdinaŋ iŋlu sêtoŋ kop
su yêc si gahi bu tôc lau dau
si giso asê, ma sêtêŋ malac
Aikoniam si.

52 Ma Anötö kêŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm lau malac
Antiok-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu, naŋ ahuc, ma sêmbo ti
atac ŋayham ŋapaŋ.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbo malac Aikoniam

1 Pol lu Banabas sêhôc asê
malac Aikoniam, ma sêŋkuc
si gêbôm ma sêsôc lau Israel
si lôm wê-ŋga si. Ma yêc
dinaŋ iŋlu sem mêtê ŋalêŋ
ŋayham e lau daêsam sêkêŋ
whiŋ Yisu, lau Israel-ŋga ma
lau gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.
2 Magoc lau Israel-ŋga naŋ
sêkôc iŋlu si yom sa ti sêkêŋ
whiŋ dom, naŋ sêŋgilí lau
gameŋ apa-ŋga e sêlic lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga sac.
3 Tu dinaŋ-ŋga Pol lu Ba-
nabas sêmbo malac Aiko-
niam ŋasawa hic baliŋ, ma
sêlhac ŋaŋga tu bu sêwhê
Pômdau ndê yom sa-ŋga.
Ma Pômdau kêŋ ŋaclai têŋ
iŋlu bu sêkôm gêŋ dalô ti
gêŋ atu-tu, tu bu puŋ yom
naŋ iŋlu sêhoc asê pi iŋ ndê
mwasiŋ, naŋ dôŋ.
4 Gêŋ dau kôm lau malac-
ŋga sêwhê dau kôc, ŋatô
sêlhac sêwhiŋ lau Israel-
ŋga, ma ŋatô sêlhac sêwhiŋ
aposel lu dinaŋ.
5 Têŋ dinaŋ lau Israel-ŋga
ma lau gameŋ apa-ŋga naŋ
sêkêŋ kisa iŋlu, naŋ sêkic
yom sêwhiŋ ŋac si lau bata
bu sêkôm iŋlu ŋayom ma
sêtuc iŋlu ŋa hoc ndu.
6-7 Tigeŋ iŋlu sêŋgô ŋapuc,
ma bocdinaŋ dec sêlhö
sêtêŋ gameŋ Likonia-ŋga
si. Ma yêc gameŋ dinaŋ,
iŋlu sêkôm gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga yêc malac
Listra ma malac Derbi ma
yêc ŋagameŋ ŋamakê-ŋga.

Pol lu Banabas sêtêŋ malac Listra si

8 Yêc malac Listra ŋgac
bôliŋ daŋ mbo, naŋ gahi lu-
lu tibalê. Dinda kôc iŋ bocdi-
naŋ, ma iŋ kêsêlêŋ daŋ dom.
9 Têŋ bêc daŋ iŋ ndöc
gameŋ naŋ Pol gêm mêtê
mbo, ma ŋgô iŋ ndê yom.
Pol tahê iŋ e kêyalê bu iŋ kêŋ
whiŋ Pômdau ŋaŋga tôm bu
kôm iŋ ŋayham sa.
10 Dec Pol ta yom ŋa awha
atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma
ŋagahô ŋambwa ŋgac dau
tisa ma kêsêlêŋ.
11 Lau Likonia-ŋga sêlic
gêŋ naŋ Pol kôm, dec
sêmbwêc yêc dau awha-
ŋga ma sêsôm, “Kec, anötöi
sem ŋamalac aŋgô ma sêsip
sêtêŋ yac sêmeŋ.”
12 Ma sêhê ŋaê Seus pi
Banabas kêkuc ŋac si anötö
ŋamata-ŋga ndê ŋaê. Ma
sêsam Pol bu Hermes, kêkuc
ŋac si anötö apa daŋ ŋaê,
ŋahu bu iŋ ŋgac sôm yom-
ŋga.
13 Lau malac dinaŋ-ŋga si
lôm tu sênem akiŋ ŋac si
anötö apa Seus, naŋ kalhac
kêpiŋ malac dau ŋagatam.
Ma anötö apa Seus ndê
dabuŋsiga daŋ, ti ŋac lau
malac-ŋga atac whiŋ bu
sêkêŋ gêŋ pi ya ti da têŋ
Pol lu Banabas. Dec iŋ kôc
makao gapoc ŋatô ma gêŋ
ŋatô tu sêŋgôlôŋ makao ma
sêkêŋ ti da-ŋga, ma ŋac hoŋ

sêkac dau sa sêmbo malac
dau ŋasactô.
14 Magoc têŋ ndoc aposel
lu sêŋgô gêŋ dinaŋ ŋawaê,
naŋ sêkac si ŋakwê kic bu
sêtôc asê bu sêlic gêŋ dau
so sambuc. Ma sêsa ŋalhu
si, ma sêmbwêc yom bocdec
bu,
15 “Ei! Mac akôm iŋ dinaŋ
tu ake-ŋga? Alu ŋamalac
atôm mac, ma ameŋ bu
asôm ŋawaê ŋayham asê têŋ
mac. Alu bu asôm têŋ mac
bu ahu nem anötöi tasaŋ
hoŋ siŋ ma anem daôm kwi
ma anem akiŋ Anötö Tali
Ŋadau, naŋ kêmasaŋ un-
dambê ti nom ma gwêc ti
gêŋ hoŋ.
16 Muŋ-ŋ ga iŋ kêŋ ŋasawa
têŋ lau nom-ŋga hoŋ bu
sêkôm gêŋ tôm si atac whiŋ.
17 Magoc iŋ kêmwasiŋ lau
nom-ŋga ŋapaŋ bu whê ŋac
si gauc sa pi iŋ. Iŋ kêŋ u gic
akêŋ umboŋ, dec mac nem
ôm sem ŋandô daêsam. Iŋ
kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga daêsam
têŋ mac, ti gêŋ ŋayham-
ŋayham tu bu kôm mac atac
ŋayham-ŋga.”
18 Iŋlu sêwhê gêŋ hoŋ di-
naŋ sa têŋ lau dau, magoc
lau ŋatô si gauc sa dom, ma
sêkôm ŋaŋga bu sêkêŋ da
têŋ iŋlu.
19 Têŋ dinaŋ lau Israel-ŋga
ŋatô naŋ sêmeŋ akêŋ malac
Antiok ma Aikoniam, naŋ
sêsôm yom daêsam têŋ lau
e sêkac si ŋalôm kwi ma
sêlic Pol lu Banabas sac. Dec
sêtuc Pol ŋa hoc e gauc gêm
bu iŋ mbac ndu su, goc sêhê
iŋ sa malac ŋamakê gi.
20 Magoc lau sêkêŋ whiŋ
Yisu-ŋga ŋatô sêsa si
sêŋgihi iŋ a huc, dec iŋ tisa
ma mbu sôc malac Listra gi.
Ma ŋagalaŋsê iŋlu Banabas
sêlhö sêtêŋ malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtêŋ Antiok si

21 Iŋlu sêsôm ŋawaê
ŋayham asê yêc malac atu
Derbi, e lau daêsam sêkêŋ
whiŋ Pômdau. Tiŋambu
iŋlu sêmbu si, ma sic lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga kêsi yêc
malac Listra, Aikoniam, ma
Antiok yêc gameŋ Pisidia-
ŋga.
22 Sêpuc lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga
ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ
dom. Sêsôm têŋ ŋac bu,
“Yac bu dambo Anötö ndê
gôliŋ ŋapu, naŋ iŋ gêŋ
sauŋ dom. Dalhac ŋaŋga
ma dahôc ŋawapac dandic
ŋawaê.”
23 Ma yêc lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga ŋatoŋ hoŋ naŋ iŋlu
sic kêsi, naŋ Pol lu Ban-
abas sêŋyaliŋ lau bata sa bu
sêyob toŋ tigeŋ-tigeŋ. Iŋlu
sem mbec lau bata dau ma
sêkêŋ ŋac sêsip Pômdau,
naŋ ŋac hoŋ sêkêŋ whiŋ iŋ,
naŋ amba. Ma ŋac hoŋ sêhu
gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu bu
sêteŋ mbec-ŋga, ma sêndac
Pômdau bu puc lau bata dau
dôŋ.
24 Iŋlu sic gameŋ Pisidia-
ŋga kêsi su, goc sêtêŋ gameŋ
Pampilia-ŋga si.
25 Yêc dinaŋ sêhoc ŋawaê
ŋayham asê yêc malac Pega,
ma tiŋambu sêsa malac
Atalia si.

26 Ma yêc Atalia sêpi waŋ daŋ, ma sêmbu sêtêŋ malac
Antiok naŋ yêc gameŋ Siria-
ŋga si. Muŋ-ŋga lau yêc
malac d au sêŋyaliŋ iŋlu sa
ma sêteŋ Anötö bu êmwasiŋ
iŋlu tu gweleŋ naŋ kwahic
dec iŋlu sic bata su-ŋga.
27 Sêhôc asê su goc sêkac
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ
sa, ma sic miŋ gêŋ hoŋ
naŋ Anötö gêm iŋlu sa bu
sêkôm. Ma sêsôm asê têŋ
ŋac bu kwahic dec Anötö
gêlêc gatam su têŋ lau naŋ
lau Israel dom, dec ŋac si lau
daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu.
28 Ma iŋlu sêmbo sêwhiŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc
malac Antiok ŋasawa baliŋ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbo Jerusalem

1 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
ŋatô akêŋ gameŋ Judia-ŋ
ga sêhôc asê Antiok, ma
sêndôhôŋ yom têŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga naŋ lau Israel
dom, naŋ bocdec bu, “Mac
bu asê nem lauŋgac si
ŋamlic ŋatô su aŋkuc pwac
naŋ Moses to yom pi, naŋ
dom, dec oc tôm dom bu
Anötö nem mac si.”
2 Tu yom dinaŋ-ŋga dec
kisa atu yêc Pol lu Banabas
ma lau gameŋ Judia-ŋga di-
naŋ ŋasawa, ma sêseŋ dau
ŋapaŋ pi yom dau. Boc-
dinaŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sêŋyaliŋ Pol lu Banabas ma
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô
sa, ma sêŋkiŋ ŋac bu sêpi
Jerusalem sêndi ma sêŋgô
lau aposel ti lau bata si gauc
pi yom dau.
3 Sêŋkiŋ ŋac si su, ma têŋ
ndoc Pol ti lau dau sêŋsêlêŋ
sêmbo seŋ, naŋ sic miŋ
têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc
gameŋ Pionisia ti Samaria-
ŋga, pi ŋac si gweleŋ têŋ lau
naŋ lau Israel dom. Sêwhê
sa bu lau apa daêsam sêkac
si ŋalôm kwi ma sêkêŋ whiŋ
Pômdau. Ma yom dau kôm
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ atac
ŋayham atu.
4 Ma têŋ ndoc sêhôc asê
Jerusalem, naŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga ti aposel ma lau
bata sêkôc ŋac sa. Ma iŋlu
sic miŋ gêŋ hoŋ naŋ Anötö
gêm iŋlu sa bu sêkôm.
5 Têŋ dinaŋ lau Palêsai
ŋatô naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu,
naŋ sêtisa ma sêsôm, “Yac
gauc gêm tidôŋ bu dandic
atu bu lau gameŋ apa-ŋga
naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ
sêsê launŋgac si ŋamlic ŋatô
su ma sêsôc Moses ndê
yomsu ŋapu.”
6 Goc sêkac lau aposel ti
lau bata hoŋ sa sêpitigeŋ bu
sêkôc gauc pi yom dau.
7 Sêsôm yom ŋasawa baliŋ
su, goc Pita tisa ma sôm,
“Asidôwai, gauc nem gêŋ
naŋ Anötö kôm têŋ lau
gameŋ apa-ŋga ŋatô, têŋ
têm dê gi su. Mac aŋyalê su
bu iŋ gêlic ŋayham bu ŋac
sêŋgô ŋawaê ŋayham sa aö
dauŋ whaŋsuŋ, ma sêkêŋ
whiŋ.
8 Anötö naŋ kêyalê
ŋamalac hoŋ si ŋalôm, naŋ
kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ ŋac

tôm iŋ kêŋ têŋ yac, dec tôc
asê bu iŋ ndê mwasiŋ gic
ŋac ŋawaê whiŋ.
9 Iŋ kêmasaŋ ŋac si ŋalôm
ŋawasi sa tu ŋac si sêkêŋ
whiŋ-ŋga, gitôm iŋ kôm têŋ
yac. Gêŋ dau whê sa bu iŋ
gêlic yac hoŋ bu lau kaiŋ
tigeŋ.
10 Magoc iŋ kôc ŋac sa tu
sêŋkuc Moses ndê yomsu-
ŋga dom. Yomsu dau
kêŋ ŋawapac têŋ yac ti
damaŋi, naŋ datôm dom bu
dahôc. Bocke dec mac bu
akêŋ ŋawapac dau sac lau
gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ
whiŋ, naŋ si bakêyac? Mac
bu akôm bocdinaŋ dec oc
aŋsahê Anötö, ma mboe oc
kôm iŋ atac ŋandê. Ma mac
oc alhac iŋ ndê lêŋ nem lau
si-ŋga ahuc.
11 Magoc yac dakêŋ whiŋ
bu Anötö gêm yac lau Israel-
ŋga si tu mwasiŋ naŋ datap
sa ŋambwa yêc Pômdau
Yisu-ŋga. Ma ŋac lau dindê
bocdinaŋ.”

12 Ma têŋ dinaŋ Banabas
lu Pol sic miŋ yom pi gêŋ
dalô ti gêŋ atu-tu naŋ Anötö
gêm iŋlu sa bu sêkôm yêc
lau gameŋ apa-ŋga ŋalôm.
Ma lau hoŋ naŋ sêkac sa
sêndöc, naŋ sem dôŋ ma
sêkêŋ daŋga iŋlu si yom.
13 Iŋlu si yom pacndê, goc
Jems sôm yom asê bocdec
bu, “Asidôwai, aŋgô aneŋ
yom.
14 Pita whê sa têŋ yac su pi
gêŋ naŋ Anötö kôm bu kôc
lau gameŋ apa-ŋga ŋatô sa
sêti iŋ ndê.
15 Gêŋ dau kêkuc yom naŋ
propet daŋ to muŋ su bocdec
bu:
16 Pômdau sôm, ‘Tiŋambu
aö oc wambu wameŋ,
ma wapuc Dawid ndê
gôliŋ kiŋ-ŋga dôŋ tiy-
ham. Dawid ndê gôliŋ
dau kwahic dec tisac
gitôm andu naŋ tiakwa
su, magoc aö oc wakwê
sa tiyham.
17 Ŋalêŋ dinaŋ dec wa-
masaŋ lêŋ bu lau sêŋsalê
aö, ma sêtigasuc aö tiyham.
Ma lau gameŋ apa-ŋga naŋ
gahê aneŋ ŋ aê pi ŋac, naŋ
sêwhiŋ.’ Pômdau, naŋ oc
kôm gêŋ dau ŋandô sa, naŋ
ndê yom dau dinaŋ.
18 Iŋ kêmasaŋ lêŋ dau
gwanaŋ su.” *[Amos 9:11-12]*
19 Goc Jems sôm, “Bocd-
inaŋ aö gauc gêm bu lau
gameŋ apa-ŋga naŋ sêkac
si ŋalôm kwi ma sêsôc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ
oc dakêŋ ŋawapac têŋ ŋac
dom.
20 Mba! Dato bapia têŋ
ŋac, ma dakêŋ puc ŋac bu
sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ
lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi
gwam, naŋ dom, bu gêŋ
dau ŋadômbwi yêc Anötö
aŋgô-ŋga. Danem la ŋac
bu sêkôm mêtê mockaiŋ-
ŋga dom, ma sêneŋ bôc naŋ
sêkiŋ ndu ma wata ti dac
naŋ dom.
21 Yom dau dinaŋ. Moses
ndê yom, naŋ oc sêŋyalê
su, ma bocdinaŋ dato yom
pi dom. Bu lau sem mêtê
pi Moses ndê yom yêc
malac atu-tu hoŋ gitôm yala

daêsam su, ma sêsam iŋ ndê buku yêc ŋac si lôm wê-ŋga tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ.”

Sêto bapia têŋ lau gameŋ apa-ŋga

22 Têŋ dinaŋ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ si ŋalôm tigeŋ, bu sêŋyaliŋ ŋac si lau ŋatô sa, bu sêtêŋ Antiok sêwhiŋ Pol lu Banabas sêndi. Ŋac s êŋyaliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋgac bata lu sa, naŋ Judas, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Basabas, lu Sailas.

23 Ma sêto bapia daŋ bu iŋlu sêkôc tôhôŋ, naŋ sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindec têŋ mac lau gameŋ apa-ŋga naŋ akêŋ whiŋ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameŋ Siria-ŋga ti Silisia-ŋga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô ŋayham têŋ mac.

24 Yac atap sa bu yac mba lau ŋatô sêhôc asê mac, ma sêkôm mac nem ŋalôm ŋawapac tu ŋac si yom pi mêtê dasê lauŋgac ŋamlic-ŋga. Yac aŋkiŋ lau dau sêtêŋ mac sêloc dom.

25 Bocdinaŋ yac hoŋ gauc gêm tidôŋ bu aŋyaliŋ lau ŋatô sa ma aŋkiŋ ŋac sêtêŋ mac sêloc sêwhiŋ yac mba silip ŋayham lu, naŋ Pol lu Banabas.

26 Iŋlu sêkêŋ dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê, ma sêtöc dau dom bu sêmbac ndu tu iŋ ndê ŋaê-ŋga.

27 Ma kwahic dec yac aŋkiŋ Judas lu Sailas sêwhiŋ iŋlu sêtêŋ mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindec-ŋga dôŋ.

28 Yac bu akêŋ ŋawapac têŋ mac dom, tigeŋ bu anem la mac. Ma yac akêŋ whiŋ bu Ŋalau Dabuŋ oc puc yac mba yom dau dôŋ. Yom dau bocdec.

29 Aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam, naŋ dom. Aneŋ bôc naŋ sêkiŋ ndu ma wata ti dac, naŋ dom. Ma akôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêŋ dau, naŋ dec oc akôm mêtê ŋayham. Yom dau dinaŋ. Acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ.

30 Sêto bapia dau su, goc sêŋkiŋ lau dau sêtêŋ Antiok si. Ma yêc dindê, ŋac sêkac lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma sêkêŋ bapia dau têŋ ŋac.

31 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêsam, dec puc ŋac dôŋ ma kôm ŋac atac ŋayham sa.

32 Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkêŋ gauc ŋayham daêsam têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, bu sêpuc ŋac dôŋ.

33 Sêmbo sêwhiŋ ŋac bêc ŋatô, goc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sem mbec iŋlu ŋa yom malô, ma sêŋkiŋ iŋlu sêmbu sêtêŋ gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga, naŋ sêŋkiŋ iŋlu sêmeŋ, naŋ si tiyham. [

34 Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.]

35 Ma Pol lu Banabas
sêmbo malac Antiok, ma
iŋlu sêwhiŋ lau daêsam,
sêmbo ti sêndôhôŋ lau ma
sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau siŋ

36 Tiŋambu Pol sôm yom
têŋ Banabas bocdec bu, “Aö
gauc gêm bu hêclu dambu
datêŋ malac hoŋ naŋ muŋ-
ŋga dahoc Pômdau ndê
yom asê dambo, naŋ dandi.
Dandic lau kêsi yêc dindê,
ma dalic bu ŋac sêmbo
ŋalêŋ bocke.”
37 Banabas tac whiŋ bu
sêkôc Jon naŋ sêsam iŋ ndê
ŋaê daŋ bu Mak, naŋ whiŋ
iŋlu ndi.
38 Magoc Pol gêlic gauc
dau bu yham dom. Ŋahu
bu muŋ-ŋga Jon hu iŋlu ma
iŋlu si gweleŋ siŋ yêc gameŋ
Pampilia-ŋga.
39 Tu yom dinaŋ-ŋga Pol
lu Banabas sêseŋ dau e sêhu
dau siŋ. Banabas kôc Mak
ma iŋlu sêpi waŋ daŋ ma
sêtêŋ nduc Saipras si.
40 Magoc Pol kêyaliŋ Sailas
sa bu êŋsêlêŋ whiŋ iŋ ndi.
Asidôwai Antiok-ŋga sem
mbec iŋlu ma sêteŋ Pômdau
bu puc iŋlu dôŋ ŋa iŋ ndê
mwasiŋ, ma tiŋambu iŋlu
sêlhö si.
41 Ma iŋlu sic gameŋ Siria
ti Silisia-ŋga kêsi ma sêpuc
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ yêc
gameŋ dinaŋ.

16

Timoti kôm gweleŋ whiŋ Pol lu Sailas

1 Pol lu Sailas sêhôc asê
malac Derbi, ma tiŋambu
sêtêŋ malac Listra si. Yêc
malac dinaŋ ŋgac kêŋ whiŋ-
ŋga daŋ ŋaê Timoti mbo.
Iŋ dinda iŋ awhê Israel-ŋga
daŋ naŋ kêŋ whiŋ Pômdau,
ma Timoti damba iŋ ŋgac
Grik-ŋga.
2 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ
sêmbo malac Listra ma Aiko-
niam sêlic Timoti bu ŋgac
ŋayham ma sêmpiŋ iŋ.
3 Pol tac whiŋ bu Timoti
êŋsêlêŋ ti kôm gweleŋ whiŋ
iŋ. Tigeŋ iŋ kêyalê bu lau
Israel-ŋga hoŋ naŋ sêmbo
gameŋ dinaŋ, naŋ sêŋyalê
bu Timoti damba iŋ ŋgac
Grik-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga iŋ
sê Timoti ndê ŋamlic ŋatô
su.
4 Tiŋambu sêŋsêlêŋ
sêlom-sêlom malac, ma
sêhoc yom naŋ lau bata ti
lau aposel sêmatiŋ tidôŋ yêc
Jerusalem, naŋ asê têŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêŋkuc.
5 Ŋalêŋ dau dinaŋ Anötö
puc lau si sêkêŋ whiŋ dôŋ
yêc malac hoŋ dinaŋ, ma
tôm bêc hoŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga si toŋ kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ŋgac Masedonia-ŋga

6 Ŋalau Dabuŋ kalhac Pol
ti lau naŋ sêwhiŋ iŋ ahuc,
bu sênem mêtê yêc gameŋ
Esia-ŋga têŋ ŋasawa dinaŋ
dom. Bocdinaŋ dec ŋac
gacgeŋ sêmbo gameŋ Prigia
ti Galesia-ŋga, ma sêkôm
gweleŋ sêmbo dinaŋ.
7 Têŋ ndoc sêhôc asê
gameŋ Misia-ŋga ŋabatiŋ,
ma bu sêsôc malac Bitinia

sêndi, naŋ Yisu ndê Ŋalau
kalhac ŋac ahuc tiyham.
8 Bocdinaŋ sêhôc gêlêc
gameŋ Misia-ŋga ma sêsip
malac Troas si.
9 Têŋ ôbwêc dinaŋ Pol yêc
mbê ma gêlic ŋgac daŋ akêŋ
gameŋ Masedonia-ŋga meŋ
kalhac iŋ aŋgô-ŋga, ma teŋ
iŋ bocdec bu, “Têŋ Masedo-
nia mweŋ ma nem yac sa.”
10 Pol yêc mbê dau su ma
whê sa têŋ yac* e aŋyalê bu
Anötö mbwêc yac bu anem
mêtê têŋ lau Masedonia-
ŋga. Bocdinaŋ dec yac
aŋsahic dauŋ bu atêŋ lau
dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêŋ whiŋ Yisu.

11 Yac api waŋ yêc
Troas ma solop atêŋ nduc
Samotres a, ma ŋagalaŋsê
yac ahu nduc dau siŋ ma
asôc baö yêc malac Niapolis.
12 Goc yac aŋsêlêŋ atêŋ
malac Pilipai a a mbo bêc
ŋatô. Malac dau ti gameŋ
Masedonia-ŋga ŋa-malac
atu, ma lau Rom-ŋga naŋ
sem gôliŋ gameŋ dau, naŋ
sêndöc malac dinaŋ.
13 Têŋ Sabat daŋ yac ahu
malac dau siŋ, ma asa
atêŋ bu daŋ yêc malac dau
ŋamakê a. Yac gauc gêm bu
mboe gameŋ dinaŋ, iŋ lau
ŋatô si gameŋ sêteŋ mbec-
ŋga. Ma yac atap lauwhê
ŋatô sa, naŋ sêkac sa sêmbo
dindê, dec andöc sic ma ac
hu asôm yom têŋ ŋac.
14 Lauwhê naŋ sêŋgô yom
dau, naŋ si daŋ iŋ Lidia. Iŋ
awhê tidulu po ŋadalô-ŋga,
naŋ meŋ akêŋ malac Tay-
atira, ma iŋ awhê toc Anötö
sa-ŋga. Têŋ ndoc iŋ ŋgô Pol
ndê yom, naŋ Pômdau kac iŋ
ndê ŋalôm bu kôc yom dau
sa ma kêŋ whiŋ Yisu.
15 Dec Lidia ti lau hoŋ
naŋ sêndöc iŋ ndê andu naŋ
sêliŋ saŋgu. Ma tiŋambu iŋ
sôm têŋ yac, “Mac bu alic
aö gitôm awhê naŋ kêŋ whiŋ
Pômdau, dec ameŋ ambo
aneŋ andu.” Ma iŋ piŋkap
yac ŋapaŋ e yac awhiŋ iŋ a.

Pol lu Sailas sêndöc gapocwalô

16 Têŋ ndoc daŋ yac bu
atêŋ gameŋ naŋ lau sêteŋ
mbec sêmbo, naŋ andi, ma
awhê daŋ meŋ tap yac sa.
Iŋ awhê akiŋ ŋambwa daŋ,
ma ŋalau daŋ mbo whiŋ iŋ
ma hoc yom asê pi gêŋ naŋ
oc meŋ sa tiŋambu. Lau
daêsam êlêmê sêtêŋ iŋ si,
bu iŋ whê yom sa pi gêŋ
naŋ oc hôc asê ŋac têŋ têm
ŋambu-ŋga. Ma awhê dau
ndê ŋadaui sêtap awa atu sa
tu iŋ-ŋga.
17 Têŋ têm dinaŋ yac
aŋsêlêŋ awhiŋ Pol, ma awhê
dau kêkuc yac ma mbwêc
bocdec bu, “Lau dindec sem
akiŋ Anötö Ŋawasi ti Ŋaclai
Ŋadau, ma sêwhê yom sa pi
lêŋ Anötö nem mac si andöc
tamli ŋapaŋ-ŋga.”

* **16:10** Yêc ŋabatiŋ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec tôc asê bu iŋ dau mbo whiŋ Pol têŋ ndoc dinaŋ e tôm ndoc sêtêŋ malac Pilipai si - yêc ŋabatiŋ 19 iŋ to ‘yac’ tiyham dom. Iŋ kôm ŋalêŋ tigeŋ yêc Apo 20:5–21:18; ma 27:1–28:16.

18 Tôm bêc daêsam iŋ kôm
boc-dinaŋ e mbô Pol ŋalôm
sa. Goc iŋ kac dau kwi
ma sôm têŋ ŋalau bu, “Tu
Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec
wandic atu am bu sa yêc
awhê dinaŋ.” Ma ŋagahô eŋ
ŋalau hu awhê dau siŋ.

19 Têŋ ndoc dinaŋ awhê
dau ndê ŋadaui sêŋyalê bu
ŋac si lêŋ sêkôc awa-ŋga
pacndê. Dec sêlô Pol lu
Sailas dôŋ ma sêhê iŋlu sa
sêsôc malac lôm sêtêŋ lau
atu-tu si.

20 Sêkêŋ iŋlu sêlhac lau
sêmatôc yom-ŋga si aŋgô-
ŋga, ma sêsôm, “Ŋgac lu
dindec iŋlu ŋgac Israel-ŋga.
Ma sêmeŋ bu sêli lau malac-
ŋga si ŋalôm sa.

21 Bu iŋlu sêkac lau bu
sêŋkuc mêtê ŋatô naŋ yac
lau Rom-ŋga bu taŋkuc, dec
oc so yac neŋ ŋagôliŋ.”

22 Awhê akiŋ dau ndê
ŋadaui sêŋgôliŋ yom dinaŋ
pi Pol lu Sailas, ma lau
malac-ŋga sêpuc yom dau
dôŋ. Bocdinaŋ lau sêmatôc
yom-ŋga sêkêŋ yatu bu
sêkac iŋlu si ŋakwê su ma
sêhi iŋlu ŋa sö.

23 Sêhi iŋlu ŋa sö sac andô,
goc sêkêŋ iŋlu sêndöc gapoc-
walô. Ma sêsôm yom ŋaŋga
têŋ ŋgac naŋ yob gapocwalô
bu yob iŋlu ŋapep.

24 Iŋ ŋgô yom dau su dec
kêŋ iŋlu sêndöc ŋalôm daŋ,
naŋ yêc andu gapocwalô-
ŋga dau ŋa-ŋalôm andô. Ma
iŋ sô iŋlu gahi dôŋ gêm
damiŋ a.

25 Timaniŋhu Pol lu Sailas
sêteŋ mbec ti sem wê
sêmpiŋ Anötö, ma lau
gapocwalô-ŋga ŋatô sêkêŋ
daŋga iŋlu.

26 Sem wê sêmbo ma t iyhô
atu gêm dec andu gapoc-
walô-ŋga wiwic sa. Ma
gatam gapocwalô-ŋga hoŋ
sêlêc dau su, ma sen gapoc-
walô-ŋga suc yêc lau hoŋ.

27 Têŋ têm dinaŋ ŋgac yob
gapocwalô-ŋga tali sa ma
gêlic bu gatam hoŋ kac sa
su. Iŋ gauc gêm bu lau hoŋ
oc sêlhö si su, dec púc iŋ
ndê bieŋ baliŋ sa bu kuŋ dau
ndu.

28 Magoc Pol mbwêc,
“Kôm daôm ŋayom dom.
Yac hoŋ kelec ambo!”

29 Goc ŋadau sôm bu lau
sêtuŋ ya sa sêmeŋ, ma sôc
gapocwalô gi. Iŋ hu dau sip
nom yêc Pol lu Sailas gahi-
ŋga, ma töc dau ti kêtitec
ŋandô.

30 Malô goc iŋ wê iŋlu sêsa
awê si ma ndac iŋlu, “O
ŋgac atu lu. Aö wakôm sake
bu watap seŋ wandöc taŋli-
ŋga sa?”

31 Ma iŋlu sêô yom ma
sêsôm, “Kêŋ whiŋ Pômdau
Yisu, dec am oc tap Anötö
ndê mwasiŋ nem am si-ŋga
sa. Am ti am nem lau hoŋ
naŋ ambo nem andu, naŋ
asa lêŋ tigeŋ dinaŋ.”

32-33 Têŋ ôbwêc dinaŋ
ŋgac yob andu gapocwalô-
ŋga kôc iŋlu ma kêgwasiŋ
iŋlu gamboc. Ma iŋlu sêwhê
Pômdau ndê yom sa têŋ iŋ
ti lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê
andu. Ma iŋ ti ndê lau hoŋ

sêliŋ saŋgu.
34 Tiŋambu iŋ kôc iŋlu
sêsôc iŋ ndê andu si ma kêŋ
gêŋ daneŋ-ŋga iŋlu seŋ. Iŋ
tac ŋayham atu bu iŋ ti ndê
lau hoŋ kwahic dec sêkêŋ
whiŋ Anötö.
35 T êŋ galaŋsê bêbêc lau
sêmatôc yom-ŋga sêŋkiŋ lau
siŋ-ŋga ŋatô sêtêŋ ŋgac yob
gapocwalô-ŋga si, bu sêsôm
têŋ iŋ bu êŋgapwêc Pol lu
Sailas su.
36 Ŋgac naŋ yob andu
gapocwalô-ŋga ŋgô yom
dau, goc sôm têŋ Pol, “Lau
sêmatôc yom-ŋga sêkêŋ
yom meŋ bu waŋgapwêc
amlu Sailas su yêc gapoc-
walô. Bocdinaŋ amlu alhö
andi ti yom malô.”
37 Magoc Pol sôm têŋ lau
s iŋ-ŋga dinaŋ, “Alu ŋgac
Israel-ŋga, magoc alu ŋgac
Rom-ŋga† awhiŋ. Sêmatôc
alu mba yom ŋapep dom,
ma sic alu yêc lau hoŋ
aŋgô-ŋga e sêkêŋ alu andöc
dec. Ma bocke dec ŋac bu
sêhu alu siŋ gelec alhö andi?
Mba! Ŋac dau sêmeŋ ma
sêwê alu asa andi.”
38 Lau siŋ-ŋga dinaŋ
sêmbu si ma sic miŋ yom
dau têŋ lau sêmatôc yom-
ŋga. Ŋac sêŋgô bu Pol lu
Sailas iŋlu ŋgac Rom-ŋga
sêtôm ŋac, dec ŋac sêtöc
dau atu.
39 Goc ŋac sêtêŋ gapoc-
walô si ma sêkôm bu sênem
malô iŋlu si ŋalôm. Sêkôc
iŋlu su yêc andu gapocwalô-
ŋga, ma sêwê iŋlu sêsa si.
Ma sêndac iŋlu bu sêhu
malac dau siŋ.
40 Têŋ ndoc Pol lu Sailas
sêhu gapocwalô siŋ, naŋ
iŋlu sêtêŋ Lidia ndê andu
si. Sêkac lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ sa, ma sêsôm yom
ŋayham daêsam tu sêpuc
ŋac dôŋ-ŋga. Ma tiŋambu
sêhu ŋac siŋ.

17

Lau sêkêŋ kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

1 Iŋlu sêŋsêlêŋ si sêsa
seŋ têŋ malac Ampipolis ma
Apolonia, ma gacgeŋ si e
sêhôc asê Tesalonika. Yêc
malac dinaŋ lau Israel si lôm
wê-ŋga daŋ kalhac.
2 Pol kêkuc iŋ ndê mêtê,
ma têŋ Sabat sôc lôm wê-
ŋga dau gi. Ma gitôm Sabat
tö iŋ gêm yomgalôm whiŋ
lau yêc dindê, bu whê ŋac
si gauc sa pi Anötö ndê yom
daêsam naŋ sêto yêc muŋ su
naŋ.
3 Iŋ whê sa ma tôc asê
bu Mesaya gic waê bu hôc
ŋandê e mbac ndu, ma tisa
akêŋ lau batê-ŋga ma mbo
tali tiyham. Dec iŋ sôm têŋ
ŋac, “Kwahic dec aö wasôm
têŋ mac bu Yisu iŋ Mesaya
dau. Yom ŋandô!”
4 Lau Israel-ŋga ŋatô
sêkêŋ whiŋ ma sêlhac
sêwhiŋ Pol lu Sailas. Ma lau

† **16:37** Yom dau ŋahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê iŋlu Sailas sa bu citizen Israel-ŋga, ma citizen Rom-ŋga whiŋ. Lau Rom si ŋagôliŋ daŋ kêŋ yao bu sêhi citizen Rom-ŋga dom, bocdinaŋ gêŋ naŋ sêkôm têŋ iŋlu Sailas, naŋ gêŋ so. Alic yom ŋatô yêc Apo 22:25-29.

Grik-ŋga daêsam naŋ sêtoc
Anötö sa, naŋ sêkêŋ whiŋ,
ma lauwhê tiwaê daêsam
bocdinaŋ.
5 Magoc lau Israel-ŋga
ŋatô sem lêmuŋ Pol lu
Sailas, dec sêsôc malac lôm
si, ma sêkac lau sac ŋatô
sa sêpitigeŋ, ma sêŋgilí
ŋac tu bu sêndic hu kisa.
Ŋac sêŋyalê bu Pol lu Sailas
sêyêc Jason ndê andu, dec
sênti sêtêŋ andu dau si, bu
sêhê iŋlu sêsa sêmeŋ.
6 Magoc sêtap iŋlu sa dom,
ma bocdinaŋ sêkôc Jason ti
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô ma
sêkêŋ ŋac sêlhac lau bata
malac-ŋga aŋgô-ŋga. Ma
sêsôm ŋa awha atu, “Lau
naŋ sêli lau ŋalôm sa yêc
gameŋ hoŋ, naŋ kwahic dec
sêmeŋ sêkôm yêc yac neŋ
malac.
7 Ma Jason, ŋgac dindec,
iŋ kôc ŋac sa sêmbo iŋ
ndê andu. Ŋac sêsôc †Sisa
ndê ŋagôliŋ ŋapu dom, ma
ŋac hoŋ sêsôm bu kiŋ daŋ
tiyham mbo, naŋ ndê ŋaê
Yisu.”
8 Lau bata ti lau toŋ di-
naŋ ma lau malac-ŋga hoŋ
sêŋgô yom dinaŋ e gêli ŋac
si ŋalôm sa ŋandô.
9 Goc sêsôm bu Jason ti iŋ
ndê lau sênemlhi dau su yêc
gapocwalô. Semlhi su goc
sêkêŋ ŋac sêlhö si.

Pol lu Sailas sêtêŋ malac Berea si

10 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc
Tesalonika sêhôŋ e ŋasec sa
su, goc sêŋkiŋ Pol lu Sailas
sêlhö sêtêŋ malac Berea si.
Sêhôc asê su sêmbo malac
dinaŋ, ma sêsôc lau Israel si
lôm wê-ŋga si ma sem mêtê.
11 Lau Berea-ŋga ŋac lau
si mêtê ŋayham hôc gêlêc
lau Tesalonika-ŋga si mêtê.
Sêkêŋ daŋga ŋapep têŋ Pol
lu Sailas si yom pi Yisu, ma
sêkôc sa ti atac whiŋ. Ma
tôm bêc hoŋ sem dôhôŋ yom
dau whiŋ Anötö ndê yom
naŋ sêto muŋ su yêc naŋ.
Ŋac bu sêŋyalê iŋlu si yom
bu yom ŋandô me mba.
12 Ma lau Israel-ŋga
daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu, ma
yêc lau Grik-ŋga, lauwhê
tiwaê ma lauŋgac daêsam
sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.
13 Malô goc lau Israel-ŋga
yêc malac Tesalonika sêŋgô
ŋawaê bu Pol gêm Anötö
ndê mêtê têŋ lau mbo Berea.
Dec ŋac sêtêŋ Berea si, bu
sêli lau ŋalôm sa bu sêkêŋ
kisa Pol lu Sailas.
14 Tu dinaŋ-ŋga lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga sêŋkiŋ Pol kölhö
têŋ malac daŋ yêc gameŋ
gwêc-ŋga gi. Magoc Sailas lu
Timoti gacgeŋ sêmbo malac
Berea.
15 Lau naŋ sêhoŋ Pol ma
sêsa seŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ
sêkôc iŋ sêsip malac Atens
si. Goc Pol kêkiŋ ŋac sêmbu
si, ma sôm bu sêkêŋ yom têŋ
Sailas lu Timoti bu sêtêŋ iŋ
sêmeŋ ŋagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

16 Pol hôŋ iŋlu mbo Atens,
ma gêlic anötöi gwam
daêsam sêlhac malac lôm,
dec kôm iŋ ŋalôm ŋawapac.
17 Bocdinaŋ iŋ sôc lôm wê-
ŋga gi ma gêm yomgalôm

whiŋ lau Israel ti lau Grik-
ŋga naŋ sêtoc Anötö sa. Ma
tôm bêc hoŋ iŋ sôc malac
lôm gi tap lau ŋatô sa, ma
whê Anötö ndê yom sa têŋ
ŋac bocdinaŋ.
18 Yêc Atens lau ŋatô
sêmbo, naŋ êlêmê sem
yomgalôm pi gêŋ hoŋ ŋahu
sêwhiŋ dau. Sêsam ŋac
bu lau Epikuria ma lau
Stoik. Têŋ ndoc ŋac si lau
ŋatô sêŋgô Pol sôm ŋawaê
ŋayham asê pi Yisu, ma pi
lêŋ datisa akêŋ lau batê-ŋga,
naŋ ŋac sic hu sêseŋ iŋ ndê
gauc ti yom ŋatô. Lau ŋatô
sêsôm, "Ŋgac dindec sôm
yom daêsam ŋapaŋ, ŋahu
bocke?" Ma ŋatô sêsôm,
"Mboe iŋ bu nem yac neŋ
gauc kwi tu bu dakêŋ whiŋ
anötöi apa-ŋga."
19 Bocdinaŋ dec sêwê iŋ
sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam
bu Areopagas, gameŋ naŋ
lau naŋ sêkip gêŋ ŋahu sa-
ŋga êlêmê sêkac sa sêmbo.
Ŋac sêkêŋ Pol kalhac lau
Areopagas-ŋga aŋgô-ŋga,
ma sêndac iŋ bocdec bu,
"Gitôm bu am whê yom
wakuc naŋ am kêdôhôŋ têŋ
lau, naŋ sa têŋ yac?
20 Yac aŋgô am nem yom
tôm yom wakuc andô daŋ,
ma yac bu aŋyalê yom dau
ŋahu."
21 Lau Atens ti lau apa hoŋ
naŋ sêndöc malac dinaŋ,
naŋ sêmbo tu sêŋgô yom ti
sênem yomgalôm ŋapaŋ pi
gauc wakuc bocke naŋ hôc
asê ŋac-ŋga. Ŋac si gweleŋ
daŋ mba. Tu dinaŋ-ŋga dec
ŋac bu sêŋgô Pol ndê yom.
22 Ma Pol tisa kalhac lau
aŋgô-ŋga yêc Areopagas,
ma sôm, "O mac lau Atens-
ŋga. Aö kayalê bu mac
akôm gêŋ daêsam tu bu
anem akiŋ anötöi nom-ŋga.
23 Bu aö kasêlêŋ ti gatôc
gwaniŋ gêŋ hoŋ naŋ mac
amasaŋ tu anem akiŋ mac
nem anötöi-ŋga. Ma aö
gatap alta daŋ sa, naŋ mac
ato yom pi bocdec bu, 'Anötö
naŋ yac tam gauc, naŋ ndê
alta.' Anötö naŋ mac am
akiŋ magoc am gauc iŋ, naŋ
kwahic dec aö oc wawhê iŋ
sa têŋ mac.
24 Iŋ Anötö, naŋ kêŋ nom
ti gêŋ hoŋ, ma iŋ undambê
ti nom ŋadau. Ma bocdinaŋ
iŋ ndöc lôm dabuŋ naŋ
ŋamalac amba sêmasaŋ,
naŋ dom.
25 Ma gêŋ naŋ ŋamalac
sêmasaŋ, naŋ oc nem iŋ sa
ŋalêŋ bocke? Bu iŋ pônda
gêŋ daŋ dom. Ma iŋ dau
kêŋ wayahô têŋ ŋamalac bu
sêmbo tali ma kêŋ gêŋ hoŋ
bocdinaŋ.
26 Iŋ kêŋ ŋamalac
ŋamata-ŋga mbo nom
e kwahic dec lau titoŋ-
titoŋ hoŋ sêsa akêŋ ŋgac
tigeŋ dinaŋ, ma sem nom
ŋagameŋ sambob ahuc. Lau
titoŋ-titoŋ hoŋ si gameŋ
ŋabatiŋ, naŋ Anötö kêyaliŋ
sa gwanaŋ su, ma têm
bu lau toŋ tigeŋ-tigeŋ si
ŋaclai tiatu ma tisauŋ, naŋ
kêmatiŋ tidôŋ gwanaŋ su
bocdinaŋ.
27 Anötö kôm gêŋ hoŋ di-
naŋ tu bu lau sêlic, ma

sêŋsalê iŋ e sêtap iŋ sa. Magoc iŋ mbo baliŋ têŋ yac lau tigeŋ-tigeŋ dom.
28 Tôm yom ŋagauc daŋ naŋ mac daôm nem ŋgac daŋ to muŋ su, naŋ sôm, ‘Tu Anötö ndê ŋaclai-ŋga dec yac dambo taŋli ma taŋsêlêŋ, ma yac neŋ ŋahu yêc sip iŋ-ŋga.’ Ma mac nem ŋgac daŋ tiyham to yom ŋagauc daŋ bocdec bu, ‘Yac dati iŋ ndê balêkoc.’
29 Yac dati iŋ ndê balêkoc ma bocdinaŋ yac bu gauc nem bu iŋ gitôm gol me silba me hoc me ŋagatu daŋ, naŋ ŋamalac sêmasaŋ tôm ŋac si gauc, naŋ dec yac gauc gêm yom so pi iŋ.
30 Muŋ-ŋga lau daêsam gauc gêm yom bocdinaŋ, bu sêŋyalê Anötö dom. Magoc iŋ kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac dom. Tigeŋ kwahic dec iŋ gic atu bu lau hoŋ sênem dau kwi.
31 Bu iŋ kêyaliŋ bêc daŋ sa bu êmatôc lau nom-ŋga hoŋ, ma iŋ oc kôm gêŋ dau êŋkuc iŋ ndê lêŋ gitêŋ. Ma iŋ k êyaliŋ ŋgac daŋ sa bu kôm gweleŋ dau. Iŋ uŋ ŋgac dau sa akêŋ lau batê-ŋga, dec tôc gêŋ dau tiawê têŋ lau hoŋ sêlic.”

32 Têŋ ndoc sêŋgô Pol ndê yom pi lau sêtisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ lau ŋatô sêpu iŋ. Magoc lau ŋatô sêsôm, “Yac bu aŋgô am nem yom pi gêŋ dinaŋ tiyham.”
33 Ma têŋ dinaŋ Pol tisa ma hu lau naŋ sêndöc Areopagas, naŋ siŋ.
34 Lau ŋatô sêŋkuc Pol ma sêkêŋ whiŋ Yisu. Ŋac si daŋ iŋ Dionisias, naŋ muŋ-ŋga ndöc whiŋ lau naŋ sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê daŋ ŋaê Damaris ma lau ŋatô sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.

18

Pol mbo malac Korin

1 Tiŋambu Pol hu Atens siŋ ma têŋ malac Korin gi.
2 Yêc dinaŋ iŋ tap ŋgac Israel-ŋga daŋ sa, naŋ ndê ŋaê Akwila. Iŋ dinda kôc iŋ yêc gameŋ Pontus-ŋga, ma muŋ-ŋga iŋlu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom yêc gameŋ Itali-ŋga. Magoc tiŋambu Kiŋ Klaudias kêŋ yatu bu lau Israel-ŋga hoŋ sêhu malac Rom siŋ, dec iŋlu Prisila sêlhö si sêmbo malac Korin. Têŋ ndoc Pol hôc asê, naŋ gi gêlic iŋlu.
3 Akwila lu Prisila i ŋlu awhê lu ŋgac sêkôc bôc ŋamlic ma po ma sêsi pit-igeŋ tu sêmasaŋ bac-ŋga. Pol kêyalê gweleŋ dau tidôŋ whiŋ, bocdinaŋ dec mbo whiŋ iŋlu, ma sêkôm gweleŋ sêwhiŋ dau.
4 Pol tac whiŋ bu lau I srael ma lau Grik naŋ sêmbo Korin sêkêŋ whiŋ Pômdau, dec tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ sôc lôm wê-ŋga gi, ma gêm yomgalôm whiŋ ŋac.
5 Têŋ ndoc Sailas lu Timoti sêmeŋ akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga, naŋ Pol kêŋ dau sambuc tu gweleŋ nem mêtê lau-ŋga. Iŋ hoc yom asê têŋ lau Israel-ŋga ma

sôm têŋ ŋac bu Yisu iŋ
Mesaya dau.
6 Magoc lau Israel-ŋga
sêkêŋ whiŋ Pol ndê yom
dom, ma sêli awha sa têŋ iŋ.
Bocdinaŋ iŋ kêgoloŋ kop su
yêc ndê ŋakwê bu tôc ŋac si
giso asê, ma sôm, “Mac atec
Anötö ndê yom, dec awêkaiŋ
daôm nem ŋagêyô. Aö dom.
Kwahic dec wahu mac lau
Israel-ŋga siŋ, ma wakôm
gweleŋ têŋ lau naŋ lau Israel
dom.”
7 Goc Pol hu lôm wê-ŋga
siŋ, ma sa gi mbo Titius
Justus ndê andu. Iŋ ŋgac
gameŋ apa-ŋga naŋ gêm
akiŋ Anötö, ma iŋ ndê andu
kalhac kêpiŋ lôm wê-ŋga.
8 Ma ŋgac bata lôm wê-
ŋga daŋ ŋaê Krispas, ti lau
hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu,
naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau.
Ma lau Korin-ŋga daêsam
naŋ sêŋgô Pol ndê yom, naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêliŋ
saŋgu.
9 Têŋ ôbwêc daŋ Pol yêc
mbê, ma gêlic Pômdau sôm
yom têŋ iŋ bocdec bu, “Töc
daôm dom. Sôm aneŋ yom
asê ŋapaŋ, ma nem daôm
dôŋ dom.
10 Bu aö gambo gawhiŋ
am, ma oc tôm dom bu
lau daŋ sêkêŋ sac am. Bu
yêc malac dindec, aneŋ lau
daêsam sêmbo.”
11 Bocdinaŋ Pol mbo Korin
tôm yala tigeŋ ma ayô 6, ma
kêdôhôŋ Anötö ndê yom têŋ
lau.
12 Têŋ ndoc naŋ Galio gêm
gôliŋ gameŋ Akaya-ŋga, naŋ
lau Israel-ŋga naŋ sêndöc
malac Korin, naŋ sêkêŋ si
ŋalôm pitigeŋ bu sêkêŋ kisa
Pol. Ma sêkêŋ iŋ kalhac
Galio aŋgô-ŋga bu êmatôc
iŋ ndê yom.
13 Ma ŋac sêsôm, “Ŋgac
dindec kêdôhôŋ lau bu
sênem akiŋ Anötö ŋa lêŋ
naŋ so yac mba yomsu.”
14 Pol kac awha sa bu sôm
yom, m agoc Galio dau ô
lau Israel si yom ma sôm,
“O mac lau Israel-ŋga! Mac
nem yom dec bu hêganôŋ
sac atu daŋ, me gêŋ naŋ
so ŋagôliŋ Rom-ŋga, dec
waŋgô.
15 Magoc yom naŋ mac
asôm pi ŋgac dindec, naŋ
hêganôŋ mac daôm nem
yom ti ŋaê ŋatô ma yomsu
Israel-ŋga. Bocdinaŋ mac
daôm amasaŋ. Aö oc
wamatôc yom kaiŋ dinaŋ
dom.”
16 Dec iŋ soc ŋac su yêc
andu matôc-ŋga.
17 Ma lau hoŋ sêkôc
Sostene, ŋgac bata naŋ yob
lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga
yêc malac Korin, naŋ dôŋ,
ma sic iŋ yêc lau matôc-ŋga
aŋgô-ŋga. Ma Galio gêlic,
magoc kôm tôm gêm gauc.

Pol mbu têŋ Antiok gi

18 Pol mbo malac Korin
têm baliŋ ŋagec, goc hu
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga siŋ ma
têŋ malac Kenkria gi, bu
kôc waŋ ma mbu têŋ gameŋ
Siria-ŋga ndi. Ma Prisila lu
Akwila sêwhiŋ iŋ si. Muŋ-
ŋga Pol gic bata yom daŋ têŋ
Anötö, ma tu dinaŋ-ŋ ga têŋ
ndoc sêmbo malac Kenkria,

naŋ kêŋ kêclauŋ sêŋgapiŋ tiapê. Pacndê su, goc ŋac sêpi waŋ ma sêlhö si.

19-20 Sêtêŋ malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-ŋga gi, ma gêm yomgalôm whiŋ lau Israel-ŋga. Ma ŋac sêndac iŋ bu mbo whiŋ ŋac têm ŋatô tiyham, magoc iŋ gôlôc têŋ ŋac dom. Iŋ hu Prisila lu Akwila siŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac.

21 Ma têŋ ndoc iŋ pi waŋ gi, naŋ kêmatiŋ yom têŋ lau Epesas-ŋga bocdec bu, “Anötö bu lic ŋayham, dec aö wambu watêŋ mac wameŋ tiyham.” Goc waŋ dau hu Epesas siŋ ma sa gi.

22 Waŋ dau kêsêlêŋ e hôc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma iŋ pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga kêsi yêc dinaŋ. Ma tiŋambu iŋ têŋ malac Antiok gi.

23 Iŋ mbo Antiok ŋasawa sauŋ, goc kêsêlêŋ têŋ gameŋ Prigia ma Galesia-ŋga gi. Yêc dindê iŋ golom-golom malac ma puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga.

Apolos ndê miŋ

24 Têŋ ŋasawa dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Apolos hôc asê malac Epesas. I ŋ ŋgac Israel-ŋga naŋ ndê malachu Aleksandria, ma iŋ ŋgac tigauc ma kêyalê Anötö ndê yom naŋ sêto muŋ su yêc, naŋ tidôŋ.

25 Lau ŋatô sêndôhôŋ iŋ pi Pômdau Yisu su, ma bocdinaŋ iŋ kêŋ ndê ŋalôm ti gauc sambuc bu êndôhôŋ lau pi Yisu ma whê iŋ ndê yom sa ŋapep. Magoc iŋ kêyalê busaŋgu ŋalêŋ tigeŋ, naŋ Jon ndê lêŋ êŋku lau tu sênem dau kwi-ŋga.

26 Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-ŋga gi, ma gêm mêtê ti ŋaŋga. Prisila lu Akwila sêŋgô iŋ ndê yom, dec sêŋgalêm iŋ têŋ iŋlu si andu gi, ma sêwhê yom ŋatô sa têŋ iŋ e iŋ kêyalê Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga ŋapep eŋ.

27 Tiŋambu Apolos bu têŋ gameŋ Akaya-ŋga ndi, dec lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Epesas sêpuc iŋ ndê ŋalôm dôŋ. Ma sêto bapia têŋ lau Akaya-ŋga naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa ma sêkêŋ whiŋ Yisu, ma sêteŋ ŋac bu sêkôc Apolos sa. Ma têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ iŋ mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ, ma gêm ŋac sa ŋandô.

28 Bu iŋ kalhac ŋaŋga ma ô lau Israel-ŋga si yom yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, ma whê Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sa, bu tôc asê bu Yisu iŋ Mesaya dau.

19

Pol mbu têŋ malac Epesas gi

1 Têŋ ndoc Apolos mbo Korin, naŋ Pol hu gameŋ Prigia ti Galesia-ŋga siŋ, ma kêsêlêŋ ho seŋ lôc-ŋga naŋ sa têŋ malac Epesas gi. Iŋ hôc asê Epesas, ma tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa.

2 Ma iŋ ndac ŋac bocdec
bu, “Têŋ ndoc mac akêŋ
whiŋ tiwakuc, naŋ mac akôc
Ŋalau Dabuŋ su, me mba?”
Ma sêô yom ma sêsôm,
“Mba. Yac akôc Ŋalau
Dabuŋ su dom, ma aŋgô
yom daŋ pi iŋ dom.”
3 Dec Pol ndac, “Mac aliŋ
busaŋgu kaiŋ bocke?” Ma
sêsôm bu, “Yac aliŋ busaŋgu
ŋalêŋ gitôm Jon, Ŋgac Kêku
Lau-ŋga ndê.”
4 Goc Pol sôm, “Jon kêku
lau naŋ sem dau kwi, ma
sôm têŋ ŋac bu sêkêŋ whiŋ
ŋgac naŋ oc meŋ êŋkuc iŋ,
naŋ Yisu.”
5 Ŋac sêŋgô Pol ndê yom
dinaŋ goc sêliŋ busaŋgu tu
Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga.
6 Ma têŋ ndoc Pol hu amba
sac ŋac, naŋ Ŋalau Dabuŋ
gêm ŋac ahuc, dec sêsôm
yom sem lau apa awha, ma
sêhoc yom asê gitôm lau
propet.
7 Lau naŋ gêŋ dau hôc asê
têŋ ŋac, naŋ lauŋgac 12.

8 Pol mbo malac Epesas
ŋasawa gitôm ayô tö, ma sôc
lôm wê-ŋga ŋapaŋ. Ma yêc
dindê iŋ gêlêŋ yom dôŋ bu
whê Anötö ndê gôliŋ ŋahu
sa têŋ lau.
9 Magoc lau ŋatô si ŋalôm
ŋadandi ma sêkôc Pol ndê
yom sa dom. Ma yêc lau
hoŋ aŋgô-ŋga sêpu seŋ naŋ
Pol whê sa têŋ ŋac. Goc
Pol hu ŋac siŋ ma kôc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga su yêc lôm
wê-ŋga. Ma tôm bêc hoŋ iŋ
gêm mêtê ŋac mbo Tiranus
ndê andu lau sêkac sa-ŋga.
10 Iŋ kôm bocdinaŋ tôm
yala lu e lau Israel ti
Grik-ŋga hoŋ naŋ sêmbo
gameŋ Esia-ŋga, naŋ sêŋgô
Pômdau ndê ŋawaê.
11 Anötö kêŋ ŋaclai têŋ
Pol ma kôm gêŋ dalô atu-tu
daêsam.
12 Iŋ kôc ŋaclai atu, gitôm
iŋ bu êmasec po waheŋ-ŋga
ti ŋakwê awê-ŋga ma ŋaclai
dau oc lom ndi. Ma lau bu
sêkôc po dau, ma sêkêŋ sac
lau gêmbac ti lau naŋ ŋalau
sac sêmbo ŋac si ŋalôm, dec
oc kôm ŋac ŋayham sa.

Skiwa atui

13 Lau Israel-ŋga ŋatô
sêkôm gweleŋ sêsoc ŋalau
sac yêc lau. Ma ŋac sic
hu sêsôm Pômdau Yisu ndê
ŋaê asê têŋ ndoc sêkôm
gweleŋ dau. Ŋac sêkêŋ yatu
ŋalau sac bocdec bu, “Am
sa mweŋ, tu Yisu, naŋ Pol
gêm mêtê pi iŋ, naŋ ndê
ŋaê-ŋga.”
14 Ma Israel si dabuŋsiga a
tu daŋ ŋaê Skiwa ndê atui 7
sêkôm gweleŋ dau sêwhiŋ.
15 Magoc têŋ bêc daŋ
ŋalau sac daŋ ô ŋac si yom
ma sôm, “Yisu lu Pol aö kay-
alê iŋlu su, magoc mac lau
dinaŋ aö kayalê mac dom!”
16 Goc ŋgac ti ŋalau sac
dinaŋ gic ŋac e ku ŋac
dulu, ma gic ŋac basô-basô e
sêliŋ dac sac andô ma sênti
sêsa akêŋ andu dau ŋamlic
ŋambwa-ŋambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

17 T êŋ ndoc lau Israel
ti lau Grik-ŋga naŋ sêndöc
Epesas naŋ sêŋgô gêŋ dau

ŋawaê, naŋ sêtöc dau atu,
ma lau hoŋ sêtoc Pômdau
Yisu ndê ŋaê sa.
18 Ma lau daêsam naŋ
sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu su,
magoc sêsap si mêtê akwa
dôŋ, naŋ sêtisa sêlhac lau
hoŋ aŋgô-ŋga ma sêhoc si
sac asê.
19 Lau mbectoma-ŋga ŋatô
sêkôc si bapia mbec-ŋga
ma sêkêŋ pitigeŋ yêc lau
aŋgô-ŋga, goc sêpec ya gêŋ.
Bapia mbec-ŋga dinaŋ ŋaôli
atu-tu. Ŋac bu sêkêŋ hoŋ têŋ
lau sênemlhi, dec oc sêtap
awa sa gitôm mone silba
50,000.*
20 Ŋalêŋ dinaŋ dec
Pômdau ndê yom tiapa, ma
kôm gweleŋ ti ŋaclai yêc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋalôm.
21 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê
su, goc Pol gauc gêm bu têŋ
gameŋ Masedonia ti Akaya-
ŋga ndi, ma tiŋambu mbu
têŋ malac Jerusalem ndi. Iŋ
sôm, “Aö watêŋ Jerusalem
wandi, ma tiŋambu wandic
malac Rom kêsi whiŋ.”
22 Ma iŋ kêkiŋ Timoti lu
Erastas, ŋgac lu naŋ sêkôm
gweleŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ
sêmuŋ iŋ sêtêŋ Masedonia
si. Ma iŋ dau gacgeŋ mbo
ŋasawa sauŋ mbo gameŋ
Esia-ŋga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

23 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau
sêli dau sa ŋandô pi seŋ naŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋkuc.
24 Ŋgac naŋ gic hu gêŋ
dau naŋ ndê ŋaê Dimitrias.
Iŋ ŋgac naŋ pec silba ma
kêmasaŋ ti alta me gêŋ ŋatô
bu lau sêkêŋ lhac si andu
bu sênem akiŋ anötö gwam
awhê naŋ sêsam bu Atemis.
Ma iŋ ti lau ŋatô sêtap awa
daêsam sa yêc gweleŋ di-
naŋ.
25 Iŋ kêgalêm lau dau sa,
sêwhiŋ lau ŋatô naŋ sêkôm
gweleŋ kaiŋ tigeŋ, ma sôm
têŋ ŋac, “Mac lau! Aŋgô
su naŋ. Mac aŋyalê bu yac
datap awa atu sa tu gweleŋ
dindec-ŋga.
26 Magoc mac alic ti aŋgô
ŋawaê pi gêŋ naŋ Pol kôm.
Iŋ ŋgac naŋ sôm têŋ lau bu
gwam naŋ ŋamalac amba
sêmasaŋ, naŋ anötö ŋandô
dom. Ma iŋ gêm lau
daêsam si ŋalôm kwi bu
sêhu sakiŋ anötö gwam-ŋga
siŋ. Iŋ kôm yêc malac Epe-
sas ma sauŋ iŋ ndê yom oc
nem gameŋ Esia-ŋga sam-
buc ahuc.
27 Gêŋ dau oc kôm lau
sêlic yac neŋ gweleŋ sac,
ma lôm naŋ lau sem akiŋ
Atemis sêmbo, naŋ oc sêlic
tôm gêŋ ŋambwa. Ma anötö
awhê dau, naŋ lau sem akiŋ
yêc gameŋ Esia-ŋga ma tôm
nom ŋagameŋ hoŋ, naŋ ndê
waê oc niŋga.”
28 Lau sêŋgô Dimitrias ndê
yom ma gêli ŋac si ŋalôm
sa e sic hu sêmbwêc, “Lau
Epesas-ŋga si anötö Atemis,

* **19:19** Mone silba dinaŋ sêsam bu drakma, ma drakma tigeŋ gitôm ŋaôli gweleŋ bêc tigeŋ-ŋga. 50,000 drakma dinaŋ ŋaôli atu andô, oc hôc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau ŋatô sêkêŋ whiŋ bu yom naŋ lau mbectoma sêto pi bapia dau, naŋ kêŋ ŋaclai atu têŋ ŋac, dec semlhi bapia dau ŋa ŋaôli atu.

iŋ anötö tiwaê!”

29 Malô goc lau malac-
ŋga hoŋ naŋ sêkac sa, naŋ
sêli dau sa. Ŋac sêkôc
Gaius lu Aristakus, ŋgac lu
akêŋ Masedonia naŋ êlêmê
sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Pol, naŋ
dôŋ, ma ŋac hoŋ sênti sêtêŋ
gameŋ lau sêkac dau sa-ŋga,
naŋ si.

30 Pol tac whiŋ bu sôm
yom têŋ lau dau, magoc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga sêlhac iŋ
ahuc.

31 Ma lau bata Rom-ŋga
ŋatô naŋ sêmbo gameŋ di-
naŋ, naŋ Pol ndê silip, naŋ
sêkêŋ yom têŋ iŋ, ma sêteŋ
iŋ bu têŋ gameŋ dinaŋ ndi
dom.

32 Lau hoŋ naŋ sêkac
dau sa sêmbo, naŋ si gauc
kêŋsôŋ. Ŋac hoŋ sêmbwêc
yom tidau-tidau. Ma ŋac
si daêsam sem gauc ŋahu
bocke dec sêkac sa sêmbo
dinaŋ.

33 Lau Israel-ŋga sêtiŋ
ŋac si ŋgac bata daŋ ŋaê
Aleksanda sa ŋalhu gi, bu
sôm yom ma nem malô lau
Epesas-ŋga ŋalôm tu ŋac
lau Israel-ŋga. Lau daêsam
sêmbwêc yom ŋagauc têŋ
iŋ, dec iŋ gic amba bu sênem
dau dôŋ ma sêŋgô iŋ ndê
yom.

34 Magoc lau sêlic bu iŋ
ŋgac Israel-ŋga daŋ, dec
hoŋ sêmbwêc ŋa awha atu
tôm acgatu ŋasawa lu bu,
“Lau Epesas-ŋga si anötö
Atemis, iŋ anötö tiwaê! Iŋ
anötö tiwaê!”

35 Têŋ dinaŋ ŋgac bata
Epesas-ŋga daŋ tisa ma sôm
lau hoŋ mamaŋ. Iŋ ŋgac
naŋ to yom naŋ lau bata
malac dinaŋ-ŋga sêmatiŋ
tidôŋ, ma yob ŋac si bapia.
Ma iŋ sôm, “Mac lau Epesas-
ŋga, bocke? Lau nom-ŋga
hoŋ sêŋyalê bu mac ayob
anötö awhê atu Atemis ndê
lôm, ti hoc naŋ peŋ sip akêŋ
umboŋ, naŋ lau sêtoc sa tôm
Atemis ndê ŋagatu.

36 Gêŋ hoŋ dinaŋ tôc dau
yêc awê su, bocdinaŋ anem
daôm dôŋ ma ayob daôm bu
akôm gêŋ hoŋ ti gauc eŋ.

37 Mac akôc ŋgac lu di-
naŋ dôŋ, ma awê iŋlu sêsôc
sêmeŋ, magoc sêsu yac neŋ
anötö awhê susu dom, ma
sem kaŋ gêŋ daŋ yêc iŋ ndê
lôm dom.

38 Yac neŋ andu sêmatôc
yom-ŋga dê sêlhac, ma lau
sêmatôc yom-ŋga sêmbo.
Dimitrias ti lau sêpec silba-
ŋga naŋ si yom bu yêc asa,
naŋ dec sêkôc iŋ solop sêtêŋ
lau dau sêndi.

39 Kwahic dec mac nem
yom ŋatô bu yêc, naŋ akêŋ
têŋ lau sêmatôc yom-ŋga bu
sêmatôc.

40 Ayob daôm ŋapep! Tu
gêŋ naŋ mac akôm têŋ ac-
salô lec-ŋga, dec gitôm bu
mac daôm alhac lau dau
aŋgô-ŋga, ma oc atap matôc
sa pi mêtê ali lau sa-ŋga.
Gêŋ dau bu hôc asê, dec
oc tôm dom bu mac amasaŋ
yom têŋ ŋgac êmatôc yom-
ŋga. Bu gêŋ naŋ mac akôm,
naŋ ŋahu ŋayham mbasi.”

41 Iŋ sôm yom dinaŋ su,
goc kêkiŋ lau sêlhö têŋtêŋ.

20

Pol kôm gweleŋ mbo Masedonia ma gameŋ Grik-ŋga

1 Ŋantiŋ atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm lau Epesas-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sa sêpitigeŋ. Iŋ sôm yom bu puc ŋac dôŋ ma êŋgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga, goc poŋ ŋac ma ti bu têŋ Masedonia ndi.

2 Iŋ gi hôc asê su, ma kôm gweleŋ golom-golom malac. Iŋ gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkêŋ whiŋ dôŋ-ŋga, ma iŋ kôm ŋapaŋ e hôc asê gameŋ Grik-ŋga.

3 Iŋ mbo dindê gitôm ayô tö ma bu pi waŋ daŋ bu mbu têŋ gameŋ Siria-ŋga ndi. Magoc têŋ ndoc dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêpi waŋ sêwhiŋ sêndi, ma sêkôm iŋ ŋayom. Pol ŋgô ŋapuc, dec iŋ pi waŋ gi dom, magoc mbu sôc gameŋ Masedonia-ŋga gi tiyham.

4 Lauŋgac naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ si ŋaê bocdec. Sopate, iŋ Pirius atuŋgac akêŋ malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêŋ malac Tesalonika, Gaius akêŋ Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêŋ gameŋ Esia-ŋga, ma Timoti.

5 Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ si sêhôŋ yac sêmbo malac Troas.

6 Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga pacndê, goc akôc waŋ daŋ bu atêŋ Troas andi. Waŋ dau kêsêlêŋ mbo gwêc ŋasawa gitôm bêc amaŋdaŋ su, goc yac ahôc asê Troas ma atap lau dinaŋ sa. Ma yac ambo malac dinaŋ tôm wake sambuc daŋ.

Pol uŋ Yutikas sa

7-9 Têŋ Sonda ôbwêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêpitigeŋ bu sêneŋ mwasiŋ dabuŋ. Yac akac sa ambo andu baliŋ daŋ, andöc ŋalôm ŋahô titö-ŋga ma lau sêkêŋ lam daêsam sêŋgalêŋ. Pol gauc gêm bu hu Troas siŋ têŋ laŋsê, ma bocdinaŋ gêm mêtê baliŋ e timaniŋhu. Balê wakuc daŋ ŋaê Yutikas ndöc gatam atú ma kêŋ daŋga Pol ndê yom e bêc ku iŋ dulu. Iŋ yêc bêc kêlhiŋ dau siŋ, ma gacgeŋ peŋ sip nom gi akêŋ ŋalôm ŋahô-ŋga dinaŋ. Lau sêsip si bu sêkôc iŋ sa, magoc sêlic bu iŋ mbac ndu su.

10 Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau ŋahô ma kêgape iŋ dôŋ. Ma iŋ sôm têŋ lau, “Mac ahêgo daôm dom. Iŋ tali.”

11 Goc iŋ mbu pi andu ŋalôm ŋahô-ŋga tiyham gi. Ma iŋ pô bolom kôc ma ŋac seŋ mwasiŋ dabuŋ. Ma iŋ gic têku iŋ ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu ŋac siŋ ma kölhö gi.

12 Ma balê naŋ Pol uŋ iŋ sa mbo tali tiyham, naŋ lau sêkôc iŋ mbu têŋ iŋ ndê andu gi ti atac ŋayham atu.

Pol têŋ malac Miletus gi

13 Pol gauc gêm bu êŋsêlêŋ
ho seŋ têŋ malac Asos ndi,
ma sôm têŋ yac bu api waŋ
daŋ andi atap iŋ sa yêc
dindê.
14 Yac a ahôc asê ma iŋ tap
yac sa yêc Asos. Ma yac akôc
iŋ pi waŋ whiŋ yac, goc atêŋ
malac Mitilene a.
15 Ŋagalaŋsê yac ahu
malac dau siŋ ma alac e a gi
apoc ampiŋ nduc Kios. Têŋ
bêbêc yac alac atêŋ nduc
Samos a, ma ŋagalaŋsê ahôc
asê malac Miletus.
16 P ol tac whiŋ bu
lic Om †Pentikos-ŋga yêc
Jerusalem. Tu dinaŋ-ŋga
iŋ gauc gêm bu yac andi
ŋagahô, ahôc gêlêc malac
Epesas, ma ambo gameŋ
Esia-ŋga ŋasawa baliŋ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-ŋga

17 Têŋ ndoc yac ambo Mile-
tus, naŋ Pol kêŋ yom têŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac
Epesas, ma kêgalêm ŋac si
lau bata sa sêtêŋ iŋ sêmeŋ.
18 Ŋac sêhôc asê ma iŋ
sôm yom têŋ ŋac bocdec
bu, “Mac aŋyalê aneŋ lêŋ
hoŋ naŋ gakôm tôm bêc hoŋ
naŋ gambo gawhiŋ mac, têŋ
bêc ŋamata-ŋga naŋ gahôc
asê gameŋ Esia-ŋga ŋapaŋ e
meŋ têŋ kwahic dec.
19 Lau Israel-ŋga sêkêŋ
kisa aö ŋapaŋ dec sêkêŋ
ŋawapac atu têŋ aö. Tigeŋ
aö kagwiniŋ dauŋ ma gam
akiŋ Pômdau ti taŋsulu tu
mac-ŋga.
20 Mac aŋyalê bu yom
bocke naŋ gitôm bu nem
mac sa, naŋ aö gasêc ahuc
têŋ mac dom. Aö gasôm
yom hoŋ asê timala eŋ. Aö
kadôhôŋ mac yêc lhu, ma
kadôhôŋ mac yêc mac nem
andu tôm gi.
21 Aö gahoc yom asê têŋ
lau Israel ti lau Grik su, bu
sênem dau kwi ma sêsôc
Anötö ŋapu, ma sêkêŋ whiŋ
yac neŋ Pômdau Yisu.
22 Kwahic dec Ŋalau
Dabuŋ kac aö bu watêŋ
Jerusalem wandi. Magoc aö
kayalê gêŋ bocke naŋ oc hôc
asê aö yêc dindê, naŋ dom.
23 Gêŋ tigeŋ dec kayalê
su, bu yêc malac hoŋ
Ŋalau Dabuŋ kêŋ puc aö bu
ŋawapac oc sêtap aö sa, ma
aö oc wandöc gapocwalô.
24 Tigeŋ aö gatöc ti gahêgo
dauŋ pi gêŋ dau dom. Aö
galic dauŋ ŋamlic gitôm gêŋ
ŋambwa-ŋga. Aneŋ gauc
atu bu walhac ŋaŋga e
wandic dabiŋ gweleŋ naŋ
Pômdau Yisu kêŋ têŋ aö. Ma
gweleŋ dau bocdec bu, aö oc
wahoc ŋawaê ŋayham asê pi
Anötö ndê mwasiŋ.
25 Mac lau hoŋ naŋ gahoc
yom pi Anötö n dê gôliŋ
asê têŋ mac su, naŋ aŋgô.
Kwahic dec aö kayalê bu
mac nem daŋ oc lic aö aŋôŋ
tiyham dom.
26 Boc-dinaŋ dec wasôm
asê têŋ mac, bu ŋamalac
asa naŋ tec Anötö ndê yom,
naŋ aö oc wawêkaiŋ iŋ ndê
ŋagêyô dom.
27 Bu aö gawhê Anötö ndê
lêŋ hoŋ sa têŋ mac su, yom
daŋ siŋ dau yêc-ŋga dom.

28 “Mac lau dindec, ayob

daôm ti lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ ŋapep. Bu Anötö
gêmlhi iŋ ndê lau hoŋ su ŋa
iŋ dau ndê dac, ma Ŋalau
Dabuŋ dau kêyaliŋ mac sa
bu ayob ŋac. Bocdinaŋ ayob
Anötö ndê domba ŋapep.
29 Aö kayalê bu têŋ ndoc
aö wahu mac siŋ, naŋ
kêdôhôŋwaga tasaŋ oc
sêmeŋ gitôm giam pôm
naŋ sêsôc sêmeŋ bu sêseŋ
domba.
30 Ma mac daôm nem lau
ŋatô oc sêtisa, ma sênem
yom ŋandô kwi ti yom tasaŋ,
bu sêŋsôŋ lau ŋatô si gauc e
sêhu mac ti yom ŋandô siŋ
ma sêŋkuc ŋac.
31 Bocdinaŋ anem ali
ŋapaŋ. Gauc nem bu tôm
yala sambuc tö aö gakêŋ puc
mac tôm ac ma ôbwêc hoŋ
ti taŋsulu eŋ.
32 “Kwahic dec aö wakêŋ
mac asip Anötö amba. Asap
yom pi iŋ ndê mwasiŋ atu
dôŋ ŋapaŋ. Bu yom dau
gitôm bu oc puc mac dôŋ al-
hac ŋaŋga e awêkaiŋ malam
yêc undambê awhiŋ lau
dabuŋ hoŋ.
33 Aö taŋkwê lau daŋ bu
sênem aö sa ŋa gol me silba
me ŋakwê dom.
34 Mac aŋyalê bu aö dauŋ
amaŋ gakôm gweleŋ tu
watap gêŋ sa bu nem aö
ti lau naŋ sêkôm gweleŋ
sêwhiŋ aö, naŋ sa.
35 Gweleŋ hoŋ naŋ aö
gakôm naŋ tôc asê têŋ mac
bu dakôm gweleŋ atu kaiŋ
dinaŋ ŋapaŋ bu danem lau
ŋasac sa dandic ŋawaê.
Gauc nem yom naŋ Pômdau
Yisu dau sôm bocdec bu,
‘Dakêŋ gêŋ têŋ lau oc
êmwasiŋ yac hôc gêlêc lau
sêkêŋ gêŋ têŋ yac, naŋ su.’ ”
36 Pol gic bata ndê yom goc
pôŋ haduc whiŋ ŋac hoŋ,
ma teŋ mbec.
37 Goc ŋac hoŋ sêŋgape iŋ
dôŋ ti sêŋgutô iŋ, ma sêtaŋ
iŋ.
38 Pacndê, goc sêhoŋ iŋ
sêsa waŋ si. Ŋac si ŋalôm
ŋawapac atu pi iŋ ndê yom
naŋ sôm bu ŋac oc sêlic iŋ
aŋgô tiyham dom.

21

Pol hôc asê gameŋ Siria-ŋga

1 Yac ahu ŋac siŋ ma
api waŋ a tiyham, ma
waŋ dau sa hêganôŋ nduc
daŋ ŋaê Kos, naŋ solop gi.
Ŋagalaŋsê waŋ dau kôc yac
atêŋ malac Rodes, ma a e
waŋ sôc malac Patara.
2 Yêc dindê yac atap waŋ
daŋ sa, naŋ bu têŋ gameŋ
Pionisia-ŋga ndi, dec apwê
gi alom ma waŋ dau hu
Patara siŋ.
3 Yac alac e alic nduc
Saipras poc ŋalôm-ŋga, ma
aŋlêc ambo awê-ŋga ma
anti e asôc malac Taya yêc
gameŋ Siria-ŋga, ma asip
baö a. Waŋ dau kôc wapa
malac dinaŋ-ŋga ŋatô.
4 Yêc malac Taya yac atap
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma
ambo awhiŋ ŋac tôm bêc 7.
Ŋalau Dabuŋ kêŋ puc ŋac
dec ŋac bu sêlhac Pol ahuc
bu têŋ Jerusalem ndi dom.

5 Magoc bêc 7 dinaŋ su,
goc yac ahu ŋac siŋ bu api
waŋ tiyham. Lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga ti ŋac si lauwhêi
ma balêkoc hoŋ sêhoŋ yac
asa gwêc a, ma yêc dindê
yac apôŋ haŋduc ma ateŋ
mbec awhiŋ dauŋ.
6 Goc yac akam dauŋ ma
ahu dauŋ siŋ. Yac api waŋ
ma ŋac sêlhö sêmbu si.

7 Waŋ dau sa akêŋ Taya
ma kêti e hôc asê malac
Tolemai. Yêc dindê yac atap
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa ma
ambo awhiŋ ŋac tôm bêc
tigeŋ.
8 Ŋagalaŋsê yac api waŋ
tiyham ma alac e asôc malac
Sisaria. Ma yac asip baö a
ma ayêc awhiŋ ŋgac aheŋ-
ŋga daŋ ŋaê Pilip. Muŋ-
ŋga sêŋyaliŋ lau 7 sa bu
sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga,
ma Pilip iŋ ŋac si daŋ.
9 Iŋ ndê atuwêi hale
sêmbo, naŋ sem ŋgac sa su
dom, ma Anötö kêmwasiŋ
ŋac hoŋ bu sêhoc yom asê
sêtôm propet.
10 Yac ambo awhiŋ ŋac
bêc ŋatô su, goc propet daŋ
ŋaê Agabus sip akêŋ gameŋ
Judia-ŋga meŋ.
11 Iŋ têŋ yac meŋ, goc kôc
Pol ndê piŋkap su, ma sô iŋ
dau amba ti ga hi dôŋ. Ma
iŋ sôm, “Ŋalau Dabuŋ sôm
bu ŋalêŋ tigeŋ lau Israel-ŋga
naŋ sêmbo malac Jerusalem,
naŋ oc sêsô piŋkap dindec
ŋadau dôŋ, ma sêkêŋ iŋ sip
lau Rom-ŋga amba.”
12 Têŋ ndoc yac aŋgô yom
dau, naŋ yac ac yao Pol bu pi
Jerusalem ndi dom.
13 Magoc iŋ ô yom ma sôm,
“Tu sake-ŋga dec mac ataŋ
tu aö-ŋga, ma bu akôm aö
ŋalôm ndi lu? Ŋac bu sêsô
aö dôŋ me sêndic aö ndu yêc
Jerusalem tu Pômdau Yisu
ndê ŋaê-ŋga, naŋ gitôm.”
14 Yac alic bu iŋ oc sôc
yac mba yom ŋapu dom, dec
ahu siŋ ma asôm, “Gêŋ naŋ
Pômdau tac whiŋ bu hôc
asê, naŋ ŋandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

15 Dinaŋ su, goc yac
amasaŋ dauŋ ma api
Jerusalem a.
16 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
ŋatô akêŋ Sisaria sêwhiŋ
yac, ma sêwê yac atêŋ Nason
ndê andu a, bu ambo dindê.
Nason iŋ ŋgac akêŋ nduc
Saipras, ma iŋ lau ŋamata-
ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu,
naŋ si daŋ.
17 Têŋ ndoc yac ahôc asê
Jerusalem, naŋ asidôwai
sêkôc yac sa ti atac ŋayham.
18 Ŋagalaŋsê dec Pol ti yac
hoŋ a alic Jems, ma lau bata
hoŋ sêkac dau sa sêmbo
Jems ndê andu.
19 Pol kam ŋac, goc gic miŋ
yom pi iŋ ndê gweleŋ yêc
lau apa si gameŋ, ma pi gêŋ
hoŋ naŋ Anötö kôm bu puc
gweleŋ dau dôŋ.
20 Ŋac sêŋgô yom dau su
ma sêmpiŋ Anötö. Magoc
sêsôm têŋ Pol, “O asidôwa.
Lic su naŋ. Yêc dec,
lau Israel-ŋga daêsam andô
sêkêŋ whiŋ Yisu, magoc
sêsap Moses ndê yomsu hoŋ
dôŋ ŋapaŋ.

21 Ma ŋac sêŋgô ŋawaê
bu am kêdôhôŋ lau Israel-
ŋga naŋ sêndöc lau apa
si gameŋ, bu sêhu Moses
ndê yomsu siŋ. Sêŋgô bu
am sôm têŋ ŋac bu sêhu
yac neŋ mêtê dasê balêi si
ŋamlic ŋatô su-ŋga, ti yac
neŋ gêbôm ŋatô siŋ.
22 Bocdinaŋ kwahic dec
yac oc dakôm bocke? Ŋac oc
sêŋgô ŋawaê bu am mweŋ
su.
23 D ec yac gauc gêm bu
am kôm b ocdec. Yac mba
lau hale dec sêmbo, naŋ
sêmatiŋ yom tu bu sênem
dabuŋ dau-ŋga.*
24 Bocdinaŋ am kôc lau
dau sa ma êmkuc yac lau
Israel-ŋga neŋ lêŋ tamasaŋ
dauŋ ŋawasi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga, ma nem dabuŋ
daôm whiŋ ŋac. Nem ŋac
sa ma nemlhi gêŋ bocke naŋ
sêpônda bu sêndic dabiŋ
yom naŋ sêmatiŋ têŋ Anötö,
ma sêŋgaliŋ ŋac kêclauŋ
su. Kôm bocdinaŋ dec lau
Jerusalem-ŋga oc sêŋyalê bu
yom naŋ sêŋgô pi am, naŋ
ŋahu mbasi. Ŋac oc sêlic bu
am daôm sap yac neŋ yomsu
dôŋ ma sa lêŋ hoŋ ŋapep.
25 Ma yom naŋ yac tamatiŋ
pi lau gameŋ apa-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu, ma dato
sip bapia ma dakêŋ têŋ ŋac
su, naŋ dec yac oc daseŋ su
dom. Yac dato têŋ ŋac bu
sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ
lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi
gwam naŋ dom, ma dac ma
wata ti dac, naŋ sêneŋ daŋ
dom bocdinaŋ. Ma dato
bu sêkôm mêtê mockaiŋ-
ŋga dom.”
26 Têŋ galaŋsê Pol kôc lau
hale dinaŋ sa, goc gic hu têm
tu bu êmasaŋ dau ŋawasi
sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma
kêkuc lêŋ sênem dabuŋ dau-
ŋga whiŋ ŋac. Goc iŋ sôc
lôm dabuŋ gi bu kêŋ ŋawaê
têŋ dabuŋsiga pi bêc bocke
ŋac si ndoc sênem dabuŋ
dau-ŋga oc pacndê, ma ŋac
tigeŋ-tigeŋ oc sêkêŋ si da.

Sêkôc Pol dôŋ

27 Pol ndê bêc 7 bu
êmasaŋ dau ŋawasi sa-ŋga
kêpiŋ bu pacndê, ma lau
Israel-ŋga ŋatô akêŋ gameŋ
Esia-ŋga sêlic iŋ yêc lôm
dabuŋ. Goc sêli lau hoŋ
ŋalôm sa bu sêkôc iŋ dôŋ.
28 Ŋac sêmbwêc, “Mac lau
Israel-ŋga, ameŋ anem yac
sa. Alic ŋgac dec. Iŋ
ŋgac naŋ kêdôhôŋ lau tôm
gameŋ hoŋ, ma pu yac lau
Israel-ŋga ti yac neŋ yomsu,
ma pu gameŋ dindec whiŋ.
Ma gêŋ daŋ tiyham. Iŋ
kôc lau Grik ŋatô sêsôc lôm
dabuŋ ŋabatêmndö sêmeŋ,
dec kôm gameŋ dabuŋ din-
dec ŋadômbwi sa.”
29 Ŋac sêsôm yom dinaŋ
ŋahu bu muŋ-ŋga sêlic
ŋgac Epesas-ŋga daŋ ŋaê

* **21:23** Yom naŋ lau dinaŋ sêmatiŋ tidôŋ, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau naŋ sêmatiŋ yom dau, naŋ sêtimêtê dau ŋapep ti sem dabuŋ dau tu bu sênem akiŋ Anötö, e yom dau ŋatêm pacndê. Ŋac oc sêŋgapiŋ si kêclauŋ dom e têm dau pacndê, dec sêŋgaliŋ kêclauŋ hoŋ su ma sêkêŋ da ŋatô yêc lôm dabuŋ. Alic Nam 6:1-21.

Tropimus, mbo malac
Jerusalem whiŋ Pol. Ma ŋac
gauc gêm bu mboe Pol kôc
iŋ têŋ lôm dabuŋ gi.
30 Têŋ dinaŋ lau malac-
ŋga hoŋ sêli dau sa ŋandô
ma sic dau sa sêpitigeŋ yêc
lôm dabuŋ ŋabatêmndö.
Ŋac sêkôc Pol dôŋ ma sêhê
iŋ sa awê gi, goc lau sic
gameŋ dau ŋagatam ahuc.
31 Ŋac sêkôm bu sêndic iŋ
ndu sêmbo, ma lau siŋ Rom-
ŋga si ŋadau ŋgô ŋawaê
bu lau malac Jerusalem-ŋga
hoŋ sêli dau sa.
32 Goc ŋagahô iŋ kôc lau
siŋ-ŋga ti ŋac si lau bata
ŋatô, ma sênti sêtêŋ lau toŋ
dinaŋ si. Ma têŋ ndoc lau
dau sêlic ŋgac bata ti iŋ
ndê lau siŋ-ŋga, naŋ sic Pol
tiyham dom.
33 Goc lau siŋ si ŋadau kôc
ndê lau ma sêkôc Pol dôŋ,
ma iŋ gic atu bu sêsô iŋ dôŋ
ŋa sen lu. Goc iŋ ndac lau bu
iŋ asa, ma iŋ kôm sac bocke.
34 Lau yêc toŋ atu ŋalôm
sêmbwêc yom tidau-tidau,
dec ŋgac dau kêyalê bu iŋ
gitôm dom bu tap gêŋ dau
ŋahu sa. Goc iŋ gic atu bu
sêkôc Pol sêtêŋ lau siŋ-ŋga
si gameŋ sêndi.
35 Têŋ ndoc sêhôc asê
tuŋbôm ŋa-têc naŋ yêc
gameŋ dau ŋasactô, naŋ lau
sêkôm mwasac ŋaŋga bu
sêndic Pol ndu. Tu dinaŋ-
ŋga lau siŋ-ŋga sêhôc iŋ sa
lôlôc bu sêkôc iŋ sôc ŋac si
gameŋ sêndi.
36 Ma lau toŋ atu naŋ
sêŋkuc, naŋ sêmbwêc
ŋapaŋ, “Ndic iŋ ndu! Ndic
iŋ ndu!”
37 Lau siŋ-ŋga bu sêkôc
Pol sôc ŋac si gameŋ ŋalôm
ndi, magoc iŋ ndac ŋac si
ŋadau bocdec bu, “Gitôm
bu wasôm yom daŋ têŋ am,
me?” Ma ŋgac dau ndac,
“Am kêyalê yom Grik, a?
38 Aö gam gauc bu am
ŋgac Isip-ŋga naŋ ndoc dê
giŋga su, gic nem lau gitôm
4,000 sa yêc gameŋ sawa, ma
kêgilí ŋac bu sêndic siŋ têŋ
lau Rom-ŋga.”
39 Magoc Pol sôm, “Mba!
Aö ŋgac Israel-ŋga daŋ,
ma aneŋ malac Tasis yêc
gameŋ Silisia-ŋga. Iŋ malac
ŋambwa dom, malac tiwaê.
Kwahic dec aö bu wandac
am gitôm bu wasôm yom têŋ
lau dindec, me mba?”
40 Lau siŋ-ŋga si ŋadau
gôlôc, dec Pol kac dau kwi
kalhac têc, ma gic amba têŋ
lau bu sênem dau dôŋ. Ma
têŋ ndoc gameŋ ŋaŋeŋ sa,
naŋ gic hu sôm yom têŋ ŋac
ŋa Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têŋ lau Jerusalem-ŋga.

1 Iŋ sôm, “O asidôwai ti
damaŋi. Akêŋ daŋam ma aö
waô yom naŋ lau sêŋgôliŋ pi
aö.”
2 Ŋac sêŋgô iŋ sôm yom
têŋ ŋac yêc ŋac dau si awha,
naŋ Yom Hibru, dec lau hoŋ
sem dau dôŋ ma sêhê daŋga
iŋ. Goc iŋ sôm,
3 “Aö ŋgac Israel-ŋga.
Dinaŋ kôc aö yêc gameŋ

Silisia-ŋga, ma aneŋ
malachu Tasis. Magoc
aö gatiatu yêc malac atu
dindec, ma kadôhôŋ abaŋi si
yomsu hoŋ ŋapep eŋ gambo
Gamaliel ŋapu. Aö gayêm
dauŋ su ŋandô tu wanem
akiŋ Anötö-ŋga tôm kwahic
dec mac daôm gauc gêm bu
akôm.
4 Aö gakêŋ kisa lau naŋ
sêŋkuc lêŋ wakuc dindec,
ma gakêŋ lauwhê ma
ŋgac sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga
daêsam sêsôc gapocwalô,
ma gac atu bu lau sêndic
ŋatô ndu.
5 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga
ti lau bata hoŋ sêŋyalê
aneŋ gweleŋ dinaŋ. Ŋac
lau dinaŋ sêto bapia puc
aö dôŋ-ŋga têŋ lau bata
Israel-ŋga naŋ sêmbo malac
Damaskas. Têŋ bêc daŋ aö
kasêlêŋ gambo seŋ bu wasip
Damaskas wandi, bu wakôc
lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga yêc
dindê sa sêtêŋ Jerusalem
sêmeŋ, bu sêkêŋ ŋandê têŋ
ŋac.
6 Aö kasêlêŋ e têŋ ac kac
lhu gasuŋ sa Damaskas, ma
sep tigeŋ ŋawê undambê-
ŋga atu daŋ pô aö.
7 Dec gapeŋ gasip nom ma
gaŋgô awha daŋ sôm yom
têŋ aö bu, ‘Saul, Saul, tu
sake-ŋga am kêŋ kisa aö?’
8 Ma aö gandac bu, ‘O
ŋadau, am asa?’ Goc awha
dau ô yom ma sôm, ‘Aö
Yisu Nasaret-ŋga naŋ am
kêŋ kisa.’
9 Lau naŋ sêwhiŋ aö naŋ
sêlic ŋawê dau ma sêŋgô
awha, magoc sêŋyalê yom
naŋ Yisu sôm têŋ aö, naŋ
dom.
10 Ma aö gandac, ‘Pômdau,
aö wakôm sake?’ Ma iŋ sôm,
‘Tisa, ma sôc Damaskas ndi.
Ma gêŋ bocke naŋ aö tac
whiŋ bu am kôm-ŋga, naŋ
aö oc waŋkiŋ lau bu sêwhê
sa têŋ am yêc dindê.’

11 “Ŋawê dau kôm aö
tanôŋ tipec, bocdinaŋ dec
lau naŋ sêwhiŋ aö sêhê aö
amaŋ, ma sêwê aö gasôc
Damaskas ga.
12 Ma ŋgac daŋ ŋaê
Ananias meŋ gêlic aö.
Iŋ ŋgac naŋ sa ndê lêŋ
hoŋ kêkuc yomsu Israel-
ŋga ŋapep, ma lau Israel
Damaskas-ŋga hoŋ sêtoc iŋ
sa.
13 Iŋ kalhac kêpiŋ aö ma
sôm, ‘Asidôwa Saul, tanôm
ŋawa sa!’ Ma têŋ ndoc di-
naŋ eŋ aö tanôŋ ŋayham sa
e galic iŋ.
14 Ma iŋ sôm, ‘Damaŋi
si Anötö kêyaliŋ am sa bu
êmyalê iŋ ndê atac whiŋ, ma
bu lic ŋgac gitêŋ Yisu dau,
ma bu ŋgô yom yêc iŋ dau
whasuŋ.
15 Ma am oc hoc yom
ŋandô pi iŋ asê têŋ lau hoŋ,
ma sôm yom asê pi gêŋ hoŋ
naŋ am gêlic ti ŋgô su.
16 Ma kwahic dec am hôŋ
sake? Tisa ma liŋ busaŋgu
tu Yisu ndê ŋaê-ŋga bu
êŋgwasiŋ am nem sac hoŋ
su.’

17 “Têŋ ndoc aö gambu
gatêŋ Jerusalem gameŋ,
naŋ gateŋ mbec gambo lôm
dabuŋ e gatuŋ kaiŋ daŋ sa.

18 Ma galic Pômdau Yisu
sôm yom têŋ aö bocdec bu,
‘Ŋagahô, hu Jerusalem siŋ
kwahic dec, bu lau dec oc
sêkôc yom naŋ am hoc asê
pi aö, naŋ sa dom.’
19 Dec aö gaô yom ma
gasôm, ‘Pômdau, lau din-
dec sêŋyalê bu muŋ-ŋga aö
kasalê lau sêkêŋ whiŋ am-
ŋga tôm lôm wê-ŋga hoŋ,
bu wandic ŋac ma wakêŋ
ŋac sêndöc gapocwalô.
20 Ma têŋ ndoc naŋ lau
sêkêc Steven ndê dac siŋ tu
iŋ hoc yom asê pi am-ŋga,
naŋ aö galhac ma galic ti
atac ŋayham. Ma gayob lau
naŋ sêtuc iŋ ŋa hoc, naŋ si
ŋakwê.’
21 Goc Pômdau sôm têŋ aö,
‘Ndi! Aö oc waŋkiŋ am sa
yêc lau Israel si gameŋ, bu
têŋ lau apa si gameŋ ndi.’ ”

22 Lau hoŋ sêŋgô Pol ndê
yom ti sem dau dôŋ e iŋ sôm
yom dinaŋ. Dec sêli awha sa
ma sêmbwêc, “Iŋ gitôm bu
mbo tali-ŋga dom. Ndic iŋ
ndu niŋga!”
23 Ŋac sêmbwêc ti sêkac
si ŋakwê andô-ŋga su ma
sêmbalip kop pi lôlôc gi
sêmbo.
24 Dec lau siŋ-ŋga si ŋadau
kêŋ yatu ŋac bu sêkôc Pol
sôc ŋac si gameŋ ndi. Iŋ sôm
bu sêhi iŋ ŋa sö, ma sêŋsu
iŋ tu bu sêtap sa bu ŋahu
bocke dec lau sêmbwêc iŋ
ŋalêŋ bocdinaŋ.
25 Sêsô iŋ amba ti gahi
dôŋ pi a bu sêhi iŋ, dec
Pol sôm têŋ ŋgac bata naŋ
yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ, naŋ
bocdec bu, “Bocke? Mac bu
ahi ŋgac Rom-ŋga daŋ, naŋ
atap giso daŋ sa yêc iŋ dom,
naŋ dec oc aŋgilì Rom si
ŋagôliŋ, me mba?”
26 Ŋgac dau ŋgô Pol ndê
yom, dec têŋ lau siŋ-ŋga si
ŋadau gi ma sôm têŋ iŋ bu,
“Am oc kôm sake, bu ŋgac
dindê iŋ ŋgac Rom-ŋga?”
27 Goc ŋgac dau têŋ Pol gi
ma ndac iŋ, “Sôm asê têŋ
aö. Am ŋgac Rom-ŋga, me
mba?” Ma Pol sôm, “Aêc.”
28 Dec lau siŋ-ŋga si ŋadau
sôm, “Aö gahu awa atu siŋ
dec gamlhi aneŋ bapia bu
wati ŋgac Rom-ŋga.” Magoc
Pol sôm, “Aö damaŋ iŋ ŋgac
Rom-ŋga, ma bocdinaŋ dec
aö ŋgac Rom-ŋga gawhiŋ.”
29 Yom dau kôm ŋgac dau
sö ŋandô, bu iŋ kôc Pol ma
sô iŋ dôŋ, magoc kêyalê dom
bu iŋ ŋgac Rom-ŋga. Ma
lau naŋ bu sêŋsu Pol, naŋ
ŋagahô sêkac dau su yêc iŋ.

Pol kalhac lau bata Israel-
ŋga aŋgô-ŋga

30 Lau siŋ-ŋga si ŋadau
bu tap sa bu ŋahu bocke
dec lau Israel-ŋga sêŋgôliŋ
yom pi Pol. Bocdinaŋ
ŋagalaŋsê bêbêc iŋ kêŋ yatu
bu lau dabuŋsiga ti lau bata
Sanedrin-ŋga hoŋ sêkac dau
sa, goc kôc Pol su yêc lau
siŋ-ŋga si gameŋ, ma kêŋ iŋ
kalhac ŋac aŋgô-ŋga.

23

1 Pol tahê lau Sanedrin-
ŋg a hoŋ ma sôm, “O aneŋ
asidôwai. Aö neŋ atac pa
su pi lêŋ hoŋ naŋ gasa
tu wanem akiŋ Anötö-ŋga

ŋapaŋ, e meŋ têŋ acsalô lec
galhac mac aŋôm-ŋga.”
2 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga
ŋaê Ananias ŋgô yom dinaŋ,
dec sôm têŋ lau naŋ sêlhac
sêmpiŋ Pol bu sêtap iŋ sôc
tôkwa.
3 Goc Pol sôm têŋ iŋ,
“Anötö oc ndic am ô! Bocke
dec am ndöc tu êmatôc aö
êŋkuc yomsu Israel-ŋga,
magoc am daôm sôm lau
sêtap aö dec kêgilì yomsu
dau? Am gitôm a naŋ
ŋadômbwê-ŋga ŋawasi,
magoc ŋalôm-ŋga sop weŋ
sa.”
4 Lau naŋ sêlhac sêmpiŋ
Pol sêsôm têŋ iŋ bu, “Bocke
dec am sôm yom sac-sac
pi Anötö ndê dabuŋsiga
ŋamata-ŋga?”
5 Ma Pol ô yom ma sôm,
“Asidôwai. Aö kayalê dom
bu iŋ dabuŋsiga ŋamata-
ŋga. Bu sêto yom yêc
bocdec bu, *‘Sôm yom sac pi
ŋgac naŋ gêm gôliŋ nem lau,
naŋ dom.’* ”
6 Pol kêyalê bu lau
Sanedrin-ŋga ŋatô ŋac lau
Palêsai, ma ŋatô ŋac lau
Sadiusi. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ
mbwêc yom têŋ ŋac bocdec
bu, “Aneŋ asidôwai aŋgô.
Aö damaŋ iŋ Palêsai daŋ,
ma aö bocdinaŋ. Aö gakêŋ
whiŋ bu yac oc datisa akêŋ
lau batê-ŋga. Ma kwahic
dec ŋac bu sêmatôc aö tu
yom dinaŋ-ŋga.”
7 Têŋ ndoc iŋ sôm yom
dinaŋ, dec lau Sanedrin-ŋga
sêwhê dau kôc, ma lau Sa-
diusi ti lau Palêsai sêseŋ
dau.
8 Sêseŋ dau ŋahu bu lau
Sadiusi sêkêŋ whiŋ dom
bu lau batê oc sêtisa tiy-
ham, ma sêsôm bu aŋela
ma ŋalau daŋ sêmbo dom.
Magoc lau Palêsai sêkêŋ
whiŋ gêŋ hoŋ dinaŋ.
9 Bocdinaŋ lau dau sêli
dau sa ŋalêŋ sac. Ma Palêsai
ŋatô naŋ sêndôhôŋ yomsu,
naŋ sêtisa ma sêsôm yom ti
ŋaŋga, “Yac atap giso daŋ
sa yêc ŋgac dindec dom.
Mboe aŋela me ŋalau daŋ
kêŋ yom naŋ iŋ êlêmê hoc
asê têŋ lau, naŋ têŋ iŋ.”
10 Kêpiŋ bu siŋ hôc asê,
dec lau siŋ-ŋga si ŋadau
töc bu mboe lau oc sêkac
Pol kôc ndi lu. Bocdinaŋ
iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga
bu sêsa sêndi ti ŋaŋga ma
sêŋgaho Pol su yêc lau di-
naŋ, ma sêkôc iŋ mbu têŋ
ŋac si gameŋ ndi tiyham.
11 Têŋ ôbwêc Pômdau hoc
dau asê têŋ Pol ma sôm,
“Hêgo daôm dom, puc daôm
dôŋ! Am hoc yom asê pi
aö su yêc Jerusalem, ma am
oc kôm bocdinaŋ yêc malac
Rom whiŋ.”

*Lau Israel-ŋga sêkic yom
bu sêndic Pol ndu*

12 Galaŋsê bêbêc lau
Israel-ŋga ŋatô sêkic yom
bu sêndic Pol ndu. Ma
sêmatiŋ pwac têŋ dau bu oc
sêneŋ me sênôm gêŋ dom e
iŋ mbac ndu su.
13 Lauŋgac naŋ bu sêkôm
gêŋ dau naŋ si namba hôc
gêlêc 40 su.
14 Ŋac sêtêŋ dabuŋsiga
atu-tu ti lau bata ŋatô si, ma

sêsôm, “Yac amatiŋ pwac bu aneŋ gêŋ dom e andic Pol ndu su naŋ.
15 Bocdinaŋ yac gauc gêm bu mac awhiŋ lau Sanedrin-ŋga andac lau siŋ si ŋadau bu hu Pol siŋ têŋ mac, bu andac iŋ pi gêŋ ŋatô tiyham. Ma yac oc asiŋ ambo seŋ bu têŋ ndoc sêwê iŋ sêsa sêmeŋ, naŋ yac andic iŋ ndu.”
16 Pol lhuwê atuŋgac ŋgô gêŋ dau ŋawaê, dec sôc lau siŋ-ŋga si gameŋ têŋ Pol gi ma sôm asê têŋ iŋ.
17 Pol ŋgô su dec ta ŋgac naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ ma sôm têŋ iŋ, “Kôc balê dindec têŋ mac nem ŋadau ndi. Iŋ kôc yom daŋ bu sôm têŋ iŋ.”
18 Goc ŋgac siŋ-ŋga di-naŋ wê balê dau têŋ ŋac si ŋadau gi ma sôm, “Pol, ŋgac naŋ ndöc gapocwalô, naŋ ndac aö bu wakôc balê dindec têŋ am meŋ, bu iŋ kôc yom daŋ bu sôm têŋ am.”
19 Ŋgac dau kêm balê dau sa ma iŋlu sêsa ahic si, ma iŋ ndac iŋ bu, “Am kôc yom bocke bu sôm têŋ aö?”
20 Goc balê dau sôm, “Lau Israel-ŋga sêkic yom bu sêndac am bu êmkiŋ Pol ndi lhac lau Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga têŋ laŋsê, bu ŋac tac whiŋ bu sêndac iŋ tu yom ŋatô-ŋga.
21 Ŋgô ŋac si yom dom, bu ŋac si lau hôc g êlêc 40 sem neneŋ sêhôŋ iŋ sêmbo seŋ. Lau dau sêsôm tidôŋ su bu sêneŋ ma sênôm gêŋ dom e sêndic iŋ ndu. Ŋac kwahic dec sêmasaŋ dau sêmbo, sêhôŋ bu am lôc têŋ ŋac si yom.”
22 L au siŋ-ŋga si ŋadau ŋ gô balê dau ndê yom su, goc kêkiŋ iŋ sa gi ma gic yomsu iŋ bocdec bu, “Sôm têŋ lau daŋ dom bu am mweŋ kêŋ ŋawaê dindec têŋ aö.”

Sêkôc Pol têŋ malac Sisaria gi

23 Goc iŋ ta ndê ŋgac lu naŋ sêyob lau siŋ-ŋga toŋ lu naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têŋ iŋlu bu, “Andic lau siŋ-ŋga tôm 200 sa, ma lau siŋ sêndöc hosi-ŋga 70, ma lau siŋ kêm-ŋga 200 sêwhiŋ. Asôm bu sêmasaŋ dau bu sêtêŋ malac Sisaria sêndi têŋ 9 kilok ôbwêc dindec.
24 Amasaŋ hosi tu Pol ndöc ŋahô-ŋga, ma ayob iŋ ŋapep e akêŋ iŋ sip gôliŋwaga Rom-ŋga Filiks amba.”
25 Ma ŋgac atu dau to bapia daŋ bocdec:
26 Aö Klaudias Lisias dec gato têŋ am ŋgac atu gôliŋwaga Filiks. Acsalô ŋayham am.
27 Lau Israel-ŋga sêkôc ŋgac dindec dôŋ ma bu sêndic iŋ ndu. Magoc aö gatap sa bu iŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, dec aö ti neŋ lau siŋ-ŋga aŋgaho iŋ su yêc ŋac amba.
28 Aö bu watap yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ ŋahu sa, dec gakêŋ iŋ kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga bu sêŋsahê iŋ.

29 Aö gatap sa bu yom
naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ
hêganôŋ lau Israel-ŋga si
yomsu. Magoc aö gatap yom
daŋ sa gitôm bu yac andic
iŋ ndu me akêŋ iŋ ndöc
gapocwalô-ŋga dom.
30 Malô aö gaŋgô ŋawaê
bu lau ŋatô sêkic yom gelec
bu sêndic iŋ ndu. Bocdinaŋ
dec aö kakiŋ iŋ têŋ am goloc
ŋagahô, bu am êmatôc iŋ
ndê yom. Ma aö gac a tu lau
naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, bu
sêwhê yom dau sa têŋ am.
31 Iŋ to yom dau su, goc
kêŋ bapia sip iŋlu amba, ma
iŋlu sic lau siŋ-ŋga sa ma
sêkôm tôm iŋ gic atu ŋac.
Têŋ ôbwêc dau dinaŋ sêkôc
Pol whiŋ ŋac, ma sêsa sêtêŋ
malac Antipatris si.
32 Galaŋsê bêbêc lau siŋ-
ŋga naŋ sêŋsêlêŋ sêmbo
nom, naŋ sêlhö sêmbu sêtêŋ
si gameŋ yêc Jerusalem si.
Ma lau siŋ-ŋga naŋ sêndöc
hosi sêhoŋ Pol sa si.
33 Têŋ ndoc sêhôc asê Sis-
aria, naŋ sêkêŋ Pol ti bapia
dau têŋ gôliŋwaga Filiks.
34 Ma iŋ sam bapia dau,
goc ndac Pol bu iŋ ŋgac
gameŋ bocke-ŋga. Ma tap
sa bu iŋ ŋgac gameŋ Silisia-
ŋga.
35 Goc sôm, “Aö oc waŋgô
am nem yom, têŋ ndoc lau
naŋ sêŋgôliŋ yom pi am, naŋ
sêhôc asê.” Goc iŋ kêŋ yatu
iŋ ndê lau bu sêyob Pol yêc
andu atu naŋ muŋ-ŋga Kiŋ
Herod kwê sa naŋ.

24

Pol kalhac Filiks aŋgô-ŋga

1 Bêc 5 giŋga su, goc
dabuŋsiga ŋamata-ŋga
Ananias ti lau bata Israel-
ŋga ŋatô sêsip malac
Sisaria si, bu sêkêŋ yom
naŋ sêŋgôliŋ pi Pol, têŋ
gôliŋwaga Filiks. Ma sêkôc
ŋgac daŋ ŋaê Tetulus whiŋ
ŋac, bu nem ŋac awha têŋ
Filiks.
2-3 Lau sêkôc Pol sôc meŋ,
goc Tetulus gic hu sôm ndê
yom têŋ Filiks bocdec bu, “O
ŋgac ŋayham kêlêc Filiks.
Am gêm gôliŋ yac ŋapep,
dec yac ambo ŋayham ma
ti yom malô ŋasawa baliŋ
su. Am ŋgac tigauc dec
kêmasaŋ lêŋ wakuc ŋayham
ŋatô, naŋ lau gameŋ dindec-
ŋga kwahic dec sêŋkuc
sêmbo. Yac ti mba lau hoŋ
naŋ sêmbo am nem gôliŋ
ŋapu, naŋ bu anem daŋge
am ŋapaŋ.
4 Aö bu waŋyaiŋ am nem
têm dom, ma bu wakôm am
lic ŋakam sa dom. Bocdinaŋ
wandac am bu ŋgô yac mba
yom apê lec.
5 Ŋgac dindec iŋ ŋgac
êŋgilí lau-ŋga, ma gêli lau
Israel-ŋga ŋalôm sa tôm
gameŋ hoŋ. Iŋ lau toŋ
naŋ sêŋkuc yom so pi ŋgac
Nasaret-ŋga dinaŋ, naŋ si
ŋgac ŋamata-ŋga.
6-7 Ma gêŋ daŋ whiŋ. Iŋ
bu kôm mêtê naŋ toc yac
mba lôm dabuŋ sa bu gameŋ

dabuŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga
dec yac akôc iŋ dôŋ.*
8 Am daôm bu kip iŋ sa,
dec am oc tap sa bu yom hoŋ
naŋ yac aŋgôliŋ pi iŋ, naŋ
yomandô.”
9 Tetulus sôm iŋ ndê yom
dinaŋ, goc lau Israel-ŋga
hoŋ naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ
sêpuc iŋ ndê yom dôŋ ma
sêsôm bu yomandô.
10 Goc gôliŋwaga Filiks tôc
amba têŋ Pol bu sôm ndê
yom, dec Pol sôm, “Aö kay-
alê bu am gêm gôliŋ gameŋ
dindec ma kêmatôc lau si
yom tôm yala ŋatô su. Boc-
dinaŋ aö atac ŋayham bu
wasôm aneŋ yom têŋ am ma
waô yom naŋ sêŋgôliŋ pi aö.
11 Am bu ndac lau ŋatô,
dec am oc tap sa ŋagahô
bu bêc 12 gi su, naŋ gapi
Jerusalem ga, tu bu watoc
Anötö sa-ŋga.
12 Lau naŋ sêŋgôliŋ yom
pi aö, naŋ sêŋyalê su bu aö
gakôm mêtê sac daŋ dom.
Aö gasôm ŋamalac daŋ yêc
lôm dabuŋ dom, ma gali lau
ŋalôm sa yêc lau Israel si
lôm wê-ŋga me yêc malac
Jerusalem ŋalôm dom.
13 Bocdinaŋ yom naŋ
sêŋgôliŋ pi aö, naŋ ŋac
gitôm dom bu oc sêtôc asê
bu yomandô.
14 Magoc yom ŋandô tigeŋ
dec wasôm asê têŋ am
bocdec bu. Aö gam akiŋ
damaŋi si Anötö kakuc lêŋ
wakuc tôm lau sêkêŋ whiŋ
Yisu-ŋga sêŋkuc. Lau dinaŋ
sêlic lêŋ dau bu lêŋ so.
Magoc aö gakêŋ whiŋ yom
hoŋ naŋ kêkuc Moses ndê
yomsu ti yom hoŋ naŋ lau
propet sêto muŋ su.
15 Ma gakêŋ bataŋ bu
Anötö oc uŋ lau gitêŋ ma
lau sac hoŋ sa akêŋ lau batê-
ŋga tôm ŋac lau dindê sêkêŋ
whiŋ.
16 Ŋalêŋ dinaŋ dec aö
kasahê bu wasa neŋ lêŋ hoŋ
solop eŋ tu bu walhac ti
neŋ atac pa su yêc Anötö ti
ŋamalac aŋgô-ŋga.
17 Aö gahu Jerusalem siŋ
yala ŋeŋ su, ma kwahic dec
gambu gatêŋ Jerusalem ga,
bu wanem aneŋ lau Israel-
ŋga si lau ŋalôm sawa sa,
ma bu wakêŋ da têŋ Anötö.
18 Aö kakuc lau Israel-ŋga
si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi
sa yêc Anötö aŋgô-ŋga muŋ
su, goc gasôc lôm dabuŋ ga
bu wakêŋ neŋ da. Ma têŋ
ndoc dinaŋ lau Israel-ŋga
ŋatô akêŋ gameŋ Esia-ŋga
sêlic aö. Aö gac lau toŋ atu
sa dom, ma gali lau ŋalôm sa
bu sêkôm kisa dom.
19 Ŋac lau Esia-ŋga dau sic
hu sêŋgôliŋ yom pi aö, ma
bocdinaŋ ŋac bu gauc nem
bu aö gakôm giso, dec ŋac
dau sêmeŋ ma sêsôm asê têŋ
am.
20 Bu mba, goc sôm têŋ

* **24:6-7** Yêc bapia akwa ŋandô naŋ ŋabatiŋ 6b ma ndi têŋ 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau ŋatô sêto ŋabatiŋ 6b-8a tiŋambu-ŋga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc iŋ êŋkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias ti ndê lau siŋ-ŋga daêsam sêmeŋ sêŋgaho iŋ su yêc yac amaŋ. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, naŋ sêmeŋ sêsôm asê têŋ am.

lau Israel-ŋga naŋ kwahic sêmbo dec, bu sêtôc asê têŋ am, giso bocke naŋ lau Israel si lau bata Sanedrin-ŋga sêtap sa yêc aö.

21 Mboe ŋac sêlic aö sac ma sêkêŋ aö galhac am aŋôm-ŋga bu êmatôc aö, pi yom tigeŋ naŋ aö gambwêc têŋ ŋac bocdec bu, ‘Aö gakêŋ whiŋ bu yac oc datisa akêŋ lau batê-ŋga.’ ”

22 Filiks ŋgô ti kêyalê yom daêsam su pi lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si lêŋ wakuc. Bocdinaŋ dec iŋ gic bata yom, ma sôm têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêmeŋ akêŋ Jerusalem, “Têŋ ndoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias meŋ akêŋ Jerusalem, naŋ aö oc wasôm aneŋ gauc asê pi mac nem yom.”

23 Goc iŋ gic atu ŋgac naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ, bu sêyob Pol ŋapep, magoc sêsô iŋ dôŋ dom. Ma iŋ sôm têŋ iŋ bu kêŋ ŋasawa têŋ Pol ndê lau naŋ bu sêndic iŋ kêsi ti sênem iŋ sa, ma lhac ŋac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

24 Bêc ŋatô giŋga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, naŋ awhê Israel-ŋga daŋ, sêŋgalêm Pol bu sêŋgô iŋ whê yom sa pi lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga si lêŋ.

25 Pol gêm yomgalôm whiŋ iŋlu ma sôm yom ŋasawa hic baliŋ, pi lêŋ naŋ lau sêti lau gitêŋ, ma sêtimêtê dau ŋapep, ma pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga naŋ oc meŋ sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec sôm, “Naŋ gitôm, am lhö mbu ndi. Têŋ ndoc aö bu walic ŋasawa ŋayham daŋ, naŋ wakêŋ yom am tiyham.”

26 Ma tiŋambu iŋ kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whiŋ iŋ tidim daêsam, bu iŋ kêŋ bata bu Pol oc kêŋ awa têŋ iŋ, bu nemlhi dau su yêc gapocwalô.

27 Filiks bu kôm lau Israel-ŋga sêlic iŋ ŋayham, dec kêŋ Pol ndöc gapocwalô ŋapaŋ. Yala lu giŋga su, goc Pokias Festus ti gôliŋwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus aŋgô-ŋga

1 Têŋ ndoc Festus hôc asê bu nem gôliŋ gameŋ dinaŋ, naŋ iŋ mbo malac Sisaria tôm bêc tö eŋ, goc pi Jerusalem gi.

2 Ma yêc dindê dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêpitigeŋ, ma yom naŋ sêŋgôliŋ pi Pol su, naŋ sêhoc asê têŋ Festus.

3 Ŋac sêndac bu iŋ bu lic ŋac ŋayham, dec kêŋ Pol mbu pi Jerusalem ndi. Ŋac sêndac gêŋ dau, ŋahu bu ŋac sêmatiŋ yom tidôŋ su gelec, bu sêkêŋ lau ŋatô sêsiŋ sêmbo seŋ bu sêndic Pol ndu.

4 Magoc Festus ô yom ma sôm, “Pol dê sêyob sêmbo Sisaria, ma malô goc aö dauŋ oc wambu watêŋ malac dinaŋ wandi.

5 Mac asôm bu iŋ kôm giso, dec akêŋ nem lau bata ŋatô sêwhiŋ aö, bu sêsôm mac

nem yom pi iŋ asê têŋ aö yêc
dindê.”
6 Festus mbo Jerusalem
bêc 8 me 10 su, goc sip Sis-
aria gi. Ma têŋ ŋagalaŋsê iŋ
gi ndöc iŋ ndê pôŋ êmatôc
yom-ŋga, ma gic atu bu
sêkôc Pol meŋ lhac iŋ aŋgô-
ŋga.
7 Têŋ ndoc Pol hôc
asê, naŋ lau Israel-ŋga
naŋ sêmeŋ akêŋ malac
Jerusalem, naŋ sêlhac
sêŋgihi iŋ ahuc, ma sêsôm
bu iŋ kôm giso atu. Sêŋgôliŋ
yom daêsam pi iŋ, magoc
gitôm dom bu sêtôc ŋandô
asê.
8 Goc Pol sôm ndê yom asê
bocdec bu, “Aö gakôm giso
daŋ pi lôm dabuŋ dom, ma
kagilì lau Israel si yomsu, me
Sisa ndê ŋagôliŋ daŋ dom.”
9 Festus tac whiŋ bu lau
Israel-ŋga sêlic iŋ ŋayham,
dec ndac Pol, “Am gêlic
ŋayham bu pwi Jerusalem
ndi, ma aö waŋsahê ŋac si
yom pi am yêc dindê, me
mba?”
10 Ma Pol sôm, “Mba. Aö
ŋgac Rom-ŋga, ma am ndöc
nem pôŋ êmatôc yom-ŋga
g êm Sisa aŋgô. Bocdinaŋ
êmatôc yom naŋ sêŋgôliŋ
pi aö yêc dindec maŋ. Am
kêyalê tidôŋ su bu aö gakôm
giso daŋ têŋ lau Israel-ŋga
dom.
11 Aö bu wakôm giso daŋ
naŋ gic waê bu wambac ndu,
naŋ dec ndic aö ndu. Magoc
yom naŋ lau Israel-ŋga din-
dec sêŋgôliŋ pi aö, naŋ bu
ŋandô mba, dec solop dom
bu am kêŋ aö wasip ŋac
amba. Sisa dau goc êmatôc
aneŋ yom yêc malac Rom!”
12 Têŋ dinaŋ Festus gêm
yomgalôm whiŋ lau atu-tu
naŋ sêmbo iŋ ndê gôliŋ
ŋapu, goc sôm têŋ Pol, “Am
ndac bu Sisa êmatôc nem
yom. Bocdinaŋ dec am oc
têŋ Sisa ndi.”

Festus lu Kiŋ Agripa sem yomgalôm pi Pol

13 Bêc ŋatô giŋga su, goc
Kiŋ Agripa* lu lhuwê Bere-
nis sêhôc asê Sisaria bu sêti
ŋacleŋ Festus.
14 Iŋlu sêmbo sêwhiŋ iŋ
bêc daêsam su, goc Festus
gic miŋ pi Pol ma sôm t
êŋ Kiŋ Agripa, “Ŋgac daŋ
mbo dec, naŋ Filiks kêŋ ndöc
gapocwalô ŋapaŋ e meŋ têŋ
kwahic dec.
15 Têŋ ndoc aö gapi
Jerusalem ga, naŋ dabuŋsiga
atu-tu ti lau bata Israel-
ŋga sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma
sêndac aö bu walôc bu iŋ
mbac ndu.
16 Aö gawhê sa têŋ ŋac
bu yac lau Rom-ŋga neŋ
mêtê bocdec bu. Dandic
ŋamalac daŋ ndu dom e
dakêŋ ŋasawa têŋ iŋ bu lhac
lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ,
naŋ aŋgô-ŋga, ma iŋ ô ŋac
si yom su naŋ.
17 Têŋ ndoc ŋac si lau ŋatô
sêsip akêŋ Jerusalem sêwhiŋ
aö, naŋ gahôŋ bêc daêsam
dom. Aö gahôc asê, ma
galaŋsê bêbêc aö gac atu

* **25:13** Kiŋ Agripa gêm gôliŋ gameŋ daŋ yêc bugictoŋ Galili-ŋga ŋamakê, ma ndöc malac Sisaria Pilipai. Iŋ †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atuŋgac.

aneŋ lau bu sêkôc ŋgac dau
sôc meŋ lhac aneŋ pôŋ wa-
matôc yom-ŋga ŋa-ndö-ŋga.
18 Lau dau sêtisa bu
sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma aö
gauc gêm bu ŋac oc sêtôc
iŋ ndê giso ŋandô daŋ asê.
Magoc mba!
19 Ŋac sêsôm yom pi ŋac
dau si mêtê sênem akiŋ si
anötö-ŋga, naŋ ŋac gauc
gêm bu Pol kêkuc dom. Ma
sêlic iŋ sac pi ŋgac batê daŋ
ŋaê Yisu, naŋ Pol sôm bu tisa
akêŋ lau batê-ŋga ma mbo
tali tiyham.
20 Aö gapônda dauŋ tu lêŋ
wamatôc yom kaiŋ dinaŋ-
ŋga. Bocdinaŋ aö gasôm
têŋ Pol bu iŋ bu tac whiŋ
bu pi Jerusalem ndi, dec yac
oc amatôc iŋ ndê yom yêc
dindê.
21 Magoc Pol tec ma ndac
bu Sisa dau êmatôc iŋ ndê
yom, dec aö gac atu bu aneŋ
lau sêyob iŋ e waŋkiŋ iŋ têŋ
Sisa ndi."
22 Goc Agripa sôm têŋ Fes-
tus, "Aö dauŋ atac whiŋ
bu waŋgô ŋamalac dau ndê
yom." Ma Festus sôm, "Boc-
dinaŋ, laŋsê naŋ am ŋgô iŋ
ndê yom."

Pol kalhac Agripa aŋgô-ŋga

23 Têŋ galaŋsê Agripa lu
Berenis sêsôc si gôlôŋ kiŋ-
ŋga sa, goc sêsôc andu
sêŋgô yom-ŋga ŋalôm si
sêndöc. Ma lau bata siŋ-ŋga
ti lau bata malac-ŋga hoŋ
sêwhiŋ iŋlu. Goc Festus kêŋ
yatu bu sêkôc Pol sôc meŋ.
24 Ma iŋ sôm, "Kiŋ Agripa
ti mac lau hoŋ naŋ ambo
dindec. Alic iŋ ŋgac dec.
Lau Israel-ŋga hoŋ sêteŋ aö
yêc Jerusalem ma yêc malac
Sisaria dindec, bu walôc bu
iŋ mbac ndu.
25 Magoc aö gatap iŋ ndê
giso daŋ sa, naŋ gitôm bu
dandic iŋ ndu-ŋga dom. Ma
iŋ dau ndac bu Sisa êmatôc
iŋ ndê yom, madec aö bu
waŋkiŋ iŋ têŋ Rom ndi.
26 Ma kwahic dec aö bu
wato bapia daŋ têŋ Sisa,
magoc aö kayalê yom ŋandô
daŋ bu wato pi ŋgac dindec-
ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga Kiŋ
Agripa, aö gakêŋ iŋ kalhac
am ti mac lau hoŋ aŋôm-
ŋga, bu dakip yom hoŋ sa,
ma datap yom ŋandô daŋ sa,
naŋ tôm bu wato têŋ Sisa.
27 Yac bu taŋkiŋ ŋamalac
g apocwalô-ŋga daŋ têŋ Sisa,
magoc dawhê iŋ ndê giso
ŋahu sa whiŋ dom, oc solop
dom."

26

Pol whê dau sa têŋ Agripa

1 Têŋ dinaŋ Kiŋ Agripa
sôm têŋ Pol, "Aö wakêŋ
ŋasawa bu am sôm yom tu
daôm-ŋga." Goc Pol hôc
amba sa têŋ lau, ma gic hu
sôm iŋ ndê yom bocdec bu,
2 "Kiŋ Agripa, kwahic dec
aö bu waô yom hoŋ naŋ
lau Israel-ŋga sêŋgôliŋ pi
aö. Ma aö atac ŋayham
bu wasôm asê walhac am
aŋôm-ŋga.
3 Gêŋ atu daŋ whiŋ bocdec
bu, lau Israel-ŋga si mêtê
ti yom naŋ sêwhê dau kôc
pi, naŋ am kêyalê tidôŋ su.
Bocdinaŋ aö wandac am bu

kêŋ ŋasawa hic baliŋ têŋ aö
bu wasôm neŋ yom hoŋ asê.
4 Lau Israel-ŋga hoŋ
sêŋyalê aneŋ lêŋ têŋ ndoc
gambo balê-ŋga yêc dauŋ
neŋ gameŋ, ma lêŋ naŋ gasa
têŋ ndoc gambo Jerusalem,
naŋ bocdinaŋ.
5 Lau Palêsai ŋac lau naŋ
sem akiŋ Anötö ŋaŋga sêhôc
gêlêc lau Israel-ŋga ŋatô su.
Ma oc tôm bu lau dinaŋ naŋ
sêŋyalê aö têm baliŋ su, naŋ
sêwhê sa bu aö kakuc lau
Palêsai si lêŋ dinaŋ. Magoc
sêsôm asê dom.
6 Aö gakêŋ bataŋ gêŋ naŋ
Anötö gic bata têŋ damaŋi,
ma tu dinaŋ-ŋga kwahic dec
sêkêŋ aö galhac am aŋôm-
ŋga.
7 Yac lau Israel-ŋga mba
toŋ 12 sem akiŋ Anötö acsalô
ti ôbwêc, ma sêkêŋ bata bu
sêlic gêŋ naŋ Anötö gic bata,
naŋ ŋandô sa. O kiŋ, aö
wasôm têŋ am bu lau Israel-
ŋga sêkêŋ kisa aö tu gêŋ
dinaŋ-ŋga eŋ.
8 Yac akêŋ bataŋ bu Anötö
oc uŋ lau batê sa tiyham, ma
bocke dec mac lau ŋatô asö
ti gauc gêm bu gêŋ dau oc
tôm dom bu ŋandô sa?

9 “Muŋ-ŋga lê aö dauŋ
gauc gêm tidôŋ ma galic
ŋayham bu wakôm gêŋ
daêsam tu wakêŋ kisa
lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu
Nasaret-ŋga.
10 Ma gêŋ dau dinaŋ
dec gakôm yêc Jerusalem.
Dabuŋsiga atu-tu sêlic
ŋayham ma sêlôc têŋ aö bu
wakôc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
daêsam dôŋ, ma wakêŋ ŋac
sêndöc gapocwalô. Ma têŋ
ndoc sic ŋac si lau ŋatô ndu,
naŋ aö galhac gawhiŋ ŋac
ma galic ŋayham.
11 Tôm têm daêsam aö
galom-galom lôm wê-ŋga
hoŋ ma kasalê lau sêkêŋ
whiŋ Yisu-ŋga bu wakêŋ
ŋagêyô têŋ ŋac. Aö gauc
gêm bu wakêŋ ŋandê têŋ
ŋac e sêsôm yom sac
sambuc.* Aö atac tec ŋac
ŋandô, bocdinaŋ kasêlêŋ
gatêŋ lau gameŋ apa-ŋga si
malac atu-tu bu wakêŋ kisa
têŋ Yisu ndê lau.

12-13 “O kiŋ, têŋ bêc daŋ
dabuŋ-si ga atu-tu sêŋyaliŋ
aö sa ma sêŋkiŋ aö bu wasip
malac Damaskas wandi. Aö
kasêlêŋ gambo seŋ, ma têŋ
ac kalhac lhu ŋawê atu daŋ
sip akêŋ undambê ma pô aö
ti lau naŋ sêwhiŋ aö.
14 Yac hoŋ apeŋ asip nom,
ma aö gaŋgô awha daŋ sôm
yom têŋ aö yêc Yom Hibru
bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu
sake-ŋga am kêŋ kisa aö?
Am gitôm bôc naŋ gêli dau
sa têŋ ŋadau ndê gôliŋ dec
tap ŋandê sa.’
15 Têŋ ndoc dinaŋ aö gan-
dac, ‘O ŋadau, am asa?’ Ma

* **26:11** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ŋatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ŋahu bu iŋ bu kêŋ ŋandê têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga e sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ma sêpu Yisu. Ma lau ŋatô gauc gêm bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêlhac ŋaŋga ma sêsôm bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-ŋga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ŋac ndu. Alic yom ŋatô yêc Mat 26:63-66.

iŋ ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu, naŋ am kêŋ kisa.
16 Kwahic dec tisa. Aö
gahoc dauŋ asê têŋ am, ma
kayaliŋ am sa bu nem akiŋ
aö. Ma gêŋ naŋ am kêyalê
pi aö, ti gêŋ naŋ watôc têŋ
am, naŋ am oc hoc asê têŋ
lau.
17 Aö waŋgaho am su yêc
lau Israel-ŋga amba, ma yêc
lau naŋ lau Israel dom, naŋ
si amba whiŋ. Kwahic dec
waŋkiŋ am têŋ lau gameŋ
apa-ŋga dinaŋ ndi.
18 Am oc kôm ŋac tandô po
asê e sêkac dau kwi ma sêhu
seŋ ŋasec-ŋga ma Sadaŋ
ndê gôliŋ siŋ, ma sêsa seŋ
ŋawê-ŋga ma sêsôc Anötö
ndê gôliŋ ŋapu. Ma lau
naŋ sêkac si ŋalôm kwi, naŋ
dec Anötö oc suc ŋac si sac
kwi, ma kêŋ ŋac sêwêkaiŋ
gameŋ sêndöc tali ŋapaŋ-
ŋga sêwhiŋ lau naŋ sêti lau
dabuŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ
aö-ŋga.’
19 “O kiŋ Agripa. Aö galic
Yisu hoc dau asê akêŋ un-
dambê, ma aö gaŋgô iŋ ndê
yom dec gasôc ŋapu.
20 Aö gam mêtê lau bu
sênem dau kwi ma sêsôc
Anötö ŋapu, ma sêkôm mêtê
gitêŋ bu sêtôc asê bu ŋac
sem dau kwi ŋandô. Aö
gac hu yêc malac Damaskas,
ma malô goc gam mêtê yêc
Jerusalem, ma yêc gameŋ
Judia-ŋga hoŋ e gatêŋ lau
apa si gameŋ whiŋ.
21 Tu dinaŋ-ŋga dec lau
Israel-ŋga sêkôc aö dôŋ yêc
lôm dabuŋ, ma bu sêndic aö
ndu.
22 Magoc Anötö yob aö
ŋapep e meŋ têŋ acsalô din-
dec aö galhac am aŋôm-ŋga.
Ma kwahic dec aö wasôm
asê têŋ lau hoŋ, lau tiwaê
ma lau waêmba sêwhiŋ, bu
yom hoŋ naŋ aö gahoc asê pi
Yisu, naŋ ŋadaŋ so yom naŋ
Moses ma lau propet sêhoc
asê gwanaŋ su pi gêŋ naŋ oc
hôc asê, naŋ dom.
23 Ŋac sêsôm bu Mesaya
oc hôc ŋandê e mbac ndu,
ma tiŋambu iŋ oc ti ŋgac
ŋamata-ŋga bu tisa akêŋ
lau batê-ŋga, ma hoc yom
asê pi Anötö ndê lêŋ nem
lau si sêmbo tali-ŋga têŋ iŋ
ndê lau Israel-ŋga, ma têŋ
lau naŋ lau Israel dom, naŋ
sêwhiŋ. Yom dau oc tôm
ŋawê bu pô gameŋ ŋasec-
ŋga.”
24 Pol whê ndê yom sa
mbo, ma Festus mbwêc iŋ
awha ahuc ma sôm, “Pol, am
nem yom iŋ yom solop dom.
Yom daêsam naŋ sêndôhôŋ
têŋ am, naŋ kôm am nem
gauc kêŋsôŋ.”
25 Magoc Pol ô yom ma
sôm, “O ŋgac atu Festus, aö
neŋ gauc kêŋsôŋ dom. Aneŋ
yom iŋ yom solop ma yom
ŋandô.
26 Gêŋ hoŋ dindec hôc
asê yêc lhu, ma bocdi-
naŋ dec kiŋ Agripa gitôm
dom bu nem gauc gêŋ dau.
Yomandô! Iŋ kêyalê gêŋ hoŋ
dindec su, ma bocdinaŋ aö
gasôm neŋ yom asê têŋ iŋ
yêc awê.
27 Kiŋ Agripa, am kêŋ whiŋ
lau propet si yom pi Mesaya,

me mba? Aö gauc gêm bu
am oc kêŋ whiŋ su.”
28 Dec Agripa sôm têŋ Pol,
“Am gauc gêm bu ŋasawa
apê lec am oc kac aneŋ
ŋalôm kwi bu wakêŋ whiŋ
Yisu, a?”
29 Ma Pol ô yom ma sôm,
“Aö bu wasôm yom ŋasawa
apê me ŋasawa baliŋ, aö
oc atac whiŋ gêŋ tigeŋ. Aö
wateŋ mbec pi am ti mac lau
hoŋ naŋ aŋgô aneŋ yom din-
dec, bu Anötö kôm mac hoŋ
andi atôm aö ma akêŋ whiŋ
Yisu, magoc bu kôm mac
atôm aö tu gandöc gapoc-
walô-ŋga lec dom.”
30 Pol sôm iŋ ndê yom meŋ
têŋ dinaŋ, goc Kiŋ Agripa
tisa, ma gôliŋwaga Festus
ti Berenis ma lau hoŋ naŋ
sêndöc sêwhiŋ iŋ, naŋ sêtisa
bocdinaŋ.
31 Ŋac sêhu andu dau siŋ,
ma sem yomgalôm têŋ dau
ma sêsôm, “Ŋgac dindec
kôm giso daŋ naŋ tôm bu
sêndic iŋ ndu me sêkêŋ
iŋ ndöc gapocwalô-ŋga lec
dom.”
32 Ma Agripa sôm têŋ Fes-
tus, “Oc tôm bu yac dahu
ŋgac dindec siŋ lhö ndi,
tigeŋ iŋ dau ndac bu Sisa
êmatôc iŋ ndê yom.”

27

Pol têŋ malac Rom gi

1 Ma tiŋambu sêsôm
tidôŋ bu sêkêŋ Pol ti lau
gapocwalô-ŋga ŋatô sêpi
waŋ daŋ, ma sêŋkiŋ ŋac
sêtêŋ malac Rom naŋ yêc
gameŋ Itali-ŋga sêndi.
Sêkêŋ ŋac sêsip ŋgac siŋ-
ŋga daŋ amba, naŋ ndê ŋaê
Julias, naŋ ti ŋgac bata siŋ-
ŋga naŋ yob Sisa ndê lau
siŋ-ŋga toŋ daŋ.
2 Dec ŋac sêpi waŋ si,
ma alu ŋgac daŋ ŋaê Aris-
takus akêŋ malac Tesalonika
yêc gameŋ Masedonia-ŋga
api awhiŋ, ma yac asa a.
Waŋ dau meŋ akêŋ malac
Adramitiam ma gic waê bu
êŋsêlêŋ sôc malac ŋatô naŋ
sêyêc gameŋ Esia-ŋga.
3 Ŋagalaŋsê waŋ dau sôc
baö yêc malac Saidon. Julias
tawalô Pol dec kêŋ iŋ sip baö
gi bu ndic iŋ ndê silip kêsi tu
bu sêpuc iŋ dôŋ ŋa gêŋ ŋatô-
ŋga.
4 Tiŋambu yac api waŋ
dau ma asa a tiyham. Yac
bu ahôc gêlêc nduc Saipras,
tigeŋ mbu ŋadinda puc waŋ
dôŋ, dec yac aŋgihi aho yêc
nduc ŋadômbwê-ŋga.
5 Goc waŋ dau kêsêlêŋ
mbo gwêc sawa, ma gi e
ahôc gêlêc gameŋ Silisia-
ŋga ma gameŋ Pampilia-ŋga
su, ma gacgeŋ a asôc malac
Maira yêc gameŋ Lisia-ŋga.
6 Ma yêc dindê ŋgac bata
siŋ-ŋga dau tap waŋ daŋ sa,
naŋ meŋ akêŋ Aleksandria
ma bu têŋ Itali ndi. Dec iŋ
kêŋ yac a alom.
7 Magoc waŋ dau kêti
ŋagahô dom. Yac ambo
gwêc ŋasawa bêc daêsam, e
a ampiŋ malac Naidas. Mbu
ŋadinda puc yac dôŋ ŋapaŋ,
bocdinaŋ dec akac waŋ kwi
aŋôŋ gêm nduc Krit ŋa-awê-
ŋga, ma anti a e ampiŋ

malac daŋ ŋaê Salmone.
8 Waŋ kêsêlêŋ ti ŋawapac
e ahôc asê söc naŋ sêsam
bu Salaŋ Ŋayham, naŋ yêc
kêpiŋ malac Lasea.
9 Bêc daêsam giŋga su ma
lau Israel si om atu naŋ
sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ, naŋ
pacndê su, dec yac aŋyalê
bu oc asip têm sac tu dalac
waŋ-ŋga ŋalôm. Bocdinaŋ
Pol kêŋ puc lau waŋ-ŋga ma
sôm,
10 “Mac lau, aö kayalê su
bu oc dasip ŋasac ŋalôm e
waŋ ti wapa hoŋ oc sêniŋga,
ma mboe yac dauŋ dawhiŋ.”
11 Magoc ŋgac bata siŋ-
ŋga dau kêŋ daŋga Pol ndê
yom dom. Iŋ sôc ŋgac nem
gôliŋ waŋ-ŋga ti waŋ ŋadau
si yom ŋapu.
12 Söc dinaŋ gitôm dom
bu waŋ poc ŋayham têŋ
ndoc uhô-ŋga. Bocdinaŋ
dec lau waŋ-ŋga daêsam
sêsôm yom pitigeŋ bu sêsa
tiyham ma sêŋsahê bu sêlac
sêtêŋ malac Pioniks sêndi,
ma waŋ poc dindê e têm
ŋayham meŋ sa. Yêc malac
Pioniks, nduc Krit pôc mbu
ahuc, ma bocdinaŋ söc naŋ
yêc malac dinaŋ iŋ söc
ŋayham tu waŋ sêpoc-ŋga
têŋ têm uhô-ŋga.

Mbu ŋadinda

13 Yac ahôŋ e bêc daŋ
mbu lilic kêsêlêŋ ŋayham,
ma bocdinaŋ ŋac gauc gêm
bu sêtap têm ŋayham sa
bu sêlom malac Pioniks.
Ŋac sêhê aŋga sa ma sêlac
sêŋkuc baö Krit-ŋga si.
14 Ŋasawa baliŋ dom ma
mbu sac daŋ puc ŋaŋga
akêŋ baö-ŋga mbu sa têŋ
gwêc sawa-ŋga.
15 Waŋ dau sip mbu dinda
ŋalôm e tôm dom bu yac
alac aŋkuc baö-ŋga. Bocdi-
naŋ yac am waŋ kwi kêsêlêŋ
kêkuc mbu.
16 Mbu soc yac e nduc sauŋ
daŋ ŋaê Kauda pôc mbu
ahuc ŋagec. Yac bu ahê waŋ
ŋa-gômbwa pi lôlôc meŋ,
magoc akôm wapac-wapac
bu mbu puc ŋadinda sac
andô.
17 Lau sêhê gômbwa sa pi
lôlôc meŋ su, goc sêkic po pi
waŋ atu ŋampê bu suc dom.
Ŋac sêtöc dau bu mbu oc soc
yac ŋapaŋ e waŋ ndi lôc pi
gaŋgac yêc Sirtis, dec sêlêc
lac su ma sêkêŋ aŋga gwêc-
ŋga sip gi bu teŋ waŋ dôŋ
ênti timalô, ma sêkêŋ waŋ
dau tam mbo.
18 Têŋ bêc tilu-ŋga mbu ti
gwêc gic pi waŋ sac andô,
dec lau waŋ-ŋga sêtöc dau
atu ma sic hu sêmbaliŋ
wapa ŋatô siŋ sip gwêc.
19 Bêc titö-ŋga sêhôc waŋ
ŋalac ti po ma wapa waŋ-
ŋga ŋatô sa ma sêmbaliŋ siŋ
sip gwêc gi.
20 Tigeŋ mbu dau timalô
dom e bêc daêsam yac alic
ac ti tata dom. Ma yac
hoŋ mba gauc tigeŋ bu oc
andiŋaŋ.
21 Lau waŋ-ŋga seŋ gêŋ
daŋ dom tôm bêc daêsam
su, goc Pol tisa ma sôm,
“Mac lau, aö gakêŋ puc mac
muŋ su, bu ahu nduc Krit
siŋ dom, magoc mac asôc

aneŋ yom ŋapu dom. Mac
bu aŋgô aneŋ yom dau, dec
gitôm dom bu atap ŋawapac
dindec sa, ma gêŋ daŋ oc
niŋga dom.
22 Magoc kwahic dec
wasôm têŋ mac bu nem
ŋalôm pêŋ dôŋ, bu mac nem
daŋ oc niŋga dom. Waŋ
tigeŋ dec oc niŋga.
23 Aö Anötö ndê ŋgac daŋ,
ma gam akiŋ iŋ ŋapaŋ. Al-
habêc ôbwêc iŋ kêkiŋ ndê
aŋela daŋ meŋ kalhac whiŋ
aö.
24 Ma sôm têŋ aö, ‘Pol, am
töc daôm dom. Am oc lhac
Sisa aŋgô-ŋga bu iŋ êmatôc
nem yom. Ma tu am-ŋga,
Anötö oc kêŋ lau hoŋ naŋ
sêmbo waŋ sêwhiŋ am, naŋ
sêmbo tali.’
25 Bocdinaŋ mac lau, nem
ŋalôm pêŋ dôŋ, bu aö gakêŋ
whiŋ Anötö bu yom dau oc
ŋandô sa, tôm iŋ ndê aŋela
sôm têŋ aö.
26 Waŋ oc ndi lôc pi nduc
daŋ, tigeŋ yac oc dandiŋaŋ
dom.”

Waŋ gôlôc pi nduc

27 Mbu tam yac ŋapaŋ
ambo Gwêc Adria-ŋga. Têŋ
bêc ti-14-ŋga ma timaniŋhu
goc lau waŋ-ŋga sêŋsahê bu
yac asuŋ sa baö.
28 Sem dôhôŋ gwêc
ŋagapoŋ ma sêtap sa b
u ŋagapoŋ gitôm 37 mita.
Ŋasawa sauŋ sem dôhôŋ
tiyham ma sêtap sa bu
ŋagapoŋ gitôm 27 mita.
29 Ŋac sêtöc bu waŋ oc
popoc pi hoc, bocdinaŋ
sêmbaliŋ aŋga hale sip
waŋku-ŋga, ma sêkêŋ bata
bu laŋsê ŋagahô.
30 Lau sêyob waŋ-ŋga
gauc gêm bu sêhu waŋ ti
lau ŋatô siŋ, dec sêkôm bu
sêkêŋ gômbwa sip gwêc ndi,
sêŋsau bu oc sêkêŋ aŋga
ŋatô sip yêc waŋ ŋampê-
ŋga.
31 Magoc Pol sôm têŋ ŋgac
bata ti ndê lau siŋ-ŋga bu,
“Lau dinaŋ bu sêhu waŋ siŋ,
dec mac oc andiŋam.”
32 Tu dinaŋ-ŋga lau siŋ-
ŋga sêtim wac kic yêc g
ômbwa, ma sêkêŋ peŋ sip
gwêc gi.

33 Têŋ bêbêc ganduc Pol
sôm têŋ lau bu sêneŋ gêŋ.
Iŋ sôm, “Bêc 14 giŋga su lec
mac ayob waŋ ŋapaŋ e mac
aŋ gêŋ daŋ dom.
34 Kwahic dec aö wasôm
têŋ mac bu gêŋ daŋ oc kôm
mac ŋayom dom, mac hoŋ
oc ambo tamli. Bocdinaŋ dec
aneŋ gêŋ bu puc mac dôŋ.”
35 Iŋ sôm yom dinaŋ su,
goc kôc bolom ma gêm
daŋge Anötö yêc ŋac hoŋ
aŋgô-ŋga, goc pô kôc ma
gêŋ.
36 Dec lau hoŋ si ŋalôm
timalô ma seŋ gêŋ sêwhiŋ.
37 Yac lau naŋ ambo waŋ,
naŋ mba namba gitôm 276.
38 Lau hoŋ seŋ gêŋ hôc ŋac
dôŋ, goc sêmbaliŋ bolom
batac sip gwêc gi bu kôm
waŋ tilo.

39 Têŋ ndoc gameŋ ŋawê
sa naŋ sêlic baö, tigeŋ sem
gauc gameŋ dau. Sêlic söc
ti gaŋgac apa ŋayham, dec

gauc gêm bu sêkêŋ waŋ ndi
pi baö yêc dindê.
40 Ŋac sêtim aŋga ŋawac
kic sip gwêc giŋga, ma
sêŋgapwêc wac naŋ sô gôliŋ
dôŋ, naŋ su. Goc sêsö
lac waŋ ŋatôkwa-ŋga sa, bu
mbu peŋ lac ma kôc yac api
baö andi.
41 Magoc waŋ dau kêti
gi gôlôc pi gaŋgac ŋabaö
daŋ yêc gwêc lôm e gacgeŋ
ŋaŋga sa. Ma gwêc dinda
gic pi waŋ ŋambu-ŋga e kac
popoc.
42 Têŋ ndoc dinaŋ lau siŋ-
ŋga sêkic yom bu sêndic lau
gapocwalô-ŋga hoŋ ndu, bu
sêsip gwêc ma sêlhö sêndi
dom.
43 Magoc ŋac si ŋgac bata
bu nem Pol sa, dec kalhac
ŋac ahuc bu sêkôm si yom
ŋandô sa d om. Iŋ kêŋ yatu
bu lau naŋ sêŋkôc tidôŋ naŋ
sêpwê sêsip gwêc ma sêmuŋ
sêsôc baö sêndi.
44 Ma iŋ kêŋ yatu bu
lau ŋatô sêsac apa waŋ-ŋga
ŋatô naŋ gwêc gic popoc.
Ma ŋalêŋ dinaŋ dec lau hoŋ
sêhôc asê baö ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

1 Yac hoŋ api baö ti lic
sambuc, ma malô atap sa
bu nduc dau ŋaê sêsam bu
Malta.
2 Ma lau nduc-ŋga sêkôc
yac hoŋ sa ma sêyob
ti sêmwasiŋ yac ŋalêŋ
ŋayham. Têŋ ndoc dinaŋ
u gic ma gameŋ ŋalhuc atu,
bocdinaŋ sêkôm ya golom
bu yac aheŋ dauŋ.
3 Pol tap a basô ti gap bu
kêŋ pi ya ndi, magoc mboc
sac daŋ yêc gap ŋalôm, ma
têŋ ndoc kêsahê ya ŋandê,
dec sa bu lhö ndi ma seŋ Pol
sip amba.
4 Lau malachu sêlic mboc
dau keseŋeŋ Pol amba dôŋ
gacgeŋ kêgalêŋ, dec sêsôm
têŋ dau bu, “Ŋgac dê mboe
iŋ ŋgac gic ŋamalac ndu-
ŋga, dec iŋ wêkaiŋ ŋagêyô
atu. Gitôm bu gwêc kô iŋ
ndu su, magoc kwahic dec iŋ
oc wê sa dom.”
5 Tigeŋ Pol kêbalip mboc
dau sip ya gi, ma gêŋ daŋ
kôm iŋ dom.
6 Lau dau sêkêŋ bata bu iŋ
amba oc suŋ me ŋagahô iŋ
oc hudau sip ndi mbac ndu.
Magoc sêhôŋ ŋasawa baliŋ e
sêlic gêŋ daŋ hôc asê iŋ dom.
Bocdinaŋ dec ŋac gauc gêm
bu mboe iŋ oc anötö daŋ.
7 Ŋgac daŋ ŋaê Publias
gêm gôliŋ nduc dinaŋ, ma iŋ
wêkaiŋ ndê gameŋ daŋ yêc
kêpiŋ baö naŋ waŋ popoc
kalhac. Iŋ kôc yac sa a
andöc iŋ ndê andu, ma yob
yac ŋapep gitôm bêc tö.
8 Têŋ ndoc dinaŋ Publias
damba gêmbac yêc, ŋamlic
ŋamahom ti kêc dau. Pol
sôc gi gêlic iŋ, ma teŋ mbec
ti kêŋ amba sac iŋ, ma kôm
iŋ ŋayham sa.
9 Ma têŋ ndoc lau nduc-
ŋga sêlic gêŋ dinaŋ, naŋ
sêhoŋ si lau gêmbac hoŋ
sêtêŋ Pol sêmeŋ, ma iŋ kôm
ŋac ŋayham sa tiyham.
10 Ma ŋac sêtoc yac sa
ŋalêŋ ŋayham daêsam. Ma
têŋ ndoc yac bu api waŋ

ma alhö andi, naŋ sêkêŋ gêŋ
hoŋ bu puc yac dôŋ ambo
gwêc ŋasawa-ŋga têŋ yac.

Pol hôc asê Rom

11 Yac ambo nduc dau tôm
ayô tö su, goc api lau malac
Aleksandria-ŋga si waŋ daŋ.
Waŋ dau poc nduc dinaŋ têŋ
ndoc uhô-ŋga ma hôŋ têm
ŋayham, ma yêc ŋatôkwa-
ŋga sêlêŋ ŋac si anötö gwam
lu si aŋgô, daŋ sêsam ŋaê
Kasto, ma daŋ ŋaê Polaks.
Yac ahu gameŋ dau siŋ,
12 ma alac e ahôc asê
malac Sairakyus ma ambo
dinaŋ tôm bêc tö.
13 Goc ahu malac dau siŋ
ma alac tiyham e a asôc
malac Regiam. Têŋ galaŋsê
mbu ŋayham daŋ peŋ lac
ŋapep, dec kêŋ yac alac bêc
tigeŋ a asôc söc yêc malac
Puteoli, ma asip baö a.
14 Yêc dinaŋ yac atap lau
sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga ŋatô
sa, ma sêkôc yac sa a ambo
awhiŋ ŋac gitôm bêc 7.
Ma tiŋambu yac aŋsêlêŋ bu
atêŋ malac Rom andi.
15 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc
malac Rom sêŋgô ŋawaê bu
yac aŋsêlêŋ ambo seŋ, dec
sêsa sêmeŋ bu sêkôc yac
sa. Ŋatô sêtap yac sa yêc
Apias ndê gameŋ sêtidulu
gêŋ-ŋga, ma ŋatô sêtap yac
sa yêc gameŋ naŋ sêsam bu
Andu Ŋacleŋ-ŋga Tö. Têŋ
ndoc Pol gêlic lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga dinaŋ, naŋ iŋ atac
pa su ma gêm daŋge Anötö.
16 Yac hoŋ aŋsêlêŋ a, e
ahôc asê Rom su, goc sêkêŋ
ŋasawa têŋ Pol bu ndöc
andu daŋ, ma sêkêŋ ŋgac
siŋ-ŋga daŋ yob iŋ.

Pol gêm mêtê mbo Rom

17 Bêc tö giŋga su, goc
Pol kêgalêm lau bata Israel-
ŋga naŋ sêndöc Rom, naŋ
sa sêpitigeŋ, ma sôm têŋ
ŋac, “Aneŋ asidôwai Israel-
ŋga, aö gakôm gêŋ so daŋ
têŋ yac neŋ lau Israel-ŋga
dom. Ma gakôm gêŋ daŋ
naŋ so abaŋi si gêbôm, naŋ
dom. Magoc sêkôc aö dôŋ
yêc Jerusalem ma sêkêŋ aö
gasip gôliŋwaga Rom-ŋga ti
iŋ ndê lau siŋ-ŋga amba.
18 Ma lau Rom-ŋga dau
sêŋsahê aö e sêtap sa bu aö
gakôm gêŋ giso daŋ naŋ tôm
bu sêndic aö ndu-ŋga, naŋ
dom. Dec ŋac bu sêhu aö siŋ
walhö wandi.
19 Magoc lau Israel-ŋga
sêtec, ma sêli awha sa e
aneŋ lêŋ daŋ mbasi, dec aö
gandac bu Sisa ŋgô aneŋ
yom. Tigeŋ aö gakôm tu
galic ŋac sac-ŋga dom, me tu
bu waŋgôliŋ yom pi ŋac-ŋga
dom.
20 Acsalô lec aö kagalêm
mac sa ameŋ, bu aŋgô aneŋ
yom pi gêŋ hoŋ dinaŋ. Mac
alic bu sêsô aö dôŋ ŋa sen
dindec, magoc aö gakôm gêŋ
sac daŋ dom. Gêŋ tigeŋ
gakôm, naŋ gakêŋ bataŋ gêŋ
naŋ lau Israel dau sêkêŋ
bata.”
21 Lau Israel-ŋga dinaŋ
sêŋgô Pol ndê yom ma
sêsôm, “Lau naŋ sêndöc
gameŋ Judia-ŋga naŋ sêto
bapia daŋ têŋ yac, naŋ
hêganôŋ am dom. Ma
asidôwai Israel-ŋga akêŋ

gameŋ dinaŋ, naŋ sêtêŋ yac
sêmeŋ, naŋ sêsôm yom sac
daŋ pi am dom.
22 Magoc yac aŋyalê bu
yêc gameŋ hoŋ lau sêpu lêŋ
naŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga
sêŋkuc. Bocdinaŋ yac bu
aŋgô am nem gauc ti yom pi
lêŋ dau.”
23 Goc sêkêŋ bêc daŋ bu
sêkac sa sêwhiŋ Pol tiyham.
Ma têŋ bêc dau ŋac sêkac
sa sêmbo andu naŋ Pol yêc
naŋ, ma lau Israel-ŋga hic
daêsam sêmeŋ sêwhiŋ, dec
ti toŋ atu. Têŋ bêbêc ŋapaŋ
e telha Pol sôm yom têŋ ŋac.
Iŋ tôc Anötö ndê gôliŋ ŋahu
asê têŋ ŋac. Ma iŋ whê
Moses ti lau propet si yom sa
bu kôm ŋac sêŋyalê bu Yisu
iŋ Mesaya dau.
24 Lau ŋatô sêŋgô iŋ ndê
yom ma sêkêŋ whiŋ, magoc
ŋatô sêkêŋ whiŋ dom.
25 Ŋac sêseŋ dau pi iŋ
ndê yom, ma bocdinaŋ Pol
sôm ndê yom ŋambu-ŋga
têŋ ŋac, ma tiŋambu sêlhö
têŋtêŋ. Ma yom ŋambu-ŋga
naŋ iŋ sôm têŋ ŋac naŋ sôm
bocdec bu, “Yom dindec naŋ
Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ mac
apami, naŋ yom ŋandô ma
hêganôŋ mac solop. Propet
Aisaya hoc yom dau asê
bocdec bu:
26 Am têŋ lau dindê ndi ma
sôm têŋ ŋac, ‘Mac aŋgô
aneŋ yom ŋapaŋ, magoc
aŋyalê ŋahu dom. Mac
alic gêŋ naŋ aö gakôm,
naŋ ŋapaŋ, tigeŋ mac
nem gauc sa dom.’
27 Bu lau dau si ŋalôm
ŋadandi sa. Ŋac si
daŋgasuŋ hôc ahuc, ma
sêpôc si tandô ahuc. Bu
bocdinaŋ dom, dec oc
tôm tandô sêlic, daŋgasuŋ
sêŋgô, ma sêŋyalê aö tidôŋ
yêc ŋac si ŋalôm e sênem
dau kwi ma wakôm ŋac
ŋayham sa.” *[Ais 6:9-10]*
28 Goc Pol sôm, “Bocdi-
naŋ aŋyalê bu Anötö kêkiŋ
ŋawaê ŋayham pi iŋ ndê
lêŋ nem lau si-ŋga naŋ mac
atec, naŋ têŋ lau gameŋ apa-
ŋga. Ma ŋac lau dau oc
sêŋgô ti sêkôc sa.” [
29 Iŋ sôm su goc lau Israel-
ŋga sêlhö si, ma sêseŋ dau
pi iŋ ndê yom.]
30 Tiŋambu Pol mbo malac
Rom gitôm yala lu. Ma tôm
ŋasawa dinaŋ, iŋ gêmlhi
ŋamalac daŋ ndê andu daŋ
tu ndöc-ŋga, ma iŋ kôc lau
daêsam sa yêc andu dau,
naŋ sêmeŋ bu sêndic iŋ kêsi.
31 Iŋ gêm mêtê pi Anötö
ndê gôliŋ ma kêdôhôŋ lau pi
Pômdau Yisu Kilisi. Iŋ kôm
gêŋ dau ti atac pa su, ma lau
daŋ sêlhac iŋ ahuc dom.

Pol ndê bapia têŋ lau Rom-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêndöc malac atu Rom. Iŋ to têŋ ndoc iŋ mbo malac Korin, ma kêŋ têŋ awhê daŋ ŋaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêŋ têŋ lau malac Rom-ŋga. Pol tac whiŋ bu ndic lau Rom-ŋga kêsi, ma iŋ to bapia dindec muŋ, bu whê mêtê naŋ iŋ gêm, naŋ ŋahu sa.

Lau ŋatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma iŋ to 2:1-29 hêganôŋ iŋ dau ndê lau Israel-ŋga. Iŋ tôc yêc awê bu yac lau hoŋ dakôm sac, ma tu yac neŋ sac-ŋga, dec yac hoŋ dawêkaiŋ seŋ dambac ndu-ŋga. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu suc lau nom-ŋga si sac kwi, ma asa naŋ bu kêŋ whiŋ gêŋ atu naŋ Yisu Kilisi kôm tu yac-ŋga, naŋ Anötö sam iŋ bu ŋamalac gitêŋ.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêŋ ŋambwa dom, magoc iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ yac tu bu kôm yac dati lau wakuc naŋ daŋaŋ wambu Anötö, ma dasa neŋ lêŋ gitêŋ ti dabuŋ. Bocdinaŋ Pol to yom pi lêŋ ŋayham tu dasa-ŋga, ma dapiŋ dauŋ dôŋ ma dahu mêtê sac siŋ. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu iŋ ŋalôm ŋawapac pi iŋ dau ndê lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ dom, ma iŋ tac whiŋ ŋandô bu sêkêŋ whiŋ Yisu.

Pol gic hu ndê yom têŋ lau Rom-ŋga

1 Aö Pol, Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ, gato bapia dindec. Anötö kêgalêm aö sa gati iŋ ndê †aposel, ma kêyaliŋ aö sa bu wahoc iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê.

2 Ŋawaê ŋayham dau Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma iŋ ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuŋ.

3-4 Ma yom dau hêganôŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, yac neŋ Pômdau. Iŋ ti ŋamalac naŋ sa akêŋ Kiŋ Dawid ndê toŋ. Ma tiŋambu Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, dec tôc asê tiawê bu iŋ Anötö Atu.

5 Ma Yisu Kilisi dau kêyaliŋ yac sa ma kêmwasiŋ yac bu ati aposel tu iŋ ndê ŋaê-ŋga, dec kêkiŋ yac bu aŋgalêm lau sa yêc gameŋ hoŋ bu s êkêŋ whiŋ iŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec daŋga wambu iŋ ndê yom.

6 Ma galem dau têŋ mac lau Rom-ŋga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinaŋ.

7 Aö gato bapia dindec têŋ mac lau Rom-ŋga hoŋ naŋ Anötö tac whiŋ mac, ma kêgalêm mac sa ati iŋ ndê lau dabuŋ. Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac hoŋ akêŋ

Damaŋ Anötö, lu Pômdau
Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau
Rom-ŋga kêsi

8 Gêŋ ŋamata-ŋga aö
wasôm têŋ mac bu tôm
bêc hoŋ, aö gateŋ mbec tu
Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, ma
gam daŋge aneŋ Anötö tu
mac hoŋ-ŋga. Ŋahu bu yêc
gameŋ hoŋ lau sêŋgô mac
nem akêŋ whiŋ ŋawaê.
9 Ma Anötö naŋ aö gam
akiŋ ti aneŋ ŋalôm sambuc,
ma gahoc iŋ Atu ndê ŋawaê
ŋayham asê, naŋ kêyalê bu
yomandô aö gauc gêm mac
ŋapaŋ,
10 têŋ têm hoŋ naŋ gateŋ
mbec. Ŋasawa baliŋ su,
aö atac whiŋ bu wandic
mac kêsi, ma kwahic dec aö
gateŋ mbec têŋ Anötö bu lic
aö neŋ gauc dinaŋ ŋayham,
ma lêc gatam su têŋ aö bu
watêŋ mac waloc.
11 Bu aö atac whiŋ ŋandô
bu walic mac, tu bu wakêŋ
Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ
ŋatô lom mac bu puc mac
dôŋ.
12 Ma têŋ ndoc yac dambo
dawhiŋ dauŋ, naŋ mac nem
akêŋ whiŋ ma aö neŋ gakêŋ
whiŋ, oc piŋ yac hoŋ dôŋ bu
dalhac ŋaŋga.
13 O asidôwai, aö atac
whiŋ bu mac aŋyalê bu têm
daêsam aö gauc gêm bu
watêŋ mac waloc, magoc
gêŋ daêsam kalhac aö ahuc
e meŋ têŋ kwahic dec.
Aö gam mêtê yêc lau apa
si gameŋ ŋatô, ma aneŋ
gweleŋ dau gêm ŋandô su.
Boc-dinaŋ aö gauc gêm bu
wakôm gweleŋ kaiŋ tigeŋ
wawhiŋ mac e gweleŋ dau
ŋandô sa yêc mac-ŋga whiŋ.
14 Gweleŋ dau gic aö
ŋawaê bu wanem mêtê lau
Grik ti lau naŋ lau Grik dom,
ma lau ti gauc ma lau gauc
mba sêwhiŋ.
15 Tu dinaŋ-ŋga dec aö neŋ
ŋalôm kac aö bu wanem
mêtê mac lau Rom-ŋga
awhiŋ.

Anötö ndê ŋawaê ŋayham
ti ŋaclai

16 Bu aö mayaŋ tu Anötö
ndê ŋawaê ŋayham-ŋga
dom. Ŋahu bu Anötö ndê
ŋaclai yêc yom dau, bu nem
lau naŋ bu sêkêŋ whiŋ, naŋ
si. Iŋ gic bata têŋ lau Israel-
ŋga muŋ, ma têŋ lau naŋ lau
Israel dom, naŋ tiŋambu.
17 Ŋawaê ŋayham dau ndê
ŋaclai yêc bu nem lau si,
ŋahu bu ŋawaê dau tôc lêŋ
naŋ Anötö kêŋ bu ŋamalac
sêti lau gitêŋ, naŋ asê. Lêŋ
dau lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma
ŋalêŋ daŋ mba. Tôm yom
naŋ propet akwa daŋ to yêc
bocdec bu:

Lau gitêŋ oc sêndöc tali tu
si sêkêŋ whiŋ-ŋga. *[Hab 2:4]*

Ŋamalac hoŋ sêkôm giso

18 Anötö naŋ ndöc un-
dambê, kwahic dec tôc iŋ

* **1:18** Têŋ ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, naŋ tôc asê bu Anötö tac ŋandê tu ŋamalac si sac-ŋga. Magoc tu Yisu hôc ŋandê dau ô lau nom-ŋga su, dec tôc asê bu iŋ tac whiŋ lau nom-ŋga hoŋ ma tec bu daŋ niŋga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

ndê ŋalôm asê têŋ yac.* Iŋ
tac ŋandê têŋ lau naŋ sêpuc
dômbwê iŋ, ma sêkôm mêtê
sac. Ŋac si mêtê sac
kêgwiniŋ yom ŋandô dôŋ.
19 Gitôm bu lau nom-
ŋga sêŋyalê yom ŋandô pi
Anötö, bu gêŋ naŋ iŋ kôm,
naŋ whê iŋ sa tiawê têŋ ŋac
su.
20 Lau daŋ sêlic Anötö su
dom, yomandô! Tigeŋ têŋ
ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom
e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ
sêlic gêŋ hoŋ naŋ iŋ kêŋ. Ma
gêŋ dau whê iŋ ndê ŋahu
sa ma tôc iŋ ndê ŋaclai atu
naŋ yêc titêm-titêm, naŋ asê
tiawê. Tu dinaŋ-ŋga dec
ŋamalac daŋ oc tôm dom bu
pa dau ma sôm bu iŋ gêm
gauc Anötö.
21 Lau nom-ŋga sêŋyalê
bu Anötö dê mbo, magoc
sêtoc iŋ sa ti ŋac si Anötö,
ma sem daŋge iŋ tu gêŋ daŋ-
ŋga dom. Ŋac sêhê gauc
pi yom ŋambwa-ŋambwa
daêsam e ŋasec kôm ŋac si
ŋalôm ahuc.
22 Ŋac sêtoc dau sa bu ŋac
lau ti gauc, magoc ŋac lau
gauc mbasi.
23 Ŋac sêtec bu sênem
akiŋ Anötö naŋ mbo titêm-
titêm, magoc sem akiŋ gêŋ
naŋ gic waê bu niŋga. Ŋac
sêhu Anötö ti ndê ŋawasi
atu siŋ, ma sem akiŋ gwam
naŋ ŋac dau sêmasaŋ sem
ŋamalac aŋgô, mbac aŋgô,
bôc aŋgô, ma mboc aŋgô.
24 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö
hu ŋac siŋ bu sêkôm mêtê
ŋalôm ŋagalac-ŋga tôm si
atac whiŋ. Ma sêkôm mêtê
ŋadômbwi pi dau ŋamlic
gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga.
25 Ŋac sêpuc dômbwê
Anötö ndê yom ŋandô, ma
yom tasaŋ gêm ŋac si ŋalôm
ahuc. Ŋac sêtec bu sênem
akiŋ Anötö naŋ kêŋ gêŋ hoŋ,
ma sêhu iŋ siŋ ma sem akiŋ
gêŋ naŋ iŋ kêŋ. Magoc iŋ
gêŋ hoŋ ŋadau, ma ŋayham
bu yac tampiŋ iŋ tôm bêc
hoŋ. Yomandô!
26 Tu ŋamalac si giso-ŋga,
dec Anötö hu ŋac siŋ bu
sêkôm gêŋ mayaŋ-ŋga tôm
ŋac si ŋalôm ŋagalac kêgilí
ŋac. Ŋac si lauwhê sêhu
lauwhê ti ŋgac si lêŋ solop
sêmbo sêwhiŋ dauŋ-ŋga siŋ,
ma sêsa lêŋ so.
27 Ma ŋalêŋ tigeŋ lauŋgac
sêhu lauwhê ti ŋgac si lêŋ
solop siŋ ma mêtê atac
ŋagalac pi dandi-ŋga gêm
ŋac ahuc sambuc. Lauŋgac
sêkôm mêtê mayaŋ-ŋga
sêwhiŋ lauŋgac, ma tu
dinaŋ-ŋga sêtap ŋagêyô naŋ
gic mêtê sac kaiŋ dinaŋ
ŋawaê, naŋ sa yêc dau si
ŋamlic.
28 Ŋamalac sêlic ŋayham
bu s êpuc dômbwê Anötö,
ma tu dinaŋ-ŋga iŋ hu ŋac
siŋ e ŋac si gauc timboloc,
ma sêkôm mêtê naŋ gic
ŋamalac ŋawaê dom.
29 Mêtê sac tidau-tidau
gêm ŋac si ŋalôm ahuc. Ŋac
sêkôm mêtê gitôm mêtê wec
ma mêtê mayaŋ-ŋga, ŋac
tagatu gêŋ, ŋac sêlic lau
ŋatô sac, sic ŋamalac ndu,
sêŋgalôm lau, sêkôm gêŋ
daêsam bu sêtim lau ma
sêŋsau ŋac, ma sêsec lau.

30 Ŋac sêŋgôliŋ yom pi lau,
atac tec Anötö, ma sêpu lau
ŋatô. Sêpo dau ti sêtoc dau
sa, sêkôc gauc pi lêŋ sac
ŋapaŋ, ma ŋac daŋgapêc
ŋawahô têŋ dinda ti dambai.
31 Ŋac lau gauc mbasi-
ŋga, ma yom bocke naŋ
sêsôm, naŋ sêkôm ŋandô
sa dom. Ŋac lau ŋalôm
ŋadandi-ŋga naŋ atac tec
lau ma tawalô ŋac dom.
32 Lau sac dau sêŋyalê bu
Anötö sôm tidôŋ su bu lau
naŋ sêkôm mêtê sac kaiŋ
bocdinaŋ, oc sêmbac ndu.
Tigeŋ ŋac sêkôm sac sêsiŋ su
eŋ. Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec
bu, lau ŋatô naŋ sêkôm mêtê
sac tôm ŋac dau sêkôm, naŋ
sêlic ŋac ŋayham.

2

Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga

1-3 Yac taŋyalê bu têŋ
ndoc Anötö êmatôc lau naŋ
sêkôm sac kaiŋ dinaŋ, dec iŋ
oc êmatôc ŋac êŋkuc yom
ŋandô pi ŋac. Bocdinaŋ dec
am asa naŋ kêgôliŋ yom pi
lau ŋatô, ma sam ŋac bu lau
sêkôm sac-ŋga, naŋ êmyalê
bu am kêgôliŋ yom pi daôm
whiŋ, bu am ŋamalac kôm
sac-ŋga whiŋ. Ma am oc
tôm dom bu êmasaŋ yom
têŋ Anötö tu daôm nem sac-
ŋga ma lhö su iŋ ndê matôc.
4 Am ŋgô su naŋ! Anötö
tawalô yac ndu andô, dec
kôc ndê ŋalôm dôŋ ma
kêmatôc yac ŋagahô dom.
Am gêlic iŋ ndê lêŋ dinaŋ bu
gêŋ ŋambwa, a? Bocke? Am
kêyalê dom bu Anötö kôm
gêŋ dinaŋ tu bu kêŋ ŋasawa
têŋ yac bu danem dauŋ kwi-
ŋga, a?
5 Magoc am nem ŋalôm
ŋadandi ma am tec bu nem
daôm kwi. Tu dinaŋ-ŋga
am daôm gic Anötö ndê atac
ŋandê sa tu daôm-ŋga, ma
oc yêc tôm bêc ŋambu-ŋga
naŋ Anötö dau oc tôc iŋ ndê
matôc gitêŋ ma iŋ ndê atac
ŋandê asê.
6 Têŋ bêc dinaŋ, iŋ oc kêŋ
ŋagêyô têŋ lau hoŋ êŋkuc
ŋac tigeŋ-tigeŋ si mêtê.
7 Lau naŋ sêsap mêtê
ŋayham dôŋ ŋapaŋ ma
takwê bu sêtap Anötö ndê
mwasiŋ sêndöc tali ŋapaŋ-
ŋga ma ŋawasi ti waê atu
sa, naŋ Anötö oc kêŋ ŋac
sêndöc tali ŋapaŋ.
8 Magoc lau naŋ sêkôm
gêŋ hoŋ tu sêpo dau sa-ŋga,
ma sêtec yom ŋandô ma
sêsap mêtê sac dôŋ, naŋ oc
sêtap Anötö ndê atac ŋandê
sa.
9-10 Aêc! Lau hoŋ naŋ
sêkôm mêtê sac, naŋ oc
sêtap ŋawapac ti ŋasac
sa. Tigeŋ lau naŋ sêkôm
mêtê ŋayham, naŋ oc sêtap
ŋawasi ti waê ŋayham ma
yom malô sa. Oc ŋandô sa
pi lau Israel-ŋga sêmuŋ, goc
lau naŋ lau Israel dom, naŋ
sêŋkuc.
11 Bu têŋ ndoc Anötö oc
êŋsahê lau pi ŋac si mêtê,
naŋ iŋ oc toc lau toŋ daŋ sa
hôc gêlêc lau toŋ daŋ dom.
12 Bu lau hoŋ naŋ sêkôm
sac, naŋ oc sêtap Anötö ndê
matôc sa. Lau naŋ lau Israel-

ŋga dom, naŋ sêkôc Moses
ndê yomsu sa dom, naŋ oc
sêtap matôc sa tu yomsu-
ŋga dom, ŋac dau si giso oc
tiŋ ŋac su. Ma lau Israel-ŋga
naŋ sêkôc Moses ndê yomsu
sa, ma sêkôm mêtê sac, naŋ
oc sêtap Anötö ndê matôc sa
êŋkuc yomsu dau.
13 Bu Anötö oc sam
ŋamalac daŋ bu ŋamalac
gitêŋ tu iŋ ŋgô yomsu-ŋga
ŋambwa lec dom. Tigeŋ
ŋamalac naŋ sôc yomsu
dau ŋapu ma daŋga wambu
ŋapep eŋ, naŋ Anötö oc sam
iŋ bu ŋamalac gitêŋ.*
14 Magoc lau naŋ lau Israel
dom, naŋ sêkôc Anötö ndê
yomsu sa dom, naŋ ŋalêŋ
bocke? Ŋac bu sêkôm mêtê
ŋayham naŋ tôm yomsu
whê sa, dec tôc asê bu ŋac
dau si yomsu yêc bocdinaŋ.
15 Ma tôc asê bu lêŋ gitêŋ
tôm yomsu whê sa têŋ yac,
naŋ yêc ŋac si ŋalôm. Ma
ŋac dau sêtôm bu sêŋsahê
si lêŋ ma sêŋyalê yêc ŋac
si ŋalôm, mêtê bocke naŋ
sêkôm solop, ma mêtê bocke
naŋ sêkôm so.
16 Yom hoŋ dindec ŋahu
oc tiawê têŋ bêc naŋ Anötö
oc kêŋ Yisu Kilisi êŋsahê
lau hoŋ, êŋkuc ŋac si yom
naŋ yêc siŋ dau yêc ŋac si
ŋalôm. Ŋawaê ŋayham naŋ
aö gahoc asê, naŋ whê gêŋ
hoŋ dinaŋ sa.

Lau Israel-ŋga ma Moses ndê yomsu

17 Mac lau naŋ ambo
gameŋ bocke, ma asam
daôm bu lau Israel-ŋga,
aŋgô su naŋ. Mac gauc gêm
bu Anötö oc kôc mac sa tu
mac akôc Moses ndê yomsu
su-ŋga, a? Mac atoc daôm
sa bu mac ati Anötö ndê lau,
a?
18 Bocke? Mac aŋyalê
lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ,
ma gauc gêm bu mac ahôc
gêlêc lau ŋatô tu mac aŋyalê
yomsu-ŋga, a?
19-20 Mac gauc gêm bu
yomsu whê mac nem gauc sa
pi yom ŋandô, dec tac whiŋ
bu andôhôŋ lau wakuc ti lau
gauc mba, a? Mac bu awê
lau naŋ tandô pec, me alic
daôm gitôm ya ŋawê bu pô
lau naŋ sêmbo ŋasec ŋalôm,
a?
21 Mac andôhôŋ lau ŋatô,
ma bocke dec andôhôŋ
daôm dom? Mac am mêtê
lau bu sênem kaŋ gêŋ dom.
Mac daôm akôm, me mba?
22 Mac asôm têŋ lau bu
sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga
dom, ma mac daôm? Mac
atac tec gwam, magoc têm
ŋatô mac asôc lôm naŋ lau
sem akiŋ gwam sêmbo, ma
am kaŋ gêŋ, me mba?
23 Mac atoc daôm sa tu
akôc yomsu su-ŋga, magoc
têŋ ndoc mac aŋgilì yomsu,
dec mac akôm Anötö ndê
waê tisac.
24 Tôm yom naŋ sêto yêc,
naŋ sôm:

Lau gameŋ apa-ŋga sêpu
Anötö ndê ŋaê tu mac
nem lêŋ sac-ŋga. *[Ais*

* **2:13** Tiŋambu Pol tôc asê tiawê bu ŋamalac daŋ oc tôm dom bu êŋkuc yomsu hoŋ timala e Anötö lic iŋ bu ŋamalac gitêŋ - alic Rom 3:20, 23.

52:5]

25 Am ŋgac naŋ sêsê am
nem ŋamlic ŋatô su kêkuc
lau Israel-ŋga si †pwac, naŋ
ŋgô. Am bu daŋam wambu
yomsu hoŋ, dec gêŋ naŋ
sêkôm têŋ am ŋamlic, naŋ
gêŋ ti ŋahu ŋayham. Magoc
am bu êmgilì yomsu, dec
gêŋ naŋ sêkôm têŋ am, oc
nditôm gêŋ ŋambwa. Yêc
Anötö aŋgô-ŋga am oc tôm
ŋgac †gameŋ apa-ŋga naŋ
sêsê iŋ ŋamlic ŋatô su dom.
26 Ma lau naŋ sêsê ŋac si
ŋamlic ŋatô su dom, magoc
sêkôm mêtê ŋayham tôm
yomsu whê sa, naŋ Anötö oc
lic ŋac gitôm lau naŋ sêsê
ŋac si ŋamlic ŋatô su.
27 Ma ŋgac naŋ sêsê iŋ
dom, magoc kôm gêŋ naŋ
kêkuc yomsu, naŋ oc puc
am nem giso asê. Ŋahu
bu am daôm kôc yomsu su,
ma kêkuc pwac sêsê ŋamlic-
ŋga, magoc am ŋgac êŋgilì
yomsu-ŋga.
28 Lau si ŋahu sêti lau
Israel-ŋga ŋandô sip gêŋ
ŋamlic-ŋga dom. Ma pwac
sêsê ŋamlic-ŋga naŋ ŋahu
andô hêganôŋ gêŋ naŋ
sêkôm têŋ ŋamlic, naŋ dom.
29 Mba! Lau naŋ sêmasaŋ
si ŋalôm ŋapep yêc Anötö
aŋgô-ŋga, naŋ sêti lau
Israel-ŋga ŋandô. Ma pwac
sêsê ŋamlic-ŋga ŋa-ŋahu
andô, naŋ yomsu naŋ sêto
sip bapia, naŋ oc tôm dom
bu kôm ŋandô sa. Magoc
gweleŋ naŋ Ŋalau kôm mbo
ŋamalac si ŋalôm, naŋ kôm
pwac dau ŋa-ŋahu andô
ŋandô sa. Ŋamalac kaiŋ
dinaŋ hêgo dau bu tap ndê
waê sa yêc lau nom-ŋga
dom, tigeŋ iŋ tap waê sa yêc
Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem ŋandô ŋayham

1 Bocdinaŋ lau Israel-ŋga
sêtap mwasiŋ bocke sa tu
sêti lau Israel-ŋga, naŋ hôc
gêlêc lau ŋatô si mwasiŋ su?
Ma ŋac si pwac sêsê ŋamlic
ŋatô su-ŋga oc nem ŋac sa
ŋalêŋ bocke?
2 Aŋgô! Lau Israel-ŋga
sêtap mwasiŋ tidau-tidau sa.
Gêŋ ŋamata-ŋga ŋac lau
dau dinaŋ Anötö kêŋ iŋ ndê
yom sip ŋac apai amba.
3 Magoc lau Israel-ŋga
ŋatô bu sêkêŋ whiŋ Anötö
dom, dec mac gauc gêm
bocke? Tu ŋac si sêkêŋ whiŋ
dom-ŋga, dec Anötö oc hu
yom naŋ iŋ gic bata su, naŋ
siŋ, me?
4 Mba andô! Tôm bu
ŋamalac hoŋ sêti lau sêŋsau
tasaŋ-ŋga, magoc Anötö oc
tôm dom bu seŋ yom daŋ
naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ, naŋ
su. Tôm yom naŋ sêto yêc,
naŋ sôm:

Yom hoŋ naŋ am sôm, naŋ
oc sêlic bu yom ŋandô
eŋ.

Ma lau bu sêŋsahê am, dec
oc tôm dom bu sêtap am
nem giso daŋ sa. *[BW
51:4]*

5 Lau ŋatô gauc gêm gauc
ŋambwa ma sêsôm yom
bocdec bu, “Yac neŋ lêŋ sac-
ŋga tôc Anötö ndê lêŋ gitêŋ
asê yêc awê, dec tu sake-ŋga

iŋ atac ŋandê têŋ yac? Iŋ bu
kêŋ ŋagêyô têŋ yac, dec oc
solop dom.”
6 Gauc dinaŋ iŋ so sambuc!
Bu bocdinaŋ, goc Anötö oc
êmatôc lau nom-ŋga ŋalêŋ
nde?
7 Ma lau ŋatô sêsôm,
“Aneŋ yom tasaŋ tôc Anötö
ndê yom ŋandô asê tiawê e
lau sêhoc iŋ ndê waê asê
ŋapaŋ. Bocdinaŋ tu sake-
ŋga iŋ gêlic aö gitôm ŋgac
sac daŋ ma kic aneŋ yom bu
watap matôc sa?”
8 Oyaê, aŋgô su naŋ! Yom
bu bocdinaŋ, dec gitôm bu
dasôm, “Yac dakôm sac tu
bu sac nem ŋandô ŋayham-
ŋga.” Magoc bocdinaŋ
dom. Lau ŋatô sêŋsau
ma sêŋgôliŋ yom pi yac
lau aposel ma sêsôm bu
yom ŋalhô dinaŋ sa yac
whaŋsuŋ. Oc sêtap ŋagêyô
sac sa tu ŋac si yom tasaŋ
dinaŋ-ŋga.

Ŋamalac gitêŋ daŋ mbo dom

9 Bocke, yac lau Israel-
ŋga mba lêŋ naŋ asa ambo
Anötö aŋgô-ŋga, naŋ hôc
gêlêc lau ŋatô si su, me?
Mba andô! Tôm yac asôm su
bocdec bu, lau Israel-ŋga ma
lau apa hoŋ sêmbo sac ŋa-
ŋaclai ŋapu.
10 Tôm yom naŋ sêto yêc
naŋ sôm:
Ŋamalac gitêŋ daŋ mbo
dom andô.
11 Ma ŋamalac daŋ kêyalê
Anötö, me kôm mwasac tu
bu ti iŋ ndê gêŋ-ŋga lec dom.
12 Lau hoŋ sêpuc dômbwê
Anötö e sêti gêŋ ŋapopoc-
ŋga. Ŋamalac gitêŋ daŋ
mbo dom. Mba andô! *[BW
14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]*
13 Ŋac si whasuŋ sac sam-
buc, gitôm gêŋ batê naŋ
sêŋsuhuŋ si dom, ma
ŋasu pôm gameŋ kwi.
Ma ŋac lau sêsôm yom
tasaŋ-ŋga. Yom naŋ sa
ŋac tôkwa, naŋ gitôm
mboc ŋamalic sac. *[BW
5:9; 140:3]*
14 Ŋac sêpucbo lau
ŋawahô, ma yom
ŋamakic gêm ŋac si
whasuŋ ahuc. *[BW
10:7]*
15 Ŋac lau hôp-hôp tu
sêkêc dac siŋ-ŋga.
16 Ma gameŋ bocke naŋ
sêmbo, naŋ sêkôm tisac ma
sêkêŋ ŋawapac têŋ lau.
17 Ŋac sêŋyalê lêŋ yom
malô-ŋga dom. *[Ais 59:7-8]*
18 Ma ŋac sêtöc Anötö daŋ
dom. *[BW 36:1]*
19 Yac taŋyalê bu Moses
ndê yomsu hoŋ hêganôŋ
lau naŋ sêmbo yomsu dau
ŋapu. Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ
si yom mba, ma ŋac hoŋ
sic waê bu sêtap Anötö ndê
matôc sa.
20 B ocdinaŋ ŋamalac
daŋ mbo dom, naŋ tôm
bu êmasaŋ yomsu sambob
ŋapep e Anötö lic iŋ bu
ŋamalac gitêŋ. Mba! Magoc
Moses ndê yomsu tôc yac
neŋ sac asê têŋ yac.

Yac dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

21 Kwahic dec Anötö tôc
lêŋ dati lau gitêŋ-ŋga asê,

naŋ ŋahu sip yomsu dom.
Moses ti lau propet sêto yom
pi lêŋ dau muŋ su.
22 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu Kilisi, naŋ sêtap lêŋ dau
sa su, ma Anötö gêlic ŋac bu
lau gitêŋ. Lêŋ tigeŋ dinaŋ
gic waê lau Israel-ŋga ti lau
sambob.
23 Ŋahu bu yac hoŋ yac lau
dakôm sac-ŋga, ma tu yac
neŋ sac-ŋga, dec gitôm dom
bu datigasuc Anötö ti iŋ ndê
ŋawasi atu.
24 Magoc yac hoŋ datôm
bu dati lau gitêŋ tu gweleŋ
naŋ Yisu Kilisi kôm tu nem
yac si-ŋga. Anötö kêmasaŋ
lêŋ dinaŋ bu êmwasiŋ yac
ŋambwa eŋ.
25 Iŋ kêŋ Yisu gitôm da
bu hôc ŋandê ô yac neŋ sac
ŋagêyô, ma dakêŋ whiŋ bu
dac naŋ iŋ kêc siŋ, naŋ hê
wamba yac su têŋ Anötö.
Ŋalêŋ dinaŋ iŋ tôc asê bu
iŋ Anötö gitêŋ. Bu iŋ gêlic
sac gitôm gêŋ ŋambwa dom,
magoc lau naŋ sêkôm sac
muŋ-ŋga, naŋ iŋ hê ŋac si
yom dôŋ. Ma iŋ kôc ndê
ŋalôm dôŋ
26 e iŋ kêŋ lau hoŋ si sac
ŋagêyô pi Yisu. Bocdinaŋ
kwahic dec Anötö tôc asê
bu iŋ dau iŋ gitêŋ, ma iŋ
kêmasaŋ lêŋ bu sam lau naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ bu lau
gitêŋ.
27 Bocdinaŋ ŋamalac daŋ
gitôm dom bu toc dau
sa. Ŋahu bu Anötö oc lic
ŋamalac daŋ bu ŋamalac
gitêŋ tu lêŋ yomsu-ŋga dom,
magoc tu lêŋ dakêŋ whiŋ
Yisu-ŋga.
28 Mêtê naŋ yac ahoc asê,
naŋ sôm bu yac dati lau
gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-
ŋga, ma tu yac neŋ sakiŋ
taŋkuc yomsu-ŋga dom.
29 Bocke? Anötö iŋ lau
Israel-ŋga tawasê si Anötö,
me? Mba! Iŋ lau Israel-ŋga
si Anötö, ma lau gameŋ apa-
ŋga si Anötö bocdinaŋ.
30 Bu Anötö tigeŋ dê mbo,
naŋ sam lau hoŋ naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu bu lau gitêŋ,
lau naŋ sêŋkuc pwac sêsê
ŋamlic ŋatô-ŋga, ma lau
naŋ sêŋkuc pwac dau dom
bocdinaŋ.
31 Magoc mac gauc gêm
bocke? Yac asôm yom pi
lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga tu bu
aseŋ Moses ndê yomsu su-
ŋga, me? Aö wasôm têŋ
mac, mba andô! Yac apuc
yomsu dau dôŋ.

4

Abraham kêŋ whiŋ Anötö dec ti ŋgac gitêŋ

1 Gauc nem abaŋ Abraham
ndê lêŋ, oc whê gêŋ sake sa
têŋ yac?
2 Anötö sam Abraham bu
ŋgac gitêŋ tu gêŋ naŋ iŋ dau
kôm-ŋga, a? Bu bocdinaŋ,
dec oc tôm bu Abraham toc
dau sa. Magoc Anötö gêlic iŋ
ŋalêŋ bocdinaŋ dom.
3 Bu sêto yom yêc, naŋ
sôm bocdec bu:

Abraham kêŋ whiŋ Anötö,
ma tu dinaŋ-ŋga Anötö
gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ.
[Gen 15:6]

4 Ŋgac naŋ kôm gweleŋ
naŋ kôc iŋ ndê ŋaôli sa tôm
mwasiŋ ŋambwa dom. Iŋ

tap ŋaôli dau sa tu iŋ kôm
gweleŋ-ŋga.
5 Magoc asa naŋ bu kêŋ
whiŋ Anötö, dec Anötö oc
êmwasiŋ iŋ ŋambwa ma lic
iŋ bu ŋamalac gitêŋ. Iŋ tap
mwasiŋ dau sa tu iŋ kôm
gweleŋ daŋ-ŋga dom, magoc
tap sa ŋambwa tu iŋ ndê
kêŋ whiŋ-ŋga. Anötö dau
kêmasaŋ lêŋ bu lau sac sêti
lau gitêŋ.

6 Kiŋ Dawid sôm yom
kaiŋ tigeŋ pi ŋamalac naŋ
Anötö kêmwasiŋ ma sam
iŋ bu ŋamalac gitêŋ, naŋ
tap mwasiŋ dau sa ŋambwa,
ma tu gweleŋ naŋ iŋ kôm-
ŋga dom. Dawid to yom
ma whê ŋamalac kaiŋ dinaŋ
ndê ŋahu atac ŋayham-ŋga
sa bocdec bu:
7 Mac lau naŋ Anötö suc
mac nem sac kwi ma
hu ŋayom siŋ, naŋ atac
ŋayham sa.
8 Ma am asa naŋ Anötö
suc nem giso kwi ma oc gauc
nem tiyham dom, naŋ atac
ŋayham sa bocdinaŋ. *[BW
32:1-2]*

9 Mac gauc gêm bocke?
Yom dau gic waê lau Israel-
ŋga naŋ sêŋkuc pwac sêsê
ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ
tawasê, me gic waê lau
naŋ sêŋkuc pwac dau dom,
naŋ sêwhiŋ? Yac asôm su,
bu Anötö gêlic Abraham bu
ŋgac gitêŋ tu iŋ ndê kêŋ
whiŋ-ŋga.
10 Bocke? Sêsê Abraham
ndê ŋamlic ŋatô su, dec
Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ,
me? Wasôm mba. Anötö
sam iŋ bu ŋgac gitêŋ muŋ
su.
11 Têŋ têm sêsê Abraham
su dom, naŋ iŋ kêŋ whiŋ,
dec Anötö sam iŋ bu ŋgac
gitêŋ. Ma tiŋambu Anötö
kêmatiŋ pwac sêsê ŋamlic-
ŋga têŋ iŋ, gitôm dôhôŋ
daŋ, bu puc yom pi iŋ ti
ŋgac gitêŋ tu kêŋ whiŋ-
ŋga, naŋ dôŋ. Bocdinaŋ
Abraham iŋ ti lau gameŋ
apa-ŋga naŋ sêsê ŋac dom
magoc sêkêŋ whiŋ, naŋ hoŋ
si damba. Ma tôm Anötö
sam Abraham bu ŋgac gitêŋ,
goc ŋalêŋ tigeŋ Anötö oc
sam lau dau bu lau gitêŋ.
12 Ma lau Israel-ŋga naŋ
sêŋkuc pwac sêsê ŋamlic-
ŋga, naŋ bu sêkêŋ whiŋ, dec
Abraham ti ŋac si damba
bocdinaŋ. Bu ŋac lau dau
sêŋkuc Abraham ndê lêŋ
kêŋ whiŋ-ŋga, naŋ iŋ kêkuc
têŋ têm sêsê iŋ su dom.

13 Anötö gêm mbec Abra-
ham ma gic bata yom têŋ
iŋ ti iŋ ndê lau wakuc, bu
ŋac oc sêwêkaiŋ nom sam-
buc. Ŋac sêtap mbec dau
ŋa-ŋandô sa tu lêŋ sêkêŋ
whiŋ-ŋga naŋ kôm ŋac sêti
lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-
ŋga, ma tu sêŋkuc yomsu-
ŋga dom.
14 Lau bu sêtap Anötö
ndê mbec ŋamwasiŋ sa tu
sêŋkuc yomsu-ŋga, dec lêŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga gitôm gêŋ
ŋambwa, ma mwasiŋ naŋ
Anötö gic bata bu kêŋ têŋ
Abraham, naŋ gitôm gêŋ
ŋambwa bocdinaŋ.
15 Ŋahu bu lau hoŋ naŋ
sêŋgilì Moses ndê yomsu ma

sêkôm sac, naŋ sic waê bu oc
sêtap Anötö ndê atac ŋandê
sa. Yomsu bu mba, goc
yom taŋgilì yomsu-ŋga mba
bocdinaŋ.
16 Ma bocdinaŋ lau naŋ
sêkêŋ whiŋ, naŋ sêtap yom
naŋ Anötö gic bata têŋ Abra-
ham, naŋ ŋa-ŋandô sa gitôm
mwasiŋ ŋambwa. Ma Anötö
puc yom naŋ iŋ gic bata
têŋ Abraham ndê lau wakuc,
naŋ dôŋ. Iŋ puc dôŋ têŋ
lau Israel-ŋga naŋ sêkôc iŋ
ndê yomsu sa, naŋ tawasê
dom, magoc puc dôŋ têŋ lau
naŋ sêŋkuc Abraham ndê
lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga sêwhiŋ.
Tu dinaŋ-ŋga Abraham ti
yac hoŋ neŋ damaŋ.
17 Tôm yom naŋ Anötö
sôm têŋ Abraham, naŋ sêto
yêc bocdec bu:

Aö wakôm am ti lau toŋ
daêsam si damba. *[Gen 17:5]*

Bocdinaŋ Abraham naŋ
kêŋ whiŋ Anötö, naŋ ti yac
hoŋ neŋ damaŋ yêc Anötö
aŋgô-ŋga.

Ma Anötö, iŋ Anötö naŋ
ndê ŋaclai atu yêc bu uŋ lau
batê sa sêmbo tali tiyham,
ma bu sôm yom ŋa awha goc
gêŋ naŋ yêc dom, naŋ meŋ
hôc asê.
18 Abraham takwê gêŋ naŋ
lau hoŋ gauc gêm bu tôm
dom bu oc ŋandô sa. Ma
Anötö tôc tata hoŋ têŋ Abra-
ham goc sôm têŋ iŋ bu:

Am nem wakuc oc sêtôm
dinaŋ. *[Gen 15:5]*

Abraham kêŋ whiŋ Anötö,
dec kôm iŋ ti lau toŋ daêsam
si damba.
19 Abraham kêyalê bu iŋ
ndê yala ti 100 su, ma iŋ ndê
licwalô pacndê su. Ma iŋ
kêyalê bu Sara ndê têm kôc
balêkoc-ŋga pacndê. Tigeŋ
iŋ kôc iŋ ndê kêŋ whiŋ dôŋ
ŋaŋga,
20 ma atac lu-lu dom pi gêŋ
naŋ Anötö gic bata têŋ iŋ.
Iŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga, ma po
Anötö ndê waê sa.
21 Iŋ kêyalê tidôŋ bu Anötö
ndê ŋaclai yêc bu kôm gêŋ
naŋ iŋ gic bata, naŋ ŋandô
sa.
22-23 Tu dinaŋ-ŋga dec sêto
yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic iŋ bu ŋgac
gitêŋ. *[Gen 15:6]*

Yom dau sêto tu Abraham
tawasê-ŋga dom.
24 Sêto tu yac lau naŋ
dakêŋ whiŋ Anötö naŋ uŋ
yac neŋ Pômdau Yisu sa yêc
lau batê-ŋga. Tu yac neŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö
oc lic yac bu lau gitêŋ bocdi-
naŋ.
25 Anötö kêŋ Yisu mbac
ndu tu yac neŋ sac-ŋga,
ma uŋ iŋ sa tiyham dec
kêmasaŋ lêŋ bu dati lau
gitêŋ.

5

Dati lau gitêŋ ŋa-ŋandô

1 Bocdinaŋ, tu yac neŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö
gêlic yac bu lau gitêŋ. Ma tu
yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-
ŋga, dec dambo Anötö aŋgô-
ŋga ti atac pa su eŋ.
2 Yisu gêlêc gatam su têŋ
yac bu dambo Anötö ndê
mwasiŋ ŋalôm, tu yac neŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga. Yac datap

mwasiŋ dau sa su, ma bocdinaŋ dec dambo ti atac ŋayham tu gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ bu oc datap Anötö ndê ŋawasi sa.

3 Ma gêŋ daŋ tiyham. Ŋawapac bocke naŋ dahôc tu dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ dahôc ti atac ŋayham bocdinaŋ. Bu yac taŋyalê bu gêŋ wapac naŋ pi yac, naŋ gêm yac sa bu dalhac ŋaŋga.

4 Ma yac bu dati lau dalhac ŋaŋga-ŋga, dec tôc asê bu yac lau naŋ datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-ŋga, dec puc yac dôŋ bu dakêŋ bataŋ gêŋ naŋ Anötö gic bata.

5 Ma yac neŋ dakêŋ bataŋ oc ŋandô mbasi dom, ma bocdinaŋ yac oc mayaŋ dauŋ dom. Bu yac taŋyalê Anötö ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga su, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ sip yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-ŋga

6 Têŋ têm yac taŋyalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem dauŋ sa-ŋga, naŋ Anötö kêkiŋ Yisu bu mbac ndu tu yac-ŋga, tôm têm naŋ iŋ dau kêyaliŋ sa su.

7 Lau daŋ oc sêmbac ndu tu ŋamalac gitêŋ daŋ-ŋga dom. Me mac gauc gêm bocke? Ŋamalac daŋ oc tôm bu puc dau dôŋ ma mbac ndu tu ŋamalac ŋayham daŋ-ŋga, me mba?

8 Tigeŋ Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö tôc iŋ ndê atac whiŋ yac asê.

9 Kwahic dec yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ dati lau gitêŋ tu dac naŋ iŋ kêc siŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ yac taŋyalê tidôŋ bu Yisu oc nem yac sa, têŋ ndoc Anötö êŋsahê lau hoŋ-ŋga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac ŋandê sa dom.

10 Muŋ-ŋga yac neŋ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê ŋacyo, magoc iŋ hê wamba yac ŋa iŋ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec iŋ hê wamba yac su, ma iŋ ndê Atu mbo tali tiyham, dec taŋyalê bu yomandô, iŋ oc nem yac si têŋ bêc ŋambu-ŋga.

11 Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têŋ Anötö-ŋga, dec yac dambo ti atac ŋayham atu, tu dati Anötö ndê lau-ŋga.

Adam ti dambac ndu ŋahu, ma Yisu ti dandöc taŋli ŋahu

12 Sac hôc asê nom tu ŋamalac tigeŋ-ŋga. Ma lêŋ dambac ndu-ŋga hôc asê nom tu sac-ŋga. Lau nom-ŋga hoŋ sêkôm sac, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu.

13 Sac hôc asê nom muŋ su, ma tiŋambu Anötö kêŋ iŋ ndê yomsu têŋ Moses. Ma yomsu bu mba, goc ŋalêŋ mba bu Anötö hê lau si yom dôŋ tu sêŋgilì yomsu-ŋga.

14 Bocdinaŋ lau naŋ sêŋkuc Adam e meŋ têŋ têm naŋ Anötö kêŋ yomsu têŋ Moses, naŋ sêŋgilì Moses

ndê yomsu dau ŋadaŋ dom.
Magoc Anötö gic yomsu
ŋgac ŋamata-ŋga Adam, ma
iŋ kêgilì yomsu dau. Ma
lau naŋ sêŋkuc Adam, naŋ
sêmbac ndu tu sêwêkaiŋ iŋ
ndê sac ŋagêyô-ŋga. Ŋgac
ŋamata-ŋga Adam iŋ tôm
dôhôŋ naŋ danem dôhôŋ
whiŋ ŋgac naŋ meŋ sa
kêkuc iŋ.
15 Lau daêsam sêmbac
ndu tu ŋgac tigeŋ ndê sac-
ŋga. Magoc Anötö ndê
mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa
têŋ lau tu ŋgac tigeŋ Yisu
Kilisi-ŋga, naŋ gêm lau
daêsam sa kêlêc. Bocdinaŋ
gêŋ lu dinaŋ, Anötö ndê
mwasiŋ ma Adam ndê sac,
naŋ sêtôm dau dom.
16 Yomandô. Anötö ndê
mwasiŋ hôc gêlêc ŋgac
tigeŋ ndê sac. Bu ŋgac tigeŋ
ndê sac hê Anötö ndê matôc
pi lau daêsam, magoc lau
sac daêsam sêti lau gitêŋ tu
Anötö ndê mwasiŋ-ŋga.
17 Tu ŋgac tigeŋ ndê sac-
ŋga, dec ŋaclai dambac
ndu-ŋga gêm gôliŋ lau nom-
ŋga hoŋ. Magoc tu ŋgac
tigeŋ Yisu Kilisi-ŋga, lau naŋ
sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêti
lau gitêŋ-ŋga sa, naŋ oc
sêmbo tali ma sênem gôliŋ
sêwhiŋ iŋ têŋ têm ŋambu-
ŋga.
18 Bocdinaŋ, lau hoŋ sic
waê bu sêtap matôc sa tu
sac tigeŋ dinaŋ-ŋga. Magoc
lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ,
naŋ sêti lau gitêŋ ma sêtap
mwasiŋ dandöc taŋli-ŋga sa,
tu gweleŋ gitêŋ tigeŋ naŋ
Yisu Kilisi kôm-ŋga.
19 B u ŋgac tigeŋ
daŋgapêc têŋ Anötö, dec
lau daêsam sêti lau sêkôm
sac-ŋga. Magoc ŋgac tigeŋ
daŋga wambu Anötö, dec
kêmasaŋ lêŋ bu lau daêsam
oc tôm bu sêti lau gitêŋ.
20 Lau hoŋ sêwêkaiŋ Adam
ndê sac ŋagêyô, magoc
Anötö kêŋ ndê yomsu têŋ
lau tu bu sêŋyalê si sac-ŋga.
Magoc têŋ ndoc lau si sac
kêsôwec tiatu, naŋ Anötö
ndê mwasiŋ suc sac kwi-
ŋga kêsôwec tiatu andô hôc
gêlêc sac su.
21 Têŋ ŋamata-ŋga sac
gêm gôliŋ lau hoŋ ma tu
dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu.
Ma ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec
Anötö ndê mwasiŋ gêm
gôliŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ
ma sêti lau gitêŋ, ma kêŋ
ŋac sêndöc tali ŋapaŋ tu yac
neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

6

Dapuc dômwêŋ sac tu Kilisi-ŋga

1 Mac gauc gêm bocke?
Yac dakôm sac ŋapaŋ bu
Anötö ndê mwasiŋ suc
sac kwi-ŋga êŋsôwec tiatu
ŋapaŋ, me?
2 Mba andô! Yac dahu
mêtê sac siŋ su, gitôm lau
batê naŋ sêhu gêŋ nom-ŋga
siŋ.
3 Aŋgô. Busaŋgu naŋ piŋ
yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kil-
isi, naŋ piŋ yac dôŋ tam
damiŋ iŋ ndê mbac ndu
whiŋ. Mac aŋyalê yom dau,
me mba?
4 Mac aŋyalê bu Yisu Kil-
isi mbac ndu ma sêŋsuhuŋ

iŋ. Ma busaŋgu naŋ yac daliŋ su, naŋ gitôm Anötö
kêsuhuŋ yac dawhiŋ Yisu
Kilisi. Ma tu dinaŋ-ŋga tôm
Damaŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau
batê-ŋga ŋa iŋ ndê ŋaclai ti
ŋawasi atu, dec kwahic dec
iŋ gêlic yac gitôm lau naŋ
sêtisa tiyham, ma bocdinaŋ
taŋsêlêŋ ti dasa neŋ lêŋ ti-
wakuc.
5 Busaŋgu naŋ daliŋ, naŋ
piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu
ndê mbac ndu, dec tôm yac
dambac ndu dawhiŋ iŋ. Ma
piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ
ndê tisa akêŋ lau batê-ŋga
bocdinaŋ.
6 Tu dinaŋ-ŋga dec aŋyalê
ŋapep bu yac neŋ ŋalôm
akwa sac-ŋga, naŋ Anötö gic
pi a gicso dau whiŋ Yisu, tu
bu ŋalôm akwa nem gôliŋ
yac dom, ma dambo datôm
lau akiŋ mêtê sac-ŋga tiy-
ham dom.
7 Bu yac dambac ndu
dawhiŋ Kilisi su, ma asa naŋ
mbac ndu su, naŋ Anötö
kêgapwêc iŋ su yêc sac ŋa-
ŋaclai.
8 Yac dambac ndu su
dawhiŋ Kilisi, ma bocdinaŋ
yac dakêŋ whiŋ bu yac oc
dambo taŋli dawhiŋ iŋ.
9 Ŋahu bu yac taŋyalê bu
Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau
batê-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga
tôm dom bu iŋ mbac ndu
tiyham. Ŋaclai dambac ndu-
ŋga oc êŋgwiniŋ iŋ tiyham
dom.
10 Bu iŋ mbac ndu, ma iŋ
ndê mbac ndu tigeŋ dinaŋ
gêmlhi lau hoŋ si sac ŋatôp.
Ma kwahic dec iŋ mbo tali
tiyham, ma mbo tali tu bu po
Anötö ndê waê sa-ŋga.
11 Ŋalêŋ tigeŋ akôc gauc pi
daôm bocdec bu, mac ahu
mêtê sac siŋ su, gitôm lau
batê sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ.
Ma kwahic Anötö piŋ mac
dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi,
dec mac ambo tamli awhiŋ
iŋ, tu bu apo Anötö ndê waê
sa-ŋga.
12 Sac tac whiŋ bu ti nem
ŋadau, ma hê mac bu akôm
mêtê sac ŋapaŋ. Bocdinaŋ
ayob daôm bu sac nem gôliŋ
mac nem ŋamlic ŋagêŋ daŋ
dom.
13 Ayob tanôm ti amam ma
ŋamlic ŋagêŋ hoŋ bu sênem
akiŋ sac dom. Magoc akêŋ
daôm sambuc têŋ Anötö,
atôm lau naŋ sêtisa akêŋ lau
batê-ŋga ma sêmbo tali. Ma
akêŋ nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ
tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma
akôm mêtê gitêŋ eŋ.
14 Bu iŋ solop dom bu
sac ti ŋadau mac tiyham.
Ŋahu bu mac ambo yomsu
ŋapu tôm muŋ-ŋga lê dom,
kwahic dec mac ambo Anötö
ndê mwasiŋ ŋapu.

Dati Anötö ndê lau akiŋ lêŋ gitêŋ-ŋga

15 Mac gauc gêm bocke?
Yac dambo yomsu ŋapu
dom, magoc dambo Anötö
ndê mwasiŋ ŋapu. Boc-
dinaŋ yac oc dakôm sac
ŋapaŋ, a? Aö wasôm têŋ
mac, mba andô!
16 Aŋgô su naŋ. Gêŋ bocke
naŋ mac asôc ŋapu, naŋ ti
nem ŋadau. Sac bu ti nem
ŋadau, dec mac oc awêkaiŋ
seŋ ambac ndu-ŋga. Magoc

mac bu akêŋ Anötö ti nem
ŋadau ma daŋam wambu
iŋ, dec mac oc ati lau gitêŋ.
Mac aŋyalê yom dau, me
mba?
17 Muŋ-ŋga mac ati mêtê
sac ndê lau akiŋ ŋambwa.
Magoc danem daŋge Anötö
bu kwahic dec mac akêŋ
nem ŋalôm sambuc bu
daŋam wambu yom naŋ yac
andôhôŋ mac, ma akôc sa
su.
18 Kilisi kêgapwêc mac su
yêc sac ŋa-ŋaclai, ma mac
ac waê bu asa Anötö ndê lêŋ
gitêŋ, gitôm lau akiŋ sic waê
bu daŋga wambu si ŋadaui.
19 Mac nem gauc sa pi
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ
wakuc dom, dec aö gam
dôhôŋ pi lau akiŋ ŋambwa
ti ŋadaui nom-ŋga si lêŋ, bu
wawhê sa yêc awê têŋ mac.
Muŋ-ŋga mac akêŋ nem
amam ti gahim ma mac nem
gêŋ hoŋ tu sênem akiŋ mêtê
sac ma mêtê ŋadômbwi-
ŋga. Magoc kwahic dec
akêŋ nem gêŋ hoŋ bu ati lau
akiŋ naŋ sêsa lêŋ gitêŋ eŋ, e
ati lau dabuŋ.
20 Têŋ ndoc mac ambo
atôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga,
naŋ mac ac ahê lêŋ gitêŋ
gacgeŋ.
21 Muŋ-ŋga lê mac atap
ŋandô ŋayham bocke sa tu
lêŋ naŋ kwahic dec kêŋ
maya mac naŋ-ŋga? Lêŋ
sac-ŋga dau naŋ ŋa-ŋandô
dambac ndu goc.
22 Magoc kwahic dec Kilisi
kêgapwêc mac su yêc mêtê
sac, ma mac ati Anötö ndê
lau akiŋ. Ma sakiŋ wakuc
dindec ŋa-ŋandô, naŋ mac
ati lau dabuŋ ma oc andöc
tamli ŋapaŋ.
23 Bu ŋaôli naŋ gic waê lau
naŋ sêsa lêŋ sac-ŋga, naŋ
sêmbac ndu. Magoc mwasiŋ
naŋ Anötö bu kêŋ ŋambwa
têŋ yac lau naŋ dakêŋ whiŋ,
naŋ dandöc taŋli ŋapaŋ, tu
yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-
ŋga.

7

Pol whê yomsu, ma Ŋalau Dabuŋ si gôliŋ sa

1 O asidôwai, mac lau
naŋ aŋyalê yomsu tidôŋ.
Mac aŋyalê su bu yomsu
hêganôŋ lau têŋ ndoc sêmbo
tali eŋ.
2 Akôc gauc pi yomsu
lauwhê ti ŋgac sênem dau-
ŋga. Awhê daŋ bu nem
ŋgac sa su, naŋ goc yomsu
dau sô iŋlu nakweŋ dôŋ,
tôm têm nakweŋ mbo tali.
Magoc iŋ nakweŋ bu mbac
ndu, goc awhê dau mbo
yomsu dau ndê gôliŋ ŋapu
tiyham dom.
3 Iŋ bu nem ŋgac wakuc
têŋ têm nakweŋ mbo tali
dôŋ mbo, naŋ dasam iŋ
bu awhê kôm mockaiŋ-ŋga.
Magoc iŋ nakweŋ bu mbac
ndu, goc yomsu sô iŋlu dôŋ-
ŋga pacndê, ma iŋ bu nem
ŋgac wakuc, goc dasam iŋ
bu awhê mockaiŋ-ŋga dom.
4 Ma ŋalêŋ tigeŋ aneŋ
asidôwai, tu Anötö piŋ mac
dôŋ am damiŋ Kilisi-ŋga,
dec tôm mac ambac ndu
su, ma ambo yomsu ndê
gôliŋ ŋapu tiyham dom. Ma
kwahic dec mac atap nem

ŋadau wakuc sa, naŋ Anötö
uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga.
Tu dinaŋ-ŋga dec yac danem
ŋandô ŋayham tu Anötö-
ŋga dandic ŋawaê.
5 Bu têŋ ndoc yac dakêŋ
whiŋ su dom, naŋ yac neŋ
ŋalôm akwa gêm gôliŋ yac.
Ma mêtê sac naŋ yomsu sôm
bu dakôm dom, naŋ ŋalôm
akwa kac yac bu dakôm.
Ma mêtê dau ŋa-ŋandô naŋ
dawêkaiŋ seŋ dambac ndu-
ŋga.
6 Magoc kwahic dec yac
dambac ndu su ma dahu
gêŋ naŋ sô yac dôŋ, naŋ
siŋ. Kilisi kêgapwêc yac su
yêc yomsu akwa naŋ sêto
su yêc, ma kwahic dec tam
akiŋ Anötö ma taŋkuc lêŋ
wakuc naŋ Ŋalau Dabuŋ tôc
têŋ yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

7 Bocdinaŋ dasôm yom
bocke pi yomsu? Yomsu iŋ
gêŋ sac me? Mbasi andô!
Yomsu bu yêc dom, dec aö
oc waŋyalê mêtê sac ŋalêŋ
nde? Yomsu daŋ sôm bu,
"Tamgatu gêŋ dom." Ma
tu dinaŋ-ŋga dec aö kayalê
bu mêtê taŋgatu gêŋ-ŋga iŋ
mêtê sac.
8 Magoc sac kêsalê lêŋ
bu êŋgilí aneŋ ŋalôm e
taŋgatu gêŋ ŋapaŋ, ma
yomsu ŋayao tôc lêŋ dau têŋ
sac. Yomsu bu mba, goc
sac ŋa-ŋaclai dau oc pacndê
bocdinaŋ.
9 Muŋ-ŋga aö kayalê
yomsu dom, ma gambo
ŋayham ma gauc gêm sac
dom. Magoc têŋ ndoc aö
kadôhôŋ yomsu, naŋ sac
ŋa-ŋaclai tisa ti ŋaŋga e
aö kayalê bu gawêkaiŋ seŋ
wambac ndu-ŋga.
10 Aö gatap sa bu yomsu
hoŋ naŋ Anötö kêŋ tu bu wê
lau sêsa seŋ sêmbo tali-ŋga,
naŋ wê aö gasa seŋ wambac
ndu-ŋga.
11 Ŋahu bu yomsu dau kêŋ
ŋasawa têŋ sac, dec sôc meŋ
e ndê ŋaclai tim aö, ma wê
aö gasa seŋ wambac ndu-
ŋga.
12 Bocdinaŋ dasôm sake?
Dasôm bu yomsu dau iŋ sac,
a? Mba! Ŋagôliŋ hoŋ naŋ
Moses to, naŋ gêŋ dabuŋ.
Ma Anötö ndê yomsu hoŋ,
naŋ gêŋ dabuŋ, ma gitêŋ,
ma ŋayham.
13 Mac gauc gêm bocke?
Gêŋ ŋayham dinaŋ wê
aö gasa seŋ wambac ndu-
ŋga? Mba andô! Magoc
tu yomsu-ŋga dec aö kayalê
bu gakôm sac ma gawêkaiŋ
seŋ wambac ndu-ŋga. Ma
yomsu dau tôc asê bu mêtê
sac iŋ gêŋ sac sambuc.

Ŋalôm akwa ndê lêŋ so Ŋalau Dabuŋ ndê lêŋ

14 Yac taŋyalê bu Anötö
ndê yomsu iŋ Ŋalau Dabuŋ
ndê gêŋ. Magoc aneŋ ŋalôm
akwa kêkuc Ŋalau ndê lêŋ
dom, dec aö gati ŋgac akiŋ
mêtê sac-ŋga.
15 Bu gêŋ naŋ aö gakôm,
naŋ kayalê dom. Mêtê naŋ
aö tac whiŋ bu wakôm, naŋ
gakôm dom. Magoc mêtê
naŋ aö atac tec, naŋ gakôm
ŋapaŋ.

16 Mêtê sac naŋ gakôm,
naŋ yomsu dau sôm bu mêtê
so. Ma tu aö dauŋ atac tec
mêtê sac naŋ gakôm-ŋga,
dec galic bu yomsu iŋ solop
ma ŋayham.
17 Bocdinaŋ dec aö dauŋ
gakôm gêŋ dau dom, magoc
sac naŋ yêc aneŋ ŋalôm, dec
kêgilí aö bu wakôm gêŋ dau.
18 Aö kayalê bu gêŋ
ŋayham daŋ yêc aneŋ
ŋalôm akwa dom. Bu aö
tac whiŋ bu wakôm mêtê
ŋayham, magoc aö gakôm
dom.
19 Bu aö gakôm mêtê naŋ
aö atac whiŋ bu wakôm, naŋ
dom, magoc mêtê naŋ aö
atac tec bu wakôm, naŋ dec
aö gakôm ŋapaŋ.
20 Ma tu gakôm gêŋ naŋ aö
atac tec bu wakôm-ŋga, goc
wasôm bu aö dauŋ gakôm
gêŋ dau dom, magoc sac naŋ
yêc aneŋ ŋalôm, dec kêgilí
aö bu wakôm gêŋ dau.

21 Bocdinaŋ aö gatap
ŋagôliŋ bocdec sa yêc aneŋ
ŋalôm. Aö bu wakôm mêtê
ŋayham, magoc sac kêti aö
ahuc ŋapaŋ.
22 Bu yêc aneŋ gatuŋ
aö galic Anötö ndê yomsu
gitôm gêŋ atac whiŋ-ŋga.
23 Magoc aö kasahê bu
ŋagôliŋ dau-ŋga daŋ gêm
gôliŋ yêc aneŋ ŋamlic, ma
bu wê aö amaŋ ti gahiŋ ma
aneŋ gêŋ hoŋ bu sêkôm sac
ŋapaŋ. Ŋagôliŋ sac-ŋga dau
gic siŋ têŋ ŋagôliŋ ŋayham
naŋ aö gauc gêm bu wakôm,
ma kêgwiniŋ aö dôŋ gitôm
ŋgac gapocwalô-ŋga.

24-25 Bocdinaŋ aö wasôm
yom bocdec bu. Aneŋ gauc
gêm bu wati ŋgac akiŋ naŋ
sôc Anötö ndê yomsu ŋapu,
magoc aneŋ ŋalôm akwa
gêm akiŋ ŋagôliŋ sac-ŋga
ŋapaŋ. Oyaê, asa oc êŋgaho
aö ŋgac sac dec su, yêc
ŋalôm akwa naŋ wêkaiŋ seŋ
wambac ndu-ŋga? Magoc
kwahic dec Anötö kêgaho
aö su, ma tu dinaŋ-ŋga dec
wanem daŋge iŋ tu yac neŋ
Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

8

Dambo taŋli tu Ŋalau Dabuŋ-ŋga

1 Bocdinaŋ dec yac lau
naŋ Anötö piŋ yac dôŋ
tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ
kwahic dec taŋyalê bu yac oc
datap matôc sa dom andô.
2 Ŋahu bu Ŋalau gêm gôliŋ
yac, ma kêŋ yac dambo
taŋli tu Yisu Kilisi-ŋga, ma
kêgapwêc yac su yêc ŋaclai
sac ti dambac ndu-ŋga naŋ
muŋ-ŋga gêm gôliŋ yac.
3 Tu yac neŋ ŋalôm akwa-
ŋga, dec gitôm dom bu
taŋkuc Anötö ndê yomsu.
Ma bocdinaŋ yomsu dau
gitôm dom bu kôm yac dati
lau gitêŋ. Magoc Anötö
kêmasaŋ lêŋ bu kôm yac
dati lau gitêŋ bocdec bu. Iŋ
kêkiŋ iŋ ndê Atu tigeŋ meŋ
mbo nom ti ŋamalac tôm lau
sac nom-ŋga. Ma kêŋ iŋ ti da
tu yac neŋ sac-ŋga. Ŋalêŋ
dinaŋ Anötö kêŋ ŋamalac
hoŋ si sac ŋagêyô pi ndê
Atu ma kêmatôc iŋ gitôm
ŋamalac sac daŋ.

4 Iŋ kôm gêŋ dau, tu bu yac
dasa neŋ lêŋ taŋkuc ŋalôm
akwa dom, magoc dasa neŋ
lêŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm
gôliŋ yac, dec dakôm mêtê
gitêŋ eŋ, tôm yomsu tôc têŋ
yac.
5 Lau naŋ sêsa si lêŋ
sêŋkuc ŋalôm akwa, naŋ
gauc gêm mêtê naŋ ŋalôm
akwa kôm, naŋ ŋapaŋ.
Magoc lau naŋ sêsa si lêŋ
tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ
ŋac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ
Ŋalau tac whiŋ bu sêkôm,
naŋ ŋapaŋ.
6 Ŋamalac naŋ ndê gauc
sap mêtê ŋalôm akwa-ŋga
dôŋ ŋapaŋ, naŋ gacgeŋ mbo
seŋ mbac ndu-ŋga. Magoc
asa naŋ ndê gauc sap mêtê
naŋ Ŋalau Dabuŋ tac whiŋ,
naŋ dôŋ ŋapaŋ, naŋ mbo
seŋ ndöc tali-ŋga ma tap
yom malô sa.
7 Bu gauc ŋalôm akwa-
ŋga, iŋ êlêmê kêŋ kisa têŋ
Anötö, ŋahu bu iŋ sôc Anötö
ndê yomsu ŋapu dom, ma
bu gauc nem bu sôc ŋapu,
dec oc tôm dom.
8 Lau naŋ si ŋalôm akwa
gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc
tôm dom bu Anötö lic ŋac
ŋayham.
9 Magoc ŋalôm akwa gêm
gôliŋ mac dom, Anötö ndê
Ŋalau mbo mac nem ŋalôm
ma gêm gôliŋ mac. Kilisi
ndê Ŋalau bu mbo mac nem
ŋalôm dom, dec mac ati Kil-
isi ndê gêŋ dom.
10 Mac nem ŋamlic
wêkaiŋ seŋ ambac ndu-
ŋga tu mac akôm sac-ŋga.
Magoc Kilisi mbo mac nem
ŋalôm ma Anötö gêlic mac
bu lau gitêŋ, ma tu dinaŋ-
ŋga dec mac nem gatôm
wêkaiŋ seŋ ambo tamli-ŋga.
11 Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi
sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ
ndê Ŋalau mbo nem ŋalôm,
ma bocdinaŋ dec Anötö oc
uŋ mac nem ŋamlic naŋ
wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga,
naŋ sa mbo tali tiyham tu iŋ
ndê Ŋalau-ŋga.

Ŋalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

12 Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ
wakuc yêc naŋ gic yac
ŋawaê bu taŋkuc-ŋga, ma
dasa lêŋ ŋalôm akwa-ŋga
tiyham dom.
13 Ŋahu bu asa naŋ sa lêŋ
dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc
mac bu apuc dômwêm mêtê
ŋalôm akwa-ŋga ŋa Ŋalau
ndê ŋaclai, dec mac oc ambo
tamli.
14 Bu lau naŋ Anötö ndê
Ŋalau gêm gôliŋ ŋac, naŋ
sêti Anötö ndê balêkoc.
15 Mac akôc Ŋalau dau su,
ma iŋ kôm mac ati lau akiŋ
naŋ atöc nem ŋadau, naŋ
dom. Mba! Ŋalau dau kôm
mac ati Anötö ndê atui awhê
ma ŋgac, ma tôm bu ata
Anötö bocdec bu, “Damaŋ,
Damaŋ.”
16 Ma Ŋalau dau gêm yac
neŋ gatuŋ sa, dec taŋyalê
bu dati Anötö ndê balêkoc,
yomandô.
17 Ma yac bu dati Anötö
ndê balêkoc, dec yac
oc dawêkaiŋ Anötö ndê
gêŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi.
Yomandô! Yac bu taŋkuc

Kilisi ndê lêŋ hôc ŋandê-ŋga, dec oc datap ŋawasi sa dawhiŋ iŋ bocdinaŋ.

Ŋawasi naŋ oc meŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga

18 Têŋ ndoc aö gakôc gauc pi waêŋ ŋayham ti ŋawasi naŋ yac oc datap sa têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ galic gêŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêŋ sauŋ.

19 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêŋ bataŋ ma dahôŋ têm naŋ Anötö oc tôc iŋ ndê balêkoc asê tiawê.

20 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêtisac sêwhiŋ yac ŋamalac. Gêŋ dau si atac whiŋ lêŋ bocdinaŋ dom, magoc têŋ ndoc Anötö pucbo nom tu ŋamalac si sac-ŋga, naŋ iŋ ndê yom kêŋ sac gêŋ hoŋ. Magoc yac dakêŋ bataŋ

21 bu tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc gêŋ hoŋ su yêc lêŋ sêtisac-ŋga. Ma têŋ têm dinaŋ ŋawapac dau oc êŋgwiniŋ yac lau naŋ dati Anötö ndê balêkoc, me gêŋ daŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ tiyham dom, ma yac ti gêŋ hoŋ oc dambo ŋayham ma ti ŋawasi eŋ.

22 Yac taŋyalê bu têŋ têm ŋamata-ŋga e meŋ, gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêhôc ŋawapac gitôm awhê naŋ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ŋandê ma taŋ.

23 Ma ŋawapac dau kêgwiniŋ gêŋ nom-ŋga tawasê dom, magoc kêgwiniŋ yac ŋamalac whiŋ, dec dambo ti daŋgi yêc neŋ ŋalôm. Yomandô yac dakôc Ŋalau Dabuŋ su gitôm gêŋ ŋandô mbêc ŋayham. Tigeŋ gêŋ ŋatô naŋ Anötö gic bata bocdec bu, iŋ oc kôc yac sa dambo dawhiŋ iŋ datôm iŋ ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ŋawapac nom-ŋga, naŋ ŋandô sa su dom. Bocdinaŋ kwahic dec yac dahôŋ ti dakêŋ bataŋ gêŋ ŋayham naŋ oc meŋ sa.

24 Têŋ ndoc yac dakêŋ whiŋ ma datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa, naŋ yac dakêŋ bataŋ bu oc datap gêŋ dinaŋ sa whiŋ. Magoc yac neŋ dakêŋ bataŋ ŋahu sip gêŋ naŋ datap sa su, naŋ dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakêŋ bataŋ dom.

25 Kwahic dec yac dakêŋ bataŋ gêŋ naŋ dalic su dom, ma dahôŋ dambo ti atac pa su eŋ.

Ŋalau Dabuŋ gêm yac sa tu dateŋ mbec-ŋga

26 Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Ŋalau Dabuŋ oc nem yac sa têŋ ndoc yac bu dateŋ mbec magoc dapônda dauŋ tu gêŋ naŋ gic waê bu dateŋ mbec pi-ŋga. Ŋalau dau oc nem yac awhaŋ têŋ Anötö, pi daŋgi naŋ yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ tôm dom bu yac dauŋ dasôm asê.

27 Ma Anötö naŋ kêyalê ŋamalac si ŋalôm e pi sa, naŋ oc ŋgô mbec dau, ŋahu bu iŋlu ndê Ŋalau sêkôm

si gêŋ hoŋ ŋa gauc tigeŋ. Ma Ŋalau dau teŋ mbec tu lau dabuŋ-ŋga, kêkuc Anötö ndê atac whiŋ solop.

Gêŋ daŋ gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiŋ

28 Ma yac lau naŋ Anötö kêgalêm yac sa dati iŋ ndê lau, tôm iŋ dau gauc gêm tidôŋ, naŋ taŋyalê bu iŋ gêm gôliŋ gêŋ hoŋ, bu ti yac lau naŋ atac whiŋ iŋ, naŋ neŋ ŋayham.

29 Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac muŋ su, ma kêyaliŋ yac sa bu oc datôm iŋ Atuŋgac dau. Ma bocdinaŋ iŋ ndê Atuŋgac ti ŋgac mbêc, ma yac dati iŋ asii ti lhuwêi daêsam.

30 Ma yac lau naŋ iŋ kêyaliŋ yac sa gwanaŋ su, naŋ iŋ kêgalêm yac, ma kêmasaŋ lêŋ tu dati lau gitêŋ ma datap iŋ ndê ŋawasi saŋga.

31 Bocdinaŋ dasôm sake pi gêŋ hoŋ naŋ Anötö kôm tu yac-ŋga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasiŋ ŋapu, dec ŋacyo bocke oc ku yac dulu?

32 Iŋ kêgamiŋ iŋ dau ndê Atu têŋ yac dom, magoc kêkiŋ iŋ meŋ mbac ndu tu yac hoŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ dec tôm dom bu iŋ êŋgamiŋ gêŋ daŋ têŋ yac, iŋ oc êmwasiŋ yac ŋa gêŋ bocke naŋ dapônda naŋ.

33 Iŋ dau kêyaliŋ yac sa, ma puŋ yac dôŋ ma sam yac bu lau gitêŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec asa gitôm bu oc êŋgôliŋ yom daŋ pi yac têŋ iŋ?

34 Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma seŋ yac su? Ŋalêŋ mba. Ŋahu bu Yisu Kilisi naŋ mbac ndu ma Anötö uŋ iŋ sa mbo tali tiyham, naŋ ndöc Anötö ndê amba andô-ŋga, ma gêm yac awhaŋ têŋ iŋ.

35-36 Ma asa oc tôm bu êŋgaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiŋ ŋalôm? Ŋawapac daêsam sêyêc, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Tôm bêc hoŋ lau tac whiŋ bu sêndic yac ndu tu am-ŋga.
>
> Ŋac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-ŋga. *[BW 44:22]*

Yac bu dahôc ŋawapac me ŋandê, ma lau bu sêkêŋ kisa yac me sêndic yac ŋa bieŋ, me yac bu dapônda gêŋ daneŋ-ŋga me ŋakwê, me yac bu datap gêŋ ti ŋaclai naŋ bu seŋ yac su-ŋga sa, goc gêŋ dinaŋ ŋadaŋ oc tôm dom bu êŋgaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiŋ ŋalôm.

37 Mba andô! Tu Kilisi naŋ atac whiŋ yac-ŋga, naŋ dec gêŋ hoŋ dinaŋ ŋadaŋ oc tôm dom bu ku yac dulu.

38-39 Aêc! Aö kayalê tidôŋ bu gêŋ daŋ oc tôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiŋ, naŋ datap sa tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo taŋli, yac bu dapi lôc baliŋ me dasip gwêc ŋalôm dandi, tigeŋ oc tôm dom bu daso Anötö ndê

atac whiŋ. Ma aŋela me
ŋalau sac me gêŋ kwahic
dec-ŋga me gêŋ naŋ oc meŋ
sa tiŋambu-ŋga, me ŋaclai
tidau-tidau me gêŋ hoŋ naŋ
Anötö kêŋ, naŋ ŋadaŋ oc
tôm dom bu kac yac su yêc
Anötö ndê atac whiŋ.

9

Pol tawalô lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom

1 Tu Kilisi naŋ aö gakêŋ
whiŋ-ŋga, dec aö wasôm
yom ŋandô têŋ mac. Aö
oc waŋsau mac dom. Ma
yêc aneŋ ŋalôm, naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm gôliŋ, dec kayalê
tidôŋ bu aneŋ yom iŋ yom
ŋandô eŋ.
2 Aö wasôm têŋ mac bu
aneŋ ŋalôm ŋawapac ŋapaŋ
ma kasahê ŋandê atu, tu
lau Israel-ŋga daêsam naŋ
sêkêŋ whiŋ Kilisi dom-ŋga.
3 Lau dau aneŋ asidôwai
ti lhuŋwêi Israel-ŋga, naŋ
yac mba ŋahu tigeŋ. Ma
aö tac whiŋ ndu andô bu
ŋac lau dau sêkêŋ whiŋ Kil-
isi. Aêc, tôm Anötö êmasuc
aö su yêc Kilisi-ŋga, me lic
aö gitôm ŋgac sac sambuc,
magoc lêŋ dau bu nem ŋac
sa tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga,
dec aö oc walic ŋayham bu
wahôc ŋawapac dau.
4 Lau Israel-ŋga dinaŋ
Anötö kêyaliŋ ŋac sa bu
sêti iŋ ndê lau, ma hoc iŋ
ndê ŋawasi asê têŋ ŋac.
Iŋ kêmatiŋ pwac whiŋ ŋac
si apai, ma gic bata gêŋ
ŋayham daêsam tu nem
ŋac sa-ŋga. Iŋ kêŋ yomsu
ti sakiŋ lôm dabuŋ-ŋga têŋ
ŋac.
5 Ŋac hoŋ sêsa akêŋ apai
naŋ Anötö dau kêyaliŋ sa
sêti iŋ ndê lau. Ma lau Israel-
ŋga si †Mesaya dau meŋ sa
akêŋ apai dinaŋ si dac ŋapu.
Kilisi dau dinaŋ iŋ Anötö
ŋandô ma gêŋ hoŋ ŋadau,
dec gic waê bu tampiŋ iŋ
tôm bêc hoŋ. Yomandô!

Anötö ndê lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga

6 Anötö gic bata mwasiŋ
hoŋ dinaŋ têŋ lau Israel-
ŋga. Magoc tu ŋac si
daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu
dom-ŋga, dec dasôm bu
Anötö ndê yom dau ŋandô
mba lec dom. Mba! Ŋahu
bu lau hoŋ naŋ sêsa akêŋ
†Jakob, naŋ sêti lau Israel-
ŋga ŋandô, naŋ Anötö
kêyaliŋ ŋac sa, naŋ dom.
7 Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau hoŋ
naŋ sêsa akêŋ Abraham,
naŋ dasam ŋac bu Abraham
atui ŋandô dom. Tôm yom
naŋ Anötö sôm têŋ Abraham
bocdec bu:

> Lau oc sêsam lau wakuc
> naŋ sêsa akêŋ Aisak
> bu am nem gôlôwac
> ŋandô. *[Gen 21:12]*

8 Yom dau ŋahu bocdec bu,
Ismael lu Aisak lu-lu sêsa
akêŋ Abraham. Magoc Is-
mael ti ndê lau wakuc sêti
lau Israel-ŋga ŋandô, naŋ
Anötö sam bu iŋ ndê atui,
naŋ dom. Magoc Aisak ti
ndê lau wakuc naŋ Anötö
kêmatiŋ pwac hêganôŋ ŋac,
naŋ iŋ gêlic ŋac tôm Abra-
ham ndê atui solop.

9 Bu Anötö kêmatiŋ pwac
têŋ Abraham bocdec bu:
Têŋ yala daŋ niŋga goc aö
wambu wameŋ, ma am
nem awhê Sara oc kôc
nem atômŋgac daŋ su.
[Gen 18:10, 14]
10 Ma gauc nem balêkoc
lôcmpôŋ naŋ Rebeka kôc.
Iŋlu si damba tigeŋ, yac mba
abaŋ Aisak.
11-12 Magoc Rebeka kôc
iŋlu su dom, ma sêkôm gêŋ
ŋayham me sac daŋ su dom,
naŋ Anötö kêyaliŋ iŋlu si
daŋ sa gwanaŋ. Iŋ sôm yom
têŋ Rebeka bocdec bu:
Ŋgac atu oc nem akiŋ
ŋgac sauŋ. *[Gen 25:23]*
Anötö kôm gêŋ dau kêkuc
iŋ ndê lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga
tôm iŋ dau gauc gêm, ma tu
gweleŋ naŋ ŋac dau sêkôm
naŋ-ŋga dom.
13 Sêto Anötö ndê yom daŋ
tiyham pi balê lu dau bocdec
bu:
Aö atac whiŋ Jakob, magoc
atac tec Iso. *[Mal 1:2-3]*
14 Bocdinaŋ oc dasôm
sake? Dasôm bu Anötö ndê
lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga iŋ
solop dom, me? Mba andô!
15 Bu iŋ sôm yom têŋ
Moses bocdec bu:
Aö oc taŋwalô lau naŋ aö
atac whiŋ bu taŋwalô
ŋac. Ma aö oc atac apu
lau naŋ aö atac whiŋ bu
atac apu ŋac. *[Eks
33:19]*
16 Bocdinaŋ Anötö kêyaliŋ
lau sa tu ŋac dau si atac
whiŋ me ŋac si gweleŋ-ŋga
dom, magoc tu iŋ dau ndê
tawalô-ŋga.
17 Ma gêŋ daŋ tiyham.
Sêto yom naŋ Anötö sôm têŋ
Parao yêc bocdec bu:
Aö gakêŋ am ti kiŋ bu
watôc aneŋ ŋaclai asê
pi gêŋ naŋ wakôm têŋ
am, ma bu aneŋ ŋaê
ŋawaê sa ma nem nom
ŋagameŋ sambuc ahuc.
[Eks 9:16]
18 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö
tawalô lau naŋ iŋ tac whiŋ
bu tawalô, ma lau naŋ iŋ tac
whiŋ bu kôm ŋac si ŋalôm
ŋadandi, naŋ kôm ŋadandi
sa.
19 Ma mboe mac nem daŋ
oc sôm yom têŋ aö bocdec
bu, “Lêŋ dau bu bocdinaŋ,
dec tu sake-ŋga Anötö puc
yac neŋ giso asê? Bu Anötö
kêmasaŋ lêŋ hoŋ tidôŋ tôm
iŋ gauc gêm, dec asa gitôm
bu sa lêŋ dau-ŋga daŋ?”
20 Magoc aö wasôm têŋ
am ŋamalac bocke naŋ gauc
gêm bu sôm yom kaiŋ dinaŋ
pi Anötö. Bocke ma lôŋ andô
daŋ oc sôm têŋ ŋamalac
naŋ kêmasaŋ iŋ ma ndac,
“Tu sake-ŋga am kêmasaŋ
aö kaiŋ dindec?”
21 Yom dau solop dom. Bu
ŋamalac kêmasaŋ lôŋ-ŋga
dau iŋ ti ŋadau. Ma iŋ gitôm
bu kôc nomdac ma êmasaŋ
gêŋ ŋayham tiwaê daŋ, me
gêŋ ŋambwa waêmba daŋ,
tôm iŋ dau gauc gêm.
22 Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö
iŋ ŋadau, ma tôm bu kôm
tôm iŋ atac whiŋ. Lau
naŋ sêkôm sac sic waê bu
sêniŋga, ma Anötö bu tôc
ndê atac ŋandê ti iŋ ndê
ŋaclai asê têŋ ŋac, dec oc

tôm. Ma iŋ bu gauc nem bu
kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma hê
yom malô sa têŋ ŋac, dec oc
tôm bocdinaŋ.
23 Iŋ bu êŋkuc lêŋ yom
malô-ŋga dinaŋ, dec iŋ oc
kôm tu bu tôc iŋ ndê ŋawasi
atu asê têŋ lau naŋ sic waê
bu sêtap iŋ ndê tawalô sa-
ŋga. Lau dau iŋ kêyaliŋ ŋac
sa gwanaŋ su, bu sêwêkaiŋ
iŋ ndê ŋawasi.
24 Yom dau hêganôŋ yac
lau naŋ Anötö kêgalêm yac
sa, lau Israel, ma lau naŋ lau
Israel dom, naŋ bocdinaŋ.
25 Tôm Anötö ndê yom naŋ
propet Hosea to bocdec bu:
Lau naŋ aneŋ lau dom,
naŋ aö oc wasam ŋac
bu aneŋ lau. Ma bawhê
naŋ muŋ-ŋga aö atac
whiŋ iŋ dom, naŋ aö
oc wasam iŋ bu aneŋ
bawhê atac whiŋ-ŋga.
26 Ma yêc gameŋ tigeŋ naŋ
muŋ-ŋga aö gasôm têŋ
ŋac bu, “Aneŋ lau mac
dom,” naŋ lau oc sêsam
ŋac bu, “Anötö Tali
Ŋadau ndê balêkoc.”
[Hos 2:23; 1:10]
27 Ma propet Aisaya hoc
yom asê pi lau Israel-ŋga
bocdec bu:
Lau Israel-ŋga ŋac lau
daêsam ŋandô, gitôm
gaŋgac gwêc-ŋga.
Magoc Pômdau oc nem
hoŋ si dom, oc kôc
ŋandôlu eŋ sa.
28 Bu yom naŋ Pômdau
kêmatiŋ tidôŋ, naŋ iŋ oc
kôm ŋandô sa yêc nom, ma
ndic dabiŋ ŋagahô eŋ. *[Ais
10:22-23]*
29 Ma tôm yom daŋ tiyham
naŋ Aisaya hoc asê muŋ su:
Pômdau Ŋaclai Ŋadau bu
hu yac neŋ lau wakuc
ŋatô siŋ gacgeŋ sêmbo
dom, dec oc dandiŋaŋ
gitôm malac Sodom ma
Gomora. *[Ais 1:9]*

*Lau Israel-ŋga sêkêŋ
whiŋ dom, dec sêti lau gitêŋ
dom*

30 Bocdinaŋ oc dasôm sake
pi Anötö ndê lêŋ êŋyaliŋ lau
sa-ŋga? Lau naŋ lau Israel
dom, naŋ sêkôm gweleŋ tu
sêŋsalê lêŋ gitêŋ-ŋga dom,
magoc sêtap sa tu sêkêŋ
whiŋ gweleŋ naŋ Yisu kôm
tu ŋac-ŋga.
31 Ma lau Israel-ŋga
sêŋsalê lêŋ gitêŋ yêc yomsu
ŋalôm, magoc sêtap sa dom.
32 Ma sêtap sa dom, ŋahu
bu ŋac sêkêŋ whiŋ gweleŋ
naŋ Yisu kôm tu ŋac-ŋga,
naŋ dom. Ŋac gauc gêm
bu ŋac oc sêti lau gitêŋ, tu
ŋac dau si gweleŋ-ŋga, ma
bocdinaŋ ŋac sêtôm lau naŋ
sêtiŋ gahi pi hoc ma sêpeŋ.
33 Tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:
Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc
daŋ kalhac Lôc †Sayon,
naŋ lau daêsam oc
sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ.
Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ
iŋ, naŋ oc maya dau
dom. *[Ais 28:16; 8:14]*

10

1 O asidôwai. Aö tac whiŋ
ŋandô ma gateŋ mbec têŋ
Anötö, bu lau Israel-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc
sêkêŋ whiŋ dec sêtap Anötö

ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa.
2 A ö wasôm yomandô bu
lau dau sêyêm dau su bu
sêsa Anötö ndê lêŋ. Ŋac
sêkôm gêŋ dau, magoc ŋac si
gauc sa pi yom ŋandô dom.
3 Ŋahu bu ŋac gauc gêm
bu sêtôc ŋac dau si lêŋ
asê tôm lêŋ gitêŋ. Magoc
ŋac sem gauc lêŋ naŋ Anötö
kêmasaŋ bu sam yac bu
lau gitêŋ, dec sêsôc lêŋ dau
ŋapu dom.
4 Bu Kilisi dau ndê lêŋ
gitêŋ gic bata yomsu hoŋ,
dec lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu, naŋ Anötö gêlic ŋac bu
lau gitêŋ.

Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga

5 Lêŋ bu lau sêti lau gitêŋ
tu sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ
Moses whê sa bocdec bu:

> Asa naŋ bu êŋkuc yomsu
> hoŋ ŋapep eŋ, naŋ oc
> ndöc tali tu yomsu-ŋga.
> *[Lev 18:5]*

6-7 Magoc ŋamalac daŋ oc
tôm bu t i ŋamalac gitêŋ
tu iŋ kêkuc yomsu-ŋga lec
dom. Lêŋ dati lau gitêŋ
tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-
ŋga, naŋ meŋ sa tiawê su.
Tôm yom daŋ naŋ sêto yêc
bocdec bu:

> Akôc gauc daêsam pi asa
> oc pi undambê ndi, me
> sip lambwam ndi dom.
> *[Diut 30:13]*

Bocdinaŋ yac dapônda
ŋamalac daŋ bu pi undambê
ndi bu kôc Kilisi sa sip meŋ,
me bu sip lambwam ndi bu
kôc iŋ su akêŋ lau batê-ŋga
dom, tu bu datap yom pi
lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ŋahu
sa. Mba!
8 Bu yom pi lêŋ dakêŋ
whiŋ-ŋga dec yac ahoc asê
têŋ mac su, tôm yom naŋ
sêto yêc, naŋ sôm bocdec
bu:

> Yom dau siŋ dau têŋ mac
> dom, bu mac akôc sa sip
> nem ŋalôm su, ma mac
> asôm ambo. *[Diut
> 30:14]*

9 Ma yom dau bocdec bu.
Am bu kêŋ whiŋ ti nem
ŋalôm sambuc bu Anötö uŋ
Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga,
ma whamsuŋ hoc yom asê
bu Yisu iŋ am nem Pômdau,
dec Anötö oc nem am si.
10 Bu yêc am nem ŋalôm
naŋ am kêŋ whiŋ, dec Anötö
gêlic am bu ŋamalac gitêŋ,
ma yêc am nem whamsuŋ
am hoc nem kêŋ whiŋ Yisu-
ŋga asê, dec Anötö gêm am
si.
11 Tôm Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc naŋ sôm:

> Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ
> oc maya dau dom. *[Ais
> 28:16]*

12 Bu Anötö gêlic lau Is-
rael ma lau naŋ lau Is-
rael dom, naŋ ŋalêŋ tigeŋ.
Pômdau tigeŋ dec ti lau hoŋ
si Pômdau, ma lau hoŋ naŋ
sêta iŋ ndê ŋaê, naŋ iŋ oc
êmwasiŋ ŋac ŋandô.
13 Tôm yom naŋ propet
Joel to yêc bocdec bu:

> Lau hoŋ naŋ sêta Pômdau
> ndê ŋaê, naŋ Anötö oc
> nem ŋac si. *[Joel 2:32]*

14 Magoc lau naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu su dom, naŋ oc
sêta iŋ ndê ŋaê ŋalêŋ bocke?

Ŋac bu sêŋgô iŋ ŋawaê dom,
dec oc sêkêŋ whiŋ ŋalêŋ
bocke? Ma lau bu sêhoc
ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac
dom, dec oc sêŋgô ŋalêŋ
bocke?
15 Ma lau bu sêŋkiŋ lau
aheŋ-ŋga sêsa sêndi dom,
dec ŋawaê ŋayham dau
oc hôc asê lau dau ŋalêŋ
bocke? Tôm yom naŋ sêto
yêc naŋ sôm:

Lau naŋ sêŋgô ŋawaê
ŋayham, naŋ oc
sêtisambuc lau aheŋ-
ŋga naŋ sêŋsêlêŋ
sêmeŋ tu sêhoc ŋawaê
dau asê-ŋga. *[Ais 52:7]*

16-17 Bocdinaŋ yac neŋ
dakêŋ whiŋ ŋahu sip daŋgô
ŋawaê ŋayham, ma yom
pi Kilisi ti ŋawaê ŋayham
ŋahu. Magoc lau Israel-ŋga
hoŋ sêkôc ŋawaê ŋayham
sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau daŋ sêkêŋ
whiŋ yom naŋ yac ahoc
asê, naŋ dom. *[Ais
53:1a]*

18 Mac gauc gêm bocke?
Lau Israel-ŋga sêŋgô ŋawaê
ŋayham su, me mba? Aêc,
ŋac sêŋgô su, tôm yom naŋ
sêto yêc, naŋ sôm bocdec
bu:

Yom dau sa têŋ nom
ŋabatiŋ hoŋ, ma
lau sêŋgô yêc nom
ŋagameŋ sambob. *[BW
19:4]*

19-21 Ma gêndac daŋ tiy-
ham bocdec bu, lau Israel-
ŋga sêŋyalê yom naŋ sêŋgô
su, me mba? Gauc nem
Anötö ndê yom, naŋ Aisaya
to pi lau Israel-ŋga bocdec
bu:

Tôm bêc hoŋ aö kamatôc
amaŋ tu wakôc lau dau
sa-ŋga, magoc ŋac lau
daŋgapêc ma ŋac si
ŋalôm ŋadandi. *[Ais
65:2]*

Lau Israel-ŋga sêtec bu
sêkôc ŋawaê ŋayham sa, ma
bocdinaŋ yom dau sa têŋ lau
gameŋ apa-ŋga gi. Yom naŋ
Anötö sôm têŋ lau Israel-
ŋga, naŋ whê gêŋ dau sa,
tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aö oc watoc lau waêmba
sa, e kôm mac anem
lêmuŋ ŋac. Ma watoc
lau gauc mbasi-ŋga sa,
e kôm mac atac ŋandê.
[Diut 32:31]

Ma Aisaya dau sôm yom
yêc awê bocdec bu:

Lau naŋ sêŋsalê aö dom,
naŋ sêtap aö sa. Ma
gatôc dauŋ asê têŋ lau
naŋ sêndac aö dom naŋ.
[Ais 65:1]

11

*Anötö puc dômbwê iŋ ndê
lau Israel-ŋga dom*

1 Bocdinaŋ aö bu wandac
mac bocdec bu. Mac gauc
gêm bu Anötö puc dômbwê
iŋ ndê lau Israel-ŋga, me?
Aö wasôm mba andô, bu aö
dauŋ ŋgac Israel-ŋga, ma
Abraham ndê wakuc daŋ,
naŋ gasa akêŋ Benjamin ndê
toŋ.
2 Anötö puc dômbwê iŋ
ndê lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac
sa gwanaŋ su, naŋ dom.
Gauc nem yom naŋ sêto yêc
pi Elaija, têŋ ndoc iŋ pu

lau Israel-ŋga têŋ Anötö, ma
sôm yom bocdec bu:
3 Pômdau, ŋac sic am
nem lau propet ndu, ma
sêseŋ alta naŋ lau sem
akiŋ am sêmbo, naŋ su.
Aö taŋwasêŋ dec gasôc
am ŋapu, ma ŋac bu
sêndic aö ndu. *[1 Kiŋ*
19:10, 14]
4 Gauc nem yom naŋ
Anötö ô têŋ iŋ bocdec bu:
Aö gasiŋ aneŋ lau 7,000
sêmbo lau Israel-ŋga
ŋalôm, naŋ sêpôŋ
haduc têŋ anötö tasaŋ
Baal dom. *[1 Kiŋ 19:18]*
5 Ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec
lau toŋ daŋ sêmbo lau
Israel-ŋga ŋalôm, naŋ Anötö
kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê,
kêkuc iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ
lau ŋambwa-ŋga.
6 Ŋac sêtap Anötö ndê
mwasiŋ sa tu ŋac dau si
sakiŋ-ŋga dom. Anötö
bu êŋyaliŋ ŋac sa tu ŋac
si sakiŋ-ŋga, dec yom
naŋ dasôm pi iŋ ndê lêŋ
êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga,
naŋ oc yom ŋandô dom.
7 Bocdinaŋ oc dasôm
sake? Lau Israel-ŋga sêkôm
mwasac bu sêti lau gitêŋ
yêc Anötö aŋgô-ŋga, magoc
gitôm dom. Magoc ŋac si
lau naŋ Anötö dau kêyaliŋ
ŋac sa, naŋ sêtap lêŋ sêti
lau gitêŋ-ŋga sa. Ma ŋac si
lau ŋatô, Anötö kôm ŋac si
ŋalôm ŋadandi sa,
8 tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:
Anötö kêŋ ŋasec kôm ŋac
si ŋalôm ahuc, ma iŋ
kôm ŋac si tandô tipec
ma ŋac si daŋgasuŋ hôc
ahuc. Ma ŋac sêmbo
bocdinaŋ ŋapaŋ e meŋ
têŋ kwahic dec. *[Diut*
29:4; Ais 29:10]
9 Ma Dawid to yom bocdec
bu:
Mwasiŋ naŋ ŋac bu
sêneŋ-ŋga, naŋ oc kac
dau kwi ma kêŋ sac ŋac,
gitôm huc me akô bu
kôc ŋac dôŋ-ŋga, ma
gitôm hoc sêtiŋ gahi pi-
ŋga, ma gitôm ŋagêyô
sac bu kêŋ wapac ŋac.
10 Anötö kôm ŋac si
tandô tipec, e sêlic gameŋ
apu. Ma iŋ kêŋ ŋac
sêhôc ŋawapac ŋapaŋ e
dômbwêkwa mbwê-alö.
[BW 69:22-23]

Lau apa sêtap mwasiŋ sa tu lau Israel-ŋga

11 Aö bu wakêŋ gêndac
daŋ tiyham. Mac gauc gêm
bu lau Israel-ŋga sêpeŋ e
siŋga gacgeŋ, me mba? Aö
wasôm têŋ mac bu mba
andô. Magoc tu lau Israel
si giso-ŋga, dec lau naŋ lau
Israel dom, naŋ sêtap Anötö
ndê lêŋ nem lau si-ŋga sa.
Ma gêŋ dau oc kôm lau
Israel-ŋga sênem lêmuŋ lau
apa dau.
12 Magoc ŋac si giso dau
ti seŋ bu lau apa hoŋ sêtap
Anötö ndê mwasiŋ sa hôc
gêlêc. Ma ŋac lau Israel-
ŋga dau bu sêkac dau kwi
ma sêkêŋ whiŋ Yisu, dec lau
daêsam andô oc sêtap Anötö
ndê mwasiŋ sa êŋlêc, ŋac
lau Israel-ŋga dau, ma lau
gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.

13 Aö gato yom dindec têŋ
mac lau naŋ lau Israel dom.
Anötö kêyaliŋ aö sa gati
aposel tu bu wahoc ŋawaê
ŋayham asê têŋ mac-ŋga.
Ma aö atac ŋayham atu tu
aneŋ gweleŋ dindec-ŋga.
14 Ŋahu bu mboe aneŋ
asidôwai Israel-ŋga ŋatô oc
sênem lêmuŋ Anötö ndê
mwasiŋ naŋ mac atap sa, e
kôm ŋac sênem dau kwi ma
sêtap lêŋ Anötö nem ŋac si-
ŋga sa sêwhiŋ.
15 Kwahic dec ŋac sêkôc
ŋawaê ŋayham pi Yisu sa
dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec
lau gameŋ apa-ŋga hoŋ
sêŋgô ŋawaê naŋ hê wamba
ŋac têŋ Anötö. Magoc lau
Israel-ŋga bu sêkôc ŋawaê
ŋayham dau sa ma sêkêŋ
whiŋ Yisu, dec ŋac oc sêtôm
lau naŋ sêtisa akêŋ lau batê-
ŋga.
16 Gêŋ ŋandô mbêc naŋ
dakêŋ ti da têŋ Anötö naŋ
gêŋ dabuŋ, ma oc kôm gêŋ
ŋandô ŋambu-ŋga hoŋ ti
dabuŋ. Ma Anötö bu lic a
daŋ ŋawakac bu dabuŋ, dec
iŋ oc lic a dau ŋasaŋgac hoŋ
bu dabuŋ bocdinaŋ.*

Pol gêm dôhôŋ lau Israel pi a olib

17 Lau Israel-ŋga gitôm a
†olib malac-ŋga naŋ Anötö
tim ŋasaŋgac ŋatô kic. Ma
mac lau naŋ lau Israel dom,
mac atôm a olib saleŋ-
ŋga ŋasili. Ma Anötö kôc
mac, ma sô mac dôŋ pi a
olib malac-ŋga dau ŋampê,
awhiŋ a dau ŋasaŋgac ŋatô,
bu atap ŋakwi ŋayham sa
yêc a olib dinaŋ ŋawakac.
18 Bocdinaŋ atoc daôm sa
tu mac akôc a ŋasaŋgac naŋ
siŋga su, naŋ si mala-ŋga
dom. Mac bu akôm bocdi-
naŋ, dec gauc nem bu mac
akêŋ ŋaŋga têŋ a olib dau
dom, magoc mac daôm akôc
ŋaŋga yêc a olib ŋawakac.
19 Ma mboe mac gauc gêm
bu Anötö tim ŋasaŋgac ŋatô
su, tu bu kôc mac sa aô ŋac
su.
20 Yom dau iŋ yomandô,
tigeŋ gauc nem bocdec bu,
Anötö kôc mac sa tu mac
akêŋ whiŋ Yisu-ŋga, ma tim
ŋac su bu ŋac sêkêŋ whiŋ
dom. Bocdinaŋ atoc daôm sa
dom, magoc atöc Anötö.
21 Bu a dau ŋasaŋgac
solop naŋ Anötö tim ŋatô su.
Ma iŋ gitôm bu oc tim mac
su bocdinaŋ.
22 Tu dinaŋ-ŋga dec
aŋyalê tidôŋ bu Anötö iŋ
Anötö êmwasiŋ lau-ŋga, ma
iŋ Anötö kêŋ ŋagêyô têŋ lau-
ŋga whiŋ. Iŋ kêŋ ŋagêyô
têŋ lau naŋ sêpeŋ, magoc
kêmwasiŋ mac. Asap iŋ ndê
mwasiŋ dinaŋ dôŋ. Bu mba,
dec iŋ oc tim mac su.
23 Ma lau Israel-ŋga dinaŋ
bu sêkac dau kwi ma sêkêŋ
whiŋ Yisu, dec Anötö oc kôc
ŋac sa, ma iŋ gitôm bu kêŋ
ŋac sêmbu sêndi sêsap a

* **11:16** Yom dau iŋ gitôm yom gôliŋ daŋ. Yom pi gêŋ ŋandô mbêc ma a ŋawakac, naŋ hêganôŋ lau Israel-ŋga si apai. Pol bu tôc asê bu Anötö kôc lau Israel-ŋga si apai sa ma gêlic ŋac bu lau dabuŋ, ma ŋac si lau wakuc bu sêkêŋ whiŋ Yisu, dec iŋ oc lic ŋac bu lau dabuŋ ŋalêŋ tigeŋ.

olib dau dôŋ tiyham.
24 Bu mac a olib malac-ŋga
ŋasaŋgac solop dom, magoc
Anötö kôc mac yêc a olib
saleŋ-ŋga, ma kêŋ mac ati
a olib malac-ŋga ŋasaŋgac.
Bocdinaŋ oc ŋawapac dom
bu iŋ kôc a dau ŋasaŋgac
solop, ma kêŋ ŋac sêlhac si
a ŋampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hoŋ

25 O asidôwai. Yom dindec
ŋahu sip ŋalôm gi, ma aö tac
whiŋ bu mac aŋyalê ŋapep.
Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu
mac atoc daôm sa. Anötö
kôm lau Israel-ŋga si ŋalôm
ŋadandi sa, bu sêmbo boc-
dinaŋ e lau gameŋ apa-ŋga
hoŋ naŋ Anötö kêgalêm ŋac
sa, naŋ sêmeŋ sêsôc Anötö
ndê gôliŋ ŋapu su naŋ.
26 Ma ŋalêŋ dinaŋ dec
Anötö oc nem lau Israel-ŋga
hoŋ si, tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Ŋgac nem lau si-ŋga oc
meŋ sa akêŋ Lôc Sayon.
Ma iŋ oc nem Jakob ndê
wakuc kwi sêhu mêtê
sac siŋ.

27 Ma aö wamatiŋ aneŋ
pwac whiŋ ŋac, têŋ têm naŋ
aö oc wasuc ŋac si sac kwi.
[Ais 59:20-21]
28 Lau Israel-ŋga sêti
Anötö ndê ŋacyo, ŋahu bu
sêkôc ŋawaê ŋayham pi
Yisu sa dom. Ma tu dinaŋ-
ŋga ŋawaê dau golom mac.
Magoc Anötö kêyaliŋ ŋac sa
gwanaŋ su, dec tac whiŋ ŋac
tu abaŋi Israel-ŋga.
29 Bu galem ti mwasiŋ naŋ
Anötö gic bata têŋ lau, naŋ
iŋ oc tôm dom bu seŋ su.
30-31 Muŋ-ŋga mac lau
gameŋ apa-ŋga daŋampêc
têŋ Anötö. Magoc kwahic
dec lau Israel-ŋga daŋgapêc
têŋ Anötö, dec mac atap iŋ
ndê tawalô sa. Ma tu dinaŋ-
ŋga ŋac lau Israel-ŋga naŋ
kwahic dec daŋgapêc têŋ
Anötö, naŋ tiŋambu oc
sêtap iŋ ndê tawalô sa
sêwhiŋ.
32 Bu Anötö sam lau hoŋ
bu lau daŋgapêc-ŋga. Iŋ tôc
gêŋ dau tiawê, dec lau hoŋ
naŋ bu sênem dandi kwi,
naŋ iŋ oc tawalô ŋac.

Datoc Anötö ndê waê sa

33 Oyaê. Anötö ndê
mwasiŋ ti iŋ ndê gauc iŋ gêŋ
atu andô, ma iŋ kêyalê gêŋ
hoŋ e pi sa timala eŋ. Asa
oc nditôm bu êŋyalê iŋ ndê
lêŋ me yom naŋ tidôŋ yêc
iŋ-ŋga?
34 Asa kêyalê Pômdau ndê
gauc, me gitôm bu kêŋ
gauc têŋ iŋ? *[Ais 40:13]*
35 Ma asa tôm bu kêŋ gêŋ
ŋayham daŋ têŋ Anötö,
dec Anötö oc kêŋ gêŋ têŋ
iŋ ô? *[Job 41:11]*
36 Bu gêŋ hoŋ sa akêŋ iŋ
ndê, ma iŋ ti gêŋ hoŋ ŋahu
ma ti gêŋ hoŋ ŋadau bocd-
inaŋ. Datoc iŋ ndê waê sa
titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa neŋ lêŋ wakuc dawhiŋ Kilisi

1 O asidôwai. Gauc nem
yom hoŋ naŋ aö gasôm tu
gawhê Anötö ndê tawalô
sa têŋ mac-ŋga naŋ. Dec
akêŋ daôm sambuc bu anem

akiŋ Anötö tôm mac nem
bêc ambo tamli-ŋga hoŋ.
Akêŋ daôm sambuc atôm da
tali ma dabuŋ, naŋ oc ndic
Anötö tandô ŋayham. Mac
nem lêŋ ŋandô aŋkuc Ŋalau
Dabuŋ tu anem akiŋ Anötö-
ŋga dau dinaŋ.
2 Aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ
atôm lau nom dindec-ŋga
dom, magoc ati lau wakuc
tôm Anötö kêŋ gauc wakuc
têŋ mac. Ma bocdinaŋ
mac oc atôm bu aŋsahê gêŋ
hoŋ, ma aŋyalê mêtê gitêŋ,
ma mêtê ŋawasi ma mêtê
naŋ oc ndic Anötö tandô
ŋayham, naŋ iŋ atac whiŋ
bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiŋ yac ŋalêŋ têŋtêŋ

3 Tôm Anötö ndê mwasiŋ
puc aö dôŋ, dec wasôm
têŋ mac hoŋ têŋtêŋ ndi, bu
atoc daôm sa êŋlêc dom,
magoc akôc gauc ŋapep pi
daôm. Bu mac hoŋ akêŋ
whiŋ Yisu tôm mwasiŋ naŋ
Anötö dau gic sam têŋ mac
ŋalêŋ têŋtêŋ.
4 Yac taŋyalê bu ŋamalac
daŋ iŋ ŋamlic tigeŋ, magoc
ŋagêŋ daêsam sêyêc iŋ ndê
ŋamlic tigeŋ dinaŋ. Ma
gêŋ dau sêwêkaiŋ gweleŋ
têŋtêŋ.
5 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ,
yac lau daêsam naŋ dakêŋ
whiŋ Kilisi su, naŋ dati Yisu
ndê gôlôwac dabuŋ tigeŋ,
ma yac tigeŋ-tigeŋ dambo tu
danem lau hoŋ naŋ sêmbo
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ
sa.
6 Yac dawêkaiŋ mwasiŋ
dakôm gweleŋ-ŋga têŋtêŋ,
tôm Anötö kêmwasiŋ yac
ŋalêŋ. Asa naŋ tap mwasiŋ
hoc yom asê tôm propet-ŋga
sa, naŋ kôm tôm iŋ ndê kêŋ
whiŋ tôc asê.
7 Asa naŋ tap mwasiŋ nem
akiŋ gôlôwac-ŋga sa, naŋ
nem akiŋ maŋ. Ma iŋ naŋ
tap mwasiŋ sa bu êndôhôŋ
Anötö ndê yom têŋ lau, naŋ
bocdinaŋ.
8 Asa naŋ tap mwasiŋ
sôm yom ŋayham-ŋayham
tu puc lau dôŋ-ŋga sa, naŋ
kôm. Ma asa naŋ Anötö ndê
mwasiŋ kac iŋ bu kêŋ gêŋ tu
nem lau ŋalôm sawa sa-ŋga,
naŋ kêŋ ti ndê ŋalôm sam-
buc. Asa naŋ tap mwasiŋ
bu nem gôliŋ gôlôwac-ŋga
sa, naŋ kôm ti licbalê, ma iŋ
naŋ tap mwasiŋ tawalô lau-
ŋga sa, naŋ tawalô lau ti atac
ŋayham.

Mêtê atac whiŋ-ŋga

9 Mêtê atac whiŋ-ŋga iŋ
gêŋ dasôm ŋambwa-ŋga
dom. Dakôm ŋandô sa ŋalêŋ
bocdec. Yac atac tec mêtê
sac ma dasap mêtê ŋayham
dôŋ.
10 Dakêŋ neŋ ŋalôm sam-
buc tu atac whiŋ asidôwai-
ŋga, ma datoc ŋac sa hôc
gêlêc dauŋ dandic ŋawaê.
11 Dakêŋ dauŋ sambuc tu
danem akiŋ Pômdau-ŋga,
ma dakôm ti ŋalôm lu-lu
dom.
12 Gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ
bu Anötö kôm, naŋ dahôŋ ti
atac ŋayham, dalhac ŋaŋga
tu dahôc ŋawapac-ŋga ti

neŋ atac pa su, ma dasap
mêtê dateŋ mbec-ŋga dôŋ
ŋapaŋ.
13 Dakêŋ gêŋ tu danem
Anötö ndê lau dabuŋ naŋ
sêpônda dau, naŋ sa-ŋga,
ma dandic ya ŋac.
14 Lau naŋ sêkêŋ kisa mac,
naŋ apucbo ŋac dom, magoc
andac Anötö bu nem mbec
ŋac.
15 Lau bu sêkôm atac
ŋayham, dec atac ŋayham
awhiŋ ŋac. Ma lau bu sêtaŋ,
naŋ ataŋ awhiŋ ŋac.
16 Apiŋ daôm dôŋ ti ŋalôm
tigeŋ. Atoc daôm sa me alic
daôm bu lau ti gauc atu-tu
dom, magoc atac whiŋ lau
waêmba ma ambo ahê ŋac
dom.
17 Akôm mêtê sac ô sac
naŋ sêkôm têŋ mac, naŋ
dom. Ayob daôm ŋapep bu
akôm mêtê naŋ lau hoŋ sêlic
bu ŋayham eŋ.
18 Aŋsahê bu nditôm, dec
ambo awhiŋ lau ti yom malô
eŋ, ma mac daôm akôm gêŋ
daŋ bu aseŋ yom malô su
dom.
19 O aneŋ asidôwai, akêŋ
ŋagêyô ô sac dom, magoc
akêŋ lau naŋ sêkôm sac têŋ
mac sêsip Anötö amba e
sêtap iŋ dau ndê atac ŋandê
sa. Bu sêto yom daŋ yêc,
naŋ sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gweleŋ
sac ŋagêyô-ŋga yêc aö
amaŋ, ma aö dauŋ oc
wakêŋ.” *[Diut 32:35]*

20 Akêŋ ŋagêyô dom,
magoc akôm tôm yom naŋ
sêto yêc bocdec bu:

Am nem ŋacyo bu gêŋ yô
iŋ, naŋ kêŋ gêŋ iŋ neŋ.
Iŋ bu bu yô iŋ, naŋ kêŋ
bu iŋ nôm. Am bu kôm
bocdinaŋ, dec oc kôm
iŋ maya dau ŋalêŋ sac.
[Prov 25:21-22]

21 Ayob bu sac ku mac
dulu dom, magoc akôm mêtê
ŋayham eŋ e aku sac dulu.

13

Dasôc gôliŋwaga ŋapu

1 Gôliŋwaga hoŋ naŋ sem
gôliŋ sêmbo nom, naŋ si
ŋaclai ŋahu yêc Anötö, ma
iŋ dau kêŋ ŋasawa têŋ ŋac
bu sênem gôliŋ. Ŋac si
daŋ hôc asê ŋambwa dom.
Bocdinaŋ lau hoŋ sêsôc ŋac
ŋapu sêndic ŋawaê.
2 Asa naŋ tec bu sôc
gôliŋwaga ŋapu, naŋ tec
gôliŋ naŋ Anötö dau kêŋ, ma
iŋ oc tap matôc sa.
3 Gôliŋwaga si ŋaclai yêc
bu sêmatôc lau, magoc ŋac
si matôc dau gic waê lau
naŋ sêkôm mêtê ŋayham,
naŋ dom, gic waê lau naŋ
sêkôm mêtê sac. Tu dinaŋ-
ŋga dec akôm mêtê ŋayham
eŋ, ma gôliŋwaga oc sêlic
mac ŋayham, ma mac oc
atöc daôm tu gôliŋwaga si
matôc-ŋga dom.
4 Ŋahu bu ŋac sêti Anötö
ndê lau akiŋ bu sêyob yac
dambo ŋayham-ŋga. Magoc
mac bu akôm mêtê sac, naŋ
atöc daôm, bu ŋac sêkôc
ŋaclai bu sêmatôc lau, ma
ŋaclai dau iŋ gêŋ ŋambwa
dom. Ŋac Anötö ndê lau
akiŋ naŋ sêô iŋ su sêmbo

nom, bu sêkêŋ ŋagêyô têŋ
lau naŋ sêkôm mêtê sac naŋ.
5 Tu dinaŋ-ŋga dec dasôc
gôliŋwaga ŋapu. Ŋahu bu
ŋac si ŋaclai yêc bu sêmatôc
yac. Ma gêŋ daŋ whiŋ
bocdec bu. Taŋyalê yêc neŋ
ŋalôm bu dasôc ŋac ŋapu,
iŋ lêŋ solop.
6 Gôliŋwaga dinaŋ sêkêŋ
si têm tu sênem gôliŋ tôm
Anötö ndê lau akiŋ, ma tu
dinaŋ-ŋga dec iŋ solop bu
mac akêŋ takis bu anemlhi
ŋac.
7 Aêc! Gêŋ bocke naŋ mac
ac waê bu akêŋ, naŋ akêŋ.
Takis me mone bocke naŋ
mac ac waê bu akêŋ, naŋ
akêŋ. Lau naŋ sic waê bu
mac atoc ŋac sa, naŋ dec
atoc ŋac sa, ma lau ti ŋaclai,
naŋ asôc ŋac ŋapu ŋapep.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

8 Ayob daôm bu tôp daŋ
yêc mac-ŋga dom. Tôp tigeŋ
yêc mac-ŋga, naŋ bu akêŋ
nem atac whiŋ lom daôm.
Bu asa naŋ tac whiŋ iŋ ndê
asidôwa, naŋ kôm Anötö
ndê yomsu hoŋ ŋandô sa.
9 Bu yomsu naŋ Moses
to bocdec bu, *“Kôm gêŋ
mockaiŋ-ŋga dom. Ndic
ŋamalac ndu dom. Nem
kaŋ gêŋ dom,”* ma *“Tamgatu
gêŋ dom,”* ma yomsu ŋatô
hoŋ, naŋ ŋahu sip yomsu
tigeŋ dindec, *“Atac whiŋ lau
meŋpaŋ am-ŋga gitôm am
atac whiŋ daôm.”*
10 Asa naŋ kêkuc mêtê
atac whiŋ-ŋga, naŋ oc kôm
lau meŋpaŋ iŋ-ŋga ŋayom
dom. Bocdinaŋ mêtê atac
whiŋ lau-ŋga kôm yomsu
hoŋ ŋandô sa.

*Bêc ŋambu-ŋga meŋ
kêpiŋ*

11 Asap mêtê atac whiŋ-
ŋga dôŋ ŋapaŋ, bu mac
aŋyalê têm kwahic dec-ŋga
su. Têŋ ndoc dakêŋ whiŋ
tiwakuc, naŋ dalic bu bêc
datap Anötö ndê mwasiŋ
nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô sa,
naŋ yêc ahê dôŋ yêc. Magoc
kwahic dec bêc dau meŋ
kêpiŋ su. Bocdinaŋ ayêc bêc
dom, anem ali.
12 Ôbwêc pacndê su, ma
kêpiŋ bu laŋsê. Bocdinaŋ
dahu mêtê ŋasec-ŋga hoŋ
siŋ, ma dasap mêtê ŋawê-
ŋga dôŋ, gitôm dakôc wapa
dandic siŋ-ŋga sa.
13 Taŋsêlêŋ ti dasa neŋ
lêŋ ŋapep, nditôm lau naŋ
sêmbo ŋawê ŋalôm. Dakôm
mêtê sac atac ŋagalac-ŋga
me danôm gêŋ êŋiŋ yac-ŋga
dom. Dasa lêŋ mockaiŋ-ŋga
ma dakôm mêtê mayaŋ-ŋga
dom. Ma dahu mêtê atac
ŋandê-ŋga ma mêtê lêmuŋ-
ŋga hoŋ siŋ.
14 Aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ
aŋkuc Pômdau Yisu Kilisi,
gitôm mac asôc iŋ ti nem
ŋakwê. Ma mac nem ŋalôm
akwa bu êŋgilí mac bu akôm
sac, naŋ goc asôc ŋapu me
akôm ŋandô sa dom.

14

*Yom pi lau naŋ sêkêŋ whiŋ
ŋaŋga dom*

1 Lau naŋ si sêkêŋ whiŋ
ŋaŋga dom, naŋ akôc ŋac

sa, ma alic ŋac sac pi yom
ma pi lêŋ naŋ Pômdau tôc
tiawê têŋ yac dom, naŋ dom.
2 Lau ŋatô sêkêŋ whiŋ
ŋaŋga dec seŋ gêŋ hoŋ.
Magoc lau ŋatô sêkêŋ whiŋ
ŋaŋga dom, dec sêkêŋ yao
wata ma seŋ dom.
3 Am asa naŋ gêlic gêŋ hoŋ
ŋayham tu neŋ-ŋga, naŋ
pu lau naŋ sêtec wata, naŋ
dom. Ma am asa naŋ gêŋ
wata dom, naŋ pu lau naŋ
seŋ wata, naŋ dom. Bu
Anötö kôc lau dau sa su.
4 Am asa dec gauc gêm
bu êmatôc ŋamalac daŋ ndê
ŋgac akiŋ? Ŋgac akiŋ dau
ndê ŋadau oc êŋsahê iŋ ndê
lêŋ, ma sôm bu iŋ lhac, me
iŋ peŋ. Ma iŋ oc lhac, ŋahu
bu Pômdau gitôm bu puc iŋ
dôŋ.

5 Ma yom daŋ tiyham. Lau
ŋatô sêtoc bêc daŋ sa bu bêc
dabuŋ hôc gêlêc bêc ŋatô su.
Ma lau ŋatô sêlic bêc hoŋ
tôm dau. Magoc ŋalêŋ solop
bu lau hoŋ sêkôc gauc pi lêŋ
sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma
sêkôm tôm ŋac dau si ŋalôm
kac ŋac.
6 Lau naŋ sêtoc bêc ŋatô
sa kêlêc, naŋ sêkôm tu sêtoc
Pômdau sa-ŋga. Ma lau naŋ
seŋ wata, naŋ sem daŋge
Anötö, dec seŋ gêŋ dau ma
sêtoc Pômdau sa. Ma ŋac
naŋ seŋ wata dom, naŋ
sêkêŋ yao gêŋ dau tu sêtoc
Pômdau sa-ŋga. Ma ŋac
bocdinaŋ sem daŋge Anötö.
7 Bu yêc yac lau dakêŋ
whiŋ Yisu-ŋga ŋalôm, naŋ
ŋamalac daŋ ti ŋadau dau
tu iŋ ndê têm mbo tali-ŋga,
me tu ndê têm mbac ndu-
ŋga dom.
8 Yac bu dambo taŋli me
dambac ndu, naŋ dambo
tu dapo P ômdau ndê waê
sa-ŋga. Yomandô. Yac
bu dambo taŋli me dambac
ndu, naŋ dati Pômdau ndê
lau.
9 Kilisi mbac ndu ma tisa
mbo tali tiyham, tu bu ti lau
batê si Pômdau, ma lau tali
si Pômdau bocdinaŋ.
10 Ma bocdinaŋ tu sake-
ŋga mac alic nem asidôwai
sac, me apu ŋac tu yom
ŋambwa-ŋambwa-ŋga? Yac
taŋyalê su bu yac hoŋ oc
dalhac Anötö aŋgô-ŋga têŋ
iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga.
11 Tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:

> Pômdau sôm, "Tôm aö
> gambo taŋli yomandô,
> dec aŋyalê pi ŋandô bu
> lau hoŋ oc sêpôŋ ha-
> duc têŋ aö, ma sêhoc
> si yom asê yêc Anötö
> angô-ŋga." *[Ais 45:23]*

12 Yom dau tôc asê tiawê
bu yac tigeŋ-tigeŋ oc dalhac
Anötö aŋgô-ŋga, bu dawhê
dauŋ neŋ lêŋ sa têŋ iŋ.

*Mêtê atac whiŋ-ŋga oc
kôm asidôwa daŋ peŋ dom*

13 Tu dinaŋ-ŋga dec
danem dôhôŋ dauŋ neŋ lêŋ
whiŋ asidôwai si lêŋ tu dapu
ŋac-ŋga dom. Ma dayob bu
dakôm gêŋ daŋ, naŋ oc tôm
bu lhac asidôwa daŋ ahuc
e iŋ so Anötö ndê lêŋ, naŋ
dom.
14 Aö gakêŋ whiŋ Pômdau
Yisu, dec whê aneŋ gauc sa,

ma kayalê tidôŋ bu gêŋ hoŋ iŋ ŋayham yêc Anötö aŋgô-ŋga. Magoc ŋamalac daŋ bu kêŋ whiŋ bu gêŋ daŋ iŋ ŋadômbwi yêc Anötö aŋgô-ŋga ma kêŋ yao bu neŋ dom, goc gêŋ dau ŋadômbwi yêc ŋamalac dau aŋgô-ŋga.

15 Magoc mac bu aneŋ gêŋ daŋ naŋ kôm nem asidôwa daŋ ndê ŋalôm ŋawapac, dec mac atôc mêtê atac whiŋ-ŋga têŋ iŋ dom. Ayob daôm bu mac nem lêŋ aneŋ gêŋ-ŋga kôm nem asidôwa naŋ Kilisi mbac ndu tu iŋ-ŋga, naŋ ndê kêŋ whiŋ tisac dom.

16 Akôm gêŋ hoŋ ti gauc, ma bocdinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêpu gêŋ naŋ mac alic ŋayham.

17 Lêŋ naŋ dambo †Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ ŋahu hêganôŋ gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋahu sip dasa lêŋ gitêŋ, ma dambo ti yom malô ma ti atac ŋayham naŋ Ŋalau Dabuŋ puŋ dôŋ sip yac neŋ ŋalôm têŋtêŋ.

18 Asa naŋ bu nem akiŋ Kilisi êŋkuc lêŋ dinaŋ, naŋ Anötö oc lic iŋ ŋayham, ma lau nom-ŋga sêwhiŋ oc sêmpiŋ iŋ.

19 Bocdinaŋ dasap lêŋ yom malô-ŋga dôŋ, ma dakôm gêŋ hoŋ tu dapuc asidôwai hoŋ dôŋ ma dalhac ŋaŋga.

20 Akôm Anötö ndê gweleŋ popoc tu yom pi gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga dom. Gêŋ hoŋ iŋ ŋayham tu daneŋ-ŋga, magoc yac bu dakôm ŋamalac daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac tu gêŋ naŋ taŋ-ŋga, dec dakôm giso.

21 Mac bu aneŋ wata me anôm wain me akôm gêŋ ŋatô naŋ kôm nem asidôwa daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac, naŋ ŋayham bu mac ahu gêŋ dau siŋ yêc-ŋga.

22 Yom bocke naŋ am kêŋ whiŋ pi gêŋ hoŋ dinaŋ, naŋ kôc dôŋ yêc amlu Anötö ŋalhu. Asa naŋ kôc gauc ŋapep pi gêŋ hoŋ dinaŋ e kôm giso dom, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ sa.

23 Magoc ŋamalac naŋ gêŋ gêŋ ma ŋalôm lu-lu pi gêŋ dau, naŋ kêkuc lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêŋ bocke naŋ am kêŋ whiŋ bu lêŋ solop yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ kôm. Gêŋ bocke naŋ am kôm ti atac lu-lu, naŋ sac.

15

Dakôm gêŋ hoŋ tu danem asidôwai sa-ŋga

1 Yac lau naŋ dakêŋ whiŋ ŋaŋga, naŋ dahôc ŋawapac dawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ babalê, tu bu danem ŋac sa-ŋga dandic ŋawaê. Dakôm gêŋ tu dapo dauŋ sa-ŋga dom.

2 Yac lau tigeŋ-tigeŋ dakôm mêtê ŋayham têŋ lau meŋpaŋ yac-ŋga tu danem ŋac sa-ŋga, ma tu dapuc ŋac dôŋ-ŋga.

3 Gauc nem Kilisi. Iŋ kôm gêŋ daŋ tu dau ndê atac whiŋ-ŋga dom, magoc kôm gêŋ hoŋ kêkuc Anötö ndê

atac whiŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga
dec sêpu iŋ, tôm yom naŋ
sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sêpu am, naŋ
sêpu aö bocdinaŋ. *[BW
69:9]*

4 Anötö ndê yom hoŋ naŋ
sêto yêc muŋ su, naŋ Anötö
kêŋ bu êndôhôŋ yac. Ma
yom dau oc puc yac dôŋ bu
dalhac ŋaŋga, ma êŋgilí yac
bu dahu ŋandô ŋayham naŋ
dakêŋ bataŋ dambo, naŋ siŋ
dom.

5 Anötö naŋ puc mac dôŋ
ma kêgilí mac bu alhac
ŋaŋga, naŋ piŋ mac hoŋ dôŋ
tu aŋkuc Yisu Kilisi-ŋga.

6 Ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ oc
kêŋ mac ambo ti nem ŋalôm
tigeŋ, ma awham pitigeŋ ma
ahoc yac neŋ Pômdau Yisu
Kilisi ndê Damba Anötö ndê
waê asê.

Ŋawaê ŋayham gic lau Israel-ŋga ma lau apa hoŋ ŋawaê

7 Bocdinaŋ akôc lau sêkêŋ
whiŋ Yisu-ŋga hoŋ sa, tôm
Kilisi dau kôc mac sa. Ŋalêŋ
dinaŋ mac oc apo Anötö ndê
waê sa.

8 Aö wasôm têŋ mac bu
Kilisi meŋ gitôm lau Israel-
ŋga si ŋgac akiŋ, bu kôm
yom naŋ Anötö gic bata têŋ
abaŋi Israel-ŋga, naŋ ŋandô
sa.

9 Ma lau naŋ lau Israel
dom, naŋ oc sêmpiŋ Anötö
tu iŋ ndê mêtê tawalô lau-
ŋga. Gitôm yom naŋ sêto
yêc bocdec bu:

Tu dinaŋ-ŋga aö wampiŋ
am têŋ ndoc aö wambo
wawhiŋ lau gameŋ apa-
ŋga. Wanem wê tu wa-
toc am nem ŋaê sa-ŋga.
[BW 18:49]

10 Ma yom daŋ tiyham yêc
bocdec bu:

Mac lau gameŋ apa-ŋga,
atac ŋayham awhiŋ
Anötö ndê lau Israel-
ŋga. *[Diut
32:43]*

11 Ma daŋ tiyham:

Mac lau gameŋ apa-ŋga
hoŋ ampiŋ Pômdau. Ma
mac lau hoŋ anem wê
atoc iŋ sa-ŋga. *[BW
117:1]*

12 Ma Aisaya to yom
bocdec bu:

Ŋasili daŋ oc puc pi meŋ
yêc Jessi ndê ŋawakac.
Ma iŋ oc tisa bu nem
gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ.
Ma lau naŋ lau Israel
dom, naŋ oc sêkêŋ bata
bu iŋ nem ŋac si. *[Ais
11:10]*

13 Aö wateŋ Anötö, naŋ
ti gêŋ ŋayham hoŋ naŋ yac
dakêŋ bataŋ, naŋ ŋahu, bu
kêŋ atac ŋayham ti yom
malô nem mac ahuc tu
mac nem akêŋ whiŋ Yisu
Kilisi-ŋga. Ma bocdinaŋ
Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai oc
puc mac dôŋ bu alhac ti
atac pa su, ma ahôŋ gêŋ
ŋandô ŋayham naŋ mac
akêŋ batam ambo.

Pol ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga

14 O aneŋ asidôwai. Yêc
aneŋ ŋalôm aö gakêŋ whiŋ
ŋaŋga bu mac akôm mêtê
ŋayham eŋ, ma mac aŋyalê

yom ŋandô tidôŋ, e mac
atôm bu andôhôŋ têŋ daôm.
15 Tu Anötö ndê mwasiŋ
naŋ kêŋ têŋ aö-ŋga, dec gato
yom pi gêŋ ŋatô ti ŋaŋga têŋ
mac, tu bu wawhê mac nem
gauc sa, ma gauc nem yom
dau tiyham.
16 Aêc. Anötö kêmwasiŋ
aö, dec kêyaliŋ aö sa bu
wanem akiŋ Yisu Kilisi tôm
dabuŋsiga, bu wahoc Anötö
ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ
lau gameŋ apa-ŋga. Ma
tu aneŋ gweleŋ dindec-ŋga
dec lau gameŋ apa-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ oc sêti
lau dabuŋ ŋa Ŋalau Dabuŋ
ndê ŋaclai, ma ŋac oc sêtôm
da naŋ Anötö gêlic ŋayham.
17 Bocdinaŋ dec aneŋ ŋahu
gapo dauŋ sa tu gweleŋ naŋ
gakôm tu Anötö-ŋga, naŋ
Yisu Kilisi dau.
18 Aö gatec bu wasôm yom
pi gêŋ naŋ aö dauŋ gakôm,
tigeŋ wasôm yom pi gêŋ hoŋ
naŋ Kilisi dau kôm. Aö ga-
hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ
lau gameŋ apa-ŋga, ma sêlic
gêŋ daêsam naŋ aö gakôm.
Magoc Kilisi dau gêm ŋac
si ŋalôm kwi e ŋac daŋga
wambu Anötö.
19 Iŋ ndê Ŋalau Dabuŋ kêŋ
ŋaclai têŋ aö bu wakôm gêŋ
dalô ti gêŋ atu-tu daêsam.
Bocdinaŋ aö gahoc ŋawaê
ŋayham pi Kilisi asê timala
eŋ, yêc malac Jerusalem ma
yêc gameŋ hoŋ e meŋ têŋ
gameŋ Ilirikum-ŋga.
20 Aö gatec bu wakwê
andu pi lhac alhö naŋ
ŋamalac daŋ kêsuhuŋ muŋ
su. Bocdinaŋ têŋ ŋamata-
ŋga e meŋ, aö atac whiŋ
bu wasôm ŋawaê ŋayham
asê têŋ lau naŋ daŋgasuŋ
sambuc Kilisi ndê ŋaê-ŋga.
21 Tôm yom daŋ naŋ sêto
muŋ su pi Kilisi bocdec bu:

> Lau naŋ sêŋgô iŋ ŋawaê
> daŋ dom, naŋ oc sêlic
> iŋ. Ma ŋac naŋ sêŋgô
> yom pi iŋ su dom, naŋ
> oc sêŋyalê iŋ. *[Ais 52:15]*

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-ŋga kêsi

22 Tu gweleŋ dinaŋ hê aö
dôŋ ŋapaŋ-ŋga, dec gitôm
dom bu watêŋ mac waloc.
23 Yala daêsam gi su, aö
ŋalôm kac aö bu walic mac.
Ma kwahic dec aneŋ gweleŋ
pacndê yêc gameŋ dindec.
24 Bocdinaŋ aö gauc gêm
bu watêŋ gameŋ Spein-
ŋga wandi, ma têŋ ndoc
waŋsêlêŋ wandi, naŋ dec
gauc gêm bu walic mac têŋ
ndoc dinaŋ. Aö tac whiŋ
ŋandô bu wambo wawhiŋ
mac tôm bêc ŋatô, ma gakêŋ
bataŋ bu tiŋambu mac oc
anem aö sa bu watêŋ Spein
wandi.
25 Magoc gêŋ ŋamata-ŋga
aö kwahic dec bu wapi
Jerusalem wandi, bu wanem
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa yêc
dindê.
26 Bu lau gameŋ Mase-
donia ti Akaya-ŋga sêlic
ŋayham bu sêndic awa sa
bu sênem lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga naŋ sêpônda dau yêc
malac Jerusalem, naŋ sa.
27 Ŋac sêlic ŋayham bu
sêkôm bocdinaŋ, ma lêŋ dau

iŋ solop. Ŋahu bu lau gameŋ
apa-ŋga si tôp yêc lau Israel-
ŋga. Ŋac sêtap mwasiŋ
nem ŋac si gatu sa-ŋga sa tu
Kilisi-ŋga, naŋ meŋ akêŋ lau
Israel-ŋga si toŋ. Bocdinaŋ
solop bu ŋac sêkêŋ si awa
nom-ŋga ŋatô, bu sênem lau
Israel-ŋga naŋ sêpônda dau,
naŋ sa, ma sêô si tôp.
28 Têŋ ndoc gweleŋ dindec
pacndê su, ma wakêŋ awa
dindec sip lau Jerusalem-
ŋga amba su, naŋ goc watêŋ
Spein wandi. Ma têŋ têm
dinaŋ wameŋ walic mac.
29 Ma aö gakêŋ whiŋ
bu têŋ ndoc waloc wambo
wawhiŋ mac, naŋ Kilisi oc
êmwasiŋ yac hoŋ êŋlêc.
30 Tu yac neŋ Pômdau Yisu
Kilisi-ŋga, ma tu mêtê atac
whiŋ-ŋga naŋ Ŋalau kêŋ têŋ
yac, dec wateŋ mac bu al-
hac awhiŋ aö, ma dahôc
ŋawapac ŋawaê ŋayham-
ŋga dawhiŋ dauŋ. Ma ateŋ
mbec têŋ Anötö tu aö-ŋga.
31 Ateŋ mbec bu Anötö
êŋgaho aö su yêc lau gameŋ
Judia-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu dom, naŋ amba. Ma
ateŋ mbec bu gweleŋ naŋ
gakôm bu wanem lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga sa yêc malac
Jerusalem, naŋ oc sêkôc sa
ti atac ŋayham.
32 Ma Anötö bu lic
ŋayham, dec tiŋambu
watêŋ mac waloc ti atac
ŋayham, ma waŋwhaŋ
dauŋ wawhiŋ mac e licwalô
sa tiyham.
33 Anötö Yom Malô
Ŋadau whiŋ mac sambob.
Yomandô.

16

Pol kêŋ acsalô têŋ iŋ ndê silip naŋ sêmbo malac Rom

1 Yac neŋ lhuŋwê kêŋ
whiŋ Yisu-ŋga daŋ gêm akiŋ
gôlôwac dabuŋ yêc malac
Kenkria, naŋ ndê ŋaê Pibi.
Aö bu wawhê iŋ sa têŋ mac
bu iŋ awhê ŋayham.
2 Iŋ gêm lau daêsam sa,
ma gêm aö sa whiŋ, ma
bocdinaŋ dec wandac mac
bu akôc iŋ sa tu Pômdau ndê
ŋaê-ŋga, aŋkuc Anötö ndê
lau dabuŋ si lêŋ solop. Ma
anem iŋ sa tu gêŋ bocke naŋ
pônda dau-ŋga.
3 Akêŋ aneŋ acsalô
ŋayham têŋ Prisila lu
Akwila, awhê lu ŋgac naŋ
sêkôm gweleŋ sem akiŋ
Yisu Kilisi-ŋga sêmbo malac
Rom, tôm aö gakôm gambo
gameŋ dindec.
4 Muŋ-ŋga iŋlu sêkêŋ dau
sambuc tu sênem aö sa-
ŋga, ma sêhêgo dau bu
sêmbac ndu tu aö-ŋga dom.
Tu dinaŋ-ŋga aö bu wanem
daŋge iŋlu, ma gôlôwac
dabuŋ hoŋ yêc lau apa si
gameŋ, naŋ sem daŋge iŋlu
sêwhiŋ.
5 Ma wandac mac bu akêŋ
acsalô têŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ naŋ sêkac dau sa
bu sêlic om yêc iŋlu si
andu, naŋ sêwhiŋ. Ma akêŋ
aneŋ acsalô têŋ Epenetus,
aneŋ ŋamalac atac whiŋ-
ŋga, naŋ ti ŋgac ŋamata-
ŋga bu kêŋ whiŋ Yisu yêc
gameŋ Esia-ŋga.

6 Asôm aneŋ acsalô têŋ
Maria naŋ kôm gweleŋ atu
tu nem mac sa-ŋga.
7 Ma akêŋ acsalô têŋ An-
dronikus lu Junias, naŋ yac
asa akêŋ abaŋ tigeŋ, ma
muŋ-ŋga andöc gapoc-walô
awhiŋ dauŋ. Iŋlu awhê lu
ŋgac tiwaê yêc aposel si toŋ
ŋalôm. Ma iŋlu sêkêŋ whiŋ
Kilisi sêmuŋ aö.

8 Asôm acsalô têŋ Ampli-
atus, ŋgac kêŋ whiŋ Pômdau-
ŋga naŋ aö atac whiŋ kêlêc.
9 Ma asôm acsalô têŋ Ur-
banus, naŋ alu am akiŋ
Kilisi awhiŋ dauŋ, ma têŋ
Stakis aneŋ ŋgac tac whiŋ-
ŋga daŋ.
10 Ma têŋ Apeles naŋ hôc
ŋawapac daêsam tu Kilisi-
ŋga, magoc kalhac ŋaŋga
ma hu ndê kêŋ whiŋ siŋ
dom. Ma akôm acsalô têŋ
lau hoŋ naŋ sêmbo Aristo-
balus ndê andu,
11 ma têŋ Herodion, aneŋ
ŋatô daŋ. Ma têŋ lau naŋ
sêmbo Nasisus ndê andu,
naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau.
12 Ma akôm acsalô têŋ
Tripena lu Triposa, awhê
lu naŋ sem gweleŋ ŋaŋga
tu Pômdau-ŋga. Ma têŋ
Pesis, awhê naŋ aö atac
whiŋ kêlêc, naŋ kôm gweleŋ
ŋaŋga tu Pômdau-ŋga
whiŋ.
13 Akôm acsalô têŋ Rupas
naŋ Pômdau kêyaliŋ iŋ sa,
ma têŋ iŋ dinda naŋ yob aö
gitôm aneŋ dinaŋ solop.
14 Ma asôm acsalô
têŋ Asiŋkretus, Plegon,
Hemes, Patrobas, Hemas ma
asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ
ŋac.
15 Ma têŋ Pilologus, Ju-
lia, Nereus lu lhuwê, ma
Olimpas ti lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ
ŋac.
16 Akam daôm* aŋkuc
Anötö ndê lau dabuŋ si lêŋ.
Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ
toŋ tigeŋ-tigeŋ yêc gameŋ
dindec, naŋ sêkêŋ si acsalô
ŋayham têŋ mac sêwhiŋ.

Pol puc lau Rom-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga

17 O asidôwai, aö wateŋ
mac bu ayob daôm têŋ lau
naŋ si mêtê kôm lau sêwhê
dau kôc-kôc, ma sêsôm yom
naŋ so yom ŋandô naŋ mac
akôc sa su, bu ŋac si yom
dau kôm lau si sêkêŋ whiŋ
tisac. Andic ahê lau kaiŋ
dinaŋ.
18 Bu ŋac sem akiŋ yac neŋ
Pômdau Kilisi dom, magoc
sêkôm tu dau-ŋga. Ŋac
sêmbac-sêmbac yom lau,
ma sêsôm yom ŋayham-
ŋayham bu sêŋsau lau gauc
babalê, naŋ sêtôm dom bu
sêŋyalê yom ŋahu.
19 Lau hoŋ sêŋgô ŋawaê
bu mac daŋam wambu Kilisi
ndê yom, ma bocdinaŋ aö

* **16:16** Yêc iŋ ndê bapia, Pol to yom ma sôm têŋ lau Rom-ŋga bu sêŋgutô dau ŋa lêŋ dabuŋ. Mêtê dau bu tôc asê bu ŋac hoŋ sêmbo ti ŋalôm tigeŋ ma atac whiŋ dau. Alic yom kaiŋ tigeŋ yêc bapia ŋatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêkuc lau Israel-ŋga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-ŋga si mêtê naŋ êlêmê sêkôm, naŋ sêkam dau.

atac ŋayham atu tu mac-
ŋga. Magoc aö wanem la
mac, bu ati lau ti gauc tu lêŋ
ŋayham-ŋga, ma andic ahê
mêtê sac hoŋ.
20 Anötö Yom Malô Ŋadau
ŋasawa sauŋ oc ku Sadaŋ
dulu, ma kêŋ iŋ sôc mac
gahim ŋapu. Yac neŋ
Pômdau Yisu ndê mwasiŋ
têŋ mac.

*Lau ŋatô sêkêŋ si acsalô
têŋ lau Rom-ŋga*

21 Timoti, naŋ kôm gweleŋ
whiŋ aö, naŋ kêŋ ndê acsalô
ŋayham têŋ mac. Ma Lusias,
Jason ma Sosipata, lau naŋ
yac asa yêc abuŋ tigeŋ, naŋ
sêwhiŋ.
22 (Ma aö Tetius, naŋ gato
Pol ndê yom sip bapia din-
dec, naŋ wasôm acsalô têŋ
mac tu Pômdau-ŋga.)
23 Ma Gaius, naŋ kôc aö
Pol ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
malac dindec-ŋga sa, ma
kêŋ ndê andu ti yac mba
gameŋ akac sa ambo-ŋga,
naŋ kôm ndê acsalô têŋ mac
whiŋ. Ma Erastas, ŋgac
naŋ yob malac dindec si
ganom mone-ŋga, lu yac
mba asidôwa Kwatus, sêkôm
si acsalô têŋ mac bocdinaŋ. [
24 Yac neŋ Pômdau Yisu
Kilisi ndê mwasiŋ têŋ mac
hoŋ. Yomandô.]

*Pol teŋ mbec êmpiŋ
Anötö-ŋga*

25 Tampiŋ Anötö dandic
ŋawaê. Bu ŋawaê ŋayham
naŋ aö gahoc asê, ma mêtê
naŋ sem pi Yisu Kilisi, naŋ
Anötö gitôm bu puŋ dôŋ yêc
mac nem ŋalôm e kôm mac
akêŋ whiŋ ma alhac ŋaŋga.
Anötö ndê lêŋ nem lau si-
ŋga yêc siŋ dau ŋasawa
baliŋ su.
26 Propet akwa sêto yom pi
lêŋ dau muŋ su, ma kwahic
dec Anötö naŋ mbo titêm-
titêm, naŋ gic atu lau bu
sêhoc yom dau asê tiawê, e
lau nom-ŋga sambob sêkêŋ
whiŋ, ma daŋga wambu iŋ.
27 Dahoc Anötö tigeŋ, gauc
ti gauc Ŋahu, naŋ ndê waê
sa tôm têm hoŋ, tu Yisu
Kilisi-ŋga. Yomandô.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ lau Korin-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau yêc malac Korin, ma iŋ kôm gweleŋ mbo malac dau ŋasawa hic baliŋ ma kêdôhôŋ lau naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiŋambu Pol mbo whiŋ ŋac dom, ma ŋgô ŋawaê pi ŋawapac daêsam naŋ hôc asê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma ŋac sêto bapia têŋ iŋ ma sêndac iŋ bu whê yom ŋatô sa. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ to bapia dindec têŋ ŋac, têŋ têm iŋ dau mbo malac Epesas. Ŋawapac ŋatô naŋ iŋ to yom pi, naŋ lau sêsa lêŋ mockaiŋ-ŋga, sêwhê dandi kôc-kôc, seŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋa lêŋ so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga, ma sêŋyalê yom pi Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ ŋapep dom. Ma ŋac sêtoc mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga sa hôc gêlêc mwasiŋ hoŋ.

Pol to yom dindec têŋ lau Korin-ŋga, tigeŋ yom daêsam hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, ma gitôm bu puc yac dôŋ bu datimêtê dauŋ ŋapep ma dasap mêtê ŋayham dôŋ.

Pol ndê yom ŋamata-ŋga

1 Aö Pol, naŋ Anötö kêgalêm aö sa kêkuc iŋ ndê atac whiŋ dec gati Yisu Kilisi ndê †aposel. Alu yac neŋ asidôwa Sostene ato bapia dindec

2 têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin. Alu ato têŋ mac lau hoŋ naŋ ati lau dabuŋ, ŋahu bu Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi. Aêc, Anötö kêgalêm mac sa bu ati iŋ ndê lau dabuŋ, awhiŋ lau akêŋ gameŋ hoŋ, naŋ sêtoc yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê sa. Yisu tigeŋ ti yac neŋ Pômdau, ma ŋac si Pômdau bocdinaŋ.

3 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac, akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm daŋge Anötö tu iŋ ndê mwasiŋ-ŋga

4 Tôm bêc hoŋ aö gam daŋge aneŋ Anötö, tu mwasiŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ mac tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.

5 Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ kêsalê mac ahuc, ma gêm mac sa bu aŋyalê Anötö ndê yom ma asôm yom dau asê.

6 Ma ŋalêŋ dinaŋ Anötö ndê mwasiŋ puŋ ŋawaê naŋ yac ahoc asê pi Kilisi, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ dôŋ yêc mac nem ŋalôm.

7 Tu dinaŋ-ŋga têŋ têm dindec naŋ mac hoŋ ambo ti tamkwê ŋandô bu alic bêc naŋ Anötö oc hoc yac neŋ

Pômdau Yisu Kilisi asê, naŋ
mac apônda Ŋalau Dabuŋ
ndê mwasiŋ daŋ dom.
8 Ma Anötö oc puc mac
dôŋ bu alhac ŋaŋga e bêc
naŋ yac neŋ Pômdau Yisu
Kilisi mbu meŋ, dec mac oc
alhac iŋ aŋgô-ŋga ti nem
yom me giso mbasi.
9 Anötö naŋ kêgalêm mac
sa bu piŋ mac dôŋ anem
damiŋ iŋ ndê Atu Yisu Kil-
isi, yac neŋ Pômdau, naŋ
gic bata bu yob mac ŋalêŋ
dinaŋ. Ma yom hoŋ naŋ iŋ
gic bata têŋ yac, naŋ oc kôm
ŋandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

10 O asidôwai. Yac neŋ
Pômdau Yisu Kilisi kêkiŋ aö
bu wanem gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga wanem iŋ
aŋgô, ma tu dinaŋ-ŋga dec
aö bu w anem la mac bocdec
bu. Ahu nem mêtê awhê
daôm kôc-kôc-ŋga siŋ! Apiŋ
daôm dôŋ ma ambo ti ŋalôm
tigeŋ bu mac nem yom ti
gauc daŋ so dau dom.
11 O asidôwai. Aö gasôm
yom dinaŋ ŋahu bu Klowe
ndê lau ŋatô sêkêŋ puc aö
bu mac nem lau ŋatô sêseŋ
dandi e sêwhê dandi kôc-
kôc.
12 Aö gaŋgô bu mac nem
lau ŋatô sêsôm bu sêŋkuc
aö Pol, ma ŋatô sêsôm bu
sêŋkuc Apolos, ma ŋatô
sêŋkuc Pita, ma ŋatô sêsôm
bu sêŋkuc Kilisi.
13 Oyaê! Mac gauc gêm
sake? Kilisi whê dau kôc, a?
Lau sic aö Pol lec ndu pi a
gicso dau bu nem mac sa, a?
Mac aliŋ busaŋgu tu aö neŋ
ŋaê-ŋga, a?
14 Aö gam daŋge Anötö
bu aö kaku mac nem lau
daêsam dom. Aö kaku
Krispas lu Gaius.
15 Tu dinaŋ-ŋga dec oc
tôm dom bu ŋamalac daŋ
sôm bu mac aliŋ busaŋgu tu
aneŋ ŋaê-ŋga.
16 Yomandô aö kaku lau
naŋ sêmbo Stepanas ndê
andu sêwhiŋ, magoc ŋac lau
dinaŋ eŋ. Aö bu waŋku
mac nem lau ŋatô whiŋ, dec
kalhiŋ siŋ su.
17 Kilisi kêkiŋ aö bu waŋku
lau dom, magoc iŋ kêkiŋ aö
bu wanem mêtê. Ma ŋawaê
naŋ gahoc asê pi Kilisi ndê
mbac ndu pi a gicso dau, naŋ
yom ti ŋaclai atu. Bocdinaŋ
aö taŋkwê gauc atu-tu nom-
ŋga bu nem aö sa tu wanem
mêtê-ŋga dom. Mba! Aö
gatec bu wakôm a gicso dau
ndê ŋaclai ti gêŋ ŋambwa.

Kilisi tôc Anötö ndê ŋaclai ti gauc atu asê

18 Aö gasôm yom dinaŋ,
ŋahu bu ŋawaê pi Yisu ndê
mbac ndu pi a gicso dau, tôc
Anötö ndê ŋaclai asê têŋ yac
lau naŋ iŋ bu nem yac si.
Magoc lau naŋ sic waê bu
sêniŋga, naŋ sêŋgô yom pi
a gicso dau gitôm yom gauc
mbasi-ŋga.
19 Bu sêto Anötö ndê yom
daŋ yêc bocdec bu:

Lau ti gauc atu-tu nom-
ŋga, ma ŋac naŋ gauc
gêm bu sêŋyalê gêŋ hoŋ
ŋahu, naŋ waseŋ ŋac si
gauc su, ma watôc asê

bu gêŋ ŋambwa. *[Ais 29:14]*

20 Bocdinaŋ, mac lau tigauc ma gwalam akwa ma mac lau nom-ŋga naŋ aŋsahê bu akip gêŋ hoŋ ŋahu sa, mac nem gauc dau ŋandô nde? Anötö tôc asê bu ŋamalac si gauc atu-tu nom-ŋga, iŋ gitôm gêŋ gauc mbasi-ŋga.

21 Ma iŋ tôc iŋ ndê gauc atu asê bocdec bu. Iŋ kôm bu lau nom-ŋga sêtôm dom bu sêŋyalê iŋ ŋa ŋac dau si gauc. Ma iŋ ndê ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê, naŋ lau nom-ŋga sêlic bu yom gauc mbasi-ŋga. Tigeŋ Anötö dau gêlic ŋayham bu nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋawaê dau, naŋ si.

22 Lau Israel-ŋga takwê bu sêlic gêŋ dalô. Ŋac bu sêlic, dec oc sêkêŋ whiŋ. Ma lau Grik sêŋsalê yom ti gauc atu, bu sêŋgô dec oc sêkêŋ whiŋ.

23 Magoc yac mba mêtê hêganôŋ Kilisi ti iŋ ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kêkuc gêŋ naŋ lau Israel-ŋga takwê, naŋ dom, ma bocdinaŋ dec sêkêŋ whiŋ dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-ŋga.

24 Magoc lau Israel ti lau Grik bocke naŋ Anötö kêgalêm ŋac sa sêti iŋ ndê, naŋ sêkôc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sêŋyalê bu iŋ Anötö ndê ŋaclai ti gauc ŋahu.

25 Bu gauc naŋ Anötö kêkuc, dec kêmasaŋ lêŋ bu Yisu sip nom meŋ ma mbac ndu pi a gicso dau, naŋ lau sêlic bu lêŋ gauc mbasi-ŋga. Magoc Anötö ndê gauc dau hôc gêlêc ŋamalac si gauc atu-tu hoŋ. Ma Anötö ndê lêŋ dinaŋ, lau sêlic bu lêŋ ŋaclai mba-ŋga, magoc hôc gêlêc ŋamalac hoŋ si ŋaclai su.

26 O asidôwai, akôc gauc pi daôm. Têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham tiwakuc ma atap Anötö ndê galem sa, naŋ mac ambo atôm lau tigauc me lau ti ŋaclai atu, me lau tiwaê? Mba!

27 Anötö tac whiŋ bu êŋyaliŋ lau naŋ lau nom-ŋga sêlic bu lau gauc mbasi-ŋga, ma lau ŋaclai mba-ŋga, naŋ sa, tu bu kôm lau tigauc ma lau tiŋaclai maya sa têŋ bêc ŋambu-ŋga.

28 Lau naŋ lau nom-ŋga sêpu ma sêlic bu lau waêmba ma lau ŋambwa, naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, tu bu êŋgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa-ŋga.

29 Tu dinaŋ-ŋga dec gitôm dom bu lau daŋ sêŋgiyaŋ dau sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.

30 Bu Anötö dau piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ ti yac neŋ gauc ŋahu. Ma Kilisi dau ti yac neŋ ŋahu dati lau gitêŋ ti lau dabuŋ-ŋga, ma iŋ ti ŋahu Anötö gêm yac si-ŋga.

31 Bocdinaŋ, aŋkuc yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu Pômdau-ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

2

Pol gêm mêtê ŋa iŋ dau ndê gauc ti licwalô dom

1 O asidôwai, gauc nem
têm ŋamata-ŋga naŋ aö
gahôc asê mac. Têŋ ndoc di-
naŋ aö gahêgo dauŋ pi yom
ŋayham-ŋayham me yom ti
gauc atu-tu tu bu wawhê
Anötö ndê yom sa têŋ mac-
ŋga dom. Mba!
2 Aö gahu yom pi gêŋ
daêsam siŋ, ŋahu bu aö
gauc gêm tidôŋ bu wasôm
yom pi Yisu Kilisi tawasê,
ma pi iŋ ndê mbac ndu pi a
gicso dau.
3 Têŋ têm aö gahôc asê
mac, naŋ aö gameŋ tôm
ŋgac ti licwalô dom. Aö
gatöc dauŋ ma katitec
ŋandô tu gweleŋ naŋ Anötö
kêŋ sip aö amaŋ-ŋga.
4 Ma aö gam mêtê ti gasôm
yom têŋ mac kakuc gauc atu-
tu nom-ŋga tu wambac yom
mac-ŋga dom. Aö gasôm
aneŋ yom ma Anötö ndê
Ŋalau tôc iŋ ndê ŋaclai asê
bu puc aneŋ yom dôŋ.
5 Ŋalêŋ dinaŋ mac nem
akêŋ whiŋ ŋahu sip aneŋ
gauc me ŋamalac si gauc
dom, magoc sip Anötö ndê
ŋaclai.

Ŋalau tôc Anötö ndê gauc atu asê

6 Bocdinaŋ, têŋ ndoc yac
bu anem mêtê, naŋ taŋkwê
gauc atu-tu nom-ŋga tu puc
yac mba yom dôŋ-ŋga dom.
Mba. Magoc yac bu ambo
awhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ
ŋaŋga, naŋ dec oc tôm bu
yac asôm yom ti gauc atu-
tu têŋ ŋac. Magoc yom dau
kêkuc lau nom-ŋga si gauc,
me gôliŋwaga têm dindec-
ŋga naŋ oc sêniŋga, naŋ si
gauc dom.
7 Mba. Yom naŋ yac ahoc
asê, naŋ kêkuc Anötö ndê
gauc, ma hêganôŋ lêŋ naŋ iŋ
kêmasaŋ muŋ-ŋga andô lê,
tu bu nem yac lau naŋ dakêŋ
whiŋ Yisu, naŋ si, ma datap
iŋ ndê ŋawasi sa. Lêŋ dau
kêkuc iŋ ndê gauc atu, naŋ
ŋahu sip ŋalôm gi, ma yêc
siŋ dau têŋ lau nom-ŋga.
8 Gôliŋwaga têm dindec-
ŋga daŋ sêŋyalê lêŋ dau
ŋahu dom. Ŋac bu sêŋyalê,
dec oc tôm dom bu sêkic
yom bu sêndic Pômdau
Ŋawasi Ŋadau ndu pi a
gicso dau.
9 Magoc ŋac sêŋyalê dom.
Tôm Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc muŋ su, naŋ whê sa
bocdec bu:

> Gêŋ ŋayham naŋ Anötö
> kêmasaŋ gwanaŋ tu lau
> naŋ atac whiŋ iŋ-ŋga,
> naŋ lau daŋ sêlic dom,
> daŋ sêŋgô ŋawaê dom,
> ma lau daŋ sêŋyalê
> dom. *[Ais 64:4]*

10 Tigeŋ Anötö ndê Ŋalau
tôc gêŋ dau asê têŋ yac. Bu
Ŋalau dau kip gêŋ hoŋ ŋahu
sa, ma kêyalê gêŋ hoŋ. Ma
iŋ kêyalê Anötö ndê gauc
atu-tu, naŋ ŋahu sip ŋalôm
gi, naŋ whiŋ.
11 Aŋgô! Asa gitôm bu
êŋyalê yom naŋ ŋamalac
daŋ gauc gêm yêc ndê
ŋalôm? Lau daŋ sêŋyalê
dom, magoc ŋamalac dau

ndê ŋalau kêyalê iŋ ndê gauc. Ma bocdinaŋ lau daŋ sêŋyalê Anötö dau ndê gauc dom, magoc Anötö ndê Ŋalau tawasê kêyalê.

12 Anötö tac whiŋ bu yac taŋyalê mwasiŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ yac ŋambwa. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋalau naŋ iŋ kêŋ têŋ yac, naŋ ŋalau nom-ŋga daŋ dom, magoc iŋ dau ndê Ŋalau.

13 Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê mwasiŋ dau. Magoc yac asôm yom aŋkuc gauc atu-tu naŋ lau nom-ŋga sêtoc sa, naŋ dom. Yac asôm asê tôm Ŋalau Dabuŋ kêdôhôŋ yac. Yom ŋandô pi gweleŋ naŋ Anötö kôm tu yac neŋ gatuŋ-ŋga, naŋ yac asôm asê têŋ lau naŋ Ŋalau Dabuŋ mbo ŋac si ŋalôm, aŋkuc yom ti gauc naŋ Ŋalau dau kêŋ têŋ yac.

14 Magoc lau naŋ Anötö ndê Ŋalau mbo ŋac si ŋalôm dom, naŋ oc sêtôm dom bu sêkôc yom naŋ Ŋalau dau kêdôhôŋ yac, naŋ sa. Ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ dau gitôm gêŋ gauc mbasi-ŋga, ma tôm dom bu sêŋyalê. Ŋalêŋ tigeŋ naŋ tôm bu sêŋyalê, naŋ Ŋalau Dabuŋ whê ŋac si gauc sa.

15 Bocdinaŋ yac lau naŋ dakôc Ŋalau Dabuŋ sa su, naŋ datôm bu taŋsahê ti taŋyalê gêŋ hoŋ ŋahu. Magoc lau naŋ sêkôc Ŋalau sa su dom, naŋ sêtôm dom bu sêŋyalê yac neŋ ŋahu.

16 Gauc nem Anötö ndê yom daŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa gitôm bu êndôhôŋ iŋ? *[Ais 40:13]*

Lau nom-ŋga daŋ sêŋyalê dom, magoc yac taŋyalê, ŋahu bu Ŋalau Dabuŋ tôc Kilisi ndê gauc asê têŋ yac.

3

Lau Korin-ŋga sêkêŋ whiŋ gwalec

1 O asidôwai hac. Têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ mac, naŋ aö gasôm yom têŋ mac tôm gasôm têŋ lau nom-ŋga naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac dom. Ŋahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lêŋ akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga.

2 Yom naŋ aö gasôm têŋ mac, naŋ tôm aö gakêŋ mac anôm su ŋambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec naŋ sêtôm dom bu sêneŋ gêŋ ŋaŋga. Ma kwahic d ec aö galic bu mac ambo bocdinaŋ ŋapaŋ.

3 Ŋahu bu tôm bêc hoŋ mac am lêmuŋ ti aseŋ daôm ŋapaŋ. Mac asap lêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ, dec tôc asê bu mac aŋkuc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac nem lêŋ dom.

4 Bu mac awhê daôm kôc-kôc, ma mac nem lau ŋatô sêsôm bu sêŋkuc aö Pol, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Apo-los. Mac nem gauc dinaŋ iŋ gauc nom-ŋga ŋambwa.

Aposel sem gweleŋ sêtôm lau akiŋ ŋambwa

5 Aö bu wandac mac bu Apolos i ŋ asa? Ma aö Pol dec aö asa? Aŋgô su naŋ. Yac

lau akiŋ ŋambwa, naŋ ahoc
Pômdau ŋawaê asê, ma tu
ŋawaê dinaŋ-ŋga dec mac
akêŋ whiŋ iŋ. Yac akôm mba
gweleŋ têŋtêŋ tôm iŋ kêŋ
têŋ yac.
6 Aö d auŋ gatôm ŋgac naŋ
sô gêŋ ŋawhê sip nom. Ma
Apolos iŋ gitôm ŋgac naŋ
kêsôwê bu sip gêŋ ŋawhê
naŋ aö gasô. Magoc Anötö
dau kôm gêŋ dau po pi meŋ.
7 Bocdinaŋ atoc ŋgac naŋ
sô gêŋ, me ŋgac naŋ kêsôwê
bu, naŋ sa dom, bu alu ŋgac
akiŋ ŋambwa. Atoc Anötö
sa, bu iŋ kôm gêŋ po tiatu.
8 Ŋamalac naŋ sô gêŋ
ŋawhê, ma ŋamalac kêsôwê
bu sip-ŋga, iŋlu lu-lu si
gweleŋ ŋahu tigeŋ. Ma
Anötö oc kêŋ ŋaôli têŋ
iŋlu, êŋkuc gweleŋ naŋ iŋlu
sêkôm.
9 Gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga naŋ yac akôm ambo
mac ŋalôm, naŋ gitôm yac
akôm gweleŋ yêc yac mba
ôm têŋtêŋ dom. Mba. Bu
mac hoŋ atôm Anötö ndê ôm
tigeŋ, ma yac atôm iŋ ndê
lau akiŋ naŋ akôm gweleŋ
yêc ôm dau.

Gôlôwac dabuŋ sêtôm Anötö ndê andu

Ma mac atôm Anötö ndê
andu naŋ iŋ bu kwê sa.
10 Tôm Anötö ndê mwasiŋ
puc aö dôŋ dec aö gam mêtê
mac. Aö gakôm gweleŋ
dinaŋ gitôm gwalam akwa
kwê andu-ŋga, naŋ kêsuhuŋ
alhö sip nom gi. Ma lau
ŋatô naŋ sem gweleŋ mêtê-
ŋga sêŋkuc aö, naŋ sêtôm
lau naŋ sic daŋ ti lêlôm ma
akiŋkwa pi alhö naŋ aö ka-
suhuŋ muŋ su. Mac lau
asa naŋ bu akôm gweleŋ tu
andic dabiŋ andu dau-ŋga,
naŋ ayob daôm bu akôm
gweleŋ dau ŋapep eŋ.
11 Bu Yisu Kilisi tawasê
iŋ ti yac neŋ dakêŋ whiŋ
ŋahu. Kilisi dau gitôm alhö
naŋ Anötö kêŋ bu lau sêkwê
andu pi-ŋga, ma alhö ŋandô
daŋ yêc dom.
12 Lau ŋatô sêkôm gweleŋ
ŋayham tu bu sêkwê andu
sa pi alhö dau, naŋ gitôm
sêkwê andu ŋa gol me silba
me hoc ŋayham. Magoc
lau ŋatô sêkôm gweleŋ bam-
baliŋ, naŋ gitôm sêkwê andu
ŋa gêŋ ŋambwa gitôm kwaŋ
me a babalê.
13 Têŋ bêc ŋambu-ŋga
Anötö oc êŋsahê lau tigeŋ-
tigeŋ si gweleŋ ŋa ya, ma
ya oc tôc ŋac si gweleŋ ŋa-
ŋandô asê tiawê.
14 Ŋac naŋ sêkôm gweleŋ
ŋayham, naŋ si gweleŋ ŋa-
ŋandô oc gacgeŋ yêc. Ya oc
neŋ su dom, ma ŋac oc sêtap
si ŋaôli sa.
15 Magoc ŋac naŋ sêkôm
gweleŋ bambaliŋ, naŋ ya oc
êŋsahê ŋac si gweleŋ ma
neŋ hoŋ su niŋga. Ŋac lau
dau oc sêwê sa yêc yawahô,
magoc ŋac si gweleŋ ŋandô
daŋ oc gacgeŋ yêc dom.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋahu yêc nom dom

16 O lauhac! Mac atôm
Anötö ndê lôm dabuŋ, ma
Anötö ndê Ŋalau mbo mac

nem ŋalôm. Mac aŋyalê
yom dinaŋ, me mba?
17 Yomandô, mac atôm
Anötö ndê lôm, ma lôm dau
iŋ gêŋ dabuŋ. Tu dinaŋ-
ŋga asa naŋ kôm Anötö ndê
andu dabuŋ tisac, naŋ Anötö
oc kôm iŋ tisac bocdinaŋ.

18-20 Aŋsau daôm pi gauc
naŋ lau nom-ŋga sêlic bu
gauc atu-tu, naŋ dom. Bu
gauc naŋ lau nom-ŋg a sêlic
bu gauc atu-tu, naŋ Anötö
gêlic tôm gêŋ gauc mbasi-
ŋga. Tôm yom naŋ sêto yêc,
naŋ sôm bocdec bu:

> Gauc atu-tu naŋ ŋamalac
> sêtoc dau sa pi, naŋ
> Anötö oc nem kwi ti ŋac
> si akô bu sêsip sêndi-
> ŋga. *[Job 5:13]*

Ma yom daŋ tiyham sêto
yêc bocdec bu:

> Pômdau kêyalê gauc naŋ
> lau nom-ŋga sêtoc sa ti
> gauc atu-tu, ma iŋ gêlic
> gitôm gêŋ ŋandô mbasi-
> ŋga. *[BW 94:11]*

Bocdinaŋ, mac nem asa
naŋ gauc gêm bu iŋ ŋamalac
ti gauc atu-tu pi gêŋ nom-
ŋga, magoc kêyalê Anötö
dom, naŋ hu gauc nom-ŋga
siŋ, ma ti ŋamalac gauc
mbasi-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ
dec oc tôm bu iŋ ti ŋamalac
tigauc yêc Anötö aŋgô-ŋga.

21 Bocdinaŋ dec atoc daôm
sa tu aŋkuc aö Pol, me Apo-
los, me ŋamalac daŋ-ŋga
dom! Bu gêŋ ŋayham hoŋ
naŋ tôm bu po mac sa, naŋ
meŋ akêŋ Anötö tigeŋ.

22 Iŋ kêkiŋ aö Pol, lu Apo-
los ma Pita atôm lau akiŋ,
tu bu anem mac sa-ŋga.
Ma mac nem gameŋ ambo-
ŋga ti nem têm ambo tamli-
ŋga ma têm ambac ndu-
ŋga, gêŋ naŋ kwahic dec
sêmbo ti gêŋ naŋ oc sêhôc
asê tiŋambu, gêŋ hoŋ dinaŋ
Anötö ti ŋadau ma kêŋ têŋ
mac bu nem mac sa.
23 Ma Anötö tigeŋ piŋ mac
dôŋ am daminŋ Kilisi, ma
Kilisi ndê ŋahu yêc Anötö
dau.

4

Lau aposel si gweleŋ ti sakiŋ

1 Bocdinaŋ, alic yac atôm
Kilisi ndê lau akiŋ ŋambwa,
naŋ iŋ gêlic yac atôm bu
akôm iŋ ndê gweleŋ, dec kêŋ
Anötö ndê yom naŋ ŋahu sip
ŋalôm gi, naŋ sip yac amaŋ.
2 Ma yac hoŋ taŋyalê su,
bu yac neŋ ŋadau bu kêŋ
gweleŋ sip yac amaŋ, naŋ
dayob ŋapep dandic ŋawaê.
3-4 Bocdinaŋ iŋ lêŋ solop
bu yac datôc gwaniŋ yac
neŋ gweleŋ ti sakiŋ tu bu
taŋsahê bu yac akôm ŋapep
me mba. Aö neŋ atac pa su
pi gweleŋ naŋ Anötö kêŋ sip
aö amaŋ. Tigeŋ yom dinaŋ
whê aö sa bu aö ŋgac akiŋ
gitêŋ lec dom. Aö gahêgo
dauŋ tu gauc bocke mac
akôc, me lau ŋatô sêkôc, me
aö dauŋ gakôc pi aneŋ sakiŋ-
ŋga lec dom. Bu Pômdau
tawasê ti ŋadau bu êŋsahê
aö-ŋga.

5 Bocdinaŋ gauc nem bu aŋsahê lau pi ŋac si lêŋ ti
sakiŋ ŋagahô dom, ahôŋ
Pômdau ndê bêc bu mbu
meŋ-ŋga. Têŋ dinaŋ gêŋ
naŋ siŋ dau yêc ŋasec
ŋalôm, ma gauc hoŋ naŋ
yêc ŋamalac si ŋalôm, naŋ
Pômdau dau oc hoc asê
tiawê. Ma têŋ dinaŋ lau hoŋ
naŋ sic waê bu sêtap waê sa,
naŋ oc sêtap sa akêŋ Anötö
tôm ndi.

6 O asidôwai hac. Aö
gato yom dinaŋ pi alu Apo-
los gitôm yom gôliŋ daŋ, tu
bu wawhê mac nem gauc
sa-ŋga. Aö bu wandôhôŋ
yom ŋalhô daŋ têŋ mac,
naŋ sêsôm bocdec bu, “Ayob
bu akôm gêŋ daŋ so Anötö
ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ
dom.” Mac bu aŋyalê yom
dau ŋahu, dec oc tôm dom
bu mac atoc ŋamalac daŋ sa
hôc gêlêc daŋ su.

7 Am asa naŋ toc daôm
sa, naŋ ŋgô. Asa sôm bu
am hôc gêlêc lau ŋatô? Ma
am nem gêŋ sake yêc, naŋ
am tap sa yêc Anötö ndê
dom? Ma am nem gauc ti
gêŋ ŋayham hoŋ bu meŋ
akêŋ Anötö, dec tu sake-ŋga
am toc daôm sa bu am nem
gêŋ hoŋ ŋahu am daôm?

8 Bocke? Anötö ndê
mwasiŋ kêsalê mac ahuc su,
a? Mac gauc gêm bu mac
atôm lau ti lêlôm Anötö ndê
mwasiŋ-ŋga, a? Mac atap
têm ŋambu-ŋga sa su, dec
andöc atôm kiŋ ma kwin ma
am gôliŋ awhiŋ Kilisi, magoc
yac hic lec mba, a? Oyaê!
Têm dau bu meŋ sa su, dec
oc ŋayham kêlêc, ma bocdi-
naŋ dec oc tôm bu yac hoŋ
danem gôliŋ dawhiŋ dauŋ.
Magoc mba!

9 Bu yac lau aposel ambo
nom atôm lau waêmba naŋ
atiŋambu lau hoŋ, ma atôm
lau naŋ sêkic yom bu sêndic
ŋac ndu. Aö gauc gêm bu
Anötö kêgwiniŋ yac ma kêŋ
yac ambo bocdinaŋ atôm
dôhôŋ bu lau hoŋ ma aŋela
sêwhiŋ sêlic.

10 Tu Kilisi-ŋga dec lau
nom-ŋga sêlic yac atôm lau
gauc mbasi-ŋga. Magoc yêc
Kilisi ndê lau ŋalôm, mac
apo daôm sa bu ati lau ti
gauc atu-tu, a? Yac lau
licwalô mba, magoc mac lau
ti licwalô atu, a? Bocke dec
mac lau ti waêm, magoc yac
hic lec lau waêŋ mba?

11 Ŋasawa baliŋ su e meŋ
têŋ kwahic dec, yac ahôc
ŋawapac daêsam. Gêŋ yô
yac, bu yô yac, yac mba
ŋakwê mbasi, lau sic yac, ma
yac mba gameŋ andöc-ŋga
mbasi.

12 Yac amaŋ am gweleŋ
atu tu akôm kwaŋ dauŋ-ŋga.
Lau sêpu yac, tigeŋ yac am
mbec ŋac ô. Sêkêŋ kisa yac,
magoc ahôc ti atac pa su.

13 Lau sêsec yac, magoc
yac asôm yom malô ô. Sêlic
yac atôm gêŋ ŋapopoc nom-
ŋga ŋambwa. Ŋawapac
kaiŋ dinaŋ yac ahôc ŋapaŋ.

14 Aö gato yom dinaŋ tu bu
wakôm mac mayam daôm-
ŋga dom. Mba. Aö galic
mac tôm aneŋ balêkoc atac
whiŋ-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga

dec gato tu wakêŋ puc mac-
ŋga.
15 Yêc Kilisi ndê gôlôwac
dabuŋ ŋalôm, lau daêsam
sêmbo, naŋ sêtôm bu
sêndôhôŋ mac. Tigeŋ tôm
dom bu mac alic ŋac tôm
damami. Magoc aö galic
dauŋ tôm mac damam, ŋahu
bu mac akêŋ whiŋ Yisu Kilisi
tu ŋawaê ŋayham naŋ aö
gahoc asê pi iŋ-ŋga.
16 Tu dinaŋ-ŋga dec
waŋgilí mac bu aŋkuc aneŋ
lêŋ.
17 Ma bocdinaŋ dec aö bu
waŋkiŋ Timoti têŋ mac loc.
Iŋ sap Pômdau dôŋ ŋaŋga
eŋ, ma iŋ aneŋ balê atac
whiŋ-ŋga solop. Aneŋ yom
ti lêŋ hoŋ naŋ gasa tu kakuc
Yisu Kilisi-ŋga, naŋ iŋ oc
whê sa bu kêŋ gauc mac. Ma
iŋ oc êndôhôŋ mac êŋkuc
mêtê naŋ aö gam, ma yom
naŋ aö dauŋ kadôhôŋ têŋ
gôlôwac dabuŋ yêc gameŋ
hoŋ.
18 Mac nem lau ŋatô sêtoc
dau sa kêlêc ma sêpu aö ti
aneŋ yom, ŋahu bu ŋac gauc
gêm bu aö oc watêŋ mac
waloc dom.
19 Tigeŋ Pômdau bu lic
ŋayham, dec ŋasawa sauŋ
eŋ aö oc waloc. Ma aö oc
wakip lau naŋ sêtoc dau sa,
naŋ si yom ŋahu sa. Ma gêŋ
daŋ whiŋ, naŋ oc waŋyalê
ŋaclai bocke dec puc ŋac
dôŋ.
20 Bu lau naŋ Anötö gêm
gôliŋ ŋac, naŋ sêsôm yom
ŋambwa dom, magoc Anötö
ndê ŋaclai puc ŋac si yom
dôŋ.
21 Bocke? Mac atac whiŋ
bu aö waloc ma wamatôc
mac tôm damba naŋ hi iŋ
ndê balêkoc ŋa sö, me mac
atac whiŋ bu aö waloc ma
waŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga
ti lêŋ yom malô-ŋga?

5

Yom pi ŋgac mockaiŋ-ŋga

1 Lau daêsam sêŋgô
ŋawaê pi ŋgac mockaiŋ-
ŋga daŋ naŋ mbo mac nem
gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Yac
gauc gêm bu lau sambuc
sêkôm mêtê sac, magoc ŋac
oc sêkôm mêtê sac sambuc
gitôm ŋgac dinaŋ kôm, naŋ
dom. Iŋ gêm awhê naŋ iŋ
damba gêm muŋ su.
2 Bocke? Mac atoc daôm sa
ma alic mêtê dau ŋayham,
a? Oc tôm bu iŋ ndê
mêtê kôm mac nem ŋalôm
ŋawapac ma mayam daôm
atu, e atiŋ iŋ su yêc gôlôwac
dabuŋ ŋalôm. Magoc tu
sake-ŋga mac akôm dom?
3 Kwahic dec aö gambo
ahê mac, magoc aneŋ ŋalôm
sambuc yêc whiŋ mac. Ma
aö gauc gêm lêŋ tamatôc
ŋgac dau-ŋga gwanaŋ su,
gitôm aö dauŋ gambo
gawhiŋ mac ma yac tamatôc
iŋ.
4 Tu yac neŋ Pômdau Yisu
ndê ŋaê-ŋga, aö wasôm têŋ
mac bu akac daôm sa ma
amatôc giso dau. Aŋyalê bu
Pômdau Yisu ndê ŋaclai yêc
mac, ma aneŋ ŋalôm sam-
buc yêc whiŋ mac bocdinaŋ.
5 Atiŋ ŋgac dau su yêc
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma
akêŋ iŋ mbu sip Sadaŋ ndê

gôliŋ ŋapu. Ŋalêŋ dinaŋ
dec mboe iŋ oc nem dau
kwi ma hu ndê mêtê ŋalôm
akwa-ŋga siŋ. Ma bocdinaŋ
dec têŋ Pômdau ndê bêc
êmatôc lau-ŋga, iŋ ndê gatu
oc niŋga dom.

6 Mac atoc daôm sa yham
dom. Gauc nem yist. Mac
aŋyalê su bu yist ŋagec
oc êŋsôwec malô-malô yêc
bolom ŋalôm e nem bolom
sambuc ahuc. Ma mêtê
sac gitôm bu êŋsôwec yêc
gôlôwac dabuŋ ŋalôm gitôm
yist.

7 Tu dinaŋ-ŋga dec atiŋ
ŋgac mockaiŋ-ŋga dinaŋ su
yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
bu iŋ ndê mêtê ŋalôm akwa-
ŋga gitôm yist. Ma bocdi-
naŋ dec mac oc ambo atôm
bolom wakuc yist mbasi-
ŋga. Bu Kilisi, naŋ sic ndu
gitôm Domba †Pasowa-ŋga,
naŋ kêgaho mac su yêc lêŋ
ŋalôm akwa-ŋga, dec mac
ati lau wakuc su.

8 Bocdinaŋ dec atec yist
akwa naŋ ŋahu sip mêtê sac,
tôm lau Israel-ŋga naŋ sêkôc
yist hoŋ su yêc ŋac si andu
têŋ ndoc Pasowa-ŋga. Ma
asa nem lêŋ tiwakuc, tu bu
andi atôm bolom yist mba-
ŋga, naŋ ŋahu hêganôŋ lêŋ
ŋawasi ma lêŋ yom ŋandô-
ŋga.

9 Aö gato bapia daŋ têŋ
mac muŋ su, ma gasôm têŋ
mac bu andic ahê lau mock-
aiŋ-ŋga.

10 Aö gato yom dau
hêganôŋ lau sambuc dom.
Aö gato hêganôŋ lau naŋ
sêmbo gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, naŋ sêkôm sac.
Ŋahu bu lau sambuc si
lêŋ mockaiŋ-ŋga me mêtê
sêneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga me
mêtê sêŋsau lau tu sêŋgaho
ŋac si gêŋ-ŋga me lêŋ
sênem akiŋ gwam-ŋga, naŋ
gêm nom ahuc sambuc. Ma
aö bu wasôm têŋ mac bu
andic ahê lau sambuc ti ŋac
si lêŋ sac, dec oc tôm dom
bu mac atap ŋasawa daŋ sa
yêc nom tu ambo-ŋga.

11 Aö gasôm têŋ mac bu
andic ahê ŋamalac bocke
naŋ sam dau bu ŋamalac
kêŋ whiŋ-ŋga, magoc kôm
sac ŋapaŋ. Mac nem asa
naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga,
me gêŋ gêŋ ŋawahô, me
gêm akiŋ gwam, me sôm
yom sac-sac, me nôm gêŋ
e kêŋiŋ iŋ, me kêsau lau
bu êŋgaho ŋac si gêŋ, naŋ
andic ahê iŋ ŋapep. Andöc
awhiŋ iŋ, ma aneŋ gêŋ
awhiŋ iŋ dom.

12-13 Gweleŋ tamatôc lau
naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ
ŋalôm dom, naŋ gic waê
yac dom. Anötö dau oc
êmatôc ŋac. Magoc lau
naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ
ŋalôm bu sêkôm sac, dec iŋ
yac neŋ gweleŋ bu tamatôc
ŋac. Akôm tôm yom naŋ
sêto yêc, naŋ sôm bu:

> Ŋamalac bocke naŋ kôm
> sac, naŋ atiŋ iŋ su yêc
> mac nem toŋ ŋalôm.
> *[Diut 17:7]*

6

*Lêŋ tamatôc ŋawapac-
ŋga*

1 Tu sake-ŋga dec mac
akêŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si
yom têŋ ŋgac êmatôc yom-
ŋga naŋ kêŋ whiŋ dom,
bu êmatôc? Yom daŋ bu
yêc ŋamalac sêkêŋ whiŋ-
ŋga lu ŋasawa, dec mac
daôm amasaŋ.
2 Aŋyalê tidôŋ! Têŋ
ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ
Anötö oc kêŋ gweleŋ sip
i ŋ ndê lau dabuŋ amba,
bu sêmatôc lau nom-ŋga.
Gweleŋ dau iŋ gweleŋ atu
andô, ma yom naŋ kwahic
dec yêc lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga ŋasawa, naŋ gitôm gêŋ
sauŋ. Boc-dinaŋ dec mac
atôm bu amatôc.
3 Ma aŋyalê gêŋ atu daŋ
tiyham. Yac oc tamatôc
aŋela sac si yom whiŋ. Boc-
dinaŋ têŋ têm kwahic dec-
ŋga yac datôm bu tamatôc
yom bocke naŋ yêc yac
ŋasawa.
4 Tu dinaŋ-ŋga dec yom
bu yêc mac nem ŋamalac
lu ŋasawa, naŋ tu sake-ŋga
mac akêŋ têŋ lau naŋ si
ŋaê mba yêc gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, bu sêmatôc? Mac
daôm atôm dom bu amatôc,
a?
5 Aö gato y om dindec
bu wakôm mac mayam
daôm. Bocke? Yêc mac
nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
ŋamalac tigauc naŋ gitôm
bu êmatôc lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga si yom, naŋ daŋ mbo
dom, a?
6-7 Bocke dec mac nem
daŋ kêŋ iŋ ndê asidôwa
daŋ kalhac lau naŋ sêkêŋ
whiŋ dom, naŋ aŋgô-ŋga,
tu bu sêmatôc iŋlu si yom-
ŋga? Tu mac akôm bocd-
inaŋ-ŋga dec ku mac nem
lêŋ aŋkuc Kilisi-ŋga dulu su.
Mac nem lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga ŋatô bu sêkôm sac têŋ
mac, me sêsôm yom tasaŋ
bu sêŋgaho mac nem gêŋ
ŋatô su, dec wasôm têŋ mac
bu ahu gêŋ dau siŋ têŋ ŋac
ma ahôc ŋawapac dau!
8 Magoc mac akôm dom.
Mac daôm akôm sac t êŋ
daôm, ma aŋgaho nem
asidôwai si gêŋ su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

9 Aŋgô ma aŋyalê! Lau
naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ si
daŋ oc wêkaiŋ ndê mala yêc
Anötö ndê gameŋ undambê-
ŋga dom. Akôc gauc ŋapep
ma aŋsau daôm dom! Lau
naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-
ŋga ŋalêŋ tidau-tidau naŋ
so pwac naŋ Anötö kêmatiŋ
tidôŋ tu lauwhê ma lauŋgac
sênem dandi-ŋga, lauŋgac
naŋ sêkêŋ dau têŋ lauŋgac
ŋatô, lau naŋ sem akiŋ
gwam,
10 lau kaŋ, lau naŋ seŋ gêŋ
ŋawahô, lau naŋ sênôm gêŋ
e kêŋiŋ ŋac, lau naŋ sêsôm
yom sac-sac, lau naŋ sêŋsau
lau tu sêŋgaho ŋac si gêŋ-
ŋga, lau kaiŋ dinaŋ si daŋ oc
wêkaiŋ ndê mala yêc Anötö
ndê gameŋ dom.
11 Muŋ-ŋga mac nem lau
ŋatô sêsa lêŋ sac bocdinaŋ.
Tigeŋ kwahic dec yac neŋ
Anötö kôm gweleŋ pi mac
ŋa iŋ ndê Ŋalau Dabuŋ. Iŋ
kêgwasiŋ mac nem sac hoŋ

su giŋga, ma kôm mac ati
lau dabuŋ ma lau gitêŋ tu
Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-
ŋga.

12 Mac nem lau ŋatô
sêsôm yom bocdec bu, “Gêŋ
hoŋ gitôm bu yac dakôm.
Yao daŋ yêc dom.” Magoc
aö wasôm têŋ mac bu gêŋ
hoŋ oc nem yac sa dom.
Yomandô, gêŋ hoŋ gitôm bu
yac dakôm, ma yao daŋ yêc
dom. Magoc aö dauŋ gatec
bu gêŋ daŋ nem gôliŋ aö.

13 Ma mac nem lau ŋatô
sêsôm bu, “Anötö kêŋ gêŋ
daneŋ-ŋga tu ŋatac-ŋga, ma
kêŋ ŋatac tu gêŋ daneŋ-ŋga-
ŋga. Magoc iŋ oc seŋ gêŋ
daneŋ-ŋga ma ŋatac lu-lu su
sêniŋga.” Tu ŋac si yom di-
naŋ-ŋga dec sêlic si ŋamlic
tôm gêŋ ŋambwa-ŋga ma
sêkêŋ si ŋamlic bambaliŋ
tu sêkôm mêtê mockaiŋ-
ŋga tidau-tidau. Magoc
aŋgô! Anötö kêmasaŋ yac
ne ŋ ŋamlic tu danem akiŋ
Pômdau-ŋga, ma Pômdau
ndê gweleŋ nem yac si-
ŋga gic waê yac gatuŋ tigeŋ
dom, magoc gic waê yac neŋ
ŋamlic whiŋ.

14 Anötö ndê ŋaclai uŋ
Pômdau sa akêŋ lau batê-
ŋga, ma oc uŋ yac sa ti
ŋamlic sambuc bocdinaŋ.

15 Aŋgô su naŋ! Mac nem
akêŋ whiŋ piŋ mac dôŋ am
damiŋ Kilisi, dec kôm mac
nem ŋamlic ti iŋ ndê ŋandô
ŋadaŋga daŋ. Mac aŋyalê
yom dindec, me mba? Ma
bocke dec mac alic ŋayham
bu akôc Kilisi ndê ŋandô
ŋadaŋga ma asap pi awhê
mockaiŋ-ŋga? Lêŋ dau sac
sambuc!

16 Ŋgac daŋ bu yêc whiŋ
awhê mockaiŋ-ŋga daŋ, naŋ
iŋlu sêti ŋamlic tigeŋ. Mac
aŋyalê, me mba? Gauc nem
Anötö ndê yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Iŋlu oc sêti gêŋ tigeŋ. *[Gen 2:24]*

17 Magoc asa naŋ sap
Pômdau dôŋ, naŋ Ŋalau piŋ
iŋlu dôŋ sêti gêŋ tigeŋ.

18 Bocdinaŋ alhö su yêc
mêtê mockaiŋ-ŋga. Bu asa
naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
naŋ kôm mêtê sac têŋ dau
ŋamlic, bu mêtê dau kêyaiŋ
iŋ ndê ŋamlic hôc gêlêc
mêtê sac ŋatô naŋ iŋ bu
kôm.

19 Aŋgô! Anötö kêŋ
Ŋalau Dabuŋ têŋ mac lau
tigeŋ-tigeŋ ma iŋ mbo nem
ŋalôm, dec mac nem ŋamlic
gitôm Ŋalau ndê lôm dabuŋ.
Aŋyalê, me mba? Mac
ŋadau daôm dom.

20 Mba! Anötö gêmlhi mac
su ati iŋ ndê, ŋa ŋaôli atu.
Tu dinaŋ-ŋga dec ayob nem
ŋamlic ŋapep, tu bu gêŋ
hoŋ naŋ mac akôm, naŋ oc
po Anötö ndê waê sa.

7

Yom pi lauwhê ti lauŋgac sênem dandi-ŋga

1 Kwahic dec aö bu waô
yom ŋatô naŋ mac ato sip
nem bapia. Mac ato yom
pi mac nem gauc bocdec bu,
lauwhê ma ŋgac bu sênem
dau dom, dec oc ŋayham.

2 Gauc dinaŋ iŋ ŋayham,
magoc lêŋ mockaiŋ-ŋga
kêsôwec tiatu yêc nom, ma
tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têŋ
mac bu iŋ lêŋ ŋayham kêlêc
bu lauwhê sênem ŋgac sa,
ma lauŋgac sênem awhê sa.
3 Ma ŋgac daŋ êŋgamiŋ
dau têŋ ndê awhê dom, ma
awhê êŋgamiŋ dau têŋ ndê
akweŋ dom.
4 Bu awhê daŋ ti ŋadau
dau ndê ŋamlic tawasê dom,
iŋ nakweŋ ti ŋadau whiŋ.
Ma ŋgac daŋ ti ŋadau dau
ndê ŋamlic tawasê dom, iŋ
ndê awhê ti ŋadau whiŋ.
5 Bocdinaŋ awhê lu ŋgac
sêŋgamiŋ dau têŋ dandi
dom, mboe iŋlu si daŋ
ndê ŋalôm kac iŋ e Sadaŋ
êntôm iŋ bu kôm mêtê
mockaiŋ-ŋga. Iŋlu bu si
ŋalôm pitigeŋ bu sêmbo ahê
dau ŋasawa sauŋ bu sênem
dabuŋ dau tu sêteŋ mbec-
ŋga, dec oc tôm. Magoc têŋ
t êm dau pacndê, naŋ sêmbo
sêwhiŋ dau tiyham.
6 Aö gauc gêm bu iŋ lêŋ
ŋayham bu lauwhê ma ŋgac
sênem dau, ma tu dinaŋ-ŋga
dec gawhê yom dau sa têŋ
mac. Magoc aö gato tu bu
wandic yomsu lauwhê ma
ŋgac hoŋ bu sênem dau-ŋga
lec dom.
7 Aö tac whiŋ bu lau hoŋ
sêmbo sêtôm aö dec gambo.
Tigeŋ Anötö gic sam iŋ
ndê mwasiŋ tidau-tidau têŋ
ŋamalac tigeŋ-tigeŋ tôm gi.
Yac hoŋ dawêkaiŋ mwasiŋ
kaiŋ tigeŋ dom.
8 Aö bu wasôm yom pi
lauŋgac sawa, ma lauwhê
sawa. Ŋac bu sênem awhê
me ŋgac wakuc dom, ma
sêmbo sêtôm aö gambo, dec
oc ŋayham.
9 Magoc ŋac bu sêŋsahê
bu sêtôm dom bu sêtimêtê
dau tu lêŋ ŋalôm ŋagalac-
ŋga, naŋ iŋ oc ŋayham
hôc gêlêc bu lauwhê sawa
sênem ŋgac sa, ma lauŋgac
sawa sênem awhê sa tiy-
ham.
10 Aö bu wakêŋ ŋagôliŋ
daŋ têŋ lauwhê ma ŋgac
naŋ sem dau sa su. Aö
taŋwasêŋ neŋ yom dom, bu
Pômdau dau kêŋ ŋagôliŋ
bocdec bu, awhê daŋ hu ndê
akweŋ siŋ dom.
11 Magoc iŋ bu hu ndê
akweŋ siŋ, naŋ nem ŋgac
wakuc dom. Iŋ êŋsahê bu
êmasaŋ yom whiŋ nakweŋ
tiyham ma mbu ndi mbo
whiŋ iŋ. Bu mba, naŋ iŋ
mbo tawasê. Ma ŋagôliŋ
tigeŋ dinaŋ gic waê lauŋgac
bocdinaŋ. Ŋgac daŋ hu ndê
awhê siŋ dom.
12 Ma aö bu wasôm yom
têŋ mac hoŋ, pi awhê lu
ŋgac naŋ sem dau sa su,
magoc daŋ kêŋ whiŋ, ma
daŋ kêŋ whiŋ dom. Yom
dindec Pômdau sôm têŋ aö
dom, aö dauŋ gauc gêm
bu iŋ lêŋ ŋayham dec bu
wasôm têŋ mac. Ŋgac kêŋ
whiŋ-ŋga daŋ bu ndê awhê
kêŋ whiŋ dom, magoc awhê
dau tac whiŋ bu mbo whiŋ
iŋ, naŋ ŋgac dau hu iŋ siŋ
dom.
13 Ma awhê kêŋ whiŋ-ŋga
daŋ bu nakweŋ kêŋ whiŋ

dom, magoc ŋgac dau tac
whiŋ bu mbo whiŋ iŋ, naŋ
awhê dau hu nakweŋ siŋ
dom.
14 Ŋahu bu Anötö oc lic
iŋlu si sem dau-ŋga bu
ŋadômbwi tu iŋlu si daŋ
kêŋ whiŋ dom-ŋga lec dom.
Mba. Tu awhê me ŋgac naŋ
kêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö
gêlic iŋlu si sem dau-ŋga
dinaŋ tôm gêŋ dabuŋ. Bu
bocdinaŋ dom, dec Anötö oc
lic balêkoc naŋ iŋlu sêkwê
asê bu ŋadômbwi. Magoc
mba. Iŋ gêlic iŋlu si balêkoc
bu dabuŋ tu iŋ naŋ kêŋ
whiŋ-ŋga.
15-16 Bocdinaŋ iŋ lêŋ
ŋayham bu lauwhê ma ŋgac
kaiŋ dinaŋ naŋ sem dau su,
naŋ sêhu dandi siŋ dom.
Bu mboe am awhê naŋ
kêŋ whiŋ, oc ti lêŋ bu am
nem akweŋ naŋ kêŋ whiŋ
dom, naŋ oc tap Anötö ndê
mwasiŋ nem iŋ si-ŋga sa.
Ma am ŋgac naŋ kêŋ whiŋ,
mboe am oc ti lêŋ bu Anötö
nem am nem awhê naŋ
kêŋ whiŋ dom, naŋ si. Asa
kêyalê? Magoc yom dau iŋ
bu ti balaŋ ŋaŋga tu lauwhê
ma lauŋgac sêhu dandi siŋ-
ŋga dom. Bu Anötö kêgalêm
yac sa bu dambo ti yom
malô. Bocdinaŋ ŋgac naŋ
kêŋ whiŋ dom bu tac whiŋ
bu hu ndê awhê kêŋ whiŋ-
ŋga siŋ, naŋ dec alhac iŋ
ahuc dom. Ma awhê naŋ kêŋ
whiŋ dom, naŋ bocdinaŋ.

Anötö ndê galem, ma lêŋ dambo-ŋga

17 Aö gakêŋ ŋagôliŋ daŋ
têŋ gôlôwac dabuŋ hoŋ
naŋ gam mêtê ŋac su, naŋ
hêganôŋ yom hoŋ dindec,
ma ŋagôliŋ dau bocdec
bu. Pômdau dau kêmasaŋ
ŋamalac si lêŋ têŋtêŋ su, ma
ŋalêŋ bocke naŋ ŋamalac
daŋ mbo têŋ ndoc Anötö ndê
galem tap iŋ sa, naŋ iŋ gauc
nem bu hu siŋ dom.
18 Anötö bu êŋgalêm ŋgac
naŋ sêsê iŋ ndê ŋamlic ŋatô
su kêkuc lau Israel-ŋga si
pwac, naŋ sa, naŋ goc sêc
gêŋ dau ahuc dom. Iŋ bu
êŋgalêm ŋgac daŋ sa naŋ
sêsê iŋ su dom, naŋ goc sêsê
iŋ dom.
19 Yac bu dasê lauŋgac me
dasê ŋac dom, iŋ gêŋ ŋandô
dom. Gêŋ ŋandô dau bocdec
bu, yac daŋaŋ wambu Anötö
ndê yom hoŋ maŋ.
20 Ŋalêŋ bocke naŋ lau
sêmbo têŋ ndoc Anötö
kêgalêm ŋac sa, naŋ sêsap
dôŋ ŋapaŋ.
21 Am bu awhê me ŋgac
akiŋ ŋambwa têŋ têm Anötö
ndê galem tap am sa, naŋ
goc hêgo daôm dom. Am
bu tap lêŋ daŋ sa bu nem
ŋadau êŋgapwêc am su, dec
oc tôm, magoc iŋ gêŋ atu
dom.
22 Bu awhê me ŋgac
akiŋ ŋambwa naŋ Pômdau
kêgalêm iŋ sa, naŋ Pômdau
kêgapwêc iŋ su yêc sakiŋ
mêtê sac-ŋga. Ma am asa
naŋ gêm akiŋ lau daŋ dom,
magoc Pômdau kêgalêm am
sa, naŋ goc aŋyalê ŋapep bu
kwahic dec am ti Kilisi ndê
awhê me ŋgac akiŋ.

23 Kilisi gêmlhi mac su ŋa
ŋaôli atu. Tu dinaŋ-ŋga dec
aŋyalê ŋapep bu ŋamalac
nom-ŋga daŋ ti mac nem
ŋadau ŋandô dom.
24 O asidôwai hac! Ŋalêŋ
bocke naŋ mac ambo têŋ
ndoc Anötö ndê galem tap
mac sa, naŋ gauc nem bu
akôm ŋapaŋ ambo Anötö
aŋgô-ŋga.

Yom pi lau naŋ sem dandi sa su dom

25 Aö bu wasôm yom pi lau
wakuc naŋ sem dau sa su
dom. Pômdau kêŋ ŋagôliŋ
daŋ têŋ aö hêganôŋ ŋac
dom. Magoc iŋ ndê mwasiŋ
puc aö dôŋ, dec akêŋ whiŋ
aö ma akôc yom dindec sa.
26 Tu lau sêkêŋ kisa ŋaŋga
têŋ yac lau dakêŋ whiŋ-
ŋga têŋ têm dindec-ŋga, dec
aö gauc gêm lêŋ ŋayham
bocdec bu, lau naŋ sem dau
sa su dom, naŋ sêmbo bocd-
inaŋ.
27 Am ŋgac naŋ sêhoc am
nem yom asê su bu nem
awhê daŋ, naŋ êmsalê lêŋ
tu hu yom dau siŋ-ŋga dom.
Ma am ŋgac naŋ sêhoc am
nem yom asê su dom, naŋ
êmsalê awhê tu nem-ŋga
dom.
28 Magoc am asa naŋ gauc
gêm tidôŋ bu nem awhê me
ŋgac, naŋ am kôm sac dom.
Tigeŋ lau naŋ sem dau sa su,
naŋ oc sêhôc ŋawapac yêc
nom dindec, ma aö gatec bu
mac atap ŋawapac sa atôm
ŋac, dec gasôm yom dinaŋ.

Danem akiŋ Pômdau ti neŋ ŋalôm sambuc

29 O asidôwai, aö wasôm
têŋ mac bu têm tiapê su.
Bocdinaŋ têŋ kwahic dec
ma ndi, naŋ ambo bocdec.
Lauŋgac naŋ sem awhê sa
su, naŋ sêmbo tôm sem
awhê sa dom.
30 Lau naŋ sêtaŋ daŋgibo,
naŋ sêmbo tôm sêtaŋ dom.
Lau naŋ atac ŋayham, naŋ
sêmbo tôm ŋac atac ŋayham
dom. Lau naŋ semlhi gêŋ,
naŋ sêmbo tôm ŋac si wapa
mbasi.
31 Ma lau naŋ sêkôm
gweleŋ pi gêŋ nom-ŋga, naŋ
gauc nem gêŋ dau êŋlêc
dom. Yom dau ŋahu bu
nom kwahic dec-ŋga oc yêc
ŋapaŋ dom, oc niŋga.*
32 Aö tac whiŋ bu mac
ayêm daôm su tu gêŋ nom-
ŋga-ŋga lec dom. Lauŋgac
naŋ sem awhê sa su dom,
naŋ oc sêyêm dau su tu
sêkôm Pômdau ndê gweleŋ-
ŋga, ma bu sêkôm gêŋ naŋ
gic Pômdau tandô ŋayham.
33 Magoc lauŋgac naŋ sem
awhê sa su, naŋ oc sêyêm
dau su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga,
tu bu sêkôm ŋac si lauwhêi
atac ŋayham sa.

* **7:31** Yom naŋ Pol sôm yêc ŋabatiŋ 29-31 naŋ ŋahu bocdec, yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga naŋ sip gêŋ nom-ŋga dom. Iŋ sôm bu lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbo tôm sem awhê sa dom. Magoc iŋ sôm tu bu lauŋgac sêpu si awhêi me sêpuc dômbwê ŋac lec dom. Mba. Iŋ bu whê sa bu danem dauŋ, me dataŋ daŋgibo, me dambo ti atac ŋayham, me datidulu gêŋ, me dakôm gweleŋ pi gêŋ nom-ŋga, naŋ ti yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga dom. Dakêŋ whiŋ Pômdau ti danem akiŋ iŋ, naŋ iŋ gêŋ atu.

34 Bocdinaŋ sêyêm dau su
tu Pômdau tigeŋ-ŋga dom,
magoc sêkôm ti ŋalôm lu-
lu. Ŋalêŋ tigeŋ, lauwhê akiŋ
me lauwhê bocke naŋ sem
ŋgac sa dom, naŋ oc sêyêm
dau su tu sêkôm Pômdau
ndê gweleŋ-ŋga, ma pi lêŋ
bu sêtimêtê dau si ŋamlic
ti gatu ŋapep. Magoc
lauwhê naŋ sem ŋgac sa su,
naŋ sêyêm dau su tu gêŋ
nom-ŋga-ŋga tu bu sêkôm
nakweŋi atac ŋayham sa.
35 Aö gato yom dindec
tu bu waŋgwiniŋ mac-ŋga
dom. Aö gato bu wanem
mac sa, ma bu mac asa
lêŋ ŋayham ma anem akiŋ
Pômdau ti nem ŋalôm sam-
buc, ma ahê gauc pi gêŋ
nom-ŋga êŋlêc dom.

Yom ŋatô pi lauwhê ma lauŋgac si lêŋ

36 Aö bu wasôm yom pi
ŋgac naŋ sêhoc iŋlu awhê
akiŋ daŋ si yom asê bu
sênem dau, magoc iŋlu sem
dau sa su dom. Ŋgac dau
bu ndê ŋalôm kac iŋ ma tac
whiŋ ŋandô bu nem awhê
dau, dec iŋ kôm sac dom.
Akêŋ iŋlu sênem dau.
37 Magoc ŋgac dau bu gauc
nem tidôŋ yêc iŋ ndê ŋalôm
bu nem iŋ ndê awhê akiŋ
dinaŋ dom, naŋ iŋ kôm gêŋ
ŋayham. Iŋ bu nditôm bu
nem gôliŋ dau ndê lêŋ, dec
kôm tôm iŋ ndê ŋalôm gauc
gêm tidôŋ. Ŋamalac daŋ
gitôm dom bu kac iŋ.
38 Bocdinaŋ ŋgac naŋ gêm
ndê awhê sa, naŋ kôm mêtê
ŋayham, ma iŋ naŋ gêm
awhê sa dom, naŋ kôm mêtê
ŋayham hôc gêlêc su.
39 Awhê naŋ gêm ŋgac sa
su, naŋ iŋlu si yom sênem
dau-ŋga piŋ iŋlu dôŋ e iŋ
nakweŋ mbac ndu. Iŋ
nakweŋ bu mbac ndu, ma
awhê dau tac whiŋ bu nem
ŋgac daŋ tiyham, naŋ yao
mbasi. Oc tôm bu iŋ nem
ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga bocke
naŋ iŋ tac whiŋ, magoc
gitôm dom b u nem ŋgac
naŋ kêŋ whiŋ Pômdau dom.
40 Magoc aö dauŋ gauc
gêm bu awhê tuc dau
bu mbo tawasê, dec oc
êmwasiŋ iŋ êŋlêc. Aö dauŋ
neŋ gauc dinaŋ, ma Anötö
ndê Ŋalau, naŋ mac asôm
bu gêm gôliŋ mac, naŋ mbo
aneŋ ŋalôm whiŋ, dec puc
aneŋ gauc dôŋ.

8

Gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam

1 Mac ato yom ŋatô pi gêŋ
daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti
da têŋ anötöi gwam.* Tôm
mac asôm, yac hoŋ datap
gauc sa su. Magoc yac bu
dakôm gêŋ naŋ taŋyalê bu
yao daŋ kalhac yac ahuc bu
dakôm-ŋga dom, dec taŋkuc
lêŋ dapo dauŋ sa-ŋga. Yac

* **8:1** Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sem akiŋ anötöi gwam. Ŋac sêkêŋ wata ti da pi alta gwam-ŋga, ma tiŋambu seŋ ŋatô, ma ŋatô sêkêŋ sa maket. Lau Korin-ŋga ŋatô gauc gêm bu yao daŋ kalhac ŋac ahuc tu sêneŋ wata kaiŋ dinaŋ dom, ma sêto yom têŋ Pol ma sêndac iŋ pi gêŋ dau.

bu dakôm gêŋ naŋ tôc asê bu
yac atac whiŋ neŋ asidôwai,
ma bu dapo ŋac sa, naŋ iŋ
lêŋ ŋayham kêlêc.
2 Asa naŋ toc dau sa bu iŋ
ŋamalac ti gauc atu, naŋ tap
sa gitôm su dom.
3 Magoc asa naŋ tac whiŋ
Anötö, naŋ Anötö kêyalê iŋ.
4 Yom dinaŋ bu whê yom
dec kwahic aö bu wasôm
pi gêŋ daneŋ-ŋga naŋ sêkêŋ
ti da têŋ gwam, naŋ sa.
Yac taŋyalê bu Anötö ŋandô
tigeŋ dec mbo, ma gwam iŋ
gêŋ ŋambwa nom-ŋga.
5 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ
dom, naŋ sêtoc gêŋ daêsam
sa ti ŋac si anötöi ma
pômdaui. Ŋac sem akiŋ gêŋ
nom-ŋga ma gêŋ undambê-
ŋga ma sêsam bu ŋac si
anötöi.
6 Magoc yac lau dakêŋ
whiŋ-ŋga datoc Anötö tigeŋ
sa. Iŋ Damaŋ naŋ kêŋ gêŋ
hoŋ, ma yac dati iŋ ndê.
Ma Pômdau tigeŋ mbo. Iŋ
Yisu Kilisi, naŋ Anötö kêŋ
gêŋ hoŋ ŋa iŋ, ma ti yac neŋ
ŋahu dambo taŋli-ŋga.
7 Tigeŋ lau hoŋ si gauc sa
ŋapep pi gêŋ naŋ lau sêkêŋ
ti da têŋ gwam, naŋ dom.
Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô
muŋ-ŋga sem akiŋ gwam,
ma sêhu siŋ su, magoc lêŋ
dau k alhac ŋac si gauc
ŋapaŋ. Bocdinaŋ kwahic
dec ŋac bu sêneŋ gêŋ daneŋ-
ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ
gwam, dec oc kôm ŋac si
ŋalôm lu-lu bu mboe sêkôm
sac.
8 Magoc Anötö oc lic yac
ŋayham me sac tu gêŋ
daneŋ-ŋga-ŋga dom. Yac bu
daneŋ me daneŋ dom, naŋ
lêŋ daŋ hôc gêlêc daŋ su
dom.
9 Magoc ayob ŋapep bu
gêŋ naŋ mac alic tôm bu
akôm, naŋ kôm ŋamalac
daŋ, naŋ ndê ŋalôm lu-lu pi
gêŋ dau, naŋ ndê kêŋ whiŋ
tisac dom.
10 Am asa naŋ kêyalê bu
yao daŋ kalhac am ahuc
dom bu neŋ gêŋ ndöc lôm
sênem akiŋ gwam-ŋga, naŋ
ŋgô. Ŋamalac kêŋ whiŋ-
ŋga daŋ naŋ ndê gauc sa
ŋapep pi gêŋ dau dom, naŋ
bu lic am neŋ gêŋ ndöc
dindê, dec oc mboe iŋ ndê
ŋalôm oc pêŋ dôŋ bu neŋ
gêŋ naŋ sêkêŋ ti da têŋ
gwam, naŋ whiŋ am.
11-12 Am nem gauc sa
ŋapep, magoc am nem lêŋ
dinaŋ iŋ s o. Ŋahu bu mboe
tiŋambu ŋamalac dinaŋ oc
ŋalôm ŋawapac pi gêŋ naŋ
iŋ kôm e kôm iŋ ndê kêŋ
whiŋ tisac ma sa lêŋ niŋga-
ŋga. Kilisi mbac ndu su
bu nem am nem asidôwa
dinaŋ, naŋ ndê gauc babalê,
naŋ si-ŋga, ma bocdinaŋ gêŋ
naŋ am kôm têŋ iŋ, naŋ tôm
am kôm sac têŋ Kilisi dau.
13 Bocdinaŋ aö neŋ lêŋ
waneŋ wata-ŋga bu wê aneŋ
asidôwa daŋ sa seŋ sac-ŋga,
dec waneŋ gêŋ dau tiyham
dom andô. Ŋahu bu aö gatec
bu wakôm aneŋ asidôwa
daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel ŋandô

1 Aö gambo ŋamalac daŋ
ŋapu dom, ma aö aposel
ŋandô. Aö galic yac neŋ
Pômdau Yisu pi tanôŋ solop.
Ma mac daôm ati lau akêŋ
whiŋ-ŋga, tu mêtê naŋ aö
gam pi Pômdau têŋ mac-
ŋga. Yom hoŋ dinaŋ iŋ yom
ŋandô, me?
2 Lau ŋatô sêlic aö gitôm
aposel si daŋ dom, ma mac
bocke? Oc tôm dom bu mac
andac batam aö. Ŋahu bu
mac ati lau akêŋ whiŋ Kilisi-
ŋga tu ŋawaê ŋayham naŋ
aö gahoc asê têŋ mac-ŋga,
ma gêŋ dau tôc asê bu aö
Pômdau ndê aposel ŋandô.
3 Mac lau naŋ andac
batam aö bu aposel ŋandô
me mba, naŋ aŋgô!
4 Aö ti lau naŋ sêkôm
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
sêwhiŋ aö, naŋ bu taŋkwê
lau bu sêpuc yac dôŋ ŋa gêŋ
aneŋ ti anôm-ŋga ô yac mba
gweleŋ, dec yac akôm so, a?
5-6 Mac gauc gêm bocke?
Iŋ solop bu alu Banabas
taŋwasêŋ anem gweleŋ
tu akôm kwaŋ dauŋ-ŋga,
magoc aposel ŋatô takwê lau
tu sênem ŋac sa-ŋga, a? Ma
yac bu akôc mba lauwhêi
naŋ sêkêŋ whiŋ sêŋsêlêŋ
sêwhiŋ yac, ma taŋkwê lau
bu sêkêŋ gêŋ sêpuc ŋac
dôŋ sêwhiŋ yac-ŋga, naŋ iŋ
lêŋ so, a? Mac aŋyalê su
bu Pita ma lau aposel ŋatô
ma Pômdau ndê asii sêkôc
si lauwhêi sêŋsêlêŋ sêwhiŋ
ŋac.
7 Ŋgac siŋ-ŋga bocke
gêmlhi dau tu gweleŋ ndic
siŋ-ŋga? Ma ŋamalac naŋ
sô gêŋ ŋawhê, naŋ iŋ lêŋ
solop bu iŋ neŋ gêŋ dau ŋa-
ŋandô, me? Ma ŋamalac
naŋ yob domba ma naniŋ,
naŋ bu nôm su ŋagec ô iŋ
ndê gweleŋ dinaŋ, naŋ so
me?
8 Aö gasôm yom pi
ŋamalac si lêŋ gweleŋ-ŋga
ŋatô bu wawhê gêŋ dau sa.
Magoc Anötö ndê yom whê
gêŋ dau sa whiŋ.
9 Bu yomsu daŋ naŋ Moses
to, naŋ sôm bu:

> Têŋ ndoc mac akêŋ makao
> sêkôm gweleŋ bolom-
> ŋga, naŋ asô ŋac tôkwa
> ahuc dom. Sêneŋ bolom
> ŋatô ô ŋac si gweleŋ.
> *[Diut 25:4]*

Mac gauc gêm bu Anötö
kêŋ yom dau gic waê makao
ŋambwa, a?
10 Iŋ kêŋ yom dau gic
yac ŋamalac ŋawaê solop.
Yomandô! Moses to yom
dau tu yac-ŋga. Bu ŋamalac
naŋ sô gêŋ ŋawhê, ma
ŋamalac naŋ gic gêŋ ŋandô
sa, naŋ lu-lu sêkêŋ bata bu
oc sêneŋ gêŋ ŋandô.
11 Ma yac lau aposel boc-
dinaŋ. Yac akôm gweleŋ tu
mac gatôm-ŋga, tôm lau naŋ
sêsô gêŋ ŋawhê sip ôm. Ma
yac bu taŋkwê gêŋ ŋatô yêc
mac tu bu puc yac dôŋ-ŋga,
dec tu sake-ŋga mac alic sac?
12 Lau ŋatô sêkôm gweleŋ
têŋ mac ma sêkac mac bu
akêŋ gêŋ puc ŋac dôŋ-ŋga.
Ma yac atôm bu andac mac
bu anem yac sa hôc gêlêc
su. Yac atôm, magoc yac
akôm dom. Mba! Yac atec
bu gêŋ daŋ lhac yac mba

gweleŋ pi Kilisi ndê ŋawaê
ŋayham ahuc. Ma tu dinaŋ-
ŋga dec yac alic ŋayham bu
ahôc ŋawapac daêsam.
13 Ma gêŋ daŋ tiyham.
Mac aŋyalê su bu lau naŋ
sem akiŋ Anötö sêmbo
lôm dabuŋ, naŋ sêtap
gêŋ daneŋ-ŋga sa yêc gêŋ
daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti
da pi alta yêc lôm dabuŋ.
14 Ma Pômdau dau gic atu
yom kaiŋ tigeŋ, ma tôc asê
bu iŋ lêŋ solop bu lau naŋ
sêhoc ŋawaê ŋayham asê,
naŋ sêtap gêŋ puc ŋac dôŋ-
ŋga sa yêc lau naŋ sêkôc
ŋawaê dau sa.
15 Bocdinaŋ, aö gatôm
bu wakêŋ bataŋ gêŋ puc
aö dôŋ-ŋga, magoc gakôm
dom. Ma yom naŋ kwahic
d ec aö gato, naŋ gato tu bu
wandac mac bu anem aö sa-
ŋga lec dom. Mba! Aö bu
gêŋ yô aö e wambac ndu,
naŋ ŋayham hôc gêlêc bu
wandac gêŋ puc aö dôŋ-ŋga
yêc lau ŋapaŋ, e sêtec bu
sêŋgô ŋawaê ŋayham. Aö
gapo dauŋ sa tu aneŋ lêŋ
dinaŋ-ŋga, ma aö bu wasa
lêŋ daŋ dau-ŋga, dec aneŋ
ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga oc
mbasi.
16 Magoc aö oc wapo dauŋ
waêŋ sa tu gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga dom, ŋahu bu
Anötö kêŋ gweleŋ dau sip aö
amaŋ, dec aneŋ ŋalôm kac
aö ŋandô bu wakôm. Ma
aö bu wahoc ŋawaê ŋayham
asê dom, dec oc kêŋ wapac
aö sac sambuc.
17 Bu aö gakôm gweleŋ
dau tu aö dauŋ gauc gêm
tidôŋ bu wakôm-ŋga lec
dom. Bu bocdinaŋ dec
oc tôm bu taŋkwê bu
wakôc ŋaôli ô aneŋ gweleŋ.
Magoc aö gakôm gweleŋ
dau tu Anötö-ŋga, bu iŋ
dau kêyaliŋ aö sa gac waê
gweleŋ dau.
18 Bocdinaŋ aö oc taŋkwê
ŋaôli bocke? Gêŋ naŋ
yac lau aheŋ-ŋga atôm bu
taŋkwê, naŋ aö oc wahu siŋ.
Aö tac whiŋ bu têŋ ndoc
wahoc ŋawaê ŋayham asê
têŋ lau, naŋ wakêŋ têŋ ŋac
ŋambwa. Lêŋ dinaŋ ti aneŋ
ŋaôli.
19 Bu aö gambo ŋamalac
daŋ ŋapu dom, magoc aö
galic ŋayham bu wati lau
hoŋ si ŋgac akiŋ ŋambwa,
tu bu waŋsahê bu wanem
lau daêsam kwi bu sêkêŋ
whiŋ Kilisi ma sêtap Anötö
ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga
sa.
20 Têŋ ndoc naŋ aö gambo
gawhiŋ lau Israel-ŋga, naŋ
aö kasahê bu wambo watôm
ŋac si daŋ, tu bu wanem ŋac
si daêsam kwi e sêkêŋ whiŋ
Kilisi. Aö gambo Moses ndê
yomsu daŋ ŋapu dom, tigeŋ
têŋ têm aö gambo gawhiŋ
lau naŋ sêmbo yomsu ŋapu,
naŋ aö kasahê bu wambo
watôm ŋac si daŋ, tu bu
wanem ŋac si lau daêsam
kwi tu Kilisi-ŋga.
21 Ma têŋ ndoc aö gambo
gawhiŋ †lau gameŋ apa-ŋga
naŋ sêkôc Moses ndê yomsu
sa dom, naŋ kasahê bu
wambo watôm ŋac si daŋ,
tu bu wanem ŋac si lau
daêsam kwi tu Kilisi-ŋga.

(Aö gatec Anötö ndê yomsu dom, magoc aö gambo Kilisi ndê yomsu ŋapu.)

22 Têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec, naŋ aö kasahê bu wambo watôm ŋac sêmbo, tu bu wanem ŋac si daêsam kwi sêkêŋ whiŋ Kilisi.* Aö kakuc lêŋ daêsam têŋ ndoc gambo lau tidau-tidau si toŋ ŋalôm, ma gakôm gêŋ hoŋ tu bu wanem lau ŋatô kwi-ŋga.

23 Aö gakôm gêŋ hoŋ dinaŋ tu ŋawaê ŋayham-ŋga, tu bu lau daêsam sêtap ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ aö.

24 Gauc nem lau naŋ sênti tu sêhôc gêgêlêc dandi-ŋga. Ŋac hoŋ sênti, magoc ŋamalac tigeŋ oc hôc gêlêc ma tap ŋamalac ŋamata-ŋga ndê ŋaôli sa. Asa nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga atôm ŋamalac naŋ kêti hôc gêlêc lau ŋatô, tu bu atap nem ŋaôli ŋayham sa-ŋga.

25 Lau hoŋ naŋ bu sênti, naŋ sêtimêtê dau ŋapep tu bu sêtap ŋaôli sa-ŋga, magoc ŋaôli dau oc yêc ŋapaŋ dom. Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga tanti tu bu datap ŋaôli yêc ŋapaŋ-ŋga sa.

26 Bocdinaŋ, aö dauŋ gasa neŋ lêŋ wanem akiŋ Anötö-ŋga gitôm ŋgac naŋ kêti bambaliŋ, naŋ dom. Ma aö gac siŋ gatôm ŋgac naŋ kêbaliŋ amba ŋambwa-ŋambwa, naŋ dom.

27 Mba! Aö gac siŋ ŋaŋga têŋ ŋalôm akwa bu wa-timêtê dauŋ ma wayob dauŋ neŋ lêŋ ŋapep eŋ. Aö bu wakôm bocdinaŋ dom, dec mêtê naŋ aö gam têŋ lau ŋatô, naŋ aö dauŋ oc waso ŋamwasiŋ.

10

Lau Israel si mêtê sac kêŋ puc yac

1 O asidôwai. Aö atac whiŋ bu mac akôc gauc ŋapep pi gêŋ naŋ tap abaŋi Israel-ŋga sa. Ŋac hoŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Moses sêmbo Anötö ndê dao ŋapu, ma sêlom gwêc sêwhiŋ dau si.

2 Ŋac sêmbo sêwhiŋ Moses yêc gwêc ti dao dinaŋ, dec gitôm sêliŋ busaŋgu kaiŋ daŋ, naŋ piŋ ŋac hoŋ dôŋ sem damiŋ iŋ.

3 Ŋac hoŋ seŋ gêŋ daneŋ-ŋga kaiŋ tigeŋ, naŋ Anötö kêŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai atu.

4 Ma ŋac hoŋ sênôm bu kaiŋ tigeŋ naŋ Anötö ndê ŋaclai kêŋ sa akêŋ hoc. Hoc dinaŋ iŋ Kilisi dau, naŋ kêsêlêŋ whiŋ ŋac têŋ ndoc sêmbo gameŋ sawa.

5 Aŋgô ŋapep! Lau dau hoŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa, tigeŋ ŋac si lau

* **9:22** Pol tôc asê tiawê bu iŋ mbo yomsu ŋapu dom, magoc têŋ ndoc iŋ mbo whiŋ lau naŋ atac lu-lu pi gêŋ ŋatô, dec iŋ hu gêŋ naŋ iŋ kêyalê bu yao mba, naŋ siŋ tu bu êŋsôŋ ŋac-ŋga dom. Gauc nem yom naŋ iŋ to pi wata naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê ŋalôm ŋawapac tu neŋ gêŋ dinaŋ-ŋga dom, tigeŋ lau ŋatô bu gauc nem yom daêsam pi gêŋ dau, dec iŋ oc hu siŋ têŋ têm iŋ mbo whiŋ ŋac, tu bu kôm ŋac si sêkêŋ whiŋ tisac dom-ŋga.

daêsam sêsa si lêŋ sic iŋ tandô dom, dec iŋ gic ŋac ndu yêc gameŋ sawa.

6 Gêŋ hoŋ dinaŋ ŋandô sa gitôm dôhôŋ bu kêŋ puc yac. Abaŋi Israel-ŋga dinaŋ si ŋalôm sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dayob dauŋ bu taŋkuc ŋac si lêŋ dom.

7 Ŋac si lau ŋatô sem akiŋ anötöi gwam têŋ têm sêmbo gameŋ sawa. Sêto yom pi ŋac, naŋ yêc bocdec bu:

> Lau dau sêndöc sic bu sêneŋ ti sênôm gêŋ, ma sêtisa bu sêtê wê ma sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tidau-tidau. *[Eks 32:6]*

Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep bu aŋkuc ŋac si lêŋ sênem akiŋ gwam-ŋga dom.

8 Ma akôm mêtê mockaiŋ-ŋga tôm ŋac si lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Bu Anötö gic ŋac si lau 23,000 ndu têŋ bêc tigeŋ.

9 Ma gauc nem ŋac si lau ŋatô naŋ sêŋsahê Pômdau, ma iŋ kêŋ mboc sac sêseŋ ŋac ndu. Bocdinaŋ gauc nem bu akôm sac ma aŋsahê Pômdau dom.

10 Ma atucdiŋ tôm ŋac si lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Ŋac sêtucdiŋ, dec Anötö kêkiŋ aŋela seŋ lau su-ŋga gic ŋac ndu.

11 Aŋgô su naŋ. Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêpiŋ su. Ma gêŋ hoŋ naŋ hôc asê abaŋi, ma sêto ŋayom sa yêc, naŋ gitôm dôhôŋ bu kêŋ puc yac lau têm kwahic dec-ŋga, bu taŋkuc ŋac si lêŋ dom.

12 Bocdinaŋ am asa naŋ gauc gêm bu am kalhac ŋaŋga, naŋ yob daôm bu pweŋ dom!

13 Lêtôm bocke naŋ mac aŋsahê, naŋ tap lau hoŋ sa bocdinaŋ. Iŋ gêŋ wakuc dom. Magoc Anötö oc hu mac siŋ me tec mac dom. Iŋ oc yob mac bu lêtôm naŋ hôc gêlêc nem licwalô su, naŋ ŋadaŋ tap mac sa dom. Magoc lêtôm bu meŋ, dec iŋ oc êmasaŋ lêŋ bu mac alhö su yêc lêtôm dau, ma puc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga ma aku sa dom.

Sakiŋ mwasiŋ dabuŋ-ŋga ma sakiŋ gwam-ŋga

14 Bocdinaŋ aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, aŋgô! Alhö su yêc sakiŋ gwam-ŋga.

15 Mac lau tigauc, ma bocdinaŋ aŋsahê aneŋ yom ma alic, iŋ yom ŋandô.

16 Têŋ ndoc yac daneŋ mwasiŋ dabuŋ, naŋ tam mbec laclhu wain-ŋga goc danôm, ma gêŋ dau piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi ndê dac. Ma têŋ ndoc yac taŋ bolom mwasiŋ dabuŋ-ŋga naŋ dapô kôc-kôc, dec gêŋ dau piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi ndê ŋandô. Yom din-dec iŋ yom ŋandô, me?

17 Yac lau daêsam taŋ yêc bolom tigeŋ, dec gêŋ dau piŋ yac hoŋ dôŋ dati gêŋ tigeŋ.

18 Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ seŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da pi alta. Lau hoŋ naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ

gêŋ dau piŋ ŋac dôŋ sem damiŋ alta dinaŋ ŋadau.
19 Aö gasôm yom dau tu bu
watôc asê bu gwam iŋ gêŋ
ŋandô lec dom, me da naŋ
lau sêkêŋ pi alta tu sênem
akiŋ gwam daŋ-ŋga, iŋ gêŋ
ŋandô lec dom. Mba andô!
20 Magoc gêŋ naŋ lau sam-
buc sêkêŋ ti da, naŋ sêkêŋ
ti da têŋ Anötö dom, sêkêŋ
tu sênem akiŋ ŋalau sac-
ŋga. Ma aö gatec bu mac
aneŋ gêŋ naŋ oc piŋ mac
dôŋ anem damiŋ ŋalau sac.
21 Gitôm dom andô bu
mac anôm gêŋ yêc laclhu
naŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ
Pômdau, ma tiŋambu andi
anôm yêc laclhu naŋ oc piŋ
mac dôŋ anem damiŋ ŋalau
sac whiŋ. Gitôm dom andô
bu mac aneŋ Pômdau ndê
mwasiŋ, ma aneŋ mwasiŋ
naŋ lau seŋ tu sêtoc ŋalau
sac sa-ŋga whiŋ.
22 Yac bu dakôm, dec oc
dakôm Pômdau tac ŋandê
sa, bu iŋ gêm lêmuŋ iŋ ndê
gêŋ. Mac gauc gêm bocke?
Yac neŋ l icwalô hôc gêlêc iŋ
ndê, dec datôm bu taŋlêc iŋ
ndê atac ŋandê, a?

Dakôm neŋ gêŋ hoŋ tu dapo Anötö waê sa-ŋga

23 Mac nem lau ŋatô
sêsôm yom daŋ bocdec bu,
"Gêŋ hoŋ gitôm bu yac
dakôm. Yao daŋ yêc dom."
Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu
gêŋ hoŋ oc êmwasiŋ yac
dom. Yomandô, gêŋ hoŋ
gitôm bu yac dakôm, ma yao
daŋ yêc dom, magoc gêŋ hoŋ
oc puc yac dôŋ dom.
24 Ayob daôm bu akôm
gêŋ hoŋ tu apo daôm sa-
ŋga dom, magoc akôm tu bu
amwasiŋ lau ŋatô-ŋga.
25 Wata naŋ mac amlhi yêc
maket ŋamala, naŋ aneŋ ti
atac lu-lu dom, aneŋ ti atac
pa su eŋ.
26 Bu sêto yom yêc bocdec:
Nom sambuc, ma gêŋ
nom-ŋga hoŋ, naŋ
Pômdau ndê gêŋ. *[BW 24:1]*
27 Ŋamalac naŋ kêŋ whiŋ
dom, naŋ bu êŋgalêm mac
bu aneŋ gêŋ awhiŋ iŋ, ma
mac bu atac whiŋ bu andi,
naŋ andi. Ma gêŋ hoŋ naŋ iŋ
bu kêŋ têŋ mac, naŋ aneŋ ti
atac lu-lu dom. Aneŋ ti atac
pa su.
28-29 Magoc ŋgac daŋ bu
lic mac ma sôm bu, "Ei!
Wata dinaŋ sêkêŋ ti da têŋ
gwam muŋ su," naŋ aneŋ
dom. Mac daôm aŋyalê
ŋapep ma atôm bu aneŋ ti
atac pa su, magoc tu ŋgac
naŋ kêŋ puc mac-ŋga, dec
aneŋ dom, bu aŋsôŋ iŋ ndê
gauc dom. Lau naŋ sêkêŋ
whiŋ ŋaŋga, naŋ sêŋyalê
bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ
têŋ yac tu daneŋ-ŋga, naŋ
yao daŋ kalhac ahuc dom.
Magoc yac bu daneŋ gêŋ
naŋ sêkêŋ ti da têŋ gwam,
dec mboe ŋamalac naŋ kêŋ
whiŋ gwalec, naŋ ndê gauc
sa ŋapep pi gêŋ dau dom,
naŋ oc pu yac neŋ lêŋ yao
mbasi-ŋga dinaŋ.
30 Yac bu daneŋ gêŋ, naŋ
danem daŋge Anötö muŋ,
ma aö gatec bu lau sêpu yac
tu gêŋ daneŋ-ŋga naŋ yac

tam daŋge Anötö muŋ su
ma taŋ-ŋga.
31 Bocdinaŋ, gêŋ hoŋ naŋ
mac bu aneŋ ti anôm ma
akôm, naŋ akôm ŋalêŋ
ŋayham naŋ tôm bu po
Anötö ndê waê sa.
32 Gauc nem lau hoŋ, lau
Israel me lau Grik, ma lau
hoŋ naŋ sêmbo Anötö ndê
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma
ayob nem lêŋ hoŋ ŋapep, bu
akôm lau daŋ si sêkêŋ whiŋ
tisac dom.
33 Aö dauŋ neŋ lêŋ di-
naŋ. Aö gayob neŋ lêŋ
hoŋ bu ndic lau hoŋ tandô
ŋayham. Aö gakôm tu bu
wamwasiŋ dauŋ-ŋga dom,
magoc gakôm tu bu wanem
lau daêsam sa bu sêtap
Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa.

11

1 Aŋkuc aneŋ lêŋ dinaŋ,
tôm aö dauŋ kakuc Kilisi
ndê.

*Ŋagôliŋ lauwhê ma
lauŋgac sêlic om-ŋga*

2 Aö wampiŋ mac bu mac
gauc gêm aö ŋapaŋ, ma
mêtê naŋ aö kadôhôŋ ti gac
dulu têŋ mac, naŋ mac asap
dôŋ ŋapaŋ.
3 Magoc aö bu mac aŋyalê
ŋapep bu Anötö iŋ Kil-
isi ndê ŋagôlôŋ, ma Kil-
isi iŋ lauŋgac si ŋagôlôŋ,
ma lauŋgac sêti lauwhê si
ŋagôlôŋ.
4 Ŋgac asa naŋ teŋ mbec
me hoc yom asê gitôm
propet, magoc uŋ gêŋ daŋ
kôm iŋ ndê ŋagôlôŋ ahuc,
naŋ toc iŋ ndê ŋagôlôŋ Kilisi
sa ŋapep dom.
5 Ma awhê asa naŋ teŋ
mbec me hoc yom asê
gitôm propet, magoc uŋ gêŋ
daŋ kôm iŋ ndê ŋagôlôŋ
ahuc dom, naŋ kôm iŋ ndê
ŋagôlôŋ naŋ iŋ nakweŋ
maya sa. Awhê dau iŋ gitôm
awhê naŋ sêŋgaliŋ kêclauŋ
hoŋ su giŋga, naŋ lau sêlic
tôm gêŋ mayaŋ-ŋga.
6 Bocdinaŋ, awhê asa naŋ
tec bu uŋ gêŋ tiŋ ŋagôlôŋ,
naŋ aŋgapiŋ iŋ ndê kêclauŋ
hoŋ su niŋga. Iŋ bu maya
tu aŋgapiŋ iŋ kêclauŋ su-
ŋga, dec êŋkuc lauwhê si
lêŋ solop, ma uŋ gêŋ daŋ
kôm ndê ŋagôlôŋ ahuc.
7 Ŋahu bu iŋ lêŋ solop
bu lauŋgac sêuŋ gêŋ tiŋ
ŋagôlôŋ dom, bu Anötö
kêmasaŋ ŋac bu sênem iŋ
angô sêmbo nom, ma sêtôc
iŋ ndê waê asê. Ma iŋ lêŋ
solop bu lauwhê sêuŋ gêŋ
kôm si ŋagôlôŋ ahuc, bu ŋac
sêtôc si lauŋgac si waê asê.
8 Bu têŋ ndoc Anötö
kêmasaŋ gêŋ hoŋ, naŋ ŋgac
sa akêŋ awhê dom, magoc
awhê sa akêŋ ŋgac.
9 Ma Anötö kêŋ ŋgac tu
awhê-ŋga dom, iŋ kêŋ awhê
tu ŋgac-ŋga.
10 Tu dinaŋ-ŋga, ma tu
aŋela-ŋga, dec solop bu
lauwhê sêuŋ gêŋ tu bu sêtôc
asê bu sêsôc si ŋagôlôŋ
ŋapu.
11 Magoc yêc yac lau naŋ
dakêŋ whiŋ Pômdau-ŋga,
naŋ mac lauwhê ambo tu
daôm-ŋga dom, ma mac
lauŋgac ambo tu daôm-ŋga

dom bocdinaŋ.
12 Bu awhê ŋamata-ŋga
sa akêŋ ŋgac, ma tiŋambu
lauŋgac sêsa akêŋ lauwhê.
Ma gêŋ hoŋ meŋ akêŋ
Anötö.
13 Akôc gauc ŋapep pi
lauwhê naŋ sêteŋ mbec têŋ
Anötö magoc sêuŋ gêŋ dom.
Mac aŋyalê dom bu iŋ lêŋ so,
a?
14 Ŋamalac si lêŋ sêmbo-
ŋga tôc sake asê pi gêŋ
dindec? Ŋgac daŋ bu ndê
kêclauŋ baliŋ, dec dasôm
sake? Dalic gitôm gêŋ
mayaŋ-ŋga. Yomandô, me?
15 Ma awhê daŋ bu ndê
kêclauŋ baliŋ, naŋ dasôm
sake? Dasôm bu gêŋ dau po
iŋ ndê waê sa. Bu Anötö kêŋ
kêclauŋ baliŋ têŋ lauwhê
bu êŋgatöc ŋac si ŋagôlôŋ
ahuc.
16 Lau daŋ bu sêseŋ yom
dec ma sêsôc ŋapu dom, dec
wasôm têŋ ŋac bu yac ma
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ
hoŋ taŋkuc lêŋ tigeŋ dindec,
ma lêŋ daŋ tiyham yêc dom.

Lau Korin-ŋga seŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋa lêŋ so

17 A ö bu wasôm yom pi
mac nem lêŋ akac daôm
sa tu alic om-ŋga. Aö
wampiŋ mac pi lêŋ dinaŋ
dom, magoc wandic yomsu
mac. Mac nem lêŋ dau so,
ma gêm gôlôwac dabuŋ sa
dom.
18 Gêŋ ŋamata-ŋga aö
gaŋgô ŋawaê bu têŋ ndoc
mac akac daôm sa, naŋ mac
awhê daôm kôc-kôc. Ma
aö gauc gêm bu ŋawaê naŋ
gaŋgô, naŋ yom tasaŋ dom,
magoc yom ŋandô.
19 Iŋ solop dom bu mac
awhê daôm kôc-kôc êŋkuc
gêŋ nom-ŋga, magoc mac
nem lêŋ ti sakiŋ bu whê mac
kôc-kôc ma tôc asê bu lau
nde sêkêŋ whiŋ ŋaŋga ma
lau nde sêkêŋ whiŋ gwalec,
dec iŋ lêŋ solop.
20 Têŋ têm mac akac daôm
sa bu aneŋ Pômdau ndê
Mwasiŋ, naŋ mac gauc gêm
bu aŋ ŋapep. Magoc aö
wasôm bu gêŋ naŋ mac aŋ,
naŋ Pômdau ndê Mwasiŋ
dom.
21 Bu têŋ ndoc mac bu
aneŋ gêŋ, naŋ mac hoŋ aŋ
têŋtêŋ e lau ŋatô gêŋ yô ŋac,
magoc lau ŋatô sênôm gêŋ e
kêŋiŋ ŋac.
22 Bocke? Mac nem andu
sêlhac dom, a? Gitôm
bu mac aneŋ ti anôm gêŋ
yêc nem andu muŋ su, goc
akac daôm sa. Mac nem
lêŋ aneŋ Mwasiŋ Dabuŋ-ŋga
tôc asê bu mac apu nem
asidôwai naŋ sêmbo Anötö
ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
ma alic ŋayham bu akôm lau
ŋalôm sawa maya sa. Aö
wasôm yom bocke têŋ mac?
Mac gauc gêm bu aö wampiŋ
mac pi gêŋ dinaŋ, a? Mba
andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasiŋ Dabuŋ

(Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

23 Bu yom naŋ aö gac dulu
têŋ mac pi Mwasiŋ Dabuŋ,
naŋ Pômdau dau kêŋ têŋ aö
bocdec bu. Têŋ ôbwêc naŋ

Judas hoc Pômdau Yisu asê,
naŋ Yisu kôc bolom sa,
24 gêm daŋge Anötö, ma
pô kôc goc sôm, “Aö neŋ
ŋandô dau dec, naŋ wakêŋ
tu mac-ŋga. Aneŋ gêŋ din-
dec tu bu gauc nem aö-ŋga.”
25 Ŋac seŋ gêŋ daneŋ-ŋga
su, ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ kôc la-
clhu wain-ŋga daŋ ma sôm,
“Iŋ dindec aneŋ dac, naŋ
aö wakêc siŋ tu wamatiŋ
pwac wakuc-ŋga. Têm hoŋ
naŋ mac bu anôm wain
mwasiŋ dindec-ŋga tiyham,
naŋ akôm tu bu gauc nem
aö-ŋga.”
26 Gauc nem Pômdau ndê
yom dinaŋ ŋapep, bu têm
bocke naŋ mac bu aneŋ
bolom ti anôm wain Mwasiŋ
Dabuŋ-ŋga tiyham e iŋ mbu
meŋ, naŋ gitôm mac ahoc iŋ
ndê mbac ndu ŋawaê asê.

Daneŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋambwa dom

27 Bocdinaŋ dec asa naŋ bu
neŋ bolom dau me nôm yêc
Pômdau ndê laclhu, magoc
gauc gêm ŋahu ti toc sa
ŋapep dom, naŋ kôm giso pi
Pômdau ndê ŋandô ti dac.
28 Lau tigeŋ-tigeŋ hoŋ
sêtôc gwaniŋ dau si lêŋ
muŋ su, goc sêneŋ bolom
ti sênôm yêc laclhu.
29 Ŋahu bu asa naŋ bu
neŋ ti nôm magoc iŋ ndê
gauc sa ŋapep pi Pômdau
ndê ŋandô dom,* naŋ oc tap
Anötö ndê matôc sa tu iŋ
ndê lêŋ neŋ Mwasiŋ Dabuŋ-
ŋga.
30 Tu dinaŋ-ŋga dec mac
nem lau daêsam licwalô
mbasi ma gêmbac kôm ŋac,
ma ŋatô sêmbac ndu su.
31 Yac bu taŋsahê dauŋ
ŋapep, dec oc datap
Pômdau ndê matôc kaiŋ
dinaŋ sa dom.
32 Magoc Pômdau kêŋ
ŋawapac têŋ yac ti kêmatôc
yac tu bu danem dauŋ kwi
e dandiŋaŋ dawhiŋ lau sac
nom-ŋga dom.
33 Bocdinaŋ aneŋ
asidôwai, aŋgô ŋapep. Têŋ
ndoc mac akac daôm sa bu
aneŋ Mwasiŋ Dabuŋ, naŋ
ayob bu akôm ŋalêŋ naŋ toc
asidôwai hoŋ sa ŋapep.
34 Ŋamalac daŋ bu gêŋ yô
iŋ basô, naŋ neŋ gêŋ yêc ndê
andu muŋ. Ma bocdinaŋ têŋ
ndoc mac akac sa, naŋ oc
tôm dom bu atap Pômdau
ndê matôc sa tu akôm gêŋ
bambaliŋ-ŋga. Gauc nem
yom dinaŋ, ma têŋ ndoc aö
watêŋ mac waloc, naŋ oc
wawhê gêŋ ŋatô sa têŋ mac
tiyham.

12

Ŋalau Dabuŋ ndê Mwasiŋ Ŋalôm-ŋga

1 O asidôwai, yêc mac nem
bapia, mac ato yom ŋatô pi

* **11:29** Lau ŋatô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê ŋandô’ hêganôŋ gôlôwac dabuŋ (tôm iŋ to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kêŋ puc lau naŋ seŋ Mwasiŋ Dabuŋ magoc sêtoc si asidôwai sa ŋapep dom (11:17-22). Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ Yisu dau ndê ŋandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kêŋ puc lau naŋ sêlic sac gitôm gêŋ ŋambwa ma seŋ Mwasiŋ Dabuŋ, bu lau dau sêŋyalê dom bu gêŋ dau piŋ ŋac dôŋ sem damiŋ Yisu ndê ŋandô.

Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ,
ma kwahic dec aö bu wato
yom bu wawhê mac nem
gauc sa ŋapep.
2 Mac aŋyalê ŋalêŋ naŋ
Sadaŋ gêm gôliŋ mac nem
gauc têŋ têm mac akêŋ whiŋ
su dom, ma wê mac asa
lêŋ anem akiŋ anötöi gwam
awha mba-ŋga.
3 Tu dinaŋ-ŋga dec mac oc
atôm bu aŋyalê yom naŋ aö
bu wasôm têŋ mac bocdec
bu. Anötö ndê Ŋalau bu
nem gôliŋ ŋamalac daŋ ndê
whasuŋ, dec iŋ oc tôm dom
bu sôm bu, “Aö wapucbo
Yisu.” Ma ŋamalac naŋ
Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ iŋ
dom, naŋ oc tôm dom bu hoc
yom asê ma sôm bu, “Yisu iŋ
Pômdau.”
4 Yac datap mwasiŋ tidau-
tidau sa, magoc meŋ akêŋ
Ŋalau tigeŋ.
5 Ma yac tam akiŋ Pômdau
ŋalêŋ tidau-tidau, magoc
tam akiŋ Pômdau tigeŋ.
6 Ma yac dakôm gweleŋ
tidau-tidau tu danem akiŋ
Anötö-ŋga, magoc Anötö
tigeŋ kôm gweleŋ yêc yac
hoŋ neŋ ŋalôm, ma kêŋ
ŋaclai têŋ yac bu dakôm gêŋ
dau.
7 Ma gêŋ hoŋ naŋ lau
tigeŋ-tigeŋ sêkôm ŋa Ŋalau
ndê ŋaclai, naŋ Anötö kêŋ
tu bu êmwasiŋ yac lau hoŋ
naŋ dambo gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, ma puc yac hoŋ dôŋ.

8 Ŋalau Dabuŋ kêŋ yom
ti gauc têŋ ŋamalac daŋ bu
hoc asê têŋ gôlôwac dabuŋ.
Ma Ŋalau tigeŋ dinaŋ kêŋ
gauc têŋ ŋamalac daŋ tiy-
ham, bu êŋyalê gêŋ naŋ
ŋahu sip ŋalôm gi, ma sôm
asê têŋ lau.
9 Ŋamalac daŋ oc tap
mwasiŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga-
ŋga sa, ma daŋ tiyham
oc tap mwasiŋ kôm lau ti
gêmbac ŋayham sa-ŋga yêc
Ŋalau tigeŋ dinaŋ.
10 Ŋamalac daŋ oc kôc
ŋaclai bu kôm gêŋ dalô, ma
daŋ oc kôc mwasiŋ tu hoc
yom asê tôm lau propet-ŋga.
Daŋ tiyham oc kôc mwasiŋ
bu êŋyalê bu lau naŋ sêhoc
yom asê, naŋ Ŋalau Dabuŋ
gêm gôliŋ ŋac, me ŋalau
daŋ dau-ŋga daŋ gêm gôliŋ
ŋac. Ma daŋ oc kôc mwasiŋ
bu sôm yom awha wakuc-
ŋga naŋ iŋ kêyalê muŋ su
dom. Ma ŋamalac daŋ tiy-
ham oc tap mwasiŋ sa bu
êŋyalê yom awha wakuc-
ŋga kaiŋ dinaŋ ma nem kwi.
11 Gweleŋ tidau-tidau hoŋ
dinaŋ meŋ akêŋ Ŋalau tigeŋ
dinaŋ, naŋ gic sam iŋ ndê
mwasiŋ ti ŋaclai têŋ lau
tigeŋ-tigeŋ tôm iŋ dau gêlic
ŋayham.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêti gôlôwac dabuŋ tigeŋ

12 Alic su naŋ. Ŋamalac
daŋ ndê ŋandô tigeŋ, magoc
iŋ amba ti gahi ma tandô
ma ŋagêŋ daêsam. Magoc
gêŋ hoŋ dinaŋ sêyêc têŋtêŋ
dom, sêyêc ŋandô tigeŋ di-
naŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ, yac
lau naŋ dambo Kilisi ndê
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ
dati ŋandô tigeŋ.

13 Bu Anötö kêku yac ŋa
Ŋalau Dabuŋ ma piŋ yac
dôŋ dati gôlôwac dabuŋ
tigeŋ. Yac neŋ lau ŋatô lau
Israel-ŋga, ma ŋatô ŋac lau
gameŋ apa-ŋga. Ŋatô sem
akiŋ ŋadaui nom-ŋga, ma
ŋatô sem akiŋ dom. Magoc
yac hoŋ dakôc Ŋalau tigeŋ
sip yac neŋ ŋalôm têŋtêŋ.

14 Ma ŋamalac daŋ ndê
ŋandô ŋagêŋ hoŋ kaiŋ tigeŋ
dom. Gêŋ tidau-tidau sêyêc
ŋandô tigeŋ dinaŋ.
15 Iŋ ndê gahi bu sôm bu,
“Aö amba dom, bocdinaŋ
gati ŋandô ŋagêŋ daŋ dom,”
dec yom dau oc kac gahi dau
su yêc ŋandô dinaŋ dom.
16 Me iŋ ndê daŋgasuŋ
bu sôm bu, “Aö tandô dom,
bocdinaŋ gati ŋandô ŋagêŋ
daŋ dom,” dec yom dau oc
kac daŋgasuŋ su yêc iŋ ndê
ŋandô dom.
17 Ma gêŋ hoŋ naŋ sêyêc
yac neŋ ŋandô bu tanôŋ
hoŋ, dec oc daŋgô yom
ŋalêŋ bocke? Ma gêŋ hoŋ
naŋ sêyêc yac neŋ ŋandô bu
daŋaŋsuŋ hoŋ, dec oc daŋgu
gêŋ ŋamalu ŋalêŋ nde?
18 Magoc yac neŋ ŋandô
iŋ bocdinaŋ dom. Anötö
dau kêmasaŋ yac neŋ ŋandô
ŋagêŋ tidau-tidau hoŋ tôm
iŋ dau gêlic ŋayham.
19 Ma yac neŋ ŋandô
ŋagêŋ hoŋ bu kaiŋ tigeŋ, dec
yac oc dambo ŋalêŋ bocke?
Oc tôm dom bu dambo.
20 Magoc yac ŋagêŋ
daêsam sêyêc ŋandô tigeŋ
dinaŋ ŋalôm, dec dambo
ŋayham.
21 Oc tôm dom bu tandô
sôm têŋ amba, “Am bu mbo
dom, aö wambo ŋayham
eŋ.” Ma tôm dom bu
ŋagôlôŋ sôm têŋ gahi, “Am
bu mbo dom, oc wambo
ŋayham eŋ.”
22 Mba andô! Yac ŋagêŋ
ŋatô dalic bu gêŋ licwalô
mba, tigeŋ gêŋ dau bu yêc
dom, dec oc dambo ŋayham
dom.
23 Ma ŋandô ŋagêŋ ŋatô
naŋ dalic bu gêŋ waêmba,
naŋ datoc sa têŋ ndoc dakôm
ahuc ŋa po. Ma ŋagêŋ
naŋ dalic bu gêŋ mayaŋ-
ŋga, naŋ dakôm ahuc ti
dayob ŋapep.
24 Magoc ŋagêŋ ŋatô naŋ
dalic bu gêŋ ŋayham tu
lau sêlic-ŋga, naŋ sêpônda
gôlôŋ dom, ma dakôm ahuc
dom. Anötö dau kêmasaŋ
yac ŋagêŋ hoŋ dinaŋ, ma
toc gêŋ ŋambwa-ŋambwa sa
kêlêc.
25 Iŋ kêmasaŋ ŋamalac
ŋalêŋ dinaŋ tu bu ŋagêŋ
hoŋ sênem ŋandô tigeŋ di-
naŋ sa, ma sêwhê dau kôc-
kôc dom.
26 Yac ŋagêŋ daŋ bu
êŋsahê ŋandê, dec ŋagêŋ
hoŋ oc sêŋsahê ŋandê
sêwhiŋ. Ma ŋagêŋ daŋ bu
tap waê sa, dec ŋagêŋ hoŋ
oc atac ŋayham sêwhiŋ.

27 Aŋgô su naŋ! Mac lau
tigeŋ-tigeŋ hoŋ ati Kilisi ndê
ŋandô tigeŋ, naŋ gôlôwac
dabuŋ.
28 Ma Anötö kêyaliŋ lau sa
yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm
bocdec bu. Lau ŋamata-
ŋga ŋac lau aposel, lau

tilu-ŋga lau propet, ma
lau titö-ŋga iŋ kêŋ ŋac bu
sêndôhôŋ gôlôwac dabuŋ.
Ma iŋ kêmwasiŋ lau ŋatô
bu sêkôm gêŋ dalô, ŋatô
sêkôm lau gêmbac ŋayham
sa, ŋatô bu sênem lau sa,
ma ŋatô bu sênem gôliŋ
gôlôwac dabuŋ. Ma ŋatô
sêtap mwasiŋ sêsôm yom
awha wakuc-ŋga sa.
29 Mac gauc gêm bocke?
Iŋ kêmwasiŋ lau hoŋ tu
bu sêti aposel, a? Ŋac
hoŋ sêti propet, a? Ŋac
hoŋ kêdôhôŋwaga, a? Hoŋ
sêkôm gêŋ dalô, a?
30 Ŋac hoŋ sêtap mwasiŋ
sêkôm gêmbac ŋayham sa-
ŋga, a? Ŋac hoŋ sêkôc
mwasiŋ sêsôm yom awha
wakuc-ŋga me sênem yom
awha wakuc kwi-ŋga, a?
Mba andô!
31 Bocdinaŋ dec aö wasôm
têŋ mac, bu tamkwê mwasiŋ
ŋandô naŋ oc nem lau hoŋ
sa êŋlêc. Ma lêŋ naŋ kwahic
dec aö bu watôc têŋ mac naŋ
hôc gêlêc lêŋ hoŋ su.

13

Mêtê ŋandô atac whiŋ-ŋga

1 Aö bu watôm bu wasôm
ŋamalac si yom ma aŋela si
yom, magoc mêtê atac whiŋ-
ŋga m ba yêc aö, naŋ aö
gatôm geŋgeleŋ me oŋ naŋ
taŋ ŋambwa.
2 Ma aö bu wahoc yom
asê gitôm propet, ma bu
waŋyalê gêŋ hoŋ naŋ ŋahu
sip ŋalôm gi, ma watap gauc
atu sa pi gêŋ hoŋ, ma bu
wakêŋ whiŋ ŋaŋga tôm bu
wasôm têŋ lôc daŋ bu puc
dau sa ma lom gameŋ wakuc
ndi, tigeŋ mêtê atac whiŋ-
ŋga mba yêc aö, dec aö
gatôm gêŋ ŋambwa.
3 Ma aö bu wakêŋ aneŋ
gêŋ hoŋ tu wanem lau
ŋalôm sawa sa-ŋga, me
wakêŋ dauŋ sambuc tu
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
e tôm ŋacyo sêkêŋ ya neŋ aö
su, magoc mêtê atac whiŋ-
ŋga bu mba yêc aö, dec oc
tôm dom bu wapo dauŋ sa tu
gêŋ hoŋ dinaŋ ŋadaŋ-ŋga.
4 Mêtê atac whiŋ-
ŋga ŋandô ŋahu bocdec.
Ŋamalac naŋ mêtê atac
whiŋ-ŋga kêsalê iŋ ahuc,
naŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ,
ma kêmwasiŋ lau. Iŋ gêm
lêmuŋ lau ŋatô dom, ma
sôm yom toc dau sa-ŋga me
po dau sa ŋambwa dom.
5 Iŋ kôm gêŋ mayaŋ-
ŋga dom, gauc gêm gêŋ
tu êmwasiŋ dau-ŋga kêlêc
dom, ma atac ŋandê ŋagahô
dom. Ma iŋ hê yom dôŋ pi
sac naŋ lau sêkôm têŋ iŋ,
naŋ dom.
6 Mêtê naŋ so lêŋ gitêŋ,
naŋ ŋadaŋ oc kôm iŋ atac
ŋayham dom, magoc iŋ oc
atac ŋayham tu lau hoŋ naŋ
sêŋkuc yom ŋandô-ŋga.
7 Iŋ oc hôc kisa ti atac pa
su. Iŋ oc hu iŋ ndê kêŋ whiŋ
ti gêŋ bocke naŋ iŋ takwê,
naŋ siŋ dom, ma ŋawapac
daŋ oc ku iŋ dulu dom.
8 Mêtê atac whiŋ-ŋga oc
yêc ŋapaŋ. Magoc mêtê
dahoc yom asê gitôm propet-
ŋga oc pacndê. Ma mêtê

dasôm yom awha wakuc-
ŋga ma gauc pi gêŋ naŋ
ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc
sêniŋga.
9 Ŋahu bu têŋ têm kwahic
dec-ŋga yac taŋyalê gêŋ hoŋ
timala dom, ma yom naŋ lau
propet sêhoc asê, naŋ tôc
gêŋ hoŋ asê timala dom.
10 Magoc têŋ ndoc Yisu
mbu meŋ, naŋ iŋ oc ndic
dabiŋ gêŋ hoŋ, ma mêtê
hoŋ naŋ kwahic dec dakôm
timala dom, naŋ oc pacndê.
11 Têŋ têm naŋ aö gambo
balê, naŋ gasôm yom gitôm
balê, ma kayalê gêŋ gitôm
balê, ma gakôc gauc gitôm
balê. Magoc têŋ ndoc aö gati
ŋgac su, naŋ gahu balêkoc si
mêtê siŋ.
12 Kwahic dec yac taŋyalê
gêŋ hoŋ yêc awê dom, gitôm
datôc gwaniŋ sip busunôm*
ŋadauŋ-dauŋ daŋ. Magoc
têŋ têm ŋambu-ŋga yac oc
dalic gêŋ hoŋ yêc awê eŋ.
Kwahic dec aö kayalê gêŋ
timala dom, magoc tiŋambu
aö oc waŋyalê gêŋ hoŋ
timala, tôm Anötö kêyalê aö
e pi sa timala eŋ têŋ kwahic
dec.
13 Mêtê atu tö kwahic dec
sêyêc, mêtê dakêŋ whiŋ-
ŋga, mêtê dakêŋ bataŋ-ŋga,
ma mêtê atac whiŋ-ŋga.
Magoc mêtê atac whiŋ-ŋga
tiŋamata mêtê hoŋ.

14

Taŋkwê mwasiŋ naŋ tôm bu puc gôlôwac dabuŋ dôŋ

1 Bocdinaŋ asap mêtê atac
whiŋ-ŋga dôŋ, ma tamkwê
Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ
tidau-tidau. Ma tamkwê
mwasiŋ bu ahoc yom asê
nditôm lau propet hôc gêlêc
mwasiŋ ŋatô su.
2 Bu Ŋalau ndê mwasiŋ
dasôm yom awha wakuc-
ŋga iŋ gêŋ ŋamata-ŋga
dom. Ŋamalac naŋ sôm
yom awha wakuc-ŋga, naŋ
ndê yom yêc iŋ ma Anötö
ŋasawa, ma lau daŋ oc s
êŋyalê dom. Iŋ sôm yom
naŋ ŋahu yêc siŋ dau, tôm
Ŋalau Dabuŋ kac iŋ.
3 Magoc ŋamalac naŋ
hoc yom asê gitôm propet,
naŋ ndê yom gitôm bu po
gôlôwac dabuŋ sa, ma êŋgilí
ŋac bu sêlhac ŋaŋga ma
nem malô ŋac si ŋalôm.
4 Ŋamalac naŋ sôm yom
awha wakuc-ŋga, naŋ ndê
yom dau gêm iŋ tawasê
sa, magoc ŋamalac naŋ hoc
yom asê gitôm propet, naŋ
ndê yom oc tôm bu po
gôlôwac dabuŋ hoŋ sa.
5 Aö tac whiŋ bu mac
hoŋ asôm yom awha wakuc-
ŋga, tigeŋ aö tac whiŋ
kêlêc bu mac ahoc yom asê
atôm propet. Bu ŋamalac
naŋ hoc yom asê gitôm
propet, naŋ ndê mwasiŋ hôc
gêlêc iŋ naŋ sôm yom awha
wakuc, naŋ ndê su. Magoc
ŋamalac daŋ bu mbo mac
nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
naŋ kôc mwasiŋ bu nem
yom awha wakuc-ŋga kwi
têŋ mac, dec yom dau oc tôm

* **13:12** Busunôm - lau ŋatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu 'mirror.'

bu nem mac sa, tôm yom naŋ ŋamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga ŋahu

6 O asidôwai, aŋgô su naŋ. Aö bu watêŋ mac waloc, ma wasôm yom têŋ mac ŋa awha wakuc daŋ, dec oc wanem mac sa ŋalêŋ bocke? Ti geŋ aö bu waloc ma Ŋalau Dabuŋ kêŋ yom têŋ aö, tu bu wahoc asê têŋ mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandôhôŋ mac-ŋga me wahoc asê gitôm propet, dec aneŋ yom dau oc nem mac sa.

7 Akôc gauc pi gêŋ naŋ dakôc tu danem wê sipŋga, gitôm gasuc me gita. Ŋamalac daŋ bu yu me ndic ŋapep dom, dec asa oc tôm bu êŋyalê wê dau ŋawa?

8 Ma ŋgac ndic dahuc-ŋga bu ndic ŋapep dom, dec asa oc êmasaŋ dau tu ndic siŋŋga?

9 Ma mac lau naŋ asôm yom awha wakuc-ŋga yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ bocdinaŋ. Bu yom kaiŋ dinaŋ ŋahu yêc awê dom, ma lau oc sêŋyalê ŋalêŋ bocke? Mac oc asôm yom dau tôm gêŋ ŋakêcsia ŋambwa-ŋambwa.

10 Lau nom-ŋga si awha têŋtêŋ daêsam yêc, ma lau naŋ sêsôm dau si awha, naŋ sêŋyalê ŋahu.

11 Ŋgac daŋ bu sôm dau ndê awha ma aö bu waŋyalê ŋahu dom, dec aö walic iŋ gitôm ŋgac apa, ma iŋ oc lic aö bu ŋgac apa bocdinaŋ.

12 Ma yêc mac-ŋga bocdinaŋ. Mac tamkwê Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ, bocdinaŋ dec tamkwê mwasiŋ naŋ tôm bu po gôlôwac dabuŋ sa, naŋ hôc gêlêc mwasiŋ ŋatô, tu bu akôm gôlôwac dabuŋ êŋsôwec tiatu.

13 Bocdinaŋ dec ŋamalac naŋ sôm yom awha wakucŋga, naŋ teŋ mbec bu Anötö kêŋ mwasiŋ nem yom dau kwi-ŋga têŋ iŋ whiŋ maŋ.

14 Bu têŋ ndoc aö gateŋ mbec ŋa yom awha wakucŋga, naŋ aö dauŋ neŋ gatuŋ teŋ mbec, magoc aneŋ gauc kêkuc mbec dau dom.

15 Bocdinaŋ aö oc wakôm sake? Aö wateŋ mbec ŋa awha wakuc naŋ aneŋ gatuŋ kêyalê, ma wateŋ mbec ŋa aö dauŋ neŋ awhaŋ naŋ kayalê ŋahu, naŋ whiŋ. Aö wanem wê awha wakuc naŋ aneŋ gatuŋ kêyalê, ma wanem wê ŋa dauŋ neŋ awhaŋ naŋ kayalê ŋahu, naŋ whiŋ.

16 Am bu êmpiŋ Anötö ŋa yom awha w akuc-ŋga, tôm nem gatôm kêyalê, ma ŋamalac daŋ bu mbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm naŋ kêyalê awha dau dom, dec iŋ oc tôm dom bu sôm, “Yomandô,” têŋ ndoc am gic bata nem yom. Ŋahu bu iŋ gêm gauc yom naŋ am sôm.

17 Am daôm gêm d aŋge Anötö ŋapep, magoc am nem yom gêm ŋamalac dinaŋ sa dom.

18 Aö gam daŋge Anötö bu
iŋ kêŋ mwasiŋ wasôm yom
awha wakuc-ŋga têŋ aö hôc
gêlêc mac hoŋ su.
19 Magoc têŋ têm naŋ
aö gambo gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, naŋ aö tac whiŋ bu
wasôm yom naŋ lau hoŋ
sêŋyalê, tu bu wandôhôŋ
ŋac-ŋga. Aö bu wasôm yom
ŋalhô amaŋdaŋ naŋ ŋahu
yêc awê, naŋ hôc gêlêc bu
wasôm yom awha wakuc-
ŋga ŋalhô 10,000, naŋ lau
hoŋ sêŋyalê ŋahu dom.
20 O asidôwai hac. Akôc
gauc ŋapep, atôm lau atu-
tu. Akôc gauc atôm balêkoc
sauŋ dom. Ambo atôm
balêkoc dedec tu gêŋ tigeŋ-
ŋga, naŋ tu ambo ahê lêŋ
sac-ŋga.
21 Gauc nem yom naŋ
Pômdau sôm, naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Aö waŋkiŋ lau apa sênem
aö awhaŋ ma wakêŋ puc
lau dindec ŋa lau apa
dau awha. Magoc ŋac
oc sêkêŋ daŋga aö dom,
tôm sêkêŋ daŋga aneŋ
yom muŋ su dom. *[Ais
28:11-12]*

22 Pômdau kêŋ lau naŋ
sêsôm yom awha apa gitôm
gêŋ dalô kaiŋ daŋ, bu kêŋ
puc lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ
whiŋ iŋ dom. Ma mwasiŋ
dasôm yom awha wakuc-
ŋga iŋ kaiŋ tigeŋ. Anötö kêŋ
gitôm gêŋ dalô tu lau naŋ
sêkêŋ whiŋ dom-ŋga. Iŋ
kêŋ tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga-
ŋga dom. Magoc mwasiŋ
dahoc yom asê tôm propet-
ŋga, naŋ iŋ kêŋ tu lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga-ŋga. Iŋ kêŋ tu lau
naŋ sêkêŋ whiŋ dom naŋ-
ŋga dom.*
23 Bocdinaŋ, mac lau akêŋ
whiŋ-ŋga bu akac daôm sa
ma mac hoŋ bu asôm yom
awha wakuc-ŋga, ma lau
ŋatô naŋ sêkêŋ whiŋ dom
me si gauc sa pi gêŋ dau
dom, naŋ bu sêmbo sêwhiŋ
mac, dec ŋac oc sêsôm sake?
Ŋac oc sêsôm bu mac nem
gauc kêŋsôŋ.
24 Magoc mac hoŋ bu ahoc
yom asê atôm propet têŋ
ndoc lau kaiŋ dinaŋ sêmbo
sêwhiŋ mac, dec mac nem
yom oc kuŋ ŋac si ŋalôm e
sêŋyalê bu sic waê bu sêtap
matôc sa tu ŋac si mêtê sac-
ŋga.
25 Ma yom pi ŋac si mêtê
sac, naŋ ŋac gauc gêm bu
sêsiŋ yêc ŋac si ŋalôm, naŋ
mac nem yom oc puc asê
tiawê. Ma bocdinaŋ ŋac oc
sêpôŋ haduc aŋgô andô têŋ
nom ma sêtoc Anötö sa. Ma
ŋac oc sêsôm asê bu, "Anötö
mbo whiŋ mac, yomandô!"

*Pol whê ŋagôliŋ om-ŋga
sa*

* **14:22** Aisaya ndê yom, naŋ Pol to yêc ŋabatiŋ 21, naŋ hêganôŋ lau apa naŋ Pômdau kêkiŋ bu sêŋgwiniŋ lau Israel-ŋga naŋ sêsôc iŋ ŋapu ti sêkêŋ whiŋ iŋ dom. Pol gêm dôhôŋ lau apa awha, naŋ lau Israel si ŋacyo dinaŋ sêsôm, ma mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga. Lau Israel-ŋga sêkac si ŋalôm kwi tu lau apa si yom-ŋga dom, ma Pol bu tôc asê bu ŋalêŋ tigeŋ, yom awha wakuc oc nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sa dom, me kac si ŋalôm kwi e sêti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom. Ŋabatiŋ 23 whê gêŋ dau sa tiawê.

26 Bocdinaŋ asidôwai, têŋ
ndoc mac akac daôm sa tu
alic om-ŋga, naŋ lau ŋatô
sêkôc wê sêmeŋ, lau ŋatô
sêkôc yom bu sêndôhôŋ lau,
lau ŋatô sêkôc yom naŋ
Ŋalau Dabuŋ hoc asê têŋ
ŋac, ŋatô sêsôm yom awha
wakuc-ŋga, ma ŋatô sênem
yom awha wakuc-ŋga dau
kwi. Gêŋ hoŋ naŋ mac bu
akôm, naŋ akôm tu apuc
gôlôwac dabuŋ hoŋ dôŋ-
ŋga.
27 Lau bu sêsôm yom awha
wakuc-ŋga, dec lu me tö
sêsôm goc tôm. Daŋ sôm
e pacndê, goc ŋamalac tilu-
ŋga sôm ndê. Ma ŋamalac
daŋ nem ŋac si yom dau kwi
maŋ.
28 Magoc ŋamalac nem y
om dau kwi-ŋga daŋ bu mbo
dom, goc ŋamalac naŋ tac
whiŋ bu sôm y om awha
wakuc-ŋga nem dau dôŋ yêc
gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Tôm
bu iŋ sôm iŋ ndê yom awha
wakuc-ŋga têŋ ndoc iŋ mbo
tawasê, ma yom dau yêc iŋ
ma Anötö ŋasawa.
29 Ma lau bu sêhoc
yom asê sêtôm propet yêc
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, dec
lu me tö sêhoc yom asê, ma
lau hoŋ sêkêŋ daŋga ŋapep
ma sêŋsahê yom dau.
30 Ŋamalac daŋ bu ndöc
mac ŋalôm, ma Ŋalau
Dabuŋ bu hoc yom daŋ asê
têŋ iŋ, dec ŋamalac naŋ sôm
yom mbo, naŋ hu siŋ ma kêŋ
ŋasawa têŋ ŋamalac dinaŋ
bu sôm yom dau asê.
31 Gitôm bu mac hoŋ ahoc
yom asê atôm propet aô
daôm aô daôm, bu andôhôŋ
ti apuc gôlôwac dabuŋ hoŋ
dôŋ.
32 Lau naŋ sêtap mwasiŋ
sa bu sêhoc yom asê sêtôm
propet, naŋ sêtôm bu sênem
gôliŋ dau si lêŋ sêhoc yom
dau asê-ŋga.
33 Bu Anötö tec bu iŋ ndê
lau sêkôm gêŋ bambaliŋ. Iŋ
Anötö yom malô-ŋga.
Anötö ndê gôlôwac dabuŋ
hoŋ sêŋkuc lêŋ tigeŋ bocdec
bu.
34 Têŋ ndoc mac akac sa
tu alic om-ŋga, naŋ lauwhê
sêsôm yom dom sic ŋawaê.
Ŋac sêsôc lauŋgac ŋapu
tôm yomsu sôm, ma sênem
dau dôŋ.
35 Awhê daŋ bu ŋgô yom
daŋ naŋ iŋ kêyalê ŋahu
dom, naŋ nem dau dôŋ e om
pacndê, ma ndac nakweŋ
têŋ ndoc iŋlu sêmbo si
andu. Iŋ bu sôm yom yêc
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ
gêŋ mayaŋ-ŋga.
36 Mac lau Korin-ŋga bu
atec aneŋ yom dindec, goc
wandac mac bocdec bu.
Anötö kêŋ ndê yom têŋ mac
tamwasêm, me kêŋ têŋ mac
muŋ bu andic dulu têŋ lau
ŋatô, a?
37 Asa naŋ gauc gêm bu
iŋ propet daŋ, me tap Ŋalau
Dabuŋ ndê mwasiŋ sa kêlêc,
naŋ êŋyalê bu yom naŋ gato
têŋ mac, naŋ Pômdau dau
ndê yatu.
38 Ŋamalac daŋ bu kôc
aneŋ yom sa dom, naŋ
Pômdau oc kôc iŋ sa dom.
39 Bocdinaŋ aneŋ
asidôwai, tamkwê mwasiŋ

bu ahoc yom asê atôm lau
propet, ma alhac lau naŋ
sêsôm yom awha wakuc-
ŋga, naŋ ahuc dom.
40 Magoc têŋ ndoc mac bu
alic om, naŋ akôm gêŋ hoŋ
ŋapep ma aŋkuc lêŋ solop.

15

Pol puc yom naŋ iŋ hoc asê pi Yisu, naŋ dôŋ

1 O asidôwai, aö bu wawhê
mac nem gauc sa tiyham pi
ŋawaê ŋayham naŋ gahoc
asê têŋ mac muŋ su. Mac
akôc ŋawaê dau sa, ma ti
mac nem akêŋ whiŋ ŋahu.
2 Ŋawaê ŋayham naŋ ga-
hoc asê têŋ mac, naŋ tôc
lêŋ Anötö nem mac si-ŋga
asê, ma bocdinaŋ dec asap
dôŋ ŋapaŋ. Mac bu asap
dôŋ dom, dec mac nem akêŋ
whiŋ oc tisac ma ŋandô
mbasi.
3 Bu yom naŋ gac dulu têŋ
mac, naŋ kêkuc yom naŋ aö
dauŋ gaŋgô muŋ su. Ma
yom naŋ atu ma tiŋamata
aneŋ yom hoŋ, naŋ bocdec
bu. Kilisi mbac ndu tu yac
neŋ sac-ŋga, tôm yom naŋ
sêto yêc, naŋ sôm.
4 Lau sêŋsuhuŋ iŋ, ma têŋ
bêc titö-ŋga Anötö uŋ iŋ sa,
tôm sêto yêc naŋ.
5 Goc iŋ hoc dau asê têŋ
Pita, ma têŋ lau ŋatô naŋ
sêmbo †ŋgacsêŋomi 12 si
toŋ.
6 Ma tiŋambu iŋ hoc dau
asê têŋ asidôwai toŋ atu naŋ
sêmbo sêwhiŋ dau. Ŋac
lau daêsam, sêhôc gêlêc 500
su. Kwahic dec ŋac si lau
ŋatô sêmbac ndu su, magoc
daêsam gacgeŋ sêmbo tali.
7 Tiŋambu iŋ hoc dau asê
têŋ Jems ma têŋ lau aposel
hoŋ.
8 Ma tiŋambu andô iŋ hoc
dau asê têŋ aö dauŋ, naŋ
gati aposel gitôm balêkoc
naŋ dinda kôc so ndê têm.
9 Bu aö galic dauŋ tôm lau
aposel si ŋgac ŋambu-ŋga
solop. Sêsam aö bu aposel,
magoc aö ŋgac ŋayham dom
bu sêhê ŋaê aposel pi aö.
Ŋahu bu muŋ-ŋga lê aö
gakêŋ kisa Anötö ndê lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga.
10 Magoc tu Anötö
kêmwasiŋ aö-ŋga, dec aö
gati aposel, ma iŋ ndê
mwasiŋ dau meŋ ŋambwa
dom. Mba! Bu aö gakôm
gweleŋ gahoc gêlêc Kilisi
ndê aposel hoŋ su. Magoc
aö dauŋ gakôm dom. Anötö
ndê mwasiŋ puc aö dôŋ, dec
kêŋ ŋaclai têŋ aö bu wakôm
gweleŋ.
11 Bocdinaŋ aŋyalê ŋapep
bu yom naŋ aö gahoc asê pi
Kilisi, ma aposel hoŋ sêhoc
asê, iŋ yom tigeŋ. Ma yom
dau ti mac nem akêŋ whiŋ
ŋahu.

Lau batê oc sêtisa

12 Yac am mêtê ma ahoc
asê bu Anötö uŋ Kilisi sa
akêŋ lau batê-ŋga. Ma bocd-
inaŋ bocke dec mac nem lau
ŋatô sêsôm bu lau batê oc
sêtisa dom?
13 Aŋgô! Iŋ bu yom ŋandô
bu lau batê sêtôm dom bu
sêtisa, dec tôm dom bu Kilisi
dau tisa ma mbo tali tiyham
bocdinaŋ.

14 Ma Kilisi bu tisa su dom,
dec mêtê naŋ yac am, naŋ
oc ŋahu mbasi, ma mac nem
akêŋ whiŋ ŋahu mbasi boc-
dinaŋ.
15 Ma gêŋ daŋ tiyham. Yac
lau aposel am mêtê ma asôm
bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ
lau batê-ŋga. Magoc mac
asôm bu lau batê oc sêtisa
dom. Mac nem yom bu yom
ŋandô, dec mêtê naŋ yac
ahoc asê pi Anötö, naŋ yom
tasaŋ.
16 Bu lau batê bu sêtisa
dom, dec Kilisi dau tisa su
dom.
17 Ma iŋ bu yom ŋandô bu
Anötö uŋ Kilisi sa su dom,
dec mac nem akêŋ whiŋ oc
ŋandô mbasi, ma mac nem
sac gacgeŋ yêc mac-ŋga.
18 Ma Anötö bu uŋ Kilisi sa
su dom, dec lau naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu ma sêmbac ndu
su, naŋ gacgeŋ siŋga su.
19 Tu Kilisi-ŋga dec yac
dakêŋ bataŋ bu Anötö oc uŋ
yac hoŋ sa têŋ têm ŋambu-
ŋga. Yom dau bu yom
ŋandô dom, dec gêŋ naŋ
dakêŋ bataŋ, naŋ gêŋ têm
kwahic dec-ŋga ŋambwa
ma ŋandô mbasi têŋ têm
ŋambu-ŋga. Ma lau hoŋ oc
sêpu yac ma sêlic yac tôm
lau gauc mbasi-ŋga.

20 Magoc Anötö uŋ Kil-
isi sa akêŋ lau batê-ŋga
yomandô. Iŋ gitôm lau hoŋ
naŋ sêmbac ndu su, naŋ si
ŋgac mbêc.
21 Ŋamalac tigeŋ ti
dambac ndu ŋahu. Ma
ŋamalac tigeŋ ti datisa akêŋ
lau batê-ŋga ŋahu.
22 Yomandô! Tu Adam-
ŋga dec yac hoŋ dawêkaiŋ
seŋ dambac ndu-ŋga.
Magoc tu Kilisi-ŋga dec lau
naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ
sêwêkaiŋ seŋ sêmbo tali-
ŋga.
23 Tigeŋ lau naŋ sêmbac
ndu, naŋ oc sêtisa tôm
ŋandoc. Kilisi tisa muŋ,
gitôm gêŋ ŋandô mbêc. Ma
têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, naŋ
lau naŋ sêti iŋ ndê, naŋ oc
sêtisa.
24 Têŋ dinaŋ iŋ oc ndic
bata têm kwahic dec-ŋga,
ma iŋ oc seŋ ŋaclai ti
ŋagôliŋ hoŋ su, ma kêŋ gêŋ
hoŋ sip Damaŋ Anötö amba
bu nem gôliŋ.
25 Bu Kilisi gic waê bu nem
gôliŋ e iŋ kêŋ iŋ ndê ŋacyo
hoŋ sêsôc iŋ gahi ŋapu.
26 Ma ŋacyo ŋambu-ŋga
naŋ iŋ oc seŋ su, naŋ ŋaclai
dambac ndu-ŋga.
27 Sêto yom yêc bocdec bu:
Iŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ
gahi ŋapu. *[BW 8:6]*

Yom dinaŋ pi ‘gêŋ hoŋ,’
naŋ hêganôŋ Anötö dom, bu
Anötö dau kêŋ ŋaclai têŋ
Kilisi pi gêŋ hoŋ.
28 Tigeŋ têŋ ndoc Anötö
ndê Atu dau kêŋ gêŋ hoŋ
sêsôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu su,
naŋ goc iŋ dau oc sôc Anötö
ŋapu. Ma bocdinaŋ Anötö
tigeŋ oc ti ŋadau ma nem
gôliŋ gêŋ hoŋ.

29 Anötö oc uŋ lau batê
sa têŋ têm ŋambu-ŋga,
yomandô. Bu bocdinaŋ
dom, dec tu sake-ŋga lau
ŋatô sêliŋ saŋgu tu lau naŋ

sêmbac ndu su-ŋga?*
30 Ma gauc nem yac lau
aposel. Tu sake-ŋga yac
ahôc ŋawapac ti kisa ŋapaŋ
tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga?
31 O asidôwai. Aö gapo
mac nem waêm sa tu mac
nem akêŋ whiŋ yac neŋ
Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.
Mac aŋyalê bu yom dau
iŋ yom ŋandô, dec aŋyalê
bu yom dec iŋ yom ŋandô
bocdinaŋ. Lau sêkôm bu
sêndic aö ndu tôm bêc hoŋ.
32 Yêc malac Epesas lau
sêkêŋ kisa aö gitôm bôclai
sac, magoc aö gac siŋ têŋ ŋac
ti ŋaŋga. Magoc lau batê
bu sêtisa dom, tôm mac nem
lau ŋatô sêsôm, dec aö neŋ
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
iŋ ŋamalac ŋambwa si gêŋ,
ma oc nem aö sa daŋ dom.
Bu bocdinaŋ dec dakôm tôm
yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Gauc nem gêŋ daneŋ
> ti danôm-ŋga eŋ, bu
> ŋasawa apê eŋ yac
> oc dambac ndu ma
> dandiŋaŋ. *[Ais 22:13]*

33 Ayob daôm bu lau
sêŋsau mac dom. Gauc
nem yom naŋ sêsôm bocdec
bu, “Mac bu ambo awhiŋ
lau naŋ sêkôm mêtê sac,
dec mêtê sac dau oc kôm
mac nem mêtê ŋayham tisac
whiŋ.”
34 Aö wasôm têŋ mac bu
mayam daôm, bu mac nem
lau ŋatô sêsa si lêŋ gitôm
sem gauc Anötö ma sêsap
mêtê sac dôŋ ŋapaŋ. Boc-
dinaŋ akôc gauc ŋapep ma
ahu mêtê sac siŋ gacgeŋ.

Lau oc sêtisa ti ŋamlic kaiŋ bocke?

35 Mboe mac nem lau ŋatô
oc sêndac, “Anötö oc uŋ lau
batê sa ŋalêŋ bocke?” me
“Lau batê oc sêtisa ti ŋamlic
kaiŋ bocke?”
36 Yom dau iŋ yom gauc
mbasi-ŋga. Aŋgô! Gêŋ naŋ
mac asô sip nom, naŋ bu
tibalê dom, dec oc po pi meŋ
dom.
37 Mac bu asô gêŋ ŋamatu
gitôm yaŋgom me gêŋ
ŋawhê ŋatô, dec mac asô
gêŋ dau ŋagatôm naŋ oc po
pi meŋ tiŋambu, naŋ dom,
magoc asô ŋamatu ŋambwa
sip nom.
38 Ma Anötö dau kêŋ gêŋ
ŋagatôm têŋ gêŋ ŋawhê tôm
iŋ dau kêmasaŋ su. Iŋ kêŋ
ŋagatôm tidau-tidau têŋ gêŋ
ŋawhê tigeŋ-tigeŋ.
39 Ma ŋagatôm ti ŋamlic
naŋ iŋ kêŋ têŋ gêŋ hoŋ,
naŋ sêtôm dau d om. Iŋ
kêŋ ŋamalac si ŋamlic kaiŋ
daŋ, ma bôc si kaiŋ daŋ, ma
mbac ti i bocdinaŋ.
40 Gêŋ undambê-ŋga
sêmbo ti ŋac si ŋawasi
kaiŋ daŋ, ma gêŋ nom-ŋga
sêmbo ti ŋac si ŋawasi kaiŋ
daŋ bocdinaŋ.

* **15:29** Mêtê dau ŋahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom tôc asê bu lau Korin ŋatô sêliŋ saŋgu tu ŋac si lau naŋ sêmbac ndu-ŋga. Mboe lau batê dinaŋ sêkêŋ whiŋ Yisu su, magoc sêliŋ busaŋgu su dom têŋ ndoc sêmbo tali, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau ŋatô sêliŋ saŋgu tu ŋac-ŋga. Pol sôm bu mêtê dinaŋ iŋ solop me so dom, magoc iŋ sôm yom pi mêtê dau tu bu puc iŋ ndê yom pi lau batê sêtisa-ŋga naŋ dôŋ.

41 Ac ti ayô ma tata hoŋ si
ŋawasi têŋtêŋ. Ma tata hoŋ
si ŋawasi gitôm dau dom.
42 Ma têŋ ndoc lau batê
sêtisa, naŋ oc ŋalêŋ kaiŋ
tigeŋ. Lau batê naŋ
taŋsuhuŋ sip nom, naŋ si
ŋamlic iŋ gêŋ têm kwahic
dec-ŋga, ma tôm dom bu yêc
ŋapaŋ. Magoc Anötö oc uŋ
sa ma nem kwi ti gêŋ yêc
ŋapaŋ-ŋga.
43 Gêŋ naŋ taŋsuhuŋ iŋ
gêŋ waêmba, magoc Anötö
oc uŋ sa ma kôm ti gêŋ
tiwaê. Taŋsuhuŋ gêŋ ŋaclai
mba, magoc Anötö oc uŋ sa
ti ŋaclai.
44 Bu yac taŋsuhuŋ ŋamlic
nom-ŋga, magoc Anötö
oc uŋ sa ti ŋamlic wakuc
undambê-ŋga. Yac taŋyalê
bu ŋamlic nom-ŋga dec yêc,
ma ŋamlic undambê-ŋga
yêc bocdinaŋ.
45 Anötö kêmasaŋ
ŋamalac si ŋamlic nom-
ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Ŋgac ŋamata-ŋga Adam
iŋ ti gêŋ tali. *[Gen 2:7]*

Ma Adam ŋambu-ŋga,
naŋ Kilisi dau, naŋ tisa ti
ŋamlic undambê-ŋga. Ma
yac oc dambo taŋli tu iŋ-
ŋga, ma datap neŋ ŋamlic
wakuc undambê-ŋga sa,
tôm iŋ ndê.
46 Yac dakôc ŋamlic
undambê-ŋga muŋ dom,
magoc dakôc ŋamlic nom-
ŋga muŋ, ma tiŋambu oc
datap ŋamlic undambê-ŋga
sa.
47 Ŋamalac ŋamata-ŋga
meŋ akêŋ nom. Magoc
ŋamalac tilu-ŋga meŋ akêŋ
undambê.
48-49 Kwahic dec yac hoŋ
dambo datôm ŋamalac
nom-ŋga ŋamata-ŋga di-
naŋ. Dinaŋi sêkôc yac
bu dambo datôm ŋamalac
nom-ŋga dinaŋ. Magoc
lau naŋ sêmbo undambê,
naŋ sêmbo sêtôm ŋ amalac
undambê-ŋga, ma tiŋambu
yac oc datiwakuc, ma dambo
datôm ŋamalac undambê-
ŋga.
50 Bocdinaŋ aneŋ
asidôwai, aö wasôm têŋ
mac bu yac datôm dom bu
dasôc Anötö ndê gameŋ
undambê-ŋga ti neŋ ŋamlic
têm kwahic dec-ŋga. Bu
yac neŋ dac ti ŋamsôm iŋ
gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, ma
tôm dom bu wêkaiŋ gameŋ
dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga.
51 Aö bu wasôm yom ŋahu
atu daŋ têŋ mac aŋgô. Yac
hoŋ oc dambac ndu dom,
magoc Anötö oc nem yac
hoŋ kwi ma kêŋ ŋamlic
wakuc têŋ yac.
52 Têŋ bêc ŋambu-ŋga
dahuc oc taŋ, ma sep tigeŋ
lau batê oc sêtisa ti ŋamlic
wakuc sêndöc tali ŋapaŋ-
ŋga. Ma Anötö oc nem yac
lau naŋ dambo taŋli, naŋ
kwi dawhiŋ, ma kêŋ ŋamlic
wakuc têŋ yac.
53-54 Bu ŋamlic nom-ŋga
oc tôm dom bu yêc ŋapaŋ,
ma gic waê bu niŋga. Boc-
dinaŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga
Anötö oc nem ŋamlic nom-
ŋga kwi ti gêŋ yêc ŋapaŋ-
ŋga, naŋ tôm dom bu niŋga.
Gauc nem yom naŋ sêto yêc

bocdec bu:
Anötö ku ŋaclai dambac ndu-ŋga dulu su, ma pacndê sambuc. *[Ais 25:8]*
Yom dau oc ŋandô sa têŋ bêc ŋambu-ŋga.
55 O ŋaclai dambac ndu-ŋga, am oc ku yac dulu ŋalêŋ bocke? Am nem ŋamalic ndic yac ndu-ŋga yêc nde? *[Hos 13:14]*
56 Ŋamalic naŋ wê yac dasa seŋ dambac ndu-ŋga, naŋ mêtê sac. Ma yomsu kêŋ ŋaclai têŋ mêtê sac.
57 Magoc danem daŋge Anötö naŋ ku yac neŋ ŋacyo dulu tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.
58 Bocdinaŋ, aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, alhac ŋaŋga ma ayob daôm bu gêŋ daŋ ku mac dulu dom. Akêŋ nem ŋalôm sambuc tu Pômdau ndê gweleŋ-ŋga. Bu mac aŋyalê su bu gêŋ bocke naŋ mac akôm tu Pômdau-ŋga, naŋ gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. Oc nem ŋandô!

16

Sêkêŋ da bu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa

1 Aö wasôm yom pi awa naŋ mac bu andic sa bu anem Anötö ndê lau dabuŋ Jerusalem-ŋga sa. Akôm tôm yom naŋ aö gasôm têŋ gôlôwac dabuŋ naŋ sêmbo gameŋ Galesia-ŋga, naŋ su.
2 Tôm wake ŋabêc ŋamata-ŋga sambob, mac tigeŋ-tigeŋ andic nem awa da-ŋga sa tôm awa naŋ mac tigeŋ-tigeŋ atap sa yêc wake dinaŋ ŋalôm. Andic sa gwanaŋ ma akêŋ ndöc. Ma têŋ ndoc aö wahôc asê mac yêc malac Korin, naŋ oc wakêŋ ŋawapac têŋ mac bu andic sa têŋ têm dinaŋ-ŋga dom.
3 Aŋyaliŋ lau ŋatô sa naŋ mac alic ŋayham bu sêkôc mac nem da dau, ma sêkêŋ têŋ gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga. Ma têŋ ndoc aö wahôc asê mac, naŋ wato bapia puc ŋac dôŋ-ŋga ma waŋkiŋ ŋac sêndi.
4 Ma aö bu walic tôm bu aö dauŋ watêŋ Jerusalem wandi, goc yac aŋsêlêŋ awhiŋ dauŋ.

Pol ti lau ŋatô oc sêndic lau Korin kêsi

5 Aö gauc gêm bu wandic lau gameŋ Masedonia-ŋga kêsi, ma tiŋambu watêŋ mac waloc.
6 Aö bu wambo wawhiŋ mac ŋasawa baliŋ, mboe aö oc wambo e ndoc uhô-ŋga pacndê. Ma bocdinaŋ oc tôm bu mac anem aö sa tu seŋ bocke naŋ wasa tiŋambu-ŋga.
7 Aö gakêŋ bataŋ bu Pômdau oc kêŋ ŋasawa baliŋ têŋ aö tu wambo wawhiŋ mac-ŋga. Magoc aö bu waloc ŋagahô, d ec oc tôm dom bu wambo wawhiŋ mac ŋasawa baliŋ.
8 Kwahic dec aö oc gacgeŋ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-ŋga pacndê.
9 Ŋahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gweleŋ

atu daŋ yêc dindec e ŋandô sa. Ma gêŋ daŋ whiŋ, naŋ lau daêsam sêkêŋ kisa aö yêc dec.

10 Timoti bu hôc asê mac, naŋ goc akôc iŋ sa ti yom malô, tu bu iŋ mbo whiŋ mac ti atac pa su eŋ. Ŋahu bu iŋ kôm Pômdau ndê gweleŋ tôm aö gakôm.

11 Alic bu lau daŋ sêtec iŋ me sêpu iŋ dom. Ma têŋ ndoc iŋ bu mbu têŋ aö meŋ, naŋ aŋkiŋ iŋ lhö meŋ ti yom malô. Aö gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ Timoti ma asidôwai ŋatô oc sêmbu sêtêŋ aö sêmeŋ.

12 Yom pi yac neŋ asidôwa Apolos wasôm bocdec bu. Aö gateŋ iŋ tidim daêsam bu êŋsêlêŋ whiŋ asidôwai ŋatô ma têŋ mac loc. Kwahic dec iŋ sôm bu iŋ oc loc dom, magoc têŋ ndoc iŋ tap ŋasawa ŋayham daŋ sa, naŋ iŋ oc loc.

Yom ŋambu-ŋga

13 Anem ali, asap nem mêtê akêŋ whiŋ-ŋga dôŋ ŋapaŋ, ma alhac ŋaŋga ti nem ŋalôm pêŋ dôŋ.

14 Ma akôm nem gêŋ hoŋ ti mêtê atac whiŋ-ŋga.

15 O asidôwai. Mac aŋyalê bu Stepanas ma lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu, naŋ sêti lau ŋamata-ŋga tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga yêc mac nem gameŋ Akaya-ŋga. Ma ŋac sêkêŋ si ŋalôm sambuc tu sênem akiŋ Anötö ndê lau dabuŋ-ŋga. Kwahic dec aö bu wandac mac bocdec bu.

16 Lau kaiŋ dinaŋ, ma lau asa naŋ sêlhac sêwhiŋ ŋac ma sêkôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ asôc ŋac ŋapu.

17 Têŋ ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus sêmeŋ akêŋ Korin ma sêhôc asê aö, naŋ sêkôm aö atac ŋayham atu. Ŋahu bu ŋac sêkôc mac hoŋ aŋôm sêtêŋ aö sêmeŋ.

18 Ŋac sêkôm aö neŋ ŋalôm tigahô, tôm sêkôm mac nem ŋalôm tigahô têŋ têm sêmbo sêwhiŋ mac. Tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têŋ mac bu atoc lau kaiŋ dinaŋ sa ŋapep.

Pol ti lau ŋatô sêkôm acsalô têŋ lau Korin-ŋga

19 Gôlôwac dabuŋ titoŋ-titoŋ hoŋ naŋ sêmbo gameŋ Esia-ŋga dindec, naŋ sêkêŋ si acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ. Ma Akwila lu Prisila ti gôlôwac dabuŋ naŋ sêkac sa yêc iŋlu si andu, naŋ sêkêŋ acsalô ŋayham ti atac whiŋ têŋ mac tu Pômdau-ŋga.

20 Ma asidôwai hoŋ naŋ sêmbo gameŋ dindec sêkêŋ acsalô têŋ mac bocdinaŋ. Mac hoŋ akam daôm, aŋkuc Anötö ndê lau dabuŋ si lêŋ.

21 Aö Pol gato yom dindec ŋa dauŋ amaŋ tu bu wakêŋ aneŋ acsalô têŋ mac-ŋga.

22 Ŋamalac daŋ bu atac tec Pômdau, naŋ Anötö pucbo iŋ. O Pômdau, mbu mweŋ!

23 Pômdau Yisu ndê mwasiŋ têŋ mac.

24 Aö bu wakêŋ aneŋ atac whiŋ têŋ mac lau akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga hoŋ.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ lau Korin-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia dindec têŋ ndoc iŋ mbo gameŋ Masedonia-ŋga. Iŋ tap sa bu aposel tasaŋ ŋatô sêkôm gweleŋ sêmbo malac Korin, ma sêndôhôŋ yom tasaŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu iŋ aposel ŋandô dom. Bocdinaŋ Pol to bapia dindec têŋ ŋac bu whê dau sa bu iŋ aposel ŋandô, ma bu puc lau Korin-ŋga dôŋ tu bu sêsôc lau tasaŋ dinaŋ si yom ŋapu dom. Tiŋambu iŋ kêkiŋ Taitus têŋ ŋac gi bu lic ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke, ma Taitus mbu meŋ ma sôm têŋ Pol bu lau Korin-ŋga daêsam sêsôc iŋ ndê yom ŋapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindec ma tôc asê bu iŋ tac ŋayham kêlêc tu ŋgô Taitus ndê ŋawaê pi lau Korin-ŋga. Ma iŋ whê iŋ ndê lêŋ tu ndic ŋac kêsi-ŋga sa. Iŋ sôm têŋ ŋac bu sêmatôc aposel tasaŋ dinaŋ, ma sêmatôc ŋac dau si lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ sêwhiŋ. Ma iŋ to yom pi ŋac si gweleŋ sic awa sa-ŋga tu sênem lau Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa-ŋga.

Yom ŋamata-ŋga

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, gambo gawhiŋ yac neŋ asidôwa Timoti, ma alu ato bapia din-dec têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin, ma têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ yêc gameŋ Akaya-ŋga.

2 Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têŋ mac.

Anötö gêm malô ndê lau

3-4 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba. Iŋ Damaŋ naŋ tawalô ti gêm malô yac yêc ŋawapac hoŋ-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec yac atôm bu anem malô lau naŋ ŋawapac tidau-tidau tap ŋac sa, ŋalêŋ tigeŋ tôm Anötö dau kôm têŋ yac.

5 Ŋahu bu ŋawapac ti ŋandê tôm Kilisi hôc, naŋ kêsalê yac ahuc tu yac am akiŋ iŋ-ŋga. Magoc tu Kilisi-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ nem malô yac-ŋga kêsalê yac ahuc bocdinaŋ.

6 Têŋ ndoc bocke ŋawapac tap yac sa, naŋ alic ŋayham bu ahôc tu bu anem malô mac-ŋga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa. Ma têŋ ndoc Anötö gêm malô yac, naŋ mwasiŋ dau golom mac boc-dinaŋ, ma gêm mac sa bu alhac ŋaŋga ti nem atac pa su, ma ahôc ŋawapac kaiŋ tigeŋ tôm yac ahôc.

7 Yac aŋyalê bu mac ahôc ŋawapac awhiŋ yac, ma Anötö oc nem malô mac ti

puc mac dôŋ awhiŋ yac bocdinaŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga dom.

Aposel sêhôc ŋawapac daêsam

8 O asidôwai. Aŋyalê pi ŋandô eŋ bu yac ahôc ŋawapac atu-tu daêsam yêc gameŋ Esia-ŋga. Gêŋ dinaŋ kêgwiniŋ yac ŋandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc seŋ yac su andiŋaŋ.

9 Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo taŋliŋga pacndê têŋ ndoc dinaŋ. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhôŋ yac bu taŋkwê yac dauŋ mba licwalô dom, magoc taŋkwê Anötö naŋ tôm bu uŋ lau batê sa, naŋ ndê ŋaclai.

10 Yac gauc gêm bu ŋawapac dinaŋ oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêŋ whiŋ ti taŋkwê iŋ bu nem yac sa ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ ŋapaŋ.

11 Ma yac akêŋ whiŋ bu mbec naŋ mac ateŋ, naŋ oc nem yac sa bocdinaŋ. Têŋ ndoc ŋawapac bu tap yac sa tiyham, naŋ Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-ŋga. Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ oc sênem daŋge Anötö tu iŋ ndê mwasiŋ naŋ kêŋ têŋ yac-ŋga.

Pol kêŋ ndê têm ndic lau Korin kêsi-ŋga pi ahic

12 Aŋgô su naŋ. Lêŋ ti sakiŋ naŋ yac akôm ambo nom, naŋ akôm aŋkuc gauc nom-ŋga daŋ dom. Mba. Yêc yac mba ŋalôm yac akêŋ whiŋ bu yac asa mba lêŋ tôm Anötö atac whiŋ eŋ. Yac akôm gweleŋ hoŋ ti mba ŋalôm ma gauc sambuc, ma asa lêŋ ŋawasi eŋ, tôm Anötö ndê mwasiŋ puc yac dôŋ. Ma têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac aŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ. Lêŋ dau ti yac mba ŋahu apo dauŋ sa-ŋga.

13-14 Lau ŋatô sêsôm bu yom hoŋ naŋ yac ato têŋ mac, naŋ ŋahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma aŋyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac aŋyalê yac ti mba gweleŋ ŋahu ŋapep su dom. Magoc yac akêŋ bataŋ bu mac oc aŋyalê yac pi ŋandô eŋ. Ma bocdinaŋ yac oc ati mac nem ŋahu apo daôm sa-ŋga, ma mac oc ati yac mba ŋahu apo dauŋ sa-ŋga têŋ ndoc Pômdau Yisu mbu meŋ.

15-16 Aneŋ ŋalôm pêŋ dôŋ pi mac, dec galic ŋayham ma kamasaŋ neŋ lêŋ bu wandic mac kêsi tidim lu. Aö gauc gêm bu wandic mac kêsi têŋ ndoc watêŋ gameŋ Masedonia-ŋga wandi. Ma têŋ ndoc wambu akêŋ gameŋ dinaŋ wameŋ, naŋ gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Ŋalêŋ dinaŋ oc tôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiŋambu dec oc tôm bu mac aŋkiŋ aö watêŋ gameŋ Judia-ŋga wandi.

17 Magoc tu aö gac mac kêsi dom têŋ ndoc gambu akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga,

dec mac gauc gêm bocke? Aö kamasaŋ lêŋ dinaŋ gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga, a? Me aö gasôm “Aêc, aö waloc,” ma ŋasawa sauŋ gakac awhaŋ kwi, ma gasôm bu “Mba, aö oc waloc dom,” kakuc lau nom-ŋga si lêŋ, a?

18 Aŋgô su naŋ. Anötö iŋ Yom Ŋandô Ŋadau, ma bocdinaŋ yac lau naŋ am akiŋ iŋ, naŋ atôm dom bu aŋsau mac atôm lau naŋ sêsôm “Aêc,” ma ŋasawa sauŋ sêkac si ŋalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.”

19 Bu ŋawaê ŋayham naŋ alu Sailas ma Timoti ahoc asê têŋ mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, naŋ tôc asê bu Anötö gôlôc tidôŋ bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têŋ yac tu Kilisi-ŋga. Ma iŋ gitôm dom bu sôm “Aêc” têŋ mac, ma ŋagahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.”

20 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa ma sôm “Aêc” têŋ yac tu Kilisi-ŋga. Ma tu Yisu Kilisi-ŋga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-ŋga, ma datoc iŋ ndê waê sa.

21 Anötö dau puc mac ma yac dôŋ, bu dasap neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi dôŋ ŋapaŋ. Iŋ kêyaliŋ yac sa dati iŋ ndê.

22 Ma iŋ kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ sip yac neŋ ŋalôm tôm gêŋ ŋandô mbêc. Ma tu dinaŋ-ŋga yac taŋyalê bu mwasiŋ hoŋ naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa. Ma Ŋalau dau ti Anötö ndê ŋadalô naŋ tôc asê bu iŋ ndê lau yac.

23 Aŋgô su naŋ. Aö gambu gatêŋ malac Korin dom, ŋahu bu mac asap nem lêŋ giso ŋatô dôŋ ambo, ma aö gatec bu waloc ma wakôm mac nem ŋalôm ŋawapac andô tu wamatôc mac-ŋga. Anötö kêyalê aneŋ ŋalôm, ma aö wasôm yêc iŋ aŋgô-ŋga bu yom dau iŋ yom ŋandô.

24 Aö gasôm yom pi mac nem lêŋ giso tu bu yac ati mac nem akêŋ whiŋ ŋadaui lec dom. Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ alhac Anötö aŋgô-ŋga tu daôm nem akêŋ whiŋ-ŋga. Ma yac akôm gweleŋ awhiŋ mac tu bu mac asa nem lêŋ ŋapep e ambo ti atac ŋayham eŋ.

2

1 Tu dinaŋ-ŋga dec aö gauc gêm tidôŋ bu wambu watêŋ mac waloc dom, ŋahu bu aö gatec bu yac dambo ti ŋalôm ŋawapac tiyham tu wamatôc mac-ŋga.

2 Ma aö bu wakôm mac ŋalôm ŋawapac, dec asa mbo bu kôm aö atac ŋayham? Bu mac lau daôm dinaŋ ati aneŋ atac ŋayham ŋahu.

3 Tu dinaŋ-ŋga dec aö gac mac kêsi tôm aö gasôm su, naŋ dom, magoc gato bapia daŋ têŋ mac. Ma aö gakêŋ bataŋ bu mac oc asôc aneŋ yom dau ŋapu. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc aö bu watêŋ mac waloc, naŋ ŋawapac daŋ oc yêc yac ŋasawa dom, ma gêŋ dau oc kôm aö atac

ŋayham. Ma aö gakêŋ whiŋ
bu mac hoŋ oc atac ŋayham
awhiŋ aö.
4 Yom dau aö kayalê bu
yom ŋaŋga, ma aö gato
ti taŋsulu eŋ, ma kasahê
ŋawapac ti ŋandê atu yêc
neŋ ŋalôm. Aö gato tu bu
wakêŋ ŋawapac têŋ mac-
ŋga dom, magoc tu bu watôc
asê bu aö atac whiŋ mac ndu
andô.

Pol sôm bu sêsuc ŋac si ŋamalac daŋ ndê sac kwi

5 Mac nem ŋgac daŋ kôm
aö ŋayom, ma gêŋ dau kêŋ
ŋawapac têŋ aö taŋwasêŋ
dom. Aö gatec bu wasôm
yom daêsam pi gêŋ dau,
tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu
iŋ kêŋ wapac mac hoŋ bocd-
inaŋ.
6 Magoc kwahic dec iŋ
pu dau, dec aö wasôm
têŋ mac bu lêŋ bocke naŋ
gôlôwac dabuŋ sêsôm tidôŋ
tu sêmatôc iŋ-ŋga, naŋ
gitôm.
7 Aö gatec bu iŋ mbo ti
ŋalôm ŋawapac atu ŋapaŋ,
ma bocdinaŋ asuc iŋ ndê sac
kwi, ma anem malô iŋ ndê
ŋalôm.
8 Aö atac whiŋ bu mac
akôm bocdinaŋ, tu bu atôc
asê têŋ iŋ bu mac atac whiŋ
iŋ.
9 Yom naŋ aö gato pi
ŋgac dinaŋ, naŋ gato tu bu
waŋsahê mac bu oc asôc
aneŋ yom hoŋ ŋapu, me
mba.
10 Mac bu asuc ŋamalac
dinaŋ ndê giso kwi, dec aö
wasuc iŋ ndê sac kwi boc-
dinaŋ. Bu giso bocke naŋ
iŋ kôm têŋ aö, naŋ Kilisi
kêyalê bu aö gasuc kwi, ma
aö gakôm bocdinaŋ tu bu
wanem mac sa tu lêŋ amatôc
giso-ŋga ti apiŋ daôm dôŋ-
ŋga.
11 Aö gatec bu mac akêŋ
ŋasawa têŋ Sadaŋ bu seŋ lêŋ
dapiŋ dauŋ dôŋ-ŋga su. Bu
yac taŋyalê Sadaŋ ndê lêŋ
hoŋ su.

Pol tac whiŋ bu lic Taitus

12 Têŋ ndoc aö gatêŋ
malac Troas ga, naŋ galic
bu Pômdau gêlêc gatam
su têŋ aö bu wahoc Kilisi
ndê ŋawaê ŋayham asê yêc
gameŋ dinaŋ.
13 Magoc aneŋ ŋalôm gi lu
gi lu, ŋahu bu aö gatap aneŋ
asidôwa Taitus sa yêc malac
dinaŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga
aö gahu lau malac dinaŋ-
ŋga siŋ, ma gatêŋ gameŋ
Masedonia-ŋga ga.

Pol whê lau aposel si gweleŋ sa

14 Magoc aö bu wanem
daŋge Anötö, ŋahu bu iŋ
wê yac lau naŋ dakêŋ whiŋ
Kilisi, gitôm ŋgac siŋsêlêc ti
ndê lau siŋ-ŋga naŋ sêku si
ŋacyo hoŋ dulu. Ma wanem
daŋge iŋ bu lau daêsam
sêtap gauc sa pi Kilisi, tu
gweleŋ naŋ iŋ kêŋ sip yac
amaŋ-ŋga. Ma gauc pi Kil-
isi dau, iŋ gitôm gêŋ malu
ŋayham naŋ ŋamalu pôm
gameŋ kwi.
15-16 Bu Anötö gêlic yac
atôm gêŋ malu ŋayham, tu
yac mba gweleŋ ahoc ŋawaê

ŋayham asê pi Kilisi-ŋga. Lau naŋ sêkôc ŋawaê dau sa ma sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga sa, naŋ sêlic yac ti mba gweleŋ tôm sêŋgu gêŋ ŋamalu ŋayham. Magoc lau naŋ sêkôc sa dom dec sic waê bu sêniŋga, naŋ sêtec yac ti mba gweleŋ tôm sêŋgu gêŋ mbôp ŋasu. Gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dau iŋ gweleŋ atu andô, ma yac neŋ asa gitôm bu kôm?

17 Magoc tu Anötö puc yac dôŋ-ŋga, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam naŋ sêkôm tu sêtap awa sa-ŋga lec dom. Mba. Yac aŋyalê tidôŋ bu Anötö kêyaliŋ yac sa ma piŋ yac dôŋ am damiŋ Kilisi, dec akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga ti ŋalôm ŋawasi ambo iŋ aŋgô-ŋga.

3

Lau Korin-ŋga si lêŋ whê Pol ndê gweleŋ sa

1 Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc dauŋ sa-ŋga, a? Mba. Lau ŋatô sêkôc bapia whê ŋac sa tu sêkôm gweleŋ-ŋga. Magoc yac atôm lau dinaŋ dom. Yac ahêgo dauŋ bu akôc bapia daŋ bu whê yac sa têŋ mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têŋ lau ŋatô-ŋga dom. Mba.

2 Ŋahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-ŋga, naŋ sêto yêc yac mba ŋalôm. Ma têŋ ndoc lau sêlic mac nem lêŋ ti sakiŋ, naŋ tôm ŋac sêsam bapia dau, ma sêŋyalê bu yac aposel ŋandô.

3 Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gweleŋ-ŋga. Ma têŋ ndoc lau sêlic mac asa nem lêŋ tiwakuc, naŋ tôm sêlic bapia whê yac sa têŋ ŋac-ŋga. Ma mac atôm bapia naŋ sêto ŋa kêlêpê me atôm Moses ndê yomsu naŋ Anötö to pi hoc, naŋ dom. Mba! Mac atôm bapia naŋ Anötö Tali Ŋadau ndê Ŋalau to, ma iŋ to sip ŋamalac si ŋalôm.

Pwac wakuc oc kêŋ yac dandöc taŋli

4 Tu Kilisi-ŋga dec yac akêŋ whiŋ bu mac oc asap nem lêŋ ti sakiŋ ŋayham dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Bocdinaŋ yac ambo ti atac pa su tu mac-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.

5 Yac bu atoc dauŋ sa ma asôm bu yac dauŋ atôm bu akôm Anötö ndê gweleŋ lec dom. Mba. Tigeŋ tu Anötö kêŋ ŋaŋga têŋ yac-ŋga, dec yac atôm bu akôm.

6 Aêc! Tu ŋaclai naŋ Anötö dau kêŋ têŋ yac-ŋga, dec yac atôm bu anem akiŋ iŋ, ma ati lau akiŋ pwac wakuc-ŋga. Ma pwac wakuc dau, iŋ gitôm pwac akwa yomsu-ŋga dom. Bu lau daŋ sêtôm dom bu sêŋkuc pwac yomsu-ŋga ŋapep, ma bocdinaŋ pwac dau tôc asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigeŋ pwac wakuc naŋ hêganôŋ Ŋalau ndê gweleŋ, naŋ oc nem yac sa bu dandöc taŋli.

Pwac wakuc hôc gêlêc pwac akwa su

7 Aŋgô su naŋ. Pwac akwa naŋ Anötö to pi hoc ma kêŋ têŋ Moses, naŋ meŋ ti Anötö ndê ŋawasi. Ŋawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-ŋga daŋ sêtôm dom bu sêlic iŋ aŋgô andô solop e ŋawasi dau hê su. Pwac dau meŋ ti ŋawasi, magoc sakiŋ pwac akwa-ŋga dau ŋa-ŋandô, naŋ dambac ndu.*

8 Tigeŋ sakiŋ pwac wakuc-ŋga, naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ, naŋ ndê ŋawasi hôc gêlêc su.

9 Pwac yomsu-ŋga ŋa-ŋandô naŋ datap Anötö ndê matôc sa. Tigeŋ pwac wakuc ŋa-ŋandô naŋ dati lau gitêŋ tu Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ-ŋga. Bocdinaŋ pwac wakuc ndê ŋawasi hôc gêlêc pwac akwa ndê su.

10 Pwac akwa meŋ ti ŋawasi, tigeŋ yac bu danem dôhôŋ pwac akwa dau whiŋ pwac wakuc, oc dalic gitôm gêŋ ŋawasi mba, bu pwac wakuc ndê ŋawasi hôc gêlêc su.

11 Ŋawasi naŋ gêm Moses ahuc têŋ ndoc iŋ kôc pwac akwa, naŋ yêc baliŋ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê ŋawasi iŋ atu andô, ma oc pacndê dom.

12 Bocdinaŋ yac akêŋ bataŋ pwac wakuc ŋa-ŋandô, ma akôm mba gweleŋ ti atac pa su.

13 Ma yac akôm Anötö ndê ŋawasi ahuc tôm Moses kôm, naŋ dom. Bu têŋ ndoc Anötö ndê ŋawasi gêm Moses ahuc, naŋ iŋ kôm aŋgô andô ahuc ŋa po, bu lau Israel-ŋga sêlic iŋ aŋgô andô dom e ŋawasi dau hê su.

14-15 Magoc lau dau si gauc ti ŋalôm ŋadandi, ma ŋac gauc gêm bu pwac yomsu-ŋga naŋ Anötö kêŋ sip Moses amba, naŋ ti lêŋ Anötö nem ŋac si-ŋga. Têŋ ndoc sêsam pwac yomsu-ŋga dinaŋ, naŋ sêŋyalê ŋahu andô dom, tôm po daŋ kôm ŋac si ŋalôm ahuc. Ma têŋ Moses ndê têm e meŋ têŋ kwahic dec, po dau gacgeŋ yêc. Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu po dau niŋga yêc ŋac si ŋalôm, naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, dec iŋ oc kac po dau su.

16 Yomandô. Asa naŋ gêm ndê ŋalôm kwi ma kêŋ whiŋ Pômdau, naŋ Pômdau dau oc kac po dau su yêc iŋ.

17 Pômdau iŋ Ŋalau, ma Pômdau ndê Ŋalau bu mbo whiŋ yac, dec iŋ oc êŋgapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-ŋga.

18 Kwahic dec po daŋ kôm yac aŋôŋ andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ datôc Pômdau ndê ŋawasi

* **3:7** Yom dau ŋahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akiŋ Anötö taŋkuc lêŋ pwac yomsu-ŋga, dec oc tôm dom bu dati lau gitêŋ ma datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa. Bu ŋamalac daŋ oc tôm dom bu êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep, ma bocdinaŋ lêŋ yomsu-ŋga oc tôm dom bu kêŋ yac dandöc taŋli. Alic yom ŋatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

asê tiawê gitôm busunôm. Ma ŋawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Ŋahu bu Pômdau ndê Ŋalau gêm gweleŋ yêc yac neŋ ŋalôm ŋapaŋ, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Ŋawaê ŋayham gitôm ya ŋawê

1 Anötö tawalô yac ma kêŋ sakiŋ pwac wakuc-ŋga sip yac amaŋ, ma tu iŋ tawalô yac-ŋga dec yac atôm dom bu ahu gweleŋ dau siŋ têŋ ndoc ŋawapac tap yac sa.

2 Mba. Mêtê mayaŋ-ŋga naŋ lau sêkôm sêsiŋ-sêsiŋ sêmbo, naŋ yac ac ahê su. Yac aŋgaluŋ yom daŋ whiŋ Anötö ndê yom, me aŋsau lau daŋ bu sêkêŋ whiŋ-ŋga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ŋalêŋ dinaŋ, lau oc sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm, bu yac akôm mba gweleŋ solop ambo Anötö aŋgô-ŋga.

3 Lau ŋatô sêŋgô ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê, magoc sêkêŋ whiŋ dom, gitôm gêŋ daŋ kôm ŋac si gauc ti ŋalôm ahuc, ma bocdinaŋ ŋac gacgeŋ sêmbo seŋ sêniŋga-ŋga.

4 Anötö tasaŋ têm dindecŋga, naŋ Sadaŋ dau, iŋ kêŋ ŋasec atu pôc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ si gauc ahuc. Ma ŋac gitôm dom bu sêkôc ŋawaê ŋayham sa. Bocdinaŋ dec sêŋyalê Kilisi ndê ŋawasi dom. Ma sêŋyalê Anötö ndê ŋawasi dom bocdinaŋ, bu Kilisi gêm Anötö dau aŋgô bu tôc Anötö asê têŋ yac.

5 Aŋgô su naŋ. Yac am mêtê hêganôŋ dauŋ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc iŋ sa ti ŋac si Pômdau. Ma yac am akiŋ mac atôm lau akiŋ, tu bu apo Yisu ndê waê sa-ŋga.

6 Anötö iŋ Ŋawê Ŋadau naŋ sôm, “Ŋawê sa ma pô gameŋ ŋasec,” têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom. Ma iŋ kêŋ ndê ŋawê pô yac neŋ ŋalôm tu bu taŋyalê iŋ ndê ŋawasi atu-ŋga. Ma ŋawasi atu dau, naŋ dalic yêc Kilisi, naŋ gêm Anötö aŋgô têŋ yac.

Anötö kêŋ ndê ŋawaê ŋayham têŋ lau licwalô mba bu sêhoc asê

7 Yac dauŋ mba licwalô gitôm dom bu akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, tigeŋ Anötö kêŋ gweleŋ dau sip yac amaŋ. Iŋ ndê lêŋ dinaŋ gitôm iŋ kêŋ gêŋ ŋaôli atu daŋ sip gêŋ ŋambwa-ŋga gitôm lôŋ-si. Iŋ kôm bocdinaŋ dec tôc asê bu ŋaclai puc gweleŋ dau dôŋ-ŋga, naŋ hôc gêlêc ŋaclai hoŋ su, naŋ meŋ akêŋ iŋ ndê.

8 Ŋawapac daêsam sêyêc, magoc kêgwiniŋ yac dom. Yac aŋsalê lêŋ bu aŋlêc ŋawapac daêsam dinaŋ ŋapaŋ, magoc kôm yac atac tec mba gweleŋ dom.

9 Daêsam sêkêŋ kisa yac, magoc yac aŋyalê bu Anötö mbo whiŋ yac ma tôm dom

bu hu yac siŋ. Sêpu ti sêkôm
yac ŋayom, magoc sêseŋ yac
su dom.
10-11 Yac akôm gweleŋ tu
Yisu-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga
dec lau sêkôm bu sêndic yac
ndu, magoc mba, yac ambo
taŋli. Yac ahôc ŋandê ti
ŋawapac ŋapaŋ, naŋ tôc asê
bu yac aŋkuc Yisu ndê lêŋ
mbac ndu-ŋga. Magoc gêŋ
dau ku yac dulu dom, tu
bu tôc asê bu Yisu mbo tali
tiyham ma kêŋ ŋaclai têŋ
yac bu akôm gweleŋ.
12 Bocdinaŋ, tu gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga dec yac
ahôc ŋawapac atu ŋapaŋ,
tôm bu ndic yac ndu, magoc
mac atap Anötö ndê ŋaclai
kêŋ mac andöc tamli-ŋga sa.
13 Sêto yom daŋ yêc
bocdec bu:

Aö gakêŋ whiŋ Pômdau,
dec gahoc iŋ ndê waê
asê. *[BW 116:10]*

Ma yac aŋkuc gauc tigeŋ
dinaŋ. Yac akêŋ whiŋ
Pômdau, dec ahoc iŋ ndê
waê asê.
14 Ma yac aŋyalê bu Anötö,
naŋ uŋ Pômdau Yisu Kilisi sa
akêŋ lau batê-ŋga, naŋ oc uŋ
yac sa awhiŋ Yisu bocdinaŋ,
ma kêŋ yac alhac iŋ aŋgô-
ŋga awhiŋ mac.
15 Yac alic ŋayham bu
ahôc ŋawapac tu bu anem
mac sa-ŋga. Ma tu yac mba
gweleŋ-ŋga, dec Anötö ndê
mwasiŋ oc êŋsalê mac nem
lau daêsam ahuc, ma mac oc
anem daŋge Anötö êŋlêc e
iŋ ndê waê tiatu ma tiapa.
16 Tu dinaŋ-ŋga yac atôm
dom bu ahu gweleŋ dau siŋ
têŋ ndoc ŋawapac tap yac
sa. Yomandô. Yêc awê-ŋga
yac neŋ ŋamlic tiakwa ma
tisac, magoc yêc ŋalôm-ŋga
Anötö kôm yac atiwakuc
tôm bêc hoŋ.
17 Bu ŋawapac naŋ yac
ahôc, naŋ yac alic gitôm gêŋ
ŋambwa têm apê-ŋga. Ma
tu yac ahôc ŋawapac di-
naŋ-ŋga, dec oc atap Anötö
ndê ŋawasi atu sa. Ma
ŋawasi dau oc pacndê dom,
magoc oc yêc titêm-titêm,
ma iŋ gêŋ ŋandô hôc gêlêc
ŋawapac hoŋ dinaŋ su.
18 Bocdinaŋ yac taŋkwê
gêŋ nom-ŋga naŋ tanôŋ alic
su, naŋ dom, ŋahu bu gêŋ
dau oc niŋga. Magoc yac
akêŋ bataŋ gêŋ naŋ yac
tanôŋ alic su dom, bu gêŋ
dau oc yêc ŋapaŋ ma pacndê
dom.

5

*Yac neŋ ŋamlic nom-ŋga
oc pô dau su tiwakuc*

1 Yac neŋ ŋamlic nom-
ŋga gitôm bac batac, ma
iŋ bu tisac, dec yac taŋyalê
bu Anötö kêmasaŋ yac neŋ
ŋamlic wakuc undambê-
ŋga, naŋ gitôm andu ŋandô
naŋ oc lhac ŋapaŋ. Andu
ŋandô dau gitôm andu
me bac têm apê-ŋga naŋ
ŋamalac sêkwê, naŋ dom.
2 Ma yac neŋ ŋamlic nom-
ŋga gitôm yac neŋ ŋakwê
têm dindec-ŋga. Magoc tu
gêŋ wapac nom dindec-ŋga,
dec yac atac whiŋ ndu andô
bu dasôc neŋ ŋamlic wakuc
undambê-ŋga ti ŋakwê, dec

yac tam awhaŋ su bu datap
gêŋ dau sa.
3 Ma yac bu dasôc ŋakwê
undambê-ŋga dau sa, dec oc
ti yac neŋ ŋakwê ŋandô, ma
oc dambo ŋamlic ŋambwa
dom.
4 Têŋ ndoc ŋamlic nom-
ŋga ti yac neŋ bac, naŋ
dahôc ŋawapac ŋapaŋ, ma
bocdinaŋ tam awhaŋ su bu
datap neŋ ŋamlic wakuc un-
dambê-ŋga sa. Yac atac tec
ŋamlic dindec dom, magoc
yac atac whiŋ ndu andô bu
ŋamlic têm dindec-ŋga naŋ
gitôm dom bu yêc ŋapaŋ,
naŋ pô dau su ti gêŋ wakuc
naŋ oc yêc ŋapaŋ.
5 Anötö kêmasaŋ yac tac
waê gêŋ dau solop. Ma iŋ
kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ yac
gitôm gêŋ ŋandô mbêc, naŋ
tôc asê bu gêŋ ŋandô naŋ
iŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac
tiŋambu, naŋ oc ŋandô sa
bocdinaŋ.

6 Tu dinaŋ-ŋga dec yac
ambo ti atac pa su eŋ. Yac
aŋyalê bu têm hoŋ naŋ yac
ambo nom ma ŋamlic nom-
ŋga ti yac mba ŋakwê, naŋ
yac ambo awhiŋ Pômdau
yêc undambê dom.
7 Bu gêŋ naŋ Anötö
gic bata bu kêŋ têŋ yac
tiŋambu, naŋ yac alic ŋa-
ŋandô su dom, magoc akêŋ
whiŋ bu oc ŋandô sa.
8 Yac atac pa su ma alic
ŋayham bu ambo ti ŋamlic
nom dindec-ŋga, tigeŋ oc
ŋayham hôc gêlêc bu ahu
ŋamlic dau siŋ, ma andi
ambo awhiŋ Pômdau.
9 Bocdinaŋ yac bu ambo
nom dindec me ahu siŋ, naŋ
yac taŋkwê ŋandô tigeŋ, naŋ
bu asa mba lêŋ ndic Pômdau
tandô ŋayham eŋ.
10 Ŋahu bu tiŋambu yac
hoŋ oc dalhac Kilisi aŋgô-
ŋga bu êmatôc yac. Iŋ oc
kêŋ ŋagêyô têŋ yac êŋkuc
gêŋ ŋayham me sac bocke
naŋ dakôm têŋ ndoc dambo
nom dindec.

Pol whê ndê gweleŋ ŋahu sa

11 Yac aŋyalê gêŋ dau su,
dec atoc Pômdau sa ti asôc
iŋ ŋapu, ma tu dinaŋ-ŋga
dec yac am mêtê lau ma akac
ŋac bu sênem dau kwi. Yac
mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu yêc
awê têŋ Anötö, ma aö gakêŋ
bataŋ bu mac oc aŋyalê yac
mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu bocd-
inaŋ.
12 Yac ato yom dindec tiy-
ham tu bu atoc dauŋ sa têŋ
mac-ŋga dom. Mba. Yac
atac whiŋ bu mac aŋyalê yac
mba gauc ti ŋalôm tidôŋ,
ma bocdinaŋ mac oc alic yac
ŋayham. Ma oc tôm bu
mac apo yac mba waêŋ sa
têŋ lau naŋ sêpu yac. Bu
lau dau sêkôc gauc nom-ŋga
ŋambwa ma sêtoc gêŋ awê-
ŋga sa hôc gêlêc gêŋ ŋalôm-
ŋga.
13 Magoc yac ahêgo dauŋ
tu lau naŋ sêsôm bu yac
mba gauc kêŋsôŋ, naŋ dom.
Bu gêŋ naŋ yac akôm, naŋ
akôm tu Anötö-ŋga. Ma yac
akôm ti mba gauc ŋawa, tu
bu anem mac sa-ŋga.
14 Kilisi ndê atac whiŋ
kêgilí yac bu ahoc ŋawaê

ŋayham asê têŋ lau. Bu yac akêŋ whiŋ bu ŋgac tigeŋ mbac ndu ô lau hoŋ, dec gitôm lau hoŋ sêmbac ndu.

15 Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga, tu bu lau naŋ sêmbo tali naŋ sêŋkuc dau si atac whiŋ dom, magoc sêŋkuc iŋ naŋ mbac ndu tu ŋac-ŋga ma tisa ma mbo tali tiyham, naŋ ndê atac whiŋ.

Kilisi hê wamba yac têŋ Anötö

16 Muŋ-ŋga yac alic Kilisi gitôm ŋamalac nom-ŋga ŋambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kaiŋ dinaŋ tiyham dom. Ma ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec yac ahêgo dauŋ pi gêŋ awê-ŋga dom têŋ ndoc yac akôc gauc pi lau nom-ŋga.

17 Bu ŋamalac bocke naŋ kêŋ whiŋ Kilisi, naŋ yac aŋyalê bu Anötö kôm iŋ tiwakuc su. Iŋ hu lêŋ akwa siŋ, ma sa ndê lêŋ tiwakuc.

18 Anötö dau kôm gêŋ hoŋ dinaŋ ŋandô sa. Yac neŋ sac kac yac su yêc Anötö, magoc iŋ kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, dec hê wamba yac têŋ Anötö, ma kêmasaŋ lêŋ bu datigasuc iŋ tiyham. Ma iŋ kêŋ ŋawaê ŋayham pi iŋ ndê lêŋ dinaŋ sip yac amaŋ, bu ahoc asê têŋ lau.

19 Ma ŋawaê ŋayham dau bocdec. Anötö kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ, ma tu Kilisi-ŋga dec suc lau nom-ŋga si sac kwi, ma kêmasaŋ lêŋ bu sêmbu sêtêŋ iŋ sêndi. Ma iŋ kêŋ gweleŋ têŋ yac bu ahoc ŋawaê dau asê têŋ lau nom-ŋga.

20 Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôm gweleŋ dau am Kilisi aŋgô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têŋ mac sa yac whaŋsuŋ. Ma yac ateŋ mac am Kilisi aŋgô, bu gauc nem yom pi gweleŋ atu naŋ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têŋ Anötö-ŋga, ma akôc yom dau sa.

21 Alic su naŋ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêŋ yac neŋ sac ŋagêyô hoŋ pi iŋ, tu bu nem yac sa-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga asa naŋ kêŋ whiŋ Kilisi, naŋ Anötö gêlic iŋ bu ŋamalac gitêŋ.

6

1-2 Anötö sôm yom bocdec bu:

> Têm naŋ aö galic ŋayham bu wamwasiŋ mac-ŋga, dec gaŋgô mac nem yom. Ma têŋ bêc naŋ kamatiŋ tidôŋ bu wanem mac si, naŋ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aö wasôm têŋ mac bu têm kwahic dec-ŋga iŋ Anötö ndê têm êmwasiŋ ti nem yac si-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ akôm gweleŋ awhiŋ Anötö, naŋ ateŋ mac bu akôc Anötö ndê mwasiŋ ŋambwa dom.

Pol hôc ŋawapac tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga

3 Yac atec bu lau daŋ sêpu yac mba gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga dec

yac ayob mba lêŋ bu akôm giso daŋ dom.

4 Gêŋ naŋ yac akôm, naŋ whê sa bu yac Anötö ndê lau akiŋ. Yac ahôc ŋawapac ti aŋsahê ŋandê tidau-tidau kêgwiniŋ yac, tigeŋ ahu mba gweleŋ siŋ dom, akôm ti atac pa su eŋ.

5 Lau sic yac, sêkêŋ yac andöc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-ŋga. Yac akôm gweleŋ atu, ma têm daêsam gêŋ yô yac, ma yac ayêc bêc tanôŋ dom.

6 Magoc gweleŋ atu naŋ yac akôm, naŋ akôm ti mba ŋalôm ŋawasi, ma ti gauc ŋawa, akôc mba ŋalôm dôŋ ma akôm mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ. Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac, ma yac asap mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ ŋapaŋ.

7 Yac akôm gweleŋ dau ŋa Anötö ndê ŋaclai, ma asôm yom ŋandô eŋ. Ma yac asap lêŋ gitêŋ dôŋ, gitôm yac akôc wapa siŋ-ŋga yêc amaŋ daŋga lu-lu bu andic siŋ.

8 Lau ŋatô sêŋyalê bu yac aposel ŋandô, ma sêmpiŋ yac ma sem ŋawaê sa pi gweleŋ naŋ yac akôm. Ma ŋatô sêpu ma sêŋgôliŋ yom pi yac ti mba gweleŋ, ma sêsôm bu yac lau tasaŋ.

9 Ŋatô sêŋyalê yac, ma ŋatô sem gauc yac. Yac ahôc ŋawapac ŋapaŋ tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo taŋli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom.

10 Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu kôm yac ŋalôm ŋawapac, magoc ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Yac atôm lau ŋalôm sawa, tigeŋ yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêlôm tu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa-ŋga. Yac awêkaiŋ gêŋ nom-ŋga daŋ dom, magoc tu Kilisi-ŋga dec yac awêkaiŋ gêŋ hoŋ tu puc yac gatuŋ dôŋ-ŋga.

Pol teŋ lau Korin-ŋga bu sêtôc si atac whiŋ asê

11 Yac asôm mba yom hoŋ tiawê têŋ mac lau Korin-ŋga, ma akêŋ mba ŋalôm sambuc têŋ mac.

12 Yac atôc têŋ mac bu yac atac whiŋ mac, tigeŋ mac atôc nem atac whiŋ yac-ŋga asê su dom.

13 Aö galic mac atôm aneŋ balêkoc, dec wateŋ mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc têŋ yac, tôm yac akôm têŋ mac.

Pol kêŋ puc lau Korin-ŋga pi lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom

14 Aŋgô su naŋ. Lau gitêŋ ti lau ŋawê-ŋga oc sêwêkaiŋ gêŋ daŋ sêwhiŋ lau ŋasec-ŋga ti lau sac-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ dayob bu dandic sôŋ dauŋ dawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ dom.

15 Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêŋ si ŋalôm pitigeŋ tu gêŋ daŋ-ŋga. Ma ŋgac naŋ kêŋ whiŋ ma ŋgac naŋ kêŋ whiŋ dom, iŋlu si gauc kaiŋ tigeŋ dom.

* **6:15** Belial - Sadaŋ ndê ŋaê daŋ.

16 Ma lau naŋ sem akiŋ
Anötö bu sêndic sôŋ dau
sêwhiŋ lau naŋ sem akiŋ
anötöi gwam, naŋ iŋ gêŋ so
sambuc. Bu yac lau dakêŋ
whiŋ-ŋga datôm Anötö Tali
Ŋadau ndê lôm dabuŋ.
Anötö dau sôm yom pi ndê
lau bocdec bu:

Aö oc waŋsêlêŋ ti wambo
wawhiŋ ŋac. Aö wati
ŋac si Anötö, ma ŋac oc
sêti aneŋ lau. *[Lev
26:12]*

17 Tu dinaŋ-ŋga dec andic
ahê lau naŋ sêsap mêtê sac
dôŋ ŋapaŋ, tôm Pômdau
ndê yom naŋ sêto yêc
bocdec bu:

Ahu ŋac siŋ ma andic
ahê ŋac. Amasec gêŋ
ŋadômbwi daŋ dom, ma
aö oc wakôc mac sa. *[Ais
52:11]*

18 Ma Pômdau, Ŋaclai
Ŋadau kêmatiŋ yom tidôŋ
bocdec bu:

Aö oc wati mac Damam,
ma mac ati aneŋ
balêkoc ŋgac ti awhê.
[2 Sam 7:14]

7

1 O aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga. Anötö kêmatiŋ yom
tidôŋ bu kôc yac sa ŋalêŋ
dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec
danem dabuŋ dauŋ, ma
dandic ahê gêŋ hoŋ naŋ oc
kôm yac neŋ ŋamlic ma
gatuŋ ŋadômbwi sa yêc iŋ
aŋgô-ŋga. Yomandô! Yac
bu datöc Anötö ti datoc iŋ
sa ŋapep, dec dandic dabiŋ
dauŋ e dasa neŋ lêŋ dabuŋ
eŋ.

*Lau Korin-ŋga si ŋawaê
kôm Pol tac ŋayham*

2 Yac ateŋ mac bu gauc
nem yac yêc mac nem ŋalôm
ti atac ŋayham eŋ. Aŋgô
su naŋ. Yac akôm mêtê sac
têŋ lau dom, yac aŋsôŋ lau
si gauc dom, ma yac ambac-
ambac yom lau tu bu akôc
ŋac si gêŋ-ŋga dom. Mba.

3 Gauc nem bu aö gato yom
dinaŋ tu bu wamatôc mac-
ŋga dom. Tôm aö gasôm têŋ
mac muŋ su, bu yac akêŋ
mba ŋalôm ti atac whiŋ têŋ
mac. Yac atac whiŋ mac
kêlêc, dec yac bu ambo taŋli
me ambac ndu awhiŋ mac,
oc ŋayham.

4 Aö gasôm aneŋ yom
hoŋ haŋ têŋ mac, ŋahu bu
aö gakêŋ whiŋ bu mac oc
akôc sa. Ma aö gatoc mac
nem waêm sa yêc lau ŋatô
aŋgô-ŋga. Mac nem ŋawaê
kôm aö lic pi ma ŋalôm
tigahô. Ŋawapac daêsam
kêsalê yac ahuc, magoc yac
gauc gêm mac, dec kôm yac
atac ŋayham atu andô.

5 Têŋ ndoc yac ahôc asê
gameŋ Masedonia-ŋga, naŋ
ŋawapac daêsam tap yac sa.
Lau sêkêŋ kisa yac ŋandô,
ma yêc yac mba ŋalôm atöc
dauŋ atu. Tu dinaŋ-ŋga dec
ŋasawa mba bu yac aŋwhaŋ
dauŋ.

6 Magoc Anötö, naŋ gêm
malô lau ti ŋalôm ŋawapac,
naŋ kêkiŋ Taitus mbu têŋ
yac, dec kôm yac mba ŋalôm
tigahô.

7 Ma Taitus gic miŋ pi mac,
ma whê sa bu mac nem lêŋ

gêm malô iŋ ndê ŋalôm. Iŋ
sôm bu mac aŋyalê nem giso
ma apu daôm, ma whê sa bu
mac gauc gêm aö ŋapaŋ, ma
tamkwê bu alic aö tiyham.
Bocdinaŋ yac mba ŋalôm
tigahô tu alic iŋ-ŋga, ma tu
aŋgô iŋ ndê yom pi mac-
ŋga. Yom hoŋ dinaŋ kôm aö
atac ŋayham atu andô.
8-9 Têŋ ndoc aö gaŋgô bu
bapia naŋ gato têŋ mac,
naŋ kôm mac nem ŋalôm
ŋawapac, dec kasahê yham
dom tu gakêŋ bapia dau têŋ
mac-ŋga. Magoc aneŋ bapia
kêŋ wapac mac ŋapaŋ dom,
ma boc-dinaŋ kwahic dec aö
atac ŋayham pi gêŋ dau.
Aö atac ŋayham tu gakêŋ
ŋawapac têŋ mac-ŋga dom,
magoc tu ŋawapac dau whê
nem gauc sa pi nem giso e
am daôm kwi. Ŋalêŋ dinaŋ
dec ŋawapac naŋ aö gakêŋ
têŋ mac, naŋ kêkuc Anötö
ndê atac whiŋ. Ma yom naŋ
yac ato têŋ mac, naŋ kôm
mac atisac dom, magoc gêm
mac sa.
10 Têm ŋatô Anötö gêlic
ŋayham bu yac dahôc
ŋawapac tu bu yac taŋyalê
yac neŋ sac ma danem dauŋ
kwi-ŋga. Ŋawapac kaiŋ
dinaŋ oc dalic sac dom, ŋahu
bu iŋ gêm yac sa tu datap
Anötö ndê mwasiŋ nem yac
si-ŋga sa. Yac bu dahôc
ŋawapac nom-ŋga ŋambwa
ma danem dauŋ kwi dom,
dec yac oc gacgeŋ dambo lêŋ
dandiŋaŋ-ŋga.
11 Mac aŋyalê su bu
ŋalôm ŋawapac naŋ mac
aŋsahê, naŋ kêkuc Anötö
ndê atac whiŋ, ma gêm
ŋandô bocdec. Têŋ ndoc
aneŋ bapia whê mac nem
gauc sa pi nem giso, dec
kôm mac asö ma atöc daôm.
Ma bocdinaŋ mac akôc gauc
ŋaŋga pi lêŋ bu amatôc giso
dinaŋ, ma amasaŋ tisolop.
Mac akêŋ daôm sambuc tu
akôm bocdinaŋ, tu bu atôc
asê bu mac atec lêŋ sac.
Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm tu
amatôc gêŋ dau-ŋga, naŋ
tôc asê bu giso daŋ yêc mac-
ŋga dom.
12 Yêc aneŋ bapia aö gato
yom pi ŋamalac naŋ kôm
giso, ma gato pi ŋamalac
naŋ giso dau kêŋ wapac iŋ.
Magoc bapia dau iŋ ŋahu
andô dinaŋ dom. Aö gato tu
bu watôc asê yêc awê, bu
mac akêŋ daôm sambuc tu
asôc yac mba yom ŋapu yêc
Anötö aŋgô-ŋga.
13 Yac aŋgô ŋawaê bu mac
am daôm kwi ma akôm gêŋ
hoŋ dinaŋ, dec kôm yac
mba ŋalôm tigahô. Ma
gêŋ daŋ whiŋ kôm yac atac
ŋayham, naŋ Taitus gic miŋ
bu têŋ ndoc iŋ hôc asê mac,
naŋ mac akôc iŋ sa ti atac
ŋayham, dec kôm iŋ ndê
ŋalôm timalô.
14 Muŋ-ŋga aö gatoc mac
nem waêm sa têŋ Taitus.
Ma kwahic dec iŋ kêyalê
bu yom naŋ aö gasôm pi
mac iŋ yomandô, dec kôm
aö mayaŋ dauŋ dom. Mac
aŋyalê bu yom hoŋ naŋ yac
asôm têŋ mac, iŋ yomandô
eŋ, ma ŋalêŋ tigeŋ yom naŋ
yac asôm tu ampiŋ mac-
ŋga, naŋ Taitus tap sa bu

yomandô bocdinaŋ.
15 Têŋ ndoc iŋ hôc asê mac,
naŋ mac akôc iŋ sa ŋalêŋ
ŋayham, ma iŋ gêlic bu mac
apu daôm ti atöc Anötö, dec
asôc yac mba yom ŋapu.
Bocdinaŋ ndoc bocke iŋ gauc
gêm mac nem lêŋ dinaŋ, dec
kôm iŋ atac whiŋ mac kêlêc
su.
16 Ma aö Pol gaŋgô su bu
mac aŋkuc lêŋ solop, dec
gakêŋ whiŋ bu mac oc asap
lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Ma tu
dinaŋ-ŋga aö atac ŋayham
atu.

8

Lau Korin-ŋga sic awa sa tu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa

1 O asidôwai. Yac bu
awhê mac nem gauc sa pi
lêŋ naŋ Anötö ndê mwasiŋ
gêm ŋandô yêc lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gameŋ
Masedonia-ŋga.
2 Ŋac lau ŋalôm sawa,
ma ŋawapac atu-tu daêsam
kêgwiniŋ ŋac, magoc sêmbo
ti atac ŋayham ma sic awa
daêsam sa tu sênem lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa-
ŋga.
3 Aö wasôm yomandô têŋ
mac, bu awa hoŋ naŋ sêtap
sa, naŋ sêkêŋ. Magoc awa
tigeŋ dinaŋ dom. Iŋ naŋ
bu yob ŋac-ŋga, naŋ sêkêŋ
ŋatô gi whiŋ. Yac akac ŋac
bu sêkôm bocdinaŋ dom.
Mba.
4 Ŋac dau sêlic gweleŋ di-
naŋ bu gêŋ ŋayham kêlêc,
dec sêteŋ yac ŋapaŋ bu
sênem gweleŋ dau sêwhiŋ
gôlôwac dabuŋ ŋatô, tu bu
sênem Anötö ndê lau dabuŋ
Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda
dau, naŋ sa.
5 Gêŋ ŋamata-ŋga ŋac
sêkêŋ si ŋalôm sambuc têŋ
Pômdau, ma têŋ yac bocdi-
naŋ. Lêŋ dau kêkuc Anötö
ndê atac whiŋ. Yac gauc gêm
bu Anötö ndê mwasiŋ oc
nem ŋandô yêc ŋac, magoc
taŋkwê ŋandô atu kaiŋ di-
naŋ dom.
6 Têŋ têm Taitus mbo whiŋ
mac, naŋ iŋ gic hu gweleŋ
dinaŋ ma mac ac awa ŋatô
sa su. Tu dinaŋ-ŋga yac akac
iŋ bu mbu têŋ mac loc, ma
kôm gweleŋ dau whiŋ mac e
pacndê.
7 Yac aŋyalê su bu mac
akôm nem gêŋ hoŋ ŋalêŋ
ŋayham. Mac akêŋ whiŋ
ŋaŋga, asôm yom ŋayham,
ma aŋyalê ŋawaê ŋayham
ŋapep. Mac akêŋ daôm
sambuc tu anem akiŋ Anötö-
ŋga, ma mac atac whiŋ
yac kêlêc. Bocdinaŋ akôm
gweleŋ andic awa sa-ŋga di-
naŋ aŋkuc nem lêŋ ŋayham
dinaŋ.
8 Aö bu wakac mac bu
akôm gêŋ dinaŋ dom. Mba.
Aö bu walic bu mac nem
mêtê atac whiŋ-ŋga iŋ mêtê
ŋandô naŋ tap lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga ŋatô si sa, me
mba.
9 Bu mac aŋyalê Pômdau
Yisu Kilisi ndê lêŋ êmwasiŋ
yac-ŋga. Iŋ gêŋ hoŋ ŋadau,
magoc iŋ hu iŋ ndê ŋaclai
ti ŋawasi atu hoŋ siŋ, ma
sip nom meŋ gitôm ŋamalac
ŋambwa. Iŋ kôm dau gitôm

ŋgac ŋalôm sawa, tu bu mac
atap Anötö ndê mwasiŋ nem
mac si-ŋga sa, dec ati lau ti
lêlôm.
10 Têŋ yala akwa mac lau
ŋamata-ŋga bu atôc asê bu
mac atac whiŋ ndu andô
bu anem lau Jerusalem-ŋga
sa, ma mac ac awa ŋatô
sa. Kwahic dec aö bu
watôc aneŋ gauc têŋ mac pi
lêŋ ŋayham bu andic bata
gweleŋ dau-ŋga.
11 Mac ac hu gweleŋ dau ti
atac ŋayham atu, ma bocd-
inaŋ kwahic dec andic bata
gweleŋ dau ŋalêŋ tigeŋ, ma
ti nem ŋalôm sambuc eŋ.
Mac bu atôm bu akêŋ awa
atu, dec akêŋ. Ma bu
mba, naŋ akêŋ tôm Anötö
kêmwasiŋ mac.
12 Bu lau ŋalôm sawa oc
tôm dom bu sêkêŋ atu. Boc-
dinaŋ gêŋ bocke naŋ mac
atôm bu akêŋ, naŋ akêŋ ti
atac whiŋ ma ti nem ŋalôm
sambuc, dec Anötö oc lic
ŋayham.
13 Yac bu akac mac bu
akêŋ gêŋ daêsam bu anem
lau ŋatô sa, e mac daôm
ati lau ŋalôm sawa lec dom.
Mba. Yac atac whiŋ bu
Anötö ndê mwasiŋ nem yac
hoŋ sa tôm ndi.
14 Kwahic dec mac atap
gêŋ daêsam sa, ma bocdi-
naŋ mac atôm bu anem lau
naŋ sêpônda dau, naŋ sa.
Ma mboe tiŋambu ŋac oc
sêtap daêsam sa, ma sênem
mac sa têŋ ndoc mac apônda
daôm. Ŋalêŋ dinaŋ dec
Anötö ndê mwasiŋ oc nem
yac hoŋ sa tôm ndi.
15 Gauc nem lau Israel-ŋga
naŋ sic †mana sa yêc gameŋ
sawa, tôm sêto yêc bocdec
bu:

Lau naŋ sic gêŋ ŋagec
sa, naŋ sêpônda dau
dom, ma lau naŋ sic gêŋ
daêsam sa, naŋ si gêŋ
hôc gêlêc dom. *[Eks
16:18]*

Taitus ti lau ŋatô oc sêtêŋ malac Korin sêndi

16 Aö gam daŋge Anötö bu
iŋ kêŋ gauc sip Taitus ndê
ŋalôm bu nem mac sa, gitôm
iŋ kêŋ gauc kaiŋ tigeŋ têŋ aö.
17 Bu yac andac Taitus bu
mbu têŋ mac loc, ma iŋ gêlic
ŋayham. Magoc iŋ oc loc tu
yac andac iŋ-ŋga lec dom. Iŋ
dau atac whiŋ ŋandô bu lic
mac tiyham.
18 Ma yac neŋ asidôwa
daŋ, naŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ yêc gameŋ din-
dec sêmpiŋ iŋ tu iŋ ndê
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga,
naŋ yac bu aŋkiŋ iŋ whiŋ
Taitus loc.
19 Iŋ ŋgac dinaŋ, gôlôwac
dabuŋ sêŋyaliŋ iŋ sa bu
êŋsêlêŋ whiŋ yac, ma yac
akôc awa naŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga sic sa, ma akêŋ têŋ
lau Jerusalem-ŋga. Gweleŋ
dau, yac akôm tu bu atoc
Pômdau sa-ŋga, ma bu atôc
asê bu yac atac whiŋ bu
anem lau ŋalôm sawa sa.
20 Magoc yac atec bu lau
daŋ sêŋgôliŋ yom pi yac tu
awa dinaŋ-ŋga.
21 Bocdinaŋ dec yac ayob
dauŋ ŋapep bu akôm giso
daŋ yêc Pômdau me yêc
ŋamalac aŋgô-ŋga dom.

22 Ma yac bu aŋkiŋ yac
neŋ asidôwa daŋ tiyham têŋ
mac loc, whiŋ ŋgac lu dinaŋ.
Gêŋ hoŋ naŋ yac akêŋ sip iŋ
amba, naŋ kôm ŋapep eŋ,
dec tôc asê bu iŋ kêŋ ndê
ŋalôm sambuc tu nem akiŋ
Anötö-ŋga. Iŋ ŋgô ŋawaê pi
mac su, dec kôm iŋ ndê atac
pa su, ma iŋ atac whiŋ bu
têŋ mac loc.
23 Lau ŋatô bu sêndac
bata lau tö dinaŋ, dec awhê
sa têŋ ŋac bu Taitus kôm
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
whiŋ aö, dec galic ŋayham
bu waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc
bu nem akiŋ mac. Ma awhê
sa bu asidôwai lu dinaŋ sem
gôlôwac dabuŋ hoŋ aŋgô,
ma sêkôm gweleŋ ŋaŋga bu
sêkôm Kilisi ndê waê tiapa.
24 Bocdinaŋ têŋ ndoc yac
neŋ asidôwai tö dinaŋ sêhôc
asê mac, naŋ akôc ŋac sa
ŋapep, tu bu atôc nem mêtê
atac whiŋ-ŋga yêc awê têŋ
ŋac. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
hoŋ oc sêŋyalê bu yac apo
mac waêm sa ŋambwa dom.

9

Yom ŋatô pi gweleŋ sêndic awa sa-ŋga

1 Oc tôm dom bu wato yom
daêsam pi mac nem gweleŋ
andic awa sa tu anem Anötö
ndê lau dabuŋ sa-ŋga.
2 Ŋahu bu aö kayalê su
bu mac atac whiŋ ndu andô
bu akôm gêŋ dau, ma tu di-
naŋ-ŋga dec gapo mac nem
waêm sa têŋ lau Masedonia-
ŋga. Aö gasôm têŋ ŋac
bocdec bu, “Ŋac lau gameŋ
Akaya-ŋga dinaŋ, ŋac atac
whiŋ ŋandô bu sênem yac
neŋ asidôwai sa, ma sic
hu gweleŋ sêndic awa sa-
ŋga têŋ yala akwa.” Lau
Masedonia-ŋga sêŋgô mac
nem ŋawaê dec kêgilí ŋac si
daêsam bu sêndic awa ŋatô
sa sêwhiŋ.
3 Magoc aö bu waŋkiŋ yac
neŋ asidôwai tö dinaŋ sêtêŋ
mac sêloc, bu sênem mac sa
bu andic bata gweleŋ awa-
ŋga dinaŋ gwanaŋ. Ŋahu
bu yac apo mac waêm sa
ma asôm bu mac atac whiŋ
gweleŋ dau, ma mac bu
akôm yac mba yom ŋandô sa
dom, dec oc yham dom.
4 Lau Masedonia-ŋga ŋatô
bu sêwhiŋ aö sêloc, ma sêlic
bu mac akôm gêŋ dau ŋandô
sa dom, dec oc kêŋ maya
mac. Ma oc kêŋ maya aö
bocdinaŋ, bu aö gakêŋ whiŋ
bu mac oc akôm, magoc
akôm dom.
5 Tu dinaŋ-ŋga aö
galic ŋayham bu waŋkiŋ
asidôwai tö dinaŋ sêmuŋ
aö, bu sêndic bata gweleŋ
dau sêwhiŋ mac. Mac asôm
tidôŋ bu andic awa sa tu
amwasiŋ lau ŋalôm sawa,
bocdinaŋ akôm. Aö gatec bu
wahôc asê ma wakac mac
bu andic dabiŋ gêŋ dau. Bu
bocdinaŋ, mac oc akêŋ ti
nem ŋalôm sambuc dom.
Andic sa gwanaŋ, ma ti nem
ŋalôm sambuc.

Dakêŋ gêŋ ti ŋalôm sambuc eŋ

6 Gauc nem yom bocdec
bu. Asa naŋ sô gêŋ ŋawhê

daêsam, naŋ oc tap ŋandô daêsam sa. Ma asa naŋ sô gêŋ ŋandôlu, naŋ oc tap ŋandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôŋ lêŋ dakêŋ gêŋ-ŋga.

7 Anötö tac whiŋ lau naŋ sêkêŋ gêŋ ti si ŋalôm sambuc. Yac bu dakêŋ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-ŋga, dec oc tap Anötö ndê atac whiŋ sa dom. Bocdinaŋ iŋ lêŋ solop bu yac tigeŋ-tigeŋ dakêŋ gêŋ tôm yac neŋ ŋalôm kac yac.

8 Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiŋ mac ŋa gêŋ daêsam. Ma bocdinaŋ bêc hoŋ mac oc apônda daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom, ma oc atôm bu akôm gêŋ daêsam tu anem lau ŋatô sa-ŋga.

9 Gauc nem yom pi ŋgac mwasiŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Iŋ gic sam iŋ ndê gêŋ bu êmwasiŋ lau ŋalôm sawa. Ma iŋ ndê lêŋ gitêŋ ŋa-ŋandô oc yêc ŋapaŋ. *[BW 112:9]*

10 Gauc nem bu Anötö, naŋ kêŋ gêŋ ŋawhê têŋ lau sêsô gêŋ-ŋga, ma kêŋ gö têŋ lau tu sêneŋ-ŋga, naŋ gitôm bu kêŋ gêŋ daêsam têŋ mac tu amwasiŋ lau ŋalôm sawa-ŋga. Ma iŋ oc kôm mac nem lêŋ gitêŋ anem lau sa-ŋga nem ŋandô daêsam.

11 Anötö oc êmwasiŋ mac ŋa gêŋ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êŋlêc. Ma lau daêsam oc sênem daŋge Anötö tu awa naŋ mac ac sa bu yac akêŋ têŋ lau Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau.

12 Yomandô. Awa naŋ mac bu andic sa, naŋ oc nem Anötö ndê lau dabuŋ naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma gêŋ atu daŋ whiŋ. Lau daêsam oc atac ŋayham atu ma sênem daŋge Anötö êŋlêc tu mac-ŋga.

13 Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, ma bu daŋam wambu iŋ. Ma gêŋ naŋ mac akêŋ bu anem lau Jerusalem-ŋga dinaŋ ma lau ŋatô sa-ŋga, naŋ tôc asê bu mac nem yom iŋ yomandô. Ma lau dau oc sêmpiŋ Anötö tu mac nem lêŋ ti sakiŋ dinaŋ-ŋga.

14 Ŋac oc sêŋyalê bu Anötö ndê mwasiŋ kôm gweleŋ yêc mac nem ŋalôm. Ma ŋac oc atac whiŋ mac ŋandô ma gauc nem mac ŋapaŋ yêc ŋac si mbec ŋalôm.

15 Oyaê. Mwasiŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ yac ŋambwa iŋ gêŋ atu andô, hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Tu dinaŋ-ŋga danem daŋge iŋ ŋapaŋ.

10

Pol whê ndê lêŋ sa

1 Lau ŋatô sêsec aö ma sêsôm yom bocdec bu, “Pol, iŋ ŋgac kaiŋ daŋ. Têŋ ndoc iŋ mbo whiŋ mac, naŋ iŋ töc dau bu sôm yom ti ŋaŋga têŋ mac, magoc têŋ ndoc iŋ hu mac siŋ, naŋ iŋ ndê ŋalôm pêŋ dôŋ ma to yom ŋaŋga sip iŋ ndê bapia têŋ mac.” Aö Pol bu waŋkuc Kilisi ndê lêŋ malô kêgwiniŋ

dau-ŋga, ma wandac mac bu
mac akôc gauc kaiŋ tigeŋ pi
aö, me mba?
2 Aö wateŋ mac bu akôc
gauc pi yom dau, ma amasaŋ
nem ŋalôm tisolop muŋ su
naŋ. Ma bocdinaŋ têŋ
ndoc aö watêŋ mac waloc,
naŋ gêŋ daŋ oc yêc bu
wasôm yom ŋaŋga pi-ŋga
dom. Tigeŋ aö bu waloc
ma watap sa bu lau ŋatô
gauc gêm bu yac aŋkuc lau
nom-ŋga si mêtê, dec aö oc
wakêŋ gêli ŋac dom.
3 Yomandô yac ambo nom,
magoc yac ac siŋ tôm lau
nom-ŋga sic dom.
4 Ma yac mba wapa siŋ-
ŋga iŋ gitôm lau nom-ŋga
si wapa sêndic siŋ-ŋga dom.
Mba. Yac akôc Anötö dau
ndê ŋaclai bu andic siŋ, ma
bu aseŋ ŋacyo si tuŋbôm
ŋaŋga hoŋ su.
5 Gauc ti yom tasaŋ hoŋ,
ma lau hoŋ naŋ sêtoc dau
sa ma sêkêŋ kisa Anötö,
ma sêlhac lau ahuc tu bu
sêŋyalê Anötö ti ndê yom
dom, naŋ yac akôc Anötö
ndê ŋaclai bu aseŋ ŋac su.
Gauc sac-sac hoŋ, naŋ yac
akwê dôŋ yêc-ŋga, tu bu
akêŋ gauc hoŋ sôc Kilisi
ŋapu-ŋga.
6 Têŋ ndoc yac aloc, naŋ
yac oc akêŋ ŋagêyô têŋ lau
daŋgapêc-ŋga hoŋ. Bocd-
inaŋ kwahic dec yac asôm
têŋ mac bu amasaŋ nem
ŋalôm, ma asôc Kilisi ndê
yom ti yac mba yom hoŋ
ŋapu.
7 Mac nem lau ŋatô sêtoc
dau sa, ma gauc gêm bu ŋac
tawasê sêti Kilisi ndê. Am
bu ŋamalac kaiŋ dinaŋ, dec
wasôm têŋ am bu kôc gauc
ŋapep pi gêŋ naŋ yêc awê,
ma am oc êmyalê bu yac ati
Kilisi ndê, atôm am.
8 Ma mboe mac gauc gêm
bu têm daêsam yac apo
dauŋ mba waêŋ sa tu ŋaclai
naŋ Kilisi kêŋ têŋ yac, dec
kêyaliŋ yac sa ati aposel. Aö
oc mayaŋ dauŋ tu yom di-
naŋ-ŋga dom. Ŋahu bu Kil-
isi kêŋ ŋaclai dau têŋ yac tu
bu aŋgwiniŋ mac-ŋga dom,
magoc tu bu apuc mac dôŋ-
ŋga.
9 Aneŋ bapia ŋatô, naŋ
gato têŋ mac muŋ su, naŋ
ŋahu dau dinaŋ. Aö gato tu
wakôm mac atöc daôm-ŋga
dom.
10 Bu lau ŋatô sêsôm yom
pi aö bocdec bu, “Pol to yom
ŋaŋga daêsam sip iŋ ndê
bapia, tu kêŋ wapac yac-
ŋga. Tigeŋ têŋ têm iŋ dau
meŋ kalhac yac aŋôŋ-ŋga,
naŋ dalic iŋ gitôm ŋgac ti
ŋaclai atu dom, ma iŋ sôm
yom ŋaŋga dom.”
11 Mac lau naŋ asôm yom
kaiŋ dinaŋ pi yac, naŋ ayob
daôm. Bu têŋ ndoc yac bu
ahôc asê mac, naŋ mac oc
alic bu gêŋ naŋ yac oc akôm,
naŋ oc êŋkuc yom naŋ ato
sip bapia.

Pol ndê ŋahu po dau waê sa-ŋga

12 Yac atec bu atoc dauŋ
sa tôm aposel tasaŋ sêkôm,
me anem dôhôŋ mba lêŋ ma
ŋac si lêŋ. Bu aposel tasaŋ
dinaŋ sêtoc dau sa, ma gauc
gêm bu lau daŋ si lêŋ gi tap

ŋac si sa dom. Ma bocdinaŋ
ŋac sem dôhôŋ dau si lêŋ
whiŋ ŋac dau si lêŋ. Ŋac si
gauc dinaŋ solop dom.
13 Yac atôm dom bu apo
dauŋ mba waêŋ sa tôm
ŋac lau dau sêkôm, magoc
apo dauŋ sa tu gweleŋ naŋ
Anötö kêŋ têŋ yac-ŋga. Bu
Anötö dau kêyaliŋ gameŋ sa
bu yac akôm gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga ambo, ma yac
akôm gweleŋ dau e akôm
yêc mac nem gameŋ whiŋ.
14 Yomandô. Yac akôm
gweleŋ ma ahoc ŋawaê
ŋayham pi Kilisi asê e meŋ
têŋ mac nem gameŋ. Yac bu
akôm bocdinaŋ dom, dec oc
tôm dom bu yac apo dauŋ sa
tu mba gweleŋ-ŋga.
15 Ma yac atec bu apo dauŋ
sa tu gweleŋ naŋ lau ŋatô
sêkôm-ŋga. Yac akêŋ bataŋ
bu mac nem akêŋ whiŋ oc
êŋsôwec tiatu, ma tu dinaŋ-
ŋga gweleŋ naŋ yac akôm
awhiŋ mac, naŋ ŋa-ŋandô
oc êŋsôwec tiatu bocdinaŋ.
16 Ŋalêŋ dinaŋ yac oc atôm
bu anem mêtê lau ŋatô, naŋ
si gameŋ yêc mac nem ŋa-
ŋambu-ŋga. Yac bu anem
mêtê lau wakuc, ŋahu bu
yac atec bu apo dauŋ sa
pi lau ŋatô si gweleŋ ŋa-
ŋandô.
17 Aneŋ lêŋ wapo dauŋ sa-
ŋga kêkuc Anötö ndê yom
naŋ sêto yêc bocdec bu:

Asa naŋ bu po dau sa, naŋ
po dau sa tu Pômdau-
ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

18 Bu ŋamalac naŋ po
dau sa tu dau ndê lêŋ-ŋga,
naŋ Anötö gêlic bu yham
dom. Magoc ŋamalac naŋ
Pômdau po iŋ sa, naŋ Anötö
oc lic iŋ ŋayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasaŋ

1 Mboe lau ŋatô sêlic aneŋ
yom gitôm yom gauc mbasi-
ŋga. Magoc aö bu wasôm
yom ŋatô tiyham, ma gakêŋ
whiŋ bu mac oc alic aö sac
dom.
2 Bu Anötö kac aneŋ
ŋalôm bu wanem lêmuŋ
mac, ma wayob mac ati Kilisi
ndê lau solop. Aö galic mac
atôm aö atuŋwê ŋayham
daŋ, naŋ kamatiŋ yom whiŋ
ŋgac daŋ bu nem. Tu dinaŋ-
ŋga dec gakôc gauc ŋaŋga
pi iŋ bu wayob iŋ ŋapep bu
sa ndê lêŋ ŋawasi ma mbo
whiŋ ŋgac daŋ dom e nem
ndê ŋgac solop. Ma ŋgac
dau iŋ Kilisi.
3 Kwahic dec mac asap
Kilisi dôŋ ti nem ŋalôm
ŋawasi. Tigeŋ aö gatöc
dauŋ bu mboe lau tasaŋ
ŋatô oc sêmeŋ ma sêtim
yom mac bu ahu mac nem
lêŋ dinaŋ siŋ, tôm mboc
tasaŋ ŋadau meŋ ma tim
yom Ewa.
4 Bocke? Lau ŋatô bu
sêhôc asê mac ma sênem
mêtê pi Yisu, magoc ŋac si
yom pi iŋ so yom ŋandô
naŋ yac ahoc asê pi iŋ, dec
mac oc akôm sake? Aö
gatöc dauŋ bu mboe mac
oc gauc nem yom daêsam
dom, oc akôc ŋac si yom sa
ŋagahô eŋ. Mac akôc Ŋalau

Dabuŋ su, magoc lau ŋatô
bu sêmeŋ ma sêkac mac bu
akôc ŋalau daŋ dau-ŋga, me
sêhoc ŋawaê ŋayham asê
naŋ so yac mba, dec aö gatöc
dauŋ bu mboe mac oc akôc
sa eŋ.
5 Mac alic lau tasaŋ dinaŋ
bu aposel ŋandô, a? Ŋac si
asa hôc gêlêc aö su?
6 Aö ŋgac ŋayham tu
wasôm yom ti gauc atu-tu-
ŋga dom, magoc aö kayalê
Anötö ti ndê yom. Ma gêŋ
hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ tu
bu wawhê Anötö ti ndê yom
sa tiawê têŋ mac.
7 Têŋ ndoc aö gahoc Anötö
ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ
mac, naŋ aö taŋkwê mac
dom, magoc kagwiniŋ dauŋ
ma gakôm gweleŋ tu wakôm
kwaŋ dauŋ-ŋga. Aö kakuc
lêŋ dau, tu bu watoc mac
sa ma wanem mac sa-ŋga.
Bocke? Aneŋ lêŋ dinaŋ iŋ so,
a?
8 Gôlôwac dabuŋ gameŋ
ŋatô-ŋga sêkêŋ gêŋ tu sêpuc
aö dôŋ-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ
gitôm aö gam kaŋ ŋac si gêŋ
tu wanem akiŋ mac-ŋga.
9 Ma têŋ ndoc aö gambo
gawhiŋ mac ma gapônda
gêŋ daŋ, naŋ gateŋ mac nem
ŋamalac daŋ bu nem aö sa
dom. Magoc asidôwai naŋ
sêmeŋ akêŋ Masedonia sem
aö sa. Aö gayob neŋ lêŋ hoŋ
tu bu wakêŋ ŋawapac têŋ
mac dom, ma oc waŋkuc lêŋ
tigeŋ dinaŋ.
10-11 Mac gauc gêm bocke?
Aö kakuc lêŋ dinaŋ ŋahu bu
aö tac whiŋ mac dom, a?
Mba! Anötö dau kêyalê bu
aö atac whiŋ mac ndu andô.
Aö gapo dauŋ sa tu aneŋ lêŋ
gakôm gweleŋ ŋaôli mbasi-
ŋga, ma gweleŋ bocke naŋ
aö bu wakôm wawhiŋ mac
lau gameŋ Akaya-ŋga, naŋ
waŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ
ŋapaŋ. Kilisi dau ndê yom
ŋandô yêc aneŋ ŋalôm, dec
gasôm yom dau.
12 Aö taŋkwê mac bu
anemlhi aö tu gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga dom, ma oc
wakôm bocdinaŋ ŋapaŋ. Aö
gatec bu wakêŋ ŋasawa têŋ
lau naŋ sêkôm gweleŋ tu
sêkôc awa-ŋga, bu sêtoc
dau sa ma sêsôm bu ŋac si
lêŋ gweleŋ-ŋga gi tap yac
mba sa.
13 Lau kaiŋ dinaŋ, ŋac
aposel tasaŋ. Ŋac si gweleŋ
ŋandô bu sêtim yom lau. Bu
ŋac sêsiŋ si mêtê tasaŋ kwi,
ma sem Kilisi ndê aposel
ŋandô aŋgô.
14 Asö tu aneŋ yom dinaŋ-
ŋga dom, bu Sadaŋ dau muŋ
apu lêŋ tasaŋ dinaŋ ma gêm
aŋela ŋawê-ŋga aŋgô.
15 Bocdinaŋ iŋ ndê lau
akiŋ bu sênem lau gitêŋ naŋ
sem akiŋ Anötö, naŋ aŋgô,
dec oc kôm yac dasö dom.
Magoc tiŋambu ŋac oc sêtap
ŋagêyô sa tu si lêŋ sac di-
naŋ-ŋga.

Pol hôc ŋawapac daêsam

16 Aö wateŋ mac tiyham
bu alic aö tôm ŋgac gauc
mba-ŋga dom. Magoc aö
bu wapo dauŋ sa pi ahic
tiyham tôm ŋac lau tasaŋ
dinaŋ sêkôm. Ma mac bu
alic aneŋ yom gitôm ŋgac

gauc mba-ŋga ndê, naŋ akôc
aö sa tôm mac akôc lau gauc
mba dinaŋ sa.
17 Aö kayalê bu yom naŋ
aö bu wasôm tu wapo dauŋ
sa-ŋga, naŋ kêkuc Pômdau
ndê lêŋ dom, magoc aö
gasôm kakuc lau gauc mbasi
si lêŋ.
18 Aêc. Lau tasaŋ di-
naŋ sêŋkuc lêŋ nom-ŋga ma
sêpo dau waê sa, dec aö bu
wapo dauŋ sa bocdinaŋ.
19 Mac lau ti gauc atu, a?
Bocke dec mac alic ŋayham
bu akôc lau gauc mbasi-ŋga
sa sêmbo sêwhiŋ mac?
20 Yomandô. Ŋac lau tasaŋ
dinaŋ sêŋgwiniŋ mac e ati
lau akiŋ ŋambwa, sêmbac
yom mac bu sêŋgaho mac
nem gêŋ su, sêŋsôŋ mac
nem gauc e asôc ŋac ŋapu,
sêtoc dau sa têŋ mac, ma
sêhôc mac mayam su, tigeŋ
mac akôc ŋac sa.
21 Mac gauc gêm bocke?
Yac mayaŋ dauŋ bu yac lau
licwalô mba dec aŋkuc lau
dau si lêŋ dom, a? Lau gauc
mbasi-ŋga dinaŋ sêpo dau
sa tu ŋac si lêŋ-ŋga ti atac pa
su. Bocdinaŋ kwahic dec aö
bu waŋkuc ŋac si lêŋ dinaŋ
wawhiŋ.
22 Ŋac sêpo dau sa bu ŋac
lau †Hibru, a? Aö Hibru
bocdinaŋ. Ŋac lau Israel-
ŋga, a? Aö bocdinaŋ. Ŋac
Abraham ndê wakuc ŋac?
Aö bocdinaŋ.
23 Ŋac sêsôm bu ŋac sem
akiŋ Kilisi, a? Aö kayalê
bu mac oc alic aneŋ yom
tôm ŋgac ŋagulu kêŋsôŋ
daŋ ndê, magoc aö wasôm
têŋ mac bu aö gam akiŋ
Kilisi ma gakôm gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga gahôc
gêlêc ŋac su. Lau sêkêŋ aö
gandöc gapocwalô, sic aö
basô, ma têm daêsam kêpiŋ
bu wambac ndu tu gam akiŋ
Kilisi-ŋga. Ma ŋac lau dau?
Mba.
24 Lau bata Israel-ŋga
sêmatôc aö tidim 5, ma tôm
têm matôc-ŋga 5 dinaŋ sêhi
aö tidim 39* ŋa po naŋ sem
bocbiŋ.
25 Ŋac sic aö ŋa sö tidim tö.
Sêtuc aö ŋa-hoc tidim tigeŋ.
Aö gapac waŋ tidim tö, ma
gapoc gwêc sawa tôm ôbwêc
daŋ ma acsalô daŋ.
26 Aö ga gameŋ ga gameŋ
ŋapaŋ ma gandöc sic teŋ
dom. Ma ŋawapac ŋatô naŋ
gahôc whiŋ, naŋ bocdec. Aö
galom bu hêc ŋasambac atu,
ma gambo gwêc têŋ têm
sac. Lau kaŋ sêkôm aö
ŋayom, ma aö gatap kisa sa
yêc aö dauŋ neŋ lau Israel-
ŋga ma yêc †lau gameŋ apa-
ŋga, ma yêc lau malac atu-
tu-ŋga ma lau malac sauŋ-
sauŋ-ŋga, ma yêc asidôwai
tasaŋ bocdinaŋ. Gêŋ hoŋ
dinaŋ gitôm bu seŋ aö su,
magoc mba.
27 Aö gakôm gweleŋ ti
gahôc ŋawapac atu ŋapaŋ.
Têm daêsam aö gayêc bêc

* **11:24** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ (Diut 25:3) sôm bu sêhi ŋamalac giso ŋa-po sêhôc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinaŋ lau bata Israel-ŋga bu sêmatôc ŋamalac daŋ, naŋ sêhi iŋ tidim 39 bu sêŋgilì yomsu dau ŋadôhôŋ dom.

ŋapep dom, gêŋ yô a ö,
bu yô aö, gambo ŋamlic
ŋalhuc, ma gapônda ŋakwê.
28 Wapac hoŋ dinaŋ kêsalê
aö ahuc. Ma gêŋ daŋ tiy-
ham kêŋ wapac aö tôm bêc
hoŋ, naŋ bocdec bu. Aö
gitôm dom bu waŋlhiŋ lau
sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga daŋ
siŋ, tigeŋ gauc gêm ŋac
ŋapaŋ.
29 Ŋamalac daŋ bu ndê
kêŋ whiŋ ŋaŋga dom, dec
oc wahêgo dauŋ tu iŋ-
ŋga e aneŋ licwalô pacndê.
Ma gêŋ lêtôm-ŋga bu kôm
ŋamalac daŋ peŋ sip sac
ŋalôm, dec aö oc atac ŋandê
pi gêŋ dinaŋ.
30 Aö gatec bu wapo dauŋ
sa, magoc aö bu wakôm, dec
wasôm yom pi gêŋ naŋ tôc
asê bu aö ŋgac licwalô mba-
ŋga.
31 Anötö kêyalê bu aö
kasau dom. Iŋ Pômdau Yisu
Damba, ma yac tac waê bu
tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ.
32 Têŋ ndoc aö gambo
malac Damaskas, naŋ
gôliŋwaga naŋ yob malac
dau mbo Kiŋ Aretus ŋapu,
naŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ-
ŋga bu sêyob gatam malac-
ŋga hoŋ tu sêkôc aö dôŋ-
ŋga.
33 Magoc mba. Asidôwai
sêkêŋ aö gasip sambec sö
daŋ, ma sêŋwhaŋ aö gasip
yêc gatam atu daŋ yêc malac
dau ŋatuŋbôm ŋadômbwê-
ŋga ma galhö ga.

12

Pol gêlic undambê ŋagatu

1 Mêtê dapo dauŋ waêŋ sa-
ŋga oc kêŋ ŋayham daŋ têŋ
yac dom. Magoc aneŋ ŋalôm
kac aö, dec oc wapo dauŋ
sa ma wandic têku yom, ma
wasôm yom pi gêŋ ŋagatu,
ma pi gêŋ ŋatô naŋ Pômdau
hoc asê têŋ aö.
2-3 Aö kayalê ŋgac kêŋ
whiŋ Kilisi-ŋga daŋ. Yala 14
gi su, Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc
solop têŋ iŋ yêc undambê gi.
Anötö kôc iŋ ti ŋamlic sam-
buc me kôc iŋ gatu ŋambwa,
aö gam gauc. Anötö tawasê
kêyalê.
4 Ma Anötö tôc gameŋ
†Paradais-ŋga têŋ iŋ. Iŋ ŋgô
yom pi gêŋ atu-tu ŋatô naŋ
iŋ gitôm dom bu w hê sa, ma
Anötö gic yao iŋ bu sôm asê
dom.
5 Aö oc wapo ŋamalac
kaiŋ dinaŋ waê sa, magoc
aö bu wapo dauŋ sa, dec
wasôm yom pi gêŋ tigeŋ,
naŋ bu watôc asê bu aö ŋgac
licwalô mba.
6 Gêŋ ŋatô yêc bu wapo
dauŋ sa pi-ŋga, ma aö bu
wakôm, dec oc watôm ŋgac
gauc mbasi-ŋga dom. Ŋahu
bu aneŋ yom iŋ yomandô.
Magoc aö watoc dauŋ sa pi
gêŋ dinaŋ dom. Lau bu
sêmpiŋ aö tu lêŋ naŋ sêlic aö
gasa-ŋga, ma tu yom ŋandô
naŋ gahoc asê-ŋga, dec oc
solop.

Anötö kêmwasiŋ lau licwalô mba, bu tôc iŋ ndê ŋaclai asê

7 Yomandô Anötö tôc gêŋ
atu têŋ aö. Magoc iŋ tec bu
aö wapo dauŋ sa pi gêŋ dau.

Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêŋ ŋasawa
têŋ Sadaŋ bu êŋkiŋ iŋ ndê
aŋela daŋ bu êŋgwiniŋ aö
ŋa gêŋ wapac ŋamlic-ŋga
daŋ. Gêŋ dau kêŋ ŋandê têŋ
aö gitôm gêŋ ŋakwa kuŋ aö.
8 Aö gateŋ mbec ŋaŋga têŋ
Pômdau ma gandac iŋ tidim
tö bu kôc gêŋ wapac dau su
yêc aö.
9 Magoc iŋ sôm têŋ aö
bu, “Mba. Aneŋ mwasiŋ
gitôm bu puc am dôŋ ma hôc
ŋawapac dinaŋ. Bu aö oc
wamwasiŋ lau licwalô mba,
bu watôc aneŋ ŋaclai asê.”
Tu dinaŋ-ŋga aö Pol oc wapo
dauŋ sa tu ŋawapac bocke
naŋ kêgwiniŋ aö e kôm aö
licwalô mba. Ŋalêŋ dinaŋ aö
oc taŋkwê Kilisi bu kêŋ iŋ
ndê ŋaclai tu nem aö sa-ŋga.
10 Tu dinaŋ-ŋga aö bu
wambo licwalô mba, me lau
bu sêpu aö ma sêkêŋ kisa
aö, aö bu wapônda dauŋ,
me aö bu wahôc ŋawapac
tidau-tidau tu Kilisi-ŋga, dec
wahôc ti atac ŋayham. Bu
têŋ ndoc aö kasahê licwalô
tôm dom, naŋ taŋkwê Kilisi
ndê ŋaclai bu puc aö dôŋ ma
walhac ŋaŋga.

Pol tac whiŋ lau Korin-ŋga

11 Aö galic dauŋ gitôm
ŋgac ŋambwa-ŋga daŋ,
magoc aposel tasaŋ naŋ mac
atoc ŋac sa, naŋ si asa hôc
gêlêc aö su? Oc tôm bu
mac apo aö waêŋ sa, magoc
mba. Mac akôm dom, ma tu
dinaŋ-ŋga dec aö kakuc lau
gauc mbasi-ŋga si lêŋ ma
gapo dauŋ sa têŋ mac.
12 Têŋ têm aö gambo
gawhiŋ mac, naŋ aö gakôm
gêŋ naŋ aposel ŋandô sic
waê bu sêkôm. Aö gakôm
gêŋ dalô, gêŋ atu-tu ma gêŋ
ti ŋaclai atu daêsam.
13 Bocdinaŋ mac gauc gêm
bu aö gakôm gêŋ sake têŋ
gôlôwac dabuŋ ŋatô, naŋ
gakôm têŋ mac dom? Mboe
mac alic aö sac bu gandac
mac bu akêŋ gêŋ tu anem
aö sa-ŋga dom, a? Bu bocdi-
naŋ, dec wateŋ mac bu asuc
aneŋ sac kwi.
14 Kwahic dec aö kamasaŋ
dauŋ bu wandic mac kêsi
tidim tö-ŋga. Magoc aö
waloc tu bu wakôc mac
nem gêŋ daŋ-ŋga dom. Bu
gêŋ naŋ aö tac whiŋ, naŋ
mac nem wapa ti mone
dom, magoc mac daôm. Y
omandô. Aö bu wakêŋ wa-
pac mac dom, bu aö gatôm
mac damam, ma solop dom
bu balêkoc sêkêŋ gêŋ tu
sêlôm damba ti dindai-ŋga.
Damba ti dindai bu sêkêŋ
gêŋ tu sêlôm si balêkoc-ŋga,
dec oc solop.
15 Boc-dinaŋ aö galic
ŋayham bu wakêŋ neŋ gêŋ
hoŋ tu wanem mac sa-ŋga,
e wakêŋ dauŋ sambuc tu
mac-ŋga whiŋ. Ŋalêŋ dinaŋ
aö bu watôc asê bu aö atac
whiŋ mac ndu andô, ma mac
bu atac whiŋ aö gwalec, oc
ŋayham me mba?
16 Mac bu atac whiŋ aö me
atac whiŋ aö dom, magoc
mac aŋyalê su bu aö gakêŋ
ŋawapac daŋ têŋ mac dom.
Magoc mboe lau naŋ sêkêŋ
kisa aö, naŋ oc sêsôm bu aö

kasalê lêŋ bu waŋsau mac
ma malô wakôc mac nem
gêŋ ŋatô-ŋga.
17 Mac gauc gêm bu aö
kakiŋ aneŋ lau ŋatô sêtêŋ
mac sêloc, bu sêŋgaho mac
nem gêŋ ŋatô su tu aö-ŋga,
a?
18 Aö gandac Taitus bu
têŋ mac loc, ma kakiŋ yac
neŋ asidôwa daŋ whiŋ iŋ.
Ma Taitus kôc mac nem
gêŋ bocke, a? Mba andô.
Alu akôc gauc tigeŋ ma asa
lêŋ tigeŋ, naŋ akôm gweleŋ
ŋaôli mbasi-ŋga.

Pol gêm la lau Korin-ŋga

19 Mac gauc gêm bu yac
asôm yom hoŋ dinaŋ tu bu
alhac dauŋ ahuc, a? Mba.
Yac akêŋ whiŋ Kilisi, ma
asôm mba yom hoŋ yêc awê
têŋ mac yêc Anötö aŋgô-
ŋga. Ma gêŋ hoŋ naŋ yac
akôm, naŋ akôm tu bu apuc
yac mba lau atac whiŋ-ŋga
mac dôŋ alhac ŋaŋga-ŋga.
20 Aö gatöc dauŋ bu mboe
aö waloc ma watap sa bu
mac nem la u ŋatô sêsap
mêtê sac dôŋ sêmbo. Bocke?
Mac nem lau ŋatô sêsôm
dau, me sem lêmuŋ dau,
a? Lau ŋatô atac ŋandê
têŋ dau, sêwhê dau kôc-kôc,
sêpu si asidôwai ma sêsec
gameŋ, sêtoc dau sa, me sêli
dau sa, a? Aö bu waloc ma
walic bu mac nem lau ŋatô
sêŋkuc lêŋ naŋ aö atac whiŋ
dom, dec aö oc waŋkuc lêŋ
matôc-ŋga naŋ mac oc atac
whiŋ dom.
21 Muŋ-ŋga, mac nem lau
daêsam sêkôm mêtê mock-
aiŋ-ŋga ti atac ŋagalac-ŋga
tidau-tidau. Aö gasôm têŋ
ŋac bu sênem dau kwi
ma sêhu lêŋ sac dinaŋ siŋ.
Kwahic dec aö gatöc dauŋ
bu mboe aö wambu waloc,
ma walic bu ŋac sêsap lêŋ
dinaŋ dôŋ ŋapaŋ sêmbo. Bu
bocdinaŋ, dec mêtê sac dau
oc kêŋ wapac aö, ma aneŋ
Anötö oc kêŋ aö mayaŋ dauŋ
atu tu mac-ŋga.

13

Pol oc kêŋ gêli lau naŋ sêkôm sac, naŋ dom

1 Ŋasawa sauŋ aö oc
wandic mac kêsi tidim tö-
ŋga. Ma aö bu wamatôc
mac nem lau ŋatô, dec aö
oc waŋkuc ŋagôliŋ solop
tamatôc lau giso-ŋga, naŋ
sêto yêc bocdec bu:

> Ŋamalac tigeŋ bu êŋgôliŋ
> yom pi ŋgac daŋ, dec
> oc tôm dom bu dakôc iŋ
> ndê yom sa. Ŋamalac
> lu me tö bu sêpuc yom
> dau dôŋ, dec dalic bu
> yomandô. *[Diut 19:15]*

2 Têŋ ndoc aö gac mac kêsi
tidim lu-ŋga, naŋ gasôm têŋ
lau naŋ sêkôm mêtê sac bu
sêhu siŋ. Ma aö gakêŋ
puc mac bu têŋ ndoc aö
bu wambu waloc, ma watap
sa bu lau dau sêsap si lêŋ
dinaŋ dôŋ ŋapaŋ sêmbo,
dec oc wakêŋ matôc ŋaŋga
têŋ ŋac, ma têŋ lau ŋatô
naŋ sêkôm sac, naŋ bocdi-
naŋ. Kwahic dec aö gambo
ahê, magoc ndoc kêpiŋ bu
wambu waloc, dec wakêŋ
puc mac pi gêŋ tigeŋ dinaŋ
tiyham.

3 Mac nem lau ŋatô
sêndac aö bu w atôc gêŋ
daŋ têŋ mac, naŋ oc whê sa
bu aö gasôm yom gam Kilisi
aŋgô. Bocdinaŋ ayob daôm
ŋapep, bu aö oc wamatôc
lau sêkôm mêtê sac-ŋga hoŋ
ti ŋaŋga. Kilisi dau bu mbo
whiŋ mac, dec oc kêŋ gêli
mac dom, iŋ oc kôm mêtê
ŋaŋga kaiŋ tigeŋ.
4 Yomandô. Lau sic Kilisi
pi a gicso dau gitôm ŋgac
licwalô mba. Magoc Anötö
ndê ŋaclai uŋ iŋ sa ma kêŋ
iŋ mbo tali ŋapaŋ. Ma yac
lau naŋ mba akêŋ whiŋ piŋ
yac dôŋ am daminŋ Kilisi, naŋ
lau licwalô mbasi bocdinaŋ.
Magoc Anötö ndê ŋaclai kêŋ
yac ambo taŋli awhiŋ iŋ, tu
bu anem akiŋ mac-ŋga.

Pol gêm la lau Korin-ŋga tiyham

5-6 Mac bu andac batam
yac bu aposel ŋandô me
mba, dec atôc gwaniŋ daôm
nem lêŋ. Mac aŋyalê su
bu ŋamalac naŋ kêŋ whiŋ
dom, naŋ Kilisi mbo iŋ ndê
ŋalôm dom. Bocdinaŋ mac
bu alic bu mac akêŋ whiŋ
ambo, ma Yisu Kilisi mbo
nem ŋalôm, dec aŋyalê bu
yac mba gweleŋ ŋa-ŋandô
dinaŋ, ma whê yac sa bu
aposel ŋandô.
7 Yac ateŋ mbec têŋ Anötö
bu puc mac dôŋ ma akôm
sac daŋ dom. Yac atac whiŋ
bu mac asa lêŋ gitêŋ, tu bu
mac nem lêŋ tôc asê bu yac
aposel ŋandô lec dom. Mba.
Lau ŋatô bu gauc nem bu
yac aposel tasaŋ, naŋ iŋ gêŋ
ŋambwa. Yac mba mbec
dinaŋ ŋa-ŋahu andô, naŋ
yac atac whiŋ bu Anötö puc
mac dôŋ bu aŋkuc lêŋ gitêŋ
eŋ.
8 Lau bu sêsap lêŋ yom
ŋandô-ŋga dôŋ, dec oc tôm
dom bu yac akôm gêŋ ti
ŋaclai tu amatôc ŋac-ŋga.
Magoc lau naŋ sêŋkuc lêŋ
yom ŋandô-ŋga dom, naŋ
yac akôm gêŋ ti ŋaclai tu
bu amatôc ŋac-ŋga e sêhu si
giso siŋ.
9 Bocdinaŋ mac bu alhac
ŋaŋga ma asap yom ŋandô
dôŋ, dec oc tôm dom bu yac
atôc mba ŋaclai têŋ mac,
magoc yac oc atac ŋayham
atu tu mac nem lêŋ ŋayham-
ŋga. Ma yac ateŋ mbec bu
mac lau akêŋ whiŋ-ŋga asa
nem lêŋ hoŋ ŋapep eŋ.
10 Aö gato yom hoŋ dinaŋ
bu wakêŋ puc mac bu ahu
nem mêtê s ac hoŋ siŋ muŋ,
bu têŋ ndoc aö bu wahôc
asê, naŋ gatec bu wamatôc
mac ŋa ŋaclai naŋ Pômdau
kêŋ têŋ aö. Bu iŋ kêyaliŋ aö
sa ma kêŋ ŋaclai têŋ aö bu
wapuc mac dôŋ, ma tu bu
waŋgwiniŋ mac-ŋga dom.

Pol ndê yom ŋambu-ŋga

11 O asidôwai, aö bu
wandic bata bapia dindec,
dec bu wakôm neŋ acsalô
têŋ mac hoŋ. Aŋsahê ŋaŋga
bu andic dabiŋ nem lêŋ
akêŋ whiŋ-ŋga hoŋ tisolop.
Aneŋ yom hoŋ dindec puc
mac dôŋ. Akêŋ nem gauc
ti ŋalôm pitigeŋ, ma ambo
awhiŋ daôm ti yom malô.
Akôm bocdinaŋ, ma Anötö,

naŋ Atac Whiŋ ti Yom Malô
Ŋadau, naŋ oc mbo whiŋ
mac.
12 Akam daôm aŋkuc
gôlôwac dabuŋ si lêŋ.
13 Anötö ndê lau dabuŋ
hoŋ naŋ sêmbo gameŋ
Masedonia-ŋga dindec, naŋ
sêkôm si acsalô ŋayham têŋ
mac.
14 Pômdau Yisu Kilisi ndê
mwasiŋ ti Anötö ndê atac
whiŋ puc mac dôŋ, ma
Ŋalau Dabuŋ piŋ mac hoŋ
dôŋ ŋapaŋ.

Pol ndê bapia têŋ lau Galasia-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Aposel Pol to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gameŋ Galesia-ŋga. Muŋ-ŋga iŋ dau kêsêlêŋ tôm malac ma hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau Galesia-ŋga, dec lau sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu (Apo 13:14–14:23).

Tiŋambu lau Israel-ŋga ŋatô sêhôc asê gôlôwac dabuŋ Galesia-ŋga, ma sêŋsôŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si gauc pi lêŋ sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ŋac lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa dôŋ, ma sêkac lau Galesia-ŋga bu sêŋkuc pwac sêsê lauŋgac si ŋamlic ŋatô su-ŋga, ma sêsôc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapu. Ŋac sêsôm bu lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ lau Israel dom, naŋ bu sêkôm bocdinaŋ dom, dec oc tôm dom bu Anötö kôc ŋac sa me lic ŋac bu lau gitêŋ. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu iŋ aposel ŋandô dom, ŋahu bu iŋ kac lau gameŋ apa-ŋga bu sêŋkuc Israel si sakiŋ akwa dom.

Tu dinaŋ-ŋga Pol to bapia dindec tu bu whê dau sa bu iŋ aposel ŋandô, naŋ Yisu Kilisi lu Anötö sêŋyaliŋ iŋ sa (1:1), ma gêm mêtê tôm Yisu dau hoc asê têŋ iŋ (1:12). Ma iŋ bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêsôc lau tasaŋ dinaŋ si yom ŋapu dom. Iŋ sôm bu ŋawaê ŋayham tigeŋ iŋ yom ŋandô, ma ŋawaê dau tôc asê tiawê bu lau sêti lau gitêŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma tu sêŋkuc yomsu-ŋga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 iŋ to yom ŋatô tu bu puc lau dôŋ bu sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, sêsap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, ma sêpiŋ dau dôŋ ŋapep. Lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc sêhu mêtê sac siŋ, ma sêkôm mêtê ŋayham eŋ (5:16-26).

Pol ndê yom ŋamata-ŋga

1-2 Aö Pol, ma asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ aö, ato bapia dindec têŋ Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ hoŋ yêc gameŋ Galesia-ŋga. Aö gati †aposel magoc ŋamalac daŋ kêyaliŋ aö sa, me lau toŋ daŋ sêŋkiŋ aö bu wati aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu iŋ Damba Anötö naŋ uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ dec sêŋyaliŋ aö sa ti sêŋkiŋ aö.

3 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ yac neŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

4 Yisu kêŋ dau mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, bu êŋgaho yac su yêc mêtê sac naŋ gêm nom dindec ahuc. Lêŋ dau Damaŋ Anötö gauc gêm tidôŋ ma tac whiŋ bu Yisu kôm ŋandô sa.

5 Bocdinaŋ datoc Anötö ndê waê sa tôm têm sambob dandic ŋawaê. Yomandô!

Pol kêŋ puc lau bu sêŋkuc ŋawaê ŋayham tigeŋ

6 Tu Kilisi-ŋga dec Anötö
kêmwasiŋ mac, ma kêgalêm
mac sa ati iŋ ndê lau. Magoc
ŋagahô eŋ, mac ahu iŋ ti
ŋawaê ŋayham naŋ aposel
sem, naŋ siŋ, ma aŋkuc yom
wakuc. Mac nem lêŋ dinaŋ
kôm aö gahêdaêŋ.
7 Yom naŋ mac aŋkuc,
naŋ yom ŋandô dom. Mboe
lau ŋatô sêŋsôŋ mac nem
gauc ma sêŋsahê bu sêŋsôŋ
ŋawaê ŋayham pi Kilisi
whiŋ.
8 Aŋgô su naŋ! Yac
dauŋ me aŋela undambê-
ŋga daŋ, me asa bu têŋ mac
meŋ ma nem mêtê wakuc,
naŋ so mêtê naŋ muŋ-ŋga
yac ahoc asê têŋ mac, naŋ oc
tap Anötö ndê atac ŋandê sa.
9 Aêc! Yac asôm su, ma aö
wasôm tiyham. Asa naŋ bu
hoc mêtê asê têŋ mac naŋ so
yac lau aposel mba mêtê naŋ
mac akôc sa su, naŋ oc tap
Anötö ndê atac ŋandê sa.
10 Mac gauc gêm sake? Aö
gato yom dindec tu bu lau
sêlic aö ŋayham ma sêmpiŋ
aö-ŋga, me tu bu Anötö lic
aö ŋayham-ŋga? Aŋgô! Aö
bu wakôm tu ŋamalac-ŋga,
dec aö Kilisi ndê ŋgac akiŋ
dom.

Pol whê sa bu iŋ Anötö ndê aposel ŋandô

11 O asidôwai, aö bu
wawhê sa têŋ mac bu mêtê
naŋ gahoc asê têŋ mac, naŋ
ŋamalac si yom dom.
12 Bu ŋamalac daŋ kêŋ
têŋ aö me kêdôhôŋ aö dom,
magoc Yisu Kilisi hoc asê têŋ
aö.
13-14 Mac aŋgô aö ŋawaê
su, dec aŋyalê bu muŋ-ŋga
lê aö gam akiŋ Anötö kakuc
lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa.
Aö gasa ŋac si lêŋ dau gahôc
gêlêc ŋac si daêsam naŋ
si yala gitôm aö neŋ. Ma
gayêm dauŋ su tu waŋkuc
abaŋi Israel-ŋga si ŋagôliŋ.
Ma mac aŋgô bu aö gakêŋ
kisa ŋaŋga têŋ Anötö ndê
gôlôwac dabuŋ naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu, ma gakôm bu
waseŋ ŋac su.
15 Magoc Anötö kêyaliŋ aö
sa gwanaŋ su, têŋ têm aö
gambo dinaŋ atac ŋalôm eŋ,
ma tu iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ
lau-ŋga dec kêgalêm aö sa
bu wanem akiŋ iŋ. Ma
tiŋambu iŋ gêlic ŋayham
16 bu hoc iŋ ndê Atu Yisu
asê têŋ aö, tu bu wasôm iŋ
ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ
lau naŋ lau Israel dom. Têŋ
dinaŋ aö gasôm yom gawhiŋ
lau ŋatô dom.
17 Ma aö gapi Jerusalem
bu walic lau naŋ sêti aposel
sêmuŋ aö, naŋ dom. Mba.
Aö gatêŋ gameŋ Arabia-
ŋga ga, ma tiŋambu gambu
gatêŋ malac Damaskas.
18 Aö gambo malac di-
naŋ yala tö su, goc gapi
Jerusalem ga bu walic Pita,
ma gambo gawhiŋ iŋ tôm
bêc 15.
19 Aö galic Pômdau asi
Jems, magoc galic aposel
ŋatô dom.
20 Aö wasôm yêc Anötö
aŋgô-ŋga bu yom naŋ
kwahic dec gato, naŋ yom

tasaŋ dom.
21 Tiŋambu aö gatêŋ
gameŋ Siria ma Silisia-ŋga
ga.
22 Gôlôwac dabuŋ gameŋ
Judia-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Kilisi, naŋ sêlic aö aŋôŋ
andô dom.
23 Magoc sêŋgô ŋawaê pi
aö bocdec bu, “Ŋgac naŋ
muŋ-ŋga kêŋ kisa têŋ yac,
kwahic dec kôm gweleŋ ma
gêm mêtê pi lêŋ dakêŋ whiŋ-
ŋga naŋ muŋ-ŋga iŋ kôm bu
seŋ su.”
24 Bocdinaŋ sêmpiŋ Anötö
tu iŋ gêm aö kwi-ŋga.

2

Lau aposel Jerusalem-ŋga sêkôc Pol sa

1 Yala 14 giŋga su goc
gapi Jerusalem ga tiyham,
ma gakôc Banabas lu Taitus
sêwhiŋ aö.
2 Anötö dau hoc yom daŋ
asê têŋ aö ma kac aö,
dec gapi Jerusalem ga têŋ
ndoc dinaŋ. Ma ŋawaê
ŋayham naŋ gahoc asê têŋ
†lau gameŋ apa-ŋga, naŋ aö
gawhê sa yêc Jerusalem. Aö
gawhê sa têŋ lau hoŋ dom,
magoc gawhê sa têŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata.
Aö gatec bu lau sêpu gweleŋ
naŋ gakôm, me sêsôm bu
aö gakôm ŋambwa, ma tu
dinaŋ-ŋga dec gawhê dauŋ
sa têŋ ŋac lau dau.
3 Ŋac sêŋyalê bu Tai-
tus naŋ whiŋ aö têŋ têm
dinaŋ, iŋ ŋgac Grik-ŋga.
Magoc sêkac yac bu asê iŋ
ndê ŋamlic ŋatô êŋkuc lau
Israel-ŋga si pwac naŋ dom.
4 Yom hoŋ dinaŋ hôc asê,
ŋahu bu lau ŋatô sêŋsau bu
sêti yac mba asidôwai ma
sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ yac bu
sêtip lêŋ ti sakiŋ naŋ yac
andôhôŋ têŋ lau gameŋ apa-
ŋga. Yisu Kilisi kêgapwêc
yac su yêc sakiŋ yomsu-ŋga,
magoc ŋac lau tasaŋ dinaŋ
sêkôm bu sêkac yac kwi ma
aŋkuc lêŋ yomsu-ŋga tiy-
ham atôm lau akiŋ ŋambwa.
5 Tigeŋ yac alhac ŋaŋga
ma asôc ŋac ŋapu daŋ
dom, ŋahu bu yac atac
whiŋ bu mac lau Galesia-
ŋga aŋyalê yom ŋandô pi
ŋawaê ŋayham, ma asap
dôŋ ŋapaŋ.
6 Aö kayalê bu Anötö toc
ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc
daŋ su dom. Tu dinaŋ-ŋga
dec gahêgo dauŋ dom têŋ
ndoc naŋ gawhê dauŋ sa
têŋ lau naŋ gôlôwac dabuŋ
Jerusalem-ŋga sêtoc sa sêti
ŋac si lau bata. Ma ŋac
sêsôm yom daŋ bu sêmatôc
ŋawaê ŋayham naŋ gam yêc
lau apa si gameŋ, naŋ dom.
7 Mba! Ŋac sêlic bu Anötö
kêŋ ŋawaê ŋayham sip aö
amaŋ bu wahoc asê têŋ lau
naŋ lau Israel dom, tôm iŋ
kêŋ sip Pita amba bu hoc asê
têŋ lau Israel-ŋga.
8 Bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ
Pita ma kêyaliŋ iŋ sa ti lau
Israel-ŋga si aposel, ma kêŋ
ŋaclai têŋ aö bocdinaŋ, ma
kêyaliŋ aö sa gati lau gameŋ
apa-ŋga si aposel.
9 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
yêc Jerusalem sêtoc Jems,
Pita ma Jon sa sêti ŋac si

ŋagôlôŋ. Ma têŋ ndoc lau
tö dinaŋ sêlic bu aö gatap
Anötö ndê mwasiŋ sa su,
dec sêkam alu Banabas tu bu
sêtôc asê bu ŋac sêkôc alu ti
alu mba yom sa. Ma ŋac si
ŋalôm pitigeŋ bu yac akôm
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
awhiŋ lau gameŋ apa-ŋga,
ma ŋac sêkôm sêwhiŋ lau
Israel-ŋga.
10 Ŋac sêndac gêŋ tigeŋ,
naŋ bu yac gauc nem ŋac si
lau naŋ sêpônda dau. Ma
gêŋ dau aö gauc gêm tidôŋ
su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

11 Tiŋambu aö gambo
malac Antiok, ma Pita
meŋ mbo malac dau whiŋ.
Magoc malô aö galic yêc awê
bu iŋ kôm gêŋ daŋ, naŋ so
yom ŋandô ŋawaê ŋayham-
ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec
aö gasôm yom sêmbalaŋ-
ŋga solop têŋ iŋ.
12 Bu têŋ ndoc iŋ hôc asê
Antiok tiwakuc, naŋ iŋ kôm
mêtê solop. Iŋ ndöc ti gêŋ
gêŋ whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga naŋ lau Israel dom, dec
tôc asê bu iŋ hêgo dau tu
Moses ndê yomsu-ŋga dom.
Magoc tiŋambu lau Israel-
ŋga ŋatô naŋ sem gweleŋ
sêwhiŋ Jems, naŋ sêhôc asê
malac Antiok. Pita kêyalê bu
ŋac sêsap Moses ndê yomsu
dôŋ ma ŋac bu sêkac lau
gameŋ apa-ŋga bu sêŋkuc
lau Israel-ŋga si †pwac sêsê
lauŋgac ŋamlic ŋatô su-
ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ
töc dau ma kêdahiŋ dau su
yêc lau naŋ lau Israel dom.
Iŋ ndê lêŋ dau iŋ lêŋ giso.
13 Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
Israel-ŋga ŋatô naŋ sêmbo
malac Antiok, naŋ sêŋkuc
iŋ ma sêsa lêŋ tasaŋ dinaŋ
sêwhiŋ, e lêŋ dau hê Ban-
abas kwi whiŋ.
14 Têŋ ndoc aö galic bu
ŋac si mêtê dau so yom
ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga,
dec gasôm yom têŋ Pita yêc
ŋac hoŋ aŋgô-ŋga bocdec
bu, “Am ŋgac Israel-ŋga,
magoc têŋ ndoc am mweŋ
hôc asê malac Antiok, naŋ
am mbo whiŋ lau naŋ lau
Israel dom, ma hêgo daôm
tu Israel-ŋga si yomsu-ŋga
dom. Magoc malô am kac
nem ŋalôm kwi ma kôm
gitôm am gêlic Moses ndê
yomsu gitôm gêŋ atu, ma
hu lau dau siŋ ma mbo ahê
ŋac. Bocke? Kwahic dec
am bu kac lau gameŋ apa-
ŋga bu sêsôc lau Israel-ŋga
si ŋagôliŋ ŋapu, a?”

Lêŋ tigeŋ yêc bu dati lau gitêŋ, naŋ dakêŋ whiŋ

15 Ma aö gasôm têŋ Pita,
“Yac lau Israel-ŋga êlêmê
dasam lau gameŋ apa-ŋga
bu lau sac, bu ŋac sêŋkuc
Moses ndê yomsu dom.
Magoc hêclu neŋ ŋahu yêc
lau gameŋ apa-ŋga dom.
Mba. Dinaŋi sêkôc hêclu
dambo lau Israel-ŋga naŋ
dakôc Moses ndê yomsu,
naŋ ŋalôm.
16 Magoc yac taŋyalê su bu
ŋamalac daŋ oc ti ŋamalac
gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga
tu iŋ kêkuc lêŋ yomsu-ŋga

dom. Mba, oc tôm dom. Magoc tu ŋamalac daŋ kêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, dec Anötö gêlic iŋ bu ŋamalac gitêŋ. Seŋ tigeŋ dinaŋ gic lau hoŋ ŋawaê, yac lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga boc-dinaŋ. Taŋkuc lêŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga tu bu dati lau gitêŋ tu lêŋ dinaŋ-ŋga, ma tu taŋkuc lêŋ yomsu-ŋga lec dom."

17 Kwahic dec yac taŋkuc lêŋ dakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga tu bu dati lau gitêŋ-ŋga. Mboe lau ŋatô oc sêsam yac bu lau sac tu yac taŋkuc lêŋ yomsu-ŋga tiyham dom. Magoc yac oc dasôm sake? Lêŋ dakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga kêŋ ŋasawa têŋ yac tu dakôm sac-ŋga, a? Aö wasôm, mba andô!

18 Muŋ-ŋga aö kasahê bu wati ŋgac gitêŋ tu kakuc yomsu-ŋga, magoc kwahic dec gahu lêŋ dau siŋ su. Aö bu wambu wandi wasôc yomsu ŋapu tiyham, dec oc tôc gêŋ tigeŋ asê têŋ aö, naŋ bu aö ŋgac kagilì yomsu-ŋga.

19 Bu sakiŋ yomsu-ŋga tôc asê têŋ aö bu gawêkaiŋ seŋ wambac ndu-ŋga, ma boc-dinaŋ dec aö taŋkwê lêŋ yomsu-ŋga bu nem aö sa tiyham lec dom. Yomandô. Aö gahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ, tu bu wanem akiŋ Anötö tôm aneŋ bêc hoŋ wambo taŋli-ŋga. Anötö dau piŋ aö dôŋ gam daminŋ Kilisi gitôm gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ iŋ.

20 Ma kwahic dec aneŋ ŋahu gambo taŋli-ŋga sip aö dauŋ dom, magoc gambo taŋli tu Kilisi naŋ tisa mbo tali tiyham ma mbo aneŋ ŋalôm naŋ-ŋga. Ma tôm bêc hoŋ naŋ wambo taŋli wambo nom lec, naŋ wasa lêŋ tigeŋ bocdec bu, wakêŋ whiŋ Anötö Atu naŋ tac whiŋ aö ma kêŋ dau tu aö-ŋga.

21 Aö galic Anötö ndê mwasiŋ gitôm gêŋ ŋambwa dom. Mba. Ŋahu bu ŋamalac daŋ gitôm dom bu ti ŋamalac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu-ŋga. Bu bocdinaŋ, dec Kilisi ndê mbac ndu naŋ oc ŋahu mbasi.

3

Lêŋ yomsu-ŋga ma lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

1 O mac lau Galesia-ŋga, mac lau gauc mba. Yac awhê yom hoŋ pi Yisu Kilisi sa yêc awê têŋ mac, e tôm mac daôm tanôm alic iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meŋ ma kêŋsôŋ mac nem gauc?

2 Aö bu wakêŋ gêndac têŋ mac pi yom tigeŋ bocdec bu, mac aŋkuc yomsu dec Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ mac, me mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su, dec iŋ kêŋ Ŋalau têŋ mac?

3-4 Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ ti-wakuc, naŋ mac asa nem lêŋ ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ. Tu dinaŋ-ŋga lau

naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ
sêkêŋ kisa mac. Tu sake-
ŋga kwahic dec mac bu
ambu asôc yomsu ŋapu tiy-
ham, ma gauc gêm bu Anötö
oc kôc mac sa tu gêŋ naŋ
mac daôm akôm tu aŋkuc
yomsu-ŋga. Mac bu akôm
bocdinaŋ, dec kisa atu naŋ
mac ahôc têŋ ŋamata-ŋga,
naŋ ŋahu mbasi.
5 Aŋgô! Anötö kêŋ ndê
Ŋalau Dabuŋ têŋ mac ma
kôm gêŋ dalô daêsam yêc
mac aŋôm-ŋga. Iŋ kôm gêŋ
dau tu mac aŋkuc yomsu-
ŋga, me tu mac akêŋ whiŋ
yom pi Kilisi, naŋ mac aŋgô
su-ŋga?
6 Gauc nem Abraham. Iŋ
kêŋ whiŋ Anötö, ma tu di-
naŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu
ŋgac gitêŋ.
7 Bocdinaŋ aŋyalê bu lau
hoŋ naŋ sêŋkuc lêŋ sêkêŋ
whiŋ-ŋga, naŋ Anötö gêlic
ŋac sêtôm Abraham ndê lau
wakuc.
8 Yom naŋ sêto yêc, naŋ
tôc asê gwanaŋ bu Anötö oc
lic lau naŋ lau Israel dom,
naŋ bu lau gitêŋ, tu ŋac si
sêkêŋ whiŋ-ŋga. Anötö sôm
ŋawaê ŋayham dau asê têŋ
Abraham gwanaŋ su bocdec
bu:

Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap
aneŋ mbec ŋamwasiŋ
sa yêc am. *[Gen 12:3]*

9 Abraham kêŋ whiŋ,
dec tap Anötö ndê mbec
ŋamwasiŋ sa. Ma bocd-
inaŋ lau hoŋ naŋ sêkêŋ
whiŋ, naŋ oc sêtap mbec
dau ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ
Abraham.
10 Magoc lau hoŋ naŋ gauc
gêm bu ŋac oc sêti lau
gitêŋ tu sêŋkuc yomsu-ŋga,
naŋ oc sêtap Anötö ndê tac
ŋandê sa, tôm yom daŋ naŋ
sêto yêc, naŋ sôm bocdec
bu:

Asa naŋ kêkuc yomsu
hoŋ naŋ sêto sip buku
yomsu-ŋga, naŋ ŋapep
ma timala dom, naŋ oc
tap Anötö ndê tac ŋandê
sa. *[Diut 27:26]*

11 Ma yom daŋ tiyham sêto
yêc bocdec bu:

Lau gitêŋ oc sêndöc tali tu
ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga.
[Hab 2:4]

Yom dau tôc asê tiawê bu
ŋamalac daŋ oc ti ŋamalac
gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga tu
iŋ kêkuc yomsu-ŋga dom.
12 Lêŋ yomsu-ŋga sôm bu
ŋamalac naŋ tôm bu sa ndê
lêŋ êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep
eŋ, naŋ oc ndöc tali. Magoc
lêŋ yomsu-ŋga dinaŋ so lêŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga.
13 Asa naŋ takwê lêŋ
yomsu-ŋga bu nem iŋ sa,
naŋ gic waê bu tap Anötö
ndê atac ŋandê sa. Magoc
Kilisi kêgaho yac su yêc lêŋ
datap atac ŋandê dinaŋ sa-
ŋga. Iŋ dau hôc Anötö ndê
atac ŋandê tu yac-ŋga, tôm
yom naŋ sêto pi lau sac, naŋ
yêc bocdec bu:

Lau hoŋ naŋ sêkêŋ ŋac
sêŋgalêŋ a, naŋ dalic
ŋac gitôm lau naŋ sêtap
Anötö ndê tac ŋandê sa.
[Diut 21:23]

14 Yisu Kilisi hôc ŋandê di-
naŋ tu bu lau naŋ lau Israel

dom, naŋ dec oc sêtap Abraham ndê mbec ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ lau Israel-ŋga. Ma yac hoŋ oc dakôc Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anötö gic bata su, naŋ sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

Pwac yomsu-ŋga, ma pwac mwasiŋ-ŋga

15 O asidôwai, wanem dôhôŋ pi ŋamalac si lêŋ bu wawhê gêŋ dau sa. Pwac naŋ ŋamalac lu sêmatiŋ tidôŋ su, naŋ oc tôm dom bu ŋgac daŋ ndic têku, me seŋ su. Ma Anötö ndê pwac bocdinaŋ.

16 Iŋ gic bata yom têŋ Abraham ma sôm bocdec bu, *"Aö oc wanem mbec am ti nem wakuc."* Yom naŋ iŋ sôm pi Abraham ndê wakuc, naŋ hêganôŋ lau daêsam dom, magoc hêganôŋ Abraham ndê ŋgac wakuc tigeŋ, naŋ Kilisi dau.

17 Aö wasôm têŋ mac bu Anötö gic bata yom dau têŋ Abraham muŋ su, ma tiŋambu yala 430 giŋga su, dec iŋ kêŋ ndê yomsu têŋ lau Israel-ŋga. Magoc yomsu dau seŋ pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ su dom.

18 Lau bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa tu sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ dec lêŋ dau kêkuc yom naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham, naŋ dom. Magoc bocdinaŋ dom. Bu Anötö gic bata yom têŋ Abraham ma sôm bu êmwasiŋ iŋ ŋambwa.

19 Bocdinaŋ Anötö kêŋ yomsu ŋahu bocke? Iŋ kêŋ tu bu tôc ŋamalac si sac asê-ŋga, bu lhac e Abraham ndê wakuc naŋ Anötö gic bata yom pi iŋ, naŋ hoc asê. Ma gêŋ daŋ tiyham. Aŋela sêkôc Anötö ndê yomsu ma sêkêŋ têŋ ŋgac ŋalhu-ŋga daŋ, naŋ Moses.

20 Ŋgac ŋalhu-ŋga dau kôm gweleŋ mbo Anötö ma lau Israel-ŋga ŋalhu ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ iŋ dau kêŋ solop têŋ iŋ, ma ŋgac ŋalhu-ŋga mbasi.

Yomsu oc tôc yac neŋ sac asê, ma wê yac datêŋ Kilisi dandi

21 Bocdinaŋ wandac mac bocdec bu, yomsu seŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata tidôŋ bu kêŋ têŋ Abraham naŋ su, me? Wasôm têŋ mac bu mba andô. Yac bu datôm bu datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neŋ seŋ dati lau gitêŋ-ŋga.

22 Magoc oc tôm dom. Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê sa bu lau nom-ŋga hoŋ sêndöc gapocwalô sac-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ hêganôŋ lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma datap mwasiŋ dau sa tu dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.

23 Muŋ-ŋga, lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ meŋ sa tiawê su dom. Têŋ têm dinaŋ yac dambo datôm lau

gapocwalô-ŋga naŋ yomsu
sô yac dôŋ, bu dambo
bocdinaŋ e Anötö tôc lêŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga asê tiawê.
24 Anötö kêŋ yomsu bu
nem gôliŋ yac ma tôc yac
neŋ sac asê, goc wê yac
datêŋ Kilisi dandi, bu datap
lêŋ dati lau gitêŋ-ŋga sa tu
yac neŋ dakêŋ whiŋ iŋ-ŋga.
25 Ma kwahic dec lêŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga meŋ sa su,
dec dambo yomsu ŋapu tiy-
ham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ŋgac

26 Mac hoŋ ati Anötö ndê
balêkoc tu mac nem akêŋ
whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.
27 Bu mac hoŋ naŋ aliŋ
busaŋgu, naŋ gêŋ dau piŋ
mac dôŋ am daminŋ Kilisi,
tôm mac asôc iŋ ti nem
ŋakwê.
28 Ma Anötö kôc mac sa
kêkuc mac nem ŋahu nom-
ŋga dom. Mba. Mac bu lau
Israel-ŋga, me lau apa, lau
akiŋ ŋambwa me lau naŋ
dau sêmbo si gêŋ, lauwhê
me lauŋgac, tigeŋ aŋyalê bu
Anötö kôc yac hoŋ sa tu yac
neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-
ŋga, naŋ piŋ yac hoŋ dôŋ
dapitigeŋ.
29 Ma mac lau asa naŋ ati
Kilisi ndê, naŋ ati Abraham
ndê lau wakuc bocdinaŋ, ma
awêkaiŋ mwasiŋ naŋ Anötö
gic bata têŋ Abraham.

4

1 Aö wawhê gêŋ dau sa têŋ
mac bocdec bu. Balê naŋ
damba gic bata bu kêŋ ndê
wapa lêŋsêm têŋ iŋ, naŋ oc
wêkaiŋ gêŋ dau yomandô.
Magoc damba bu mbac ndu
têŋ ndoc iŋ mbo balê, dec iŋ
oc kôc wapa dau sep dom,
ma iŋ oc mbo gitôm damba
ndê ŋgac akiŋ ŋambwa daŋ.
2 Ma lau ŋatô oc sêyob iŋ
ti ndê wapa lêŋsêm e iŋ ndê
yala gitôm naŋ damba sôm
tidôŋ gwanaŋ su.
3 Ma yac bocdinaŋ. Muŋ-
ŋga yac dakêŋ whiŋ su dom,
naŋ dambo datôm balêkoc
sauŋ, ma datôm lau akiŋ
ŋambwa naŋ dambo yomsu
ti ŋagôliŋ nom-ŋga ŋapu.
4 Magoc têŋ ndoc naŋ
Anötö sôm gwanaŋ su, naŋ
meŋ sa, goc iŋ kêŋ ndê
Atuŋgac meŋ mbo nom. Iŋ
dinda kôc iŋ ti ŋamalac
nom-ŋga naŋ mbo yomsu
ŋapu,
5 bu êŋgapwêc yac lau naŋ
dambo yomsu ŋapu, naŋ
su, ma yac dati Anötö ndê
balêkoc.
6 Ma Anötö kêŋ ndê Atu
ndê Ŋalau sip yac hoŋ neŋ
ŋalôm, dec tôc asê bu mac
lau gameŋ apa-ŋga ati Anötö
ndê balêkoc awhiŋ yac lau
Israel-ŋga. Ma Ŋalau dau
gêm yac sa dec data Anötö ti
atac pa su, ma dasam iŋ bu,
“Damaŋ, Damaŋ.”
7 Bocdinaŋ kwahic dec yac
lau akiŋ tiyham dom, magoc
yac Anötö ndê balêkoc
solop. Ma yac dati Anötö
ndê balêkoc, dec dawêkaiŋ
gêŋ lêŋsêm naŋ gic waê iŋ
ndê balêkoc.

Pol ŋalôm ŋawapac tu lau Galesia-ŋga

8 Muŋ-ŋga mac am gauc
Anötö, ma am akiŋ gêŋ nom-
ŋga ŋambwa naŋ Anötö
ŋandô dom.
9 Magoc kwahic dec mac
aŋyalê Anötö, ma gêŋ atu
daŋ whiŋ bocdec bu, Anötö
dau kêyalê mac su. Ma
bocke dec mac bu akac daôm
kwi, ma ambu andi asôc
yomsu ŋapu, dec ambo atôm
lau akiŋ tiyham? Bu yomsu
hoŋ, naŋ ŋagôliŋ nom-ŋga
ŋambwa naŋ ŋa-ŋaclai ti
ŋandô mbasi.
10 Tu sake-ŋga mac bu
aŋkuc ŋagôliŋ ŋambwa naŋ
hêganôŋ bêc ti ayô, ma yala
ti têm ŋatô?
11 Aö gatöc dauŋ tu mac-
ŋga bu mboe gweleŋ naŋ
aö gakôm têŋ mac, naŋ oc
ŋandô mbasi.
12 O asidôwai. Muŋ-ŋga
mac lau apa ambo yomsu
ŋapu dom, ma aö gahu lêŋ
yomsu-ŋga siŋ tu bu wambo
watôm mac. Magoc kwahic
dec lau ŋatô sêŋsau mac,
dec mac ambo atôm lau akiŋ
tiyham tu yomsu-ŋga. Bocd-
inaŋ dec wateŋ mac bu ahu
lêŋ dinaŋ siŋ ma ambo atôm
aö. Ma alic aö ŋayham
tôm muŋ-ŋga naŋ aö gambo
gawhiŋ mac, naŋ mac akôm
aö sac dom.
13 Têŋ têm dinaŋ gêmbac
kôm aö, dec gambo teŋ
gawhiŋ mac, ma gahoc
ŋawaê ŋayham asê têŋ mac.
Mac aŋyalê gêŋ dau su.
14 Aneŋ gêmbac dau kêŋ
ŋawapac têŋ mac bu ayob
aö, magoc mac apu aö me
alic aö sac dom. Mba. Mac
akôc aö sa gitôm Anötö ndê
aŋela daŋ, me tôm mac akôc
Yisu Kilisi dau sa.
15 Têŋ ndoc dinaŋ mac atac
whiŋ bu anem aö sa êŋlêc, e
tôm mac bu akip nem tanôm
ŋakôp sa ma akêŋ têŋ aö.
Yomandô. Magoc kwahic
dec mac nem atac ŋayham
tu aö-ŋga giŋga su.
16 Bocke? Tu aö gasôm
yom ŋandô asê têŋ mac-ŋga,
dec kwahic mac alic aö tôm
nem ŋacyo, a?
17 Ŋac lau tasaŋ dinaŋ
sêkôm ŋaŋga bu sêkac mac
kwi asôc yomsu ŋapu tiy-
ham. Magoc sêkôm tu mac
atap ŋandô ŋayham daŋ sa-
ŋga dom. Ŋac atac whiŋ
bu mac ahu aö siŋ ma akêŋ
daôm sambuc tu aŋkuc ŋac-
ŋga.
18 Iŋ lêŋ ŋayham bu mac
akêŋ daôm sambuc tu bu
akôm gêŋ naŋ ŋahu ŋayham
yêc. Ma aö bu wambo
wawhiŋ mac, me aö bu
wambo dom, magoc akôm
bocdinaŋ ŋapaŋ.
19 O aneŋ balêkoc awhê
ma ŋgac. Kwahic dec aö
kasahê ŋandê atu tiyham tu
mac-ŋga, gitôm awhê naŋ
balêkoc tuŋ iŋ. Ŋahu bu aö
tac whiŋ ndu andô bu Kilisi
ndê yom tidôŋ yêc mac nem
ŋalôm, e andi atôm iŋ dau.
20 Aö neŋ ŋalôm ŋawapac
atu tu mac-ŋga, ma seŋ
daŋ bu hôc pi aö, dec aö
atac whiŋ kêlêc bu wambo
wawhiŋ mac, ma wasôm
yom ŋayham-ŋayham têŋ
mac, ô yom ŋaŋga naŋ
kwahic dec gato têŋ mac.

Sara lu Haga sêti ŋadôhôŋ

21 Mac lau naŋ atac whiŋ
bu ambo yomsu ŋapu, aö bu
wandac mac bocdec bu. Mac
aŋyalê seŋ naŋ yomsu bu wê
mac atêŋ andi, me mba?
22 Gauc nem yom naŋ sêto
yêc pi balêkoc ŋgac lu naŋ
Abraham kwê asê. Balê daŋ
dinda Haga iŋ awhê akiŋ
ŋambwa, ma balê daŋ dinda
Sara iŋ awhê akiŋ dom, iŋ
Abraham nawhê solop.
23 Haga kôc balêkoc kêkuc
ŋamalac nom-ŋga si lêŋ
ŋambwa. Magoc Sara kôc
balêkoc kêkuc yom naŋ
Anötö gic bata têŋ Abraham.
24-25 Gêŋ dau iŋ gitôm yom
gôliŋ daŋ, bu awhê lu dinaŋ
sêti pwac lu ŋadôhôŋ. Haga
ti dôhôŋ pwac akwa yomsu-
ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ
yêc Lôc †Sainai yêc gameŋ
Arabia-ŋga. Ma balêkoc
pwac dinaŋ-ŋga sêti lau
akiŋ ŋambwa tôm Haga.
Ma Haga ti dôhôŋ malac
Jerusalem têm dindec-ŋga,
bu malac dau ti ndê lau
sêmbo sêtôm lau akiŋ
ŋambwa bocdinaŋ.
26 Magoc Sara ti dôhôŋ
malac Jerusalem wakuc naŋ
yêc undambê, ma iŋ gitôm
yac neŋ dinaŋ ŋandô naŋ
awhê akiŋ ŋambwa dom.
27 Bu sêto yom daŋ yêc
bocdec bu:

Am awhê gapoc naŋ
kôc balêkoc dom, atac
ŋayham sa. Am naŋ
kêsahê balêkoc tuŋ am
dom, naŋ mbwêc ti atac
ŋayham. Bu kwahic dec
am mbo gitôm awhê naŋ
balêkoc mba, magoc
tiŋambu am oc tap nem
balêkoc sa hôc gêlêc
awhê naŋ gêm ŋgac sa,
naŋ su.* *[Ais 54:1]*

28 Aneŋ asidôwai. Tu
Kilisi-ŋga dec mac ati
balêkoc pwac mwasiŋ-ŋga
gitôm Aisak, balêkoc naŋ
hôc asê kêkuc yom naŋ
Anötö gic bata têŋ Abraham.
29 Muŋ-ŋga Ismael,
balêkoc naŋ hôc asê kêkuc
ŋamalac si lêŋ, naŋ kêŋ
kisa Aisak, naŋ hôc asê ŋa
Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai.
Ma kwahic dec mac aŋsahê
kisa ŋalêŋ kaiŋ tigeŋ yêc lau
naŋ sêsap lêŋ yomsu-ŋga
dôŋ.
30 Magoc gauc nem yom
naŋ sêto yêc bocdec bu:

Kêŋ awhê akiŋ lu iŋ
atuŋgac sêlhö sêndi, bu
awhê akiŋ ndê balê dau
oc wêkaiŋ wapa lêŋsêm
ŋatô whiŋ ŋadauwê ndê
atuŋgac dom. *[Gen
21:10]*

* **4:27** Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem têŋ ndoc ŋacyo sêŋgaho lau Israel-ŋga su ma sêkôc ŋac sa si sêndöc gameŋ Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga. Aisaya gêlic bu malac dau tigasaŋ, dec gêm dôhôŋ pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip iŋ ndê bapia têŋ lau Galesia-ŋga bu whê yom naŋ iŋ to pi malac Jerusalem lu, naŋ sa. Yom pi awhê naŋ gêm ŋgac sa su, naŋ hêganôŋ lau Israel-ŋga ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc naŋ oc tap balêkoc daêsam sa, naŋ hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ oc sêndöc malac Jerusalem wakuc.

31 Bocdinaŋ asidôwai, akôc gauc ŋaŋga bocdec bu. Yac awhê akiŋ Haga ndê balêkoc dom, magoc yac ŋadauwê Sara ndê balêkoc solop.

5

Dasap lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, bu Kilisi kêgapwêc yac su yêc lêŋ yomsu-ŋga

1 Kilisi kêgapwêc yac su dec dambo datôm lau akiŋ ŋambwa tiyham dom. Bocdinaŋ alhac ŋaŋga, ma ayob daôm bu wapac lêŋ yomsu-ŋga êŋgwiniŋ mac e ati lau akiŋ tiyham dom.

2 Aö Pol wasôm têŋ mac bu asa naŋ gauc gêm bu ti ŋgac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu sêsê lauŋgac ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ Kilisi gitôm dom bu oc nem iŋ sa.

3 Aö wasôm tiyham têŋ mac, bu asa naŋ sôc yomsu tigeŋ dinaŋ ŋapu, naŋ êŋkuc yomsu hoŋ bocdinaŋ ndic ŋawaê.

4 Mac lau naŋ gauc gêm bu ati lau gitêŋ tu aŋkuc yomsu-ŋga, naŋ akac daôm su yêc Kilisi ma yêc Anötö ndê mwasiŋ.

5 Ŋahu bu Anötö gêlic yac tôm lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma Ŋalau Dabuŋ puc yac dôŋ bu dahôŋ ti dakêŋ bataŋ gêŋ dau ŋa-ŋandô.

6 Bu yac lau naŋ dati Yisu Kilisi ndê, naŋ taŋyalê bu lêŋ yomsu-ŋga daŋ oc nem yac sa ŋandô dom. Ŋac bu sêsê yac ŋamlic ŋatô su, me sêsê yac dom, naŋ dalic tôm gêŋ ŋambwa. Gêŋ tigeŋ yac dalic bu gêŋ atu, naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi. Ma yac neŋ mêtê atac whiŋ neŋ asidôwai-ŋga tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê.

7 Muŋ-ŋga lê, mac asa nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga ŋapep eŋ, atôm lau naŋ sênti ŋaŋga. Tigeŋ asa kalhac mac ahuc e ahu yom ŋandô siŋ?

8 Lau naŋ sêlhac mac ahuc, naŋ sêmeŋ akêŋ Anötö naŋ kêgalêm mac sa, naŋ ndê dom.

9 Ayob daôm ŋapep têŋ lau kaiŋ dinaŋ, bu yom naŋ ŋac sêndôhôŋ, naŋ gitôm yist naŋ sêkêŋ sip bolom ŋalôm ma kôm gweleŋ malô-malô e gêm bolom sambuc ahuc.

10 Tu Kilisi piŋ yac hoŋ dôŋ-ŋga, dec gakêŋ whiŋ bu mac oc akôc aneŋ yom din-dec sa, ma atec yom bam-baliŋ hoŋ. Ma asa naŋ bu lhac mac ahuc ma êŋsôŋ mac nem gauc, naŋ oc tap iŋ ndê gweleŋ dau ŋagêyô sa.

11 O asidôwai, lau ŋatô sêŋgôliŋ yom pi aö ma sêsôm bu aö gam mêtê ma gapuc yomsu sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ. Aŋgô su naŋ. Aö bu wapuc yomsu dau dôŋ, dec tu sake-ŋga lau Israel-ŋga naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ sêkêŋ kisa aö? Ma aö bu wapuc yomsu dau dôŋ, dec yom naŋ yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, naŋ dec oc wakôm nditôm yom

ŋambwa. Yom pi Yisu ndê
mbac ndu, naŋ gitôm hoc
naŋ lau Israel-ŋga daêsam
sêtiŋ gahi pi-ŋga.
12 Oc ŋayham bu lau naŋ
sêŋgilí mac bu aŋkuc yomsu
sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga,
naŋ sêtim dandi ŋamlic
sambuc kic-kic.
13 O aneŋ asidôwai. Anötö
kêgalêm mac sa bu ambo
atôm lau akiŋ yomsu-ŋga
dom. Tigeŋ iŋ ndê galem di-
naŋ kêŋ ŋasawa têŋ mac bu
akôm sac tôm ŋalôm akwa
kêgilí mac dom. Mba! Anem
akiŋ asidôwai ti aŋkuc mêtê
atac whiŋ-ŋga.
14 Bu yomsu hoŋ sôc
yomsu tigeŋ ŋapu, naŋ yêc
bocdec bu, *“Am atac whiŋ
lau meŋpaŋ am, gitôm am
atac whiŋ daôm.”*
15 Magoc mac bu alic daôm
sac-sac me awhê daôm kôc-
kôc, dec lêŋ dinaŋ gitôm bu
oc seŋ mac su andiŋam.

*Lêŋ nom-ŋga, ma Ŋalau
Dabuŋ ndê lêŋ*

16 Bocdinaŋ wasôm têŋ
mac bu asa nem lêŋ tôm
Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ
mac, dec oc tôm dom bu
akôm mêtê ŋalôm akwa-ŋga
ŋandô sa.
17 Bu mêtê naŋ mac nem
ŋalôm akwa bu êŋgilí mac
bu akôm, ma mêtê naŋ
Ŋalau tac whiŋ bu mac
akôm, naŋ sêtôm dau dom.
Ŋahu bu mac nem ŋalôm
akwa ma Ŋalau Dabuŋ sic
siŋ têŋ dandi, tu bu sênem
gôliŋ mac-ŋga. Tu dinaŋ-
ŋga dec mac atôm dom bu
akôm tôm mac daôm atac
whiŋ. Mac oc aŋkuc ŋalôm
akwa ndê ŋagôliŋ, me Ŋalau
Dabuŋ oc nem gôliŋ mac.
18 Magoc Ŋalau bu nem
gôliŋ mac, dec mac ambo
yomsu ŋapu tiyham dom.

19 Lau naŋ ŋalôm akwa
gêm gôliŋ ŋac, naŋ si mêtê
sac-sac tôc dau yêc awê.
Ŋac sêkôm mêtê mockaiŋ-
ŋga, mêtê ŋadômbwi, ma
mêtê atac ŋagalac-ŋga.
20 Ŋac sem akiŋ anötö
tasaŋ, sêpec balö, sêkêŋ kisa
lau, sêŋgilí siŋ, tagatu gêŋ,
ŋac lau atac ŋandê-ŋga, ma
sêpo dau sa hôc gêlêc. Ŋac
si lêŋ kôm lau sêlic dau sac-
sac e sêwhê dau kôc.
21 Ŋac sem lêmuŋ lau ŋatô
si gêŋ, ma êlêmê seŋ asam
ti sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga,
ma sêkôm mêtê sac tidau-
tidau bocdinaŋ. Aö wakêŋ
puc mac, tôm gakêŋ puc mac
su, bu lau naŋ sêsa lêŋ kaiŋ
dinaŋ, naŋ oc sêwêkaiŋ si
mala yêc Anötö ndê gameŋ
undambê-ŋga dom andô.

22 Magoc lau naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ
sêsa lêŋ bocdec bu. Ŋac
atac whiŋ lau, sêmbo ti
atac ŋayham, ma sêsa si
lêŋ ti yom malô, sêkôc si
ŋalôm dôŋ pi lêŋ agwa-
agwa hoŋ, ŋac tawalô lau,
sêkôm mêtê ŋayham eŋ, ma
gweleŋ bocke naŋ sêsôm bu
sêkôm, naŋ sêkôm ŋandô sa.
23 Ŋac sêtoc dau sa dom,
ma sêtimêtê dau ŋapep.
Mêtê kaiŋ dinaŋ so yomsu
daŋ dom.

24 Ma yac lau naŋ dati Yisu
Kilisi ndê, naŋ dahu mêtê
atac ŋagalac-ŋga ti mêtê sac
hoŋ naŋ meŋ akêŋ ŋalôm
akwa, naŋ siŋ, tôm yac tac
ŋalôm akwa ndu pi a gicso
dau gi.
25 Yac oc dandöc taŋli tu
Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ-
ŋga, dec dakêŋ Ŋalau ti
gôliŋ yac neŋ lêŋ hoŋ.
26 Datoc dauŋ sa dom, ma
danem lêmuŋ asidôwai ti
dali ŋac ŋalôm sa dom.

6

Lêŋ ŋayham ŋatô

1 O asidôwai, mac bu
aŋyalê bu mac nem daŋ kôm
sac, dec mac lau naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm gweleŋ ŋaŋga
yêc nem ŋalôm, naŋ aŋsahê
bu anem iŋ sa. Akôm lêŋ
malô eŋ têŋ iŋ, e iŋ nem dau
kwi ma sa Pômdau ndê lêŋ
tiyham. Magoc ayob daôm
bu lêtôm tap mac sa whiŋ
dom.
2 Dahôc asidôwai si
ŋawapac dawhiŋ ŋac, ma
ŋalêŋ dinaŋ yac oc dakôm
Kilisi ndê yomsu atac whiŋ
asidôwai-ŋga ŋandô sa.
3 Bu asa naŋ toc dau sa bu
iŋ ŋamalac tiwaê hôc gêlêc
ndê asidôwai su, naŋ kêsau
dau. Iŋ ŋamalac waêmba.
4 Anem dôhôŋ daôm nem
lêŋ pi asidôwai ŋatô si lêŋ
tu bu apo daôm sa-ŋga dom.
Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ akôm
gweleŋ bocke naŋ Anötö kêŋ
sip mac amam, naŋ ŋapep
eŋ, dec oc ti mac nem ŋahu
apo daôm sa-ŋga.
5 Bu Anötö gic sam gweleŋ
ti sakiŋ tidau-tidau têŋ yac
tigeŋ-tigeŋ bu dawêkaiŋ,
ma bocdinaŋ dakôc sa tôm
ndi, ma dakôm ŋapep.
6 Asa naŋ bu ndöc
ŋamalac daŋ ŋapu tu
êndôhôŋ Anötö ndê yom-
ŋga, naŋ goc êmwasiŋ iŋ
ndê kêdôhôŋwaga dau ŋa
gêŋ ŋayham-ŋayham ŋatô
ndic ŋawaê.

Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau êŋkuc ŋac si mêtê têŋtêŋ

7 Akôc gauc ŋapep pi yom
dindec. Mac atôm dom bu
aŋsau Anötö ma asiŋ gêŋ
daŋ têŋ iŋ. Mba! Bu
gêŋ ŋandô naŋ datap sa yêc
yac neŋ ôm, naŋ kêkuc gêŋ
ŋawhê naŋ dasô muŋ.
8 Am bu kôm mêtê êŋkuc
lêŋ ŋalôm akwa-ŋga, naŋ
gitôm am sô gêŋ ŋawhê sac
yêc ôm, ma am oc tap ŋandô
sac sa. Am oc niŋam tu
ŋalôm akwa-ŋga. Magoc am
bu kôm mêtê êŋkuc Ŋalau
Dabuŋ ndê atac whiŋ, naŋ
gitôm am sô gêŋ ŋawhê
ŋayham. Ma am oc tap
ŋandô ŋayham sa bocdec
bu, Ŋalau dau oc kêŋ am
ndöc tamli ŋapaŋ.
9 Yac dakôm mêtê ŋayham
dasiŋ su, ma lic ŋakam dom.
Yac bu dahu siŋ dom, dec oc
datap ŋandô ŋayham sa tôm
ŋandoc.
10 Tu dinaŋ-ŋga têm hoŋ
naŋ Anötö kêŋ têŋ yac, naŋ
dakôm mêtê ŋayham têŋ lau
hoŋ. Ma dakôm hôc gêlêc
têŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-
ŋga.

Yac datiwakuc iŋ gêŋ atu

11 Alic yom ŋalhô atu-tu
dindec naŋ aö dauŋ amaŋ
gato têŋ mac.
12 Lau naŋ sêkac mac bu
asôc yomsu sêsê ŋamlic-ŋga
ŋapu, naŋ sêkôm gêŋ dau
ŋahu bu sêtec bu sêtap kisa
sa tu Kilisi ndê a gicso-ŋga.
Ŋac atac whiŋ bu lau Israel-
ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi
dom, naŋ sêlic ŋac ŋayham.
13 Bu ŋac lau dau sêsôc
yomsu sêsê ŋamlic-ŋga
ŋapu su, magoc ŋac sêŋkuc
Anötö ndê yomsu ŋatô hoŋ
dom. Ŋac sêkac mac bu
aŋkuc yomsu sêsê ŋamlic-
ŋga, tu bu sêtoc dau sa pi
gêŋ naŋ sêkôm têŋ mac nem
ŋamlic-ŋga ŋambwa.
14 Magoc aö oc watoc dauŋ
sa pi gêŋ tigeŋ, naŋ gêŋ atu
naŋ Pômdau Yisu Kilisi kôm
têŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a
gicso dau. Bu gêŋ dau gêm
aö sa bu wahu mêtê ti lêŋ
nom-ŋga hoŋ siŋ, tôm aö gac
pi a gicso gi. Ma ŋalêŋ dinaŋ
tôm aö dauŋ gambac ndu pi
a gicso dau gawhiŋ.
15 Mac lau naŋ sêsê mac
nem ŋamlic ŋatô su, ma
mac lau naŋ sêsê mac dom,
aŋyalê bu gêŋ dau iŋ gêŋ
ŋambwa. Gêŋ atu tigeŋ
bocdec yêc, naŋ bu dati lau
wakuc tu Yisu Kilisi-ŋga.
16 Pômdau ndê yom malô
ti tawalô têŋ mac hoŋ naŋ
aŋkuc ŋagôliŋ wakuc din-
dec. Mac atôm Anötö ndê
lau Israel-ŋga wakuc.
17 Aö gatec bu ŋamalac
daŋ kêŋ ŋawapac têŋ aö
pi yom kaiŋ dindec tiyham.
Lau sic aö ma sêkêŋ gôc
daêsam têŋ aö tu kakuc
Yisu-ŋga, naŋ whê aö sa bu
iŋ ndê ŋgac akiŋ.
18 O aneŋ asidôwai.
Mwasiŋ akêŋ yac neŋ
Pômdau Yisu Kilisi puc mac
gatôm dôŋ. Yomandô.

Pol ndê bapia têŋ lau Epesas-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Epesas iŋ malac tiwaê daŋ yêc gameŋ Esia-ŋga, ma Luk to yom pi Pol ndê gweleŋ yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ malac Epesas-ŋga têŋ ndoc iŋ ndöc gapocwalô ndöc malac Rom, ma gauc gêm bu iŋ to bapia dau têŋ lau Epesas-ŋga tawasê dom, magoc gitôm bapia naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ bu puc ŋac dôŋ.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasiŋ ti ŋaclai atu naŋ Anötö gic bata têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma pi lêŋ naŋ iŋ gauc gêm tidôŋ muŋ su bu piŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ dôŋ pitigeŋ, ma kêŋ Yisu ti ŋagôlôŋ (1:10). Yisu ndê gweleŋ gic lau Israel-ŋga ma lau gameŋ apa-ŋga, naŋ ŋawaê bocdinaŋ. Ŋac hoŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, gitôm mwasiŋ ŋambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi lêŋ ŋayham tu sêsa-ŋga, ma tu sêmbo sêwhiŋ dandi-ŋga, ma tu sêlhac ŋaŋga ma sêndic siŋ têŋ Sadaŋ-ŋga.

Pol gic hu ndê bapia têŋ lau Epesas-ŋga

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, gato bapia dindec têŋ lau dabuŋ malac Epesas-ŋga, mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi.

2 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ Damaŋ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasiŋ ŋalôm-ŋga naŋ datap sa tu Kilisi-ŋga

3 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, naŋ kêmwasiŋ yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi, ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ ŋalôm-ŋga tidau-tidau, naŋ ŋahu yêc undambê.

4 Bu têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom su dom, naŋ iŋ kêyaliŋ yac sa gwanaŋ su, bu piŋ yac dôŋ danem damiŋ Kilisi, ma bu dati lau dabuŋ ma dambo iŋ aŋgô-ŋga ti neŋ giso mbasi. Iŋ tac whiŋ yac ndu andô,

5 dec kêyaliŋ yac sa gwanaŋ su, ma kêmasaŋ lêŋ bu kôc yac sa dati iŋ ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-ŋga. Lêŋ dau kêkuc iŋ ndê atac whiŋ, ma iŋ gêlic ŋayham bu kôm ŋandô sa,

6 tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasiŋ atu naŋ datap sa ŋambwa, tu iŋ ndê Atuŋgac naŋ iŋ atac whiŋ kêlêc-ŋga.

7 Yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, naŋ Anötö suc

yac neŋ sac kwi ma gêmlhi
yac neŋ sac ŋatôp, ŋa Kilisi
ndê dac. Anötö iŋ mwasiŋ ti
mwasiŋ Ŋadau, dec kôm gêŋ
dau ŋandô sa.
8 Iŋ ndê mwasiŋ kêsalê
yac ahuc, ma kêŋ gauc
ŋayham-ŋayham têŋ yac bu
taŋyalê iŋ ti ndê yom-ŋga.
9 Ma lêŋ naŋ Anötö gauc
gêm tidôŋ muŋ su, ma
gêlic ŋayham bu Kilisi kôm
ŋandô sa, naŋ yêc siŋ dau
têŋ têm ŋamata-ŋga andô
e meŋ, magoc kwahic dec
Anötö hoc asê têŋ yac.
10 Lêŋ dau bocdec. Anötö
tac whiŋ bu piŋ gêŋ un-
dambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga
hoŋ dôŋ sêsôc ŋagôlôŋ tigeŋ
ŋapu, ma ŋagôlôŋ dau iŋ
Kilisi. Ma gêŋ dau oc
ŋandô sa têŋ ndoc naŋ
Anötö kêmatiŋ tidôŋ.
11 Lêŋ hoŋ naŋ Anötö gauc
gêm tidôŋ, naŋ kôm ŋandô
sa kêkuc iŋ dau ndê atac
whiŋ. Ma têŋ têm ŋamata-
ŋga andô, iŋ gauc gêm tidôŋ
bu êŋyaliŋ yac lau naŋ ambo
Israel si toŋ ŋalôm naŋ sa,
bu piŋ yac dôŋ anem damiŋ
Kilisi.
12 Anötö kôm gêŋ dau, bu
yac lau naŋ ati lau ŋamata-
ŋga bu akêŋ bataŋ bu atap
Anötö ndê mwasiŋ nem yac
si-ŋga sa tu Kilisi-ŋga, naŋ
oc ambo tu ampiŋ iŋ, ma tu
apo iŋ ndê waê sa-ŋga.
13 Ma mac †lau gameŋ apa-
ŋga bocdinaŋ. Anötö piŋ
mac dôŋ am damiŋ Kilisi
awhiŋ yac lau Israel-ŋga,
têŋ ndoc mac aŋgô yom
ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga,
naŋ whê Anötö ndê lêŋ nem
mac si-ŋga sa. Ma têŋ ndoc
mac akêŋ whiŋ, naŋ Anötö
kêŋ Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ gic
bata muŋ su, bu ti mac nem
ŋadalô bu tôc asê bu mac ati
Kilisi ndê lau.
14 Ŋalau dau, Anötö kêŋ
têŋ yac gitôm gêŋ ŋandô
mbêc, tu bu tôc asê bu
mwasiŋ hoŋ naŋ iŋ gic bata
bu dawêkaiŋ tiŋambu, naŋ
oc datap sa yomandô. Anötö
gêmlhi yac su dati iŋ ndê,
ma gêŋ dau ŋa-ŋandô yac
oc datap sa têŋ bêc ŋambu-
ŋga. Tu dinaŋ-ŋga tampiŋ
Anötö ma dapo iŋ ndê waê
sa.

Pol teŋ mbec tu lau Epesas-ŋga

15 Aö gaŋgô ŋawaê bu mac
akêŋ whiŋ Pômdau Yisu Kil-
isi ŋaŋga, ma atac whiŋ lau
dabuŋ hoŋ. Ma tu dinaŋ-
ŋga dec,
16 aö gateŋ mbec ma gam
daŋge Anötö tu mac-ŋga
tôm bêc hoŋ.
17 Yêc aneŋ mbec hoŋ
ŋalôm, aö gateŋ yac neŋ
Pômdau Yisu Kilisi Damba,
Ŋawasi Ŋadau Anötö, bu iŋ
ndê Ŋalau kêŋ gauc ŋayham
têŋ mac, ma whê Anötö ndê
yom sa têŋ mac e aŋyalê iŋ
tidôŋ andô.
18 Ma aö gateŋ whiŋ bu
Anötö whê mac nem gauc
sa e aŋyalê sôc ŋalôm ndi,
mwasiŋ ti ŋawasi atu naŋ iŋ
kêgalêm mac sa bu awêkaiŋ
awhiŋ iŋ ndê lau dabuŋ hoŋ,
naŋ mac tamkwê ambo.

19 Ma aö gateŋ mbec
bu mac aŋyalê Anötö ndê
ŋaclai naŋ hôc gêlêc ŋaclai
hoŋ su, naŋ iŋ kêŋ bu nem
yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga sa.
Anötö ndê ŋaclai atu tigeŋ
dinaŋ,
20 uŋ Kilisi sa akêŋ lau
batê-ŋga, ma kêŋ iŋ ndöc
iŋ dau amba andô-ŋga yêc
undambê.
21 Ma Kilisi ndöc Anötö
ndê andô-ŋga, dec hôc gêlêc
kiŋ ti gôliŋwaga ma ŋaclai
ti ŋaŋga hoŋ naŋ sêmbo un-
dambê me sêmbo nom, ma
iŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê hoŋ
naŋ sêtoc sa têŋ têm kwahic
dec-ŋga ma têŋ têm ŋambu-
ŋga bocdinaŋ.
22 Ma Anötö kêŋ gêŋ hoŋ
sêsôc Kilisi gahi ŋapu, ma
kêyaliŋ iŋ sa ti gôlôwac
dabuŋ si ŋagôlôŋ bu nem
gôliŋ gêŋ hoŋ.
23 Gôlôwac dabuŋ dau ti
Kilisi ndê ŋandô. Ma Kilisi
ndê mwasiŋ ti ŋaclai naŋ
gêm gameŋ hoŋ ahuc, naŋ
kêsalê gôlôwac dabuŋ ahuc.

2

Kilisi ti yac neŋ dandöc taŋli ŋahu

1 Muŋ-ŋga, mac akêŋ
whiŋ Kilisi su dom, naŋ mac
atôm lau batê yêc Anötö
aŋgô-ŋga, bu mac asa lêŋ
giso ma akôm sac ŋapaŋ.
2 Mac asa nem lêŋ dinaŋ
aŋkuc lau nom-ŋga si mêtê
sac, ma Sadaŋ, naŋ gêm
gôliŋ iŋ ndê gameŋ yêc um-
boŋ ŋasawa, naŋ ti mac nem
ŋadau. Ma kwahic dec iŋ
kôm gweleŋ ŋapaŋ, mbo lau
naŋ daŋgapêc têŋ Anötö,
naŋ ŋalôm.
3 Muŋ-ŋga, yac hoŋ dasa
lêŋ daŋaŋpêc-ŋga dawhiŋ
ŋac. Ma mêtê atac ŋagalac-
ŋga ti gauc sac-sac hoŋ naŋ
meŋ akêŋ ŋalôm akwa, naŋ
yac dakôm su. Tu dinaŋ-ŋga
yac tac waê bu datap Anötö
ndê atac ŋandê sa tôm ŋac
lau dinaŋ.
4 Magoc Anötö iŋ Tawalô
Ŋadau ma tac whiŋ yac ndu
andô, ma tu dinaŋ-ŋga dec,
5 iŋ kêmwasiŋ yac ma
gêm yac si. Mwasiŋ dau
iŋ kêŋ têŋ yac ŋambwa eŋ.
Têŋ ndoc dinaŋ yac gacgeŋ
dambo datôm lau batê tu
yac neŋ sac-ŋga, magoc iŋ
kêmasaŋ lêŋ tu suc yac neŋ
sac dau kwi-ŋga ma piŋ
yac dôŋ danem damiŋ Kilisi,
ma ŋalêŋ dinaŋ kwahic dec
dambo taŋli ŋandô dawhiŋ
Kilisi.
6 Anötö uŋ Yisu Kilisi sa
ma kêŋ iŋ ndöc undambê,
ma tu iŋ piŋ yac dôŋ tam
damiŋ Kilisi-ŋga, dec tôm iŋ
uŋ yac sa ma kêŋ yac dandöc
undambê dawhiŋ Kilisi boc-
dinaŋ.
7 Iŋ kôm gêŋ hoŋ dinaŋ
ŋahu bu iŋ tac whiŋ bu tôc
mwasiŋ atu naŋ iŋ kêŋ têŋ
yac tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ
asê tiawê têŋ lau hoŋ têŋ
têm hoŋ naŋ oc meŋ sa.
Mwasiŋ atu dau hôc gêlêc
gêŋ hoŋ su.
8 Bu Anötö gêm yac si naŋ
ŋahu andô iŋ ndê mwasiŋ
naŋ kêŋ ŋambwa têŋ yac,
ma datap sa tu yac neŋ

dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu yêc yac-ŋga dom, magoc ŋahu yêc Anötö ndê mwasiŋ.
9 Iŋ gêm yac si tu yac neŋ gweleŋ ŋayham daŋ-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga ŋalêŋ mba bu ŋamalac daŋ toc dau sa.
10 Bu Anötö dau ndê gweleŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm mêtê ŋayham tidau-tidau naŋ iŋ kêmasaŋ gwanaŋ su tu bu dakôm-ŋga.

Kilisi piŋ lau hoŋ dôŋ

11 Kwahic dec mac lau apa naŋ dinami sêkôc mac yêc Israel-ŋga si toŋ ŋalôm dom, naŋ atap Anötö ndê mwasiŋ atu sa su. Bocdinaŋ aö bu wandac mac bu gauc nem lêŋ naŋ mac ambo muŋ-ŋga lê. Lau Israel-ŋga naŋ sêŋkuc †pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ sêpu mac ma sêsam mac bu lau sam-buc, ŋahu bu mac aŋkuc pwac dinaŋ dom. Pwac dau hêganôŋ ŋamlic ŋambwa, ma iŋ gêŋ naŋ ŋamalac amba ŋambwa kôm.
12 Gauc nem bu têŋ ndoc dinaŋ mac awêkaiŋ gêŋ daŋ awhiŋ Anötö ndê lau Israel-ŋga dom. Pwac hoŋ naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ lau Israel-ŋga tu êmwasiŋ ŋac-ŋga, naŋ ŋadaŋ gic mac ŋawaê dom. Mac akêŋ batam ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têŋ lau Israel-ŋga, naŋ daŋ dom, ma gacgeŋ ambo ahê A nötö dau. Tu dinaŋ-ŋga mac ambo ahê Kilisi dau whiŋ.
13 Magoc mac lau naŋ muŋ-ŋga ambo ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndê lau. Anötö kêmasaŋ lêŋ bu mac atigasuc iŋ, tu dac naŋ Kilisi kêc siŋ-ŋga.
14 Bu kwahic dec yac lau hoŋ datap yom malô sa su tu Kilisi-ŋga. Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga ma lau apa sêlic dandi sac-sac, gitôm tuŋbôm atu kalhac ŋac ŋalhu ma whê ŋac kôc. Magoc Kilisi seŋ tuŋbôm dau su giŋga, ma kêŋ lau toŋ lu dau sêpitigeŋ.
15 Tuŋbôm dau iŋ lau Israel-ŋga si yomsu, ma têŋ ndoc Kilisi mbac ndu, naŋ iŋ kêmasaŋ seŋ wakuc tu lau sêtigasuc Anötö-ŋga, naŋ hôc gêlêc yomsu ti ŋa-ŋagôliŋ hoŋ su. Iŋ kôm gêŋ dau bu hê wamba toŋ lu dau e sêti toŋ wakuc ma toŋ tigeŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga.
16 Ma toŋ lu naŋ iŋ kêŋ pitigeŋ, naŋ iŋ mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba toŋ tigeŋ dinaŋ têŋ Anötö. Ma ŋac si mêtê sêkêŋ kisa dandi-ŋga, naŋ iŋ gic ndu pi a gicso dau whiŋ.
17 Bocdinaŋ Kilisi meŋ ma kêŋ ŋawaê ŋayham yom malô-ŋga têŋ mac lau apa naŋ ambo ahê Anötö, ma têŋ yac lau Israel-ŋga naŋ ambo ahê iŋ dom.
18 Ma Ŋalau tigeŋ wê yac lau Israel-ŋga ti mac lau apa hoŋ datigasuc Damaŋ Anötö, tu gweleŋ naŋ Kilisi kôm-ŋga.

19 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö
gêlic mac atôm lau apa tiy-
ham dom. Magoc mac ati
iŋ ndê lau solop, ma lau
dabuŋ, awhiŋ yac lau Israel-
ŋga. Yac hoŋ datôm andu
tigeŋ naŋ iŋ bu kwê sa.
20 Yêc andu dau lau propet
ti aposel sêtôm daŋ ti lêlôm,
ma Yisu Kilisi dau gitôm
andu ŋa-alhö.
21 Ma Anötö piŋ yac hoŋ
dôŋ tam damiŋ Kilisi, datôm
andu ŋa-gêŋ lêlôm hoŋ, naŋ
iŋ gic dôŋ pi sac alhö ma daŋ
ti lêlôm. Ma iŋ gêm gweleŋ
bu ndic têku andu dau tiatu
ŋapaŋ e ti lôm dabuŋ atu tu
Pômdau-ŋga.
22 Yom dau hêganôŋ mac
lau apa awhiŋ. Anötö piŋ
mac dôŋ awhiŋ yac lau
Israel-ŋga tam damiŋ Kilisi,
ma datôm andu naŋ Anötö
ndê Ŋalau ndöc ŋalôm.

3

Pol gêm akiŋ lau apa

1 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö
kêmwasiŋ mac lau apa, ma
tu dinaŋ-ŋga dec aö Pol,
gati Yisu Kilisi ndê ŋgac
gapocwalô-ŋga tu wanem
gweleŋ ma wanem mac sa
bu atap mwasiŋ dau sa.
2 Mac aŋgô ŋawaê su, pi
lêŋ naŋ Anötö kêmasaŋ tu
bu êmwasiŋ mac lau gameŋ
apa-ŋga, dec kêyaliŋ aö sa
bu wahoc yom dau asê têŋ
mac.
3 Bu yom pi Anötö ndê lêŋ
nem lau si-ŋga, naŋ muŋ-
ŋga yêc siŋ dau, naŋ iŋ hoc
asê têŋ aö. Aö gato bapia
ŋalhô apê têŋ mac pi gêŋ
dau su.
4 Ma bapia naŋ kwahic dec
gato, naŋ bu whê nem gauc
sa pi Kilisi ndê gweleŋ naŋ
ŋahu yêc siŋ dau, naŋ Anötö
hoc asê têŋ aö.
5 Yom pi Kilisi dau iŋ tiawê
têŋ lau ŋamata-ŋga dom.
Magoc kwahic dec Ŋalau
Dabuŋ hoc asê têŋ Anötö
ndê aposel dabuŋ ma têŋ lau
propet.
6 Ma yom naŋ muŋ-ŋga
yêc siŋ dau naŋ bocdec
bu, mwasiŋ ŋayham hoŋ
naŋ Anötö gic bata bu kêŋ
têŋ yac, naŋ mac lau apa
awêkaiŋ awhiŋ yac lau
Israel-ŋga, ma yac hoŋ dati
toŋ tigeŋ. Asa naŋ kêŋ
whiŋ Yisu Kilisi, naŋ oc tap
mwasiŋ dau sa, tôm ŋawaê
ŋayham whê sa têŋ yac.

7 Anötö kêmwasiŋ aö ma
puc aö dôŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai
atu, ma bocdinaŋ dec gati
iŋ ndê ŋgac akiŋ bu wahoc
ŋawaê ŋayham dau asê.
8 Aö gati Anötö ndê lau
dabuŋ hoŋ si ŋgac ŋambu-
ŋga, tigeŋ iŋ kêmwasiŋ ma
kêkiŋ aö bu wahoc ŋawaê
ŋayham asê têŋ mac lau apa,
pi mwasiŋ atu naŋ datap sa
yêc Kilisi. Mwasiŋ dau atu
andô, ŋahu sip ŋalôm gi ma
pi lôlôc gi, ma hôc gêlêc
ŋamalac si gauc atu-tu hoŋ.
9 Ma iŋ kêkiŋ aö bu wawhê
lau hoŋ si gauc sa pi Anötö
ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ
têm hic baliŋ su yêc siŋ dau
yêc Anötö naŋ kêŋ undambê
ti nom ma gêŋ hoŋ.

10 Magoc kwahic dec
Anötö tac whiŋ bu ŋaclai
ti gôliŋ hoŋ naŋ sêmbo
undambê ma sêmbo umboŋ
ŋasawa, naŋ oc sêŋyalê iŋ
ndê gauc atu-tu. Iŋ piŋ lau
apa ma lau Israel-ŋga dôŋ
sêti gôlôwac dabuŋ tigeŋ,
ma lêŋ dinaŋ tôc iŋ ndê gauc
asê tiawê.
11 Lêŋ dau iŋ gauc gêm
tidôŋ muŋ su, ma kwahic
dec yac neŋ Pômdau Yisu
Kilisi kôm ŋandô sa.
12 Tu dakêŋ whiŋ ti dasap
Kilisi dôŋ-ŋga, dec gêŋ daŋ
kalhac yac ahuc bu datêŋ
Anötö dandi-ŋga dom, ma
datigasuc iŋ ti atac pa su.
13 Bocdinaŋ aö wateŋ mac
bu ahêgo daôm dom tu
ŋawapac hoŋ naŋ gahôc tu
mac-ŋga, bu gahôc tu bu
mac ati lau tiwaê yêc Anötö
aŋgô-ŋga.

Pol teŋ mbec tu lau Epesas-ŋga

14-15 Tu gêŋ hoŋ dinaŋ-
ŋga, dec aö gapôŋ haŋduc
têŋ Damaŋ Anötö, naŋ gêlic
ŋayham bu hê ndê ŋaê pi
lau undambê ti nom-ŋga
hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Kil-
isi, ma sam ŋac bu iŋ ndê
balêkoc.
16 Ma aö gateŋ Mwasiŋ
Ŋadau Anötö, bu kêŋ ndê
Ŋalau sip nem ŋalôm, bu
puc mac dôŋ ŋa iŋ ndê
ŋaclai atu.
17 Ma gateŋ iŋ bu kêŋ Kil-
isi ndöc nem ŋalôm tu mac
nem akêŋ whiŋ-ŋga. Ma
mêtê atac whiŋ-ŋga puc mac
dôŋ bu alhac ŋaŋga, tôm
a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip
nom ŋalôm gi.
18-19 Kilisi ndê atac whiŋ
yac iŋ gêŋ atu andô, naŋ tôm
dom bu danem dôhôŋ, ma
ŋahu hôc gêlêc gauc nom-
ŋga hoŋ su. Magoc aö gateŋ
Anötö bu kêŋ ŋaclai ti gauc
têŋ mac bu aŋyalê Kilisi ndê
atac whiŋ, awhiŋ lau dabuŋ
hoŋ. Aö gateŋ mbec pi
gêŋ hoŋ dinaŋ, tu bu mac
ati lau gwalam akwa akêŋ
whiŋ-ŋga naŋ Anötö ti ndê
mwasiŋ ti ŋawasi ma ŋaclai
atu nem mac hoŋ ahuc.
20 Anötö ndê ŋaclai, naŋ
gêm gweleŋ yêc yac neŋ
ŋalôm, naŋ ŋaclai atu andô.
Yac datôm dom bu gauc nem
me dateŋ gêŋ daŋ, naŋ iŋ
ndê ŋaclai oc tôm dom bu
kôm ŋandô sa ŋagahô eŋ.
21 Tu dinaŋ-ŋga yac lau
naŋ dambo gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, ma yac neŋ wakuc
hoŋ naŋ bu sêŋkuc yac, naŋ
dahoc Anötö ndê waê asê tu
Yisu Kilisi-ŋga, tôm têm hoŋ
ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuŋ dapiŋ dauŋ dôŋ dati Kilisi ndê ŋandô

1 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö tac
whiŋ mac ma kêgalêm mac
sa bu ati iŋ ndê lau dabuŋ.
Tu dinaŋ-ŋga dec aö, naŋ
gati Pômdau ndê ŋgac
gapocwalô-ŋga, waŋgilí
mac bu asa nem lêŋ gitêŋ ti
dabuŋ, aŋkuc iŋ ndê galem
dau.
2 Akôm nem gêŋ hoŋ ti
aŋgwiniŋ daôm, ma ti lêŋ

malô. Akôc nem ŋalôm dôŋ,
ma giso bocke naŋ asidôwai
bu sêkôm têŋ mac, naŋ asuc
kwi ma akôc ŋac sa bu
atôc nem mêtê atac whiŋ-
ŋga asê.
3 Ayob bu gêŋ daŋ seŋ
Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ
piŋ mac dôŋ-ŋga su dom.
Ma bocdinaŋ iŋ ndê yom
malô oc piŋ mac hoŋ dôŋ bu
ambo ti nem ŋalôm tigeŋ.
4 Yac dati Kilisi ndê ŋandô
tigeŋ, ma Ŋalau tigeŋ mbo
yac tigeŋ-tigeŋ neŋ ŋalôm.
Ma tu Anötö kêgalêm mac sa
awhiŋ yac-ŋga, dec yac hoŋ
taŋkwê mwasiŋ atu tigeŋ.
5 Tam akiŋ Pômdau tigeŋ,
dakêŋ whiŋ yom ŋandô
tigeŋ, ma busaŋgu tigeŋ piŋ
yac hoŋ dôŋ tam daminŋ Yisu
Kilisi.
6 Anötö tigeŋ ti yac
lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ
Damaŋ, ma iŋ gêm gôliŋ yac.
Iŋ mbo yac hoŋ ŋalôm, ma
puc yac dôŋ bu dakôm iŋ
ndê gweleŋ.

Kilisi kêmwasiŋ yac tu bu dapo gôlôwac dabuŋ sa-ŋga

7 Ma Anötö kêmwasiŋ
yac tigeŋ-tigeŋ ŋa mwasiŋ
ŋalôm-ŋga tidau-tidau, tôm
Kilisi gic sam têŋ yac
ŋambwa.
8 Tôm Anötö ndê yom daŋ,
naŋ sêto yêc bocdec bu:
Iŋ ku ndê ŋacyo dulu
ma wê ŋac gitôm lau
gapocwalô-ŋga, goc pi
lôlôc gi ma kêmwasiŋ
lau ŋa gêŋ ŋayham-
ŋayham, naŋ kêŋ têŋ
ŋac ŋambwa. *[BW 68:18]*
9 Yom dau sôm bu iŋ pi
lôlôc gi, dec whê sa bu iŋ sip
nom meŋ muŋ.
10 Ma iŋ ŋgac tigeŋ di-
naŋ, naŋ sip nom meŋ, naŋ
mbu pi lôlôc gi mbo gameŋ
ŋamata-ŋga andô yêc un-
dambê, tu bu nem gôliŋ gêŋ
hoŋ ma êmwasiŋ iŋ ndê lau
hoŋ êŋlêc.
11 Ma bocdinaŋ iŋ kêyaliŋ
iŋ ndê lau ŋatô sa sêti
aposel, ŋatô sêti propet,
ŋatô sêti lau aheŋ-ŋga, ŋatô
sêti ŋacsakiŋ, ma ŋatô bu
sêndôhôŋ Anötö ndê mêtê.
12 Iŋ kêmwasiŋ ti kêyaliŋ
ŋac sa bu sêndôhôŋ ma
sêpuc Anötö ndê lau dabuŋ
dôŋ e ŋac hoŋ sêkôm
sakiŋ tidau-tidau tu bu sêpo
gôlôwac dabuŋ, naŋ sêti
Kilisi ndê ŋandô, naŋ sa-
ŋga.
13 Ma yac hoŋ dakôm neŋ
sakiŋ tidau-tidau e yac neŋ
dakêŋ whiŋ ti gauc taŋyalê
Anötö ndê Atu-ŋga êŋsôwec
tiatu ma piŋ yac hoŋ dôŋ pit-
igeŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ yac oc
dati lau gwalam akwa dakêŋ
whiŋ-ŋga ma dasa neŋ lêŋ
gitêŋ eŋ tôm Kilisi dau.
14 Ma bocdinaŋ yac oc
dambo datôm balêkoc tiy-
ham dom. Ma lau naŋ
sêndôhôŋ yom tasaŋ ma
sêŋsalê lêŋ bu sêtim yac
ma sêkôm yac neŋ dakêŋ
whiŋ tisac, naŋ oc sêtôm
dom bu sêkôm yac atac lu-lu
tôm gakoc naŋ mbu kêyôc,
me agatê naŋ gwêc ŋampoŋ
kêŋiŋ gi ma meŋ.

15 Magoc yac oc dati lau
naŋ dalhac ŋaŋga ma dasap
yom ŋandô ti mêtê atac
whiŋ-ŋga dôŋ eŋ. Ma
dakôm gêŋ hoŋ datôm lau
gwalam akwa naŋ dasap yac
neŋ ŋagôlôŋ tigeŋ, naŋ Kilisi
dôŋ.
16 Bu iŋ dau piŋ yac hoŋ
dôŋ dati iŋ ndê ŋandô, ma
kêmwasiŋ yac tigeŋ-tigeŋ tu
bu danem akiŋ asidôwai-
ŋga ma dasap mêtê atac
whiŋ-ŋga dôŋ. Ma ŋalêŋ
dinaŋ gôlôwac dabuŋ oc
êŋsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc

17 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu
wasôm yom têŋ mac wanem
Pômdau aŋgô, ma wakac
mac bu ambu atêŋ lêŋ akwa
tiyham dom. Ambo atôm
lau naŋ daŋgasuŋ sambuc
ŋawaê ŋayham ma sêsap
gauc ti lêŋ ŋandô mba-ŋga
dôŋ ŋapaŋ, naŋ dom.
18 Ŋasec kôm ŋac si gauc
ahuc. Ma sêsa lêŋ gauc
mbasi-ŋga tu ŋac si ŋalôm
ŋadandi-ŋga, dec kalhac
ŋac ahuc bu sêtap Anötö
ndê lêŋ sêndöc tali-ŋga sa
dom.
19 Ŋac maya dau daŋ
dom, ma sêkêŋ dau sam-
buc têŋ lêŋ ŋalôm ŋagalac-
ŋga. Ŋac si ŋalôm kac ŋac
bu sêkôm mêtê ŋadômbwi
tidau-tidau ŋapaŋ, ma ŋac
atac whiŋ awa ti wapa hôc
gêlêc.
20 Magoc têŋ ndoc mac
aŋgô ŋawaê ŋayham pi Kil-
isi, naŋ sêndôhôŋ mac bu
asa lêŋ kaiŋ dinaŋ dom.
21 Mac aŋgô yom pi Yisu
ma akêŋ whiŋ iŋ, ma
sêndôhôŋ mac sêŋkuc yom
ŋandô naŋ ŋahu yêc iŋ.
22 Sêndôhôŋ mac su bu
ahu lêŋ ŋalôm akwa-ŋga
naŋ muŋ-ŋga asa ambo, naŋ
siŋ. Bu lêŋ dau kêgilí
mac bu asa lêŋ tasaŋ ŋalôm
ŋagalac-ŋga, naŋ kôm mac
nem lêŋ ambo-ŋga tisac, ma
ac waê bu andiŋam.
23 Ma sêndôhôŋ mac bu
aŋkuc gauc wakuc naŋ
Anötö ndê Ŋalau kêŋ sip
nem ŋalôm, dec asa nem lêŋ
tiwakuc.
24 Asa lêŋ ŋalôm wakuc-
ŋga tôm mac asôc nem
ŋakwê wakuc sa. Anötö dau
kêŋ ŋalôm wakuc têŋ yac,
naŋ iŋ kêmasaŋ tu bu datôm
iŋ dau, ma taŋkuc iŋ ndê
yom ŋandô ti dasa neŋ lêŋ
dabuŋ ma gitêŋ eŋ.

25 Tu dinaŋ-ŋga ahu yom
tasaŋ hoŋ siŋ, ma asôm yom
ŋandô eŋ awhiŋ daôm. Bu
yac hoŋ dambo datôm Kilisi
ndê ŋandô tigeŋ, ma yac bu
taŋsau neŋ asidôwai, dec oc
seŋ yac neŋ lêŋ dapiŋ dauŋ
dôŋ-ŋga popoc.
26 Mac bu atac ŋandê, naŋ
ayob daôm bu akôm sac
dom. Yom atac ŋandê-ŋga
bu lhac mac ŋasawa, naŋ
amasaŋ têŋ acsalô dau di-
naŋ, muŋ su naŋ ac ndi sip.
27 Akêŋ ŋasawa têŋ Sadaŋ
bu êntôm mac dom.
28 Am asa naŋ gêm kaŋ
gêŋ, naŋ hu siŋ ma kôm
gweleŋ ŋayham ŋa amam
bu nem daôm sa, ma nem

lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa
sêwhiŋ.
29 Ayob nem whamsuŋ têŋ
yom sac-sac hoŋ. Asôm yom
ŋayham eŋ, naŋ tôm bu
nem asidôwai sa ma puc ŋac
dôŋ, ma mac nem yom oc
êmwasiŋ lau naŋ sêŋgô.
30 Ayob daôm bu asa lêŋ
gitêŋ ti dabuŋ eŋ, bu akêŋ
ŋawapac têŋ Ŋalau Dabuŋ
dom. Bu Anötö kêŋ ndê
Ŋalau dau têŋ mac ti nem
ŋadalô, bu tôc asê bu mac
ati iŋ ndê, ma bu wê mac
asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ
eŋ, e iŋ kôc mac sa têŋ bêc
ŋambu-ŋga, awhiŋ lau hoŋ
naŋ iŋ gêmlhi ŋac su sêti iŋ
ndê.
31 Yom dalic dauŋ sac-ŋga,
yom atac ŋandê-ŋga, mêtê
dali dauŋ sa ti dasôm dauŋ-
ŋga, ma yom datigasec lau-
ŋga, mêtê kaiŋ dinaŋ hoŋ
naŋ ahu siŋ sambuc.
32 Ma ambo ti atac whiŋ
nem asidôwai hoŋ, ma
tamwalô ŋac ti anem ŋac sa.
Ma asuc sac naŋ asidôwai
bu sêkôm têŋ mac, naŋ kwi,
tôm Anötö suc mac nem sac
kwi tu Kilisi-ŋga.

5

1 Bocdinaŋ asa nem lêŋ
aŋkuc Anötö ndê, atôm iŋ
ndê balêkoc atac whiŋ-ŋga.
2 Ma asa nem lêŋ ti atac
whiŋ asidôwai hoŋ, tôm Kil-
isi tac whiŋ yac ma kêŋ dau
sambuc ti da tu yac-ŋga,
naŋ Anötö gêlic gitôm da
ŋamalu ŋayham.
3 Ayob daôm bu mêtê kaiŋ
bocdec daŋ yêc mac ŋasawa
dom. Mêtê mockaiŋ-ŋga,
mêtê ŋadômbwi tidau-tidau
ma lau si mêtê sêpo awa
ti wapa sa tu dau-ŋga. Bu
lêŋ bocdinaŋ gic lau naŋ sêti
Anötö ndê lau dabuŋ, naŋ
ŋawaê dom.
4 Ma yom sac-sac ti yom
gauc mbasi-ŋga ma yom
mayaŋ-ŋga bocdinaŋ gic
waê lau dabuŋ dom. Magoc
yom danem daŋge Anötö
ti danem daŋge yac neŋ
asidôwai-ŋga dec gic yac
ŋawaê solop.
5 Bu mac aŋyalê pi ŋandô
bu Anötö oc kôc lau kaiŋ
bocdec sa dom. Lau
mockaiŋ-ŋga, lau naŋ sêsa
lêŋ ŋadômbwi, ma lau naŋ
sêkêŋ awa ti wapa nom-
ŋga kalhac si gauc ŋamata
ŋapaŋ, naŋ gitôm ŋac sem
akiŋ anötöi gwam. Lau naŋ
sêsa lêŋ kaiŋ dinaŋ, naŋ
oc sêwêkaiŋ si mala yêc
Kilisi ma Anötö ndê gameŋ
undambê-ŋga dom andô.
6 Ayob daôm bu lau tasaŋ
si yom ŋambwa-ŋambwa
êŋsau mac pi lêŋ sac-sac di-
naŋ dom. Aŋyalê ŋapep bu
lau daŋgapêc naŋ sêsa lêŋ
sac-ŋga, naŋ oc sêtap Anötö
ndê atac ŋandê sa.
7 Tu dinaŋ-ŋga andic sôŋ
daôm awhiŋ ŋac dom.

8 Bu muŋ-ŋga mac asa lêŋ
ŋasec-ŋga, magoc kwahic
dec mac akêŋ whiŋ Pômdau
dec ati balêkoc gameŋ
ŋawê-ŋga. Bocdinaŋ asa lêŋ
ŋawê-ŋga eŋ andic ŋawaê.
9 Ma lêŋ ŋawê-ŋga ŋa-
ŋandô bocdec, dakôm mêtê

ŋayham tidau-tidau, dasa lêŋ gitêŋ, ma dasap yom ŋandô dôŋ.
10 Bocdinaŋ akôc gauc pi mêtê bocke naŋ gic Pômdau tandô ŋayham.
11 Andic ahê lau naŋ sêsap mêtê ŋasec-ŋga, naŋ ŋandô ŋayham mbasi, naŋ dôŋ. Asa lêŋ ŋawê-ŋga eŋ, tu bu atôc asê tiawê bu ŋac si mêtê dau iŋ sac sambuc.
12 Bu mêtê naŋ lau sac sêkôm sêsiŋ-sêsiŋ sêmbo, naŋ bu dasôm yom pi, dec oc kêŋ maya yac atu andô.
13 Magoc Anötö ndê ŋawê pô gêŋ hoŋ dinaŋ, ma tôc gêŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ ŋahu asê tiawê.
14 Tu dinaŋ-ŋga sêsôm yom gôliŋ daŋ pi ŋamalac naŋ sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, naŋ yêc bocdec bu, “Am ŋgac naŋ yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma Kilisi ndê ŋawê pô am.”
15 Bocdinaŋ dec ayob daôm bu asa lêŋ gauc mbasi-ŋga dom, magoc asa nem lêŋ ti gauc eŋ.
16 Akôc gauc bu akôm mêtê ŋayham eŋ, tôm nem têm ambo tamli-ŋga hoŋ, bu yac dambo têm sac-ŋga ŋalôm.
17 Tu dinaŋ-ŋga ambo ti nem gauc ŋawa ma aŋyalê lêŋ naŋ Pômdau tac whiŋ bu dakôm-ŋga.
18 Anôm gêŋ êŋiŋ mac-ŋga dom, bu lau naŋ sêsa lêŋ dinaŋ sêŋyaiŋ dau ti si gêŋ hoŋ. Magoc akêŋ nem ŋalôm sambuc têŋ Ŋalau Dabuŋ bu nem mac ahuc.
19 Ma bocdinaŋ asôm yom ŋayham-ŋayham têŋ daôm tu apuc daôm dôŋ-ŋga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-ŋga ti Wê Dabuŋ ma wê naŋ Ŋalau dau kêŋ têŋ mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampiŋ Pômdau-ŋga yêc nem ŋalôm tôm bêc hoŋ.
20 Ma gêŋ hoŋ naŋ Damaŋ Anötö kêŋ têŋ mac, naŋ anem daŋge iŋ ŋapaŋ, tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga.
21 Asôc nem asidôwai ŋapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-ŋga.

Pol to yom pi lauwhê ma ŋgac

22 Mac lauwhê tigeŋ-tigeŋ asôc nem ŋgaci ŋapu tôm asôc Pômdau dau ŋapu.
23 Ŋahu bu lauŋgac sêti lauwhê si ŋagôlôŋ, ŋalêŋ tigeŋ tôm Kilisi ti gôlôwac dabuŋ naŋ iŋ gêm ŋac si ma sêti iŋ ndê ŋandô, naŋ si ŋagôlôŋ.
24 Bocdinaŋ tôm gôlôwac dabuŋ sêsôc Kilisi ŋapu, dec mac lauwhê asôc nem ŋgaci ŋapu tu gêŋ hoŋ-ŋga.
25 Ma mac lauŋgac, atac whiŋ nem awhêi, ŋalêŋ tigeŋ tôm Kilisi tac whiŋ gôlôwac dabuŋ dec kêc ndê dac siŋ ma mbac ndu tu ŋac-ŋga.
26 Iŋ kôm gêŋ dau tu bu êŋgwasiŋ ŋac si sac hoŋ su e sêti lau dabuŋ, ma busaŋgu ti Anötö ndê yom kôm gêŋ dau ŋandô sa.

27 Ma iŋ bu kêŋ gôlôwac
dabuŋ sêlhac iŋ aŋgô-ŋga
tôm lau dabuŋ ti ŋawasi atu,
naŋ giso me mêtê sac me
yom daŋ yêc ŋac-ŋga dom.
28 Ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ mac
lauŋgac atac whiŋ nem
lauwhê andic ŋawaê. Atac
whiŋ ŋac tôm mac atac whiŋ
daôm nem ŋamlic. Asa naŋ
tac whiŋ ndê awhê, naŋ
gitôm iŋ atac whiŋ dau.
29-30 Bu ŋamalac daŋ oc
tec iŋ dau ndê ŋamlic dom,
magoc yob ti gêm yaom
ŋapep tôm Kilisi kôm têŋ
yac lau naŋ dati iŋ ndê
ŋandô, naŋ gôlôwac dabuŋ.
31 Anötö sôm yom pi
lauwhê ma ŋgac, tôm sêto
yêc bocdec bu:

Tu dinaŋ-ŋga dec ŋgac
daŋ oc hu damba lu
dinda siŋ, ma sap iŋ
nawhê dôŋ, ma iŋlu sêti
gêŋ tigeŋ. *[Gen 2:24]*

32 Yom pi lauwhê ma ŋgac,
aö gam dôhôŋ whiŋ yom
pi Kilisi ma gôlôwac dabuŋ,
ma yom dau ŋahu sip ŋalôm
gi.
33 Magoc aö wasôm têŋ
mac lauŋgac tigeŋ-tigeŋ, bu
atac whiŋ nem awhêi tôm
mac atac whiŋ daôm. Ma
mac lauwhê hoŋ atoc nem
ŋgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ŋatô

1 Mac balêkoc, daŋam
wambu dinam ti damami tu
Pômdau-ŋga, bu lêŋ dau iŋ
lêŋ gitêŋ.
2 Bu Anötö ndê yomsu
naŋ sôm bu, *"Toc damam
lu dinam sa,"* naŋ yomsu
ŋamata-ŋga naŋ Anötö gic
bata yom daŋ whiŋ bocdec
bu,
3 *"Kôm bocdinaŋ, dec aö
wanem mbec am nem lêŋ
hoŋ, ma wandic têku nem
têm mbo tamli yêc nom-
ŋga."*
4 Mac dambai, ayob daôm
bu akôm nem balêkoc atac
ŋandê dom. Magoc tôm têm
hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ mac,
naŋ andôhôŋ ti anem la ŋac
ŋalêŋ solop naŋ gic Pômdau
ndê lau ŋawaê, e sêtiatu.

Lau akiŋ ma ŋadaui si yom

5 Mac lau akiŋ, daŋam
wambu nem ŋadaui nom-
ŋga, ma atoc ŋac sa ti asôc
ŋac ŋapu ŋapep. Akôm
ti nem ŋalôm sambuc, tôm
mac am akiŋ Kilisi dau.
6-7 Ma gauc nem bu akôm
tu bu nem ŋadaui sêlic mac
ŋayham-ŋga ŋambwa lec
dom. Mba. Mac nem ŋadaui
bu sêmbo sêwhiŋ mac, me
sêmbo dom, magoc anem
akiŋ ŋapep eŋ. Anem akiŋ
ŋac ti nem ŋalôm sambuc,
bu Anötö tac whiŋ bu mac
akôm bocdinaŋ. Akôm tôm
mac am akiŋ Kilisi dau, ma
tôm mac am akiŋ lau nom-
ŋga tawasê dom.
8 Bu mac aŋyalê su, bu lau
hoŋ oc sêtap si ŋagêyô sa
yêc Pômdau, tu gêŋ ŋayham
bocke naŋ sêkôm-ŋga. Lau
naŋ sem akiŋ ŋadaui, ma

lau naŋ sêkôm gweleŋ tu
dau-ŋga, naŋ sêwhiŋ.
9 Ma mac ŋadaui, ayob
nem lau akiŋ ŋalêŋ ŋayham
eŋ. Asôm yom matôc-ŋga
tu bu akac nem lau akiŋ
tu sêkôm gweleŋ-ŋga, naŋ
dom. Bu mac aŋyalê su bu
Pômdau, naŋ ti mac nem
Ŋadau ma ŋac si Ŋadau
whiŋ, naŋ mbo undambê,
ma iŋ oc toc ŋamalac daŋ
sa hôc gêlêc daŋ dom, iŋ oc
êŋsahê yac hoŋ ŋa saê tigeŋ.

Dandic siŋ ti Anötö ndê ŋaclai

10 Aneŋ yom ŋambu-ŋga
bocdec. Tamkwê Pômdau ti
ndê ŋaclai atu bu puc mac
dôŋ alhac ŋaŋga.
11 Asôc Anötö ndê wapa
siŋ-ŋga hoŋ sa, dec oc tôm
bu mac alhac ŋaŋga ma aku
Sadaŋ ndê lêŋ tasaŋ ti saê
hoŋ dulu.
12 Bu yac lau dakêŋ whiŋ-
ŋga neŋ ŋacyo dec ŋamalac
nom-ŋga dom. Mba! Yac
tac siŋ têŋ gôliŋ ti ŋaclai
hoŋ naŋ sêmbo Sadaŋ ŋapu.
Yomandô! Yac tac siŋ
têŋ Sadaŋ ma têŋ iŋ ndê
ŋalau sac naŋ sêmbo umboŋ
ŋasawa, ma sem gôliŋ lau
sac têŋ têm ŋasec-ŋga din-
dec.
13 Tu dinaŋ-ŋga asôc
Anötö ndê wapa siŋ-ŋga hoŋ
sa, bu alhac ŋaŋga ma andic
siŋ têŋ ndoc mac nem ŋacyo
sac hôc asê mac. Ma ŋalêŋ
dinaŋ ŋacyo dau ndê lêŋ
daŋ oc tôm dom bu kôm mac
aku sa.
14 Bocdinaŋ alhac ŋaŋga.
Asap yom ŋandô dôŋ ŋapaŋ
bu puc mac dôŋ, gitôm
piŋkap naŋ lau siŋ-ŋga
sêkic pi ŋac si ŋampêbalê.
Ayob daôm bu asa lêŋ gitêŋ
eŋ, gitôm lau siŋ-ŋga sêyob
si ŋabapo ŋa wapa siŋ-ŋga.
15 Amasaŋ daôm ŋapep
tu ahoc ŋawaê ŋayham
yom malô-ŋga asê, tôm lau
siŋ-ŋga sêsôc atapa sa bu
sêmasaŋ dau tu sêŋsêlêŋ-
ŋga.
16 Ma asap nem akêŋ whiŋ
dôŋ ŋaŋga tôm têm hoŋ, bu
yob mac têŋ Sadaŋ, gitôm
lau siŋ-ŋga si lautuc naŋ tiŋ
ŋac, ma si ŋacyo si sôp ti ya
hoŋ ndu.
17 Gauc nem ŋapaŋ bu
Anötö gêm mac si su, ma
yom dau oc yob mac nem
gauc gitôm guluŋ ain naŋ lau
siŋ-ŋga sêuŋ tiŋ ŋagôlôŋ.
Ma Anötö ndê yom tidôŋ yêc
mac, bu yom dau ti Ŋalau
Dabuŋ ndê bieŋ baliŋ bu
andic siŋ-ŋga.
18 Akôc wapa siŋ-ŋga hoŋ
dinaŋ, ma ateŋ mbec têŋ
Anötö ti Ŋalau Dabuŋ ndê
ŋaclai, ma andac iŋ bu nem
mac sa tôm têm hoŋ. Anem
ali, alhac ŋaŋga, ma ateŋ
mbec tu lau dabuŋ-ŋga tôm
bêc hoŋ.
19-20 Ma ateŋ mbec tu aö-
ŋga whiŋ. Anötö kêyaliŋ aö
sa bu wahoc ŋawaê ŋayham
asê pi iŋ ndê lêŋ nem lau si-
ŋga, naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ
dau. Ateŋ mbec bu Anötö
puc aö dôŋ ma kêŋ yom
ti gauc têŋ aö bu wawhê

ŋawaê dau ŋahu sa ŋapep
eŋ, ma ti neŋ atac pa su, tôm
iŋ ndê atac whiŋ. Kwahic
dec aö gandöc gapocwalô
tu aö neŋ gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga dinaŋ.

Pol gic bata ndê yom

21 Tikikus, yac neŋ
asidôwa atac whiŋ-ŋga, ma
Pômdau ndê ŋgac akiŋ
ŋandô, naŋ oc têŋ mac loc,
bu ndic miŋ aneŋ yom ti
gweleŋ ŋawaê hoŋ têŋ mac.
22 Aö waŋkiŋ iŋ têŋ mac
loc, tu bu ndic miŋ yac mba
yom hoŋ têŋ mac, ma bu
êŋgilí mac bu alhac ŋaŋga.
23 Damaŋ Anötö lu
Pômdau Yisu Kilisi sêpuc
mac asidôwai hoŋ dôŋ, bu
asap mêtê atac whiŋ ti akêŋ
whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga, ma
ambo ti yom malô.
24 Anötö ndê mwasiŋ nem
mac lau hoŋ naŋ atac whiŋ
yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi,
naŋ ahuc tôm têm hoŋ ndi.

Pol ndê bapia têŋ lau Pilipai-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol gic lau naŋ sêmbo malac Pilipai kêsi ma hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac, tôm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tiŋambu iŋ ndöc gapocwalô yêc malac Rom, ma têŋ ndoc dinaŋ iŋ to bapia dindec têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai iŋ malac tiwaê, ma lau Rom-ŋga daêsam sêndöc dinaŋ tu sênem gôliŋ gameŋ Masedonia-ŋga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têŋ ndoc Pol bu hoc ŋawaê ŋayham asê yêc malac Pilipai, naŋ iŋ gauc gêm bu tap lau naŋ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ŋamakê. Tu dinaŋ-ŋga lau ŋatô gauc gêm bu mboe lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga daŋ kalhac malac Pilipai têŋ têm dinaŋ dom, bu Pol sôc lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga yêc malac hoŋ tu bu nem mêtê-ŋga.

Pol to bapia dindec tu bu tôc iŋ ndê atac ŋayham ŋahu asê, ma bu nem daŋge lau Pilipai tu gêŋ naŋ sêkêŋ têŋ iŋ tu sênem iŋ sa-ŋga. Ma iŋ whê iŋ ndê lêŋ naŋ mbo-ŋga, naŋ sa têŋ ŋac, ma gic miŋ pi iŋ ndê gweleŋ. Iŋ kac lau Pilipai bu sêlhac ŋaŋga, ma gêŋ ŋayham me sac bocke bu hôc asê ŋac, naŋ sêmbo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Ma iŋ kêŋ puc ŋac pi kêdôhôŋwaga tasaŋ.

Pol gic hu ndê bapia

1 Pol lu Timoti, naŋ am akiŋ Yisu Kilisi, ato bapia dindec têŋ mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têŋ gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ, ma têŋ lau naŋ sem akiŋ gôlôwac dabuŋ, ma têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ.

2 Mwasiŋ ti yom malô akêŋ yac neŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têŋ mac.

Pol teŋ mbec ti gêm daŋge Anötö

3 Têm hoŋ naŋ aö gauc gêm mac, naŋ gam daŋge aneŋ Anötö tu mac-ŋga.

4 Tôm bêc hoŋ aö gateŋ mbec têŋ Anötö tu mac hoŋ-ŋga, ma gakôm ti atac ŋayham atu.

5 Ŋahu bu têŋ têm mac akêŋ whiŋ tiwakuc e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ mac apuc aneŋ gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ ŋapaŋ.

6 Ma aö gakêŋ whiŋ bu Anötö, naŋ gic hu iŋ ndê gweleŋ ŋayham yêc mac nem ŋalôm, naŋ oc ndic dabiŋ gweleŋ dau ma puc mac dôŋ e Yisu Kilisi mbu meŋ.

7 Aö gakôc gauc bocdinaŋ pi mac hoŋ gac ŋawaê, ŋahu bu aö tac whiŋ mac ma gauc gêm mac ŋapaŋ. Mac awêkaiŋ Anötö ndê

mwasiŋ awhiŋ aö, ma alhac
awhiŋ aö ŋapaŋ. Mac al-
hac awhiŋ aö têŋ têm naŋ
aö gandöc gapocwalô, ma
têŋ têm naŋ galhac tu wa-
puc ŋawaê ŋayham dôŋ ma
wawhê sa bu yom ŋandô-
ŋga, naŋ bocdinaŋ.
8 Ma aö wasôm yom ŋandô
yêc Anötö aŋgô-ŋga, bu aö
atac whiŋ mac ndu andô,
tôm Yisu Kilisi dau tac whiŋ
ti tawalô mac.
9 Ma aö gateŋ mbec bu
Anötö kôm mac nem gauc
aŋyalê iŋ-ŋga ti aŋyalê
lêŋ ŋayham ma sac-ŋga
êŋsôwec tiatu. Ma gauc
dinaŋ oc puc mac nem
mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ e
êŋsôwec tiatu bocdinaŋ.
10 Ma bocdinaŋ mac oc
atôm bu aŋsahê gêŋ hoŋ
ma aŋyalê sac ma ŋayham.
Asap ŋayham dôŋ ŋapaŋ ma
bocdinaŋ têŋ Kilisi ndê bêc
mbu meŋ-ŋga, naŋ mac oc
atôm bu alhac iŋ aŋgô-ŋga ti
nem ŋalôm ŋawasi ma nem
giso mbasi.
11 Ma ŋalêŋ dinaŋ dec
mêtê gitêŋ oc ti mac nem
akêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋa-
ŋandô. Ma mac nem lêŋ
gitêŋ dinaŋ oc po Anötö ndê
waê sa, ma lau daêsam oc
sêmpiŋ iŋ tu mac-ŋga.

Pol ndê ŋahu mbo tali-ŋga yêc Kilisi

12 O asidôwai, aö atac
whiŋ bu mac aŋyalê ŋapep
bu ŋawapac naŋ hôc asê aö,
naŋ kalhac ŋawaê ŋayham
ahuc dom, magoc gêm
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga
sa.
13 Bu lau hoŋ naŋ sêmbo
Sisa ndê andu kiŋ-ŋga, ma
lau hoŋ yêc malac atu din-
dec, naŋ sêŋyalê bu aö
gandöc gapocwalô tu Kilisi-
ŋga.
14 Ma aö neŋ gandöc
gapocwalô puc asidôwai
sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga
daêsam dôŋ bu sêlhac
ŋaŋga ma sêhoc Anötö ndê
yom asê ti atac pa su, hôc
gêlêc ŋamata-ŋga lê su.
15 Asidôwai ŋatô sêkôc
gauc ŋayham pi aö ma tu
dinaŋ-ŋga dec sêhoc Kilisi
ndê ŋawaê asê. Ma ŋatô
sêhoc ŋawaê ŋayham asê bu
ŋac sem lêmuŋ aö ma sêkôm
tu bu sêhôc gêlêc aö-ŋga.
16-17 Ŋac si ŋahu sem
Kilisi ŋawaê sa-ŋga solop
dom, ma sêkôm tu sêpo
dau sa-ŋga ma tu sêkêŋ
ŋawapac atu têŋ aö, pi sac
aneŋ ŋawapac gapocwalô-
ŋga ŋahô. Magoc asidôwai
ŋayham sêlhac sêwhiŋ aö,
ŋahu bu ŋac atac whiŋ aö,
ma sêŋyalê bu aö gandöc
gapocwalô tu aneŋ gweleŋ
wapuc ŋawaê ŋayham dôŋ-
ŋga.
18 Aö wasôm sake? Ŋac si
ŋahu sêkôm gweleŋ-ŋga bu
ŋayham me sac, naŋ gêŋ atu
dom. Tigeŋ aö galic gêŋ atu
daŋ, naŋ bocdec bu, Kilisi
ndê ŋawaê tiapa, ma gêŋ
dau kôm aö atac ŋayham
atu. Ma aö wambo ti atac
ŋayham ŋapaŋ,
19 ŋahu bu aö kayalê tidôŋ
bu Yisu Kilisi ndê Ŋalau, ma

mbec naŋ mac ateŋ, naŋ
lu-lu oc sênem aö sa yêc
ŋawapac gapocwalô-ŋga.
20 Aö tac whiŋ ma gakêŋ
bataŋ bu aö oc mayaŋ tu gêŋ
daŋ-ŋga dom, magoc aö bu
walhac ti neŋ atac pa su, ma
wapo Kilisi ndê waê sa, tôm
aö gakôm ŋapaŋ e meŋ têŋ
kwahic dec. Aö bu wambo
taŋli me aö bu wambac ndu,
magoc gêŋ atu tigeŋ yêc, naŋ
bu wapo Kilisi ndê waê sa.
21 Aö bu wambo taŋli,
dec wambo tu wapo Kil-
isi ndê waê sa-ŋga eŋ, ma
bu wambac ndu, dec wandi
wambo wawhiŋ iŋ, naŋ oc
êmwasiŋ aö êŋlêc.
22 Magoc aö bu wambo
taŋli, dec oc nditôm bu
gweleŋ naŋ iŋ kêŋ sip aö
amaŋ, naŋ oc ŋandô sa. Aö
galic seŋ lu dinaŋ, magoc
kayalê lêŋ bu wasa-ŋga, naŋ
dom.
23 Seŋ lu dinaŋ kôm aö neŋ
ŋalôm gi lu. Aö tac whiŋ
bu wahu nom dindec siŋ,
wandi wambo wawhiŋ Kil-
isi. Seŋ dau ŋayham kêlêc.
24 Tigeŋ aneŋ ŋalôm kac
aö bu wanem mac sa, ma
bocdinaŋ aö bu wambo
taŋli, naŋ dec oc êmwasiŋ
mac êŋlêc.
25 Aö gakêŋ whiŋ bu aö
wambo nom wawhiŋ mac
hoŋ tu bu wapuc mac nem
akêŋ whiŋ dôŋ, e alhac
ŋaŋga ma ti atac ŋayham
atu tu nem akêŋ whiŋ-ŋga.
26 Ma tu gêŋ hoŋ dinaŋ-
ŋga, dec mac oc apo Yisu Kil-
isi ndê waê sa êŋlêc, ma atac
ŋayham atu tu aö wambu
wameŋ ma wambo wawhiŋ
mac tiyham-ŋga.
27 Yom atu dec wasôm
têŋ mac. Ayob daôm bu
asa nem lêŋ hoŋ aŋkuc
lêŋ gitêŋ, naŋ gic lau naŋ
sêkêŋ whiŋ Kilisi ndê ŋawaê
ŋayham, naŋ ŋawaê. Ma
bocdinaŋ aö bu waloc ma
walic mac tiyham, me bu
waŋgô ŋawaê ŋambwa pi
mac, goc waŋyalê bu mac
hoŋ apiŋ daôm dôŋ, ma
ambo ti nem ŋalôm tigeŋ,
ma alhac ŋaŋga tu apuc
ŋawaê ŋayham, naŋ mac
akêŋ whiŋ, naŋ dôŋ.
28 Ma aö oc waŋyalê bu
mac atöc daôm tu lau naŋ
sêkêŋ kisa mac-ŋga dom.
Gêŋ dau oc tôc asê bu mac
atap Anötö ndê mwasiŋ nem
mac si-ŋga sa su, ma lau
naŋ sêkêŋ kisa mac, naŋ sic
waê bu Anötö seŋ ŋac su
sêniŋga.
29 Aŋgô su naŋ. Anötö
kêmwasiŋ mac tu Yisu Kilisi-
ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec mac
akêŋ whiŋ Yisu, ma gêŋ daŋ
whiŋ bocdec bu, mac ahôc
ŋawapac tu iŋ-ŋga whiŋ.
30 Ŋawapac kaiŋ tigeŋ
mac alic aö gahôc muŋ-ŋga,
ma kwahic dec mac aŋgô
bu gahôc ŋapaŋ gambo, naŋ
kwahic dec tap mac sa su
bocdinaŋ.

2

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

1 Mac ati Kilisi ndê lau,
dec gêm mac sa, me mba?
Iŋ ndê atac whiŋ mac-ŋga
kêgilí mac bu atac whiŋ nem

asidôwai, me mba? Ŋalau
Dabuŋ kêŋ mac nem ŋalôm
pitigeŋ, me mba? Mac nem
akêŋ whiŋ Kilisi kêgilí mac
bu tamwalô nem asidôwai ti
anem ŋac sa, me mba?
2 Bu bocdinaŋ, dec wan-
dac mac bu ambo ti nem
gauc pitigeŋ, ma ti nem
ŋalôm tigeŋ, ma asap mêtê
atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ
ŋapaŋ. Ambo bocdinaŋ,
dec mac oc akôm aö atac
ŋayham êŋlêc.
3 Mac lau tigeŋ-tigeŋ gauc
nem daôm êŋlêc dom ma
atoc daôm sa dom, magoc
aŋgwiniŋ daôm ma atoc
nem asidôwai sa hôc gêlêc
daôm.
4 Akôc gauc pi lêŋ anem
daôm sa-ŋga ŋapaŋ dom,
magoc akôc gauc pi lêŋ
anem asidôwai sa-ŋga.

Kilisi kêgwiniŋ dau, ma Anötö toc iŋ sa

5 Akôc gauc kaiŋ tigeŋ di-
naŋ bu iŋ kêkuc Yisu Kilisi
dau ndê lêŋ.
6 Bu Kilisi iŋ Anötö ŋandô.
Tigeŋ iŋ gauc gêm bu kôc
ŋaclai ti ŋawasi atu tôm
Anötö dau ndê, naŋ dôŋ ma
mbo gitôm Anötö dau ŋapaŋ
dom.
7 Iŋ gêlic ŋayham bu hu
gêŋ undambê-ŋga hoŋ di-
naŋ siŋ, ma ti ŋgac akiŋ
ŋambwa. Iŋ meŋ mbo nom,
ma lau nom-ŋga sêlic iŋ
gitôm ŋac dau si daŋ.
8 Iŋ kêgwiniŋ dau ma
daŋga wambu têŋ Damba e
tôm iŋ mbac ndu. Yomandô.
Iŋ mbac ndu pi a gicso dau
gitôm ŋgac sac daŋ.
9 Tu iŋ ndê lêŋ hoŋ di-
naŋ-ŋga dec Anötö toc iŋ sa
kêlêc, ma kêŋ ŋaê ti waê têŋ
iŋ naŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê
hoŋ su.
10 Ma tu dinaŋ-ŋga aŋela
ma ŋamalac ti gêŋ hoŋ naŋ
sêmbo undambê ma sêmbo
nom me nom ŋalôm, naŋ oc
sêtoc Yisu ndê ŋaê sa ma
sêpôŋ haduc têŋ iŋ.
11 Ma ŋac hoŋ oc sêhoc
yom asê ma sêsôm asê
bu yomandô, Yisu Kilisi iŋ
Pômdau. Ma ŋalêŋ dinaŋ
ŋac oc sêtoc Damaŋ Anötö
ndê waê sa.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtôm ŋawê nom-ŋga

12 O aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga. Têŋ têm aö gambo
gawhiŋ mac, naŋ aö galic bu
mac daŋam wambu Anötö
ŋapep. Ma kwahic dec aö
g ambo gawhiŋ mac dom,
ma gaŋgô ŋawaê bu mac
akôm bocdinaŋ hôc gêlêc
ŋamata-ŋga su. Asap nem
lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ andic
ŋawaê. Atoc Anötö sa ma
atöc iŋ, ma asa nem lêŋ hoŋ
tôm iŋ atac whiŋ. Ma ŋalêŋ
dinaŋ iŋ ndê mwasiŋ nem
mac si-ŋga, naŋ mac atap
sa su, naŋ oc ti gêŋ ŋandô
mbasi-ŋga dom.
13 Bu Anötö dau ndê ŋaclai
gêm gweleŋ yêc mac nem
ŋalôm, tu bu kôm mac atac
tec lêŋ bocke naŋ so iŋ ndê
atac whiŋ. Ma ŋaclai dau oc
nem mac sa bu asa nem lêŋ
aŋkuc iŋ ndê atac whiŋ.
14 Gêŋ hoŋ naŋ mac bu
akôm, naŋ ayob daôm bu

atucdiŋ me aseŋ daôm pi
dom.
15 Ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc
ambo ti nem ŋalôm ŋawasi
ma giso mbasi. Bu mac ati
Anötö atui awhê ma ŋgac,
ma ambo nom ambo lau sac
naŋ si lêŋ daŋ solop dom,
naŋ ŋalôm. Magoc mac
akôm mêtê solop eŋ andic
ŋawaê, bu ambo lau dau
ŋalôm atôm ya ŋawê naŋ pô
gameŋ têŋ ôbwêc.
16 Ma ŋalêŋ dinaŋ oc nem
lau dau sa tu bu sêŋyalê yom
ŋandô naŋ tôc seŋ dandöc
taŋli-ŋga asê, naŋ mac asap
dôŋ ambo. Ma tu dinaŋ-ŋga
gweleŋ naŋ gakôm yêc mac-
ŋga oc ŋandô mbasi dom,
ma têŋ ndoc Kilisi mbu meŋ,
naŋ mac oc ati aneŋ ŋahu
wapo dauŋ sa-ŋga.
17-18 Gweleŋ ti sakiŋ naŋ
ti mac nem akêŋ whiŋ
ŋa-ŋandô, naŋ gitôm da
ŋayham naŋ mac akêŋ têŋ
Anötö. Ma lau Rom-ŋga bu
sêkic yom bu sêkêc aneŋ
dac siŋ, dec oc tôm da daŋ
tiyham naŋ sêkêc sac mac
nem da dau ŋahô. Tigeŋ aö
neŋ atac ŋayham tu mac-
ŋga oc pacndê dom, aö oc
wambo ti atac ŋayham eŋ.
Ma mac bocdinaŋ, ambo ti
nem atac ŋayham awhiŋ aö.

Pol bu êŋkiŋ Timoti têŋ Pilipai ndi

19 Pômdau Yisu bu lic
ŋayham, dec gakêŋ bataŋ bu
ŋasawa sauŋ aö oc waŋkiŋ
Timoti têŋ mac loc. Aö atac
whiŋ bu waŋgô ŋawaê pi
mac, oc kôm aneŋ ŋalôm
tigahô.
20 Aö bu waŋkiŋ iŋ, ŋahu
bu ŋamalac daŋ tôm iŋ mbo
dom, naŋ kêŋ ndê ŋalôm
sambuc tu nem yaom mac-
ŋga.
21 Bu lau daêsam gauc gêm
Yisu Kilisi ndê gweleŋ hôc
gêlêc dom, magoc gauc gêm
dau si gêŋ hôc gêlêc su.
22 Magoc Timoti ndê lêŋ
ti sakiŋ ŋa-ŋandô ŋayham
mac alic su, ma aŋyalê bu
iŋ gêm akiŋ aö gitôm iŋ
dau damba, tu puc gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ.
23 Bocdinaŋ têŋ ndoc aö
bu walic seŋ bocke ŋac oc
sêkôm têŋ aö, naŋ aö gauc
gêm bu waŋkiŋ iŋ têŋ mac
loc ŋagahô.
24 Ma aö gakêŋ whiŋ bu
Pômdau dau oc nem aö sa,
ma ŋasawa sauŋ aö dauŋ oc
watêŋ mac waloc bocdinaŋ.

Pol sôm bu êŋkiŋ Epapro-daitas têŋ ŋac ndi

25 Muŋ-ŋga mac aŋgô
bu aö gandöc ti ŋawapac,
dec aŋkiŋ Epaprodaitas
bu nem aö sa. Iŋ gêm
gweleŋ whiŋ aö gitôm aneŋ
asidôwa ŋandô, ma kalhac
gitôm ŋgac siŋ-ŋga ŋayham
tu kôm gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga. Kwahic dec aö
gauc gêm tidôŋ bu waŋkiŋ iŋ
mbu têŋ mac loc ŋagahô.
26 Iŋ tac whiŋ ŋandô bu
lic mac hoŋ tiyham, ma iŋ
kêyalê bu mac aŋgô ŋawaê
pi iŋ ndê gêmbac, dec kôm
iŋ ŋalôm ŋawapac tu mac-
ŋga.

27 Bu gêmbac dau kôm
iŋ yham dom, kêpiŋ bu iŋ
mbac ndu. Tigeŋ Anötö
tawalô iŋ ma kôm iŋ
ŋayham sa. Ma Anötö
tawalô aö bocdinaŋ, bu
Epaprodaitas bu mbac ndu
ma hu aö siŋ, dec oc kêŋ
ŋawapac atu daŋ tiyham têŋ
aö.
28 Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ
ŋalôm kac aö bu waŋkiŋ
iŋ mbu têŋ mac loc, ma
mac oc atac ŋayham bu alic
iŋ tiyham, ma aneŋ ŋalôm
ŋawapac oc tigahô bocdi-
naŋ.
29 Tu Pômdau-ŋga dec
akôc iŋ sa ti atac ŋayham
atu têŋ ndoc iŋ hôc asê mac.
Aö wasôm têŋ mac bu atoc
iŋ ma lau naŋ sêtôm iŋ, naŋ
sa ŋapep.
30 Bu iŋ kêŋ dau sambuc
ma töc dau dom bu mbac
ndu tu Kilisi ndê gweleŋ-
ŋga. Bu iŋ gêm akiŋ aö gêm
mac hoŋ aŋôm, e kêpiŋ bu
iŋ mbac ndu.

3

Ŋahu andô dati lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga

1 A neŋ asidôwai, aö bu
wasôm yom ŋatô têŋ mac
whiŋ bocdec bu. Ambo
ti atac ŋayham ŋapaŋ tu
mac ati Pômdau ndê lau-
ŋga. Yom naŋ kwahic dec
aö bu wato, naŋ gato kaiŋ
tigeŋ têŋ mac muŋ su, magoc
aö galic ŋayham bu wato
tiyham, tu bu wapuc mac
dôŋ bu yom tasaŋ kôm mac
nem akêŋ whiŋ tisac dom.
2 Ayob daôm ŋapep têŋ
lau sac naŋ sêkac mac bu
asôc †pwac sêsê laungac
ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋapu.
Ŋac sêtôm giam pôm ma
atac whiŋ bu sêkôm mac
nem ŋamlic tisac ŋambwa.
3 Ŋac gauc gêm bu pwac
sêsê ŋamlic-ŋga dinaŋ kôm
ŋac sêti Anötö ndê lau solop.
Magoc mba. Pwac dinaŋ
ŋa-ŋahu andô hêganôŋ yac
lau naŋ tam akiŋ Anötö tôm
Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac.
Yac neŋ ŋahu dapo dauŋ sa-
ŋga sip gêŋ naŋ ŋamalac
ŋambwa sêkôm têŋ yac
ŋamlic, naŋ dom, magoc sip
gweleŋ naŋ Yisu Kilisi kôm
yêc yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Kilisi tigeŋ ti Pol ndê ŋahu po dau sa-ŋga

4 Lau ŋatô gauc gêm bu
Anötö oc kôc ŋac sa tu gêŋ
ŋamlic-ŋga. Oc tôm bu
wapo dauŋ sa pi gêŋ kaiŋ di-
naŋ whiŋ, ma aö bu wakôm
dec aneŋ ŋahu wapo dauŋ
sa-ŋga hôc gêlêc lau hoŋ si
su.
5 Bu sêsê aneŋ ŋamlic
ŋatô su têŋ aneŋ bêc ti-
8-ŋga kêkuc lau Israel-ŋga
si pwac. Aö Israel si daŋ,
naŋ gasa akêŋ Benjamin ndê
toŋ. Aö kayalê abaŋi si
yom Hibru ti gêbôm hoŋ.
Aö kakuc lau Palêsai si lêŋ
sêsôc Moses ndê yomsu hoŋ
ŋapu-ŋga.
6 Aö gakêŋ dauŋ sambuc tu
gêŋ bocke naŋ gakôm, tôm
naŋ muŋ-ŋga gakêŋ kisa lau
sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga ti neŋ
ŋalôm sambuc. Ma yêc

ŋamalac aŋgô-ŋga aö gatôm
ŋgac gitêŋ tu kakuc Moses
ndê yomsu hoŋ ŋapep-ŋga.
7 Muŋ-ŋga aö gapo dauŋ
sa ma gauc gêm bu Anötö oc
kôc aö sa tu gêŋ dinaŋ-ŋga,
tigeŋ kwahic dec aö kayalê
Kilisi, dec taŋkwê gêŋ dinaŋ
ŋadaŋ bu nem aö sa tiyham
lec dom.
8 Yomandô. Kwahic dec
aö gatap mwasiŋ atu andô
sa, tu kayalê Yisu Kilisi-ŋga,
ma tu aneŋ Pômdau iŋ-ŋga.
Ma aö taŋkwê iŋ tigeŋ bu
nem aö sa. Tu dinaŋ-ŋga dec
galic gêŋ ŋatô hoŋ gitôm gêŋ
ŋambwa ma gêŋ ŋagolop,
ma gahu siŋ su tu bu Kil-
isi tigeŋ ti aneŋ ŋahu gapo
dauŋ sa-ŋga.
9 Aö bu wasap Kilisi
tawasê dôŋ ŋaŋga, ŋahu
bu Anötö kôc aö sa ma
gêlic aö gitôm ŋgac gitêŋ tu
gakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, ma tu
kakuc lêŋ yomsu-ŋga dom.
Yomandô. Anötö kêmwasiŋ
aö ŋambwa, dec sam aö bu
ŋgac gitêŋ tu gakêŋ whiŋ
Kilisi-ŋga.
10 Aö tac whiŋ bu waŋyalê
Kilisi ti Anötö ndê ŋaclai
atu, naŋ uŋ Kilisi sa akêŋ
lau batê-ŋga. Ma waŋkuc iŋ
ndê lêŋ hôc ŋandê ti mbac
ndu-ŋga.
11 Ma aö gakêŋ bataŋ bu oc
waŋkuc iŋ ndê lêŋ tisa akêŋ
lau batê-ŋga bocdinaŋ.

Pol yêm dau su ŋandô tu bu êŋkuc Kilisi-ŋga

12 Ŋalêŋ dinaŋ aö tac whiŋ
ndu andô bu waŋyalê Kilisi
ti waŋkuc iŋ-ŋga, tigeŋ aö
wasôm bu aö gac dabiŋ neŋ
lêŋ hoŋ tu waŋkuc iŋ-ŋga su
lec dom. Mba. Magoc Yisu
Kilisi kôc aö dôŋ ma gêm aö
k wi tu bu wati iŋ ndê, ma
tu dinaŋ-ŋga dec aö gayêm
dauŋ su tu bu waŋyalê ti
waŋkuc iŋ ŋapep eŋ, gakôm
gitôm ŋgac naŋ kêti ŋaŋga
bu tap iŋ ndê ŋaôli sa.
13 Asidôwai, aö kayalê bu
aö gac dabiŋ lêŋ dau su dom.
Magoc aö gakôm gêŋ tigeŋ
bocdec bu, aö waŋlhiŋ gêŋ
naŋ yêc aö dômwêŋ-mbu
naŋ siŋ, ma wakôm ŋaŋga
bu wakôc gêŋ naŋ yêc aö
aŋôŋ ndö-ŋga,
14 gitôm ŋgac naŋ kêti
ŋaŋga ma gêm neneŋ bu
hôc asê batiŋ pacndê-ŋga
ma tap ndê ŋaôli sa. Ma
ŋaôli naŋ aö gayêm dauŋ
su bu wakôc, ma Anötö
kêgalêm aö sa ma piŋ aö dôŋ
gam damiŋ Yisu Kilisi tu bu
watap sa-ŋga, naŋ mwasiŋ
dandöc taŋli yêc undambê-
ŋga.

Dasa neŋ lêŋ bambaliŋ dom

15 Yac lau naŋ dati gwalam
akwa dakêŋ whiŋ-ŋga, naŋ
taŋkuc gauc tigeŋ dinaŋ
dandic ŋawaê. Ma mac bu
gauc nem yom ŋatô so aneŋ,
naŋ Anötö oc tôc tiawê têŋ
mac.
16 Magoc lêŋ naŋ Anötö
tôc têŋ yac lau dakêŋ whiŋ-
ŋga su, naŋ dasa dandic
ŋawaê.
17 O asidôwai. Aneŋ
lêŋ ti mac hoŋ nem dôhôŋ
aŋkuc-ŋga. Ma tamtiŋ lau

naŋ sêŋkuc aö neŋ lêŋ, ma
aŋkuc ŋac bocdinaŋ.
18 Aö gasôm yom dinaŋ,
ŋahu bu lau daêsam sêsa
si lêŋ bambaliŋ, dec tôc asê
bu sêlic Yisu ndê mbac ndu
pi a gicso dau gitôm gêŋ
ŋambwa, ma sêtôm ŋacyo
yom ŋandô-ŋga. Aö gasôm
yom dau têŋ mac têm ŋatô
su, ma kwahic dec wasôm
tiyham ti taŋsulu eŋ.
19 Lau kaiŋ dinaŋ sic waê
bu sêniŋga. Ŋac gauc
gêm gêŋ nom-ŋga gitôm gêŋ
daneŋ ti danôm-ŋga kêlêc,
ma bocdinaŋ dec gêŋ dau
ti ŋac si pômdau. Magoc
gêŋ naŋ sêlic bu ŋayham ma
sêtoc dau sa pi, naŋ dalic bu
gêŋ mayaŋ-ŋga.
20 Yac neŋ malaŋ ŋandô
yêc undambê. Ma yac
dakêŋ bataŋ ti dahôŋ yac
neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga
bu mbu akêŋ undambê meŋ,
naŋ Pômdau Yisu Kilisi dau.
21 Iŋ kôc ŋaclai atu gitôm
bu kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ ndê
gôliŋ ŋapu, ma iŋ oc nem
yac neŋ ŋamlic waêmba
kwi ti ŋamlic wakuc ma ti
ŋawasi atu, ŋa ŋaclai tigeŋ
dinaŋ.

4

Pol gêm la lau Pilipai

1 Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ
asidôwai, aö wasôm têŋ mac
bu alhac ŋaŋga ti asap nem
akêŋ whiŋ Pômdau dôŋ. Aö
atac whiŋ mac ndu andô, ma
gakêŋ bataŋ bu walic mac
tiyham. Aneŋ gweleŋ ŋa-
ŋaôli ŋayham ti neŋ atac
ŋayham ŋahu, naŋ mac
daôm.
2 Aö gaŋgô bu mac nem
awhê lu, naŋ Yuodia lu Sin-
tike sêseŋ dau. Aö bu
wasôm têŋ iŋlu bu sêmasaŋ
yom naŋ yêc iŋlu ŋasawa,
ma sêmbo ti si ŋalôm tigeŋ
tu iŋlu sêkêŋ whiŋ Pômdau-
ŋga.
3 Ma aneŋ silip ŋayham
Sisigus,* aö bu wandac am
bu nem awhê lu dinaŋ
sa, ŋahu bu muŋ-ŋga iŋlu
sem gweleŋ tu sêpuc ŋawaê
ŋayham dôŋ-ŋga sêwhiŋ aö
ma Klemen ti aneŋ asidôwai
ŋatô, naŋ si ŋaê hoŋ yêc
Anötö ndê Buku Taŋli-ŋga.
4 Tu mac ati Pômdau ndê
lau-ŋga dec wasôm têŋ mac
bu ambo ti atac ŋayham
ŋapaŋ. Aö wasôm tiyham
bu ambo ti atac ŋayham
ŋapaŋ.
5 Asap lêŋ malô dôŋ tu bu
lau hoŋ sêŋyalê bu yac lau
dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ mêtê
dau dinaŋ. Gauc nem bu
ndoc kêpiŋ bu Pômdau mbu
meŋ.
6 Ahêgo daôm tu gêŋ daŋ-
ŋga dom. Ŋawapac bocke
naŋ tap mac sa, naŋ atôc têŋ
Anötö sip nem mbec ŋalôm,
ma andac iŋ bu nem mac sa.
Ma anem daŋge iŋ tu gêŋ
hoŋ-ŋga.

* **4:3** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu ‘ŋamalac naŋ kôm gweleŋ whiŋ ndê silip.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau iŋ ŋgac Pilipai-ŋga daŋ ndê ŋaê, ma lau ŋatô gauc gêm bu iŋ ŋaê dom, magoc Pol to yom dau hêganôŋ ŋamalac daŋ naŋ kôm gweleŋ whiŋ iŋ.

7 Ma Anötö ndê yom malô
oc nem mac lau naŋ iŋ piŋ
mac dôŋ am damiŋ Yisu Kil-
isi, naŋ ahuc, ma nem gôliŋ
mac nem gauc ti ŋalôm. Bu
Anötö ndê yom malô iŋ gêŋ
atu andô, hôc gêlêc ŋamalac
hoŋ si gauc.
8 O aneŋ asidôwai. Aö
wasôm yom daŋ tiyham.
Yom bocke naŋ yomandô,
ma gêŋ bocke naŋ gêŋ tiwaê
ma gêŋ solop ma ŋawasi,
gêŋ naŋ gic lau hoŋ tandô
ŋayham, ma gêŋ ŋayham
datoc sa-ŋga, ma mêtê ti
yom ma gauc hoŋ naŋ gitêŋ
eŋ, naŋ wasôm têŋ mac bu
gauc nem lhac nem gauc
ŋapaŋ.
9 L êŋ ti sakiŋ bocke naŋ
aö kadôhôŋ ti gac dulu têŋ
mac, me mac aŋgô y êc aö
me alic aö gakôm, naŋ akôm
andic ŋawaê. Ma Yom Malô
Ŋadau Anötö dau oc mbo
whiŋ mac.

Pol gêm daŋge lau Pilipai

10 Muŋ-ŋga mac am aö sa,
magoc ŋasawa lê e meŋ têŋ
kwahic dec, mac atap seŋ
daŋ sa tu anem aö sa tiyham-
ŋga dom. Kwahic dec mac
gauc gêm aö ma aŋkiŋ gêŋ
tu anem aö sa-ŋga, ma gêŋ
dinaŋ kôm aö atac ŋayham
atu, ma kapiŋ Pômdau tu
mac am aö sa-ŋga.
11-12 Aö gato yom dinaŋ
tu gapônda dauŋ-ŋga dom.
Mba. Aö kayalê têm
gapônda dauŋ-ŋga, ma
kayalê têm gandöc mwasiŋ
ŋalôm-ŋga. Aö bu neŋ
gêŋ mba ma gêŋ yô aö,
me bu neŋ gêŋ daêsam ma
waneŋ hôc aö dôŋ, tigeŋ
wahêgo dauŋ dom. Ŋahu
bu aö kadôhôŋ dauŋ su bu
ŋayham me sac bocke bu
tap aö sa, naŋ aö oc wambo
ti atac ŋayham eŋ.
13 Kilisi kêŋ ŋaclai têŋ aö
bu wakôm gêŋ hoŋ, ma tu
dinaŋ-ŋga dec aö gatôm bu
wambo ti atac ŋayham eŋ.
14 Bocdinaŋ, aö bu
wapônda dauŋ, dec wambo
ti atac ŋayham eŋ, magoc
mac akôm mêtê ŋayham ma
gauc gêm aneŋ ŋawapac dec
aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-
ŋga.
15-16 Mac lau Pilipai-ŋga
aŋyalê su bu têŋ ndoc
mac aŋgô ŋawaê ŋayham
tiwakuc, ma aö galom malac
atu Tesalonika, naŋ mac
aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-
ŋga têm ŋatô. Ma têŋ
têm naŋ gahu mac nem
gameŋ Masedonia-ŋga siŋ,
naŋ gôlôwac dabuŋ malac
ŋatô-ŋga sêkêŋ gêŋ daŋ tu
sênem aö sa-ŋga dom. Mac
tamwasêm.
17 Aö tac whiŋ bu mac
asap nem mêtê akêŋ gêŋ-
ŋga dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Aö
gasôm yom dau tu bu wakac
mac bu akêŋ gêŋ têŋ aö-ŋga
lec dom, magoc aö kayalê
bu mac bu asap nem lêŋ
amwasiŋ aö ma lau ŋatô-
ŋga dôŋ, dec lêŋ dau oc
êmwasiŋ mac hôc gêlêc su
ô.
18 Kwahic dec aö gapônda
gêŋ daŋ dom. Gêŋ naŋ
mac aŋkiŋ têŋ aö ma
Epaprodaitas kêŋ têŋ aö

gêm mac aŋôm, naŋ daêsam
ŋandô dec gêm aö sa kêlêc.
Gêŋ dau gitôm da ŋamalu
ŋayham naŋ Anötö tac
whiŋ, ma gic iŋ tandô
ŋayham.
19 Anötö, naŋ yob aö
ŋapaŋ, iŋ Mwasiŋ ti Ŋawasi
atu Ŋadau, ma Yisu Kilisi ti
ŋahu datap iŋ ndê mwasiŋ
atu sa-ŋga. Ma aö kayalê bu
gêŋ bocke naŋ mac apônda,
naŋ yêc iŋ ndê mwasiŋ atu
ŋalôm, ma iŋ oc kêŋ têŋ
mac.
20 Bocdinaŋ dapo Damaŋ
Anötö ndê waê sa tôm têm
hoŋ ndi. Yomandô.

Pol gic bata iŋ ndê bapia

21 Akêŋ aneŋ acsalô têŋ lau
dabuŋ hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu Kilisi yêc malac Pilipai.
Asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ
aö, naŋ sêkêŋ si acsalô têŋ
mac bocdinaŋ.
22 Ma Anötö ndê lau dabuŋ
hoŋ naŋ sêmbo malac din-
dec, naŋ boc-dinaŋ. Ma
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ
sem gweleŋ sêmbo Sisa ndê
andu, naŋ gauc gêm mac hôc
gêlêc.
23 Mwasiŋ akêŋ Pômdau
Yisu Kilisi puc mac nem
gatôm dôŋ.

Pol ndê bapia têŋ lau Kolosi-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Malac Kolosi yêc gameŋ Esia-ŋga, magoc Pol dau iŋ gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têŋ ndoc iŋ gêm mêtê mbo malac Epesas, naŋ ŋgac Kolosi-ŋga daŋ ŋaê Epapras ŋgô ma kêŋ whiŋ, ma tiŋambu Epapras mbu gi hoc ŋawaê ŋayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau ŋatô sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu. Tiŋambu Epapras ndöc gapocwalô whiŋ Pol (Pilemon 23), ma gic miŋ têŋ Pol pi lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindec ma sôm têŋ lau Kolosi-ŋga bu iŋ gêm daŋge Anötö tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma iŋ tôc lêŋ ŋayham daêsam têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga tu sêŋkucŋga. Ma iŋ to yom ŋatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom ŋandô. Ŋahu bu lau ŋatô sêŋsôŋ ŋac pi lau nomŋga si lêŋ ŋatô (2:4, 8, 16-23), ma ŋac sêtoc Kilisi sa ŋapep dom, ma bocdinaŋ iŋ tôc asê bu Anötö kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc Kilisi ŋapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, lu yac neŋ asidôwa Timoti ato bapia dindec.

2 Ato têŋ mac asidôwai naŋ andöc malac atu Kolosi, mac lau dabuŋ naŋ akêŋ whiŋ Kilisi. Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö têŋ mac.

Pol teŋ mbec tu lau Kolosi-ŋga

3 Tôm bêc hoŋ yac ateŋ mbec têŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am daŋge iŋ tu mac-ŋga.

4 Ŋahu bu yac aŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋaŋga, ma atac whiŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ.

5 Mac nem akêŋ whiŋ ti atac whiŋ ŋahu sip mwasiŋ atu naŋ mac akêŋ batam ambo, naŋ Anötö po sa gwanaŋ tu mac-ŋga yêc undambê. Yom pi gêŋ dau mac aŋgô muŋ su, têŋ ndoc sêhoc yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga asê têŋ mac.

6 Ŋawaê ŋayham dau têŋ mac meŋ, ma mac aŋgô ti aŋyalê yom ŋandô pi Anötö ndê mwasiŋ atu. Têŋ ndoc mac aŋgô tiwakuc e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ ŋawaê ŋayham dau gêm ŋandô ma tiapa yêc mac nem gameŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ gêm ŋandô ma tiapa ma gêm gameŋ naŋ lau Romŋga sem gôliŋ, naŋ ahuc.

7 Ŋawaê dau Epapras kêdôhôŋ têŋ mac. Iŋ yac neŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga naŋ gêm gweleŋ whiŋ yac, ma ŋgac akiŋ ŋandô naŋ gêm akiŋ Kilisi tu mac-ŋga.

8 Ma iŋ gic miŋ têŋ yac
pi mac nem lêŋ atac whiŋ
asidôwai-ŋga naŋ Ŋalau
Dabuŋ kêŋ têŋ mac.
9 Tu dinaŋ-ŋga têŋ bêc
ŋamata-ŋga naŋ yac aŋgô
mac nem ŋawaê e meŋ têŋ
kwahic dec, naŋ yac ateŋ
mbec tu mac-ŋga ŋapaŋ.
Yac andac Anötö bu kêŋ
gauc têŋ mac e aŋyalê Ŋalau
Dabuŋ ndê lêŋ tidôŋ. Ma
ŋalêŋ dinaŋ mac oc aŋyalê
lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ bu
yac dasa-ŋga, naŋ ŋapep eŋ.
10 Yac ateŋ mbec bu mac
asa nem lêŋ gitêŋ, bu tôc asê
bu mac ati Pômdau ndê lau,
ma iŋ oc lic mac nem lêŋ hoŋ
ndic iŋ tandô ŋayham. Yac
ateŋ mbec bu mac nem akêŋ
whiŋ oc nem ŋandô ŋayham
yêc gweleŋ hoŋ naŋ mac
akôm, ma bu mac nem gauc
aŋyalê Anötö-ŋga êŋsôwec
tiatu.
11 Anötö ndê ŋaclai ti
ŋawasi atu kêŋ ŋaŋga têŋ
mac bu akôm gêŋ hoŋ, ma
ŋawapac bu tap mac sa, dec
mac atôm bu alhac ŋaŋga
ma ahôc ti atac pa su. Ma
ambo ti atac ŋayham,
12 ma anem daŋge Damaŋ
Anötö, naŋ gic dabiŋ mac
e atôm bu awêkaiŋ iŋ ndê
gameŋ ŋawê-ŋga awhiŋ iŋ
ndê lau dabuŋ hoŋ.
13 Iŋ kêgaho yac su yêc
ŋaclai ŋasec-ŋga, ma kêŋ
yac dambo iŋ ndê Atu naŋ
iŋ atac whiŋ ŋandô, naŋ ndê
gôliŋ ŋapu.
14 Ma Anötö kêmwasiŋ
yac, dec gêmlhi yac ti
kêgapwêc yac su yêc sakiŋ
mêtê sac-ŋga, ma suc yac
neŋ sac kwi. Ma datap
mwasiŋ atu dau sa yêc iŋ
ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gweleŋ

15 Lau daŋ sêlic Anötö
dom, magoc iŋ Atu Kilisi gêm
iŋ aŋgô ma tôc iŋ asê têŋ
yac. Iŋ tiŋamata gêŋ hoŋ
naŋ Anötö kêŋ.
16 Bu gêŋ undambê-ŋga
ti gêŋ nom-ŋga hoŋ naŋ
Anötö kêŋ, naŋ kêŋ ŋa Kilisi.
Gêŋ naŋ dalic ŋa tanôŋ, ma
gêŋ naŋ tôm dom bu dalic
ŋa tanôŋ, gitôm aŋela me
ŋalau me gôliŋ ma ŋaclai
tidau-tidau, gêŋ hoŋ dinaŋ
Anötö kêŋ ŋa Kilisi ma kêŋ
tu Kilisi-ŋga.
17 Iŋ tiŋamata gêŋ hoŋ,
ma gêŋ hoŋ si ŋahu sêmbo-
ŋga yêc iŋ.
18 Ma iŋ gêm gôliŋ
gôlôwac dabuŋ. Iŋ ti
ŋagôlôŋ, ma gôlôwac dabuŋ
sêti iŋ ndê ŋandô. Ma iŋ
muŋ gôlôwac dabuŋ bu ti
ŋgac ŋamata-ŋga bu tisa
akêŋ lau batê-ŋga. Ma
bocdinaŋ gêŋ daŋ hôc gêlêc
iŋ su dom.
19 Bu Anötö gêlic ŋayham
bu kêŋ dau sambuc sip
Atuŋgac ŋalôm ma mbo
whiŋ iŋ.
20 Ma iŋ kêkiŋ Atu dau
sip nom meŋ bu hê wamba
ŋamalac ma gêŋ nom-ŋga
ti gêŋ undambê-ŋga hoŋ
têŋ Anötö. Ma kwahic dec
ŋamalac sêtôm bu sêmbo
Anötö aŋgô-ŋga ti yom
malô, tu Atuŋgac ndê dac
naŋ kêc siŋ pi a gicso-ŋga.

21 Muŋ-ŋga, mac ambo
ahê têŋ Anötö. Mac ambo
atôm iŋ ndê ŋacyo tu gauc
ti mêtê sac-sac naŋ yêc mac-
ŋga.
22 Magoc iŋ dau kêmasaŋ
lêŋ bu Kilisi sip nom meŋ ti
ŋamalac ma mbac ndu, tu
bu hê wamba mac têŋ Anötö
tiyham. Ma iŋ tac whiŋ bu
kêŋ mac alhac iŋ aŋgô-ŋga
atôm lau dabuŋ naŋ nem
giso ti yom mbasi.
23 Mac bu alhac ti akêŋ
whiŋ ŋaŋga ma akêŋ batam
Anötö ndê mwasiŋ naŋ
ŋawaê ŋayham tôc asê têŋ
mac, ma ahu siŋ dom, dec
mac oc atap mwasiŋ dau
sa. Ŋawaê ŋayham dau mac
aŋgô su, ma sêhoc asê yêc
gameŋ hoŋ naŋ yêc lau Rom
si gôliŋ ŋapu, naŋ bocdinaŋ.
Ma aö Pol gati ŋgac akiŋ
ŋawaê ŋayham dau-ŋga.

Pol whê ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga sa

24 Ŋandê bocke naŋ aö
gahôc tu wapuc mac nem
akêŋ whiŋ dôŋ-ŋga, naŋ
gahôc ti atac ŋayham eŋ.
Ma aö kayalê bu aö gac waê
bu wahôc ŋandê ŋapaŋ, tu
gweleŋ naŋ aö gakôm tu bu
wapo Kilisi ndê ŋandô, naŋ
gôlôwac dabuŋ sa-ŋga. M
agoc aö oc wahôc e wandic
dabiŋ gêŋ hoŋ naŋ Kilisi
kêyaliŋ sa bu wahôc.
25 Aö gakôm gweleŋ gam
akiŋ gôlôwac dabuŋ, kakuc
lêŋ naŋ Anötö dau kêmasaŋ
dec kêyaliŋ aö sa tu mac-
ŋga, ma kêkiŋ aö bu wahoc
ŋawaê ŋayham asê e Anötö
ndê yom tiapa yêc gameŋ
hoŋ.
26 Têŋ ŋamata-ŋga e meŋ,
yom pi Anötö ndê lêŋ nem
lau si-ŋga, naŋ ŋahu yêc siŋ
dau têŋ lau nom-ŋga. Magoc
kwahic dec iŋ tôc asê tiawê
têŋ iŋ ndê lau dabuŋ.
27 Iŋ tac whiŋ bu lau
dabuŋ sêŋyalê yom naŋ
muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ
bocdec bu. Iŋ bu êmwasiŋ
mac †lau gameŋ apa-ŋga
bu atap iŋ ndê ŋawasi atu
sa, dec kêŋ Kilisi sip nem
ŋalôm. Ma gêŋ dinaŋ ti mac
nem ŋahu akêŋ batam bu
atap iŋ ndê ŋawasi sa-ŋga.
28 Yac ahoc Kilisi ndê
ŋawaê ŋayham asê, ma
Anötö kêŋ gauc ŋayham têŋ
yac bu akêŋ puc ti andôhôŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ.
Ma yac akôm bocdinaŋ tu
bu andic dabiŋ ŋac hoŋ
e akêŋ ŋac sêlhac Anötö
aŋgô-ŋga sêtôm lau gwalam
akwa sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga.
29 Ma aö gakôm gweleŋ
ti gahôc ŋandê atu, tu bu
wakôm gêŋ dau ŋandô sa-
ŋga, ŋa Kilisi dau ndê ŋaclai
naŋ gêm gweleŋ ŋaŋga yêc
aö neŋ ŋalôm.

2

1 Aö gawhê neŋ gweleŋ
sa têŋ mac, ŋahu bu aö
atac whiŋ bu mac aŋyalê bu
aö gayêm dauŋ su ŋandô
tu mac-ŋga, ma tu lau
Laodisia-ŋga, ma tu lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ
sêlic aö aŋôŋ dom-ŋga, naŋ
bocdinaŋ.

2 Aö tac whiŋ bu mêtê atac
whiŋ-ŋga piŋ mac hoŋ dôŋ,
ma puc mac dôŋ bu alhac
ŋaŋga. Ma yom pi Anötö
ndê lêŋ nem lau si-ŋga naŋ
muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ
aö tac whiŋ bu mac aŋyalê
tidôŋ andô, e kôm mac alhac
ti akêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ. Yom
dau hêganôŋ Kilisi.
3 Bu yom ti gauc naŋ atu
andô ma tôm bu êmwasiŋ
yac-ŋga, naŋ Anötö gêm
ahuc yêc iŋ-ŋga.
4 Aö gawhê yom hoŋ dinaŋ
sa têŋ mac, ŋahu bu aö gatec
bu lau ŋatô sêmbac yom
mac ma sêŋsau mac.
5 Bu aö dauŋ gambo
gawhiŋ mac dom, tigeŋ yêc
aneŋ ŋalôm aö gauc gêm
mac ŋapaŋ. Ma aö atac
ŋayham atu, bu kayalê bu
mac akêŋ whiŋ Kilisi ŋaŋga,
ma asa nem lêŋ hoŋ ŋapep.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc tu Kilisi-ŋga

6 Mac akôc Yisu Kilisi sa
su ti mac nem Pômdau, dec
akêŋ iŋ tiŋamata nem lêŋ
hoŋ.
7 Akôc ŋaŋga yêc iŋ tôm
a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip
nom ŋalôm gi. Ma iŋ
ndê ŋaclai po mac nem
akêŋ whiŋ sa bu alhac
ŋaŋga, alhac yom ŋandô
naŋ sêndôhôŋ têŋ mac, naŋ
ŋahô. Ma yom anem daŋge
Anötö-ŋga nem mac ahuc
tôm bêc hoŋ.
8 Ayob daôm ŋapep bu
lau tasaŋ si yom ŋambwa-
ŋambwa êŋsôŋ mac nem
gauc ma êŋgaho mac su yêc
yom ŋandô e ati lau gapoc-
walô-ŋga lec dom. Ŋac
si yom dau ŋahu kêkuc
abuŋgaci si lêŋ ti mêtê nom-
ŋga ŋambwa, ma meŋ akêŋ
Kilisi ndê dom.
9 Bu Anötö kêŋ dau sam-
buc sip Kilisi ŋalôm, ma meŋ
mbo nom gitôm ŋamalac.
10 Kilisi dau iŋ gôliŋ ti
ŋaclai hoŋ ŋadau. Ma tu
mac nem akêŋ whiŋ piŋ mac
dôŋ am damiŋ iŋ-ŋga, dec
Anötö ndê mwasiŋ gêm mac
ahuc.
11 Kilisi kôm lau Israel-
ŋga si †pwac sêsê ŋamlic
ŋatô su-ŋga ŋandô sa pi
mac lau naŋ ati iŋ ndê.
Gêŋ dau hôc asê kêkuc
ŋamalac si lêŋ sêsê ŋamlic-
ŋga dom, magoc Kilisi dau
kôm gweleŋ yêc mac nem
ŋalôm gitôm iŋ sê mac nem
mêtê sac ŋalôm akwa-ŋga
su giŋga.
12 Busaŋgu naŋ mac aliŋ,
naŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ
Kilisi, tôm sêŋsuhuŋ mac
awhiŋ iŋ, ma Anötö uŋ mac
sa awhiŋ iŋ. Gêŋ dau ŋandô
sa tu mac akêŋ whiŋ Anötö,
naŋ uŋ Kilisi dau sa akêŋ lau
batê-ŋga, naŋ ndê ŋaclai.
13 Muŋ-ŋga, mac ambo
atôm lau batê tu mac nem
sac-ŋga, ma tu mac asap
mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ
ŋapaŋ-ŋga. Tigeŋ Anötö suc
mac nem sac hoŋ kwi, ma
kôm mac ati lau ambo tamli
tiyham-ŋga awhiŋ Kilisi.
14 Tu yac taŋgilì Anötö ndê
yomsu-ŋga, dec yac datôm
lau naŋ si bapia tôp-ŋga yêc,
ma datôm dom bu dandic

tôp dau, dec tac waê bu datap matôc sa. Magoc Anötö kôc bapia tôp-ŋga dau su yêc yac, ma gic pi a gicso dau whiŋ Kilisi.

15 Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau ti lêŋ bu Anötö ku Sadaŋ ti ndê ŋalau ma ŋaclai sac hoŋ dulu, gitôm ŋgac bata siŋ-ŋga naŋ kôc ŋacyo si wapa siŋ-ŋga hoŋ su, ma wê ŋac gitôm lau gapocwalô-ŋga bu tôc asê tiawê bu ŋac si ŋaclai pacndê sambuc.

Yom pi ŋagôliŋ nom-ŋga

16 Tu dinaŋ-ŋga dec lau ŋatô bu sêŋgôliŋ yom pi mac tu gêŋ naŋ aŋ ti anôm-ŋga, me tu om naŋ lau sêlic tôm wake me ayô me yala-ŋg a, me tu bêc Sabat-ŋga, naŋ aŋgô ŋac si yom dom.

17 Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm gêŋ ŋagatu ŋambwa naŋ dalic muŋ su, ma tiŋambu ŋandô meŋ hôc asê. Ma ŋandô dau, naŋ Kilisi.

18 Lau ŋatô sêŋkuc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga ma sêtoc dau sa tu ŋac si lêŋ sem akiŋ Kilisi-ŋga. Ŋac sêsôm bu sêpu dau ŋandô, ma sem akiŋ aŋela kêkuc gêŋ ŋatô naŋ sêyêc mbê ma sêlic. Lau kaiŋ dinaŋ b u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêŋ whiŋ iŋ gêŋ ŋandô mbasiŋga, dec akôc ŋac si yom sa dom.

19 Bu lau kaiŋ dinaŋ sêsap Kilisi, naŋ ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si ŋagôlôŋ, naŋ dôŋ dom. Iŋ tawasê piŋ yac hoŋ dôŋ dapitigeŋ, ma gôlôwac d abuŋ kêsôwec ŋa ŋaclai naŋ Anötö dau kêŋ.

20 Aŋgô su naŋ. Têŋ ndoc ŋamalac d aŋ mbac ndu, naŋ ŋagôliŋ ti ŋaclai nomŋga gêm gôliŋ iŋ tiyham dom. Ma tu Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi-ŋga, dec tôm mac ambac ndu awhiŋ iŋ. Bocdinaŋ tu sakeŋga mac ambo atôm lau naŋ sêhêgo dau pi ŋagôliŋ nomŋga?

21 Lau kaiŋ dinaŋ sic yao gêŋ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, “Akôc dom, aneŋ ti anôm dom, ma amasec dom.”

22 Yom kaiŋ dinaŋ kêkuc gauc ti ŋagôliŋ naŋ lau nomŋga sêndôhôŋ, ma hêganôŋ gêŋ têm kwahic dec-ŋga naŋ taŋ ti danôm ma gêŋ dau meŋ giŋga.

23 Lau naŋ sêsôc ŋagôliŋ kaiŋ dinaŋ ŋapu, naŋ sêŋkuc gauc ŋamalac-ŋga tu lêŋ sênem akiŋ Anötöŋga ti sêŋgwiniŋ dau-ŋga ma lêŋ sêkêŋ wapac pi dau ŋamlic-ŋga. Sêtoc lêŋ dau sa gitôm lêŋ ti gauc atu, ma gauc gêm bu oc ndic Pômdau tandô ŋayham. Magoc mba. Lêŋ dau hêganôŋ gêŋ awê-ŋga ŋambwa, ma oc tôm dom bu nem ŋac si ŋalôm kwi e sêhu lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga siŋ.

3

Kilisi ti yac neŋ dambo taŋli ŋahu

1 Anötö uŋ mac sa awhiŋ Kilisi, ma kwahic dec iŋ

ndöc Anötö ndê andô-ŋga
yêc undambê. Tu dinaŋ-ŋga
dec asa nem lêŋ ti tamkwê
gêŋ undambê-ŋga eŋ.
2 Gauc nem gêŋ nom-ŋga
êŋlêc dom. Gauc nem gêŋ
undambê-ŋga hôc gêlêc.
3 Bu mac ambac ndu su
awhiŋ Kilisi, ma mac nem
ŋahu ŋ andô ambo tamli
awhiŋ Kilisi-ŋga, naŋ yêc
siŋ dau yêc Anötö-ŋga.
4 Têŋ ndoc mac nem tamli
ŋahu Kilisi dau meŋ hôc
asê, naŋ Anötö oc tôc mac
nem lêŋ ambo tamli-ŋga asê
tiawê, ma mac oc alhac
awhiŋ Kilisi ti ŋawasi atu.

Lêŋ ŋalôm akwa-ŋga

5 Bocdinaŋ ahu mêtê sac
hoŋ naŋ meŋ akêŋ ŋalôm
akwa, naŋ siŋ. Mêtê dau
gitôm mac nem ŋacyo daŋ
naŋ kalhac seŋ andöc tamli-
ŋga ahuc, bocdinaŋ andic iŋ
ndu. Mêtê kaiŋ bocdec ahu
hoŋ siŋ, mêtê mockaiŋ-ŋga,
mêtê ŋadômbwi, ma mêtê
sac-sac ŋalôm ŋagalac-ŋga.
Ma ayob daôm bu aŋkuc lau
naŋ sêkêŋ awa ti wapa nom-
ŋga kalhac si gauc ŋamata
ŋapaŋ, naŋ dom. Bu lêŋ dau
gitôm ŋac sem akiŋ anötö
gwam.
6 Lau hoŋ naŋ sêsa lêŋ
kaiŋ dinaŋ, oc sêtap Anötö
ndê atac ŋandê sa.
7 Muŋ-ŋga, mac daôm
akôc gauc tôm ŋac lau dinaŋ
sêkôc, ma aŋkuc ŋac si mêtê
sac.
8 Magoc kwahic dec ahu
mêtê sac hoŋ siŋ. Atac
ŋandê têŋ lau me alic ŋac
sac dom, ŋalôm li sa dom,
ma ayob nem whamsuŋ bu
asôm yom sac-sac apu lau-
ŋga ti yom mayaŋ-ŋga dom.
9 Ma asôm yom tasaŋ têŋ
nem asidôwai dom. Gauc
nem bu mac ahu lêŋ ŋalôm
akwa-ŋga siŋ su, dec akôm
mêtê kaiŋ dinaŋ tiyham
dom.
10 Ma asa nem lêŋ ti
ŋalôm wakuc. Bu Anötö,
naŋ kêmasaŋ ŋamalac bu
sênem iŋ aŋgô sêmbo nom,
naŋ gêm gweleŋ pi mac mbo,
tu bu mac atiwakuc, ma tu
bu mac aŋyalê iŋ ti ndê lêŋ
gitêŋ tidôŋ.
11 Ma yac lau naŋ dasa lêŋ
wakuc dinaŋ, naŋ dahêgo
dauŋ tu yac neŋ ŋahu nom-
ŋga tiyham dom. Yac bu lau
Grik me lau Israel-ŋga, gai
me lau aŋgô batac, lau naŋ
taŋkuc pwac sêsê ŋamlic-
ŋga me taŋkuc dom, lau
akiŋ ŋambwa me lau naŋ
dau sêmbo si gêŋ, naŋ Anötö
gauc gêm lêŋ hoŋ dinaŋ
ŋadaŋ hôc gêlêc su dom.
Gêŋ tigeŋ naŋ gêŋ atu têŋ iŋ,
naŋ Kilisi piŋ yac hoŋ dôŋ
dati iŋ ndê.

Lêŋ ŋalôm wakuc-ŋga

12 Anötö tac whiŋ mac ma
kêyaliŋ mac sa ati iŋ ndê lau
dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec
asap mêtê ŋayham bocdec
dôŋ gitôm mac asôc ti nem
ŋakwê. Tamwalô lau ma
atac apu ŋac ti nem ŋalôm
sambuc, aŋgwiniŋ daôm,
asa lêŋ malô, ma akôc nem
ŋalôm dôŋ.
13 Asa naŋ ndê asidôwa
kôm sac têŋ iŋ, naŋ kôc ndê

ŋalôm dôŋ bu hôc ŋawapac
dau, ma suc iŋ ndê sac
kwi. Asuc sac naŋ asidôwai
sêkôm têŋ mac naŋ kwi, tôm
Pômdau dau suc mac nem
kwi.
14 Ma asap mêtê atac
whiŋ-ŋga dôŋ, bu mêtê dau
piŋ mêtê ŋayham-ŋayham
hoŋ dôŋ sêpitigeŋ.
15 Kilisi ndê yom malô
nem gôliŋ mac nem ŋalôm.
Bu Anötö kêgalêm mac sa
bu ati gôlôwac dabuŋ tigeŋ,
naŋ yom malô dau piŋ mac
dôŋ. Ma anem daŋge Anötö
ŋapaŋ.
16 Kilisi ndê yom ŋandô
nem mac nem ŋalôm ahuc
sambuc, dec kêŋ gauc
ŋayham têŋ mac bu anem
la ti andôhôŋ têŋ daôm.
Anem wê yêc Buku Wê-ŋga,
ti wê dabuŋ ma wê ŋatô
naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ
mac, bu ampiŋ Anötö ma
anem daŋge iŋ ti nem ŋalôm
sambuc.
17 Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm
ti yom hoŋ naŋ asôm, naŋ
akôm tu Pômdau Yisu ndê
ŋaê-ŋga. Ma anem daŋge
Damaŋ Anötö tu Kilisi-ŋga.

Damba ti dindai ma balêkoc si ŋagôliŋ ŋatô

18 Mac lauwhê, asôc nem
ŋgaci ŋapu, bu lêŋ dinaŋ gic
waê lauwhê naŋ sêkêŋ whiŋ
Kilisi.
19 Ma mac lauŋgac, atac
whiŋ nem lauwhê ma ati-
gasec ŋac dom.
20 Balêkoc, mac daŋam
wambu yom hoŋ naŋ dinam
ti damami sêsôm têŋ mac.
Bu lêŋ dinaŋ gic Pômdau
tandô ŋayham.
21 Mac dambai, ali nem
balêkoc si ŋalôm sa dom.
Ayob ŋac ŋapep tu bu ŋac
lic ŋakam sa e sêtec lêŋ
ŋayham lec dom.

Lau akiŋ ma ŋadaui si ŋagôliŋ

22 Mac lau akiŋ, asôc nem
ŋadaui nom-ŋga si yom hoŋ
ŋapu. Anem akiŋ tu bu
mac nem ŋadaui sêlic mac
ŋayham-ŋga ŋambwa lec
dom. Mba. Mac nem ŋadaui
bu sêmbo sêwhiŋ mac me
sêmbo dom, magoc akôm
nem gweleŋ hoŋ ŋapep eŋ.
Anem akiŋ ti nem ŋalôm
sambuc, ma atôc asê bu mac
atoc Pômdau sa.
23 Akôm gêŋ hoŋ ti nem
ŋalôm sambuc eŋ, gitôm
mac am akiŋ Pômdau, ma
tôm mac am akiŋ lau nom-
ŋga tawasê dom.
24 Mac aŋyalê su bu mac
am akiŋ Kilisi mac nem
Pômdau, ma iŋ oc kêŋ mac
awêkaiŋ nem gêŋ lêŋsêm
yêc undambê ti mac nem
ŋagêyô ŋayham.
25 Magoc asa naŋ kôm giso,
naŋ oc tap ndê ŋagêyô sa.
Ma Anötö oc toc ŋamalac
daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom.
Iŋ oc êŋsahê yac hoŋ ŋa saê
tigeŋ.

4

1 Mac ŋadaui, aŋyalê
ŋapep bu mac daôm nem
Ŋadau mbo undambê, ma
bocdinaŋ ayob nem lau akiŋ
ŋapep, ma ŋaôli bocke naŋ

gic ŋac ŋawaê, naŋ akêŋ têŋ
ŋac.

Pol gêm la lau Kolosi-ŋga

2 Anem ali ma asap
mêtê dateŋ mbec-ŋga ti
danem daŋge Anötö-ŋga
dôŋ ŋaŋga.
3 Ma ateŋ mbec tu yac-ŋga
whiŋ, bu Anötö lêc gatam
su têŋ yac bu ahoc iŋ ndê
yom asê, ma bu awhê yom pi
Kilisi naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ
dau, naŋ sa tiawê. Tu Kilisi
ndê yom dinaŋ-ŋga dec aö
gandöc gapocwalô.
4 Ateŋ mbec bu Anötö
puc aö dôŋ bu wakôm neŋ
gweleŋ ŋapep, ma wawhê
yom dau sa yêc awê eŋ.
5 Asa nem lêŋ ambo lau
sêkêŋ whiŋ dom-ŋga ŋalôm
ti gauc eŋ. Ma aŋsalê lêŋ
tu bu atôc Kilisi têŋ ŋac tôm
bêc hoŋ.
6 Akôc gauc ŋapep pi
yom asôm-ŋga bu asôm yom
êmwasiŋ lau ti nem ŋac sa-
ŋga, ma aô lau si yom ŋalêŋ
ŋayham.

Pol sôm bu êŋkiŋ Tikikus lu Onesimus sêtêŋ Kolosi sêndi

7-8 Kwahic dec aö bu
waŋkiŋ yac neŋ asidôwa ma
ŋgac atac whiŋ-ŋga Tikikus
têŋ mac loc. Iŋ kalhac ŋaŋga
ma gêm akiŋ Pômdau whiŋ
aö. Aö waŋkiŋ iŋ loc bu ndic
miŋ aneŋ yom, ma asidôwai
gameŋ dindec-ŋga si yom
hoŋ têŋ mac. Ma iŋ oc nem
malô mac nem ŋalôm.
9 Ma aö waŋkiŋ Onesimus,
naŋ mac nem daŋ ma yac
mba asidôwa atac whiŋ-ŋga
naŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ,
whiŋ Tikikus têŋ mac loc.
Iŋlu oc sêndic miŋ yom
gameŋ dindec-ŋga hoŋ têŋ
mac.

Pol kêŋ ndê acsalô têŋ lau ŋatô

10 A ristakus, naŋ ndöc
gapocwalô whiŋ aö, naŋ kêŋ
ndê acsalô têŋ mac, ma Ba-
nabas ndê têŋgac Mak kôm
acsalô têŋ mac bocdinaŋ.
Mak bu hôc asê mac, dec
akôm tôm aö gasôm têŋ mac
muŋ su, ma akôc iŋ sa.
11 Ma Jisas, ŋgac naŋ
sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu
Justus, naŋ kêŋ ndê acsalô
têŋ mac whiŋ. Ŋac lau tö
dinaŋ sêmbo sêwhiŋ aö ma
sem malô aneŋ ŋalôm. Ŋac
lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ
whiŋ Kilisi, ma sem gweleŋ
sêwhiŋ aö ma yac ahoc
ŋawaê pi Anötö ndê gôliŋ
asê. Lau Israel-ŋga daêsam
sêmbo sêwhiŋ aö dom, ŋac
lau tö dinaŋ solop.
12 Ma Epapras, Kilisi ndê
ŋgac akiŋ, naŋ mac daôm
nem daŋ, naŋ kêŋ ndê acsalô
têŋ mac bocdinaŋ. Iŋ tôm
bêc hoŋ teŋ mbec tu mac-
ŋga bu mac alhac ŋaŋga
atôm lau gwalam akwa akêŋ
whiŋ-ŋga, ma asa nem lêŋ
hoŋ tôm Anötö tac whiŋ.
13 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac bu iŋ yêm dau su
ŋandô tu mac-ŋga ŋapaŋ,
ma tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
naŋ sêmbo malac Laodisia
ma malac Hierapolis-ŋga
bocdinaŋ.

14 Luk, dokta naŋ yac atac
whiŋ, lu Demas sêkêŋ si ac-
salô têŋ mac whiŋ.
15 Akêŋ yac mba acsalô
têŋ asidôwai Laodisia-ŋga,
ma têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
naŋ sêkac sa yêc Nimpa ndê
andu tu sêlic om-ŋga, ma
têŋ Nimpa dau bocdinaŋ.
16 Têŋ ndoc sêsam bapia
dindec têŋ mac su, naŋ akêŋ
têŋ gôlôwac dabuŋ yêc Lao-
disia bu ŋac sêsam whiŋ.
Ma bapia naŋ aö gakêŋ têŋ
ŋac, naŋ sêkêŋ têŋ mac
asam bocdinaŋ.
17 Asôm têŋ Akipus bu sap
sakiŋ naŋ Pômdau kêŋ sip
iŋ amba, naŋ dôŋ, ma kôm
ŋapaŋ e ndic dabiŋ.
18 Aneŋ ŋaê Pol dec, gato
ŋa aö dauŋ amaŋ. Aö
gacgeŋ gandöc gapocwalô,
dec wandac mac bu gauc
nem aö. Anötö ndê mwasiŋ
whiŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ lau Tesalonika-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Tesalonika iŋ malac atu daŋ naŋ yêc gameŋ Masedonia-ŋga. Pol iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu hoc ŋawaê ŋayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). Iŋ mbo whiŋ ŋac bêc daêsam dom, ma lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom yêc malac dau, naŋ sem lêmuŋ iŋ ma sêkêŋ kisa iŋ, dec iŋ kölhö gi. Magoc lau Tesalonika-ŋga naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ Pômdau, naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, e ŋawaê ŋayham gi tiapa yêc gameŋ hoŋ dinaŋ (1:8).

Tiŋambu Pol gauc gêm ŋac ŋapaŋ ma kêkiŋ Timoti bu mbo whiŋ ŋac ma êndôhôŋ ŋac, ma bu lic ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu têŋ Pol gi tiyham, ma gic miŋ pi ŋac si lêŋ ŋayham (3:6-10). Ŋawaê dau kôm Pol tac ŋayham sambuc, dec iŋ to bapia dindec têŋ ŋac.

Pol to yom ŋatô têŋ lau Tesalonika-ŋga, bu puc ŋac dôŋ bu sêsap mêtê ŋayham dôŋ ma sêtimêtê dau ŋapep. Iŋ whê lau batê si sêtisa ŋalêŋ sa têŋ ŋac, bu nem malô ŋac ma sêtaŋ lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ êŋlêc dom. Ma iŋ to yom pi mêtê ŋayham-ŋayham daêsam naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋawaê.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ malac Tesalonika-ŋga, mac lau naŋ akêŋ whiŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasiŋ ti yom malô têŋ mac hoŋ.

Pol tac ŋayham tu lau Tesalonika si mêtê-ŋga

2 Tôm bêc hoŋ yac ateŋ mbec, ma am daŋge Anötö tu mac hoŋ-ŋga.

3 Têm hoŋ yac ateŋ mbec têŋ Damaŋ Anötö, naŋ yac gauc gêm mac nem mêtê ŋayham. Mac akôm gweleŋ ŋayham tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga, ma akôm gêŋ daêsam bu anem akiŋ asidôwai, tu mac nem mêtê atac whiŋ lau-ŋga. Ma mac akêŋ batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu meŋ, dec mac alhac ŋaŋga eŋ.

4 O asidôwai naŋ Anötö tac whiŋ mac ndu andô. Yac aŋyalê su bu Anötö kêgalêm mac sa ati iŋ ndê.

5 Ŋahu bu têŋ ndoc yac ahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac, naŋ yom dau meŋ ŋambwa dom, magoc meŋ ti Anötö ndê ŋaclai. Ma Ŋalau Dabuŋ puŋ ŋawaê dau dôŋ sip nem ŋalôm, e mac akêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ. Ma mac daôm aŋyalê mêtê naŋ yac

akôm, bu anem mac sa têŋ
ndoc yac ambo awhiŋ mac.
6 Ŋawapac daêsam tap
mac sa, magoc Ŋalau Dabuŋ
puc mac dôŋ, dec akôc
ŋawaê ŋayham sa ti atac
ŋayham atu. Ŋalêŋ di-
naŋ mac apuc yac mba
waŋaŋ, ma apuc Pômdau
ndê waŋga bocdinaŋ.
7 Mac nem lêŋ dinaŋ
ti dôhôŋ ŋayham, bu lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ
Masedonia ti Akaya-ŋga hoŋ
sêlic ma sêŋkuc.
8 Ma mac nem lêŋ ŋayham
kôm Pômdau ndê ŋawaê
ŋayham tiapa yêc gameŋ
Masedonia-ŋga ma gameŋ
Akaya-ŋga tawasê dom. Lau
yêc gameŋ hoŋ sêŋgô ŋawaê
bu mac akêŋ whiŋ Anötö.
Bocdinaŋ gitôm dom bu yac
asôm yom daŋ bu awhê mac
nem lêŋ sa têŋ lau.
9 Lau dau sic miŋ yom hoŋ
pi mac nem lêŋ ŋayham.
Sic miŋ bu mac akôc yac sa
ŋalêŋ ŋayham, ma mac ahu
anötöi gwam siŋ, ma anem
daôm kwi bu anem akiŋ
Anötö naŋ Anötö ŋandô, ma
mbo tali ŋapaŋ.
10 Ma kwahic dec mac
akêŋ batam iŋ ndê Atu Yisu
bu mbu akêŋ undambê meŋ.
Iŋ Yisu naŋ Anötö uŋ iŋ sa
akêŋ lau batê-ŋga. Yisu dau
dinaŋ dec kêgaho yac su yêc
Anötö ndê atac ŋandê, naŋ
oc meŋ sa tiawê têŋ bêc
ŋambu-ŋga.

2

Pol ndê gweleŋ yêc Tesalonika

1 O asidôwai, mac aŋyalê
bu yac ac mac kêsi ŋambwa
dom, magoc gweleŋ naŋ
akôm têŋ mac, naŋ ŋandô sa
su.
2 Mac aŋgô su bu têŋ ndoc
yac ambo malac Pilipai, naŋ
lau sêpu ti sêkôm yac ŋayom
daêsam. Ma têŋ ndoc yac
ahôc asê mac nem malac
Tesalonika, naŋ lau sêkêŋ
kisa yac ŋaŋga bocdinaŋ.
Magoc Anötö puc yac dôŋ,
dec alhac ŋaŋga ma ahoc iŋ
ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ
mac.
3 Yac alhac ŋaŋga ma akac
mac bu akêŋ whiŋ Yisu,
ŋahu bu yac aŋyalê bu yom
naŋ yac ahoc asê, naŋ yom
tasaŋ dom, ma yac ameŋ
ambo awhiŋ mac tu bu akôm
mêtê sac me aŋsau mac-ŋga
dom.
4 Mba! Yac aŋyalê bu
Anötö gêlic yac atôm solop,
dec kêŋ ŋawaê ŋayham sip
yac amaŋ. Ma bocdinaŋ yac
ahoc ŋawaê ŋayham asê tu
bu lau sêlic yac ŋayham-ŋga
dom. Mba! Yac akôm tu
bu Anötö, naŋ kêyalê yac
neŋ ŋalôm e pi sa, naŋ lic
ŋayham.
5 Mac aŋyalê bu yac am-
bac yom mac dom. Ma
Anötö dau kêyalê bu yom
taŋgatu gêŋ-ŋga daŋ siŋ dau
yêc yac mba ŋalôm dom.
6 Ma yac akôm tu bu mac
me lau ŋatô sêtoc yac mba
waêŋ sa-ŋga dom.
7 Kilisi dau kêyaliŋ yac sa
ati †aposel, ma tu dinaŋ-
ŋga dec gitôm bu yac oc

taŋkwê mac bu akêŋ gêŋ tu
anem yac sa-ŋga. Tigeŋ yac
atec bu akêŋ ŋawapac têŋ
mac, dec andac mac bu akêŋ
gêŋ daŋ têŋ yac dom. Yac
ambo awhiŋ mac ti akôm
gêŋ malô, gitôm dinda daŋ
yob iŋ ndê balêkoc.
8 Yac atac ŋayham atu
bu ahoc Anötö ndê ŋawaê
ŋayham asê têŋ mac. Magoc
yac akêŋ gêŋ tigeŋ dinaŋ
dom. Yac alic ŋayham bu
akêŋ dauŋ sambuc tu mac-
ŋga bocdinaŋ. Ŋahu bu yac
atac whiŋ mac ndu andô.
9 O asidôwai, gauc nem
gweleŋ naŋ yac akôm yêc
mac nem gameŋ. Yac ambo
awhiŋ mac bu ahoc Anötö
ndê ŋawaê ŋayham asê,
magoc tôm ac ti ôbwêc yac
akôm gweleŋ atu whiŋ, bu
akôm kwaŋ dauŋ-ŋga. Yac
atec bu akêŋ ŋawapac têŋ
mac, ma tu dinaŋ-ŋga dec
yac akôm gweleŋ dinaŋ.
10 Mac lau naŋ akêŋ whiŋ
Yisu alic yac mba mêtê hoŋ
naŋ akôm têŋ ndoc yac
ambo awhiŋ mac, ma aŋyalê
bu yac akôm gêŋ so daŋ
dom. Yac akôm mêtê gitêŋ ti
dabuŋ eŋ. Ma Anötö kêyalê
yac mba mêtê hoŋ whiŋ.
11 Mac aŋyalê bu yac akôm
mêtê ŋayham têŋ mac hoŋ,
gitôm damba daŋ kôm têŋ iŋ
ndê balêkoc.
12 Yac am malô mac, ma
aŋgilí mac ti ac yomsu mac
bu aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ
atôm Anötö ndê lau dabuŋ
solop. Bu iŋ kêgalêm mac sa
bu asôc iŋ ndê †gôliŋ ŋapu,
ma bu atap iŋ ndê ŋawasi
atu sa.

Lau Tesalonika-ŋga sêhôc ŋawapac magoc sêlhac ŋaŋga

13 Ma yac am daŋge Anötö
tôm bêc hoŋ, bu têŋ ndoc
mac aŋgô iŋ ndê yom yêc
yac, naŋ mac akôc sa gitôm
ŋamalac si yom ŋambwa
dom. Mba! Mac aŋyalê
ŋapep bu Anötö ndê yom
solop, ma bocdinaŋ dec mac
akôc sa. Ma kwahic dec
yac aŋyalê bu yom dau kôm
gweleŋ yêc mac nem ŋalôm.
14 Ŋahu bu mac daôm nem
lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom,
naŋ sêkêŋ ŋawapac daêsam
têŋ mac, magoc yac alic
bu mac alhac ŋaŋga. O
asidôwai, ŋalêŋ dinaŋ mac
aŋkuc Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ naŋ sêmbo gameŋ
Judia-ŋga, naŋ si lêŋ. Bu
ŋac dau si lau Israel-ŋga
sêkêŋ ŋawapac têŋ ŋac tu
sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.
15 Aŋgô su naŋ! Muŋ-ŋga
lau Israel-ŋga dau sic Anötö
ndê lau propet ndu, ma
ŋasawa lec ŋac sic Pômdau
Yisu ndu, ma sêsoc yac su
yêc ŋac si gameŋ. Ŋac si
lêŋ dinaŋ Anötö gêlic sac.
Ma ŋac sêkêŋ kisa lau yêc
gameŋ hoŋ,
16 bu ŋac sêkôm bu sêlhac
yac mba gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga ahuc e yac
atôm dom bu ahoc yom asê
têŋ †lau gameŋ apa-ŋga pi
Anötö ndê lêŋ nem ŋac si-
ŋga. Bocdinaŋ sac naŋ ŋac
sêkôm, naŋ kêsôwec tiatu
ŋapaŋ, ma ŋac sic waê bu

sêtap Anötö ndê tac ŋandê atu sa.

Pol tac whiŋ bu lic lau Tesalonika-ŋga tiyham

17 O asidôwai, lau naŋ sêkêŋ kisa yac, naŋ sêkac yac su ambo ahê mac ŋasawa apê lec. Yac aŋôŋ mba, magoc yac gauc gêm mac ŋapaŋ, ma yac atac whiŋ kêlêc bu alic mac tiyham.

18 Yac atac whiŋ bu ambu aloc, ma aö Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigeŋ Sadaŋ kalhac yac ahuc.

19 O lauhac! Têŋ ndoc Pômdau Yisu bu mbu meŋ, naŋ yac lau aposel oc akêŋ bataŋ gêŋ sake? Ma gêŋ sake oc kôm yac atisambuc? Ma ŋaôli ŋayham bocke oc po yac sa yêc Yisu aŋgô-ŋga? Aö wasôm têŋ mac! Mac lau daôm dinaŋ.

20 Yomandô! Mac daôm ati yac mba waêŋ ti atac ŋayham ŋahu.

3

Pol kêkiŋ Timoti têŋ malac Tesalonika gi

1 Yac mba ŋalôm kac yac ŋandô bu alic mac. Magoc atap seŋ daŋ sa dom. Bocdinaŋ yac alic ŋayham bu ambo malac Atens,

2 ma aŋkiŋ Timoti têŋ mac goloc. Iŋ yac neŋ asidôwa daŋ, naŋ kôm Anötö ndê gweleŋ ma hoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê whiŋ yac. Yac aŋkiŋ iŋ têŋ mac goloc, bu puc mac dôŋ ma êŋgilí mac bu asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga.

3 Yac ahêgo dauŋ bu mboe ŋawapac naŋ tap mac sa, naŋ oc kôm mac nem lau ŋatô sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ. Magoc mac aŋyalê su, bu ŋawapac kaiŋ dinaŋ gic waê yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga.

4 Gauc nem bu têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac asôm asê têŋ mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom dinaŋ, kwahic dec ŋandô sa su.

5 Aö gahêgo dauŋ bu mboe Sadaŋ êntôm mac e gweleŋ naŋ yac akôm têŋ mac, naŋ oc ŋandô mba. Gauc dinaŋ kôm aö ŋalôm ŋawapac ŋapaŋ, dec kakiŋ Timoti bu lic mac ma kêŋ ŋawaê têŋ aö bu mac asap nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, me ahu siŋ su.

Pol tac ŋayham têŋ ndoc iŋ ŋgô Timoti ndê yom

6 Ma kwahic dec Timoti mbu meŋ hôc asê aö, ma kêŋ puc ŋayham pi mac nem lêŋ akêŋ whiŋ Pômdau ti atac whiŋ lau-ŋga. Ma iŋ sôm bu mac gauc gêm yac ti atac ŋayham ŋapaŋ, ma atac whiŋ bu alic yac tiyham, tôm yac atac whiŋ bu alic mac tiyham bocdinaŋ.

7 O asidôwai. Yac dec ambo ti ahôc ŋawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa yac ŋapaŋ. Tigeŋ kwahic dec yac aŋgô bu mac akêŋ whiŋ ŋaŋga ambo, ma ŋawaê dau puc yac dôŋ ma kôm yac ŋalôm tigahô.

8 Kwahic dec yac aŋyalê
bu mac asap Pômdau dôŋ
ma ahu iŋ siŋ dom, dec
ambo ti atac ŋayham sam-
buc.

Pol teŋ mbec tu lau Tesalonika-ŋga

9 Yac mba atac ŋayham
tu mac-ŋga gêm yac mba
ŋalôm ahuc têŋ ndoc yac
ateŋ mbec yêc yac neŋ
Anötö aŋgô-ŋga. Yac atac
whiŋ ŋandô bu anem daŋge
iŋ tu mac-ŋga, madec oc
akôm andic ŋawaê.
10 Tôm acsalô ti ôbwêc yac
ateŋ mbec ŋaŋga, ma andac
Anötö bu tôc seŋ daŋ têŋ
yac bu alic mac tiyham. Yac
atac whiŋ bu atêŋ mac aloc,
ma awhê mac nem gauc sa
tiyham pi Anötö ndê yom
ŋatô, bu apuc mac nem akêŋ
whiŋ dôŋ.
11 Yac andac Damaŋ Anötö
lu yac neŋ Pômdau Yisu bu
sêmasaŋ seŋ bu yac atêŋ
mac aloc.
12 Ma yac ateŋ mbec
tu mac-ŋga bocdec bu.
Pômdau êmwasiŋ mac e
mac nem mêtê atac whiŋ
asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga
êŋsôwec tiatu. Ma mac atac
whiŋ lau hoŋ bocdinaŋ, e
mac nem mêtê atac whiŋ-
ŋga êŋsalê mac ahuc, tôm
yac atac whiŋ mac.
13 Ma iŋ puc mac nem
ŋalôm dôŋ bu asa Anötö ndê
lêŋ eŋ, e Pômdau Yisu mbu
meŋ whiŋ iŋ ndê aŋela ti
lau dabuŋ hoŋ. Bocdinaŋ
têŋ ndoc mac alhac Damaŋ
Anötö aŋgô-ŋga, naŋ iŋ oc
lic mac bu lau dabuŋ ma
mac nem giso mbasi.

4

Taŋkuc lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ

1 O asidôwai, yac mba yom
ŋambu-ŋga têŋ mac bocdec.
Lêŋ gitêŋ naŋ Anötö gêlic
ŋayham, ma yac andôhôŋ
têŋ mac su, naŋ mac akôm
ambo. Ma kwahic dec yac
bu ateŋ mac tu Pômdau Yisu
ndê ŋaê-ŋga, bu asap lêŋ
dau dôŋ ŋapaŋ, ma akôm
tiatu-tiatu ndi.
2 Bu yom hoŋ naŋ yac
andôhôŋ têŋ mac am
Pômdau Yisu aŋgô, naŋ mac
aŋyalê su.
3 Ma lêŋ naŋ Anötö tac
whiŋ, naŋ bocdec. Asa nem
lêŋ solop e ati lau dabuŋ
ŋandô. Ma andic ahê mêtê
mockaiŋ-ŋga tidau-tidau.
4 Anötö kêmasaŋ lêŋ
ŋayham ma dabuŋ bu awhê
lu ŋgac sêmbo sêwhiŋ dau,
dec mac lau tigeŋ-tigeŋ ayob
daôm bu asa lêŋ dau ŋapep
eŋ.
5 Yomandô! Akôm mêtê
ŋalôm ŋagalac-ŋga tôm lau
sambuc dom, bu ŋac sêŋyalê
Anötö dom.
6 Ayob ŋapep bu mac nem
daŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
whiŋ asidôwa daŋ ndê awhê
dom. Yac asôm asê ti akêŋ
puc mac muŋ su, bu Pômdau
oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau pi sac
kaiŋ dinaŋ hoŋ.
7 Aŋgô! Anötö kêgalêm
yac sa bu dasa lêŋ
ŋadômbwi dom. Mba! Iŋ

kêgalêm yac sa bu dasa lêŋ
dabuŋ eŋ.
8 Yom dindec meŋ akêŋ
Anötö, naŋ kêŋ ndê Ŋalau
Dabuŋ sip mac nem ŋalôm.
Bocdinaŋ asa naŋ sôc yom
dau ŋapu dom, naŋ tec
ŋamalac si yom dom, iŋ tec
Anötö dau ndê yom bocdi-
naŋ.
9 Anötö dau kêdôhôŋ mac
pi mêtê atac whiŋ asidôwai-
ŋga, ma bocdinaŋ dec yac
gauc gêm bu ato yom têŋ
mac pi mêtê dau dom.
10 Bu yac aŋyalê su bu
mac atac whiŋ asidôwai
sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ
sêndöc gameŋ Masedonia-
ŋga. Kwahic dec yac bu
asôm têŋ mac bu asap mêtê
dau dôŋ ŋapaŋ eŋ, ma akôm
tiatu-tiatu ndi.
11 Akêŋ nem gauc ti atac
whiŋ sambuc bu asa nem
lêŋ malô. Gauc nem gêŋ
naŋ gic mac ŋawaê solop,
ma auŋ lau ŋatô si yom sa
dom. Ma anem gweleŋ bu
akôm kwam daôm-ŋga, tôm
yac asôm têŋ mac su.
12 Akôm bocdinaŋ bu akêŋ
ŋawapac têŋ lau ŋatô tu
sênem mac sa-ŋga dom. Ma
lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu
dom, naŋ oc sêlic mac nem
mêtê dinaŋ, ma sêtoc mac
nem lêŋ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

13 O asidôwai, yac atac
whiŋ bu awhê mac nem
gauc sa pi lau naŋ sêmbac
ndu su. Yac atec bu mac
ataŋ daŋgibo atu tu ŋac-
ŋga, gitôm lau naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu dom, naŋ sêtaŋ.
Lau dau sêtaŋ daŋgibo atu,
ŋahu bu sêkêŋ bata bu lau
batê oc sêtisa tiyham dom.
14 Tigeŋ yac dakêŋ whiŋ
bu Yisu mbac ndu ma tisa
tiyham, ma tu dinaŋ-ŋga dec
yac dakêŋ whiŋ bu lau naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ ma sêmbac
ndu su, naŋ Anötö oc uŋ ŋac
sa têŋ ndoc Yisu mbu meŋ.
15 Pômdau dau sôm têŋ
yac, ma kwahic dec yac ahoc
iŋ ndê yom asê têŋ mac
bocdec bu. Têŋ ndoc iŋ
mbu meŋ, naŋ iŋ oc kôc yac
lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa
muŋ dom. Iŋ oc kôc lau naŋ
sêmbac ndu su, naŋ sa muŋ.
16 Anötö oc ndic atu yom
ti ŋaŋga, ma aŋela ŋamata-
ŋga oc mbwêc awha atu,
ma Anötö ndê dahuc oc
taŋ, goc Pômdau oc sip
akêŋ undambê meŋ. Ma
lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi
ma sêmbac ndu su, naŋ oc
sêtisa sêmuŋ.
17 Goc Anötö oc kôc yac
lau naŋ dambo taŋli, naŋ
sa dapi lôlôc dandi dawhiŋ
ŋac, ma yac hoŋ oc datap
Pômdau sa yêc dao ŋalôm.
Ma yac oc dambo dawhiŋ iŋ
ŋapaŋ eŋ.
18 Bocdinaŋ, asôm yom
dindec têŋ daôm, bu puc
mac dôŋ ma ndic malô mac
nem ŋalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga

1-2 O asidôwai. Mac aŋyalê
su, bu bêc Pômdau mbu
meŋ-ŋga naŋ ŋapuc mbasi,

tôm ŋgac kaŋ naŋ sôc andu
têŋ ôbwêc. Bocdinaŋ yac
gauc gêm bu ato yom têŋ
mac pi têm ti bêc dom.
3 Lau ŋatô oc sêsôm yom
bocdec bu, “Yac dambo têm
ŋayham ma ŋawapac mba.”
Ŋac oc sêsôm yom kaiŋ di-
naŋ sêmbo, ma ŋagahô eŋ
bêc ŋambu-ŋga dau oc meŋ
sa ma ŋac oc sêniŋga. Lau
daŋ oc sêlhö su têm dinaŋ
dom. Oc tôm awhê tidaê naŋ
kêlhiŋ dau siŋ, magoc ŋandê
tu kôc balêkoc-ŋga meŋ sa
iŋ ŋagahô ŋambwa.
4 Magoc asidôwai, mac
aŋyalê yom pi bêc ŋambu-
ŋga dau su. Mac atôm lau
naŋ sêmbo ŋasec ŋalôm,
naŋ dom. Ma bocdinaŋ oc
tôm dom bu bêc dau hôc asê
mac gitôm ŋgac kaŋ e kôm
mac asö.
5 Bu mac ati balêkoc ŋasec
ti ôbwêc-ŋga dom. Mac hoŋ
ati balêkoc ŋawê ti acsalô-
ŋga.
6 Bocdinaŋ dambo datôm
lau naŋ sêyêc bêc pu, naŋ
dom. Mba! Dambo ti neŋ
gauc ŋawa ma danem ali.
7 Bu lau naŋ sênôm bu
ŋaŋga e si gauc timboloc ma
sêyêc bêc pu ŋawahô, naŋ
lau ŋasec ti ôbwêc-ŋga.
8 Magoc yac lau ŋawê-ŋga,
ma bocdinaŋ dambo ti neŋ
gauc ŋawa. Mêtê dakêŋ
whiŋ-ŋga ma atac whiŋ lau-
ŋga, naŋ dasap dôŋ ŋaŋga,
gitôm ŋakwê siŋ-ŋga naŋ
dasôc sac yac ŋabapo. Ma
yac neŋ dakêŋ bataŋ Anötö
ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga
ŋa-ŋandô, naŋ gitôm guluŋ
ain naŋ lau siŋ-ŋga sêuŋ.
9 Bu Anötö kêyaliŋ yac sa
bu dahôc iŋ ndê tac ŋandê
dom. Iŋ kêyaliŋ yac sa bu
datap iŋ ndê mwasiŋ nem
yac si-ŋga sa tu Pômdau Yisu
Kilisi-ŋga.
10 Yisu mbac ndu tu yac-
ŋga, ma bocdinaŋ yac bu
dambac ndu me dambo taŋli
têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, naŋ
taŋyalê bu yac oc dambo
taŋli dawhiŋ iŋ.
11 Tu dinaŋ-ŋga asôm yom
ŋayham-ŋayham têŋ daôm,
ma apuc daôm dôŋ bu al-
hac ŋaŋga, tôm mac akôm
ambo.

Yom ŋambu-ŋga

12 O asidôwai. Yac bu
andac mac bu atoc lau bata
naŋ sêyob mac sem Pômdau
aŋgô, naŋ sa ŋapep. Ŋac
sêkôm gweleŋ atu tu sênem
mac sa-ŋga, ma sem la mac
tu bu mac asap lêŋ gitêŋ dôŋ
eŋ.
13 Boc-dinaŋ atoc ŋac sa
ma atac whiŋ ŋac tu gweleŋ
atu naŋ sêkôm têŋ mac-ŋga.
Ma mac hoŋ ambo awhiŋ
daôm ti atac malô eŋ.
14 Asidôwai. Yac bu anem
la mac bocdec bu. Akêŋ
puc lau oyom bu sêndöc
ŋambwa dom. Lau naŋ
maya ti sêtöc dau, naŋ aŋgilí
ŋac bu sêlhac ŋaŋga. Ma
anem lau gauc babalê ma
lau licwalô mba, naŋ sa.
Akôc nem ŋalôm dôŋ ma
akôm mêtê malô têŋ lau
hoŋ.
15 Lau bu sêkôm sac têŋ
mac, naŋ dec mac hoŋ ayob
daôm bu aô dom. Mac lau

akêŋ whiŋ-ŋga akôm mêtê
ŋayham eŋ têŋ daôm, ma
têŋ lau hoŋ bocdinaŋ.

16 Tôm bêc hoŋ ambo ti
atac ŋayham.
17 Ma ateŋ mbec ŋapaŋ.
18 Anem daŋge Anötö tu
gêŋ wapac me gêŋ ŋayham
bocke naŋ tap mac sa-ŋga.
Bu iŋ tac whiŋ bu mac lau
naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi,
naŋ aŋkuc lêŋ dinaŋ.
19 Ma asi Ŋalau Dabuŋ ndê
ya ndu dom.
20 Iŋ bu kac lau ŋatô bu
sêhoc yom asê gitôm propet,
naŋ dec apu ŋac si yom dom.
21 Aŋsahê gêŋ hoŋ, ma
asap ŋayham dôŋ.
22 Ma andic ahê mêtê sac-
sac hoŋ.

23 Yac ateŋ mbec tu mac-
ŋga bocdec bu. Anötö Yom
Malô Ŋadau ndic dabiŋ mac
ati lau dabuŋ solop. Ma boc-
dinaŋ têŋ bêc naŋ Pômdau
Yisu Kilisi mbu meŋ, naŋ
Anötö oc tap sa bu mac
nem giso mbasi, ma lic mac
nem gatôm ti nem ŋalôm ma
ŋamlic sambuc bu dabuŋ.
24 Yac akêŋ whiŋ bu
Anötö, naŋ kêgalêm mac sa,
naŋ oc ŋgô yac mba mbec
ma kôm ŋandô sa.

25 O asidôwai, ateŋ mbec
tu yac-ŋga.
26 Ma akam asidôwai hoŋ
anem yac aŋôŋ tu Pômdau
Yisu-ŋga.
27 Yêc Pômdau aŋgô-ŋga,
aö wandac mac bu asam
bapia dindec têŋ asidôwai
hoŋ naŋ sêmbo mac nem
gameŋ.

28 Pômdau Yisu Kilisi ndê
mwasiŋ têŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ lau Tesalonika-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia tilu-ŋga dindec tu bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo malac Tesalonika, naŋ dôŋ-ŋga. Iŋ gêm daŋge Anötö bu ŋac sêsap si sêkêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, ma tôc asê bu ŋawapac naŋ sêhôc, naŋ oc nem ŋac sa ma puc ŋac dôŋ bu sêlhac ŋaŋga.

Lau tasaŋ ŋatô sêŋsôŋ lau Tesalonika-ŋga, ma sêsôm bu Kilisi mbu meŋ su, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêhu si gweleŋ ti gêŋ hoŋ siŋ ma sêhôŋ sêmbo. Bocdinaŋ Pol gêm la lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêkôc yom tasaŋ sa dom, ma sêhu lêŋ oyom-ŋga siŋ, ma sêŋkuc iŋ ti lau aposel si lêŋ sem gweleŋ amaŋ-ŋga. Iŋ whê sa bu Kilisi oc mbu meŋ dom e ŋgac sac sambuc naŋ iŋ sam bu ‘wachuc hoŋ ŋadamba,’ naŋ meŋ sa tiawê, ma têŋ ndoc dinaŋ mêtê sac oc êŋsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ Tesalonika-ŋga, mac lau naŋ akêŋ whiŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

2 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Lau Tesalonika-ŋga sêhôc ŋawapac magoc sêlhac ŋaŋga

3 O asidôwai, tôm bêc hoŋ yac mba ŋalôm kac yac bu anem daŋge Anötö tu mac-ŋga. Yac alic ŋayham bu akôm bocdinaŋ, ŋahu bu mac nem akêŋ whiŋ ti mac lau tigeŋ-tigeŋ nem mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga, kêsôwec tiatu ŋapaŋ.

4 Ma yac ampiŋ mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabuŋ ŋatô aŋgô-ŋga, ŋahu bu yac aŋgô ŋawaê bu mac ahôc ŋawapac daêsam ma bu lau sêkêŋ kisa mac, tigeŋ mac alhac ti akêŋ whiŋ ŋaŋga.

Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêtec yom ŋandô

5-6 Gêŋ naŋ hôc asê mac, naŋ tôc asê bu Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga iŋ lêŋ gitêŋ. Bu mac ahôc ŋawapac, ŋahu bu mac am akiŋ Anötö ma atoc iŋ sa ti mac nem Kiŋ. Magoc mac alhac ŋaŋga, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo iŋ ndê †gôliŋ ŋapu. Ma iŋ oc kêŋ ŋawapac têŋ lau naŋ sêkêŋ kisa mac, ô ŋawapac naŋ sêkêŋ têŋ mac, naŋ su.

7 Ma iŋ oc kêŋ mac asê awham su yêc ŋawapac naŋ mac ahôc, ma yac bocdinaŋ. Têŋ ndoc Pômdau Yisu ti iŋ ndê aŋela ŋaŋga sêsip akêŋ undambê sêmeŋ, ma sêhoc dau asê ti ya ŋawê atu, naŋ

goc Anötö oc kôm gêŋ hoŋ
dinaŋ ŋandô sa.
8 Lau naŋ sêtoc Anötö sa
dom ma sêsôc Pômdau Yisu
ndê ŋawaê ŋayham ŋapu
dom, naŋ Anötö oc kêŋ
ŋagêyô têŋ ŋac.
9 Iŋ oc êmasuc ŋac su
yêc Pômdau, naŋ ndöc un-
dambê ti ndê ŋaclai ma
ŋawasi atu, naŋ aŋgô-ŋga.
Ma ŋac oc sêkôc si ŋagêyô
naŋ sêmbo sac ŋapaŋ ma
ŋapaŋ.
10 Gêŋ dau oc ŋandô sa
têŋ ndoc Pômdau mbu meŋ,
ma lau dabuŋ hoŋ naŋ sêkêŋ
whiŋ iŋ, naŋ oc sêtoc iŋ ndê
waê sa ti sêmpiŋ iŋ. Ma
mac awhiŋ, oc ambo awhiŋ
lau dau, ŋahu bu mac akêŋ
whiŋ ŋawaê ŋayham naŋ
yac ahoc asê têŋ mac.

Mbec pi lau Tesalonika-ŋga

11 Yac gauc gêm gêŋ hoŋ
dinaŋ dec ateŋ mbec tu mac-
ŋga ŋapaŋ. Yac neŋ Anötö
kêgalêm mac sa ati iŋ ndê
lau, ma bocdinaŋ dec yac
ateŋ mbec bu iŋ puc mac
dôŋ, e andic dabiŋ nem lêŋ ti
sakiŋ hoŋ nditôm iŋ ndê atac
whiŋ. Ma yac ateŋ mbec
bu lêŋ ti sakiŋ ŋayham hoŋ
naŋ mac bu akôm tu mac
nem akêŋ whiŋ Pômdau-
ŋga, naŋ Anötö ndê ŋaclai
oc nem mac sa bu akôm
ŋandô sa.
12 Ma bocdinaŋ mac oc
apo Pômdau Yisu ndê waê
sa, ma mac daôm oc atap
nem waêm sa tu iŋ-ŋga.
Mwasiŋ akêŋ yac neŋ Anötö
lu Pômdau Yisu Kilisi, naŋ oc
kôm gêŋ dau ŋandô sa.

2

Wachuc hoŋ Ŋadambaoc hoc dau asê

1 * O asidôwai. Yac ato
yom têŋ mac su, pi Pômdau
Yisu Kilisi ndê bêc mbu meŋ-
ŋga, naŋ Anötö oc ndic yac
hoŋ sa dapitigeŋ, ma dambo
dawhiŋ Yisu. Yac gauc gêm
yom dau, ma bu anem la
mac bocdec bu.
2 Lau ŋatô bu sêsôm têŋ
mac bu Pômdau ndê bêc dau
meŋ hôc asê su, naŋ goc
ahêgo daôm dom me atac lu-
lu dom. Lau dau bu sêsôm
bu Ŋalau Dabuŋ kêŋ ŋawaê
dau têŋ ŋac, me yac dauŋ
asôm me ato têŋ ŋac, dec
akêŋ whiŋ dom. Yom dau
yom tasaŋ!
3 Ayob daôm bu lau daŋ
sêŋsau mac dom, bu gêŋ
ŋatô oc sêhôc asê muŋ su,
naŋ goc Pômdau ndê bêc
oc meŋ sa. Têm daŋ oc
meŋ sa, naŋ lau daêsam
oc sêhu Anötö ti ndê yom
siŋ. Ma tiŋambu wachuc
hoŋ ŋadamba dau oc meŋ sa
tiawê. Iŋ ŋgac naŋ gic waê
bu niŋga gacgeŋ.
4 Iŋ oc toc dau sa ma kêŋ
kisa Anötö ŋandô ti gêŋ hoŋ
naŋ lau sem akiŋ ti ŋac si

* **2:1** Wachuc hoŋ Ŋadamba - yom naŋ Pol to yêc Yom Grik naŋ danem kwi bu 'ŋgac sôc yomsu ŋapu-ŋga dom,' me 'ŋgac naŋ yomsu mbasi yêc iŋ ndê ŋalôm.' (Yom Inglis: 'lawless one.') Ŋgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêŋ hoŋ bambaliŋ tôm iŋ dau atac whiŋ.

anötöi yêc nom, naŋ bocdinaŋ. Ma iŋ oc sôc ndi ndöc Anötö ndê †lôm dabuŋ, ma êŋsau lau bu iŋ Anötö dau.

5 Yom dindec pi ŋgac wachuc, iŋ yom wakuc dom. Gauc nem bu têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ mac, naŋ gasôm têŋ mac su.

6 Ma gêŋ naŋ kwahic dec kalhac iŋ ahuc dec iŋ meŋ sa tiawê su dom, naŋ mac aŋyalê su. Iŋ oc hôc asê tôm ŋandoc naŋ Anötö dau kêmatiŋ tidôŋ su.

7 Kwahic dec iŋ ndê ŋaclai naŋ kêgilí lau bu sêkôm mêtê sac, naŋ kôm gweleŋ yêc siŋ dau. Ma ŋaclai dau oc kôm gweleŋ bocdinaŋ, e Anötö kôc gêŋ naŋ kalhac ŋgac dau ahuc, naŋ su.

8 Têŋ dinaŋ wachuc hoŋ ŋadamba dau oc meŋ sa tiawê. Tigeŋ têŋ têm naŋ Pômdau Yisu mbu meŋ ti ndê ŋawasi ma ŋaclai atu, naŋ iŋ oc yu wayahô, ma seŋ iŋ su ŋagahô ŋambwa.

9 Têŋ ndoc ŋgac sac dau meŋ, naŋ Sadaŋ oc kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kôm gêŋ dalô atu-tu, ma gêŋ ti ŋaclai, ma êŋsau bu Anötö ndê ŋaclai kôm gêŋ dau.

10 Iŋ oc kôm gêŋ sac daêsam ma êŋsau lau naŋ sêsa lêŋ sêniŋga-ŋga. Ŋac lau dau sêtec Anötö ndê yom ŋandô, naŋ tôm bu tôc seŋ dandöc taŋli-ŋga asê têŋ ŋac.

11 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö oc hu ŋac siŋ bu Sadaŋ êŋsôŋ ŋac, e sêkêŋ whiŋ yom tasaŋ.

12 Ma lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ yom ŋandô dom, ma atac ŋayham atu tu lêŋ sacŋga, naŋ oc sêtap si ŋagêyô sac sa, têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga.

Anötö kêyaliŋ iŋ ndê lau sa gwanaŋ

13 O asidôwai naŋ Pômdau tac whiŋ mac ndu andô, yac mba ŋalôm kac yac bu anem daŋge Anötö tu macŋga tôm bêc hoŋ. Ŋahu bu têŋ têm ŋamata-ŋga andô iŋ kêyaliŋ mac sa gwanaŋ, bu atap iŋ ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa. Ma gêŋ dau ŋandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêŋ whiŋ yom ŋandô, ma Ŋalau Dabuŋ kôm gweleŋ yêc mac nem ŋalôm bu êmasaŋ mac ati lau dabuŋ.

14 Anötö kêgalêm mac sa bu awêkaiŋ mwasiŋ dinaŋ, ma bu atap yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têŋ ndoc iŋ kêkiŋ yac bu ahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac naŋ.

15 Bocdinaŋ asidôwai, alhac ŋaŋga. Yom ŋandô hoŋ naŋ yac ac dulu têŋ mac ŋa whaŋsuŋ me ato sip bapia, naŋ akôc dôŋ ma aŋkuc ŋapep.

Pol teŋ mbec pi ŋac

16-17 Yac ateŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi lu Damaŋ Anötö bu kôm mac nem ŋalôm tigahô, ma puc mac dôŋ bu akôm mêtê ti asôm yom ŋayham eŋ. Anötö dau iŋ tac whiŋ yac

ndu andô ma iŋ gic bata mwasiŋ ŋayham naŋ ŋa-ŋandô dakêŋ bataŋ dambo, ma mwasiŋ dau oc puc yac neŋ ŋalôm dôŋ tôm bêc hoŋ.

3

Pol tac whiŋ bu sêteŋ mbec tu iŋ ti ndê lau-ŋga

1 Asidôwai, aneŋ yom daŋ yêc bu wandac mac bocdec bu. Ateŋ mbec tu yac-ŋga, tu bu Pômdau ndê ŋawaê tiapa tôm gameŋ hoŋ-ŋga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm mac atoc sa.

2 Ma ateŋ mbec bu Anötö êŋgaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau dom, ma sêkêŋ kisa yac.

3 Tigeŋ Pômdau oc hu yac siŋ dom. Iŋ oc puc mac dôŋ ma yob mac tu ŋgac sac Sadaŋ-ŋga.

4 Ma iŋ kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêŋ whiŋ bu yatu hoŋ naŋ yac akêŋ têŋ mac, naŋ mac asôc ŋapu kwahic dec, ma oc aŋkuc ŋapaŋ.

5 Yac ateŋ mbec ma an-dac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e aŋyalê Anötö ndê mêtê atac whiŋ mac-ŋga tidôŋ. Ma yac ateŋ iŋ bu nem mac sa, bu alhac ŋaŋga ma ahôc ŋawapac ti nem atac pa su, tôm Kilisi dau.

Pol kêŋ puc lau oyom dinda

6 Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, yac bu akêŋ yatu mac asidôwai bocdec bu. Andic ahê asidôwai oyom hoŋ naŋ sêsôc yom naŋ yac ac dulu têŋ mac, naŋ ŋapu dom.

7 Têŋ têm yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac ambo ŋambwa dom, magoc akôm gweleŋ tu anem dauŋ sa-ŋga. Ma mac aŋyalê bu iŋ lêŋ solop bu mac aŋkuc yac mba mêtê dinaŋ andic ŋawaê.

8 Yac akôc gêŋ daneŋ-ŋga ŋambwa yêc mac dom. Mba! Yac amlhi dec aŋ. Yac am gweleŋ atu ôbwêc ma ac bu akôm kwaŋ dauŋ, ma bu akêŋ ŋawapac têŋ mac nem lau tu sêyob yac-ŋga dom.

9 Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm bu andac mac bu akêŋ gêŋ puc yac dôŋ-ŋga, ô yac mba gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga. Tigeŋ yac akôm kwaŋ dauŋ bu atôc lêŋ ŋayham têŋ mac bu aŋkuc.

10 Ma gauc nem ŋagôliŋ naŋ yac akêŋ têŋ mac têŋ têm yac ambo awhiŋ mac, naŋ yêc bocdec bu, “Asa naŋ tec bu kôm gweleŋ, naŋ neŋ gêŋ dom.”

11 Yac aŋgô ŋawaê pi mac nem lau oyom ŋatô, dec ato yom dinaŋ. Ŋac lau dau sem gweleŋ amaŋ-ŋga dom, magoc sem gweleŋ whaŋsuŋ-ŋga hôc gêlêc, ma sêuŋ lau ŋatô si yom sa sêtôm andu.

12 Lau kaiŋ dinaŋ yac bu akêŋ yatu ti anem la ŋac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, bu sêhu lêŋ oyom-ŋga dau siŋ, ma sênem gweleŋ tu sêkôm kwa dau-ŋga.

13 O asidôwai, alhac ŋaŋga ma lic kam sa tu

akôm mêtê ŋayham-ŋga
dom.
14 Asa naŋ bu sôc yom
naŋ yac ato sip bapia dindec
ŋapu dom, naŋ tamtiŋ iŋ
ŋapep. Ambo ahê iŋ, e iŋ
êŋyalê iŋ ndê giso ma maya
dau.
15 Alic iŋ gitôm nem ŋacyo
dom, magoc akêŋ puc iŋ tôm
mac nem asidôwa daŋ.

Yom ndic bata-ŋga

16 Pômdau whiŋ mac hoŋ.
Iŋ Yom Malô Ŋadau dau kêŋ
mac nem atac timalô pi gêŋ
hoŋ ma tôm bêc hoŋ.
17 Aö Pol dauŋ gato yom
ŋambu-ŋga dindec, bu
wakêŋ neŋ acsalô têŋ mac.
Aö gato yom bocdinaŋ ŋa aö
dauŋ amaŋ, sip aneŋ bapia
hoŋ tôm aneŋ ŋadôhôŋ.
18 Mwasiŋ akêŋ Pômdau
Yisu Kilisi têŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ Timoti
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Timoti iŋ ŋgac gameŋ Galesia-ŋga, naŋ ndê malachu Listra. Timoti damba iŋ ŋgac Grik-ŋga, ma dinda iŋ awhê Israel-ŋga naŋ kêŋ whiŋ Yisu (2 Tim 1:5). Têm daêsam Timoti kêsêlêŋ whiŋ Pol ma kôm gweleŋ whiŋ iŋ (Rom 16:21, Apo 16-20). Tiŋambu Timoti yob lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindec têŋ iŋ têŋ ndoc dinaŋ. Iŋ kêkiŋ bapia dau têŋ Timoti, magoc to yom daêsam naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋawaê.

Pol kêŋ puc Timoti tu kêdôhôŋwaga tasaŋ-ŋga. Iŋ töc bu mboe ŋac oc sêkôm lau si sêkêŋ whiŋ tisac. Iŋ gêm la Timoti bu yob ndê lêŋ ti sakiŋ ŋapep bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêlic ma sêŋkuc. Ma iŋ tôc lêŋ ŋayham-ŋayham naŋ gic waê lau bata ti lau naŋ sem akiŋ ti sêyob gôlôwac dabuŋ.

Pol gic hu ndê bapia têŋ Timoti

1 Aö Pol, Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindec. Anötö naŋ gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sêŋyaliŋ aö sa, dec gati aposel. Yisu dau, iŋ ti gêŋ ŋayham hoŋ naŋ dakêŋ bataŋ, naŋ ŋadau.

2 Aö gato yom dindec têŋ am Timoti, naŋ aö galic am gitôm aö atuŋgac ŋandô, tu am nem kêŋ whiŋ-ŋga. Mwasiŋ ti tawalô ma yom malô têŋ am, akêŋ Damaŋ Anötö lu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi.

Yom pi kêdôhôŋwaga tasaŋ

3 Têŋ ndoc aö gatêŋ gameŋ Masedonia-ŋga ga, naŋ aö gateŋ am bu gacgeŋ mbo malac Epesas, bu kêŋ yao lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ bu sêhu siŋ.

4 Ma bu sôm têŋ ŋac bu sêhu miŋ akwa ŋambwa-ŋambwa siŋ, ma yom daêsam naŋ êlêmê sêsôm pi apai ti puŋgaci si ŋaê, naŋ sêhu siŋ bocdinaŋ. Yom kaiŋ dinaŋ kôm lau atac lu-lu, ma sêhu lêŋ ŋayham sem akiŋ Anötö ti sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga siŋ.

5 Aö gateŋ am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasaŋ hoŋ siŋ, tu bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêsap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ŋalôm ŋawasi, naŋ sêmbo ti atac pa su tu ŋac si lêŋ gitêŋ-ŋga, ma sêkêŋ whiŋ ŋaŋga.

6 Lau ŋatô sêhu lêŋ dau siŋ su ma sêsap yom ŋambwa-ŋambwa dôŋ.

7 Ŋac atac whiŋ bu sêndôhôŋ Anötö ndê yomsu têŋ lau, ma sêkôm gêŋ dau ti licwalô eŋ sêmbo. Tigeŋ

ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu ŋandô dom.

8 Yac bu neŋ gauc sa pi Anötö ndê yomsu ŋa-gweleŋ ti ŋahu ŋapep, dec oc dalic bu yomsu dau iŋ gêŋ ŋayham.

9 Ma taŋyalê bu yomsu naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses, naŋ gic waê lau gitêŋ dom. Magoc iŋ ndê yomsu gic waê lau kaiŋ bocdec. Lau wachuc dinda naŋ sêtec bu sêsôc yomsu dau ŋapu, lau naŋ sêtec Anötö ti ndê gêŋ dabuŋ hoŋ, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ŋadômbwi dôŋ. Ma lau naŋ sic dindai ti dambai me lau ŋatô ndu-ŋga.

10 Ma yomsu dau gic waê lau naŋ sêkôm mêtê mock-aiŋ-ŋga ti mêtê naŋ so pwac naŋ Anötö kêmatiŋ tu awhê lu ŋgac sênem dau-ŋga, ma lau naŋ sêŋgaho lau ma sêkêŋ têŋ lau ŋatô semlhi ŋac sêti lau akiŋ ŋambwa, lau tasaŋ, ma lau naŋ sêsôm yom tasaŋ yêc lau sêmatôc yom-ŋga aŋgô-ŋga. Aêc! Anötö ndê yomsu gic waê lau bocke naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ so yom pi lêŋ solop naŋ yac tandôhôŋ.

11 Ma lêŋ solop dau kêkuc ŋawaê ŋayham naŋ Anötö kêŋ sip aö amaŋ bu wandôhôŋ têŋ lau. Ma ŋawaê dau tôc iŋ ndê waê ti ŋaclai ma ŋawasi asê têŋ yac.

Pol gêm daŋge Pômdau tu tawalô iŋ-ŋga

12 Aö wanem daŋge yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, naŋ kêŋ ŋaŋga têŋ aö, bu iŋ gêlic aö gitôm bu wakôm iŋ ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, dec kêyaliŋ aö sa bu wanem akiŋ iŋ.

13 Aö ŋgac naŋ muŋ-ŋga gasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma gakêŋ kisa ŋac ma gac lau ŋatô. Magoc Yisu Kilisi gêlic bu aö neŋ gauc sa dom, ma gakêŋ whiŋ iŋ su dom, dec gakôm gêŋ di-naŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec iŋ tawalô aö ma gêm aneŋ ŋalôm kwi.

14 Yac neŋ Pômdau kêsalê aö ahuc ŋa iŋ ndê mwasiŋ, dec mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga ti mêtê atac whiŋ-ŋga naŋ gic lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋawaê, naŋ iŋ kêŋ têŋ aö.

15 Yom dec aö bu wasôm, iŋ yom ŋandô ma yom ŋayham bu lau hoŋ sêkôc sa ma sêkêŋ whiŋ. Ma yom dau bocdec, “Yisu Kilisi sip nom meŋ bu nem lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ si.” Yom dau gic waê aö dauŋ solop, bu muŋ-ŋga aö ŋgac gakôm sac-ŋga gahôc gêlêc lau hoŋ su.

16 Ma bocdinaŋ dec Yisu Kilisi tawalô aö ŋgac sac dec, tu bu lau hoŋ sêlic ŋalêŋ naŋ iŋ hê yom malô sa têŋ aö, ma kêŋ ŋasawa têŋ aö bu wanem neŋ ŋalôm kwi. Ma lau naŋ bu sêkêŋ whiŋ iŋ, ma sêtap seŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ oc tôm bu sêtap iŋ ndê tawalô sa,

ŋalêŋ tigeŋ tôm aö gatap sa.
17 Yac neŋ Anötö iŋ Kiŋ
atu naŋ mbo titêm-titêm, ma
oc pacndê dom. Ŋamalac
daŋ sêlic iŋ aŋgô su dom,
magoc iŋ tigeŋ iŋ Anötö
ŋandô. Tu yom hoŋ di-
naŋ-ŋga dec tampiŋ iŋ, ma
dapo iŋ ndê waê sa, kwahic
dec ma nditôm bêc hoŋ.
Yomandô!

Pol puc Timoti dôŋ bu lhac ŋaŋga

18 Aneŋ balê Timoti. Muŋ-
ŋga lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
ŋatô sêlhac sêtôm propet
ma sêhoc yom asê pi am.
Kwahic dec aö bu wanem
la am bu gauc nem lau dau
si yom ŋapaŋ, bu puc am
dôŋ bu lhac ŋaŋga, ma ndic
siŋ ŋaŋga tu Anötö ndê yom
ŋandô-ŋga.
19 Kôc nem kêŋ whiŋ dôŋ,
ma atac pa su tu am nem
lêŋ naŋ am sa mbo Anötö
aŋgô-ŋga. Lau ŋatô sêtec
yom ŋandô, ma bocdinaŋ
dec ŋac si sêkêŋ whiŋ giŋga
su, gitôm waŋ naŋ gwêc gic
popoc pi hoc gi.
20 Gauc nem Himeneus
lu Aleksanda, ŋgac lu naŋ
sêtec yom ŋandô dec ka-
masuc iŋlu su sêsip Sadaŋ
amba, tu bu sêŋyalê si giso,
ma sêsôm yom sac pi Anötö
tiyham dom.

2

Ŋagôliŋ dateŋ mbec-ŋga

1 Gêŋ ŋamata-ŋga aö bu
wateŋ am bu êmgilí lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga pi lêŋ dateŋ
mbec-ŋga. Sôm têŋ ŋac bu
sêteŋ mbec tu lau hoŋ-ŋga,
ma sênem daŋge Anötö tu
ŋac-ŋga. Gêŋ bocke naŋ
sêpônda, naŋ sêndac Anötö,
ma sênem lau ŋatô awha têŋ
iŋ.
2 Aö atac whiŋ bu sêteŋ
mbec tu kiŋ ma lau hoŋ
naŋ sem gôliŋ yac-ŋga, bu
sênem gôliŋ yac ŋapep e
dambo ti yom malô, ma da-
toc Anötö sa ti dasa neŋ lêŋ
hoŋ dabuŋ eŋ.
3 Mbec kaiŋ dinaŋ iŋ gêŋ
ŋayham, ma yac neŋ Anötö
naŋ gêm yac si, naŋ gêlic
ŋayham.
4 Bu Anötö tac whiŋ bu lau
hoŋ sêŋyalê yom ŋandô pi
Yisu, e sêkêŋ whiŋ ma sêtap
Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa.
5 Yac taŋyalê bu Anötö
tigeŋ dê mbo, ma ŋgac nem
siliŋ-ŋga tigeŋ mbo Anötö
ma lau nom-ŋga ŋalhu, iŋ
Yisu Kilisi dau.
6 Iŋ ŋgac naŋ kêŋ dau ma
mbac ndu bu nemlhi lau hoŋ
si sac ŋatôp, ma êŋgapwêc
ŋac su yêc sakiŋ mêtê sac-
ŋga. Gêŋ dau meŋ sa tôm
ŋandoc naŋ Anötö kêmatiŋ
tidôŋ muŋ su, ma tôc Anötö
ndê lêŋ nem lau si-ŋga asê.
7 Ma iŋ kêyaliŋ aö sa
gati iŋ ndê ŋgac aheŋ-
ŋga ti iŋ ndê aposel, bu
wandôhôŋ yom ŋandô naŋ
yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ
dasap dôŋ, naŋ têŋ †lau
gameŋ apa-ŋga. Aö gasôm
yomandô, aö kasau dom.

8 Aö tac whiŋ bu lau sêhôc
amba sa ma sêteŋ mbec tôm

gameŋ sambob. Magoc ŋac
sêyob dau bu sêsa si lêŋ
dabuŋ eŋ. Asa naŋ atac
ŋandê têŋ lau me sôm lau
ŋatô, naŋ hôc amba sa ma
teŋ mbec dom.

Lauwhê sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

9 Aö tac whiŋ bu lauwhê
sêhêgo dau êŋlêc tu ŋakwê
ŋayham-ŋayham bu sêsôc-
ŋga dom. Whê ŋac si gauc
sa pi ŋakwê ŋaôli atu-tu ma
gôlôŋ ŋayham gitôm gol me
kôm, ma pi mêtê sênem
bocbiŋ kêclauŋ-ŋga, bu gêŋ
hoŋ dinaŋ iŋ gêŋ ŋambwa-
ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.
10 Awhê asa naŋ sôm
bu nem akiŋ Anötö, naŋ
bu kôm mêtê ŋayham, dec
mêtê dau gitôm iŋ ndê
ŋakwê ti gôlôŋ ŋayham.
11 Têŋ ndoc lau sêkac sa
tu sêlic om-ŋga, naŋ aö tac
whiŋ bu lauwhê sênem dau
dôŋ ma sêkêŋ daŋga Anötö
ndê yom ŋapep, ma sêsôc
lauŋgac ŋapu.
12 Aö atac whiŋ bu lauwhê
sênem dau dôŋ, ma gakêŋ
yao bu ŋac sêndôhôŋ me
sênem gôliŋ lauŋgac dom.
13 Bu Anötö kêmasaŋ
Adam muŋ, goc kêmasaŋ
Ewa kêkuc iŋ.
14 Ma Sadaŋ kêsau Adam
muŋ dom, iŋ kêsau Ewa e
iŋ kêgilì Anötö ndê yom ma
kôm sac.
15 Magoc tiŋambu awhê
daŋ kôc Anötö ndê †Ŋgac
Nem Lau Si-ŋga, ma oc tôm
bu lauwhê sêtap Anötö ndê
mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa
tu ŋgac dinaŋ-ŋga, ma tu
ŋac sêsap mêtê dakêŋ whiŋ-
ŋga ti atac whiŋ-ŋga dôŋ,
ma sem dabuŋ dau ma sêsa
si lêŋ ti gauc ŋayham eŋ.

3

Yom pi gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ

1 Yom dindec iŋ yom
ŋandô. Asa naŋ tac whiŋ
bu ti gôlôwac dabuŋ si
ŋagôlôŋ,* naŋ atac whiŋ
gweleŋ ŋayham daŋ.
2 Bocdinaŋ ŋgac naŋ bu
yob gôlôwac dabuŋ, naŋ yob
dau ŋapep, ma sa ndê lêŋ
gitêŋ e lau daŋ gitôm dom
bu sêpu iŋ. Iŋ nem awhê
tigeŋ, ma kôm gêŋ hoŋ ti
gauc ŋawa. Alic bu iŋ ŋgac
kaiŋ bocdec. Iŋ ŋgac kôc
lau sa ti êmwasiŋ ŋac-ŋga,
ma ŋgac ti gauc gitôm bu
êndôhôŋ lau.
3 I ŋ ŋgac nôm gêŋ êŋiŋ
iŋ-ŋga dom, ma ŋgac tac
ŋandê-ŋga me ŋgac sôm
lau-ŋga dom. Iŋ ŋgac malô
ma iŋ atac whiŋ mone kêlêc
dom.
4 Ŋgac naŋ bu yob
gôlôwac dabuŋ, naŋ yob
dau ndê balêkoc ŋapep e
sêsôc iŋ ŋapu ma sêtoc iŋ
sa.

* **3:1** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ. Yêc Yom Grik iŋ to *episkopos*, naŋ danem kwi bu ‘ŋgac ŋamata-ŋga’ me ‘hetman.’ Lau ŋatô sem kwi bu ‘Bisop.’ Bocdinaŋ Pol ndê yom hêganôŋ gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ hoŋ gitôm Bisop me Siots Presiden me gêyobwaga.

5 Ŋamalac daŋ naŋ tôm
dom bu nem gôliŋ iŋ dau
ndê gôlôwac, naŋ oc tôm
dom bu nem gôliŋ Anötö ndê
gôlôwac bocdinaŋ.
6 Ma ŋgac naŋ gêm dau
kwi ma kêŋ whiŋ ŋasawa
apê eŋ, naŋ akêŋ iŋ yob
gôlôwac dabuŋ dom. Bu
mboe iŋ oc toc dau sa e
Anötö kêŋ ŋagêyô têŋ iŋ,
gitôm iŋ kêŋ têŋ Sadaŋ.
7 Alic bu iŋ ŋgac naŋ
gôlôwac dabuŋ ti lau naŋ
sêmbo gôlôwac ŋalôm dom,
naŋ hoŋ sêlic iŋ ŋayham.
Ma bocdinaŋ gitôm dom bu
lau daŋ sêpu iŋ, ma Sadaŋ
oc tôm dom bu ku iŋ dulu.
8 Ma lau naŋ bu sênem
akiŋ gôlôwac dabuŋ,† naŋ
bocdinaŋ. Ŋac lau naŋ sêsa
lêŋ gitêŋ eŋ ma tu dinaŋ-
ŋga lau hoŋ sêtoc ŋac sa.
Ŋac lau tasaŋ dom, magoc
sêsôm yom ŋandô eŋ. Ŋac
lau sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga
dom, ma lau naŋ sêŋsalê lêŋ
daêsam tu sêtap awa sa-ŋga
dom.
9 Yom ŋandô dakêŋ whiŋ-
ŋga naŋ ŋahu sip ŋalôm
gi, naŋ sêsap dôŋ ŋaŋga,
ma sêsa lêŋ gitêŋ eŋ tu bu
sêmbo Anötö aŋgô-ŋga ti
atac pa su eŋ.
10 Bocdinaŋ lau naŋ mac
bu akêŋ ŋac tu sênem akiŋ
gôlôwac dabuŋ-ŋga, naŋ
aŋsahê ŋac si lêŋ ti sakiŋ
muŋ, ma lau naŋ si giso
mbasi, naŋ goc sêkôc gweleŋ
dau.
11 Yom kaiŋ tigeŋ hêganôŋ
lau dau si lauwhê. Ŋac
lauwhê ti lêŋ solop naŋ lau
hoŋ sêtoc ŋac sa. Ŋac
sêyob si whasuŋ bu sêsôm
yom bambaliŋ pi lau ŋatô
dom, lauwhê gauc ŋawa,
m a lauwhê naŋ lau hoŋ
sêkêŋ whiŋ bu gêŋ bocke
naŋ sêkêŋ sip ŋac amba, naŋ
ŋac oc sêyob ŋapep eŋ.
12 Ŋgac bocke naŋ bu nem
akiŋ gôlôwac dabuŋ, naŋ
nem awhê tigeŋ ma nem
gôliŋ iŋ ndê awhê ti balêkoc
ŋapep.
13 Lau naŋ sem akiŋ
ŋapep, naŋ oc sêtap waê
ŋayham sa, ma ŋac oc
sêlhac ŋaŋga ma atac l u-
lu dom tu ŋac si sêkêŋ whiŋ
Yisu Kilisi-ŋga.

Pol whê ndê bapia ŋahu sa

14-15 Aö gakêŋ bataŋ bu
ŋasawa sauŋ aö oc watêŋ
am waloc. Magoc aö gakôc
gauc gi lu gi lu, bu mboe
gweleŋ daŋ oc hê aö dôŋ,
ma boc-dinaŋ dec gato bapia
dindec têŋ am. Ma gato yom
hoŋ dindec bu wawhê am
nem gauc sa pi lêŋ solop tu
yac gôlôwac dabuŋ taŋkuc-
ŋga. Bu yac dati Anötö Tali
Ŋadau ndê gôlôwac dabuŋ
ma yac datôm alhö ŋaŋga
bu tambalaŋ iŋ ndê yom
ŋandô.

Yom tampiŋ Kilisi-ŋga

† **3:8** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke naŋ bu sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ. Yêc Yom Grik iŋ to *diakonoi*, naŋ danem kwi bu ‘lau akiŋ.’ Bocdinaŋ yom dau gic waê lau naŋ bu sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ, gitôm pasto (ŋgacsakiŋ), ma lau bata (ol elda), ma dabuŋwaga.

16 Ma yac lau naŋ tam akiŋ
Anötö, naŋ dakêŋ whiŋ yom
pi Kilisi, naŋ ŋahu atu ma
sip ŋalôm gi. Yomandô! Bu
yac dakêŋ whiŋ yom bocdec
bu:
Iŋ sip nom meŋ ti
ŋamalac.
Ŋalau Dabuŋ whê iŋ sa ma
tôc asê bu iŋ ŋgac gitêŋ.
Ma aŋela sêlic iŋ.
Lau sêhoc ŋawaê ŋayham
asê pi iŋ yêc nom
ŋagameŋ hoŋ.
Ma lau sêkêŋ whiŋ iŋ yêc
gameŋ sambob.
Ma Anötö kôc iŋ sa,
mbu têŋ iŋ ndê gameŋ
ŋawasi-ŋga gi.

4

Lau oc sêhu yom ŋandô siŋ

1 Ŋalau Dabuŋ tôc asê yêc
awê bu têŋ têm ŋambu-ŋga,
lau ŋatô oc sêhu yom ŋandô
dakêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma ŋac
oc sêŋkuc Sadaŋ ndê ŋalau
sac ti ŋac si yom tasaŋ.
2 Lau tasaŋ oc sêmeŋ ma
sêndôhôŋ yom tasaŋ dau e
sêtim lau ŋatô ma sêhu yom
ŋandô siŋ. Lau tasaŋ dinaŋ
sêkôm gêŋ dau ti atac pa su,
ŋahu bu Sadaŋ pôc ŋac si
gauc ahuc e sêŋyalê si giso
dom.
3 Ŋac sêkêŋ yao bu lauwhê
ma ŋgac sênem dau dom,
ma sic yao ŋac bu sêneŋ
gêŋ daneŋ-ŋga ŋatô dom.
Magoc yac lau naŋ dakêŋ
whiŋ ma taŋkuc yom ŋandô,
naŋ taŋyalê bu Anötö kêŋ
gêŋ daneŋ-ŋga dau bu yac
daneŋ ti danem daŋge iŋ.
4 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö
kêŋ, naŋ gêŋ ŋayham ma
bocdinaŋ datec dom. Dakôc
sa ma danem daŋge iŋ.
5 Anötö ndê yom ma mbec
naŋ dateŋ, naŋ gitôm bu
kôm gêŋ hoŋ ti dabuŋ.

Pol gêm la Timoti

6 Am bu whê yom hoŋ din-
dec sa têŋ am nem asidôwai
sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec am oc
ti Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ-
ŋga ŋayham. Tôm am kôm
e meŋ têŋ kwahic dec, sap
yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga
dôŋ, ma daŋam wambu yom
ŋayham naŋ yac ac dulu têŋ
am, bu gêŋ dau oc puc am
dôŋ bu lhac ŋaŋga tôm bêc
hoŋ.
7 Ma miŋ ŋambwa naŋ lau
andô naŋ sem gauc Anötö,
naŋ sic dulu têŋ lau wakuc,
ma yom ŋasawa-ŋga hoŋ,
naŋ am tec yêc-ŋga. Yob
daôm nem lêŋ ŋapep, ma
timêtê daôm tu bu ti Anötö
ndê ŋgac gitêŋ-ŋga.
8 Lau naŋ sêtimêtê dau
ŋamlic tu sêtap licwalô sa
tu gêŋ nom-ŋga-ŋga, naŋ
oc nem ŋac sa ŋandô dom.
Magoc yac bu datimêtê dauŋ
tu dasa Anötö ndê lêŋ gitêŋ-
ŋga, oc nem yac sa ŋandô.
Oc nem yac sa têŋ kwahic
dec, ma têŋ têm ŋambu-ŋga
bocdinaŋ.
9 Yom dec aö bu wasôm, iŋ
yom ŋandô ma yom ŋayham
tu lau hoŋ sêkôc sa ma sêkêŋ
whiŋ-ŋga.

10 Anötö Tali Ŋadau
kêmasaŋ lêŋ bu nem lau hoŋ
si, ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ, naŋ sêtap lêŋ dau sa su.
Bocdinaŋ yac dakêŋ bataŋ
bu oc datap yom dau ŋa-
ŋandô sa, dec dalhac ŋaŋga
ti dakôm gweleŋ bu dapuc
yom dau dôŋ.

11 Êmdôhôŋ yom hoŋ din-
dec ma ndic atu lau bu sêsôc
ŋapu.
12 Yob daôm bu kôm nem
gêŋ hoŋ ŋapep, ma lau daŋ
oc sêpu am bu am balê
wakuc dom. Yob nem lêŋ
mbo-ŋga, sôm yom ŋayham
eŋ, sap mêtê atac whiŋ lau
ti kêŋ whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga,
ma sa nem lêŋ gitêŋ bu
tôc dôhôŋ ŋayham têŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêlic ma
sêŋkuc.
13 Kêŋ daôm sambuc bu
nem akiŋ Anötö e tôm aö
wahôc asê am. Sam iŋ ndê
yom naŋ sêto yêc, naŋ asê
têŋ lau, nem mêtê ŋac, ma
êmdôhôŋ ŋac.

14 Muŋ-ŋga, têŋ ndoc lau
bata sêkêŋ amba sac am,
naŋ ŋac si daŋ tisa gitôm
propet, ma hoc yom asê pi
mwasiŋ naŋ Ŋalau Dabuŋ oc
kêŋ têŋ am, tu kôm Anötö
ndê gweleŋ-ŋga. Kwahic
dec aö bu wapuc am dôŋ bu
kôm nem gweleŋ ŋapaŋ ŋa
mwasiŋ dinaŋ ŋa-ŋaclai.
15 Kôc aneŋ yom dindec sa
ma kôm ŋandô sa. Kêŋ nem
ŋalôm sambuc tu kôm Anötö
ndê gweleŋ-ŋga, ma lau hoŋ
oc sêlic am nem gweleŋ ŋa-
ŋandô yêc awê.
16 Yob daôm nem lêŋ ti
yom naŋ am kêdôhôŋ têŋ
lau, naŋ ŋapep. Sap lêŋ
ŋayham ti yom ŋandô dôŋ
ma lhac ŋaŋga, ma am bu
kôm bocdinaŋ, dec am oc
tap Anötö ndê mwasiŋ nem
am si-ŋga ŋa-ŋandô sa, ma
lau naŋ sêkôc am nem yom
sa, naŋ bocdinaŋ.

5

1 Am bu nem la ŋamalac
andô daŋ, naŋ goc sôm yom
ŋaŋga têŋ iŋ dom. Sôm yom
tôm am bu sôm têŋ am daôm
damam. Ma nem la balêi
wakuc tôm am bu kôm têŋ
am daôm nem asimi.
2 Lic lauwhê atu-tu tôm
am daôm dinam, ma bawhêi
nditôm am lhômwêi, ma
kôm mêtê ŋawasi eŋ têŋ
ŋac.

Yom pi lauwhê sawa

3 Lauwhê sawa naŋ si lau
mba tu sênem ŋac sa-ŋga,
naŋ toc ŋac sa ŋapep ma
nem ŋac sa.
4 Magoc awhê sawa daŋ
bu ndê balêkoc me puŋgaci
ti puwêi sêmbo, goc gweleŋ
sênem iŋ sa-ŋga yêc ŋac
amba. Ŋalêŋ dinaŋ ŋac si
lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga
oc nem ŋandô, ma sêô sakiŋ
naŋ dinda ti dambai ma pui
sêkôm têŋ ŋac muŋ su. Ma
lêŋ dinaŋ gic Anötö tandô
ŋayham.
5 Magoc awhê sawa daŋ
naŋ mbo tawasê ma pônda
lau tu sênem iŋ sa-ŋga, naŋ
oc teŋ mbec ôbwêc ma ac,
ma takwê Anötö bu nem iŋ
sa.

6 Awhê sawa naŋ êlêmê
po dau sa ŋa gêŋ ŋayham-
ŋayham nom-ŋga, naŋ
gitôm awhê batê daŋ yêc
Anötö aŋgô-ŋga.
7 Am whê yom dindec sa
têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ,
bu sêsa si lêŋ ŋapep e lau
daŋ sêtôm dom bu sêŋgôliŋ
yom pi ŋac.
8 Asa naŋ sôm bu iŋ kêŋ
whiŋ Yisu, magoc gêm dinda
lu damba me iŋ dau ndê lau
sa dom, naŋ tôc asê bu iŋ
ndê kêŋ whiŋ iŋ gêŋ tasaŋ,
ma kôm mêtê sac sambuc
hôc gêlêc lau naŋ sêkêŋ
whiŋ dom, naŋ si mêtê sac
su.
9 Mac bu akêŋ awhê sawa
daŋ ndê ŋaê sip lauwhê
sawa si ŋadênaŋ,* goc gauc
nem gêŋ bocdec. Iŋ bu ndê
yala hôc gêlêc 60 su, naŋ
goc gitôm bu mac akêŋ iŋ
ndê ŋaê sip lauwhê sawa
si ŋadênaŋ. Ma alic bu iŋ
awhê naŋ sap iŋ nakweŋ
dôŋ ŋapep têŋ ndoc iŋ mbo
tali.
10 Ma iŋ awhê naŋ lau hoŋ
sêtoc iŋ sa bu iŋ awhê kôm
mêtê ŋayham-ŋga. Iŋ yob
ndê balêkoc ŋapep, iŋ awhê
kôc lau sa ti êmwasiŋ ŋac-
ŋga, ma iŋ gêm akiŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga, gitôm iŋ
kêgwiniŋ dau ma kêgwasiŋ
ŋac gahi. Ma iŋ awhê naŋ
êlêmê gêm lau ti ŋawapac
sa, ma kôm gweleŋ ŋayham
daêsam whiŋ bocdinaŋ.
Awhê sawa naŋ ndê lêŋ
ŋayham gitôm dinaŋ, naŋ
akêŋ iŋ ndê ŋaê sip lauwhê
sawa si ŋadênaŋ.
11 Magoc lauwhê wakuc
naŋ sêti lauwhê sawa, naŋ
akêŋ ŋac si ŋaê sip ŋadênaŋ
dom. Têŋ ŋamata-ŋga ŋac
oc sêkêŋ si atac whiŋ ma
sêmatiŋ pwac bu sênem
akiŋ Kilisi, magoc mboe
ŋasawa sauŋ ŋac oc ŋalôm
pwê bu sênem ŋgac tiyham.
12 Ŋac bu sêkôm bocdi-
naŋ, dec tôm ŋac sic si pwac
dinaŋ popoc ma sêkôm giso
atu.
13 Ma gêŋ ŋatô whiŋ.
Lauwhê sawa wakuc ŋatô
sêsa lêŋ oyom-ŋga e tidôŋ
ŋac. Ŋac atac whiŋ bu
sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom andu,
ma sêsec gameŋ ti sêuŋ
lau ŋatô si yom sa. Ŋac
sêsôm yom daêsam so yom
ŋayham dasôm-ŋga.
14 Tu dinaŋ-ŋga dec aö
êlêmê gakêŋ ŋagôliŋ têŋ
lauwhê sawa wakuc bu
sênem ŋgac tiyham, sêkôc
balêkoc, ma sêyob si andu
ti si lau. Ma bocdinaŋ oc
nditôm dom bu yac neŋ
ŋacyo daŋ sôm yom bu pu
yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ
lêŋ.
15 Aö gasôm yom dinaŋ,
ŋahu bu lauwhê sawa ŋatô
sêhu Anötö siŋ su, ma sêsa
Sadaŋ ndê lêŋ.

* **5:9** Pol to yom pi lauwhê sawa si ŋadênaŋ, magoc iŋ tôc ŋadênaŋ dau ŋahu tiawê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu ŋadênaŋ dau gic waê lauwhê sawa hoŋ naŋ gôlôwac dabuŋ Epesas-ŋga sêyob ti sem sa - alic ŋabatiŋ 16. Ma lau ŋatô gauc gêm bu lauwhê naŋ si ŋaê yêc ŋadênaŋ, naŋ sêkêŋ dau sambuc tu sênem akiŋ Yisu ma gôlôwac dabuŋ-ŋga (ŋabatiŋ 5, 10 ma 11).

16 Mac lauwhê naŋ akêŋ whiŋ Yisu, naŋ aŋgô. Awhê sawa daŋ bu mbo mac nem toŋ, dec mac anem iŋ sa andic ŋawaê. Ma bocdinaŋ oc kêŋ ŋawapac têŋ gôlôwac dabuŋ dom, ma lauwhê sawa naŋ sêpônda dau ŋandô, naŋ gôlôwac dau oc tôm bu sênem ŋac sa.

Yom pi lau bata

17 Lau bata naŋ sêkêŋ dau sambuc ma sem gôliŋ gôlôwac dabuŋ ŋapep, naŋ datoc ŋac sa êŋlêc. Ma ŋac naŋ sem mêtê ti sêndôhôŋ lau, naŋ yom dindec hêganôŋ ŋac solop.

18 Gauc nem Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Têŋ ndoc mac akêŋ makao sêkôm gweleŋ bolomŋga, naŋ asô ŋac tôkwa ahuc dom. Sêneŋ bolom ŋatô ô ŋac si gweleŋ. *[Diut 25:4]*

Ma yac neŋ yom daŋ tiyham yêc bocdec, “Asa naŋ bu kôm gweleŋ, naŋ akêŋ iŋ ndê ŋaôli têŋ iŋ ŋapep.”

19 Ŋamalac tigeŋ bu êŋgôliŋ yom pi ŋgac bata daŋ, naŋ am ŋgô iŋ ndê yom dau dom. Magoc lu me tö bu sêpuc iŋ ndê yom dau dôŋ, naŋ goc êmatôc yom dau.

20 Am bu tap sa bu yom ŋandô, dec sôm ŋgac bata dau yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, bu lau sêlic ma sêtöc dau.

Pol gêm la Timoti

21 Yêc Anötö lu Yisu Kilisi ma aŋela naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ si aŋgô-ŋga, naŋ wasôm têŋ am bu êmkuc aneŋ yom hoŋ dindec, ma kôm mêtê ŋayham eŋ têŋ lau hoŋ. Lhac whiŋ lau toŋ daŋ, ma lic toŋ daŋ sac dom.

22 Am bu êmyaliŋ lau ŋatô sa tu sêkôm gweleŋ-ŋga, dec êmsahê ŋac si lêŋ muŋ, ma kêŋ amam sac ŋac sep dom. Ma yob daôm bu sa nem lêŋ ŋawasi eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêkôm mêtê sac, bu wêkaiŋ ŋac si sac ŋagêyô dom.

23 Nôm bu ŋambwa dom. Nôm wain ŋagec tu am ŋatac-ŋga. Ma oc nem am sa tu am nem gêmbac naŋ kôm am ŋapaŋ-ŋga.

Mêtê hoŋ naŋ lau sêkôm oc meŋ tiawê

24 Lau ŋatô si mêtê sac yêc awê, ma bocdinaŋ ŋac si yom pi undambê gi su, ma Anötö kêmasaŋ ŋagêyô su bu kêŋ têŋ ŋac têŋ têm ŋambu-ŋga. Ma lau ŋatô si sac yêc siŋ dau têŋ kwahic dec, magoc oc meŋ sa tiawê têŋ têm ŋambu-ŋga, ma sêtap si ŋagêyô sa.

25 Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau gitêŋ ŋatô si mêtê ŋayham yêc awê. Ma mêtê ŋayham naŋ kwahic dec yêc awê dom, naŋ oc tôm dom bu yêc siŋ dau ŋapaŋ. Oc sa meŋ tiawê.

6

Yom pi lau akiŋ ŋambwa

1 Sôm têŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui ŋapu, ma sêtoc ŋac sa ŋapep. Ŋac bu sêkôm dom, goc lau naŋ sêlic, naŋ oc

sêpu Anötö ndê ŋaê ti yom
naŋ yac tandôhôŋ pi iŋ.
2 Ma ŋgac akiŋ daŋ bu ndê
ŋadau kêŋ whiŋ Yisu whiŋ,
goc sôm têŋ ŋgac akiŋ dau
bu toc dau sa têŋ iŋ ndê
ŋadau bu iŋlu sêti asidôwa
tu iŋlu si sêkêŋ whiŋ-ŋga lec
dom. Magoc iŋ nem akiŋ iŋ
ndê ŋadau ŋapep eŋ, ŋahu
bu iŋ ndê gweleŋ oc nem ndê
asidôwa kêŋ whiŋ-ŋga naŋ
Anötö tac whiŋ, naŋ sa.

Puc pi lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ

Êmdôhôŋ yom hoŋ din-
dec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga,
ma êmgilí ŋac bu sêŋkuc
ŋapep.
3 Ŋamalac daŋ bu
êndôhôŋ yom naŋ so aneŋ
yom naŋ gato sip bapia
dindec, me so yom ŋandô
naŋ Pômdau Yisu Kilisi dau
kêdôhôŋ, me so yom naŋ
tandôhôŋ pi Anötö ndê lêŋ,
naŋ tôc asê bocdec bu.
4 Iŋ ŋgac toc dau sa-ŋga,
ma kêyalê gêŋ daŋ ŋapep
dom. Iŋ tac whiŋ yom agwa-
agwa ŋambwa, ma yom naŋ
kôm lau sêseŋ dau. Tu
yom kaiŋ dinaŋ-ŋga dec lau
sem lêmuŋ dau, sic dau,
sêsôm yom sac-sac pi dau,
ma sêkôc gauc sac pi si
asidôwai.
5 Lau kaiŋ dinaŋ si gauc
kêŋsôŋ, ma sêseŋ dau
ŋapaŋ. Yom ŋandô daŋ
yêc ŋac si ŋalôm dom. Ŋac
gauc gêm bu lêŋ danem akiŋ
Anötö-ŋga ti lêŋ sêtap awa
sa-ŋga ŋambwa.

Yom pi lêŋ atac whiŋ mone-ŋga

6 Magoc yac bu danem
akiŋ Anötö ma atac ŋayham
pi gêŋ bocke naŋ iŋ bu kêŋ
têŋ yac, naŋ gitôm datap
awa ŋandô sa su.
7 Bu têŋ têm dinaŋi sêkôc
yac, naŋ dahôc asê amaŋ
sawa, ma dambac ndu ti
amaŋ sawa bocdinaŋ.
8 Magoc gêŋ daneŋ-ŋga ti
ŋakwê bu yêc yac-ŋga, dec
yac atac ŋayham pi gêŋ dau.
9 Lau naŋ atac whiŋ bu
sêti lau ti lêlôm, naŋ si atac
whiŋ dinaŋ oc ti lêŋ Sadaŋ
êntôm ŋac-ŋga, ma ŋac oc
sêpeŋ ma sêsip iŋ ndê akô
sêndi. Ŋac oc tagatu gêŋ
daêsam, ma sêsa lêŋ gauc
mbasi-ŋga tu sêtap gêŋ dau
sa-ŋga, e kôm ŋac sêtisac
ma sêniŋga.
10 Sac daêsam ŋahu yêc
lêŋ atac whiŋ mone-ŋga.
Lau ŋatô sêhu si sêkêŋ whiŋ
siŋ su, ŋahu bu mêtê atac
whiŋ mone-ŋga gêm ŋac
ahuc sambuc. Ma tu dinaŋ-
ŋga dec ŋawapac daêsam
tap ŋac sa.

Pol gic yomsu Timoti

11 O Anötö ndê ŋgac, am
ŋgô su naŋ. Ndic ahê mêtê
sac hoŋ dinaŋ. Êmsahê
ŋaŋga bu kôm mêtê gitêŋ
ma sa Anötö ndê lêŋ eŋ.
Sap nem kêŋ whiŋ ti mêtê
atac whiŋ lau-ŋga dôŋ, puc
daôm dôŋ bu kôm Anötö
ndê gweleŋ ma lic ŋakam
sa dom, ma mbo ti nem lêŋ
malô eŋ.

12 Lhac ŋaŋga ma ndic siŋ têŋ lêtôm hoŋ naŋ bu
ku am nem kêŋ whiŋ dulu. Muŋ-ŋga lê am hoc yom asê
yêc lau daêsam aŋgô-ŋga bu am kêŋ whiŋ Yisu Kilisi.
Gêŋ dau tôc asê bu am tap Anötö ndê galem ndöc tamli
ŋapaŋ-ŋga sa su. Bocdinaŋ sap galem dau ŋa-ŋandô dôŋ
ŋaŋga eŋ.
13 Yêc Yisu Kilisi, naŋ sôm ndê yom asê solop têŋ Pon-
tias Pailot, ma yêc Anötö naŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali, naŋ
aŋgô-ŋga, aö wandic atu am bocdec bu.
14 Yom hoŋ naŋ aö gac atu am, naŋ êmkuc ŋapep, ma
sa nem lêŋ solop ti dabuŋ eŋ, e yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi
mbu meŋ hôc asê,
15 têŋ ndoc naŋ Anötö kêyaliŋ sa su.

Tampiŋ Anötö dandic ŋawaê. Iŋ tigeŋ iŋ gêŋ hoŋ
ŋadau. Iŋ kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma pômdau hoŋ si Pômdau.
16 Iŋ mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom. Iŋ ndöc
ndê ŋawê atu ŋalôm, tôm dom bu ŋamalac daŋ tigasuc
ŋawê dau me lic iŋ. Iŋ ndê waê ŋayham ti iŋ ndê ŋaclai
atu oc yêc ŋapaŋ. Yomandô!
17 Sôm têŋ lau ti lêlôm bu sêtoc dau sa dom ma takwê
ŋac si awa nom-ŋga bu nem ŋac sa lec dom. Bu awa
iŋ gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, oc niŋga. Ndic atu ŋac bu
takwê Anötö naŋ kêmwasiŋ yac ŋa gêŋ daêsam tu kôm
yac atac ŋayham-ŋga.
18 Ma ndic atu ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham eŋ têŋ
lau hoŋ, ma bu sêkêŋ si awa ti wapa tu bu sênem lau ŋatô
sa, ma sêmwasiŋ ŋac-ŋga.
19 Sêkôm bocdinaŋ dec ŋac oc sêpo si awa ŋandô
sa yêc undambê tu têm ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ ŋac
oc sêtap lêŋ ŋandô dandöc taŋli-ŋga sa.
20 O Timoti. Gweleŋ ti yom ŋandô hoŋ naŋ Anötö
kêŋ sip am amam, naŋ yob ŋapep eŋ. Ndic ahê lau
naŋ sêsap yom ŋambwa-ŋambwa dôŋ, ma sêndôhôŋ
yom naŋ so yom ŋandô. Lau dau gauc gêm bu ŋac sêtap
gauc ŋandô sa, magoc mba.
21 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ yom tasaŋ dinaŋ, naŋ sêhu
si sêkêŋ whiŋ Yisu siŋ su.

Anötö ndê mwasiŋ têŋ mac.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ Timoti
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêsahê bu ŋasawa sauŋ oc sêndic iŋ ndu, dec to ndê bapia tilu-ŋga dindec têŋ Timoti. Pol tac whiŋ Timoti ndu andô, ma to bapia dindec bu puc iŋ dôŋ bu lhac ŋaŋga, ma maya dau me töc dau dom bu hoc ŋawaê ŋayham asê. Iŋ tac whiŋ bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham daŋ. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau naŋ oc êŋsôwec tiatu têŋ têm ŋambu-ŋga, ma kêŋ puc iŋ pi kêdôhôŋwaga tasaŋ.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Iŋ gic bata bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi oc sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga sa, dec kêyaliŋ aö sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têŋ lau.

2 Gato bapia dindec têŋ aneŋ atuŋgac tac whiŋ-ŋga, am Timoti. Mwasiŋ ti tawalô ma yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi têŋ am.

Pol puc Timoti dôŋ

3 Aö gam akiŋ Anötö tôm damaŋi sêkôm, ma galhac iŋ aŋgô-ŋga ti atac pa su tu aneŋ lêŋ-ŋga. Ma tôm ôbwêc ti acsalô, aö gauc gêm am yêc aneŋ mbec ŋalôm, ma aö gam daŋge Anötö tu am-ŋga.

4 Aö gauc gêm ndoc naŋ hêclu dahu dauŋ siŋ, ma am taŋ. Tu dinaŋ-ŋga aö tac whiŋ bu walic am tiyham, oc kôm aö atac ŋayham sa.

5 Ma aö gauc gêm am nem lêŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga. Aö kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, ma gakêŋ whiŋ bu am kêkuc iŋlu si lêŋ.

6 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu wateŋ am bu gauc nem Anötö ndê mwasiŋ naŋ am kôc têŋ ndoc aö gakêŋ amaŋ sac am. Lhac ŋaŋga ma kôm gweleŋ ŋa mwasiŋ dau ŋa-ŋaclai, gitôm am kôm ya golom tiatu.

7 Anötö kêŋ ndê Ŋalau têŋ yac, ma bocdinaŋ dec datöc dauŋ tu sake-ŋga? Iŋ kêŋ ndê Ŋalau tu kêŋ ŋaclai têŋ yac, ma tu dambo ti mêtê atac whiŋ lau-ŋga, ma dayob dauŋ neŋ lêŋ-ŋga.

8 Bocdinaŋ mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neŋ Pômdau-ŋga dom. Ma mayam tu aö gandöc gapocwalô tu iŋ-ŋga dom. Mba! Lhac ŋaŋga whiŋ aö ma hêclu dahôc ŋawapac tu Yisu ndê ŋawaê ŋayham-ŋga, tôm Anötö dau kêŋ ndê ŋaclai bu puc hêclu dôŋ.

9 Iŋ gêm yac si ma

kêgalêm yac sa bu dasa iŋ
ndê lêŋ dabuŋ. Iŋ kôm gêŋ
dau tu yac neŋ ŋayham daŋ-
ŋga dom. Magoc iŋ kôm tu
iŋ dau ndê mêtê atac whiŋ ti
êmwasiŋ yac-ŋga. Têŋ têm
iŋ kêŋ undambê ti nom su
dom, naŋ iŋ kêmatiŋ yom
tidôŋ bu êmwasiŋ yac tu
Yisu Kilisi-ŋga.
10 Ma yac neŋ †Ŋgac Nem
Yac Si-ŋga Yisu Kilisi meŋ
hôc asê nom su, dec Anötö
ndê mwasiŋ dau meŋ tiawê.
Ma ŋawaê ŋayham tôc asê
bu Yisu Kilisi ku ŋaclai
dambac ndu-ŋga dulu, ma iŋ
ti yac neŋ seŋ dandöc taŋli
ŋapaŋ-ŋga.
11 Ma tu ŋawaê ŋayham
dau-ŋga, dec Anötö kêyaliŋ
aö sa gati ŋgac aheŋ-ŋga
ma aposel, ma kêkiŋ aö bu
wandôhôŋ lau.
12 Tu dinaŋ-ŋga dec gahôc
ŋawapac dindec. Magoc aö
mayaŋ dauŋ dom, galhac ti
atac pa su. Ŋahu bu aö
gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, ma
aö kayalê iŋ tidôŋ. Ma gakêŋ
dauŋ ti neŋ gêŋ hoŋ sip iŋ
amba, ma gakêŋ whiŋ bu iŋ
gitôm bu yob ŋapep e bêc
ŋambu-ŋga.
13 Yom ŋandô naŋ aö
kadôhôŋ têŋ am, naŋ kôc
dôŋ gitôm dôhôŋ ŋayham
bu êndôhôŋ têŋ lau. Ma
lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ti atac
whiŋ asidôwai-ŋga, naŋ gic
lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-
ŋga ŋawaê, naŋ am sap dôŋ
ŋaŋga.
14 Ŋalau Dabuŋ naŋ mbo
yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ
ŋalôm, naŋ puc am dôŋ bu
yob yom ŋandô dakêŋ whiŋ-
ŋga naŋ aö gakêŋ sip am
amam su.
15 Am kêyalê bu Pigelas lu
Hemogene ma lau Esia-ŋga
hoŋ naŋ sêmbo malac Rom,
naŋ sêhu aö siŋ su.
16 Magoc aö wateŋ
Pômdau bu tawalô Onesi-
poras ti ndê gôlôwac hoŋ,
ŋahu bu iŋ gêm aö sa tidim
daêsam. Ma iŋ maya tu aö
gandöc gapocwalô-ŋga dom.
17 Têŋ ndoc iŋ hôc asê
malac Rom, naŋ kêsalê aö
ŋaŋga e tap aö sa.
18 Ma am kêyalê su bu
têŋ ndoc aö gambo malac
Epesas, naŋ iŋ gêm aö sa
daêsam. Tu dinaŋ-ŋga aö
wateŋ Pômdau bu tawalô
iŋ, ma nem iŋ sa têŋ bêc
ŋambu-ŋga.

2

1 Bocdinaŋ aneŋ balê, lhac
ŋaŋga tôm Yisu Kilisi ndê
mwasiŋ puc am dôŋ.
2 Yom naŋ aö gahoc asê
yêc lau daêsam aŋgô-ŋga,
naŋ am ŋgô su ma kêyalê.
Kwahic dec aö bu wasôm
têŋ am bu êmyaliŋ lau
ŋatô sa, naŋ sêsap Kilisi
ma yom ŋandô dôŋ ŋaŋga,
ma êmdôhôŋ yom dau têŋ
ŋac e sêŋyalê tidôŋ, goc
sêkôm gweleŋ sêwhiŋ am
ma sêndôhôŋ lau ŋatô.
3 Lhac ŋaŋga ma hôc
ŋawapac whiŋ yac, tôm
Yisu Kilisi ndê ŋgac siŋ-ŋga
ŋayham daŋ.
4 Ŋgac siŋ-ŋga ŋayham
kôc gauc pi iŋ ndê gweleŋ
ndic siŋ-ŋga ŋapaŋ, ma

hêgo dau tu gêŋ ŋatô-ŋga
dom. Ŋahu bu iŋ bu kôm
gêŋ hoŋ tôm iŋ ndê ŋadau
tac whiŋ.
5 Ma ŋalêŋ tigeŋ, asa naŋ
kêti whiŋ lau naŋ sênti tu
sêhôc gêgêlêc dandi-ŋga,
naŋ kêti kêkuc ŋagôliŋ
solop. Iŋ bu êŋkuc ŋagôliŋ
dom, dec oc tôm dom bu iŋ
kôc ŋaôli naŋ gic waê ŋgac
ŋamata-ŋga.
6 Ma ŋalêŋ solop bu ŋgac
gweleŋ andô kôc gêŋ ŋandô
tu neŋ-ŋga yêc ndê ôm
tiŋamata.
7 Kôc gauc pi aneŋ yom
hoŋ dindec, bu Pômdau oc
whê am nem gauc sa pi yom
dau ŋahu.

8 Am bu hôc ŋawapac, dec
gauc nem Yisu Kilisi naŋ sa
akêŋ Dawid ndê toŋ, naŋ
Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-
ŋga. Ŋawaê ŋayham naŋ aö
gahoc asê, naŋ ŋahu iŋ dau.
9 Tu ŋawaê ŋayham dau-
ŋga, dec gahôc ŋawapac ma
sêsô aö dôŋ ŋa sen gitôm
ŋgac sac daŋ. Ŋac sêsô aö
dôŋ, magoc oc tôm dom bu
sêsô Anötö ndê yom dôŋ.
10 Aö galic ŋayham bu
wahôc ŋawapac, tu bu
wanem lau naŋ Anötö
kêyaliŋ ŋac sa muŋ su, naŋ
sa. Aö bu watôc seŋ têŋ ŋac
bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ
nem ŋac si-ŋga sa tu Yisu
Kilisi-ŋga, ma sêndöc tali
ŋapaŋ yêc Anötö ndê gameŋ
ŋawê-ŋga.

11 Yom dindec iŋ yom
ŋandô solop:
Yac bu dambac ndu
dawhiŋ Yisu, oc dambo
taŋli dawhiŋ iŋ bocdi-
naŋ.
12 Yac bu dalhac ŋaŋga têŋ
ndoc ŋawapac tap yac
sa, dec yac oc danem
gôliŋ dawhiŋ iŋ.
Yac bu dasôm bu dati iŋ
ndê dom ma dasêc iŋ
ahuc, dec iŋ oc sêc yac
ahuc bocdinaŋ.
13 Yac bu dakêŋ whiŋ
gwalec, tigeŋ Yisu iŋ
Yom Ŋandô Ŋadau, ma
yom bocke naŋ iŋ gic
bata tu yac-ŋga, naŋ oc
kôm ŋandô sa. Ŋahu bu
iŋ gitôm dom bu sêc dau
ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gweleŋ-ŋga si lêŋ

14 Yom hoŋ dindec, am
kêŋ lhac gôlôwac dabuŋ si
gauc ŋapaŋ e tidôŋ ŋac.
Yêc Anötö aŋgô-ŋga kêŋ
puc ŋac bu sêseŋ dandi tu
yom ŋambwa-ŋambwa-ŋga
dom. Ŋac bu sêseŋ dau, dec
oc ŋandô mba, ma oc kôm
lau ŋatô si sêkêŋ whiŋ tisac.
15 Êmsahê ŋaŋga bu kôm
nem gweleŋ hoŋ bu ndic
Anötö tandô ŋayham. Ma
iŋ oc lic am gitôm ŋgac
gweleŋ-ŋga ŋayham naŋ
whê iŋ ndê yom ŋandô sa
ŋapep, ma gêŋ daŋ oc kôm
am mayam daôm dom.
16 Ndic ahê lau naŋ sêŋlhiŋ
Anötö siŋ ma sem yomgalôm
pi gêŋ ŋambwa-ŋambwa
nom-ŋga ŋapaŋ. Bu lau naŋ
sêsap yom kaiŋ dinaŋ dôŋ,
naŋ si mêtê sac oc êŋsôwec

tiatu ŋapaŋ e sêhu Anötö siŋ gacgeŋ.
17 Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm gambocbôm sac naŋ gêŋ lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmbo lau dinaŋ si toŋ ŋalôm.
18 Iŋlu sêhu yom ŋandô siŋ su. Sêsôm têŋ lau bu ndoc lau sêtisa akêŋ lau batê-ŋga meŋ hôc asê su. Ma bocdinaŋ sêkôm lau ŋatô si sêkêŋ whiŋ tisac.
19 Magoc Anötö ndê yom ŋandô iŋ gitôm alhö ŋaŋga, naŋ iŋ po iŋ ndê gôlôwac dabuŋ sa sêlhac ŋahô. Ma iŋ kêŋ yom ŋalhô dinda lu têŋ yac bocdec bu, “Lau naŋ sêti Pômdau ndê lau, naŋ iŋ kêyalê ŋac hoŋ tidôŋ,” ma “Lau hoŋ naŋ sêsôm bu sêkêŋ whiŋ Pômdau, naŋ sêhu mêtê sac hoŋ siŋ maŋ.”
20 Wapa gweleŋ-ŋga tidau-tidau yêc ŋgac ti lêlôm ndê andu ŋalôm. Ŋatô gic waê gweleŋ tiwaê, ma ŋatô gic waê gweleŋ bambaliŋ. Gêŋ tiwaê sêmasaŋ ŋa gol ma silba, ma gêŋ waêmba sêmasaŋ ŋa a me nom.
21 Ma yêc yac ŋamalac bocdinaŋ. Mêtê daêsam yêc tu taŋkuc-ŋga. Asa naŋ timêtê dau ŋapep ma hu mêtê sac hoŋ siŋ, naŋ gitôm gêŋ naŋ sêmasaŋ ŋa gol ma silba. Iŋ oc ti ŋgac akiŋ ŋayham ma dabuŋ bu nem akiŋ yac neŋ Ŋadau, ma iŋ oc tôm bu kôm gweleŋ ŋayham-ŋayham daêsam.
22 Mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga naŋ balêi sêkôm, naŋ hu siŋ gacgeŋ. Ma êmkuc lêŋ gitêŋ ti mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga ti atac whiŋ lau-ŋga ma lêŋ yom malô-ŋga, tôm lau naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau sêkôm ti ŋalôm ŋawasi eŋ.
23 Lau naŋ sêseŋ dau tu yom gauc mbasi-ŋga, naŋ ndic sôŋ daôm whiŋ ŋac dom. Bu yom kaiŋ dinaŋ oc li lau sa ma sêkêŋ kisa dandi.
24 Asa naŋ bu ti Pômdau ndê ŋgac akiŋ ŋayham, naŋ ndic ahê yom naŋ kôm lau sêseŋ dau-ŋga maŋ. Ma iŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ ma tac ŋandê ŋagahô tu gêŋ naŋ lau sêkôm têŋ iŋ-ŋga, naŋ dom. Ŋayham bu iŋ ŋgac tigauc naŋ gitôm bu êndôhôŋ lau ŋatô, ma iŋ kôm mêtê malô ti ŋayham têŋ lau hoŋ.
25 Lau naŋ bu sêseŋ Anötö ndê yom ŋandô, naŋ goc iŋ oc êndôhôŋ ŋac ti ndê ŋalôm malô, bu mboe Anötö oc kêŋ ŋac sênem si ŋalôm kwi, ma whê ŋac si gauc sa e sêŋyalê yom ŋandô.
26 Ŋac oc sêŋyalê bu muŋ-ŋga sêpeŋ sêsip Sadaŋ ndê akô si, ma sêti iŋ ndê lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkôm tôm iŋ atac whiŋ. Magoc ŋac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadaŋ siŋ ma sêsa Anötö ndê lêŋ.

3

Mêtê sac têm ŋambu-ŋga-ŋga

1 Aö wasôm têŋ am bu têŋ
têm ŋambu-ŋga mêtê sac
daêsam oc meŋ sa.
2 Lau oc atac whiŋ dau
ma atac whiŋ mone hôc
gêlêc, ŋac oc sêpo dau sa
ma sêsôm yom sêtoc dau
sa-ŋga daêsam, sêsôm yom
sac-sac daêsam, daŋgapêc
têŋ damba ti dindai, sênem
daŋge lau naŋ sêkêŋ gêŋ
têŋ ŋac-ŋga dom, ma sêtec
mêtê dabuŋ ti mêtê gitêŋ.
3 Ŋac oc atac whiŋ lau
dom ma sêsôm yom sac
pi ŋac, ma ŋac oc sêsuc
lau ŋatô si yom kwi dom.
Ŋac oc sênem gôliŋ dau si
lêŋ ŋapep dom, sêkôm gêŋ
hoŋ bambaliŋ tôm si atac
whiŋ, sêndic lau ti sêkôm
ŋac ŋayom, ma sêtec mêtê
ŋayham ti gêŋ ŋayham hoŋ.
4 Ŋac lau sêpêŋ biakiŋ-
ŋga, lau naŋ si lêŋ saŋsalaŋ,
ma lau sêtoc dau sa-ŋga.
Ŋac atac whiŋ Anötö dom,
tigeŋ ŋac atac whiŋ gêŋ
ŋayham-ŋayham nom-ŋga
hôc gêlêc su.
5 Ŋac sêsa si lêŋ gitôm sem
akiŋ Anötö, tigeŋ sêsêc iŋ
ndê ŋaclai ahuc. Am mbo
ahê lau kaiŋ dinaŋ hoŋ.
6 Bu ŋac si lau ŋatô
sêmbac yom lau e lau dau
sêkôc ŋac sa. Ma sêndôhôŋ
ŋac si yom tasaŋ têŋ lauwhê
gauc babalê, e lauwhê dau
sêsôc ŋac si yom ŋapu.
Lauwhê kaiŋ dinaŋ mêtê sac
ti mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga
gêm ŋac si ŋalôm ahuc.
7 Ŋac atac whiŋ bu sêŋgô
yom daêsam, ma tac whiŋ
bu lau sêndôhôŋ ŋac, magoc
ŋac si gauc sa dom pi yom
bocke iŋ yom ŋandô.
8 Kêdôhôŋwaga tasaŋ di-
naŋ sêkêŋ kisa yom ŋandô
tôm Yanis lu Yambres sêkêŋ
kisa Moses.* Ŋac si gauc
tisac su, ma ŋac si sêkêŋ
whiŋ Anötö mbasi sambuc.
9 Magoc ŋac si gweleŋ oc
nem ŋandô dom, ŋahu bu
lau tigauc hoŋ oc sêŋyalê bu
ŋac si lêŋ iŋ lêŋ gauc mbasi-
ŋga, tôm Yanis lu Yambres si
lêŋ.

Pol gêm la Timoti

10 Am daôm kêyalê aö
tidôŋ. Am kêyalê yom hoŋ
naŋ aö kadôhôŋ, ti aneŋ lêŋ
gambo-ŋga, ma ŋahu bocke
dec gakôm gweleŋ, aneŋ
lêŋ gakêŋ whiŋ-ŋga ti atac
whiŋ lau-ŋga, ma lêŋ galhac
ŋaŋga ma gahôc ŋawapac ti
atac malô-ŋga.
11 Am kêyalê gêŋ hoŋ naŋ
hôc asê aö yêc malac Antiok,
malac Aikoniam ma malac
Listra, ma ŋawapac ti ŋandê
hoŋ naŋ aö gahôc. Magoc
Pômdau kêgaho aö su yêc
gêŋ hoŋ dinaŋ.
12 Yomandô wasôm têŋ
am. Lau hoŋ naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu Kilisi, ma atac
whiŋ bu sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ
lau oc sêkêŋ kisa ŋac bocdi-
naŋ.

* **3:8** Yanis lu Yambres - ŋgac lu dinaŋ si ŋaê yac oc datap sa yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom. Magoc lau ŋatô gauc gêm bu iŋlu ŋgac mbectoma lu naŋ sêkôm gêŋ dalô bu sêhôc gêlêc gêŋ dalô naŋ Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

13 Ma lau sac ti lau tasaŋ
si lêŋ sac oc tisac sambuc.
Ɲac oc sêŋsau lau ma lau oc
sêŋsau ŋac.
14 Ma am daôm, yom naŋ
am kêdôhôŋ ma kêŋ whiŋ
su, naŋ sap dôŋ. Ɲahu bu
lau naŋ sêndôhôŋ am, naŋ
am kêyalê ŋac ti ŋac si lêŋ
gitêŋ su.
15 Têŋ ndoc am mbo balê,
naŋ am kêyalê Anötö ndê
yom dabuŋ naŋ sêto yêc
naŋ. Yom dau gitôm bu kêŋ
gauc têŋ yac e dakêŋ whiŋ
Yisu Kilisi ma datap Anötö
ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga
sa.
16 Ma Anötö ndê yom hoŋ
naŋ sêto yêc naŋ, iŋ ndê
Ɲalau gêm gôliŋ lau dec
sêto. Bocdinaŋ yom dau
iŋ ŋayham bu tandôhôŋ têŋ
lau, tu datôc lau si giso asê
ma tamatôc ŋac-ŋga, ma tu
dawhê Anötö ndê lêŋ gitêŋ
sa-ŋga.
17 Yac dakôm bocdinaŋ tu
bu Anötö ndê lau sêŋyalê iŋ
ndê yom hoŋ tidôŋ, ma yom
dau nem ŋac sa e sêkôm si
gêŋ sambob ŋapep eŋ.

4

1 Am kêyalê bu Yisu Kilisi
oc mbu meŋ ti ŋaclai atu bu
nem gôliŋ gêŋ hoŋ, ma iŋ oc
êŋsahê lau tali ma lau batê
pi ŋac si mêtê. Yêc iŋ aŋgô-
ŋga, ma yêc Anötö aŋgô-
ŋga, aö bu wandic yomsu
am bocdec bu.
2 Nem mêtê lau, ma whê
Anötö ndê yom sa têŋ ŋac
tôm têm hoŋ. Kêŋ puc lau
bu sêkôm sac dom, ma ŋac
naŋ sêkôm giso, naŋ tôc ŋac
si giso asê e sêkac si ŋalôm
kwi. Êmgilí lau hoŋ bu
sêlhac ŋaŋga. Puc daôm
dôŋ ma lhac ŋaŋga ti atac pa
su. Ma whê gêŋ hoŋ sa yêc
awê têŋ lau.
3 Bu têm oc meŋ sa, naŋ
lau oc sêtec bu sêŋgô yom
ŋandô pi Anötö ndê lêŋ.
Magoc ŋac oc atac whiŋ
bu sêŋgô yom naŋ puc ŋac
dôŋ bu sêkôm mêtê sac-sac
tôm ŋac dau si atac whiŋ.
Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac oc
sêsap kêdôhôŋwaga tasaŋ
dôŋ, ma sêhê daŋga ŋac si
yom ŋapep eŋ.
4 Ɲac oc sêpôc daŋgasuŋ
ahuc têŋ yom ŋandô, ma tac
whiŋ bu sêŋgô lau andô si
miŋ ŋambwa-ŋambwa.
5 Magoc am ŋgac daôm
ŋgô. Yob daôm bu kôm
gêŋ hoŋ ti gauc eŋ. Hôc
ŋawapac ti atac pa su, hoc
ŋawaê ŋayham asê têŋ lau,
ma kôm am nem gweleŋ
nem akiŋ Anötö-ŋga hoŋ
ŋapep ma ti atac whiŋ.
6 Ma aö dauŋ dec, kasahê
bu têm meŋ kêpiŋ bu wahu
nom dindec siŋ. Aneŋ têm
wambo nom-ŋga gitôm la-
clhu wain-ŋga naŋ sêkêc pi
alta ti da têŋ Anötö, ma
kêpiŋ bu pacndê.
7 Aö galhac ŋaŋga ma
gac siŋ tu Anötö ndê yom
ŋayham-ŋga, aö kati e
gahôc asê ŋabatiŋ su, ma
gakôc aneŋ gakêŋ whiŋ dôŋ.
8 Pômdau, yac neŋ
ŋgac gitêŋ êmatôc yac-ŋga
kêmasaŋ ŋaôli ŋayham bu

kêŋ têŋ lau gitêŋ têŋ bêc
ŋambu-ŋga. Ma malô aö
watap ŋaôli ŋayham dau sa.
Magoc aö taŋwasêŋ dom.
Lau hoŋ naŋ sêkêŋ bata Yisu
bu mbu meŋ, naŋ oc sêtap si
ŋaôli ŋayham sa bocdinaŋ.

Pol tac whiŋ bu Timoti têŋ iŋ ndi

9 Aö tac whiŋ bu am
êmasaŋ daôm ŋagahô ma
têŋ aö mweŋ.
10 Bu aö kakiŋ Kresens têŋ
gameŋ Galesia-ŋga gi, ma
Taitus têŋ gameŋ Dalmesia-
ŋga gi. Ma Demas hu aö
siŋ ma kölhö têŋ malac Tesa-
lonika gi, ŋahu bu iŋ tac
whiŋ gêŋ nom-ŋga hôc gêlêc
su.
11-12 Aö kakiŋ Tikikus têŋ
malac Epesas gi su, ma Luk
tawasê dec mbo whiŋ aö.
Têŋ ndoc am mweŋ, goc kôc
Mak whiŋ am, bu iŋ ŋgac
ŋayham bu nem aö sa tu
aneŋ gweleŋ-ŋga.
13 Ma kôc aneŋ ŋakwê
baliŋ naŋ gahu siŋ whiŋ Ka-
pus yêc malac Troas, ma kôc
aneŋ bapia tilhuŋ. Ma aö tac
whiŋ ŋandô bu am kôc aneŋ
bôc ŋamlic ŋatô, naŋ sêto
Anötö ndê yom pi, naŋ whiŋ.
14 Aleksanda, ŋgac pec
ain-ŋga dinaŋ, iŋ kêŋ kisa
aö ma kôm mêtê sac daêsam
têŋ aö. Pômdau oc kêŋ
ŋagêyô têŋ iŋ, êŋkuc iŋ ndê
mêtê sac.
15 Yob daôm tu iŋ-ŋga, bu
iŋ kêŋ kisa yac tu gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga, ma
kalhac lau ahuc bu sêŋgô
dom.
16 Têŋ ndoc ŋamata-ŋga
naŋ lau Rom-ŋga sêmatôc
aneŋ yom, naŋ lau daŋ
sêpuc aö dôŋ dom, hoŋ sêhu
aö siŋ. Magoc aö wateŋ
Anötö bu suc ŋac si giso kwi.
17 Têŋ ndoc dinaŋ Pômdau
dau kalhac whiŋ aö ma
puc aö dôŋ, dec gam mêtê
hoŋ timala ma †lau gameŋ
apa-ŋga hoŋ naŋ sêmbo
andu sêmatôc yom-ŋga, naŋ
sêŋgô. Ma iŋ kêgaho aö su
yêc layon whasuŋ.*
18 Ma aö gakêŋ whiŋ bu
iŋ oc nem aö si yêc gêŋ hoŋ
naŋ lau sac bu sêkôm têŋ aö,
ma kêŋ aö wandöc ŋayham
yêc iŋ ndê gameŋ undambê-
ŋga. Dahoc iŋ ndê waê asê
kwahic dec ma tôm bêc hoŋ
ndi. Yomandô!

Yom ŋambu-ŋga

19 Kôm aneŋ acsalô
ŋayham têŋ Prisila lu iŋ
nakweŋ Akwila ma têŋ lau
hoŋ naŋ sêmbo Onesiporas
ndê andu.
20 Erastas gacgeŋ mbo
malac Korin, ma gahu
Tropimus siŋ mbo malac
Miletus, bu iŋ gêmbac.
21 Aö tac whiŋ bu am
mweŋ ŋagahô, ma hôc asê
dindec muŋ su, naŋ goc ndoc

* **4:17** Pol sôm bu Pômdau gêm iŋ sa bu layon seŋ iŋ dom. Têŋ têm dinaŋ lau naŋ sêkêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkêŋ daêsam têŋ layon seŋ ŋac. Tigeŋ ŋac sic yao bu sêkêŋ lau Rom-ŋga têŋ layon dom. Pol iŋ ŋgac Rom-ŋga (Apo 16:37) ma tu dinaŋ-ŋga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinaŋ iŋ gitôm yom gôliŋ, ma lau sac naŋ sêkêŋ kisa iŋ, naŋ iŋ gêm dôhôŋ ŋac pi layon.

uhô-ŋga. Yubelas lu Pudens,
ma Lainas lu Klaudia ma
asidôwai gameŋ dindec-ŋga
hoŋ sêkêŋ si acsalô têŋ am.
22 Pômdau whiŋ am ma
iŋ ndê mwasiŋ puc mac hoŋ
dôŋ.

Pol ndê bapia têŋ Taitus
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Taitus iŋ ŋgac Israel-ŋga dom, magoc iŋ ŋgô ŋawaê ŋayham naŋ Pol hoc asê, dec kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Tiŋambu iŋ kêsêlêŋ whiŋ Pol, ma kôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga whiŋ iŋ. Iŋ pi malac Jerusalem whiŋ Pol lu Banabas têŋ têm naŋ iŋlu si sêlic lau aposel yêc dinaŋ (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkiŋ Taitus têŋ malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tiŋambu iŋlu sêkôm gweleŋ sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus siŋ mbo nduc Krit tu yob lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo dinaŋ (Taitus 1:5), ma tiŋambu iŋ to bapia dindec têŋ Taitus.

Yêc bapia dindec Pol to yom pi lêŋ bu Taitus êŋyaliŋ lau bata sa tu sênem gôliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga. Iŋ kêŋ puc Taitus pi kêdôhôŋwaga tasaŋ, ma whê iŋ ndê gauc sa pi yom tu êndôhôŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma pi mêtê ŋayham ma lêŋ gitêŋ tu sêŋkuc-ŋga. Yom atu naŋ Pol tac whiŋ bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga gauc nem ŋapaŋ, naŋ bu ŋac sêti lau wakuc ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai (2:14; 3:1-8).

Pol gic hu ndê bapia têŋ Taitus

1 Aö Pol, Anötö ndê ŋgac
akiŋ ma Yisu Kilisi ndê
†aposel, gato bapia dindec.
Aö gati aposel bu wapuc lau
naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa,
naŋ dôŋ, tu bu sêkêŋ whiŋ
Yisu ŋaŋga, ma sêŋyalê yom
ŋandô naŋ tôc Anötö ndê lêŋ
gitêŋ têŋ ŋac tu sêŋkuc-ŋga.
2 Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ
ma daŋga wambu yom
ŋandô dau, naŋ sêkêŋ bata
mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-
ŋga. Anötö gic bata mwasiŋ
dau têŋ yac muŋ su, têŋ
ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom
su dom. Ma yac taŋyalê
bu Anötö gitôm dom bu
êŋsau yac, ma boc-dinaŋ
yom bocke naŋ iŋ kêmatiŋ
tidôŋ, naŋ oc ŋandô sa.
3 Yac neŋ Anötö Nem Yac
Si-ŋga kêyaliŋ ndoc sa bu
yom pi mwasiŋ dau meŋ sa
tiawê, dec kwahic dec gic atu
aö ma kêŋ yom dau sip aö
amaŋ bu wahoc asê têŋ lau.
4 Bapia dindec gato têŋ
am Taitus, naŋ aö galic am
gitôm aö atuŋ ŋandô tu
hêclu neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga.
Mwasiŋ ti yom malô têŋ am,
akêŋ Damaŋ Anötö lu yac
neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga
Yisu Kilisi.

Taitus ndê gweleŋ

5 Aö gahu am siŋ mbo
nduc Krit, ŋahu bu aö tac
whiŋ bu am mbo whiŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga ma ndic
dabiŋ gweleŋ ŋatô. Ma
êmyaliŋ lau bata sa tôm
malac ndi, tôm naŋ gasôm
têŋ am muŋ su.

6 Lic bu ŋamalac bocke
naŋ am bu kêŋ ti ŋgac bata,
naŋ ndê lêŋ bocdec. Iŋ ŋgac
naŋ ndê giso mbasi, ma iŋ
gêm awhê tigeŋ. Iŋ ndê
balêkoc sêkêŋ whiŋ Yisu,
sêŋgô yom, ma sêsa si lêŋ
malô. Ma bocdinaŋ lau daŋ
oc tôm dom bu sêŋgôliŋ yom
pi ŋac.
7 Bu ŋgac naŋ ti gôlôwac
dabuŋ si ŋagôlôŋ, naŋ yob
Anötö dau ndê gêŋ, ma boc-
dinaŋ lic bu iŋ ŋgac naŋ
kôm giso daŋ dom. Lau
sêtoc dau sa-ŋga, lau atac
ŋandê-ŋga, lau sêndic lau
bambaliŋ-ŋga, lau sênôm
gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga, ma ŋac
naŋ atac whiŋ mone kêlêc,
naŋ si daŋ oc tôm dom bu ti
ŋgac bata.
8 Ŋgac ŋayham bu am kêŋ
ti ŋgac bata, naŋ ŋamalac
kôc lau sa ma êmwasiŋ
ŋac-ŋga, iŋ atac whiŋ mêtê
ŋayham ti gêŋ ŋayham hoŋ,
iŋ ŋamalac gauc ŋawa, ma
iŋ sa ndê lêŋ gitêŋ ti dabuŋ
ma timêtê dau ŋapep.
9 Iŋ sap yom ŋandô
dakêŋ whiŋ-ŋga tôm aposel
sêndôhôŋ, naŋ dôŋ. Ma
bocdinaŋ dec iŋ gitôm bu
whê yom sa ŋapep bu puc
lau dôŋ, ma tôc lau naŋ
sêseŋ yom ŋandô, naŋ si
giso asê.
10 Bu lau sêseŋ yom
ŋandô-ŋga daêsam dec
sêmbo. Ŋac lau whapaŋ
ŋambwa naŋ sêndôhôŋ yom
tasaŋ tu sêŋsau lau-ŋga.
Ma mêtê kaiŋ dinaŋ, lau
naŋ sêsap lau Israel-ŋga si
†pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-
ŋga dôŋ, naŋ sêkôm hôc
gêlêc su.
11 Sôm têŋ lau dinaŋ bu
sênem dau dôŋ. Bu yom
naŋ sêndôhôŋ, naŋ yom so,
ma kêŋsôŋ lau daêsam si
sêkêŋ whiŋ. Ma sêndôhôŋ
yom dau tu sêkôc awa-ŋga
ŋambwa.
12 Ŋac dau si propet daŋ
hoc yom asê pi ŋac ma sôm,
“Lau Krit ŋac lau tasaŋ ma
lau siŋsêlêc. Ŋac lau oyom
dinda, ma êlêmê seŋ gêŋ
ŋawahô.”
13 Yom dau iŋ yom
ŋandô. Bocdinaŋ sôm yom
sêmbalaŋ-ŋga solop têŋ lau
Krit naŋ sêndôhôŋ yom
tasaŋ, bu sênem dau kwi ma
sêkêŋ whiŋ yom ŋandô.
14 Ma sêhu l au andô
Israel-ŋga si miŋ ŋambwa-
ŋambwa hoŋ siŋ, ma sêsôc
lau naŋ sêhu yom ŋandô
siŋ, naŋ si ŋagôliŋ ŋambwa
ŋapu tiyham dom.
15 Lau naŋ si ŋalôm
ŋawasi, naŋ si gêŋ hoŋ oc
ŋawasi bocdinaŋ. Magoc
lau ti ŋalôm ŋadômbwi naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ
si gêŋ daŋ oc ŋawasi yêc
Anötö aŋgô-ŋga dom. Ŋac
si gauc ti ŋalôm ŋadômbwi
sa ma tisac su.
16 Lau kaiŋ dinaŋ sêsôm
bu sêŋyalê Anötö, magoc
ŋac si mêtê tôc asê bu
sêŋyalê iŋ daŋ dom. Ŋac
lau sac sambuc, ma lau
daŋgapêc-ŋga. Oc tôm bu
ŋac sêkôm gêŋ ŋayham daŋ
dom.

2

Pol kêŋ yom têŋ Taitus bu êndôhôŋ têŋ lau

1 Taitus, êmdôhôŋ lau êmkuc yom ŋandô naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc.

2 Êmdôhôŋ lauŋgac akwa-kwa bu sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga dom ma sêmbo gauc ŋawa eŋ, sêtimêtê dau ŋapep, ma sêsa si lêŋ solop eŋ. Puc ŋac dôŋ bu sêsap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga ma mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ, ma sêlhac ŋaŋga.

3 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, êmdôhôŋ lauwhê akwa-kwa bu sêsa si lêŋ gitôm lauwhê dabuŋ andô, sêsôm yom bambaliŋ pi lau dom, sênôm wain êŋlêc dom, ma sêti kêdôhôŋwaga mêtê ŋayham-ŋga.

4 Bocdinaŋ ŋac oc sêtôm bu sêndôhôŋ lauwhê wakuc bu atac whiŋ si lauŋgaci ti balêkoc,

5 sêtimêtê dau ŋapep, sêsa lêŋ ŋayham ma ŋawasi, sêkôm si gweleŋ andu-ŋga ŋapep eŋ ma ti atac whiŋ, ma sêsôc si lauŋgaci ŋapu. Ŋac bu sêkôm bocdinaŋ, dec oc tôm dom bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêsu Anötö ndê yom susu.

6 Ma êmgilí balêi wakuc bu sênem gôliŋ si lêŋ ŋapep.

7 Am daôm yob nem lêŋ hoŋ bu ti dôhôŋ ŋayham bu balêi sêlic ma sêŋkuc. Gêŋ bocke naŋ am bu êmdôhôŋ têŋ ŋac, naŋ am daôm kôm muŋ, goc ŋac sêlic ma sêŋkuc. Kôm ti ŋandô ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ.

8 Yob nem whamsuŋ bu sôm yom ŋayham eŋ têŋ ndoc am bu êmdôhôŋ ŋac, ma bocdinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêpu am nem yom. Ma bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ kisa am, naŋ oc tôm dom bu sêtap yom daŋ sa bu sêŋgôliŋ pi yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc maya dau.

9 Sôm têŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui si yom hoŋ ŋapu, ma sêsôm yom sac daŋ pi ŋac dom. Sênem akiŋ ŋapep, tu bu si ŋadaui sêlic ŋac ŋayham-ŋga.

10 Ŋac sênem kaŋ si ŋadaui si gêŋ dom, dec ŋadaui oc atac lu-lu dom bu sêkêŋ gêŋ sip ŋac amba bu sêyob. Ŋac bu sêkôm si mêtê hoŋ ŋapep, dec lau daêsam oc tac whiŋ bu sêŋgô yom naŋ tandôhôŋ pi yac neŋ Anötö, naŋ gêm yac si.

Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô

11 Bu Anötö kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga, ma bocdinaŋ iŋ ndê mwasiŋ atu nem lau si-ŋga meŋ sa tiawê.

12 Ma mwasiŋ dau gêm yac sa tu lêŋ dambo nom-ŋga, ma kêdôhôŋ yac bu dapuc dômwêŋ mêtê sac nom-ŋga hoŋ, ma datimêtê dauŋ bu dasa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ.

13 Dasap lêŋ dau dôŋ, ma dahôŋ bêc ŋayham naŋ
dakêŋ bataŋ dambo, naŋ yac
neŋ Anötö tiwaê ma Ŋgac
Nem Yac Si-ŋga Yisu Kilisi,
oc mbu meŋ ti ŋawasi atu.
14 Yisu Kilisi kêŋ dau tu
yac-ŋga, bu nemlhi yac ma
êŋgapwêc yac su yêc sakiŋ
mêtê sac-ŋga, ma bu kôm
yac dati iŋ dau ndê lau
wakuc. Ma iŋ atac whiŋ bu
yac dambo ti lêŋ ŋawasi ma
dakêŋ neŋ ŋalôm sambuc tu
dakôm mêtê ŋayham-ŋga.
15 Taitus, êmdôhôŋ yom
hoŋ dindec têŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga. Êmgilí ŋac ti
ŋaŋga bu sêsôc yom dau
ŋapu, ma lau naŋ sêkôm
giso, naŋ êmatôc ŋac ti
ŋaclai bocdinaŋ. Ma yob
daôm ŋapep bu lau daŋ
sêpu am dom.

3

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ wakuc

1 Whê sa tiyham têŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga, bu mêtê
ŋayham bocdec gic ŋac
ŋawaê. Sêsôc gôliŋwaga ti
lau bata ŋapu, ma daŋga
wambu yom ŋapep. Ma ŋac
sêhê gauc pi mêtê ŋayham e
sêkôm ŋapaŋ.
2 Ŋac sêsôm yom sac-sac
pi lau dom, sêseŋ dau dom,
ma sêkôm mêtê malô têŋ lau
hoŋ. Ma sêmbo ti sêŋgwiniŋ
dau ma sêtoc lau hoŋ sa
ŋapep.
3 Bu kwahic dec yac dasa
neŋ lêŋ tiwakuc. Magoc
muŋ-ŋga, yac dakêŋ whiŋ
su dom, ma dasa lêŋ
gauc mbasi-ŋga. Yac lau
daŋaŋpêc-ŋga, ma mêtê
ŋalôm ŋagalac-ŋga ti mêtê
nom-ŋga kôm yac neŋ gauc
kêŋsôŋ e tam akiŋ mêtê sac
dau tac ŋawaê. Dambo ti
dalic lau ŋatô sac ma tam
lêmuŋ ŋac, ma mêtê atac
tec asidôwai-ŋga gêm yac
hoŋ ahuc.
4 Tigeŋ tiŋambu yac neŋ
Anötö Nem Yac Si-ŋga ndê
lêŋ tawalô ti atac whiŋ yac-
ŋga meŋ tiawê.
5 Iŋ gêm yac si, tu yac
neŋ lêŋ ŋayham daŋ-ŋga
dom, magoc tu iŋ dau ndê
mêtê tawalô yac-ŋga. Iŋ
gêm yac si ŋalêŋ bocdec.
Iŋ kêgwasiŋ yac neŋ mêtê
sac hoŋ su dec yac dati lau
wakuc, ma Ŋalau Dabuŋ wê
yac dasa neŋ lêŋ tiwakuc.
6 Yomandô. Tu Yisu Kilisi
yac neŋ Ŋgac Nem Yac Si-
ŋga, dec Anötö kêmwasiŋ
yac kêlêc ma kêŋ Ŋalau
Dabuŋ dau sip yac neŋ
ŋalôm.
7 Iŋ kôm boc-dinaŋ dec
sam yac bu lau gitêŋ, kêkuc
iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ yac-
ŋga. Ma kwahic dec yac
dawêkaiŋ gameŋ dandöc
taŋli ŋapaŋ-ŋga, naŋ dakêŋ
bataŋ dambo.
8 Yom hoŋ dinaŋ iŋ yom
ŋandô ma ŋayham tu dakêŋ
whiŋ-ŋga.

Aö tac whiŋ bu am puc
aneŋ yom hoŋ dôŋ têŋ
gôlôwac dabuŋ, bu lau hoŋ
naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö, naŋ
sêyob dau ŋapep bu sêkôm

mêtê ŋayham ŋapaŋ. Lêŋ
dinaŋ iŋ lêŋ ŋayham ma oc
êmwasiŋ lau hoŋ.
9 Am ndic ahê lau naŋ
êlêmê sêseŋ dau tu yom
gauc mbasi-ŋga, ma tu yom
pi abaŋi si ŋaê-ŋga. Ma ndic
ahê lau naŋ sêwhê dau kôc
ma sêseŋ dau pi lau Israel-
ŋga si yomsu. Ŋahu bu
ŋac si yom hoŋ dinaŋ ŋandô
mba, ma oc nem lau sa dom.
10 Asa naŋ bu kôm mêtê
whê lau kôc-ŋga, naŋ sôm
iŋ. Iŋ bu kôm tiyham, goc
sôm iŋ tidim lu-ŋga. Ma iŋ
bu sôc ŋapu dom, dec am
ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ
apuc dômwêm iŋ.
11 Am kêyalê su, bu
ŋamalac kaiŋ dinaŋ ndê
lêŋ kêŋsôŋ, ma iŋ kôm sac.
Iŋ kic dau ndê yom tu tap
Anötö ndê matôc sa-ŋga,
ŋahu bu iŋ sap lêŋ naŋ iŋ
kêyalê bu lêŋ so, naŋ dôŋ.

Yom ŋambu-ŋga

12 Malô waŋkiŋ Atemas me
Tikikus têŋ am loc, ma têŋ
ndoc iŋlu si daŋ hôc asê am,
naŋ êmsalê seŋ bu têŋ malac
Nikopolis mweŋ ŋagahô ma
lic aö. Ŋahu bu aö gauc gêm
bu wambo malac dindê têŋ
ndoc uhô-ŋga.
13 Têŋ ndoc Senas, ŋgac
êmatôc yom-ŋga, lu Apolos
bu sêhu nduc Krit siŋ, naŋ
goc kôm gêŋ hoŋ bu êmasaŋ
iŋlu si seŋ gwanaŋ. Ma boc-
dinaŋ iŋlu oc sêpônda gêŋ
daŋ dom.
14 Êmdôhôŋ yac neŋ lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêkôm
gweleŋ ŋayham tu bu sêkôm
kwa dau ma sênem lau naŋ
sêpônda dau, naŋ sa-ŋga.
Ma bocdinaŋ ŋac si sêkêŋ
whiŋ oc nem ŋandô.
15 Lau hoŋ naŋ sêmbo
sêwhiŋ aö, naŋ sêkêŋ si ac-
salô têŋ am. Ma aö wandac
am bu kêŋ aneŋ acsalô têŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ
atac whiŋ yac. Pômdau ndê
mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia têŋ Pilemon Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pilemon dau iŋ ŋgac kêŋ whiŋ Pômdau-ŋga naŋ ndöc malac Kolosi, ma iŋ ŋgac ti lêlôm. Muŋ-ŋga Pilemon gêmlhi ŋgac daŋ ŋaê Onesimus bu ti iŋ ndê ŋgac akiŋ ŋambwa, magoc malô iŋ siŋ Pilemon ma kölhö gi mbo malac daŋ. Tiŋambu Onesimus ŋgô ŋawaê ŋayham naŋ Pol hoc asê e iŋ gêm dau kwi ma kêŋ whiŋ Yisu. Iŋlu sêmbo sêwhiŋ dau e Pol bu êŋkiŋ Onesimus mbu têŋ Pilemon ndi, dec to bapia dindec têŋ iŋ. Lau Romŋga si yomsu daŋ yêc bocdec bu, ŋgac akiŋ bocke naŋ siŋ ndê ŋadau ma kölhö su yêc iŋ, naŋ tôm bu ŋadau ndic iŋ ndu. Tu dinaŋ-ŋga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac ŋayham, ma lic iŋ tôm ŋgac akiŋ dom, magoc tôm asidôwa kêŋ whiŋ-ŋga daŋ. Bu kwahic dec ŋgac dau kêŋ whiŋ Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindec ŋahu sa

1 Aö Pol, naŋ gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-ŋga, alu Timoti yac neŋ asidôwa, ato bapia dindec têŋ Pilemon, alu mba silip ŋayham naŋ kôm Anötö ndê gweleŋ whiŋ alu.

2 Ma yac ato têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbo am nem andu, ma têŋ yac neŋ lhuŋwê Apia, ma têŋ Akipus yac neŋ asidôwa naŋ kôm gweleŋ whiŋ yac tôm Anötö ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham.

3 Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têŋ mac hoŋ.

Pol gêm daŋge Anötö tu Pilemon-ŋga

4 Yêc aneŋ mbec hoŋ ŋalôm, aö gauc gêm am, ma gam daŋge aneŋ Anötö tu am-ŋga.

5 Ŋahu bu aö gaŋgô bu am kêŋ whiŋ Pômdau Yisu ŋaŋga, ma am atac whiŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ.

6 Aö gateŋ mbec bu mwasiŋ ŋayham hoŋ naŋ yac datap sa yêc Kilisi, naŋ oc lhac am nem gauc ŋamata tôm bêc hoŋ. Ma bocdinaŋ am nem kêŋ whiŋ oc nem ŋandô daêsam ma nem lau daêsam sa.

7 O aneŋ asidôwa, ŋawaê pi am nem mêtê atac whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ti gêm ŋac sa-ŋga, dec kôm aö atac ŋayham atu ma puc aö dôŋ.

Pol gêm malô Pilemon ndê ŋalôm tu Onesimus-ŋga

8 Aö bu wandac am tu gêŋ daŋ-ŋga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêŋ dau tu Kilisi ndê ŋaê-ŋga.

9 Magoc tu mêtê atac whiŋ dauŋ-ŋga, dec wasôm ŋambwa têŋ am. Am kêyalê aö su, aö ŋgac andô Pol naŋ

gandöc gapocwalô tu Yisu
Kilisi-ŋga.
10 Aö bu wanem aö neŋ
balê Onesimus awha têŋ am.
Iŋ ŋgô mêtê naŋ aö gahoc
asê yêc gapocwalô, ma kêŋ
whiŋ dec aö gasam iŋ bu aö
atuŋgac.
11 Muŋ-ŋga iŋ gêm akiŋ
am, tigeŋ iŋ hu am siŋ dec
am gêlic iŋ bu ŋgac akiŋ sac.
Magoc kwahic dec iŋ ti ŋgac
akiŋ ŋayham tôm bu oc nem
alu lu-lu sa.
12 Aö tac whiŋ iŋ ŋandô,
magoc kwahic dec waŋkiŋ iŋ
mbu têŋ am loc.
13 Aö gandöc gapocwalô tu
gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga,
ma aö tac whiŋ bu wakôc
Onesimus dôŋ gacgeŋ mbo
whiŋ aö bu nem aö sa. Am
bu lic ŋayham bu hu iŋ siŋ
bu mbo whiŋ aö, dec am oc
nem aö sa ŋandô.
14 Magoc aö gatec bu
wakac am bu hu iŋ siŋ têŋ
aö. Aö atac whiŋ bu am kôm
tu am daôm nem atac whiŋ-
ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec aö oc
wakôc iŋ dôŋ bu mbo whiŋ
aö lec dom, bu aö gaŋgô yom
gatô yêc am su dom.
15 Mboe Anötö gêlic
ŋayham bu Onesimus hu am
siŋ ŋasawa apê, tu bu iŋ tap
seŋ ndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa,
ma bocdinaŋ iŋ oc mbu loc
ma mbo whiŋ am ŋapaŋ eŋ.
16 Ma iŋ oc mbo whiŋ am
gitôm ŋgac akiŋ ŋambwa
dom. Kwahic dec iŋ hôc
gêlêc ŋgac akiŋ, iŋ ti am
nem asidôwa tac whiŋ-ŋga
solop. Aö atac whiŋ iŋ ndu
andô, magoc aö kayalê bu
am oc atac whiŋ iŋ hôc
gêlêc. Ŋahu bu iŋ am nem
ŋgac akiŋ, ma iŋ am nem
asidôwa kêŋ whiŋ Pômdau-
ŋga whiŋ.
17 Bocdinaŋ am bu lic aö
tôm nem asidôwa daŋ, dec
kôc iŋ sa tôm am kôc aö
dauŋ sa.
18 Giso me tôp bocke naŋ
iŋ kôm têŋ am, naŋ hu siŋ
sip aö amaŋ.
19 Aö Pol gato yom dindec
ŋa aö dauŋ amaŋ, ma aö
wasôm têŋ am bu aö oc waô
iŋ ndê tôp têŋ am. Magoc
gauc nem bu am daôm nem
tôp yêc aö bocdinaŋ, ŋahu
bu tu aö-ŋga dec am tap seŋ
mbo tamli-ŋga sa.
20 O aneŋ asidôwa, aö
wandac am bu kôc Ones-
imus sa tu Pômdau Yisu Kil-
isi ndê ŋaê-ŋga, dec oc kôm
aneŋ ŋalôm tigahô.
21 Aö gato bapia dindec
têŋ am, ma gakêŋ whiŋ bu
am oc sôc aneŋ yom ŋapu,
ma kôc Onesimus sa ti atac
whiŋ, hôc gêlêc gêŋ naŋ aö
gandac, naŋ su.

Yom ŋambu-ŋga

22 Ma gêŋ daŋ tiyham.
Aö wandac am bu êmasaŋ
am nem andu ŋalôm daŋ
gwanaŋ, tu aö waloc
wambo-ŋga. Ŋahu bu aö
gakêŋ whiŋ bu Anötö oc ŋgô
mac nem mbec, dec gakêŋ
bataŋ bu wahu gapocwalô
siŋ ma wati ŋacleŋ mac.
23 Epapras naŋ ndöc
gapocwalô whiŋ aö tu Yisu
Kilisi-ŋga, naŋ kêŋ ndê
acsalô têŋ am.

24 Ma Mak lu Aristakus,
ma Demas lu Luk naŋ sêkôm
gweleŋ sêwhiŋ aö, naŋ boc-
dinaŋ.
25 Pômdau Yisu Kilisi ndê
mwasiŋ puc mac hoŋ nem
ŋalôm dôŋ.

Hibru
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ to ndê ŋaê dom, magoc iŋ kêyalê lau Israel-ŋga si lêŋ ti sakiŋ akwa, ma yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ tidôŋ. Lau ŋatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ŋatô gauc gêm bu ŋgac daŋ ŋaê Apolos to, tigeŋ yac taŋyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindec hêganôŋ lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec ŋatô gauc gêm bu sêmbu sêtêŋ si lêŋ akwa sem akiŋ Anötö-ŋga sêndi. Tu dinaŋ-ŋga, ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ bu puc ŋac si sêkêŋ whiŋ Kilisi dôŋ. Iŋ tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hôc gêlêc Anötö ndê aŋela si, ma hôc gêlêc Moses ndê bocdinaŋ. Ma Yisu iŋ ti dabuŋsiga atu pwac wakuc-ŋga, naŋ hôc gêlêc lau Israel-ŋga si lau dabuŋsiga pwac akwa-ŋga su. Ma Yisu ndê sakiŋ pwac wakuc-ŋga dau, hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-ŋga si sakiŋ su bocdinaŋ.

Bapia dindec whê sa bu lêŋ tigeŋ yêc bu lau sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi dau. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ bu êŋgilí lau bu sêsap si sêkêŋ whiŋ Yisu dôŋ ŋaŋga. Iŋ to yom pi lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö têŋ Abraham ndê têm ma meŋ, ma toc ŋac sa ti dôhôŋ ŋayham bu lau têm kwahic dec-ŋga sêŋkuc. Ma iŋ tôc lêŋ ŋayham têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêlhac ŋaŋga têŋ ndoc ŋawapac me kisa tap ŋac sa, ma sêsap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ.

Yisu tôc Anötö ndê ŋawasi asê

1 Muŋ-ŋga Anötö hoc iŋ ndê yom asê têŋ abaŋi Israel-ŋga tidim daêsam ma ŋalêŋ daêsam, ŋa iŋ ndê lau propet.

2 Magoc tiŋambu iŋ kêkiŋ iŋ dau Atuŋgac sip nom meŋ, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têŋ yac. Anötö kêŋ undambê ti nom ma gêŋ hoŋ ŋa Atu dau, ma kêŋ iŋ ti ŋadau bu wêkaiŋ gêŋ hoŋ.

3 Atu dau ndê yom ŋa-ŋaclai yob gêŋ hoŋ, ma ti ŋac si ŋahu sêmbo-ŋga. Iŋ kôc Damba Anötö aŋgô solop, ma dalic Anötö ndê ŋawasi atu yêc iŋ. Iŋ sip nom meŋ ma kêmasaŋ lêŋ bu êŋgwasiŋ yac neŋ mêtê sac ŋ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndöc Anötö ŋaclai ti ŋawasi ŋadau ndê andô-ŋga.

Anötö toc Atu sa hôc gêlêc aŋela su

4 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö toc iŋ ndê Atu sa hôc gêlêc aŋela

hoŋ su, ma ŋaê ti waê naŋ
Anötö kêŋ têŋ iŋ, naŋ hôc
gêlêc aŋela hoŋ si su bocd-
inaŋ.
5 Gauc nem yom naŋ
Anötö gic bata pi kiŋ naŋ oc
wêkaiŋ Dawid ndê pôŋ kiŋ-
ŋga, naŋ sêto yêc bocdec
bu:
Acsalô lec am ti aö neŋ
atuŋgac solop, ma aö
gati am Damam. *[BW 2:7]*
Ma sêto yom kaiŋ tigeŋ pi
iŋ bocdec bu:
Aö wati iŋ Damba, ma iŋ
oc ti aö Atuŋgac. *[2 Sam 7:14]*
Yom lu dinaŋ gic waê
Anötö Atu solop, magoc
Anötö sôm yom kaiŋ dinaŋ
pi aŋela daŋ dom.
6 Ma têŋ ndoc Anötö kêkiŋ
Atu mbêc dau sip nom meŋ,
naŋ iŋ sôm yom pi iŋ tôm
sêto yêc bocdec bu:
Anötö ndê aŋela hoŋ
sêpôŋ haduc têŋ iŋ
ma sêtoc iŋ sa sêndic
ŋawaê. *[Diut 32:43 LXX]**
7 Aŋela dau sem akiŋ
Anötö, tôm yom naŋ iŋ sôm
pi ŋac bocdec bu:
Iŋ kêkiŋ iŋ ndê aŋela bu
sênem akiŋ iŋ gitôm
mbu ma gitôm ya
ŋawahô. *[BW 104:4]*
8 Magoc iŋ toc iŋ Atuŋgac
sa kêlêc, ma sôm yom pi iŋ
bocdec bu:
O Anötö, am nem gôliŋ oc
yêc titêm-titêm, ma am
oc nem gôliŋ am nem
lau ti lêŋ gitêŋ eŋ.
9 Am tac whiŋ lêŋ gitêŋ ma
tec lêŋ sac, ma tu dinaŋ-
ŋga dec Anötö, am nem
Anötö, toc am sa hôc
gêlêc nem asidôwai hoŋ
su, ma kêŋ atac ŋayham
kêsalê am ahuc, gitôm
iŋ kêc ndip kwi pi am e
gêm am ahuc. *[BW 45:6-7]*
10 Ma sêto yom daŋ tiyham
pi Atuŋgac, naŋ yêc bocdec
bu:
O Pômdau, têŋ têm
ŋamata-ŋga andô, am
kêmasaŋ nom ti gêŋ
hoŋ, ma undambê iŋ am
amam ŋa-gweleŋ.
11 Nom ti undambê oc
sêniŋga, magoc am oc mbo.
Gameŋ lu dinaŋ oc sêtisac
gitôm ŋakwê akwa.
12 Am oc kôc undambê ti
nom su, tôm ŋamalac daŋ
kôc ndê ŋakwê akwa su ma
kêlhuŋ sa. Tigeŋ am oc nem
daôm kwi dom, ma am nem
têm mbo-ŋga oc pacndê dom
bocdinaŋ. *[BW 102:25-27]*
13 Ma yom daŋ tiyham
Anötö sôm gic waê iŋ
Atuŋgac bocdec bu:
Am ndöc aö amaŋ andô-
ŋga e nditôm aö wakêŋ
nem ŋacyo sêsôc am
gahim ŋapu. *[BW 110:1]*

* **1:6** Yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ sêto ŋa Yom Hibru, ma tiŋambu lau Israel-ŋga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenslesen dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whiŋ ŋabatiŋ daŋ ŋanamba, naŋ tôc asê bu yom dau meŋ akêŋ Septuagint. Têm ŋatô yom naŋ yêc Septuagint ma yom naŋ yêc Hibru Baibel sêso dau.

Iŋ sôm yom kaiŋ bocdinaŋ pi aŋela si daŋ dom. Mba!
14 Anötö ndê aŋela ŋac ŋalau naŋ sem akiŋ iŋ, ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sênem akiŋ lau naŋ sêwêkaiŋ mwasiŋ sêndöc tali-ŋga.

2

Dayob dauŋ bu daso mwasiŋ dandöc taŋli-ŋga dom

1 Tu dinaŋ-ŋga dec yom naŋ Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac daŋgô ŋawaê su, naŋ dakôc tidôŋ lhac neŋ gauc ŋapaŋ, bu daso Anötö ndê mwasiŋ dom.
2 Gauc nem abaŋi Israel-ŋga naŋ aŋela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têŋ ŋac. Yom dau iŋ yom ŋambwa dom. Bu ŋac si asa naŋ kêgilì yomsu dau ŋadaŋ, me daŋgapêc têŋ Anötö, naŋ tap ŋagêyô sa tu gêŋ dinaŋ-ŋga.
3 Bocdinaŋ yac lau têm kwahic dec-ŋga bu dapuc dômwêŋ Anötö ndê mwasiŋ atu naŋ kôm tu nem yac si-ŋga, dec ŋalêŋ mba bu dalhö su yêc iŋ ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiŋ dau su, ma lau naŋ sêŋgô sa iŋ whasuŋ solop, naŋ sic dulu têŋ yac ma sêpuc dôŋ bu yomandô.
4 Ma Anötö dau puc yom dau dôŋ bocdec bu. Iŋ kêŋ ŋaclai têŋ lau naŋ sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu tidau-tidau, ma iŋ puc ŋac dôŋ ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ tidau-tidau, naŋ gic sam têŋ ŋac tôm iŋ ndê atac whiŋ.

Yisu meŋ ti ŋamalac bu kôm Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga ŋandô sa

5 Yom pi têm wakuc, naŋ yac asôm asê su. Ma têŋ ndoc dau meŋ sa, naŋ goc aŋela daŋ oc sênem gôliŋ dom.
6 Magoc gauc nem yom naŋ ŋamalac daŋ sôm têŋ Anötö, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Yac ŋamalac yac sake dec am gauc gêm yac ŋapaŋ?
Ma tu sake-ŋga am yob Adam ndê wakuc yac?
7 Ŋawasi ti waê naŋ am kêŋ têŋ yac, naŋ kêpiŋ bu tap aŋela dau si sa.
8 Ma am kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc yac ŋapu. *[BW 8:4-6]*

Yom naŋ sôm bu Anötö kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc yac ŋamalac ŋapu, naŋ hêganôŋ gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ. Tigeŋ kwahic dec dalic gitôm gêŋ hoŋ sêsôc yac ŋapu su dom.
9 Magoc yac dalic Yisu, naŋ Anötö kêkiŋ sip nom meŋ, dec hu ndê waê naŋ hôc gêlêc aŋela si su, naŋ siŋ, ma meŋ ti ŋamalac. Ma iŋ mbac ndu tu lau hoŋ si sac-ŋga, kêkuc Anötö ndê lêŋ êmwasiŋ lau-ŋga, dec Anötö uŋ iŋ sa tiyham, ma kêŋ waê ti ŋawasi atu têŋ iŋ.
10 Bu Anötö tac whiŋ bu êmasaŋ lêŋ bu lau daêsam sêti iŋ atuŋgaci ti atuwêi,

ma sêtap iŋ ndê ŋawasi sa. Ma lêŋ dau ŋandô sa bocdec bu, Yisu ti ŋamalac ma hôc ŋandê atu e mbac ndu. Ma ŋalêŋ dinaŋ Anötö gêlic iŋ gitôm solop bu ti ŋadau nem lau si-ŋga. Anötö kêmasaŋ gêŋ hoŋ, ma gêŋ hoŋ sêmbo tu iŋ-ŋga, ma bocdinaŋ lêŋ kaiŋ dinaŋ gic iŋ ŋawaê solop.

11 Yisu kêkuc lêŋ dinaŋ bu kôm lau sêti dabuŋ, ma lau naŋ sêti dabuŋ kwahic dec sêsam Anötö bu ŋac si Damba sêwhiŋ iŋ. Tu dinaŋ-ŋga Yisu maya dau dom bu sam ŋac bu iŋ ndê asii ti lhuwêi.

12 Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Aö oc wahoc am nem waêm asê têŋ aö neŋ asidôwai ti lhuŋwêi,
ma wanem wê wampiŋ am-ŋga yêc gôlôwac dabuŋ aŋgô-ŋga. *[BW 22:22]*

13 Ma yom daŋ tiyham sôm:

Aö oc wakêŋ whiŋ Anötö. *[Ais 8:17]*

Ma daŋ tiyham yêc bocdec bu:

Alic aö dec galhac gawhiŋ balêkoc naŋ Anötö kêŋ têŋ aö. *[Ais 8:18]*

14 Balêkoc naŋ Yisu sôm yom dinaŋ hêganôŋ ŋac, naŋ ŋamalac ti dac ma ŋamsôm. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ ti ŋamalac gitôm ŋac, ma mbac ndu gitôm ŋamalac. Ma iŋ ndê mbac ndu ma tisa akêŋ lau batê-ŋga ŋa-ŋahu andô, naŋ bu ku Sadaŋ, naŋ ti ŋaclai dambac ndu-ŋga ŋadau, naŋ dulu.

15 Ma lau naŋ sêtöc dambac ndu e gêŋ dau kôm ŋac sêmbo sêtôm lau naŋ sêndöc gapocwalô ŋapaŋ, naŋ Yisu ndê gweleŋ dinaŋ kêgapwêc ŋac su.

16 Gêŋ dau tôc dau yêc awê bu iŋ kôm tu bu nem aŋela sa-ŋga dom, magoc iŋ kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa.

17 Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu Yisu nem iŋ ndê asii ti lhuwêi nom-ŋga sa ŋapep, ma nem akiŋ ŋac yêc Anötö aŋgô-ŋga gitôm dabuŋsiga ŋayham naŋ tôm bu tawalô ŋac, ma tôm bu êmasaŋ lêŋ bu Anötö suc ŋac si sac kwi-ŋga. Ma ŋalêŋ dau bocdec, têŋ ndoc iŋ mbo nom, naŋ iŋ ti ŋamalac ma mbo gitôm ŋac, ma kêsahê gêŋ hoŋ gitôm ŋac sêŋsahê.

18 Bu iŋ dau kêsahê ŋawapac lêtôm-ŋga su, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ gitôm bu nem yac lau nom-ŋga sa têŋ ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hôc gêlêc Moses ndê su

1 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai dabuŋ, naŋ datap Anötö ndê galem undambê-ŋga sa dawhiŋ dauŋ, akôc gauc pi Yisu. Iŋ têŋ yac meŋ gitôm aposel gêm Anötö aŋgô, ma ti yac neŋ †dabuŋsiga atu naŋ kalhac Anötö aŋgô-ŋga tu yac-ŋga, tôm yom naŋ yac dakêŋ whiŋ ti dahoc asê. Kwahic dec aö bu wasôm têŋ

mac bu akêŋ iŋ lhac nem
gauc ŋamata.
2 Anötö kêyaliŋ Yisu sa ma
iŋ gêm ndê gweleŋ ŋapep e
gic dabiŋ, tôm Moses gêm
iŋ ndê gweleŋ ma gêm akiŋ
Anötö ndê lau Israel-ŋga
ŋapep eŋ.
3 Magoc Anötö po Yisu
ndê waê sa hôc gêlêc Moses
ndê su, ma tu dinaŋ-ŋga
dec akêŋ Yisu lhac nem
gauc ŋamata. Ŋalêŋ tigeŋ,
yac datoc ŋamalac naŋ kwê
andu, naŋ sa hôc gêlêc andu
naŋ iŋ kwê, naŋ su.
4 Bu andu daŋ dau kwê
dau dom, ŋamalac kwê-ŋga
mbo. Magoc gêŋ hoŋ ŋahu,
naŋ Anötö dau.
5 Moses kôm iŋ ndê gweleŋ
hoŋ ŋapep mbo Anötö ndê
lau Israel-ŋga ŋalôm, ma
hoc yom asê gwanaŋ pi gêŋ
naŋ tiŋambu Anötö oc tôc
tiawê. Iŋ kôm gweleŋ dau
gitôm Anötö ndê ŋgac akiŋ
ŋambwa.
6 Magoc Kilisi iŋ Anötö
ndê Atuŋgac solop, ma kôm
ndê gweleŋ ŋapep ma yob
Anötö ndê lau gitôm ŋac si
ŋagôlôŋ. Ma yac bu dasap
neŋ dakêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga
ti neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ, ma
mayaŋ dauŋ dom pi mwasiŋ
naŋ taŋkwê bu datap sa tu
Yisu-ŋga, dec yac oc dati
Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neŋ dakêŋ whiŋ dôŋ-ŋga

7 Tu dinaŋ-ŋga dec akôc
gauc ŋapep pi yom naŋ
Ŋalau Dabuŋ sôm, naŋ sêto
yêc bocdec bu:
Acsalô lec mac bu aŋgô
Anötö awha,
8 naŋ ayob bu asôŋ
daŋamsuŋ ahuc têŋ iŋ dom,
tôm lau Israel-ŋga sêkôm
têŋ ndoc sêtap lêtôm sa, ma
sêli dau sa têŋ iŋ yêc gameŋ
sawa.
9 Yêc dinaŋ mac apami
sêlic gêŋ dalô naŋ aö gakôm
têŋ ŋac gitôm yala 40, tigeŋ
sêtec aö ma sêŋsahê aö
ŋapaŋ ŋa ŋac si mêtê sac.
10 Tu dinaŋ-ŋga dec aö
atac ŋandê têŋ lau têm
dinaŋ-ŋga, ma gasôm
têŋ dauŋ, “Ŋac si ŋalôm
ŋadandi ŋapaŋ, ma
sêsap aö dôŋ dom. Ma
sêsa aneŋ lêŋ dom.”
11 Ma tu aneŋ atac ŋandê-
ŋga dec kamatiŋ yom
tidôŋ bocdec bu, “Ŋac
oc sêtap têm naŋ aö kay-
aliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-
ŋga, naŋ sa dom.” *[BW 95:7b-11]*
12 Bocdinaŋ aneŋ
asidôwai, mac tigeŋ-tigeŋ
ayob daôm bu mêtê sac
êŋgalôm nem ŋalôm e akêŋ
whiŋ gwalec, ma akac daôm
su yêc Anötö Tali Ŋadau
dom.
13 Aŋgilí nem asidôwai
hoŋ bu sêsap lêŋ gitêŋ dôŋ
ma sêyob dau têŋ mêtê sac,
bu kôm ŋac si daŋ ndê
ŋalôm ŋadandi sa e iŋ hu
Anötö ti ndê lêŋ siŋ dom.
Akôm bocdinaŋ tôm bêc
hoŋ, bu Anötö kêŋ ŋasawa
têŋ yac bu dasôc iŋ ndê yom
ŋapu têŋ têm kwahic dec-
ŋga.
14 Bu têŋ têm yac dakêŋ

whiŋ tiwakuc, naŋ dalhac ŋaŋga ma taŋkwê Yisu ti dakêŋ whiŋ iŋ ti neŋ ŋalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinaŋ dom e dahu nom dindec siŋ, dec oc tôm dom bu dawêkaiŋ Anötö ndê mwasiŋ atu, naŋ gic lau naŋ sêti Kilisi ndê, naŋ ŋawaê.

15 Gauc nem yom naŋ Anötö sôm bocdec bu:

> Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awha, naŋ ayob bu asôŋ daŋamsuŋ ahuc têŋ iŋ dom, tôm lau Israel-ŋga sêkôm têŋ ndoc sêli dau sa têŋ iŋ. *[BW 95:7b-8]*

16 Aŋgô su naŋ! Lau naŋ sêŋgô Anötö awha magoc sêli dau sa têŋ iŋ, ŋac asa? Ŋac lau naŋ Moses wê ŋac sêsa akêŋ gameŋ Isip-ŋga sêmeŋ.

17 Ma lau naŋ Anötö tac ŋandê têŋ ŋac gitôm yala 40, ŋac asa? Ŋac lau naŋ sêkôm sac ŋapaŋ, ma sêmbac ndu sêyêc gameŋ sawa.

18 Ma lau bocke dec Anötö kêmatiŋ yom tidôŋ pi ŋac, ma sôm bu ŋac oc sêtap têm naŋ iŋ kêyaliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom? Iŋ sôm yom dinaŋ hêganôŋ lau naŋ daŋgapêc têŋ iŋ.

19 Yom dau tôc tiawê têŋ yac bu ŋac sêtôm dom bu sêtap iŋ ndê têm sêŋwhaŋ dau-ŋga sa, ŋahu bu ŋac sêkêŋ whiŋ dom.

4

Anötö oc kêŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋwhaŋ dau

1 Yom naŋ Anötö gic bata pi têm tu iŋ ndê lau sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ gacgeŋ yêc. Tu dinaŋ-ŋga dayob dauŋ ŋapep bu Anötö lic yac hoŋ datôm bu datap mwasiŋ dau sa, ma yac neŋ daŋ so gêŋ dau dom.

2 Bu ŋawaê ŋayham pi gêŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ yac daŋgô su, gitôm abaŋi Israel-ŋga sêŋgô yom naŋ iŋ gic bata têŋ ŋac. Ŋac sêŋgô, magoc sêkêŋ whiŋ dom, ma bocdinaŋ yom dau gêm ŋac sa dom.

3 Bu yac lau naŋ dakêŋ whiŋ, naŋ datôm bu datap Anötö ndê mwasiŋ taŋwhaŋ dauŋ-ŋga sa, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêso, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Tu aneŋ atac ŋandê-ŋga dec kamatiŋ yom tidôŋ bocdec bu, “Ŋac oc sêtap têm naŋ aö kayaliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom.” *[BW 95:11]*

Têm dau Anötö kêmatiŋ tidôŋ têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom, ma gic dabiŋ gêŋ hoŋ.

4 Bu yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sêto yom daŋ pi bêc ti-7-ŋga bocdec bu:

> Têŋ bêc ti-7-ŋga Anötö ndê gweleŋ hoŋ pacndê, ma iŋ kêwhaŋ dau. *[Gen 2:2]*

5 Ma iŋ sôm yom pi lau daŋgapêc, tôm yom naŋ

gato yêc ŋahô-ŋga su, naŋ
yêc bocdec bu:
Ŋac oc sêtap têm naŋ aö
kayaliŋ sa tu sêŋwhaŋ
dau-ŋga, naŋ sa dom.
[BW 95:11]

6 Bocdinaŋ Anötö ndê
mwasiŋ taŋwhaŋ dauŋ-ŋga
gacgeŋ yêc tu bu lau têm
kwahic dec-ŋga sêtap sa-
ŋga. Anötö gic bata mwasiŋ
dau têŋ abaŋi Israel-ŋga, ma
sêŋgô ŋawaê ŋayham pi gêŋ
dau, magoc sêtap sa dom,
ŋahu bu ŋac daŋgapêc têŋ
iŋ.

7 Ma tiŋambu yala daêsam
giŋga su, goc Anötö sôm ndê
yom sa Kiŋ Dawid whasuŋ,
tôm gato su bocdec bu:
Acsalô lec mac bu aŋgô
Anötö awha, naŋ ayob
bu asôŋ daŋamsuŋ ahuc
têŋ iŋ dom. *[BW
95:7b-8]*

Gêŋ dau tôc asê bu Anötö
kêmatiŋ têm wakuc bu lau
sêŋgô iŋ awha ma sêsôc
ŋapu, dec sêtap iŋ ndê
mwasiŋ sêŋwhaŋ dau-ŋga
sa. Ma têm dau, iŋ bêc dau
dindec.

8 Yom hoŋ dinaŋ hêganôŋ
têm naŋ Josua wê abaŋi
Israel-ŋga sêsôc gameŋ
Kanan-ŋga si dom. Bu
bocdinaŋ, dec Anötö oc sôm
yom tiŋambu, pi têm daŋ
tiyham tu dakêŋ daŋaŋ iŋ
ndê awha-ŋga lec dom.

9 Tu dinaŋ-ŋga taŋyalê
bu Anötö ndê lau si têm
sêŋwhaŋ dau-ŋga gacgeŋ
yêc, tôm bêc ti-7-ŋga naŋ
Anötö dau kêwhaŋ dau. Ma
yac lau têm kwahic dec-ŋga
datôm bu datap têm dau sa.

10 Bu asa naŋ tap Anötö
ndê mwasiŋ êŋwhaŋ dauŋ-
ŋga sa, naŋ kêwhaŋ dau yêc
iŋ dau ndê gweleŋ,* tôm
Anötö dau kêwhaŋ dau têŋ
ndoc iŋ ndê gweleŋ kêŋ un-
dambê ti nom-ŋga pacndê.

11 Tu dinaŋ-ŋga dec
taŋsahê ŋaŋga bu datap
mwasiŋ dinaŋ sa, ma dayob
dauŋ ŋapep bu yac neŋ daŋ
daŋgapêc têŋ Anötö ndê
yom, ma peŋ tôm abaŋi
Israel-ŋga dom.

12 Yac datôm dom bu
taŋsau Anötö. Bu iŋ ndê
yom iŋ gitôm gêŋ tali, ma
kôm gweleŋ ti ŋaclai mbo.
Yom dau iŋ ŋamata hôc
gêlêc bieŋ ŋamata daŋga lu-
lu su, naŋ gitôm bu kuŋ yac
ma sê yac neŋ ŋalôm ŋagêŋ
hoŋ kic-kic. Ma ŋalêŋ tigeŋ
Anötö ndê yom gitôm bu
êŋsahê yac neŋ gauc ti gêŋ
hoŋ naŋ yêc yac neŋ ŋalôm
ma kôm gweleŋ pi yac neŋ
gatuŋ.

13 Gêŋ nom-ŋga me un-
dambê-ŋga daŋ oc tôm bu
siŋ dau têŋ Anötö dom.
Kwahic dec iŋ gêlic gêŋ hoŋ
yêc awê eŋ, ma têŋ têm

* **4:10** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêmbac ndu ma sêŋwhaŋ dau yêc gweleŋ nom-ŋga lec dom. Iŋ hêganôŋ lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa, ma sêŋyalê bu iŋ gêlic ŋac tôm lau gitêŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Bocdinaŋ sêŋwhaŋ dau yêc gweleŋ naŋ ŋac dau sêkôm muŋ-ŋga, naŋ sêŋsahê bu sêti lau gitêŋ ŋa ŋac dau si licwalô, ma ŋa lêŋ yomsu-ŋga.

ŋambu-ŋga yac tigeŋ-tigeŋ
oc dalhac iŋ aŋgô-ŋga bu
dawhê gêŋ hoŋ naŋ dakôm,
naŋ sa têŋ iŋ.

Yisu ti yac neŋ dabuŋsiga atu

14 Yac neŋ dabuŋsiga atu
mbo, naŋ Yisu, Anötö Atu
dau. Iŋ pi undambê gi su
ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga.
Bocdinaŋ iŋ ŋayham bu yac
gauc nem iŋ ŋapaŋ tu bu
puc yac dôŋ ma dasap yom
ŋandô naŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga sêhoc asê pi Kilisi, naŋ
dôŋ ŋaŋga.
15 Bu yac neŋ dabuŋsiga
dau kêsahê lêtôm ti saê hoŋ
tôm yac taŋsahê, magoc iŋ
kôm sac daŋ dom. Bocdinaŋ
dec iŋ gitôm andô bu tawalô
yac ma nem yac sa.
16 Tu dinaŋ-ŋga datiga-
suc yac neŋ mwasiŋ ŋadau
Anötö ti neŋ atac pa su, tu bu
datap iŋ ndê tawalô sa-ŋga,
ma tu datap iŋ ndê mwasiŋ
sa bu puc yac dôŋ têŋ têm
bocke naŋ lêtôm me saê tap
yac sa.

5

Yom pi dabuŋsiga nom-ŋga

1 Lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ
lau sa sêti si dabuŋsiga atu-
tu bu sênem akiŋ Anötö
sênem ŋac aŋgô, ma bu
sêkêŋ da tidau-tidau ma da
ya ô lau si sac ŋagêyô-
ŋga. Ma ŋgac bocke naŋ
sêŋyaliŋ iŋ sa ti dabuŋsiga
atu, naŋ ŋamalac gitôm iŋ
ndê asidôwai Israel-ŋga.
2 Iŋ ndê gauc ti licwalô
gitôm ŋac si, ma bocdinaŋ iŋ
gitôm bu tawalô ti kôm mêtê
malô têŋ lau gauc pôc ma
lau naŋ sêŋkuc Anötö ndê
lêŋ ŋapep dom.
3 Ma tu iŋ gitôm iŋ ndê
asidôwai nom-ŋga, dec iŋ
gic waê bu kêŋ da ya ô dau
ndê sac ŋagêyô, ma tu lau si-
ŋga bocdinaŋ.
4 Gweleŋ dabuŋsiga-ŋga
iŋ gweleŋ tiwaê, ma oc tôm
dom bu ŋamalac daŋ kôc
gweleŋ dau sa tôm iŋ dau
ndê atac whiŋ. Anötö bu
êŋyaliŋ iŋ sa tôm iŋ kêgalêm
ti kêyaliŋ Aron sa, dec oc
tôm bu iŋ ti dabuŋsiga atu.

Kilisi ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga

5 Ŋalêŋ tigeŋ Kilisi po dau
sa bu ti dabuŋsiga atu dom.
Magoc Anötö dau kêyaliŋ iŋ
sa, ma sôm yom têŋ iŋ, tôm
sêto yêc bocdec bu:

> Acsalô lec am ti aö neŋ
> atuŋgac solop, ma aö
> gati am Damam. *[BW
> 2:7]*

6 Ma Anötö ndê yom daŋ
tiyham naŋ sôm têŋ Kilisi
bocdec bu:

> Am dabuŋsiga mbo
> ŋapaŋ-ŋga, naŋ
> kêkuc dabuŋsiga atu
> Melkisedek.* *[BW 110:4]*

* **5:6** Aron ti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga hoŋ sêsa akêŋ Liwai ndê toŋ, magoc Yisu sa akêŋ Juda ndê toŋ kêkuc iŋ apaŋgac Kiŋ Dawid. Melkisedek bocdinaŋ iŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom. Iŋ Kiŋ Salem-ŋga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam iŋ bu Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê dabuŋsiga. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋgac naŋ to Hibru sam Yisu bu dabuŋsiga kêkuc Melkisedek.

7 Têŋ ndoc Yisu meŋ mbo
nom tôm ŋamalac, naŋ iŋ
teŋ mbec daêsam ti tasulu,
ma mbwêc awha atu têŋ
Anötö, naŋ ndê ŋaclai yêc
tôm bu êŋgaho iŋ su yêc
ŋandê dambac ndu-ŋga. Ma
tu iŋ toc Anötö sa ma sôc iŋ
ndê yom hoŋ ŋapu-ŋga, dec
Anötö kôc iŋ ndê mbec sa.
8 Yisu iŋ Anötö ndê Atu
yomandô, tigeŋ iŋ meŋ ti
ŋamalac, ma ŋandê naŋ iŋ
hôc dec kêdôhôŋ iŋ pi lêŋ
daŋaŋ wambu Anötö-ŋga.
9 Lêŋ dinaŋ gic dabiŋ iŋ
bu ti lau naŋ daŋga wambu
iŋ, naŋ si ŋahu sêtap Anötö
ndê mwasiŋ nem ŋac si, ti
sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa.
10 Ma bocdinaŋ dec Anötö
kêyaliŋ iŋ sa ti lau si
dabuŋsiga atu, naŋ kêkuc
Melkisedek.

*Dayob dauŋ bu dakêŋ
whiŋ tôm balêkoc dedec
ŋapaŋ dom*

11 Yom daêsam yêc tu yac
asôm pi Melkisedek lu Kilisi-
ŋga, magoc yac alic bu mac
nem daŋamsuŋ kwa ŋaŋga,
ma oc tôm dom bu mac
aŋyalê yom dau ŋapep.
12 Bu mac akêŋ whiŋ
ŋasawa baliŋ su, ma oc
tôm bu mac andôhôŋ yom
ŋandô pi Kilisi têŋ lau ŋatô.
Magoc mbasi. Mac nem gauc
sa dom pi Anötö ndê yom
naŋ sêndôhôŋ têŋ lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga wakuc, ma tu
dinaŋ-ŋga mac apônda lau
bu sêndôhôŋ mac tiyham.
Mac atôm balêkoc dedec
naŋ sênôm su ŋapaŋ, ma
sêtôm dom bu sêneŋ gö me
bockoc.
13 Ma lau naŋ sêtôm
balêkoc dedec naŋ sênôm su
ŋambwa, naŋ sêtôm dom bu
sêŋyalê mêtê bocke iŋ mêtê
gitêŋ me mêtê sac.
14 Magoc lau naŋ sêsap
Anötö ndê yom dôŋ ma
sêndôhôŋ ŋapaŋ, naŋ sêtôm
bu sêŋyalê ŋayham ma
sac, ma sêtôm lau atu-tu
naŋ sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga
ŋaŋga.

6

1-2 Gauc nem yom pi Kil-
isi naŋ tandôhôŋ têŋ lau
naŋ sêkêŋ whiŋ tiwakuc.
Tandôhôŋ ŋac bu sênem
si ŋalôm kwi, ma sêhu
mêtê sac naŋ gic waê bu
sêniŋga, naŋ siŋ, ma sêkêŋ
whiŋ Anötö. Tandôhôŋ
ŋac pi busaŋgu ma pi mêtê
dakêŋ amaŋ sac lau-ŋga,
yom datisa akêŋ lau batê-
ŋga, ma yom pi Anötö ndê
bêc êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ
oc kic ŋac si yom pi gameŋ
bocke bu sêndöc ŋapaŋ-
ŋga. Magoc yom hoŋ di-
naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
wakuc ŋawaê, ma aö tac
whiŋ bu dasôm yom kaiŋ
dinaŋ ŋapaŋ dom. Aö tac
whiŋ bu dalom yom naŋ gic
lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga
ŋawaê.
3 Ma Anötö bu lic ŋayham,
dec yac oc dakôm bocdinaŋ.

*Puc dahu neŋ dakêŋ whiŋ
siŋ dom-ŋga*

4 Ŋamalac naŋ bu kêŋ
whiŋ Yisu, magoc tiŋambu

puc dômbwê iŋ, naŋ dec oc
ŋalêŋ ŋawapac bu danem
iŋ kwi tiyham. Yomandô.
Asa naŋ kêyalê Kilisi ndê
ŋawaê ŋayham tidôŋ su, ma
tap mwasiŋ undambê-ŋga
sa, ma kôc Ŋalau Dabuŋ su,
5 ma ŋgô Anötö ndê yom
ma kêsahê bu yom ŋayham,
ma gêlic Anötö ndê ŋaclai
atu naŋ iŋ oc tôc tiawê têŋ
têm ŋambu-ŋga,
6 magoc tiŋambu tec
gêŋ hoŋ dinaŋ ma hu
ndê kêŋ whiŋ siŋ, dec oc
ŋalêŋ ŋawapac bu danem
iŋ kwi tiyham. Bu iŋ
kêsahê mwasiŋ hoŋ dinaŋ
su, magoc tiŋambu puc
dômbwê, naŋ tôm iŋ dau
bu ndic Anötö ndê Atu pi a
gicso tidim tilu-ŋga, ma su
iŋ susu yêc lau hoŋ aŋgô-
ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec
iŋ gic waê bu niŋga.

7 Ŋamalac naŋ kêsahê
Anötö ndê mwasiŋ tidau-
tidau, ma sa ndê lêŋ kêkuc
Anötö ndê atac whiŋ, naŋ
gitôm ôm naŋ u gic sip
ŋapaŋ e gêm ŋandô ŋayham
tu ŋadau-ŋga. Anötö oc
nem mbec ŋamalac kaiŋ di-
naŋ.
8 Ma ôm naŋ u gic sip
ŋapaŋ, magoc kwaŋ ŋakwa-
ŋakwa ŋambwa hôc ahuc,
naŋ ôm ŋadau oc lic bu nom
sac, ma pucbo iŋ bu tisac, ma
kêŋ ya neŋ su.

9 O yac mba lau atac whiŋ-
ŋga, yac asôm yom dinaŋ
bu akêŋ puc mac, magoc yac
akêŋ whiŋ bu mac oc asa
nem lêŋ ŋapep, ma akôm
mêtê naŋ gic lau naŋ sêtap
Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa su, naŋ ŋawaê.
10 Bu Anötö kôm mêtê
gitêŋ eŋ, ma gweleŋ naŋ
mac akôm ŋapaŋ am iŋ
aŋgô, tu bu anem akiŋ lau
dabuŋ, ma atôc nem atac
whiŋ ŋac-ŋga asê, naŋ iŋ oc
tôm dom bu êŋlhiŋ siŋ.
11 Yac atac whiŋ bu mac
lau tigeŋ-tigeŋ asap nem lêŋ
ŋayham dinaŋ dôŋ ŋapaŋ.
Akôm bocdinaŋ e mac nem
têm ambo nom-ŋga pacndê,
dec mac oc atap mwasiŋ atu
naŋ mac akêŋ batam ambo,
naŋ sa.
12 Yac atec bu mac lic
ŋakam sa e mac nem akêŋ
whiŋ ŋandô mba. Akôc gauc
pi lau naŋ sêlhac ti atac lu-
lu dom, ma sêsap si sêkêŋ
whiŋ dôŋ e sêtap mwasiŋ
atu naŋ Anötö gic bata têŋ
ŋac, naŋ sa. Aŋkuc lau kaiŋ
dinaŋ si lêŋ, bu iŋ dôhôŋ
ŋayham.

Yom naŋ Anötö gic bata,
naŋ tidôŋ su

13 Gauc nem yom naŋ
Anötö gic bata têŋ Abraham.
Anötö puc yom dau dôŋ ŋa
iŋ dau ndê ŋaê, ŋahu bu ŋaê
daŋ naŋ hôc gêlêc iŋ ndê
ŋaê su, naŋ yêc dom. Iŋ gic
bata yom têŋ Abraham, tôm
sêto yêc bocdec bu:
14 Yomandô aö wanem
mbec am, ma wakôm
am nem wakuc
sêŋsôwec sêti daêsam
ŋandô. *[Gen 22:17]*
15 Ma tiŋambu Abraham
kalhac ti atac lu-lu dom, ma

hôŋ yom dau ŋa-ŋandô e iŋ
tap sa.
16 Mac aŋyalê lau nom-
ŋga si lêŋ sêmatiŋ yom
tidôŋ-ŋga. Ŋac oc sêta
ŋamalac naŋ ndê ŋaclai hôc
gêlêc ŋac dau si su, naŋ ndê
ŋaê asê tu bu sêpuc si yom
dôŋ-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ
oc tôm dom bu ŋamalac daŋ
sêô ŋac si yom me sêseŋ su.
17 Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö
puc yom naŋ iŋ gic bata
têŋ Abraham, naŋ dôŋ ŋa iŋ
dau ndê ŋaê. Ŋahu bu iŋ
bu tôc asê têŋ yac lau naŋ
dawêkaiŋ yom naŋ iŋ gic
bata têŋ Abraham, naŋ ŋa-
ŋandô, bu iŋ gitôm dom bu
kac ndê awha kwi-kwi pi lêŋ
naŋ iŋ gic bata tu êmwasiŋ
yac-ŋga.
18 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö gic
bata yom, ma puc yom dau
dôŋ. Iŋ gitôm dom bu seŋ
gêŋ lu dinaŋ su, me êŋsau
yac. Ma bocdinaŋ yom dau
gitôm bu puc yac lau naŋ
datêŋ Anötö ta, ma taŋkwê
iŋ bu nem yac sa, naŋ dôŋ.
Dalhac ŋaŋga, ma dahôŋ
ŋandô ŋayham naŋ dakêŋ
bataŋ dambo, naŋ ti atac pa
su.
19-20 Ŋandô ŋayham naŋ
dakêŋ bataŋ dambo, naŋ
ŋahu Yisu Kilisi. Ma yac
neŋ dakêŋ bataŋ iŋ gitôm
aŋga ŋadehe naŋ ndöc teŋ,
ma teŋ yac dôŋ dalhac
teŋ. Ma po aŋga-ŋga sô
yac dôŋ tam damiŋ Yisu.
Ma tôm lau Israel-ŋga si
dabuŋsiga ŋamata-ŋga sip
po baliŋ ŋambu-ŋga yêc
Anötö ndê lôm dabuŋ bu
sôc Ŋalôm Dabuŋ Andô ndi,
dec Yisu muŋ yac pi un-
dambê gi su, ma kalhac
Anötö aŋgô-ŋga gitôm yac
neŋ dabuŋsiga atu. Bu iŋ
ti yac neŋ dabuŋsiga naŋ
kêkuc Melkisedek, ma iŋ oc
mbo ŋapaŋ.

7

Yom pi dabuŋsiga atu Melkisedek

1 Melkisedek iŋ Kiŋ Salem-
ŋga, ma Anötö, Ŋaclai
ti Ŋawasi Ŋadau ndê
dabuŋsiga atu. Iŋ tap
Abraham sa ma gêm mbec
iŋ têŋ ndoc Abraham ku kiŋ
naŋ sêŋgaho iŋ nêsip Lot
su, naŋ dulu, ma kêsêlêŋ bu
mbu têŋ iŋ ndê gameŋ ndi.
2 Ma Abraham whê wapa
naŋ iŋ kêgaho su yêc kiŋ
dinaŋ amba, naŋ kôc gi toŋ
amaŋlu, dec kêŋ toŋ daŋ têŋ
Melkisedek, ma iŋ dau kôc
toŋ 9. Ŋaê Melkisedek ŋahu
bu Kiŋ Lêŋ Gitêŋ-ŋga, ma
ŋaê Kiŋ Salem-ŋga ŋahu bu
Kiŋ Yom Malô-ŋga.
3 Yêc Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc, naŋ datap yom daŋ
sa pi Melkisedek dinda me
damba me apai si ŋadênaŋ
dom. Ma datap yom daŋ
sa pi iŋ ndê bêc dinda kôc
iŋ-ŋga me bêc mbac ndu-
ŋga dom. Magoc tôm Anötö
ndê Atu naŋ mbo ŋapaŋ, ma
iŋ ndê têm oc pacndê dom,
naŋ dalic Melkisedek gitôm
dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuŋsiga akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ su

4 Alic gêŋ naŋ tôc asê
bu Melkisedek iŋ dabuŋsiga
ti waê atu. Abraham iŋ
lau Israel-ŋga hoŋ si damba,
magoc iŋ toc Melkisedek sa
têŋ ndoc iŋ whê wapa naŋ iŋ
kêgaho su yêc ŋacyo amba,
naŋ kôc gi ti toŋ amaŋlu, ma
kêŋ toŋ daŋ têŋ iŋ.
5 Ma gauc nem lau akêŋ
Liwai ndê toŋ, naŋ sêti
dabuŋsiga. Lau Liwai dau,
ti lau Israel-ŋga hoŋ sêsa
akêŋ Abraham, magoc ŋac si
yomsu daŋ sôm tidôŋ bu lau
Liwai si asidôwai sêwhê si
gêŋ kôc ndi toŋ amaŋlu, ma
sêkêŋ toŋ daŋ têŋ lau Liwai.
6 Magoc Melkisedek, naŋ
sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom,
naŋ kôc wapa toŋ daŋ yêc
ŋac hoŋ apaŋgac Abraham,
ŋgac naŋ Anötö kêmatiŋ
pwac whiŋ iŋ. Ma tiŋambu
Melkisedek gêm mbec Abra-
ham.
7 Ma yac hoŋ taŋyalê bu
ŋamalac naŋ gêm mbec lau
ŋatô, naŋ ndê waê hôc gêlêc
lau naŋ iŋ gêm mbec, naŋ si
su.
8 Ma alic su naŋ. Lau
dabuŋsiga akêŋ Liwai ndê
toŋ sêkôc wapa toŋ daŋ
yêc ŋac si asidôwai Israel-
ŋga, magoc ŋac sêmbac
ndu. Magoc Melkisedek
kôc wapa toŋ daŋ yêc ŋac
hoŋ si apaŋgac Abraham,
ma datap yom daŋ sa pi
Melkisedek ndê bêc mbac
ndu-ŋga yêc Anötö ndê yom
naŋ sêto yêc, naŋ dom.
9 Ma gêŋ daŋ whiŋ. Li-
wai ndê lau wakuc naŋ sêti
dabuŋsiga ma sêkôc wapa
toŋ daŋ yêc lau Israel-ŋga,
naŋ oc tôm bu dasôm bu
ŋac dau sêtoc Melkisedek sa,
ma sêkêŋ wapa toŋ daŋ têŋ
iŋ. Ŋahu bu lau Liwai si
apaŋgac Abraham kêŋ wapa
toŋ daŋ têŋ Melkisedek gêm
ŋac hoŋ aŋgô.
10 Bu têŋ têm Melkisedek
tap Abraham sa, naŋ Liwai
dau yêc Abraham ndê dac
dôŋ yêc.

Yisu ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga hôc gêlêc lau Liwai si su

11 Aron ma lau hoŋ akêŋ
Liwai ndê toŋ naŋ sêti
dabuŋsiga Israel-ŋga, naŋ
si sakiŋ ŋahu yêc pwac
akwa yomsu-ŋga. Magoc
sakiŋ dau gitôm dom bu
ndic dabiŋ Anötö ndê lau.
Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö
kêŋ Yisu ti dabuŋsiga
naŋ ndê sakiŋ kêkuc lau
Liwai si dom, magoc kêkuc
Melkisedek ndê.
12 Anötö kêŋ sakiŋ wakuc
ô lau Liwai si, ma bocdinaŋ
dec iŋ gic waê bu kêŋ yomsu
wakuc bu puc sakiŋ wakuc
dau dôŋ.
13 Bu Yisu, naŋ yom dindec
hêganôŋ, naŋ sa akêŋ Liwai
ndê toŋ dom. Iŋ sa akêŋ lau
Israel-ŋga si toŋ daŋ dau-
ŋga, naŋ si daŋ ti dabuŋsiga
dom.
14 Mba. Yac taŋyalê su
bu yac neŋ Pômdau sa akêŋ
Juda ndê toŋ. Ma Moses to
yom daŋ naŋ hêganôŋ lau
akêŋ Juda ndê toŋ bu sêti
dabuŋsiga-ŋga lec dom.

15 Magoc Yisu ti dabuŋ-
siga kêkuc Melkisedek,
dec tôc asê tiawê bu iŋ
dabuŋsiga pwac wakuc-
ŋga.
16 Yisu ti dabuŋsiga kêkuc
yomsu naŋ kêŋ gweleŋ dau
têŋ Liwai ndê wakuc tawasê,
naŋ dom. Magoc iŋ ti
dabuŋsiga tu ŋaclai mbo tali
ŋapaŋ-ŋga naŋ Anötö kêŋ
têŋ iŋ-ŋga.
17 Bu Anötö ndê yom whê
gêŋ dau sa, tôm sêto yêc
bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo
ŋapaŋ-ŋga, kêkuc
dabuŋsiga atu Melkisedek.
[BW 110:4]

18 Bocdinaŋ yomsu akwa
naŋ hêganôŋ lau Liwai si
gweleŋ dabuŋsiga-ŋga, naŋ
Anötö seŋ su. Ŋahu bu
yomsu dau ndê ŋaŋga mba,
ma tôm dom bu nem lau daŋ
sa.
19 Yomandô. Sakiŋ pwac
akwa-ŋga dinaŋ gic dabiŋ
gêŋ daŋ me kôm tisolop
su dom. Magoc Kilisi ndê
sakiŋ dabuŋsiga-ŋga hôc
gêlêc sakiŋ akwa dinaŋ su,
ma gêm ŋandô ŋayham tu
dakêŋ bataŋ-ŋga, ma ti lêŋ
datigasuc Anötö-ŋga.
20 Ma Anötö sôm tidôŋ bu
Yisu oc ti dabuŋsiga bu mbo
ŋapaŋ. Iŋ kêmatiŋ yom
bocdinaŋ pi lau dabuŋsiga
naŋ sêsa akêŋ Liwai ndê toŋ,
naŋ dom.
21 Magoc iŋ kêmatiŋ yom
têŋ Yisu, tôm sêto yêc
bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôŋ
su, ma iŋ oc seŋ yom
dau su dom. Yom
dau bocdec bu, “Am
dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-
ŋga.” *[BW
110:4]*

22 Bocdinaŋ Anötö
kêmatiŋ pwac wakuc naŋ
hôc gêlêc pwac akwa su. Ma
iŋ sôm yom tidôŋ pi Yisu, dec
kêyaliŋ iŋ sa ti pwac wakuc
dau ŋadau.
23 Dabuŋsiga daêsam sem
gweleŋ sêmbo pwac akwa
ŋapu, ŋahu bu daŋ bu mbac
ndu, naŋ daŋ oc kôc iŋ ndê
mala.
24 Magoc Yisu ndê gweleŋ
dabuŋsiga-ŋga oc yêc
ŋapaŋ, ŋahu bu iŋ mbo tali
ŋapaŋ.
25 Ma bocdinaŋ lau naŋ
sêtigasuc Anötö tu iŋ-ŋga,
naŋ Yisu gitôm andô bu nem
ŋac si. Ŋahu bu iŋ mbo tali
ŋapaŋ, ma tôm bu nem ŋac
awha têŋ Anötö.
26 Gauc nem yac neŋ
dabuŋsiga atu Yisu. Iŋ
dabuŋ, iŋ ndê giso mbasi,
iŋ ndê lêŋ ŋawasi eŋ, ma
Anötö toc iŋ sa hôc gêlêc lau
sac nom-ŋga ma kôc iŋ sa pi
undambê gi. Tu dinaŋ-ŋga
dec iŋ †dabuŋsiga ŋayham
solop, ma gitôm andô bu
nem yac sa.
27 Dabuŋsiga nom-ŋga h
oŋ sêkêŋ da ya tu sac-ŋga
tôm bêc hoŋ. Sêkêŋ tu
ŋac dau si sac-ŋga muŋ,
goc sêkêŋ tu lau ŋatô si-
ŋga kêkuc. Magoc Yisu iŋ
bocdinaŋ dom, bu iŋ dau
ndê sac mbasi, ma iŋ kêŋ
dau ti da tu lau si sac-ŋga
dim tigeŋ eŋ.

28 Bu Moses ndê yomsu
kêyaliŋ lau sa sêti lau Israel-
ŋga si dabuŋsiga atu-tu, naŋ
sêpônda gauc ti licwalô, tôm
ŋac si asidôwai nom-ŋga.
Magoc Yisu, naŋ tiŋambu
Anötö sôm yom tidôŋ dec
kêyaliŋ iŋ sa ti yac neŋ
dabuŋ-siga, naŋ Anötö dau
ndê Atu. Ma i ŋ gic
dabiŋ Anötö ndê lêŋ nem
yac si-ŋga, dec ti dabuŋsiga
ŋayham andô, naŋ oc mbo
ŋapaŋ.

8

Yisu iŋ dabuŋsiga pwac wakuc-ŋga

1 Yom hoŋ naŋ yac asôm,
naŋ ŋahu bocdec. Yac neŋ
†dabuŋsiga atu mbo, naŋ
ndöc Anötö Ŋawasi ti Ŋaclai
Ŋadau ndê andô-ŋga yêc
undambê.
2 Ma iŋ gêm ndê sakiŋ mbo
lôm dabuŋ naŋ ŋamalac
sêkwê, naŋ dom, magoc
mbo lôm dabuŋ ŋandô naŋ
Pômdau dau kwê kalhac un-
dambê.
3 Dabuŋsiga atu-tu hoŋ
naŋ lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ
ŋac sa, naŋ si gweleŋ bu
sêkêŋ da daŋge ti da ya
ô sac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga
dec Yisu, naŋ ti yac neŋ
dabuŋsiga atu, naŋ gic waê
bu kêŋ da bocdinaŋ.
4 Iŋ bu mbo nom, dec
oc ti dabuŋsiga dom, bu
dabuŋsiga nom-ŋga naŋ
sêkôm gweleŋ sêkêŋ da-ŋga
tôm yomsu sôm, naŋ dec
sêmbo.
5 Ma lôm dabuŋ naŋ
dabuŋsiga nom-ŋga sêkôm
gweleŋ sêmbo, naŋ gitôm
ŋagatu ŋambwa, naŋ gêm
dôhôŋ lôm dabuŋ undambê-
ŋga. Bu têŋ ndoc Moses
bu kwê bac dabuŋ sa, naŋ
Anötö gic atu ma whê sa têŋ
iŋ bocdec bu:

> Yob daôm bu êmasaŋ gêŋ
> hoŋ êŋkuc ŋagatu naŋ
> gatôc têŋ am yêc Lôc
> Sainai. *[Eks 25:40]*

6 Magoc sakiŋ naŋ Anötö
kêŋ têŋ Yisu, naŋ hôc gêlêc
dabuŋsiga pwac akwa-ŋga
si sakiŋ. Bu pwac wakuc
naŋ Yisu ti ŋa-ŋgac ŋalhu-
ŋga, naŋ hôc gêlêc pwac
akwa su. Ma gêŋ naŋ pwac
wakuc gic bata bu datap sa,
naŋ hôc gêlêc pwac akwa
ndê su.

7 Aŋgô su naŋ. Pwac
ŋamata-ŋga bu ŋa-giso
mbasi, dec Anötö oc gauc
nem bu êmatiŋ pwac wakuc
dom.
8 Magoc Anötö gêlic
ŋagôliŋ pwac akwa-ŋga bu
gitôm dom, dec sôm yom pi
pwac wakuc, tôm sêto yêc
bocdec bu:

> Pômdau sôm, “Alic su
> naŋ. Bêc oc meŋ sa,
> naŋ aö oc wamatiŋ
> pwac wakuc wawhiŋ
> lau Israel-ŋga ma lau
> †Juda-ŋga.*

* **8:8** Lau hoŋ naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê, naŋ dasam ŋac bu lau Israel-ŋga. Magoc muŋ-ŋga sêwhê dau kôc gi toŋ lu, naŋ sêsam bu Israel ma Juda, ma toŋ tigeŋ-tigeŋ sêŋyaliŋ dau si kiŋ sa tu nem gôliŋ ŋac-ŋga. Alic 1 Kiŋ 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

9 Oc tôm pwac naŋ ka-
matiŋ gawhiŋ ŋac si apai têŋ
ndoc aö amaŋ wê ŋac sêsa
akêŋ gameŋ Isip-ŋga sêmeŋ,
naŋ dom.
Ŋac sêsôc aö neŋ yom
pwac dinaŋ-ŋga ŋapu
dom, ma tu dinaŋ-ŋga
dec aö Pômdau gasôm
bu wapuc dômwêŋ ŋac.
10 Magoc têŋ têm pwac
akwa-ŋga pacndê, naŋ
aö Pômdau, oc wamatiŋ
pwac wakuc wawhiŋ
lau Israel-ŋga, naŋ
bocdec bu. Aö oc wakêŋ
neŋ yomsu sip ŋac si
ŋagulu, ma wato sip
ŋac si ŋalôm. Aö oc wati
ŋac si Anötö, ma ŋac oc
sêti aö neŋ lau.
11 Têŋ dinaŋ, oc tôm
dom bu ŋamalac
daŋ êndôhôŋ iŋ ndê
asidôwai me lau
meŋpaŋ iŋ-ŋga, ma sôm
têŋ ŋac, ‘Aŋyalê Anötö
ma akôc iŋ sa ti mac
nem Pômdau.’ Ŋahu
bu aö neŋ lau hoŋ oc
sêŋyalê aö, lau tiwaê,
ma lau waêmba sêwhiŋ.
12 Ma aö oc taŋwalô ŋac,
ma wasuc ŋac si giso
kwi, ma gauc nem ŋac si
sac tiyham dom.” *[Jer
31:31-34]*
13 Anötö sam gêŋ dau bu
pwac wakuc, ma ŋalêŋ di-
naŋ iŋ tôc asê bu pwac
ŋamata-ŋga tiakwa su. Ma
gêŋ naŋ tiakwa su, naŋ
kêpiŋ bu hê su niŋga.

9

*Israel si lôm dabuŋ
ŋasakiŋ*

1 Têŋ têm Anötö kêmatiŋ
pwac ŋamata-ŋga whiŋ
lau Israel-ŋga, naŋ iŋ kêŋ
yomsu pi lêŋ sênem akiŋ iŋ-
ŋga, ma pi †bac dabuŋ naŋ
sêkwê yêc nom.
2 Ŋalôm lu sêyêc bac
dabuŋ ŋalôm. Ŋalôm
ŋamata-ŋga sêsam bu
Ŋalôm Dabuŋ, ma yakaiŋ
ti deŋ da-ŋga ma bolom da-
ŋga sêyêc ŋalôm dinaŋ.
3 Ma sêkêŋ po baliŋ d
aŋ kêgalêŋ bu whê ŋalôm
ŋamata-ŋga ma tilu-ŋga
kôc. Ma ŋalôm tilu-ŋga
sêsam bu Ŋalôm Dabuŋ
Andô.
4 Yêc ŋalôm tilu-ŋga, alta
gol naŋ sêkêŋ da ŋamalu
ŋayham pi, ma apa pwac
yomsu-ŋga sêyêc. Apa dau
sêmasaŋ ŋa a, ma sêmpaŋ
ahuc ŋa gol. Sêkêŋ lôŋ gol
daŋ ti bolom mana, ma Aron
ndê tôc naŋ muŋ-ŋga ŋasili
puc pi meŋ, ma hoc lu naŋ
Anötö to yomsu amaŋlu pi,
naŋ sêyêc apa pwac-ŋga dau
ŋalôm.
5 Sêmasaŋ aŋela ŋagatu
lu naŋ sêsam bu aŋela
Anötö ndê ŋawasi-ŋga,
naŋ sêlhac apa dau ŋahô.
Sêmasaŋ iŋlu ŋamakê
galam kêgatöc apa dau
ŋampêlhu naŋ sêsam bu
Anötö ndê pôŋ suc sac kwi-
ŋga, naŋ ahuc. Ma gêŋ
daêsam yêc, magoc tôm
dom bu yac awhê sa yêc
bapia dindec.
6 Têŋ ndoc sêmasaŋ

gêŋ hoŋ dinaŋ su, naŋ
dabuŋsiga sem si gweleŋ
sêsôc sêsa sêmbo ŋalôm
ŋamata-ŋga tôm bêc hoŋ.
7 Magoc †dabuŋsiga
ŋamata-ŋga tawasê sôc
ŋalôm tilu-ŋga, ma sôc
tidim tigeŋ yêc yala tigeŋ
ŋalôm. Ma têŋ bêc tigeŋ
dinaŋ, iŋ sôc gi ma kôc dac
tôhôŋ, bu kêŋ ti da tu sac-
ŋga. Iŋ kêŋ tu dau-ŋga, ma
tu sac naŋ Anötö ndê lau
sêŋyalê dom ma sêkôm-ŋga.
Iŋ bu kôc dac dom, dec oc
tôm dom bu iŋ sôc ndi.
8 Ŋalêŋ dinaŋ Ŋalau
Dabuŋ bu whê yom sa
têŋ yac pi pwac akwa
bocdec bu. Iŋ tôc asê bu
ŋalêŋ mba bu lau sêsôc
Ŋalôm Dabuŋ Andô sêndi,
têŋ têm dabuŋsiga sêŋkuc
sakiŋ pwac akwa-ŋga, ma
lôm dabuŋ pwac akwa-ŋga
kalhac dôŋ kalhac.
9 Sakiŋ pwac akwa-ŋga di-
naŋ iŋ ti dôhôŋ têŋ yac lau
têm kwahic dec-ŋga. Ma tôc
asê têŋ yac bu da daŋge ti da
ya naŋ dabuŋsiga sêkêŋ tu
lau-ŋga, naŋ gitôm dom bu
kôm lau dau si ŋalôm timalô
tu ŋac si sac-ŋga.
10 Bu sakiŋ dinaŋ ti ŋa-
yomsu hoŋ hêganôŋ gêŋ
daneŋ ti danôm-ŋga, ma lau
Israel-ŋga si lêŋ sêŋgwasiŋ
dau ŋawasi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga. Ma gêŋ hoŋ
dinaŋ iŋ gêŋ ŋamlic-ŋga
ŋambwa, bu yêc e pwac
wakuc naŋ Anötö kêŋ tu
nem gôliŋ yac-ŋga, naŋ meŋ
sa su naŋ.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-ŋga

11 Magoc Kilisi meŋ ti
dabuŋsiga atu, naŋ ndê
sakiŋ ŋa-ŋandô ŋayham
meŋ sa su. Ma lôm dabuŋ
naŋ iŋ sôc gi, naŋ ŋayham
kêlêc ma hôc gêlêc lôm
dabuŋ naŋ ŋamalac amba
sêkwê kalhac nom dindec,
naŋ su.
12 Iŋ gacgeŋ sôc lôm
dau Ŋalôm Dabuŋ Andô gi,
magoc iŋ kôc makao ŋatu
me naniŋ gapoc si dac bu
kêŋ ti da ô sac-ŋga dom. Iŋ
sôc gi tidim tigeŋ, ma kêŋ
dau ndê dac tu bu nemlhi
yac neŋ sac ŋatôp, dec
kêmasaŋ lêŋ dambo taŋli
ŋapaŋ-ŋga.
13 Pwac akwa yomsu-
ŋga sôm bu lau Israel-ŋga
si dabuŋsiga sêkôc naniŋ
gapoc ti makao gapoc ŋadac,
ma sêŋgaluŋ whiŋ makao
ŋatu dinda naŋ sêpec ti da
ya naŋ ŋagasi, goc sêmbalip
pi lau bu kôm ŋac sêti dabuŋ
ma ŋamlic ŋawasi sa yêc
Anötö aŋgô-ŋga.*
14 Magoc Kilisi, naŋ ndê
giso mbasi andô, ma kêŋ dau
ti da têŋ Anötö tôm Ŋalau
mbo ŋapaŋ-ŋga puc iŋ dôŋ,
naŋ ndê dac hôc gêlêc dac
pwac akwa-ŋga, ma gêm yac
sa ŋandô. Ŋahu bu iŋ ndê
dac kêmasaŋ yac neŋ ŋalôm
ŋawasi sa, ma kêgwasiŋ m
êtê sac naŋ gic waê lêŋ

* **9:13** Ŋac si mêtê dinaŋ hêganôŋ ŋamalac naŋ kêmasec awhê me ŋgac batê, dec kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêŋsêm Akwa.

dandiŋaŋ-ŋga, naŋ su. Ma
bocdinaŋ datôm bu danem
akiŋ Anötö Tali Ŋadau ti
atac pa su eŋ.
15 Kilisi kêmasaŋ lêŋ di-
naŋ, ma bocdinaŋ kwahic
dec iŋ kalhac Anötö ma lau
nom-ŋga ŋalhu bu ti pwac
wakuc ŋadau. Iŋ ndê mbac
ndu gêmlhi lau naŋ sêmbo
pwac akwa ŋapu, naŋ si
sac ŋatôp, ma kêgapwêc
ŋac su yêc sakiŋ mêtê sac-
ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac
oc sêtap gameŋ sêndöc t ali-
ŋga naŋ Anötö gic bata têŋ
ŋac, ma kêgalêm ŋac sa bu
sêwêkaiŋ, naŋ sa.
16-17 Gauc nem lau nom-
ŋga si lêŋ sêmatiŋ pwac
pi wapa lêŋsêm-ŋga. Lau
naŋ bu sêwêkaiŋ ŋamalac
daŋ ndê wapa lêŋsêm, naŋ
oc sêtap gêŋ daŋ sa dom
e sêŋyalê pi ŋandô bu
ŋamalac dau mbac ndu su.
Iŋ bu mbo tali, naŋ pwac
dinaŋ ŋayom oc gacgeŋ lhac.
18 Tu dinaŋ-ŋga dec pwac
akwa yomsu-ŋga sôm bu lau
Israel-ŋga sêndic domba ti
makao ndu, ma ŋadac ti
pwac dau ŋahu.
19 Bu Moses to Anötö
ndê yomsu pwac-ŋga hoŋ
sip bapia, ma sam asê têŋ
lau Israel-ŋga. Goc iŋ
kôc makao ŋatu [ma naniŋ]
ŋadac ma kêgaluŋ whiŋ bu,
sô domba ŋamliclhu kokoc
pi a ŋasaŋgac daŋ, goc kêŋ
sip dac ti bu ma kêbalip pi
bapia dau ma pi lau hoŋ.
20 Ma sôm, “Pwac naŋ
Anötö kêmatiŋ whiŋ mac
ma gic atu mac bu asôc
ŋapu, naŋ ŋadac dau din-
dec.”
21 Ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ
kêbalip dac pi lau Israel si
bac sênem akiŋ Anötö-ŋga,
ma pi dabuŋsiga si lôŋ ti
laclhu sakiŋ dabuŋ-ŋga hoŋ.
22 Yomandô! Moses ndê
yomsu pi lau Israel-ŋga si
lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi sa-
ŋga, gic atu ŋac bu sêmbalip
dac pi gêŋ hoŋ bocdinaŋ.
Ŋac bu sêndic makao ti
domba ndu ma sêkêc dac siŋ
dom, dec Anötö oc suc ŋac si
sac kwi dom.

Kilisi kêŋ dau ti da dec gêm yac si

23 Lau Israel-ŋga si bac ti
gêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga,
naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa
bu tôc gêŋ ŋandô undambê-
ŋga asê têŋ yac. Ma lau
Israel-ŋga sem dabuŋ gêŋ
nom-ŋga dinaŋ ma sêkôm
gêŋ dau ŋawasi sa yêc
Anötö aŋgô-ŋga ŋa domba ti
makao si dac. Magoc Kilisi
ndê dac hôc gêlêc dac dinaŋ
su, dec kêŋ ŋawasi atu têŋ
gêŋ ŋandô undambê-ŋga.
24 Bu Kilisi sôc lôm dabuŋ
naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ
dom. Ma lôm naŋ iŋ
sôc, naŋ gitôm gêŋ ŋandô
undambê-ŋga ŋagatu
ŋambwa dom. Mba. Iŋ sôc
undambê dau gi, ma kalhac
Anötö aŋgô-ŋga gêm yac
hoŋ aŋôŋ.
25 Ma Israel si dabuŋsiga
atu naŋ sôc Ŋalôm Dabuŋ
Andô ti yala ti yala, naŋ kôc
dau ndê dac dom. Magoc Kil-
isi sôc undambê tidim tigeŋ

eŋ, ma kôc dau ndê dac
solop.
26 Iŋ kêŋ dau ti da gitôm
dabuŋsiga nom-ŋga sêkêŋ
da ŋapaŋ ma ŋapaŋ, naŋ
dom. Bu bocdinaŋ, dec têŋ
ndoc Anötö kêŋ undambê ti
nom ma meŋ, naŋ iŋ oc hôc
ŋandê tidim daêsam bocd-
inaŋ. Magoc Kilisi gitôm
dabuŋsiga nom-ŋga dom.
Iŋ meŋ ma kêŋ dau ti da
tidim tigeŋ, tu bu êŋgaho
lau nom-ŋga si sac ŋagêyô
su pi dau.
27 Yac lau tigeŋ-tigeŋ tac
waê bu dambac ndu tidim
tigeŋ, ma tiŋambu yac oc
dalhac Anötö aŋgô-ŋga bu
êŋsahê yac.
28 Ma ŋalêŋ tigeŋ Kilisi
mbac ndu tidim tigeŋ eŋ, bu
êŋgaho lau daêsam si sac
ŋagêyô su. Ma iŋ oc mbu
meŋ tiyham bu hôc ŋandê tu
sac-ŋga tiyham dom, magoc
tu bu kêŋ Anötö ndê mwasiŋ
gêm lau si-ŋga ŋa-ŋandô têŋ
lau naŋ sêkêŋ whiŋ ti sêkêŋ
bata iŋ bu mbu meŋ.

10

Kilisi gic da lau nom-ŋga tidim tigeŋ eŋ

1 Pwac akwa yomsu-ŋga iŋ
gitôm ŋagatu ŋambwa bu
tôc gêŋ ŋayham naŋ oc meŋ
sa, naŋ asê têŋ yac. Magoc iŋ
gêŋ ŋandô dau dom. Yomsu
dau sôm bu lau Israel-ŋga
sêkêŋ da tôm yala hoŋ, dec
tôc asê bu da kaiŋ dinaŋ
gitôm dom bu seŋ lau si sac
su, me ndic dabiŋ ŋac bu
sêtigasuc Anötö.
2 Da kaiŋ dinaŋ bu nditôm
bu ndic dabiŋ lau, dec oc
sêkêŋ ŋapaŋ dom. Ma iŋ
bu nditôm bu kôm ŋac si
ŋalôm ŋawasi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga, dec ŋac oc ŋalôm
ŋawapac tu ŋac si giso-ŋga
tiyham dom.
3 Magoc sêkêŋ da dau tôm
yala hoŋ, dec kêŋ gauc ŋac
bu ŋac si sac yêc ŋac dôŋ
yêc.
4 Ŋahu bu makao gapoc ti
naniŋ si dac gitôm dom bu
seŋ sac su.

5 Tu dinaŋ-ŋga dec têŋ
ndoc Kilisi meŋ mbo nom,
naŋ sôm yom asê têŋ Anötö,
tôm sêto yêc muŋ su bocdec
bu:

Am atac whiŋ bu sêndic
makao ti domba ma
sêkêŋ ti da têŋ am
lec dom. Magoc am
kêmasaŋ aö dauŋ neŋ
ŋamlic ti ŋandô.
6 Da ya ti da bocke naŋ
sêkêŋ tu sac-ŋga, naŋ
gic am tanôm dom boc-
dinaŋ.
7 Ma aö gasôm bu, “O
Anötö, lic aö dec gameŋ
bu wakôm am nem atac
whiŋ ŋandô sa, tôm yom
naŋ sêto pi aö muŋ su,
yêc bapia tilhuŋ.” *[BW
40:6-8]*

8 Moses ndê buku yomsu-
ŋga tôc bocdec bu. Sêkêŋ
makao ti domba ti da, ma
sêkêŋ da ya ti da tidau-tidau
tu sac-ŋga. Magoc Kilisi dau
sôm bu Anötö atac whiŋ bu
sêkêŋ da hoŋ dinaŋ dom, ma
gic iŋ tandô dom bocdinaŋ.

9 Ma tiŋambu Kilisi sôm
têŋ Anötö bu iŋ dau meŋ su,
bu kôm Anötö ndê atac whiŋ
ŋandô sa. Bocdinaŋ dec iŋ
seŋ lêŋ akwa da-ŋga su, ma
kêmasaŋ lêŋ wakuc.
10 Ma Anötö ndê atac
whiŋ, naŋ Kilisi kôm ŋandô
sa, naŋ bocdec bu. Yisu Kilisi
kêŋ dau ti da tidim tigeŋ,
dec kêmasaŋ lêŋ bu dati lau
dabuŋ.

11 Dabuŋsiga pwac akwa-
ŋga sêlhac ti sem gweleŋ
tôm bêc hoŋ, ma sêkêŋ da
kaiŋ tigeŋ ŋapaŋ, naŋ tôm
dom bu seŋ sac su.
12 Magoc Yisu, naŋ ti yac
neŋ dabuŋsiga atu, kêŋ dau
ti da dim tigeŋ eŋ, tu sac têm
hoŋ-ŋga, goc gi ndöc Anötö
ndê andô-ŋga.
13-14 Ŋahu bu da tigeŋ di-
naŋ kêmasaŋ lêŋ bu seŋ lau
naŋ iŋ bu kôm ŋac sêti lau
dabuŋ, naŋ si sac su, ma
gic dabiŋ ŋac bu sêmbo tali
ŋapaŋ. Ma kwahic dec iŋ
hôŋ bu Anötö kêŋ iŋ ndê
ŋacyo hoŋ sêsôc iŋ gahi
ŋapu.

15 Ma Ŋalau Dabuŋ hoc
yom ŋandô asê pi gêŋ dau
whiŋ, tôm yom daŋ naŋ sêto
yêc bocdec bu:
16 Magoc têŋ têm pwac
akwa-ŋga pacndê, naŋ
aö Pômdau, oc wamatiŋ
pwac wakuc wawhiŋ
lau Israel-ŋga, naŋ
bocdec bu. Aö oc wakêŋ
aö neŋ yomsu sip ŋac
si ŋagulu, ma wato sip
ŋac si ŋalôm. *[Jer
31:33]*
17 Ma tiŋambu iŋ gic têku
yom ma sôm yom bocdec:
Aö wasuc ŋac si giso kwi,
ma gauc nem ŋac si sac
tiyham dom. *[Jer 31:34]*
18 Bocdinaŋ, Pômdau sôm
bu suc yac neŋ sac kwi, ma
tu dinaŋ-ŋga dec dapônda
dabuŋsiga daŋ bu kêŋ da tu
sac-ŋga tiyham dom.

*Kilisi kêmasaŋ seŋ datiga-
suc Anötö-ŋga*

19 Tu dinaŋ-ŋga asidôwai,
datigasuc Anötö ti neŋ atac
pa su, gitôm dasôc Ŋalôm
Dabuŋ Andô dandi, tu dac
naŋ Yisu kêc siŋ-ŋga.
20 Muŋ-ŋga, po baliŋ daŋ
kêgalêŋ naŋ kalhac lau ahuc
bu sêsôc Ŋalôm Dabuŋ Andô
sêndi dom. Magoc Yisu ndê
ŋamlic ô po dau su, ma iŋ
mbo tali ŋapaŋ, dec iŋ ti seŋ
wakuc datigasuc Anötö-ŋga.
21 Ma iŋ yac neŋ
dabuŋsiga tiwaê, naŋ gêm
gôliŋ Anötö ndê lau hoŋ.
22 Iŋ ndê dac kêgwasiŋ yac
neŋ sac hoŋ su, dec dambo
ti ŋalôm ŋawapac tu yac
neŋ sac-ŋga tiyham dom.
Ma bu ŋawa kêgwasiŋ yac
neŋ ŋamlic ŋawasi sa su.
Tu dinaŋ-ŋga dec datigasuc
Anötö ti neŋ ŋalôm ŋawasi,
ma dakêŋ whiŋ ti neŋ ŋalôm
pêŋ dôŋ.

Puc dalhac ŋaŋga-ŋga

23 Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga
dahoc yom asê ma dasôm bu
dakêŋ bataŋ ŋandô ŋayham
naŋ Anötö gic bata têŋ yac.
Iŋ gitôm dom bu kac ndê

awha kwi-kwi, ma tu dinaŋ-
ŋga taŋkwê ŋandô dau ti
atac lu-lu dom.
24 Ma dakôc gauc pi lêŋ
bu dapuc dauŋ dôŋ bu atac
whiŋ asidôwai, ma dakôm
mêtê ŋayham eŋ.
25 Dahu mêtê dapitigeŋ-
ŋga siŋ tôm lau ŋatô sêkôm,
naŋ dom. Mba. Dakac sa
dapitigeŋ, ma tangilí dauŋ
bu dalhac ŋaŋga. Mac
aŋyalê bu Yisu ndê bêc mbu
meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, ma
bocdinaŋ dec akôm asiŋ su
eŋ.
26 Aŋgô ŋapep! Yac bu
taŋyalê Anötö ndê yom
ŋandô tidôŋ su, magoc
tiŋambu dalic sac gitôm gêŋ
ŋambwa ma dakôm, dec da
daŋ yêc naŋ tôm bu seŋ yac
neŋ sac dinaŋ ŋagêyô su-
ŋga, yêc dom.
27 Ŋamalac naŋ sa lêŋ kaiŋ
dinaŋ, naŋ bu ndê gauc sa,
dec oc töc dau ŋalêŋ sac
pi gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê
bocdec bu, iŋ oc tap Anötö
ndê matôc sa, ma sip ya atu
naŋ Anötö kêmasaŋ tu iŋ
ndê ŋacyo-ŋga ndi.
28 Gauc nem ŋamalac naŋ
kêgilì Moses ndê yomsu.
Ŋamalac lu me tö bu sêpuc
si yom dôŋ ma sêtôc asê
bu yomandô bu ŋamalac
dau kôm giso, dec yomsu
dau sôm bu tawalô iŋ dom,
sêndic iŋ ndu eŋ.
29 Bocdinaŋ mac gauc
gêm bocke pi ŋamalac naŋ
kêyalê su bu Kilisi ndê dac
pwac wakuc-ŋga kôm iŋ ti
dabuŋ, magoc tiŋambu iŋ
pu gêŋ dau ma gêlic gitôm
gêŋ ŋambwa? Ŋalêŋ dinaŋ
iŋ pu Anötö ndê Atu, gitôm
iŋ kwê iŋ dôŋ yêc iŋ gahi
ŋapu gitôm gêŋ ŋapopoc,
ma iŋ pu Anötö ndê Ŋalau
êmwasiŋ yac-ŋga whiŋ.
Ŋamalac naŋ kôm bocdinaŋ
oc tôm dom andô bu êŋlêc
Anötö ndê matôc. Iŋ oc tap
matôc sac sambuc sa.
30 Bu yac taŋyalê Pômdau,
naŋ sôm yom bocdec bu:

Gweleŋ sac ŋagêyô-ŋga
yêc aö amaŋ, ma aö
dauŋ oc wakêŋ. *[Diut
32:35]*

Ma sêto yom daŋ whiŋ,
naŋ yêc bocdec bu:

Pômdau oc êŋsahê ti
êmatôc iŋ ndê lau. *[Diut
32:36]*

31 Oyaê, ŋamalac naŋ sip
Anötö Tali Ŋadau amba bu
tap iŋ ndê matôc sa, naŋ töc
dau maŋ.
32 Gauc nem têm naŋ mac
akêŋ whiŋ tiwakuc, ma akôc
ŋawaê ŋayham sa gitôm
ŋawê bu pô nem ŋalôm.
Têŋ ndoc dinaŋ, ŋawapac
daêsam tap mac sa tu akêŋ
whiŋ Kilisi-ŋga, magoc mac
alhac ŋaŋga.
33 Têm ŋatô lau sêkêŋ kisa
mac, ma sêsu mac susu yêc
lau hoŋ aŋgô-ŋga. Ma têm
ŋatô mac alhac awhiŋ lau
naŋ sêhôc wapac kaiŋ dinaŋ
ma apuc ŋac dôŋ.
34 Ma lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga naŋ sêkêŋ ŋac sêndöc
gapocwalô, naŋ mac
tamwalô ŋac, ma am ŋac sa
bocdinaŋ. Ma têŋ ndoc lau
sêŋgaho mac nem wapa ti
gêŋ hoŋ su, naŋ mac ambo

ti atac ŋayham eŋ. Ŋahu
bu mac aŋyalê bu mac nem
awa ŋandô yêc ŋapaŋ-ŋga
yêc undambê.
35 Bocdinaŋ asap nem
akêŋ whiŋ Pômdau dôŋ, ma
atac lu-lu dom, dec mac oc
atap mwasiŋ atu sa.
36 Alhac ŋaŋga ti ŋalôm
pêŋ dôŋ, ma akôm gêŋ hoŋ
ŋapep tôm Anötö ndê atac
whiŋ. Ma bocdinaŋ mac oc
atap ŋandô ŋayham naŋ iŋ
gic bata, naŋ sa.
37 Bu ŋasawa sauŋ eŋ, tôm
yom naŋ sêto yêc naŋ sôm
bocdec bu:
Iŋ naŋ dakêŋ bataŋ bu
meŋ, naŋ oc meŋ. Ma iŋ
oc meŋ ŋagahô eŋ.
38 Ma aneŋ lau gitêŋ oc
sêndöc tali tu si sêkêŋ whiŋ-
ŋga. Magoc ŋac naŋ sêhu
siŋ, naŋ aö oc walic ŋac sac
sambuc. *[Hab 2:3-4]*
39 Magoc yac datôm lau
naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ
siŋ ma sêmbo seŋ sêniŋga-
ŋga dom. Mba. Yac
dalhac ŋaŋga ma dakêŋ
whiŋ dandic ŋawaê, e datap
mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-
ŋga ŋa-ŋandô sa.

11

Abaŋi Israel-ŋga si lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga ti dôhôŋ têŋ yac

1 Yac bu dakêŋ whiŋ
ŋaŋga, dec yac oc atac lu-lu
dom tu gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ
dambo, me tu gêŋ naŋ tanôŋ
dalic dom-ŋga.
2 Abaŋi Israel-ŋga sêkêŋ
whiŋ ŋalêŋ dinaŋ, ma tu
dinaŋ-ŋga dec Anötö toc ŋac
sa.
3 Yac dakêŋ whiŋ, dec
taŋyalê bu muŋ-ŋga, gêŋ
naŋ kwahic dec tanôŋ dalic,
naŋ ŋadaŋ yêc dom, magoc
meŋ hôc asê ŋa Anötö ndê
yom.
4 Tu Abel ndê kêŋ whiŋ-
ŋga dec Anötö gêlic da naŋ
iŋ kêŋ bu ŋayham, hôc gêlêc
Kein ndê su. Ma tu Anötö
kôc Abel ndê da sa-ŋga, dec
tôc asê bu iŋ gêlic Abel bu
ŋgac gitêŋ. Ma iŋ mbac
ndu su, magoc iŋ ndê lêŋ
kêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ gacgeŋ
kalhac tôm dôhôŋ ŋayham.
5 Ma Inok kêŋ whiŋ, dec
sêto yom pi iŋ ma sêsôm bu
Anötö gêlic iŋ ŋayham. Ma
tu iŋ ndê kêŋ whiŋ-ŋga, dec
Anötö kôc iŋ su yêc nom ti
tali, ma sêlic iŋ tiyham dom.
6 Ŋamalac daŋ bu kêŋ
whiŋ dom, dec gêŋ hoŋ naŋ
iŋ kôm, naŋ ŋadaŋ oc tôm
dom bu ndic Anötö tandô
ŋayham. Bu asa naŋ bu
tigasuc Anötö, naŋ kêŋ whiŋ
bu iŋ mbo yomandô, ma kêŋ
whiŋ bu iŋ oc êmwasiŋ lau
naŋ sêkêŋ dau sambuc tu
sêŋsalê iŋ-ŋga.
7 Ma têŋ ndoc Anötö kêŋ
puc Noa pi gêŋ naŋ iŋ
tandô gêlic su dom, magoc
tiŋambu oc meŋ hôc asê,
naŋ Noa kêŋ whiŋ Anötö,
ma toc iŋ sa ti sôc iŋ ndê
yom ŋapu. Iŋ sô waŋ atu
daŋ bu nem iŋ ti ndê b
alêkoc sa. Tu iŋ ndê lêŋ kêŋ
whiŋ-ŋga dec iŋ tôc lau naŋ
sêmbo nom têŋ têm dinaŋ,
naŋ si giso asê tiawê, ma

Anötö kêŋ iŋ wêkaiŋ lêŋ dati
lau gitêŋ tu dakêŋ whiŋ-ŋga.

8 Abraham kêŋ whiŋ
Anötö têŋ ndoc Anötö
kêgalêm iŋ sa ma kêkiŋ iŋ
têŋ gameŋ naŋ iŋ gic bata
têŋ iŋ, naŋ gi. Iŋ gêm gauc
gameŋ dau, magoc daŋga
wambu Anötö ma gi.

9 Ma yom tigeŋ naŋ Anötö
gic bata têŋ Abraham, naŋ
gic Aisak lu Jakob ŋawaê
bocdinaŋ. Magoc Abra-
ham, ma Aisak lu Jakob naŋ
sêŋkuc iŋ, naŋ sêti nom
ŋadaui dom, sêndöc bac po
gitôm lau apa. Magoc Abra-
ham kêŋ whiŋ yom naŋ
Anötö gic bata têŋ iŋ.

10 Ŋahu bu iŋ kêŋ bata bu
ndöc malac atu naŋ oc yêc
ŋapaŋ, naŋ Anötö dau kwê
sa kêkuc ŋagatu naŋ iŋ dau
gauc gêm tidôŋ.

11 Abraham ti ŋamalac
andô su, ma iŋ nawhê Sara
dau iŋ awhê gapoc, magoc iŋ
kêŋ whiŋ yom naŋ Anötö gic
bata têŋ iŋ, dec Anötö kêŋ
ŋaclai têŋ iŋ bu kwê balêkoc
asê.

12 A braham ndê têm pac-
ndê su, tigeŋ tu iŋ kêŋ whiŋ-
ŋga, dec lau toŋ atu sêsa
akêŋ ŋgac tigeŋ dinaŋ. Iŋ
ndê lau wakuc dinaŋ sêtôm
tata umboŋ-ŋga, ma gaŋgac
gwêc-ŋga, naŋ gitôm dom
bu dasê sa.

13 Têŋ têm abaŋi Israel-
ŋga sêmbo tali, naŋ ŋac si
daŋ tap ŋandô naŋ Anötö gic
bata têŋ ŋac, naŋ sa dom.
Ŋalêŋ dinaŋ dec sêsa si lêŋ
sêkêŋ whiŋ-ŋga e sêmbac
ndu. Tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-
ŋga dec tôm sêlic gêŋ ŋandô
dau gatuc-gatuc ma sêkêŋ
bata bu sêtap ŋandô sa. Ma
ŋac sêlic dandi sêtôm lau
naŋ sem apa nom.

14 Ma lau naŋ gauc gêm
bu ŋac lau kaiŋ dinaŋ, naŋ
sêtôc asê bu ŋac sêŋsalê si
malac ŋandô sêndöc-ŋga.

15 Abaŋi Israel-ŋga bu
sêlic gameŋ naŋ sêhu siŋ su
tôm si malac ŋandô, dec oc
tôm bu sêmbu sêndi sêndöc
dinaŋ.

16 Magoc mba. Ŋac atac
whiŋ malac daŋ, naŋ hôc
gêlêc iŋ dindec su. Malac
dau yêc undambê, ma Anötö
kwê malac dau sa su tu
ŋac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec
iŋ maya dau dom bu ŋac
sêsam iŋ bu ŋac si Anötö.

17-18 Abraham kêŋ whiŋ
Anötö têŋ ndoc iŋ kêsahê
iŋ, ma sôm têŋ iŋ bu kêŋ
Aisak ti da têŋ iŋ. Anötö
gic bata yom têŋ Abraham
muŋ su, ma sôm bu lau oc
sêsam lau wakuc naŋ sêsa
akêŋ Aisak, bu Abraham ndê
gôlôwac ŋandô. Magoc iŋ
sap ndê kêŋ whiŋ dôŋ dec bu
kêŋ ndê atu tigeŋ dinaŋ ti da.

19 Iŋ gauc gêm bu Anötö
gitôm bu oc uŋ lau batê sa.
Ma gêŋ naŋ hôc asê, naŋ
gitôm iŋ kôc Aisak mbu akêŋ
lau batê-ŋga meŋ tiyham.

20 Ma tiŋambu, têŋ ndoc
naŋ Aisak gêm mbec Jakob
lu Iso, naŋ dec kêŋ whiŋ bu
Anötö gitôm bu kôm iŋ ndê
mbec ŋandô sa.

21 Ma Jakob bocdinaŋ kêŋ
whiŋ Anötö. Têŋ ndoc iŋ

kêsahê bu iŋ ndê têm kêpiŋ
bu pacndê, naŋ iŋ gêm mbec
Josep atu lu. Ma iŋ gic seŋeŋ
dau ŋa ndê tôc ma kêpiŋ
Anötö.
22 Josep kêŋ whiŋ bu
Anötö oc êŋgaho lau Israel-
ŋga su yêc gameŋ Isip-ŋga,
dec têŋ ndoc iŋ ndê têm
kêpiŋ bu pacndê, naŋ sôm
yom asê pi gêŋ dau, ma gic
atu ŋac bu sêkôc iŋ ndê
ŋakwa whiŋ ŋac, têŋ ndoc
ŋac bu sêlhö sêndi.
23 Ma Moses damba lu
dinda sêkêŋ whiŋ Anötö,
dec sêsiŋ iŋ gitôm ayô tö têŋ
ndoc dinda kôc iŋ. Ŋahu bu
iŋlu sêlic bu iŋ balêkoc ti
aŋgô, ma sêtöc dau tu yom
naŋ kiŋ Isip-ŋga gic atu naŋ-
ŋga dom.
24 Ma têŋ ndoc Moses tiatu,
naŋ iŋ kêŋ whiŋ Anötö dec
tec bu sêsam iŋ bu Parao
atuwê ndê balê.
25 Iŋ tec bu mbo ti atac
ŋayham tôm ŋasawa apê
tu mêtê sac-ŋga whiŋ Parao
ndê lau, ma gêlic ŋayham bu
hôc ŋandê ti ŋawapac whiŋ
Anötö ndê lau.
26 Iŋ gêlic lêŋ mayaŋ-
ŋga naŋ gic waê Anötö
ndê Mesaya bu ŋayham hôc
gêlêc lau Isip si awa ti
gêŋ ŋayham-ŋayham hoŋ
su. Ŋahu bu iŋ takwê ndê
ŋaôli ŋayham, naŋ iŋ oc tap
sa tiŋambu.
27 Iŋ kêŋ whiŋ, dec hu
gameŋ Isip-ŋga siŋ, ma töc
dau tu kiŋ Isip-ŋga ndê atac
ŋandê-ŋga dom. Iŋ puc dau
dôŋ ma kalhac ŋaŋga, ŋahu
bu iŋ gêlic Anötö, naŋ lau
daŋ sêlic su dom.
28 Iŋ kêŋ whiŋ Anötö dec
sôm têŋ lau Israel-ŋga bu
sêmasaŋ Pasowa tôm Anötö
sôm, ma sêsê domba ŋadac
pi gatam ŋac si andu-ŋga.
Ma ŋalêŋ dinaŋ aŋela naŋ
gic balêkoc ŋgac mbêc Isip-
ŋga hoŋ ndu, naŋ kêlêc lau
Israel-ŋga si andu hoŋ.
29 Lau dau sêkêŋ whiŋ
Anötö naŋ gêlêc Gwêc
Koc sa, dec sêlom gitôm
sêŋsêlêŋ sêmbo gameŋ basô
si. Magoc têŋ ndoc lau Isip-
ŋga bu sêlom sêŋkuc ŋac,
naŋ gwêc kêgatöc ŋac ahuc
e sênôm gwêc su ma siŋga.
30 Tiŋambu lau Israel-
ŋga sêkêŋ whiŋ Anötö,
dec sêŋsêlêŋ sêŋgihi malac
Jeriko tôm bêc 7 e malac dau
ŋatuŋbôm ku sa.
31 Magoc Anötö seŋ awhê
mockaiŋ-ŋga Rahab su whiŋ
lau daŋgapêc malac dinaŋ-
ŋga dom. Ŋahu bu muŋ-
ŋga Rahab dau tôc asê bu
iŋ kêŋ whiŋ Anötö, têŋ têm
iŋ kôc lau Israel-ŋga si lau
sêtip gameŋ Kanan-ŋga sa ti
yom malô.
32 Ma lau sêkêŋ whiŋ
ŋaŋga-ŋga daêsam sêmbo,
tôm Gideon, Barak, Samson,
Jepta, Dawid, ma Samuel
ti Anötö ndê lau propet
ŋatô. Magoc ŋasawa mba
bu wasôm yom pi ŋac tigeŋ-
tigeŋ.
33 Ŋatô sêkêŋ whiŋ ŋaŋga,
dec sêku kiŋ gameŋ ŋatô-
ŋ ga dulu. Ŋatô sem gôliŋ
lau Israel-ŋga ti sêŋgilí ŋac
bu sêsa si lêŋ gitêŋ. Ma

Anötö gic bata yom têŋ ŋac
bu yob ŋac. Tu lau ŋatô si
sêkêŋ whiŋ-ŋga dec Anötö
kêgapic layon si whasuŋ
ahuc,
34 ma kêgaho ya ŋa-ŋandê
su yêc ŋatô, ma yob ŋatô
bu sêlhö su yêc ŋacyo si
bieŋ. Lau ŋatô ŋac lau
licwalô mba, magoc tu ŋac si
sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö
kêŋ ŋaŋga têŋ ŋac. Ŋac sêti
lau siŋ-ŋga ti ŋaclai atu, ma
sêku lau apa si lau siŋ-ŋga
dulu.
35 Lauwhê ŋatô sêkêŋ
whiŋ Anötö, dec iŋ uŋ ŋac
si balêkoc ŋgac naŋ sêmbac
ndu su, naŋ sa sêmeŋ sêmbo
sêwhiŋ ŋac tiyham. Ma
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô,
naŋ sic ŋac ŋa sö e sêmbac
ndu. Magoc lau dau sêtec bu
sêsêc si sêkêŋ whiŋ ahuc tu
bu sênem dau si yêc ŋandê
dinaŋ, ŋahu bu sêkêŋ bata
bu Anötö gitôm bu oc uŋ
ŋac sa, ma kêŋ ŋac sêmbo
ŋayham eŋ.
36 Ŋatô, lau sêsu ŋac susu,
ma sêhi ŋac ŋa sö, ma ŋatô
sêsô ŋac dôŋ ma sêkêŋ ŋac
sêndöc gapocwalô.
37 Sêtuc ŋatô ŋa hoc ndu,
sêhê ŋatô ŋa sege kic gi lu,
ma ŋatô naŋ lau siŋ sêkuŋ
ŋac ndu ŋa bieŋ baliŋ. Ŋac
sêsôc ŋakwê sac-sac naŋ
sêmasaŋ ŋa domba ti naniŋ
ŋamlic, sêpônda dau ŋandô,
ma lau sêkêŋ kisa ŋac ti
sêkôm ŋac ŋayom.
38 Ŋac sêŋgihi sêmbo
gameŋ sawa ti gameŋ lôc-
ŋga gitôm lau waêmba, ma
sêndöc hoc ŋasuŋ ti suŋ naŋ
yêc nom. Magoc tu ŋac si
sêkêŋ whiŋ-ŋga dec Anötö
gêlic ŋac ŋayham kêlêc, hôc
gêlêc lau nom-ŋga hoŋ su.
39 Ŋawaê pi lau hoŋ dinaŋ
si sêkêŋ whiŋ yêc tu bu whê
ŋac sa têŋ yac-ŋga. Magoc
ŋac si daŋ gêlic ŋandô naŋ
Anötö gic bata têŋ ŋac, naŋ
dom.
40 Ŋahu bu lêŋ ŋayham
andô naŋ Anötö kêmasaŋ bu
êmwasiŋ yac lau têm kwahic
dec-ŋga, naŋ gic waê ŋac lau
dau sêwhiŋ. Ma yac hoŋ oc
datap sa dawhiŋ dauŋ.

12

Taŋtiŋ Yisu ma dalhac ŋaŋga

1 Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ
yac su, ŋac lau toŋ atu
andô, ma sêtôc lêŋ dakêŋ
whiŋ-ŋga ŋayham têŋ yac
tu taŋkuc-ŋga. Tu dinaŋ-
ŋga dec dakac dauŋ su yêc
gêŋ hoŋ naŋ kalhac yac ahuc
tu taŋkuc Yisu-ŋga, ma yêc
mêtê sac naŋ bu êntôm yac
ma kôm yac dapeŋ. Ma tanti
ŋaŋga dapêŋ lêŋ naŋ Anötö
gic bata tu tanti daho-ŋga
ma dahu siŋ dom.
2 Tanti ma taŋtiŋ Yisu, bu
iŋ ti yac neŋ dakêŋ whiŋ
ŋahu, ma iŋ oc ndic dabiŋ
yac neŋ dakêŋ whiŋ. Iŋ
kêyalê bu iŋ ndê mbac ndu
oc ti lêŋ atac ŋayham-ŋga
tiŋambu, ma tu dinaŋ-ŋga
iŋ puc dau dôŋ tu hôc ŋandê
a gicso-ŋga, ma hêgo dau
tu maya atu naŋ gic lêŋ di-
naŋ ŋawaê, naŋ dom. Ma
kwahic dec iŋ pi undambê g

i ndöc Anötö ndê pôŋ atu ŋa-
andô-ŋga.
3 Akôc gauc pi Yisu, ma
pi lêŋ kisa-ŋga naŋ lau sac
sêkôm têŋ iŋ. Iŋ hôc kisa
dau magoc kalhac ŋaŋga,
dec tôc dôhôŋ ŋayham têŋ
mac bu aŋkuc, ma bu nem
mac sa bu kwampac sa ma
ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom.

Anötö kêmatôc lau naŋ iŋ atac whiŋ

4 Mac ahôc ŋawapac tu
saê ti kisa naŋ lau sac sêkêŋ
têŋ mac-ŋga, magoc sêkôm e
sêkêc mac nem daŋ ndê dac
siŋ su dom.
5 Bocke? Mac aŋlhiŋ
Anötö ndê yom, naŋ kêgilí
mac bu alhac ŋaŋga, naŋ
siŋ, a? Yom dau sam mac bu
Anötö atui awhê ma ŋgac,
ma sêto yêc bocdec bu:

Aneŋ balêkoc awhê ma
ŋgac, Pômdau bu
êmatôc mac, me bu kêŋ
ŋawapac têŋ mac bu
whê nem gauc sa pi nem
giso, naŋ alic tôm gêŋ
ŋambwa dom, ma lic
ŋakam sa tu aŋkuc iŋ-
ŋga dom.

6 Ŋahu bu Pômdau
kêmatôc lau naŋ iŋ atac
whiŋ ŋac, ma lau naŋ iŋ kôc
ŋac sa sêti iŋ ndê balêkoc,
naŋ iŋ kêŋ ŋandê têŋ ŋac.
[Prov 3:11-12]
7 Mac aŋyalê bu dambai
nom-ŋga hoŋ sêmatôc si
balêkoc tu bu sêndôhôŋ
ŋac bu sêŋkuc lêŋ ŋayham-
ŋga. Ma bocdinaŋ Anötö
bu êmatôc mac, naŋ alhac
ŋaŋga. Bu gêŋ dau tôc asê
bu iŋ gêlic mac bu iŋ ndê
balêkoc solop.
8 Ma Anötö kêŋ ŋawapac
têŋ iŋ ndê balêkoc hoŋ tu
bu êndôhôŋ ŋac-ŋga. Iŋ bu
kêŋ têŋ mac dom, dec oc
tôc asê bu mac atôm balêkoc
ŋasawa-ŋga, ma Anötö ndê
balêkoc solop dom.
9 Ma têŋ ndoc damaŋi
nom-ŋga sêmatôc yac, naŋ
dalic ŋac sac dom, magoc da-
toc ŋac sa. Bocdinaŋ dasôc
Damaŋ undambê-ŋga ŋapu
hôc gêlêc damaŋi nom-ŋga
su dandic ŋawaê. Ŋahu bu
iŋ ti ŋadau yac neŋ gatuŋ,
ma iŋ kêmatôc yac tu bu
daso mwasiŋ dandöc taŋli-
ŋga dom.
10 Damaŋi nom-ŋga gauc
gêm bu sêndôhôŋ yac tu
bu dasa lêŋ ŋayham-ŋga,
ma ŋac si matôc iŋ gêŋ
ŋasawa apê-ŋga eŋ. Magoc
A nötö kêyalê gêŋ bocke naŋ
oc nem yac sa ŋandô, dec
kêmatôc yac tu bu dati lau
dabuŋ-ŋga, datôm iŋ dau.
11 Têŋ ndoc yac bu dahôc
ŋawapac tu êmatôc yac-
ŋga, naŋ oc kôm yac atac
ŋayham dom, magoc oc
kêŋ ŋandê têŋ yac. Magoc
tiŋambu yac taŋyalê bu
ŋawapac dau gêm yac sa
bu dambo ti yom malô, ma
kêdôhôŋ yac bu dasa neŋ lêŋ
gitêŋ eŋ.
12 Tu dinaŋ-ŋga dec mac
nem lau naŋ si amba tibalê,
me gahiduc tigoloŋ tu wapac
naŋ sêhôc-ŋga, naŋ apuc
ŋac dôŋ bu sêlhac ŋaŋga
tiyham.

13 Amasaŋ seŋ gahim-ŋga
tisolop, bu lau gahi sac naŋ
sêŋkuc mac, naŋ sêpeŋ ma
sêtisac dom, magoc ŋayham
sa tiyham.

Dayob dauŋ bu daso
Anötö ndê mwasiŋ dom

14 Aŋsahê ŋaŋga bu ambo
awhiŋ lau hoŋ ti yom malô,
ma bu asa nem lêŋ dabuŋ
eŋ. Bu asa naŋ sa lêŋ dabuŋ
dom, naŋ oc tôm dom bu lic
Pômdau ma mbo whiŋ iŋ.
15 Ayob daôm ŋapep bu
mac nem daŋ so Anötö ndê
mwasiŋ dom, ma bu ŋasili
mêtê sac-ŋga lêc tiyham yêc
mac-ŋga dom. Bu mêtê
sac dau gitôm gêŋ ŋamakic
ma oc kêŋ ŋawapac têŋ
lau daêsam, ma kôm ŋac
ŋadômbwi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga.
16 Ayob bu mac nem daŋ
sa lêŋ mockaiŋ-ŋga dom,
me gauc nem gêŋ nom-ŋga
êŋlêc dom, ma êŋlhiŋ Anötö
siŋ gitôm Iso, naŋ hu ndê
wapa lêŋsêm ŋgac mbêc-
ŋga siŋ, tu neŋ gêŋ dim
tigeŋ-ŋga.
17 Mac aŋyalê su, bu
tiŋambu iŋ tac whiŋ bu
wêkaiŋ ndê gêŋ lêŋsêm dau
tiyham, dec ndac damba
Jakob bu nem mbec iŋ.
Magoc damba tec iŋ dec kôm
dom. Iŋ taŋ dau ndu, ma
kêsahê ŋaŋga bu kac damba
ndê ŋalôm kwi, magoc tôm
dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon
sêti dôhôŋ pwac lu-ŋga

18 Lau Israel-ŋga
sêtigasuc Lôc Sainai tu
sêtap pwac akwa sa-ŋga.
Magoc lôc naŋ mac atigasuc
tu akôc pwac wakuc-ŋga,
naŋ lôc kaiŋ daŋ dau-ŋga.
Lôc Sainai dau kalhac nom,
ma lau Israel-ŋga sêlic ya
atu, ma ŋasec ti sômôm ma
mbu lalahi atu gêm, yêc lôc
dinaŋ.
19 Ma ŋac sêŋgô Anötö
ndê dahuc ma iŋ dau ndê
awha, e sêtöc dau ma sêteŋ
bu sêŋgô tiyham dom.
20 Bu Anötö gic yomsu ŋac
ma sôm bu ŋamalac me bôc
bocke bu meŋ êmpiŋ lôc
dau, naŋ sêtuc iŋ ŋa hoc
ndu. Lau Israel-ŋga sêlic bu
yomsu dau kêŋ ŋawapac atu
têŋ ŋac.
21 Ma Moses gêlic gêŋ hoŋ
dinaŋ ma kôm iŋ töc dau ma
kêtitec ŋandô.
22 M agoc tu mac nem akêŋ
whiŋ-ŋga dec tôm mac ahôc
asê Lôc †Sayon, naŋ malac
Jerusalem wakuc naŋ yêc
undambê, ma Anötö Taŋli
Ŋadau ndê malac. Mac ahôc
asê aŋela tausen ma tausen
naŋ sêkac sa sêmbo gameŋ
dinaŋ ti atac ŋayham atu.
23 Ma mac asôc Anötö ndê
gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma
ambo awhiŋ yac lau naŋ
iŋ gêlic yac datôm iŋ ndê
balêkoc mbêc, ma to yac
neŋ ŋaê sa yêc undambê.
Mac atigasuc Anötö dau, naŋ
oc êŋsahê lau hoŋ pi ŋac
si mêtê. Ma mac ahôc asê
gameŋ naŋ lau gitêŋ naŋ
Anötö gic dabiŋ ŋac, naŋ si
gatu sêmbo.

24 Ma mac atigasuc Yisu,
naŋ ti pwac wakuc ŋa-ŋgac
ŋalhu-ŋga. Ma mac atap
mwasiŋ atu sa, tu dac naŋ
iŋ kêc siŋ tu êŋgwasiŋ mac
nem sac su-ŋga. Muŋ-ŋga,
Abel ndê dac ta yom pi têŋ
Anötö bu kêŋ ŋagêyô ô iŋ
ndê dac. Magoc Yisu ndê
dac ti ŋahu datap mwasiŋ
sa yêc Anötö-ŋga, dec hôc
gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêŋ ŋambwa dom

25 B ocdinaŋ apôc
daŋamsuŋ ahuc têŋ yom
naŋ Anötö sôm têŋ mac, naŋ
dom. Lau Israel-ŋga sêŋgô
Anötö awha kêŋ puc ŋac yêc
nom, ma ŋac naŋ sêtec bu
sêŋgô iŋ ndê y om, naŋ sêlhö
su yêc iŋ ndê matôc dom.
Bocdinaŋ yac lau naŋ Anötö
kêŋ puc yac akêŋ undambê,
naŋ bu dapuc dômwêŋ iŋ,
dec oc tôm dom andô bu
dalhö su iŋ ndê matôc.

26 Têŋ ndoc Anötö sôm
yom yêc Lôc Sainai, naŋ iŋ
awha kôm nom wiwic sa.
Ma tiŋambu, têŋ ndoc daŋ
tiyham iŋ gic bata yom, tôm
sêto yêc bocdec bu:

> Têm daŋ tiyham aö oc
> waŋwic gameŋ tiyham,
> magoc waŋwic gameŋ
> nom-ŋga tawasê dom,
> undambê whiŋ. *[Hag 2:6]*

27 Iŋ sôm bu kôm gêŋ dau
dim daŋ tiyham, ma yom
dau hêganôŋ têm naŋ iŋ oc
êŋwic gêŋ undambê ti nom-
ŋga hoŋ naŋ iŋ kêŋ. Ma gêŋ
naŋ bu yêc ŋapaŋ-ŋga dom,
naŋ oc wiwic sa e niŋga. Ma
ŋalêŋ dinaŋ, gêŋ naŋ wiwic
dom oc gacgeŋ sêlhac.

28 Anötö gic bata têŋ yac
bu yac oc dawêkaiŋ gameŋ
naŋ oc wiwic ma niŋga dom.
Tu dinaŋ-ŋga dec danem
daŋge iŋ, ma danem akiŋ
iŋ ŋalêŋ ŋayham naŋ tôm
bu ndic iŋ tandô ŋayham.
Dakôm ti datoc iŋ sa ma
datöc iŋ,

29 ŋahu bu yac neŋ Anötö
ndê ŋaclai gitôm ya atu, naŋ
gitôm bu neŋ gêŋ sambob su.

13

Sakiŋ naŋ gic Anötö tandô ŋayham

1 Ambo ti atac whiŋ
asidôwai ŋapaŋ.

2 Aŋlhiŋ daôm siŋ dom bu
akôc lau aŋgô batac sa ma
andic ya ŋac. Ŋahu bu lau
ŋatô naŋ sêkôm bocdinaŋ,
dec sic ya aŋela magoc sem
gauc.

3 Ma gauc nem lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga naŋ sêndöc gapoc-
walô, ti ŋac naŋ lau sêkêŋ
kisa ŋac, ma anem ŋac
sa gitôm mac daôm ahôc
ŋawapac dinaŋ awhiŋ.

4 Mac hoŋ atoc lêŋ lauwhê
ti ŋgac sênem dau-ŋga sa
ŋapep andic ŋawaê. Awhê
ma ŋgac bocke naŋ sem dau
sa su, naŋ sêmbo sêwhiŋ
dau ti sêsa lêŋ ŋawasi
eŋ. Ŋahu bu lau hoŋ naŋ
sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga,
me sêndic sêmbôc-walô kic,
naŋ oc sêtap Anötö ndê
matôc sa.

5 Ayob daôm bu mêtê
atac whiŋ mone-ŋga nem
mac nem ŋalôm ahuc dom.
Ambo ti atac ŋayham pi gêŋ
bocke naŋ Anötö kêŋ têŋ
mac. Bu Anötö dau sôm bu
yob mac, tôm yom naŋ sêto
yêc, naŋ bocdec bu:

Aö wahu am siŋ me wapuc
dômwêŋ am daŋ dom.
[Diut 31:6, 8]

6 Tu dinaŋ-ŋga dec ŋalôm
pêŋ dôŋ ma dasôm yom asê
tôm sêto yêc Buku Wê-ŋga
bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma
bocdinaŋ aö oc watöc
dauŋ dom. Asa oc
tôm bu kac aö su yêc
Pômdau ndê atac whiŋ?
[BW 118:6-7]

7 Gauc nem mac nem lau
bata naŋ sêndôhôŋ Anötö
ndê yom têŋ mac. Akôc gauc
pi ŋac si lêŋ ŋayham naŋ
sêsap dôŋ e si têm pacndê,
ma aŋkuc ŋac si lêŋ sêkêŋ
whiŋ-ŋga.

8 Yisu Kilisi oc kac dau
kwi-kwi dom. Ŋalêŋ naŋ iŋ
mbo muŋ-ŋga, naŋ iŋ mbo
kwahic dec, ma oc mbo boc-
dinaŋ ŋapaŋ.

9 Ayob daôm bu yom ti
mêtê wakuc naŋ so yom
ŋandô, naŋ êŋsôŋ mac nem
gauc e hê mac su yêc Kilisi
dom. Tamkwê Anötö ndê
mwasiŋ bu puc nem gatôm
dôŋ, ma gauc nem gêŋ
daneŋ-ŋga me ŋagôliŋ pi
gêŋ daneŋ-ŋga êŋlêc dom.
Bu lau naŋ sêmbo pwac
akwa ŋapu ma gauc gêm gêŋ
kaiŋ dinaŋ kêlêc, naŋ gêm
ŋac sa bu sêti lau gitêŋ yêc
Anötö aŋgô-ŋga dom.

10 Yac tam akiŋ Anötö
dambo pwac wakuc ŋapu,
ma lau naŋ sem akiŋ
Anötö sêmbo pwac akwa
ŋapu, naŋ sêtôm dom
bu sêwêkaiŋ pwac wakuc
dindec ŋamwasiŋ.

11 Domba ti makao naŋ
dabuŋsiga ŋamata-ŋga
Israel-ŋga kôc ŋadac ma sôc
lôm dabuŋ Ŋalôm Dabuŋ
Andô gi bu kêŋ ti da ô lau
si sac ŋagêyô, naŋ lau sêkôc
ŋamsôm su yêc malac ma
sêpec su giŋga yêc gameŋ
ŋamakê-ŋga.*

12 Ma ŋalêŋ tigeŋ Yisu hôc
ŋandê ma mbac ndu yêc
malac Jerusalem ŋamakê, tu
bu kôm lau sêti dabuŋ tu
iŋ dau ndê dac naŋ kêc siŋ-
ŋga.

13 Bocdinaŋ dahu lau
Israel-ŋga si sakiŋ pwac
akwa-ŋga siŋ gacgeŋ,
gitôm yac dasa yêc malac
Jerusalem, ma datêŋ Yisu
dandi, ma dahôc yom
mayaŋ-ŋga naŋ ŋacyo
sêmbaliŋ pi yac tu dakêŋ
whiŋ Yisu-ŋga, naŋ dawhiŋ.

14 Ŋahu bu gameŋ nom-
ŋga naŋ kwahic dec ti yac
neŋ malac dambo-ŋga, naŋ
malac yêc ŋapaŋ-ŋga dom.
Ma yac taŋkwê malac ŋandô

* **13:11** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-ŋga si Om Atu Sêkêŋ Da ô Sac Ŋagêyô-ŋga (Day of Atonement), naŋ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu tôc asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hôc gêlêc da naŋ dabuŋsiga Israel-ŋga sêkêŋ ti yala ti yala (Hib 7:11–9:18), ma bu êŋgilí lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêŋkuc Yisu ti atac pa su eŋ.

naŋ oc meŋ sa tiŋambu.

15 Tu Yisu-ŋga dec tampiŋ
Anötö tôm bêc hoŋ. Yac
lau hoŋ naŋ dasôm bu dakêŋ
whiŋ Yisu, naŋ tac waê bu
tampiŋ Anötö, ma yac neŋ
yom tampiŋ iŋ-ŋga gitôm da
daŋge ŋayham.
16 Aŋlhiŋ daôm siŋ dom bu
akôm mêtê ŋayham eŋ, ma
bu akêŋ nem gêŋ tu anem
lau ŋatô sa-ŋga. Mêtê dau
iŋ gitôm da naŋ Anötö gêlic
ŋayham whiŋ.
17 Daŋam wambu lau bata
naŋ sêyob mac lau akêŋ
whiŋ-ŋga, ma asôc ŋac
ŋapu, tu bu sêkôm si gweleŋ
ti atac ŋayham-ŋga. Bu
ŋac sem gweleŋ pi Anötö
ndê yom bu sêpuc mac nem
gatôm dôŋ, ma tiŋambu
Anötö oc kip ŋac sa ŋapep pi
gweleŋ dau. Mac bu daŋam
wambu ŋac ŋapep dom, dec
oc kôm ŋac ŋalôm ŋawapac,
ma oc tôm dom bu sênem
mac sa ŋapep.
18 Ateŋ mbec tu yac-ŋga,
bu yac aŋsahê ŋaŋga bu asa
mba lêŋ gitêŋ eŋ, ma yac
ambo ti atac pa su pi yac
mba lêŋ.
19 Ma ateŋ mbec ŋaŋga bu
Pômdau nem aö sa bu watap
seŋ watêŋ mac waloc-ŋga sa
ŋagahô.

Yom ŋambu-ŋga

20 Yac neŋ Pômdau Yisu
ma ŋgac ŋayham yob
domba-ŋga kêc ndê dac siŋ
tu êmatiŋ pwac yêc ŋapaŋ-
ŋga, dec Anötö uŋ iŋ sa
akêŋ lau batê-ŋga. Ma aö
bu wateŋ Yom Malô Ŋadau,
Anötö dau,
21 bu ndic dabiŋ mac bu
akôm mêtê ŋayham eŋ ma
asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ ndê
atac whiŋ. Ma tu Yisu Kilisi
ndê ŋaê-ŋga, dec aö wateŋ
iŋ bu puc yac hoŋ dôŋ tu
bu gêŋ hoŋ naŋ dakôm, naŋ
ndic iŋ tandô ŋayham. Da-
toc Yisu ndê waê sa tôm bêc
sambob. Yomandô.
22 O asidôwai. Aö gato
bapia apê dindec bu waŋgilí
mac bu asap lêŋ ŋayham
dôŋ ŋapaŋ. Ma kwahic dec
aö bu wateŋ mac bu akôc
aneŋ yom hoŋ sa ma asôc
ŋapu.
23 Aö wakêŋ ŋawaê têŋ
mac bu sêhu yac neŋ
asidôwa Timoti siŋ su yêc
gapocwalô. Iŋ bu hôc asê aö
ŋagahô, dec alu oc aloc ma
alic mac.
24 Akêŋ aneŋ acsalô
ŋayham têŋ mac nem lau
bata hoŋ, ma têŋ A nötö ndê
lau dabuŋ hoŋ bocdinaŋ.
Ma lau gameŋ Itali-ŋga
sêkêŋ si acsalô têŋ mac
whiŋ.
25 Anötö ndê mwasiŋ whiŋ
mac hoŋ.

Jems
ndê bapia
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ ndê ŋaê Jems. Iŋ ŋgac bata naŋ yob lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêndöc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tigauc daêsam gauc gêm bu Jems iŋ Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga naŋ sêndöc babalip yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si gameŋ. Iŋ sam ŋac bu lau naŋ sêsa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga si toŋ 12 (1:1), ma bocdinaŋ lau ŋatô gauc gêm bu mboe iŋ to bapia dindec têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêlhö su yêc malac Jerusalem têŋ ndoc lau sêkêŋ kisa ŋac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ŋatô gauc gêm bu bapia dindec gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.

Iŋ ndê bapia dau hêganôŋ lêŋ ti sakiŋ ŋayham naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋawaê. Iŋ bu kêŋ puc ŋac bu sêtôc si sêkêŋ whiŋ ŋandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêŋ whiŋ iŋ gêŋ naŋ sêsôm ŋa whasuŋ ŋambwa dom, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋandô, naŋ si lêŋ ti sakiŋ oc tôc gêŋ dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

1 Aö Jems naŋ gam akiŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindec têŋ mac lau akêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ asa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12, mac lau naŋ andöc babalip yêc lau apa si gameŋ. Acsalô têŋ mac hoŋ.

Dahôc ŋawapac ti atac lu-lu dom

2 O aneŋ asidôwai. Gêŋ wapac me lêtôm bu tap mac sa, naŋ alic nditôm gêŋ atac ŋayham-ŋga.

3 Mac aŋyalê bu gêŋ bocke naŋ kêsahê mac nem akêŋ whiŋ, naŋ gêm mac sa bu alhac ŋaŋga.

4 Ma mac bu ati lau alhac ŋaŋga-ŋga, dec oc ndic dabiŋ mac atôm gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma mac oc apônda gêŋ daŋ dom.

5 Magoc mac nem asa bu pônda gauc, naŋ teŋ Anötö bu kêŋ gauc têŋ am, ma iŋ oc kêŋ. Bu Anötö iŋ mwasiŋ ŋadau, ma oc lic ŋamalac naŋ teŋ gêŋ têŋ iŋ, naŋ sac dom, iŋ oc kêŋ gêŋ têŋ iŋ ti atac whiŋ.

6 Magoc têŋ ndoc am teŋ gêŋ dau, naŋ teŋ ti atac lu-lu dom. Teŋ ti kêŋ whiŋ bu am oc tap ŋandô sa. Asa naŋ teŋ gêŋ ti atac lu-lu, naŋ gitôm gwêc naŋ mbu gêli sa ma pi sip ŋapaŋ.

7 Iŋ ŋamalac kaiŋ dinaŋ, gauc nem bu iŋ oc kôc gêŋ daŋ yêc Pômdau dom.

8 Iŋ ŋamalac gauc lu-lu-
ŋga, ma kôm ndê gêŋ hoŋ
bambaliŋ.

Dahê gauc pi mone ti
wapa ŋapaŋ dom

9 Mac asidôwai naŋ lau
waêm mba ma lau ŋalôm
sawa, aö wasôm têŋ mac bu
atac ŋayham sa, bu Pômdau
gêlic mac atôm lau tiwaê tu
mac nem akêŋ whiŋ-ŋga.
10 Ma mac lau ti lêlôm,
Anötö bu êŋgwiniŋ mac, goc
atac ŋayham sa. Ahê gauc pi
mac nem mone ti wapa dom.
Bu gêŋ dau oc niŋga gitôm a
ŋamlha ŋayham, naŋ
11 ac pi ti ŋandê atu, ma
pec e ŋamlha kêsôlô, dec
ŋamlha ŋayham dau pac-
ndê. Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau
ti lêlôm naŋ sem gweleŋ
ŋapaŋ tu sêtap mone sa-
ŋga, naŋ oc sêniŋga bocdi-
naŋ.

Lêtôm ti saê

12 Asa naŋ bu lhac ŋaŋga
têŋ ndoc iŋ kêsahê lêtôm ti
saê, naŋ oc tap Anötö ndê
mwasiŋ sa, bu ŋawapac dau
kôm iŋ hu ndê kêŋ whiŋ siŋ
dom, ma Anötö oc kêŋ iŋ
ndöc tali ŋapaŋ. Ŋaôli dau
dinaŋ Anötö gic bata su bu
kêŋ têŋ lau naŋ atac whiŋ iŋ
naŋ.
13 Ŋamalac daŋ bu lêtôm
tap iŋ sa, naŋ hê gauc bu
Anötö kêŋ lêtôm têŋ iŋ lec
dom. Bu gêŋ daŋ gitôm
dom bu êntôm Anötö, ma
Anötö dau kêtôm ŋamalac
daŋ dom.
14 Mba! Lêtôm ŋahu sip
ŋamalac dau ndê atac galac,
naŋ kêŋ gauc têŋ iŋ ma
kêtôm iŋ bu kôm sac.
15 Ma ŋamalac naŋ sôc
atac galac ŋapu, naŋ kôm
mêtê sac. Ma ŋamalac naŋ
kôm mêtê sac, naŋ wêkaiŋ
seŋ mbac ndu-ŋga.
16 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai
atac whiŋ-ŋga, ayob daôm
bu lau daŋ sêŋsau mac dom.
Lêtôm meŋ akêŋ Anötö dom.
Mba!
17 Damaŋ undambê-
ŋga, naŋ kêŋ ŋawê hoŋ
sêlhac umboŋ, naŋ mwasiŋ
ŋayham hoŋ ŋadau, ma gêŋ
ŋayham hoŋ naŋ datap sa,
naŋ meŋ akêŋ iŋ ndê. Tôm
bêc hoŋ ac pi ma sip tiyham,
ma ac ŋa-ayuŋ yêc teŋ dom.
Magoc Anötö gitôm ac ŋa-
ayuŋ dom. Iŋ kôm gêŋ
ŋayham eŋ tu êmwasiŋ yac-
ŋga, ma kac ndê awha kwi-
kwi dom.
18 Ma iŋ kêŋ iŋ ndê yom
ŋandô sip yac neŋ ŋalôm tu
bu kôm yac dati lau wakuc,
datôm gêŋ hoŋ naŋ iŋ kêŋ,
naŋ si ŋandô mbêc.

Daŋgô mêtê ti dakôm
ŋandô sa

19 O aneŋ asidôwai atac
whiŋ-ŋga, aŋgô su naŋ.
Atisa ŋagahô tu asôm daôm
nem yom-ŋga dom, magoc
akêŋ daŋam lau ŋatô si yom
ŋapep muŋ. Ma ayob daôm
bu atac ŋandê ŋagahô dom.
20 Bu ŋamalac si atac
ŋandê kalhac ŋac ahuc e
sêso lêŋ gitêŋ naŋ Anötö tac
whiŋ.
21 Tu dinaŋ-ŋga dec aö
wasôm têŋ mac bu mêtê

ŋadômbwi ma mêtê sac hoŋ naŋ kêsôwec tiatu yêc gameŋ nom-ŋga, naŋ ahu siŋ! Aŋgwiniŋ daôm ma akôc Anötö ndê mêtê naŋ sic dulu têŋ mac su, naŋ sa sip nem ŋalôm e tidôŋ, bu yom dau gitôm bu nem mac si.

22 Mac bu aŋgô Anötö ndê yom ŋambwa, dec oc aŋsau daôm. Aŋgô ma akôm ŋandô sa!

23 Asa naŋ ŋgô mêtê magoc kôm ŋandô sa dom, naŋ gitôm ŋamalac naŋ tôc gwaniŋ sip busunôm bu lic dau aŋgô andô.

24 Iŋ gêlic su, goc sa gi ma ŋagahô kêlhiŋ aŋgô andô siŋ.

25 Magoc asa naŋ tôc gwaniŋ Anötö ndê yomsu ŋandô* naŋ kêgapwêc yac su yêc mêtê sac, ma sôc ŋapu ti gauc gêm ŋapaŋ, naŋ Anötö oc nem mbec gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm.

26 Asa naŋ gauc gêm bu iŋ gêm akiŋ Anötö ŋapep, magoc gêm gôliŋ dau ndê êmbala dom, naŋ kêsau dau. Ma gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm bu nem akiŋ Anötö, naŋ gitôm gêŋ ŋambwa ma gic Anötö tandô ŋayham dom.

27 Mac bu anem akiŋ Anötö ŋalêŋ gitêŋ naŋ iŋ oc lic ŋayham, goc akôm gêŋ bocdec. Anem mosibu ti lauwhê sawa naŋ sêhôc ŋawapac, naŋ sa. Ma ambo ahê têŋ mêtê ŋadômbwi nom-ŋga hoŋ.

2

Datoc lau hoŋ sa

1 O aneŋ asidôwai, mac naŋ akêŋ whiŋ yac neŋ ŋawasi ŋadau Pômdau Yisu Kilisi. Atoc lau tiwaê ma lau waêmba hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ.

2 Mboe mac akac daôm sa tu alic om-ŋga, ma ŋamalac lu sêsôc sêmeŋ. Ŋgac daŋ sôc ŋakwê ŋawasi ti gôlôŋ gol, magoc ŋgac daŋ iŋ ŋgac ŋalôm sawa naŋ sôc ŋakwê akwa gweleŋ-ŋga.

3 Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc ŋgac ti ŋakwê ŋawasi sa, ma asôm têŋ iŋ bu, “Am ndöc pôŋ ŋayham dindec,” a? Ma asôm têŋ ŋgac ŋalôm sawa, “Am lhac ŋambu-ŋga dê,” me “Ndöc nom dindec yêc yac gahiŋ-ŋga,” a?

4 Mac bu akôm bocdinaŋ ma atoc mac nem lau ŋatô sa hôc gêlêc lau ŋatô su, dec mac atôm lau sêmatôc yom-ŋga naŋ si gauc tisac.

5 O aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, aŋgô su naŋ. Lau naŋ lau nom-ŋga sêlic bu lau ŋalôm sawa, naŋ Anötö tac whiŋ bu êŋyaliŋ ŋac sa bu sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, dec

* **1:25** Ŋgac naŋ to Hibru tôc asê bu yomsu amaŋlu gitôm dom bu ndic dabiŋ lau bu sêti lau gitêŋ (7:19; 10:1). Bocdinaŋ lau daêsam gauc gêm bu yom naŋ Jems to pi Anötö ndê yomsu ŋandô, naŋ hêganôŋ yomsu amaŋlu dom, magoc hêganôŋ ŋawaê ŋayham. Bu ŋawaê ŋayham whê sa bu Yisu gic dabiŋ yomsu pwac akwa-ŋga hoŋ (Mat 5:17) ô yac, ma Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ma gêm ŋac sa bu sêsa lêŋ gitêŋ tôm yomsu sôm (Rom 8:2-4).

sêti lau ti lêlôm yêc iŋ aŋgô-
ŋga. Ma iŋ oc kêŋ ŋac
sêwêkaiŋ gameŋ undambê-
ŋga naŋ iŋ gic bata bu kêŋ
têŋ lau naŋ atac whiŋ iŋ.
Yom dau iŋ yom ŋandô.
6 Magoc mac apu lau
ŋalôm sawa. Ma lau ti lêlôm
naŋ mac atoc ŋac sa, naŋ
sêtoc mac sa ô dom. Ŋac
sêlic ŋayham bu sêŋgwiniŋ
mac, ma ŋac bu sêtap yom
daŋ sa pi mac, dec ŋac oc
sêwê mac atêŋ lau sêmatôc
yom-ŋga andi.
7 Yomandô! Ma têŋ ndoc
lau dau sêŋgwiniŋ mac, naŋ
sêpu mac nem ŋadau ndê
ŋaê ŋayham whiŋ.
8 Anötö ndê yomsu naŋ
sêto yêc bocdec bu, “Atac
whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga
gitôm mac atac whiŋ daôm,”
naŋ tiŋamata yomsu hoŋ
naŋ sêhêganôŋ ŋamalac si
lêŋ sêmbo sêwhiŋ dandi-
ŋga ma piŋ ŋac hoŋ dôŋ
sêpitigeŋ. Mac bu daŋam
wambu yomsu dau, dec mac
oc atoc nem asidôwai sa
ŋapep.
9 Magoc mac bu atoc lau ti-
waê sa ma apu lau waêmba,
dec mac akôm sac, ma
yomsu dau kêmatôc mac,
ma tôc asê bu mac lau aŋgilì
yomsu-ŋga.
10 Aö wasôm têŋ mac,
bu asa naŋ daŋga wambu
yomsu hoŋ ŋapep, magoc
kêgilì yomsu ŋalhô atêc daŋ,
naŋ gitôm ŋamalac naŋ
kêgilì yomsu hoŋ.
11 Anötö dau kêŋ yomsu
daŋ bocdec, ‘I’ “Kôm gêŋ
mockaiŋ-ŋga dom,” ma kêŋ
daŋ tiyham bocdec, ‘I’ “Ndic
ŋamalac ndu dom.” Am
bu kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
dom, tigeŋ am bu ndic
ŋamalac daŋ ndu, naŋ dec
am gitôm ŋamalac kêgilì
yomsu hoŋ-ŋga.
12 Mac aŋyalê su bu
ŋasawa sauŋ Anötö oc
êŋsahê mac, êŋkuc yomsu
naŋ iŋ kêŋ bu êŋgapwêc
yac su. Bocdinaŋ dec asôm
yom ti akôm nem mêtê hoŋ
ŋapep eŋ.
13 Mac bu tamwalô lau
dom, dec Anötö oc tawalô
mac dom têŋ iŋ ndê bêc
matôc-ŋga. Tamwalô lau,
ma mac oc atap iŋ ndê
matôc sa dom.

Dakôm mêtê ŋayham tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê

14 O aneŋ asidôwai.
Ŋamalac daŋ bu sôm, “Aö
gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi,”
magoc kôm mêtê ŋayham
dom, dec iŋ ndê kêŋ whiŋ
ŋandô mba, ma oc nem iŋ si
dom.
15 Mac bu alic awhê me
ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ naŋ
pônda ŋakwê ti gêŋ daneŋ-
ŋga, dec mac oc akôm sake?
16 Mac bu asôm têŋ iŋ bu,
“Am ndi ti yom malô, ma
oc ŋayham bu am tap nem
gêŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê sa,”
magoc akêŋ gêŋ daŋ bu
anem iŋ sa dom, dec mac
nem akêŋ whiŋ oc ŋandô
mbasi.
17 Bocdinaŋ, asa naŋ sôm
bu iŋ kêŋ whiŋ, magoc kôm
ŋa-sakiŋ dom, naŋ ndê kêŋ
whiŋ gitôm gêŋ batê.

18 Mboe ŋamalac daŋ oc
sôm, “Aö gakêŋ whiŋ, dec
gitôm,” ma daŋ oc sôm bu,
“Aö gakôm mêtê ŋayham,
dec gitôm.” Oyaê! Am bu
ŋamalac naŋ mêtê ŋayham
mbasi, dec ŋalêŋ bocke aö
oc waŋyalê bu am kêŋ
whiŋ ŋandô? Magoc lic
mêtê ŋayham dec aö gakôm
gambo, oc tôc aneŋ gakêŋ
whiŋ asê têŋ am.
19 Bocke? Am toc daôm sa
bu am kêŋ whiŋ bu Anötö
tigeŋ dê mbo, a? Aluê!
Ŋalau sac sêkêŋ whiŋ bocd-
inaŋ sêwhiŋ, ma sêtöc dau
ŋandô!
20 Am ŋamalac gauc
mbasi-ŋga! Am nem kêŋ
whiŋ naŋ mêtê ŋayham
mbasi, naŋ ti gêŋ ŋambwa.
Gauc nem yom bocdec.
21 Abaŋ Abraham iŋ bu
kêŋ iŋ ndê atu Aisak ti da
pi alta, ma tu dinaŋ-ŋga dec
Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ.
22 Mac hoŋ alic su naŋ.
Abraham ndê kêŋ whiŋ ti iŋ
ndê gweleŋ sêpuc dau dôŋ.
Ma iŋ ndê gweleŋ ti sakiŋ gic
dabiŋ iŋ ndê kêŋ whiŋ.
23 Yom naŋ sêto yêc naŋ
sôm bu, “*Abraham kêŋ whiŋ
Anötö dec Anötö gêlic iŋ ti
ŋgac gitêŋ*.” Yom dau ŋandô
sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm, ma
Anötö dau sam Abraham bu
iŋ ndê silip.
24 Bocdinaŋ mac hoŋ
alic! Dakêŋ whiŋ ŋambwa
kôm yac dati lau gitêŋ
yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.
Gêŋ naŋ dakôm tu daŋaŋ
wambu Anötö-ŋga, ma yac
neŋ dakêŋ whiŋ, naŋ lu-lu
sêkôm yac dati lau gitêŋ.
25 Ma gêŋ daŋ tiyham.
Gauc nem awhê seŋ-ŋga Ra-
hab. Iŋ gêm yaom lau Israel-
ŋga naŋ sêtip gameŋ Kanan-
ŋga, ma kêmasaŋ ŋac si lêŋ
bu sêlhö sêndi. Ma tu dinaŋ-
ŋga Anötö gêlic iŋ bu awhê
gitêŋ.
26 Ŋamalac naŋ wayahô
mbasi, naŋ iŋ gêŋ batê. Ma
yac bu dakêŋ whiŋ magoc
dakôm mêtê ŋayham dom,
dec yac neŋ dakêŋ whiŋ
gitôm gêŋ batê bocdinaŋ.

3

Dayob êmbalaŋ

1 Aneŋ asidôwai, aŋgô su
naŋ! Têŋ Anötö ndê bêc
êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc
kip yac lau naŋ andôhôŋ iŋ
ndê mêtê têŋ lau, naŋ sa
ŋapep pi yac mba gweleŋ
dau. Tu dinaŋ-ŋga mac
nem asa bu ti kêdôhôŋwaga
mêtê-ŋga, naŋ kôc gauc pi
yom dau muŋ su naŋ.
2 Mêtê sac kôm yac
hoŋ dapeŋ ŋalêŋ daêsam.
Ŋamalac naŋ gitôm bu yob
ndê êmbala e sôm yom
so daŋ dom, naŋ ŋamalac
gitêŋ, ma gitôm bu nem
gôliŋ iŋ ndê ŋamlic ŋagêŋ
hoŋ ŋapep.
3 Lau naŋ sêndöc hosi
ŋahô, naŋ sêkêŋ ain sôc hosi
whasuŋ, bu sênem gôliŋ
hosi ma sêkac iŋ kwi êŋkuc
ŋac si atac whiŋ.
4 Ma akôc gauc pi waŋ atu-
tu. Mbu ŋadinda peŋ lac sac

andô, magoc gôliŋ atêc di-
naŋ kêŋ iŋ kêti kêkuc ŋgac
gôliŋ-ŋga ndê atac whiŋ.
5 Ŋalêŋ tigeŋ, yac
êmbalaŋ iŋ gêŋ sauŋ andô
daŋ yêc ŋamlic ŋagêŋ hoŋ,
magoc iŋ yom datoc dauŋ
sa-ŋga daêsam ŋahu. Mac
aŋyalê bu ya ŋamsi sauŋ
daŋ gitôm bu ti ya atu ma
neŋ pwa atu daŋ su.
6 Ma yac êmbalaŋ dau
gitôm ya. Yêc yac neŋ
ŋamlic ŋagêŋ hoŋ, sac ŋahu
yêc êmbalaŋ, ma yac bu
dayob ŋapep dom, dec sac
oc êŋsôwec e nem ŋamlic
sambuc ahuc ma kôm yac
neŋ têm dambo taŋli-ŋga
hoŋ tisac. Ma sac naŋ ŋahu
yêc êmbalaŋ, naŋ meŋ akêŋ
ya lambwam-ŋga.

7 Lau ŋatô sêkôc bôc
ti mbac ma sêyob e gêŋ
dau timalô. Ma gitôm bu
sêkôm mboc ma gêŋ gwêc-
ŋga timalô bocdinaŋ.
8 Magoc lau daŋ sêtôm
dom bu oc sênem malô
êmbala. Bu ŋamalac
êmbala iŋ gêŋ sac naŋ yêc
teŋ dom, ma ŋamalic sac
gêm iŋ ahuc.
9 Yac tam daŋge yac
neŋ Pômdau ti Damaŋ
undambê-ŋga ŋa êmbalaŋ,
magoc ŋamalac naŋ Anötö
kêmasaŋ bu sênem iŋ
aŋgô sêmbo nom, naŋ yac
dapucbo ŋac ŋa gêŋ tigeŋ
dinaŋ.
10 Aŋgô su naŋ. Mbec
ti yom sac, lu-lu sêsa akêŋ
whaŋsuŋ tigeŋ. O aneŋ
asidôwai, mêtê dau iŋ sac
sambuc!
11 Mac gauc gêm bocke?
Oc tôm bu gwêc ma bu
ŋayham tu danôm-ŋga lu-
lu sêsa akêŋ bubata tigeŋ?
Mba!
12 O aneŋ asidôwai. Gitôm
dom bu datap bu danôm-
ŋga sa yêc gwêc ŋalôm. Ma
gêŋ daŋ tiyham. Oc datap
wa ŋandô sa yêc a kiŋ, me
a kiŋ ŋandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê ŋayham

13 Mac nem asa iŋ
ŋamalac tigauc, naŋ toc dau
sa pi ndê gauc dom, magoc
kôm mêtê ŋayham ma sa lêŋ
gitêŋ eŋ, tu bu tôc gêŋ dau
asê.
14 Tigeŋ mac lau naŋ asa
lêŋ atoc daôm sa tu ahôc
gêlêc asidôwai-ŋga, me
mêtê lêmuŋ-ŋga bu yêc mac
nem ŋalôm, naŋ atoc daôm
sa me aŋsau daôm bu mac
lau tigauc lec dom.
15 Bu lau naŋ sêkôm mêtê
lêmuŋ-ŋga ti mêtê sêhôc
gêlêc dau-ŋga, naŋ si gauc
meŋ akêŋ Anötö ndê dom.
Mêtê dau ŋahu yêc nom,
kêkuc ŋamalac nom-ŋga si
gauc ŋambwa, ma meŋ akêŋ
Sadaŋ ndê.
16 Mêtê lêmuŋ-ŋga ti ahôc
gêgêlêc daôm-ŋga bu yêc
mac nem ŋalôm, dec mac oc
apiŋ daôm dôŋ ŋapep dom,
ma mêtê sac tidau-tidau oc
nem mac ahuc.
17 Asa naŋ kôc gauc
ŋayham yêc Anötö ndê,
naŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc
kôm mêtê ŋawasi eŋ. Iŋ
oc yob dau bu tac ŋandê

ŋagahô dom, ma iŋ oc ti
ŋamalac atac whiŋ lau ti
sôc yom ŋapu-ŋga. Iŋ
ŋamalac tawalô lau-ŋga ma
ndê gweleŋ oc nem ŋandô
daêsam. Iŋ oc kôm mêtê
ŋayham têŋ lau tiwaê ma
têŋ lau waêmba sêwhiŋ, ma
oc êŋsau lau daŋ dom.
18 Lau naŋ sêkôm gêŋ
malô ma sêhê wamba lau,
naŋ sêtôm lau naŋ sêsô gêŋ
ŋawhê ŋayham sip si ôm.
Ma ŋac si gweleŋ dau oc
nem ŋandô bu ŋac ma lau
daêsam sêtap lêŋ gitêŋ sa.

4

Lêŋ atac whiŋ gêŋ nom-ŋga-ŋga

1 Akôc gauc pi gêŋ naŋ
kôm mac atac ŋandê ti asôm
daôm. Aö wasôm têŋ mac,
bu mêtê dau meŋ akêŋ mac
nem ŋalôm akwa, naŋ kac
mac tu asa lêŋ atac whiŋ gêŋ
nom-ŋga-ŋga.
2 Gêŋ naŋ mac atac whiŋ,
naŋ mac atap sa dom, ŋahu
bu mac ateŋ têŋ Anötö dom.
Mac tamgatu gêŋ dau ŋapaŋ
e mac atac ŋandê sa ti asôm
daôm, ma mac oc akôm
mwasac e nditôm bu andic
ŋamalac ndu. Magoc mac
atôm dom bu akôc gêŋ naŋ
mac atac whiŋ.
3 Ma têm ŋatô mac ateŋ
gêŋ têŋ Anötö, magoc iŋ kêŋ
têŋ mac dom. Mac atap sa
dom, ŋahu bu mac ateŋ gêŋ
dau tu bu amwasiŋ daôm-
ŋga ŋambwa, ma gauc di-
naŋ iŋ solop dom.
4 Mac atôm lau mockaiŋ-
ŋga, bu mac ahu Anötö
siŋ ma asap gêŋ nom-ŋga
dôŋ. Mac aŋgô! Asa naŋ
tac whiŋ gêŋ nom-ŋga hôc
gêlêc, naŋ Anötö ndê silip
dom, iŋ Anötö ndê ŋacyo.
5 Anötö ndê yom naŋ sêto
yêc, naŋ whê sa bu Ŋalau
naŋ Anötö kêŋ mbo yac
neŋ ŋalôm, naŋ gêm lêmuŋ
yac neŋ gatuŋ ma tac whiŋ
ŋandô bu dasap iŋ dôŋ
ŋapaŋ. Gauc nem yom dau
ŋapep, bu iŋ yom ŋambwa
dom.
6 Anötö kêŋ ndê mwasiŋ
têŋ yac tu bu puc yac dôŋ pi
lêŋ sac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga
sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö kêgwiniŋ lau naŋ
sêtoc dau sa, magoc
kêmwasiŋ lau naŋ
sêŋgwiniŋ dau. *[Prov
3:34]*

7 Bocdinaŋ asôc Anötö
ŋapu. Apuc daôm dôŋ têŋ
Sadaŋ bu êntôm mac dom.
Amasuc iŋ su ma iŋ oc lhö
su yêc mac.
8 Atigasuc Anötö dec iŋ
oc tigasuc mac. Mac lau
naŋ akôm mêtê sac, naŋ
aŋgwasiŋ amam ma ahu
mêtê dau siŋ. Ma mac lau
naŋ aŋkuc Anötö ti gauc lu-
lu, naŋ amasaŋ nem ŋalôm
ŋawasi sa.
9 Anem daôm kwi ma ataŋ
tu mac nem sac-ŋga. Mac
nem mbwac nem dau kwi ti
daŋgibo, ma mac nem atac
ŋayham nem dau kwi ti atac
ŋawapac.
10 Aŋgwiniŋ daôm yêc
Pômdau aŋgô-ŋga, goc iŋ oc
toc mac sa.

Aŋgôliŋ yom pi nem

asidôwai dom

11 O asidôwai, aŋgôliŋ
yom pi daôm dom. Asa
naŋ gêm dôhôŋ dau pi
ndê asidôwa daŋ, naŋ gêlic
asidôwa dau sac ma sôm
yom pu iŋ-ŋga, naŋ pu
yomsu ma gêlic yomsu dau
sac whiŋ.* Ma am bu pu
yomsu, dec am sôc yomsu
dau ŋapu dom.
12 Anötö naŋ kêŋ yomsu,
naŋ ndê ŋaclai yêc bu nem
lau si, me seŋ ŋac su. Ma iŋ
tawasê oc êŋsahê lau hoŋ pi
ŋac si mêtê. Bocdinaŋ am
asa dec gauc gêm bu êmsahê
nem asidôwai?

Datoc dauŋ sa dom

13 Aö wasôm yom pi lau
naŋ gauc gêm bu sêti ŋadau
dau. Mboe ŋamalac daŋ oc
sôm yom bu, “Kwahic dec
me laŋsê, aö watêŋ malac
atu daŋ wandi, wanem
gweleŋ nditôm yala daŋ
sambuc, ma watap mone
daêsam sa.”
14 Mac atôm dom bu
aŋyalê gêŋ naŋ oc hôc asê
têŋ laŋsê. Mac alic nem
têm ambo tamli-ŋga bu iŋ
gêŋ atu, a? Mba! Iŋ gitôm
yawalec naŋ puc pi meŋ
magoc ŋasawa sauŋ eŋ hê
su.
15 Gauc nem bu ati ŋadau
tu amasaŋ daôm nem lêŋ
asa-ŋga dom, magoc asôm
yom bocdec bu, “Pômdau bu
lic ŋayham, dec yac oc ambo
taŋli ma akôm gêŋ bocdec
me gêŋ bocdê.”
16 Magoc mac lau wachuc
naŋ êlêmê atoc daôm sa, ma
mac nem mêtê dau iŋ mêtê
sac.
17 Bocdinaŋ asa naŋ kêyalê
lêŋ ŋayham magoc kôm
dom, naŋ kôm sac.

5

Jems kêŋ puc lau ti lêlôm

1 Mac lau ti lêlôm naŋ ac
mone ti wapa daêsam sa,
naŋ aŋgô! Apuc daŋgibo sa
ma ataŋ pi ŋawapac naŋ gic
waê bu tap mac sa têŋ bêc
ŋambu-ŋga.
2 Awa ti wapa ma ŋakwê
naŋ mac ac sa tu daôm-ŋga,
naŋ hôc gêlêc su ma yêc
ŋambwa e da nôm ma sop
seŋ su.
3 Oyaê! Bêc ŋambu-ŋga
meŋ kêpiŋ su, magoc mac
akôm bu andic nem awa
silba ma gol sa ŋapaŋ. Mac
oc atap matôc sa tu mac nem
awa naŋ hêko wêmbwa e da
nôm su. Ma tu gêŋ dinaŋ-
ŋga dec mac nem ŋamsôm
oc tisac whiŋ, gitôm ya gêŋ
mac.
4 Aŋgô! Mac aŋgamiŋ
ŋaôli ŋayham têŋ lau naŋ
sêkôm gweleŋ têŋ mac. Ma
Pômdau Ŋaclai Ŋadau ŋgô
ŋawaê ma oc êmatôc mac pi
gêŋ dau.
5 Mac ambo nom ti
amwasiŋ daôm kêlêc, atôm
bôc naŋ seŋ gêŋ ŋawahô
e sêtôp atu, ma sêŋyalê
dom bu ŋasawa sauŋ ŋac
si ŋadaui oc sêndic ŋac ndu
ma sêneŋ.

* **4:11** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôc gauc pi yomsu tigeŋ bu ‘Atac whiŋ nem asidôwai tôm am tac whiŋ daôm,’ dec to yom dinaŋ. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

6 Mac êlêmê amatôc lau
gitêŋ ma akic yom bu andic
ŋac ndu, magoc lau dau
sêkêŋ kisa mac dom.

Dahôc ŋawapac ti atac pa su

7 Bocdinaŋ asidôwai, ahôŋ
Pômdau ndê bêc mbu meŋ-
ŋga ti nem atac pa su.
Lau naŋ sêsô gêŋ sip ôm,
naŋ sêhôŋ gêŋ dau bu nem
ŋandô. Sêmbo ti atac pa su
ma sêhôŋ u bu ndic ma ac bu
pi tôm ŋandoc.
8 Ma mac bocdinaŋ. Ndoc
meŋ kêpiŋ bu Pômdau oc
mbu meŋ, dec apuc daôm
dôŋ bu alhac ŋaŋga, ma
ahôŋ iŋ ti nem atac pa su.
9 O asidôwai, asec daôm
dom. Mac bu asec daôm, dec
oc atap Anötö ndê matôc sa,
bu iŋ ndê bêc êmatôc lau-
ŋga meŋ kêpiŋ, gitôm iŋ dau
meŋ kalhac mac nem andu
ŋagatam.
10 Asidôwai, akôc gauc
pi propet akwa-kwa. Ŋac
sêhôc ŋawapac daêsam,
magoc sêhoc yom asê sem
Pômdau aŋgô ti atac pa su.
Gauc nem ŋac si lêŋ dinaŋ
ma aŋkuc.
11 Lau naŋ sêhôc ŋawapac
ti atac pa su, naŋ yac
tampiŋ ŋac. Mac aŋgô miŋ
pi Job, naŋ hôc ŋawapac
daêsam, magoc gêŋ dau
ku iŋ dulu dom, iŋ kalhac
ŋaŋga. Ma mac aŋyalê bu
tiŋambu Pômdau gêm iŋ sa
tiyham. Yomandô! Pômdau
iŋ tawalô yac ma atac apu
yac ŋandô.
12 O aneŋ asidôwai, ayob
daôm tu gêŋ atu dindec-ŋga.
Mac bu akôm gêŋ daŋ, dec
asôm, “Aêc,” ma yom dau
gitôm. Mac bu akôm dom,
dec asôm, “Mba,” ma mac
nem yom dau gitôm. Atôc
amam pi undambê me pi
nom me pi gêŋ daŋ tu bu
andic seŋeŋ nem yom-ŋga
dom. Mac bu akôm bocdi-
naŋ, dec oc atap Anötö ndê
matôc sa.

Yom dateŋ mbec-ŋga

13 Mac nem asa bu tap
ŋawapac sa, naŋ teŋ mbec.
Ma mac nem asa naŋ atac
ŋayham sa, naŋ nem wê ma
êmpiŋ Pômdau.
14 Mac nem asa bu
gêmbac, naŋ kêŋ yom têŋ
gôlôwac dabuŋ si lau bata
sêmeŋ, ma sêteŋ mbec tu iŋ-
ŋga ma sêmbac ndip kwi pi
iŋ ŋagôlôŋ sênem Pômdau
aŋgô.
15 Mbec naŋ mac ateŋ ti
akêŋ whiŋ, naŋ oc nem
ŋamalac gêmbac dau sa.
Pômdau oc nem iŋ sa ma
kôm iŋ ŋayham sa tiyham.
Ma iŋ ndê sac bu yêc, goc teŋ
mbec tu gêŋ dau-ŋga whiŋ,
ma Pômdau oc suc kwi.
16 Bocdinaŋ asa naŋ kôm
sac, naŋ hoc ŋayom asê têŋ
asidôwa daŋ, ma asidôwa
dau teŋ mbec tu iŋ-ŋga.
Akôm bocdinaŋ, ma ateŋ
mbec pi mac nem asidôwai
naŋ gêmbac, bu akôm ŋac
ŋayham sa tiyham. Mbec
naŋ ŋamalac gitêŋ daŋ teŋ,
naŋ mbec ti ŋaclai, ma oc
nem ŋandô.
17 Gauc nem propet Elaija.
Iŋ ŋamalac gitôm yac. Iŋ teŋ
mbec bu u ndic dom, dec u

gic dom gitôm yala tö ma ayô
6.
18 Goc iŋ teŋ mbec tiyham,
dec Anötö kêŋ u gic ma gêŋ
ôm-ŋga sem ŋandô tiyham.

Danem lau naŋ sêhu
Anötö ndê lêŋ siŋ, naŋ sa

19 Aneŋ asidôwai. Mac
nem daŋ bu hu Anötö ndê
lêŋ ti yom ŋandô siŋ, ma
daŋ bu nem iŋ ndê ŋalôm
kwi ma kôc iŋ mbu meŋ
tiyham,
20 dec aŋyalê gêŋ bocdec.
Asa naŋ gêm ŋamalac sac
kwi bu hu mêtê sac siŋ, naŋ
kêgaho iŋ su yêc seŋ mbac
ndu-ŋga, ma gêm iŋ sa bu
tap ŋagêyô sa tu iŋ ndê sac
daêsam-ŋga dom.

Pita
ndê bapia ŋamata-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋgac naŋ to bapia dindec iŋ Pita, Yisu ndê aposel daŋ. Iŋ to têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo babalip tôm gameŋ hoŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ. Lau dau sêhôc ŋawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa ŋac tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

Pita tac whiŋ bu puc ŋac dôŋ, bu sêlhac ŋaŋga ma ti atac ŋayham tu mwasiŋ atu ti ŋawasi atu naŋ Anötö gic bata tu ŋac-ŋga yêc undambê. Tôm Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ oc kôm têŋ ŋac bocdinaŋ. Iŋ to yom pi ŋandê ti ŋawapac daêsam naŋ Yisu hôc têŋ ndoc iŋ mbo nom, ma sôm bu lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêwêkaiŋ iŋ ndê lêŋ dinaŋ. Iŋ whê sa bu ŋawapac tidau-tidau gitôm bu puc ŋac dôŋ, ma tiŋambu têŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, naŋ ŋac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêŋ ŋayham ma dabuŋ bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋkuc.

Pita gic hu ndê bapia ŋamata-ŋga

1 Aö Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ Anötö kêyaliŋ mac sa, mac lau naŋ ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameŋ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-ŋga.

2 Damaŋ Anötö kêyalê gêŋ hoŋ muŋ su, dec kêyaliŋ mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êŋgwasiŋ mac nem sac hoŋ su, ma bu Ŋalau Dabuŋ kôm mac ati lau dabuŋ, naŋ daŋam wambu Kilisi ŋapep. Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Anötö êŋsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiŋ atu nem yac si-ŋga

3 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Ŋahu bu iŋ tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêŋ dau ŋandô sa bocdec bu, iŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ, ma bocdinaŋ dec yac dakêŋ bataŋ ŋandô ŋayham kêlêc, naŋ bu oc dandöc taŋli ŋapaŋ.

4 Ma dawêkaiŋ gêŋ lêŋsêm ŋayham, naŋ ndê ŋawasi oc niŋga dom, ma tôm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêŋ dau sa gwanaŋ tu mac-ŋga yêc undambê.

5 Mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa su, ma iŋ kêmasaŋ mwasiŋ dau ŋa-ŋandô su ma hôŋ têm bu tôc ŋandô dau asê tiawê têŋ bêc ŋambu-ŋga. Ma tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö ndê ŋaclai oc yob mac e atap ŋandô dau sa.

6 Aö kayalê bu mac ambo ti atac ŋayham atu ŋapaŋ tu Anötö ndê mwasiŋ hoŋ

dinaŋ-ŋga. Magoc aö kay-
alê bu ŋawapac daêsam tap
mac sa têŋ ŋasawa dindec,
dec kôm mac nem ŋalôm
ŋawapac whiŋ. Mac ac waê
bu atap gêŋ dau sa, magoc iŋ
gêŋ ŋasawa apê-ŋga eŋ.
7 Mac aŋyalê bu lau
sêpec gol tu bu ŋadômbwi
niŋga ma gol ŋawasi solop
gacgeŋ yêc. Ma ŋalêŋ tigeŋ,
ŋawapac naŋ tap mac sa,
naŋ meŋ bu êŋsahê mac
nem akêŋ whiŋ. Anötö gêlic
mac nem akêŋ whiŋ bu gêŋ
ŋandô, gitôm gêŋ ŋaôli atu,
naŋ hôc gêlêc gol naŋ oc
niŋga whiŋ nom dindec,
naŋ su. Ma mac bu ahôc
ŋawapac ma asap nem akêŋ
whiŋ dôŋ ŋaŋga, dec têŋ
ndoc Yisu Kilisi mbu meŋ
têŋ bêc ŋambu-ŋga, naŋ iŋ
oc toc mac sa ma kêŋ waê ti
ŋawasi ŋayham têŋ mac.
8 Mac nem daŋ gêlic Yisu
pi tandô dom, têŋ ŋamata-
ŋga e meŋ têŋ kwahic dec,
magoc mac atac whiŋ iŋ ma
akêŋ whiŋ iŋ ambo. Ma mac
nem atac ŋayham tu iŋ-ŋga
iŋ gêŋ atu andô, ma hôc
gêlêc ŋamalac si gauc me
yom tu awhê sa-ŋga.
9 Ma ndoc meŋ kêpiŋ bu
mac atap Anötö ndê mwasiŋ
nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô
sa, naŋ ti mac nem akêŋ
whiŋ ŋahu.

*Propet sêhoc Anötö ndê
lêŋ nem yac si-ŋga asê*

10-11 Lau propet sêhoc yom
asê muŋ su, pi mwasiŋ naŋ
mac atap sa su. Kilisi ndê
Ŋalau mbo ŋac si ŋalôm, ma
kêgilí ŋac bu sêhoc yom asê
pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-
ŋga. Ŋalau dau hoc asê têŋ
ŋac gwanaŋ su, bu Anötö
ndê Mesaya oc hôc ŋandê,
ma tiŋambu tap ŋawasi atu
sa. Magoc ŋac sêŋyalê têm
ti ndoc ma ŋalêŋ su dom,
ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôm
ŋaŋga bu sêkip ŋahu sa.
12 Ŋalau tôc asê têŋ lau
propet bu yom naŋ sêhoc
asê, naŋ tu ŋac dau-ŋga
dom, magoc sêhoc asê
gwanaŋ tu sênem mac sa-
ŋga. Ma lau naŋ sêhoc
ŋawaê ŋayham asê têŋ mac,
naŋ sêwhê yom dau sa ŋa
Ŋalau Dabuŋ naŋ Anötö kêŋ
sip akêŋ undambê meŋ, naŋ
ndê ŋaclai. Gêŋ hoŋ naŋ
propet sêhoc asê, naŋ Anötö
ndê aŋela bocdinaŋ tac whiŋ
ndu andô bu sêŋyalê ma
sêlic ŋandô.

*Dasa lêŋ dabuŋ dandic
ŋawaê*

13 Tu dinaŋ-ŋga dec akôc
gauc ŋapep pi lêŋ bocke
iŋ lêŋ solop tu asa-ŋga,
ma ambo ti nem gauc
ŋawa. Akêŋ batam ŋapaŋ
ti tamkwê mwasiŋ atu naŋ
mac oc atap sa têŋ bêc naŋ
Yisu oc hoc dau asê.
14 Mac ati Anötö ndê
balêkoc solop, dec daŋam
wambu iŋ ŋapep, ma ahu
mêtê sac hoŋ naŋ mac
akôm têŋ ndoc mac am gauc
Anötö, naŋ siŋ.
15 Anötö naŋ kêgalêm mac
sa ati iŋ ndê, naŋ iŋ dabuŋ
andô. Tu dinaŋ-ŋga dec
ayob daôm nem lêŋ hoŋ bu

akôm mêtê dabuŋ eŋ, atôm iŋ dau.
16 Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:
Aö Anötö dabuŋ, bocdinaŋ asa nem lêŋ dabuŋ eŋ. *[Lev 11:44-45]*
17 Ambo nom atôm lau apa, ma atöc Anötö ma atoc iŋ sa ŋapep. Ŋahu bu Anötö, naŋ mac ata bu Damaŋ, naŋ oc toc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom, têŋ ndoc iŋ êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si lêŋ. Iŋ oc êŋsahê lau hoŋ ŋa dôhôŋ tigeŋ.
18 Muŋ-ŋga mac atôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga, tu lêŋ gauc mbasi-ŋga naŋ apami sic dulu têŋ mac. Magoc Anötö gêmlhi ti kêgapwêc mac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga dinaŋ. Iŋ gêmlhi mac su, ŋa gêŋ naŋ oc niŋga whiŋ nom dindec gitôm gol me silba, naŋ dom. Mba. Mac aŋyalê su bu
19 iŋ gêmlhi mac su ŋa Kilisi ndê dac, naŋ hôc gêlêc gêŋ ŋaôli atu-tu nom-ŋga hoŋ su. Kilisi kêŋ dau ti da gitôm domba ŋawasi ŋayham naŋ ŋasac mbasi.
20 Anötö kêyaliŋ iŋ sa têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom su dom, ma tôc iŋ asê tiawê têŋ têm ŋambu-ŋga dindec, tu mac-ŋga.
21 Ma tu gêŋ naŋ Kilisi dau kôm tu mac-ŋga, dec mac akêŋ whiŋ Anötö, naŋ uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, ma kêŋ ŋawasi atu têŋ iŋ. Bocdinaŋ kwahic dec Anötö ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu, ma mac akêŋ batam bu atap mwasiŋ atu naŋ iŋ gic bata têŋ mac, naŋ sa.
22 Mac asôc yom ŋandô ŋapu su, dec ahu lêŋ ti mêtê ŋadômbwi hoŋ siŋ su, tu bu aŋkuc mêtê ŋandô atac whiŋ asidôwai-ŋga. Bocdinaŋ kwahic dec aö wateŋ mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc bu akôm mêtê dau ŋandô sa-ŋga.
23 Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ŋahu sip gêŋ nom-ŋga naŋ gic waê bu niŋga, naŋ daŋ dom. Mba. Mac atiwakuc ŋahu sip Anötö ndê Yom naŋ gitôm gêŋ tali, ma oc yêc ŋapaŋ eŋ.
24 Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:
Ŋamalac nom-ŋga hoŋ sêtôm kwaŋ, ma ŋac si waê gitôm ŋaola ôm-ŋga.
Kwaŋ yêc ŋasawa apê ma tibasô, ma ŋaola bocdinaŋ kêsôlô.
25 Magoc Pômdau ndê yom yêc ŋapaŋ. *[Ais 40:6-8]*
Ma Pômdau ndê yom dau, iŋ ŋawaê ŋayham naŋ sêhoc asê têŋ mac su.

2

1 Tu dinaŋ-ŋga dec ahu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Mêtê alic lau sac-ŋga hoŋ, mêtê aŋsau lau-ŋga, mêtê dasôm yom ŋayham magoc dakôm ŋandô sa dom-ŋga, mêtê lêmuŋ-ŋga ti lêŋ dapu lau-ŋga tidau-tidau, naŋ ahu hoŋ siŋ.
2 Akôm ŋaŋga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem

ŋalôm e tidôŋ, ŋalêŋ tigeŋ
tôm balêkoc dedec tac whiŋ
bu sênôm su. Ma tôm dinda
ndê su gêm balêkoc dedec
sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê
yom oc kôm mac nem akêŋ
whiŋ êŋsôwec tiatu ma al-
hac ŋaŋga e atap Anötö ndê
mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-
ŋandô sa.
3 Mac aŋyalê Pômdau su
ma aŋsahê su bu iŋ ndê
mwasiŋ iŋ ŋayham, bocdi-
naŋ dec ahu mêtê sac hoŋ
siŋ, ma aŋsalê gêŋ tu puc
gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga

4 Atigasuc Pômdau Yisu
naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö
kêyaliŋ sa ti hoc ŋamata-
ŋga bu kwê ndê andu lhac
ŋahô-ŋga. Ŋamalac sêtec
iŋ, magoc Anötö dau kêyaliŋ
iŋ sa, ma gêlic iŋ ŋayham
kêlêc.
5 Mac bocdinaŋ atôm hoc
tali naŋ Anötö bu kwê sa
ti Ŋalau Dabuŋ ndê andu.
Ma iŋ kêyaliŋ mac sa ati
lau dabuŋ, bu anem akiŋ iŋ
atôm iŋ ndê lau dabuŋsiga.
Ma mac nem gweleŋ ŋandô,
naŋ bu akêŋ daôm sam-
buc atôm da naŋ iŋ oc lic
ŋayham, ma kôc sa tu Yisu
Kilisi-ŋga.
6 Tôm yom naŋ Anötö sôm
pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec
bu:

Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc
daŋ kalhac Lôc †Sayon,
naŋ aö dauŋ kayaliŋ sa
ma galic ŋayham kêlêc
bu ti hoc ŋamata-ŋga
andu-ŋga.

Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ
oc maya dau dom. *[Ais 28:16]*

7 Mac akêŋ whiŋ dec alic
hoc dau ŋayham kêlêc.
Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ
dom, naŋ sêtec hoc dau tôm
sêto yêc bocdec bu:

Hoc naŋ lau sêkwê andu-
ŋga sêtec, naŋ kwahic
ti hoc ŋamata-ŋga yêc
andu dau. *[BW 118:22]*

8 Ma yom daŋ tiyham yêc
bocdec:

Iŋ hoc naŋ lau daêsam oc
sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ.
[Ais 8:14-15]

Ŋac sêpeŋ, ŋahu bu sêtec
yom pi Kilisi, tôm yom naŋ
Anötö hoc asê gwanaŋ su.

Anötö ndê lau si lêŋ

9 Magoc Anötö, naŋ
kêgalêm mac sa bu ahu
ŋasec siŋ ma ambo iŋ
ndê ŋawê atu ŋalôm, naŋ
kêyaliŋ mac sa muŋ su ati
iŋ ndê, ma bu ati gôlôwac
dabuŋ toŋ tigeŋ, ma anem
akiŋ iŋ gitôm lau dabuŋsiga
naŋ sem akiŋ ŋac si Kiŋ. Iŋ
kôc mac sa ati iŋ dau ndê
lau, tu bu ahoc yom asê pi
gêŋ atu-tu hoŋ naŋ iŋ kôm
tu mac-ŋga.
10 Muŋ-ŋga mac Anötö
ndê lau dom, magoc kwahic
dec ati Anötö ndê lau solop.
Ma muŋ-ŋga mac atap iŋ

ndê tawalô sa dom, magoc
kwahic dec mac atap sa su.*
11 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga.
Nom dindec ti mac nem
malam ŋandô dom, magoc
mac ambo atôm lau apa.
Aö bu wanem la mac bu
akôm mêtê sac-sac ŋalôm
akwa-ŋga ŋandô sa dom.
Bu mêtê kaiŋ dinaŋ gitôm
ŋacyo naŋ gic siŋ têŋ mac
ŋapaŋ, ma gitôm bu seŋ mac
nem gatôm su.
12 Mboe lau naŋ sêkêŋ
whiŋ dom, naŋ oc sêŋgôliŋ
yom pi mac, ma sêsôm
bu mac lau akôm sac-ŋga.
Magoc ambo awhiŋ ŋac ma
ayob bu akôm mêtê ŋayham
eŋ, dec ŋac oc sêlic bu
mac nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ
ŋayham, ma mboe oc ti lêŋ
bu sênem dau kwi ma sêkôc
Anötö sa ti ŋac si Pômdau,
ma sêmpiŋ iŋ têŋ ndoc iŋ
mbu têŋ yac meŋ.

Dasôc gôliŋwaga ti ŋadaui ŋapu

13 Tu Pômdau-ŋga dec
asôc lau hoŋ naŋ sem gôliŋ
sêmbo nom, naŋ ŋapu. Asa
naŋ ti mac nem kiŋ atu, naŋ
asôc iŋ ŋapu.
14 Ma lau naŋ kiŋ dau
kêkiŋ bu sênem gôliŋ gameŋ
ŋatô, naŋ asôc ŋac ŋapu
bocdinaŋ. Iŋ kêkiŋ ŋac bu
sêkêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ
sêkôm sac, ma bu sêtoc lau
naŋ sêkôm ŋayham, naŋ sa.
15 Bu Anötö tac whiŋ bu
mac akôm mêtê ŋayham eŋ,
e lau gauc mbasi-ŋga naŋ
sêŋyalê iŋ ti ndê yom dom,
naŋ sêŋgapic whasuŋ ahuc,
ma tôm dom bu sêŋgôliŋ
yom pi mac.
16 Ambo atôm lau akiŋ
ŋambwa dom, magoc ambo
atôm lau naŋ sêti ŋadau
dau. Magoc gauc nem bu
yom dau kêŋ ŋasawa têŋ
mac bu asa lêŋ sac-ŋga dom.
Mba. Bu kwahic dec mac ati
Anötö dau ndê lau akiŋ, dec
asa nem lêŋ aŋkuc iŋ ndê
atac whiŋ.
17 Atoc lau hoŋ sa ŋapep,
ambo ti atac whiŋ asidôwai
sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, atöc
Anötö ti asôc iŋ ŋapu
ŋapep, ma atoc nem kiŋ
nom-ŋga sa.
18 Mac lau naŋ am akiŋ
ŋadaui, asôc ŋac ŋapu ma
atoc ŋac sa ŋapep. Akôm
ŋalêŋ tigeŋ têŋ ŋadaui
ŋayham naŋ sêyob mac
ŋapep, ma têŋ ŋadaui sac
naŋ si ŋalôm apê, naŋ
bocdinaŋ.
19-20 Mac bu akôm sac
dom, magoc sêkêŋ ŋandê
têŋ mac tu aŋyalê Anötö ma
aŋkuc iŋ-ŋga, dec ahôc gêŋ
dau, ma gauc nem bu Anötö
gitôm bu êmwasiŋ mac ô
ŋandê dinaŋ. Magoc mac
bu akôm sac ma sêndic mac,
naŋ tamkwê mwasiŋ daŋ ô
ŋandê dau dom, bu iŋ lêŋ

* **2:10** Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têŋ Hosea bu sam iŋ ndê balêkoc daŋ bu ‘Aneŋ lau dom’ (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu ‘Lau naŋ aö atac whiŋ ŋac dom’ (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaŋ sêti dôhôŋ lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö. Magoc tiŋambu iŋ tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ŋac bu ‘Aneŋ lau’ (Hos 2:1, 23b) ma ‘Lau atac whiŋ-ŋga’ (Hos 2:1, 23a).

solop bu sêmatôc mac.

Taŋkuc Kilisi ndê dôhôŋ hôc ŋandê-ŋga

21 Bu lau naŋ Anötö kêgalêm ŋac sa, naŋ sic
waê bu sêhôc ŋawapac kaiŋ
dinaŋ. Ŋahu bu Kilisi hôc
ŋandê tu mac-ŋga bocdinaŋ,
dec tôc dôhôŋ têŋ mac bu
aŋkuc-ŋga.
22 Tôm yom naŋ sêto yêc
naŋ sôm bocdec bu:
Iŋ kôm sac daŋ dom, ma
sôm yom sac daŋ sa
whasuŋ dom. *[Ais 53:9]*
23 Têŋ ndoc lau sêsôm yom
sac-sac pi iŋ ti sêpu iŋ, naŋ
iŋ sôm yom sac daŋ ô dom.
Ma têŋ ndoc sêkêŋ iŋ hôc
ŋandê, naŋ gic ndoc ŋac bu
kêŋ ŋagêyô-ŋga dom. Mba.
Iŋ kêŋ dau sambuc sip Anötö
amba, naŋ oc êmatôc gêŋ
hoŋ ŋalêŋ gitêŋ.
24 Iŋ hôc yac neŋ sac
ŋagêyô pi dau ŋamlic, têŋ
ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso
dau. Iŋ kôm bocdinaŋ tu bu
yac dahu mêtê sac siŋ gitôm
lau batê sêhu gêŋ nom-ŋga
siŋ, ma dambo taŋli ti dasa
lêŋ gitêŋ eŋ. Mêtê sac iŋ
gitôm gêmbac atu naŋ kôm
yac hoŋ, magoc ŋandê atu
naŋ Yisu hôc, naŋ kôm yac
ŋayham sa tiyham.
25 Bu muŋ-ŋga mac akôm
mêtê sac tidau-tidau tôm
domba naŋ si ŋadau mbasi,
ma sêmbo babalip. Magoc
kwahic dec mac ambu atêŋ
ŋgac ŋayham yob domba-
ŋga, naŋ yob mac nem
gatôm ŋapep eŋ.

3

Lauwhê ma lauŋgac si lêŋ ŋayham

1 Aö bu wanem la mac
lauwhê whiŋ bocdec bu,
asôc nem akweŋi ŋapu
ŋapep. Ma ŋalêŋ dinaŋ
mac naŋ nem akweŋi sêkêŋ
whiŋ yom ŋandô dom, naŋ
mboe mac nem lêŋ ŋayham
oc nditôm bu nem ŋac kwi
ma sêkêŋ whiŋ. Ŋac oc
sênem dau kwi ŋahu sip
yom daêsam naŋ mac bu
asôm tu bu anem ŋac kwi-
ŋga dom.
2 Mba. Sêkac dau kwi
ŋahu sip ŋac sêlic bu mac
atoc Pômdau sa ŋandô, ma
asa nem lêŋ ŋawasi eŋ.
3 Mac lauwhê aŋgô. Akôc
gauc ŋapep pi gêŋ awê-ŋga
tôm anem bocbiŋ kêclauŋ,
me gôlôŋ ŋamlic-ŋga ti
ŋakwê ŋaôli atu-tu. Bu gêŋ
dinaŋ ŋadaŋ oc kôm mac ati
lauwhê ti aŋôm yêc Anötö
aŋgô-ŋga dom, ma bocdinaŋ
gauc nem êŋlêc dom.
4 Gêŋ naŋ kôm mac ati
lauwhê ti aŋôm yêc Anötö
aŋgô-ŋga, naŋ lêŋ ŋayham
ti lêŋ malô naŋ yêc siŋ dau
yêc nem ŋalôm. Mêtê kaiŋ
dinaŋ Anötö tac whiŋ hôc
gêlêc, ma oc tôm dom bu
niŋga.
5 Bu lauwhê dabuŋ muŋ-
ŋga-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Anötö, naŋ sêŋkuc lêŋ tigeŋ
dinaŋ. Ŋac sêsôc si ŋgaci
ŋapu, dec sêti lauwhê ti
aŋgô.
6 Gauc nem Sara, naŋ sôc
iŋ nakweŋ Abraham ŋapu

ma sam iŋ bu ndê ŋadau. Ma mac bu akôm mêtê
ŋayham eŋ, ma atöc daôm
tu gêŋ daŋ-ŋga dom, naŋ
mac atôm Sara ndê atuwêi.
7 Ma aö bu wanem la mac
lau-ŋgac whiŋ bocdec bu.
Mac aŋyalê su bu mac nem
lauwhêi si licwalô gitôm mac
nem dom. Bocdinaŋ ayob
bu asa lêŋ ti gauc tu ambo
awhiŋ ŋac-ŋga, ma bu atoc
ŋac sa ŋapep. Ma gauc
nem bu mac hoŋ oc atap
Anötö ndê mwasiŋ andöc
tamli-ŋga sa awhiŋ daôm.
Mac lauŋgac aŋkuc lêŋ di-
naŋ, dec gêŋ daŋ oc lhac
mbec naŋ ateŋ têŋ Anötö,
naŋ ahuc dom.

Lêŋ ŋayham bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc

8 Aö bu wasôm yom ŋatô
tiyham naŋ gic waê mac
hoŋ. Ambo awhiŋ daôm
ti ŋalôm tigeŋ. Tamwalô
nem asidôwai naŋ sêhôc
ŋawapac, ma anem ŋac sa
bu atôc nem atac whiŋ ŋac-
ŋga asê. Ma ahu gauc atoc
daôm sa-ŋga hoŋ siŋ.
9 Lau bu sêpu mac me
sêkôm mêtê sac tidau-tidau
têŋ mac, naŋ ayob bu akôm
ô dom. Magoc asôm yom
ŋayham ma anem mbec
lau dau. Ŋahu bu Anötö
kêgalêm mac sa bu atap iŋ
dau ndê mbec ŋamwasiŋ sa.
10 Gauc nem yom naŋ sêto
yêc bocdec:

Asa naŋ tac whiŋ bu mbo
ŋayham tôm iŋ ndê têm
mbo tali-ŋga, naŋ yob
whasuŋ têŋ yom sac-sac
ma yom tasaŋ hoŋ.
11 Iŋ puc dômbwê mêtê
sac hoŋ ma kôm mêtê
ŋayham eŋ, ma êŋsahê
ŋaŋga bu sa ndê lêŋ hoŋ
malô eŋ.
12 Ŋahu bu Pômdau tatiŋ
lau gitêŋ ma kêŋ daŋga
ŋac si mbec. Magoc iŋ
atac tec ma aŋgô yaê lau
sêkôm sac-ŋga. *[BW
34:12-16]*

Lau naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ oc sêtap kisa sa

13 Mac bu akêŋ nem
ŋalôm sambuc tu akôm
mêtê ŋayham-ŋga, dec asa
oc kêŋ sac mac?
14 Magoc mac bu ahôc
ŋawapac ma atap kisa sa
tu asa lêŋ gitêŋ-ŋga, naŋ
atöc daôm ti ahêgo daôm
dom, bu mac atap Anötö ndê
mwasiŋ sa su.
15 Apo Kilisi sa ti Pômdau
ndöc nem ŋalôm. Akôc gauc
ŋapaŋ pi Anötö ndê mwasiŋ
ŋayham naŋ mac tamkwê
ambo, dec têm bocke lau bu
sêndac mac pi gêŋ dau, naŋ
mac atôm bu awhê gêŋ dau
ŋahu sa têŋ ŋac.
16 Magoc akôm gêŋ dau
ti asap lêŋ malô dôŋ, ma
atoc lau hoŋ sa. Ayob daôm
bu asa nem lêŋ hoŋ ŋapep
eŋ, dec oc tôm bu ambo ti
atac pa su bu mac nem giso
mbasi. Ma lau naŋ sêpu
lêŋ ŋayham naŋ mac asa tu
akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, naŋ oc
maya dau tu ŋac si yom-ŋga.
17 Anötö bu kêŋ ŋasawa
têŋ lau bu sêkêŋ ŋawapac
têŋ mac tu akôm mêtê
ŋayham-ŋga, naŋ ŋayham,

hôc gêlêc sêkêŋ ŋawapac
têŋ mac tu akôm mêtê sac-
ŋga.

Kilisi ndê mbac ndu ŋa-
ŋandô

18 Bu Kilisi dau mbac ndu
tidim tigeŋ tu lau hoŋ si sac-
ŋga. Kilisi iŋ ŋgac gitêŋ,
tigeŋ iŋ hôc ŋawapac dau
ô yac lau dakôm sac-ŋga,
bu êmasaŋ lêŋ datigasuc
Anötö-ŋga. Iŋ mbac ndu
gitôm ŋamalac ti ŋamlic
nom-ŋga, magoc Anötö uŋ
iŋ sa ti ŋalau.
19 Ma ti ŋalau dec iŋ gi
hoc ndê tisa ŋawaê asê, têŋ
ŋalau naŋ sêndöc gapoc-
walô.
20 Ŋalau dinaŋ,* ŋac
daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa
ndê têm. Têŋ têm dinaŋ
Anötö kôc ndê ŋalôm dôŋ,
ma hôŋ Noa bu ndic dabiŋ
waŋ atu naŋ iŋ sô. Ma waŋ
dau gêm lau 8 solop si têŋ
ndoc bu suŋ atu.
21 Bu dau tôm d ôhôŋ
tu busaŋgu naŋ gêm mac
lau têm kwahic dec-ŋga
si. Busaŋgu dau gêm mac
sa bu kêgwasiŋ ŋadômbwi
ŋamlic-ŋga su ŋambwa
dom. Magoc bu dau gêm
mac si bu iŋ piŋ mac dôŋ
am damiŋ Yisu Kilisi tu iŋ
ndê tisa akêŋ lau batê-ŋga,
ma tôc asê bu mac amatiŋ
pwac awhiŋ Anötö bu asa
nem lêŋ ŋawasi eŋ ambo iŋ
aŋgô-ŋga.
22 Ma Kilisi dau pi un-
dambê gi su, ma ndöc Anötö
ndê andô-ŋga, ma aŋela ma
gôliŋ ti ŋaclai hoŋ sêsôc iŋ
ŋapu.

4

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

1 Kilisi hôc ŋandê ma
mbac ndu tôm ŋamalac, ma
boc-dinaŋ dec akôc gauc pi
iŋ ndê lêŋ dinaŋ, ma amasaŋ
daôm bu aŋkuc iŋ. Bu asa
naŋ töc dau dom bu hôc
ŋandê tu Kilisi-ŋga, naŋ tôc
asê bu iŋ tec lêŋ mêtê sac-
ŋga.
2 Ma boc-dinaŋ mêtê sac
ŋalôm ŋagalac-ŋga oc tôm
dom bu nem gôliŋ iŋ tiyham,
ma iŋ oc sa ndê lêŋ hoŋ
tôm Anötö ndê atac whiŋ,
e iŋ ndê têm mbo tali-ŋga
pacndê.
3 Bu têm baliŋ hic su mac
akôm mêtê sac tidau-tidau,
tôm lau naŋ sem gauc Anötö,
naŋ sêkôm. Lau kaiŋ di-
naŋ sêŋgamiŋ dau têŋ mêtê
sac daŋ dom. Sêkôm mêtê
ŋalôm ŋagalac-ŋga ti mock-
aiŋ-ŋga maya pac, seŋ asam
ti sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga
ŋapaŋ, ma sêkôm mêtê sac
tu sênem akiŋ gwam-ŋga.
4 Ma kwahic dec sêlic bu
mac lau akêŋ whiŋ-ŋga ahu
ŋac si mêtê wachuc ti lêŋ

* **3:20** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu ŋalau dinaŋ, ŋac aŋela sac naŋ daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê têm, dec iŋ kêŋ ŋac sêndöc gapocwalô ŋapaŋ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ŋatô gauc gêm bu ŋac lau nom-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê têm, naŋ si ŋalau. Ma yom naŋ Yisu hoc asê têŋ ŋalau dinaŋ, naŋ bu tôc asê têŋ ŋac bu iŋ ku ŋac ti iŋ ndê ŋacyo hoŋ dulu, têŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

sêkôm mêtê sac bambaliŋ-
ŋga siŋ su, dec ŋac gauc gêm
yom daêsam ma sêmbaliŋ
yom ŋamalic daêsam pi
mac, tu sêpu mac-ŋga.
5 Magoc Anötö oc êŋsu lau
dau pi ŋac si mêtê têŋ iŋ
ndê bêc êmatôc lau-ŋga. Iŋ
kêmasaŋ dau su bu êŋsahê
lau naŋ sêmbo tali ti ŋac naŋ
sêmbac ndu su.
6 Tu yom dinaŋ-ŋga dec
sêhoc ŋawaê ŋayham asê
têŋ lau. Ma lau naŋ sêmbac
ndu su, naŋ si sêmbac ndu
kêkuc lêŋ matôc-ŋga naŋ
lau nom-ŋga hoŋ sic waê bu
sêtap sa tu sêkôm sac-ŋga.
Magoc tu ŋac sêŋgô ŋawaê
ŋayham su-ŋga, dec ŋac si
gatu gitôm bu oc mbo tali
whiŋ Anötö.
7 Têm meŋ kêpiŋ su bu
gêŋ kwahic dec-ŋga hoŋ oc
niŋga. Bocdinaŋ atimêtê
daôm ŋapep ma ambo ti
gauc ŋawa tu ateŋ mbec-
ŋga.
8 Asap mêtê atac whiŋ
asidôwai-ŋga dôŋ hôc gêlêc
mêtê ŋayham hoŋ su. Bu
asa naŋ mêtê atac whiŋ-
ŋga gêm iŋ ahuc, naŋ tôm
bu suc sac bocke naŋ iŋ
ndê asidôwai sêkôm têŋ iŋ
ŋapaŋ, naŋ kwi.
9 Akôc lau sa ti andic
ya ŋac, ma akôm ti atac
ŋayham eŋ.
10 Anötö gic sam iŋ
ndê mwasiŋ têŋ mac hoŋ
bu akôm gweleŋ tidau-
tidau. Akôc mwasiŋ dau
sa ŋambwa dom, magoc
mac tigeŋ-tigeŋ anem akiŋ
nem asidôwai ŋapep tôm
mwasiŋ dau puc mac dôŋ.
11 Am asa naŋ tap mwasiŋ
hoc yom asê-ŋga sa, naŋ
sôm yom tôm Anötö dau
sôm yom sa am whamsuŋ.
Am asa naŋ bu nem akiŋ
gôlôwac dabuŋ, naŋ nem
akiŋ tôm licwalô naŋ Anötö
kêŋ têŋ am. Ma tu sakiŋ
tidau-tidau naŋ mac hoŋ
akôm-ŋga, naŋ dec lau oc
sêmpiŋ Anötö tu Yisu Kilisi-
ŋga. Datoc iŋ sa tu iŋ ndê
ŋawasi ti ŋaclai-ŋga tôm
têm hoŋ ndi. Yomandô.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi oc sêtap kisa sa

12 O aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga. Asö tu ŋawapac ti kisa
naŋ kwahic dec mac ahôc,
naŋ-ŋga dom. Alic tôm gêŋ
wakuc naŋ am gauc ŋahu,
naŋ dom.
13 Magoc atac ŋayham bu
mac awêkaiŋ Kilisi ndê lêŋ
hôc ŋandê-ŋga. Ma bocdi-
naŋ têŋ ndoc iŋ mbu meŋ,
ma lau hoŋ sêlic iŋ ndê
ŋawasi atu, naŋ mac oc atac
ŋayham atu bocdinaŋ.
14 Lau bu sêpu mac tu
Kilisi ndê ŋaê-ŋga, naŋ gauc
nem mwasiŋ atu naŋ mac
atap sa su, bu Anötö ndê
Ŋalau ti ŋawasi atu mbo
whiŋ mac.
15 Aö gasôm yom dec
hêganôŋ ŋandê ti ŋagêyô
naŋ lau sêhôc tu sic yomsu
nom-ŋga popoc-ŋga dom.
Mba. Bu mêtê dandic
ŋamalac ndu-ŋga, danem
kaŋ gêŋ-ŋga ma taŋgalôm
lau daŋ si yom-ŋga, naŋ

gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom.
16 Magoc mac bu ahôc
ŋandê tu aŋkuc Kilisi-ŋga,
naŋ mayam daôm dom,
magoc ampiŋ Anötö bu iŋ
hê Kilisi ndê ŋaê pi mac.
17 Bu ŋawapac bocke naŋ
tap yac sa têŋ têm kwahic-
ŋga, naŋ meŋ bu êŋsahê
Anötö ndê lau yac muŋ. Boc-
dinaŋ oc ŋalêŋ mba bu lau
naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö ndê
ŋawaê ŋayham dom, naŋ
sêŋlêc saê ti ŋawapac têŋ
têm ŋambu-ŋga.
18 Tôm yom naŋ sêto yêc
naŋ sôm bu:

Lau gitêŋ naŋ sêtap Anötö
ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa, naŋ sêŋlêc
ŋawapac dom. Bocdi-
naŋ lau naŋ daŋgapêc
têŋ Anötö ma sêkôm sac
ŋapaŋ, naŋ oc sêlhö su
dom andô. *[Prov 11:31]*

19 Bocdinaŋ Anötö bu kêŋ
ŋasawa têŋ lau bu sêkêŋ
ŋawapac têŋ mac lau naŋ ati
iŋ ndê, naŋ gauc nem yom
daêsam e ahu mêtê ŋayham
siŋ dom. Magoc akêŋ daôm
sambuc asôc iŋ amba ŋapu,
bu iŋ kêmasaŋ mac ti gêŋ
hoŋ, ma oc hu mac siŋ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoŋ

1 Kwahic dec aö bu wanem
la lau bata naŋ sêyob mac.
Aö dauŋ ŋgac bata daŋ,
ma aö dauŋ galic Kilisi hôc
ŋandê ma mbac ndu. Ma aö
oc wawêkaiŋ iŋ ndê ŋawasi
naŋ oc meŋ sa tiawê têŋ bêc
iŋ mbu meŋ-ŋga.
2 Mac lau bata, ayob Anötö
ndê domba naŋ sêmbo mac
nem gôliŋ ŋapu, naŋ ŋapep.
Akôm tu lau sêŋyaliŋ mac sa
ti sêkac mac-ŋga dom, me tu
akôc ŋaôli-ŋga dom, magoc
ayob ŋac ti atac ŋayham
ma ti nem ŋalôm sambuc tu
anem akiŋ Anötö-ŋga.
3 Ma atôc dôhôŋ ŋayham
têŋ Anötö ndê domba naŋ
sêmbo mac ŋapu. Mac
ŋadau ŋac, magoc atoc
daôm sa me akôm gêŋ ti
ŋaŋga têŋ ŋac dom.
4 Ma têŋ ndoc Yisu, naŋ
ti lau sêyob domba-ŋga hoŋ
si ŋgac atu, naŋ mbu meŋ,
naŋ iŋ oc kôc mac sa ma kêŋ
ŋaôli ŋayham ti ŋawasi atu
têŋ mac, naŋ oc niŋga dom.
5 Mac lau wakuc, daŋam
wambu ti asôc nem lau bata
ŋapu. Ma mac lau hoŋ
akôc gauc daêsam pi daôm
me apo daôm sa hôc gêlêc
nem asidôwai dom, magoc
ambo ti aŋgwiniŋ daôm. Bu
Anötö ndê yom daŋ, sêto yêc
bocdec bu:

Anötö kêgwiniŋ lau naŋ
sêtoc dau sa, magoc
kêmwasiŋ lau naŋ
sêŋgwiniŋ dau. *[Prov
3:34]*

6 Tu dinaŋ-ŋga dec ambo
Anötö ndê ŋaclai ŋapu ma
aŋgwiniŋ daôm, ma bocdi-
naŋ têŋ ndoc naŋ iŋ gêlic
ŋayham, dec iŋ oc po nem
waêm sa.
7 Gêŋ bocke naŋ kêŋ wa-
pac mac, naŋ akêŋ sip Anötö
amba, ŋahu bu iŋ gauc gêm

mac ŋapaŋ, ma tac whiŋ bu
nem mac sa.
8 Atimêtê daôm ŋapep ma
anem ali, bu mac nem ŋacyo
Sadaŋ kêsalê ŋasawa tu bu
êntôm mac-ŋga ŋapaŋ. Iŋ
gitôm layon naŋ taŋ atu ma
kêsêlêŋ kêgihi ŋapaŋ ma
kêsalê gêŋ tu neŋ-ŋga.
9 Alhac ŋaŋga ma asap
nem akêŋ whiŋ dôŋ bu akêŋ
ŋasawa daŋ têŋ Sadaŋ dom,
ma amasuc iŋ su. Ma gauc
nem bu mac nem asidôwai
sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo
nom ŋagameŋ hoŋ, naŋ
sêŋsahê ŋawapac kaiŋ tigeŋ
tôm mac.
10 Anötö iŋ mwasiŋ hoŋ
ŋadau naŋ kêgalêm mac sa
bu piŋ mac dôŋ anem damiŋ
Kilisi, ma awêkaiŋ iŋ ndê
ŋawasi naŋ oc niŋga dom.
Ŋasawa sauŋ iŋ oc êŋgaho
mac su yêc ŋawapac naŋ
kwahic dec mac ahôc, ma iŋ
oc ndic seŋeŋ mac ma puc
mac dôŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai,
bu alhac ŋaŋga.
11 Iŋ ndê ŋaclai atu oc yêc
ŋapaŋ. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

12 Sailas naŋ galic gitôm
aneŋ asidôwa ŋandô tu puc
aö dôŋ-ŋga, naŋ gêm aö sa
dec alu ato bapia apê dindec
têŋ mac. Bapia dau bu puc
yom pi Anötö ndê mwasiŋ
dôŋ bu gêŋ ŋandô, ma êŋgilí
mac bu tamkwê mwasiŋ dau
ŋapaŋ.
13 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
naŋ sêndöc malac Babilon,*
naŋ Anötö kêgalêm sa sêti
iŋ ndê lau sêwhiŋ mac, naŋ
sêkêŋ si acsalô têŋ mac. Ma
Mak, naŋ galic gitôm aneŋ
balê, naŋ bocdinaŋ.
14 Akam daôm aŋkuc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ. Yom
malô têŋ mac hoŋ naŋ akêŋ
whiŋ Kilisi.

* **5:13** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ malac Rom.

Pita
ndê bapia tilu-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pita to ndê bapia tilu-ŋga hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo babalip yêc nom ŋagameŋ tidau-tidau. Iŋ to bu kêŋ puc ŋac pi kêdôhôŋwaga tasaŋ daêsam naŋ sêhôc asê. Lau dau sêndôhôŋ lau bu Yisu oc mbu meŋ dom, ma sêsôm bu mêtê sac iŋ mêtê ŋayham.

Pita po lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa tu ŋac si lêŋ ti sakiŋ-ŋga ma kêgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga tu Yisu-ŋga. Iŋ whê sa bu Yisu mbu meŋ ŋagahô dom, ŋahu bu Anötö atac whiŋ bu lau hoŋ sênem dau kwi, ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa, dec tiŋambu Yisu oc mbu meŋ. Ma iŋ kêŋ puc lau pi ŋagêyô sac naŋ gic waê kêdôhôŋwaga tasaŋ, ma pi lau hoŋ naŋ sêtec yom ŋandô ma sêsap mêtê sac dôŋ.

Pita gic hu ndê bapia tilu-ŋga

1 Aö Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ŋgac akiŋ, gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ akêŋ whiŋ iŋ. Anötö kêmwasiŋ mac awhiŋ yac ŋa mwasiŋ ŋayham kêlêc, dec dati lau dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma yac dakêŋ whiŋ bocdec bu, Anötö gêlic yac datôm lau gitêŋ tu Yisu Kilisi, yac neŋ Anötö ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga, naŋ ndê lêŋ gitêŋ-ŋga.

2 Yac ateŋ mbec bu Anötö kêŋ gauc têŋ mac bu aŋyalê iŋlu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, e iŋlu si mwasiŋ ti yom malô êŋsalê mac ahuc.

Anötö ndê kêyaliŋ ti kêgalêm yac sa ŋa-ŋandô

3 Anötö kêgalêm yac sa, ŋahu sip iŋ dau ndê ŋawasi atu ti ndê mêtê gitêŋ. Ma iŋ kêmwasiŋ yac ŋa iŋ dau ndê ŋaclai atu, dec puc yac dôŋ bu dambo taŋli ti datoc iŋ sa ŋapep ŋa yac neŋ lêŋ hoŋ. Ma yac datôm bu dakôm bocdinaŋ, ŋahu bu iŋ ndê ŋaclai gêm yac sa bu taŋyalê iŋ tidôŋ.

4 Ma tu iŋ dau ndê ŋawasi ti mêtê gitêŋ-ŋga, dec iŋ gic bata bu kêŋ mwasiŋ atu ma ŋayham kêlêc têŋ yac. Ma mwasiŋ dau oc kôm gweleŋ yêc yac neŋ ŋalôm, tu bu nem yac kwi-ŋga e dasa neŋ lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ ma datôm iŋ dau, ma dalhö su yêc lêŋ dandiŋaŋ-ŋga naŋ gic waê lau naŋ sêsap mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga dôŋ.

5 Tu yom hoŋ dinaŋ-ŋga dec ayob daôm ŋapep bu mac nem akêŋ whiŋ ti gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. Asa nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga ti nem ŋalôm sambuc, ma asap mêtê ŋayham dôŋ. Ma ati lau tigauc tu lêŋ ŋayham bu asa-ŋga.

6 Atimêtê daôm ŋapep, ma alhac ŋaŋga eŋ. Asa nem

lêŋ hoŋ ŋapep eŋ, tu bu atôc
asê bu mac atoc Anötö sa.
7 Ma asap mêtê atac whiŋ
nem asidôwai-ŋga dôŋ e
andic dabiŋ nem lêŋ atac
whiŋ lau hoŋ-ŋga. Ŋalêŋ
dinaŋ dec mac nem akêŋ
whiŋ oc ti gêŋ ŋandô mbasi-
ŋga dom.
8 Mêtê hoŋ dinaŋ bu
êŋsôwec tiatu-tiatu ŋapaŋ
e tidôŋ mac ŋandô, dec mac
nem gauc aŋyalê yac neŋ
Pômdau Yisu Kilisi-ŋga oc
ti gêŋ ŋambwa ma ŋandô
mbasi-ŋga dom.
9 Bu asa naŋ sôm bu
iŋ kêyalê Pômdau, magoc
kôm mêtê ŋayham-ŋayham
dinaŋ dom, naŋ gitôm
ŋamalac tandô pec naŋ gêlic
gameŋ dom, ma iŋ kêlhiŋ siŋ
bu sac hoŋ naŋ iŋ kôm muŋ-
ŋga, naŋ Anötö suc kwi su
ma kêgwasiŋ iŋ ndê ŋalôm
ŋawasi sa.
10 Tu dinaŋ-ŋga aneŋ
asidôwai, aŋsahê ŋaŋga
bu asap mêtê ŋayham hoŋ
dinaŋ dôŋ, tu bu tôc asê bu
Anötö kêyaliŋ ti kêgalêm
mac sa ŋambwa lec dom.
Ŋahu bu mac bu asap mêtê
dau dôŋ, dec oc tôm dom bu
mac apeŋ.
11 Ma bocdinaŋ Anötö oc
kôc mac sa atôm lau ti waê
atu, bu ambo gameŋ naŋ yac
neŋ Pômdau ti Ŋgac Gêm
Yac Si-ŋga Yisu Kilisi gêm
gôliŋ, naŋ oc yêc ŋapaŋ.

Pita tec bu sêŋlhiŋ yom ŋandô siŋ

12 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu
wakêŋ puc mac bu gauc nem
yom hoŋ dinaŋ ŋapaŋ. Aö
kayalê bu mac akôc yom
ŋandô sa ma aŋyalê tidôŋ
su.
13 Magoc aö galic ŋayham
bu wakêŋ puc mac tôm aneŋ
têm wambo taŋli-ŋga hoŋ
bu aŋlhiŋ yom dau siŋ dom.
14 Bu Pômdau Yisu Kilisi
hoc asê têŋ aö bu aneŋ têm
wahu nom dindec siŋ-ŋga
meŋ kêpiŋ su.
15 Bocdinaŋ kwahic dec
aö tac whiŋ ŋandô bu mac
aŋyalê yom hoŋ dindec
tidôŋ sambuc yêc nem
ŋalôm, bu têŋ ndoc aö bu
wahu mac siŋ, naŋ mac
oc gauc nem yom dindec
ŋapaŋ, ma akôm ŋandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dôŋ bu yom ŋandô

16 Yom naŋ yac lau aposel
ahoc asê têŋ mac pi Pômdau
Yisu Kilisi ndê ŋaclai ti
ndê bêc mbu meŋ-ŋga, naŋ
ŋahu sip yom ŋambwa naŋ
ŋamalac gauc kê dom. Mba.
Yac dauŋ alic iŋ ndê ŋaclai ti
ŋawasi atu su.
17-18 Bu yac ambo awhiŋ
Kilisi yêc lôc dabuŋ, ma
aŋgô iŋ Damba Anötö
Ŋawasi Ŋadau ndê awha
naŋ sa akêŋ undambê.
Anötö dau toc Kilisi sa, ma
po iŋ ndê waê sa têŋ ndoc
iŋ sôm yom pi iŋ bocdec
bu, “Aö neŋ atuŋgac dau
dindec. Aö galic iŋ ŋayham,
ma atac whiŋ iŋ ndu andô.”
19 Gêŋ hoŋ naŋ yac alic
ti aŋgô, naŋ puŋ yom naŋ
propet akwa-kwa sêhoc asê

ti sêto muŋ su, naŋ dôŋ
têŋ yac. Bocdinaŋ atôc
gwaniŋ yom dau ŋapep,
bu whê nem gauc sa pi
yom ŋandô, gitôm ya ŋawê
naŋ pô gameŋ ŋasec. Ma
asap yom dau dôŋ e Kil-
isi mbu meŋ, ma tôc gêŋ
hoŋ tiawê têŋ mac, gitôm
Têtênda bêbêc-ŋga pi meŋ
ma bêc wakuc meŋ sa.
20 Ma aŋyalê gêŋ atu daŋ
bocdec bu, yom hoŋ naŋ
Anötö ndê propet sêto, naŋ
ŋadaŋ ŋahu yêc ŋac dau-
ŋga dom.
21 Bu yom naŋ propet
sêhoc asê, naŋ ŋahu yêc
ŋamalac dom, magoc sêhoc
Anötö dau ndê gauc ti yom
asê tôm Ŋalau Dabuŋ kac
ŋac.

2

Kêdôhôŋwaga tasaŋ oc sêmeŋ

1 Magoc propet tasaŋ
sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm,
sêwhiŋ Anötö ndê propet
ŋandô, ma ŋalêŋ tigeŋ
kêdôhôŋwaga tasaŋ oc
sêtisa yêc mac lau akêŋ
whiŋ-ŋga nem toŋ ŋalôm
bocdinaŋ. Ŋac oc sêŋsau
bu sêndôhôŋ yom ŋandô,
magoc yom dau iŋ yom
tasaŋ, ma gitôm bu tim lau e
sêniŋga gacgeŋ. Yom ŋandô
pi Pômdau naŋ gêmlhi ŋac
su, naŋ ŋac oc sêsêc ahuc,
ma bocdinaŋ dec têŋ bêc
ŋambu-ŋga, Anötö oc tiŋ
ŋac su sêniŋga ŋagahô eŋ.
2 Ŋac oc sêtim lau daêsam
naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec, e
sêŋkuc ŋac ma sêkôm mêtê
mayaŋ-ŋga tidau-tidau tôm
ŋac dau sêkôm. Ma tu ŋac si
lêŋ dinaŋ-ŋga, dec lau ŋatô
oc sêpu yac lau dakêŋ whiŋ-
ŋga neŋ lêŋ yom ŋandô-
ŋga.
3 Ŋac lau atac whiŋ mone-
ŋga, dec ŋac oc gauc kê miŋ
tu sêndôhôŋ mac-ŋga, ma
sêmbac-sêmbac yom mac
bu anemlhi ŋac. Magoc
yom matôc-ŋga naŋ Anötö
kêmatiŋ tidôŋ muŋ su tu
sêniŋga-ŋga, naŋ hôŋ ŋac
gitôm ŋacyo naŋ yêc bêc
dom, magoc gêm neneŋ ŋac
mbo.

Lau sac oc sêwê Anötö ndê matôc sa dom

4 Akôc gauc pi yom din-
dec. Aŋela naŋ sêkôm
sac, naŋ Anötö hu ŋac
si yom siŋ dom, magoc
kêŋ ŋac sêndöc gapocwalô
lambwam-ŋga, bu sêndöc
ŋasec ŋalôm e tôm bêc
matôc-ŋga hôc asê.
5 Ma lau naŋ sêkôm sac
têŋ têm ŋamata-ŋga, naŋ
Anötö hu ŋac si yom siŋ dom
bocdinaŋ. Mba. Iŋ kêŋ bu
suŋ atu ma seŋ lau sac hoŋ
su siŋga, magoc Noa naŋ tôc
lêŋ gitêŋ ti ndê gôlôwac 7,
naŋ Anötö gêm ŋac sa.
6 Ma gauc nem malac atu
Sodom ma Gomora ti lau
hoŋ naŋ sêndöc dinaŋ, naŋ
Anötö kêŋ ya gêŋ su e ŋadaê
ŋambwa yêc. Gêŋ dau tôm
dôhôŋ pi gêŋ naŋ lau naŋ
sêsap mêtê sac dôŋ, naŋ
oc sêtap sa têŋ bêc ŋambu-
ŋga.

7 Têŋ ndoc dinaŋ Anötö
kêgaho Lot su yêc malac
Sodom, bu iŋ ŋgac gitêŋ naŋ
ŋalôm ŋawapac ŋandô tu
lau sac malac dinaŋ-ŋga si
mêtê ŋadômbwi tidau-tidau-
ŋga.
8 Yomandô. Lot iŋ ŋgac
gitêŋ ma ndê ŋalôm ŋawasi.
Ma mêtê sac naŋ iŋ ŋgô ti
gêlic yêc malac dinaŋ tôm
bêc hoŋ, naŋ kêŋ wapac iŋ
ndê ŋalôm.
9 Yom hoŋ dinaŋ tôc asê bu
lau naŋ sêsap Anötö ti ndê
lêŋ dôŋ, naŋ Pômdau gitôm
bu nem ŋac si yêc ŋawapac
ti saê naŋ tap ŋac sa. Ma iŋ
gitôm bu hê lau sac si yom
dôŋ e iŋ kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac
têŋ bêc ŋambu-ŋga.
10 Ma iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac
sambuc têŋ lau naŋ sêŋkuc
mêtê ŋalôm akwa-ŋga naŋ
kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc
iŋ aŋgô-ŋga, ma sêtec bu
sêsôc Pômdau me lau daŋ
ŋapu.

Kêdôhôŋwaga tasaŋ si lêŋ

Kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ
sêmbo sêwhiŋ mac, naŋ
sêtoc dau sa ma sêkôm gêŋ
hoŋ yêc lau aŋgô-ŋga ti
maya pac. Ŋac sêtöc dau
dom tu sêsôm yom sac-sac pi
Anötö ndê lau ti ŋawasi.*
11 Anötö dau ndê aŋela
naŋ si ŋaclai ti ŋaŋga hôc
gêlêc ŋac lau dau si su, naŋ
sêŋgôliŋ yom me sêsôm yom
sac daŋ pi lau ti ŋawasi yêc
Pômdau aŋgô-ŋga dom.
12 Magoc kêdôhôŋwaga
tasaŋ dinaŋ sêsôm yom
sac-sac daêsam pi Anötö
ndê gêŋ naŋ sêŋyalê ŋahu
dom. Ŋac sêtôm bôclai naŋ
sêŋyalê lêŋ malô ti gauc
ŋayham daŋ dom, naŋ lau
sêlô sip huc ma sic ndu.
Ma tôm bôclai sic waê bu
sêniŋga, dec kêdôhôŋwaga
tasaŋ dinaŋ oc sêniŋga
bocdinaŋ.
13 Anötö oc kêŋ ŋagêyô sac
têŋ ŋac ô sac naŋ sêkôm têŋ
lau. Ŋac atac whiŋ mêtê
sênôm ti sêneŋ asam-ŋga,
ma maya mbasi dec sêkôm
têŋ acsalô eŋ. Têŋ ndoc
sêndöc ti seŋ gêŋ sêwhiŋ
mac, naŋ sêhu si mêtê sac
siŋ daŋ dom, ma bocdi-
naŋ sêkôm mac nem waêm
ŋayham tisac.
14 Ŋac lau tagatu mockaiŋ-
ŋga, naŋ si ŋalôm ti gauc
sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ.
Ŋac sêtim lau naŋ si sêkêŋ
whiŋ babalê, ma sêhê ŋac
bu sêkôm sac sêwhiŋ ŋac.
Ma ŋac lau gwalam akwa tu
tagatu lau si gêŋ-ŋga. Boc-
dinaŋ dec sic waê bu sêtap
Anötö ndê atac ŋandê sa.
15 Ŋac sêhu lêŋ solop
siŋ gacgeŋ, ma sêŋkuc Beo
atuŋgac Balam ndê lêŋ.
Ŋgac dau atac whiŋ mone
hôc gêlêc, dec kôm sac tu
tap awa sa-ŋga.
16 Ma tu iŋ ndê lêŋ dinaŋ-

* **2:10** Lau ti ŋawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigeŋ naŋ ‘ŋawasi.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ aŋela, magoc lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, me lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata.

ŋga dec Anötö kêŋ doŋki daŋ sôm iŋ. Doŋki dau iŋ
gêŋ sôm yom-ŋga dom, tigeŋ
Anötö kôm iŋ sôm yom tôm
ŋamalac, bu lhac propet
dau ndê lêŋ gauc mbasi-ŋga
ahuc.
17 Lau dinaŋ sêtôm bu-
bata naŋ tibasô ma yawalec
naŋ mbu oc soc su niŋga
ŋagahô eŋ. Anötö kêmasaŋ
gameŋ ŋasec atu daŋ tu ŋac
sêndöc-ŋga.
18 Ŋac sêsôm yom
ŋambwa-ŋambwa tu sêtoc
dau sa-ŋga. Ma sêŋsahê
bu sêtim lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga wakuc bu sêmbu sêtêŋ
lêŋ sac-ŋga naŋ ŋasawa apê
eŋ sêhu siŋ su, naŋ sêndi.
Ŋac sêŋgilí lau kaiŋ dinaŋ
bu sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-
ŋga, naŋ meŋ akêŋ ŋalôm
akwa.
19 Ŋac sêndôhôŋ lau dau
bu yao daŋ yêc dom, dec
sêtôm bu sêkôm gêŋ tôm si
atac whiŋ. Magoc ŋac dau
ŋac lau akiŋ ŋambwa ma
mêtê sac ti ŋac si ŋadau.
Tôm mac aŋyalê su, gêŋ sake
naŋ ndê ŋaclai gêm gôliŋ
yac, naŋ ti yac neŋ ŋadau
ma tam akiŋ iŋ. Tu mêtê
sac dinaŋ-ŋga, dec sic waê
bu sêniŋga.
20 Bu lau naŋ sêŋyalê yac
neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm
Yac Si-ŋga Yisu Kilisi, naŋ
sêhu lêŋ sêniŋga-ŋga siŋ su.
Magoc ŋac bu sêmbu sêtêŋ
lêŋ sac-ŋga dau tiyham, goc
mêtê sac ku ŋac dulu. Ŋac
sêkôm dandi sêtisac sam-
buc, hôc gêlêc ŋamata-ŋga
su.
21 Ŋac bu sêŋyalê lêŋ gitêŋ
daŋ su dom, naŋ oc ŋayham
hôc gêlêc sêŋyalê su ma
sêhu siŋ, ma sêpuc dômbwê
Pômdau ndê yomsu dabuŋ
naŋ aposel sic dulu têŋ ŋac.
22 Gauc nem yom gôliŋ lu
naŋ lau sêsôm bocdec bu,
“Giam daŋ guluc ma kac
dau kwi gi gêŋ tiyham,” ma
“Bôc naŋ sêŋgwasiŋ ŋawasi
sa, naŋ mbu gi gic matob
tiyham.” Yom gôliŋ lu di-
naŋ hêganôŋ lau tasaŋ di-
naŋ solop. Ŋahu bu sêŋyalê
Pômdau su, magoc sêmbu
sêtêŋ lêŋ sac-ŋga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga

1 O aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga, kwahic dec aö gato
bapia tilu-ŋga têŋ mac.
Bapia lu-lu bu sêpuc yom
ŋandô naŋ akôc sa su, naŋ
dôŋ yêc nem gauc ŋapaŋ,
ma bu êŋgilí mac bu akôc
gauc ŋayham eŋ.
2 Aö tac whiŋ bu mac akôc
gauc tiyham pi yom naŋ
propet dabuŋ sêhoc asê muŋ
su, ma pi yom naŋ yac neŋ
Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac
Si-ŋga gic atu ma kêŋ têŋ lau
aposel bu sêndic dulu têŋ
lau.
3 Gêŋ atu naŋ aö bu wakêŋ
puc mac pi, naŋ bocdec
bu. Gauc nem bu têŋ têm
ŋambu-ŋga lau oc sêmeŋ
naŋ sêkôm gêŋ hoŋ tôm ŋac
dau si atac whiŋ, ma sêsu
mac susu ma sêpu Anötö
ndê lêŋ.

4 Ŋac oc sêsôm, “Yisu sôm
bu oc mbu meŋ ma kôm gêŋ
hoŋ tiwakuc, a? Iŋ mbo nde?
Têŋ ndoc damaŋi sêmbac
ndu ma meŋ têŋ kwahic dec,
naŋ dalic bu gêŋ daŋ ti-
wakuc dom, ma gêŋ hoŋ yêc
tôm têm ŋamata-ŋga andô,
têŋ ndoc nom ti gêŋ hoŋ
sêhôc asê ma kêsêlêŋ meŋ.”
5 Lau naŋ sêsôm yom
kaiŋ dinaŋ, sêsêc Anötö ndê
ŋaclai, naŋ sêŋyalê su, naŋ
ahuc. Bu ŋac sêŋyalê su bu
wandêc daŋ su Anötö sôm
yom ŋa whaŋsuŋ ŋambwa
ma undambê hôc asê, ma iŋ
sôm bu bu lêc dau sa ndi poc
dau-ŋga, e gameŋ tibasô yêc
bu ŋasawa.
6 Ma tiŋambu iŋ kêŋ bu
dau dinaŋ suŋ e seŋ nom ti
gêŋ hoŋ su siŋga.
7 Ma Anötö kêmatiŋ yom
tidôŋ whiŋ, bu ya oc neŋ
undambê ti nom kwahic dec-
ŋga su, têŋ bêc naŋ iŋ oc
êmatôc lau hoŋ, ma seŋ lau
sac su sêniŋga.
8 O aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga. Aŋlhiŋ siŋ dom bu
Pômdau gêlic bêc tigeŋ
gitôm yala 1,000, ma yala
1,000 gitôm bêc tigeŋ.
9 Lau ŋatô sêlic bu
Pômdau mbu meŋ ŋagahô
dom, dec sêkôc gauc so
ma sêsôm bu yom ŋatô
naŋ iŋ gic bata su, naŋ iŋ
oc kôm ŋandô sa ŋagahô
dom. Magoc mba. Iŋ kôc
ndê ŋalôm dôŋ tu mac-ŋga,
ŋahu bu iŋ tec bu lau daŋ
sêniŋga, magoc tac whiŋ bu
lau hoŋ sênem si ŋalôm kwi
ma sêhu sac siŋ. Tu dinaŋ-
ŋga dec iŋ mbu meŋ ŋagahô
dom.
10 Magoc Pômdau ndê bêc
mbu meŋ-ŋga oc hôc asê
ŋapuc mbasi tôm lau kaŋ si
ndoc sêmeŋ-ŋga. Undambê
oc hê su ti ŋakêcsia atu, ma
ya oc neŋ nom ti gêŋ hoŋ
naŋ yêc nom ti umboŋ ŋapu,
naŋ su sêniŋga.
11 Akôc gauc ŋapep. Gêŋ
hoŋ oc sêniŋga ŋalêŋ dinaŋ,
ma bocdinaŋ dec mac gauc
gêm bu lêŋ bocke solop gic
waê yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga
bu taŋkuc? Solop bu mac
asa lêŋ dabuŋ, ma akôm
mêtê naŋ Anötö tac whiŋ eŋ.
12 Ahôŋ Anötö ndê bêc
ŋambu-ŋga ti aŋkuc lêŋ
bocdinaŋ, ma akôm gêŋ hoŋ
tu bu bêc dau hôc asê
ŋagahô-ŋga.* Têŋ bêc di-
naŋ ya oc neŋ gêŋ undambê-
ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ su.
13 M agoc Pômdau gic bata
nom ti undambê wakuc têŋ
yac, naŋ oc ti lau gitêŋ si
gameŋ sêmbo-ŋga. Kwahic
dec yac taŋkwê bu dambo
dinaŋ, ma dahôŋ bu gêŋ dau
hôc asê.
14 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga,
mac akêŋ batam gêŋ dau

* **3:12** Yêc ŋabatiŋ 9 Pita sôm bu Pômdau gic têku iŋ ndê têm tu mbu meŋ-ŋga bu kêŋ ŋasawa têŋ lau bu sêkac si ŋalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc ŋambu-ŋga oc hôc asê dom e ŋawaê ŋayham nem nom ŋagameŋ hoŋ ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêŋ gitêŋ eŋ, tu bu lau sêlic ma sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga. Yac dakôm bocdinaŋ, ma dateŋ mbec ti dapuc gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ, dec bêc ŋambu-ŋga dau oc hôc asê ŋagahô.

ambo, ma tu dinaŋ-ŋga dec
akêŋ nem ŋalôm sambuc bu
asa nem lêŋ hoŋ gitêŋ eŋ,
e bêc ŋambu-ŋga hôc asê.
Ma bocdinaŋ dec Pômdau oc
tap giso daŋ sa yêc mac-ŋga
dom. Iŋ oc lic bu mac nem
lêŋ hoŋ ŋawasi, ma mac oc
atôm bu ambo iŋ aŋgô-ŋga
ti yom malô.

15 Aŋyalê bu Pômdau gic
têku iŋ ndê têm mbu meŋ-
ŋga ma kôc ndê ŋalôm dôŋ,
tu bu kêŋ ŋasawa têŋ lau
daêsam bu sênem dau kwi
ma sêtap iŋ ndê mwasiŋ
nem ŋac si-ŋga sa. Anötö
kêŋ gauc ŋayham têŋ yac
neŋ asidôwa atac whiŋ-ŋga
Pol, dec iŋ to yom kaiŋ tigeŋ
têŋ mac.

16 Yêc iŋ ndê bapia hoŋ
iŋ to yom pi gêŋ hoŋ din-
dec. Yom ŋatô naŋ iŋ to
sip ndê bapia, naŋ ŋahu sip
ŋalôm gi, ma lau gauc ba-
balê naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec,
naŋ sêŋsôŋ Pol ndê yom
ŋatô ma sêŋsôŋ Anötö ndê
yom naŋ sêto yêc, naŋ ŋatô
bocdinaŋ. Tu ŋac si lêŋ di-
naŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.

17 O aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga naŋ asap Kilisi dôŋ
ambo. Aö gakêŋ puc mac
gwanaŋ su, ma bocdinaŋ dec
ayob daôm ŋapep bu lau
naŋ sêsôc Anötö ndê yom
ŋapu dom, naŋ sêŋsôŋ mac,
me sêkac mac su yêc Kilisi
dom.

18 Asap yac neŋ Pômdau
ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga
Yisu Kilisi ndê mwasiŋ dôŋ,
bu nem ŋandô daêsam yêc
mac nem ŋalôm, ma mac
nem gauc aŋyalê iŋ-ŋga
êŋsôwec tiatu-tiatu ndi e ati
gwalam akwa akêŋ whiŋ-
ŋga. Datoc iŋ ndê waê sa
kwahic dec ma tôm bêc sam-
bob. Yomandô.

Jon
ndê bapia ŋamata-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋgac naŋ to bapia dindec, naŋ whê dau sa yêc bapia dau ŋalôm dom, magoc lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel naŋ to Jon ndê ŋawaê ŋayham, naŋ to bapia dindec whiŋ. Iŋ to bapia dindec gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋawaê. Lau ŋatô gauc gêm bu Jon to bapia dindec têŋ ndoc iŋ ti ŋamalac andô ma ndöc malac Epesas, ma bocdinaŋ iŋ to bu lau gameŋ Esia-ŋga sêsam muŋ.

Jon kêŋ puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ sêsôm bu ŋamalac si ŋamlic ma gêŋ nom-ŋga hoŋ tisac su. Bocdinaŋ sêsôm yom pi Anötö ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tôm dom bu iŋ sip nom ma mbo tôm ŋamalac. Ma sêsôm bu Yisu iŋ ŋamalac ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ dom bu iŋ Anötö ndê Atu me Anötö ŋandô. Ŋac sêtoc lau si gauc sa kêlêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tôm bu dambo dawhiŋ Anötö. Ma sêlic ŋamalac si lêŋ gitôm gêŋ ŋambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whiŋ-ŋga dom, ma gauc gêm bu oc tôm bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêkôm mêtê sac ŋapaŋ.

Jon kêŋ puc iŋ ndê lau bu sêsôc yom tasaŋ kaiŋ dinaŋ ŋapu dom, ma sêsap yom ŋandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga.

Anötö ndê Atu meŋ mbo nom ti ŋamalac ŋandô

1-2 Yac bu ahoc yom ŋandô asê têŋ mac, pi Yisu naŋ dasam bu ‘Yom Taŋli-ŋga.’ Iŋ yac neŋ dambo taŋli ŋapaŋ-ŋga ŋahu, naŋ mbo whiŋ Damaŋ Anötö têŋ têm ŋamata-ŋga andô, ma tiŋambu hoc dau asê têŋ yac. Iŋ meŋ mbo nom whiŋ yac, dec yac alic iŋ pi tanôŋ, amasec iŋ ŋa amaŋ, ma aŋgô iŋ dau ndê yom. Ma bocdinaŋ dec yac bu apuc yom pi taŋli ŋahu dau dôŋ bu yom ŋandô.

3 Aêc! Yac ahoc yom asê têŋ mac, pi iŋ naŋ yac alic ti aŋgô su. Yac atac whiŋ bu mac akôc yom dau sa, dec yac hoŋ oc dapiŋ dauŋ dôŋ ti dasap yom ŋandô pi Yisu dôŋ. Ma yom ŋandô dau oc piŋ yac hoŋ dôŋ danem damiŋ Damaŋ Anötö lu iŋ ndê Atu, Yisu Kilisi.

4 Yac ato yom dindec têŋ mac, ma akêŋ bataŋ bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hoŋ datisambuc.

Taŋsêlêŋ dambo Anötö ndê ŋawê ŋalôm

5 Ŋawaê naŋ Yisu dau gic dulu têŋ yac, naŋ yac ahoc asê têŋ mac bocdec bu, Anötö iŋ Ŋawê Ŋadau, ma

mêtê ŋasec-ŋga daŋ yêc iŋ-
ŋga dom.
6 Bocdinaŋ yac bu dasôm
bu dati Anötö ndê lau, tigeŋ
dasa lêŋ ŋasec-ŋga, goc yac
lau tasaŋ, ma taŋkuc yom
ŋandô dom.
7 Magoc yac bu dasa neŋ
lêŋ dambo ŋawê ŋalôm
gitôm Anötö dau mbo ŋawê
ŋalôm, dec ŋawê dau piŋ
yac dôŋ dawhiŋ dauŋ, ma iŋ
ndê Atuŋgac Yisu ndê dac oc
êŋgwasiŋ yac neŋ sac hoŋ
su.
8 Yac bu dasôm bu yac
neŋ sac mbasi, dec oc taŋsau
dauŋ, ma yom ŋandô yêc
yac neŋ ŋalôm dom.
9 Magoc yac bu dapu dauŋ
ma dahoc neŋ sac asê têŋ
Anötö, dec dakêŋ whiŋ bu
iŋ oc suc yac neŋ sac kwi,
ma êŋgwasiŋ yac neŋ ŋalôm
ŋawasi sa tiyham. Bu Anötö
kôm gêŋ gitêŋ eŋ, ma dakêŋ
whiŋ bu gêŋ bocke naŋ iŋ
kêmatiŋ tidôŋ bu kôm, naŋ
iŋ oc kôm.
10 Yac bu dasôm bu yac
neŋ sac mbasi, naŋ tôc asê
bu dalic Anötö ndê yom
gitôm yom tasaŋ, ma iŋ ndê
yom ŋandô daŋ yêc yac neŋ
ŋalôm dom.

2

Yisu gêm yac awhaŋ têŋ Damaŋ

1 O aneŋ balêkoc, aö atac
whiŋ bu mac ahu mêtê sac
siŋ gacgeŋ, ma tu dinaŋ-ŋga
dec aö gato yom dindec têŋ
mac. Tigeŋ yac neŋ daŋ bu
kôm sac ma pu dau, goc yac
neŋ ŋgac nem yac awhaŋ-
ŋga mbo bu nem yac sa. Iŋ
ŋgac gitêŋ Yisu Kilisi, ma iŋ
oc lhac ŋalhu ma nem yac
awhaŋ têŋ Damaŋ.
2 Iŋ kêŋ dau ti da ma
mbac ndu ô yac, ma gêmlhi
yac neŋ sac ŋatôp su.
Magoc iŋ kôm gêŋ dau tu
yac taŋwasêŋ-ŋga dom, iŋ
gêmlhi lau nom-ŋga hoŋ si
sac ŋatôp bocdinaŋ.
3 Yac bu daŋaŋ wambu iŋ
ndê yomsu, dec oc tôc asê bu
taŋyalê iŋ tidôŋ.
4 Asa naŋ sôm bu, “Aö kay-
alê iŋ tidôŋ,” tigeŋ daŋga
wambu iŋ ndê yomsu dom,
naŋ kôm tasaŋ, ma yom
ŋandô yêc iŋ ndê ŋalôm daŋ
dom.
5 Magoc asa naŋ kôc
Anötö ndê yom sa ma daŋga
wambu, naŋ Anötö ndê
mêtê atac whiŋ-ŋga gêm
ŋandô su yêc iŋ ndê ŋalôm.
Ma yac taŋyalê bu dati
Anötö ndê lau ŋalêŋ bocdec.
6 Yac bu dasôm bu dati iŋ
ndê lau, naŋ goc dasa lêŋ
gitêŋ tôm Kilisi dau maŋ.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whiŋ-ŋga

7 Aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga. Aö bu wapuc yomsu
naŋ mac akôc su têŋ ndoc
mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ
dôŋ, magoc aö bu wato
tôm yomsu wakuc dom. Iŋ
yomsu akwa naŋ mac aŋgô
têŋ ndoc lau sêhoc yom pi
Yisu asê têŋ mac.
8 Magoc kwahic dec aö
bu wato yomsu dau tiwakuc
tiyham têŋ mac. Yisu ndê

lêŋ hoŋ tôc yomsu ŋa-ŋandô
asê, ma mac nem lêŋ wakuc
kôm yomsu dau ŋandô sa
bocdinaŋ. Bu têm ŋasec-
ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma
ŋawê ŋandô dau po asê su.
9 Asa naŋ sôm bu iŋ
mbo ŋawê ŋalôm, tigeŋ
atac whiŋ iŋ ndê asidôwai
dom, naŋ gacgeŋ mbo ŋasec
ŋalôm.
10 Magoc asa naŋ tac whiŋ
iŋ ndê asidôwai, naŋ mbo
ŋawê ŋalôm, ma tu dinaŋ-
ŋga gêŋ daŋ oc kôm iŋ peŋ
dom.
11 Aö wasôm tiyham, bu
asa naŋ gêlic iŋ ndê asidôwa
sac, naŋ mbo ŋasec ŋalôm.
Iŋ kêsêlêŋ mbo ŋasec, ma
ŋasec dau kôm iŋ tandô
tipec e iŋ kêyalê gameŋ naŋ
iŋ kêsêlêŋ mbo, naŋ dom.
12 O aneŋ balêkoc, aö gato
yom dindec têŋ mac, ŋahu
bu Anötö suc mac nem sac
kwi su tu Yisu ndê ŋaê-ŋga.
13 Ma aö gato yom têŋ mac
lau andô, bu mac aŋyalê iŋ
naŋ mbo têŋ têm ŋamata-
ŋga ma mbo ŋapaŋ. Ma aö
gato yom têŋ mac lau batac,
bu mac aku Sadaŋ dulu su.
O aneŋ balêkoc, mac aŋyalê
Damaŋ tidôŋ su, dec aö gato
yom têŋ mac.
14 Mac lau andô, mac
aŋyalê iŋ naŋ mbo têŋ
têm ŋamata-ŋga, ma mbo
ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dec aö
gato yom têŋ mac. Ma mac
lau batac, mac alhac ŋaŋga
ma daŋam wambu Anötö
ndê yom naŋ tidôŋ yêc nem
ŋalôm, ma mac aku Sadaŋ
dulu su. Tu dinaŋ-ŋga dec
aö gato yom dindec têŋ mac.

Dasap gêŋ nom-ŋga dôŋ dom

15 Asa naŋ tac whiŋ gêŋ
nom-ŋga, naŋ Damaŋ Anötö
ndê atac whiŋ yêc iŋ ndê
ŋalôm dom. Bocdinaŋ atac
whiŋ nom ti gêŋ nom-ŋga
dom.
16 Ŋahu bu lau naŋ atac
whiŋ gêŋ nom-ŋga kêlêc,
naŋ sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-
ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ma
sêtoc dau sa tu ŋac si gêŋ
nom-ŋga-ŋga. Mêtê kaiŋ di-
naŋ iŋ mêtê nom dindec-ŋga
ŋambwa, naŋ ŋadaŋ meŋ
akêŋ Damaŋ Anötö dom.
Mba!
17 Ma nom dindec ti mêtê
nom dindec-ŋga gic waê bu
niŋga, tigeŋ asa naŋ sap
Anötö ti iŋ ndê lêŋ gitêŋ dôŋ,
naŋ oc niŋga dom, iŋ oc mbo
tali ŋapaŋ.

*Kilisi ndê Ŋacyo**

18 O aneŋ balêkoc atac
whiŋ-ŋga, têm kwahic dec-
ŋga ti têm ŋambu-ŋga. Mac
aŋgô su bu Kilisi ndê ŋacyo
oc meŋ, ma kwahic dec Kil-
isi ndê ŋacyo daêsam sêhôc
asê yac su. Ma bocdinaŋ dec
taŋyalê bu têm ŋambu-ŋga
dau dindec.
19 Lau dinaŋ muŋ-ŋga
sêmbo sêwhiŋ yac lau dakêŋ

* **2:17** Kilisi ndê ŋacyo - yêc Yom Grik sêto ‘anti-kristos.’ Yom dau danem kwi bu ‘Iŋ naŋ bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,’ ma yom dau hêganôŋ lau tasaŋ naŋ sêŋsau lau bu ŋac Mesaya dau, ma sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc. Jon to yom ŋatô pi ŋac yêc 1 Jon 4:1-6.

whiŋ-ŋga, magoc sêhu yac siŋ, dec taŋyalê bu ŋac yac neŋ lau solop dom. Ŋac bu yac neŋ lau solop, oc sêhu yac siŋ dom.
20 Tigeŋ Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm su, ma mac hoŋ aŋyalê su bu yom bocke iŋ yom ŋandô.
21 Aö gato bapia dindec têŋ mac tu wawhê yom ŋandô sa têŋ mac-ŋga dom. Mba! Mac aŋyalê yom ŋandô su, ma yom tasaŋ daŋ meŋ akêŋ Yom Ŋandô Ŋadau Anötö dom.
22 Aö bu watôc ŋgac tasaŋ-nda asê têŋ mac. Asa naŋ sôm bu Yisu iŋ †Mesaya dom, naŋ Kilisi ndê ŋacyo, ma sêc yom ŋandô pi Damaŋ Anötö lu Atu ahuc.
23 Bu asa naŋ sôm bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu dom, naŋ ti Damba ndê gêŋ dom. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Anötö Atu, naŋ ti Damba ndê gêŋ.
24 Ayob daôm ŋapep bu yom ŋandô naŋ mac aŋgô têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ ti-wakuc, naŋ tidôŋ yêc nem ŋalôm ŋapaŋ. Yom dau bu yêc nem ŋalôm ŋapaŋ, dec yom dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Atuŋgac ma piŋ mac dôŋ am damiŋ Damba whiŋ.
25 Ma bocdinaŋ mac oc atap mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, tôm iŋ gic bata têŋ yac su.
26 Aö gato yom dindec bu wakêŋ puc mac pi lau naŋ bu sêŋsau mac.
27 Aŋgô su naŋ! Ŋalau naŋ gêm gôliŋ lau tasaŋ dinaŋ, iŋ Ŋalau Dabuŋ dom. Magoc Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ mac su, ma iŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga. Ma iŋ mbo nem ŋalôm ŋapaŋ bu êndôhôŋ mac pi gêŋ hoŋ. Tu di-naŋ-ŋga mac apônda lau tu sêndôhôŋ mac-ŋga dom. Bocdinaŋ aŋkuc yom naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ mac, ma asap Yisu dôŋ ŋapaŋ.

Anötö ndê Balêkoc

28 Aneŋ balêkoc, aö wasôm têŋ mac bu asap Kilisi dôŋ. Ma boc-dinaŋ têŋ ndoc iŋ mbu meŋ ma hoc dau asê, naŋ yac oc dalhac iŋ aŋgô-ŋga ti atac pa su ma mayaŋ dauŋ dom.
29 Mac aŋyalê su bu iŋ ndê lêŋ hoŋ iŋ lêŋ gitêŋ eŋ, ma bocdinaŋ aŋyalê bu lau hoŋ naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc sêti iŋ ndê balêkoc su.

3

1 Alic su naŋ. Damaŋ Anötö tac whiŋ yac ndu andô, dec sam yac bu iŋ ndê balêkoc. Ma yac dati iŋ ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom dindec-ŋga sêŋyalê yac bu Anötö ndê balêkoc dom, ŋahu bu ŋac sêŋyalê iŋ dom boc-dinaŋ.
2 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, kwahic dec yac taŋyalê su bu dati Anötö ndê balêkoc, magoc ŋalêŋ bocke naŋ yac oc dambo têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ Anötö tôc asê têŋ yac su dom. Tigeŋ têŋ ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ yac oc dalic iŋ ndê ŋawasi

ti lêŋ naŋ iŋ dau mbo, ma
taŋyalê bu yac oc dambo
ŋalêŋ kaiŋ tigeŋ.
3 Ma lau hoŋ naŋ sêkêŋ
bata gêŋ dinaŋ, naŋ
sêmasaŋ dau si ŋalôm
ŋawasi sa, ma sêsa lêŋ
ŋawasi tôm iŋ dau.

4 Asa naŋ kôm sac, naŋ
kêgilì Anötö ndê yomsu. Bu
sac ŋahu sip yac dakôm gêŋ
naŋ so Anötö ndê yomsu.
5 Magoc mac aŋyalê bu
Yisu sip meŋ bu kôc yac neŋ
sac su. Ma iŋ dau ndê sac
mbasi.
6 Bocdinaŋ asa naŋ sap
Yisu dôŋ, naŋ hu mêtê sac
siŋ ndic ŋawaê. Magoc asa
naŋ kôm sac ŋapaŋ, naŋ ndê
gauc sa pi Yisu dom, ma
kêyalê iŋ dom.

7 Aneŋ balêkoc, ayob
daôm bu ŋamalac daŋ
êŋsau mac pi mêtê sac dom.
Asa naŋ kôm mêtê ŋayham,
naŋ ti ŋamalac gitêŋ kêkuc
Yisu dau ndê lêŋ gitêŋ.
8 Magoc asa naŋ kôm sac,
naŋ ti Sadaŋ ndê. Bu
Sadaŋ dau kôm sac têŋ têm
ŋamata-ŋga andô ma kôm
ŋapaŋ e meŋ. Anötö ndê
Atu sip nom meŋ naŋ ŋahu
bocdec bu, tu bu seŋ Sadaŋ
ndê gweleŋ su.
9 Ŋamalac bocke naŋ
Anötö kôm iŋ tiwakuc, naŋ
puc dômbwê mêtê sac.
Ŋahu bu Anötö ndê yom
yêc iŋ ndê ŋalôm gitôm gêŋ
ŋawhê ŋayham. Yomandô!
Gitôm dom bu iŋ sap mêtê
sac dôŋ, ŋahu bu Anötö kôm
iŋ tiwakuc su.

10 Tu dinaŋ-ŋga dec
taŋyalê yêc awê lau bocke
naŋ sêti Anötö ndê balêkoc,
ma ŋac naŋ sêti Sadaŋ ndê.
Lau naŋ sêsap lêŋ gitêŋ dôŋ
dom, ma ŋac naŋ sêtec si
asidôwai, naŋ sêti Anötö
ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

11 Yom atu naŋ sêhoc
asê têŋ mac têŋ ndoc mac
akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ
bocdec bu, yac atac whiŋ
neŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-
ŋga dandic ŋawaê.
12 Aŋkuc Kein dom, bu
iŋ kêkuc lêŋ atac whiŋ-ŋga
dom. Iŋ Sadaŋ ndê atu, ma
gic asi Abel ndu. Ŋahu bu iŋ
dau ndê lêŋ sac, ma iŋ gêm
lêmuŋ Abel ndê lêŋ solop.
13 O asidôwai. Lau nom-
ŋga bu sêtec mac, naŋ
ahêgo daôm dom.
14 Yac taŋyalê bu dahu
seŋ dambac ndu-ŋga siŋ,
ma dambo seŋ dandöc taŋli-
ŋga. Ŋahu bu yac atac whiŋ
asidôwai. Lau naŋ atac
whiŋ asidôwai dom, naŋ
gacgeŋ sêmbo seŋ sêmbac
ndu-ŋga.
15 Asa naŋ atac tec iŋ ndê
asidôwa, naŋ Anötö gêlic iŋ
gitôm ŋgac ndic ŋamalac
ndu-ŋga. Ma mac aŋyalê su
bu asa naŋ gic ŋamalac ndu,
naŋ wêkaiŋ gameŋ dandöc
taŋli ŋapaŋ-ŋga dom.
16 Yac taŋyalê mêtê atac
whiŋ-ŋga ŋahu bocdec bu.
Yisu Kilisi dau mbac ndu tu
yac-ŋga. Bocdinaŋ dakêŋ
dauŋ sambuc tu danem

asidôwai sa-ŋga e tôm
dambac ndu tu ŋac-ŋga.
17 Asa naŋ gêlic asidôwa
daŋ pônda dau, ma ndê gêŋ
yêc tu nem iŋ sa-ŋga, magoc
tawalô iŋ ma gêm iŋ sa dom,
naŋ tôc asê bu Anötö ndê
mêtê atac whiŋ-ŋga yêc iŋ
ndê ŋalôm dom.
18 O aneŋ balêkoc, yham
dom bu dasôm bu yac atac
whiŋ asidôwai ŋa yom ti
whaŋsuŋ ŋambwa. Danem
ŋac sa, goc tôc asê bu yac
atac whiŋ ŋac yomandô.

Dalhac ti atac pa su yêc Anötö aŋgô-ŋga

19-20 Bocdinaŋ, yac bu atac
whiŋ neŋ asidôwai, goc
taŋyalê tidôŋ bu taŋkuc lêŋ
yom ŋandô-ŋga. Magoc
yac bu ŋalôm ŋawapac yêc
Anötö aŋgô-ŋga tu mêtê
ŋatô naŋ dakôm-ŋga, naŋ
goc gauc nem yom bocdec
bu. Anötö kêyalê yac neŋ
ŋalôm ti gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê
tawalô iŋ gêŋ atu. Ma yom
dau gitôm bu kôm yac ŋalôm
pêŋ dôŋ.
21 O aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga, yac bu ŋalôm lu-lu tu
neŋ lêŋ-ŋga dom, dec oc tôm
bu datigasuc Anötö ti atac pa
su.
22 Ma taŋyalê bu gêŋ naŋ
dateŋ, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ
yac. Ŋahu bu yac dasôc iŋ
ndê yomsu ŋapu, ma dakôm
mêtê naŋ iŋ gêlic ŋayham.
23 Ma iŋ ndê yomsu dau
bocdec bu. Dakêŋ whiŋ iŋ
ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac
whiŋ neŋ asidôwai tôm iŋ
gic atu yac.
24 Lau hoŋ naŋ daŋga
wambu Anötö ndê yomsu,
naŋ sêmbo iŋ ŋalôm, ma iŋ
mbo ŋac ŋalôm. Ma taŋyalê
bu iŋ mbo yac ŋalôm, tu
Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ
yac-ŋga.

4

Taŋsahê ŋalau hoŋ

1 O aneŋ lau atac whiŋ-
ŋga, akêŋ whiŋ lau hoŋ
naŋ sêsam dau bu Anötö
ndê propet, naŋ dom. Mba!
Ayob daôm ŋapep, bu
propet tasaŋ daêsam sêhôc
asê su. Bocdinaŋ aŋsahê
ŋac si yom, tu bu alic bu
Anötö ndê Ŋalau gêm gôliŋ
ŋac, me mba.
2 Ma mac oc aŋyalê Anötö
ndê Ŋalau ŋalêŋ bocdec.
Asa naŋ sôm bu Yisu Kilisi
meŋ ti ŋamalac ŋandô ma
mbo nom, naŋ Anötö ndê
Ŋalau gêm gôliŋ iŋ.
3 Tigeŋ lau hoŋ naŋ sêsêc
yom ŋandô pi Yisu ahuc, naŋ
sêkôc Anötö ndê Ŋalau dom.
Ŋalau naŋ gêm gôliŋ ŋac,
naŋ Kilisi ndê ŋacyo ndê.
Mac aŋgô su bu Kilisi ndê
ŋacyo oc meŋ, ma iŋ meŋ
hôc asê nom su.
4 Aneŋ balêkoc, mac ati
Anötö ndê, ma mac aku
ŋac lau tasaŋ dinaŋ dulu su.
Ŋahu bu Anötö ndê Ŋalau
naŋ mbo mac nem ŋalôm,
naŋ hôc gêlêc Sadaŋ, naŋ
mbo lau nom-ŋga si ŋalôm,
naŋ su.
5 Lau tasaŋ dinaŋ si ŋahu
yêc nom, ma sêsôm yom
nom-ŋga ŋambwa. Ma lau

nom-ŋga sêkôc ŋac si yom sa.
6 Magoc ŋac sêkôc yac mba yom sa dom, ŋahu bu ŋac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê Anötö, naŋ sêkôc yac mba yom sa. Ŋalêŋ dinaŋ dec yac taŋyalê lau asa naŋ Anötö ndê Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga gêm gôliŋ ŋac, ma lau asa naŋ Sadaŋ ndê ŋalau yom tasaŋ-ŋga gêm gôliŋ ŋac.

Mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu Anötö dau

7 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê, bu mêtê atac whiŋ-ŋga meŋ akêŋ Anötö dau. Lau hoŋ naŋ atac whiŋ asidôwai, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc, ma ŋac sêŋyalê iŋ tidôŋ.
8 Asa naŋ tac whiŋ ndê asidôwai dom, naŋ kêyalê Anötö dom, bu Anötö iŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu.
9 Ma iŋ tôc iŋ ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga yêc awê bocdec bu. Iŋ kêŋ iŋ ndê Atu tigeŋ sip nom meŋ, bu yac datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc iŋ.
10 Yac neŋ mêtê atac whiŋ Anötö-ŋga naŋ ti mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô dom. Tigeŋ Anötö ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga, naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô. Bu iŋ kêŋ ndê Atu sip nom meŋ, ma kêŋ dau ti da bu nemlhi yac neŋ sac ŋatôp.
11 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, Anötö tac whiŋ yac ndu andô, ma bocdinaŋ yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê.
12 Ŋamalac daŋ gêlic Anötö su dom, tigeŋ yac bu atac whiŋ neŋ asidôwai ŋandô, dec Anötö mbo yac neŋ ŋalôm, ma iŋ ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su yêc yac neŋ ŋalôm.
13 Yac taŋyalê bu dambo iŋ ŋalôm ma iŋ mbo yac ŋalôm, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ yac-ŋga.
14 Damaŋ Anötö kêkiŋ ndê Atu sip nom meŋ bu nem lau nom-ŋga si. Yac alic su, dec ahoc asê têŋ lau bu yomandô.
15 Ma asa naŋ kêŋ whiŋ ma sôm asê bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu, naŋ mbo Anötö ŋalôm ma Anötö mbo iŋ ŋalôm.
16 Yac taŋyalê ti dakêŋ whiŋ su, bu Anötö atac whiŋ yac ndu andô. Bu Anötö iŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu, ma asa naŋ sap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, naŋ mbo Anötö ŋalôm, ma Anötö mbo iŋ ŋalôm.
17 Ma ŋalêŋ dau dinaŋ iŋ ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc yac neŋ ŋalôm, ma yac dasa neŋ lêŋ gitôm iŋ ndê, tôm yac neŋ têm dambo nom-ŋga hoŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac oc dalhac ti atac pa su têŋ bêc Anötö êmatôc yac-ŋga.
18 Têŋ ndoc Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic

dabiŋ dau su yêc yac neŋ
ŋalôm, naŋ yac datöc dauŋ
tiyham dom. Magoc asa naŋ
töc dau tu Anötö ndê bêc
matôc-ŋga, naŋ tôc asê bu
Anötö ndê mêtê atac whiŋ-
ŋga gic dabiŋ dau yêc iŋ ndê
ŋalôm su dom.
19 Yac taŋkuc mêtê atac
whiŋ-ŋga, ŋahu bu Anötö
atac whiŋ yac muŋ su.
20 Asa naŋ sôm bu, “Aö
atac whiŋ Anötö,” tigeŋ tec
iŋ ndê asidôwa, naŋ kôm
tasaŋ. Ŋahu bu asa naŋ
tec asidôwa naŋ iŋ gêlic su,
naŋ gitôm dom bu tac whiŋ
Anötö naŋ iŋ gêlic su dom.
21 Ma Anötö gic yomsu yac
bocdec bu, “Asa naŋ atac
whiŋ aö, naŋ atac whiŋ iŋ
ndê asidôwai maŋ.”

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

1 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ
bu Yisu iŋ Mesaya dau, naŋ
Anötö kôm ŋac sêtiwakuc
sêti iŋ ndê balêkoc. Ma asa
naŋ tac whiŋ Damba, naŋ
tac whiŋ lau naŋ sêti iŋ ndê
balêkoc, naŋ sêwhiŋ.
2 Ma yac datôc asê bu
yac atac whiŋ Anötö ndê
balêkoc ŋalêŋ bocdec bu,
yac atac whiŋ Anötö dau, ma
dasôc iŋ ndê yomsu ŋapu.
3 Yomandô! Yac atac
whiŋ Anötö ŋalêŋ bocdec
bu, daŋaŋ wambu iŋ ndê
yomsu. Ma iŋ ndê yomsu
kêŋ wapac yac dom.
4 Lau hoŋ naŋ Anötö kôm
ŋac sêtiwakuc, naŋ sêku
ŋaclai sac nom-ŋga dulu.
Ma gêŋ naŋ ku ŋaclai sac
nom-ŋga dulu, naŋ yac neŋ
dakêŋ whiŋ.
5 Seŋ tigeŋ yêc bu daku
ŋaclai sac nom-ŋga dulu,
naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu iŋ
Anötö ndê Atu.

Gêŋ naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôŋ

6 Yisu Kilisi sip nom meŋ,
ma bu ti dac whê iŋ sa bu
Anötö Atu. Bu ŋambwa
dom, magoc bu ma dac
whiŋ. Ma Ŋalau Dabuŋ, naŋ
Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga, naŋ
puŋ yom ŋandô pi iŋ dôŋ
bocdinaŋ.
7 Boc-dinaŋ, gêŋ tö sêwhê
iŋ sa,
8 naŋ Ŋalau, bu, ma dac.
Ma gêŋ tö dinaŋ sêpuc dau
dôŋ.
9 Yac dakôc yom naŋ lau
sêhoc asê pi Yisu, naŋ sa,
ma bocdinaŋ yom bocke naŋ
meŋ akêŋ Anötö, naŋ dakôc
sa eŋ, bu Anötö ndê yom hôc
gêlêc ŋamalac si yom. Ma
Anötö kêŋ gêŋ tö dinaŋ tu bu
whê iŋ ndê Atu sa têŋ yac.
10 Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö
ndê Atu, naŋ kôc Anötö ndê
yom pi iŋ ndê Atu sa sip iŋ
ndê ŋalôm. Magoc asa naŋ
kêŋ whiŋ Anötö dom, naŋ
tôc asê bu iŋ gêlic Anötö
ndê yom gitôm yom tasaŋ.
Ŋahu bu iŋ kêŋ whiŋ gêŋ
naŋ Anötö kêŋ bu whê iŋ
ndê Atu sa, naŋ dom.

Mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga

11 Ma yom naŋ Anötö hoc
asê têŋ yac naŋ bocdec bu.
Iŋ kêmwasiŋ yac ŋa mwasiŋ

dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga, ma datap mwasiŋ dau sa yêc iŋ ndê Atu.
12 Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa. Tigeŋ asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ ndê Atu dom, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa dom.
13 Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Anötö ndê Atu. Aö gato yom dindec, ŋahu bu aö atac whiŋ bu mac aŋyalê tidôŋ bu mac atap mwasiŋ andöc tamli-ŋga sa su.
14 Bocdinaŋ têŋ ndoc naŋ yac bu dateŋ mbec têŋ Anötö, naŋ dateŋ ti atac pa su. Ma yac bu dateŋ gêŋ naŋ gi tap iŋ ndê atac whiŋ sa, naŋ yac taŋyalê bu iŋ oc ŋgô yac neŋ mbec.
15 Ma yac bu taŋyalê bu iŋ kêŋ daŋga yac neŋ mbec su, goc taŋyalê bu gêŋ naŋ dateŋ, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa.

Dateŋ mbec pi lau naŋ sêkôm sac

16-17 Mac bu alic nem asidôwa daŋ kôm sac, goc ateŋ mbec têŋ Anötö bu nem iŋ kwi e iŋ mbu meŋ mbo seŋ dandöc taŋli-ŋga tiyham. Mêtê hoŋ naŋ so Anötö ndê lêŋ, naŋ mêtê sac, ma iŋ gêlic bu gêŋ ŋambwa dom. Magoc sac hoŋ gic waê lambwam dom. Ateŋ mbec tu lau naŋ sêkôm sac kaiŋ dinaŋ-ŋga. Mêtê sac daŋ yêc, naŋ gic waê lambwam solop.* Ateŋ mbec tu lau naŋ sêkôm sac kaiŋ dinaŋ-ŋga dom, bu oc nem ŋac sa dom.

Yom ŋambu-ŋga

18 Taŋyalê bu lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc su, naŋ sêhu mêtê sac siŋ. Anötö ndê Atu yob ŋac ŋapep ma Sadaŋ gitôm dom bu êmasec ŋac.
19 Ma yac taŋyalê bu yac dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêmbo Sadaŋ ndê gôliŋ ŋapu.
20 Ma yac taŋyalê bu Anötö ndê Atu sip nom meŋ ma whê yac neŋ gauc sa bu taŋyalê Anötö Yom Ŋandô Ŋadau. Ma yac dambo iŋ ŋalôm, ma dambo iŋ ndê Atu, Yisu Kilisi ndê ŋalôm bocdinaŋ. Iŋ dau Anötö ŋandô, ma ti yac neŋ dandöc taŋli ŋahu.
21 Aneŋ balêkoc, ayob daôm ŋapep bu anem akiŋ anötöi gwam dom.

---

* **5:16-17** Lau ti gauc mêtê-ŋga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac naŋ gic waê lambwam solop, naŋ ŋahu bocdec bu. Lau naŋ sêkôm mêtê sac ŋapaŋ ma sêlic bu gêŋ ŋambwa, naŋ gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti iŋ ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu ŋac si sac-ŋga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu ŋac si sac dinaŋ-ŋga dec ŋac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. Ŋac si ŋalôm ŋadandi sa su, ma yac bu dateŋ mbec tu ŋac-ŋga, dec oc nem ŋac sa dom. Alic yom naŋ Yisu sôm pi sac naŋ Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

Jon
ndê bapia tilu-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, naŋ Yisu ndê aposel daŋ, naŋ to bapia dindec, magoc iŋ sam dau bu ‘ŋgac bata’ daŋ, ma to dau ndê ŋaê dom. Iŋ to bapia dindec têŋ awhê daŋ ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ŋambu-ŋga, Jon kêŋ acsalô têŋ awhê dau akêŋ iŋ dôwawê daŋ ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awhê lu dinaŋ hêganôŋ gôlôwac dabuŋ toŋ lu, ma yom pi iŋlu si balêkoc, naŋ hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gôlôwac dau ŋalôm.

Jon to bapia dindec tu puc ŋac dôŋ bu sêsap yom ŋandô ma mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Iŋ kêŋ puc ŋac pi lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ, naŋ sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu dom. Jon sôm têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêmbo ahê lau kaiŋ dinaŋ hoŋ.

Jon gêm mbec lau

1 Aö ŋgac bata dec, gato yom têŋ am awhê naŋ Anötö kêyaliŋ am sa su, ma têŋ am nem balêkoc. Yac hoŋ dasap yom ŋandô dôŋ, ma tu dinaŋ-ŋga aö tac whiŋ mac kêlêc. Aö taŋwasêŋ dom, lau hoŋ naŋ sêŋyalê yom ŋandô, naŋ atac whiŋ mac sêwhiŋ.

2 Ŋahu bu yom ŋandô yêc yac neŋ ŋalôm, ma oc yêc yac ŋalôm ŋapaŋ.

3 Damaŋ Anötö lu iŋ ndê Atu Yisu Kilisi si mwasiŋ ti tawalô ma yom malô whiŋ yac lau naŋ dasap yom ŋandô ti mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ.

Yom ŋandô ma mêtê atac whiŋ-ŋga

4 Aö gatap mac nem balêkoc ŋatô sa, ma aö galic bu ŋac sêsa lêŋ yom ŋandô-ŋga sêŋkuc yomsu naŋ Damaŋ Anötö kêŋ têŋ yac. Tu dinaŋ-ŋga aö atac ŋayham atu.

5 O awhê ŋayham, kwahic dec aö bu wateŋ mac bu asap yomsu dau dôŋ ŋapaŋ. Yac hoŋ dakôc yomsu dau sa, têŋ ndoc yac dakêŋ whiŋ tiwakuc. Ma bocdinaŋ dec aö gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê.

6 Ma mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu bocdec bu, yac dasa neŋ lêŋ ti daŋaŋ wambu Anötö ndê yomsu. Yomsu dau mac aŋgô têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêŋ ti asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ.

7 Lau tasaŋ daêsam sêmbo nom, naŋ sêsôm bu Anötö ndê Mesaya meŋ mbo nom ti ŋamalac ŋandô dom, ma bocdinaŋ sêsêc yom ŋandô

pi Yisu ahuc. Asa naŋ sôm
yom dinaŋ, iŋ tasaŋ dinda
ma Kilisi ndê ŋacyo.
8 Bocdinaŋ ayob daôm
ŋapep bu sêŋsau mac e aso
ŋandô ŋayham naŋ mac am
gweleŋ atu bu atap sa-ŋga,
naŋ dom. Alhac ŋaŋga, tu
bu atap ŋandô dau sa.
9 Bu asa naŋ kêdôhôŋ yom
naŋ so yom ŋandô pi Yisu
Kilisi, naŋ meŋ akêŋ Anötö
ndê dom. Magoc asa naŋ
sap yom ŋandô pi Yisu dôŋ
ŋapaŋ, naŋ ti Damba ndê,
ma ti Atu ndê gêŋ whiŋ.
10 Asa naŋ bu têŋ mac
meŋ, magoc êndôhôŋ yom
ŋandô pi Yisu dom, naŋ akôc
iŋ sa pi nem andu dom, ma
akam iŋ dom.
11 Bu asa naŋ kôc ŋamalac
kaiŋ dinaŋ sa, naŋ wêkaiŋ iŋ
ndê gweleŋ sac dinaŋ whiŋ.

Yom ŋambu-ŋga

12 Yom daêsam yêc bu
wakêŋ têŋ mac, tigeŋ aö bu
wato sip bapia dindec dom.
Aö gakêŋ bataŋ bu wandic
mac kêsi, goc danem yom-
galôm aŋôŋ andô pitigeŋ.
Ma boc-dinaŋ yac oc dati-
sambuc.
13 Am dôwamwê naŋ
Anötö kêyaliŋ sa yêc gameŋ
dindec, naŋ ndê balêkoc
sêkôm acsalô ŋayham têŋ
mac.

Jon
ndê bapia titö-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ sam dau bu ‘ŋgac bata’ daŋ, tôm ŋamalac naŋ to 2 Jon. Iŋ to bapia dindec têŋ ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ ŋaê Gaius.

Jon kêkiŋ lau aheŋ-ŋga ŋatô sêsa si bu sêkôm gweleŋ sêwhiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga toŋ daŋ yêc gameŋ Esia-ŋga. Magoc ŋgac daŋ ŋaê Diotrepe kêŋ kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau naŋ sêkôc lau dau sa, naŋ su yêc gôlôwac dabuŋ dinaŋ. Jon to bapia dindec tu puc Gaius dôŋ ma kêpiŋ iŋ bu iŋ puc lau aheŋ-ŋga dau dôŋ.

Jon to yom têŋ iŋ ndê silip Gaius

1 Aö ŋgac bata dec, gato yom dindec têŋ Gaius, aneŋ silip. Hêclu dasap yom ŋandô dôŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö atac whiŋ am kêlêc.

2 Aneŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga, aö gateŋ mbec têŋ Anötö bu yob am bu mbo ŋayham eŋ, ma bu nem mbec am nem gweleŋ hoŋ, tôm iŋ yob am gatôm ŋapep.

3 Asidôwai ŋatô sêhôc asê aö, ma sêsôm asê bu am sa nem lêŋ kêkuc yom ŋandô ŋapaŋ, ma gêŋ hoŋ naŋ am kôm, naŋ puc yom ŋandô dôŋ. Ŋac si yom dinaŋ kôm aö tac ŋayham atu.

4 Têŋ ndoc aö gaŋgô ŋawaê bu aneŋ balêkoc ŋatô sêŋsêlêŋ ti sêsap yom ŋandô dôŋ, goc aö atac ŋayham kêlêc.

Jon kêpiŋ Gaius ndê mêtê nem lau sa-ŋga

5 O aneŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga, am gêm asidôwai naŋ sem gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ sa ŋalêŋ ŋayham eŋ. Am kêyalê lau dau muŋ su dom, magoc têŋ ndoc ŋac sic am kêsi, naŋ am yob ŋac ŋapep.

6 Ŋac sic miŋ têŋ gôlôwac dabuŋ yêc gameŋ dindec, pi am nem mêtê atac whiŋ-ŋga. Ŋayham kêlêc bu am toc lau kaiŋ dinaŋ sa gitôm Anötö ndê lau akiŋ, ma gêm ŋac sa ŋa gêŋ tu puc ŋac dôŋ têŋ ndoc sêŋsêlêŋ-ŋga.

7 Lau dau sêsa tu Yisu ndê ŋaê-ŋga bu sênem mêtê, ma ŋac takwê lau sambuc bu sênem ŋac sa dom.

8 Ma tu dinaŋ-ŋga yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga danem lau mêtê-ŋga kaiŋ dinaŋ sa dandic ŋawaê. Dakôm bocdinaŋ dec tôm yac dakôm gweleŋ yom ŋandô-ŋga dawhiŋ ŋac.

Diotrepe ndê mêtê sac

9 Aö gato yom pi lau aheŋ-ŋga dinaŋ têŋ am nem gôlôwac dabuŋ su, tigeŋ Diotrepe, ŋgac naŋ toc dau sa bu ŋgac ŋamata-ŋga, naŋ kôc aneŋ yom sa dom.

10 Bocdinaŋ aö bu watêŋ mac waloc, goc wasôm iŋ

ndê mêtê sac asê yêc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ aŋgô-
ŋga. Iŋ kêgôliŋ yom sac
pi yac, ma tec bu kôc
asidôwai sa. Ma lau naŋ
atac whiŋ bu sêkôc asidôwai
sa, naŋ iŋ kalhac ŋac ahuc,
ma kêmasuc ŋac su yêc
gôlôwac dabuŋ.

*Anötö ndê lau sêkôm
mêtê ŋayham*

11 O aneŋ ŋgac atac whiŋ-
ŋga, kôm mêtê ŋayham eŋ,
ma êmkuc lau naŋ sêkôm
mêtê sac, naŋ dom. Asa
naŋ kôm mêtê ŋayham, naŋ
meŋ akêŋ Anötö ndê, magoc
asa naŋ kôm mêtê sac, naŋ
kêyalê Anötö dom.
12 Lau hoŋ sêsôm yom
ŋayham pi Dimitrias, ma iŋ
ndê mêtê gitêŋ tôc asê bu iŋ
kêkuc yom ŋandô. Ma yac
bocdinaŋ bu apuc iŋ dôŋ têŋ
am bu ŋgac ŋayham, ma am
kêyalê bu yac mba yom iŋ
yom ŋandô.

Yom ŋambu-ŋga

13 Aneŋ yom daêsam yêc
bu wakêŋ têŋ am, tigeŋ aö
gatec bu wato têŋ am.
14 Aö gakêŋ bataŋ bu
ŋasawa sauŋ aö oc walic am,
ma hêclu dasôm yom aŋôŋ
pitigeŋ.
15 Yom malô whiŋ am. Am
nem asidôwai naŋ sêmbo
dec, naŋ sêkôm acsalô
ŋayham têŋ am. Ma ŋac
sêndac am bu sam yac mba
asidôwai naŋ sêmbo dinaŋ,
naŋ si ŋaê, ma kôm acsalô
têŋ ŋac bocdinaŋ.

Jud
ndê bapia
Yom whê Jud ndê bapia sa-ŋga

Jud sam dau bu ‘Jems asi.’ Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau iŋ Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), naŋ ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga Jerusalem-ŋga si ŋagôlôŋ (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, magoc gameŋ ti malac bocke naŋ ŋac sêmbo, naŋ iŋ tôc asê yêc bapia dindec dom.

Iŋ to bapia dindec tu bu kêŋ puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ sêŋsôŋ yom pi Anötö ndê mwasiŋ, ma sêndôhôŋ lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. Iŋ bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêkôc yom tasaŋ dinaŋ sa dom.

Jud ndê yom ŋamata-ŋga

1 Aö Jud, Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ ma Jems asi. Aö gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ Damaŋ Anötö tac whiŋ mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati iŋ ndê, ma piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi tu yob mac-ŋga.

2 Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma iŋ ndê atac whiŋ nem mac hoŋ ahuc êŋlêc.

Jud kêŋ puc ŋac pi lau naŋ sêndôhôŋ mêtê tasaŋ

3 O aneŋ lau ŋayham, aneŋ ŋalôm kac aö bu wato yom têŋ mac pi Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga, naŋ tap yac sa su. Magoc kwahic dec aö galic bu ŋawapac daŋ hôc asê, ma tu dinaŋ-ŋga dec gato yom dindec hêganôŋ ŋawapac dau. Aö bu wapuc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga ma asap Anötö ndê yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ. Iŋ kêŋ yom dau têŋ iŋ ndê lau dabuŋ bu sêyob ŋapep.

4 Ŋawapac dau hêganôŋ lau sac ŋatô naŋ sêtec Anötö ndê lêŋ, naŋ sêsôc mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm sêmeŋ sêsiŋ sêmbo, ma sêndôhôŋ mêtê tasaŋ. Ŋac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac ŋapaŋ, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinaŋ sêŋsôŋ yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac neŋ Ŋadau tigeŋ, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kaiŋ dinaŋ, ŋac Anötö ndê lau dom, ma muŋ-ŋga iŋ ndê propet sêto yom pi ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ ŋac.

Ŋagêyô naŋ Anötö kêŋ têŋ lau sac

5 Yom pi ŋagêyô dinaŋ mac aŋyalê su, tigeŋ aö wasôm tiyham bu mac gauc nem ŋapep. Muŋ-ŋga Pômdau kêgaho lau Israel-ŋga su yêc gameŋ Isip-ŋga. Magoc tiŋambu ŋac si lau ŋatô sêkêŋ whiŋ iŋ dom ma sêli dau sa têŋ iŋ, dec iŋ seŋ ŋac su.

6 Ma gauc nem aŋela naŋ daŋga wambu Anötö dom,

ma sêhu gameŋ naŋ Anötö
kêŋ tu ŋac-ŋga yêc un-
dambê, naŋ siŋ. Bocdinaŋ
iŋ sô ŋac dôŋ ŋa sen ŋaŋga
bu sêmbo gameŋ ŋasec-ŋga
ŋapaŋ, e sêtap matôc sa
têŋ bêc atu naŋ oc meŋ sa
tiŋambu.
7 Ma gauc nem lau naŋ
muŋ-ŋga sêndöc malac
Sodom ti Gomora ma malac
ŋatô naŋ sêyêc malac
lu dinaŋ ŋamakê. Ŋac
sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-
ŋga ma mêtê mockaiŋ-ŋga
tidau-tidau, ma tu dinaŋ-ŋga
Anötö seŋ ŋac su. Gêŋ dinaŋ
ti dôhôŋ ma kêŋ puc yac pi
ŋagêyô naŋ lau sac oc sêtap
sa yêc ya naŋ sa ŋapaŋ.

8 Ma lau tasaŋ naŋ sêmbo
mac nem gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, naŋ sêsa lêŋ sac-
ŋga gitôm lau ŋamata-ŋga
dinaŋ. Lêŋ sêkôm sac-ŋga
kalhac ŋac si gauc ŋapaŋ,
ma ŋac si mêtê sac kôm
ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga. Sêtoc dau sa ma
sêsôc Anötö ma lau bata
ŋapu dom, ma sêsôm yom
sac bu sêŋgwiniŋ Anötö ndê
lau ti ŋawasi.*

9 Magoc gauc nem Anötö
ndê aŋela ŋamata-ŋga
Maikel. Têŋ ndoc iŋlu Sadaŋ
sêseŋ dau pi Moses ndê
ŋamlaŋ, naŋ iŋ yob dau
ndê whasuŋ bu sôm yom
sac pi Sadaŋ dom. Magoc
iŋ sôm yom têŋ iŋ bocdec
bu, “Pômdau dau goc sôm
am.”†

Lau tasaŋ si mêtê

10 Magoc lau tasaŋ naŋ
sêmbo sêwhiŋ mac, naŋ
sêsôm yom sac-sac pi gêŋ
dabuŋ naŋ sêŋyalê dom.
Tigeŋ mêtê sac nom-ŋga,
naŋ tidôŋ ŋac su, naŋ
sêŋkuc gitôm bôc gapuŋ naŋ
gauc mbasi. Ma tu mêtê
sac dinaŋ-ŋga dec ŋac oc
sêniŋga.
11 Oyaê! Lau dinaŋ oc
sêtisac. Ŋac sêŋkuc Kein
ndê lêŋ. Ma ŋac sêkôm gêŋ
tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa,
ma bocdinaŋ sêŋkuc Balam
ndê giso. Ma ŋac sêli dau sa
têŋ Anötö ti iŋ ndê lau bata,
ma bocdinaŋ ŋac oc sêniŋga
gitôm Kora.
12 Têŋ ndoc mac lau akêŋ
whiŋ-ŋga akac sa bu aneŋ
gêŋ ma ateŋ mbec, naŋ
ŋagahô lau sac dinaŋ sêsôc
sêmeŋ ma seŋ gêŋ sêwhiŋ
mac. Magoc ŋac maya
dau tu ŋac si mêtê sac-
ŋga dom, ma bocdinaŋ ŋac
sêkôm gôlôwac dabuŋ si
ŋaê ŋayham tisac. Ŋac
sêmwasiŋ dau ma gauc
gêm lau ŋatô dom. Ŋac
lau sêhôŋ-sêhôŋ ŋambwa
sêtôm yawalec naŋ puc pi
meŋ ma mbu soc su giŋga.
Ma ŋac sêtôm a naŋ gêm
ŋandô tôm ŋandoc dom dec

* **1:8** Lau ti ŋawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigeŋ naŋ ‘ŋawasi.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ aŋela, magoc lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, me lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata. Pita to yom kaiŋ tigeŋ yêc 2 Pit 2:10. † **1:9** Yom naŋ Maikel sôm têŋ Sadaŋ naŋ sêto yêc Sek 3:2. Tigeŋ yom pi Moses dinaŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ŋga si buku akwa daŋ.

lau sêlêŋ su, ma bocdinaŋ a
dau gitôm a naŋ mbac tidim
lu.
13 Ŋac si lêŋ gitôm gwêc
ŋadinda, ma ŋac si mêtê
mayaŋ-ŋga gitôm ŋapwic
naŋ gwêc ŋampoŋ dau hu pi
baö. Magoc ŋac maya dau
dom. Ma ŋac sêtôm tata naŋ
sêlhac si mala solop dom,
ma bocdinaŋ Anötö kêyaliŋ
ŋac si mala sa yêc gameŋ
ŋasec-ŋga bu ŋac sêmbo
ŋapaŋ.
14 Ŋgac ŋamata-ŋga
Adam ndê apaŋgac ti-7-ŋga
naŋ sêsam bu Inok,‡ naŋ hoc
yom asê muŋ su pi lau sac
dinaŋ bocdec bu, “Alic su
naŋ. Pômdau oc meŋ whiŋ
iŋ ndê aŋela dabuŋ tausen
ma tausen.
15 Iŋ oc êŋsahê lau hoŋ pi
ŋac si mêtê, ma lau hoŋ naŋ
sêtec Anötö ndê lêŋ, naŋ iŋ
oc kêŋ ŋagêyô atu têŋ ŋac
tu ŋac si mêtê sac-ŋga, ma
tu yom sac naŋ sêsôm pi iŋ-
ŋga.”
16 Lau tasaŋ dinaŋ êlêmê
sêtucdiŋ tu gêŋ hoŋ-ŋga, ma
sêpu lau ŋatô. Ma sêkôm
mêtê sac tidau-tidau gitôm
ŋac dau si atac whiŋ. Sêsôm
yom sêtoc dau sa-ŋga, ma
sêmbac-sêmbac yom lau bu
sêkêŋ gêŋ têŋ ŋac.

Jud to yom puc ŋac dôŋ-ŋga

17 O aneŋ lau, gauc nem
yom naŋ Pômdau Yisu Kilisi
ndê lau †aposel sêhoc asê
gwanaŋ su.
18 Ŋac sêsôm têŋ mac
bocdec bu, “Têŋ têm ŋambu-
ŋga, lau oc sêtisa, naŋ sêtaŋ
b ôlê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga,
ma sêkôm mêtê sac sêŋkuc
ŋac dau si ŋalôm naŋ tec
Anötö ndê lêŋ.”
19 Yom dau hêganôŋ lau
dinaŋ, naŋ sêwhê mac n
em gôlôwac dabuŋ kôc,
ma sêŋkuc mêtê nom-
ŋga ŋapaŋ sêtôm lau gauc
mbasi-ŋga. Bu Ŋalau Dabuŋ
mbo ŋac si ŋalôm dom.
20 Tigeŋ mac lau ŋayham.
Akôm bocdinaŋ dom. Asap
yom dabuŋ dakêŋ whiŋ-ŋga
dôŋ, bu puc mac dôŋ ma
alhac ŋaŋga. Ma ateŋ mbec
ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai.
21 Ambo ti Anötö ndê
mêtê atac whiŋ-ŋga nem
mac ahuc, ma akêŋ batam
Pômdau Yisu Kilisi ndê
tawalô naŋ yac oc datap
sa têŋ ndoc iŋ kôc yac sa
dandöc taŋli ŋapaŋ yêc
undambê.
22 Tamwalô lau naŋ atac
lu-lu, ma anem ŋac sa.
23 Mac nem lau ŋatô sêsip
mêtê sac ŋalôm su, dec sic
waê bu sêsip ya lambwam-
ŋga sêndi. Akôm bu anem
ŋac si ŋalôm kwi, dec oc
nditôm mac aŋgaho ŋac su
yêc ya dau. Tamwalô lau
naŋ sêkôm sac ma akôm bu
anem ŋac sa, magoc atöc
ŋac si sac ma ayob daôm
ŋapep bu sac dau kôm mac
apeŋ dom.

Jud gic bata iŋ ndê yom

‡ **1:14** Inok ndê miŋ sêto yêc Gen 5:18-24. Yom naŋ iŋ sôm naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ŋga si bapia akwa daŋ.

24-25 Tu yac neŋ Pômdau
Yisu Kilisi-ŋga, tampiŋ yac
neŋ Anötö ŋandô tigeŋ naŋ
gêm yac si. Iŋ gitôm bu
yob mac ma nem mac sa bu
apeŋ dom. Iŋ kêgwasiŋ mac
nem sac hoŋ su, dec mac
atôm bu alhac aŋôm sawa
ma atac ŋayham atu yêc iŋ
aŋgô-ŋga ti iŋ ndê ŋawasi
atu. Dapo iŋ ndê waê sa, bu
iŋ ndê ŋawasi ti ŋaclai ma
ŋaŋga atu andô. Ma iŋ mbo
bocdinaŋ têŋ têm ŋamata-
ŋga, kwahic dec, ma oc mbo
ŋapaŋ. Yomandô.

Revelesen
(Gêŋ naŋ Yisu hoc asê têŋ Jon)
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, naŋ to bapia dindec (1:1-2, 4), naŋ iŋ ŋgac tigeŋ naŋ to Jon ndê ŋawaê ŋayham ma Jon ndê bapia tö. Têŋ ndoc iŋ to bapia dindec, naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtap kisa atu ti ŋawapac daêsam sa. Ŋacyo sêkêŋ Jon dau ndöc nduc Patmos tu iŋ ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga. Jon to bapia dindec, tu bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom.

Gêŋ daêsam naŋ Jon to sip bapia dindec, naŋ iŋ sôm bu Ŋalau Dabuŋ kôm iŋ ndê gatu kaiŋ daŋ sa, ma Anötö hoc asê têŋ iŋ gitôm gêŋ ŋagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindec ŋalôm. Lau Israel-ŋga sêlic namba 12 bu gêŋ atu, ma hêganôŋ lau Israel-ŋga si toŋ 12. Ma namba 7 hêganôŋ gêŋ naŋ ŋayham sambuc, ma ŋac sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganôŋ gêŋ naŋ oc meŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga. Sadaŋ oc kôm gweleŋ ŋaŋga bu êntôm lau nom-ŋga, magoc tiŋambu Anötö oc êŋgwiniŋ iŋ ti lau hoŋ naŋ sêŋkuc iŋ, ma seŋ ŋac su. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom, naŋ oc sêtap mwasiŋ atu sa, ma Anötö oc kôc ŋac sa sêndöc malac Jerusalem wakuc.

Yom ŋamata-ŋga

1 Yom dindec ŋahu Yisu Kilisi, naŋ hoc asê têŋ Jon. Yom dau hêganôŋ gêŋ hoŋ naŋ kêpiŋ bu hôc asê. Anötö kêŋ yom dau têŋ Yisu Kilisi bu tôc asê têŋ lau naŋ sem akiŋ iŋ. Ma Yisu kêkiŋ iŋ ndê aŋela daŋ bu hoc yom dau asê têŋ iŋ ndê ŋgac akiŋ Jon.

2 Ma Jon to yom dindec pi gêŋ hoŋ naŋ iŋ gêlic, ma puc yom dau dôŋ bu yom ŋandô naŋ meŋ akêŋ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

3 Yom naŋ yêc bapia dindec, naŋ bu tôc gêŋ naŋ oc hôc asê têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ asê, gitôm yom naŋ propet akwa-kwa sêhoc asê muŋ su. Ma ndoc meŋ kêpiŋ bu gêŋ hoŋ dau ŋandô sa. Bocdinaŋ lau naŋ sêsam yom dindec asê, ma lau naŋ sêŋgô ma sêkôc sa tidôŋ sip ŋac si ŋalôm, naŋ hoŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.

Jon kêkiŋ yom têŋ gôlôwac dabuŋ toŋ 7

4 Aö Jon, gato yom dindec têŋ Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ toŋ 7 naŋ sêmbo gameŋ Esia-ŋga. Mwasiŋ ti atac malô têŋ mac akêŋ Damaŋ Anötö naŋ mbo têŋ ŋamata-ŋga, kwahic dec

mbo, ma oc meŋ tiŋambu-
ŋga, ma akêŋ ŋalau 7 naŋ
sêlhac iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga
ŋa-ndö-ŋga,
5 ma akêŋ Yisu Kilisi. Yisu
iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu tisa
akêŋ lau batê-ŋga, ma iŋ
gêm gôliŋ kiŋ nom-ŋga hoŋ.
Iŋ kalhac ŋaŋga bu hoc yom
ŋandô asê pi Anötö. Ma iŋ
tac whiŋ yac, dec kêc ndê
dac siŋ bu êŋgapwêc yac su
yêc yac neŋ sac.
6 Ma iŋ kôc yac sa datôm
lau toŋ tigeŋ naŋ dambo iŋ
ndê †gôliŋ ŋapu, ma datôm
lau dabuŋ-siga bu danem
akiŋ iŋ ndê Damba Anötö.
Iŋ ŋaclai ti ŋawasi ŋadau,
dec dahoc iŋ ndê waê asê
tôm bêc hoŋ. Yomandô!
7 Alic su naŋ. Iŋ oc sip
whiŋ dao meŋ, ma lau hoŋ
oc sêlic iŋ. Aêc, ma lau
naŋ sic iŋ ndu, naŋ oc sêlic
iŋ sêwhiŋ. Lau nom-ŋga
hoŋ oc sêtaŋ atu tu iŋ-ŋga.
Yomandô andô!
8 Pômdau Anötö sôm, “Aö
Ŋaclai Ŋadau. Têŋ ŋamata-
ŋga aö gambo, kwahic dec
aö gambo, ma aö oc wambu
wameŋ tiyham. Aêc, aö
gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic
dabiŋ gêŋ hoŋ.”

Yisu hoc dau asê têŋ Jon

9 Aö Jon, mac nem asidôwa
gato yom dindec. Yac dati
Yisu ndê lau, ma dambo iŋ
ndê gôliŋ ŋapu. Tu di-
naŋ-ŋga lau sêkêŋ kisa yac,
magoc tamasaŋ dauŋ bu dal-
hac ŋaŋga. Muŋ-ŋga lau
sêmasuc aö ma sêkêŋ aö
gandöc nduc naŋ sêsam bu
Patmos. Ŋahu bu aö galhac
ŋaŋga ma gapuc Anötö ndê
yom dôŋ, ma gahoc yom
ŋandô asê pi Yisu.
10 Aö gandöc Patmos, ma
têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si
bêc sênem akiŋ Pômdau-
ŋga daŋ, Ŋalau Dabuŋ kôm
aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa. Ma aö
gaŋgô awha atu daŋ gitôm
dahuc taŋ yêc aö ŋambu-
ŋga.
11 Ma awha dau sôm,
“Gêŋ naŋ am oc lic, naŋ
to sip bapia, ma êmkiŋ têŋ
gôlôwac dabuŋ toŋ 7 naŋ
sêndöc malac 7, naŋ Epe-
sas, Smena, Pegamam, Tay-
atira, Sadis, Piladelpia ma
Laodisia.”

12 Aö gaŋgô yom dau, goc
gakac dauŋ kwi bu walic bu
asa sôm yom dau. Ma aö
galic yakaiŋ 7 naŋ sêmasaŋ
ŋa gol.
13 Ma yêc yakaiŋ 7 dau
ŋalhu aö galic ŋgac daŋ
gitôm Ŋamalac ndê Atu. Iŋ
sôc ŋakwê baliŋ naŋ sip
têŋ iŋ gahi, ma kic po naŋ
ŋawasi gitôm gol kêgihi iŋ
ŋabapo.
14 Iŋ kêclauŋ sêp sambuc,
ma iŋ tandô ŋawê gitôm ya.
15 Iŋ gahiapa ŋawasi
gitôm ain yaŋyaŋ ŋaê brons
naŋ sêpec sa ya ma ŋamsic.
Ma iŋ awha ŋakêcsia gitôm
bu naŋ hêc atu.
16 Iŋ aŋgô andô ŋawasi
atu gitôm ac ŋawê. Yêc iŋ
amba andô-ŋga iŋ kôc tata
7, ma bieŋ baliŋ ti ŋamata
yêc daŋga-daŋga sa akêŋ iŋ
whasuŋ.

17 Têŋ ndoc aö galic iŋ aö
gahu dauŋ gasip nom gayêc
iŋ gahi-ŋga gitôm ŋgac batê
daŋ. Magoc iŋ kêŋ amba
andô-ŋga sac aö, ma sôm,
“Töc daôm dom. Aö gati
ŋamata gêŋ hoŋ, ma aö gati
ŋambu gêŋ hoŋ.
18 Aö Anötö naŋ gambo
taŋli. Muŋ-ŋga aö gambac
ndu, tigeŋ lic! Kwahic dec
aö gambo taŋli, ma wambo
taŋli ŋapaŋ. Ma aö gakôc ki
gatam-ŋga bu waŋgapwêc
lau su yêc lambwam ma yêc
lau batê si gameŋ.
19 “Bocdinaŋ to yom pi
gêŋ naŋ am gêlic su, pi gêŋ
naŋ kwahic dec ŋandô sa,
ma pi gêŋ naŋ oc ŋandô sa
tiŋambu.
20 Tata 7 naŋ yêc amaŋ
andô-ŋga, ma yakaiŋ gol 7
naŋ aö wawhê ŋahu sa têŋ
am. Tata 7 dinaŋ sêti dôhôŋ
aŋela 7 naŋ sêyob gôlôwac
dabuŋ toŋ 7, ma yakaiŋ 7
sêti dôhôŋ gôlôwac dabuŋ
toŋ 7 dinaŋ-ŋga.”

2

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Epesas

1 Ma iŋ sôm têŋ aö, “To
yom têŋ aŋela naŋ yob
gôlôwac dabuŋ Epesas-ŋga
bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ
naŋ kôc tata 7 yêc amba
andô-ŋga, ma kêsêlêŋ
mbo yakaiŋ gol 7 ŋalhu.
2 Mac lau Epesas-ŋga. Aö
kayalê mac nem mêtê hoŋ
su, ma mac akôm gweleŋ
atu ayêm daôm su, ma
mac alhac ŋaŋga tu ahôc
ŋawapac-ŋga. Ma aö kayalê
bu mac atac tec lau sac ma
amasuc ŋac su. Ma lau naŋ
sêŋsau ma sêsam dau bu
aposel, naŋ mac aŋsahê ŋac,
ma aŋyalê ŋac bu lau tasaŋ.
3 Mac alhac ŋaŋga ma
ahôc ŋawapac ti kisa tu
aneŋ ŋaê-ŋga, magoc mac
kwampac sa dom. Gêŋ hoŋ
dinaŋ mac akôm ŋayham.
4 Tigeŋ mac nem mêtê so
daŋ yêc naŋ aö galic
yham dom. Ŋamata-
ŋga mac atac whiŋ aö
ŋandô. Tigeŋ kwahic
dec mba!
5 Bocdinaŋ gauc nem mac
nem mêtê ŋamata-ŋga di-
naŋ, naŋ kwahic dec mac
ahu siŋ su. Ma anem nem
ŋalôm kwi ma akôm mêtê
ŋayham gitôm ŋamata-ŋga.
Bu mba, dec aö watêŋ mac
wameŋ, ma wakôc mac nem
yakaiŋ su.
6 Magoc aö galic ŋayham
bu mac atac tec Nikolai*
ndê lau si lêŋ sac, gitôm
aö dauŋ gatec.
7 Asa ndê daŋgasuŋ yêc,
naŋ ŋgô yom dindec
naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm
têŋ Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ. Lau hoŋ naŋ
sêlhac ŋaŋga ma sêku
sac dulu, naŋ wakêŋ
ŋac sêmbo Anötö ndê
†Paradais ma sêneŋ
ŋandô yêc A Taŋli-ŋga.

* **2:6** Nikolai kêdôhôŋ lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêŋ ŋambwa. Iŋ sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiŋ anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Smena

8 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ
Smena-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ
naŋ tiŋamata gêŋ hoŋ
ma tiŋambu gêŋ hoŋ, iŋ
naŋ mbac ndu ma tisa
ma mbo tali tiyham.
9 Aö kayalê bu mac lau
Smena-ŋga ahôc ŋawapac
atu, ma mac andöc nom
atôm lau ŋalôm sawa. Tigeŋ
yêc Anötö aŋgô-ŋga mac ati
lau ti lêlôm. Aö kayalê
yom hoŋ naŋ lau naŋ sêsap
lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa
dôŋ, naŋ sêsôm pi mac.
Ŋac lau dau sêtoc dau sa
bu ŋac lau Israel-ŋga naŋ
Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ
ndê lau. Tigeŋ mba! Ŋac
Sadaŋ ndê lau solop.
10 Atöc daôm dom pi
ŋawapac naŋ oc meŋ.
Aŋgô! Sadaŋ tac whiŋ bu
êŋsahê mac, ma iŋ ndê lau
oc sêkêŋ mac nem lau ŋatô
sêndöc gapocwalô. Tigeŋ
mac oc ahôc ŋawapac tôm
bêc 10 ma pacndê. Mac
bu ahôc ŋawapac e tôm
lau sêndic mac ndu, magoc
alhac ŋaŋga ma ahu aö
siŋ dom. Ma bocdinaŋ aö
wakêŋ mac andöc tamli
ŋapaŋ, naŋ ti mac nem
ŋaôli.
11 Asa ndê daŋgasuŋ yêc,
naŋ ŋgô yom dindec
naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm
têŋ Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ. Lau hoŋ naŋ
sêlhac ŋaŋga ma sêku
sac dulu, naŋ oc sêtap
ŋandê sa têŋ bêc naŋ
lau sêmbac ndu tidim
tilu-ŋga,† naŋ dom.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Pegamam

12 “Ma to yom têŋ aŋela
naŋ yob gôlôwac dabuŋ
Pegamam-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ
iŋ naŋ hôc bieŋ baliŋ
naŋ ŋamata yêc daŋga-
daŋga.
13 Aö kayalê mac lau
Pegamam-ŋga nem gameŋ,
naŋ lau daêsam sêmbo
Sadaŋ ndê gôliŋ ŋapu. Tigeŋ
mac asap aö dôŋ ŋapaŋ,
ma ahu nem akêŋ whiŋ aö-
ŋga siŋ su dom. Yêc Sadaŋ
ndê malac dinaŋ, lau sic
aneŋ ŋgac akiŋ Antipas ndu.
Ŋahu bu iŋ hoc yom ŋandô
asê pi aö, ma sêc aö ahuc
dom. Ma mac bocdinaŋ, têŋ
ndoc dinaŋ aö galic bu mac
ahu aö siŋ dom.
14 Tigeŋ mac akôm gêŋ
ŋatô naŋ aö galic bu
solop dom. Mac nem lau
ŋatô sêŋkuc Balam ndê
yom. Têŋ têm ŋamata-
ŋga Balam kêdôhôŋ lau
Israel si ŋgac bata Balak
bu êntôm lau Israel-ŋga
bu sêkôm mêtê sac. Ŋac
seŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ
lau sêkêŋ ti da têŋ anötö
gwam. Ma sêkôm mêtê
sac mockaiŋ-ŋga whiŋ.

† **2:11** Bêc naŋ lau sêmbac ndu tidim tilu-ŋga - bêc naŋ Anötö oc êmatôc lau hoŋ, ma lau sac oc sêsip ya atu naŋ sa ŋapaŋ sêndi bu sêhôc ŋandê ŋapaŋ. Alic yom ŋatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

Ma kwahic dec mac nem
lau ŋatô sêŋkuc mêtê
kaiŋ dinaŋ.
15 Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac
nem lau ŋatô sêŋkuc yom
naŋ Nikolai kêdôhôŋ têŋ lau.
16 Bocdinaŋ anem daôm
kwi. Bu mba, dec ŋasawa
sauŋ aö watêŋ mac waloc,
ma wandic lau naŋ sêsa lêŋ
kaiŋ dinaŋ ŋa bieŋ baliŋ naŋ
sa yêc aö whaŋsuŋ.
17 Asa ndê daŋgasuŋ yêc,
naŋ ŋgô yom dindec
naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm
têŋ Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ. Lau hoŋ naŋ
sêlhac ŋaŋga ma sêku
sac dulu, naŋ wakêŋ
ŋac sêneŋ gêŋ daneŋ-
ŋga naŋ kwahic dec yêc
siŋ dau yêc undambê,
gitôm gakêŋ †mana têŋ
lau Israel-ŋga seŋ yêc
gameŋ sawa. Ma aö
wakêŋ hoc sêsêp tigeŋ-
tigeŋ têŋ ŋac tôm ndi.
Yêc hoc tigeŋ-tigeŋ aö
wato ŋaê wakuc pi, naŋ
lau daŋ sêŋyalê dom.
Asa naŋ kôc hoc dau
ŋadaŋ, naŋ oc êŋyalê.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Tayatira

18 "Ma to yom têŋ aŋela
naŋ yob gôlôwac dabuŋ
Tayatira-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ
Anötö ndê Atu, iŋ naŋ
ndê tandô ŋawê gitôm
ya ŋawahô, ma gahi
gitôm brons naŋ ŋawasi
atu.
19 Aö kayalê mac lau
Tayatira-ŋga nem mêtê hoŋ
su, bu mac akêŋ whiŋ aö
ŋaŋga, ma asap mêtê atac
whiŋ-ŋga dôŋ. Aö kayalê
bu mac alhac ŋaŋga ma am
akiŋ aneŋ lau. Ma kwahic
dec mac akôm gêŋ dinaŋ hôc
gêlêc ŋamata-ŋga su.
20 Tigeŋ mac nem mêtê
daŋ aö galic yham dom.
Awhê sac daŋ mbo mac
nem gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, naŋ gitôm kwin
sac Jesebel. Iŋ sam dau
bu aneŋ propet awhê
daŋ, magoc iŋ kêdôhôŋ
aneŋ lau bu sêkôm mêtê
mockaiŋ-ŋga, ma bu
sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga
naŋ lau sêkêŋ ti da
têŋ anötöi gwam. Iŋ
kôm mêtê sac bocdinaŋ,
magoc mac asoc iŋ su
yêc mac nem gôlôwac
dabuŋ dom.
21 Aö gakêŋ ŋasawa têŋ iŋ
bu nem dau kwi, tigeŋ iŋ sap
iŋ ndê mêtê sac dôŋ ŋapaŋ.
22 Alic su naŋ! Kwahic dec
aö wakêŋ ŋandê atu têŋ iŋ,
ma têŋ lau naŋ sêkôm mêtê
mockaiŋ-ŋga sêwhiŋ iŋ, naŋ
bocdinaŋ. Ŋac bu sênem
dau kwi dom, dec ŋac oc
sêhôc ŋawapac atu.
23 Ma aö oc wandic iŋ ndê
balêkoc ndu sêwhiŋ. Tu
dinaŋ-ŋga dec Kilisi ndê lau
hoŋ oc sêŋyalê bu aö kayalê
ŋamalac si gauc ti ŋalôm
hoŋ. Ma aö wakêŋ ŋagêyô
têŋ mac hoŋ tôm ndi, êŋkuc
mêtê naŋ mac lau tigeŋ-
tigeŋ akôm.
24 Mac lau Tayatira-ŋga
ŋatô asôc awhê sac di-

naŋ ndê yom ŋapu dom.
Ma yom naŋ sêsam bu
Sadaŋ ndê yom naŋ yêc
siŋ dau, naŋ mac akip
sa dom. Bocdinaŋ aö oc
wakêŋ ŋawapac wakuc
têŋ mac ahôc dom.
25 Gêŋ tigeŋ aö atac whiŋ,
naŋ asap mêtê ŋayham naŋ
mac akôm ambo, naŋ dôŋ e
wambu wameŋ.
26 Asa naŋ bu lhac ŋaŋga
ma ku sac dulu, ma sôc
aneŋ yom ŋapu e bêc
ŋambu-ŋga, naŋ wakêŋ
ŋaclai têŋ iŋ bu nem
gôliŋ lau sambuc,
27 gitôm Damaŋ kêŋ ŋaclai
têŋ aö dauŋ. Tôm yom naŋ
sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:
Iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga bu
nem gôliŋ lau sambuc
ti ŋaclai atu, ma iŋ oc
ku ŋac dulu gitôm ŋgac
daŋ tuc lôŋ andô daŋ
popoc. *[BW 2:9]*
28 Ma asa naŋ bu lhac
ŋaŋga, naŋ aö dauŋ oc
wambo wawhiŋ iŋ ti
ŋawasi atu gitôm tata
bêbêc-ŋga.
29 Asa ndê daŋgasuŋ yêc,
naŋ ŋgô yom dindec naŋ
Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö
ndê gôlôwac dabuŋ.

3

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Sadis

1 “Ma to yom têŋ aŋela
naŋ yob gôlôwac dabuŋ
Sadis-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ
naŋ mbo whiŋ Anötö
ndê ŋalau 7 ma kôc
tata 7. Aö kayalê mac
lau Sadis-ŋga nem mêtê
hoŋ. Lau ŋatô gauc gêm
bu mac alhac ŋaŋga
ma akôm Anötö ndê
gweleŋ. Tigeŋ mba!
Mac atôm lau batê!

2 Yêc aneŋ Anötö aŋgô-
ŋga aö galic bu mac ac dabiŋ
mac nem gweleŋ ŋapep
dom. Bocdinaŋ tampo sa
ma atisa! Mac nem akêŋ
whiŋ kêpiŋ bu oc pacndê.
Bocdinaŋ apuc nem akêŋ
whiŋ dôŋ maŋ.

3 Gauc nem yom hoŋ naŋ
mac aŋgô ti akôc sa su.
Ma anem nem ŋalôm kwi
ma daŋam wambu yom dau.
Mac bu anem ali dom, dec
wambu wameŋ gitôm ŋgac
kaŋ, ma mac oc aŋyalê ndoc
wameŋ-ŋga dom.

4 Magoc aö kayalê lau
Sadis-ŋga ŋatô naŋ
sêkôm mêtê sac dom,
dec galic ŋac tôm lau
ti ŋakwê ŋawasi. Aö oc
wakêŋ ŋakwê sêsêp têŋ
lau dinaŋ sêsôc, bu aö
galic ŋac ŋayham, ma
ŋac oc sêmbo sêwhiŋ aö
ŋapaŋ.

5 Ma lau ŋatô naŋ sêlhac
ŋaŋga ma sêku sac dulu,
naŋ wakêŋ ŋakwê sêsêp têŋ
ŋac bocdinaŋ. Ma yêc
Damaŋ ti iŋ ndê aŋela aŋgô-
ŋga, aö wasam ŋac si ŋaê
asê, ma watôc asê bu sêti
aneŋ lau solop. Ma ŋac si

ŋaê oc yêc Buku Taŋli-ŋga*
ŋapaŋ.
6 Asa ndê daŋgasuŋ yêc,
naŋ ŋgô yom dindec
naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm
têŋ Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Piladelpia

7 "Ma to yom têŋ aŋela
naŋ yob gôlôwac dabuŋ
Piladelpia-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ
ŋgac dabuŋ naŋ sôm
yom ŋandô eŋ. Iŋ kôc
Kiŋ Dawid ndê ki gatam-
ŋga, ma gatam bocke
naŋ iŋ gêlêc su, naŋ
lau daŋ sêtôm bu sêndic
ahuc dom. Ma gatam
naŋ iŋ gic ahuc, naŋ lau
daŋ sêtôm bu sêkac sa
dom.
8 Mac lau Piladelpia-ŋga.
Aö kayalê mac nem mêtê
hoŋ su. Mac lau ti licwalô
atu dom, tigeŋ aö kayalê
bu mac daŋam wambu aneŋ
yom, ma asêc aneŋ ŋaê ahuc
dom. Bocdinaŋ alic su naŋ!
Kwahic dec aö walêc gatam
daŋ su bu wanem mac sa-
ŋga, ma lau daŋ oc sêtôm
dom bu sêndic ahuc.
9 Lau naŋ sêsap lau Israel-
ŋga si sakiŋ akwa dôŋ,
naŋ sêtoc dau sa bu ŋac
lau Israel-ŋga naŋ Anötö
kêyaliŋ ŋac sa. Magoc mba.
Ŋac lau tasaŋ, ma Sadaŋ ndê
lau ŋac. Aö waŋgwiniŋ ŋac
e sêtêŋ mac sêmeŋ ma sêhu
dau sêyêc mac gahim-ŋga.
Ma têŋ ndoc dinaŋ ŋac hoŋ
oc sêŋyalê tidôŋ bu mac lau
naŋ aö atac whiŋ mac ndu
andô.
10 Mac apuc daôm dôŋ
ma alhac ŋaŋga têŋ
ndoc ŋawapac ti kisa
tap mac sa, tôm aö gac
atu mac muŋ su. Bocd-
inaŋ aö wayob mac têŋ
ndoc ŋawapac-ŋga naŋ
oc hôc asê bu êŋsahê lau
nom-ŋga hoŋ.
11 Ndoc meŋ kêpiŋ bu
aö wambu wameŋ. Bocd-
inaŋ akôc yom ŋandô dôŋ
ma ayob ŋapep, bu lau
daŋ sênem kaŋ nem ŋaôli
ŋayham dom.
12 Lau naŋ sêlhac ŋaŋga
ma sêku sac dulu, naŋ aö
wakêŋ ŋac sêndöc aneŋ
Anötö aŋgô-ŋga ŋapaŋ tôm
alhö ŋaŋga naŋ sêlhac iŋ
ndê lôm dabuŋ. Lau dinaŋ
oc sêmbo sêwhiŋ Anötö yêc
malac Jerusalem wakuc, naŋ
iŋ oc kêŋ sip akêŋ undambê
meŋ, dec aö oc wato aneŋ
Anötö ndê ŋaê ma iŋ ndê
malac wakuc dau ŋaê pi
ŋac. Ma aö wato aö dauŋ
neŋ ŋaê wakuc pi ŋac whiŋ.
13 Asa ndê daŋgasuŋ yêc,
naŋ ŋgô yom dindec
naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm
têŋ Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ.

* **3:5** Buku Taŋli-ŋga - lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga dau. Buku ŋatô sêyêc undambê, naŋ sêto yom yêc ŋalôm pi gêŋ ŋayham ma sac hoŋ naŋ yac tigeŋ-tigeŋ dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Taŋli-ŋga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Laodisia

14 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ
Laodisia-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ Yom
Ŋandô Ŋadau. Iŋ sôm
yom ŋandô eŋ, ma boc-
dinaŋ yac dakêŋ whiŋ iŋ
ndê yom ma atac lu-lu
dom. Ma iŋ gêm gôliŋ
gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ.
15 Aö kayalê mac lau
Laodisia-ŋga nem mêtê hoŋ.
Mac asôm bu akêŋ whiŋ aö,
tigeŋ mac akêŋ whiŋ aö ti
nem ŋalôm sambuc dom.
Mac lau tasaŋ! Mac bu ahu
aö siŋ gacgeŋ, me akêŋ whiŋ
aö ti nem ŋalôm sambuc,
dec oc ŋayham.
16 Tigeŋ mba! Mac aŋsau
bu aŋkuc aö. Bocdinaŋ oc
waseŋ mac su tôm ŋgac naŋ
kêsahê gêŋ sac yêc iŋ wha-
suŋ dec kêlôwê sa.
17 Mac asôm bu mac ati
lau ti lêlôm ma lau tiwaê
naŋ apônda gêŋ daŋ dom.
Tigeŋ mac aŋyalê dom bu
yêc Anötö angô-ŋga mac
atôm lau ŋalôm sawa, ma
lau tandô pec, ma lau ŋakwê
mbasi.
18 Bocdinaŋ aŋgô aneŋ
yom dindec. Mac bu ati lau
ti lêlôm, dec atêŋ aö ameŋ,
ma aö wakêŋ gol ŋandô
ŋayham têŋ mac anemlhi.
Ma anemlhi ŋakwê sêsêp
asôc-ŋga bu ambo ŋamlic
ŋambwa dom ma mayam
pac. Ma anemlhi malasin
bu aŋgwasiŋ tanôm e tanôm
ŋawa sa.
19 Lau naŋ aö atac whiŋ,
naŋ bu sêkôm gêŋ giso,
dec aö wasôm ŋac ma
wamatôc ŋac tu bu sêhu
mêtê sac dau siŋ. Boc-
dinaŋ aŋgô aneŋ yom.
Anem daôm kwi ma
akôm ŋaŋga bu aŋkuc
aö.
20 Alic! Aö gatôm mac nem
silip daŋ naŋ meŋ kalhac
am nem andu ŋagatam ma
kêmati gatam mbo. Ma boc-
dinaŋ asa naŋ ŋgô aö awhaŋ
ma gêlêc gatam dau su têŋ
aö, naŋ aö oc wasôc watêŋ
iŋ wandi, ma alu aneŋ gêŋ
awhiŋ dauŋ.
21 Aö gaku ŋaclai sac-
ŋga hoŋ dulu, dec
Damaŋ kôc aö sa gandöc
gawhiŋ iŋ yêc iŋ ndê
pôŋ kiŋ-ŋga. Ma ŋalêŋ
tigeŋ lau hoŋ naŋ sêlhac
ŋaŋga ma sêku sac dulu,
naŋ wakôc ŋac sa bu
sênem gôliŋ sêwhiŋ aö
yêc aneŋ pôŋ kiŋ-ŋga.
22 Asa ndê daŋgasuŋ yêc,
naŋ ŋgô yom dindec
naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm
têŋ Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ.”

4

Jon gêlic gêŋ atu undambê-ŋga

1 Dinaŋ su, goc aö galic
gatam daŋ naŋ kac sa su yêc
undambê. Ma awha naŋ aö
gaŋgô muŋ su gitôm dahuc
taŋ, naŋ sôm têŋ aö bu, “Pwi
mweŋ, ma gêŋ naŋ oc hôc
asê tiŋambu-ŋga, naŋ watôc
têŋ am.”

2 Têŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ
kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa,
ma aö galic pôŋ kiŋ-ŋga daŋ
kalhac undambê, ma pôŋ
ŋadau ndöc ŋahô.
3 Ma iŋ naŋ ndöc, naŋ
ndê ŋawasi atu, gitôm †hoc
ŋayham lu naŋ sêsam bu
jaspa ma kanelian. Ma
gasuŋ bu êp naŋ ŋadalô
ŋayham ma ŋawasi gitôm
hoc ŋayham emerel, naŋ
kêgihi pôŋ atu dau ahuc.
4 Ma aö galic pôŋ 24 sêlhac
sêŋgihi pôŋ atu, ma lau bata
24 sêndöc ŋahô. Ŋac sêsôc
ŋakwê sêsêp, ma sanem gol
yêc ŋac si ŋagôlôŋ tôm gi.
5 Ma aö galic sickac, ma
gaŋgô wapap gic ti ŋakêcsia
atu sa akêŋ pôŋ atu. Ma
lam ti ŋawê atu 7 sêlhac pôŋ
ŋa-ndö-ŋga. Lam 7 dinaŋ
Anötö ndê ŋalau 7.
6 Ma yêc pôŋ dau ŋa-ndö-
ŋga aö galic gêŋ ŋawasi
atu poc gitôm bugictoŋ, ma
ŋawa gitôm glas.

Ma aö galic aŋela atu hale
sêlhac sêŋgihi pôŋ atu. Ŋac
sem gêŋ tali ŋatô aŋgô,
ma tandô daêsam sêyêc ŋac
ŋabapo ti ŋadômbwê.
7 Aŋela hale dinaŋ aŋgô
andô bocdec. Aŋela
ŋamata-ŋga ndê aŋgô gitôm
layon, tilu-ŋga gitôm makao,
titö-ŋga gitôm ŋamalac, ma
aŋela tihale-ŋga ndê aŋgô
gitôm macmpoŋ naŋ hu mbo
lôlôc.
8 Ŋac tigeŋ-tigeŋ si
ŋamakê 6, ma tandô daêsam
sem ŋac ahuc, yêc ŋamakê
ŋapu-ŋga whiŋ. Ma ŋac
sêmpiŋ Anötö ma sêsôm,
“O Pômdau Anötö, Ŋaŋga
Ŋadau, am dabuŋ, dabuŋ,
ma dabuŋ eŋ. Am mbo têŋ
ŋamata-ŋga, kwahic dec am
mbo, ma tiŋambu am oc
mbu mweŋ.” Ŋalêŋ dinaŋ
ŋac sêmpiŋ iŋ acsalô ma
ôbwêc hoŋ, sêŋwhaŋ dau
dom.
9 Têm bocke naŋ aŋela
hale dinaŋ sêsôm yom dinaŋ
sêmpiŋ iŋ naŋ ndöc pôŋ atu
ma mbo tali ŋapaŋ, ma sem
daŋge iŋ ti sêtoc iŋ ndê waê
sa, goc
10 lau bata 24 sêhu dau
sêsip nom ma sêpôŋ haduc
têŋ iŋ. Ma sêkêŋ ŋac si
sanem sêyêc pôŋ atu ndö-
ŋga, ma sêsôm yom bocdec
bu,
11 “O Pômdau yac mba
Anötö. Am gêŋ hoŋ ŋadau.
Am kêmasaŋ gêŋ hoŋ ma
kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali, tôm
am daôm tac whiŋ. Tu
dinaŋ-ŋga dec am ŋayham
kêlêc, ma gic waê bu yac
ampiŋ am ti apo nem waêm
sa, ma atoc am sa tu am nem
ŋawasi ti ŋaclai atu-ŋga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhuŋ

1 Aö taŋhê iŋ naŋ ndöc pôŋ
atu, ma galic bapia tilhuŋ
daŋ yêc iŋ amba andô-
ŋga, ma yom yêc bapia dau
daŋga lu-lu. Bapia dau
sêŋlhuŋ sa, ma sêkêŋ gêŋ

ŋabalêp 7 pi ŋadali bu kôc
dôŋ.*
2 Ma aö galic aŋela ŋaŋga
daŋ, naŋ mbwêc awha atu
bocdec bu, “Asa iŋ ŋamalac
gitêŋ, gitôm bu kôc gêŋ
ŋabalêp su ma kac bapia
dau sa?”
3-4 Iŋ mbwêc yom dinaŋ
asê, tigeŋ yêc undambê, ma
yêc nom ma nom ŋapu-ŋga,
sêtap ŋamalac gitêŋ daŋ sa
dom, naŋ gitôm bu kac bapia
dau sa ma sam. Têŋ ndoc aö
galic bu sêtap ŋamalac gitêŋ
daŋ sa dom, naŋ aö gataŋ
atu andô.
5 Magoc lau bata 24 si daŋ
sôm têŋ aö, “Am taŋ dom!
Lic su naŋ. Ŋamalac gitêŋ
daŋ mbo, naŋ ku ŋaclai sac-
ŋga ti ŋaclai dambac ndu-
ŋga dulu su, ma iŋ gitôm
bu kôc gêŋ ŋabalêp 7 su,
ma kac bapia dau sa. Iŋ
naŋ sêsam bu ‘Layon naŋ
sa akêŋ Juda ndê toŋ,’ ma
‘Dawid ndê Wakuc,’ naŋ
gitôm.”

6 Têŋ dinaŋ aö galic
Domba daŋ naŋ ŋa-aŋgô
gitôm sic iŋ ndu su, magoc
mbo tali tiyham. Iŋ kalhac
ŋalhu kêpiŋ pôŋ atu, ma
aŋela hale ti lau bata 24
sêŋgihi iŋ ahuc. Iŋ ndê
ŋapo 7, ma tandô 7, naŋ sem
dôhôŋ Anötö ndê ŋalau 7
naŋ iŋ kêŋ ŋac sêsa sêtêŋ
nom ŋabatiŋ hoŋ.
7 Ma Domba dau gi kôc
bapia dau su yêc iŋ naŋ
ndöc pôŋ atu ndê amba
andô-ŋga.
8 Iŋ kôc sa su goc aŋela
hale ti lau bata 24 sêpôŋ
haduc têŋ iŋ. Yêc ŋac hoŋ si
amba sêkôc gêŋ wê-ŋga naŋ
sêsam bu hap,† ma sùc naŋ
sêmasaŋ ŋa gol, naŋ sêkêŋ
gêŋ ŋamalu ŋayham sip e
meŋhu. Gêŋ ŋamalu dinaŋ,
naŋ mbec hoŋ naŋ Anötö
ndê lau dabuŋ sêteŋ têŋ iŋ.
9 Ma ŋac sem wê wakuc
daŋ bocdec, “Am gitêŋ andô,
gitôm bu kôc bapia ma kac
gêŋ ŋabalêp su. Ŋahu bu lau
sic am ndu, ma am nem dac
gêmlhi lau su sêti Anötö ndê
lau. Am gêmlhi lau yêc nom
ŋagameŋ hoŋ, ma yêc lau
titoŋ-titoŋ ma awha têŋtêŋ
hoŋ naŋ sêmbo nom.
10 Ma am kôm ŋac sêti
lau toŋ tigeŋ, bu sênem
akiŋ yac neŋ Anötö sêtôm
lau †dabuŋsiga, ma ŋac oc
sênem gôliŋ sêmbo nom.”
11 Têŋ dinaŋ aö galic ti
gaŋgô aŋela daêsam ma
daêsam ma daêsam, oc tôm
dom bu dasê sa. Ŋac sêŋgihi
pôŋ atu ma aŋela hale ti lau
bata ahuc.
12 Ma ŋac sem wê ŋa awha
atu bocdec bu, “O Domba
ŋayham kêlêc, am naŋ lau
sic am ndu. Yac ampiŋ am,
bu am gêŋ hoŋ ŋadau, ma
am nem ŋaclai, ti gauc, ma

* **5:1** Têŋ têm Jon to bapia dindec, naŋ lau naŋ bu sêkêŋ bapia daŋ têŋ lau ŋatô, naŋ sêkêŋ gêŋ ŋabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôŋ. Ma bocdinaŋ lau bambaliŋ gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hôc asê ŋamalac naŋ bapia dau gic iŋ ŋawaê. † **5:8** Hap - gêŋ gitôm gita ti wac daêsam, naŋ lau sêndic têŋ ndoc sênem wê-ŋga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

licwalô, ma waêm ti ŋawê
ma ŋawasi atu hôc gêlêc
su.”
13 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô
gêŋ tali hoŋ naŋ sêmbo
undambê ti nom ma nom
ŋapu-ŋga, ma naŋ sêmbo
gwêc. Ŋac hoŋ sem wê
bocdec bu, “Kwahic dec, ma
tôm bêc hoŋ, yac ampiŋ iŋ
naŋ ndöc pôŋ atu, ma yac
ampiŋ Domba. Bu iŋlu si
waê, ti ŋawê ma ŋawasi, ma
ŋaclai atu andô!”
14 Ma aŋela hale sêsôm,
“Yomandô!” Ma lau bata
hoŋ sêhu dau sêyêc nom ma
sêmpiŋ iŋlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuŋ sa

1 Dinaŋ su, goc aö galic
Anötö ndê Domba dau kôc
gêŋ ŋabalêp ŋamata-ŋga su
yêc bapia tilhuŋ. Ma aŋela
hale si daŋ ta yom ŋa awha
atu gitôm wapap, ma sôm,
“Mweŋ!”
2 Dec aö taŋhê gameŋ, ma
galic hosi sêsêp daŋ. Ma
aö galic ŋgac naŋ ndöc hosi
ŋahô, naŋ kôc bakôc sôp-
ŋga daŋ. Anötö kêŋ sanem
daŋ têŋ iŋ, goc iŋ sa ti ŋaclai
atu bu ku ŋacyo dulu.
3 Goc Anötö ndê Domba
kôc gêŋ ŋabalêp tilu-ŋga su,
ma aö gaŋgô aŋela tilu-ŋga
sôm, “Mweŋ!”
4 Ma hosi kokoc daŋ sa
meŋ. Anötö kêŋ bieŋ baliŋ
daŋ têŋ ŋgac naŋ ndöc hosi
ŋahô, ma kêŋ ŋaclai têŋ iŋ
bu kôc yom malô su yêc
lau nom-ŋga, bu kôm ŋac
sêndic dandi ndu.
5 Goc Anötö ndê Domba
kôc gêŋ ŋabalêp titö-ŋga
su, ma aŋela titö-ŋga sôm,
“Mweŋ!” Dec aö taŋhê
gameŋ ma galic hosi yeyec
daŋ. Ma ŋgac naŋ ndöc hosi
ŋahô kôc gêŋ danem dôhôŋ
gêŋ-ŋga yêc iŋ amba. Gêŋ
kaiŋ dinaŋ dakôc bu danem
dôhôŋ gêŋ bu ŋadehe me
lolo.
6 Ma awha daŋ sa akêŋ
pôŋ atu naŋ kalhac aŋela
hale ŋalhu, naŋ sôm, “Kêŋ
tôbôm sa bu lau nom-ŋga
sêpônda gêŋ sêneŋ-ŋga, ma
ŋac oc sênem dôhôŋ gêŋ bu
lau sênemlhi gêŋ daneŋ-ŋga
ŋagec-ŋagec ŋa ŋaôli atu.
Tigeŋ kôm ôm a †olib-ŋga ti
ôm wain-ŋga tisac dom.”
7 Têŋ dinaŋ Anötö ndê
Domba kôc gêŋ ŋabalêp
tihale-ŋga su, ma aŋela
tihale-ŋga sôm, “Mweŋ!”
8 Goc aö taŋhê gameŋ, ma
galic hosi yaŋyaŋ daŋ. Ma
ŋgac naŋ ndöc ŋahô, naŋ
sêsam iŋ ndê ŋaê bu ‘Mbac
Ndu,’ ma daŋ tiyham, naŋ
ndê ŋaê ‘Lambwam’ kêkuc
iŋ. Ma Anötö kêkiŋ iŋlu bu
sêwhê lau nom-ŋga hoŋ kôc
ndi toŋ hale, ma sêndic toŋ
daŋ ndu. Iŋlu oc sêŋgilí siŋ,
ma sêkêŋ tôbôm ma gêmbac
atu ma bôclai bu sêseŋ lau
toŋ tihale-ŋga dinaŋ su.
9 Têŋ ndoc Anötö ndê
Domba kôc gêŋ ŋabalêp ti-
5-ŋga su, naŋ galic lau ŋatô
si gatu sêmbo Anötö ndê alta
ŋapu. Lau dinaŋ, muŋ-ŋga
lau nom-ŋga sic ŋac ndu,

ŋahu bu sêkêŋ whiŋ Anötö
ndê yom, ma sêhoc iŋ ndê
yom asê.
10 Ma ŋac sêta awha atu
têŋ iŋ, “O Pômdau Dabuŋ
ma Yom Ŋandô Ŋadau. Têŋ
bêc bocke am oc êmatôc
lau sac nom-ŋga, ma kêŋ
ŋagêyô têŋ ŋac ô yac mba
dac naŋ ŋac sêkêc siŋ su?”
11 Sêsôm yom dinaŋ su,
ma Anötö kêŋ ŋakwê sêsêp
baliŋ têŋ ŋac tôm gi. Ma iŋ
sôm têŋ ŋac bu, “Mac nem
asidôwai ŋatô sem akiŋ aö
sêmbo, naŋ lau nom-ŋga oc
sêndic ŋac ndu gitôm ŋac
sic mac ndu. Bocdinaŋ ahôŋ
malô e gêŋ dinaŋ pacndê
su.”
12 Aö taŋhê Anötö ndê
Domba ma iŋ kôc gêŋ
ŋabalêp ti-6-ŋga su, goc
tiyhô atu gêm, ma aö galic
ac tiyec gitôm sêcyaê, ma
ayô tikoc gitôm dac.
13 Ma tata umboŋ-ŋga
sêpeŋ sêsip nom gitôm mbu
puc atu ma kêwic ahi goc
ŋalôwê sêpeŋ sêsip nom si.
14 Ma umboŋ giŋga tôm
mbu soc po daŋ su, ma lôc
ti nduc hoŋ siŋga bocdinaŋ.
15 Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ
naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom,
naŋ sêtöc dau ŋandô, ma
sêŋsalê gameŋ bu sêsiŋ dau.
Kiŋ ma lau bata, ma lau siŋ-
ŋga, ma lau ti lêlôm ma
lau ti licwalô atu, ma lau
naŋ sem akiŋ ŋadaui ti lau
naŋ sêmbo ŋambwa, naŋ
hoŋ sêlhö bambaliŋ. Ma
sêŋsalê mala sêsiŋ dau kwi-
ŋga sêsôc hocsuŋ ti hoc naŋ
sêyêc gameŋ lôc-ŋga, naŋ
ŋapu.
16 Ma ŋac sêta yom têŋ
lôc ti hoc bu êŋgatöc ŋac
si e iŋ naŋ ndöc pôŋ atu,
naŋ oc tôm dom bu lic ŋac,
ma bocdinaŋ ŋac oc sêtap
Anötö ndê Domba ndê atac
ŋandê sa dom.
17 Sêkôm gêŋ dinaŋ, ŋahu
bu bêc dinaŋ ti bêc sêtap
ŋandê sa tu ŋac si sac-ŋga,
ma lau sac daŋ oc sêtôm
dom bu sêŋlêc Anötö ndê
matôc.

7

Sêpuc ŋadalô pi lau Israel-ŋga 144,000

1 Dinaŋ su, goc aö galic
aŋela hale naŋ sêyob mbu.
Ŋac sêlhac nom ŋabatiŋ
hale ma sêkôc ŋaclai bu
sêlhac mbu nom-ŋga hale
ahuc, tu bu sêpuc ŋadinda e
sêkôm nom me gwêc me a
tisac dom.
2 Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac
bu sêyob mbu e tiŋambu
sêhu mbu nom-ŋga siŋ bu
kôm nom ma gwêc tisac. Ma
aö galic aŋela daŋ tiyham
naŋ sa akêŋ gameŋ ac pi-
ŋga meŋ, ma yêc iŋ amba
iŋ kôc Anötö Taŋli Ŋadau
ndê gêŋ dapuc ŋadalô-ŋga.*
Iŋ mbwêc ŋa awha atu têŋ
aŋela hale dinaŋ ma sôm,

* **7:2** Têŋ têm dinaŋ lau sêkêŋ gêŋ ŋabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôŋ, ma sêpuc ŋadalô daŋ pi lêlêp dau bu tôc asê bu ŋac sêti bapia dau ŋadau. Sêmasaŋ gôlôŋ amaŋatu-ŋga (ring) me gêŋ daŋ naŋ sênôŋ ti kôm bu sêpuc ŋadalô dau.

3 “Akôm nom ti gwêc ma
a tisac dom, e yac apuc yac
neŋ Anötö ndê ŋadalô pi iŋ
ndê lau akiŋ si sêcbala su.”
4 Iŋ sôm yom dinaŋ su,
goc aö gaŋgô lau naŋ sêpuc
ŋadalô pi ŋac si sêcbala,
naŋ si namba, naŋ gitôm
144,000. Ma lau dinaŋ
sêmeŋ akêŋ lau Israel-ŋga si
gôlôwac toŋ 12.
5 Yêc Juda ndê toŋ, sêkeŋ
ŋadalô pi lau 12,000, ma pi
lau 12,000 yêc Ruben ndê,
12,000 yêc Gad ndê,
6 12,000 yêc Aser ndê,
12,000 yêc Naptali ndê,
12,000 yêc Manase ndê,
7 12,000 yêc Simeon ndê,
12,000 yêc Liwai ndê, 12,000
yêc Isaka ndê,
8 12,000 yêc Sebulun ndê,
12,000 yêc Josep ndê, ma pi
lau 12,000 yêc Benjamin ndê
toŋ.

Lau daêsam sêmpiŋ Anötö

9 Tiŋambu aö taŋhê
gameŋ ma galic lau daêsam
andô, gitôm dom bu lau
daŋ sêsê ŋac sa. Sêmeŋ
akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ, ma
akêŋ lau titoŋ-titoŋ hoŋ, ma
akêŋ lau awha têŋtêŋ. Ma
sêlhac pôŋ atu ti Anötö ndê
Domba aŋgô andô-ŋga. Ŋac
hoŋ sêsôc ŋakwê sêsêp, ma
sêhôc tômtôm ŋalauŋ.
10 Ma sêmbwêc ŋaŋga bu,
“Yac tampiŋ yac neŋ Anötö
naŋ ndöc pôŋ atu, ma iŋ ndê
Domba, bu mwasiŋ nem lau
si-ŋga yêc iŋlu.”
11 Ma aŋela hoŋ naŋ
sêlhac sêŋgihi pôŋ atu ti
aŋela hale ma lau bata ahuc,
naŋ sêhu dau aŋgô sip nom
sêyêc pôŋ atu ndö-ŋga. Ma
sêmpiŋ Anötö,
12 ma sêsôm, “Yomandô!
Yac neŋ Anötö ndê ŋawasi
ti gauc ma waê ti ŋaclai ma
licwalô hôc gêlêc gêŋ hoŋ
su. Bocdinaŋ tampiŋ iŋ, ma
danem daŋge iŋ kwahic dec
ma tôm bêc hoŋ. Yomandô!”
13 Têŋ dinaŋ lau bata si
daŋ meŋ ma ndac aö bocdec
bu, “Lau ti ŋakwê sêsêp
dindê, ŋac lau asa, ma
sêmeŋ akêŋ nde?”
14 Ma aö gaô iŋ ndê awha
ma gasôm, “O ŋgac atu,
am daôm kêyalê.” Dec
iŋ sôm têŋ aö, “Lau di-
naŋ sêmbo nom têŋ ndoc
ŋawapac atu hôc asê, ma
kwahic dec sêmeŋ sêmbo
lec. Sêŋgwasiŋ si ŋakwê sip
Anötö ndê Domba ŋadac,
ma ŋakwê dau sêp sambuc.
15 Tu dinaŋ-ŋga sêlhac
Anötö ndê pôŋ atu ndö-
ŋga yêc iŋ ndê lôm dabuŋ,
ma sem akiŋ iŋ acsalô ma
ôbwêc. Ma iŋ naŋ ndöc pôŋ
atu, naŋ oc mbo whiŋ ŋac
ma yob ŋac.
16 Tôm dom bu sêpônda
gêŋ sêneŋ-ŋga ti sênôm-ŋga
tiyham. Ma ac oc pec ŋac
dom, ma gêŋ ŋandê daŋ oc
tap ŋac sa dom.
17 Ŋahu bu Anötö ndê
Domba naŋ mbo pôŋ atu
ŋalhu, naŋ oc ti ŋac si ŋgac
yob ŋac-ŋga, ma wê ŋac
sêsa bu sênôm bu yêc bu-
bata taŋli-ŋga. Ma Anötö
dau oc puŋ ŋac tasulu su yêc

ŋac tandô.”

8

Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp ti-7-ŋga su

1 Têŋ dinaŋ Anötö ndê
Domba kôc gêŋ ŋabalêp ti-
7-ŋga su yêc bapia, ma
gameŋ undambê-ŋga ŋaŋeŋ
sa gitôm acgatu ŋasawa
daŋga.
2 Ma aö galic aŋela 7 naŋ
sêlhac Anötö aŋgô-ŋga, ma
iŋ kêŋ dahuc têŋ ŋac hoŋ
tôm gi.
3 Ma aŋela daŋ tiyham
meŋ kalhac alta gol kêpiŋ
pôŋ atu. Iŋ kôc lôŋ gol
daŋ, ma sêkêŋ gêŋ ŋamalu
ŋayham daêsam têŋ iŋ. Goc
iŋ kêgaluŋ whiŋ Anötö ndê
lau dabuŋ si mbec yêc lôŋ
dau, ma kêc pi alta ti da têŋ
Anötö.
4 Ma ŋawasu akêŋ gêŋ
ŋamalu ti lau dabuŋ si mbec,
sa akêŋ lôŋ naŋ yêc aŋela
amba, ma pi têŋ Anötö aŋgô-
ŋga.
5 Pacndê, goc iŋ kôc ya
ŋanda akêŋ alta, ma kêŋ
sip lôŋ gêŋ ŋamalu-ŋga e
meŋhu, ma tuc sip gameŋ
nom-ŋga gi. Ma aö gaŋgô
ŋakêcsia atu, ma sickac ti
wapap gic ma tiyhô gêm.

Aŋela hale sêyu dahuc

6 Têŋ dinaŋ aŋela 7 naŋ
sêkôc dahuc, naŋ sêmasaŋ
dau bu sêyu.
7 Aŋela ŋamata-ŋga yu
iŋ ndê, ma sêmbaliŋ u
ŋalhuc gitôm ais, ma ya naŋ
sêŋgaluŋ whiŋ dac naŋ sip
nom gi. Ma ya dau gêŋ
gameŋ nom-ŋga ti a daêsam
su. Aö galic gitôm sêwhê
gameŋ nom-ŋga ti a hoŋ kôc
gi ŋatoŋ tö, ma toŋ daŋ ya
gêŋ su, ma lu sêyêc ŋayham.
Ma kwaŋ batac-batac, naŋ
ya gêŋ hoŋ su.
8 Goc aŋela tilu-ŋga yu
dahuc, ma sêmbaliŋ gêŋ daŋ
gitôm lôc atu ti ya sip gwêc
gi. Ma tiyham aö galic
gitôm sêwhê gwêc kôc gi
toŋ tö, ma toŋ daŋ gêm dau
kwi ti dac, ma toŋ lu sêyêc
ŋayham.
9 Ma i ti gêŋ tali hoŋ
naŋ sêmbo gwêc ti dac, naŋ
sêmbac ndu. Ma waŋ naŋ
sêpoc gwêc bocdinaŋ, toŋ
daŋ siŋga su, toŋ lu sêpoc
ŋayham.
10 Têŋ ndoc aŋela titö-ŋga
yu ndê dahuc, naŋ tata atu
daŋ peŋ sip akêŋ umboŋ.
Tata dau ŋawê atu, ma peŋ
sip nom ma kôm bu ti bu-
bata daêsam sêtisac. Aö
galic gitôm sêwhê bu ti bu-
bata hoŋ kôc gi toŋ tö, ma
toŋ daŋ tisac.
11 Sêsam tata dau ŋaê bu
‘Ŋamakic.’ Ma yêc bu nom-
ŋga hoŋ, toŋ daŋ ŋamakic
sa ma toŋ lu sêyêc ŋayham.
Ma lau hoŋ naŋ sênôm bu
ŋamakic dinaŋ, naŋ sêmbac
ndu.
12 Goc aŋela tihale-ŋga yu
ndê dahuc, ma ac ti ayô
ma tata ŋatô sêtisac. Tu
dinaŋ-ŋga têŋ acsalô, ac pô
gameŋ gitôm acgatu ŋasawa
8, ma ŋasec sa gitôm acgatu
ŋasawa hale. Ma têŋ ôbwêc
bocdinaŋ, ayô ti tata ŋawê

mba gitôm acgatu ŋasawa
hale.
13 Aö galic gêŋ hoŋ dinaŋ
su, ma aö gaŋgô macmpoŋ
daŋ naŋ hu mbo umboŋ, ma
taŋ ŋa awha atu bocdec bu,
“Oyaê! Oyaê! Oyaê! Aŋela
hale sêyu dahuc su, ma
aŋela tö sêmbo dôŋ sêmbo.
Bocdinaŋ mac lau nom-ŋga
oc atap ŋawapac sa tiyham.”

9

Aŋela ti-5-ŋga yu dahuc

1 Goc aŋela ti-5-ŋga yu ndê
dahuc, ma aö galic tata daŋ
peŋ yêc umboŋ sip nom gi.
Ma Anötö kêŋ ki têŋ iŋ bu
yob suŋ baliŋ sac naŋ sêsam
bu Abis,* naŋ ŋagatam.
2 Goc iŋ gêlêc gatam dau
su, ma yawasu pi akêŋ suŋ
baliŋ dinaŋ meŋ. Yawasu
dau atu andô, gitôm yawasu
têŋ ndoc lau sêkêc pwa atu
daŋ. Yawasu dau gêm ac
ahuc ma kôm umboŋ ŋasec
sa.
3 Ma aö galic wakô sêsip
akêŋ yawasu sêmeŋ. Ŋac
si ŋaclai gitôm gapiŋgap bu
sêkêŋ ŋandê atu têŋ lau
nom-ŋga.
4 Magoc Anötö gic yao
ŋac bu sêkôm kwaŋ ma gêŋ
batac-batac ma a tisac dom,
ma sêkôm lau naŋ aŋela
sêpuc Anötö ndê ŋadalô pi
ŋac sêcbala su, naŋ sêtisac
dom. Magoc lau ŋatô, naŋ
wakô dinaŋ oc sêkôm ŋac
sêtisac.
5 Ŋac sêkôc ŋaclai bu
sêkêŋ ŋandê atu têŋ lau di-
naŋ gitôm ayô 5, magoc ŋac
oc sêndic ŋac ndu dom. Ma
ŋandê dau gitôm gapiŋgap
seŋ lau.
6 Têŋ ndoc dinaŋ lau oc
sêtec bu sêmbo tali. Ŋac
oc tac whiŋ bu sêmbac ndu,
tigeŋ ŋac oc sêmbo tali ma
sêhôc ŋandê ŋapaŋ.
7 Aö galic wakô dinaŋ
sêtôm hosi naŋ sêmasaŋ
tu sêndic siŋ-ŋga. Gêŋ
gitôm guluŋ gol sac ŋac si
ŋagôlôŋ, ma ŋac si aŋgô
gitôm ŋamalac.
8 Ŋac si kêclauŋ baliŋ
gitôm lauwhê si, ma ŋac si
ŋalhô atu gitôm layon si.
9 Ma yêc ŋac si ŋabapo
aö galic gêŋ ŋaŋga gitôm
lautuc ain. Ma têŋ ndoc
ŋac sêhu sêmbo lôlôc, ŋac si
ŋamakê ŋakêcsia atu gitôm
hosi daêsam sêhê kaleta ma
sênti bu sêndic siŋ.
10 Ŋac si ŋaŋguc gitôm
gapiŋgap si ŋaŋguc bu sêtìŋ
ŋamalac. Ŋaclai atu yêc
ŋac si ŋaŋguc, bu sêkêŋ
ŋandê têŋ lau gitôm ayô
amaŋdaŋ.
11 Ŋac si kiŋ iŋ aŋela sac
suŋ baliŋ-ŋga. Yêc Yom
†Hibru sêsam iŋ ndê ŋaê bu
Abadon, ma yêc Yom Grik
sêsam iŋ bu Apolion.†
12 Ŋawapac dinaŋ ti
ŋawapac ŋamata-ŋga. Ma
ŋawapac lu sêyêc dôŋ
sêyêc.

* **9:1** Ŋaê ‘Abis’ (Abyss) kêkuc Yom Grik. Suŋ baliŋ dinaŋ ti ŋalau sac si gapocwalô. † **9:11** Abadon ma Apolion - ŋaê lu dinaŋ ŋahu tigeŋ. Danem kwi bu ‘Ndic Ndu’ me ‘Seŋ su.’

Aŋela ti-6-ŋga yu dahuc

13 Têŋ dinaŋ aŋela ti-6-ŋga
yu ndê dahuc. Ma aö ganŋgô
awha daŋ sa akêŋ alta gol
naŋ kalhac Anötö aŋgô-ŋga.
Ŋapo hale sêyêc alta dau
ŋakêcsu hale, ma awha dau
sa akêŋ ŋapo dau ŋalhu,
14 ma ta yom têŋ aŋela naŋ
yu dahuc bocdec bu, "Sa têŋ
aŋela hale naŋ sêsô ŋac dôŋ
sêmbo bu atu Yupretes, naŋ
ndi, ma êmgapwêc ŋac su."
15 Muŋ-ŋga Anötö kêyaliŋ
ndoc daŋ sa bu aŋela hale
dinaŋ sêndic lau sac ndu, ma
ŋac sêhôŋ ndoc dau sêmbo
Bu Yupretes. Goc aŋela dau
sa gi ma kêgapwêc aŋela
hale dinaŋ su, bu sêwhê lau
nom-ŋga kôc ndi toŋ tö. Ma
toŋ daŋ ŋac oc sêndic ŋac
ndu, ma toŋ lu sêhu ŋac siŋ.
16-17 Têŋ dinaŋ aö galic
gêŋ ŋagatu daŋ, lau siŋ-ŋga
daêsam kêlêc sêndöc hosi
ŋahô. Ma awha daŋ sam
ŋac si namba asê têŋ aö,
naŋ gitôm 200 milien. Ma
aö galic lautuc ŋaŋga sêyêc
ŋac ŋabapo. Lautuc dinaŋ
ŋadalô kokoc gitôm ya, ma
ŋamayaŋ gitôm umboŋ, ma
yaŋyaŋ gitôm gêŋ ŋandê ŋaê
†solpa. Ma aö galic hosi si
ŋagôlôŋ gitôm layon si, ma
ya ti yawasu ma solpa sa
akêŋ ŋac si whasuŋ.
18 Gêŋ tö dinaŋ, ya ti
yawahô ma solpa, naŋ
sêsa hosi whasuŋ naŋ tôm
ŋawapac atu bu seŋ lau
nom-ŋga ŋatô su. Lau toŋ
daŋ oc sêmbac ndu, magoc
toŋ lu oc sêmbo tali.
19 Hosi dinaŋ sêkôc ŋaclai
atu yêc ŋac si whasuŋ, ma
yêc ŋac si ŋaŋguc whiŋ. Bu
ŋac si ŋaŋguc gitôm mboc
ŋagôlôŋ bu seŋ lau ma kôm
ŋac sêtisac.
20 Ŋawapac tö dinaŋ kôm
lau toŋ daŋ sêmbac ndu. Ma
lau ŋatô naŋ sêmbac ndu
dom, naŋ sêlic su, magoc
sem si ŋalôm kwi dom.
Mba! Ŋac sêsap ŋac si mêtê
sac dôŋ ŋapaŋ. Ŋac sem
akiŋ ŋalau sac ma anötöi
gwam naŋ sêmasaŋ ŋa gol
ti silba ma brons ti hoc ma
ŋa a. Gwam hoŋ dinaŋ
gitôm dom bu sêlic gameŋ
me sêŋgô yom, ma sêŋsêlêŋ
dom, tigeŋ lau nom-ŋga sem
akiŋ ŋac ŋapaŋ.
21 Ma ŋac sêkôm mêtê
sac daêsam tôm sic ŋamalac
ndu, sêpec balö, sêkôm
mêtê mockaiŋ-ŋga, ma sem
kaŋ gêŋ. Ŋac sêlic ŋawapac
dau, magoc sem dau kwi
dom, ŋac sêsap si mêtê sac
dinaŋ dôŋ ŋapaŋ.

10

Aŋela kêŋ bapia sauŋ daŋ têŋ Jon

1 Têŋ dinaŋ aö galic aŋela
ŋaŋga daŋ sip akêŋ un-
dambê meŋ. Iŋ ndê ŋakwê
gitôm dao, ma gasuŋ bu êp
daŋ yêc iŋ ŋagôlôŋ ŋahô-
ŋga. Iŋ ndê aŋgô andô
ŋawasi gitôm ac, ma iŋ gahi
gitôm alhö ti ya.
2 Ma iŋ kôc bapia sauŋ daŋ
naŋ kac sa su, yêc iŋ amba.

Iŋ sip gi ma kêŋ gahi gasê-
ŋga kalhac nom, ma gahi
andô-ŋga kalhac gwêc.
3 Ma iŋ mbwêc ŋaŋga,
gitôm layon daŋ taŋ. Têŋ
ndoc iŋ mbwêc, naŋ aö
gaŋgô awha 7 sêta yom, naŋ
ŋakêcsia gitôm wapap gic.
4 Aö gaŋgô awha 7 di-
naŋ su, ma bu wato ŋac si
yom sip bapia, tigeŋ awha
daŋ akêŋ undambê sôm têŋ
aö bu, “To yom naŋ am
ŋgô akêŋ awha wapap-ŋga
7, naŋ dom. Mba! Kôc dôŋ
ma sêc ahuc yêc am-ŋga.”
5 Goc aŋela naŋ kalhac
nom ti gwêc, naŋ tôc iŋ
amba andô-ŋga pi un-
dambê.
6 Iŋ bu sôm yom ma puc
dôŋ ŋa Anötö ndê ŋaê, dec
sôm, “Aö wasôm yom ŋandô
yêc iŋ naŋ mbo tali ŋapaŋ,
naŋ aŋgô-ŋga, iŋ naŋ kêŋ
undambê ma nom ti gwêc,
ma gêŋ hoŋ naŋ sêmbo
gameŋ dinaŋ. Dahôŋ têm
daŋ tiyham dom,
7 bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö
kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma
yêc siŋ dau e meŋ têŋ
kwahic dec, naŋ oc meŋ sa
tiawê. Têŋ bêc naŋ aŋela
ti-7-ŋga yu dahuc, naŋ gêŋ
hoŋ dinaŋ oc ŋandô sa tôm
iŋ hoc asê gwanaŋ su têŋ lau
propet naŋ sem akiŋ iŋ.”
8 Dinaŋ su, goc awha akêŋ
undambê naŋ aö gaŋgô su,
naŋ sôm yom têŋ aö tiyham
bocdec bu, “Am sa têŋ aŋela
naŋ kalhac nom ma gwêc,
naŋ ndi, ma kôc bapia naŋ
kac sa yêc iŋ amba, naŋ su.”
9 Bocdinaŋ aö gatêŋ aŋela
dau ga, ma gandac bapia
sauŋ dinaŋ. Ma iŋ sôm têŋ
aö, “Am kôc su, ma neŋ.
Yêc whamsuŋ am oc êmsahê
ŋaganda gitôm lêp. Tigeŋ
bapia dau oc kôm am nem
ŋatac yham dom.”
10 Aö gakôc bapia sauŋ
dau su yêc iŋ amba, ma gaŋ.
Yêc whaŋsuŋ aö kasahê bu
ŋaganda gitôm lêp, tigeŋ
tiŋambu sip aö ŋatac gi ma
kôm aö ŋatac yham dom.
11 Goc Anötö sôm têŋ aö,
“Am oc hoc yom asê tiyham
gitôm propet, ma sôm yom
pi lau daêsam, pi lau titoŋ-
titoŋ ma lau awha têŋtêŋ,
ma pi kiŋ sêwhiŋ.”

11

Anötö ndê propet lu

1 Dinaŋ su, goc Anötö kêŋ
gakoc baliŋ daŋ têŋ aö bu
wanem dôhôŋ gêŋ. Ma iŋ
sôm têŋ aö, “Am ndi, ma
nem dôhôŋ aneŋ lôm dabuŋ,
ma alta naŋ kalhac dê. Ma
lau naŋ sêtoc aö sa ma sêteŋ
mbec têŋ aö sêmbo dindê,
naŋ sê ŋac sa.
2 Tigeŋ nem dôhôŋ gameŋ
yêc lôm dabuŋ ŋabatêmndö
dom, bu aö gakêŋ gameŋ
dinaŋ têŋ lau sambuc ti ŋac
si gameŋ. Ma ŋac oc sênem
gôliŋ aneŋ malac dabuŋ, ma
sêŋgwiniŋ aneŋ lau gitôm
ayô 42.
3 Magoc aö wakêŋ ŋaclai
têŋ aneŋ propet lu, dec iŋlu
oc sêsôc ŋakwê yeyec ma
sêsôm aneŋ yom asê gitôm
bêc 1,260.”

4 Propet lu dau sêlhac
Pômdau, naŋ gêm gôliŋ
nom sambuc, naŋ aŋgô-ŋga,
sêtôm a olib lu, ma sêtôm
yakaiŋ lu.
5 Lau naŋ bu sêkôm iŋlu
ŋa yom, naŋ oc sêmbac ndu
ŋalêŋ bocdec. Ya oc sa yêc
iŋlu whasuŋ ma neŋ ŋac su.
6 Ma têŋ ndoc sêhoc Anötö
ndê yom asê, naŋ sêkôc
ŋaclai bu sêsôm u ndic dom
yêc umboŋ. Ma sêkôc ŋaclai
bu sênem bu kwi ti dac,
ma bu sêkêŋ ŋawapac tidau-
tidau têŋ lau nom-ŋga têŋ
ndoc bocke naŋ iŋlu atac
whiŋ naŋ.
7 Têŋ iŋlu si têm sêhoc
Anötö ndê yom asê-ŋga pac-
ndê su, naŋ aö galic bu gêŋ
sac daŋ pi akêŋ suŋ baliŋ sac
dinaŋ meŋ, ma gic siŋ têŋ
iŋlu. Ma iŋ ku iŋlu dulu ma
gic iŋlu ndu.
8 Ma iŋlu si ŋamlaŋ sêyêc
ŋambwa sêyêc malac atu
dau ŋa-malac lôm. Yêc
malac atu dau lau sic iŋlu
si Pômdau ndu pi a gicso
dau, ma bocdinaŋ lau ŋatô
sem malac dau ŋaê kwi ma
sêsam bu Sodom ma Isip.
9 Têŋ dinaŋ, lau akêŋ nom
ŋagameŋ hoŋ, ma akêŋ lau
titoŋ-titoŋ ma awha têŋtêŋ
hoŋ tahê iŋlu si ŋamlaŋ
gitôm bêc tö ma ŋadaŋga.
Ma ŋac sêkêŋ yao bu lau daŋ
sêŋsuhuŋ iŋlu dom.
10 Lau sac nom-ŋga
sêtisambuc bu iŋlu sêmbac
ndu, ma ŋac sêkêŋ gêŋ
ŋayham-ŋayham têŋ dandi
ti atac ŋayham atu. Ŋahu
bu muŋ-ŋga propet lu dinaŋ
sêkêŋ ŋawapac têŋ ŋac.
11 Aö galic bu iŋlu sêyêc
boc-dinaŋ tôm bêc tö ma
ŋadaŋga, goc Anötö kêŋ iŋ
ndê wayahô tali-ŋga têŋ iŋlu
dec sêtisa tiyham ma sêlhac.
Ma lau hoŋ naŋ sêlic, naŋ
sêtöc dau ŋandô.
12 Ma aö gaŋgô Anötö ta
yom awha atu têŋ iŋlu ma
sôm bu sêpi sa sêtêŋ iŋ
sêmeŋ. Goc dao daŋ kôc
iŋlu sa sêpi undambê si, ma
iŋlu si ŋacyo sêlic.
13 Têŋ têm dinaŋ tiyhô
atu gêm, ma malac atu
dau ŋagameŋ ŋatô sêtisac.
Gitôm sêwhê malac dau kôc
ti gameŋ 10, ma gameŋ 9
sêyêc ŋayham, ma gameŋ
ti-10-ŋga tisac. Ma lau
7,000 sêmbac ndu. Gêŋ
dau kôm lau naŋ sêmbo
tali, naŋ sêtöc dau atu, ma
sêtoc Anötö undambê-ŋga
ndê waê ti ŋaclai atu sa.
14 Dinaŋ ti ŋawapac tilu-
ŋga, ma titö-ŋga kêpiŋ bu
hôc asê.

Dahuc ti-7-ŋga taŋ

15 Têŋ dinaŋ aŋela ti-7-
ŋga yu dahuc, ma aö gaŋgô
awha daêsam sêta yom
ŋaŋga yêc undambê bocdec
bu, “Kwahic dec yac neŋ
Pômdau lu iŋ ndê Mesaya
sem gôliŋ nom ŋagameŋ
sambuc. Ma gôliŋ dau oc
pacndê dom.”
16 Ma lau bata 24 naŋ
sêndöc ŋac si pôŋ yêc Anötö
aŋgô-ŋga, naŋ sêhu dau
aŋgô sip nom, ma sêmpiŋ iŋ,

17 ma sêsôm, “O Pômdau
Anötö Ŋaclai Ŋadau, am
naŋ mbo têŋ ŋamata-ŋga,
ma kwahic dec mbo. Yac bu
anem daŋge am bu am gêm
gôliŋ nom ti am nem ŋaclai
atu.
18 Lau nom-ŋga atac
ŋandê sa, magoc kwahic dec
ŋac oc sêŋsahê am nem atac
ŋandê. Ndoc meŋ su, bu am
êmsahê lau naŋ sêmbac ndu
su. Ma am oc kêŋ ŋagêyô
ŋayham têŋ lau hoŋ naŋ
sem akiŋ am, lau propet
ti am nem lau dabuŋ, ma
têŋ lau hoŋ naŋ sêtoc nem
ŋaê sa, lau tiwaê, ma lau
waêmba sêwhiŋ. Tigeŋ lau
naŋ sêkôm nom tisac, naŋ
am oc seŋ ŋac su.”
19 Ŋac sêmpiŋ Anötö su,
goc gatam yêc Anötö ndê
lôm dabuŋ undambê-ŋga
kac sa, ma aö galic apa
Anötö ndê pwac dabuŋ-ŋga
yêc lôm dabuŋ ŋalôm. Ma
sickac ti wapap gic, ma aö
gaŋgô ŋantiŋ atu, ma tiyhô
gêm ma u gic ŋalhuc atu ma
ŋaŋga gitôm ais.

12

Awhê daŋ, ma Akô

1 Têŋ dinaŋ gêŋ dalô atu
daŋ hôc asê yêc undambê,
ma kôm aö gasö. Aö galic
awhê daŋ, ma ac kêgihi iŋ
ahuc gitôm ŋakwê. Ayô yêc
iŋ gahi ŋapu, ma tata 12
sac iŋ ŋagôlôŋ gitôm kiŋ si
sanem.
2 Awhê dau daê, ma iŋ
ndê ndoc kôc balêkoc-ŋga
meŋ sa. Tu dinaŋ-ŋga dec
iŋ kêsahê ŋandê atu, ma taŋ
asê.
3 Ma gêŋ dalô daŋ tiyham
hôc asê yêc undambê. Aö
galic gêŋ kokoc atu gitôm
akô daŋ. Iŋ ndê ŋagôlôŋ 7,
ma ŋapo 10. Ma sanem kiŋ-
ŋga 7 sac iŋ ndê ŋagôlôŋ 7.
4 Ma iŋ ndê ŋaŋguc gic
tata umboŋ-ŋga daêsam sa,
ma kêbalip ŋac sêsip nom
si. Tata toŋ lu gacgeŋ
sêlhac umboŋ, ma toŋ daŋ
iŋ kêbalip sip nom gi. Goc
iŋ gi kalhac awhê dau aŋgô-
ŋga, ma hôŋ bu iŋ kôc
balêkoc su, goc iŋ neŋ.
5 Ma awhê dau kôc
balêkoc ŋgac* daŋ. Iŋ ŋgac
naŋ oc nem gôliŋ lau nom-
ŋga hoŋ ti ŋaclai atu, gitôm
iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga ain tu
êmatôc ŋac-ŋga. Akô tac
whiŋ bu neŋ balêkoc dau,
tigeŋ gitôm dom. Ŋahu bu
sêŋgaho balêkoc dau su pi
undambê gi, bu mbo whiŋ
Anötö naŋ ndöc pôŋ atu.
6 Ma balê dinda kölhö kêti
gi mbo gameŋ sawa. Anötö
kêyaliŋ gameŋ sa gwanaŋ
yêc dindê, bu yob awhê dau
gitôm bêc 1,260.
7 Têŋ dinaŋ aö galic siŋ atu
yêc undambê. Anötö ndê
aŋela ŋamata-ŋga Maikel ti
iŋ ndê aŋela sic siŋ têŋ akô,
ma akô ti ndê aŋela sac sic
siŋ ô.

* **12:5** Awhê dinaŋ iŋ ti dôhôŋ Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinaŋ iŋ ti dôhôŋ Sadaŋ. Iŋ kêsahê bu seŋ Yisu su magoc gitôm dom. Dec tiŋambu iŋ kêŋ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob ŋac.

8 Magoc akô ndê ŋaclai
gitôm dom, dec iŋ ti ndê
aŋela sac si mala sêmbo un-
dambê-ŋga mba.
9 Anötö ndê aŋela sêsoc
ŋac su ma sêmbaliŋ ŋac
sêsip nom si. Iŋ akô akwa
dinaŋ, naŋ dasam iŋ ndê ŋaê
bu Sadaŋ me ŋgac yeyec.
Iŋ êlêmê kêsau lau nom-
ŋga ma kêtôm ŋac bu sêkôm
mêtê sac.
10 Têŋ ndoc dinaŋ aö
gaŋgô awha atu daŋ yêc un-
dambê, naŋ sôm, “Kwahic
dec Anötö ndê ndoc bu nem
gôliŋ nom sambuc-ŋga, naŋ
hôc asê su, ma iŋ tôc iŋ
ndê ŋaclai asê yêc awê. Iŋ
ndê gweleŋ nem lau si-ŋga
kwahic dec ŋandô sa, ma
lau hoŋ oc sêlic †Mesaya
ndê ŋaclai. Têŋ ŋamata-ŋga
Sadaŋ kalhac Anötö aŋgô-
ŋga têŋ acsalô ma ôbwêc
hoŋ, ma kêgôliŋ yom pi
yac neŋ asidôwai. Magoc
kwahic dec Anötö kêmasuc
iŋ su yêc undambê.
11 Dac naŋ Anötö ndê
Domba kêc siŋ, naŋ puc yac
neŋ asidôwai dôŋ, ma sêhoc
Anötö ndê yom ŋandô asê.
Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêku
Sadaŋ dulu. Sêlhac ŋaŋga
ma sêtöc dau dom bu lau
sêndic ŋac ndu.
12 Bocdinaŋ mac lau
undambê-ŋga, atac ŋayham
ma atisambuc. Tigeŋ
ŋawapac atu gic mac lau
nom ti gwêc-ŋga ŋawaê.
Oyaê. Sadaŋ sip têŋ mac
meŋ, ma iŋ tac ŋandê atu
andô. Ŋahu bu iŋ kêyalê bu
iŋ ndê têm tiapê su.”
13 Têŋ ndoc akô gêlic bu
sêsoc iŋ su sip nom gi, naŋ
iŋ gic hu kêbulu awhê naŋ
kôc balêkoc ŋgac naŋ.
14 Tigeŋ Anötö kêŋ
ŋamakê lu têŋ awhê dau
gitôm macmpoŋ atu daŋ
ndê, bu hu sa ndi mbo iŋ
ndê mala naŋ Anötö kêyaliŋ
sa su yêc gameŋ sawa. Yêc
dinaŋ Anötö oc yob iŋ tôm
yala tö ma ayô 6, bu akô dau
kôm iŋ tisac dom.
15 Têŋ dinaŋ akô kac wha-
suŋ sa ma guluc bu atu sa bu
hêc awhê dau su.
16 Magoc Anötö gêm awhê
dau sa ma kôm nom hôc
kôc, e bu naŋ sa akêŋ akô
whasuŋ naŋ sip nom ŋalôm
gi.
17 Têŋ dinaŋ akô tac ŋandê
têŋ awhê dau, ma hu iŋ siŋ
sa gi, bu ndic siŋ têŋ iŋ ndê
lau wakuc ŋatô. Ŋac lau
naŋ daŋga wambu Anötö
ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê
yom ŋandô dôŋ.
18 M a akô dau gi kalhac
kêpiŋ gwêc ŋadali.

13

Gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm meŋ

1 Ma aö galic gêŋ sac atu
daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm
meŋ. Iŋ ndê ŋagôlôŋ 7, ma
ŋapo 10, ma sanem 10 sac
ŋapo ŋahô tôm gi. Ma aö
galic ŋaê sac sambuc 7 sêyêc
iŋ ndê ŋagôlôŋ 7 dinaŋ.
2 Gêŋ sac dau ŋa-aŋgô
gitôm pôsip pôm atu ŋaê
lepat, ma gahi gitôm bea
ndê, ma whasuŋ atu gitôm

layon ndê. Ma akô naŋ
kalhac gwêc ŋadali, naŋ kêŋ
ndê ŋaclai ti licwalô têŋ gêŋ
sac dinaŋ, bu nem gôliŋ lau
sac nem iŋ aŋgô.
3 Aö galic gamboc atu
yêc gêŋ sac ndê ŋagôlôŋ
daŋ, naŋ gitôm sic iŋ ndu
su, magoc gêŋ dau tisa ma
ŋayham sa tiyham. Lau sac
nom-ŋga hoŋ naŋ sêlic gêŋ
dau, naŋ sêhêdaê ma sêŋkuc
gêŋ sac dau.
4 Ma sêlic bu akô kêŋ iŋ
ndê ŋaclai têŋ gêŋ sac, dec
ŋac sêtoc akô sa ma sem
akiŋ iŋ, ma sem akiŋ gêŋ
sac dau whiŋ. Ma sêsôm
têŋ dandi, “Aluê! Gêŋ sac
dinaŋ hôc gêlêc gêŋ hoŋ su.
Ŋamalac daŋ gitôm dom bu
ndic siŋ têŋ iŋ!”

5 Gêŋ sac dau kôc ŋaclai
bu sôm yom toc dau sa-ŋga
ma yom sac-sac gitôm ayô
42.
6 Dec gêŋ sac dau kac wha-
suŋ sa bu sôm yom sac s am-
buc pi Anötö, ma pi iŋ ndê
ŋaê, ma pi undambê, ma
pi lau naŋ sêndöc undambê
whiŋ.
7 Ma iŋ kôc ŋaclai bu ndic
siŋ têŋ Anötö ndê lau dabuŋ
ma ku ŋac dulu. Iŋ kôc
ŋaclai atu bu nem gôliŋ lau
hoŋ, lau akêŋ nom ŋagameŋ
hoŋ, ma akêŋ lau titoŋ-titoŋ,
ma awha têŋtêŋ.
8 Ma lau nom-ŋga hoŋ naŋ
si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga
dom, naŋ oc sêtoc gêŋ sac
sa ma sênem akiŋ iŋ. Anötö
ndê Domba yob Buku Taŋli-
ŋga dau. Iŋ Domba naŋ nom
dindec mbasi eŋ, ma Anötö
kêyaliŋ iŋ sa ma kêyalê bu
tiŋambu, lau oc sêndic iŋ
ndu.
9 Asa ndê daŋgasuŋ bu
yêc, naŋ ŋgô yom dindec.
10 Yomandô! Ŋawapac
daêsam oc sêhôc asê. Lau
ŋatô sic ŋawaê bu sêndöc
gapocwalô, ma ŋatô oc
sêndic ŋac ndu ŋa bieŋ
baliŋ. Bocdinaŋ mac lau
dabuŋ, alhac ŋaŋga ma ahu
nem akêŋ whiŋ siŋ dom.

Gêŋ sac tilu-ŋga pi sa akêŋ nom ŋalôm

11 Têŋ dinaŋ aö galic gêŋ
sac daŋ tiyham pi sa akêŋ
nom ŋalôm meŋ. Iŋ ndê
ŋapo sauŋ lu, gitôm domba
ŋatu daŋ ndê. Magoc iŋ ndê
awha atu gitôm layon ndê.
12 Gêŋ sac ŋamata-ŋga
naŋ sic iŋ pi ŋagôlôŋ magoc
ŋayham sa tiyham, naŋ kêŋ
ndê ŋaclai atu têŋ gêŋ sac
tilu-ŋga dinaŋ, dec iŋ gêm
gôliŋ gêm iŋ aŋgô, ma kêgilí
lau nom-ŋga hoŋ bu sênem
akiŋ gêŋ sac ŋamata-ŋga di-
naŋ.
13 Ma gêŋ sac tilu-ŋga kôm
gêŋ dalô atu-tu. Iŋ sôm, ma
ya sip akêŋ undambê meŋ,
ma lau hoŋ sêlic.
14 Iŋ kôc ŋaclai bu kôm
gêŋ dalô nem gêŋ sac
ŋamata-ŋga aŋgô, gêŋ sac
naŋ sic iŋ ŋa bieŋ baliŋ,
magoc mbo tali. Bocdinaŋ iŋ
kôm gêŋ dalô ma kêsau lau
nom-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu dom, ma kêŋ yatu têŋ
ŋac bu sêmasaŋ gêŋ sac
ŋamata-ŋga ndê ŋagatu.

15 Ma iŋ kôc ŋaclai bu yu
wayahô sôc gêŋ ŋagatu, dec
gêŋ dau sôm yom asê. Ma
lau naŋ sem akiŋ gêŋ ŋagatu
dom, dec iŋ gic ŋac ndu.
16 Iŋ kac lau hoŋ ma sôm
ŋaŋga bu sêkôc ŋadalô daŋ
pi ŋac si amba andô-ŋga me
pi ŋac si sêcbala. Lau tiwaê
ma lau waêmba, lau ti lêlôm
ma lau ŋalôm sawa, lau naŋ
sem akiŋ ŋadaui ti lau naŋ
sêmbo ŋambwa, lau hoŋ iŋ
kac ŋac bu sêkôc ŋadalô
dinaŋ.
17 Ma iŋ gic yao bu asa
naŋ kôc ŋadalô dom, naŋ
gitôm dom bu nemlhi gêŋ,
ma gitôm dom bu kêŋ gêŋ
têŋ lau bu sênemlhi. Ma
ŋadalô dau dinaŋ, iŋ gêŋ sac
ŋamata-ŋga ndê ŋaê me ŋaê
ŋanamba.
18 Gêŋ sac ŋanamba dau
ŋahu yêc siŋ dau. Asa naŋ
ŋamalac ti gauc atu, naŋ
êŋsahê bu kip namba dau
ŋahu sa. Namba dau iŋ
ŋamalac daŋ ndê namba,
ma iŋ ndê namba 666.

14

Jon gêlic Anötö ndê Domba ti iŋ ndê lau

1 Tiŋambu aö galic Anötö
ndê Domba kalhac Lôc
†Sayon. Ma lau 144,000 naŋ
iŋlu damba si ŋaê kalhac
ŋac si sêcbala, naŋ sêlhac
sêwhiŋ iŋ.
2 Ma aö gaŋgô awha daŋ
sa akêŋ undambê. Awha
dau gitôm bu hêc ŋakêcsia,
ma gitôm wapap naŋ gic atu,
ma gitôm hap naŋ lau wê-
ŋga sic.
3 Lau 144,000 dinaŋ sêlhac
pôŋ atu, ti aŋela atu hale
ma lau bata 24 si aŋgô-
ŋga, ma sem wê wakuc
daŋ. Anötö gêm lau di-
naŋ si yêc ŋamalac nom-
ŋga hoŋ ŋalôm, ma ŋac
tawasê sêŋyalê wê dau.
4 Ŋac lau dinaŋ sem dabuŋ
dau ŋapep, ma mêtê sac naŋ
kôm ŋamalac ŋadômbwi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga,* naŋ
sêkôm daŋ dom. Gameŋ
bocke naŋ Anötö ndê Domba
bu ndi, naŋ ŋac sêŋkuc iŋ.
Domba dau gêmlhi ŋac su
yêc ŋamalac nom-ŋga, ma
kêŋ ŋac sêlhac iŋlu Anötö
aŋgô-ŋga gitôm gêŋ ŋandô
mbêc.
5 Ŋac sêsôm yom tasaŋ
daŋ dom, ma ŋac si giso
mbasi.

Aŋela tö si yom

6 Aö taŋhê gameŋ tiy-
ham ma galic aŋela daŋ hu
mbo umboŋ, naŋ kôc ŋawaê
ŋayham bu hoc asê têŋ lau
yêc nom ŋagameŋ hoŋ, ma
têŋ lau titoŋ-titoŋ ma awha
têŋtêŋ hoŋ. Ŋawaê ŋayham
dau oc yêc ŋapaŋ, ma oc
pacndê dom.
7 Iŋ sôm ŋa awha atu,
“Atoc Anötö sa ma anem

* **14:4** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhiŋ lauwhê dom, dec sêmbo ŋawasi yêc Anötö aŋgô-ŋga. Magoc lau tigauc daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ mêtê sac tidau-tidau naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Awhê lu ŋgac naŋ sem dau su, naŋ bu sêyêc sêwhiŋ dau, dec Anötö oc lic sac dom.

akiŋ iŋ, bu iŋ kêŋ undambê
ti nom, ma gwêc ti bubata
hoŋ. Ma kwahic dec iŋ ndê
ndoc êmatôc lau-ŋga meŋ sa
su. Bocdinaŋ atöc iŋ, ma
apo iŋ ndê waê sa."

8 Dinaŋ su, ma aŋela tilu-
ŋga meŋ ma sôm, "Malac
atu Babilon† tisac su. Aŋgô
su naŋ! Babilon tisac sam-
buc. Iŋ hu Anötö siŋ ma kôm
mêtê sac, ma hê lau daêsam
sêsa iŋ ndê lêŋ sac sêŋkuc
iŋ, e ŋac si gauc timboloc
tôm lau naŋ sênôm wain ma
kêŋiŋ ŋac."

9 Ma aö galic aŋela titö-
ŋga meŋ kêkuc aŋela lu di-
naŋ, ma iŋ sôm ŋa awha
atu, "Mac lau hoŋ naŋ atoc
gêŋ sac ma iŋ ndê ŋagatu
sa, ma akôc iŋ ndê ŋadalô pi
nem sêmbalam me amam,
naŋ aŋgô.

10 Mac oc aŋsahê Anötö
ndê atac ŋandê. Yomandô!
Iŋ ndê atac ŋandê atu gitôm
wain ŋaŋga naŋ iŋ kêc sip
laclhu bu mac anôm. Mac
oc alhac Anötö ndê Domba
ma aŋela dabuŋ aŋgô-ŋga,
ma atap nem ŋagêyô sac sa.
Gêŋ ŋandê solpa ma ya oc
kêŋ ŋandê atu têŋ mac.

11 Y omandô! Lau hoŋ naŋ
sem akiŋ gêŋ sac me iŋ ndê
ŋagatu, ma sêkôc iŋ ndê ŋaê
ŋanamba pi ŋac si ŋamlic,
naŋ oc sêtap ŋawapac atu
dinaŋ sa. Gameŋ naŋ ŋac
sêmbo, naŋ yawasu oc pi
ŋapaŋ, ma oc pacndê dom.
Ŋac oc sêŋsahê ŋandê atu
dau tôm acsalô ti ôbwêc
hoŋ, ma ŋac oc sêŋwhaŋ
dau dom."

12 Yom dec kêŋ puc mac
lau naŋ daŋam wambu
Anötö ndê yomsu ma akêŋ
whiŋ Yisu. Alhac ŋaŋga, ma
ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom!

13 Dinaŋ su, goc aö gaŋgô
awha daŋ sa akêŋ undambê,
naŋ sôm têŋ aö bu, "To
yom bocdindec. Têŋ kwahic
dec ma ndi, lau hoŋ naŋ
sêsap si sêkêŋ whiŋ Pômdau
dôŋ e sêmbac ndu, naŋ oc
sêtap Anötö ndê mwasiŋ atu
sa." Ma Ŋalau Dabuŋ sôm,
"Yomandô! Ŋac oc sêŋwhaŋ
dau yêc gweleŋ naŋ sêlhac
ŋaŋga ma sêkôm. Ma ŋac si
gweleŋ ŋa-ŋandô oc êŋkuc
ŋac pi undambê ndi."

Anötö ndê aŋela sic gêŋ ŋandô nom-ŋga sa

14 Têŋ dinaŋ aö galic dao
sêsêp daŋ, ma ŋamalac
daŋ gitôm Ŋamalac ndê Atu
ndöc dao ŋahô. Sanem
gol daŋ sac iŋ ŋagôlôŋ, ma
iŋ kôc bieŋ mbwê-alö ma
ŋamata sac andô.

15 Ma aŋela daŋ sa akêŋ
Anötö ndê lôm dabuŋ, ma
ta yom awha atu têŋ iŋ naŋ
ndöc dao ŋahô bocdec bu,
"Kwahic dec ôm nom-ŋga
ŋandô sa, ma gêŋ hoŋ tilôwê
su. Bocdinaŋ dec kôc nem
bieŋ sa ndi, ma ndic gêŋ
ŋandô sa pitigeŋ."

16 Dec iŋ naŋ ndöc dao
ŋahô, naŋ sip têŋ nom gi, ma
tim gêŋ ŋandô nom-ŋga ŋa

† **14:8** Tiŋambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhôŋ iŋ pi awhê mockaiŋ-ŋga daŋ. Asam yêc Rev 17-19, ma alic footnote yêc Rev 17:1.

iŋ ndê bieŋ dinaŋ, goc gic
hoŋ sa sêpitigeŋ.
17 Ma aŋela daŋ tiyham sa
akêŋ lôm dabuŋ undambê-
ŋga meŋ, naŋ kôc bieŋ
mbwê-alö daŋ ŋamata sac
andô.
18 Ma aŋela daŋ tiyham
naŋ yob ya yêc Anötö ndê
alta, naŋ sa meŋ, ma mbwêc
awha atu têŋ aŋela naŋ
hôc bieŋ ŋamata bu, “Kôc
nem bieŋ, ma sôc ôm wain-
ŋga naŋ yêc nom, naŋ ndi,
ma ndic wain ŋandô sa.
Bu wain ŋandô kwahic dec
ŋalôwê sa su.”
19 Dec aŋela dau sip nom
gi ma tim wain ŋandô nom-
ŋga ŋa iŋ ndê bieŋ. Ma
iŋ gic sa pi gameŋ sênem
kiŋ wain ŋakwi-ŋga. Gêŋ
dinaŋ ti dôhôŋ Anötö ndê
atac ŋandê pi lau sac nom-
ŋga.
20 Ma aö galic bu sem kiŋ
wain ŋandô nom-ŋga dinaŋ
yêc malac atu ŋamakê. Ma
dac atu sa meŋ, ma hêc
sa ŋasawa baliŋ gitôm 300
kilometa, ma suŋ ŋagapoŋ
atu. Ŋagapoŋ dau, hosi daŋ
bu lom, dec oc meŋ têŋ iŋ
tôkwa.

15

Aŋela 7 ma ŋawapac 7

1 Dinaŋ su, ma aö galic
gêŋ dalô atu daŋ tiyham yêc
undambê, dec gasö ŋandô.
Aŋela 7 sêkôc ŋawapac
atu 7 bu sêkêŋ pi lau sac
nom-ŋga, naŋ ti ŋawapac
ŋambu-ŋga naŋ Anötö oc
kêŋ. Bu ŋawapac 7 dinaŋ
oc ndic dabiŋ iŋ ndê atac
ŋandê pi lau nom-ŋga e nom
ŋatêm pacndê.
2 Ma aö galic gêŋ daŋ
gitôm gwêc naŋ ŋawa gitôm
glas, ma ya yêc ŋalôm. Ma
lau naŋ sêku gêŋ sac atu d
ulu, naŋ sêlhac gwêc dau
ŋamakê. Ŋac lau naŋ sêtec
bu sênem akiŋ gêŋ sac dau
me sêtoc iŋ ndê ŋagatu
sa, ma sêkôc iŋ ndê ŋaê
ŋanamba dom, ma ŋalêŋ
dau dec sêku iŋ dulu. Ŋac
sêkôc gêŋ wê-ŋga ŋaê hap
naŋ Anötö dau kêŋ têŋ ŋac.
3 Ma ŋac sem Anötö ndê
ŋgac akiŋ Moses ndê wê ma
Anötö ndê Domba ndê wê.
Ŋac sem bocdec, “O Pômdau
Anötö Ŋaŋga. Am kôm
gêŋ atu-tu ti gêŋ ŋayham
daêsam. O Kiŋ atu, naŋ gêm
gôliŋ nem lau tôm têm hoŋ,
am nem lêŋ iŋ lêŋ ŋandô ma
gitêŋ eŋ.
4 O Pômdau, am tigeŋ
dabuŋ. Bocdinaŋ solop bu
lau hoŋ sêtöc am, ma sêtoc
am nem waêm sa. Lau akêŋ
gameŋ hoŋ oc sêmeŋ ma
sênem akiŋ am, bu kwahic
dec sêlic yêc awê bu am kôm
gêŋ hoŋ ŋalêŋ gitêŋ eŋ.”
5 Dinaŋ su, ma aö galic
lau Israel-ŋga si †bac dabuŋ
ŋagatam kac sa yêc un-
dambê. Bac dau ti lau Israel-
ŋga si lôm dabuŋ yêc gameŋ
sawa, naŋ sêkêŋ Anötö ndê
yomsu yêc ŋalôm.
6 Ma aŋela 7 sêsa akêŋ
lôm dabuŋ dau sêmeŋ, ma
sêkôc ŋawapac atu 7. Ŋac
sêsôc ŋakwê ŋawasi sêsêp,
ma sêkic po gol kêgihi ŋac
ŋabapo.

7 Ma aŋela atu hale si daŋ
kôc sùc 7 naŋ sêmasaŋ ŋa
gol, ma kêŋ têŋ aŋela 7 di-
naŋ. Anötö naŋ mbo tali
ŋapaŋ, naŋ kêŋ ŋawapac
tidau-tidau naŋ tôc iŋ ndê
atac ŋandê asê, naŋ sip sùc
7 dinaŋ e meŋhu.
8 Têŋ dinaŋ yawasu atu
naŋ meŋ akêŋ Anötö ndê
ŋawasi ti licwalô, naŋ gêm
lôm dabuŋ ŋalôm ahuc. Ma
tu dinaŋ-ŋga gitôm dom bu
lau daŋ sêsôc lôm dabuŋ
sêndi e aŋela 7 sêndic dabiŋ
si gweleŋ sêkêŋ ŋawapac 7-
ŋga dinaŋ pacndê.

16

Sùc ŋawapac-ŋga 7

1 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô awha
atu daŋ yêc lôm dabuŋ
ta yom têŋ aŋela 7 di-
naŋ bocdec bu, “Andi, ma
ŋawapac tôc Anötö ndê atac
ŋandê asê-ŋga naŋ yêc mac
nem sùc, naŋ atac sa sip
nom ndi.”
2 Dec aŋela ŋamata-ŋga
tisa ma pô iŋ ndê sùc tuc, ma
kêŋ ŋawapac daŋ sip nom
gi. Ma lau naŋ sêkôc gêŋ
sac ndê ŋadalô ma sêpôŋ
haduc têŋ iŋ ndê ŋagatu,
naŋ gamboc andô gêm ŋac
ahuc ma sêŋsahê ŋandê atu.
3 Goc aŋela tilu-ŋga pô iŋ
ndê sùc tuc sip gwêc, ma
gwêc gêm dau kwi ti dac
yeyec gitôm ŋgac batê daŋ
ndê dac. Ma gêŋ tali gwêc-
ŋga hoŋ sêmbac ndu.
4 Aŋela titö-ŋga pô iŋ ndê
sùc tuc sip bu ti bubata, dec
sêti dac.
5 Ma aö gaŋgô aŋela
naŋ yob bu, naŋ sôm, “O
Pômdau dabuŋ ŋandô, am
naŋ mbo têŋ ŋamata-ŋga,
ma kwahic dec mbo. Am
kêmatôc lau, ma kêŋ ŋagêyô
têŋ ŋac ŋalêŋ gitêŋ.
6 Ŋahu bu lau dinaŋ sêkêc
am nem lau propet ti lau
dabuŋ si dac siŋ. Ma kwahic
dec am kêŋ dac têŋ ŋac
sênôm. Ŋagêyô dau gic ŋac
ŋawaê solop.”
7 Iŋ sôm yom dinaŋ su,
goc aö gaŋgô awha daŋ sa
akêŋ alta, naŋ ô yom ma
sôm, “Aêc, Pômdau Anötö
Ŋaclai Ŋadau. Am kêkuc
yom ŋandô ma kêmatôc lau,
ma kêŋ ŋagêyô solop têŋ
ŋac.”
8 Têŋ dinaŋ aŋela tihale-
ŋga pô iŋ ndê sùc tuc pi
ac, dec ac pec lau nom-ŋga
gitôm ya gêŋ ŋac.
9 Ŋac sêŋsahê ŋandê atu
ma sêtisac ŋandô. Magoc
ŋac si ŋalôm ŋadandi ma
ŋac sem dau kwi dom,
ma sêtoc Anötö naŋ kêŋ
ŋawapac dau têŋ ŋac, naŋ
sa dom. Mba! Ŋac sêsôm
yom sac sambuc pi iŋ ndê
ŋaê.
10-11 Goc aŋela ti-5-ŋga pô
iŋ ndê sùc tuc pi gêŋ sac
ndê pôŋ atu, ma gameŋ
hoŋ naŋ gêŋ sac gêm gôliŋ,
naŋ ŋasec sa. Gamboc
sac daêsam sem lau sac
nom-ŋga ahuc, ma sêŋsahê
ŋandê atu e kôm ŋac sêseŋ
êmbala. Magoc ŋac sem dau
kwi ma sêhu si mêtê sac siŋ
dom. Sêsôm yom sac-sac pi

Anötö undambê-ŋga bu iŋ
kêŋ ŋawapac dinaŋ têŋ ŋac.

12 Ma aŋela ti-6-ŋga pô
iŋ ndê sùc tuc sip bu atu
Yupretes, dec bu dau pa.
Bocdinaŋ kiŋ naŋ sêmeŋ
akêŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ
si seŋ yêc bu sêlom bu dau.
13 Ma aö galic ŋalau sac tö,
naŋ sêtôm pocwê. Daŋ sa
akêŋ akô whasuŋ, ma daŋ sa
akêŋ gêŋ sac whasuŋ. Ma
ŋalau sac titö-ŋga sa akêŋ
propet tasaŋ* whasuŋ.
14 Sadaŋ ndê ŋalau sac tö
dinaŋ sêkôm gêŋ dalô atu-
tu. Ma sêsa si bu sêndic kiŋ
nom-ŋga hoŋ sa, bu sêndic
siŋ têŋ têm Anötö Ŋaclai
Ŋadau ndê bêc atu hôc asê.
15-16 Ma ŋac sic kiŋ hoŋ sa
sêmbo gameŋ naŋ yêc Yom
Hibru sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec,
"Ayob daôm ŋapep! Aö
wakêŋ puc pi ndoc wameŋ-
ŋga dom, aö wameŋ gitôm
ŋgac kaŋ. Mac lau naŋ
anem ali ma amasaŋ daôm
ŋapep ambo, mac oc atac
ŋayham tu atap Anötö ndê
mwasiŋ sa-ŋga. Tigeŋ lau
naŋ sêmasaŋ dau dom têŋ
bêc aö wambu wameŋ,
naŋ ŋac oc maya dau atu,
gitôm lau naŋ sêmbo ŋamlic
ŋambwa."

17 Têŋ dinaŋ aŋela ti-7-ŋga
pô iŋ ndê sùc tuc pi umboŋ.
Ma awha atu daŋ akêŋ pôŋ
atu yêc lôm dabuŋ ta yom
ma sôm, "Gêŋ hoŋ pacndê
su!"
18 Ma sickac ti wapap gic ti
ŋakêcsia atu, ma tiyhô gêm.
Tiyhô dau atu andô. Têŋ lau
ŋamata-ŋga si têm e meŋ
têŋ kwahic dec, tiyhô daŋ
gêm atu gitôm iŋ dinaŋ dom.
19 Anötö gauc gêm malac
atu Babilon ndê lau si mêtê
sac, dec kêmatôc ŋac gitôm
iŋ kêŋ iŋ ndê tac ŋandê atu
sip laclhu daŋ ma kêŋ têŋ
ŋac bu sênôm. Ma tu dinaŋ-
ŋga tiyhô atu dau gêm e gic
malac atu Babilon kôc gi toŋ
tö. Ma lau nom-ŋga si malac
hoŋ sêtisac bocdinaŋ.
20 Ma nduc ti lôc hoŋ
siŋga.
21 Ma u ŋalhuc ŋaŋga
gitôm hoc ais sip meŋ tuc
lau. Ais dinaŋ atu sac
ma ŋadehe gitôm 40 kilo-
gram tôm gi. Gêŋ dau kêŋ
ŋawapac atu têŋ lau nom-
ŋga, ma sêsôm yom sac sam-
buc pi Anötö.

17

Awhê mockaiŋ-ŋga ma gêŋ sac

1 Ma aŋela naŋ sêkôc
sùc 7, naŋ si daŋ têŋ aö
meŋ ma sôm, "Mweŋ ma
lic! Ŋagêyô naŋ Anötö

* **16:13** Jon sam gêŋ sac tilu-ŋga naŋ sa akêŋ nom ŋalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasaŋ. Ŋahu bu iŋ kôm gêŋ dalô atu-tu bu êŋsau lau nom-ŋga. Alic Rev 19:20.

oc kêŋ têŋ lauwhê mock-
aiŋ-ŋga hoŋ ŋadinda,* naŋ
ndöc gameŋ naŋ bu daêsam
sêpoc, n aŋ aö bu watôc têŋ
am.
2 Kiŋ nom-ŋga daêsam
sêtêŋ awhê mockaiŋ-ŋga di-
naŋ si, ma sêkôm mêtê
mockaiŋ-ŋga sêwhiŋ iŋ. Ma
lau nom-ŋga sêŋkuc iŋ ndê
mêtê sac sêwhiŋ, e ŋac
si gauc timboloc gitôm lau
naŋ sênôm wain ŋaŋga ma
kêŋiŋ ŋac.”

3 Têŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ
kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa,
ma aŋela dau kôc aö gasa
gameŋ sawa ga. Ma yêc
dindê aö galic awhê daŋ
ndöc gêŋ sac kokoc ŋahô.
Gêŋ sac dinaŋ ndê ŋagôlôŋ
7, ma ŋapo 10, ma aö galic
ŋaê sac-sac gêm iŋ ŋamlic
sambuc ahuc.
4 Awhê dau sôc ŋakwê
ŋayham dadalô kokoc ma
ŋamayaŋ. Ma iŋ kêgôlôŋ
dau ŋa gol, ma hoc ŋayham,
ma ŋa gêŋ ŋawasi gwêc-ŋga
naŋ sêsam bu pearl. Sùc gol
daŋ yêc iŋ amba, ma iŋ ndê
mêtê sac ti mêtê ŋadômbwi
atu naŋ iŋ kôm, naŋ sip sùc
dau ŋalôm e meŋhu.
5 Ma iŋ ndê ŋaê naŋ ŋahu
yêc siŋ dau, naŋ sêto pi iŋ
sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.

Lauwhê mockaiŋ-ŋga ma
mêtê ŋadômbwi nom-ŋga
hoŋ
Ŋadinda.

6 Iŋ awhê naŋ kêgilí lau
nom-ŋga bu sêndic Anötö
ndê lau dabuŋ naŋ sêhoc
yom asê pi Yisu, naŋ ndu.
Ma aö galic bu dac naŋ sêkêc
siŋ, naŋ kôm awhê dinaŋ
ndê gauc tisac, gitôm iŋ nôm
wain ŋaŋga. Aö galic iŋ ma
gasö ŋandô.

7 Goc aŋela ndac aö
bocdec bu, “Bocke dec am
sö? Kêŋ daŋam aö, dec oc
wawhê gêŋ sac ti ŋagôlôŋ 7
ma ŋapo 10, ma awhê naŋ
ndöc gêŋ sac dau ŋahô, naŋ
ŋahu sa têŋ am.
8 Gêŋ sac dinaŋ iŋ mbo
muŋ-ŋga, magoc kwahic dec
iŋ aŋgô mba. Ma tiŋambu
iŋ oc pi sa akêŋ suŋ baliŋ
sac ma Anötö oc seŋ iŋ
su niŋga gacgeŋ. Ma lau
nom-ŋga oc sêhêdaê ŋandô
têŋ têm sêlic gêŋ sac dau.
Ŋahu bu ŋamata-ŋga gêŋ
sac dau mbo, ma kwahic dec
aŋgô mba, tigeŋ tiŋambu oc
mbu meŋ tiyham. Anötö
kêyalê lau sac nom-ŋga di-
naŋ gwanaŋ su, têŋ ndoc iŋ
kêŋ undambê ti nom, dec iŋ
to ŋac si ŋaê sip Buku Taŋli-
ŋga dom.

* **17:1** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom naŋ iŋ to pi lauwhê mockaiŋ-ŋga ŋadinda, naŋ hêganôŋ malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tôc ŋalêŋ naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ iŋ, naŋ asê. Lau ŋatô gauc gêm bu iŋ to yom dau pi malac Rom. Ma lau ŋatô sêŋyalê bu yom dau gitôm yom gôliŋ daŋ, ma hêganôŋ lau hoŋ naŋ sêtec bu sêsôc Anötö ŋapu ma sêkêŋ kisa iŋ ndê lau, tôm lau Babilon-ŋga sêkôm têŋ lau Israel-ŋga muŋ su. Mêtê mockaiŋ-ŋga ti dôhôŋ pi mêtê sac naŋ lau kaiŋ dinaŋ sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhê mockaiŋ-ŋga ndöc kêpiŋ bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

9 “Lau naŋ sêkôc gauc ŋapep, naŋ oc sêŋyalê gêŋ dau ŋahu. Gêŋ sac ndê ŋagôlôŋ 7 sem dôhôŋ lôc 7 naŋ awhê dau ndöc.

10 Ma sem dôhôŋ kiŋ 7 whiŋ. Kiŋ amaŋdaŋ si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kiŋ ti-6-ŋga gêm gôliŋ mbo, ma kiŋ ti-7-ŋga ndê ndoc yêc dôŋ yêc. Tiŋambu kiŋ dau oc meŋ, magoc iŋ oc nem gôliŋ ŋasawa baliŋ dom.

11 Ma gêŋ sac naŋ muŋ-ŋga mbo, ma kwahic dec aŋgô mba, naŋ oc ti kiŋ ti-8-ŋga. Iŋ oc mbo whiŋ kiŋ 7 si toŋ, magoc iŋ gic waê bu Pômdau oc seŋ iŋ su niŋga.

12 Ma ŋapo 10 naŋ am gêlic, naŋ sêti dôhôŋ kiŋ 10 naŋ si ndoc sênem gôliŋ-ŋga yêc dôŋ yêc. Tigeŋ têŋ ndoc gêŋ sac mbu meŋ bu nem gôliŋ, naŋ kiŋ 10 dinaŋ oc sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ. Magoc ŋac si ndoc dau oc apê eŋ.

13 Ŋac hoŋ oc sêpiŋ dau dôŋ, ma sêkêŋ ŋac si ŋaclai têŋ gêŋ sac ma sêsôc iŋ ŋapu.

14 Ma ŋac oc sêndic siŋ têŋ Anötö ndê Domba ti iŋ ndê lau. Tigeŋ Domba dau oc ku ŋac dulu. Ŋahu bu Anötö ndê Domba iŋ kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma iŋ pômdau hoŋ si Pômdau. Ma iŋ ndê lau oc sêlhac sêwhiŋ iŋ. Ŋac lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê, ma kêgalêm ŋac sa, ma sêsap si sêkêŋ whiŋ iŋ dôŋ ŋapaŋ.”

15 Ma aŋela dau gic têku yom ma sôm têŋ aö, “Am gêlic bu daêsam naŋ awhê mockaiŋ-ŋga ndöc. Bu di-naŋ sem dôhôŋ lau titoŋ-titoŋ ma lau awha têŋtêŋ, ma lau akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ.

16 Ma am gêlic gêŋ sac ti iŋ ndê ŋapo 10 naŋ sêti dôhôŋ kiŋ sac 10 dinaŋ. Ŋac oc sêkêŋ kisa awhê mockaiŋ-ŋga dau, ma sêkôm iŋ tisac. Ŋac oc sêkôc iŋ ndê ŋakwê su, sêneŋ iŋ ndê ŋamsôm, ma sêkêŋ ya neŋ iŋ su.

17 Ŋac oc sêkôm bocdi-naŋ, ŋahu bu Anötö dau kêŋ gauc sip ŋac si ŋalôm bu sêkêŋ si ŋaclai têŋ gêŋ sac ma sêsôc iŋ ŋapu, ma sêkêŋ kisa awhê mockaiŋ-ŋga. Anötö k êyaliŋ ŋagêyô dinaŋ sa gwanaŋ su, ma kiŋ sac dinaŋ oc sêkôm iŋ ndê yom ŋandô sa.

18 Awhê mockaiŋ-ŋga naŋ am gêlic su, iŋ ti dôhôŋ malac atu naŋ kiŋ nom-ŋga hoŋ s êsôc iŋ ndê ŋagôliŋ sac-ŋga ŋapu.”

18

Babilon tisac

1 Dinaŋ su, ma aö galic aŋela daŋ tiyham sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ ndê ŋaclai atu, ma iŋ ndê ŋawê ti ŋawasi atu pô nom.

2 Ma iŋ mbwêc awha atu, “Malac atu Babilon ti-sac su. Aêç, tisac su ma tigasaŋ. Kwahic dec lau daŋ oc sêndöc malac dau tiyham dom, ma oc ti ŋalau sac si

gameŋ, ma mbac naŋ seŋ
gêŋ ŋasu, naŋ si gameŋ.
3 Malac dau tisac, ŋahu bu
iŋ wê lau nom-ŋga sêsa seŋ
sac-ŋga gitôm awhê mock-
aiŋ-ŋga daŋ. Kiŋ nom-ŋga
sêkôm mêtê sac sêwhiŋ iŋ,
ma lau nom-ŋga bocdinaŋ.
Ŋac sêŋkuc iŋ ndê mêtê
sac e ŋac si gauc timboloc
tôm lau naŋ sênôm wain ma
kêŋiŋ ŋac. Ma lau sêtidulu
gêŋ-ŋga sêtap awa atu sa tu
iŋ ndê mêtê êmwasiŋ dau ŋa
gêŋ ŋayham-ŋayham-ŋga."

4 Ma aö gaŋgô awha daŋ
tiyham akêŋ undambê naŋ
sôm yom bocdec, "O aneŋ
lau. Aŋgô! Alhö su yêc
malac dinaŋ ma ambo awê,
mboe mac aŋkuc iŋ ndê
mêtê sac ma atap ŋawapac
atu sa tôm iŋ dau.
5 Alhö su, ŋahu bu iŋ ndê
sac pi e gi suŋ undambê sa,
ma Anötö gauc gêm mêtê sac
hoŋ dinaŋ.
6 Kwahic dec sac naŋ
malac dau kôm têŋ lau, naŋ
oc sêô tidim lu mbu têŋ
iŋ. Iŋ oc êŋsahê ŋawapac
atu, naŋ hôc gêlêc ŋawapac
naŋ iŋ kêŋ têŋ lau, naŋ su.
Oc nditôm iŋ nôm gêŋ yêc
dau ndê laclhu ŋawapac-
ŋga naŋ iŋ kêŋ têŋ lau
sênôm.
7 Têŋ ŋamata-ŋga iŋ toc
dau sa, ma kêmwasiŋ dau ŋa
gêŋ ŋayham-ŋayham. Tigeŋ
kwahic dec iŋ oc êŋsahê
ŋawapac ti ŋandê atu ô gêŋ
ŋayham dinaŋ su. Tôm
ŋasawa baliŋ lec iŋ sôm yom
pi dau bocdec bu, 'Aö gambo
gatôm kwin, ma oc wambo
ŋayham eŋ. Wataŋ daŋgibo
gitôm awhê sawa daŋ dom.'
8 Tu dinaŋ-ŋga, yêc bêc
tigeŋ ŋalôm, ŋawapac
daêsam oc nem iŋ ahuc.
Iŋ ndê lau oc sêpônda
gêŋ daneŋ-ŋga, daêsam oc
sêmbac ndu ma daêsam oc
sêtaŋ daŋgibo, ma Pômdau
Anötö oc kêŋ ya neŋ iŋ su.
Anötö iŋ Ŋaclai Ŋadau, ma
iŋ oc êmatôc iŋ, ma kêŋ
ŋawapac hoŋ dinaŋ têŋ iŋ.
9 "Ma kiŋ nom-ŋga naŋ
sêkôm mêtê sac sêwhiŋ iŋ,
ma sêpo dau sa ŋa iŋ ndê
gêŋ ŋayham-ŋayham, naŋ
oc sêlic yawasu atu naŋ sa
akêŋ iŋ. Ma ŋac oc sêtaŋ atu
pi iŋ.
10 Ŋandê naŋ iŋ hôc,
naŋ oc kôm ŋac sêtöc dau
atu, ma ŋac oc sêlhac ahê
ma sêtaŋ bocdec bu, 'Oyaê,
Oyaê! O malac atu Babilon.
Muŋ-ŋga am malac ti ŋaclai
atu! Tigeŋ acgatu ŋasawa
tigeŋ lec am tisac, ma gacgeŋ
giŋam su!'
11 "Ma lau sêtidulu gêŋ-
ŋga bocdinaŋ. Ŋac hoŋ oc
sêtaŋ atu tu iŋ-ŋga. Ŋahu
bu iŋ giŋga su, ma lau mba
bu sênemlhi ŋac si wapa
tiyham.
12 Muŋ-ŋga lau Babilon-
ŋga semlhi ŋac si gêŋ kaiŋ
gitôm gol, silba, ma †hoc
ŋayham-ŋayham, pearl,
ma po ŋawasi ti ŋadalô
ŋayham-ŋayham. Ma
semlhi a ŋayham tidau-
tidau, ma gêŋ daêsam naŋ
lau sêmasaŋ ŋa a ŋayham-

ŋayham, ma ŋa elepan ŋapo
ti ain, brons, ma hoc ŋawasi.
13 M a semlhi gêŋ naŋ
dakêŋ sip gêŋ daneŋ-ŋga
gitôm msê, ma semlhi
a ŋakwi ti gêŋ ŋamalu
ŋayham ŋaôli atu-tu, wain,
olib ŋakwi, bolom ma
plawa. Ma semlhi makao,
domba, hosi, ma kaleta. Ma
semlhi lau ŋatô tu bu sêti
ŋac si lau akiŋ ŋambwa-
ŋga.
14 "B ocdinaŋ lau wapa-
ŋga dinaŋ oc sêsôm, 'Gêŋ
ŋayham-ŋayham hoŋ naŋ
am tac whiŋ, naŋ kwahic
dec giŋga su. Am nem mone
ti ŋawasi hoŋ pacndê sam-
buc.'
15 Lau naŋ sêtidulu gêŋ
dau ma sêtap mone daêsam
sa yêc Babilon, naŋ oc
sêlhac ahê ti sêtöc dau atu,
ma sêhu daŋgibo atu asê ti
sêtaŋ.
16 M a ŋac oc sêmbwêc,
'Oyaê, Oyaê, malac atu!
Ŋamata-ŋga am nem lau
sêsôc ŋakwê ŋayham gitôm
kiŋ si. Ma g ol ti pearl
ma hoc ŋayham-ŋayham
daêsam ti nem gôlôŋ atu.
17 Tigeŋ acgatu ŋasawa
tigeŋ ma gêŋ ŋayham hoŋ
dinaŋ siŋga su.'

"Ma lau naŋ sem gôliŋ
waŋ atu gwêc-ŋga, ma lau
naŋ sêkôm gweleŋ sêmbo
waŋ, ma lau naŋ sêpi waŋ
sêsôc sêsa tu sêtap awa sa-
ŋga, naŋ hoŋ oc sêlhac ahê
ma tahê.
18 Têŋ ndoc sêlic yawasu
atu naŋ pi akêŋ malac dau,
naŋ ŋac oc sêsôm, 'Malac
daŋ hôc gêlêc malac atu di-
naŋ su dom. Yomandô!'
19 Ŋac si ŋalôm oc
ŋawapac atu e sêkêŋ kop
pi ŋac ŋagôlôŋ. Ma ŋac
oc sêtaŋ atu ti sêmbwêc
bocdec bu, 'Oyaê, Oyaê,
malac atu! Ŋamata-ŋga iŋ
malac ti lêlôm. Ma waŋ
ŋadau hoŋ naŋ sêkôc wapa
sêsôc sêsa ŋapaŋ, naŋ sêtap
mone atu sa yêc iŋ. Magoc
acgatu ŋasawa tigeŋ lec ma
iŋ giŋga su.' "
20 Ma aö gaŋgô awha daŋ
sôm yom bocdec bu, "Mac
lau undambê-ŋga hoŋ atac
ŋayham atu! Anötö ndê
lau †aposel, ti lau propet,
ma lau dabuŋ ŋatô, mac
hoŋ atisambuc! Kwahic dec
Anötö kêŋ ŋagêyô têŋ malac
atu Babilon, ô mêtê sac naŋ
Babilon kôm têŋ mac."

21 Têŋ dinaŋ aŋela ŋaŋga
daŋ hôc hoc atu daŋ sa, goc
tuc sip gwêc gi, ma sôm,
"Ŋalêŋ tigeŋ Anötö oc tôc iŋ
ndê ŋaclai asê ma seŋ malac
atu Babilon su.
22 Lau daŋ oc sêmbo malac
dau ŋalôm tiyham dom. Oc
tôm dom bu daŋgô lau wê-
ŋga sêyu gasuc me dahuc
ma sêndic hap tiyham. Ma
lau naŋ sêkôm gweleŋ tidau-
tidau me lau naŋ sêmasaŋ
bolom, naŋ si daŋ oc sêmbo
tiyham dom.
23 Lam daŋ oc ŋawê sa
dom, ma lauwhê ti ŋgac
oc sênem dau tiyham dom.
Muŋ-ŋga lau Babilon-ŋga
naŋ sêtidulu gêŋ, naŋ sêti
lau tiwaê nom-ŋga. Ma Ba-

bilon ndê mêtê sac gic wasu
lau hoŋ e ŋac si gauc kêŋsôŋ
ma wê ŋac sêsa seŋ sac-ŋga.
24 Ma yêc malac dau, lau
sêkêc Anötö ndê lau propet
ti ndê lau dabuŋ si dac siŋ,
tôm ŋac sic Anötö ndê lau
ŋatô ndu yêc nom ŋagameŋ
hoŋ.”

19

Lau undambê-ŋga sêmpiŋ Anötö

1 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô ŋ
akêcsia atu yêc undambê g
itôm lau daêsam sêmbwêc
bocdec, “Haleluya! Tampiŋ
yac neŋ Anötö, bu iŋ ndê
ŋaclai ti waê ma ŋawasi atu,
ma mwasiŋ nem lau si-ŋga
yêc iŋ tawasê.
2 Tampiŋ iŋ, bu iŋ
kêmatôc lau ŋalêŋ gitêŋ ma
ti yom ŋandô. Bu malac
atu Babilon iŋ gitôm awhê
mockaiŋ-ŋga daŋ, ma iŋ
ndê mêtê sac tidau-tidau
kôm gameŋ nom-ŋga hoŋ
sêtisac. Ma kwahic dec
Anötö kêmatôc malac dau
ma kêŋ ŋagêyô atu ô iŋ ndê
lau akiŋ si dac.”
3 M a ŋac hoŋ
sêmbwêc tiyham ma sêsôm,
“Haleluya! Yawasu atu oc pi
akêŋ Babilon ŋapaŋ.”
4 Ma lau bata 24 ti
aŋela atu hale sêpôŋ
haduc ma sêmpiŋ Anötö
naŋ ndöc ndê pôŋ atu.
Ma sêmbwêc bocdec,
“Yomandô! Haleluya!”
5 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô awha
daŋ s a akêŋ pôŋ atu, naŋ
sôm, “O Anötö ndê lau akiŋ!
Mac lau hoŋ naŋ atoc iŋ sa
ma asôc iŋ ŋapu, mac lau
tiwaê ma lau waêmba hoŋ
ampiŋ yac neŋ Anötö!”
6 Ma aö gaŋgô awha
daêsam sêmbwêc yom
tiyham. Ŋakêcsia dau gitôm
bu hêc atu, ma gitôm wapap
gic. Ma sêsôm, “Haleluya!
Yac neŋ Pômdau, Anötö
Ŋaclai ŋadau, gêm gôliŋ gêŋ
hoŋ.
7 Datoc iŋ ndê waê sa ti
atac ŋayham atu! Bu ndoc
meŋ sa bu Anötö ndê Domba
nem iŋ ndê awhê.* Awhê
dau kêmasaŋ dau su,
8 ma Anötö kêŋ ŋakwê
ŋayham ma ti ŋawasi atu
têŋ iŋ bu sôc.” Ŋakwê
ŋayham dinaŋ gêm dôhôŋ
mêtê gitêŋ hoŋ naŋ Anötö
ndê lau dabuŋ sêkôm.
9 Goc aŋela dinaŋ sôm têŋ
aö, “To yom dindec, ‘Atac
ŋayham mac lau hoŋ naŋ
Anötö kêgalêm mac sa bu
aneŋ Domba ndê mwasiŋ
nem awhê-ŋga.’ ” Ma iŋ gic
têku yom ma sôm, “Yom
dindec iŋ Anötö ndê yom
ŋandô.”
10 Aö gaŋgô yom dinaŋ su,
goc gahu dauŋ gayêc iŋ gahi-
ŋga bu wampiŋ iŋ. Magoc
iŋ kalhac aö ahuc ma sôm,
“Mba! Kôm bocdinaŋ dom!
Bu aö ŋgac akiŋ ŋambwa,
gitôm am, ma gitôm am nem
asidôwai hoŋ naŋ sêsap yom
ŋandô pi Yisu dôŋ. Pôŋ
hamduc têŋ Anötö ma nem

* **19:7** Awhê naŋ Domba oc nem, naŋ gêm dôhôŋ lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêti iŋ ndê gôlôwac dabuŋ.

akiŋ iŋ tigeŋ! Bu yom ŋandô
naŋ lau sêhoc asê pi Yisu,
naŋ ti lau propet si yom, naŋ
ŋahu andô.”

Siŋ atu têŋ bêc ŋambu-
ŋga

11 Têŋ dinaŋ aö galic un-
dambê kac sa, ma hosi sêsêp
daŋ kalhac aö aŋôŋ-ŋga. Ma
ŋgac naŋ ndöc hosi dau
ŋahô, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê
bu “Ŋgac sôm yom ŋandô
ti kôm ndê yom ŋandô sa-
ŋga.” Iŋ kêmatôc yom ma
gic siŋ têŋ lau ŋalêŋ gitêŋ.
12 Iŋ tandô gitôm ya ŋawê,
ma sanem kiŋ-ŋga daêsam
sac iŋ ŋagôlôŋ. Ma ŋaê naŋ
Anötö to pi iŋ, naŋ ŋamalac
daŋ sêŋyalê dom. Iŋ tigeŋ
kêyalê.
13 Aö galic ŋakwê baliŋ
naŋ iŋ sôc, naŋ dac hi ahuc.†
Sêsam iŋ ndê ŋaê bu, “Anötö
ndê Yom.”
14 Ma lau siŋ-ŋga un-
dambê-ŋga sêndöc hosi
sêsêp, sêsôc ŋakwê sêsêp
ŋawasi ŋayham, ma sêŋkuc
iŋ.
15 Aö galic bieŋ ŋamata sa
yêc iŋ ndê whasuŋ bu ndic
lau sac nom-ŋga, ma iŋ kôc
tôc kiŋ-ŋga ti ŋaclai atu bu
êŋgwiniŋ ŋac ma ku ŋac
dulu. Anötö Ŋaclai Ŋadau
iŋ tac ŋandê atu pi lau nom-
ŋga, ma ŋgac dinaŋ oc kwê
ŋac dôŋ, gitôm lau sêkwê
wain ŋandô dôŋ e ŋakwi sa.
16 Ma aö galic bu sêto ŋaê
daŋ pi iŋ ndê ŋakwê, ma
pi iŋ apuhu bocdec bu, “Kiŋ
hoŋ si Kiŋ, ma pômdau hoŋ
si Pômdau.”
17 Têŋ dinaŋ aö galic aŋela
daŋ kalhac ac ŋahô. Ma iŋ
mbwêc awha atu têŋ mbac
hoŋ naŋ sêhu sêmbo lôlôc
bocdec bu, “Akac daôm sa
ameŋ, bu aneŋ mwasiŋ atu
naŋ Anötö kêmasaŋ.
18 Ameŋ ma aneŋ lau sac
nom-ŋga si ŋamsôm. Kiŋ
ti lau bata siŋ-ŋga ma lau
atu-tu, ma lau siŋ-ŋga ti ŋac
si hosi, lau akiŋ ti lau naŋ
sêmbo ŋambwa, ma lau ti-
waê ma lau waêmba, lau
hoŋ dinaŋ mac ameŋ aneŋ
ŋac si ŋamsôm.”
19 Ma aö galic gêŋ sac
ŋamata-ŋga, ma kiŋ nom-
ŋga, ma ŋac si lau siŋ-ŋga
hoŋ sêkac dau sa bu sêndic
siŋ têŋ iŋ naŋ ndöc hosi
sêsêp ŋahô ti iŋ ndê lau.
20 Magoc sêkôc gêŋ sac
dau dôŋ, ma propet tasaŋ
whiŋ. Propet tasaŋ dinaŋ,
iŋ gêŋ sac tilu-ŋga naŋ kôm
gêŋ dalô atu-tu gêm gêŋ sac
ŋamata-ŋga aŋgô. Iŋ kôm
gêŋ dalô dinaŋ ma kêsau
lau naŋ gêŋ sac ndê ŋadalô
kalhac ŋac si sêcbala ma
sêpôŋ haduc têŋ iŋ ndê
ŋagatu. Têŋ ndoc sêlô gêŋ
sac lu dinaŋ dôŋ, naŋ ŋac sic
iŋlu ndu dom. Sêmbo tali,
ma sêmbaliŋ iŋlu sêsip sê
atu ya-ŋga, naŋ gêŋ ŋandê
solpa golom ŋapaŋ.
21 M a bieŋ ŋamata sa
akêŋ ŋgac naŋ ndöc hosi
ŋahô whasuŋ, ma gic iŋlu

† **19:13** Lau ŋatô gauc gêm bu dac dinaŋ iŋ ndê ŋacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ŋatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, naŋ iŋ ndê ŋacyo sêkêc siŋ.

si lau hoŋ ndu. Ma mbac hoŋ sêhu sêsip ma seŋ ŋac si ŋamsôm. Seŋ ma seŋ ma seŋ, e sêlic ŋa tandô.

20

Yala 1,000

1 Ma aö galic aŋela daŋ sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ aŋela naŋ kôc ki bu yob suŋ baliŋ sac ŋagatam. Ma iŋ kôc sen gapocwalô-ŋga atu daŋ yêc iŋ amba.

2-3 Iŋ sip nom gi ma kôc akô dôŋ, mboc akwa naŋ dasam bu ŋgac yeyec me Sadaŋ. Iŋ kôc iŋ ma sô iŋ dôŋ ŋa sen dinaŋ, goc kêbaliŋ iŋ sip suŋ baliŋ gi. Ma iŋ kêlahi gatam ahuc ma sap dôŋ. Sadaŋ oc ndöc gapocwalô dinaŋ gitôm yala 1,000. Bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ sa ndi bu êŋsau lau nom-ŋga tiyham e yala 1,000 dinaŋ pacndê su. Ma tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc iŋ su ma iŋ oc sa awê meŋ ma mbo ŋasawa apê.

4 Aö taŋhê undambê tiyham, ma galic lau naŋ Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêmatôc lau, naŋ sêndöc si pôŋ atu. Ma aö galic lau ŋatô. Muŋ-ŋga lau dinaŋ sêlhac ŋaŋga ma sêpuc Anötö ndê yom dôŋ, ma sêhoc yom asê pi Yisu. Ŋac sêpôŋ haduc têŋ gêŋ sac ma têŋ iŋ ndê ŋagatu dom, ma sêkôc iŋ ndê ŋadalô pi ŋac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinaŋ-ŋga lau ŋatô sêkêŋ kisa ŋac ma sêtim ŋac si ŋagôlôŋ kic. Magoc kwahic dec Anötö uŋ ŋac sa sêmbo tali tiyham, bu sênem g ôliŋ sêwhiŋ Yisu gitôm yala 1,000.

5 Dinaŋ ti têm lau ŋamata-ŋga sêtisa-ŋga. Lau ŋatô naŋ sêmbac ndu su, naŋ oc sêtisa dom e yala 1,000 dinaŋ pacndê.

6 Lau naŋ sêtisa têŋ têm ŋamata-ŋga dinaŋ, ŋac lau dabuŋ ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ atu sa. Ŋac oc sêti lau dabuŋsiga bu sêlhac Anötö lu Yisu aŋgô-ŋga, ma ŋac oc sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ gitôm yala 1,000. Ma ŋac oc sêmbo ŋayham têŋ bêc Anötö êmatôc lau, bêc naŋ lau sêmbac ndu tidim tiluŋga.

Sadaŋ ndê têm pacndê

7 Tiŋambu, têŋ yala 1,000 dinaŋ pacndê su goc Anötö oc êŋgapwêc Sadaŋ su yêc gapocwalô.

8 Ma iŋ oc sa ndi bu êŋsau lau naŋ sêmbo nom ŋagameŋ hoŋ, ma ndic ŋac sa bu sêndic siŋ têŋ Anötö ndê lau. Sadaŋ oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm gaŋgac gwêc-ŋga, oc dasê sa nditôm dom. Anötö ndê ŋacyo dinaŋ sêtôm Gog ma Magog.*

9 Aö galic ŋac sêti akêŋ gameŋ hoŋ ma sêŋsêlêŋ tawahô sa e sêhôc asê gameŋ naŋ Anötö ndê lau

* **20:8** Gog ma Magog - ŋaê lu dinaŋ hêganôŋ lau hoŋ naŋ daŋgapêc têŋ Anötö ma sêkêŋ kisa têŋ iŋ ndê lau. Alic yom ŋatô yêc Ese 38-39.

sêndöc. Gameŋ dinaŋ malac atu naŋ Anötö tac whiŋ. Ma sêŋgihi Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ŋac, magoc Anötö kêŋ ya sip akêŋ undambê meŋ gêŋ ŋac hoŋ su.

10 Ma têŋ dinaŋ iŋ kêŋ ŋagêyô atu têŋ Sadaŋ naŋ kêsau ŋac. Iŋ kêbaliŋ iŋ sip sê atu ya ti gêŋ ŋandê solpa-ŋga, naŋ muŋ-ŋga sêmbaliŋ gêŋ sac lu propet tasaŋ sêsip si su. Yêc gameŋ dindê ŋac oc sêŋsahê ŋandê atu andô ŋapaŋ têŋ acsalô ma têŋ ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötö oc êmatôc lau batê

11 Dinaŋ su, goc aö galic pôŋ sêsêp atu, ma Pômdau dau ndöc ŋahô. Ma umboŋ ma nom giŋga su yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma pacndê sambuc.

12 Goc aö galic lau batê hoŋ naŋ sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhiŋ, hoŋ sêtisa s êmbo tali tiyham, ma sêlhac Anötö ndê pôŋ atu ŋa-ndö-ŋga. Muŋ-ŋga, têŋ ndoc lau dinaŋ sêmbo tali, naŋ yom pi ŋac si mêtê, ma gêŋ hoŋ naŋ sêkôm, naŋ sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anötö kac buku hoŋ dinaŋ sa, ma Buku Taŋli-ŋga whiŋ, bu êmatôc ŋac hoŋ êŋkuc mêtê bocke naŋ sêkôm têŋ têm sêmbo tali.

13 Lau hoŋ naŋ sêmbac ndu sêsip gwêc si, naŋ sêtisa yêc gwêc ŋalôm. Ma lau batê sêsa akêŋ gameŋ bocke naŋ sêmbac ndu sêyêc naŋ. Ma Anötö kêmatôc ŋac hoŋ tôm gi, kêkuc gêŋ bocke naŋ ŋac sêkôm su.

14 Pacndê su, goc iŋ kêbaliŋ iŋ ndê ŋacyo lu naŋ sêsam bu, “Ŋaclai Dambac Ndu-ŋga” ma “Ŋaclai Lambwam-ŋga,” naŋ sêsip sê atu ya-ŋga ŋalôm si. Ya atu dinaŋ ti gameŋ bu lau sac sêmbac ndu tidim tilu-ŋga.

15 Ma lau hoŋ naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga dom, naŋ Anötö kêbaliŋ ŋac sêsip ya atu sêwhiŋ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

1 Têŋ ndoc dinaŋ aö galic undambê wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc ŋamata-ŋga ma undambê ŋamata-ŋga siŋga su.

2 Ma aö galic malac dabuŋ Jerusalem wakuc, naŋ Anötö kêŋ sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ kêgôlôŋ malac wakuc dau ŋa gôlôŋ ŋayham kêlêc, gitôm sêŋgôlôŋ awhê daŋ tu bu nem ŋgac-ŋga.

3 Ma aö gaŋgô awha atu daŋ sa akêŋ pôŋ atu meŋ, naŋ sôm, “Kwahic dec Anötö ma iŋ ndê lau oc sêmbo sêwhiŋ dau. Iŋ dau oc ndöc whiŋ ŋac ti ŋac si Anötö, ma ŋac sêti iŋ ndê lau.

4 Ŋawapac têm akwa-ŋga hoŋ pacndê su. Anötö oc puŋ tasulu su yêc iŋ ndê lau tandô. Ma ŋac oc sêmbac ndu me sêhôc ŋandê tiyham dom, ma ŋac oc tasulu sa me sêtaŋ daŋgibo tiyham dom.”

5 Ma iŋ naŋ ndöc pôŋ atu,
naŋ sôm têŋ aö, “Kwahic
dec aö oc wamasaŋ gêŋ hoŋ
tiwakuc. Am to yom naŋ
aö wasôm têŋ am, bu aneŋ
yom iŋ yom ŋandô, ma am
to sip bapia bu lau sêsam ma
sêkêŋ whiŋ.”
6 Goc iŋ sôm têŋ aö, “Aö
gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic
dabiŋ gêŋ hoŋ. Aêc, aö gati
ŋamata gêŋ hoŋ, ma aö gati
ŋambu gêŋ hoŋ. Ma kwahic
dec gêŋ hoŋ ŋandô sa su.
Lau hoŋ naŋ bu yô ŋac, naŋ
wakêŋ bu têŋ ŋac sênôm yêc
Bubata Taŋli-ŋga. Aö wakêŋ
bu dau têŋ ŋac ŋambwa.
7 Lau hoŋ naŋ sêlhac
ŋaŋga ma sêku sac dulu,
naŋ oc sêwêkaiŋ gêŋ wakuc
hoŋ dindec. Aö wati ŋac si
Anötö, ma ŋac oc sêti aneŋ
balêkoc awhê ma ŋgac.
8 Tigeŋ lau naŋ sêtöc dau
ma sêsêc si sêkeŋ whiŋ Yisu
ahuc, ma lau naŋ sêkeŋ
whiŋ dom, lau naŋ sêkôm
mêtê sac ti mêtê mockaiŋ-
ŋga, ŋac naŋ sic ŋamalac
ndu, lau m bectoma, lau naŋ
sem akiŋ gwam, ma lau naŋ
sêkôm tasaŋ, lau kaiŋ dinaŋ
hoŋ oc sêwêkaiŋ gameŋ ya-
ŋga, naŋ ya sa ŋapaŋ, ma
gêŋ ŋandê solpa oc tuŋ ŋac.
Gêŋ dinaŋ ti ŋac si sêmbac
ndu tilu-ŋga.”
9 Aö gaŋgô yom dinaŋ
su, goc aŋela daŋ têŋ aö
meŋ. Iŋ aŋela 7 naŋ sêkôc
sùc ŋawapac ŋambu-ŋga-
ŋga, naŋ si daŋ. Ma iŋ sôm
têŋ aö bu, “Mweŋ, ma lic!
Aö watôc têŋ am, awhê naŋ
Anötö ndê Domba oc nem.”
10 Goc Ŋalau kôm aö gatuŋ
kaiŋ daŋ sa, ma aŋela dau
kôc aö sa ma kêŋ aö galhac
lôc atu daŋ ŋahô. Ma malac
dabuŋ Jerusalem, naŋ Anötö
kêŋ sip akêŋ undambê meŋ,
naŋ iŋ tôc têŋ aö.
11 Anötö ndê ŋawasi gêm
malac dau ahuc. Ma malac
dau ŋawasi sa gitôm hoc
ŋayham jaspa ma ŋawa
gitôm glas.
12 Aö galic tuŋ baliŋ daŋ
kêgihi malac dau, ma gatam
12, ma aŋela 12 naŋ sêyob
gatam. Ma yêc gatam 12
aö galic ŋaê 12. Lau Israel-
ŋga si gôlôwac toŋ 12 si ŋaê
dinaŋ.
13 G atam tö sêyêc tuŋ
têŋ ac pi-ŋga, gatam tö têŋ
ac sip-ŋga, gatam tö yêc
ŋamakê daŋga, ma gatam tö
yêc daŋga.
14 Tuŋ dau sêkwê sac hoc
atu 12 ŋahô. Ma aö galic
Anötö ndê Domba ndê lau
aposel 12 si ŋaê sêyêc hoc 12
dinaŋ.
15 Aŋela naŋ sôm yom
dau têŋ aö, naŋ kôc gêŋ
danem dôhôŋ gêŋ-ŋga daŋ
naŋ sêmasaŋ ŋa gol, bu
nem dôhôŋ malac, ma tuŋ ti
gatam.
16 Iŋ gêm dôhôŋ malac, ma
tap sa bu malac ŋa-baliŋ-
ŋga gitôm dôŋ 12,000, ma gic
pôc-ŋga gitôm dôŋ 12,000,
ma pi lôlôc-ŋga gitôm dôŋ
12,000.*
17 Ma iŋ gêm dôhôŋ tuŋ

* **21:16** Dôŋ dinaŋ sêsam bu ‘Stedia,’ ma stedia 12,000 dinaŋ gitôm 2,200 kilometa.

dau ŋadandi, naŋ gitôm dôŋ
144.† Iŋ kêkuc dôhôŋ naŋ
ŋamalac sênem dôhôŋ gêŋ-
ŋga, ma gêm dôhôŋ malac
dau.
18 Tuŋ dinaŋ, sêmasaŋ ŋa
hoc ŋawasi jaspa. Ma malac
dau sêmasaŋ ŋa gol ŋawasi
atu ma ŋawa gitôm glas.
19-20 Ma hoc atu-tu 12 naŋ
tuŋ sac ŋahô, naŋ sêŋgôlôŋ
ŋa †hoc ŋayham-ŋayham.
Sêŋgôlôŋ hoc ŋamata-ŋga
ŋa hoc ŋayham naŋ sêsam
bu jaspa, ma hoc tilu-ŋga
sêŋgôlôŋ ŋa sapaya, ma
hoc titö-ŋga e têŋ hoc a
tu ti-12-ŋga, naŋ sêŋgôlôŋ
ŋa aget, emerel, oniks,
kanelian, krisolait, beril,
topas, krisopras, yasint, ma
ametis.
21 Ma gatam 12 dinaŋ
sêmasaŋ ŋa gêŋ ŋawasi
gwêc-ŋga 12 naŋ sêsam bu
pearl. Ma seŋ atu naŋ
gic malac dau kôc, naŋ
sêmasaŋ ŋa gol ŋawasi atu,
ma ŋawa gitôm glas.
22 Aö taŋhê malac, ma
galic bu Anötö ndê lôm
dabuŋ daŋ kalhac dom.
Ŋahu bu Pômdau Anötö
Ŋaclai Ŋadau, lu iŋ ndê
Domba sêndöc malac dau
ŋalôm, ma lau malac-ŋga
sêpônda lôm dabuŋ daŋ tu
bu sênem akiŋ Anötö-ŋga
dom.
23 Ma ac ti ayô mba, ŋahu
bu Anötö dau ndê ŋawasi
pô malac, ma iŋ ndê Domba
ndê ŋawê ti lam malac-ŋga.
24 Lau akêŋ gameŋ hoŋ
oc sêŋsêlêŋ sêmbo ŋawê atu
naŋ sa akêŋ malac dau. Ma
kiŋ nom-ŋga oc sêsôc malac
dau sêndi ti ŋac si waê ti
ŋawasi tôhôŋ.
25 Ôbwêc ti ŋ asec pacndê
sambuc, ma tu dinaŋ-ŋga oc
sêsêc gatam ahuc dom.
26 Gêŋ ŋawasi ma gêŋ
tiwaê akêŋ nom ŋagameŋ
sambob, naŋ Anötö oc kôc sa
sôc malac dau ndi.
27 Magoc gêŋ ŋadômbwi
daŋ oc sôc ndi dom. Lau
naŋ sêkôm mêtê sac ma lau
tasaŋ daŋ oc sêsôc sêndi
dom. Lau naŋ si ŋaê yêc
Anötö ndê Domba ndê Buku
Taŋli-ŋga, naŋ tawasê oc
sêsôc sêndi.

22

Bu Taŋli-ŋga

1 Goc aŋela dinaŋ tôc Bu
Taŋli-ŋga têŋ aö, naŋ ŋawa
gitôm glas. Bu dau hêc sa
yêc Anötö ma Domba si pôŋ
atu,
2 ma k eseleŋ kêkuc seŋ
atu naŋ gic malac dau kôc.
Ma A Taŋli-ŋga kalhac bu
dau ŋamakê daŋga lu-lu,
ma gêm ŋandô tôm ayô
hoŋ. Ma lau nom-ŋga hoŋ
naŋ sêndöc malac Jerusalem
wakuc, naŋ oc gêmbac kôm
ŋac dom, bu A Taŋli-ŋga dau
ŋalauŋ oc kôm ŋac ŋamlic
ŋayham ŋapaŋ.
3 Têŋ têm ŋamata-
ŋga Anötö pucbo nom
tu ŋamalac si sac-ŋga,
tigeŋ têŋ têm ŋambu-ŋga
ŋawapac dau oc pacndê
sambuc. Anötö lu Domba

† **21:17** Dôŋ dinaŋ sêsam bu ‘Kyubit,’ ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

si pôŋ kiŋ-ŋga oc lhac malac
lôm, ma iŋ ndê lau oc sênem
akiŋ iŋ yêc dindê.
4 Ŋac oc sêlic iŋ aŋgô
andô, ma iŋ ndê ŋaê oc yêc
ŋac si sêcbala.
5 Gameŋ oc ŋasec sa tiy-
ham dom, bu ôbwêc pacndê,
ma lau oc sêpônda lam ŋawê
ti ac ŋawê dom. Ŋahu bu
Pômdau Anötö ndê ŋawê oc
pô ŋac. Ma lau dinaŋ oc
sêmbo ti sênem gôliŋ sêtôm
kiŋ ŋapaŋ.

Pômdau Yisu oc mbu meŋ

6 Aö galic gêŋ hoŋ dinaŋ
su, goc aŋela dau sôm têŋ
aö, “Yom hoŋ dindec iŋ yom
ŋandô, ma yom ŋayham
tu lau hoŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga.
Pômdau Anötö naŋ kêŋ iŋ
ndê Ŋalau puc lau propet
dôŋ, naŋ kwahic dec kêkiŋ
iŋ ndê aŋela bu tôc gêŋ hoŋ
dindec asê têŋ iŋ ndê lau
akiŋ. Ma gêŋ dau kêpiŋ bu
oc ŋandô sa.”
7 Ma Yisu sôm, “Aŋgô!
Kêpiŋ su oc wambu wameŋ.
Asa naŋ kôc yom naŋ Anötö
hoc asê gwanaŋ yêc buku
dindec, naŋ sa ma daŋga
wambu, naŋ oc tap Anötö
ndê mwasiŋ atu sa.”
8 Aö Jon gaŋgô ma galic
gêŋ hoŋ naŋ gato sip bapia
dindec. Ma têŋ ndoc aŋela
tôc gêŋ hoŋ dau asê têŋ aö
su, naŋ aö gahu dauŋ gayêc
iŋ gahi-ŋga bu wampiŋ iŋ.
9 Tigeŋ iŋ sôm têŋ aö,
“Kôm bocdinaŋ dom! Pôŋ
hamduc têŋ Anötö ma
êmpiŋ iŋ tigeŋ! Aö ŋgac
akiŋ ŋambwa, gatôm am,
ma gatôm am nem asidôwai
lau propet, ma gatôm lau
naŋ daŋga wambu yom hoŋ
naŋ yêc buku dindec.”
10 Goc iŋ sôm têŋ aö,
“Ndoc meŋ kêpiŋ. Bocdinaŋ
yom naŋ Anötö hoc asê yêc
buku dindec naŋ, siŋ kwi
dom, magoc kêŋ yêc lhu bu
lau sêsam.
11 Lau naŋ sêsap mêtê sac
ma mêtê ŋadômbwi dôŋ,
naŋ oc sêkôm sêmbo e Yisu
mbu meŋ. Magoc lau naŋ
sêsa lêŋ gitêŋ ma lêŋ dabuŋ,
naŋ sêsap si lêŋ ŋayham
dau dôŋ maŋ e Yisu mbu
meŋ.”
12 Ma Yisu sôm, “Am ŋgô!
Kêpiŋ su oc wambu wameŋ,
ma wakêŋ ŋagêyô ŋayham
me sac têŋ lau hoŋ êŋkuc
mêtê naŋ ŋac sêkôm.
13 Ŋamata-ŋga têŋ gêŋ
hoŋ, ma têŋ gêŋ hoŋ ŋambu-
ŋga, aö dec gambo. Aêc,
aö gati ŋamata gêŋ hoŋ, ma
gati ŋambu gêŋ hoŋ. Aö gac
hu gêŋ hoŋ, ma wandic bata
gêŋ hoŋ.
14 Mac lau naŋ ambo ahê
mêtê sac hoŋ, dec tôm
mac aŋgwasiŋ nem ŋakwê
ŋawasi sa, naŋ oc atap
Anötö ndê mwasiŋ atu sa.
Iŋ oc kêŋ mac aneŋ ŋandô
yêc A Taŋli-ŋga, ma mac oc
asôc malac Jerusalem wakuc
ŋagatam andi.
15 Magoc lau sac oc sêsôc
sêndi dom. Lau mbec-
toma, lau naŋ sêkôm mêtê
mockaiŋ-ŋga, ŋac naŋ sic
ŋamalac ndu, ma lau naŋ
sem akiŋ anötöi gwam, ti
lau naŋ sêkôm tasaŋ ma ŋac

naŋ atac whiŋ mêtê tasaŋ,
lau hoŋ dinaŋ oc gacgeŋ
sêmbo awê gitôm giam pôm.
16 “Aö Yisu dec, kakiŋ aneŋ
aŋela bu hoc yom hoŋ din-
dec asê têŋ mac, bu andic
dulu têŋ Anötö ndê lau
dabuŋ hoŋ. Aö Dawid ndê
Ŋahu, naŋ gambo gamuŋ iŋ,
ma Dawid ndê Wakuc bocd-
inaŋ. Ma aö gatôm Têtênda,
tata bêbêc-ŋga naŋ ŋawasi
atu.”
17 Ŋalau Dabuŋ, lu awhê
naŋ oc nem Anötö ndê
Domba, naŋ sêsôm bu,
“Mweŋ!” Ma am asa naŋ
ŋgô yom dindec, naŋ sôm,
“Mweŋ!” Am asa naŋ bu yô
am, naŋ mweŋ, ma nôm Bu
Taŋli-ŋga naŋ am oc kôc sa
ŋambwa, ŋaôli mba.
18 Tigeŋ aö wapuc yom
hoŋ naŋ Anötö hoc asê
gwanaŋ yêc buku dindec,
naŋ dôŋ. Ŋamalac daŋ bu
ndic têku yom dindec ŋa iŋ
dau ndê yom, dec Anötö oc
kêŋ ŋawapac hoŋ naŋ gato
ŋayom sip buku dindec, naŋ
têŋ iŋ.
19 Ma ŋamalac daŋ bu kôc
yom ŋalhô daŋ su yêc yom
naŋ Anötö hoc asê gwanaŋ
yêc buku dindec, dec Anötö
oc seŋ iŋ su bocdinaŋ, ma iŋ
oc so gêŋ ŋayham-ŋayham
naŋ buku dindec tôc asê.
Iŋ oc wêkaiŋ ndê mala yêc
malac dabuŋ dom, ma neŋ
ŋandô yêc A Taŋli-ŋga dom.
20 Iŋ naŋ hoc yom ŋandô
asê pi gêŋ hoŋ dindec, naŋ
sôm, “Yomandô! Kêpiŋ su
aö oc wambu waloc.”
Yomandô! Mweŋ Pômdau
Yisu!
21 Pômdau Yisu ndê
mwasiŋ ndi têŋ Anötö ndê
lau hoŋ. Yomandô!